

XL

7

13

2

M. ANNAEI LUCANI

C O R D U B E N S I S

P H A R S A L I A E

T O M U S A L T E R.

M. ANNAEI LUCANI CORDUBENSIS
P H A R S A L I A E
L I B E R S E P T I M U S.

Segnior Oceano, casu quo bella geruntur,
 Ostendit primo, ^a sic & quae dixit ^b uterque;
 Proxima pars bellum ^c describit, & ultima Magnum
 Devictum cepisse fugam, sed Caesar ^d habendas
 Militibus monstravit opes, castrisque ^e resedit.

Segnior Oceano, quam lex aeterna ^a vocabat,
^b Luctificus Titan numquam magis ^c aethera contra
 Egit equos, currumque, polo rapiente, retorfit:
 Defectusque pati voluit, raptacque labores
 5 Lucis: & adtraxit nubes, non pabula flammis,
 Sed ne Thessalico ^d purus luceret in orbe.
 At nox, felicitis Magno pars ultima vitae,
 Sollicitos vana decepit imagine somnos.
^e Nam Pompejani ^f visus sibi sede theatri

IO Innu-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a parabat M. a m. pr. vocaret VV. LL. Steph. ^b Luctificus O. i. ^c aequora W. a m. pr. ^d purus V. s.
^e jam M. ^f est vis. B. i. O. i.

^a ET QUAE SIBI] Mens.
^b POPULO SIC ESSE QUOD UTERQUE] Barth.
 utriusque Amst.
^c DISCRIMINA] Amst.
^d HABENDIS] Barth.
^e RECEDIT] Barth.
^f SEGNIOR] Magis segnis. ut Virgilius. *haud il-
 lo segnior Aeneas.* SCHOL.
¹ OCEANO] Oriens sol tardius surgebat Ocea-
 no, quam lex constitueret aeterna. IDEM.
² AETHERA CONTRA] Contra Orientem cur-
 rit: sed orbis vertigine rapitur, ut cum eo ire vi-
 deatur. Hinc Virgilius *solusque vias.* IDEM.
³ CURRUMQUE] Variæ lect. Steph. quat. Pulm.
 tres Persin. decem mei MSS. cum Edd. Ascens.
 Vers. Par. Mic. & Hortens. *currumque*; sed L. 1, 541.

Condidit ardentis Titan caligine currus
³ RETORSIT] Scil. numquam magis segnior.
 Et cum non potuit se occultare, tunc voluit pati
 lucis *ἐκλειψα*. Sol erat in magno labore, sed Pom-
 pejus erat in maxima quiete. SCHOL.
⁴ PRIMI TRIUMPHI] i. e. Africani. Primo enim
 de Afris triumphavit, deinde de Hispanis (*Hispa-
 niis* Voss. sec.) IDEM. Hoc licet verum sit, ut
 ex Plinio, Plutarcho, & aliis constat, videtur ta-
 men auctor solum intelligere de triumpho Hispa-
 nienſi. Aliter debuisset dixisse *post d. V. L. E.*
 316. 11, 549. VIIII, 809.
Armaque Sertorii revocato consule victa,
Et currus, quos egit eques.
⁵ NON-PABULA] Dicunt enim philosophi, ex nu-
 bibus

- 10 Innumeram effigiem Romanae cernere plebis,
 Adtollique suum laetis ad sidera nomen
 Vocibus, & plausu ^a cunctos certare sonantes.
 Qualis erat ^b populi facies, clamorque ^c faventis,
 Olim cum juvenis, primique ^d aetate triumphi
 15 Post domitas gentes, quas torrens ambit Hiberus,
 Et ^e quaecumque fugax Sertorius impulit arma,
 Vespere ^f pacato, pura venerabilis aequae,
 8 Quam currus ornante toga, plaudente Senatu,

Sedit

VARIAE LECTIOES.

^a cunctos M. ^b fac. pop. MSS. 4. ^c faventum P. 1. B. 1. W. Edd. Asc. Mic. ^d aetate B. 1. ^e quacum-
 que P. 1. Mic. & Hort. m. ^f placato V. 1. ^g ac Marp. cum R. pr.

bibus flagrantiam solis accendi. Non ideo, inquit,
 Sol traxit nubes, ut Physici dicunt, quo earum
 humore pasceretur, sed monstrum exitit (sic
 MSS.) ne splendidus videret civilia bella. SCHOL.
 LIAST. Fuit autem haec sententia Heracliti, &
 Stoicorum, qui τριφιδου τὸς ἀστὲς ἐκ τῆς ἐπι-
 γαίης ἀκαθαρμίας dixerunt, ut Plutarchus tradit
 in placitis philosoph. & Cicer. 2. de nat. deor. MI-
 CYLL. V. L. 1, 415. 12, 313.

7 MAGNO] Sic bene Grotius restituit ex pluri-
 mis Steph. Berlm. & Pulm. libris. Confirmant hoc
 Voss. prim. Witt. Oxon. duo, Boh. Marp. & alii
 cum Ed. Veneta. ceteri habent magni. V. ad L. 1,
 193. inf. 557.

7 PARS ULTIMA] Bene *pars ultima vitae*. Hoc
 enim die amissurus est victoriam, & iturus ad Ae-
 gyptum. SCHOL.

9 POMPEJANI THEATRI] Quod in urbe construxit
 Pompejus. SCHOL.

12 QUALIS] S. talis plausus visus est sibi. Ana-
 coluthon est figura cum dicit *qualis*, & non prae-
 misit *talis*. IDEM.

15 HIBERUS] Fluvius Hispaniae, unde *Hiberi*
 sunt dicti. IDEM.

16 FUGAX] Regius prim. Voss. tert. Wittian. *fuga*.
 rectius. Quia fugit in Hispaniam, bellum mo-
 vit, & Hispanorum arma in Romanos excitavit.
fugas Voss. sext. de verbo *impellere* vide Heinfs. ad
 Sil. XII, 15. & nos alibi saepius. consule Indic.

16 SERTORIUS] Marianae partis tyrannus fu-
 giens Sullam ex Africa venit in Hispaniam, &
 excitavit multas & ferocissimas gentes in arma,
 cum quo Pompejus congressus aufugit. sed ipse
 postea Sertorius dolo suorum occisus est. SCHOL.
 V. Plutarch. & Hortens.

17 VESPERE] Occidente, ubi Hispani sunt.
 SCHOL.

17 PURA] In toga pura cum in Senatu sede-
 ret, sicut in picta, & palmata, cum triumpharet.
 SCHOL. Hac Tyrones, & novae nuptae in-
 duebantur. Plinius, de C. Cecilia, *Ea prima*
texuit, inquit, *vestem tunicam, qua simul cum*
toga pura tyrones induuntur, novaeque nuptae.
 Haec ἀπὸρφοῦ, καὶ τίλει dicebatur. Cice. ad
 Atticum. *Et si Ciceroni meo togam puram cum*
darem Arpini vellem, hanc eram ipse excusatio-
nem relicurus ad Caesarem. Hanc puram in ma-
 ribus etiam virilem dici ab authoribus opinantur.
 Itaque Pompejus eques Romanus, XXIV. annos
 natus curru triumphali juvenis, & togatus pene
 tyro in urbem reductus fuit, vel Sylla, qui tum
 consenuerat, neque diu postea supervixit, invito,
 sed cum magno plausu Senatus. Id vult Luca-
 nus, cum dicit, eum venerabilem fuisse in juven-
 tute, quando ea ornabat currum triumphalem,
 & quidem cum magno favore senatus. Notum
 illud Pompeji juvenis adhuc, cum Sylla illi suum
 triumphum invideret, ô Sylla, inquit, plures
 mortalium multo orientem venerantur Solem,
 quam occidentem, ad aetatem suam alludens, quae
 sibi ab eo exprobrabatur. Sic plane habet, nascentem
 laudem comitatur favor, contemptus senescen-
 tem. Atque haec quidem haecenus de Pompejo.
 HORTENS. Simplicem togam albam intelligo,
 qua ut Romanus, sed adhuc eques, καὶ ἐμπίχων
 βελῆς, teste Plutarcho p. m. 630. & aliis, indutus
 erat.

19 SEDIT] Ordo. sedit adhuc Romanus eques
 aequae venerabilis in pura, quam in picta toga.
 Nam cum adhuc eques Romanus esset, iustus est
 triumphare. SCHOL.

19 SEU FINIS &c.] Aut ideo hoc somniavit;
 quia quies sub honorum fine de venturis malis tri-
 stis, ad ea confugit tempora, quae felicia Pom-
 pejus

- Sedit ^a adhuc Romanus eques. Seu, fine bonorum
 20 Anxia venturis, ad tempora laeta refugit;
 Sive, per ambages solitas contraria ^b visis
 Vaticinata, quies magni ^c tulit ^d omina planctus:
 Seu vetito patrias ultra ^e tibi cernere sedes,
 Sic Romam Fortuna dedit. Ne rumpite ^f somnos,
 25 Castrorum vigiles, nullas ^g tuba verberet ^h aures.
 Crastina dira quies, & imagine moesta diurna,
 Undique funestas acies feret, undique bellum.
 Unde ⁱ pares somnos ^k populis noctemque beatam?

O felix,

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a adhuc H. ^b visus Ed. Ven. ^c adtulit V. 1. ^d omnia P. 2. O. 1. Edd. Ven. Tab. Col. Steph. Gryph. Maist. aliaeque. ^e sibi Edd. Br. Med. ^f somnum V. 1. ^g tibi W. ^h auras H. V. 1. V. ad L. 11, 33. ⁱ paras R. pr. ^k vulgo populi.

pejus exegit: aut consuetis ambagibus aliud ostendit quies, cum esset factura contrarium: aut Fortuna sic per somnium dedit urbis adspexit; cum eam Pompejo jam cernere non liceret. SCHOL.

20 REFUGIT] Perrecognitionem. *Contraria visis*, prospera ostendens, adversa vaticinata est. *Sic* in insomniis. IDEM.

21 MAGNI] *magni* etiam Ascensius i. e. ingentis. PULM. Alii *Magni*, ut sit proprium. BERSM. Dubitat quoque Ascensius, an *magni* sit nomen proprium, ut ediderunt Stephanus, & Gryphius, an appellativum, quod verum est. Magno illi plausui magnum obponit planctum. Pro *omina* male in quibusdam *omnia*. Nemo nescit, omnia capta esse è somniis.

26 CRASTINA &c.] Nolite, inquit, hos somnos illi abrumpere, in quibus urbis optata moenia videt (*moenia continetur* Vos. sec.) Crastina enim quies erit dira. Nam erunt bella, & quod passus erit per diem, hoc cogetur in somniis videre per noctem. SCHOL.

28 UNDE PARES] Sensus hic est. Quando tales habebunt populi somnos, aut tam noctem beatam, ut habuisti tu, Magne: nam tu illos per somnium vidisti, illi te per somnium videre non poterunt. IDEM. *Pares somnos*. Somnia populum, & duc noctem felicem. Vel sic: Etiam per somnium, aut victum & fugatum. SULPIT. Omnibonus interrogative legit, ut sit quasi quaedam conquestio, ut ipse ait, quod nunquam postea huiusmodi quietem habiturus sit Pompejus. Quasi dicas: unde enim postea pares somnos populi, hoc est, populares ac placidos, & noctem aequè beatam accipiat, sive expectet? *Somnos* autem *populi*, non quibus populus somniet, ut hic Sulpi-

tius exponit, sed quales populus agere solet, hoc est, securos & placidos, accipio. Caeterum de hoc insomnio etiam Plutarchus meminit in vita Pompeji, qui, per quietem, inquit, visum Pompejo fuit, ad theatrum se proficisci, inque eo plebis vulgus sibi longe applaudere. Ipse Veneris victricis templum multis exornare spoliis sibi videbatur. MICYLL. Omnibono accedo, qui per interrogationem legit: & alter vetustorum codicum interrogationem habet. Hic Mycillus accipit securos, & placidos populi somnos, quanquam & hi etiam turbulentos, & motorios (ut ita dicam) interdum vident: nonnunquam & placidos, ut aurea somnia somnient. Sed quia Pompejus triumphis, & applausibus theatralibus ab adolescentia assueverat, in hac pugna imminente eodem se videre existimavit, quasi non dubiam sibi polliceretur vigilans victoriam. Somnia id genus vulgus hominum, qui in talibus versati non fuerunt, non videt: quorum somnia etiam ut vana rejiciuntur, cum regum, & magnorum principum ut plurimum à deo proficisci credantur. Videtur poeta ad somnium Agamemnonis alluisse, quod extat apud Homerum lib. Iliad. 11. Verba Nestoris sunt.

Ω φίλοι, ἀργαῖον ἡγήσεσθε, ἡδὲ μίδοντες,
 Ἴε μὲν τις οἶκεται Ἀχαιῶν ἀλλ' ἵππεσσι,
 ἦν δ' αὖ μὲν φαίμεν, καὶ νοσφίζομεθα μάλα,
 Νῦν δ' ἴδιν, ὅς μιν ἄριστον ἐν στρατῷ ἔχεται εἶναι.

Id est, interprete Jo. Ca.

O Danaum imperio, & virtutibus incluta turba,
 Toto alius si quis narraret ab agmine Grajum
 Talia visa, fidem sibi non acquireret autor.
 Cum vero ille penes tanti quem gloria regni est

Vi-

- O felix, si te vel sic tua Roma videret.
 30 Donassent utinam Superi, patriaeque, tibi que
 Unum, Magne, diem, quo fati certus uterque
 Extremum tanti fructum caperetis amoris.
 Tu, velut ^a Ausonia, vadis, moriturus in urbe:
 Illa, rati ^b semper de te sibi conscia ^c voti,
 35 Hoc scelus haud umquam fatis haerere, putavit,
 Sic se dilecti tumulum quoque perdere Magni.
 Te mixto ^d flectet luctu, juvenisque, ^e senexque,
 Injussusque puer: ^f lacerasset, crine soluto,

Pectora

VARIAE LECTIOES.

^a Ausoniam urbem R. i. ^b de te sibi H. ^c fati V. i. ^d flectet H. ^e senexque V. i. ^f laceraret O. i. am. pr.

*Viderit, armandi belli ad discrimina Grajos
 Consilium capiamus.*

Sed nimis contrusa est Omniboni explicatio. HOR-
 TENS. Mscr. *populis*, & cum nota interrogatio-
 nis, q. d. quando similiter in somn. Pompejus po-
 pulum, & populus Pompejum videbunt. Micyl-
 lus *somnos populi* seu *populi somnos*, ut habet Msc.
 exponit, quales populus agere solet, hoc est, se-
 curos, & placidos. BERSM. Utinam populo Ro-
 mano similis somnus contingeret, &, sicut tu il-
 lum, ita ille te vicissim, vel hoc saltem modo as-
 piceret. GROT. Ed. pr. Est optantis, ut illud
 Syrorum, *Quis dabis?* in epistola Medae:

Sed mihi tam faciles unde, meosque deos?

Seneca pater contrav. xi. *Unde salem patrem?* I-
 DEM. Ed. tert. Rescripsi *populis*: ut habent quo-
 que sex Pulm. Regius primus, Wittian. & Voss.
 quint. cum Scholiaste, & variis Steph. lect. Voss.
 prim. *populo* a m. pr. Optat enim, ut contingat
 populo similis somnus & nox tam beata: quomo-
 do verissime exponunt Scholiastes & Grotius. Ma-
 le Sulpit. Ascensius, alique *pares* hic non ut adje-
 ctivum, sed verbum pro *disponas*, vel *parare posses*
 sumserunt. Plura hujus locutionis exempla vide-
 re potes in J. F. Gronov. Diatr. Stat. c. 9. & ad Se-
 nec. L. 111. de Benef. c. 36. ut & N. Heinsii no-
 tis ad Ovidii Epist. Her. xii, 84.

Sed mihi tam faciles unde, meosque Deos?

Est Vir doctus, qui sine interrogatione jungit su-
 perioribus hoc sensu. Crastinus dies bellum adfe-
 ret, quo parabis, siue facies somnos, & noctem bea-
 tam populi, siue quod exitio erit totis gentibus, &
 populis. Quia Lucanus cum aliis poetis saepius
 mortem, ut donum, & beatum somnum confi-
 derat. V. ad L. vi, 169. viii, 395. ix, 208, 211.
 non putem.

29 VEL sic] Scilicet ut Roma ita vidisset lae-
 tum Pompejum, ut ipse vidit Romam. SCHOL.

30 PATRIAEQUE] Ut, sicut tu vides eam, ita
 illa videret te. Certus ut & tu & Roma sciret, te
 periturum. IDEM.

32 EXTREMUM FRUCTUM AMORIS] Pulm. unus,
 Wittian. qui habet *fructum* pro glossa, Oxon. se-
 cund. & prim. a m. pr. & pro var. lect. Marp *mu-
 nus*. De qua locutione plura dicemus ad Lib. viii,
 741.

*extremo sed abest à munere busti
 Infelix conjux.*

ubi plerique male habent *funere*. Hic, tamen ni-
 hil muto. Eodem modo L. v. in fine.

*Extremusque peris tam longi fructus amoris,
 Praecipitantque suos luctus.*

32 CAPERETIS] Voss. sec. *raperetis* i. e. raptim
 caperetis. Optime: quare merito etiam placuit
 Celeb. Burmanno, qui id etiam in duobus MSS.
 invenit, ad Valer. Flacc. L. 11, 252.

Jam fuge, jam dubias donum rape mentis.

ubi vide ipsum, & Heinsium, uti & ad Petron. c.
 114. *Ultimum hoc gaudium satis properantibus rape.*
 Voss. sext. vitiole *carperetis*.

33 TU &c.] Nunc utique fallitur & Pompe-
 jus, & Roma. Tu enim sic profectus es (*ibis* Voss.
 pr.) tamquam rediturus incolumis, & ut possis in
 urbe mori. Illa autem i. Roma, quod sciret sem-
 per habuisse effectum vota, quae circa te gerit,
 non credidit, hoc scelus placere satis, ut tu &
 vincaris, & pereas, & Roma etiam tuum tumu-
 lum (*vultum* Voss. sec.) perdat. SCHOL.

37 FLESSET] Si in urbe interisses. IDEM.

38 INJUSSUSQUE PUER] Cui juberi lacrimae non
 pos-

SS 3

Pectora femineum, ceu ^a Bruti funere, vulgus.

40 Nunc quoque, ^b tela licet paveant victoris iniqui,
Nunciet ipse licet Caesar tua funera, flebunt;
Sed, dum tura ^c ferunt, dum laurea ferta ^d Tonanti.
^e O miseri, quorum gemitus edere dolorem,
Qui te ^f non pleno pariter ^g planxere theatro.

45 Vicerat astra jubar, ^b cum mixto murmure turba
Castrorum fremuit, fatisque trahentibus orbem,
Signa petit pugnae. miseri pars ⁱ maxima vulgi,
Non totum visura diem, tentoria circum

Ipsa du-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Bruti inf. H. ^b bella V. 1. ^c ferens VV. LL. Steph. P. 3. B. 3. mei 7. recentiores. Ed. Berfm. ^d Tonantis V. 1. ^e ab V. pr. a m. pr. ^f nunc Marp. ^g flexere M. ^h commixto Voss. pr. non male. ⁱ ultima B. 1.

possent, sed qui sponte plangerent. SCHOL. Sciligeri conjectura erat, *investis*que. GROT. Ed. pr. Sponte sua non imperio parentum, aut aliorum. IDEM. Ed. tert. *Investis* conjecerat vir magnus; quia *investis* dicitur puer inberbis, & inpubes. Vide Nonium h. v. Festum v. *vesticeps*, & Servium ad Virgil. Aeneid. L. VIII, 659. Adde Lambin. ad Lucret. L. v, 672.

Et inpubem molli pubescere veste.

Sed nulla mutatione opus est, & recte *injussus* retinent MSS. praeter unum Voss. meum, & Ed. Ven. sollemni errore *invisus*. Vult Lucanus, tantum omnibus ex Pompeji morte luctum futurum fuisse, ut pueri etiam ultro plorarent, qui alioquin causam luctus non percipientes à matre, vel nutrice ad lacrimas suo exemplo impelluntur, vel, ut lugeant, monendi sunt. Sic optime haec verba exponunt, & pluribus illustant summi Viri, J. F. Gronov. Diatr. Stat. p. 130. & seqq. ubi citat *flescent juvenesque, senesque*, & N. Heinsius ad Silium Ital. L. xi, 498.

Illum turba minor moniti gaudere nepotes,

Et senior manus & juxta populusque patresque &c.

De *jussus*, & *injussus* cum alibi, tum maxime vide Collectan. Drak. ad Silium ix, 504.

39 BRUTI] Publice enim à feminis desletus est, cum perisset. Hic Tarquinius expulit, pudicitiae direptorem (*propter violatam Lucretiam* Voss. pr.) SCHOL.

42 TURA FERUNT] Dum haec pro victoria Caesaris faciunt, sed coacte; nunc tamen flebunt. IDEM.

43 EDERE DOLOREM] Decretum est, ut morte Pompeji flere libere non liceret. Hos ergo mi-

feros dicit, qui tacite gemunt, non plangunt. *Edere* est, consumere. Gemebant tantum, non audentes flere. IDEM. *Odere dolorem* pro eo, quod est quorum dolor odit gemitus i. non audet prodere gemitum. Aldus autem impressit *edere*; ut sit, absumpserunt, & supprefferunt dolorem; à verbo *edo* is; quin & Beroaldus *edere* legit; quos non verear sequi. VERSELL. *Edere*. Vetera exemplaria habent ubique *edere dolorem*: non *odere dolorem*. Sulpitius exponit, *odere dolorem*, esse Hypallagen, quasi poeta dicat, quorum dolor odit, vel edit gemitus. Meo judicio, *edere* legendum est, pro consumpsere dolorem. metaph. a corpore ad animum. Est autem proprie dolor, aegritudo crucians, ut lamentatio, aegritudo cum ejulatu. Contra, laetitia est in bonorum opinione. HORTENS. *Edere* Msc. h. e. comedere, devorant, compreserunt. Alii: *odere*. Ut sit Hypallage, q. d. quorum dolor odit gemitus. Virg.

Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem.

Tert. Msc. *egere*, q. d. repraesentarunt. BERSM. A Sulpitio est *odere*, quem secuti sunt Ascens. Micyll. & heredes Gryphii cum Maittaire. *Edere* habent quoque MSS. mei omnes, nisi quod in Voss. secundo rescriptum est, *odere*. Lucanus miseros vocat Romanos; quia iis non licuit sollemni luctu & planctu suum dolorem in ejus funere testari, sed tacito mœrore, & gemitu dolorem suum devorare, & consumere paulatim debuerunt. Non ergo dolebant *ultra gemitus tacitos*: ut loquitur auctor L. VIII, 64. Contra Ovidius Lib. XIII. Metam. 540.

- lacrimas intorsus obortas
Devorat ipse dolor.

Infra

- Ipsa ducis queritur, magnoque accensa tumultu,
 50 Mortis vicinae properantes ^a admovet horas.
 Dira subit rabies: sua quisque, ac publica fata
 Praecipitare cupit: segnis, pavidusque vocatur,
 Ac ^b nimium ^c patiens foci Pompejus, & orbis
 Indulgens regno, qui tot simul undique gentes.
 55 Juris habere sui ^d vellet, pacemque timeret.
 Nec non & reges, populique ^e queruntur Eoi
 Bella trahi, patriaque procul tellure teneri.
^f Hoc placet, ô Superi, ^g cum vobis vertere cuncta

^a Propo-

VARIAE LECTIOES.

^a *admonet* P. 3. W. *amovet* R. pr. ^b *animum* Ed. Ven. ^c *foc. pat.* B. 1. V. 1. ^d *nollet* M. ^e *petuntur* O. pr. a m. pr. ^f *nec* Ed. Ven. ^g *vobis cum* B. 1. recte.

Infra L. VIII, 634. *Clande dolor gemitus*. Si vero quid mutandum esset, malim cum uno Bersm. Cod. *exere*, hoc sensu. O miseri, qui tantum gemendo dolorem suum ostendere, & exhibere potuerunt: quorum dolor in gemitu tantum consistere debuit. *Gemitus agit dolorem* tamen notaret potius; fingit dolorem; ita gemit aliquis, quasi doleret. licet sciam, *agere consulem, principem*, & similia saepe notare, esse consulem &c. facere ea, quae sunt consulis &c. sed & durior foret translatio dictionis à personis ad res: quare *idē* retineo.

47 PUGNAE. MISERI] Qui versu ab hinc tertio legunt *turbas*, conjungunt haec sine interpunctionis nota: alii, sicut & Mscr. tria post *pugnae* subiiciunt *ταλαια*. BERSM. Qui legat paullo ante *turbas*, nullum vidi; sed tamen post *pugnae* non interpungunt, saltem non *ταλαια τρυμνῶν* praeter Ascensum, Pulmann. ac Gronium &c.

50 ADMOVET] Inpellit horas; dimicandi cupidine accelerant sibi fata postrema. SCHOL. Al. *Admonet* in vetusto Cod. HORTENS. Vide Briotii Epistol. p. 138. BROUKHUS. MS. T. sic habet, quomodo hunc locum emendatum video ab eodem, cuius ante & honoris & amicitiae causa memini, Rutgersio:

Morti vicinae properantes admovet horas.

GROT. Ed. sec. tert. Non audio Illustr. Rutgersi. L. 1. var. lect. c. 9. emendare conanti *mortis*. Non enim horas admovet morti, sed horas mortis sibi admovet i. e. accelerat, propinquas facit. Hoc enim est *admove*: unde *admotum* pro vicino, & propinquo ponitur. L. IV, 481.

- - - nec gloria leti
Inferior, juvenes, admoti occurrere fato.

L. V, 471.

Admotum damnare nefas.

Inf. 591.

Nec tibi fatales admoveris ante Philippos.

54 INDULGENS REGNO] Qui orbem diutius cuperet obtinere sub suo jure, & bellum ideo differret. SCHOL.

55 PACEMQUE TIMERET] Ne privatus fieret post triumphum. IDEM.

56 POPULI] Qui ad eum venerant, ut supra enarravit. *Procul*. De longinquis enim regionibus venerunt Pompejo auxilia conferentes. IDEM.

58 HOC] *Ἀποσπερὰ* Poetae ad Deos. IDEM. *Hoc placet*. Vetus codex interrogationem habet, ut per indignationem interroget, num superis ita visum sit, ut errori communi etiam crimen addant, & calamitatem. HORTENS. *Hoc placet ô Superi*. Sic Martialis: *Hoc Fortuna placet?* Et Statius: *placet hoc tibi fulminis auctor?* GROT. Ed. tert. Hortensium secutus sum per interrogationem haec legentem.

58 VERTERE] VV. LL. Steph. Pulm. tres, Bersm. duo & Vossiani quatuor cum aliis à N. Heinio consultis, teste Cel. Burm. ad Valer. Flacc. L. VI, 6. *perdere* habent, quae mera est glossa *vertere* i. e. evertere, ut Lib. III, 481. *vertere ferro moenia*. sic *mutare regna* L. 1. pro destruere. *vertigo rerum* L. VIII, 16. & passim similia.

59 CRIMEN] Ut, quod perimus, nobis imputetur, non fatis; quia ad pugnam ire properamus. *Inruimus* i. in clades sponte properamus.

61 VOTUM EST PHARSALIA] Ibi enim habebant pugnandi votum; ubi eos manebat exitium. Hoc est quod fieri poeta conqueritur. SCHOL. Al. *Pharsalica* in vetust. codice. HORTENS. Sic edi-

- ^a Propositum, nostris erroribus addere crimen?
 60 Cladibus inruimus, nocituraque poscimus arma:
 In Pompejanis votum est Pharsalia ^b castris.
 Cunctorum voces, Romani maximus auctor,
 Tullius, eloquii, cujus sub jure, togaque,
 Pacificas saevus ^c tremuit Catilina secures,
 65 Pertulit, iratus ^d bellis, cum rostra, forumque
 Optaret, ^e passus tam longa silentia miles.
^f Addidit invalidae ^g robor facundia caussae.
 Hoc ^h pro tot meritis solum ⁱ te, Magne, precatur,
 Uti se, Fortuna, velis; procereſque tuorum
 70 Castrorum, regesque tui cum supplice mundo
 Adfusi, vinci socerum patiare, rogamus.

Humanī

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Prop. est. B. 3. mei 8. Edd. Ven. Br. Med. ac Steph. Edd. Rom. Parm. ^d belli R. pr. V. ad L. 11, 213. pro V. 1. ⁱ Fortunae p. u. f. te, Magne, v. B. 1.

^b campis A. ^c simul B. 1. V. 2. Marp. trem. saev. ^e passus M. ^f ac dedis R. pr. ^g robor V. 1. ^h tot

edidit quoque Hortens. male. *Pharsalia* est proelium Pharsalicum. Vide ad L. vi, 313.

62 AUCTOR] Al. *actor* in vetusto Cod. pro *tremuit* al. *simul* in vetusto Cod. HORTENS.

63 SUB JURE, TOGAQUE] Dubitat Ampl. Rutgersius L. 1. var. lect. c. 12. an non melius cum Scholiaste Juvenalis legeretur *jure togato*. Probarem, si MSS. annuerent. Nunc nihil muto. Est enim *id est doctus*: quam loquendi formulam sexcenties occurrere, norunt docti. Ceterum Lucanus hic praeter decorum Ciceronem inducit suadentem, ut Pompejus proelium ineat: Id enim Cicero fecisse non potuit, quem constat semper suavisse, ut bellum duceret; & vide, lector, quam invehatur in hoc temerarium proelium ipse Cicero L. vii. Epist. ad Famil. 3. *suadere institui, ut bellum duceret etc.*

64 SECURES] Ipsi Tullii in pace detentas. Consul fuit tempore Catilinae. SCHOL.

65 PERTULIT] Ordo. Cunctorum voces Tullius pertulit i. e. pro omnibus est locutus, ut proelium sumeret. Irascebatur enim bellis. quod cum hic perorare vellet in pace, belli tam longo tempore tacere compulsus est. IDEM.

66 ROSTRA] Loca in Campo Martio, ubi concionabantur. Miles. Ipse Tullius; in Pompejanis enim castris militavit. IDEM.

67 INVALIDAE] Levem, inquit, causam Ciceronis exaggeravit oratio. IDEM.

69 UTI SE] Verba Ciceronis. Fortuna precat-

tur, uti se velis i. e. ut felicitatem non spernas, quam tibi offert. SCHOL.

71 ADFUSI] i. e. genibus advoluti. IDEM. *Adfusi* Reg. pr. alii *effusi* male. vide Heins. ad Sil. Ital. vi, 572. & ad Valer. Flacc. 1, 762.

72 HUMANI GENERIS] Hoc est, omnium hominum genus ideo tamdiu dimicabit, ut unum Caesarem vincat. SCHOL. Vel an propter unum Caesarem tam diu in armis erit totum genus humanum. Ald. autem Ascens. Colin. Steph. Gryph. Mic. Hortens. Pulm. & Bersm. edidere *humanogeneri*, non male. sed contra MSS. omnes, uno aut altero recentiore excepto.

74 INDIGNUM EST] Sensus hic est, merito omnes gentes aegre ferre, quod tarde Caesar opprimitur: cum enim eas quali transcurrens, & transiens subegeris, nunc in solo Caesare tuam victoriam demoraris. SCHOL.

77 IPSAE SUA S. R.] Ita bene restituit Bersmannus ex duobus MSS. pro *tua*: quomodo jam ante ipsum ediderant Sulpit. Ascens. Versell. Colin. Steph. Gryph. alique, & confirmant MSS. mei omnes, excepto Regio recent. & Voss. tert. De hoc reciproci usu, ejusque corruptione egimus ad L. 1, 657. v. 311. & alibi. Micyllus, & Hortensius edunt *ipsi sua*, quorum posterior intelligit *Deos*, eamque lectionem juvat Regius prim. sed malim *ipsae*. Sponte, injussu tuo acies revellent signa sua, non autem Pompeji, qui tantum comos, & dux à Senatu jussus erat, ut saepe Lucanus,

- Humani generis tam longo tempore bellum,
Caesar erit? merito, Pompejum vincere ^a lente,
Gentibus, indignum est, ^b à transcurrente ^c subactis.
75 Quo tibi fervor abit, aut quo fiducia fati?
De Superis, ingratis, ^d times? ^e caussamque Senatus
Credere ^f Dīs dubitas? ipsae sua signa revellent,
Proficientque acies. pudeat ^g vicisse coactum.
Si duce te ^h jusso, si ⁱ nobis bella geruntur,
80 Sit juris, ^k quocumque velint ^l concurrere campo.
Quid mundi gladios à sanguine Caesaris arces?
^m Vibrant tela manus: vix signa ⁿ morantia ^o quisquam
Expectat: propera, ne te tua classica linquant.
Scire Senatus avert, miles te, Magne, sequatur,

85 An co-

VARIARUM LECTIONES.

^a *lentum* B. 1. *tarde* B. 1. H. ^b *te* P. 2. V. 1. A. O. 1. M. Ed. Ven. Par. Asc. &c. V. 1. a m. sec. ^c *de-*
victis R. pr. ^d *timens* c. Ed. Parm. ^e *causae* R. 1. ^f *te* R. 1. ^g *vidisse* Grot. & Hack. Edd. vitio ^e.
^h *jussi* V. pr. a m. pr. ⁱ *tantum* Ed. Parm. ^k *quodcumque* B. 1. *quicumque* O. pr. a m. sec. ^l *occurrere* V. 1.
^m *vibrat* V. 1. ⁿ *morientia* H. ^o *quisque* VV. LL. Steph.

nus, & hic ex optimatum sententia loquitur Cicero.

79 JUSO] À nobis, sive à Senatu. Cur non opus temperas voluntati nostrae? cur non Senatui summum jus concedis, qui te ducem fecit. Si quod per eas, nobis erit profuturum, permitte, ut fiant, quaecumque volumus. SCHOL.

79 SI DUCE TE JUSO] Non jubente. Si tibi Senatus, non tu Senatui imperas. Posses & jussu scribere, id est legitimo. GROTIUS. Juvat hanc Grotii conjecturam nonnihil Schol. Voss. sec. in quo insuper legitur. Si te esse volumus justissimum ducem. Sed jussu non tamen recipio. nam si justus est dux Pompejus, non debet esse juris pugnare, ubi illi velint, sed ubi duci visum est opportunum.

80 SIT JURIS QUOCUMQUE VELINT CONCURRERE CAMPO] Imo *velim*, ut habent MSS. loquitur autem Cicero non ex sua tantum, sed & ex Senatus persona. GROTIUS. *Velim* reperio in Regio pr. WITT. Voss. sec. tert. quint. Oxon. sec. Amst. Edd. Rom. Parm. & Mediol. *Velis* Ed. Brix. durius tamen mihi videtur *velim*, & nimis longe quaesitum, ac natum potius ex Scholasticis expositione. *Velint* scilicet acies, quae sua signa revellent, & pugnabunt, vel subaudito generaliore nominativo.

83 LINQUANT] Plerique exponunt, te invito proelium inibunt. Hortens. te deserant, & à signis

deficiant. Mihi videtur esse, cura, ne te vincant tui milites, & alacriores te sint. quod patet ex var. lect. Voss. sec. 1. *vincant*. Metaphora ducta à cursoribus, qui, quos superant, post se relinquunt; quam adhibere solent passim auctores.

84 SCIRE SENATUS] Hoc dicit. Scire vult Senatus, cujus negligis voluntatem; utrum sub te militet, & sub tuo jure sit constitutus, an vero ipse tecum sui juris participaverit dignitatem. SCHOL. Simplex complexio est, cujus altera parte deleta, concluditur esse pugnandum. Nam quod Senatus militet sub Pompejo, non fatebimur: si fateamur, erit dilemma, & non complexio. SULPIT. Rectius hunc locum Glareanus exponit, quam Sulpitius. uno verbo Pompejum quasi circumcludit, ut aut fateatur se tyrannum, aut pareat Senatui, qui eum Ducem adversus Caesarem elegerit. Totum pondus in duobus verbis est, *Miles*, & *comes*, ut non minus argute, quam diligenter annotavit Badius, sic GLAREANUS. Concludit itaque Cicero, ut si fateatur, Senatui Pompejum militem sequi, eum tyrannum esse, cui tantum autoritate ejus imperium sit delatum: sin comitem, agnoscat Senatum superiorem se, & ei parere oportere, ut in aliis rebus, ita maxime hic, cum pugnam postulet. HORTENS.

86 SUAE MENTI] In Marpurg. pro var. lect. est *morti*. unde quis conjicere posset *suo marti*. sed nihil temere innovare praestat, salvo vulgato sensu.

- 85 Au comes. Ingemuit Rector, sensitque, Deorum
Esse dolos, & ^a fata suae contraria menti.
Si placet hoc, ^b inquit, cunctis, si milite Magno,
Non duce, tempus eget, ^c nil ultra fata morabor.
Involvat populos una Fortuna ruina,
90 [Sitque hominum magnae lux ista novissima ^d parti.]
Testor, Roma, ^e tamen Magnum, quo cuncta perirent,
Accepisse diem. potuit tibi vulnere nullo
Stare labor belli: ^f potuit sine caede ^g subactum,
Captivumque ducem ^h Romanae tradere paci.
95 Quis furor, ⁱ ô cacci, scelerum? Civilia bella
Gesturi, metuunt, ne non cum sanguine vincant.
Abstulimus terras; exclusimus aequore toto;

Ad praec.

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a tota R. pr. ^b cunctis. inq. B. 1. ^c non B. 2. V. 3. W. M. O. 1. H. V. ad L. VIII, 64. nihil A. ^d parte R. pr. ^e quidem VV. LL. Steph. ^f potui V. 1. Edd. Ald. Vers. Col. Steph. Mic. ^g coactum B. 1. R. 1. ^h vulgo violatae. ⁱ est R. 1.

88 Non duce] Ut non sim dux, sed miles. Si hoc necessarium est tantum, ut vobiscum pugnem, non ut imperem vobis, quid facere debeatis. Ut Virgilius.

- - - non defensoribus istis

Tempus eget.

SCHOL.

90 SITQUE HOMINUM MAGNAE] Et sit hic ultimus dies magnae hominum parti. i. e. Pompejanis. IDEM. Voss. sec. Languet hic versus, & plane enervus est inter duas summum exitum significantes dictiones involvat una ruina, & quo cuncta perirent. Quamdam ei vim addere quidem conatus est amicus meus, ingeniose conjiciendo.

Sitque hodie Magni lux ista.

Ut distinguat populos externos à Romanis more suo. sed nimia repetitio vocis magni, ut & hodie (V. ad vs. 157.) obstat, & quod magis urget, Pompejus, inprimis post hanc exprobrationem, non potuit senatum reliquumque exercitum suae partes adpellare. Immo clare Lucanus semper hanc invidiam à Pompejo amovet, & reipublicae partes, publica signa &c. duce Pompejo semper vocat. Unde L. v.

- - - docuit populos venerabilis ordo

Non Magni partes, sed Magnum in partibus esse.

Vide etiam Pompeji orationem Lib. 11. Putem itaque, consentiente eodem amico, versum esse spurium, & pro explicatione quasi additum. Eam-

que opinionem confirmat veterrimus, & optimae notae Cod. MS. Illustr. praetidis Bouhierii, in quo ne vestigium quidem hujus versus apparet. Cuncta perisse per cladem Phartalicam, passim inculcat auctor.

91 MAGNUM ACCEPISSE DIEM] Aut magnum diem accepisse intelligimus, ut sit magnus dies illi, quo cuncta peritura sunt, aut me Magnum i. Pompejum accepisse diem. Ad proelium enim non cogor, sed cogor. SCHOL. Unice vera est ultima expositio.

93 POTUIT] Labor scilicet belli. Violatas, quam Caesar violavit. SCHOL.

94 VIOLATAE PACI] Caesarem captum in nostram potestatem redigere, ac tradere in pristinam pacem, quam ipse prior violaverit: vel ad novam pacem ab integro, quae adhuc turbata bello est. Quaedam exemplaria, inter quae unum vetus est, legunt, Romanae paci, quasi ea tantum civium Romanorum interesset, ac Italiae. HORTENS. Romanae paci sive ad utilitatem, & pacem Reipubl. Romanae exponentes edunt Ascens. Versell. & ex iis Micyllus, & Hortens. Romanae etiam est in variantibus Stephani lectionibus, duobus Pulm. Ex meis quoque in Regio primo, Wittiano, & Oxon. prim. sed illis omnibus superscriptum est violatas. Vossianus quoque tertius habet, & primus pro varia lectione. Non displicet tamen omnino mihi violatae, & potuit Romanae in textum inrepsisse ex glossa V. sibi sc. Romano, ut est in Hulsii MS. Affy-

Ad praematuras segetum jejuna rapinas
 Agmina compulimus, votumque effecimus^b hosti,
 100 Ut mallet sterni gladiis, mortesque suorum
 Permiscere meis. belli pars magna peracta est
^c His, quibus effectum est, ne pugnam tiro^d paveret:
 Si modo virtutis stimulis, iraeque calore
 Signa^e petunt. multos in summa pericula misit
 105 Venturi timor ipse mali. fortissimus ille est,
 Qui, promptus metuenda pati, si comminus instent,
 Et differre potest. placet haec tam prospera rerum
 Tradere Fortunae? ^f gladio permittere mundi
 Discrimen? pugnare ducem, quam vincere, malunt.
 110 Res mihi Romanas dederas, Fortuna, regendas:

Accipe

VARIAE LECTIOES.

a effigimus V. sec. pro var. lect. b hostis W. c iis Edd qdd. d timeret V. i. e petant R. i. A. f Et gladio meus. gladius B. i. Marp.

Assyria pax L. VIII, 427. qui locus valde iuvat Romanam pacem.

96 GESTURIS] Figuratum est, quod tam subito transit à secunda persona ad tertiam. SCHOL.

97 TERRAS, AEQUORE] De duobus elementis dicit exclusum Caesarem, in quibus homo potest esse. IDEM.

99 AGMINA] Supra dixit, fame obsidentem exercitum Caesaris laborasse. IDEM.

100 MALLE] Quam fame laborare non mirum, inquit, si ipsi bella petunt; quia jam fame peribunt. IDEM.

100 MORTESQUE] Recte id retinent quidam Pulm. & Bersm. libri, cum Witt. Reg. pr. Voss. tert. Bouh. Marp. Oxon. Amst. & plerisque Edd. Ceteri cum primis aere expressis libris *morsum*, ignorantia librariorum. Passim omnes scriptores, & noster *mortes* in plurali usurpant. Eadem consilio L. II, 82.

- - - debet multas hic legibus aequi,
 Ante suam, mortes.

136.

- - - morteque cruento
 Victori rapere suas.

Sed consule indicem, & qui unus est instar omnium, J. G. Vossium Analog. L. I. c. 40.

102 EFFECTUM EST] Offendit vehementer repetitum istud est; peracta est his, quibus effectum est. Quare omnino arbitror, alterutro loco delendum esse; posterius non agnoscit Amstel. Sequens ver-

sus deest quoque in MS. Bouhier. & recentiore manu insertus est Voss. secundo.

102 TIRO] Tirones habuit Pompejus in exercitu suo, unde hoc tempore, quo dilatum à se bellum est, hoc dicitur perfecisse, ut institueret novos milites, ne timerent; sed hoc à poeta per sententiam dictum, quod tironem docuerit non timere his, quibus b. pars m. peracta est. SCHOLIAST.

104 SUMMA PERICULA] In desperationem, ut id, quod metuit, citius velit experiri. IDEM.

107 DIFFERRE] Illum dicit esse fortissimum, qui & paratus est, omnia metuenda ferre, cum venerint; & tamen laborat, ut differat. IDEM.

108 FORTUNAE] Ut, quae jam prospera contigerunt, rursus in dubios revocentur eventus. IDEM.

109 PUGNARE] Si enim bellum gerimus, modo pugnamus; si differimus, vincimus. IDEM.

109 MALUNT] Mscr. *malunt*? cum nota interrogationis. BERSM.

111 MAJORES] A me factas. SCHOL.

112 NEC CRIMEN, NEC GLORIA] Crimen, si vincimini; gloria, si vincitis. Bene autem negat, ad belli exitum pertinere; quia fortunae credidit res Romanas. IDEM.

113 VINCIS APUD SUPEROS VOTIS ME CAESAR INIQUIS] i. e. Dii citius te exaudiunt, Caesar, iniqua poscentem, quam me aequa, & iusta rogan- tem. Nam pugnatur, quod tu vis; pax non est, quam ego opto. IDEM. Vincere votis optime ex-

T i t 2.

ponit

Accipe maiores, & caeco in Marte tuere.
 Pompeji nec crimen erit, nec gloria, bellum.
 Vincis apud Superos votis me, Caesar, iniquis:
 Pugnatur. quantum scelerum, quantumque malorum
 115 In populos lux^a ista feret! quot regna jacebunt!
 Sanguine Romano quam turbidus ibit^b Enipeus!
 Prima velim caput hoc funesti lancea belli,
 Si sine momento rerum, partisque ruina
 Casurum^c est, feriat: ^d neque enim victoria Magno
 120 Laetior. Aut populis invisum,^e hac^f clade peracta,
 Aut hodie Pompejus erit miserabile nomen.
 Omne malum^g victi, quod fors^h feret ultima rerum,
 Omne nefas victoris erit. Sic^k fatur, & arma

Permit-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a ipsa W. ^b Enipeus MSS. & Edd. qdd. V. ad L. VI, 372. ^c deest in A. ^d nec V. 1. A. ^e deest in B. 1. M. ^f caede P. 1. V. 1. O. 1. Marp. ^g victis W. ^h fors P. 2. V. ad L. 11, 55. ⁱ ferat V. 2. fert P. 3. Edd. Rom. Asc. Par. Mic. Hort. ^j ferat al. ^k fatus VV. LL. Steph. Marp. male.

ponit Scholiastes. Millies enim Caesar optaverat, ut pugnae sibi copia daretur; quae vota jam tandem valuerunt. Hinc VI, 239.

- - - votis sibi mille petiunt
 Tempus.

250.

Nil opus est votis, jam satum arcessisse ferro.

Cum contra Pompejus semper bellum ducere, nec acie congredi cupiebat. Vicit ergo eum Caesar votis i. e. vota Caesaris, ejusque preces plus valuerunt apud superos, quam vota Pompeji. Hoc sensu *vincere* etiam apud Ovidium legas Epist. Heroid. VI, 137.

Quid refert; scelerata piam si vincis.

Non vero huc trahendus est locus Justini L. XX. c. 3. *prius votis hostes quam armis vincendos*. i. e. plura dona, & *ἀντίποινα* Apollini danda. In nonnullis MSS. est *fatis*, solemnibus librationum errore; quasi diceret, tua fata plus valent, quam mea, quae à tuis vincuntur. De quo loquendi more consule Celeb. Vir. ad Ovidium Epist. 1. Her. 28.

Illi victa suis Troia fata canunt.

L. VIII, 307.

- - - *fatis nimis aemula nostris*
Fata movent Medos.

Valer. Flacc. L. VII, 446.

Sed satis sum victa suis.

Sua & publica fata miscere Silius L. XI, 301. supra

VI, 51. & passim.

114 PUGNATUR] Msc. & liber unus, *pugnatur*; ut sit, quasi concedentis. BERSM. Omnes mei *pugnatur* retinent, & est argumentum, quo ostendit, se victum à Caesare votis, ut bene notat Scholiastes. i. e. pugna certa est, non differetur amplius. Sed & *pugnatur*, si MSS. idonei confirmarent, non plane contemnerem; hoc sensu; sed age, *pugnatur*; nam video superis favere plus votis Caesaris, quam meis.

119 FERAT] i. e. Si ex morte mea nullum discrimen est habitura respublica, nec pars, quam secutus sum, cupio prius occidi; & est ordo. *prima lancea funesti belli caput hoc feriat*. SCHOLIAST.

120 LAETIOR] Quam mors scilicet. IDEM.

120 AUT POPULIS INVISUM] *Miserabilis* erit Pompejus, si victus fuerit; *invisus*, si victor. IDEM. Ita verissime explicant hunc locum Scholiastes Voss. prim. & Witt. Cod. Omnibon. Sulp. Ascens. & Beroald. Quod clare patet ex sequentibus: nam omne nefas victori inputabunt, & victus omne malum consequetur. Schol. Voss. sec. male *invisum* exponit; & *miserabilis* post mortem, quod vel omnes eum exspectarentur, veluti causam civilis belli; vel miserarentur, quod sine causa occisus esset. Hortensius vero ait; *invisus* ero apud omnes populos, si superstes fuero cum clade meorum. *Miserabilis* si victus è pugna excessero. Sed quae in his est differentia?

- Permittit populis, ^a frenosque furentibus ira
 125 Laxat: &, ut victus violento navita Coro
 Dat ^b regimen ventis, ignavumque . arte relicta,
 Puppis onus trahitur. ^c trepido ^d confusa tumultu
 Castra fremunt, animique truces sua pectora pulsant
 Ictibus incertis. multorum pallor in ^e ore,
 130 ^f Et mors ventura ^g est, faciesque simillima fato.
 Advenisse diem, qui fatum rebus in aevum
 Conderet humanis, & quaeri, Roma quid esset,
 Illo Marte palam ^b est. sua quisque pericula nescit,
 Adtonitus majore metu, quis litora ponto
 135 Obruta, quis summis cernens in montibus aequor,
 Aetheraque in terras dejecto sole cadentem,

Tot re-

VARIAE LECTIOES.

^a & frena V. 1. ^b regnum Edd. Ven. Br. Med. ^c rapido al. V. Burm. ad Val. Flacc. vi, 342. ^d confusa W. a m. pr. ^e ore al. B. 1. V. 1. A. ^f mortis venturae vulgo. ^g deest P. 3. B. 2. V. 3. O. 2. Ed. Pu. m. h & A.

122 OMNE MALUM] Omne damnum inputabitur victo, omne peccatum inputabitur victori. Hoc ait; quidquid victus mali in ultima sorte pertulerit, hoc totum ad victoris crimina conferetur; quippe in socios sunt saevituri. SCHOL.

127 PUPPIS ONUS] Ipsum gubernatorem, cum cedens vento reliquit officium gubernandi, appellavit ignavum onus puppis; quia tantum vehitur, non gubernat. Sic, inquit, remisit Pompejus imperium suum furentium militum voluntati. IDEM. Interpretantur Commentatores hoc de ipsa puppe; quae constructio tamen durior videtur. Quare ferre accedo Scholiastae, *puppis onus* intelligenti de ipso navita, qui post relictam gubernandi artem factus modo est ignava *sarcina* & inutile *pondus*. Et sic melius in similitudine persistit. Ovid. in Epist. Bris.

Non ego sum classi sarcina magna tuas.

Subaudiendum est autem. & sc. dat regimen populis, ut &c.

129 Pallor] Multi vicina morte pallebant. Ipsum pallorem *vicinam mortem* dixit. In hoc enim signa sunt mortis. Ut Virgilius. *Et pallida morte futura*. SCHOL. In vulgatis editionibus *pallor mortis* legas, non *mors*: sed bene: quod elegantissimam vobis lectionem conservarunt Pu-manni MS. primus, Regius prim. & Vossian. prim. *Et mors ventura est*. Hulst. *Et mortis* contra metrum. *Mors ventura est in ore* i. e. ita pallebant, quasi jam mortui essent: quod ideo explicat per seqq. *faciesque simillima functo*. In Hamburg. MS. est *Mortis ven-*

turi, teste Cl. Drakenborch. ad Silium L. x, 474. *In facie inerat recordia* Sallust. B. Cat. l. 15.

130 FACIESQUE SIMILLIMA FATO] Nemo nescit, *fatum* sexcenties à poëtis, & à nostro passim sumi pro morte. Sic L. iv, 484. Inf. 252. Hic tamen tam propter sequens *fatum*, quam quidem maxime ob varietatem *Mistorum* non locutus esse ita videtur auctor. *letbo* habent Pulm. unus, Voss. sec. & tert. qui insuper pro var. lectione dat *mors*. Verum, ut dicam, quod sentio. mihi adridet conjectura Orvillii mei ingeniosissima, licet ipse eam rejecerit.

Faciesque simillima functo, vel functis.

Facies multorum, in qua mors ventura conspiciabatur, simillima erat ei, qui jam fato functus, & mortuus est. L. vi, 758.

- - - *nondum facies vivensis in illo,*

Jam morientis erat: remanet pallorque rigorque. Functus autem simpliciter pro fato functus, mortuus, usurpatum quoque est ab aliis. Seneca Thyest. 748.

Ne tegat functos humus.

Oed. 579.

Tellus ut daret functis vitam.

In primis vero à Statio nostri imitatore. Lib. 11. Theb. 15.

Functis quamquam & lumine cassis.

III, 143.

- - - *versatque in sanguine functum*
Vulgus, & explorat manes.

Tot rerum ^a finem, timeat sibi? non vacat, ^b ullos
^c Pro se ferre metus: Urbi, Magnoque timerur.
 Nec gladiis habuere ^d fidem, nisi ^e cautibus asper
 140 Exarsit mucro. tunc omnis lancea saxo
 Erigitur: tendunt nervis ^f melioribus arcus:
 Cura fuit, lectis pharetras implere sagittis.
 Auget eques stimulos, frenorumque aptat habenas.
 Si liceat Superis hominum conferre labores,

145 Non

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *et finem* Ed. Ven. *finis* B. r. ^b *illos* B. r. *ullos* V. pr. a m. pr. ^c *per* A. ^d *locum* V. i. a m. pr. ^e *coti-*
bis vulgo. ^f *majoribus* MS. Hamb. V. Drak. ad Sil. 17, 824.

17, 483. *per crimina functis*. 511. *functorum fibrae*.
 VIII, 11.

Eumenis, aut furvo Proserpina posse notarat
Cotibus adsumtum functis.

& alibi. Symposii Aenigm. 82.

Frans juvenis functi.

ubi temere Heumannus reponit *pulchri*. Adde N.
 Heins. ad Pedon. Albinov. Eleg. ad Liviam 393.

Adde, quod est absens functus.

Possit & conjici *facie/que f. buxo*.

131 ADVENISSE] Constat, inquit, diem adve-
 nisse, qui in acvum i. in perpetuum humanis re-
 bus constitueret, & daret fatum. Hoc enim die
 Caesar victoriam consecutus primus factus est Imper-
 ator: quae res perpetua facta est, ut res omnes
 humanae fatum habeant serviendi. SCHOL.

132 QUID ESSET] Domina, an ancilla. Utrum
 imperaret huic, an ipsa regnaret. IDEM.

134 MAJORE METU] Quod de omnium pericu-
 lis cogitabat. IDEM.

135 AEQUOR] Factum diluvium. *Aetbera* chaos
 factum. IDEM.

139 CAUTIBUS] i. cotibus, quibus gladii a-
 cuuntur. Sane idem lapis dicitur *cos*, *cotis*, &
cautes: quia *au* mutatur in *o*. ASCENS. Al. *co-*
sibus in vetusto Cod. HORTENS. Mscr. quatuor
cotibus, & pro *nisi* unum habet *ni*. BERSM. Pri-
 mus omnium, quod sciam, Grotius praetulit *co-*
tibus; uti scribitur etiam in Regio pr. Marp. Oxon.
 sec. Voss. quarto; & aliis forsitan. *Cautes* à *cotibus*
 ita distingui possent. quod *cautes* dixerint, quos-
 cumque crudos lapides, ut ipse noster L. 111, 507.
Cotes vero lapides, ad acuendum ferrum aptatos, vel
 idoneos. Quare praefero hic *cautes*. acuerunt fer-
 rum in lapidibus quibuscumque, tum cotibus,
 quam aliis; prout cuique erat facultas. Sonus au-
 tem *g* *au* & *o* in syllabis longis videtur vix potuif-

se distingui à veteribus: unde creberrime confun-
 duntur. Vide ad L. v, 456. N. Heinsium ad Me-
 tam. XII, 46, 430 & quos laudat Broukhuf. ad Pro-
 pert. L. 1. El. 9, 30. Si cui *cotibus* magis placet, non
 refragor. Cum hoc adparatu bellico confer Vir-
 gil. L. VII. Aen. 630. &c. Silium 17, 12. &c.

140 EXARSIT] Cum enim acuitur, incalescit.
 SCHOL. Horat. O. 11, 8, 16.

Semper ardentis acuens sagittas
Cote cruenta.

141 ERIGITUR] Ut curva non sit, adposita a-
 cie saxo inprimitur, & acuitur. SCHOL. Mscr.
exuitur scilicet expulsa rubigine. BERSM. *Erigi-*
tur rectum est, pro lancea, quae retusa est, ita
 refingitur, ut aciem recipiat. V. ad L. VI, 160.

143 APTAT HABENAS] *Aptat* in veterib. Codi-
 cibus. HORTENS. Referunt aliquot scripti Codi-
 ces, quibus usus optimus, & diligentissimus Pul-
 mann. *fraenorumque aptat habenas*. Mibi tamen
 placebat Weidnerianum, *fraenorumque aptat habe-*
nas, & sic Silium quoque loqui, memini. MO-
 DIUS. Novant. LL. Ep. 24. Mscr. duo *aptat*, sed
 unum ad marginem reponit *aptat*, ut est in aliis
 duobus. BERSM. *Aptat* variae lect. Steph. & ex
 meis etiam habent MSS. novem, & Ed. Veneta.
 pro var. lect. Voss. primus ita concipit hunc ver-
 sum.

Aptat eques stimulos, frenorumque aptat habenas.

Aptat praetulisse etiam videtur N. Heinsius ad
 Claudian. Sec. Conf. Stilic. 120. Hoc ramen loco
 contra aliorum Codd. & typis expressam lectionem
 innovare nihil ego ausus fui. *Aptare* autem passim
 à poëtis dicitur de omnibus rebus, quae bello pa-
 rantur. Unde Horat. L. 11. Sat. v, 110.

Aptarit idonea bello.

Sic *aptare arcum humeris, lacertos, enses habendo*
 & similia saepe. Consule modo Indices. Non raro
 vero

145 Non aliter, Phlegra rabidos tollente Gigantas,
Martius incaluit Siculis incudibus ensis:

^a Et rubuit flammis iterum ^b Neptunia cuspis,
Spiculaque ^c extenso Paean Pythone ^d recoxit,
Pallas Gorgoneos ^e diffudit in ^f aegida crines,

150 Pallenea Jovi mutavit ^g fulmina Cyclops.

Non tamen abstinuit venturos ^h prodere ⁱ casus
Per varias Fortuna notas. nam Thessala rura

Cum pe-

VARIAE LECTIOES.

^a erubuit B. 1. A. ^b Neptunia A. ^c extenso Ed. Br. Par. extenso Asc. ^d rectoris B. 2. male. V. Benti. ad Hor. O. xxxv. ^e diffundit V. 1. diffudit A. ^f aegide R. pr. B. 1. Ed. Mic. Hort. ^g vulnera R. pr. ^h perdesse W. V. 1. ⁱ motus W. Marp. pro var. lect.

vero hae voces confunduntur: ut L. VIII, 655.

Aut laqueum collo tortosque aptare rudentes.

Juvat tamen lectionem *artas* magnopere Schol. Voss. sec. artat, aptat in aliis. artat melius: nam pugnaturi signum est, cum dicamus à contrario, habentem laxare, qui fugiunt. Immo forsan obponere auctor voluit augmentum stimulorum, & artationem frenorum. ut *stimulos*, & *frena* obponit L. v, 176. ubi v.

145 PHLEGRA] Civitas & mons est Thessaliae, de qua fuerunt Gigantes, qui proelii sunt contra Deos. SCHOL. V. ad Lib. iv, 597. & hic Comment.

145 RAPIDOS] Mscr. *rabidos*. probe. BERSM. Optime Bersmannus, quem posteriores praeter Maittaire more suo agentem secuti sunt, legit *rabidos*: quomodo jam ediderant Sulpit. Ascens. Micyll. Hortens. alique. Idque confirmant quinque Pulm. & septem nostri veteriores. Ovidius L. xii. Metam. 494.

Ecce ruunt vasti rabido de more bimembres.

ubi vide. Valer. Flacc. L. iv, 104.

Quales aetnaeis rabidi Cyclopes in antris.

ubi male Vossius *rapidos* ex Lucano citat. Plura de confusione horum verborum diximus ad L. vi, 27, 66. Dein scripsi *Gigantas* cum Regio primo & Voss. quarto. monuimus ad L. iv, 593.

146 MARTIUS] Qui Marti fiebat. *Siculis*. Nam juxta Sciliam Vulcania est, ubi est officina Vulcani. SCHOL.

147 ITERUM] Jam enim rubuerat, cum primum est fabricata. IDEM.

148 PYTHON] Quibus Apollo ante Pythonem serpentem vulneraverat, & occiderat. IDEM.

149 GORGONEOS] A Gorgone, contra quam Perseus pugnavit, & habuit crystallinum clipeum.

Aegida. Accusativus, in suam loricam. *Ἀγίδα* Graece dicunt capram, *Ἀγίδα* pellem caprae; unde lorica Palladis involvitur. SCHOL.

150 PALLENEA] A Pallene civitate Thessaliae, ubi Jovi fulmina sunt fabricata. Non aliter ubique accipimus. IDEM.

150 PALLENEA] Pellena oppidum est in Achaia ad Sycionem. Pallana vero in Laconia situm, ut Strabo docet. Sed legendum arbitror *Phallena*, id est, Thessalica, à Phalenis oppido juxta Phlegram, ut Plinius habet. Ibi gigantes sunt fulminati. SULPIT. Quae vero hoc loco adducit Sulpitius, aut ex corruptis authorum codicibus citavit, aut ipsius codex postea corruptus est. *Pallenea* omnibus legendum. Pallena enim Macedoniae regio, cujus urbes sunt, Potidaea, quae & Cassandria, Aphytis, Aege, Therambus, Solone, Mendis, Sama, ut Herodotus libro septimo tradit. Ipsa Pallena olim Phlaegra appellata, idem inquit Herodotus. Plinius autem libro quarto, capite 9. Phlegram subjungit Pallenae. Phlegraeos vero campos in Campania juxta Cumas ponit. libro iii. capite 5. & libro xviii. capite ii. iidem Strabo lib. v. Fabula vero de Gigantibus, haud dubie in Pallenaea regione primum ficta, postea in agrum Cumanum de ara, nullam aliam ob causam (ut Strabo inquit libro v.) quam quod terra ipsa Cumana suapte virtute proeliorum concitatrix esset: vel quod ibi sulphuris, & ignis, & aquarum calidarum plena sint omnia. Et talibus ignis, & aquae profluvii Gigantum vulnera fulminibus dejectorum tribuuntur. GLAREAN. *Pallenea* legendum, à Pallene. Est autem Pallene oppidum Macedoniae, sive Thraciae, quod & Phlegra aliquando dictum fuit, ut Stephanus ex Eudoxo tradit. Et meminit Eustathius in catalogo, Πάληνα, inquit, πόλις Ἀχαιοῖς ἐμύηται Πάληνα, διὰ τὸ πάλιν.

Cum peterent, totus venientibus obstitit ^a aether:

^b Inque oculis hominum fregerunt ^c fulmina nubes:

155 Adversasque faces, ^d inmenloque igne columnas,

Et trabibus mixtis ^e avidos ^f Siphonas aquarum

Detulit, atque oculos ingesto fulgure clausit.

Excussit cristas galeis, capulosque solutis

Perfudit

VARIAE LECTIOES.

a aër B. I. H. b Inque hominum oc. V. I. c fulgura VV. LL. Steph. B. 3. A. V. I. flumina Ed. Par. Hort. m. d inmenloque B. I. e avidas R. I. f vulgo typhonas.

πάλαι ἐπὶ Θράκῃ, καὶ Χερσονήσῳ διτρίγμῳ, καὶ ὀλίγῳ λιγυρίῳ. ὅτε δὲ Ἡρακλῆς τοὺς γίγαντας κατακτείνῃ. Fulmina igitur Pallene vocat poetarum, vel quibus mox Jupiter apud Palienem contra Gigantes usus est, καὶ ἀναχρησμοῖς, vel, ut Omnibono placet, quibus eodem loco antea Aloidas, Otum & Ephialtem prostravit. MICYLL. Msc. duo Pallene (ut Marp. cum Voss. tert.) male: Pallene opidum Macedoniae sive Thraciae. Unde dicta Pallene, fulmina, quibus tum contra Gigantes usus est, καὶ ὀλίγῳ. ἢ ὁ θάνατος, ἢ ἀναχρησμοῖς, vel quibus ibidem Aloidas antea prostraverat. BERSM. Sulpitius videtur secutus esse Ed. Venetam, quae habet Pellene. Sed male; ut jam docuerunt Viri Docti. Hinc Jovis Pallenei triumpho memorantur Statius L. IV. Silv. c. 2, 37. ubi vid. Barth.

151 PRODERE CASUS] Al. prodere motus in vestigio Codice. HORTENS.

152 NATURA] Msc. quatuor Fortuna, & unum: ventura, forte pro natura mendose. BERSM. Fortuna. Sabellicus Annot. Plin. Syll. I. I. Thes. Crit. p. 184. putat, nisi casus, & tempestates intelligantur, veriore esse lectionem natura: cumque secutus est Versellan. Gryph. & illius heredes, ac deinde his deceptus Bersmannus. verum in omnibus ad unum MSS. constanter est Fortuna; & recte. Per Fortunam enim saepe intelligit Lucanus Stoicus fatum aeternum, & immobile, sive ipsos Deos. Sic L. III, 96.

habenti

Tam pavidum tibi, Roma, ducem Fortuna pepercit. vs. 393. ejusdem libri fata, & Fortunam; vs. 448. fortunam, & numina jungit. Adde Lib. VI, 615. inf. vs. 706. VIII, 427. & passim. Immo de his ipsis prodigiis vs. 205.

O summos hominum, quorum Fortuna per orbem signa dedit.

cum vs. 201. Naturam dixisset. Lib. VIII, 730. Cordeus adloquitur Fortunam, & tamen vs. 740. dicit

O Superi. Videtur ob oculos nostri verba habuisse Silius L. VIII, 627.

Cessarunt superi vicinas prodere clades. ubi vide.

153 PETERENT] Pompeji milites. SCHOL.

153 OBSTITIT] Vide hoc loco 7. ordine verba, ad duos duntaxat relata nominativos; obstitit aether, deinde proxime sequente versu, fregerunt ad fulmina. Quarto deinde versu verba duo, detulit, & clausit, quem habent nominativum? Badius ad Detulit, silet; ad, clausit, supplet versus, aether, cum tamen medius intercessent nominativus Fulmina, cum verbo fregerunt. Et ad verbum, detulit, non majus referendus videatur. In proximo inde versu. Excussit, silet: sed in perfudit, supplet fulgor. Quod & ipsum, in Excussit, intelligi oportet. Atque adeo etiam in verbo liquavit &c. GLAREAN.

154 INQUE OCULIS] Malim inque oculos, quos praestringere solet fulmen; ut L. I. vidimus. In hac historia Valer. Maxim. Adversa agmini ejus fulmina jacens, & J. Obseq. A Dyrrhachio venientibus adversa fuerunt fulmina cap. 125. ubi vide. Versus tamen hic nonnihil mihi suspectus est, & certe in uno Voss. margini tantum est adscriptus. Nam ineleganter Nominativus fulmina interponitur inter obstitit aether & detulit cum seqq. ubi aether necessario rursus subintelligendum, praeterea sequitur oculos ingesto fulgure clausit.

155 COLUMNAS] Ut magnitudo ignis trabes faceret, & columnas. SCHOL.

156 TYPHONES] Typhones sunt ignes coelestes in modum serpentium tortuosi, qui, quo ceciderint, universa contumunt. Hoc ideo aquarum avidos dicit, quia in mare saepe labuntur: sed sciendum est, esse etiam serpentes aquarum. IDEM. Phytomas. Legendum censeo Tythonas. Sunt enim Typhones, quum venti acrius rotati nubem effregerint sine fulmine, & vorticem faciunt, qui typhon, id est, vibratus, vocatur, ut Pontus ait. Apulejus vero, si ignitum non fuerit fulmen, inquit,

Perfudit gladiis, creptaque * pila liquavit:
 160 Aethereoque nocens fumavit sulfure ferrum.
 Nec non innumero ^b cooperta examine signa;
 Vixque revulsa solo, majori pondere pressum,
 Signiferi mersere caput, rorantia ^c fletu,
 Usque ad Thessaliam Romana, & publica signa.

165 Admo-

VARIAE LECTIOES.

a tela V. 2. O. I. b cooperto W. c fletus R. I.

quit, Typhon vocatur. Sulpit. Typhonas al. Siphonias in vetusto codice. Hortens. Typhonas. MSS. duo Phitonas: & Siphonias: Typhones venti vorticosi sine fulmine, seu fulmen non ignitum. Plin. Lib. 11. cap. 48. BERSM. MSS. habent pythonas: & exponunt Scholiastae ignes forma serpentum. Forte siphonas legendum. Plin. 11, 49. Ex eodem genere & in longam veluti fistulam nubes aquam trahit. Grot. Ed. sec. Lege Siphonas. Olympiodorus in meteoris: τῶν δὲ σίφων (vocant) διὰ τὸ δύνειν σίφωνας ἀναστῆναι τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. IDEM. Ed. tert. Typhonas. Ita Sulpitius, Ascens. Micyll. Steph. Gryph. aliique ediderunt, ut habent MSS. plerique. sed Edd. primae cum Aldo, Colin. Paris. & MSS. quatuor Pulm. ac quinque meis Pythonas, vel Phitonas, neutrum verum est; unice rectum est Siphonas, ut coniecit Grotius, & confirmatur duobus MSS. Bersm. & Hortens. Codice, & aliquo modo à Scholiaste. Pluribus hanc lectionem adserui ad J. Obsequent. c. 122. ubi vide. Clarissime, ita scribendum esse, patet ex addita voce aquarum, quae nequaquam typhoni, sed siphoni, seu subo conveniunt. Typhonem describit Valer. Flacc. L. 111, 130.

- Typhon
 igne simul ventisque rubens &c.

157 INGESTO FULGORE] Steph. Var. LL. duo Pulm. MSS. Hult. Amst. & meus injecto; quod nihil est, nisi Glossa & ingesto, metaphora ab hasta, vel jaculo desumpta. Ingerere hastam vero dixerunt Virgilius, & Statius loco non uno. Vide Barthium ad Lib. 11. Theb. 579. ix, 304. Noster L. VII, 645. Ingeris ictus.

157 FULMINE] Al. fulgure in vetusto Cod. Hortens. Fulmine cum Hortens. ediderunt etiam Sulpit. Petr. de Ponte, Micyll. & habent unus Pulm. Reg. unus, Amst. & meus: solemni mutatione, ut paullo ante. fulgore Msc. Cantab. & Voss. tres. Sulfure Ed. Rom. male.

158 EXCUSSIT] Msc. exclusit (& Voss. sec.) male. BERSM.

158 CAPULOSQUE SOLUTIS PERFUDIT GLADIIS]

i. e. liquefactis. Perfudit h. e. ipso ferro, quod de gladiis liquecebat, capulos perfudit. SCHOL. Optime haec explicat Scholiast. & ex eo Omnibonus, liquefacto ferro gladiatorum, capulos eorum fuisse perfusos. Ceteri interpretes, ut Sulpit. Ascens. & Hortensius haec capiunt ita, ac si Lucanus dixerit, fulmen resolvisse, & liquefecisse capulos una cum gladiis in vagina reconditis. Verum exempla quaero, ubi perfundere pro liquefacere, resolvere sumatur. Dicit Lucanus, capulos, liquefacto gladiatorum, quos à milibus jam in manu teneri considerat, aere, seu ferro perfusos, & madefactos esse. Posset & legi profudit. i. e. capulos in terram à vaginis cadere fecit, liquefactis gladiis.

159 CREPTAQUE PILA LIQUAVIT] Msc. duo creptaque, non inepte. BERSM. Vulgatum etiam legitur in Prisciano c. 800. & Eutyche cap. 2182. Potuerunt simul turbine, & fulminis vi è manibus rapta fuisse, ut cristae de galeis excussae. Simile quid legas in sacris litteris, & apud Joseph. Antiq. Jud. L. vi. c. 2. Praefero tamen, ut olim ex MSS. quinque Pulm. ad J. Obseq. cap. 107. Inter pila militum ignis fusus, erecta: quam lectionem confirmant nunc quatuor Vossiani vetustiores, Hult. meus, & Ed. Veneta. Vide ad Silium L. xii, 623.

Regnator Superum sublata fulmina dextra
 Libravit, clipeoque ducis, non cedere certi,
 Incussit. Summa liquefacta est cuspis in hasta,
 Et fluxit: seu correptus fornacibus ensis.

159 LIQUAVIT] Lanceas liquefecit. SCHOL. 160 SULFURE] i. e. fulmine, quia habet odorem sulphuris. Sulphur quasi soli & i. ignis terrae. IDEM. Fulgure Msc. duo corrupte. BERSMANN.

161 EXAMINE] Apum examine dicuntur tunc signa, & vexilla contestata, quod omen adversum est. SCHOL.

162 VIXQUE REVULSA SOLO] Hi tres versus absunt à Msc. BERSM. In Oxoniensi primo a m. prima etiam aberant; sed male.

163 SIGNIFERT MERSERE CAPUT] Vexillarii, qui

165 Admotus Superis * discussa fugit ab ara
Taurus, & Emathios praeceps se jecit in agros;
Nullaque funestis inventa est victima sacris.

^b At tu, quos scelerum Superos? quas rite vocasti
^c Eumenidas, Caesar? Stygii ^d quae numina regni?
170 ^e Infernumque nefas? & merfos nocte furores?

Inpia

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a dispersa B. 1. ^b at Ed. Ven. ^c Eumenides V. 1. H. ^d quo V. 1. qua H. ^e infernique R. 1.

qui signa portabat. Quando enim à terra aliquid
dive. lunus, caput inclinamus. *Majori pondere ut*
& qui eadem signa portabant, iis graviora solito
viderentur, nec ferre sufficerent. SCHOL. Re-
cte Scholiastes *mergere*, hic exponit per *inclinare*.
Ut apud alios etiam invenitur. Silius Ital. Lib. x,
78.

sollers per devia mersa
Nare legit.

ubi omnino vid. Cl. Drakenborgh. Nostri perpe-
tuus imitator Statius L. v. Theb. 502.

Ille graves oculos, languentiaque ora comanti;
Atergit humo.
L. vi, 88.

Exit
Sponte ruens, marfususque humeris effunditur ille
In caput.

ubi consule Barth. & qui, à Lucano id sumsisse
Statium, monet, Gronov. Diatr. Stat. c. 38.

164 PUBLICA SIGNA] Deest *venerunt*. Dicit
autem Deorum simulacra flevisse. Potest autem
& hic nihil deesse. Ut sit ordo. *Nec non & in-*
numero cooperta examine signa, vixque &c. & sequi-
tur repetitio. Signa Romana & publica rorantia fle-
tu usque ad Thessaliam. SCHOL. Anaphora est.
nam vox *signa* praecessit eadem periodo, versu
ante quarto. Dicit autem, illa signa fuisse publica
Populi Rom. usque ad pugnam Pharsalicam. Postea
enim nulla in Caesarem, nisi privata arma. Si-
milis locus Taciti: *Postquam Bruto, & Cassio caesis*
nulla jam publica arma. GROTIUS. Optime haec ex-
ponit Grotius, & ex parte Scholiastes. Ascensius,
Hortensius, alique cum Schol. haec verba capiunt;
quasi Lucanus voluerit dicere, signa fletu rorasse
per totum iter in Thessaliam usque. Non sane.
Per Anaphoram, eique involutam exclamationem,
signa haec dicit fuisse publica populi Romani, us-
que ad cladem Pharsalicam; deinde enim Pompe-
jani, sine Senatus auctoritate, quisque per se pri-
vatus Caesarem persequabantur. Barthius Lib. xi.
Advers. c. 10. ex suis membranarum volebat *hinc pub.*
signa; ut fuerint usque eo Romana; deinde vero

publica, seu communia cladi generis humani. Ve-
rum signa Pompejani exercitus non fuerunt toti
orbi publica, sed ipsa clades; unde recte cecinit
infra, mundi Fortunam in eo constituisse proelio.
Nec sane umquam ex talibus verbis aliquis id eli-
ceret. *Romana & publica* se invicem explicant: sunt-
que *signa publica populi Romani*, ut loqueretur Li-
vius. de quo vide J. F. Gronovium L. iv. Observ.
c. 14. Immo addit *publica*, ut distinguantur à Cae-
sarianis, quae iidem sunt *Romana signa* Lib. i,
244.

Ut notae fulsero aquilae, Romanaeque signa.

Ex praedictis autem jam patet, signa haec esse mi-
litaria, ut aquilas, vexilla &c. eademque, de qui-
bus dixerat *cooperta examine*, & *vix solo revulsa*,
ac *fletu rorantia*; non vero simulacra deorum,
quos secum ferebant: ut vulgo exponi videas. Re-
ctius sane cepit Joseph. Iscan. qui haec imitatus L.
11. B. Troj. 497. dicit

Signa ferat victrix.
rorantia tabo

Ceterum in hac Historia Dio Cassius Lib. xlii. p.
m. 182. Flor. L. iv. c. 2. Valerius Max. L. i. c. 8.
§. 11. Obsequens c. 125. & Appianus tantum de
fuga victimarum, & examinibus apum in signis
(non autem de fletu, & aegra signorum revulsio-
ne, quae & plura prodigia more poetarum, & suo
praesertim, cum nihil omittere inepte soleat, ad-
dit noster) faciunt mentionem. Appianus tamen
Lib. 11. p. m. 771. B. Civ. dicit, confedissem examen
apum *cō rois Bupois*; sed putem, scribendum *cō*
rois equois; ut conveniat cum ceteris. Et sane
perpetua, si in castris id prodigium accidat, apium
sedes in signis est. Vide J. C. Buleng. de Prodigis
L. iv, 1, 34. & Heinsium ad Silium Ital. L. viii,
637.

Nec densae trapidis apium se involvere nubes
Cessant aquilis.

165. ADMOTUS &c.] Oblatus. Malum omen
est, si victima non stat patiens. SCHOL. Citat
Servius ad (11. Georg. 394.) 12. Aeneid. 627. ad-
dit.

In pia tam saeve gesturus bella, litasti.
 Jam ^a dubium, monstrisne Deum, ^b nimione pavori
 Crediderint: multis concurrere visus Olympo
 Pindus, & abruptis ^c mergi convallibus Haemus,
 175 Edere nocturnas ^d belli Pharsalia voces,
 Ire per Offacam ^e rapidus Boebeïda sanguis:

Inque vi-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *dubium est* Marp. ^b *dubione* M. ^c *mersus* B.1. ^d *bellis* Ed. Ven. Br. Med. ^e *rabidus* W.

ditque; quoties víctima relucubatur, ostendebat, se improbari. GROT. Ed. tert.

167 FUNESTIS] i. civili bello litatis. SCHOL.

168 AR.] Hic factus ad Caesarem transitus. IDEM.

168 AR. ru] In Caesarem poeta invehitur, quod fuerit cupidus nimium pugnae; sed cum Stygios deos invocasse insinuat, cum constet, ipsum media nocte perfectis sacris, Martem invocavisse, ejusque parentem Venerem, & templum Victoriae faventi, gratis Romae dedicaturum novisse, si rite rem peregisset, ut ait Appianus. Lib. 11, 116. Cum autem fulgur è coelo labens, è Caesaris ad Pompeji castra penetrasset, ibidemque extinctus esset, qui in exercitu Pompeji aderant, quippiam splendidum ab hostibus ad se futurum praedicabant, Caesar autem se in Pompejum insurgentem gloriam ejus extincturum. SULPIT.

71 SAEVE] Adverbium. cuicumque litasti, crudeliter litasti. SCHOL. Vulgo post *litasti* male ponebatur signum interrogationis, quam delevi, sensu id postulante. *Saeve* tamen ad *gesturus* malim referre; quemcumque scelerum Deum invocaveris, certum est, te perlitasse, & placasse eum sacris tuis, cum tam crudeliter bellum esses gesturus.

172 MONSTRISNE DEUM &c.] Incertum, inquit, erat; utrum vere Dii haec ostenderint, quae dicturus est monstra; an illi prae timore haec crediderint, se videre. SCHOL.

172 NIMIONE PAVORI CREDIDERINT] Sic recte Bersmannus pro *nimione* restituit, quod ex Ed. Veneta videtur inrepsisse in sequentes Editiones praeter Omniboni, licet recte bis *ne* exponant viri docti clari, & idoneo sensu. Est tamen in multis MSS. quoque. *Nimioque* Berfm. un. Witt. & Voss. tert. *pavore* Voss. pr. sec. tert. & Wittian. *Crediderim* Voss. secund. Ut sublata distinctione majore dixisset. Jam dubium est, an multis visus sit Pindus concurrere Olympo per monstrum, & Dii oblato, an per nimium pavorem, quod crediderim. Sed haec sententia potius cujusdam lectoris, vel librarii ingenium sapit, qui ipse vere credide-

rit, haec illorum pavori esse adscribenda. Quare vulgatum retineo. Dubium est, an crediderint vere factis monstris, an timori suo, mentibus illorum ea offerenti &c. ut bene exponunt Schol. cum interpretibus aliis.

- 174 CONCURRERE &c.] Ut per hiatum terrae Haemus subduceretur, & unus fieret ex duobus. SCHOL. Male Schol. *concurrere* explicat per *nummum fieri ex duobus*, notat pugnare, in se invicem inlidi ex illylo auctoris, ita cum aliis scriptoribus passim loquentis. V. L. 1, 40. IV, 802. VII, 196, VIII, 326. & alibi.

176 PER OFFACAM.] Al. *per Offaea* in vetusto Cod. HORTENS.

- 176 BOEBEIDA] Boebis palus in Thessalia juxta montem Ossam est. Ergo ordo: *Ire visus est rapidus sanguis per Offacam Boebeida*. SCHOL.

176 BOEBEIDA] Al. *Bebeida* in vetusto. Cod. HORTENS. Micr. tria: *Boeida*. Corrupte, *Boeida*. Hanc lacum *Offacam* vocat, quod sit ad Ossam montem. BERGM. MSS. variant: Sed veram esse hanc lectionem, docet nos Strabo libri 11. GROT. Ed. sec. Variant in penultima voce MSS. sed veram esse hanc lectionem, ostendit Homerus, Propertius l. 11. eleg. 11. Strabo l. 11. IDEM. Ed. tert. Ante Sulpitium vitiose edebatur *Boeida*, quod est quoque in variis lect. Steph. & MSS. meis octo recentioribus. De lacu Boebeide vide Stephan. de Urbib. Passerat. ad Propert. L. 11. El. 2. 63.

Sanctis Boebidos undis.

Et quae notantur à Cel. Burmanno ad Valer. Flacc. 1, 449.

Perderet & pingui miseros Boebeide crines.

177 OPERTOS] i. invicem Pompejani (*Pompeji scilicet & Caesaris milites* Voss. sec.) videbant vultus suos obiectos tenebris. SCHOL. *Apertos*. Imo *opertos*, ut habet MSS. consensus. vident alter alterius ora, subitis tenebris obducta. GROT. Ed. sec. Illustri documento hic locus esse potest, quantum opere decipere nos possint typothetarum errores. *Apertos* enim in sola Bersmanni est Editio-

- Inque vicem vultus tenebris mirantur opertos,
 Et pallere diem, ^a galeisque incumbere noctem,
^b Defunctos ululare patres, & sanguinis umbras
 180 Ante oculos volitare suos. sed mentibus unum
 Hoc solamen erat, quod voti turba nefandi
 Conscia, ^c quae patrum jugulos, ^d quae ^e pectora ^f fratrum
 Sperabat, gaudet monstis, mentisque tumultu,
 Atque, omen scelerum, subitos putat esse furores.
 185 Quid mirum, populos, quos lux ^g extrema manebat,

^a Lym.

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a galeis V. 1. H. ^b vulgo defunctosque patres & cunctas. ^c quaeque Edd. Asc. Par. 1512. Micyll. ^d quae & V. 1. ^e vulnera VV. LL. Steph. ^f fratri Ed. Par. ^g externa MSS. qdd. V. Drak. ad Sil. 1x, 202.

ne, sine dubio operarum culpa. Nihil enim monet vir doctus, quod aliter facere solet. In sua ramen Editione Grotius retinuit; sed secundis cursis *opertos* ex MSS. legendum monet. Est & alius vir doctus, qui *apertos tenebris* intelligebat, noctu illos tulisse, & conspectos fuisse, palluisse vero die, ut tunc scribi volebat. Ut dixi *opertos* est in MSS. & Edd. quare restitui. Invicem mirantur alterius vultum à se praetenebris videri non posse. Ab aliis quoque inter prodigia hujus temporis refertur, *interdium fuisse tenebras*. Vide ad Flor. L. 1v. c. 2.

178 GALEISQUE] Mscr. *gladiisque*. Tenebras circumfundi galearum nitori. BERSM. Gladiisque habent etiam Var. LL. Steph. duo Pulm. & alii à N. Heinso inspecti, male. V. Cl. Burm. ad Ovidii Metam. L. xii, 466. Forsan *Galeas* maluit auctor nominare, quam aliud quid, quasi respiciens ad Orci galeam seu *aidō* *avivē*; qua induti Dii non videbantur; auctore Homero, aliisque deinceps poetis.

179 DEFUNCTOSQUE PATRES ET CUNCTAS SANGUINIS] Illustr. Heinsius teste Cel. Burmanno ad Valer. Flacc. Lib. 11. 561. *Noster ades, junctusque veni*, malebat scribere *juncti*. Passim enim *juncti sanguine* vocantur consanguinei: unde generis *junctura* Ovidio Ep. 1v. Heroid. 135. Rectius quidem; sed major latet ulcus: ac veram Lucani manum reliquerunt nobis MSS. Nam in duobus Pulm. & Voss. pr. sec. & quarto scribitur.

Defunctos volitare patres, & sanguinis umbras
Ante oculos ululare suos.

In Voss. quarto supra scribitur quoque *volitare*, & supra *volitare* in seq. versu *ululare*. Variarum electiones Stephani etiam exhibent *ante oculos ululare suos*. Ut clare pateat, excidisse vocem *ululare*. *Defunctos* sine *que* exaratum est in Regio primo. qua-

re cum Oxoniensi primo rescripti.

Defunctos ululare patres, & sanguinis umbras
Ante oculos volitare suos.

Cum excidisset *ululare*, ut versus constaret, addiderunt *que & cunctas*: & in aliis hinc locum mutaverunt *ululare & volitare*. *Ululare* autem est vox adprime conveniens huic rei. Stridorem flebilem umbrarum intelligit, quem edebant circumvolantes, & inquietantes hominem umbrae. Tibull. L. 1, 6, 15.

Hanc volitent animas circum sua fata querentes.

Ovidius in Ibide 157.

Denique quidquid ages, ante os oculosque volabo;
Et querar, & nulla sede quietus eris.

Adde, quae collegit Doct. Broukh. ad Tibull. L. 1, 2, 15.

Jam tenet infernas magico stridore catervas.

Ululatum dicit Ovidius Lib. vii. Metam. 190. ubi vide Heinso. *Stridorem* umbrae quoque dat noster L. vi, 623. & *stridere*, atque *ululare* jungit ibid. vs. 690. Nec offendere quemquam debet, quod non scripsi *defunctosque ululare*. Delevi enim *que* auctoritate MSS. & ex genio Lucani, qui saepe copulam sic omittere solet. Consule notata ad L. 1, 155. si autem quis vellet primum scribere *volitare*, & dein *ululare*, quia ita plurimi habent scripti, non multum obluetur. *Sanguinis umbrae* sunt *umbrae affinium*, ut bene glossae interpretantur. posses pro *suas* etiam legere *sui*. sed MSS. omnes *suos* retinent.

180 SED MENTIBUS &c.] Hoc carmen fuit in causa, cur Badius, & praecedentes nomen versus, & sequentes quinque, de militibus Caesarianis intelligi voluerit, multum torquens ad suam opinionem verba, ut illa, *quos lux extrema manebat*, id est, expectabat ad mortem inferendam, cum

^a Lymphato ^b trepidasse metu? praefaga malorum
Si data mens homini est; Tyriis qui Gadibus hospes
^b Adjacet, Armeniumque bibit Romanus Araxen,
Sub quocumque die, quocumque ^d est fidere mundi,
190 Moeret, & ignorat causas, animumque dolentem
Corripit, Emathiis, quid perdat, ^e nescius arvis.
Euganeo, si vera fides memorantibus, augur
Colle sedens, Aponus ^f terris ubi ^g fumifer exit,
Atque Antenorei ^h dispergitur unda ⁱ Timavi,

195 Ve.

VARIAE LECTIOES.

^a Lymphatos V. 1. Lymphaticos A. ^b trepidare B. 2. ^c subjacet R. 1. ^d in B. 1. deest in V. 2. ^e nescit in a. vulgo. nescit, quid p. P. 1. H. M. armis Ed. Elz. V. 1. A. ^f ubi terr. Marp. A. ^g fumiger V. 2. Hort. m. V. ad L. 1, 48. ^h ubi sparg. W. qua sparg. R. 1. ⁱ Tirampni V. 1. Tumaci H.

cum omnia de Pompejanis intelligat poeta, quippe, quos extrema Lux vere manebat. Nec obstat illud. Quod patrum jugulos, &c. In utroque enim exercitu, tum in fratres, tum in omnes patria vincendi erant desideria. Sulpitius silet. Quae ex Valerio allegat monstrum apparuisse, ea Caesar lib. III. de bello Civili narrat, sed post pugnam Pharsalicam. GLAREAN.

181 SOLAMEN] Dicebant ideo monstra volitare, quia parentes interficiendi erant. SCHOL.

183 TUMULTU] Mscr. duo, tumultus. Animi metus, & perturbationes. BERSM. Non male. tumultum Wittian. Vide ad Silium L. x, 373.

- - - motus somni, variosque tumultus.

Infra L. VII, 779.

Adtonitos animi sensere tumultus.

Nihil tamen muto.

184 OMEN] i. e. subito furere dari sibi omen existimabant, se optata circa suos scelera esse facturos. SCHOL.

185 MANEBAT] Sic omnes mei recte, praeter unum Regium, movebat: quod moneo, ne quis arripiat duorum Bersm, Mstorum lectionem, vocabat. Manebat lux extrema i. mors iminebat. vs. 308.

- - - Nam me secuta manebit
Sors quaesita manu.

Virgil. L. VII. Aen. 596.

O miser! te, Turne, nefas, te triste manebit
Supplicium.

Horat. L. 1. O. 28, 15.

- - - Sed omnis una manet nox,
Et calcanda semel via leti.

Ovidius L. IV. Metam. 695.

- - - lacrimarum longa manere
Tempora vos poterunt.

xi, 539.

- - - vocat ille beatos,
Funera quos maneat.

& passim. Dein ex Regio utroque, Voss. sec. Witt. & Oxoniensi rescripti Araxen Graeco more. vulgo Araxem. Mallem etiam delere est post homini. Sed vetat Mstorum mirus consensus.

186 LYPHATO] Fanatico atque furioso, per quem sibi videre talia videbantur. SCHOL. Panico terrore, ut Plutarchus Appian. Flor. Val. Max. Obsequens, & alii dicunt. V. Benth. ad Horat. 1. O. 37. de hac voce.

Atentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Caesar.

187 TYRIIS GADIBUS] Hispanae sunt; sed cum illuc Tyrii pervenissent, posita civitate Gades lingua sua appellaverunt. SCHOL. V. Cicero pro Balbo c. 14. inibi Abramusp. 552.2. BROUKH.

188 BIBIT] Hoc vult dicere, non solum illos, qui in bello perituri erant, haec passos: verum omnes Romanos, qui ubicumque terrarum, remota tenuerunt, praesagisse hoc malum; cum ignorarent, an essent bella civilia. SCHOL.

189 EST] τὸν αὐτὸν dixit, Romanus hospes. IDEM.

191 CORRIPIT] Castigat, inquit, dolentem animum suum, quod tristis est; cum nulla sit causa; nam nescit. IDEM.

191 NESCIUS ARVIS] Ita rescripti ex variis Stephani lectionibus, tribus Pulm. & Bersm. Voss. primo, quarto, & utroque Oxon. aliisque ab Heinsio collatis, qui ita scribendum esse pluribus docuit ad Ovidii Lib. VI. Metam. 579. Nescit, quid tradat

- 195 Venit summa dies, geritur res maxima, dixit:
 Inpia concurrunt Pompeji & Caesaris arma.
 Seu tonitrus, ^a ac tela Jovis ^b praefaga notavit,
 Aethera seu totum discordi ^c obsistere coelo,
^d Perspexitque polos: seu ^e numen, in aethere moestum,
 200 Solis in ^f obscuro pugnam pallore notavit.
 Dissimilem ^g certe cunctis, quos explicat, egit
 Thessalicum Natura diem: ^h si cuncta perito
 Augure mens hominum coeli nova signa notasset,

Spectari

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a & V. 1. ^b ac bella O. sec. ^c absistere R. pr. a m. pr. obsidere B. 1. ^d prospexitque & ante aëra, vulgo.
^e lumen vulgo. ^f obscuram R. 1. ^g cunctis certe V. 2. ^h sic Edd. Mic. Hort.

in illis. Stat. L. 111. Theb. 30.

Ingemit, & coecas sequitur jam nescius undas.

192 EUGANEI] Euganus est mons in Venetia, longe scilicet ab Emathia, optime pascuus feris. IDEM. Euganei populi fuerunt in agro Veneto, à praestantia generis appellati, ex comitatu Herculis, ut & Lepontii & Graji, ibidem relictī, ut Plinius tradit libro tertio, capite vigesimo. Hos postea ab Antenore, & Trojanis pullos alii ferunt. Caeterum quod ad Augurum pertinet, de quo hic Lucanus meminit, apud Plutarchum in Caesare, ad hunc fere modum traditur: Patavii, inquit, C. Cornelius augurali ^h *praedixit, ea die, cum ad capianda sedisset auguria, primum, ut Livius dicit, pugnae tempus agnoscens, atlantibus inquit: Jam res ipsa conficitur, jam viri opus ineunt. Iterum ad auspicia conversus, & signa contemplatus more lymphas exiliis, tum vociferans, vincis, ait, Caesar &c.* MICYLL. Haec imitatus est Sidorius Apollinaris Carm. 12, 191.

*Nec quos Euganeum bibens Timavum,
 Colla Antenores videbat augur
 Divas Thessalicam movere pugnam.*

Euganeum Timavum dicit Martialis Lib. XII, 86. Porro non debebat se incertum hic fingere Lucanus; unde augur haec scire potuerit. Clare enim adnotant alii iisdem fere verbis, ex avium observatione id eum praedixisse. Vide praeter Plutarch. p. 730. Dion. Cassium L. XLII. p. 182. J. Obsequ. c. 125. & alios.

192 AUGUR] Cornelius Sacerdos Gellio. XVI, 18. Historiam ex Livio, cui familiaris is Cornelius, narrat Plutarch. GROT. Ed. tert.

193 Aponus] Iuvius *sumifer*. Aquas enim calidas habet. SCHOL. Rectius fontem ex Suetonio, & Martiale alii dicunt.

194 ANTENOREI] Ubi Antenor regnavit, & quem transivit; ut Virgilius.

*Antenor totius mediis elapsus Achivis
 Regna Liburtina & fontem superare Timavi.*

Juxta hunc enim condidit civitatem Patavii. SCHOL. *Liburnorum* est apud Virgil. Aen. 1, 245. Videndus omnino Fr. Lulinus L. 11. Parerg. c. 8. T. 111. Thes. Crit. p. 461. BROUKH.

194 DISPERGITUR] Quidam dicunt, quod in novem ora solvatur, ut Virgilius. Quidam in septem. Ille tamen nullius opinioni resistens ait *dispergitur*. SCHOL.

197 TONITRUS] Verba poetae dicentis, unde hoc augur invenit. Hoc *tonitru* generis est neutri. Hic ut masculinum genus posuit, & non quasi monoptoton declinavit. IDEM.

198 AERA] *Aethera* Mscr. quatuor, & libri aliquot. probe. BERSM. Licet sequatur *aethera*, tamen rescripti *aethera*, jubentibus omnibus Steph. Pulm. meisque MSS. praeter unum, aut alterum, & primis Edd. aliisque. *Aëra* ab Aldo est, quem Col. Steph. Gryph. Pulm. ceterique sunt secuti.

199 PROSPEXITQUE] *Perspexitque* habent omnes MSS. GROT. Et hic edidi *perspexitque* iisdem fere MSS. auctoribus, & Edd. Ven. Sulpit. Ascens. Micyll. Hortens. aliorumque. *Perspexit* est, exacte & penitus consideravit, & cognovit polorum laborem. Nulla hic efficacia in *vs* *prospexit*; quod est, è longinquo vidit. porro ante versum *aethera seu totum*, inseritur in Oxon. primo seq. versus.

Seu diras vidis volucres concurrere rostris.

199 NUMEN IN AETHERE] Videtur significare augurium ex aëre, quod aëromantiam Graeci vocant, unde vel iratum numen, vel propitium colligere potuisset. Alii legunt non *numen*, sed *lumen moestum*, coelum tristius, ingratumque, ex quo

- Spectari * toto potuit Pharsalia mundo.
 205 O summos hominum, quorum Fortuna per orbem,
 Signa dedit, quorum fatis coelum omne ^b vacavit!
^c Haec & apud seras gentes, populosque ^d nepotum,
 Sive sua tantum ^e venient in secula fama,
 Sive aliquid magnis nostri quoque cura laboris
 210 ^f Nominibus prodesse potest; ^g cum bella ^h legentur,
 Spesque metusque simul, perituraque ⁱ vota ^k movebunt:
^l Adtonitique omnes, veluti venientia, fata,

Non

VARIAE LECTIOES.

a et toto vulgo. a. V. 1. b vacabat V. R. pr. M. V. sec. pro var. lect. Ed. Ven. Br. c hoc A. d nepotes B. 1. e veniet A. f naminibus V. 1. M. g dum B. 1. A. h leguntur B. 1. gerentur B. 1. i bella R. pr. a m. pr. k vovebunt V. 1. manebunt V. sec. l duo hi versus a m. pr. aberant ab Ox. pr.

quo inauspicati quippiam divinârit. HORTENS. Difficilis locus, quo me non satis expedio. Omnes Editores primo distinguunt post *moestum*, & *notavit* referunt ad augurem, ut *moestum* sit quartus casus, & subintelligatur iterum *seu*, sive *numen* legant, sive *lumen*. Ut clare Ascensius exponit, alii-que. Sed velim exemplum auctoris, qui ita loquatur. Breviter meam dicam sententiam, *notavit* puto hic idem esse, quod significavit, indicavit, Graece *ἰσημαί*; non, ut plerumque & paullo ante & post sumitur, observavit, unde suspectum sit ter repetitum *notavit*. Hoc sensu, si *lumen* cum Grotio, & aliis legas. Seu *lumen* solis *moestum* in aethere significavit pugnam per obscurum pallorem. Sed praefero *numen*, uti est in Steph. variis lectionibus, MSS. quatuor Pulm. tribus Berlm. & undecim meis, ac Editionibus cunctis ante Aldum, uti & Ascens. Mic. Hort. Berlm. aliorumque. Hoc sensu sive *numen*, vel deus quis *moestus* in aethere significavit pugnam per obscurum pallorem solis. vel *numen solis*. An *sol* & in *an numenque* ut est in Marg. Hortens. & *solis* & o. p. i. e. seu notavit augur, & *numen* *moestum*, & pugnam pallore solis. Vel simpliciter, ut est in Editione Parmensi, *seu lumen in aethere moestum, solis in obscuro pugnam aus p. n.* Editor certe ille *aus* inferuit; quia aliter non intelligebat. *Numen*, & *lumen* saepe confunditur: unde apud Valer. Flacc. L. VII, 390. eadem oritur dubitatio. Vide loc.

200 Solis] Al. *solus* in vetusto Cod HORTENS. Mscr. ad marginem *solus*. BERSM. Non male, sed tum foret scribendum & *obscurum*. Seu ille *solus* motavit *numen*, vel *lumen* *moestum*, & pugnam ex obscuro pallore.

202 SI CUNCTA PERITO AUGURE MENS] i. do-

cto. Hoc dicit; si essent periti homines, dum augures docent bellum, quod gerebatur, Pharsalia spectari in toto coelo potuisset. SCHOL.

202 SI CUNCTA PERITO &c.] Si haec sana sunt, ita capienda, si cuncta mens hominum, sive omnes homines observassent nova signa per peritum augurem. Suspectum tamen hoc *cuncta*, quo non parum facit Scholiastes, qui explicat, quasi legeretur, *si instructa* vel *si docta*. Si conjecturis indulgere licet, posset forsitan non ineleganter repōni *si sancta perito augure mens*. Si homines se gessissent, ut periti augures, si praestitisset se quisque & egisset augurem, auguris officio functus esset. Non multum dissimili modo Vellejus L. II. c. 15. *Duplici numero se militum equitumque fungi*. ubi vide Putean.

204 E TOTO] Mscr. quatuor praepositionem omittunt. BERSM. Praepositionem & non agnoscunt quoque MSS. sex Pulm. & mei tredecim cum Edd. Rom. Ven. Ascens. Versell. Petri de Ponte, & Hortensii. quare delevi.

205 SUMMOS HOMINUM] Pompejum dicit, & Caesarem, primos inter homines. SCHOL.

206 VACAVIT] Dicit, in coelo tunc nisi Pompeji, & Caesaris fata tractata, quorum Fortuna faciebat fata universis. Nam tum coelum est turbatum, & in monstra commotum, his duobus dimicantibus. IDEM.

207 NEPOTUM] Apud posteros dicit. Ordo est. Haec apud seras gentes cum bella legentur, spes & peritura vota habebunt. IDEM.

209 ALIQUID] Sive per se erunt famosa, sive per meum carmen; si quid tamen nos possumus addere perennitatis his rebus. Verecunde dubitat. IDEM.

211 SPESQUE &c.] Etiam posteris vestris haec bella

- Non transmissa, ^a legent, & adhuc tibi, Magne, favebunt.
 Miles ut, adverso Phoebi radiatus ab ictu
 215 Descendens ^b totos ^c perfudit lumine colles,
^d Non temere ^e inmissus campis: stetit ordine certo
 Infelix acies. cornus tibi cura sinistri,
 Lentule, cum prima, quae ^f tunc fuit optima bello,
 Et quarta legione, datur: tibi numine pugnax
 220 Adverso, Domiti, ^g dextri frons ^h tradita ⁱ Martis.
^k At medii robur belli fortissima densant

Agmina,

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a legant M. ^b tota VV. LL. Steph. R. pr. V. r. ^c perfundis B. r. V. 2. ^d nec B. r. ^e missus R. r. ^f tum MSS. & Edd. qdd. ^g frons d. R. pr. M. ^h dedita VV. LL. Steph. ⁱ Marti est H. ^k ac V. r.

bella hunc adfectum movebunt, quo nunc vos venitis ad proelia. SCHOL.

211 PERITURA] Sive generaliter omnium dixit peritura, sive haec tunc peritura; quia non erunt tunc bella, cum haec vota sumentur incassum. IDEM.

212 VENIENTIA] Quasi futura haec sint bella, & non fuerint adhuc; cum jam & victus sit, & occisus. IDEM.

213 FAVEBUNT] Innocentiores enim, qui victus est, judicabunt. IDEM.

214 MILES] Pompei acies describitur. IDEM.

214 RADIATUS] Nonnulla exemplaria legunt, radiatus, quod significantius hoc loco mihi videtur: hoc est, radius solaribus à fronte percussus, quod incommodum non parum obfuit Pompeio, & aversus sol non mediocriter Caesarem juvit. Ordinaturus enim aciem tria debet ante prospicere, Solem, pulverem, & ventum, juxta praecepta rei militaris. HORTENS. Mscr. quatuor radiatus. Ita & libri aliquot. BERSM. Bene Grotius restituit tacite in textum radiatus, quod primus Aldus in radiantis mutaverat, eumque secuti erant Verfell. Colin. Steph. Gryph. Pulm. alique. Et sic habent etiam quinque Pulm. & mei omnes MSS. De verbo activo radiare, & illius passivo radiari vide Broukhuf. ad Propert. Lib. 1, 15, 7.

Nec minus Eois pectus radiare capillis;

& Duker. ad Florum L. iv. c. 2. Ut prospera ejus adversis radiarentur. Radiare vero miles in armis, ejusque arma radiare passim dicuntur. Ovid. Lib. xiii. Met. 103. Propert. iv, 1, 27. Silio L. viii, 468. Prudent. Psychom. 471.

215 LUMINE] Armorum scilicet lucentium adverso sole. SCHOL. V. L. 11, 482.

217 CORNUS] Cum sit neutrum monoptoton,

masculino genere declinavit, ut supra de tonitru fecit. SCHOL. Antiquus genitivus erat cornus, inde contractum cornus. Et ita hunc locum, ne quis errorem suspicetur, producit ad 11 Aeneida Servius. Sic & in Arateis Cicero genitivus à genu est genus, sic & cervini cornus dixerunt Plinius & Celsus. GROTIUS. Ed. text. Servius ad 111. Aen. 22. sed & istum genitivum Plinius usurpavit Lib. xxviii, 17. & cornus, ut masculini agnoscit Priscian. p. 714. BROUKHUS. Hunc ipsum locum ideo adducit Priscianus p. 685. Cornum apud Ovid. L. 11. Metam. in f. MSS. qdd. ubi vide. male hic cornu Pulm. duo, Bersm. un. & quinque mei.

218 OPTIMA BELLO] Sic L. r, 425.

Optima gens flexis in girum Sequana frenis.

bona bello cornus. Virgil. Georg. 11, 417. & passim. male itaque optima belli ediderunt Sulpit. Ascens. Mic. & Hortens. & praefert MS. Cantabr.

219 QUARTA] V. de D. Vossium ad Caesar. L. viii. B. G. c. 24. L. 111. B. Civ. c. 88. Ciacconium ibid. p. 623. BROUKHUS. Et hic Commentar. dissentiant auctores in cornum positione, & legionum nomine.

220 ADVERSO] Bene adverso numine i. e. sinistro, & irato. Hic autem est Domitius, qui apud Corfinium civitatem positus, deditus est Caesari à suis militibus, ab eoque dimissus. SCHOL. V. L. 11, 478.

223 DUX] Hoc dicit. Cilicum agmina tenebat Scipio, qui in hoc orbe i. Pharsaliae nunc erat miles, futurus dux postea in orbe Libyco; nam dux factus contra Caesarem in Africa dimicavit. SCHOL.

125 LARGUS HABENAE] Quia currentibus equis laxiores habenas largiatur, ipse doctus equitandi. IDEM.

Agrina, quae, Cilicum terris ^a deducta, tenebat
 Scipio, miles in hoc, ^b Libyco dux primus in orbe.
 At juxta fluvios, & stagna undantis ^c Enipei,
 225 Cappadocum montana cohors, & largus ^d habenae
 Ponticus ibat eques. ^e sicci sed ^f plurima campi
 Tetrarchae, regesque tenent, magnique tyranni,
 Atque omnis, Latio quae servit, purpura, ferro.
^g Illuc & ^h Libye Numidas, & Creta Cydonas
 230 Misit: Ituraeis cursus fuit inde sagittis:

Inde tru-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a adducta M. ^b Libyae B. I. V. I. ^c Enipei MSS. & Edd. qdd. ^d vulgo habenis. ^e sed sicci, male O. I. ^f proelia O. I. ^g illuc P. I. B. I. R. I. illinc P. I. ^h Libyae MSS. & Edd. qdd.

225 HABENIS] Vetusissimi, & optimi Codd. Voss. pr. sec. tert. & a m. pr. Wittian. *habenae*. Verissime. *habena* Regius prim. Virgil. L. XI. Aeneid. 338.

Largus opum & lingua melior.

Noster L. IX, 610.

- - *inventus mediis fons unās habenis
 Largus aquae.*

Silius Ital. Lib. VIII. 601. *largus comas*. VIII, 249. *largus rapinas*. XV, 498. *Mercandi largus*. Plura de hoc genitivo diximus ad Lib. II, 213. *Interruptus aquae*, & alibi. *Habena* in singulari, si ablativum malis, praefertem. Juvat Silius L. VII, 696.

Ferrata calce, atque effusa largus habena.

226 SICCI SED] *Sicci* & Mscr. neglecta Synaephe. BERSM.

227 TETRARCHAE] Qui quartam regni tenent partem. SCHOL.

227 TETRARCHAE, REGESQUE] Ita & Cicero junxit Orat. pro domo c. 23. *Tetrarcharum ac regum bona*. pro Balbo c. 5. *Onationes, urbes, populi, reges, tetrarchae, tyranni, testes Cn. Pompeji* &c. Horat. L. I. Serm. 3, 12.

- - *modo reges atque tetrarchas.*

BROUKHUS.

227 TYRANNI] Sub quibus reges sunt, & tetrarchae. SCHOL.

228 SERVIT] i. paret victa Romanis. IDEM.

228 FERRO] In uno Bersm. Cod. & Marg. Hortens. est *regno*. Quod ex glossa natum est. *ferro* i. e. armis & imperio Romanorum. Vide L. I, 31. IX, 245. X, 352. Explicat hoc L. X, 5.

- - *regnum Lagi Romana sub arma
 Iret.*

jus ferri L. V, 387.

229 LIBYE] Graece declinavit à ΑΙΒΥΗ. SCHOL.

229 CYDONAS] Populos Cretae. Cydonacivitas, ubi bonae sagittae erant. IDEM.

230 ITURAEIS] Ex illa parte, inquit; Ituraeae sagittae cucurrerunt. Haec gens Syrorum (*Parthorum* Voss. sec.) est: ut Virgilius.

Ituraeos taxi torquentur in arcus.

IDEM.

230 ITUREIS SIVE ITURAEIS] Itureorum gens à Plinio in Coelo Syria collocatur lib. V. capite 23. Ithyra urbs alioqui in Tauro monte est, Parthiam versus: unde *Ithyraeus*. Maro. *Ithyraeos taxi torquentur in arcus*. Hinc arcus epitheton est, *Ithyraeus*. *Ithyraeos arcus*, & *Ithyraeos sagittas* dicimus, hoc est, Parthicos arcus, & sagittas. Itaque Ithyraeos in acie collocatos fuisse, quod praestantissimi sagittarii essent, ut Parthi, aliquis dixerit. Sed *Ithyraeis*, hic epithetice exponendum est, ut velocibus, quolibet Parthi valuerunt. Nemo *Ithyraeos sagittas* hoc loco Parthicas exposuerit; quod Parthi tum temporis hostes adhuc ob caedem Crassorum, Pop. Rom. essent. Jam *Ituraeis sagittis* dixit, pro eo quod est: inde fuit sagittariis suis cursus è montibus in planiciem. Solent plurimum epitheta duci à gentibus insignibus in arte aliqua. HORTENS. MSS. plerique *Ithyreis*, *Itreis*, *Itereis*, & *Itereis* &c. cum Edd. quibusdam hic & infra; Male. *Ituraeos* dicit, Graece *Ιτυραῖος*, qui Syri sunt. Non autem quaecumque sagittae per Synecdochen ab *Ithyra*, ignobili Parthiae urbe, pro velocibus & bonis dictae. Quo recurrere debuit Hortensius, quia in mentem revocabat Parthos, populi Romani hostes, in exercitu Pompeji esse non potuisse. V. L. III, 265. & L. VIII. Ut dixi, Syrorum sagittas intelligit, qui Pompejum adjuverunt. Hinc vs. 514.

X x x

Tanc

Inde, truces Galli, solitum prodistis in ^a hostem:

^b Illic pugnaces commovit Hiberia cetras.

Eripe victori gentes, & sanguine mundi

Fuso, Magne, semel, totos consume triumphos.

235 Illo forte die Caesar, statione relicta,

Ad segetum raptus moturus signa, repente

Conspicit, in planos hostem descendere campos.

Oblatunque videt, votis sibi mille petitem,

Tempus, in extremos quo ^c mitteret omnia casus.

240 Aeger quippe morae, flagransque cupidine ^d regni,

Coepe-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a *oritem* Marp. in m. b *illuc* V. 1. c *mittent* V. 1. d *mundi* V. 2. O. 1. H.

*Tunc & Ituraei, Medique, Arabesque soluto,
Arcu turba minax.*

540.

- - - *vivunt Galataeque, Syriique.*

L. 111, 214.

Accedunt Syriae populi; desertus Orontes &c.

Omitto plura, quia notum est. De *Ituraeis* plura videre potes apud Pierium, & alios ad Virgilii locum à viris doctis adductum L. 11. Georg. 448. & S. Dressem. ad Jos. Iscan. B. Troj. L. 7, 321.

- - - *ille arte Cydonum*

Fretus Ituraea delibat cuspide frontem.

231 SOLITUM] i. e. Caesarem, qui contra vos & ante pugnavit; bello scilicet Gallico. SCHOLIAST.

232 CETRAS] Mscr. Celtas. *Cetræ* scuta lunata brevia. BERSM. Pugnant pro hac lectione Mss longe plurimi, & optimi; uti & rarior usus vocis *cetræ* seu *caetræ* (ut aliis scribere magis placet. Vide Cl. Drakenb. ad Sil. L. 111, 278.) scuti scilicet, parvi lunati, quod Hispanis, & Afris in usu fuit pro clypeo. Omnibonus, cujus licet commentatorum primi nemo rationem habuit, legit *Celtas*, & de Celtiberis intelligit. Juvant eum praeter MS. Bersmanni, unus Pulm. Voss. sec. 2 in. pr. Voss. sext. Oxon. sec. Amstel. & Ed. Sulpit. Mediolan. *Celtras* Oxon. pr. *Celtas* Voss. quint. & Hult. qui pro varia lectione habet *Celtos*. *Ille* in Pharsalia, sive illis locis, ubi collocare se à militari concilio jussi sunt, *commovis* sive propulit, & ad pugnam clevit Hiberia *pugnaces Celtas* i. e. Celtiberos. De his Celtis loquitur noster Lib. 14, 10.

*Valtonisque leves, profugique à gente vetusta
Gallorum, Celtæ miscentes nomen Hiberis.*

Silius L. 111, 340.

Venero & Celtæ sociati nomen Hiberis.

ubi vide D. Heinsum. Fuerunt autem hi pugnacissimi. unde Florus L. 11. c. 17. §. 9. eos *robur Hispaniae* vocat. Aptissime autem subjungerentur Gallis, à quibus sunt profugi, ut ait noster ipse. Pro *illic* posset etiam scribi *illuc* scilicet ad illam aciem, & siccos locos, quo misit etiam Numidas Libye, & Cydonas Creta. Malim tamen retinere *illic*, uti etiam *Cetræ*: non verisimile enim *Celtas* corrupisse libentarios in *Cetræ*. *Commovis cetræ* dicit auctor obagilitatem, quam in cetrarum rotatione, & motu praestabant Hiberi. Est enim hoc artis militaris. Vide notas ad Ammian. Marcell. L. 22. c. 2. Et *pugnacem* cetræ ut dicit auctor, sic *arxida* *βῆρ* ait Homerus plus semel V. 11. A. 32.

233 ERIPERE] Occidantur, inquit, omnes, ne sint, quibus victor inperet rex, aut de quibus triumphet. SCHOL.

236 AD SEGETUM RAPTUS] i. e. ad frumenta rapienda, non ad bellum. IDEM. Sic Appian. & alii. Aliter paullo Caes. ipse Lib. 111. B. Civ. 85. ubi vide.

240 AEGER] Qui moras ferre non poterat. SCHOL.

242 UT LENTUM DAMNARE] Hoc dicit, cum Caesar odisset moras, & festinaret ad regnum; bella civilia, quæ paullatim trahebantur, condemnavit hætenus, & esse ea lentum facinus judicavit. IDEM.

244 CASURAM ET FATIS &c.] MS. duo: *Casuram sati* s. tertium, *Casuram satis* s. Sine copula. quart. *Casuram sensis fati* n. BERSM. *Fati*. Ita reposuimus pro *satis*, sensu manifesto. GROT. Primum delevi *&*, quod non comparet in ulla Editione ante Gryphium; nec etiam in aliquo Mss

Coeperat exiguo tractu civilia bella,
Ut lentum, damnare, nefas. discrimina postquam
Adventare ducum, supremaque proelia vidit,
Casuram * fatis sensit nutare ruina:

245 Illa quoque in ferrum rabies promptissima, paullum
Languit, & casus audax ^b spondere secundos,
Mens stetit in dubio, ^c quam nec sua fata timere,
Nec Magni ^d sperare sinunt: formidine ^e mersa,
Prosilic hortando melior fiducia vulgo.

250 O domitor mundi, rerum fortuna meorum,

Miles,

VARIAE LECTIOES.

a *casu* vulgo. b *sperare* V. pr. c *quem* M. Ed. Ven. d *superare* B. r. e *mensa* V. r.

Misto Codice, & durissimam facit elisionem. Postquam Caesar vidit adventare proelia suprema, sensit ruinam alterius partis instare cum animi scilicet commotione. quare majorem post *ruinam* posui distinctionem. Posset quoque per copulae defectum Auctori nostro non inulitatum exponi: postquam haec vidit, & sensit ruinam instare, rabies ejus languit. Sed, fatendum est, tunc rectius *et* hoc loco adderetur. Dein *fatis*, ut Grotius dedit, legitur in quatuor etiam Pulm. Codd. & duobus Vossianis, sed recentioribus, & Ed. Veneta. Reliqui omnes *fatis* retinent. Quod cur mutari debuit, non video: licet non dampnem, si MSS. optimi haberent, *fatis ruinam*. Nunc ita expono, repetendo vocem *ducum* *et* *non*, vel generalius quid, ut facit Scholiastes. Sensit ruinam ducum, vel rerum nutare, *casuram fatis* i. e. ut fata volunt, factorum arbitrio, seu iudice fato. Petron. c. 122.

- iudice Fortuna cadat alea.

L. vi, 7.

- placet alea fatis,
Alterutrum mensura caput.

fato teste vs. 259. Ruina ergo *ducum*, vel generaliter, alterutrius partis intelligitur. Sic Lib. xv, 393.

Felix, qui potuit, mundi nutante ruina,
Quo jaceat jam scire loco.

vs. 791. Romanam ruinam. Magni ruinam Lib. v, 746. viii, 528. propius ad hunc locum h. lib. vs. 85.

Involvat populos una Fortuna ruina.

Et similiter alibi. Sensit itaque Caesar, fata jam parare alterutri ruinam, quae jamjam casura nutabat. s. in *fatis* absorptum est a seq. voce *sensit*.

244 RUINAM]. Scilicet omnium rerum. Hoc dicit, etiam Caesarem, qui audacissimus erat, adventu civilis belli subito horrore trepidasse. SCHOLIAST.

247 STETIT IN DUBIO]. Sensus hic est. Mens Caesaris, quae sibi prospera omnia promittebat, tunc in dubio stetit, ut nec timeret, nec speraret. Non sperabat; quia & Pompejum noverat in aliis bellis fuisse felicem: non metuebat, quia & sibi semper evenisse sciebat optata. IDEM.

249 MELIOR FIDUCIA]. Dubius erat spes, metusque: sed metu suppresso, spem aperit, ut quae utilior incitandis militum animis. Dux secum metuere omnia debet; coram milite, nihil GROTIUS. Recte haec explicat Grotius cum plerisque. Hortensius, & Bersmann. male: quod melius fideret suis rebus, quam vulgus militum, quos ad pugnam hortabatur. Melior hortando fiducia est aptior ad vulgus hortandum, ut Scholiastes quoque exponit, quam formido. Sic cum tertio casu Virgilius L. i. Georg. 286.

- nona fugae melior, contraria furis.
Cum infinitivo hoc sensu usurpat noster L. viii, 381, 482.

250 O DOMITOR REGNI] i. per quem factum est, ut Pompejus, quam molitur, nondum regnet. ASCENS. Plures tamen legunt *mundi*: ut sit, per quem fere mundum domui. VERSELL. Quidam legunt, *mundi*, pro *regni*. Si legas, *regni domitorem* militem, indicat, Pompejum hactenus imperium tenuisse, quem milites sui jam prope perdomuerint. Si *mundi domitor*, per amplificationem accipiendum est, qui mecum mundi partes aliquot debellatis, *conquidat*, ut Angliam, Germaniam, Galliam, Hispaniam, & Italiae partem. Quin & *miles*, pro, *militis*, synecdoche, numerus, pro numero. Miles domitor, miles

X x x 2

- Miles, adest toties optatae ^a copia pugnae.
 Nil opus est votis: jam ^b fatum arcessite ferro.
 In manibus vestris, quantus sit Caesar, habetis.
^c Haec est illa dies, mihi quam Rubiconis ad undas
 255 Promissam memini; cujus spe ^d movimus arma;
 In quam distulimus vetitos remeare triumphos.
 [Haec eadem est hodie, quae pignora, quaeque ^e penates]
 [Reddat, & emerito ^f faciat ^g vos Marte colonos.]
 Haec, fato quae teste ^h probet, quis justius arma
 260 Sumserit: haec acies victum factura ⁱ nocentem.

Si pro

V A R I A E L E C T I O N E S .

^a gloria A. ^b fata B. 1. ^c post haec V. 1. ^d novimus M. ^e parentes al. V. Burm. ad Val. Flacc. VII, 50. precantes M. ^f facies V. 1. ^g nos B. 2. A. ^h probat M. ⁱ nocentem est vulgo, & flammis.

miles fortuna rerum mearum, appositio. HORTENS. Temere Sulpitium, qui primus regni reposuit, secuti sunt Ascens. Micylli. & Hortens. Exstat in nullo Mito, nec sensum habet idoneum. Miles *domitor mundi* boni ominis causa, & à magna parte domiti mundi, adpellatur. V. L. 1, 300. v, 266.

*totoque exercitus orbe,
 Te vincente, peris.*

252 VOTIS JAM;] Post jam distinguunt vetusti codices: HORTENS. Qui ita perperam distinxit.

252 ACCERSITE] *Arcessite*, Canterus, & Editio Pulm. probe. BERSM. Sic passim esse scribendum, ut exhibui denuo, non *accersite*, docent MSS. optimi, & monuerunt ubique viri docti, & nos supra. *Arcessite* ex veteribus hic habent MSS. sex, & Ed. Romana. Veneta *arcessue*, errore typographico; unde nugaciter Maittaire facit *ercesite*, vel putat antiquum pro *arcessite*. Nugae sane vix dignae, quae refellantur. Scivit, spero, *ercescere* seu *bercescere* significare, *dividere*: quod hic locum non habet; cum Lucanus dicat: jam parate vobis victoriam, & bonam fortunam pugnando. L. IV, 484.

Arcessas dum fata manu.

253 IN MANIBUS VESTRIS] i. e. in potestate vestra habetis, ut aut Caesar omnibus inperet, aut fiat extremus omnium. SCHOL. Sic antiquiores etiam interpretes recte exponunt. Hortensius, & alii: habebitis Caesarem, & ejus fortunam praesentem, quo numquam male pugnavistis. vel habebitis Caesarem, quantus quantus est. male. Notat saepissime *in manibus habere*, ita in potestate tenere, ut illud à te dependeat, quod in manibus est tuis. Ergo simpliciter expono. *Fortuna Caesaris*

à vobis pendet. Vide Cerdam ad Virgil. Georg. L. II, 45. N. Heins. ad Silium XI, 163.

256 REMEARE] Ut modo triumpharemus; quia post victoriam Gallorum sumus prohibiti (*non permissi* Voss. sec.) triumphare. SCHOL.

257 HAEC EADEM EST HODIE &c.] Locutio haec valde mihi suspecta est *hodie eadem est dies*; nec temere alibi, credo, obvia. Immo spurii videntur hic, & seq. versus, intrusi propter praecedentem vocem *triumphos*. Scilicet quia sibi triumphum, & emeritis veteranis agros negari junctim dixerat Caesar apud nostrum L. 1, 340. &c. hic etiam jungenda opinati sunt. Praeterea non apte inseritur hic mentio militum, cum in seqq. versibus adhuc de se loquatur Caesar, & tum demum de militibus, quibus nunc non agros tantum, sed *jus totius mundi* promittit. Quidquid sit, certe languent & in antiquissimis, & optimis Codd. Regio primo, Vossianis primo, & secundo non comparent; nec etiam in Scholiaste. In Voss. primo recenti manu ad marginem adtexti sunt.

258 EMERITO] Ita melius quam *emeritos*. Haec dies bello debellato, colonos vos faciet. GROT. Certe melius, quam *emeritos*; si versus non erunt spurii. Nam quid est *Emeritos Martis*? Ita habent tamen MSS. omnes praeter duos Pulm. & Bersmann. & meos recentiores cum Ed. Micylli. male. *Emerito Marte* i. e. emeritis militaribus stipendiis. Sic *emeritum jus*, *emerita mors* nostro L. v, 7. 111, 622. & passim hoc adject. jungitur substantivis rei. V. Senec. Thy. 795. Agam. 908. Plin. Paneg. c. 15. Claud. vl. 11. Conf. Stil. 101. 11. in Ruf. 473. 11. in Eutrop. Praef. 59. Adde J. F. Gronov. Obs. L. IV, 9. Heins. ad Ovid. Metam. L. xv, 186. Deinde post *nocentem* delevi verbum substantivum auctoritate Mitorum quinque Pulm.

unius

Si pro me patriam ferro flammaque petistis,
Nunc pugnate truces, * gladioque exsolvite culpam.
Nulla manus belli, mutato iudice, pura est.
Non mihi res agitur; sed vos, ut libera sitis
265 Turba, precor, gentes ut jus habeatis in omnes.
Ipse ego privatae^b cupidus me reddere vitae,
Plebejaque toga modicum componere civem,
Omnia dum^c vobis liceant, ^d nihil esse recuso.
Invidia^e regnate mea. Nec sanguine multo
270 Spem mundi petitis: Grajis^f delecta juventus

Gymnasiis

VARIAS LECTIONES.

^a gladioque exsolvite culpa, vulgo. ^b cupido V. i. ^c lic. vob. A. ^d nil B. i. V. i. H. Ed. Rom. Hort. m. ^e regnante O. i. M. ^f dilecta P. i. B. i. P. pr. Vid. supra.

unius Bersm. & meorum quinque cum Ed. Veneta. Nec agnoscunt illud est Ascens. Micyll. & Hortens. Mox flamma, non flammis, ex Wittiano. Oxon. & Bersm. ferro flammaque frequens formula, ut igni, ferroque &c. Et cur repetisset potius syllabam insuavem is?

259 FATO TESTE] Ut ait Cicero in Caesarianis. Nunc melior ea judicanda est, quam etiam Dii adjuverunt. SCHOL. V. ad L. i, 128.

262 EXSOLVITE] Vincendo probate, vos iuste arma sumsisse. SCHOL.

262 GLADIOSQUE EXSOLVITE CULPA] Al. gladiisque exsolvite culpam in vetusto Cod. HORT. Micr. duo: gladioque exsolvite culpas: sed alter, culpam habet; & in codice quodam vetustissimo, gladiisque exsolvite culpam. In vulgata lectione est Hypallage. BERSM. Cum Scholiaste reliqui etiam interpretes ceperunt ita mentem Lucani, ac si voluisset, ut vincendo ostenderent, se iuste arma sumsisse, & suos gladios crimine vacare. Verum vehementer dubito, an haec verba, ut vulgo se habent, hanc explicationem patiantur. Exsolvere gladiis culpa nihil aliud notat, quam liberare eos culpa, facere, ne in iis sit culpa. Unde etiam interpretes coacti sunt subaudire pugnando, vel vincendo. Sensisse id videtur etiam Bersm. cum dicat, in vulgatis verbis esse Hypallagen. Sed aliud quid intendisse Lucanum, testantur non solum illius, sed & aliorum MSS. libri: nam etiam in duobus Pulm. & undecim meis est gladio vel gladiis exsolvite culpam vel culpas. Wittian. gladioque absolvite culpam. Quare sine haesitatione reposui gladioque exs. culpam; hoc sensu. Si adgressi estis patriam ferro flammaque, & inde culpam contraxistis, nunc fortiter pugnate, & abolete, ac solvite illam culpam gladio, hoc est, jus ferro facite;

ut is dicatur innocens, qui vicerit, iudice bello. Petron. quid velit noster, apte exponit, c. 122.

Ite mei comites, & causam dicite ferro;
Namque omnes unum crimen vocat.

Similes locutiones adhibet Silius L. ii, 640.

- - - culpa se solverat ensis.

L. xi, 199.

Et ferro purgate nefas. Hic denique solus
Elueris sanguis maculatas crimine mentes.

Culpam ferro compescere, sed alia in re, dixit Virgil. L. iii. Georg. 468. Solvere culpam Ovidio L. iv. Trist. 4, 10. Exsolvere dicitur, ut exsolvere momentum apud nostrum L. v, 259.

263 MUTATO JUDICE] Sensus hic est. Nos quidem probamus factum, quod bella suscepimus; sed damnabitur hoc factum, si de nobis, non nos, sed alius coeperit judicare i. e. Pompejus victor. Si hodie victi erimus, satis apparet, quod omnes simus nocentes, & non habuerimus justam causam; si ego nunc vicerem, purus ero, & innocens.

SCHOL. Ἀπομνημονεύματα καλίστης φιλοκλίας τῆς τραγῶν, ἡρώτησι αὐτῶν, τίνα τιμὰς δίκαιον αὐτῶν τοιαῦτα περὶ Ἑλλήνων συμφορὰν τοῖς πολέμοις, ὡς ἂν τὴν πρὸς τὴν συμφορὰν εὐδὴς, ἐκίλευσι μὴ κατηγορεῖν, ὡς ἂν εἰς δικαστὴς, ἀλλὰ νικῶντες πρᾶττον, ὥστε αὐτοὺς ἵπταται. Plutarchus haec. At Tacitus tribuit Civili Batavo hoc dictum: Victorias rationem non reddi. GROTI. Ed. tert.

267 PLEBEJA] Ex equestri enim ordine fuit. SCHOL.

267 MODICUM] i. e. modico, cum modo viventem, ut ait Sallustius. Modico quoque & elegantissimo imperio percarus fuit. IDEM. In Voss. sec. scribitur. in modicoque & elegantium p. f.

268 RECUSO] Quasi cogatur, ut dux sit, dum illis

X x x 3

- Gymnasiis aderit, studioque ^a ignava palaestrae,
 Et vix arma ferens, ^b aut mixtae dissona turbae
 Barbaries; non illa tubas, non ^c agmine moto
 Clamorem latura suum. civilia paucae
 275 Bella manus facient: pugnae pars magna levabit
 His orbem populis, Romanumque obteret hostem.
 Ite per ignavas gentes, famosaque ^d regna,
 Et primo ^e ferri motu prosternite mundum:
 Sitque palam, quas tot ^f duxit Pompejus in urbem
 280 Curribus, ^g unius ^h gentes non esse ⁱ triumphi.
 Armeniosne movet, Romana potentia cujus
 Sit ducis? ^k aut entum minimo vult sanguine ^l quisquam
 Barbaris

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a ignava A. ^b ex vulgo. ^c sanguine V. 1. ^d signa H. pro var. lect. ^e motus. V. 1. W. H. O. 1. ^f dixit R. 1. ^g in niveis M. ^h gentis W. ⁱ triumphum W. P. 1. ^k haud A. Ed. Rom. ^l quisque P. 1. B. 1.

illis imperium conferre desiderat. SCHOL.

269 INVIDIA] Ut, dum omnes in me invidiam conferunt, quod adfectaverim regnum, vos teneatis imperium. i. e. quod pugnatur, mihi imputetur, & vobis, quod vincitis, profit. IDEM.

271 STUDIOQUE IGNAVA PALAESTRAE] Nec multum laboratis, ut mundum occupare possitis. Ignavos enim habemus inimicos. Argumentum à facili. *palaestrae*. Quae propter studium palaestrae ulum nesciat proeliorum, sed ingeniose dictum, ut per palaestram ignavi sint, cum inde fortes esse deberent. IDEM. Per Oxymoron scilicet saepius nostro usitatum.

272 AUT] Sic malui cum pr. sec. tert. Voss. Reg. uno, Oxon. primo, ac Hortens. Marg. dicit, esse Graeculos, vel barbaros, qui sunt in exercitu Pompeji. ac Oxon. sec. & meus. deest in Reg. primo.

273 AGMINE MOTO] Voss. prim. & Reg. cum uno Bersm. & Amst. aliisque à N. Heinsio inspectis *toto* (V. Drakenb. ad Sil. III, 205.) & explicat glossator in Voss. primo: *clamor eorum in toto agmine vix audietur.* perperam. *latura* est sustentura. non feret tubas nec horrendum clamorem sui ipsius exercitus, primo aciei motu, & tubarum classico; cum primus oritur clamor. Vide Livium L. xxx, 33. Flor. L. IV, 12. §. 15. *Nec tubam sustinere potuerunt.*

274 CIVILIA] Pauci enim cives nostri sunt, ceteri peregrini. SCHOL. Ii enim proprie civilia bella facere dicuntur, qui ex utraque parte cives sunt. Plures igitur significat barbaros, atque exter-

nos in acie Pompeji, quam Romanos cives esse. MICYLL.

276 HOSTEM] Nam hoc civili bello multi extranei morientur, qui poterant contra Romanos bella suscipere, sive sumierunt. *famosa* i. malae famae. SCHOL.

280 UNIUS GENTES NON ESSE TRIUMPHI] Hoc dicit. Probate, gentes istas, quas multis triumphis in urbem Pompejus induxit, ita esse exiguas, ut omnes in unum collectae unum triumphum plenum facere non possent: hoc est. Semel de omnibus triumphare non debuit, de quibus singulis toties triumphavit. IDEM. Non sufficere uni triumpho nostro. SULPIT. Vel potius, non esse dignos, aut idoneos, de quibus unus aliquis triumphus, nedum plures agantur. Elevat enim res gestas Pompeji, ut majorem victoriae spem militi faciat, eundemque alacriorem reddat. MICYLL.

281 ARMENIOSNE &c.] An pertinebat, inquit, aliquando ad Armenios, qui dux Romanorum totam habeat potestatem, ego, an Pompejus? Negat ergo fieri posse, ut pertineat. SCHOL.

282 ENTUM MINIMO VULT S.] i. e. ut parvo suo sanguine & minimo Pompejum omnium Romanorum rebus faciat inperare, aut, ut velit ullus barbarus guttam sanguinis perdere propter Pompejum ea causa, ut ille regnet super Heiperos. Et hoc negat, quemquam barbarorum esse facturum. IDEM.

282 MINIMO SANGUINE] Mscr. quatuor *minimo.* quod non displicet. BERSM. *Minimo. Minimo* po-

- Barbarus Hesperiiis Magnum praeponere rebus?
Romanos odere ^a omnes, dominosque gravantur,
285 Quos novêre, magis. sed me Fortuna meorum
Commisit manibus, ^b quarum me Gallia testem
Tot fecit bellis. cujus non militis ensẽ
Agnoscam? ^c coelumque tremens cum lancea tranſe,
Dicere non ^d fallar, quo sit vibrata lacerto.
290 Quid si signa. ducem numquam fallentia vestrum,
Conspicio, faciesque truces, oculosque ^e minaces;
Vicistis. videor fluvios spectare cruoris,
Calcatosque simul Reges, sparsumque ^f Senatus
Corpus, & inmensa populos in caede ^g natantes.

295 Sed

VARIAE LECTIOES.

^a ducis M. ^b quorum vulgo. ^c celumque Ed. Med. ^d fallor VV. LL. Steph P. 2. B. 2. W. H. Edd. Ven. Omnib. Bersm. ^e minantes A. ^f Senatum R. pr. ^g minantes VV. LL. Steph.

posuimus ex MS. non *nimio*. An externi vel mi-
nimum sanguinis impendere velint rei ad se non
pertinenti? GROT. Ed. pr. Sapiens sententia, &
multis experimentis probata, quae & ad subditos
pro regum potentia, non pro sua salute aut com-
modis pugnantes, pari ratione extenditur. Demo-
sthenes Olynthiaca II: μή γὰρ οὐκ οἶσθε, ὅτι αὐτοὶ
Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππον καὶ χάριν καὶ τὴν ἀρ-
χομένην. ἀλλ' ὅ μιν δόξας ἐπιθυμοῦν, καὶ τὸν ἐξέλα-
να, καὶ ἐπὶ τῇ πόλει καὶ τῇ κτιρίῳ, ἃν συμβῇ
τι παθεῖν. τὸν δὲ διαπραΐσασθαι πῶς, ὅ μιν οὐ
τάπεινός ἐστι Μαντινέων βασιλεὺς, δίδωσι ἀντὶ τοῦ
ζῆτος ἀσφαλείας ἡμεῖς δὲ τῇ μὴ φιλοτιμίᾳ τῇ
ἀπὸ τούτων μὴ τι κατὰ μέρος ἢ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῇ πόλει
πύργων τῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μέρος, καὶ συνεχῶς
ἐπὶ τῇ πόλει. & quae sequuntur. Idem in respon-
so ad epistolam Philippi: μή γὰρ οὐκ οἶσθε, ὅτι αὐτοὶ
Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς χάριν Φίλιππον καὶ τὴν ἀρ-
χομένην. ἀλλ' ὅ μιν δόξας ἐπιθυμοῦν, ὡς ὅ μιν ἐπιθυμοῦν δόξας, οἱ
δὲ ἀσφαλείας. καὶ αὐτῶ μιν ὅτι ἐστὶ τυχὸν πάντες ἀν-
δύναμις, οἱ δὲ ἂν οὐκ οἶσθε) ἐπὶ τῇ πόλει οἱ τοῖς
γυναικῶν, γυναικῶν φθίσεισθαι καὶ κατὰ μέρος ἐπὶ τῇ πόλει
κτιρίῳ ἐπὶ αὐτῷ. Tacitus in oratione Galgaci:
Nisi si Gallos & Britannos, & (pudet Acllu) Bri-
tannorum plerosque dominationi alienae sanguinem
commodantes, diutius tamen hostes quam servos, fide
& afflicti teneri putatis. Frontinus de Hispanis, qui
Poeno militabant: Robustus quidem miles, sed qui
alienum negotium ageret. Sic Lazi apud Procopium
Gothicorum IV. ὅτι δὲ Ῥωμαῖοι μὴ, ὅτι παρὰ
δὲ, ὅτι τῶν ἀναγκάων ἐπὶ τῇ πόλει εἰς τὴν ἀγῶν.

in *ἐπὶ τῇ πόλει*. & quae ibi sequuntur. GROT. Ed.
tert. Recte *minimo* vindicavit Grotius, & recte
cum Scholiaste explicat. *Minimo*, est etiam in
quinque Pulm. libris MSS. & meis praeter tres re-
centissimos, ac prioribus Edd. *nimio* primum com-
paret in Ed. Parmensi, quod securus est Sulpit. &
dein ceteri praeter R. Stephan. de locutione *em-
morte, sanguine, magno, parvo* &c. multa colle-
git dilig. Drakenb. ad Silium L. v, 601.

283 HESPERIIS] *His Superis* Micr. corrupte.
BERSM.

284 GRAVANTUR] Ac per hoc nec Pompejum,
qui Romanus est, fideliter adjuvabunt. SCHOL.

284 DOMINOSQUE GRAVANTUR] Reg. prim. *do-
minisque* & multi à N. Heinsio consulti; sed per-
peram. Vide ad L. v, 258.

Seque putat solum regnum injusta gravari.

285 QUOS NOVÊRE] Eos dominos, inquit, gra-
vius ferunt, quos novêrunt i. Pompejum, qui
subactis his imperavit. Interim hoc egit primum,
ut exterarum gentes utrumque odissent, Pompejum
& Caesarem; nunc facit, ut Pompejum magis vi-
deantur odisse. SCHOL.

286 COMMISIT MANIBUS] Regius uterque, meus,
& Edd. Romana, Parmens. & Paris. 1512. *permi-
sit*. ut saepius loqui amat noster. Sic hoc libro VI.
108.

*Tradere Fortunae, gladio permittere mundi
Discrimen.*

333. - - - - *permittunt omnia satis.*

413. - - - - *permittatque ignibus urles.*

295 Sed mea fata moror, qui^a vos^b in bella furentes
 Vocibus his teneo. veniam date bella trahenti,
 Spe trepido: haud^c umquam vidi tam magna daturus,
 Tam prope me Superos: camporum limite parvo
 Absumus à votis. ego sum, ^d cui, Marte^e peracto,
 300 Quae^f populi, Regesque tenent, donare^g licebit?

Quone

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a nos Marp. ^b in tela furentes vulgo. ^c numquam O. I. ^d qui Ed. Hort. ^e subacto V. I. ^f populus B. I. ^g libebis B. I.

V, 694.

- - - mundi jam summa tenentem
 Permississe mari.

VIII, 384.

Et quo ferre velint, permittere vulnera ventis.

Sed & committere L. v, 690. & 301. ubi vide. Claudian. L. II. in Rufin. 216.

- - - miserum permitto casibus orbem.

Livius L. IV, 49. Huic bellum adversus Aequos permittum est. MS. Voss. commissum. VIII, 30. calcari equos permisit. Apud Caesarem saepius permittere se & fortunas suas fidei & in potestatem populi. ut L. II. B. Gall. 3. v, 3. &c. Curtius L. III. c. 2. homines cum se permittere Fortunae. Videtur itaque hoc verbum notare plenior potestatem illius in istos, qui ejus manibus, vel curae committi sunt. Quidquid sit permitti praefertem apud Flor. L. I. c. 3. Atisso in compendium bello, Horatii Curtiisque &c. utriusque populi fata permissa sunt. quam lectionem confirmant quatuor MSS. Biblioth. Leid. Dubitat Clariss. Dukerus. pro quorum hic scribitur quarum in uno Bersm. Regio pr. Voss. fec. & tert., utroque Oxon. Hulst. & Edd. Parmensi, ac Paris. quod praetuli. Quia tamdiu testis erat manuum sive operarum militum suorum, ideo recte noverat, quae cujusque manu ensis & lancea vibrabatur. Dein ingratus est sonus, meorum quorum.

289 NON FALLAR] Certum dicam, etsi non videam illum jaculatorem. SCHOL. Ante oculos nostri locum videtur habuisse Silius, ubi Hannibal L. IX, 245.

Hortandoque iterum atque iterum insatiabilis urget
 Factis quemque suis, & se cognoscere jactat,
 Qua dextra veniant stridentis sibila telis,
 Promittitque viris, nulli se desore testem.

292 VICISTIS] Dicit, se in vultibus torvis eorum videre, eos futuros esse victores. SCHOL.

295 MOROR] Haec videre jam videor, & vos loquendo detineo. IDEM.

295 IN TELA RUENTES] In bella furentes Mscr. tria. quart. in caede furentes. BERSM. Hanc locutionem in tela ruere, non damno. Sic enim noster ruere in proelia vs. 338. & alibi. Vide Indic. in ferrum L. I, 460. Virgil. Georg. II, 504. ubi V. Cerd. Ovid. Lib. II. Art. Am. 379. In arma Virg. Aen. II, 350. & saepe, alique similia habent sexcenties: Sed aliud à Lucani manu esse profectum, suadent Msti, qui perpetuo tamen in his vocibus vacillant; nempe in bella furentes. Ut habent quoque Var. Lect. Steph. & quatuor Pulm. & undecim mei cum Edd. Rom. Parm. & Omnib. In bella furentes i. e. ardore belli, seu proclii committendi flagrant. Sic L. I, 68. II, 239. in arma ferere; & passim furere, & ense furere dicitur tam à nostro, quam ab aliis saepe. Vide, quos laudat Drakenb. ad Sil. x, 67. Dein elegantiam habet hic bella, quod repetatur à Caesare vs. seq. opponente milites in bella furentes sibi bella trahenti. Consule, quae notavi ad L. II, 496.

- - - Non si me gurgite Ganges
 Submoveat, stabit jam gurgite Caesar in illo.

Non multum tamen obnitar, si quis malit in bella ruentes. Quia melius opponi videtur *non teneo*, ut sit pro, ruere volentibus, praecipitibus. Habet ita Wuttian. & Marp. cum Edd. Ascens. Versell. Par. Sulpit. Micyll. & Hortens. in tela furentes Voss. prim. & secund. & Ed. Veneta. In primo pro var. lect. ruentes. In tela ruentes est in uno Oxon. & Voss. tertio, ac primum receptum à Sulpitio, & Aldo, quem secuti sunt Colin. Steph. Gryph. Pulm. & ita ceteri.

297 SPE TREPIDO] Vel spe celer sum, licet protraham vos vocibus. vel facit me spes trepidare, quia magna est. Trepido autem nomen est. SCHOLIAST. Male quidam exponunt *exsulso*, *gestio*; nam primo rectius, ut nomen sumitur, monitu Scholiastis. primus ut verbum consideravit, ac post trahenti majorem distinctionem adposuit Hortensius, quem reliqui secuti sunt. Dein *trepidus* hic notat commotum, cujus alacre cor pulsatur, & nimium

Quone poli motu, quo coeli sidere verso,
 a Thessalicae tantum, Superi, b permittitis c orae?
 Aut merces hodie bellorum, aut poena paratur.
 Caesareas spectate cruces. spectate catenas,
 305 Et caput d hoc positum rostris, effusaque membra,
 Septorumque nefas, & clausi proelia campi.

Cum duce

VARIAS LECTIONES.

a Thessalicae Ed. Hort. b permittitis P. I. M. Ed. Rom. Parm. Paris. c horae MSS. qdd. d oppositum P. I. B. I. R. I. Edd. Rom. Parm.

nimum commovetur, ut solet, tam spe, quam metu fieri; quomodo bene Omnibon. & alii explicant, & etiam pueri norunt.

298 TAM PROPE ME] Numquam, inquit, vidi superos tam prope me i. e. aut visuros (MSS. quos usus. an gavisuros?) qua ego felicitate pervenerim (sic MSS.) aut qui ad me proxime steterint ad adjuvandum. SCHOL.

299 ABSUMUS A VOTIS] A victoria hic brevis nos separat campus, ubi hostes sunt constituti. IDEM.

301 QUONE POLI MOTU] Quone autem motu dixit, interrogative, seu admixtive. pro, quo igitur motu? Ut particula Ne, sit simpliciter interrogandi nota, non etiam copulandi. MICYLL. Duplex interrogatio. simile loquendi genus in x.

- - - quantosne tumores
 Mente gerit famulus Magni cervice revulsa.
 GROT. Ed. pr. & sec. Hic ne breve est, adjectio supervacua ad vocabulum interrogativum. Sic libro x:

- - - quantosne tumores
 Mente gerit famulus?
 Neque vero sine veterum exemplo. Nam & Horatius in Satyris dixerat: (L. II. S. 3, 295.)

Quo - - ne malo mentem percussat timore deorum.

Et mox: 317.

- - - illa rogare
 Quanta ne.

Sic & apud Virg. l. xi. Aen. Asper legebat: Quone nefas. IDEM. Ed. tert. Adde Comment. ad Horatii L. I, S. x, 21. & Torrent. ad Sueton. Caesar. c. 28. supra L. v, 654. in MSS. quibusdam.

- - - quantusne evertere, dixit,
 Me superis labor est.

Ita anne pro an eodem lib. 328.

Anne fugam magni tanta cum classe sequensur
 Hesperiae gentes?

Quomodo etiam locuti sunt alii scriptores. Vide Pium ad Lucretii L. IV, 782. Male ergo quove per Polysyndeton edunt, & explicant Sulpit. & Ascens. alique. & est in Amst. MS.

301 COELI SIDERE V.] Sulpitius exponit, qua conversione, aut regressione planetarum. Ego exponerem, inquit Glareanus. Quo motu poli, id est, cardinis, & quo verso sidere coeli, id est, quo coeli ex astris influxu, sive (ut vulgo loquuntur) influentia. Octavae enim sphaerae polus movetur saltem trepidatus (quem ita appellant) motu. Ita Glareanus, ut nos quoque annotavimus. HORTENS. Rectius Sulpitius explicat.

302 TANTUM] Ut fatum de exitu belli Pop. Rom. constituat Thessalia. SCHOL.

302 ORAE] Al. horae in vetusto Cod. HORTENS.

303 PARATUR] Parata est Pulm. & Berfm. duo. Optimus Voss. prim. parata. quod verum puto.

304 CRUCES] Quibus vult hostis Caesarem interficere. SCHOL.

304 CAESAREAS SPECTATE CRUCES] Plutarchus Caesari haec verba tribuit: τῷ το ἰουλιανῶν, εἰς τῷ το με ἀνάγκης ὑπὸ γὰρ, ἵνα γὰρ καὶ οὐκ ἔμελλεν πολέμους κατελέσθαι, ἢ στυγερὰ τὰ γεγονότα καὶ κατεδικάζειν. Quae Suetonius sic Caesaris verbis extulit auctore Asinio Pollione: Hoc voluerunt: tantis rebus gestis C. Caesar condemnatus essem, nisi ab exercitu auxilium petissem. GROT. Ed. tert.

305 ROSTRIS] Affixum in suggesto, quod erat in templo, cui nomen rostra. SULPIT. Suggestum, puto ego ante curiam non in templo fuisse & Comitium versum, non ad templi parietes. Comitium porro singulari numero locus erat ante curiam, circa quam nullae tabernae, sed quicquid omnia. In altera autem Curiae parte, forum erat, turba hominum, & officinis, tabernisque strepitus. Cuius vestigium hodie videmus oppido elegans in sancta urbe Agrippina Colonia. Comitia vero erant, totius populi conventus, ad creandos

Y y y

magi.

Cum duce Sullano gerimus civilia bella.
 Vestri cura movet. nam me secura manebit
 • Sors quaesita manu: fodientem viscera cernet
 310 Me mea. qui nondum victo respexerit hoste.
 Dī, quorum curas ^b abduxit ab aethere tellus,
 Romanusque labor, vincat, quicumque ^c necesse
 Non putat, in victos ^d saevum ^e destringere ferrum,
 Quique suos cives, ^f quod signa adversa tulerunt,
 315 Non credit, fecisse nefas. Pompejus in arto

Agmina

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a mors P. 1. Ed. Ven. male. V. ad L. v, 773. vii, 818. viii, 700. ^b abducit V. 1. subducit W. non male.
^c necesse est V. 2. O. M. Edd. Ven. Br. Med. ^d laevum MSS. qdd. V. Drak. ad Sil. v, 660. ^e vulgo distr.
^f qui V. pr.

magistratus, ad bella indicenda, ad pacem dan-
 dam devictis, & ad quaedam alia Reip. munia,
 &c. GLARIAN.

306 SEPTORUMQUE] In Campo Martio, ubi Co-
 mitia habebantur. SCHOL. Hoc dicit ob qua-
 tuor legiones in Campo Martio trucidatas imperio
 Sullae, cujus imitator erat Pompejus. vide quae
 supra libro 11. GROT. Ed. tert.

306 NEFAS, ET CL. PROELIA CAMPI] *Επιθυμία*.
 Septa enim in Campo Martio; loca erant inclusa
 tabulatis, instar Oviliū. BERSM. Recte ita
 Bersm. & alii. Nugatur hic glossator. Voss. primi
 dicens *ad bestias tractabimur, ut cum eis pugnemus*.
Septa & clausus campus idem notant, & innuit sa-
 ctum Sullae, quod memoravit auctor L. 11, 196.

*Tunc flos Hesperiae, Latii jam sola juvenus
 Concidis, & miserae maculavit ovilia Romae.*

ubi vide. Monent id quoque recte interpretes.

307 CUM DUCE SULLANO] Hoc dicit. Videte,
 quid de me facturus est Pompejus, & ipsa respi-
 cite. Nam Pompejus de Sullae partibus fuit. Haec,
 quae fecit Sulla, facturus est, & quae fecerit, di-
 cit, quod hic imitabitur. Nam *septa* in urbe lo-
 cus est, ubi inclusas vi. (Sc. iv. ex Valerio. V.
 Freinshem. ad Flor. 111, 21.) legiones Sulla iussit
 occidi. SCHOL.

310 QUI NONDUM VICTO RESPEXERIT HOSTE]
 Sensus hic: si quis nondum victo hoste respexerit
 i. e. ut se in fugam det retrorsum adspiciens, vi-
 debit, quemadmodum me ipse occido, doens,
 quod ipse, qui respicit, non intentus sit in proe-
 lium. SCHOL. *Victum hostem* al. *victo hoste* in
 Cod. vetusto. HORTENS. Prius, quod sciam, ita
 edidit Grotius, quod confirmat Scholiaes, & mul-
 ti scripti. Ex meis tamen numero plures reti-
 nent, ut ceterae Edd. *victum respexerit hostem*,

eodem sensu; scilicet fugerit hostem nondum vi-
 ctum. Fugientes, & terga vertentes enim respice-
 re solent. Alio sensu dixit auctor Lib. vi, 185. de
 Scaeva.

- - - *vincis, quem respicit, hostem.*

Hic tamen, ut verum fatear, sensus non satisfacit
 mihi. Quis in animum sibi inducere potest, quod
 Caesar militibus minaretur, se statim manus sibi
 inlaturum, si quisquam modo è proelio decedens
 fugam capessat, aut quod statim desperaret de re-
 bus suis, quam primum suos terga dantes vidisset?
 Fuitiles hae forent minae, nec fortissimo viro di-
 gnae. quare merito impendeadridet ingeniosa Do-
 ctissimi Waddeli conjectura *qui nudum victore a-*
spexerit hoste. i. e. qui me viderit nudum i. e. mi-
 litibus meis destitutum, sive caesis, sive in fugam
 versis. Adducebatque Heroianum Lib. v. c. 5.
 qui de Macrino loquens dicit eum, cum animad-
 verteret milites suos ad Antoninum transtugere.
 metuentem, ne captivus fieret &c. *παράπαν γυμ-*
νωθῆς & ἐνέκμητος; & Ovidium L. 1. Amor. El. 2,
 37, 38.

*His tu militibus superas hominesque Deosque,
 Haec tibi si demas commoda, nudus eris.*

Adde Ciceron. L. x. ad Fam. Ep. 11. *Sinudus huc
 se Antonius conferet* i. e. à militibus desertus. *Nuda
 fuga* Vellej. L. 11, 61. & alibi. Levissima est muta-
 tio *nudum* in *nundum*, & *nondum*. Solam litteram
a, quae facillime excidere potuit, addit haec con-
 jectura. Immo confirmant illam Codices Voss.
 duo, qui habent *victo respexerit hostem*, vitiole.
 Ed. Paris. 1512. *victum respexerit hostem*. Licet
 vero haec conjectura tanto opere adrideat, vel sic
 tamen nihil temere mutem: potius videtur auctor
 respexisse ad ea, quae Mundaee acciderunt: ubi de
 con-

Agmina vestra loco, vetita virtute moveri,
 * Cum tenuit, quanto satiavit sanguine ferrum!
^b Vos tamen hoc oro, juvenes, ne caedere quisquam
 Hostis terga velit: civis, qui fugerit, esto.
 320 Sed, ^c dum ^d tela micant, non vos pietatis ^e imago
 Ulla, nec ^f adversa conspecti fronte parentes
 Commoveant: vultus gladio turbate verendos.
 Sive quis infesto cognata in pectora ferro
 Ibit, ^g seu nullum violabit ^h vulnere ⁱ pignus,

325 Igno-

VARIAE LECTIOES.

^a continuit B. 1. V. 1. ^b *Aslego vos o.* P. R. 2. M. *Asl. b. o.* Ed. Rom. *Vos autem* P. 1. *Vos quamvis* B. 1.
^c cum W. ^d tella V. 1. ^e origo VV. LL. Steph. ^f *aversa* Hort. m. ^g *ceu* V. 1. ^h *pectore* H. ⁱ *pectus*
 P. 1. V. 2.

consciscenda sibi nece Caesar cogitavit. De eo consilio praeter ceteros Historicos haec ait Florus L. IV. c. 2. *Novissime illud inusitatum Caesaris oculis nefas, post quatuordecim annos probata veteranorum manus gradum retro dedit. Quod si nondum fugerat, adparebat tamen pudorem magis, quam virtutem resistere. Dicitur in illa perturbatione, & de extremis cogitasse secum, & ita manifesto vultu fuisse, quasi occupare manu mortem vellet.* Ita concipiunt hunc locum constanter quatuor Bibl. Lugd. Bat. MSS. Codices.

311 ABDEXIT AB AETHERE] Qui cum de coelo tantum cogitare debeatis, propter Romanorum laborem eadem cogitatione dimissa sollicitudinem de terrenis habere coepistis. SCHOL.

313 IN VICTOS] Variant exemplaria, quae conjunctim *invictos* legunt. Sed prior lectio vera est, & congruit cum sequenti. Vincat, inquit ille, qui victor non cupit saevire in devictos bello, ut fecit Sylla, & qui non oderit cives, quod contra se in acie steterint. Indicat, se talem esse, & ea clementia, ut victor velit omnibus ignoscere, quod contra se arma induerint. Appianus author, Caesarem Venerem victricem; Pompejum Herculem invictum in auxilium invocasse. HORTENS. Mscr. duo: *invictos*: alt. & *victos*. Neutrum probe. saevire, inquit, contra victos. Virgil.

Parcere subjectis & debellare superbos.

BERSM.

313 DESTRINGERE] Hoc modo exhibent Regius prim. Wittian. Voss. sec. & tert. alique à N. Heinsio conspecti, quare ita reposui, non *disstringere*, cum Cl. Drakenb. ad Silium. Ital. L. XVII, 164.

mucronibus in se
Destriclis ruere.

ubi egregie de his disputat. Adde, quos laudat Cel. Duker. ad Florum L. 11. c. 2. *Securi destricla*; & quae passim ex MSS. monet Doctiss. cognatus meus Torrenius ad Valer. Maxim. Corrigendus etiam Stat. L. IV. Theb. 349.

nulli destringere ferrum
Inpetus.

& Caesar B. Gall. L. 1. c. 25. *Ea disjecta, gladiis destriclis*, non *disstr.* & alibi.

315 NON CREDIT FECISSE NEFAS] Ille, inquit, vincat, qui pius est animi, ut victis debere credat ignosci. Hanc clementiam Caetari adsignat Tullius in Caesarianis. *Scelus su illud vocas, Tubero. Cur? Iste nomine (enim vulgo additur apud Cicer. pro Ligar. c. 6.) illa adhuc caussa caruit: alii errorem adpellant, alii timorem.* Et hic, ergo sic sensit, quod scelus non debeat nominari. Quasi diceret Caesar: Non puto, eos fecisse nefas, qui Pompejum secuti sunt, & ideo non judico, eos post victoriam occidendos. SCHOL.

315 CREDIT] Alii *credunt*: minus probe. BERSMANN. *Credit* restituit etiam Modius Novant. LL. Epist. 24. Nec aliter MSS. omnes, & Edd. ante Gryphium, qui pessime cum Pulm. ac Maittaire *credunt* exhibuit.

316 AGMINA VESTRA] Steph. var. lect. Pulm. unus & Bersm. meique quatuor *nostra*. Forsan melius: ne quis intelligat *agmina deorum*, ad quos se converterat. Nunc rediit ad milites.

317 CUM TENUIT] Hoc est, cum nos oppresserit Pompejus, virtutem vestram movere prohibens, quanta facturus est, cum tenuit i. e. quando tenuerit, accipimus. Possumus & sic accipere. Scitis, quanta crudelia supra fecerit, cum vos Pompejus oppresserit. Pugnam dicit, quam habuit cum Torquato. SCHOL. V. ad L. VI, 296. &c.

Y y y 2

319

- 325 Ignoti jugulum, tamquam scelus, inputet hostis.
 Sternite jam vallum, ^a fossasque inplete ruina,
 Exeat ^b ut plenae acies non sparsa manipulis.
 Parcite ^c ne castris: ^d vallo ^e tendetis in illo,
 Unde acies peritura venit. vix ^f cuncta locuto
 330 Caesare, quemque suum munus trahit, armaque raptim
 Sumta ^g Ceresque viris; ^a capiunt praefagia belli,
 Calcatisque ruunt castris: stant ordine nullo,
 Arte ducis nulla: ⁱ permittunt omnia fati.

Si tota

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *fossas in p.* W. V. tert. Marp. non male. ^b *Ed. Br.* ^c *neu R. 2. nec W. M.* ^d *vallum illum O. 1.*
^e *tendatis VV. LL. Steph. P. 3. B. 1. V. 1. H. Ed. Ven.* ^f *plura B. 1.* ^g *viris; celeres vulgo.* ^h *rapiunt*,
ⁱ *permittuntque P. 5. B. 3. mei 12. Ed. Ven. aliaque.*

319 Hostis] *Hosti* MSS. aliqui à N. Heinio vi-
 si. Rectius, ut monet Celeb. Burm. ad Ovid. L. vi.
Metam. 659. V. sup. ad L. i, 193. & saepius.

319 Civis] Hoc ait fugientem nullus occidat,
 sed qui fugerit, civis habeatur. SCHOL.

322 Verendos] Quibus reverentiam debeatis,
 h. e. parentum. IDEM.

324 Sive ullum] Mscr. quatuor *sive nullum*,
 probe. B. RSM. *Sive nullum*. Male rursus Gry-
 phius dederat *sive ullum* contra omnes scriptos, &
 auctoris sententiam. *ullo a m. sec. Voss. sext. nul-*
lo Hult. Voss. tert. & Hort. margo. Dein violaris,
 quod non omnino spernendum, est in Voss. pr. &
 sec. ac variis Steph. lectionibus. *violavis* duo alii
 Voss. *violares* Ed. Brix.

325 IGNOTI JUGULUM, TAMQUAM SCELUS IN-
 PUTET HOSTIS] Sensus hic est. Sive quis interficit
 parentem suum, sive extraneum, mortem extra-
 nei sic inputet mihi, quasi parentis; tamquam ma-
 jora his daturus sit (*quamquam est* Voss. pr.) prae-
 mia, qui parentes perimerent. Potest & sic acci-
 pi: sive ille, qui parentem perimit, vel ille, qui
 extraneum, sic habeat; tamquam scelus sit, igno-
 ti hostis jugulum ferire. Hortatur ergo, ut in pa-
 rentes suos magis saeviant. SCHOL. *Inputat ju-*
gulum hostis ignoti tamquam scelus. Ea atrocitate
 hostem ignotum invadat, qua invaderet necessa-
 rium, & cognatum. SULPIT. Vel sic: quicun-
 que obviam factus erit, & resistet, ejus jugulum
 petite, ut hostis & scelerati, nullo discrimine, co-
 gnatus, an alienus sit, habito. MICYLL. Ut pa-
 rentes, ut consanguineos, ut affines, & cognatos
 trucidant, tanquam par scelus admittiturus grassetur
 in jugulum hostis ignoti. Adversis frontibus pu-
 gnantes ferite, terga vertentibus parcite, quicun-
 que ille suprit. Aldus legit, *inputet*, sed omnino,

inquit Glarean. Caesar hoc vult dicere, hostibus
 terga praebentibus parcendum, & tanquam cives
 eos habendos, at oppositos, ac contra stantes in-
 vadendos, etiam si sunt parentes, &c. HORTENS.
Inputat C. V. P. L. O. F. Hanc lectionem appro-
 bat Canterus Novarum Lectionum Lib. 111. cap.
 11. *Inputat* Mic. PULM. Mscr. quatuor *inputat*:
 quam lectionem Aldus quoque probat, & Can-
 terus. Neque nos improbamus. Micyll. *inputat*: ut
 sit, *quicumque obviam factus resistet, ejus jugulum*
ut hostis & scelerati petite. Sive cognatus sit, sive a-
 lienus. BERSM. *Scelus inputat hostis.* Lectio ex
 MS. sensus: Etiam si quis in adversa acie propin-
 quum nullum invenerit, quem occidat, caedem
 ignoti cujusvis tanto in beneficio accipiam, quasi
 mea causa patricium fecisset. Narrat Tacitus
 bello civili, quod inter Vitellium, & Vespasianum
 fuit, militem occisi à se fratris praemium petiisse.
 GROT. *Inputat* habent omnes omnino MSS. &
 Edd. priscae. Alterum *inputat* ex fabrica Sulpitii
 natum est, quem tamen secuti etiam sunt Ascen-
 sius, Verell. & Gryphius. Recte jam olim ex-
 plicuit Beroaldus. *Inputato mihi mortis etiam vi-*
lium, & ignotorum, tamquam interfeceritis cognatos,
& scelus propter me feceritis. Pallim apud Luca-
 num, qui insidiosè Caesarem facit truculentum,
 inculcat Caesar militibus, ut credant, omnia scele-
 ra, quae propter ipsum facerent, sibi esse inpu-
 tanda. Hinc cum sacram Massiliensium silvam
 vellet excidi L. 111, 435.

Effatur merso violata in robora ferro.

Jam ne quis vestrum dubites subvertere silvam,
Credite me fecisse nefas.

328 CASTRIS] Etiam castra diruite. Ibi enim
 tentoria faciens vobis; unde nunc periturus venit
 Pompejanus exercitus. SCHOL.

- Si totidem Magni soceros, totidemque, ^a petentes
 335 Urbis regna suae, funesto in Marte ^b locasset,
 Non tam praecipiti ruerent ^c in proelia cursu.
 Vidit ut hostiles in rectum exire catervas
 Pompejus, nullasque moras ^d permittere bello;
 Sed Superis placuisse diem; stat, corde gelato,
 340 Adtonitus: tantoque duci, sic arma ^e timere,
 Omen erat. premit inde metus, totumque per agmen
 Sublimi ^f praevectus equo: ^g Quem flagitat, inquit,

Vestra

V A R I A E L E C T I O N E S.

a potentes A. b locasset Ed. Grot. &c. c ad proelia B. 1. d praetendere R. 1. e tenere VV. LL. Steph. f vulgo provectus. pervectus B. 1. g quam V. 1.

328 TENDETIS] i. e. tentoria habebitis: ut Virg.
 - hic saevus tendebat Achilles.

SCHOL.

331 SUMTA CERESQUE VIRIS] Alii legunt.

Sumpta viris: celeris capiunt praesagia belli.

VERSELL. Sumta viris: celeris. Sumta Ceres-
 que viris, rapiunt Mscr. sumta viri celeres Msc.
 Celeres h. e. festini se expediunt ad id, quod Cae-
 sar praesagierat. BERSM. Sumta viris; celeris.
 Haec lectio profecta est ab Aldo, habentque non-
 nulli, sed pauci, & recentiores MSS. quam secuti
 tamen sunt Colin. Steph. Gryph. Pulm. Hortens.
 & Bersm. alique, donec Grotius praetulit sumta
 viris: celeres; ut etiam quidam MSS. habent, &
 nunc vulgo edi solebat. Sumta, viri. celeres Ed.
 Ven. & Cod. meus. Sed haec omnia ~~phagena~~
 sunt, & ab aliena manu. Varias lectiones Steph.
 Pulm. unus, Voss. sext. a m. sec. & Wittian. sum-
 ta virisque Ceres. Sed optimus Pulm. Cod. Voss-
 ian. pr. f. c. tert. & quart. Regius prim. Hulst. Amst.
 Edd. Romana, Parm. Omniboni, Sulpit. Ascens.
 Micylli, aliorumque verissime, ut restitui Sumta
 Ceresque viris. Scholiast. Frumentum singuli, & arma
 sumserunt. Cibum enim soliti fuerunt sumere mi-
 lites proelium inituri, ut sciunt viri docti, & hoc
 loco recte ex Vegetio monuit Sulpit. Locusest L.
 III. C. II. Veteribus seculis mos fuit, parco cibo cu-
 atos milites ad certamen educere. Frontin. II. C. 1.
 §. 1. 5. Maturius vesi suos iussit, & eduxit in a-
 ciem. Liv. 18, 32. & ut hic rapim sumta, L.
 XXXI. 42. cibum caperent. Adde Celeb. Burm.
 alci. c. Lib. v, 215. loco adposito; ubi
 praedictam lectionem in Mstis Lucani esse, etiam
 nonnet.

Arma junc. celsa socios depromere puppi;
 Dona Bacchi, casus qui firmes in omnes,
 Rapti &c. &c.

331 CAPIUNT PRAESAGIA BELLI] i. e. a se inci-
 piunt; nam castra subvertunt. Quia, sicut prostra-
 verunt castra eorum, ita & acies, & castra hostium
 prosternenda erant. SCHOL. Ita etiam interpre-
 tes, & probo obseqq. calcatis castris. Aliter pos-
 set intelligi de ominibus, & auguriis ex extispicio;
 signorum evulsione, pullorumque admissione capi
 solitis.

334 TOTIDEM MAGNI SOCEROS] Quot milites.
 Si Caesar tales in acie locasset, ut sic in magnum
 saevirent, quasi loceri ejus omnes fuissent. i. e. ut
 contra ipsum animo Caesaris dimicarent (~~& omnes~~
 vellens fieri reges addit Witt.) non tam animosi,
 nec tam audaces ad bella venissent. SCHO-
 LIAST.

335 LOCASSES] Nostra est emendatio. Antea;
 locasset. Si locasset, hoc est, si quis locasset. In cae-
 lum jufferis, ibit. GROT. Ed. pr. Reddidimus
 antehac rationem hujus lectionis, si tamen cum
 MSS. malis locasset, refer ad Caesarem. Si, in-
 quit, Caesar totidem alios Caesares in acie consti-
 tuisset, non poterant magis ad pugnam calere.
 IDEM. Ed. sec. Erat in editis, locasset. Reposui-
 mus locasset, id est, si quis locasset: quare: In coe-
 lum, jufferis, ibit. Si quis vulgatam praefert, sub-
 audiendum erit, Caesar. IDEM. Ed. tert. Recte
 vir magnus conjecturam suam damnasle videtur.
 nam, licet secunda persona saepe pro tertia ponat-
 ur, cum de incerto quodam est sermo, ut dices,
 crederes, putares, & sexcenta similia (V. ad vir. h. lib.
 vs. 768.) retinent omnes libri à me, & aliis inspe-
 cti locasset. Locum tamen sanum non esse, arbi-
 tror. Me audacior aliquis pro funesto, Fortuna
 legendum esse contenderet. Fortunam certe subin-
 telligit glossator Voss. sec. Cod.

339 DIEM] Quo omnia perderentur. SCHO-
 LIAST.

Y y y 3

341

- Vestra diem virtus, finis civilibus armis,
 Quem quaesistis, adest. ^a totas ^b effundite vires;
 345 Extremum ferri superest opus, unaque gentes
 Hora ^c trahit. quisquis patriam, carosque ^d penates,
 Qui subolem, ^e ac thalamos, desertaque pignora quaerit,
 Ense petat: medio posuit Deus omnia campo.
 Causa jubet melior, Superos sperare secundos;
 350 Ipsi tela ^g regent per viscera Caesaris, ^h ipsi
 Romanas ⁱ sancire volent hoc sanguine leges.
 Si focero ^k dare regna meo, mundumque pararent,
 Praecipitare meam fatis potuere senectam.

Non ira-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a totasque Ed. Hort. ^b diffundite B. I. ^c trahet R. pr. ^d parentes V. I. Hort. m. nepotes V. sec. pro var. lect. ^e quis V. 2. ^f & V. I. in V. I. deest. ^g gerens W. O. I. ^h ipsae W. ⁱ sancire B. I. ^k dant Ed. Hort. vitiose.

341 OMEN ERAT] Quia Pompejus, virtutis, ac tantus bella timebat, pro omine erat i. significabat, cum perditurum victoriam. SCHOL.

341 PREMIT] Dehinc se timere dissimulat. IDEM.

342 PRAEVECTUS EQUO] Sic scripsi, auctoribus MSS. uno Berlm. Regio primo, Vossianis quatuor antiquioribus, Hult. & Amstel. cum Edd. Ascens. & Versellan. Atque ita tam hoc loco, quam Livio, Virgilio, Statio, Silio scribendum esse monuit Inl. N. Heinsius ad Claudian. Lib. II. de raptu Proserp. 121.

*Dum meus humeflat flaventes Lucifer agros
 Rotantes praevectus equos.*

Joseph. Iscan. de B. Troj. L. V, 185. VI, 595.

*Obvius ultrices accendit in arma cohortes,
 Myrmidonasque suos curru praevectus anhele
 Pyrrhus.*

Reddenda haec vox etiam est Frontino L. I. Strateg. c. 11. §. 10. *In curru candidorum equorum sublimem constituit, qui dato signo pugnae praeberetur. lege praeberetur.*

343 DIEM] Mscr. *dies* scil. haec est. BERSM. Sex etiam ex meis, & Edd. Sulpitio priores *dies* male. substantivum in eodem casu cum relativo ab auctore nostro poni, jam saepius monuimus. Vide ad L. 111, 160. infra ad vs. 374.

344 TOTAS EFFUNDITE VIRES] Ovidius L. I. Metam. 278.

*vires effundite vestras;
 Sic opus est.*

Quem locum ante oculos fuisse Lucano, haec scri-

benti, censet ibi Ciofanus. Obvia est phrasis *effundere vires*. Idem L. VII. Metam. 187.

Quasque ait, ante habuit, vires effudit in uno.

Adde VV. DD. ad Silium L. XVI, 340.

Altior, effusas primo certamine vires.

Livius L. X, 28. *Quantumcumque virium habuit; certamine primo effudit.*

345 EXTREMUM FERRI & b.] Fortiter, inquit, hodie dimicite; quia hodie jam finis est dimicandi. SCHOL. Vetustus codex legit. *extremum belli superest opus*. hoc est, ut per epexegetin statim reddit, finis belli civilis jam praesens adest: nisi quod unum superest, ut ferro victoriam haud dubiam adferatis. HORTENS. *Belli* codex vetustiss. solum proelium restat. BERSM. *Belli* habent quoque Voss. text. Hult. & Marpurg. pro var. lect. Nihil muta. Sic passim apud nostrum *jus ferri*, *licentia ferri*, & similia.

349 CAUSSA MELIOR] Quia bonam causam habemus, ideo sperare debemus prosperum eventum. SCHOL.

351 SANCIRE] Al. *sancire* in vetusto Cod. HORTENS.

351 VOLENT] *Volunt* Voss. secund. sext. & uterque Oxoniensis. cum Ed. Veneta. Quod tempus firmiorem spem denotaret.

351 HOC SANGUINE] Ut firmitatem Romanae leges Caesaris sanguine consequantur. Apud Romanos mos erat, ut, ubi foedus fiebat, ibi porca occideretur. Hic autem Pompejus sanguine Caesaris leges confirmandas dicit. SCHOL.

353 PRAECIPITARE &c.] Ut morbis consum-

tus

Non iratorum populis urbiq; Deorum est,
 355 Pompejum servare ducem. quae vincere possent,
 Omnia contulimus. subiêre pericula clari
 Sponte viri, sacraque antiquus imagine miles.
 Si Curios his fata darent ^a reduceſque Camillos
 Temporibus, ^b Decioſque caput fatale voventes,
 360 ^c Hinc ſtarent. ^d primo gentes oriente coactae,
 Innumeraeque urbes, quantas in proelia numquam
 Excivêre manus. toto ſimul utimur orbe.
 Quidquid, ſigniferi ^e compreſſum limite coeli,
 Sub ^f Noton, ^g & Borean hominum ſumus, arma movemus.

365 Non-

VARIAE LECTIOES.

^a reduceſve P. 3. B. 2. V. pr. ^b Decioſve P. 2. B. 2. V. pr. ^c hic W. ^d primae V. 1. 2 m. pr. ^e gent. pr. O. r.
^e compreſſum id vulgo. ^f Noto & Borea VV. LL. Steph. ^g aut O. 2. V. 1. Edd. Ven. Br. Med. Boream
 MSS. & Edd. qdd.

tus eſſem, & periſſem; & nunc ſolus ſupereſſet
 Caſar ad rēgnum. SCHOL.

354 NON IRATORUM POPULIS] Nam ſi irasce-
 rentur, olim me perire juſſiſſent, ut omnia Caſ-
 ſar invaderet. IDEM.

356 OMNIA] Apparatum militarem; nihil deeſt.
 Subiêre. Dixit, quod Dii ſibi ſaverent; nunc dicit,
 quod & praec'arum ducat exercitum, & ſit duplex
 cauſa victoriae. IDEM.

357 ANTIQVUS MILES] Veteranos ſuos dicit,
 qui jam emeriti, & accepta miſſione iterum ſub
 Pompejo militabant. IDEM. Malim intelligere
 milites, antiquis maiorum imaginibus nobiles.

358 REDUCES] Non modo reduceſ, ſed tunc
 poſt exilium Romana ſigna referentes. Ut Virgi-
 lius.

Et referentem ſigna Camillum.

vel reſuſcitatos. SCHOL.

359 VOVENTES] Nam ambo ſe pro victoria
 Romanorum ad mortem obtulerunt, cum ſic juſ-
 ſiſſet oraculum. IDEM.

360 HINC] i. e. in noſtris partibus. primo i. e.
 de prima parte orientis. IDEM.

361 URBS] Ordo eſt: primo oriente gentes
 coactae, & innumerae urbes excivere tantas ma-
 nus ad proelia, quantas numquam antea. IDEM.
 Aſcenſ. alio modo conſtruit. ſcil. gentes, & tantae
 manus hinc ſtant, quantas innumerae urbes num-
 quim excivere. ſed prius praefero.

362 EXCIVERE] Prifcian. col. 865. citat. conciv-
 vere, ſed, ut puto, memoriae vitio. Ibidem enim
 tam de excivere quam concivere dat exempla. Ex-
 cire certe hoc ſenſu maluit noſter. Lib. 1, 139.

Rupta quies populis, ſtratiſque excita juventus.

II, 48.

Nunc urbes excite ſeras; conjuret in arma &c.

VI, 11.

Ut videt ad nullos exciri poſſe tumultus

In pugnam generum.

VIII, 310.

Excitosque ſuis inmiſtam ſedibus ortus.

& ſic Livius, aliquae paſſim. male Clericus L. IV;
 9. *Volſcos excitarere* edidit pro *excivere*.

363 QUIDQUID] Quidquid hominum ſumus. Om-
 nes enim Zonae, ſub quibus homines ſunt, ſub
 Zodiaco circulo conſtitutae ſunt. SCHOL.

363 COMPRESSUM] Variar. Lect. Steph. Pulm.
 Codd. quinque, Berſm. omnes, & undecim mei
 cum Edd. cunctis ante Sulpitium *compreſſum* qua-
 re id reſtitui pro *compreſſum*. Eodem plane modo
 L. III, 254.

*Aethiopumque ſolum, quod non premeretur ab ulla
 ſigniferi regione poli.*

Dein perperam addunt *eſt* Pulm. & Berſm. MSS.
 cum noſtris ſex, & Edd. Ven. Sulpit. & Horrenſ.
 tum ſaltem ſcribendum eſſet *ſimul*. ut etiam exhi-
 bent tres Pulm. unus Berſm. & duo mei a m. ſec.
 cum Edd. Ven. & Omnihoni. Sed omnino male.
 Rectum eſt. *Quidquid hominum ſumus compreſſum
 circulo Zodiaco, movemus arma*. Quod non intelli-
 gentes librarii corruerunt: ut latius oſtendemus
 ad VI 641.

Vincimur hic gladiis omnis, quae ſerviet, aetas.

quomodo illic legendum eſt. V. etiam ad L. V, 729.

Com-

- 365 Nonne, superfusis conlectum cornibus, hostem
In medium dabimus? paucas victoria dextras
Exigit: ^aat plures tantum clamore ^bcatervae
Bella gerent. ^cCaesar nostris non sufficit armis.
Credite pendentes ^dè summis moenibus urbis,
370 Crinibus effusis, hortari in proelia matres.
Credite grandaevum, vetitumque aetate Senatum
Arma sequi, sacros pedibus prosternere canos;
Atque ipsam, domini metuentem, occurrere Romam.
Credite, qui nunc est ^epopulus, populumque futurum,
375 Permixtas adferre preces. haec libera nasci,

Haec

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a & B. 1. & V. 1. O. 1. Marp. ^b protervo R. 1. ^c nostr. Caes. V. sec. ^d in V. 1. summis & Bouh. rectius. Hic & seq. vers. a m. pr. aberant ab Oxon. pr. V. Sil. IV, 411. ^e vulgo *populum*.

Compressi limite Oxon. unus. Vitiosissime Schrevelii Ed. *compremsum* id.

363 CYCLI] Circuli. Duo diversi codices, digitis exarati, pervetusti, pro *cycli*, *coeli* legunt, sed eodem tendunt, ut Zodiacum, sive signiferum, cognata voce ita appellavit. HORTENS. *Coeli*. Merito Grotius, licet nihil monens, revocavit *coeli*. quod Steph. Hortens. Pulm. & Berlm. notant, in suis esse Mistis, non *cycli*: quod Sulpitius, & Aldus intruserant, & omnes deinde adriperant Editores. In prioribus, & meis quoque Cod. cunctis est *coeli*. L. VIII, 173.

*Signifero quaecumque fluunt labentia caelo,
sidera non sequimur.*

Signiferum polum dixit L. III, 255. *Cycli* voce an ulquam Latini bonae notae scriptores usi sint, dubito. *Circum*, seu *circulum*, vel *orbem* vocarunt: consule Munker. ad Fulgent. Mythol. p. 5. *Usque ad vitalem circum tulit*; Daviesium ad Ciceron. L. II. de Nat. Deor. c. 18. *Ex planis autem circulus aut orbis, qui κύκλος Graece dicitur.*

366 PAUCAS] Non multum sunt necessarii de vobis ad conficiendam victoriam. Pauci enim sunt, quos occidamus, inimici. Caeterum catervae voce tantum pugnabitis. SCHOL. Valer. Flacc. L. VI, 751.

Marte carent, solisque juvant clamoribus agmen.

368 NON SUFFICIT] Non est tantus numero (Voss. sec. in n.) ut illum omnis noster debellet exercitus. SCHOL. V. Cl. Burm. ad Valer. Flacc. ibid. 361.

ille diu coniectis sufficit hastis.

37. VETITUM AETATE] Quos senectus vetuit

his proeliis interesse. SCHOL.

373 DOMINI] Scilicet Caesaris, qui urbi desiderat inperare. Generaliter accipimus, Romam omnem dominum extimescere; quia ipsa sit domina constituta. IDEM. *Dominum* est in Pulm. tribus, Voss. uno & meo: *domino* in Amstel. male. L. II, 233.

Praeteritique memor fiebat, metuensque futuri.

Plena manu conlata exempla vide ab Heinio ad Ovidium L. I. Met. 321.

metuentior ulla decorum.

Metuere domino est plane contra sensum auctoris, qui dominum intelligit Caesarem, quem metuebat, non Pompejum, cui metuebat. ut Virg. I. Georg. 186.

inopi metuens formica fenestras.

374 CREDITE, QUI NUNC EST, POPULUM] MSS. quidam Pulm. & Berlm. & tredecim mei cum Ed. Veneta, Omniboni, Ascens. & Veriell. *populus*: ut rescripsi. nam plane est ex Lucanigenio. Diximus quaedam ad L. III, 160.

Quo te Fabricius regi non vendidit auro.

Sic. L. V, 805.

*quae nox sibi proxima venit
Insomnis.*

VI, 683, 699.

*quos nulla meretur
Theffalis, Elysios.*

VII, 733.

*quem, flagitat, inquit,
Vestra dium virtus.*

& sic

- Haec vult turba mori. si quis post pignora tanta
 Pompejo locus est, cum prole, & conjuge supplex,
 Inperii salva si majestate liceret,
 Volverer ante pedes. Magnus, ^a nisi vincitis, exsul,
 380 Ludibrium foceri, vester pudor, ultima fata
 Deprecor, ac turpes extremi cardinis annos,
 Ne discam servire senex. Tam moesta ^b locuti
 Voce ducis flagrant animi, Romanaque virtus
 Erigitur, placuitque mori, si vera timeret.
 385 Ergo utrimque pari ^c procurrunt agmina motu
 Irarum: metus hos regni, spes excitat illos.

Hac

VARIAB L E C T I O N E S.

^a ni B. 1. ^b secuti R. 1. ^c vulgo concurrunt. concurrunt B. 1.

& sic alii passim. Ovid. Lib. xiv. Met. 350.

- - cecidere manu quas legerat herbas.

al. herbae. Quis nescit illud Terentii?

Populo ut placerent quas fecisset fabulas.

Sec. V. Sanct Minerv. L. 11. c. 9, 14, 12, ibique Perizon.

375 HÆC LIBERA NASCI] Qui postea nascetur, liber nasci vult. Praefens vult liber mori. SCHOL.

379 VOLVERER] Volveret Msc. scilicet se. BERSMANN. Hult. Cod. & Ed. Elzevir. volveret.

384 MORI SI VERA TIMERET] Placuit omnibus mori, si vera erant, quae Pompejus diceret, se timere. Insolitum erat, ut ille talem timorem haberet, ut Caesar vinceret. SCHOL. Si vera timeret, ambigue dictum, sed talia non pauca sunt in hoc poeta hemistichia subobscura, quale paulo ante in Caesaris oratione, ubi de morte sibi inferenda. *Fodientem viscera cernit*, inquit, *Mortua*, qui nondum victum respexerat hostem. Quem locum tanquam nihil difficultatis habentem pulchre transiit Sulpitius. Badius strenue luctatur, ac duplicem expositionem exhibet, quibus lectis nihilominus haerens, quum sensus simplex sit, prius se moriturum, quam victori se dedat, ac fictum fateatur, quod postea Uticae fecit Cato. Haud secus hoc loco. Si vera timeret. Ubi Sulpitius exponit, vocem si bisariam. semel per quamvis, iterum per, quia. Dubium hic sane, quis sit nominativus, ad verbum timeret. Badius supplet nominativum Dux, & rationem subnectit, ne infestitate servire cogatur. Fortassis autem & Romana virtus intelligi potest hoc sensu. Si timeret Romana virtus vere eventuram servitutem quam in-

nuit Pompejus. Et forte, si pro Siquidem. Sed lector judicet. Porro, quod proximo inde versu sequitur.

Ergo utrinque pari concurrunt agmina motu Irarum.

Post irarum distinguendum puto. Neque genitivus, irarum, cum, metu, construendum, etiam si Sulpitius, ac Badius aliter: tum, etiam Aldinus codex. GLAREAN,

385 PROCURRUNT] Ita exarari curavi, pro concurrunt, ex Voss. primo & sec. Regio primo, & Hult. aliisque à Steph. Pulm. Berlm. & Heinio consultis. quem uti & Drakenb. vide ad Silium Ital. L. VII, 566.

- - procursusque viros colliserat ater.

Noster L. IV, 772.

- - neque enim licuit procurrere contra, Et miscere manus.

Seneca de Clement. c. 4. *Omnia prima fronte procurrunt*. Forfan ita quoque scribendum apud Livium L. xxxv. c. 5. Nunc legiones continebat in subsidii, ne certaminis studio prius concurrerent, quam datum signum esset. in Voss. enim Msc. percurrerent, ut hic in uno Regio.

385 MOTU IRARUM] Sic distinguendum esse, censet Glareanus recte, & sensus postulat. Agmina utriusque Ducis concurrunt utrimque pari motu. Subiicitur distributio motus; metus casus excitabat Pompejanos, spes contra victoriae, Caesarianos. Invidiose eam spem regni, appellat suo more poeta, ut ubique Caesari durior est, & infestior toto opere. HORTENS. Irarum: metus hos, regni spes &c. Msc. post irarum, distinguit: Alii post motu: ac legunt, Irarum metus, BERSM.

* Hae facient dextrae, quidquid non expleat aetas
 Ulla, nec humanum repararet genus ^b omnibus annis,
 Ut vacet à ferro. gentes Mars iste futuras
 390 * Obruet, & populos aevi venientis in orbem,
 Erepto natale, feret. tunc omne Latinum
 Fabula nomen erit: Gabios, Veiosque, Coramque
 Pulvere vix rectae poterunt monstrare ruinae,
 Albanosque lares, ^d Laurentinosque penates

395 Rus

V A R I A E L E C T I O N E S.

a. haec R. pr. b omne per aetum W. armis H. c obruit B. i. d Laurentinosque P. i.

Aetius hos regni, spes excitat illos. Ita distinximus.
 non enim quovis metu vult pugnasse Pompejanos,
 sed metu tyrannidis: at Caesarianos contra tyrannidem sperasse. GROTIUS. Probo Grotii distinctionem. Ante Glareanum ita interpungebant *metu*.
Irarum metus hos, regni spes etc. atque ita quidem
 construunt plerique MSS. & Scholiast. Voss. sec.
hos sc. Pompejanos, qui iras Caesaris extimescebant;
illos i. Caesarianos. nec aliter Aldus, Colin. Steph.
 Gryph. Micellus, alique distinguunt. Sed male.
 Uterque exercitus pari ira commovebatur; sed
 Pompejanos ad iram excitabat *metus regni*, quod
 invadere vellet Caesar, ut dixerat Pompejus in
 exhortatione versu 373. &c. Caesarianos vero ad
 iram stimulat *spes regni*, quam dederat Caesar
 vs. 265. &c. Ad illa enim sine dubio respicit au-
 ctor. L. 11, 323.

acris
Irarum movit stimulos.

Ovid. L. xi. Met. 323.

at illi
Ira ferax mota est.

& alibi.

387 HAE FACIENT D.] i. Tantum hominum
 peribit hoc proelio, quantum non possint secula
 multa reparare. SCHOL.

389 UT VACET A FERRO] Etiam si alia bella
 non habeat, quibus aliquas possit amittere gentes.
 IDEM.

389 ISTE] Apud Priscianum haec c. 759. citan-
 tem editur ille.

391 EREPTO NATALE] Bis *reptus* dictum est.
 Et populos aetatis in orbem venturae auferet, eri-
 piens his natalem, ut pereant, antequam nati sunt.
 Nam interfectis parentibus, non erit, unde alii
 procreentur. SCHOL.

392 FABULA] Quia exstinguetur omnis posteri-
 tas: & si quis audierit, Latinos fuisse, fictum cre-
 det, ut fabulam; quia eorum sobolem non vide-

bit. SCHOL.

392 CORAMQUE] Virgil. vi. Aen. 776.

Pometios, Castrumque Inui, Bolamque Coramque.
Haec sum nomina erunt, nunc sunt sine nomine
terrae.

Mscr. *Chornique*. corrupte. BERSM.

393 VIX RECTAE POTERUNT] Illae civitates vix
 fundamenta sua monstrabunt sine habitatore.
 SCHOL. Vix teste Mscr. depravate. BERSM.
 Repetit auctor, quae questus erat L. 1, 25.

At nunc semirutis pendens quod moenia tellis
Urbibus Italiae, lassisque ingentia muris
Saxa jacent, nulloque domus custode tenetur. &c.

Malim autem scribere *vix poterunt tellae* cum uno
 Vossiano, & Amst. Ruinae tellae pulvere vix poterunt
 monstrare suas urbes, quae quaerentur. Florus L.
 1. c. 16. Ita ruinas ipsas urbium diruit, ut hodie Sam-
 nium in ipso Samnio requiratur. Nam argutatur
 Scholiastes Voss. secundi, legens *properans*, & ex-
 ponens. *Festinant*, inquit, ruinae, ut has civitates de-
 monstrant scilicet post occasum earum, quae quidem
 ruinae vix erunt tellae; nam & ipsae sunt occasu-
 rae, & non erit, quo regantur, cum nec populus ipse
 sit remansurus.

394 ALBANOS &c.] Hae urbes Alba, & Lau-
 rentium Sacra Romana custodiunt. SCHOL.

395 VACUUM] Desertum. Hae civitates post
 ruinam suam erunt rursus vacuum. IDEM.

395 QUOD NON HABITET] Mscr. quatuor. Pulm.
 tres Berlm. & mei quinque cum Voss. pr. pro var.
 lect. quo. Frustra. Amat troller habitare cum quarto
 casu construere. Lib. 1, 435:

Gens habitat cana pendentes rupe Gebennas.

v. 28.

Veiosque habitante Camillo.

Ibid. 87.

Dignatur caecas inclusum habitare cavernas.
 atque ita alii saepissime. Audiamus Servium ad
 Vir-

395 Rus vacuum, quod non habitet nisi nocte coacta,
Invitus, b questusque Numam c jussisse, d Senatus.
e Non aetas haec f carpsit edax, g monumentaque h rerum
Putria destituit: crimen civile videmus,
Tot vacuas urbes. Generis quo turba i redacta est
400 Humani? k toto populi qui nascimur orbe,
Nec muros implere viris, nec possumus agros.
Urbs nos una capit: vincto fossore coluntur

Hesperiae

VARIAE LECTIOES

a ni B. i. b questus N. B. i. O. i. c vixisse A. d vulgo Senator. e nunc H. f carpsit P. 4. B. 2. V. V. L. L. Steph. g monumenta V. i. Ed. Parm. h regum B. i. i coacta V. i. est deest in Ox. i. k e toto V. i.

Virgilii Ecl. 11, 29. *Atque humiles habitare casas.* Sane melius, habito illam rem, quam habito in illa re, dicimus. Nam &c. dein pro *Senator* reposui. *Senatus* auctoritate Mistorum Steph., duorum Pulm. & Berlm. ac meorum octo, in quibus Voss. pr. Reg. pr. & Witt., uti & Edd. Rom. Parm. Brix. Mediol. & Paris. 1512.

395 NOCTE COACTA] Mittebantur enim in Laurentum, & in Albanum Senatores; ut per noctem illic sacrificia celebrarent, quae Numa prius instituit. In hoc ergo rure non habitabat (*habitant* Voss. pr.) nisi per coactam noctem Senatus invitus. SCHOL. V. ad v. 401.

397 NON AETAS HAEC CARPSIT] Harum urbium, & oppidorum ruinas, licet cultores ferro, & incendio interciderint, nulla aetas contextit, nullum tempus consumpsit, nec diminuit, sed adhuc extant, ut monumenta, & vestigia collapsarum urbium putria. Itaque, *monumenta putria*, regitur à verbo carpsit, per epexegetin. *Destituit*, hoc est, sed destituit. Multae significationis verbum est. Significat relinquo, & desero in periculo: item privare, dissolvere, & statuere. *Crimen civile*. Digladiantur hoc loco interpretes. Quidam *crimen civile* nominandi casum esse contendunt, & referri ad verbum *destituit*: ut sit sensus: crimen civile in causa est, cur videmus tot putria monumenta collapsarum urbium, quae nulla aetas diminuit. Alii ad v. d, *tot vacuas urbes*: ut ad hunc modum exponatur: *Videmus tot urbes vacuas esse crimen civile*. HORTENS. *Putrida destituit* Mscr. tria. Alii post *putria* ponentes distinctionem mediam, *destituit* conjungunt cum sequentibus: ut sit, *destituit crimen civile*; hoc est, bellum civile in culpa est, cur videamus tot putria monumenta urbium collapsarum. BERSM. *Destituit: crimen civile videmus, tot vacuas urbes*. Vera haec distinctio. Italiae aedificia non aetas

destituit, sed jacent culpa belli civilis. Vide prooemium Pharsaliae. GROT. *Putria* mei omnes retinent, excepto pro var. lect. Voss. sec. & Edd. Rom. Parm. & à Taberio procuratis. Sed vide ad L. 11, 141. *putrida membra*. Perperam autem Aldus, Paris. & Hortensius jungunt *destituit crimen civile*, nec melius exponunt. Dicit Lucanus, ut recte monuit jam Grotius, aetatem edacem haec non carpsisse; nec reliquisse putria monumenta; sed crimen civile esse tot urbes vacuas, crimen civile causam esse tot vacuarum urbium. Nihil frequentius, quam adpositionem apud poetas esse, quis nescit? de hoc civili crimine idem dixit L. 1, 30.

*Non tu Pyrrhe ferox, nec tantis cladibus auctor
Poenus eris: nulli penitus descendere ferro
Contigit. alta sedent civilis vulnera dextrae.*

Ad aetatem edacem quod adinet, conveniens Senecae locus est Epist. xii. Init. *Quid mihi futurum est, si tam putria sunt aetatis meae saxa.*

399 VACUAS] Haec enim omnia oppida per bellum civile interierunt. SCHOL.

400 NASCIMUR] Mscr. nascitur, mendose. Dein non muros i. v. non poss. male. BERSM.

402 VINCTO FOSSORE] Sive propter servos compeditos hoc dicit. Sive quod propter cultorum inopiam vinculati de ergastulis exire cogantur Italiam. SCHOL. *Juncto*, scilicet cum cive juncto rustico co'untur agri. Vel *vincto* i. e. compedito, & significat ergastulos. OMNIBON. *Juncto fossore*. Vicino, & non longe ab urbibus discedente agricola, sed colente in proximo. Placet etiam legatur *Vincto*, quoniam pauci, & cathenati ergastuli satis sunt ad colendum agros, quibus alantur populi. SULPIT. *Juncto* i. vicino urbibus. Alii tamen legunt, quos sequar, *vincto*; ut sit, quasi ad glebam addiecto. VERSELL. *Vincto fossore*.

Hesperiae^a segetes: stat tectis putris avitis
 In^b nullos^c ruitura^d domus: nulloque frequentem
 405 Cive suo Romam, sed mundi faece repletam,
 Cladis eo dedimus, ne tanto^e in corpore^f bellum
 Jam possit civile geri: Pharsalia tanti
 Causa mali. & cedant, feralia nomina, Cannae,
 Et damnata diu Romanis, ^h Allia, ⁱ fastis.

410 Tem-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a gentes A. ^b nullum R. sec. nullas R. pr. ^c ruitura M. ^d domos vitiose MSS. & Edd. qdd. ^e deest in P. 3. V. 3. O. 1. vulgo tempore, & posset. ^f ferrum A. ^g cedant Hort. m. ^h Allia R. pr. M. alique. V. Serv. Aen. vii, 17. Nonis. Orthog. p. 121. ⁱ fasti R. pr. V. 1. factu W. H. male. V. Burm. ad Val. Flacc. ii, 245. Drak. ad Sil. xvi, 132.

ferre. Agri à servitiis coluntur. Quod fossorem vincitum dicit, servorum habitum arguit, qui catenis constricti incederent. Horum laboribus cives, inquit, aluntur, per hos coluntur agelli. Legitur in pervetustis exemplaribus, *juncto fossore coluntur*, ut dicat, à colonis urbi propinquis agros, non à civibus coli. Numerum singularem usurpavit pro plurali. HORTENS. Ut videmus *juncto* profluxit ab Omnibono, & Ed. Ven. quod habet unus Pulm. Sed sane nihili hic est: quare merito *vincto* Vereliani. jam reposuit. Servos ergastularios eum intelligere, certum mihi est: de quibus dulcissime Tibull. L. ii. El. vii, 7.

Spes etiam valida solatur compede vinctum.

Crura sonant ferro, sed canis inter opus.

Vide Barth. ad Claudian. L. i. in Eutrop. 27. supra ad L. i, 170.

404 IN NULLOS] Homines, quia non sunt habitatores. Quippe illic interemtis omnibus post bella civilia jam nullus habitabat. SCHOL.

405 FAECE] Externis, & ignobilibus, qui in orbe ultimo velut mundi faeces remanserant. IDEM.

406 NE TANTO IN TEMPORE.] Al. Vet. Cod. legit *corpore*. HORTENS. Atqui post hoc bellum saepe gesta sunt alia bella, ut adversus Brutum, & Cassium, triumvirale, aliaque. Quare cum Ill. Heinso, ex vetustissimis MSS. Thuanaco & Sixiano, qui nunc est Ampl. Viri J. Wittii, ita emendante confidenter rescripsi *corpore*. Bella quidem dein gesta sunt; sed non proprie civilia, quia externi Romam inpleverunt, veris Romanis civibus priori bello absumentis, ex Lucani saltem sententia. Adipulantur huic emendationi duo Pulm. unus Berlin. Vossiani sec. tert. & quint. Regius uterque, Marp. Oxon. unus. Notum est, saepissime civitatem, rempubl. & omnem conlectam multitudinem *corpus* ab auctoribus vocari. Exempla ab eodem vide conlecta ad Ovidii Trist. L. i, 14, 8. & Vel-

lej. L. ii, 109. Virgil. Aen. xi, 313.

- - - *soto certatum est corpore regni.*

Senatus corpus apud nostrum h. lib. 294. & *viscera rerum* vi. 579. ubi plura. Non raro etiam *tempus*, & *corpus* confunduntur. Vide notas ad Valer. Flacc. Lib. i, 333. & Lucret. Lib. i, 1046. Dein cum eodem reposui *posset* pro *posset*: ut est in tribus Pulm. uno Berlin. & sex meis melioribus, cum Edd. Ven. Brix. & Mediol.

408 FERALIA] Vult illic minora belli fuisse discrimina. Ideo dictum *cedant Cannae*, quae sunt nomina *feralia*, & *Allia damnata diu* i. e. in perpetuum, live huc usque, donec in Pharsalia pugnaretur à Romanis. SCHOL.

408 NOMINA] Vetus Cod. *vulnera* habet. HORTENS.

409 FASTIS] Isti enim dies funebres in Annalibus continentur, quando pugnatum est apud Cannas, & Alliam. SCHOL.

410 SIGNAVIT LEVIORUM] Nam illos funebres dies nominavit, & signavit in fastis, quasi leviores, & minores. Hunc autem propter nimium ne-
 411 VOLUIT NESCIRE DIEM] Inquisiverunt tam-
 412 PRO TRISTIA FATA] Vetus Cod. *quo tri-*

men in eum viri docti, & quid de eo statuunt, videre potes in doct. dissertatione J. Bapt. Belli de Theilaei consuetus mense, & die, inserta T. viii. Thes. Antiq. Rom.

411 PRO TRISTIA FATA] Vetus Cod. *quo tristia fata*. HORTENS. Quo habent etiam Voss. sec. tert. & pro var. lect. primus cum Wittiano. acute sane, nec male. Ut dicat Lucanus, quid juvaret, si tristia illa fata notasset, & belli civilis seculus? cui bono haec in fastis legerentur? Ut passim sumitur *quo* cum accusat. Vide praeter alios Gronovium Lib. iv. Observ. c. 21. Heinsum ad Ovidii Epist. ii. Her. 53. Art. Amat. i, 303. & ante

- 410 Tempora signavit leviorum Roma malorum;
Hunc voluit nescire diem. ^aprò tristia ^bfata.
Aëra pestiferum tractu, morboſque ^cfluentes,
Insanamque famem; ^dpermiſſasque ignibus urbes;
Moeniaque in praeceps laturos plena tremores
415 Hi ^eposſent explere viri: quos undique traxit
In miſeram Fortuna ^fneccem, dum munera ^glongi

Expli-

VARIAS LECTIONES.

^a prob MSS. & Edd. qdd. ^b lella Edd. Ven. Br. ^c ſilentes M. ſuavis V. tert. ^d permiſſas H. ^e poſ- ſunt V. pr. tert. qu. R. 2. M. Edd. Rom. Parm. Pariſ. non male. ^f vicem, ſupraſc. neccem W. ^g longe Hort. m.

ante eos Zinzerling. Prom. Crit. c. 24. Quia tamen ceteri Codices *pro*, vel *prob* retinent, & haec ad ſequentia etiam referri per exclamationem poſ- ſunt, nihil temere muto: praeterum cum ita ſo- leat auctor, qui in ſimilibus eſtatis etiam multus eſt, ut *pro pudor*, *pro nefas*. &c. L. II, 98.

*pro fata, quis ille,
Quis ſuis ille dies, Marius quo moenia viſtor
Corripuit!*

V, 57.

*pro triſtia fata!
Es tibi non fidae gentis digniſſime regno! &c.*

VI, 305.

*pro triſtia fata!
Non Uticae Libye clades, Hispania Mundae
Fleſſet.*

V. & L. VIII, 678.

412 AERA PESTIFERUM TRACTU] Mallem aëre peſtiferum tractum. Virg. L. III. Aen. 137.

*ſalito cum ſabida membris,
Corrupto coeli tractu, miſerandaque venit
Arboribusque ſatisque lues, & letifer annus.*

414 IN PRAECEPTS LATUROS PLENA TREMORES] Miſer. timores, male. Intelligit enim terrae mo- tus. BERSM. Timores exaratum eſt etiam in Voſſ. tertio, Marpurg. Hortenſ. Marg. & Voſſ. primo a m. pr. Nec aliter Scholiaſtes, intelligens è moe- nibus gradu praecipiti ruentes, vel ſe dedentes praec- timore homines, his verbis, quae non bene ca- pto. Ordo eſt: timorem, qui in praeceptis aſſert moe- nia plena; ſcilicet, cum timent deducere moenia pla- na, decipiunt. (ſe ſe dedunt) In Wirt. Ut omnes ſe praecipitarent de muro timore hoſtium. Sed omni- no male. Sensus eſt, ut bene monuerunt viri docti. Hi viri poſſent, vel poſſunt ſufficere re- parando hominum numero, qui perire poſſent peſtilentia, fame, incendio, vel motu terrae, in

praeceptis dante moenia plena i. e. urbes homini- bus plenas, ſive domos una cum habitatoribus. Tremorem terrae pro motu ſexcenties invenias. Si- milis locus eſt apud noſtrum L. II, 198.

*Tor, ſimul infeſto juvenas occumbere leto,
Saepo fames, pelagique ſavor, ſubitaque ruinae,
Aut coeli terraeque lues, aut bellica clades,
Namquam poena ſuit.*

415 EXPLERE] Hoc vult dicere, iſtos omnes, qui uno die perierunt, tot fuiſſe, ut per infinitas clades, ſi diverſi perirent, ſatiarent fata, dum multi ſunt. Potuerunt ergo ſufficere morbis, & ſatis eſſe peſſi, fami, incendio, deditiōni (ſedi- tioni Voſſ. pr.) qui nunc ſimul pereunt. SCHOLIAST.

417 EXPLICAT] i. e. dum ea, quae diu prae- ſtitit, dinumerat, & univerſa conſumit. i. e. dum probare vult omnibus, quam magnam fecerit Ro- mam, quae ſic caſura eſt. IDEM. Glareanus & dura compositio eſt, inquit, & verbum explicat varie expoſitum. Sulpitius, explicat, inquit, in pugna extenſit. Badius autem, Dum iſſa fortuna explicat: id eſt, detegit ſeſe, qualis eſſet: nam prius viſa eſt favorabilis. Eripiens ſcilicet, Romae, munera longi aevi: id eſt, quicquid per tot ſaecu- la contulerat, una hora adferens. Haec Badius, cujus ordo pacet. Sed quod de ſingulis pereun- tibus poeta reſert, id illum de Roma intelligere, non ſane placet. Haec GLAREAN. Hoc igitur proelio Fortuna tot ſaeculorum munera, victo- rias, & triumphos Romano imperio rurfum eri- puit. HORTENſ. Varie, ut vides Lector, haec exponuntur. Praeterea munera longi aevi explicat. Omnibus, numeroſam multitudinem hominum, qui ad tantum numerum munere longi aevi exere- verant. Eſt vir doctus, qui malit explicat. Sen- ſum auctoris hunc eſſe puto. Dum Fortuna mu- nera longi aevi in Phariſalices campos conſecta, ut tot triumphatos populos, & tantam armorum vim

Explicat eripiens aevi, populosque, ducesque,
 Constituit campis: per quos tibi, Roma, ruenti
^a Ostendat, quam magna ^b cadas. quo latius orbem
 420 Possedit, citius per prospera fata cucurrit.
 Omne tibi bellum gentes dedit omnibus ^c annis:
 Te geminum Titan procedere vidit in axem.
 Haud multum terrae spatium restabat Eoae.
 Ut ^d tibi nox, tibi ^e tota dies, tibi curreret aether,
 425 Omniaque errantes stellae Romana viderent.

Sed re-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a ostendit B. 2. V. sec. Marp. A. Hort. m. ^b cadas Ed. Med. ^c armis R. pr. H. O. r. M. A. W. pro var. lect. Ed. Ven. & alii. V. Drak. ad Sil. 11. 94. ^d ibi Ed. Steph. ^e nota M.

explicat i. e. in acie extendit, simul ea omnia eripiens. Verbum explicare de aciei expansione proprium est. supra L. vi, 9.

- - - Ter collibus omnes

Explicuit turmas, & signa minantia pugnam.

Virgil. L. 11. Georg. 280.

Ut saepe ingenti bello cum longa cohortis

Explicuit legio, & campo flevit agmen aperto,
 Directaeque acies.

Livius L. 1. c. 27. Erigit totam aciem, fluctuantemque animo, ut teneret tempus, ordines explicat. Caesar. B. Civ. 11, 26. Ut legiones explicari, & consistere possent. & passim. Maluit autem Lucanus hic adhibere ^{et} explicat, quam aliud verbum; quia in se continet significationem ostentationis, qua Fortuna illa omnia munera quasi in speciem exponit, ut ostendat, quanta cadat Roma. Sic L. x, 109.

Explicuitque suos magno Cleopatra turpulus

Nondum translatus Romana in secula mores.

419 QUO LATIUS ORBEM] Si legas, quae, subauditur, Roma. Nunquam antea Imperium vel latius, vel amplius patuerat, quam tum temporis. Ex quo majus erat, eo citius uno praelio eversum fuit. Citius diversis bellis auctum erat, cum semper foeliciter, ac prospere pugnaretur. HORTENS. Mser. duo quae latius, ut ad Romam referatur: Fortuna Romana, quo major fuit, eo brevior. BERSM. Ut vulgo scribitur, sine dubio auctoris sensus esse debuit, Romam eo citius ruisse, quo plures gentes subactae ab ea sint, quia in se magna cadunt, nec se ferebat Roma. Sed aliud voluisse patet ex connexionem tetius loci; nempe Romam uno die perdidisse omnia, quae tam longi temporis tractu adquisiverat. Neque aliter exponit Scholiales. Hoc est, ut cunctis gentibus imperaret, diu factum est, & longo tempore, quod

posteaquam consecuta est, & celeriter fata felicia cucurrerunt i. e. transacta sunt; ut ad eius exitum citius veniretur. ac si diceret. Tarde coepit esse felix, & non diu fuit. Unde videmus, Scholiales non legisse latius; sed tardius; quomodo etiam exaratum est in Wuttiano, & uno Oxon. ac pro var. lect. in Regio primo & Voss. primo. praeterea quae habent Steph. Pulm. & mei undecim MSS. cum Edd. plerisque, & omnibus ante Sulpit. quam est in Amst. Igitur legamus quae tardius; estque epiphonema per parenthesin ab auctore prolatum. An retinendum quo tardius? Ut sit, celeriter Roma felix esse desit, quia tarde possedit orbem, cum Fortuna defatigata tot victoriis diutius Romae adesse noluerit, sed retro pedem uno inpetu tulerit. Videant acutiores.

423 Eoae] Propter Indiam dicit. SCHOL. & Panthiam.

424 Tibi] Nam & his gentibus currit, quae non sunt sub potestate Romana. SCHOL.

424 Ut tibi nox] Glareanus diligentius hos versus excutit, quam alii interpretes. Uterque, inquit, & Sulpitius, & Badius exponit, Nox, id est, occidens, tota dies, id est, totus Oriens. Simplicius erat, Nox, & dies, absque ulla expositione accipere. Dies enim, & nox una cum aethere currunt. Oriens, & Occidens non currunt: nihilo minus Oriens, & Occidens intelliguntur. Sic Glareanus. HORTENS.

425 Errantes] Septem planetas dicit, quarum nomina dies habent. Has scimus errare. Romana i. omnes res Romanas. SCHOL.

426 Retra tua fata tulit] Hoc dixit. In peiorem partem i. retrorsum abstulit fata tua dies Emathiae funesta, cum illic bellum civile pugnatum est: quae quidem dies par fuit omnibus seculis, quibus tot populi collecti sunt. Nam quidquid

Sed retro ^a tua fata tulit, par omnibus annis,
Emathiae funesta dies. hac luce cruenta
^b Effectum, ut Latios non horreat India fasces;
Nec vetitos errare Dahas in moenia ducat,
430 Sarmaticumque premat succinctus Consul aratrum:
Quod semper ^c laevas debet tibi Parthia poenas,
Quod fugiens civile nefas, redituraque numquam
Libertas, ultra ^d Tigrim, Rhenumque recessit:
^e Ah, toties ^f nobis jugulo quacsis, vagatur,

435 Ger-

VARIAR L E C T I O N E S.

^a al. sua V. sec. ^b effectum est O. I. ^c summas A. ^d Gerin V. I. ^e vulgo ac & negatur. ^f vobis Hort. m. a nob. V. I. jug. nobis V. 2. jugulis V. sec.

quid aliis annis suo imperio subdiderunt, hoc uno die perdiderunt. SCHOL.

428 FASCES] i. Ut India postea Romanos duces non timeat, occisis omnibus. IDEM. Potius Romanum imperium, imminuta ejus per hoc bellum potentia; ut Glareanus jam monuit, notante Hortensio.

429 VETITOS ERRARE] i. e. nec Dahas includat in moenia, quos nos vetabamus errare; sed jam, quo volunt, eant non timentes. SCHOL. Vitiose in vulgatis editionibus post. ducat duplex ponebatur punctum, pro leviori distinctione: nam ex seq. versu subintelligitur Consul.

429 DACAS] De hoc loco, & utrum *Dacas*, an potius *Dahas*, aut etiam *Sacas* legendum sit, vide supra libro secundo: annotavimus super versu 296.

Procul hinc arcete furorem,
O superi, motura *Dacas* ut clade, *Getasque*
Securo me *Roma* cadat etc.

MICYLL. *Dacas*. Ita & vetustissima legunt exemplaria. *Daciam* Scythiam Europaeam vocant, & Thraciae partem, aut certe finitimam. A Septentrione Carpatho monte à Sarmatia dividitur: ad Occasum Tibitico flumine ab Jazygibus, Metanastis, ad Meridiem; ad Ortum, usque ad Danubium excurrit. A *Dacia*, populus *Daci* dicuntur. Fuit aliquando, cum Dani, Strab. lib. VII. Unde in Comoedias Danorum, & Getarum nomina venerunt. *Dacia*, hodie *Valachia* dicitur. Dividitur in Transylvaniam, Zipserlandiam, Rasciam, Serviam, Septem Castra, & Bulgariam, gens semper Romano Imperio rebellis tanta belli gloria quondam clara, ut Romani illis annua tributa penderent. Vires gentis Trajanus, capto Decibulo eorum rege, fregit. Glareanus *Daas* hoc loco legendum censet, & recte, priori syllaba bre-

vi, quae in *Dacus* producit. A *Dacia* enim *Dacus* deducitur, non *Daca*. *Dahae* ultra Scythas populi sunt, ut multi alii; quos universos Persae *Sacas* vocant, à proxima gente, antiqui Arameos. Multitudo populorum innumera, & quae cum Parthis ex aequo dezat. *Celeberrimi eorum*, ait Plinius, *Sacrae*, *Massagetae*, *Dahae*, *Efedones*, &c. HORTENS. *Daas* vel potius *Dahas*, recte Glareanus, & Pulmannus reposuerunt. *Dahas* est in Reg. pr. & Voss. uno. Ceteri scripti, & Editi *Dacas*, *Dachas*, *Dachor*. &c. *Sacas* Micyllus. Vide ad dictum L. sec. locum.

430 ARATRUM] Nam antea solebat Consul ad subjugatam gentem colonium deducere, & aratro signare spatium civitatis. SCHOL.

431 DEBET] Hac cruenta luce effectum est, ut semper Parthia debeat poenas; nam necdum te, o Roma, vindicaras, occiso Crasso, & Romanis signis direptis. IDEM.

433 LIBERTAS ULTRA TIGRIM RHENUMQUE RECESSIT] Quasi dicat ultra terminos Imperii Romani. Sed cum infra dicat Germanis, & Scythis concessam libertatem, vereor ne, *Tanaim*, itelegendum, quem ultra Scythiae, ut trans Rhenum Germani. Ultra Tigrim certe Parthi regnabant, non autem liberi erant. Itaque opponit Tacitus: *Acrior Arsacis regno Germanorum libertas*. GROTIUS. Vel erravit hic vehementer auctor, caeco inpetu abreptus; cum non potuerit ignorare, ultra Tigrim Parthos subrege esse, & nequaquam liberos; vel cum Grotio omnino legendum *Tanain*. ut opponat *Tanain*, & *Rhenum* Scythis, & Germanis: sicut *Euphratem*, & *Nilum* respondere facit *Phariis* regibus, & *Tigrani* Lib. II, 633. ubi vide. praeterea *vagatur*, (nam sic legi debet) magis pertinet ad Scythas, quam Parthos. Nihil tamen mutant MSS. & *Scythicum* pro *Parthico* dixisse potuit;

- 435 Germanum, Scythicumque bonum, nec respicit ultra
 Ausoniam; vellem, populis incognita nostris!
 Vulturis ut primum laevo fundata volatu,
 Romulus infami complevit moenia luco,
 Usque ad Thessalicas servisses, Roma, ruinas.
 440 De Brutis, Fortuna, queror. ^b quid tempora ^c legum
 Egimus, aut annos à Consule nomen habentes?
 Felices Arabes, Medique, Eoque tellus,

Quam

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a servisset V. sec. H. Ox. I. ^b quod W. a m. pr. & Ed. Hort. sine interrogationis nota. ^c longum B. I.

tuit; ut L. II, 553.

- - Parthorum utinam post proelia sospes,
 Et Scythicis Crassus victor remeasset ab oris.
 ubi vide notas, & saepius Libro VIII.

434 RECESSIT, AC, TOTIES NOBIS JUGULO
 QUÆSITA, NEGATUR] Sic vulgo hic locus editur;
 bono satis sensu: sed meliorem tamen, & effica-
 ciores lectionem præbent nobis MSS. nam pri-
 mo pro ac, Pulm. & Berlm. unus, Hult. & meus
 Ha i. e. ah, ut clare exhibent Reg. unus, Voss. unus
 & Oxon. pr. a m. sec. at Wittian. Per deplorabi-
 lem exclamationem hæc prioribus subiungit au-
 ctor. nam post recessit τίλεισι τὴν μαπονendum est,
 ut feci. Deinde pro negatur in tribus Berlm. &
 quatuordecim meis scribitur vagatur; uti & in
 omnibus, ante Sulpit. qui primus negatur intrusit,
 & in Ald. Colin. Steph. ac Gryphii editionibus.
 Nec aliter Schol. Voss. sec. vagatur i. e. a nobis re-
 cedit & deserit Romam. Omnino legendum est
 vagatur, quod Germanis, ac Scythis, ut & Li-
 bertati maxime proprium, & servituti contrarium,
 cui non vagari licet, quolibet. Hinc Claudian. L.
 I. in Rufin. vs. 53.

- - Concordia, Virius
 Cumque Fide Pietas alta cervice vagantur.

Immodicè manet auctor in Metaphora; utitur enim
 verbis fugiens, reditura, recessit, quaesita, & re-
 spicit, quæ omnia personæ sunt accommodata.
 Videtur autem quodammodo Lucanus hæc scri-
 bens ob oculos habuisse Virgil. Ecl. I. vs. 28.

Libertas, quæ fera tamen respexit inertem,
 Candidior postquam tendenti barba cadebat,
 Respexit tamen & longo post tempore venit.

Denique recte Grotius cum primis Editoribus, &
 Scholiaste incognita videtur retulisse ad Libertatem;
 cum post nostris maiorem distinctionem posuit pro
 commate, ut ceteri faciunt, referentes ad Romam,
 & populos nostros de circumjacentibus Romam Ita-

lis interpretantes. Male. Dicit auctor: Ah vagatur
 Libertas, nec ultra nos respicit, quam vellem, vel
 o utinam numquam à nobis cognita. Tunc num-
 quam puduisset nos servire; & tu; o Roma sem-
 per servisses à Romulo usque ad hoc tempus. Hoc
 itaque modo lego, & distinguo.

Ah, toties n. j. q., vagatur,

G. Sc. bonum, nec r. u.

Ausoniam; vellem, p. i. nostris!

435 GERMANUM &c.] Nam apud eos perseve-
 rat libertas, à nobis fugata est. Ergo Germanum
 bonum, ipsa libertas: epexegetis. SCHOL.

436 INCOGNITA] Utinam libertatem Roma ne-
 scisset, ne cum tanto dolore eam nunc perdidis-
 set. (modo perderemus Voss. pr.) IDEM.

437 VULTURIS] Romulus enim vulturis capta-
 vit augurium. IDEM.

437 LAEVO VOLATU] In Vossiano primo pro
 varia lect. scribitur dextro i. e. prospero. in sec. Voss.
 al. laevo. Perperam. veterum semidoctorum inter-
 polatorum hæc sunt monumenta. Laevo dicit au-
 ctor pro male ominoso ob discordiam fratrum,
 & caedem Remi, quæ civilia bella præmonstra-
 bat futura. Ut bene exponunt Interpretes. V. ad
 L. I, 95. De hac variatione monuit etiam Cl. Dra-
 kenb. ad Silium L. IV, 209. ubi calami lapsu scri-
 bit in vulgatis esse dextro, & in Voss. laevo: con-
 tra se res habet, ut videmus.

438 LUCO] i. e. populo, quem adducebat ad
 lucum. Cum adhuc raritas esset, & inopia ci-
 vium, Romulus omnes nocentes, & criminosos in
 eundem lucum inducebat; ibique eos crimine li-
 beratos in numerum civium conferebat: ut Vir-
 gilius:

Hunc lucum ingentem, quem Romulus acer Asylum
 Retulit.

SCHOL. V. ad L. I, 97.

439 USQUE AD THESSALICAS] Usque ad hoc
 bellum, quod in Thessalia gessisti. IDEM.

Quam sub perpetuis tenuerunt fata Tyrannis.
Ex populis, qui regna ferunt, fors ultima nostra est,
445 ^b Quos servire pudet. Sunt nobis nulla profecto
Numina: cum caeco ^c rapiantur secula casu,
Mentimur regnare Jovem. spectabit ab alto
Aethere Thessalicas, teneat cum ^d fulmina, ^e caedes?
Scilicet ^f ipse petet Pholoën? ^f petet ignibus Oeten.
450 ^g Inmeritaeque nemus Rhodopes, ^h pinulque ⁱ minantes?

Cassius

VARIARUM LECTIONES.

a deest in Hort. m. b quod V. pr. c rapiuntur B. 1. O. 1. d fulgura B. 1. flumina V. 1. e clades B. 1. V. sec. pro var. lect. f petit, petis B. 1. V. sec. & pro var. lect. pr. & tert. g inmeritaeque Ox. pr. h pinosque V. sec. i manantes V. sec. a m. pr.

440 BRUTIS] Qui libertatem protexerunt, (ad-
quisivit Voss. pr.) quam nunc sumus perdituri.
SCHOL.

440 TEMPORA LEGUM] i. e. cur in legibus vi-
ximus. Consule. Quando non inpositi sunt Impe-
ratores, sed Consules. IDEM. Liv. initio lib. 11.
Liberi jam hinc populi Romani res pace belloque ge-
bas, annuos magistratus, imperiaque legum potensio-
ra quam hominum peragam. GROT. Ed. tert.

442 FELICES] Illi enim, quia semper servie-
runt, poenam esse non putant servitutem. IDEM.
Quibus populis ingenua est sanctitas regii nominis;
ut ait Sallustius, adducente Servio ad Virgil. L.
IV. Georg. 210.

*Præterea regem non sic Aegyptos, et ingens
Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes
Observant.*

Ubi male Doctiss. Cerda ad Persarum regem haec
restringit.

446 CAECO SECLA CASU] Non damno hanc
lectionem. Monendum tamen in Wittiano, &
Hort. Marg. scribi *fato*, & in optima Editione
principe, ac Parm. & Paris. 1512. *cursu*: Elegan-
ter, & ex nostri more. L. 11, 567.

Non tam caeco trahis omnia cursu.

VI, 423.

Fati praenoscere cursus.

h. lib. 544.

Fatis datus est pro Caesare cursus.

& alibi. Sidon. Apoll. Carm. v, 295.

Fatorum corrente nota.

Adde Cael. Burm. ad Valer. Flacc. 1, 532.

rerumque à principe cursu

Fixa manent.

Vide etiam ad nostr. L. 11, 2. Hinc in *cursu* esse

Fortuna, aliaque dicuntur. Ovid. Lib. x. Metam.
400.

*certe Fortuna domusque
Sospes et in cursu est.*

ubi consule Heinsum, & passim tam apud Ora-
tores, quam Poëtas *currere*, & *labi* fata, ac tempo-
ra dicuntur. De inopia opinione veterum, Deos
esse dubitantium, si inmeriti affligantur, & no-
centes impune abeunt, plurima collegit Barthius, ad
Claudiani locum ex nostro, ut ille putat, expres-
sum, L. 1. in Rufin. vs. 1.

*Saepe mihi dubiam traxit sententia mentem,
Curarent superi terras, an nullus inesses
Rector, et incerto fluerent mortalia casu &c.*

448 TENEAT CUM FULMINA] Vindicaret enim
tantum nefas, si, ut dicimus, Juppiter fulmine
uteretur. SCHOL.

449 SCILICET] Irascitur; quia montes fulmi-
nantur, & illa loca, quae nihil promeruerunt; &
non homines, qui gerunt bella civilia. IDEM.

449 IPSE] Ill. Heinsum loco mox adducendo
citatur ille, quod an casu factum sit, an ex consilio,
& scriptis suis sic legerit vir summus, nescio. Cer-
te non male. Sic mox; *Thessaliae dabis ille diem*.
Diximus plura de eo pronomine ad L. v, 92.

*seu quod jubet ille, canendo
Fit fatum.*

450 PINUSQUE MINANTES CASUS. HOC POTIUS
FERIAT CAPUT] i. e. altus pinus: nam quidquid
altum est, casum minatur. *Hoc potius feriat caput*,
ambigue dixit; sed intelligebat caput Neronis:
cum *caput* urbem Romam dicere videretur. O-
MNIBON. *Pinusque minantes? Cassius hoc potius
feriat c. Minantes* i. altas, eminentes. Cassius, qui
cum Bruto in Caesarem conjuravit, justitia, pieta-
teque motus. Estque major Jovis contemptus,
quam si legeris, *casus*. SULPIT. *Cassius hoc pe-
tius feriat c.* Loquitur Lucanus de Calpurnio percus-
sore.

Aa aa

Cassius hoc potius feriet caput? astra Thyestae
 * Impulit, & subitis damnavit noctibus Argos:
 Tot similes fratrum gladios, patrumque gerenti
 Thessaliae^b dabit ille diem? mortalia nulli
 455 Sunt curata Deo. cladis^c tamen hujus habemus

Vindi-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a vulgo *absulit*. b *dedis* B. 1. c *tantam* M.

fore. Sunt, qui & hunc versum per interrogationem legunt; rursus alii, qui secus. HORT. *Cassius b. p. feriet c. 2. Minantes casus? hoc potius* Mscr. quatuor. b. c. quae propter vetustatem minantur casum. *Feriat* Mscr. tria. BERSM. Vulgaris lectionis, ut vides, Lector, auctor est Sulpitius, post quem Aldus *feriat* mutavit in *feriet*. Antea legebatur.

- - - pinusque minantes
Cassus? hoc potius feriat caput.

hoc sensu. Qualis ille est Jupiter, qui tantummodo velit petere fulmine innoxios montes, & pinus per se, licet fulmen non accedat, casum minantes? Si est Deus, hoc potius feriat caput, scilicet Caclaris, ut addit recte Scholiales, & Beroaldus. Hanc vero lectionem praeter Codd. Bersm. & quinque Pulm. etiam exhibent Vossiani quinque, Reg. prim. Wittian. Hult. Amst. meus, & Oxon. prim. a m. pr. *feriat* habent Pulm. quinque, & septem mei, quod & post Aldum retinuerunt Ascens. Micyll. Hortens. alique. *feret* Voss. tert. Nullus tamen dubito, quin spuria tot Mssorum, etiam optimorum sit lectio; & ex frequenti nominum propriorum corruptione nata. Cui opinioni stabilien- dae multum confert optimus Vossianus primus, in quo est *Cassibus* cum glossa *vetustate pro casus*. In Voss. sec. ad vocem *minantes* scribitur i. in coelum erectas. quod utique non convenit nisi *casus*. Quare *Cassius* & *feriet* cum interrogatione dictum cum viris doctis unice verum esse puto; praesertim cum & alii MSS. sic habeant, & durissima foret versus transitio, si *casus* legamus. Dicit ergo Lucanus. An Jupiter in inmentos montes, & innocentes arbores saeviet, & homo potius, quam Jupiter debet ferire caput nocentissimi Caclaris? *Minantes* potuit nude sine casu usurpasse pronuntians & tam vetustate, quam fulminis ictu casum minantes. De arbore, quae eruitur, Virgil. L. 11. Aeneid. 628.

- - - illa usque minatur,
 Et tremefacta comam concusso vertice nusat.
 Ovid. L. x. Metam. 374.
 Quo cadas in dubio est, & ab omni parte minatur.
 Valer. Flacc. L. 14, 178.

Arboribus super, & dorso contecta minanti.

Ubi omnino consulendus magnus Burmannus. Supra L. 12, 432.

- - - & tremulis tabulata minantia pinnis.

Ita posset etiam *minantes* hoc loco defendi. Ut verum tamen fatear, non placet, licet constanter omnes MSS. retineant. Cur enim Lucanus designasset *Pholoem*, *Oeten*, *nemus Rhodopes* propriis nominibus, & subjunxisset frivolum illud, & versus fulciendo addidit *pinusque minantes*? Non credo. Videtur potius *minantes* ex emendatione, ut putabatur, in textum inreplisse; cum *Cassius* in *casus* erat depravatum. Accedo itaque viris doctis, qui ingeniose correxerunt, *pinusque Minantis*, montis nempe. Primus ita coniecit Parrhasius ad Claudian. L. 111. de R. Proserp. 347.

- - - Haec arma Minantis
 Suffinet.

Deinde N. Heinsius ad Silium Ital. L. v, 494.

Mixtus Athos Tauro, Rhodopeque adjuncta Minanti.

Saepius in his vocibus peccatum fuisse, pluribus exemplis illustrat Drakenh. ibid. ad Lib. 14, 278. Quod forsitan eo facilius hic fuit: quod ex vitiosa *Minantis* (ut est in Reg. pr.) scriptura crediderit librarius esse vulgarem antiqui moris accusativum pro *minantes*. Junxit Rhodopen, & Minanta etiam Ovidius L. 11. Met. 222.

Et tandem Rhodope nivibus caritura, Atimisque.

451 ASTRA THYESTAE] Cum Sol à Thebis fugiat, & nox continuata pro die sit. SCHOL. Errat Scholiales, confundens duas fabulas. Sol à Thebis non fugit, sed ab Argis. Nec propter Ethoclen, & Polynicen, in quorum sepultura flamma rogi se separabat, tenebrae de die natae sunt, sed propter Atrea, & Thyesten. Ut discrete ait Lucanus, & notissimae sunt fabulae.

452 ASTRA THYESTAE INTULIT] Alii legunt *impulit*. Beroaldus *absulit*, ut sit, *absulit Thyestae astra* i. lumen solis; sed nihil mutem. VERSELL. Si legas, *intulit*, ut intelligamus, noctem pulso Sole retro induxisse Jovem. Sin; *absulit astra*, ut per *astra* Sol intelligatur, cujus aspectum

Vindictam, quantam terris dare numina, fas est.
Bella pares Superis facient civilia Divos:
Fulminibus manes, ^b radiisque ornabit, & astris,
Inque Deum templis jurabit Roma per umbras.

460 ^c Ut rapido ^d cursu, fati suprema morantem,

Consum-

VARIAE LECTIONES.

a f.e.d.n.1.P.1. b radiis. V.1. Hort.m. c at W. d fati. Hort.m.

Etum terris abstulit. Est, & qui legit, *Impulit*: quod eodem tendit. Impulit in ortum Juppiter Solem, & subitis noctibus damnavit Argos. *Impulit* in Cod. vetustiss. HORTENS. *Abstulit*. Mscr. *Impulit*. Sed duo ea iishabent; *Intulit*, non male; ut intelligamus, Jovem noctem intulisse, cum Atreus Thyellae liberos epuandos apponeret. BERSM. Istud *Abstulit*, quod est in uno, aut altero recentiore libro Msto, Beroaldo debetur, quod temere arripuit Gryphius, & deinde expresserunt BERSM. Grotius, & reliqui. *Intulit* ceterae Edd. vel *impulit*, ut Aldi, Colin. Steph. & Pulm. quod habent plerique ejus MSS. & ex meis Vossiani quinque (in quorum primo pro var. lect. est *depulit*.) Wittian. Hulst. & Amstel. *Intulit* cum aliis habet Reg. prim. Sed *impulit* rectum puto, i. e. celeriter inmisit sidera, & noctem, sole remoro. Vide quae diximus ad Lib. IV, 65.

- - - quidquid, coeli fuscator Eoi,
Impulerat Corus.

Ejeci itaque *abstulit*. Nam *astra* pro sole tam simpliciter capi posse, non credo; licet noverim, *Sidus*, & *astrum* aliquando à Poëtis Solem, & Lunam vocari. *Abstulit*, si vel sic retinere velles, significaret, tantas tunc de die, in quo accidit scelus, fuisse tenebras, ut nō quidem stellas videre potuerint. Sed id minus est, quam noctem Argis contra naturalem ordinem impulsam esse sole ad ortum reverso. L. VIII, 58.

Obvia nax miserat coelum lucemque tenebris
Abstulit, atque animam clausit dolor.

453 TOT FRATRUM] Cum illic duo tantum fuerint, Etheocles, & Polynices; & tamen amiserint diem. SCHOL.

455 CURATA] Geminam opinionem ponit; primo Deos non esse, deinde, si sunt, non curare mortalia. IDEM.

456 VINDICTAM] Haec clades nobis de se vindictam dabit tantam, quantam fas est, ut Dii hominibus exsolvant: Nam pares hoc bello fient coelestibus homines. (*superi i. homines* Voss. sec. inale) Hoc propter Caesarem dictum, qui consecratus, & Divus est factus. IDEM.

457 QUANTAM] Sic bene reposuit Grotius, pro

quantum, quod inreperat in Mediolan. & dein in secundam Colinaei Editionem, unde in sequentibus remansit, Micellum si excipias, & Hortensium. *quantum* est modo in uno, aut altero Pulm. uno BERSM. & meis tribus. Idem vitium obsidet etiam nunc vulgatos Codices L. VIII, 11.

- - - tantae mercedis habere
Credit adhuc jugulum, quantum pro Caesaris ipse
Avulsa cervice daret.

Sed *quantam* meliores libri, ut suo loco dicemus. 458 FULMINIBUS &c.] Habitu enim Jovis in templo Caesar est constitutus. Accepit & radios, ut solis esset simulacrum. SCHOL. Vid. Rupertus ad Flor. p. 628. BROUKH. V. Commentat. nostri, aliorumque hujus temporis scriptorum.

458 MANES] Hoc dicit, non futurum hunc Deum, ut stulti arbitrantur, sed umbram inferni, ut ipse alibi; *Romanorum Manes calc. Deorum*. SCHOL.

459 INQUE DEUM TEMPLIS JURABIT] Hoc in contumeliam numinum dictum est; ut in omnibus templis, non solum in Caesaris, per manes Caesaris jurarent. IDEM. Horat. Epist. I. L. II. vs. 6.

Jurandasque tuum per numen ponimus aras.
ubi vide Bentlej. & qui jam ante sic correxerat Broukhuf. ad Propert. II, I, 42.

Caesaris in Phrygiis condere numen avos.

Sed forsan rectum est nomen apud Horat. Vellejus L. II, 124. *Augusti nomen divinis honoribus honoratum.*

461 CONSUMSERE] Hoc dicit: Postquam celeri cursu ad se venientes illum locum, qui eos mediis à bello prohibebat, *consumserunt* i. e. cursu mutuo transmiserunt. SCHOL. Ovid. Epist. VI. Heroid. in f.

Cum mare, cum terras consumseris, aëra tentet.

i. e. peragraverit, transierit. passim *consumere annos, diem, aetatem.*

462 INDE MANUS SP. V. A. Q., Q. S. P. C., A. QUAE S. F. M.] Alii, quos & Beroaldus sequitur, legunt. Sic:

Consumseré locum; parva tellure diremti,
 [Inde manus spectant, vultusque agnoscere quaerunt,]
 Quo sua pila cadant, aut, quam sibi fata minentur,
 Inde manum spectant, tempus, quo noscere possent,

Facturi;

V A R I A E L E C T I O N E S.

a redempti B. 1. direpti V. 2. H. R. pr. M. Hort. m. direptis V. 1. b sua R. 1.

- - - - - direpti:
 Quo sua pila cadant, aut quae sibi fata minentur:
 Inde manum spectant, tempus, quo noscere possent &c.

VERSELL. Alii hunc locum sic legunt:

- - - - - Parva tellure dir. mti,
 Quo sua pila cadant, aut quem sibi fata minentur,
 Inde manum spectant: tempus, quo noscere possent
 Facturi quae monstra forent &c.

Ut sit sensus; Spectant sive circumspiciunt, quo, id est, in quam partem pila cadant, & manum sive multitudinem, quam fata sibi minentur, hoc est, ad caedem offerant. Spectant item, sive observant tempus, quo, quae monstra, hoc est, quas caedes facturi forent, noscere possent. Sed altera tamen lectio simplicior, ac planior videtur. MICYLL. Inde manus sp. Micyllus erudite hunc locum ita exponit: spectant, sive circumspiciunt, inquit, in quam partem pila cadant, & manum sive multitudinem, quam fata sibi minentur, hoc est, caedem offerant. Spectant item, sive observant tempus, quo quae monstra, hoc est, quas caedes facturi forent, noscere possent. Ad hunc modum Micyllus. Hunc versum,

Inde manum spectant, tempus quo noscere possent.

quaedam exemplaria non habent. Observant manum, hoc est, hostes quae monstra forent facturi. Monstra simpliciter exponunt, crudeles caedes. Monstrum proprie est, quicquid deformis est natura, hoc est, praeter naturam aut deficit, aut excedit. Summatim, quicquid contra naturam est. Cicero secundo, de Natura Deorum, docet, monstra etiam praedictiones, & praesentationes esse rerum futurarum. Observant itaque tempus quo monstra utrinque sint facturi. Addit simul, quae monstra illa sint, ut liberi in parentes tela sint missuri, frater fratrem germanum ferro, & hasta invadat. Ea profecto monstra sunt, quod naturam oppugnent. adeoque contra naturam est socerum, & generum armis contendere. HORTENS. Quo f. p. c. a. quae f. f. m. 1. manum sp. tempus quo noscere possent. Inde manus spectant vultusque agnoscere quaerunt, quo sua pila cadant, aut quam sibi fata minentur, Facturi. F. quae sibi M. Unde manus spectant, vultusque agnoscere possent, quo sua pila cadant, aut qua f. f. m. Facturi. H. PULM.

la m. sc. tribus: Hi versus hoc ordine leguntur.

Inde manus spectant, vultusque agnoscere quaerunt
 Quo sua pila cadant, aut quam sibi fata minentur.
 Sed in altero sequitur rursus:

Inde manum spectant, tempus quo noscere possent.
 In altero hic verus non repetitur, sed pro inde legitur Unde. & vult. agnosc. possent. Et deinceps: quae sibi fata minantur. Et tert. qui sibi fata minentur, non mutato versuum ordine. Modus ex fide vr. Codic. ita legendum ceniet: Nov. Ant. LL. Ep. 24.

Ut rapido cursu sati summa morantem
 Consumseré locum: parva tellure diremti,
 Unde manus spectant, vultusque agnoscere possunt,
 Quo sua pila cadant, & qua sibi fata minentur
 Facturi quae monstra forent.

pro qua m. scr. quam ic. manum, h. e. multitudinem, sibi fata ad caedem offerant. BERSM. Inde manum spectant. Multus est diversis lectionibus hanc concinnavimus. ubi propius hostem ventum est, aspiciunt quos petant vultus, quae ipsis minentur manus, quae denique facturi essent scelera. GROT. Intricatus hic locus est, & varie interpolatus: quare Editiones nihil moror, & taediosissimum earum recensum praetereo: Sciat tantum Lector hunc versum, quem Grotius praetulit, quemque ego uncinulis inclusi, insertum esse à Venetis primo; scil.

Inde manus (manum Grot. & al.) spectant, vultusque agnoscere quaerunt.

Illum vero, quem Grotius cum aliis ejecit,

Inde manum spectant, tempus quo noscere possent.
 primum omisum esse à Sulpitio. Pro quam Grotius edidit qua; alii quae. Quod ad Mithos attinet, ille inde manus f. vultusque agnoscere quaerunt tantum est in meorum Wuttiano, Voss. sec. Oxon. uno Regio recent. & Amst. nisi quod in altero versu quidam alii vultus pro tempus habeant. Omnes constanter MSS. agnoscunt hunc.

Inde manum sp. tempus quo noscere possent.

& priori loco ponunt illum quo f. p. c. &c. Quare putem omnino, hoc modo locum esse constituendum, ut clare exhibent Voss. primus cum duobus aliis, Regius prim. Marp. Hulst. Oxon. unus, Meus. (quamquam differant in qua, quae, quam. sed quam habent plerique cum Edd. primis, Aldo, Colin. & Steph.)

parum

Facturi, quae monstra forent, vidēre parentes
465 Frontibus adversis, fraternaue comminus arina:
Nec libuit mutare locum: b tamen omnia torpor

Pectora

VARIAE LECTIOES.

a non Ed. Hort. b tantum Ed. Parm.

parva tellure diremti,
Quo sua pila cadant, aut quam (vel qua) sibi
fata minentur,
Inde manum spectant, tempus, quo noscere possent,
Facturi, quae monstra forent.

Hoc sensu. Inde ex utroque exercitu sibi quisque
notat virum sibi adversum, & spectat, quo vel sua
pila cadant, aut spectat manum, quam fata for-
san sibi minentur, vel qua sibi m. f. (nam hoc
mihi perinde est. V. L. VI, 173.) i. e. qua forsan
casurus sit, vel utra proelium prima committat; fa-
cturus pro se quisque tempus i. e. statum, & condi-
tionem temporis, siue proelium, quo possent nosce-
re, qualia essent monstra, qui tam monitrosa facino-
ra perpetraturi sint. Nam primo, spectant manum,
qua vel perituri sunt, vel quo jacent sua pila, intelli-
genda esse de viris unicuique adversis, videtur satis
patere ex sequentibus. Tempus autem poni pro
conditione, & statu temporis, non rarum est. Sic
Vellej. Lib. 1. c. 3. Iliaca componentes tempora pro
jis posuit, qui res gestas eorum temporum scripse-
runt. Elegans locus est Propert. L. IV, 7, 53.

Tempus adest: committe rates: ego temporis auctor
Ducam laurigera Julia rosira manu.

Dixerat, & pharetrae pondus consumsit in arcus;
Proxima post arcus Caesaris hasta fuit.

Sic facere locum inf. L. VIII, 114

Fac, Magne, locum, quem cuncta revisant
Secula.

Monstrum autem vocare hominem sceleratissimum
inprimis amat noster. De Maga L. VI, 633.

Monstroque potenti Extractus.

L. VIII, 474

tamen omnia monstra
Pellaeae coiere domus.

548.

externaque monstra
Pellite.

613.

ferrum
Regia monstra parant.

Denique meae constructioni, & explicationi faver
Scholastes, ex quo constat, versum illum de no-
tatione temporis abesse non posse: nam etiam in
illo Codice, in quo non apparet is versus, haec
notat Schol. Facturi, inquit, tempus, commisso
proelio, quo invicem cognoscerent, essent ipsi quanta

portenta. vel, ut est in Voss. pr., cognoscant, quae
monstra, & portenta essent. Haec si non satis sunt,
addo Lutatium ad Stat. Theb. VI, 757. scribentem.
Utrique sperabant, quod ab alterius manu certamen
inciperet. unde Lucanus.

Inde manum spectant tempus quo noscere possint
Facturi quae monstra ferant.

ubi vitiose pro forent editur ferant. Omnibonus,
& Bersmann. haec ita capiunt, ut sit Ellipsis verbi
fuit. Dum spectant utrinque, illud tempus fuit
tempus, quo possent cognoscere, quae monstra
forent facturi. ut L. IV, 245. Fecit monstra fides.
ubi vide. & ante vs. 172. Depransum est civile re-
fas. sed durior haec ellipsis mihi videtur. For-
san auctor, ut in mentem amico meo veniebat, re-
spicit manum Crassini, cujus tota manu commisit
lancea bellum. Et foret tunc ita digerendus locus.

Inde manum spectant, tempus qua noscere possent,
Quo sua pila cadant, aut quo s. f. minentur,
Facturi quae, monstra, forent.

i. e. vident manum Crassini, per quam noscerent
tempus, siue quae notaret tempus, quo emittere
deberent tela, & quo fata minentur sibi eadem
monstra, quae facturi essent ipsi. Verum tamen
non adeo placet. Denique, si quis velit retinere
priorem versum propter illa, quo sua pila cadant,
per me licet. Modo tum mecum cenēat, hunc
esse unum ex iis locis, quos emendaturas, si li-
cuisset, erat Lucanus; eumque piura more solito
conjunxisse, quae deinceps retecuisset. Hoc mo-
do tum versus disponere placeret mihi.

Consumsere locum, parva tellure diremtae

Inde manus spectant vultus, ac noscere quaerunt,
Quo sua pila cadant; aut quam sibi fata minentur,
Inde manum spectant; tempus quo noscere possent.

Ut manus priore loco utrumque exercitum signi-
ficet, & posteriore, dextram hostis sui, vel, si
vis, Crassini: sed tunc ita malle scribere.

ac noscere quaerunt,

Quo sua pila cadant, aut qua sibi fata minentur.
Inde manum spectant, tempus qua noscere possent,
Facturi quo monstra forent.

Ergat ex his omnibus, vel ipse effingat novum,
quod velit judicioius lector. Mihi adridet prima
mea sententia.

466 NEC LIBUIT MUTARE LOCUM] Cum acies
ita esset disposita, ut concurrentes parentes fili s

Pectora ^a constrinxit; ^b gelidusque in viscera sanguis,
 Percussa pietate, coit: totaeque cohortes
 Pila ^c parata diu tensis ^d tenuere lacertis.

470 Di tibi non mortem, quae cunctis poena paratur,
 Sed ^e sensum post fata tuae dent, Crastine, ^f morti,
 Cujus torta manu commisit lancea bellum,

Primaque Thessaliam Romano sanguine tinxit.
 O praeceps rabies, cum ^g Caesar ^h tela teneret,
 475 Inventa est prior ⁱ ulla manus! ^k tunc stridulus aër
 Elifus lituis, ^l conceptaque classica cornu:
 Tunc ausae dare signa tubae: tunc aethera ^m tendit,

Extremi-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *constringis* P. 1. B. 1. VV. LL. Steph. Ox. pr. a m. sec. *contraxit* B. 1. ^b *gelidus* in B. 1. ^c *paterna* B. 1. ^d *tenuata* Edd. Brix. Med. ^e *sensus* B. 2. V. 1. W. O. 1. ^f *mortis* B. 1. *mentis* B. 1. ^g *Duxor* B. 1. ^h *bel-*
la B. 1. *arma* W. ⁱ *illa* B. 1. Marp. ^k *sum* MSS. qdd. ^l *conceptaque* P. 1. ^m *condis* B. 1.

adversis essent, fratribus fratres, neminem dele-
 ctavit locum mutare (*nemini licuit* l. m. Voss. pr.)
 scilicet de loco in locum (*de eodem loco ad aliam*
aciem Voss. sec.) transire; ut unusquisque paren-
 ti suo, aut fratri non staret adversus. SCHOL.
 Bersm. unus, Witz. Voss. tert. Marp. Oxon. unus
licuit; quod quidem ex militari Romanorum est
 disciplina (vide modo Caesar. L. 1. B. Civ. c. 41.)
 Hic tamen malim *libuit*. Noluerunt mutare lo-
 cum ideo, sed tamen torpor pectora eorum con-
 strinxit.

468 PERCULSA] Mser. tria *percussa*. quantum
commota. BERSM. Undecim etiam mei MSS.
 & Edd. Rom. Parm. Taberii, Ascens. Mic. Hor-
 tens. aliorumque *percussa*. Sed male. Consule no-
 tata ad Lib. 1. 487.

469 TENSIS TENUERE LACERTIS] Geminus est
 Statii locus, & ex nostro adumbratus Lib. vi.
 Theb. 757.

Ut sese permensi oculis, & uterque priorem
Speravere locum, non protinus ira, nec ictus.
Alternus paulum timor, & permixta furori
Consilia; inclinans tantum contraria jactu
Brachia, & explorans caestus, hebetantque terendo.
 In hac historia vid. Dio Cassius L. XLII.

470 POENA] i. e. mors, quae omnibus homi-
 nibus communis poena est. SCHOL.

471 SENSUM] Ad longiora tormenta. i. non fi-
 nias dolorem morte, sed post mortem remaneat
 tibi sensus, quod te mortuum cognoscas, & esse
 in poenis. IDEM.

471 SENSUM] Al. *sensus* in Cod. vetusto. HOR-
 TENS.

471 CRASTINE] Proprium nomen est illius mi-
 litis, qui primus tela jaculatus est; ut ait Titus
 Livius; *Primus hostem percussit nuper pila summo*
primo Gaius (Gravius MS. Gal. Plutarcho) *Cra-*
stinus. SCHOL. Inprecatur Crastino, qui pugnam
 incoepit, aeternam sceleris conscientiam, & memo-
 riam, quae ipsum discruciet. Erat hic Crastinus
 evocatus in exercitu Caesaris, qui cohortatis ma-
 nipularibus suis, ut se sequerentur, respiciens ad
 Caesarem, faciam, inquit, hodie Imperator, ut
 aut vivo mihi, aut mortuo gratias agas: haec
 quum dixisset, primus ex dextro cornu prorupit.
 Appianus libro 11. Caesar lib. 111. SULPIT. Huic
 postea inter occisorum cadavera reperto, mortuo
 dona dedit Caesar, quae mox cum eodem sepul-
 ta sunt, sepulchrumque eidem Caesaris mandato,
 insigne erectum, ut Appianus addit. MICYLL.
 Emendandus hinc Plut. apud quem hic proelii
 Pharsalici inchoator mendose scribitur *Kegorianus*.
 GROT. Ed. tert. Livii ille locus interiit una cum
 deperditis libris. quare hoc fragmentum huic Scho-
 liae debemus. an vero *nuper* scripserit Livius,
 dubitari potest; quia nunc jam evocatus erat. Cae-
 sar. L. 111, 91. *Erat Crastinus evocatus in exercitu*
Caesaris, qui superiore anno apud eum primum pi-
lum in legione x. duxerat.

476 CONCEPTA] i. simul capta. hoc est, ut si-
 gnum darent, & cornua, & classica sunt pariter
 comprehensa. SCHOL. Errat Schol. *classica* hic
 ipsa sunt cantica, & sonus bellici, quos edunt cor-
 nua. Sic *concipere verba, vota* &c.

476 IRRUMPT] Mser. duo, *irrumptis* Ol. & alt.
irrumptis Ol. BERSMANN. *irrumptis* exhibent
 etiam

- Extremique fragor convexa ^a inrupit Olympi;
Unde procul nubes, quo nulla tonitrua durant.
480 Excepit resonis clamorem ^b vallibus Haemus,
Peliacisque dedit rursus geminare cavernis:
Pindus agit ^c fremitus, ^d Pangaeaue saxa resultant,
Oetaeaeque gemunt rupes. vocesque furoris
Expavere sui, rota tellure relatas.
485 Spargitur innumerum diversis missile votis.
Vulnera pars optat, pars ^e terrae ^f figere tela,
Ac puras servare manus. ^g rapit omnia casus;
Atque incerta facit, quos vult, Fortuna nocentes.

• Sed

VARIAE LECTIOES.

^a irrumpit Ed. Grot. &c. ^b in v. W. ^c gemitus vulgo. ^d Panaceaeque R. pr. Panageaeque V. pr. a m. pr. ^e optat figere terrae V. 1. ^f affigere VV. LL. Steph. P. 2. B. 1. sed v. ad L. IV, 647. ^g capis Ox. 1.

etiam tres Pulm. & quidam mei. Idque praetulit Grotius cum seqq. Edd. Sed optimi quique MSS. ut primi Vossiani, Witt. Reg. &c. *inrupis* in praeterito, retinent. quo tempore cetera verba hic juncta extulit Auctor.

478 OLYMPI] Mons Macedoniae. Sensus hic est. Ad Olympum montem sonitus tubarum, & fragor perveniebat: quo tonitrua non pervenire possunt, cum sint procul nubes, quibus tonitrua concitantur. *Procul* juxta Virgil. *Sera procul* l. v. d. i. 1. SCHOL. Intelligit limum Olympi montis cacumen, quod nubes excedit, ut ait alibi noster, non coelum, ut capiunt plerique interpretes. Si vero abesset hic versus, parum detrimenti caperet sensus, & aptius reliqua subjuncta essent.

482 PINDUS AGIT GEMITUS] Variæ Steph. Lect. tres Pulm. & Bersm. ac duodecim mei cum multis ab Ill. Heinsio conlatis, & Edd. Rom. Parm. Omnib. Ascens. Micyll. Hortens. aliorumque exhibent *fremitus*. Quod adeoque auctori restitui; cum sequatur *gemunt*. Passim legas de fremitu, mugitu terrae &c. *fremitum*, & *gemitum* jungit quoque Justin. L. IV. c. 1. Vide Drak. ad Sil. Ital. L. 1, 425. Vitiose apud Scholiast. Crug. ad Horat. p. 33. editum videas *Pindus agens gemitus*: ut forsan ille seq. versu legerit *fremunt*, quod est in uno Bersm. Sed praestat plurimos, & optimos Mssos sequi. De verbo *gemere* hoc sensu vide ad L. VI, 137. Valer. Flacc. L. 1, 728.

Jam Rhodopes nemora alta gemunt.

Claudian. L. XI. in Eutrop. 170.

- - - *gemit Nyfæo palmito felix
Hermus.*

483 OETAÆAEQUE GE. RE.] De Oeta monte paulo ante memoravimus. Sunt, qui legunt, *Ossa*, & Pelion, montes Thessaliae sunt, ut Olympus Macedoniae, authore Strab. HORTENS. In textu Hortens. cum iisdem Editionibus mox recensitis exhibent *Ossa*, ut est quoque in Regio recent. utroque Oxon. Voss. quarto, & meo. Eodem res redit. quare vulgatum servo. infra vs. 806.

- - - *nemus exstirue Pindi:
Erige congestas Oetaeo robore silvas.*

485 INNUMERUM] Msc. *in numerum*. Ita & libri aliquot. BERSM. Ed. Rom. Ven. Aldi, & Hortens. Sed rectius una voce Adj. *innumerum* hoc loco scribas: nam non aliud post aliud usque ad magnum numerum sunt missa tela, sed singula à cunctis simul. Aliiter de Phrafi *in numerum* inspicere notata ad Lib. II, 111.

487 OMNIA] Msc. *omina* h. e. vota. BERSM. & unus Pulm.

489 SED QUOTA PARS CL.] Per admirationem legendum est meo judicio: quasi dicat, exigua pugnae pars telis, & hastis exacta est. HORTENS. Ante hunc versum in duobus Vossianis praecedunt versus 510. & seqq. usque ad vs. 520. In alio solus vs. 510. hic erat interpositus. In Oxon. pr. a m. pr. ille versus deerat.

492 POMPEII] Huc usque generaliter de utroque narravit, nunc specialiter. *In seriem* à in unum tractum, & ordinem. SCHOL.

490 ^aSed quora pars ^bcladis ^cjaculis, ferroque ^dvolanti
 Exacta est? ^eodiis solus civilibus ensis
 Sufficit, & dextras Romana in viscera ^fducit.
 Pompeji densis acies stipata catervis
 Junxerat in seriem nexis umbonibus arma;
^gVixque habitura locum, dextras, ac tela movendi,
 495 Constiterat, gladiosque suos ^hcompressa ⁱtimebat.
 Praecipiti cursu vesanum Caesaris agmen
 In ^kdensos agitur cuneos; perque arma, per ^lhostem
 Quaerit iter, qua ^mtorta graves lorica ⁿcatenas
 Obponit, ^otutoque latet sub regmine pectus.

500 Hac

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Et B. 2. V. 3. H. ^b hominum R. 1. ^c telis Marp. ^d nocenti A. volenti Ed. Ven. ^e studiis B. 1. Marp. ^f duxit B. 1. ^g vix h. V. 1. ^h complexa A. ⁱ tenebat vulgo. ^k medios V. 1. ^l hostes A. meus. a. m. pr. ^m torva W. tota R. pr. ⁿ catervas B. 1. R. 1. ^o totoque V. sec. a. m. pr. tutumque B. 1.

493 JUNXERAT] Alii *vinxerat* (ut unus Pulm. *duxerat* Bersm. un.) male. Juvenal. Lib. 1. Sat. 2, 46.

- - - - - *sed illos*
Defendit numerus, junctaeque umbone phalanges.
 BROUKHUS.

494 VIXQUE HABITURA LOCUM] Propter multitudinem, & densitatem militum. SCHOL.

495 GLADIOSQUE SUOS COMPRESSA TIMEBAT] Ne juncti nimium se invicem vulnerarent. IDEM. In Pulm. & Bersm. uno, item Voss. uno, Regis, Oxoniens. & Marp. est *tenebat*. cum Edd. primis, Par. 1512. Grotii, ac sequentibus. Ceteri omnes, tam scripti, quam Editi, Scholiast. & in notis Omnibonus habent *timebat*. Nec aliter citat Servius ad Virg. L. x. Aen. 432.

*Extremi addenset acies, nec turba moveri
 Tela manusque sinis.*

Emphasis est, à Lucano saepe captata. Acies ita compressa, & densa stetit, ut alter alterius metueret gladium, ne prae nimia propinquitate vulneraretur. De compresso Cutionis exercitu Lib. iv, 779.

Vix impune suos inter convertitur enses.

Quare timebat reposui.

496 PRAECIPITI] Hoc dicit *conflisisse*, illos autem currere. SCHOL.

500 HAC] i. per lorica. Transgebantur enim & arma cum corpore, ut esset solum, quod unusquisque vulneribus petebat. IDEM.

500 PER ARMA] Mscr. *arua*, corrupte. Per arma perventum esse dicit ad corpus. BERSM.

502 UNA] Pompeji. altera, Caesaris. SCHOLIAST.

503 FR. INDE & G. C. OMNE N. A CAESARE F.] Mscr. *sanguine*, mendose. BERSM. Non ita mendose, ut putat vir doctus. nam & *a sanguine* exaratur in optimo Regio primo, & Marpurg. Immo veram lectionem ostendit nobis praecantissimus Voss. prim.

- - - - - *frigidus inde*
Stat gladius; calet inde nocens à sanguine ferrum.
 Sic clare ille exhibet, quae unica est Lucani manus, & stilus. *Inde* à Pompeji parte; *inde*, à Caesare, ex qua glossa in textum inreput. Solet autem auctor noster bis idem pronomen ponere; ubi vulgo amant *hic*, *ille*, *hinc*, *inde* & similia. L. 111, 526.

*Caesaris hinc puppes, hinc Grajo remige classis
 Tollitur.*

L. iv, 401.

- - - - - *ille salutis est auctor,*
Dux ille fuit.

636.

*Confluxere pares; telluris viribus ille,
 Ille fuit.*

Infra vi. 533.

Sed hinc jugulis, hinc ferro bella geruntur.

Adde vi. 774. viii. 157, 196. ix, 333. & alibi. *A sanguine calere* locutio est notissima; à *caede* *sepe*, *ab ira* *fervere*, & sexcenta passim sunt obvia. Ejeci itaque languidum istud *omne à Caesare*.

504

- 500 Hac quoque perventum est ad viscera: ^a totque per arma
Extremum ^b est, quod quisque ferit. civilia bella
Una acies patitur, gerit altera: frigidus inde
Stat gladius; calet ^c inde nocens à sanguine ferrum.
^d Nec Fortuna diu rerum tot pondera vergens,
505 Abstulit ingentes, fato ^e torrente, ruinas.
^f Ut primum toto diduxit cornua campo
Pompejanus eques, bellicque per ultima fudit;
Sparsa per extremos levis armatura maniplos
Insequitur, saevasque manus inmittit in hostem.
510 ^g Illic quaeque suo ^h miscet gens proelia telo:

Romanus

VARIAB L E C T I O N E S.

^a tota V. 1. ^b deest in V. 1. ^c vulgo omne & Caesare. ^d non V. 1. desunt hi versus 2. in A. ^e serpente Hort. m. V. Priscian. c. 804. ^f ut totop. V. 2. ^g illinc B. r. ^h miscens B. 1.

504 PONDERA VERGENS] Ita MS. Hoc est librans, velut eventu dubio. GROTI. Vergens habent duo Pulm. unus Bersm. & Marpurg. Ceteri retinent *vertens*, ut ante Grotium edebatur. Sed vide ad L. VI, 482.

Et medium, vergens nisus, titubavit in orbem.

505 TORRENTE] i. praecipiti. Non est morata in evertendis tot rerum ponderibus. SCHOL.

506 DIDUXIT] Vetus Codex legit *deduxit cornua*. al. *diduxit*. HORTENS. Edd. primae cum Sulpit. Ascens. Mic. Hort. aliisque, & MSS. tribus Pulm. duobus Bersm. & sex meis *deduxit*, male. *diraxis* Voss. quart. & Oxon. pr. qui a manu sec. habet *destruxit*. Rectum est *diduxit*. Vide ad L. II, 294. & III, 584. *Robore diducto*.

507 POMPEJANUS EQVES] Quia Pompejus multitudine fidit exercitus, id agit, ut includat militem Caesaris pauciores. Sed casu factum est, ut invadatur ipse, postquam spargendo rarum suum agmen effecit. SCHOL.

507 BELLIQUE PER ULTIMA FUDIT: SP.] Fudit, aut fusa est. *Belli* autem *ultima* fallaciam dicit. Nam si in se nihil comminus egissent, tunc debuerant fraude pugnare. Possumus autem & hic distinguere. *bellicque per ultima fudit*. Sp. i. fudit eques cornua, & qui sequitur versus separatim legendus est. IDEM. Recte hoc ait Schol., quod haec a seq. versu separanda sint & *fudit cornua* construendum. Sed male *belli ultima* exponit fallaciam, nec bene Badius summa intelligit pericula. Melius Omnibon. ait i. *extrema sc. a tergo hostium*. Sive potius per extremum latus, & partem aciei apertam. *Cornua* enim sunt, *proelii* sive *belli ultima*. & *latera belli* paullo post. Caesarem hic se-

quitur auctor, qui L. III. B. Civ. c. 93. scribit: *Omnisque multitudo sagittariorum se profudit &c. equitesque Pompejani hoc acius instare, & se turmatim explicare, aciemque nostram à latere aperto circumire coeperunt &c.*

508 LEVIS ARMATURA] Id est, equites levis armaturae, qui *Velites* dicuntur: continet autem *Manipulus* levis vicenos milites, & aliam turbam scutorum. *Levis*, qui hastam tantum, gelaque gerent, vocabantur: haec prima frons in acie florem juvenum pubescentium ad militiam habebat. Robustior inde aetas totidem manipulorum, quibus principibus est nomen, ut Livius ait, & de iis poeta inteligit. SULPIT. Conatur Sulpitius ea ex Livii verbis lib. VIII. ab V. C. confirmare, allegans verba, quae Livius, de hastatis levis quidem armaturae, sed qui neque equites, neque Velites erant, scribit. Mox ejusdem etiam verba de Principibus apponit, ac Poëtam hoc loco de iis intelligere asserit, quasi principes etiam levis armaturae, aut equites, aut Velites fuerint; adeo nihil pensi habuit Sulpitius, quid citaret, ad hujus loci sentum expediendum. Poëtae sensus ex Caesaris commentariis planus est, hoc loci. Loquitur enim de Pompeji equitatu, quem in Caesarianos prorupisse, ait, unaque cum eis levem armaturam sequutam; & sagittarios, & funditores. Cum autem equitatus Caesaris Pompejanorum equitum impetum non tulisset, sed paulum loco motus cessisset, ac Pompeji equites hoc acius institissent, seque turmatim explicare, & Caesaris aciem à latere aperto circumire coepissent, ibi tum Caesarem quartae aciei signum dedisse, eam tanta vi in Pompeji equitatum impetum se-

Bb bb

cide,

Romanus * cunctis petitur cruor: inde sagittae,
 Inde faces, & ^b saxa volant, spatioque solutae
 Aëris, & calido liquefactae pondere glandes.
 Tunc & Ituraei, Medique, ^c Arabesque soluti,
 515 Arcu turba minax, ^d nusquam ^e rexere sagittas:
 Sed petitur solus, qui campis inminet, ^f aër:
 Inde cadunt mortes; sceleris sed crimine nullo
^g Externum ^h maculant chalybem: ⁱ sterit omne coactum
 Circa pila nefas: ferro subtrexitur ^k aether,
 520 Noxque super campos telis conferta pependit.
^l Tum Caesar metuens, ne frons sibi prima labaret
 Incursu, tenet obliquas post signa cohortes:

Inque

V A R I A E L E C T I O N E S.

a *pet. cum* V. 1. W. Hort. m. b *tela* B. 1. c *vulgo Arabesque, soluto a.* d *numquam* V. sec. a m. pr. e *erexere* B. 1. *texere* V. 1. f *aether* B. 3. V. 2. R. 1. H. A. V. sec. pro var. lect. Edd. Ven. Br. Med. g *extremum* Edd. qdd. Ox. 1. & al. V. Drak. ad Sil. 1x, 209. h *ch. m.* B. 1. *jaculant* R. pr. i *stat* A. k *aër* B. 1. R. pr. Marp. A. M. Ed. Rom. Parm. l *cum* V. 5. R. pr. O. 1. Ed. Ven. Hort. m. *tunc* MSS. Edd. qdd.

cisse, ut eorum consisteret nemo, omnesque conversi, non solum loco excederent, sed protinus incitati fuga montes altissimos peterent; quibus summis, sagittarios, funditoresque destitutos inermes sine praesidio intersectos esse. Haec poeta ex Caesaris commentariis bono ordine prosequutus est. Sulpitius saepe aliena, nec citato auctore, (ut debuit) annectit, quae poetae sensum non aequae, atque Caesaris verba juvant. Badius etiam male verbum, *Insequitur*, de Caesarianis exponit, cum de Pompejanis Velitibus, qui equites sequuti erant, intelligatur, deceptus poetae verbis, *Saevasque manus inmittit in hostem*, existimans solos Caesarianos saevas habuisse manus, non etiam Pompejanos. GLAREAN. Malim *saevumque* cum amico, si MSS. addicerent, ut poeta hic etiam ex more Caesarianos magis notaret. De Manipulo, Velitibus, &c. consule Liplium.

510 SVO TELO] Quippe diversa sunt arma diversis gentibus. SCHOL.

511 ROMANUS C. PETITUR CRUOR] Hoc dicit. Caesariani de auxiliis non laborant; sed tantum Romanos Pompeji socios interficiunt. Sive ut hoc intelligamus. Diversae quidem gentes mittunt tela diversa; sed hoc agunt, ut Romanos interficiant. IDEM. Posterior expositio proculdubio unice vera est, & per se patet.

512 INDE FACES ET SAXA VOLANT] Ut noster Virgilium L. 1. Aen. 150.

Tamque faces & saxa volant.

Sic Lucanum imitatus est Valer. Flacc. Lib. 111. 96.

Saxa facesque atras & tortas pondera fundas.

ubi vide Cel. Burin. Hic pro *pondere* in Voss. pr. & Regio pr. cui superscriptum est *pondere*, exaratur *tempore*. Argute, non tamen vere.

512 SOLUTAE] Adidua enim vertigo plumbum incendit, & solvit. SCHOL.

512 SOLUTAE] *Sagittae aëris & cal. liquefere* Msc. pro liquecebant. BERM. Vitiose, & inepte.

514 SOLUTI] Qui sine imperatore sunt liberi. SCHOL. *Soluti*. Antiquus codex *soluti* legit. Hi populi praecipue arcubus utebantur, ut Cretenses, & Parthi. HORTENS. Mscr. *soluti*, hoc est sine rectoris seu imperatore: sed rectius est *arcu soluto* h. e. expedito. BERM. Arcus *solutus* an sit expeditus, vehementer dubito. Mihi videtur è contrario esse minime expeditus, sive latus, & non tensus. Quod vidit etiam Ascensius, qui ideo exponit, *postquam emiserunt; vel libero, & non represso à vicinis*. Sed perperam. Omnino scribendum est *Arabesque soluti*; ut est in Vossian. pr. sec. tert. Regio primo, Wittiano, Marp. Voss. quarto a m. sec. & Hort. marg. cum Scholiaste; qui tamen non bene explicat. *Soluti* sunt dissoluti, molles, effeminati, ut passim hi populi audiunt apud nostrum, & alios. Hoc sensu, & eodem modo *solutus* L. 11, 559.

licet ille solutus

Defectumque vocet.

ubi vide. Doctiss. Wasse *solutos* intelligit, distinctos. Arcu turba minax pertinet ad omnes de Ituraeis, qui mirifice corrupti in MSS. scribuntur, vidimus supra.

- Inque latus belli, ^a qua se vagus hostis ^b agebat,
 Inmittit subitum, non ^c motis cornibus, agmen.
 525 Inmemores pugnae, nulloque pudore ^d timendi
 Praecipites, fecere palam, civilia bella
 Non bene barbaricis unquam commissa ^e catervis.
 Ut primum sonipes, transfixus pectora ^f ferro,
 In caput effusi calcavit membra regentis,
 530 Omnis eques cessit campis, glomerataque ^g nubes
 In sua conversis praeceps ruit agmina frenis.
 Perdidit inde modum caedes, ^h ac nulla secuta ⁱ est.
 Pugna: sed hinc jugulis, ^k hinc ferro bella geruntur.
 Nec valet haec acies tantum prosternere, quantum

535 Inde

VARIAE LECTIOES.

^a quos V. I. ^b habebat Hort. m. ^c motum B. I. ^d tenendi B. I. W. ^e lacertis H. ^f telo H. Ed. Rom. Parn. ^g pubes vulgo. ^h & Edd. qdd. ⁱ deest in B. I. ^k hic Hort. m.

515 NUSQUAM REXERE] Non in aliquem mittuntur hostem; sed tantum in aëris altitudinem diriguntur, ut inde casura vulnus inveniant. SCHOLIAST.

517 MORTES] Non tela, sed certus interitus. IDEM.

518 EXTERNUM] Quia Romani non erant. Sine crimine ergo & innoxium ferrum suum externum adversariorum sanguine polluebant. *Circapila stetit nefas.* Hi enim Romani erant, qui pila gestabant, & hi tantum cum sceleris crimine dimicabant. IDEM.

520 CONSERTA] Amst. *conserta*. perperam. *conserta* est quasi continua, addensata. Vide ad L. III, 575. & alibi.

521 CAESAR METUENS &c.] Timens Caesar, ne exercitus ejus, qui in prima fronte erat, deficeret; his dimissis, qui hostibus resisterent, quosdam latenter à tergo reduxit, & lateri hostilis exercitus inmisit. SCHOL.

522 LABARET] Voss. unus & Ed. Veneta, *labaret*. ut solent loqui hac in re veteres. Haec addidisse sufficiat. Caes. L. I. B. Civ. 45. *Neque subsidia à lateribus submitti, neque equites laborantibus usui esse possent.* Frontin. L. I, 10, 52. *Laborantique equitum turmas submitis alias, & sic recepit omnes.* Sed ceteri servant *labaret*, & recte.

522 COHORTES] Rursus hic Sulpitius ostendit se non admodum in Romana historia exercitatum; *Tenas*, inquit, *cohortes*, id est, equites decimae legionis. Quasi equites in cohortes dividantur. Poëta hic manifeste de Caesaris quarta acie loquitur, quam cum aciem instrueret, ad hanc pugnam, ex

terna acie singulis detractis cohortibus, quartam instruxerat, equitatuque Pompejano opposuerat, in qua ejus diei victoriam constare ostenderat. Badius male hic sequitur Sulpitium. In septimo inde versu metonymiam putat idem Sulpit. in verbo, *Sonipes*, id est, *eques*, inquit, *Pompejanus*: non considerans, quae verba sequuntur, de equo, non de equite cum hic loqui. Quomodo enim eques Pompejanus calcavit membra regentis? & non potius equus transossus equitem dejecit ac calcavit. GLAREAN.

524 INMITTIT] Retinui hoc. monendum tamen, variare multum MSS. *inmisit* Pulm. & Berlm. unus. *Emisit* habent Var. LL. Steph. tres Pulm. unus Berlm. mei septem, & Ed. Ven. Brix. ac Med. *Emittis* item Pulm. & Berlmannus, Voss. tert. Witman. & Marpurg. quod non displicet. perpetuo apud nostrum, & alios haec variantur. Vide ad L. IV, 765.

At vagus Afer equos, ut primum emisit in agmen. VI, 135.

- - - *inmissae lampadis ignes.*

291. - - - *et totis emisit collibus agmen.*

VII, 216. - - - *Non temere inmissus campis.*

IX, 822. - - - *sterilis se robore trunci*

Torsit & inmisit &c.

Frontin. L. II, 5, 33. *In stationem hostium emisit equites ita formatos.* Sic lego cum Cl. Burm. ad Vell. L. II, 110. Livius L. II, 43. *Solo equitatu emisit.* & L. IV, 18. ubi MSS. Voss. *misit*. L. I, 5. *Emissus* eques.

Bb bb 2

- 535 Inde perire^a potest. Utinam, Pharsalia, campis
Sufficiat cruor iste tuis, quem barbarā^b fundunt
Pectora; non alio mutantur sanguine^c fontes:
Hic numerus totos tibi vestiāt ossibus agros.
Aut, si Romano compleri sanguine mavis,
540^d Istis parce, precor: vivant Galataeque,^e Syrique,
Cappadoces, Gallique, extremique orbis Hiberi,
Armenii, Cilices: nam post civilia bella
Hic^f populus Romanus erit. Semel ortus in omnes
It timor, & fatis datus est pro Caesare cursus.
545 Ventum erat ad robur Magni, mediaeque catervas.
Quod totos errore vago^g perfuderat agros,

Constitit

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a valet B. 1. ^b fundunt V. 3. O. 1. ^c fontes B. 1. ^d isti V. 1. ^e Syrique V. 1. ^f Rom. er. pop. B. 1.
^g perfuderat B. 1.

eques. Sed & illic Voss. MSS. *inmissus*. Et sane utrumque etiam apud Livium occurrit. Sic L. xxxv, 5. *Tum ad persequendos eos legionarii equites inmissi.* Quare hic etiam *inmittit* cum Voss. pr. Reg. pr. &c. retineo. Plura vide in notis N. Heinsii ad Claudian. B. Gild. 82.

- - - *ruptaque emissus ab Alpe*
Poenus.

525 NULLOQUE PUDORE TIMENDI PR. &c.] i. qui non erubescabant, se timere: Hi externi, qui auxilium tulere Pompejo, pugnae inmemores derrepente, & nullo timoris pudore fugientes, palam secere, non rite commissa barbaricis catervis bella civilia. SCHOL.

530 GLOMERATAQUE PUBES] Praestantissimi Codices Regius prim. & Wittian. *nubes* cum Scholiaste. *Nubem glomeratam, conlectam equitum multitudinem dicit.* De quo non est dubitandum: quare reposui. Livius L. xxxv, 49. *Rex peditum equitumque nubes iactat.* & passim, ut Lexicographi satis docent.

532 PERDIDIT MODUM &c.] Ex illo omnes sine modo caesi sunt. SCHOL.

532 NULLA SECUTA EST PUGNA] Non fuit postea certamen aliquod, quia Pompejani in fugam versi sunt. IDEM. Et tantummodo occidebantur, non occidebant. Juvenal. Lib. 1. 5. 111, 288.

- - - *cognosce prooemia rixae,*
Si rixa est, ubi tu pulsas, ego vapulo tantum.

533 HINC JUG.] De parte Pompeji. *hinc* f. ex parte Caesaris. SCHOL.

534 HAEC ACIES] Hoc est. Tanta erat Pompejanorum turba, quae occidi fugiens poterat, ut ad occidendum Caesaris non duraret exercitus. SCHOL.

537 NON ALIO] Adhuc enim Pompejani percutunt, sed barbari, non Romani, quos hic jam optat non occidi; sed ut Pharsalia barbarorum cruore satietur. IDEM.

538 OSSIBUS] Mscr. *hostibus*, corrupte. Barbarorum inquit, multitudo suis ossibus agros tegat. BERSM.

540 SYRIQUE] Mscr. *Seresque*, depravate. IDEM.

541 EXTREMQUE ORBIS HIBERI] Plerique interpretes capiunt hic *extremi* in nominat. i. e. ultimae gentes terrarum, & cum his vir doctiss. L. Bos in Observat. ad Horat. p. 33. ut defendat Horatii locum L. 1. O. 35, 29.

Servus iturum Caesarem in ultimos
Orbis Britannos.

De quo loco hic latius agere, non mei est instituti. Consule Ce'eb. Bentlejum & Kuningham. Observat. contra Bentlej. c. 12. Qui bene cum Ascensio existimant, *extremi* hic esse genitivum. *Hiberi*, qui sunt sc. *populi extremi orbis* i. e. Hispaniae: Talem constructionem confirmat stilus Lucani. L. 111, 213. *Phrygiū Caesar Julū* v, 52. *samas veteris Athenae*. vi, 301. viii, 158. *Cornelia stantis fatis*: 223. *aeterni Martis Alani*. 245. *placidi Colophonae maris*. quibus locis vide plura, & alibi. Exemplis de ultimo orbe adlatis adde Statium Lib. v. Silv. c. 1.

Quantum ultimus orbis.

Ex:

Constitit hîc bellum, fortunaque Caesaris haesit.
 * Non illic regum auxiliis conlecta Juventus
 Bella gerit, ferrumque manus movêre ^b rogatae:
 550 Ille locus fratres habuit, locus ille parentes.
 Hîc furor, hîc rabies, hîc sunt tua crimina, Caesar.
 Hanc fuge, mens, partem belli, tenebrisque relinque;
 Nullaque, tantorum, discat, me vate malorum,
 Quam multum ^c bellis liceat civilibus, aetas.
 555 ^d Ah potius pereant lacrimae, percantque querelae!
 Quidquid in hac acie ^e gessisti, Roma, tacebo.
 Hîc Caesar, rabies ^f populis, stimulusque furorum,
 Ne qua parte sui pereat scelus, ^h agmina circum

It vagus,

VARIAS LECTIOES.

^a illic non Edd. Ald. Col. Steph. Gr. Pulm. Bersm. non hîc aux. r. P. 1. ^b vulgo rogatae. ^c lic. b. B. 2. P. 2. V. 3. H. A. Edd. qdd. ^d Ac, ha, hac, hae, a MSS. & Edd. qdd. ^e gessisti. B. 1. gesta si B. 1. ^f vulgo populi. ^g furoris vulgo. malorum VV. L. L. Steph. ^h agmine Edd. Ven. Br. Med.

Extremas terras Silio Lib. 1. vl. 270. ubi consule Drakenb. &c.

542 ARMENTI] Al. (Hult. MS.) Armeni, mendose. HORTENS.

543 HIC POPULUS ROM.] Si vis, inquit, Romanorum, o Pharsalia, sanguine compleri, istis gentibus parce, quae extraneae sunt. Nam post bella civilia ipsi incipient esse Romani; quia hi, qui nunc sunt, funditus interibunt. SCHOL.

543 ORTUS] Msc. *ortus* non male: qui a pacis coeperat. BERSM.

544 CURSUS] i. e. ut fatorum cursus ad felicitatem Caesaris duceretur, sive ut, cum deberet laborare Caesar, pro illo sua fata certarent, & invenirent cursum, ut Caesari faverent. SCHOL.

548 REGUM AUXILIIS CONLECTA] Ibi jam non auxilia pugnabant, sed ipsi Romani, de parte Pompeji. IDEM. Edd. Ven. Brix. & Mediol. collata. Male. *Conlectitium Pompeji exercitum* hinc vocat Cicero L. VII. Ep. ad Famil. 3. Vide ad L. 1, 477. ubi non recte dixi, hic *collata* esse in MSS.

549 ROGATAE] i. Non illic movere ferrum manus rogatae (i. *conductae* Voss. pr.) scilicet, quarum Pompejus rogarat auxilium SCHOL. A Pompejo. Sed si *rogatae* legeris, hoc est, Romanae, illud *que*, pro *quia*, interpretaberis, ut apud Ovidium in Fastis:

Nataque de flamma corpora nulla vides.

Et Cicer. *Non solum nobis nati sumus, ortusque nostri partem patriae vendicat.* SULPIT. Et manus rogatae S. a Pompejo, ut suppetias ferrent, non

m. f. Si legatur *rogatae*; exponetur sic. *que* pro *quia* manus togatae i. Romanae copiae m. f. Sed prior expositio placet. ASCENS. Diversa lectio est in Codice vetusto *rogatae*, ut recte etiam monuit Sulpitius. HORTENS. Mscr. duo, *rogatae*; ut indicentur Romani, quos Virgilius quoque *gentem* dixit *togatam*. Sed videntur hic copiae sociorum significari à Pompejo exoratae ad bellum. BERSMANN. Summus Grotius praetulit tamen *rogatae* cum Edd. Rom. Parm. Omnibono, Stephano, & Paris. A. 1512. Juvant etiam duo Pulm. & Reg. prim. a m. pr. cum uno, vel altero recentioribus meorum. Nam reliqui omnes habent *rogatae* cum Scholiaste. & recte. Perpetuum Lucani morem esse, ut *que* ponat pro *et* non saepissime jam vidimus. Consule L. 11, 374. *Manus rogatae* ergo sunt exterae nationes à Pompejo accitae. Et est elucidatio prioris versus. quod etiam non infrequens est apud nostrum. De civibus per seqq. vl. satis ample agit.

551 TUA CRIMINA] Nam hic à te Romanus occiditur. SCHOL.

552 HANC] Verba poëtae. *Relinque*; dum videre detrectas. IDEM.

555 PEREANT] Dicente enim me, quae gesta sunt, quisquis audier, flebit; tacente, nulla erit causa lacrimarum. IDEM.

557 RABIES] Definit, quid sit Caesar, scilicet rabies. Epexegetis. IDEM.

557 RABIES POPULI] Praestantissimi Voss. prim. & Wittian. *populis*. quod malui. V. ad L. 1, 193. & alibi.

- It vagus, atque animis ignes flagrantibus addit.
 560 Inspicit & gladios, qui toti sanguine manent,
 Qui niteant^b primo tantum mucrone^c eruenti,
 Quae presso tremat ense manus, quis languida tela,
 Quis contenta ferat, quis praestet^d bella^e jubenti,
 Quem pugnare juvet, quis vultum, cive perempto,
 565 Mutet: obit latis projecta cadavera campis.
 Vulnera multorum, totum fusura cruorem,
 Obposita premit^f ipse manu. quacumque vagatur,
 Sanguineum^h veluti quatiens Bellona flagellum,

Bistonas

V A R I A E L E C T I O N E S.

a tota V. 1. Ed. Ven. b tant. pr. W. Hort. m. c eruento Hort. m. d tela P. 1. e frementi V. sec. pro
 var. lect. gerenti O. 1. furanti R. 1. f cum M. g ille V. 1. H. h quat. vel. P. 2. B. 2. mei 7.

557 STIM. FURORIS] Haec ea sunt, quae tace-
 bit. In primis in hac acie stetit Caesar, qui po-
 pulum ad rabiem impulerit, qui stimulus ad furo-
 rem suis exitit: ut per appositionem sit dictum:
 nisi quis malit interpretari. In hac acie fuit Cae-
 sar, hic fuit rabies populi Ro. hic stimulus omnis
 furoris. Vetus codex, furorque. Quasi dicat, in
 Caesariana acie furor saevit, ibi stimulus multus
 ad rabiem in conflictu. HORTENS. Stim. furo-
 rum. Msc. furoris. Qui populum ad rabiem, & fu-
 rorem impulit. In veteri quodam Codice legitur,
 furorque, ut lit, ibi rabies saevit, & furor. BERS-
 MANN. Stim. furoris Oculum Bellonae. GRO-
 TIUS. Bene per haec verba docet Grotius, ipsum Cae-
 sarem esse rabiem, & stimulus furoris, vel po-
 tius furorum; ut est in plerisque Edd. & meis opti-
 mis, plurimisque libris manu exaratis. Idemque si-
 gnificabit, si ita malis legere furorque; ut Doct.
 Wasse monuit esse in MS. Cantabr.

558 NE QUA | Ne alicubi à militibus suis geri
 bellum civile cessarit. SCHOL.

559 ANIMISQUE IGNES] Quod ait Cicero. Cur-
 rentem, ut dicitur, occupavit. IDEM.

560 CONSPICIT] Msc. quatuor inspiciit. Sed hic
 versus in uno Msc. sequitur hunc qui niteant. BERS-
 MANN. In tribus etiam Vossianis, & Oxon.
 praecedat ille versus qui n. Inspicit revocavit Gro-
 tius, & est in Edd. Ven. Brix. Med. Sed tam mei,
 quam aliorum Codd. variant. nec multum refert.
 Statius L. IV. Theb. 134.

pater ipse eruentis
 In foribus laudatque nefas, atque inspiciit enses.
 Inspiciit est in Hort. Marg.

560 MANENT] Msc. manant, depravate. BERS-
 MANN. Manant Voss. unus, Wittan. & meus.

Atadent Reg. pr. Voss. pr. & sext. Oxon. sec. &
 Amlt. ut fere credas, aliud olim hic fuisse scriptum.
 Certe in Vossiano sec. est madeant qui sanguine so-
 ti, non male. Dein presso pro presso est in duo-
 bus Pulm. uno Berl. & Ed. Venet. cum duobus
 à N Heinsio inspectis, teste Drakenb. ad Sil. v,
 281. Sed vide ad L. IV, 706.

cum dira voluptas
 Ense subit presso.
 564 JUVER] Delectet, Caesare non jubente.
 SCHOL.

565 MUTET] i. tristis efficiatur, cive prostrato.
 Obi i. circuit. IDEM.

569 BISTONAS] Thracas dicit, quorum Deus
 est Mars. IDEM.

571 SCELERUM EST, CAEDES] Al. deest & est.
 HORTENS. Scelerum, & c. Msc. caedesque o-
 riuntur. alt. scel. est, caedes or. BERSM. Voss. pr.
 sec. tert. Reg. pr. Witt. Oxon. sec. Marp. Amlt.
 & meus cum Edd. Sulp. Ascens. Vers. Mic. Par.
 1512. & Hortens. Edd. scelerum est. c. recte non
 scelerum & c. ut male distinxerunt Editores. Lucanus
 ait. Quacumque Caesar vagatur, nox ingens est sce-
 lerum. quam scelerum confusionem dein per par-
 tes describit poeta. Scelerum caedes sine est vel &
 Voss. duo, & Hult.

572 ET PONDERE LAPSI] Homericum illud ex-
 pressit, quod in Iliade frequens est.

Δύπηρεν ὃ πικρῶν, ἀγέλαον τλὺξ' ἱπ' αὐτοῦ.
 id est,
 Labitur, atque super sonuerunt arma cadentem.
 HORTENS.

574 SUBICIT] Si est subicit, ministrat; si sub-
 igit, exacuit, intelligimus. ut Virgilius. subigunt-
 que

Bistonas aut Mavors ^a agitans, si verbere ^b sacro
 570 Palladia ^c stimulet turbatos aegide ^d currus;
 Nox ingens scelerum ^e est, caedes oriuntur, & instar
 Inmentae vocis gemitus; & pondere lapsi,
 Pectoris arma sonant, contractique ensibus enses.
 Ipse manu subicit gladios, ac tela ministrat,
 575 ^f Adversosque jubet ferro confundere vultus,
 Promovet ipse acies; inpellit terga suorum;
 Verbere conversae cessantes ^g excitat hastae;
 In plebem ^h vetat ire manus, monstratque ⁱ Senatum.

Scit,

VARIAB L E C T I O N E S.

^a agitar O. i. ^b toto suprasc. sacro W. ^c stimulat B. i. V. i. Edd. Rom. Parm. ^d cursus B. i. ^e vulgo sc., & c. ^f adversosque H. ^g verberas A. ^h vocat Ed. Ven. ⁱ suorum, supr. senatum R. pr.

que in cote secures. SCHOL. Subjicit. Scribendum autem Subicit, unico i, versus gratia, & συγκατά. Sic & Martialis dixit libro x.

Si quid nostra tuis adiciat vexatio rebus &c.
 pro, Adjicit. Et Juvenal. Satyr. 15.

Nunc abicit saeva dignum veraque Charybdi.
 pro, Abjicit. MICYLL. Subicit, pro, subjicit, syncope, ad corripendam syllabam mediam. Vetus exemplar habet, subigit. HORTENS. Mscr. tria subigit. subigit est, subministrat, extrito altero i, metri gratia. BERSM. subigit MSS. mei habent longe plurimi, & Edd. quaed. Sed recte Scholiastes, qui tamen dubitat, servavit subicit i. e. subministrat. ut bene exponitur. Sic Lib. viii, 740. Subicique facies. 796. Obicit. ubi etiam vide Micyll. & quos laudat Doct. Drakenb. ad Silium L. xiii, 298.

Et subici jubet ocuis ignes.
 Subit. mendose Ed. Ven.

575 CONTUNDERE] Confundere V. P. O. & Canterus Nov. Lect. L. iii. c. 2. PULMANN. Msc. habet confundere, quod Canterus etiam probat. Nam superius quoque poeta dixit:

Vultus gladio turbate verendos.
 & Caesar in proelio dixit, miles faciem feri. Alii habent: contundere. BERSM. Confundere. Recte Grotius secutus est Bersmannum, pro contundere rescribentem confundere; quomodo jam ediderant Romani, Parmens. & Paris. A. 1512. & confirmant Voss. pr. Reg. pr. cum tribus, quatuorve aliis. Non tam feriri modo faciem, quam turbare eorum vultus volebat Caesar, ne milites agnoscerent ora parentum, vel propinquorum; unde percussi à proelio forte desciscerent. Hoc autem

verbum in turbatione lineamentorum, & notarum, quibus alter ab altero dignoscitur, maxime est proprium. Lib. ii, 166.

- - - confusaque tempore multo
 Amisere notas.

191.

- - - Quid perdere fructum
 Juvit, & ut vilem, Maris confundere vultum?
 L. iii. in f.

Conjux saepe sui, confusus vultibus unda,
 Credidit ora viri.

ix, 801.

Informis globus, & confuso pondere truncus.

Ovid. Met. 58.

- - - fratris confudit in ossibus ora.

xii, 250.

- - - ossa
 Non agnoscendo confusa reliquit in ore.

ubi perperam Heinsius praefert confusa. Valer. Maxim. L. iv. c. 5. §. Ext. 1. Oris decorem vulnerebus confudit. & illic qdd. Codd. contudit. Vide doctiss. cognati mei notas, & quae Cei. Burm. collegit ad d. Ovid. loc. & Petron. c. 105. Confusus omnibus corporis lineamentis. Eodem modo Graeci dicunt συμφύειν. Theocrit. Idyll. xxi, 110.

- - - ἀντίστοιχοι πλάγας
 Πᾶσι συνίφουσι & ὁμοῖον ἀνέχεσθαι πολυδαίμονος.

Confusum talem vultum explicat Sophocles in Electr. vs. 757. de Oreste per terram raptato,

Ἐλυσαν ἀμακτῆρὲν ὥς τε μάστιγι
 Γῆρας φίλων ἰδὼν ἀνὰ δῖον δέμας.

Ceterum de hoc Caesaris stratagemate, si plura videre cupias, adi Illust. Rutgers. L. i. Var. LL. c. 4.

578

Scit, cruor imperii ^a qui sit, quae ^b viscera ^c rerum:
 580 Unde petat Romam, libertas ultima mundi
 Quo steterit ferienda loco. permixta secundo
 Ordine nobilitas, venerandaque corpora ferro
 Urgentur: caedunt Lepidos, caeduntque Metellos,

Corvi-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a quis B. 3. V. 3. Edd. Rom. Parm. Ald. Par. 1512. Hort. m. ^b vulnera Ox. 1. ^c vulgo regum, vel legum.

578 MONSTRATQUE] Hoc est non Plebejos jubet interfici, sed senatores. SCHOL.

579 QUAE VISCERA RERUM] i. Ubi sanguis imperii sit, ubi membra rerum scilicet in senatu. IDEM. *Quae viscera legum.* Emendatio est nostra, eleganti, ni fallimur, metaphora. Ante, *regum.* Atqui Regibus nihil cum Senatu, de quo hic sermo. Illi enim scorsim apud sua quisque auxilia. GROT. Quasi ex compacto hic agunt omnes Editores, exhibentes nobis *regum*; ita ut ne quidem ullius varietatis mentionem faciant; praeterquam quod Hortensius *rerum* habeat in margine, cum haud dubie *regum* sit mendosum; quod pejus explicat Sulpitius, *qui regibus sunt charissimi.* Melius Badius Ascensius, *divitum unde regnum obtineat.* Hortensius dubitat, an non simplicius exponendum sit. Conjectura *ἑμῶν*, cui accedunt J. P. Gronovius divinam emendationem vocans Diatrib. Stat. c. 2. & Drakenborch. ad Silium L. XIV, 667. satis placeret, si idonei illud exhibeant Codd. Nunc cum in multis MSS. ab Heinsio consultis, & veterimis meis quamplurimis, ut Vossiano pr. sec. tert. Regio pr. Bouhierii, Hult. Oxon. primo, & Scholiae sit *rerum*, nullus dubito, quin illud sit verum, & à Lucani manu. Notissima metaphora. Ut *imperio* dat *cruorem*, sic *res* dat *viscera*, sine quibus *corpus*, ut noster, & omnes auctores *regnum*, & *republicam* vocant (de quo supra vs. 406.) consistere nequaquam potest. Jam autem si ostendere vellem, *res* pro republica poni, putidus forem. Nihil notius. V, 609. VII, 278. IX, 253. &c. Illud tamen addendum, quod non parum huc facit, *imperium*, & *res* conjunctas esse à nostro quoque L. V, 26.

*Si Fortuna ferat, rerum nos summa sequetur,
 Imperiumque comes.*

Livius Lib. III. c. 6. *summa rerum*, & *maiestas Imperii.* Sic Imperium, & Senatum jungit Lucanus mox 588.

O decus imperii, spes o suprema Senatus.

IX, 207.

Nec color imperii, nec frons eris ulla Senatus.

Senatus autem sunt *viscera rerum*, & *viscera patriae* vs. 722. *viscera civitatis* Livio L. XXXIV, 48. *pectus reipublicae* Valerio Max. Lib. II c. 2. §. 1. Quod olim ipsos Romanos docuit Menenius Agrippa, nobili illa fabula de ventre, ac reliquis corporis membris. V. Liv. L. II. c. 32. Flor. L. I, 23. & alios. Senatum vero intellectum esse à Luciano, nemo negat, & patet ex versu praeced.

monstratque senatum.

à quo libertas mundi ultima adhuc servabatur.

581 ORDINE SECUNDO] i. e. cum Equilibus Romanis juncta nobilitas. Ordo. *nobilitas urgetur.* SCHOL.

583 LEPIDOS] Lepidi, & Metelli familiae Romanae erant, ab eo, qui primus Lepidus, & Metellus: similiter Corvini, & Torquati. IDEM.

584 TORQUATAQUE NOMINA REGUM] Id est, principum Romanorum, non quod regestuerint. Nam *Torquatus* fuit, qui occiso Gallo, torquem, quo spoliavit hostem, collo suo imposuit, & à torque est appellatus *Torquatus*, & ab eo gens omnis familiae *Torquata*. OMNIBON. Haec ille. Sed videndum, num longius poeta respexit, nempe eo, quod externi ac barbari reges plerumque torquati ac purpurati incedere soliti fuerint: atque inde *torquata regum nomina*, dixerit *ῥομαιῶν*: pro, torquatorum regia nomina, si ve regibus convenientia, si appellative scilicet usurpentur. Caeterum *nomina Torquatorum*, pro ipsis Torquatis dixit, *ῥομαιῶν*. MICYLL. *Nomina legum.* Eadem rursus emendatio. *Legum nomina*, hoc est, liberae reipub. ut infra, *legum tempora*, id est, anni Consulares. GROT. Ed. pr. *Nomina legum.* Ita nos olim. Sed nunc sequor V. A. Johannem Rutgersium, qui distinctione locum sic sanat.

Torquataque nomina, regum

Saepe duces.

IDEM. Ed. sec. Sensem feceramus commodum. Sed quid opus? cum tota interpunctione mutata nihilo pejorem faciat Rutgersius:

Torquataque nomina, regum

Saepe duces.

Nem-

Corvinosque simul, Torquataque nomina, regum
 585 Saepē duces, summosque^b hominum, te, Magne, remoto.
 Illic plebeja contactus casside vultus,
 Ignotusque hosti, quod ferrum, Brute, tenebas!
 O decus imperii, spes o^a suprema Senatus,

Extre-

VARIAE LECTIOES.

^a legum vulgo. ^b homines H.

Nempe ut olim Agamemnon, *ἄναξ ἀνδρῶν*. GROTI. Ed. tert. Amplexus sum verissimam Ill. Rutgerii distinctionem *nomina, regum saepe duces*, quam pluribus confirmat L. III. Var. LL. c. 7: Caedunt tales ac tam inlustri nomine viros, ut ipsi quoque reges *saepius* illorum auspiciis militaverint. *Regum ducem* Pompejum non uno loco noster dicit. Licet autem Grotius ipse suam conjecturam rejecisset, sequentes tamen editores *legum* retinuerunt. MSS. omnes *regum* praeter Voss. tert. *rerum*. Alii aliter haec exponunt, quos non moror.

585 TE REMOTO] Hoc est. Qui omnium eras summus. *Te remoto* i. tui comparatione. Nam tu omnium primus es. ut ait Virgilius.

- - - excepto Laurentis corpore Turni.

SCHOL.

586 CONTACTUS] Mscr. *contentus* (& Voss. un.) corrupte. M. Brutum dicit indutum armis plebejis, ne agnosceretur. BERSM.

587 BRUTE] Hic Brutus ab illo Bruto originem ducit, qui propter Lucretiam Tarquinius urbe (ab urbe Voss. pr.) expulit. Ideo autem dictum *extremum nomen per secula*, quia post quingentos annos hic natus est (*Brutus* Voss. sec.) & Caesarem occidit. Ut ait Tullius. *Fueris ille licet Brutus, qui & ipse dominam regis rempublicam liberavit, & stirpem prope quingentesimum annum propagavit.*

SCHOL.

587 BRUTE] Duo hoc tempore Bruti fuere, quorum hic poeta frequenter meminit. Commentatores numquam distinguunt. M. Brutus Pompejum sequitur, de quo hoc loco, & lib. II. ubi ejus est oratio ad M. Catonem avunculum. Decimus Brutus Caesaris partibus adhaerens. Hic Massiliam mari oppugnavit: ut lib. II. Caesar, & hic poeta lib. III. retulit. Uterque postea Caesari gratus, conjurationi tamen adhaerere, quae Caesarem sustulit. *Decimus* autem, non *Decius* appellatus, qui Caesarem sequutus fuit. Est enim *Decius* familiae nomen, *Decimus* autem praenomen, ut *Sextus*. Multa hujusmodi male hodie in Romana historia confunduntur ab inexercitatis, ac non bene attentis. Longe enim differunt. *Quin-*

tus, & Quintius: Sextus, & Sextius: Septimus, & Septimius: Decimus, ac Decius. Illa praenomina, haec nomina sunt. Caeterum hic poeta, ut sere Romani, hosce natos ex isto primo Cos. putarunt, cum Dionysius Halicarnasseus eum abique virili stirpe periisse dicat. Id quod est verisimile. Multi tamen Junii ex plebe Cos. fuere à longo tempore. Unde nova nobilitas, ut pleraque Romanorum, etiam Caesarum postea. GLAREAN. Recte. Itaque M. Brutum significat poeta, qui Catonem avunculum habebat: ex ejus sorore Servilia prognatus, cum qua Caesar supri consuetudinem habere vulgo credebatur. Quare cum eum in conjuratione in se ruentem videret, *καὶ οὐκ ἴσμεν*, inquit, Graece, hoc est, *et in fili.* HORTENS.

587 QUOD FERRUM TENEBAS] Quia in primis dicit, quod neque vellet hostis esse Pompeji, neque Caesaris, sed quisquis victoriam acquireret, quod illius hostis vellet esse. Ideo non cognoverunt eum, quia modo ferrum tenuit. SCHOLIAST. Voss. pr. Falso id ait Schol. nam ibid. in fine Orationis L. II. excitatum eum à Catone ad bella canit noster. Alii, ut Ascens. *quod exponunt per quoddam simpliciter.* Alii per interrogationem *quale ferrum illic tenebas, o Brute?* Ita etiam Lipsius L. III. de Re Milit. Dial. 5. Bersm. explicat *quam pretiosum*, quia eo Caesarem occisurus erat. Forſan rectius ita construes: *Illic tu es o Brute, contactus pro contecte* (V. ad L. II, 116.) *vultus* vel, ut sensus sit clarior, *vultum casside gregarii militis, & ignote hosti, te ferrum tenere.* Videant acutiores. Hostis certe non poterat nescire, Brutum in suis castris non esse. Cum vulgatis Bersmannum sequor per exclamationem scilicet O Brute, qui prae plebeja casside ignotus es hosti, quale & quam bonum, & patriae vindicem ferrum tenebas.

588 IMPERII, O SPES] Libri omnes & MSS. *spes o* supr. BERSM. *Imperii, o spes* est in Reg. primo, Edd. Aldi, Colin. Gryph. ejusque hered. & Bersm. ut Synalaepha negl gatur. Sed malo plurimos hic MSS. & Edd. sequi, ut fecit etiam Grotius, qui reposuit *spes o*, & est elegantius. In Voss. pr. *spesque o f. Imperiis* Hortens. M.

- Extremum tanti generis per secula nomen,
 590 Ne rue per medios nimium temerarius hostes,
 ' Nec tibi fatales admoveris ante Philippos,
 Thessalia ^b periture tua. nil proficis ^c istic,
 Caesaris ^d intentus jugulo: ^e nondum adtigit arcem
 Juris, & humanum culmen, quo cuncta ^f premuntur,
 595 Egressus, meruit fatis tam nobile letum:
 Vivat, &, ut Bruti procumbat victima, regnet.
 Hic patriae perit omne decus: jacer aggere magno
 Patricium campis commixta ^g plebe cadauer.

Mors

V A R I A E L E C T I O N E S.

a ne V. i. H. b moritura W. c istine B. i. d attentus B. i. e non V. i. f reguntur vulgo. g cide V. sec. pro var. lect.

589 TANTI GENERIS] Msc. generis tanti: probe. BERSM.

591 PHILIPPOS] Plinius, & Mela in Thracia ponunt Philippos. Stephanus autem, Φίλιπποι, inquit, πόλις Μακεδονίας ἡ ἀπὸ τῶν Κρηίδος. Ἀρτεμίδωρος δὲ ἐπιτομή τῶν ἱδίων, καὶ πόλις Φίλιπποι τὸ πάλαιον Κρηίδος. τοῖς δὲ Κρηίδος πολιορκούμεναις ὑπὸ Θεοκλέους βασιλέως ὁ Φίλιππος, Φίλιππος αὐτὸς καὶ ἔστω. Addit autem idem & Thebas Thessalicis, & Gomphos, Thesprotiam civitatem, eodem nomine aliquando dictas fuisse. MICYLL. Satis de his locis dictum supra. ut L. i. in E. &c.

592 TUA] Postea enim cum Macedoniam obtineret, quae est in Thessalia, ab Augusto superatus est, & in Philippis occisus. SCHOL.

594 HUMANUM CULMEN] Ad monarchiam, qua omnes gentes humanae gubernentur, cui totus orbis parere cogetur. vetus codex, Juris & humani culmen legit. ut sit sensus, nondum est egressus culmen juris humani. hoc est, dictaturam trium mensium. HORTENS. Humanum culmen est summa dignitas, & summum imperium, quo non civis tantum, sed quivis homo pervenire, aut ascendere potest; quo verbo cum aliis unitur noster L. ii, 563. Egredi ergo humanum culmen est Deo similem se facere velle, Deum se jactare, quod Caesarem fecisse his verbis innuit auctor. Columen pro culmine est in Pulm. tribus, BERSM. & meis septem ac Edd. Ven. Brix. & Med. sollemni permutatione, ut saepius viri docti monuerunt, sed hoc saltem loco male. Lib. vii, 8.

- - quamvis summo de culmine lapsus.

594 QUO CUNCTA PREMUNTUR] Revocavi hoc verbum, pro quo Grotius, & olim Veneti, & Taberius, & vulgo post Grotium dederant reguntur,

ut est quidem in duobus Pulm. uno BERSM. Marp. & meo. Sed ceteri omnes retinent premuntur. Recte autem omnia premi culmine dicuntur, quod cuncta infra se despicit, & superat: atque ita melius manetur in Metaphora, quam si legas, reguntur. Ovidius L. vii. Metam. 450.

- - - Falla premant annos.

Statius L. i. Silv. 2, 115.

- - - quantum Latonia Nymphas

Virgo premis, quantumque exomet Nereidas exfo.

ubi vide Barthium.

595 EGRESSUS] Ingressus, unus BERSM. Voss. quint. & pro var. lect. Voss. prim. cum Oxon. secundo. Cave, quid mutes, & consule Cel. Burmann. ad Velles. L. ii, 40. Pompejus suoque civium voto major, & per omnia fortunam hominis egressus. qui locus optime huic convenit. Aliter dicunt excedere.

597 HIC] Redit rursus ad descriptionem belli. SCHOL.

598 COMMISTA] Legit hic Sulpitius, & non mista plebe. Separati enim erant, ais, illi à plebeis patricii, qui circa Pompejum pugnabant. Admirandae vetustatis codex habet commista plebe. Sic etiam legit, teste Glareano, Antonius Sabellicus. Significat poeta, confusa cadavera plebeis patriciorum fuisse, non separatim in unum locum collecta fuisse. HORTENS. Commista C. V. P. L. O. Sabellicus in Annotat. non mista F. male. PULM. Non mixta etiam Veneti, Omnibon. Ascens. Micyll. & alii cum Scholaste scribunt, qui dicit. Istos enim solos supra Caesar jussit occidi. Habent etiam non mixta Voss. tert. & prim. pro var. lect. Reg. uterque, Witt. Oxon. sec. & Amstel. Sed retineo ego commista. Non omnes erant patricii juncti,

Mors tamen ^a eminuit clarorum in strage virorum
 600 Pugnacis Domiti, quem clades fata per omnes
 Ducebant. ^b nusquam Magni fortuna sine illo
^c Succubuit: victus toties à Caesare, salva
 Libertate perit: tunc mille in vulnera laetus
 Labitur, ^d ac venia ^e gaudet caruisse secunda.
 605 Viderat in crasso versantem sanguine membra
 Caesar, & increpitans, Jam Magni deseris arma,
 Successor Domiti; sine te jam bella geruntur;
 Dixerat: ast illi suffecit, pectora pulsans,

Spiritus

VARIAE LECTIOES.

^a *emineuit* P. 2. B. 1. V. pr. A. M. ^b *numquam* H. ^c *succumbis* B. 1. ^d *et* B. 1. V. 3. ^e *veniam secundam* V. 1.

juncti, sed per legiones, & robur Magni, sive ci-
 ves plebejos pro suo quisque munere dispersi. Ma-
 joris etiam est invidiae, quod nobilium corpora
 plebejis jacuerint inmixta, & illi caeca in morte
 occubuerint, nisi quod tamen eminuerit mors Do-
 mitii.

601 SINE ULLO] Hoc est. Ubicumque victus
 est Magnus, pariter Domitus vincebatur. SCHOLIAST.

602 SALVA] Nam & supra in Corfinio à suis
 deditus, non rogavit, sed est dimissus à Caesare,
 qui ignovit illi. IDEM.

605 VERSANTEM SANGUINE MEMBRA] Sic qui-
 dem Grotius reponi curavit. & est in variis Steph.
 Lect. quat. MSS. Pulm. tribus Berlm. meis ple-
 risque, & Edd. Veneta, ac Omniboni. Nemo
 etiam dubitare potest, quin sit Latinissimum. Al-
 dus tamen, & ceteri Editores post eum maluerant
volventem, quod videretur glossa prioris *versan-*
tem; nisi pro eo verbo pugnarent vetustissimi mei,
 Voss. prim. Reg. prim. Wittian. Oxon. sec. Hulst.
 Meus, & Edd. princeps Rom. & Parmenf. Quare
 quid praeferam, haereo. probum enim est utrum-
 que. Perperam autem Sulpit. Ascens. & Micyll.
 edunt *solventem* i. e. extendentem membra, ut
 mortui solent.

607 SUCCESSOR DOMITI] i. *Succentor* i. e. fau-
 tor; vel *Successor*. *Επιτιμήτης* dictum est, qui spe-
 rasti mihi succedere. vel *succensor* legitur, quia eum
 instigabat ad bellum (*eadem arma succendebat ad*
bella civilia Voss. sec.) Ecce enim sine te dimica-
 tur. SCHOL. *Successor*. Quia successurum se
 Caesari in bellum Gallicum speraverat. GROTIUS.
 Sic bene reliqui etiam exponunt interpretes. Res
 patet ex Suetonio c. 34. in vit. Jul. L. *Domitio*,

qui per tumultum *successor* (*διάδοχος* Appiano) no-
 minatus. Quare *successor* putem cum viris summis
 etiam esse à Lucani manu; *succensorum* vero vel
succentorum, ut est in optimo Vossiano, pro in-
 stigatore, & secunda quasi belli tuba esse docti cu-
 jusdam Grammatici inventum. Licet multis Vos-
 siani primi, ut integerrimi Cod. lectionem defen-
 dere conatus sit N. Heinsius Epist. ad Gronov.
 cccclxxii. & cccclxxv. Coactus enim est ipse quo-
 que manus victas Gronovio dare, quem vide Ep.
 cccclxxiii. *succensor* tamen est in tribus Pulm. uno
 Berlm. Voss. trib. & Hulst. Edd. Ven. & Taberii.
Accensor Voss. unus pro var. lect. Marp. & Hort.
 Margo. At vero *succensor* Latina non est vox; uti
 nec *succentor*, nisi Latinitatis depravatae. Vocem
accensor tribuunt etiam quidam Valer. Max. L. v.
 c. 7. *Non accensor gloriose pompae, sed auctor ex-*
stitit. vulgo *accessor*. ubi vide Eruditorum notas.
 Glossae *accensor* *ἐπιτιμήτης*, *ἐπιτιμήτης*, *ἀνταρχός*.
 Voss. secundus longe aliam dat lectionem sc. *suc-*
centos gladios. i. e. instigata à te Pompeji arma.
 Sed ut dixi, *successor* non temere loco est moven-
 dum, quod cum aliis retineant optimi Regius prim.
 & Wittian.

608 SUFFECIT] Sive, satis fuit, sive duravit:
 ut Virgil. *nec sufficit umbo*. SCHOL.

611 DUBIUM FATI] Sensus hic est. Non te jam
 victorem adspiciens morior; sed adhuc in exitu
 dubio constitutum, & Pompejo adhuc minorem.
 SCHOL. Causae nimis favet Lucanus. Vide
 Caes. B. Civ. 311, 99.

612 STYGIAS] Al. *patrias*. i. ubi sunt parentes.
 SCHOL. Voss. sec. male. vehementer autem opta-
 bant *liberi* mori herodes. Vide Drak. ad Sil. 11, 367.
 - - - *liberque Acheronta videbo*.

Spiritus in vocem, morientiaque ora resolvit.
 610 Non te funesta scelerum mercede potitum,
 Sed dubium fati, Caesar, generoque minorem
 Adspiciens, Stygias, Magno duce, liber ad umbras,
 Et securus eo: te saevo Marte subactum,
 Pompejoque graves poenas, nobisque daturum,
 615 ^b Cum ^c moriar, ^d sperare licet. non plura ^e locutum

Vita fu-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a saevo te B. I. ^b dum B. I. V. sec. pro var. lect. ^c moriar P. 3. R. 2. W. V. I. H. & Edd. qdd. quum sperare I., morior. Ed. Steph. ^d spectare V. I. ^e locuto R. I. locuti A.

614 POMPEJOQUE GRAVES P.] Pompejoque duci est in uno Berlm. Voss. pr. sec. & Oxon. primo. Videtur aliud quid latere. Voss. quint. non habet que.

616 OCULOS PRESSIRE TENEBRAE] Minime damno hanc lectionem multis MSS. comprobata: quam bonam scio, & elegantem. Ovid. L. III. Ar. Am. 648.

Vistaque Lethaea lumina nocte premant.

& saepius poetac. Similia vide ad Lib. VI, 237. VII, 56.

*- - - vultusque prementem
Canitie.*

Monendum tamen in uno Pu'm. & Berlm. esse *taxare*. in VV. LL. Steph. quatuor Pulm. duobus Berlm. & septem meis, in quibus Voss. pr. ac Edd. Ven. Brix. Med. & Hort. Marg., scribi *vertere*. Forfan hae voces glossae sunt verioris *mergere*. Virgil. VI. Aen. 267.

Pandere res alta terra & caligine mergas.

Ovid. L. x. Metam. 498.

Mersisque suos in cortice vultus.

Multus autem in hoc verbo est noster, ut saepius jam vidimus. *Mersa formidine*. VI. 284. *Mergere causus* pro, inclinare, VI. 163. ubi vide, & propius ad rem Valer. Flacc. L. VIII, 65.

*- - - an lumina somno
Mergitur.*

ubi nihil esse mutandum docet Cel. Burmann.

517 PUDET] Hoc ex persona sua poeta dicit; quod se pudeat exsequi universa, quae gesta sunt, cum sint tantum crudelia. SCHOL.

520 VITALIA CALCET] Ut L. VI, 219.

- - - telumque suo cum lumine calcet.

& Ovid. XII. Metam. 390.

Tractaque calcavis, calcataque (viscera) rupis.

Sed ultra fidem, ut bene monet Cel. Burm. ad

Valer. Flacc. L. VI, 555.

Sanguinis ille globos, effusaque viscera gestat.

621 ORE QUIS ADVERSO, DEMISSO FAUCIBUS ENSE, EXPULERIT MORIENS ANIMAM] Interpretes secure haec exponunt de Crastino, qui gladio in os adversum coniecto occisus est, referentibus Plutarcho in Caes. V. Caesare L. III. B. Civ. c. 99. Flor. L. IV. c. 2. aliisque. Sed *expellere animam* non notat mori, occidi: sed occidere, ut latius infra dicemus. Quare, si haec verba sana sunt; ita erunt capienda: ac si moriens Caesarianus, ense in ipsius os adacto, expulerit tamen animam alicui Pompejano: foretque ad imitationem Virgilii L. IX. Aen. 441.

*- - - inflat non secius ac rotas ensem
Fulmineum, donec Rutili clamantis in ore
Condidit adverso, & moriens animam abstulit hosti.*

Verum videtur tunc aliquid addi debuisse: praeterea loquitur à versu 619. usque ad VI. 626. de occisis, & tum deum de occisoribus. Unde olim credebam, invitis licet MSS. scribendum esse *exspueris*: quae conjectura etiam in mentem venerat Doct. Waddelo. Nam *expellis*, ut dixi, animam vulnerans, *exspuit* vulneratus: ut invictis exemplis docent viri docti ad Valer. Flacc. loco mox adducendo. Crebro etiam hae voces permutatae sunt. Sed videamus nunc, an non foedius hic locus à librariis sit habitus. MSS. Vossiani prim. sec. & tert. Regius prim. Wittian. praestantissimi omnes Codd., habent *demissum faucibus ensem*. nec aliter Variac LL. Stephani, & Editio Veneta. *demissam* etiam unus Berlm. & alter *in faucibus* cum Voss. uno. Praeterea pro *animam* Vossian. sec. & Wittian. *anima*. Vossian. tert. *animae*. Pro *ictu*, *ictus* Berlm. unus, Voss. sec. quart. & quint. cum Bouhieriano. Quare ad fidem Mssorum, donec certius quid reperiat, exhibui.

*Ore quis adverso demissum faucibus ensem
Expulerit moriens anima; quis corruat ictu. (vel ictus.)
Hoc*

Vita fugit, densaeque oculos pressere tenebrae.
 Inpendisse pudet lacrimas in funere mundi
 Mortibus innumeris, ac singula fata sequentem
 Quaerere, letiferum^b per cuius^c viscera^d vulnus
 620 Exierit; ^e quis fusa^f solo vitalia calcet;
 Ore quis adverso, ^g demissum faucibus ensen
 Expulerit moriens^h animâ; quisⁱ corruat ictu;

Quis

VARIAE LECTIOES.

^a meribus Ed. Brix. ^b malim cuius per. ^c vulnera B. i. ^d ferrum B. i. V. i. M. quod glossa est ^e vulneri. e. reli. ^e per H. ^f loco Ed. Rom. Parm. ^g demissense vulgo. ^h animam vulgo. ⁱ corruis B. 2. A.

Hoc sensu. Quis moriens ensen ore adverso demissum expulerit ex faucibus per animam sive sanguinem, cuius egredientis vi sit eiectus ensis. anima ergo est causae ablativus. Solent autem plures diverso sensu ablativi jungi. Vide ad L. II, 213. Atque ita recte anima, seu sanguis, vel ipse homo per illam potest dici expellere ensen. Sic MSS. & Edd. ante Aldum apud Valer. Flacc. L. III, 107.

*compressaque mandens
 Aeque purpuream singulis expulit hastam.*

De cruore passim. supra L. III, 585.

*Donec utrasque simul largus cruor expulit hastas,
 Divisitque animam.*

Ovid. L. XIII. Metam. 392.

*Qua patuit ferro, letalem condidit ensen,
 Nec valere manus infixum educere telum.
 Expulit ipse cruor.*

Seneca. Oed. 1041.

*Ferrumque secum nimius eiecit cruor.
 Anima ergo erit. ut apud Virgilium.*

Purpuream vomit ille animam.

& passim. Scholiastes etiam sive glossator ensen legit in accusativo, exponens demissum i. eiectum, ut habent MSS. mei quinque, vel dimisso. V. L. III, 636. Sed malim ego demissum ore jungere. demissus igitur est conditus, coniectus, adactus. Seneca L. I. de Ira c. 15. Atorbidis pecoribus ferrum demissimus. Adde Consol. ad Marc. c. 22. Valer. Maxim. L. IX. c. 9. §. 2. Jugulo suo gladium capulo tenus demisit. ubi eadem est varietas. Statius Lib. VII. Theb. 714. Cuspide demissa. &c. Male itaque Ill. Heinsius demittere praefert in Ovid. Ep. Her. XIV, 5.

Quod manus extimuit jugulo demittere ferrum.

plura ad L. VI, 125. Nec obijciat mihi quis, fieri vix posse, ut aliquis suo cruore expellat ensen,

cum tamdiu non infixus vulnere maneat, sed statim ab ea manu, quae infixit vulnus, retrahatur, & repetatur. Fateor id quoque: sed nemo nescit, Lucanum plurima tam absurda operi suo inmiscuisse, ut vel legenti varia moris, vulnorumque genera, quae Lib. III. in navali pugna, & Lib. IX. de serpentium morfu enumerat, patebit. Attamen, mi Lector, si haec non placeant, en tibi varias conjecturas: unde quae placet eligere, vel similes effingere possis. Simplicissima omnium esset, & quae notaret, stantem ore adverso emisisse animam; cum ensis in fauces esset demissus, illa

*Ore quis adverso, demisso faucibus ense,
 Expulerit moriens animam; quis corruat ictus.*

vel

*Ore quis adverso demissum faucibus ensen,
 Expuleritque animam; moriens quis. ictu.*

vel

Expulerit vel Expulerit moriens; animae quis corruat ictu.

ictu animae i. cordis vulnere, ut dixi esse in duobus MSS. in Witt. pro var. lect. uno ictu. vel per Graecism. animam q. c. ictus. vel

*Ore quis, adversus demissum faucibus ensen,
 Expulerit moriens animam.*

i. e. ensi demisso, & excepto faucibus, ut loquitur L. VI, 239., obviam venientem. Plures conjecturae proponi possent; sed hae sufficient. Ad alia properandi tempus est. Hoc tamen obiter addendum; quod vehementer me offendit versus, ut erat in vulgatis, ex solis constans ablativis; nec facile, credo, alicui placebit.

623 CADUNT] Msc. duo cadant; probe. BERSMANN. Cadant etiam Hult. sed vulgatum est rectius.

623 QUIS STETERIT, DUM MEMBRA CADUNT] Dum pars corruit, quae vulnus accepit. SCHOL.

- Quis^b steterit, dum membra cadunt; ^c qui^d pectore tela
 • Transmittant, aut quos campis ^f adfixerit hasta;
 625 Quis cruor emissus ^g perripserit aëra venis,
 Inque hostis cadat arma sui: quis pectora fratris
 Caedat, ^h &, ut ⁱ notum possit spoliare cadaver,
 Abscisum longe mittat caput; ora parentis
 Quis laceret, nimiaque probet spectantibus ira,
 630 Quem jugulat, non esse patrem. mors nulla querela
 Digna sua est, ^k nullosque hominum lugere vacamus.
 Non istas habuit ^l pugnae Pharsalia partes,

Quas .

V A R I A E L E C T I O N E S.

a qui P. 2. V. 3. Bouh. Marp. b steterat Marp. c quis MSS. & Edd. qdd. d vulgo pectora telis. e transmittat vel MSS. & Edd. qdd. f defixerit B. I. g proruperit V. I. h ut H. i nudum R. pr. k nullos b. B. I. l part. Ph. pugnae A.

623 QUIS PECTORE TELA TRANSMITTAT, VEL]
 i. e. habeat pectora perforata telo s. a tergo inmissio,
 aut ut Sulpit. legit quis transmittat tela pectore i. e.
 per pectus suum. ASCENS. Quis pectora tela
 transm. vel. qui pect. tel. transmittant Miler. duo.
 Modius (Nov. Ant. LL. Ep. xxiv.) ita legendum
 arbitratur quis pectore tela Transmisset. probe. BERS-
 MANN. Qui pectora telis transmittant, aut. MSS.

quis pectore tela
 Transmittat.

GROT. Ed. sec. Solus Grotius edidit pectora te-
 lis, ut est in Var. LL. Steph. & Micyllus pectora
 telo. Videlicet quia cum Hortensio intelligebant
 hoc de percussoribus, qui telo pectus traiciunt;
 cum adhuc sermo sit de tali, qui telo perforatus
 interemptus sit: quod secundis curis sensisse vide-
 tur vir magnus. Sine sensu Ed. Ven. & Beriman-
 ni, ac Hort. Marg. pectora tela. MSS. & Edd. ce-
 teri. quis pectore tela transmittat vel. sive, ut est
 in plurimis, & reposui qui pectore tela transmittant,
 aut. pectore tela transmittere est transitum telis dare
 per pectus suum, ita ut libera exeant. Scholiastes
 dicit. ut ait alibi, superest telo post vulnera cursus.
 Eodem modo Lib. 111, 66c.

Dejectum in pelagus, perosso pectore, corpus
 Vulneribus transmisit aquas.

Silius Ital. L. 11, 118.

- - - calamumque volentem,
 Dum clamat, patulo excipiens tramitis hiatus,
 Et primae ferrum à tergo videre sorores.

Sic ergo sat bene se habet Mstorum lectio: putem
 tamen, aliquid magis reconditum à Lucano reli-
 ctum esse, & quod variationi ansam dederit,
 nempe

quis pectora tela
 Transmittant.

quis pro quibus seu per quorum pectora tela trans-
 eant. Nam ipsa miltilia transmittere aliquid dicun-
 tur. Ovidius L. iv. Metam. 749.

- - - quantum Balearica torto
 Funda potest plumbo medi transmittere coeli.
 Prudent Ptychom. 68a.

Rara tamen chalybem tenui transmittere puncto
 Commissura dedit.

Seneca de Brevitate v. c. 10. per quassos foratosque
 animos transmittitur. Immo eodem modo Silius
 L. xv, 519.

Obvia nudatum tramittis lancea pectus.
 transmittunt aëra terras Sidonio Apoll. Carm. xxii,
 119. praeterea in Ed. Ven. exaratum est Transm-
 itant; quos aut e. unde opinor, totum locum sic
 constituendum esse

quis pectora tela
 Transmittant; quosnam campis adfixerit hasta.
 Non tamen nego transmittere pectus telo, minus
 Latinum esse. Contrarium satis evincunt Senecae
 loca. Thyeste. 1088.

- - - crisulco flammeam telo facem
 Per pectus hoc transmittit.

Herc. Oct. 1165.

- - - Nec ullus per manum stridet latius
 Transmissus ensis.

& Sili L. vii, 658.

- - - tramittit cuspide pectus.

plures hujus verbi significationes, his similes vidi-
 mus ad L. 111. & alibi.

Quas aliae clades: illuc per fata virorum,
Per populos hic Roma perit: quod militis illic,
635 Mors hic gentis erat: sanguis^a ibi fluxit Achaeus,
Ponticus, Assyrius: cunctos haerere cruores.
Romanus, campisque vetat consistere torrens:
Majus ab hac acie, quam quod sua^b secula ferrent,
Vulnus habent populi: plus est quam vita, salusque,
640 Quod perit: in^c totum mundi^d prosternimur aevum.
^e Vincimur^f his gladiis omnis, quae^g serviet, actas.
Proxima quid suboles, aut quid meruere nepotes

In re-

VARIAE LECTIOES.

^a ubi P. 3. B. 2. V. 3. W. non male. hic A. sibi P. 1. ibi f. B. 1. ^b scelera V. 1. ^c toto aevum VV. LL. Steph. P. 2. B. 2. V. 1. ^d prosternitur VV. LL. Steph. B. 1. V. 1. ^e vulgo vincitur. ^f hic R. 1. Edd. qdd. ^g serviat B. 1. V. 2. W. H. M.

625 EMISSUS VENIS] Si quid, certe hoc languidum est: *emissis* habent Berl. duo, Voss. pr. sec. tert. Reg. prim. & Oxon. pr. cum Ed. Venet. Rectius scripsisset auctor, ut scripsit forsitan, *Incisus*. L. 111, 621. de sanguine

ruptis cadit undique venis.
Eleganter Ovidius L. IV. Metam. 122.

crur emicat alto
Non aliter quam cum vitato fistula plumbo
Scinditur, & tennes stridente foramine longe
Ejaculatur aquas; & ictibus aëra rumpit.
Dein *abscisum* dedi rursus cum MSS. optimis magno numero, & Edd. primis. Vulgo *abscissum*. Grot. *Abcisum*. V. ad L. 111, 33. & saepe.

628 ABSCISUM] Ideo abiecit caput; ut non sit tale crimen, si nesciatur, an fratris sit; cum hoc spoliatur: & ideo longe mittit, ne de proximo, cuius fuerit, appareat. SCHOL.

630 NON ESSE P.] Acute dictum est. Nam licet pater sit, quem occidit, persuadet tamen, patrem non esse; dum illum tam crudeliter occidit. IDEM.

630 QUERELA DIGNA] Acerbiores fuerunt mortes, quam querelae harum acerbitates possunt lugere. IDEM.

631 VACAMUS] i. e. digne aliquem lugere non possumus. IDEM.

632 PARTES] Majores, inquit, sunt in Pharsalia pugnae partes, quam in aliis provinciis: nam alibi singuli milites occiduntur, hic populi prostrati sunt. IDEM.

633 QUAM ALIAE] Servius Honoratus, in octavo (VII, 717.) Aeneidos, non multis solis à fine, ad illud Vergili,

Quosque secans insausum

Allia nomen.

putavit *Allia* fluvii nomen hoc in loco Lucani per simplex *L. Aliae* dici: cum *aliae* hoc loco sit adjectivum ad substantivum, *clades*; non proprium. GLAREAN. V. ad vs. 409. Merito hinc reprehenditur Servius à Beroaldo p. 276. T. I. Thes. Critici.

635 ACHAEUS] Gens ab Achaia. SCHOL.

636 CUNCTOS HAERERE CRUORES] Hoc dicit; illarum gentium sanguinem vetabat in campis stare sanguis amplior, qui eum impellens faciebat in morem fluminis inundare (*habundare* Voss. sec.) IDEM.

638 AB HAC ACIE &c.] i. e. Caesaris ab exercitu majora ceperunt populi, quam quanta eis inferre potuerunt ea secula, quibus iidem populi esse coeperunt. Hoc est plures uno die penerunt, quam omnibus secutis. IDEM. Voss. sec. Male. Recte exponunt alii; major clades ab hoc proelio inlata est populis, quam ferre poterant illa tempora, quippe cum populi superioribus bellis essent exhausti.

639 PLUS EST QUAM VITA] Quia plures de omnibus periere, quam remanerant. SCHOL. Quia non solum pro illo tempore victi sunt, sed in perpetuum, ut semper servire cogantur posteris: nam male in aliis est *toto aevum*.

641 VINCITUR] In perpetuum enim aevum prosternimur; quia, his victis, omnes nos posteris sumus servituri; & ita erit, ac si superati simus. SCHOL.

641 VINCITUR] Msc. *vincimus*, male. BERSM. Insunt tamen in illa scriptura verae lectionis vestigia: scribendum enim *vincimur*, ut versu praeced.

pro-

- In regnum nasci? pavidum num gessimus arma?
 Teximus aut jugulos? alieni poena timoris
 645 In nostra cervice sedet. post proelia natis
 Si dominum, Fortuna, dabas, & bella dedisses.
 Jam Magnus transisse Deos, Romanaque fata,
 Senferat infelix, tota vix clade coactus,
 Fortunam damnare suam. stetit aggere campi
 650 Eminus, unde omnes sparsas per Ithessala rura
 Adspiceret clades, quae bello obstante latebant.
 Tot telis sua fata peti, tot corpora fusa,

Ac se

V A R I A L E C T I O N E S.

a regno. B. T. b non B. T. H. A. c omnis R. pr. V. sec.

proflernimur, (quod in aliis etiam abierat in *proflernitur*.) eleganti locutione. Sic Libro hoc vs. 363.

*Quidquid signiferi compressum limite coeli
 Sub Noton & Borean hominum sumus.*

Seneca Oedipo 17.

*Stirpis invictae genus interimus, &
 Labimur saevo rapiente fato.*

983.

*Quidquid patimur mortale genus,
 Quidquid facimus, venit ex alto.*

Plura exempla vide apud viros, Poëticorum leporum peritissimos, N. Heinsium, & Burm. ad Ovidii L. v. Metam. 343.

Cereris sumus omnia munus.

Immo laetabundus deinde curas secundas Heinsii inspiciens deprehendi *vincimur* ab illo in quibusdam codicibus manu exaratis inventum esse, & sic ipsum legere ad Ovid. Metam. ix, 425. ubi omnino est consulendus. praeterea Scholiastes suis verbis satis declarat, non aliter se legisse: quare auctori suam elegantiam reddidi.

643 PAVIDI NUM G.] Sensus est. Ita servimus, quasi pavidè arma gessimus, aut texissemus jugulos, occultantes nos sub armis, aut fuga, sicut hic, qui in bello victi sunt. Ergo non debuimus nasci, quia pro poena alieni timoris servimus, aut hoc debuisses concedere, Fortuna, ut bellum potuissemus facere. SCHOL.

643 PAVIDI] Quat. Pulm. & plerique mei *pavide*, ut rescripsit Grotius, & eum sequentes. Sed *pavidi* cum ceteris Edd. retinent Berlm. MSS. Witten. Voss. sec. & quinque, vel sex alii. Amare poëtas magis adjectiva, quam adverbia, notum est. quapropter *pavidi* praefero.

645 POST PROELIA NATIS] i. e. qui post bella nascimur. Nam cum alii oppressi sint, etiam cervices nostrae jugum accipient servitutis. SCHOL.

647 TRANSIRE] Ad Caesarem. Alii *transisse*. IDEM. Voss. sec. Msc. *traxisse*, vitiose. A se recessisse ad Caesarem. BERSM.

648 TOTA VIX CLADE COACTUS] Vix potuit de nota felicitate diffidere. SCHOL. MSS. duo Berlm. Voss. pr. sec. quart. Amst. & alii cum Edd. quibusd. *vix tota*. Sed vulgatam praefero caesuram, licet ex innumeris exemplis sibi invicem contrariis pateat, incertissimum esse, quid auctor ipse maluerit. Rectius statuemus, eum numeros suos in his variasse. Hic autem *vix* referendum ad *coactus*. Aegre cogebatur Pompejus cedere, & fortunam veterem damnare. *Vix tanta* variae LL. Steph. Oxon. pr. & Pulm. unus. quod non nemini placet. *tota clades*, ut *totae ruinae* L. vi, 170. & alibi, ni fallor.

651 ADSPICERET] Non enim adparebat, quantus militum numerus occidisset; cum adhuc dimicaret exercitus. Ideo ergo conscendit aggerem, ut videre posset, quot perierint. SCHOL.

653 AC SE TAM N. P. SANGUINE] Nam exercitus est corpus Imperatoris, ut ait Virgilius.

- - - *toto certatum est corpore regni.*

IDEM. V. supra.

654 SICUT MOS EST MISERIS] Nec cum delectabat, quod miseros delectare consuevit. (*solus* Voss. pr.) ut cum his cuncta pereant (*moriantur* Voss. sec.) IDEM.

654 TRAHERE OMNIA SECUM] Silius L. viii, 335.

- - - *trahit omnia secum,
 Et metuit demens, alio ne Consule Roma
 Concidat.*

L. x,

Ac se tam multo pereuntem sanguine vidit.
 Nec, ^b sicut mos est miseris, trahere omnia secum
 655 Mersa juvat, gentesque suae miscere ruinae.
 Ut Latiae ^c post se vivat pars maxima turbae,
 Sustinuit dignos ^d etiam nunc credere votis
 Coelicolas, ^e vovitque sui solatia casus:
 Parcite, ait, Superi, cunctas prosternere gentes:
 660 Stante potest mundo, Romaque superstiti, Magnus
 'Esse miser. si plura ^g juvant ^h mea vulnera, conjux
 'Est mihi, sunt nati; ^k dedimus ^l tot pignora fati.

Civiline

VARIAE LECTIOES.

^a ne W. ^b veluti M. ^c viv. p. fa. B. r. ^d etiamnum R. pr. & jam n. Edd. qdd. ^e vulgo voluitque. f ense V. i. ^g juvas V. i. ^h me A. ⁱ & Marp. ^k didimus V. i. ^l post Ed. Ven.

L. x. 51.

Sin secus, Ausoniam tecum trahis.

655 MERSA] i. perdita L. i, 158.

Quae populos semper mersere potentes.

viii, 509.

Reges, quorum omnia merfit.

Haec adduco, quia defendere possunt Ovidii locum ab N. Heinii mutatione *moesta* L. iii, 11, 38. de sua Fortuna.

Te tamen est uno iudice mersa parum.

Miscere posset confirmare Sabellici conjecturam L. iii, 290. de Fortuna,

- - *et immensae comites mixtura ruinas.*

Sed vel sic *missura* illic praefero. Claudian. L. ii. in Ruf. haec imitatur vl. 18.

*Infantesque meae populos miscere ruinas
 Everso juvat orbe mori. solatia leto
 Exitium commune dabis.*

657 SUSTINUIT] Passus est, inquit, deos dignos etiam nunc suis votis committere: hoc est, cum jam contra eum essent dii, dignos habuit, quos suis committeret votis. SCHOL. Malo simpliciter exponere *dignos votis credere*, pro exillimare eos esse dignos, quibus vota faciat.

658 VOLVITQUE SUI SOLATIA CASUS] i. e. in pectore versavit, secum perpendit, quae sint casus sui solatia. Nam licet noster, & alii soleant addere *secum, sacius, in pectore*, vel similia, non raro tamen simpliciter quoque occurrit. Sic apud Virgil. L. i. Aen. 309.

At pius Aeneas per noctem plurima volvens.

L. vii. Lib. vi, 28. *Has inanium rerum inanes ipsas*

volvunt cogitationes. & uti hic, sic post verbum *voluit* sequuntur verba Pompeji L. viii, 621.

- - *atque haec in pectore voluit.*

Secula Romanae &c.

Rectius vero pro *ais* tam legeremus hic *jam* cum uno Berfm., meo, & Ed. Veneta; quod valet idem ac *sandem*. vl. 370.

- - *parcendum ferro, manibusque suorum*

Jam ratus.

Virgil. L. vi. Aen. 69.

Vos quoque Pergamae jam fas est parcere genti.

& passim. plura dat Doct. Broukhuf. ad Tibull. L. ii, 5, 79.

- - *Sed tu jam mitis Apello.*

Verum aliam lectionem exhibent optimi libri, & vetustissimi, Regius pr. Voss. pr. & Wittian. *voluitque*. In Voss. pr. additur haec glossa *voluit* i. optavit, vel *novit*, vel *voluit*. Atque ita olim jam ediderunt Sulpit. Alcenf. Micyllus i. e. *Optavit, & à superis precatus est salutem reliquorum, quae erat ei solatio maximo in tanta ruina*. Vel, ut ait Scholiast. *Optavit solatia, quae ei essent, si solus occumbat*. Quam non dubito veram esse Lucani manum. Pompejus, ut Romanus pro patria se devovet, & à Diis precatur, ut in se, & suam domum vertant mala, quae in Romanos decreverint. Ansam mutandi dedit praecedens vox *votis*. Vide ad L. iii, 127.

Sarva Tribunisiae voverunt proelia dirae.

Deest hic versus in Amstel. Cod.

662 PIGNORA] In quae saeviant, si meo sanguine delectantur. SCHOL.

664 EXIGUAE &c.] Per interrogationem pronuntiandum, ac si diceret. Parum ne est, me

D d d d

cum

- Civiline parum est bello, si meque, meosque
 Obruat? exiguae clades sumus, orbe remoto?
 665 Omnia quid laceras? quid perdere cuncta laboras?
 Jam nihil est, Fortuna, meum. sic ^a fatur; & arma,
 Signaque, & adflictas omni jam parte catervas
 Circuit, & revocat matura in fata ruentes,
 Seque negat tanti. ^b nec deerat robur in enses
 670 Ire duci, juguloque pati, vel pectore ^c letum:
^d Sed timuit, ^e strato, miles ne, corpore Magni,
 Non fugeret, supraque ducem procumberet orbis:
 Caesaris aut oculis ^f voluit subducere mortem.
 Nequidquam. infelix socero, spectare volenti,
 675 Praestandum ^g est ubicumque caput. ^h sed tu ⁱ quoque, conjux,
 Causa fugae, vultusque ^k tui: fatisque ^l negatum,

Te prac-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *fatus* R. 1. Edd. Sulp. Asc. Vers. Mic. Hort. &c. male. ^b *non* O. ^c *ferrum* Marp. ^d *at* VV. LL. Steph. P. 1. B. 1. *aut* V. 1. ^e *mil. st.* B. 1. ^f *valuit* Ed. Ven. ^g *deest* in V. 1. ^h *seu* Edd. Sulp. Asc. Vers. Par. Mic. Hort. ⁱ *modo* B. 1. ^k *tuus* V. 1. ^l *probatum* vulgo. *prob. est* Edd. Sulp. Asc. Vers. Par. Mic. Gryph. Hort. *neg. est* B. 2.

cum stirpe procumbere, si orbis removeatur exitum? SCHOL.

664 OBRUAT] Variant hic in tempore, & modo libri. Ante Grotium vulgo erat *obruet*, vel *obruit*, quod est in MSS. plerisque. *Obruit* habet unus Pulm. cum Edd. Sulpit. Ascens. Paris. & Hortens. non male. ut hic jam incipiat Apostrophe ad Fortunam.

666 MEUM] Facta enim sunt cuncta victoris, sc. Caesaris. SCHOL.

667 OMNI JAM PARTE] In Regio primo, & Voss. primo *omni jam morte* cum hac glossa *generis mortis*, superscriptum tamen est *parte*. *morte* etiam Edd. Rom. & Parm. Nihil hic temere muto. Vulgatum satis se defendit.

668 REVOCAT] Ut hoc diceret: Non sum ego tantus, ut pro me omnes perire debeatis. *Matura* accelerata ruere volentes. SCHOL.

669 TANTI] Sc. pretii esse, ut pro se omnes mori debeant. IDEM.

671 TIMUIT] Causas fugae, ne segnis videretur esse Pompejus, duas posuit. Tertiam addidit uxorem. IDEM.

674 NEQUIDQUAM] *Nequidquam* Voss. pr. sec. Wittian. & Pulm. un. Vide ad L. 11, 491. & ubique viros doctos. Ed. qdd. *nequidquam*.

675 PRAESTANDUM] Ut sit major invidia, si ipso praesente moriaris. SCHOL.

676 FATISQUE NEGATUM] Fuit ergo & hoc Magno causa fugae, quod mori te praesente cupiebat; quod quidem negabatur à fati. SCHOL.

676 FATISQUE PROBATUM EST] Aldus legit *fatisque negatum*. Quod non placet; quia dictum est ex persona poetae sciens, praesente Cornelia postea occidendum; quod non esset futurum, si fati negatum. VERSELL. In satis est, te in conspectu conjugis mori. Msc. duo *negatum*, & totidem *negatum est*. BERSM. Miror MSS. omnes habere *fatisque negatum*. Forte scripserit Lucanus *rogatum*, ut allusio sit ad legum rogationes. GROTIUS. Ed. sec. *Fatisque negatum*. Hoc constanter retinent MSS. omnes, & Editiones ante Sulpit. nisi quod in Voss. tert. a m. pr. sit *negatis* Omnibonus ait; *fata noluerunt, quod absente Cornelia Pompejus moreretur*. In Voss. qua to pro glossa est: subintellige, *nisi*. Melius, quod videtur etiam voluisse Scholiales, explicaremus. Fugit Pompejus; quia à fati ei negatum est hic in Pharsalia mori, te praesente; nam remota erat in Lesbos. & forsan scribendum *fatisque negatum hic*. quamquam non multum placet. An *venetum* vel tale quid? Ut de nentibus Parci loquatur. Nam *Fata* pro Parci saepe ponunt. Vide Ill. Spanhem. de praest. num. p. 838. Ed. in qto. J. Sponium Recherche des Antiq. de Lyon.

678 TELA] Ne se à tergo aliquis vulneraret. SCHOL.

- Te praesente, mori. ^a Tunc Magnum concitus aufert
A bello sonipes, ^b non tergo tela paventem,
Ingentesque animos extrema in fata ferentem.
680 Non gemitus, ^c non fletus erat, salvaque ^d verendus
Majestate dolor, qualem ^e te, Magne, decebat
Romanis praestare malis. non inpare vultu
Adspicis Emathiam; nec te videre superbum
Prospera bellorum, nec fractum adversa videbunt.
685 ^f Quamque fuit laeto per tres infida triumphos,
Tam misero Fortuna minor. jam, pondere fati
Deposito, securus abis: ^g nunc tempora laeta
Respexisse vacat: spes numquam implenda recessit:
Quid fueris, nunc scire licet. fuge proelia dira,
690 ^h Ac testare ⁱ Deos, nullum, qui ^k perstet in armis,

Jam ti-

VARIAE LECTIONES.

^a cum MSS. & Edd qdd. ^b tergo non H. ^c nec B 1. ^d verenda A. ^e sed R. pr. ^f quodque A.
^g jam V. 2. ^h attestare B. 1. ⁱ Deum W. pro var. lect. ^k perstat MSS. & Edd. qdd. praesens P. 2. V. 1.
M. Edd. Rom. Ven. male. V. ad L. iv, 30.

678 NON PAVENTEM] Haec satis male conveniunt cum iis, quae leguntur L. viii; 5. &c.

- - - pavet ille fragorem
Motorum ventis memorum comitumque suorum:
Qui post terga venit, trepidum laterique timentem
Exanimat.

V. Ang. Decembrius vi. de Polit. Liter. p. 425. BROUKH.

681 MAJESTATE SALVA] Quia facies in adversis velut in prosperis immutata fuit. SCHOL.

684 FRACTUM] Ed. Ven. stratum perperam. viii, 344.

Dejectam satis, humilam, fractumque videbit.

685 LAETO] Mscr. laetos h. e. hilares, superbos. Sicut Fortuna infida fuit Pompejo rebus secundis; ita illo minor in adversis; cum de statu mentis non posset cum deicere. BERSM. Laeto rectum est, ut retinent MSS. mei omnes, & obponitur misero. V. Priscian. c. 1177.

685 INFIDA] Quippe quae nunc eum deseruit, & oppressit. SCHOL.

686 MISERO FORTUNA MINOR] Misero. i. e. Pompejo, minor fuit ipsa Fortuna i. e. in malis suis infra se habens Fortunam despiciebat, atque calcabat. IDEM.

686 PONDERE FATI DEPOSITO] Onus enim fati. i. bella civilia sustinebat, & imperium suum, quae omnia nunc deposuerat, ut ait Cicero. Quod

nimis magna procuratore liberatus modicis regni terminis uteretur. IDEM.

687 ABIS] Voss. sec. abis. Docta manus in margine libri sui mecum à doctiss., & humanissimo viro J. Melio communicati adscripserat abi non male. sed nec vulgatum mutandum.

688 NUMQUAM IMPLENDA] Laetis rebus continuis. Recessit i. sine spe esse coepit, quae in te tanta erat, ut non potuisset impleri. Adeo multum sperabas. SCHOL.

689 QUID FUERIS, N. SCIRE L.] Nam quando in eadem potestate jam non es, nunc potes intelligere, quid fueris. IDEM.

691 JAM TIBI MORI] Hoc est. Jam non pro te sanguinem fundere, qui proelia reliquisti, constabilis A. d. etc. Quemadmodum, inquit, in illis locis post mortem tuam bellum non tua voluntate commissum est, sic etiam nec (jam non Voss. sec.) in hoc loco tuum est, quod tanti, te fugiente, moriuntur. IDEM.

691 FLEBILIS AFRICA DAMNIS] Quae semper damna sua fletura sit. Et hic autem post mortem Pompeji dimicatum est. IDEM.

692 MUNDA NOCENS] Civitas Hispaniae. In hac civitate adversus Pompeji filium dimicatum est. IDEM.

692 PHARIOQUE A GURGI TE CLADES] Tacet hic meorum Codd. Scholiasles. Interpretes capiunt de caede Ptolemaei. ut clades à gurgite sit
Dd dd 2 clade

Jam tibi, Magne, mori: ceu flebilis Africa damnis,
 Et ceu Munda nocens, Pharioque à gurgite clades,
 Sic & ^a Thessalicae post te pars ^b maxima pugnae.
 Non jam ^c Pompeji nomen popolare per orbem,
 695 Nec studium belli: sed ^d par, quod semper habemus,
 Libertas, & Caesar ^e erunt: teque inde fugato,
^f Ostendet moriens, & sibi se pugnasce, Senatus.
 Nonne juvat, pulsum bellis cessisse, nec ^h illud
ⁱ Perspectasse nefas? spumantes caede catervas
 700 Respice, turbatos ^k incurfu sanguinis amnes;

Et focce-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Thessalicae V. 2. vid. supra. ^b magna ruinae VV. LL. Steph. ^c Pompeius B. 1. acute. ^d quod p. M. ^e erit Bouh. V. 1. ^f ostendit VV. LL. Steph. P. 3. B. 3. V. 4. W. M. Edd. Ven. Sulp. ^g in f. A. ^h illud P. 1. Hott. M. ⁱ Prospektare vulgo. ^k in cursu Edd. qdd.

clades maris Aegyptiaci, de qua locutione vide ad Lib. vii, 343. vel in gurgite, ut est in meo codice. deest ^a in uno Berlm. Sed audiamus hic Doctiss. & Humaniss. Waddelum, verissime hunc locum corrigentem in litteris ad me datis. Aitergo. Quenam est illa clades, quae Romanis accidit in Aegypto post Pompejum? Ridiculum videtur inte ligere de ipsius Pompeji caede; quando poeta loquitur de illis, quorum mors imputari non debeat Pompejo. Nec accipi potest de Bello Alexandrino, quod non erat pars belli civilis. Apud Florum legimus de saevissima clade, quae accidit Varo in ipso ostio Oceani L. iv. c. 2. In reliquis calamitates enarrans, quae Pharsalicam pugnam insecutae sunt; nisi quod nullam mentionem facit cladis in Phario gurgite. (Verba Flori sunt. Quasi non esset usquam dimicatum; sic arma rursus & partes. Quantoque Africa supra Thessaliam, tanto Africam superabat Hispania &c. In ipso ostio Oceani Varus Didiusque legati confixere. Sed acrius fuit cum ipso mari, quam inter se navibus bellum, siquidem velut furorem civium castigaret Oceanus, utramque classem naufragio cecidit.) Verosimile igitur est, locum hunc Lucani ab Interpolatoribus, quibus non ita nota esset historia Vari, fuisse corruptum, & Varique mutatum esse in Pharioque. In quem etiam errorem eos praecipue induxit locus auctoris huic non adeo dissimilis. L. vi, 306.

Non Uticae Libyae clades, Hispania Munda
 Fleffet, & infando pollutus sanguine Nilus
 Nobilius Phario gestasset rege cadaver.

Verum illic omnia sunt plana, & certa: Inter maria, quae dicit, praeveniri potuisse, si Pompejus victoria sua usus fuisset in Caesarem, ponit

caedem nefandam Pompeji. quae tamen hic nullatenus locum habere potest. ubi poeta de his cladibus loquitur, quae pugnam Pharsalicam secutae sunt, & acciderunt post Pompeji mortem, adeoque illi imputari nullo jure poterunt. Haec ad me Vir doctiss. & ingeniosissimus. Verissime, ni fallor, clades Vari à gurgite sc. facta; ut injuria ab illo apud Terent. & similia; vel in gurgite: Varum enim Pompejanarum fuisse partium, patet ex historicis, & vel ex nostro Lib. iv.

693 SIC ET THESSALICAE POST TE P. M. PUGNAE] Post fugam tuam non ad te pertinebit. SCHOL. Qui post obitum tuum sub Bruto prostrati sunt. BERSM. Major pars cladis Thessalicae contigit absente jam Pompejo; ideoque illi non magis imputari potest, quam quae post mortem ipsius acciderunt. GROT. Recte haec interpretatur Grotius. Plerique cum Bersm. intelligunt de reliquis Pompejanarum partium alibi victis. Sensus ergo est. Testare, nullum tibi mori; nam, veluti partes in Africa, Munda, & Oceano non tibi perierunt, sed libertati; sic etiam pars maxima pugnae (turbas Voss. pr. Edd. Alcenf. Mic. & Horient.) Thessalicae perit post te, i. postquam abiisti, non tibi, sed libertati, & patriae.

693 TURBAE] Al. pugnae in duobus Vet. Codd. HORT.

695 PAR, LIBERTAS ET CAESAR] Ut contra Caesarem Libertas dimiceret, non Pompejum. SCHOLIAST. Lib. vi, 191. Parque novum bellum atque virum.

699 PROSPECTARE] Variant scripti, & Editi. prospectasse Pulm unus, quatuor Berlm. & quinque mei cum Edd. Rom. Brix. & Med. perspektare. Reg.

Et soceri miserere tui. quo pectore Romam
Intrabit, * factus campis felicior istis?
b Quidquid in ignotis solus regionibus exsul,
Quidquid c sub Phario d positus e patiēre tyranno;
705 Crede Deis, longo fatorum crede favori:
Vincere, pejus erat. prohibe, lamenta sonare;
Flere f veta populos: g lacrimas, luctusque remitte.
h Tam mala Pompeji, quam prospera mundus i adoret.
k Adspice l securus, vultu non supplice, reges:
710 Adspice possessas urbes, donataque regna,

Aegy-

VARIAE LECTIOES.

a camp. f. W. H. Hort. m. b Hi versu transponuntur in Voss. pr. c & a Phar. VV. LL. Steph. d po-
tius Edd. Br. Med. e patiēre Edd. Ald. Col. Steph. Gryph. Pulm. Berfm. Maitt. f veta B. 1. g luctus
lacr. V. pr. h jam W. i adoras A. k deest hic versu in Ox. 1. l securos R. pr. a m. pr.

Reg. prim. Ed. Pär. 1512. & Hort. m. sed *perspe-
ctasse* exhibent variae Lect. Steph. quatuor Pulm.
omnes Vossiani, Witt. & Oxon. unus, ac Edd.
Ven. Sulpit. Ascens. Micyl. & Hortens. Recte o-
mnino, quare repolui. significat, ut ait Schol. alii-
que *perspexisse*, sive usque ad finem spectasse. Sue-
ton. in Aug. c. 98. *Infirmis intestinis, morbo va-
riante, tamen & quinquennale certamen gymnicum
honori suo institutum perspektavit.* in Domit. c. 4.
*Edidit navales pugnas, atque inier maximas imbres
perspektavit.* Sic recte Torrent. vulgo quoque *pro-
spectavit.* Alii vulgo distinguunt *nefas*, sp. c. ca-
tervas respice s. male. Nobiscum faciunt MSS. opti-
mi.

699 SPUMANTES CAEDE CATERVAS] Intelligo
catervas prostratorum, quorum sanguis in caede
spumat, ut L. 111, 365. De voce *catervae* hoc sen-
su vide ad L. 11, 136. In meo Codice est *suman-
tes*. Solemni permutatione. Vide ad L. 1x, 722.
Drakenb. ad Sil. Ital. 1, 126. 11, 163. *Sanguine su-
mare locus* passim dicitur. Etiam de hominibus
tam caesis, quam caedentibus. Vide auctores, qui
laudantur ad Valer. Flacc. 1, 816. 11, 233.

*It cruor in thalamis, & anhelo pectore sumans
Vulnera.*

Stat. L. x. Theb. 738.

Laxas, agit turmas idem, atque in sanguine sumat.

Prudent. Psychom. 810.

Fumarat calido regum de sanguine dextra.

701 MISERERE] Quia vincit. SCHOL.

705 CREDE DEIS] Vel committe. i. commen-
da. IDEM. Perpetuus in te Deorum favor, fi-
dem tibi faciat, e duobus malis id tibi evenisse,

quod erat minus. Minus malum est bel'o civili
vinci, quam vincere. Ni ita esset, victorem te
fecissent Dii, quos tibi bene velle dubitare non
debes. GROTI. Ego quoque Grotii, quam Scho-
liaetae, & aliorum interpretationem sequi malo.
Quidquid etiam mali posthac tibi contingat; cre-
de tamen Deis, vincere fuisse pejus.

705 LONGO] Perquam diu floruit. Quasi haec
ad favorem pertineant. SCHOL.

708 TAM MALA] Adversa, inquit; tua vene-
rentur, sicut prospera consueverunt. IDEM.

708 ADIRET] Mscr. quatuor *adores* h. e. vene-
retur Pompejum, tam in adversis, quam in re-
bus secundis. BERSM. *Adoret.* Ita non tantum
habent illi, sed omnes omnino MSS. & Edd. quae
saltem alienius sunt pretii. Quod etiam sensus fla-
gitat. Nec monerem; nisi Berfm. edidisset *adi-
ret*: unde videtur vilem sane Lugdunensem Ed.
apud Joan. Frellon. A. 1562. esse secutus: in ea
enim sola *adiret* reperi.

710 POSSESSAS] Quas tu ante possederas. Do-
nata. Dicit Pharnacen, cui Methridatis patris ejus-
dem donavit imperium, Ptolemaeum, & Jubam.
SCHOL.

711 AEGYPTUM, LIBYANQUE; ET TERRAS ELI-
GE MORTI] Cave, ne construas. *elige Aegyptum*
&c. ut vulgo fieri videtur. quare majorem distin-
ctionem posui post *Libyanque*. donata regna sunt
Aegyptos, & Libye; dein generaliter dicit, & ter-
ram, quam velis, elige, ut occumbas. Antea pu-
tabam, scribendum esse *Aegyptum, Libyenque, & Car-
ras elige morti.* Dubitabat enim Pompejus, an vel-
let ad Ptolemaeum, an ad Parthos, an vero ad
Jubam se conferre. Horraretur ergo Lucanus, ut
vates eum, ne dubitet; sed magno animo, quem-

Dd dd 3

cum-

Aegyptum, Libyamque; & terras elige ^a morti.

Vidit, prima tuae testis, Larissa, ruinae,
Nobile, ^b nec victum fati caput: omnibus ^c illa
Civibus effudit totas per moenia vires,

715 ^d Obvia ceu laeto: ^e promittunt munera flentes:
Pandunt templa, domos: socios ^f se cladibus optant.
Scilicet inmenso superest ^g ex nomine multum;
Teque minor solo, cunctas impellere gentes
Rursus in arma potes, ^h rursusque in ⁱ fata ^j redire.

720 ^k Sed quid opus victo populis, aut urbibus, ^l inquit?
Victori ^m praestate fidem. Tu, Caesar, in alto
Caedis adhuc ⁿ cumulo patriae per viscera vadis:

At tibi

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a mortis V. sec. ^b nunt M. ^c ulla O. 1. ^d omnia V. sec. pro var. lect. ^e praemittunt vulgo. ^f de B. 1. ^g de VV. LL. Steph. ^h potest R. 1. ⁱ rursus H. ^k bella B. 1. ^l refert P. 1. ^m Si Ed. Hort. ⁿ inquam O. pr. a m. pr. ^o praestare A. Edd. Hort. Berlm. vitiosa. ^p summo VV. LL. Steph. P. 1. B. 2. V. 1. H. O. 1. M. Ed. Ven.

cumque ex his eligat, nec eos supplex adeat; cum perinde esset: quoniam videbantur, & Parthi & Iuba cum, ut victum aeque occisuri fuisse, ac Ptolemaeus. De aliis regnis petendis non cogitasse Pompejam, patet ex Lib. viii, 277.

- - - vos pendite regna
Viribus, atque fide, Libyen, Parthosque, Pharonque.
Quaenam Romanis deceat succurrere rebus.

Adde Appian. L. 11. B. Civ. p. 786. Vellej. L. 11. c. 53. Flor. L. 14. 2. §. 51. aliosque. Carras autem nominasse maluisset auctor ob occisos illic Crassos. ut Lib. 1, 105.

- - - miserando funere Crassus
Assyrias Latio maculavit sanguine Carras.
Immo locus ille ab ea clade ita signari, ut Allia, Cannae, Pharsalia &c. solet. Flor. L. 1, 11. Idem tunc Faesulas, quod Carras nuper. Sed nunc, ut dixi, nihil praeter distinctionem muto; & eundem praebet sensum, sed majore cum emphasi. Vult ergo, ut cogitet de loco mortis; non de Marte, sive reparando proelio, quod cogitabat Pompejus.

712 VIDIT] Narrat iter Pompeji fugientis. Larissa civitas est Thessaliae, unde Achilles fuit. SCHOL.

713 ILLA] Larissa, quae ei obtulit auxilium totius civitatis. IDEM.

715 LAETO] Mscr. lento. depravate. BERSM.

715 PRAEMITTUNT] Sic quidem exhibent Edd. Rom. Ascens. Versell. Steph. Gryph. Mic. Hort.

Pulm. & post illas omnium deinceps editorum typi. Et favet vox munera. L. 111, 75.

Quam seriem rerum longa praemittere pompa.

Munera praeserimus Virgil. L. 11. Aen. 249. Intellexeret ergo Lucanus dona Larissaeorum per servos publicos, aliosve praelata, quae Pompejo obviam eunti proferrent. Verum tam Pulm. & Berlm. quam mei omnes MSS. cum Edd. Ven. Parm. Colin. &c. & Schol. promittunt habent. quod mutari nolim. Officia sua, & opes ei promittunt, seque illi in quavis re auxilium duros spondent, ut proceres Mitylenei L. viii, 121.

Accipe templorum cultus, aurumque Deorum
Accipe; si terris, si puppibus ista juventus
Aptior est, tota, quantum valet, utere leibo.

718 TEQUE MINOR SOLO] Qui tantum te minor factus es, tamen major Caesare; si vis tantummodo, omnes potes cogere ad bella. SCHOLIAST.

719 IN FATA] Priora. Nam ait supra

- - - jam pondere fatis
Deposito securus abis.

IDEM.

720 INQUIT] Verba Pompeji. Tu. Verba poetae. gemisus sc. Larissaeorum. IDEM.

726 NUNC TIBI, MAONE F.] Aversione ad Pompejum absolvit hanc narrationem. Estque epiphonema ex favore oppidanorum collectum. Et qui foelix est beneficio Dei: Etenim, qui foelix est, & foelicitate sua erigitur, nescit, se amari, maxi-

At tibi jam populos donat gener. ^a avehit inde
 Pompejum sonipes: gemitus, lacrimaeque sequuntur,
 725 ^b Plurimaeque in saevos populi convicia divos.
 Nunc tibi vera fides quaesiti, Magne, favoris
 Contigit, ac fructus. ^c felix se nescit amari.
 Caesar, ut Hesperio vidit satis ^d arva natate
 Sanguine, parcendum ferro, manibusque suorum
 730 Jam ratus, ut viles animas, perituraque frustra
 Agmina permisit vitae. sed, castra fugatos
 Ne revocent, pellatque quies nocturna pavorem,
 Protinus hostili statuit succedere vallo;
 Dum fortuna ^e calet, ^f dum ^g conficit omnia terror;

735 Non

VARIAE LECTIOES.

^a *advehit* V. I. R. I. O. I. M. Edd. Ven. Br. Med. *at veht* A. *et veht* Edd. Rom. Parm. ^b Versus hic deest in Bouh. ^c *sest* A. ^d *arma* R. pr. ^e *valet* Edd. Rom. Parm. Paris. ^f *cum* Ed. Haer. Gryph. Maitt. ^g *continet* suprascr. *conficit* V. pr.

maxime ab iis, de quibus bene demeretur. Virtutem crescentem sequitur favor. Gloriam comes est favor apud bonos, apud malos, invidia. *Sulsius* aliter exponit hoc epiphonema. In duobus pervetustis codicibus repperi has duas voces commutatas, & transpositas. *Nunc tibi vera fides quaesiti Magne fa.* HORTENS. *Nunc tibi vera f. q.* M. Nunc cognoscere tibi licet, qui vere sint amici tui. Cicero. *Ut aurum igne, sic benevolentia fidelis periculo aliquo perspicui potest.* BERSMANN. Ut Hortens. disposuit verba, sic inveniuntur quoque in Steph. variis lect. duobus MSS. Pulm. & meis, ac Edd. Ascens. Veriell. & Micylli. Obscurius haec exponit Hortens. Melius ceteri cum Schol.

726 FAVORIS] Duobus vitiis Pompejus laborabat: nam & favoribus multum gaudebat, ut in primo ipse Lucanus:

*famaeque petitor
 Multa dare in vulgus, totus popularibus auris
 Impelli.*

Et vitio superbiae quodammodo tangebatur. Nam uno digito caput scalpebat, quod est superbiae indicium. Unde Martialis de eo in Epigrammate

*Magnus, quem metuunt homines, digito caput uno
 Scalpit. quid, dicas, hunc sibi velle? Virum.*

Quidam autem luxuriae vitium esse dicunt, ut Juvenalis:

*— — — nunquam patiens tibi deest amicus
 Stantibus & salvis his collibus: undique ad illos
 Conveniunt, & carpentis & navibus omnes,
 Qui digito scalpunt uno caput.*

SCHOL. In meis Codicibus non plura ex tam insigni Scholiastae loco comparent, quam usque ad *superbiae indicium*. Cetera supplevi ex MSS. doctissimorum virorum Lindenbrogii & Scriverii, qui ad Terent. Hecyr. Act. 11. & ad Martial. Spectacul. Fragm. haec protulerunt: ubi omnino videndi.

727 FELIX SE NESCIT AMARI] Tunc enim fides amantium esse probatur, cum adversa oriuntur. Cum felix, inquit, esses, felicitati offerri obsequium putabas solere, non Magno. At nunc miser factus, quod ante omnes te duxerint, te cognoscis. Sed hoc Poeta generatim dixit. SCHOLIAST.

729 MANIBUSQUE SUORUM] Et hic expressa est crudelitas. Parcit, sed ideo ignoscit, quia non vult suos in occidendo diutius laborare; non, quia miseretur inimicis. IDEM. Voss. sec.

731 FUGATOS] Ne Pompejani in castra redeuntes, nocte interposita, timere desinant. IDEM.

735 NON VERITUS &c.] Hoc dicit. Caesar iussurus militi suo, ut Pompejanorum invaderent castra, non verebatur, ne jam milites fessi graviter ferrent hoc sibi imperari. Nam gratum hoc erat illis futurum; quia in praedam mittebantur. IDEM.

435 AC MARTE SUBACTIS] i. e. defatigatis scil. illis Caesarianis; sive cum jam Pompejani subacti proelio viderentur. IDEM. Msc. tria. *aut Mars.* quidam legunt *haud*. BERSM. *Subactis* i. defatigatis. GROT. Sulpit. Ascens. & alii *haud* exhibent, intelligentes *non viatos*. ut Lib. VIII, 144.

Mars

- 735 Non veritus, grave^a ne fessis, ac Marte subactis,
 Hoc foret inperium.^b non magno hortamine miles
 In praedam ducendus erat: victoria nobis
 Plena viri, dixit: superest pro sanguine merces,
 Quam monstrare, meum est:^c nec enim donare vocabo,
 740^d Quod sibi quisque dabit. cunctis, en! plena metallis
 Castra patent: raptum Hesperii^e è gentibus aurum
 Hic jacet; Eoasque premunt tentoria gazas.
 Tot regum fortuna simul, Magnique, coacta
 Exspectat dominos. propera praecedere, miles,
 745 Quos sequeris: quascumque tuas Pharsalia fecit,

A victis

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a nec A. ^b magnoque M. ^c neque VV. LL. Steph. P. 2. B. 2. V. 4. Edd. qdd. ^d quam H. ^e ex B. 1. V. 1. deest in A.

Marte subactum. aut habent quoque variae lectiones Steph., quinque Pu'm. sex mei recentiores, & Edd. Ven. Brix. Med. Durissimum videtur, victorem exercitum vocari *subactum Marte*: sed nec ad Pompejanos referri potest. an fuit?

- - - *fessis, ac Marte subactis.*

i. e. lege rei militaris coactis. *Subigere* pro cogere frequenter occurrere, sciunt docti. V. Heint. ad Claudian. in Rufin. L. 11, 314. An potius *fessis à Marte peractis* vel *subactis*, defatigatis vincendo; quod amico venit in mentem; & quo sensu vulgata etiam sumi debent.

736 HOC FORET] Alii *non foret*. Nos retinimus *hoc* ex fide trium Mscr. & librorum quorundam. BERSM. *Non foret* ediderat vitiose Gryphius, quem temere secutus est Pulmann. Revocavit veterem scripturam jam dudum Modius Novant. LL. Ep. 24. Maittaire tamen rursus *non* exhibuit. Alter MSS. & bonus sensus.

739 DONARE VOCABO] In Regio primo, Voss. primo, & secundo exaratur *vacabo*. Hoc sensu. Meum tantum est monstrare praedam, non etiam donare, cum sibi quisque eam rapere possit. Sed magis placet vulgatum. Monstrare debeo vobis praedam: *monstrare*, dico: nam nolo dicere *donare*, cum ego illis non *dabo*, sed quisque sibi *dabit*.

744 PROPERA PRAECEDERE] i. e. Pompejanos, quos fugans sequeris, tranti; scilicet, ut prior ingrediaris in castra. SCHOL. Vitiose novitiae quaedam Edd. & recentiores MSS. *procedere*. V. Doct. Wasse ad Sallust. B. Cat. c. 49. *properares ad urbem accedere*.

746 A VICTIS RAPIANTUR OPES] Scribe ex f-

de MSS. *rapiuntur*. Nisi praecedis Pompejanos, jam illi rapient suppellectilem, quae in castris est, quaeque vobis victoriae jure debetur. GROT. Vulgo exponunt, eripiantur victis. Sed optime *rapiuntur* est in Mscr. Berlín. Regio primo, Witt. Voss. sec. & tert. Bouh. Hulst. Marp. & Ed. Ven. Nisi properas miles, opes, quae jam jure belli sunt *tuae*, rapiuntur, vel *rapiuntur* (ut est in uno Berlín.) & auferentur per victorem, nec tibi victori, cui debentur, eas relinquent.

746 NEC PLURA LOCUTUS] Al. *sic milite jussu*, & eodem modo in alio vet. exemplari. HORTENS. Hic quoque prior editio habuit, *sic milite jussu*, quod manuscripti testantur. GROT. vs. 618. *non plura locutum vita fugit*. Sic *milite jussu* habent var. lect. Steph. duo Pu'm. tres Berlín. & unus ad marg. cum septem meis & Edd. Rom. Parm. Omniboni, & aliorum. *locuto* unus Oxon. Sed praeterea in Voss. prim. & secund. a m. pr. non conspicitur ille versus *impulsi* &c. satis languidus. Ut forsán Lucanus, certe non male, reliquerit,

- - - *Sic milite jussu*
Ire super gladios, supraque cadavera patrum,
Es c. c. duces; quae f.

Saltem hunc locum jam olim varie descriptum fuisse, ex tanta variatione patet. Sed his auctorem opus suum edidisse, non puto: de quo alibi plura diximus.

749 QUAE FOSSA] Nulla res valet retinere properantes; sed cuncta perumpunt. SCHOL.

751 SCIRE RUUNT] i. e. festinant nosse, propter quas opes gesserint bella civilia. IDEM.

751 SCIRE RUUNT] Sic eleganter, & magna cura

A victis ^a rapiuntur opes. nec plura locutus
 Impulit amentes, aurique cupidine caecos,
 Ire super gladios. ^b supraque cadavera patrum,
 Et ^c caelos calcare ^d duces. quae fossa, quis agger
 750 Sustineat pretium belli, scelerumque petentes?
 Scire ^e ruunt, quanta fuerint mercede nocentes.
 Invenere quidem spoliato plurima mundo,
 Bellorum in sumtus congestae, pondera massae:
 Sed non ^f implevit ^h cupientes omnia mentes.
 755 Quidquid fodit Hiber, quidquid Tagus expulit auri.
 Quodque legit dives summis Arimalpus harenis,

Ut ^g ra-

VARIAE LECTIOES.

^a rapiuntur vulgo. ^b superque V. 1. ^c caecos B. 1. in m. ^d deos B. 1. ^e vulgo volunt. ^f mundi R. 1. ^g implerunt alii. complevit Hort. m. ^h capientes O. 1.

cum efficacia scribitur in Vossianis tribus, uno Pulm. & Berlm. MSS. pro *volunt*. Et recte explicat Scholiast. *festinant*. Ante me ex plurimis MSS. ita scribendum esse, jam monuit Ill. Heins. ad Silium Ital. L. 1, 270. & ad Claudian. L. 111. de R. Prof. 386.

*Quales pestiferas animare ad crimina taxes
 Torva Megæra ruit.*

Plura exempla vide in notis Cl. Drakenb. ad Silium L. XIV, 581. Apud Valer. Maxim. L. v. c. 1. §. Ext. 1. *Quis autem illam osculari non curaret*, in MSS. multis est *curreret*. ut edidit Pighius. Forte legendum *rueret*. *ruit* in *curret* sic abierat apud Senecam Herc. Fur. 840.

Quantus Eleum ruit ad Tonantem.

ubi consule J. F. Gronovium.

753 IN SUMTUS] Quos Pompejus collegerat ad belli auxilia necessarios. SCHOL.

754 IMPLERUNT] Ita rectius quam *implevit*. Est enim in hoc versu expletus sensus. GROT. Pro Grotii lectione faciunt Edd. Veneta, Sulpit. Ascens. Versell. Paris. Micylli, & Hortens. Sed MSS. omnes constanter retinent *implevit*. Voss. unus *implebis*. Quare contra MSS. nihil mutari velim. Cum Grotio tamen, quidquid alii obloquantur, Tensum in hoc versu finitum existimo. Nam *quidquid* &c. debent pertinere ad ^a *rapiant*, quod aliter nimis nude positum est. Sensus est vel sic perspicuus. Non, illa pondera massae non implerunt; sed illa massa, quae in castris fuit, non explevit, & satiavit cupientes omnia. Nam quamvis raperent totius orbis divitias, parvo scelus suum se vendidisse putabunt; quia ipsam Romam concupiscunt.

755 TAGUS] Fluvius Hispaniae; ubi aurum nascitur, vel solet inveniri. SCHOL.

755 QUIDQUID TAGUS EXTULIT AURI] Msc. *expluit*, fortasse pro *expulit*, sicut est in altero Msc. alii *expuit*. BERSM. *Expulit* reposuit Grotius, & recte: quomodo habent etiam Pulm. tres, & mei optimi, plurimique cum MSS. plerisque ab Heinsio conlatis (V. Drak. ad Sil. 12, 395.) & Edd. Rom. Parm. Ascens. Versell. & Paris. i. e. alveo suo eiecit, & destituit. Sed & alterum non plane damnum. *Ferre* enim, & *vehere* aurum Tagus, ut alii *auriferi* fluvii, dicitur. Expressit quodammodo noster Senecam Thyeste. 352.

*Non quidquid fodit Occidens;
 Aut unda Tagus aurea
 Claro revehit alveo:
 Non quidquid &c.*

756 QUOD LEGIT] Msc. quatuor *quodque legit*. BERSM. *Quodque* praetulit Grotius cum MSS. & Edd. plurimis. Tres tamen Voss. primi, Witt. Hulst. Edd. Rom. Parm. Sulp. Vers. Aldi, Col. Steph. Gryphii &c. habent in praeterito *quod legit*, ut *fodit*, *expulit*.

756 ARIMASPUS] Hi barbari sunt, qui fragmenta auri colligunt, qui singulos oculos habere dicuntur. SCHOL.

757 UT RAPIANT] Quamvis rapiant haec omnia, non tamen putabunt, praemia mentis respondere. GROT.

757 PARVO VENISSE] Ut haec, inquit, omnia rapiant, parvo se credunt sua scelera vendidisse. SCHOL.

757 PUTABUNT] Unus Pulm. Voss. tres Witt. Reg.
 Ecce

- Ut ^a rapiant, parvo scelus hoc venisse putabunt.
 Cum sibi Tarpejas victor ^b desponderit arces,
 Cum spe Romanae ^c promiserit omnia praedae.
 760 Decipitur, ^d quod castra ^e rapit. capit inopia ^f plebes
 Cespite patricio ^g somnos; ^h cassumque cubile
 Regibus infandus miles premit: inque parentum,
 Inque toris fratrum posuerunt membra nocentes;
 Quos agitat vesana quies, somnique furentes:
 765 Thessalicam miseri versant in pectore pugnam.
 Invigilat cunctis ⁱ saevum scelus, armaque tota
 Mente agitant, capuloque manus absente ^k moventur.

Ingemuiffe

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a rapiat V. 1. ^b desponderit B. 1. desponderet A. desponderat M. desponderet R. pr. spondenderis O. 1. desponderet V. 1. ^c spem V. 1. Ed. Elz. ^d qui H. A. ^e petis rapit B. 1. ^f pubes A. male. ^g somnum B. 1. ^h vacuumque vulgo. ⁱ saevum V. 2. ^k movetur V. 2.

Reg. pr. a m. sec. & Amst. putabant. cum Edd. Ven. Sulp. Aldi, Paris. Mic. & Hortens. Ut foret sensus. Quamvis illic rapiant, sive rapuerint, quidquid Hiber fodit &c. tamen putabant hoc nimis exiguum pro tanto scelere. Sed melius placet putabant, eo^q quem superius dixi, sensu.

760 DECIPITUR] In fraudem se exillimat incidisse. SCHOL.

760 CASTRA] Castra, non Romam. GROTI.

760 IMPROBA] Mscr. tria impia. & tert. infima. BLERSM. Receptit Grotius in texum impia: quod omnes omnium, meique Codd. jubent. Improba est in Edd. principe, Parm. Aldi, Colin. Steph. Gryph. Pulm. Hortens. &c. Nec spernerem hanc vocem, nisi MSS. praecirent. Notat enim hominem audacem, impudentem, & plus, quam decet, sibi adripientem. Ovid. L. XII. Metam. 112.

Debilitaturum quid te petis, improbe, munus.

Phaedr. F. 65.

Mordaciorem qui improbo dente adpetit.

Lib. VIII, 557. Ptolemaeum hoc sensu vocat improbum puerum. Hinc spes improba Lib. IV, 30. Justin. L. XXII, 7. & saepe. Vide, quos laudat Doct. Duker. ad Flor. L. III, 10, 17. Eadem varietas in hac voce est Lib. V, 158.

761 PATRICIO] i. e. in his locis quiescunt Caesariani milites, in quibus intra castra requiescere Pompeiani consueverant Senatores. SCHOL.

761 VACUUMQUE CUBILE REGIBUS] Voss. sec. & prim. a m. sec. Oxon. prim. duo Pulm. & unus Berlm. MS. cum variis Steph. lect. stratumque exhibent. cubile scilicet, quod, in usum regum ac

ducum erat stratum. Triclinia strata Caes. B. Civ. III, 96. Sed aliud latet. Scribendum enim omnino, ut feci, cassum i. vanum, vacuum, quae vox manifeste ex glossa paulo ignotioris vocabuli inrepsit. Glossae Voss. sec. scribunt caesum, vel cassum i. vanum, vel vacuum. caesum est in Regio primo, & Voss. tertio. caesis Reg. recent. Sed cassum exhibet clare Marpurg. cum Hortensii margine. Lucret. L. IV, 369. lumina cassus aer. Vide Cerdam ad Virgil. L. II. Aen. 85.

- - - nunc cassum lumina lugent.

Saepe hanc vocem restituit Heinsius. Inspice ad Ovid. L. V. Met. 482. VI. Fast. 426.

764 SOMNIQUE FURENTES] Canterus Novarum lect. L. III. cap. 2. somnique furentes Thes. PULMANN. Sane non magnopere fruebantur somno i. voluptatem cum utilitate commixtam ex somno capiebant, si verabant in pectore pugnam Thessalicam. Optime Lucanus somnis furentibus, & vesana quiete eos agitados esse dicit, qui &c. Vide seqq. Ut hic victoribus furentem stimulus scil. Eumenidum dat somnum, ita Corneliae timidum adscribit Lib. VIII, 43.

- - - tristes praesagia curas

Exagitat, trepida quatitur formidine somnus:

Thessaliam nox omnis habet.

Sollicitos somnos dixit supra VI. 8.

765 MISERI] Miseri ipsi versant; si miseri, quies vertatur. SCHOL. Ut scilicet iungamus somnique furentes versant miseri, &c. Miseri habet Voss. sec. miseri Voss. quart. a m. sec. Quaed. Edd. veteres etiam delent distinctionem post sa-

ren-

Ingenuisse · putem campos, terramque nocentem
 Inspirasse animas, infestumque aëra totum
 770 Manibus, & superam Stygia formidine noctem.
 Exigit à meritis ^b tristes victoria poenas.
 Sibilaque, & flammæ infert sopor: umbra peremti
 Civis adest: sua ^c quemque premit terroris imago.
 Ille senum vultus, juvenum videt ille ^d figuras:
 775 Hunc agitant totis ^e fraterna ^f cadavera somnis:
 Pectore in hoc pater est, omnes in Caesare manes.
 Haud alios, nondum Scythica purgatus in ara,
 Eumenidum ^g vidit vultus ^h Pelopæus Orestes:

Nec ma-

VARIÆ LECTIONES.

a vulgo *putes*. *putant* VV. LL. Steph. *putat* P. 1. b *tristis* R. fr. W. c *quæque* Ed. Hort. d *figuram*
 B. 1. V. 1. e *seva* H. f *pericula* VV. LL. Steph. g *valis* VV. LL. Steph. *vult* vid. Marp. h *Pelope-*
jus Horestes MSS. & Edd. qdd.

rentes. Mihi magis vulgata distinctio adridet.

765 PECTORE] Mscr. *pectora*, mendose. BERSMANN.

766 INVIGILAT] Hoc enim in somniis vident, quod per diem admiscere crudeliter. SCHOL.

768 INGENUISSE PUTES C.] Passim secundam personam subjunctive adhibent, pro incerto, & quovis homine. L. VIII, 147. *mutare putares*. consule viros doctos ad Petron. c. 108. Vellej. L. II, 25. Justin. L. II, c. 12. *Ut in muliere virilem audaciam cerneret*. quo loco motus eodem capite illic legere mallem, *ut intelligeres, quam nullae essent hominum adversus Deos vires*. vulgo *intelligeres*. Hic tamen tres Codd. Pulm. unus Bersm. & mei octo, inter quos præstantissimi, cum Ed. Ven. Msc. & Hort. habent *putem* ex persona poetæ, qui posset dicere *putes*, si ipse illos tumultus furiarum vidisset. Nunc *putem*, ait rectius, & dat causam consternationis illorum. Quia scilicet umbræ occisorum impleverunt totum aëra, ruptis cum gemitu (ut solet in tali re! Vide ad L. III, 10.) terris.

769 INSPIRASSE] Occisorum animas ad superos remeasse, quæ exercitarent eos, à quibus fuerant interemti. *Noctem* sc. infestam esse. SCHOL.

769 INFECTUM] *Infestumque* Msc. vitiose. (*confestumque* Reg. uterque, Voss. prim., BERSM.

770 SUPERUM] Mscr. quatuor *superam* h. e. tenebras superioris hemisphaerii. IDEM. Bene *superam* in textu restituit Grotius, ut habent omnes MSS. & Edd. veteres. *Superum* à Colineo ortum est, quem Steph. Gryph. &c. secuti sunt; *Supera* nox est, quæ super terras est, quæ *superas*

dicuntur inferorum respectu. Latius de hac voce egimus ad L. III, 712. Adde Cel. Burm. ad Valer. Flacc. L. VII, 259. Virg. Aen. VI, 128. Senec. Hippol. 145. Claud. R. Prof. I. in I. &c.

771 MERITIS] MISERIS Msc. Plaut. *nihil est mi-ferius, quam animus hominis conscius*. BERSM. Unus item Pulm. Voss. sec. & prim. pro var. lect. *miseris*. vs. 784.

Et quantum poenæ misero mens conscia donat.

771 VICTORIA] Ipsa victoria poenas sumebat à victoribus. SCHOL.

772 SIBILA] Scilicet, ut agitari Furiis viderentur. IDEM.

776 OMNES] Singuli, inquit, singulos videbant; Caesar autem universos. IDEM.

777 IN ARA] Sc. ab Diana. Orestes furens in Taurica regione à sorore Iphigenia Dianæ Scythiæ Sacerdote sanatus asseritur. Nam in Aulide (illo MS.) Iphigenia sublata est; cum in locum ejus esset cerva supposita. IDEM. Voss. sec. In primo alia multa habentur, sed manu recentiore ad-texta.

780 DESISSET] Scil. insanire. Acute dictum, *cum desisset*. Majorem enim furorem habuit, cum resipuit; quia tunc se patricidium fecisse cognovit. SCHOL. *Desisset*. à sanitate mentis decisset. Mscr. *desisset*, mendose. BERSM. *Desisset Agave*. Ita rescripsimus pro *desisset*. Non magis externati erant, aut Pentheus, cum Agave fureret, aut ipsa Agave cum furere desisset; & scelus suum agnosceret. GROTIUS. Ed. pr. Probat hanc nostram emendationem MS. P. IDEM. Ed. sec. Probat

- Nec magis adtonitos animi sensere tumultus,
 780 ^aCum ^bfureret, Pentheus; aut, cum desisset, ^cAgave.
^dHunc omnes gladii, quos aut Pharsalia vidit,
^eAut ^fultrix visura dies, stringente Senatu,
 Illa nocte premunt: hunc infera monstra flagellant.
 Et quantum misero poenae mens conscia ^gdonat,
 785 Quod Styga, quod manes, ^hingestaque ⁱTartara somnis,
 Pompejo vivente, videt! Tamen omnia passo,
 Postquam clara dies Pharsalica damna retexit,
 Nulla loci facies revocat feralibus arvis
 Haerentes oculos. cernit propulsa ^kcruore

790 Flu-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a dum, dum A. ^b fureret B. 1. ^c Agave W. ^d nunc V. 1. ^e haud V. 1. ^f victrix P. 2. B. 1. R. 1. V. 1. ^g dedit W. ^h vulgo ingesta. ⁱ corpora P. 1. R. pr. W. M. ^k furore O. 1.

bat & secutus ut saepe Lucani in *iniqua* Papinius:

- - - cum lassa furorem

Vicit & ad comitum lachrymas expavit Agave.

Et alibi:

Penthea jam fractis genitrix Cadmeia thyrsis,

Jam dimissa deo, pectusque adosperata cruentum

Insequitur planctu.

Quare & quod praecessit, cum fureret, est *ἐκείνη* & ex posteriori supplendum *Agave*. GROT. Ed. tert. Egrege ita correxit Grotius; quod non intellexit in suo Cod. inventum Bersmannus. Hanc emendationem non tantum fortiter confirmat optimus Scholiae; sed etiam MSS. mei septem vel octo, in quibus praestantissimi Vossiani, & Regii. *Dedit* Witt. & Amst. alii *desisset*, *desisset*. &c. *d. servisset* Pulm. unus. *Desisset*, pro varia lectione in margine jam posuit Hortensius; nam quod Ascensium olim ita excudisse dicat Ill. Rutgersius L. 1. Var. L. L. c. 12. in eo fallitur. Edidit, & exposuit *desisset* i. male scivisset, desipisset. Ipse autem corrigit *aut deservisset* ex L. v, 303. nec, dum *deserviat ira*, sed omnino probum est *desisset*; quod verbum eodem modo corruptum fuit apud Claudian. L. 11. in Eutrop. 526.

Et rabiem desisse dolens.

ubi consulatur N. Heinſius, qui ibi quoque hanc Grotii emendationem probat, quam puto Scholiae ab illo deberi.

782 STRINGENTE SENATU] Dicit illum diem, quo in Senatu occisus est à Bruto, & Cassio, & reliquis multis Senatoribus. SCHOL.

784 ET QUANTUM] Admirando. IDEM. Cum

quadam indignatione. Atque ita ex MSS: legi rursus curavit Grotius. Vulgo enim erat *heu*, exceptis Edd. Rom. & Parm. *Hem* est in uno Regio, & Oxon. in Marp. *Ha*. in Oxon. primo *En*. In ceteris *ex*, recte. Vid. ad L. v, 58. dein reposui ex primis editis, & MSS. plurimis, optimisque misero poenae pro *p. mis*.

784 MENS CONSCIA] Hoc loco ostendit, poenam nocentibus non extrinsecus nasci; sed de propria mente descendere: nam ipsa est, quae efficit insanire; ut ait Cicero pro Roscio (Amer. 624.) *suae malae cogitationes, conscientiaeque animi terrent*. *Hae* (haec MSS.) *sunt impiis assidue, domesticaeque Furiae* (ferae MSS.) SCHOL.

785 INGESTAQUE TARTARA SOMNIS] Sic, non *ingesta*, ut vulgo fit, jubent constanter legi MSS. omnes Steph. Pulm. Berſm. & mei cum Edd. Rom. Parm. & Omniboni. Quod monuit jam ingeniosissimus Heinſius ad Claudian. Lib. 111. R. Proſerp. 81.

Nuncia materno facies ingesta sopori.

ubi omnino consule, uti & Barthium p. 457. MSS. etiam Cantabr. eodem modo scribunt, monente Clar. Waffio, qui etiam ita legit, additque locum Macroh. L. 1. Somn. Scip. c. 1. *Rerum facies non dissimilia significans à Tulliano Scipione per quietem sibi ingesta narratur*. Statius L. vi. Theb. 465.

- - - bacchantur utriusque

Tisiphone castris, fratrem huic, fratrem ingerit illi, Aut utriusque patrem.

Seneca Epist. xii. Ingerere alieni Epicurum.

786 VIVENTE] Nam pejora pateretur etiam, si & Pompeji umbra ad eum venisset. SCHOL.

787

790 Flumina; & excelsos^a cumulis aequantia colles
Corpora, sidentes in^b tabem^c spectat acervos,
Et Magni^d numerat populos: epulisque paratur
Ille locus, vultus ex quo, faciesque^e jacentum
^f Agnoscat. juvat, Emathiam non cernere terram,
795 Et lustrare oculis campos, sub^h clade latentes.
[Fortunam, Superosque suos in sanguine cernit.]
Ac, ne laeta furens scelerum spectacula perdat,
Invidet igne rogi miseris, coeloque nocenti
Ingerit Emathiam. non illum Poenus humator
800 Consulis, & Libyca succensae lampade Cannae

Compel-

VARIAR LECTIOES.

^a cumulos V. sec. am. pr. ^b tabe V. i. R. i. ^c expectat B. i. ^d pop. n. B. z. ^e jacentes P. i. B. z. non male. V. ad L. vi, 542. jacentem Ed. Ven. Par. ^f agnoscat Ed. Hort. ^g lustr. & camp. oc. B. i. sed l. B. i. ^h caede Marp.

787 PHARSALICA] Reg. unus, Amstel. Edd. Rom. Parm. Paris. 1512. aliaeque Pharsalia; uti & vs. 823. viii, 14. Pharsalia castra 514. Pharsaliarum. Philippi campi Vell. ii, 86. sed vide ad L. ii, 49. iii, 454. & saepissime.

789 Oculos] i. e. Caesaris, cum crudele spectaculum videre non horreret. SCHOL.

591 SIDENTES] Putrescentes, deficientes. numerat in cadavribus scilicet. IDEM. Mis. sidentes, corrupte. alii depressos. Manantes sanie dicit, & putrescentes. BERSM. Unde Sulpitius, Ascens. Micyll. & Hortens. habeant depressos, expiscari non possum. Glossa certe est sidentes, quod omnes servant MSS.

794 NON CERNERE TERRAM] Ut videri terra non possit, cum sit tecta corporibus. Hoc sequenti versu est executus. SCHOL. Recte & ex genio Lucani. Recentior glossator in Voss. secundo legit etiam nunc; quia scil. ibi vicit. Nil muta. Ceterum vide similia in notis Drakenb. ad Silium L. xii, 522.

Hic fluvium, & campos abscondit caede virorum.

796 FORTUNAM &c.] Deest hic versus in antiquissimis libris, Regio primo, Bouhier. Item Voss. sec. tertio, & Wittriano; nisi quod ultimis tribus margini sit adscriptus. Quare vehementer suspectus est hic versus, & salvo sensu commode abesse potest.

797 AC NE] In Cod. vetusto ac ne laeta &c. Inde Fortunam sup. HORTENS.

798 INVIDET IGNE MISERIS] Non comburit, non sepelit: & est verus verbi constructio, cujus meminit Diomedes. SULPIT. Nam & cum ge-

nitivo, Invideo tibi gloriae: & cum accusativo (quod in versu mansit) Invideo tibi gloriam, dici ait. Vide Lib. i. MICYLL. Igne uris sed supra scr. rogi est in Voss. primo.

798 COELOQUE NOCENTI] Ut sidera videant crimen admissum de mortetantum. SCHOL.

799 HUMATOR] Hannibal scilicet, & Poeni hostes licet essent, sepelierunt tamen cadavera principum Romanorum i. Pauli Consulis, qui Punico bello occisus, ab hostibus sepultus est. IDEM.

800 CONSULIS] Tiberius Gracchus Consul in Lucania a Poenis ab Hannibale est sepultus: cum adhuc ejusdem Gracchi exercitus armatus staret. Hic autem a Fulvio quodam Lucano hospite suo per colloquium est proditus Poenis. Vel aliter. Poeni cum essent hostes, tamen sepelierunt cadavera Romanorum Pauli, & aliorum. IDEM. De Paulo Aemylio dictum accipio; is enim ad Cannas periit. Et hoc sequentia quoque arguunt, quod addit:

Et Libyca succensae lampade Cannae.

Succensae enim Cannas omnidoxum dicere videtur, pro, accenso rogo ad Cannas, sive etiam pro, rogo contulis, qui ad Cannas periit. Meminit autem historiae Livius Lib. ii. Decad. 3. Tum sepeliendi causa, inquit, conferti in unum corpora suorum iussit. Ad octo millia fuisse diemur fortiss. virorum. Conf. quoque Romanum conquistum, sepulchrumque quidam auctores sunt &c. Nam Marcellus, de quo quidam hunc locum intelligi posse putant, in Apulia, ubi & Hannibalis insidiis circumventus, atque occisus fuit, sepultus traditur. Ut idem Livius lib. vii. Decad. 3. ait. MIC.

Ecce 3

Ni-

Compellunt, hominum ritus ut servet in ^a hostes:
 Sed meminit, nondum ^b satiata caedibus ira,
 Cives esse suos. Petimus non singula busta,
 Discretosque rogos: ^c unum da gentibus ignem;
 805 ^d Non interpositis urantur corpora flammis.
 Aut, generi si poena juvat, nemus exstrue Pindi;
 Erige congestas Oetaeo robore silvas;
 Theſſalicam ^e videat Pompejus ab aequore flammam.
 Nil agis hac ira: tabesne cadavera solvat,
 810 ^f An rogos, ^g haud ^h refert: placido Natura ⁱ receptat
 Cuncta sinu, finemque sui sibi corpora debent.
 Hos, Caesar, populos si nunc non ^k uſſerit ignis,
 Uret cum terris, uret cum gurgite ponti.

Commu-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *hoste* V. 1. *hostem* VV. LL. Steph. P. 3. B. 1. Edd. Rom. Parm. Brix. Med. ^b *saturata* V. sec. pro var. lect. ^c *verum* Ed. Hort. ^d *nec* V. 1. ^e *ut* B. 1. Ox. pr. Edd. Rom. Parm. Ascens. Mic. Hort. ^f *aut* VV. LL. Steph. B. 2. ^g *aut* H. ^h *disert* B. 1. ⁱ *receptis* VV. LL. Steph. ^k *uſſerit* A.

Nihili sunt, quae de Graccho hic ait Scholiaſt. *Ingerit Emathiam* interpretor: facit Emathiam unam ex illis terris, quae nocens habent coelum. Vulgo Hypallagen statuunt. pro, *ingerit coelum nocens Emathiae* sive inficit Emathiam.

803 CIVES ESSE SUOS] Ut haec sit causa non donandae sepulturae; quod scit, eos cives suos fuisse, non hostes. SCHOL.

803 PETIMUS] Verba poetae quasi pro mortuis rogantis. IDEM.

806 GENERI] Mſc. *generis*, male. Si Pompejum maiore vis afficere aegritudine. BERSM.

808 AB AEQUORE] Ut haec sit poena Pompeji, si in longinquo positus videat suos concremari. SCHOL.

809 NIL AGIS] Ut tanto cruciatu adficiatur corpus, cum jacuit insepultum. IDEM.

811 FINEMQUE SUI] h. e. postquam interemta fuerint, nihil requirunt; at ipsa sibi finem adie-runt, cum tabescunt. IDEM.

814 COMMUNIS] Ut coelum cum terra ardeat, ubi hominum ossa sunt. *Ἐκθύμωσι* dicit futuram orbis, & coeli. IDEM.

815 TUAM FORTUNA VOCABIT] MSS. duo Berſm. Voſſ. sec. & prim. pro var. lect. alique (V. Burm. ad Phaed. F. 16.) ac Ed. Veneta *locabit*. Non audio. *Vocari* dicuntur homines, quo ire jubentur. Hinc L. 111, 336.

Vel cum tanta vocent discrimina Martis Hiberi.
 Seneca Agam. 591.

- - *Et miseros libera mors vocet,
 Portus aeterna placidus quiete.*

Herc. Oct. 1916.

- - - *jam ne Elysias
 O gnate, domos, jam litus habes,
 Ad quod populos Natura vocat.*

Silius L. IV, 510. X, 523.

- - - *cum fata vocabunt,
 Tale precor nobis, salva Karthagine letum.*

Plura vide ad Lib. 1, 146. Heins. & Drakenb. ad Silium X, 112.

816 FUNT ANIMAE.] *Sunt an.* est in duobus Pulm. Voſſ. pr. tert. & sec. pro var. lect. Item Regio utroque. Witt. Hult. & Amstel. *erunt* in duobus Berſm. Edd. Principe, Parm. & Mediol. sed *uigatum* tamen recte se habere contra tot MSS. puto. *Eunt* dicit, quia animae, quae hellerna luce è corpore demigraverant, tum in auras ibant, vel potius ad inferos. Aliquos enim dies inpendere huic itineri credebantur. Hesiod. Theogon. 720.

Τότοι & c.

• *Ἐντα γὰρ τυτταὶ, τὴ ἐπὶ ἔματι χαλκῶς αἰμῶν
 Ἐκ Γαίης κατὰ δεικτὴ ἰς Τάρταρον ἵκται.*

Adde Cerdam ad Virgil. Aen. VI, 579. Hinc noſter L. V, 652.

- - *dubium est, quod traxeris illuc,
 Adspicias Stygias, an quod descenderis, umbras.*

713.

- Communis mundo superest rogos, ossibus astra
 815 Mixturus. quocumque ^a tuam Fortuna vocabit,
 Hac quoque eunt animae. non altius ^b ibis in auras,
^c Non meliore loco Stygia sub nocte jacebis.
 Libera Fortunae mors est: capit omnia tellus,
 Quae genuit: coelo tegitur, qui non habet urnam.
 820 ^d Tu, cui dant poenas ^e inhumato funere ^f gentes,
 Quid fugis hanc cladem? quid olentes deseris ^g agros?
^h Hastrahere, Caesar, aquas: ⁱ hoc, si potes, utere coelo.
 Sed tibi tabentes populi Pharsalica ^k rura
 Eripiunt, camposque tenent, victore fugato.
 825 ^l Non solum Haemonii funesta ad pabula belli
 Bistonii venere lupi, tabemque cruentae

Caedis

VARIAE LECTIONES.

^a animam B. 1. ^b ibis R. pr. & V. pr. a m. pr. ^c nec B. 1. ^d tum Edd. Sulp. Asc. Par. Mic. ^e inhumatae V. sec. a m. sec. ^f manes B. 1. reges H. ^g urbes A. ^h Abstrahere P. 2. Hastrahere B. 1. ⁱ hic M. vel O. 1. Edd. Rom. Parm. ^k regna A. ^l nec V. sec. Edd. Asc. Mic. Hort. m.

713.

modo luce fugata
 Descendentem animam, primo pallentis hiatus
 Haeret adhuc Graeci.

Quamquam sunt, non penitus damno.

816 NON ALTIVS] Et hoc dicit. In morte nulla discretio est. Omnes animae simili sorte reperiuntur. Non tu quietiorem locum accipies. Dicunt Philosophi, Erythraeos campos in Planetarum consistere circulis. Ideoque dictum est, non altius ibis in auras, quam rem pleniter Felix Capella prosequitur. SCHOL. Iret in auras videtur poeta potius hic dixisse propter incertitudinem veterum notissimam, an Anima dissiparetur, & in auras iret, an vero ad inferos mearet: siue ergo anima eat in auras, non altius ibis in auras, siue ad inferos, non meliore loco jacebis.

818 LIBERA FORTUNA] A Fortuna. Fortunae mors non est obnoxia. Cunctis est quippe communis; nam vita fortunae, à qua regitur, mancipata est. SCHOL.

818 LIBERA FORTUNAE] Ita cum genitivo dixit auctor L. IV, 384.

suas curarum liber in urbes
 Spargitur.

Virgil. Lib. 1, 154. libera fati: ubi vide Pierium. Senec. Hippol. 492. Spei metusque liber. Plena manu collecta exempla vide apud Cl. Drakenb. ad Silium L. 11, 442.

is liber campi pastor.

Ediderunt autem sic hoc loco Veneti, Brixiani, Gryph. heredes, Pulm. Berlm. & seqq. placet quoque Heinsio ad Silium L. XIV, 630. qui tamen testatur, id tantum in tribus esse Codd. Est etiam in uno Berlm. solum, & meis quatuor, vel quinque. Ceteri vetustiores scripti, & editi Fortuna. ut Lib. VIII, 647. culpa libera. Elegantiùs tamen hic est Fortunae. Deinde lil. Heinsius legendum vult fors haec ex conjectura; sed nullus eum juvat codex; quare licet haec voces frequenter commutentur, ut diximus ad L. V, 773. & alibi. & sic in Liv. L. XXVIII, 27. famam mortis meae; in Voss. Cod. est fortis, tamen nihil temere hic innovem. Libera mors. vidimus modo in Seneca. Mors, siue mortuus est liber à fortuna, adeoque nihil inter eum, & Caesarem intererit.

819 COELO TEGITUR] Mecoenas (mellis ille, satis fortiter Ed. tert.) dixerat:

Nec tumulum curo; sepeliet natura relictos.

GROT.

820 TUM] Alia diversa lectio est, tu, quae mihi hoc loco quadrare videtur: atque ita duo codices vetusti diversis manibus in membranis exarati legunt; ut sit aversio ad Caesarem in hanc sententiam. Tu Caesar, cui haec gentes poenas dant, (citra interrogationem) quod inhumatae, & insepultae jaceant, quare deseris hos agros Pharsalicos, quod cadaverum putredine corrupti aërem infecerint. HORTENS. Hi tres sequentes versus absunt à Codd. Bouhier. & Regio primo. Adscripti tantum sunt quoque margini Voss. primi, tertii

- Caedis odorati, Pholoën liquere leones.
 Tunc ^a urfae latebras, obsceni tecta, ^b domosque
 Deseruere canes, & quidquid nare sagaci
 830 Aëra non sanum, motumque cadavere sensit.
 Jamque diu volucres, civilia ^c castra secutae,
 Conveniunt. vos, quae Nilo mutare soletis
 Threicias hiemes, ad mollem ^d serius Austrum
^e Istis, aves. numquam tanto se vulture coelum
 835 Induit, ^f aut plures presserunt aëra pennae.
 Omne nemus misit volucres, omnisque cruenta
 Alite sanguineis stillavit roribus ^g arbor.
 Saepe super vultus victoris, & in pia signa,
 Aut cruor, aut alto defluxit ab ^h aethere tabes,
 840 Membraque ⁱ dejecit, jam ^k lassis unguibus, ales.
 ! Sic quoque non omnis populus pervenit ad ossa,

Inque

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a vulgo *urfi*. ^b *domusque* VV. LL. Steph. Ed. Br. V. ad L. vi, 29. & alibi. ^c *bella* VV. LL. Steph. B. 2. ^d *segnis* Ed. Paris. Hort. ^e *itis* B. 1. ^f *haud* O. 1. ^g *arbor* P. 1. ^h *aëre* Hort. m. ⁱ *proiecit* V. sec. pro var. lect. ^k *laxis* P. 1. *lassis* O. 1. ^l *Hic* W. 2 m. pr. *si* M.

tii, & Wittiani. Qui praestantissimorum codicum consensus non est de nihilo. Nec explicat eos Scholiastes. Nihil tamen temere pronuncio. satis habeo, me monuisse.

823 PHARSALICA] *Pharsalia* Witian. Reg. rec. Amstel. & unus Berlm. cum. Edd. Rom. Parm. Sulpit. Ascens. Versell. Mic. Hortens. aliisque. V. ad vs. 787.

826 BISTONII] Thracii, quia Mars illic colitur, in cujus tutela sunt lupi, urfae, & urfi. SCHOLIAST.

828 URSAE] Sic rescripsi pro *urfi* fide variarum lectionum Steph., duorum Codd. Pulm. unius Berlm. utriusque Regum, & quatuor vetustissimorum Vossii. Dein *obscae* est in Var. LL. Steph. duobus item Pulm. uno Berlm. & Voss. pr. sec. quarto. ut Virgil. L. 1. Georg. 470.

^a *Obscaeque canes, inportunaeque volucres.*
 Et in eadem re infra L. ix, 141.

- - *Phariae canes avidaeque volucres*
Distulerint.

Confule Heinsum ad Ovidii Metam. L. xv, 797. 111, 140.

- - - *canes fatiatas sanguine herili.*
 & quae diximus ad L. i, 548.

- - - *stabile saevi*
Latravere canes.

ubi eadem varietas.

830 SENSIT] Ita reposui pro *sensit*, quod Grotius praetulerat cum Edd. Ven. Brix. & Med. & habent pauci MSS. Magno numero meliores *sensit* tum scilicet post cladem. Vitiose haec leguntur apud Lutat. *motum cadavera sensit*, ad Statii Theb. L. ix, 27.

^{cateruae}
Inceslarum avium, longe quibus aura nocentem
Aëra, desertasque tulit sine funere mortes.

Et ut nihil est tam absurdum, quod non committunt librarii, quae deest etiam in Amst. & *cadavera* in Huist.

831 VOLUCRES] Ubi cumque exercitus est, ibi sunt volucres. SCHOL.

834 AVES] Grues dicit, quae in initio hiemis à Thracia in Libyam veniunt, quae Libya non longe ab Aegypto, & Nilo separata est. *Serius*, dum praedam de cadaveribus exposcit. IDEM.

834 NUMQUAM TANTO SE] *Nusquam* Msc. non male. BERSM. *Nusquam* legit Modius Nov. ant. LL. Ep. 24. Sed contra MSS. praeter Berlm. unum, nil mutare opus est. Dicit, numquam tot aves uno loco simul adparuisse, quam nunc in Pharsalicis campis. *tanto se* autem exprimi curavi, jubentibus MSS. fere omnibus, & Edd. praeis, non *se tanto*. de verbo *induit* vid. Barth. ad Claud. iv. Conf.

- Inque feras ^a discerptus abit: non intima curant
Viscera: nec totas ^b avide sorbere medullas:
^c Degustant artus. Latiae pars maxima turbae
845 Fastidita jacet; quam sol, ^d nimbique, dielque
Longior Emathiis resolutam miscuit arvis.
^e Thessalia, infelix, quo tanto crimine, tellus,
Laesisti Superos, ut te tot mortibus unam,
Tot scelerum fatis ^f premerent? quod sufficit aevum,
850 Inmemor ut donet belli tibi damna vetustas?
Quae seges infecta ^g surget non decolor herba?
Quo non Romanos violabis vomere manes?
Ante novae venient acies, ^h scelerique secundo
Praestabis nondum siccos hoc sanguine campos.
855 Omnia majorum vertamus busta licebit,
Et ⁱ stantes tumulos, & qui radice vetusta

Effudère

VARIARUM LECTIONES.

^a disceptus R. pr. discretus V. 1. ^b avidae W. M. Ed. Aldi rectius. *audens* H. ^c degustantque P. 3. B. 2. V. 3. R. 1. M. Edd. Rom. Parm. Sulp. Ascens. Vers. Mic. Hort. aliaeque. ^d nimbisque VV. L. L. Steph P. 2. ^e vulgo Thessalica. Thessaliae P. 1. M. ^f premeres O. 1. ^g surgat B. 1. ^h scelerique H. ⁱ stantis V. 1.

Conf. Hon. p. 534. *sepe annus induit*. praeterea non inepte Wittii Codex habet *texerunt aethera pennae*; ut alibi.

834 SE TANTO] Mscr. duo, & libri quid. *santo se vulture coelum*. Tot vulturibus obiectum fuit, qui cadavera futura triduo praesentunt, teste Plinio. BERSM.

837 SANGUINEIS RORIBUS] Ut Virgilius.
- - - *spargis rapida ungula rores sanguineos*.

SCHOL. Cruentos rores ait Stat. L. 11. Theb. 674. *diros rores de sanguine* infra L. 1x, 701.

841 SIC quoque] Cum ab avibus manderetur. SCHOL.

845 FASTIDITA] Invidiose dictum; ut fastidiant canes, & aves cadavera Romanorum, nec sic tamen accipiant sepulturam. IDEM. V. Lutatium ad Stat. 1x. Theb. 301.

847 THESSALIA] Ita malui cum MSS. meis decem, & aliis, quam *Thessalica*. quod Grotius dederat ex tribus Pulm. & uno Berlm. ac Edd. Veneta, & Aldi: Adpositio est vulgaris *Thessalia infelix tellus*. vel *Thessalia tellus*, ut L. viii, 249. *Pamphylia tellus*. Sic *Graecia tellus*, *Thracia tellus*, & similia passim. Vide ad Silium xvi, 180. & infra ad Lib. 1x.

847 INFELIX] Finit epilogum querelis. SCHOL.

847 QUO TANTO] Ut Latinum sit, nontamen

valde placet. Variae lectiones Steph. habent *quid*. quod praeferebam. *quae* Witt. *santum* Vossiani tres vetustissimi, Amstel. & primus Pulm. *santum* i. adeo laesisti.

851 INFECTA] Scilicet de tabe, & sanguine. SCHOL.

853 ANTE NOVAE] Antequam aut vetustas tabe haec belli damna caedat, aut seges non infecta nascatur, novae venient acies. Postea enim apud Philippos in Macedonia bellum civile gesserunt Brutus, & Cassius contra Augustum. IDEM.

856 RADICE VETUSTA] Quas innatae (*surgentes* Voss. pr.) arbores dissipant. IDEM. Caprifico, quae in sepulcris de epate hominis enata etiam saxa penetrat. unde Martialis.

Marmora Messalae fudit caprificus.

Alii radicem exposuerunt materiam, unde exaedificata essent busta. BERSM. Vide Corament. Totum hunc locum citat Priscian. c. 1028. Adumbrata haec videntur ex Virgilio L. 1. Georg. 490.

*Romanas acies iterum videre Philippi;
Nec fuit indignum Superis, his sanguine nostro
Emathiam, & latos Haemi pinguescere campos.
Scilicet & tempus veniet, cum finibus illis
Agricola, incurvo terram molitur aratro
Exesa inveniet seabra robigine pila,
Aut gravibus castris galeas pulsat inanis,
Grandaeque effosis mirabitur ossa sepulcris.*

F f f i

857

Effudère suas, victis compagibus, urnas;
 * Plus cinerum Haemoniae sulcis telluris ^b aratur,
 Pluraque ^c ruricolis feriuntur dentibus ossa.
 860 Nullus ab Emathio religasset litore ^d funem
 Navita, nec terram quisquam ^e movisset arator,
 Romani bustum populi; fugerentque coloni
 Umbrarum campos; gregibus dumeta carerent;
 Nullusque auderet pecori ^f permittere pastor,

865 Vcl-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a Transponuntur hi versus in V. sec. b *aratri* Edd. Rom. Parm. c *ruriculis* V. l. d *puppem* B. l. e *novisset* A. - f *committere* B. l.

856 STANTES TUMULOS] Tam integros adhuc tumulos, quam vetuitate collapsos. GROT.

858 PLUS CINERUM] Hoc dicit. Plus cineris, quam pulveris habere coepit Thessalia, & Haemoniae sulcis cineris plus aratur, quam telluris, aut sic accipimus. Plus cineris aratur in Thessalia, quam possint urnae (*umbrae* Voss. pr.) habere majorum. SCHOL. Unice vera est prima explicatio. licet omnia busta eruamus, tamen plus cinerum aratur &c. ut bene exponunt reliqui interpretes.

860 NULLUS] *Εὐχχουε*. Totus pendet hic sensus usque ad illum versum, *si non prima nefas* &c. SCHOL.

861 MOVISSET ARATOR] *Aratro* Vossiani quatuor, Regius prim. a m. pr. Pulm. tres, unus Bersm. & Hort. margo. Parum refert. Nam *movere terram* simpliciter, & *movere aratro* pro arare poetae passim adhibent. Ovid. L. iii. Metam. 102. Virgil. L. i. Georg. 123. 11, 316. ubi vide La Cerdam.

862 BUSTUM] Ipsam terram *bustum* dicit Romani imperii. SCHOL.

866 SOLIS INQUI LIMITE VEL GLACIE] *Κακομήνη* dicit plagam, quae inhabitabilis, aut illas, quae frigidae sunt, quae & ipsae inhabitabiles sunt. Talis, inquit, haberetur Thessalia, si sola civili esset maculata certamine. IDEM.

867 IGNOTA] In Vossiano sec. pro var. lect. est *ignava* i. sterilis. *Ignava arbor* Virg. L. ii. Georg. 208. *Iners gleba* ibid. 92. & alibi. Nisi malis inde legendum conjicere *ignara* passive pro incognita, ut saepe Sallustius, Tacitus, alique locuti sunt. Consule Cort. ad B. Jug. c. 93. Heinsum ad Ovid. Metam. vii, 673.

*Adspicit, Aeoliden ignara ex arbore factum
 Ferre manu jaculum.*
 vulgo *ignota*.

868 SI NON PRIMA &c.] Ordo est: nullus ad te accessisset, aut arasset, & reliqua nullus fecisset, nisi de hoc minus fugienda videreris, quia non te solam macularant bella civilia, sed primam. SCHOL.

869 NOCENTES] Nam eos omnes facitis nocentes; facitis, ut omnes non possimus odisse. IDEM. Quia scilicet totus mundus est nocens; Facite ergo, ut aliquas possimus odisse, non omnes. Male in Marpurg. est *nefandas*. vi. 692. *Et ceu Munda nocens*. 708. *terramque nocentem* L. ix, 81.

- - - - - *terraeque nocenti*
Non haerere queror. nocens Aegyptus L. x.
 Stat. L. xi. Theb. 134.

- - - - - *visusque nocentibus arvis*
Abstulit.

Alio quoque loco id monendum habui.

870 ABSOLVITIS ORBEM] Dum enim totum orbem nocentem facitis, crimen ejus absolvitis, quia ubique pollutus est. SCHOL. *Solvitis* liberatis culpa, ait Sulpitius, recte meo judicio, nam diversa lectio est *absolvitis orbem*. HORTENS. Sulpit. scilicet, Ascens. Micyll. & Hortens. ediderunt *solvitis*; uti est in uno Pulm. Bersm. Voss. pr. Regio pr. utroque Oxon. Amst. & meo. quod melius obponeretur *ut premittis*. Sed *solvere* tam simpliciter positum in hac significatione, vix audeam recipere. *Absolvere* frequens est. Foran in eodem sensu dixit Lib. ii, 250. *absolvere bellum*. Glossae Voss. primi exponunt *solvitis* i. *perditis*. quod non intelligo. Dein in MSS. & Edd. multis est *Pachinni* vel *Pachini* vitiose. Graece *Πάχυνος*, seu *Πάχυνος*, & corripuit secundam Dionysius.

871 UNDA PACHINI] In Sicilia enim adversus Sextum Pompejum Pompeji filium dimicatum est. SCHOL.

872 MUTINA] Civitas Italiae, (deest in Voss. pr.)

- 865 Vellere surgentem de * nostris ossibus herbam:
^b Ac, velut inpatiens hominum, vel solis iniqui
 Limite, vel glacie, ^c nuda atque ignota^d jaceres;
 Si non prima nefas belli, ^e sed sola tulisses.
 O Superi, liceat terras odisse nocentes.
- 870 Quid totum premitis, ^f quid totum absolvitis orbem?
 Hesperiae clades, & flebilis ^g unda Pachyni,
 Et ^h Mutina, & Leucas pueros fecere Philippos.

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a vestris M. ^b et B. 1. M. ^c nulla Edd. Br. Med. ^d taceres V. sec. pro var. lect. ^e nec V. sec. ^f qui
 B. 1. ^g ora B. 1. male. V. ad L. vi, 814. ^h Mutinae Ox. 1.

pr.) ubi adversum Gneum Pompejum Pompeji
 filium (defunt P. fil. in V. pr.), dimicatum est.
 SCHOL. Turpiter haec ita leguntur in Scholia-
 ste; vel enim scribendum *adversum Antonium*, vel
 forsân olim Scholiastes legit *Munda*; delendumque
 foret *Italiae*. De Munda Hispaniae sic posita vs.
 692. vide. Sed *Mutinae* in Gallia Cisalpina morte

Hirtii, & Pansae nobilis meminit noster L. 1, 41.

*Hic, Caesar, Perusina fames, Mutinaeque labores
 Accedant satis; & quas premis aspera classes,
 Leucas; & ardenti servilia bella sub Aetna.*

872 LEUCAS] In Aetnaico adversus Antonium.
 Puros. Societate sui scilicet criminis copulata.
 SCHOL. Respectu majorum etiam cladum.

M. ANNAEI LUCANI CORDUBENSIS
P H A R S A L I A E.
LIBER OCTAVUS.

Jam super Herculeas ^a quo fugit, denotat, atque
^b Quid dixit ^c Magnus; ^d quid. quando quaerere ^e Partbos
 Consuluit. Sed cassa fuit sententia Magni.
 Parsque ^f secunda notat, Pompejum morte peremptum
 Indigna Phariis. pars ultima ^g datque sepulcrum.

am super Herculeas fauces, nemorosaque Tempe,
 Haemoniac deserta petens dispendia silvae,
 Cornipedem, exhaustum ^a cursu, stimulisque ^b negantem,
 Magnus agens, incerta fugae vestigia turbat,
 5 Implicitasque errore vias. pavet ille fragorem
 Motorum ^c ventis nemorum; comitumque suorum
 Qui post terga ^d redit, ^e trepidum, laterique timentem
 Exanimat. quamvis ^f summo de culmine lapsus,
 Nondum vile sui ^g pretium scit sanguinis esse,

IO Sc-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a cursus Ox. i. cursum V. i. ^b negatum VV. L.L. Steph. Ox. pr. ^c a vent. V. i. Ed. Br. ^d venit Fd.
 Grot. & Hack. ^e trepidumque Ed. Ven. trepido V. sec. pro var. lect. ^f laps. de culm. f. B. i. ^g facinus
 B. i. V. sec. a m. pr.

^a DEFUGIT] Meus.

^b QUI] Amst.

^c MULTIS] Meus, & Amst. deest in Barth. uti
 & seq. quid.

^d QUOD MIHI Q.] Amst.

^e PORTUS] Barth.

^f SERA] Amst. Barth. Cod. interponit ante hunc
 versum. Altera pars exitum tibi, Magna, para-
 tum.

^g FACTA SEPULCRO] Barth.

^h FAUCES] Inter montes Ossa, & Pindum,
 quos Hercules aperuit, vel separavit. SCHOL. V.
 L. VI, 348.

ⁱ STIMULISQUE NEGANTEM] Etiam stimulisur-
 guentibus agitatum, cursum negantem. SCHOL.

Sic Statius Hercule Sarrentino:

- - - saxa negantia ferro.

Et II. Thebaidos:

- - - attamen illi Membra negant.

GROT. Ed. tert. Non subintelligitur cursum, sed
 obsequi, cedere, sive aliud tale. Consulto omnino
 magnum Gronov. ad Statii Silv. Lib. IV. c. 45. p.
 298.

⁴ TURBAT] Hypallage, pro, turbatus incertis
 vestigiis fugae. SCHOL.

⁵ IMPLICITASQUE ERRORE VIAS] Que carent
 unus Bersm. Huill. & meus cum Edd. Briz. Med.
 an scripsit auctor implicitis error viis? Turbat ve-
 stigia incerta per multiplices errores, ut insequen-
 tes

- 10 Seque, memor fati, ^a tantae mercedis habere
 Credit adhuc jugulum, ^b quantam pro Caecaris ipse
 Avulsa cervice daret. deserta sequentem
 Non patitur tutis fatum celare latebris
 Clara viri facies. multi, Pharsalica ^c castra
 15 Cum peterent, nondum fama prodente ruinas,
 Occursu stupuere ducis, vertigine rerum
 Adtoniti: cladisque suae vix ipse fidelis
^d Auctor erat. gravis est Magno, ^e quicumque ^f malorum

Testis

VARIAE LECTIONES.

^a tantum VV. LL. Steph. ^b quantum vulgo. ^c rura B. I. ^d auctor B. I. ^e cuicumque V. I. pro var. lect. ^f laborum V. pr. W. non male. V. ad v. 481.

tes nescirent certum ejus iter. Male Scholias-
 tes, Hypallagen his verbis inesse.

5 PAVET ILLE FRAGOREM &c.] Virgilius.

Nunc omnes terrent aurae, sonus excitat omnis
 Suspensum.

SCHOL. Sui oblitus auctor, in fuga facit Pom-
 pejum timidum; cum tamen dixisset Lib. VII,
 677.

Tunc Magnum concitus aufert
 A bello sonipes, non tergo tela paventem,
 Ingentesque animos extrema in fata ferentem.

De fugientis terrore, ex sonitu aurae agitato vide
 Virgil. Aen. II, 730. &c. Stat. x. Theb. 381. Sil.
 Ital. VI, 58. Claudian. II. in Eutrop. 451.

6 NEMORUM; COMITUMQUE SUORUM QUI] Ita
 distinguere malui, quam ut vulgo solent jungentes
 fragorem nemorum comitumque. Quicumque de
 comitibus ipsius post terga advenit, cum exani-
 mat, verentem, ne hostis sit.

7 QUI POST TERGA REDIT] Qui codices le-
 gunt, ferit, respiciunt fragorem à tergo sonan-
 tem. Quidam codices legunt, redit. Sed eodem
 tendit. HORTENS. Sulpitius, & Micillus legunt
 ferit. Sed contra MSS. Ceteri usque ad Gronium
 exhibent redit, sc. à fuga, vel simpliciter pro, ve-
 nit, sequitur, ut Bersmann. exponit, & habent
 MSS. longe plurimi. Non raro quidem redire po-
 nitur pro venire; sed potius cum dere, quam de
 personis mentio est. Apertum autem mihi esse
 videtur, Lucanum loqui de quovis Pompejano;
 qui fugientem Pompejum à tergo sequitur, & ad-
 sequi conatur, ut ducem comes. Nec placet ta-
 men lectio Grotii, qui tacite reposuit venit, ut
 est in uno Pulm. Regii, Marp. & Oxon. uno, sed
 quae vox manifeste est glossa; pro qua eam habet
 quoque Voss. prim. & pro var. lect. Voss. secund.

Putem omnino, auctorem scripsisse ruit i. e. ma-
 gno cum impetu adproperat, verbo perquam fu-
 gae proprio. Ruere fortis & similia passim. Sic
 qua data porta ruunt apud Virgil. alibi quoque re-
 dit & ruit confunduntur. Lib. VII, 404. pro ruitu-
 ra in meo Cod. est reditura.

9 NONDUM VILE] Scit adhuc pro gloria ab ho-
 stibus accipi, si jam miles factus Pompejastamen
 esset occisus. SCHOL.

9 NONDUM VILE &c.] Sed maximum, inquit
 Sulpit. Amphibologia est. Incertum est, utro, non-
 dum, sit referendum, ad verbum scit: nondum
 scit, ut sit oratio negativa, an, adjectivum,
 vile, ut sit affirmativa. ut exponit Sulpit. Pom-
 pejus scit, sanguinis sui pretium, nondum esse vi-
 le. An sic potius, nondum novit Pompejus san-
 guinis sui pretium esse vile, quod in Aegypto à
 Ispadone & Achilla regio praefecto, & L. Septi-
 mio Trib. m. p. qui bello piratico sub Pompejo
 ordinem duxerat, interficeretur. Utrum velit le-
 ctor sequatur. HORTENS. Ex seqq. sat. patet,
 nondum vile pretium sanguinis jungenda esse.

10 FATI] Cujus fuit ante bella civilia. SCHOL.

11 QUANTAM] Ita malo cum MSS. pre-
 stantissimis Voss. pr. sec. Regio utroque, & Berlm.
 uno: quantam mercedem scil. ipse daret: licet sciam,
 vulgatum quantum etiam posse defendi. Superio-
 re libro VI 456. pro quantum in nonnullis MSS.
 erat quantum. Dein rursus Pharsalia est in Marp.
 & Amst. cum Edd. Aldi, Verell. & Hortens.
 Marg. V. ad L. VII, 787. &c.

13 NON PATITUR] Hoc est, quia erat omni-
 bus cognitus, latere non poterat. SCHOL.

15 CUM PETERENT] Nescientes scilicet adhuc,
 Pompejum esse superatum. IDEM.

16 OCCURSU] Unus Berlm. Cod. habet occur-
 sum; quod notandum. Solent enim poëtae

- Testis adest. ^a cunctis ignotus gentibus esse
 20 Mallet, & obscuro ^b tutus transire per ^c urbes
 Nomine: sed ^d longi poenas Fortuna favoris
 Exigit à misero, quae tanto pondere famae
 Res premit adversas, ^e fatisque prioribus urguet.
 Nunc festinatos nimium sibi ^f sentit honores.
 25 ^g Actaque lauriferae damnat Sullana juventae.
 Nunc & Corycias classes, & Pontica signa,
^h Dejectum meminisse ⁱ pudet. sic longius aevum
 Destruit ^k ingentes animos, & vita superstes
 Inperio. nisi summa dies cum fine bonorum

30 Ad.

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a cunctisque B. 1. ^b totas V. 1. ^c vulgo orbem. ^d poen. longi MSS. multi. Hort. m. ^e fatisque V. 2. Cantabr. ^f sensu B. 1. W. R. 1. Edd. Gryph. Pulm. Bersm. ^g postponitur hic versus sequenti in V. sec. ^h devictum B. 1. deestum V. sec. pro var. lect. ⁱ piget vulgo. ^k ingentis V. pr. R. pr.

stupere accusativum casum jungere. Vide, quae conlegit Cl. Drakenborg. ad Silium L. v, 502.

- - - *stupet ipse tyranni*
Fortunam Libyci Mavors.

17 Vix ipse] Cum ipse fugiens videretur, vix ei credebatur, quod fugisset. SCHOL.

18 QUICUMQUE MALORUM TESTIS] Pudorem incutit Magno, quicumque novit, Pompejum esse, qui ista periturus. IDEM.

20 PER URBS] Hoc restitui ex MSS. tam Pulm. & Bersm. quam meis optimis, plurimisque, ac Edd. praeis. Sulpitius dedit primus orbem, & ex eo Ald. Col. Steph. Gryph. Pulm. & ceteri.

21 POENAS] Tantum Fortuna ei nocuit adversa, quantum secunda (*prospere* Voss. pr.) praestitit. SCHOL.

22 PONDERE FAMAE] Quod nobilem hominem gravius consuevit adfligere. IDEM. Claudian. sec. Conf. Stil. 79. *venerabile famae pondus*. ubi vidend. Barthius.

23 FATISQUE PRIORIBUS URGUET] Ut sibi aequet miseriam felicitas antecedens; sive dum praeteritae reminiscitur felicitatis. SCHOL.

24 NIMIUM FESTINATOS] Quos puer meruit, ut ad felicitatem velociter perveniret. Nam de Domitio, & Africanis (*clepianis* MS.) fugitivis, annos xviii. (xxiv. leg.) natus triumphavit. Ideo dictum *nimium festinatos*. IDEM.

25 ACTAQVE DAMNAT SULLANA] In Sullanis enim castris fuit, ut ipse in primo ait.

Et docilis Sullam scelerum vicisse magistrum.

IDEM. Ut ergo *acta Sullana* notarent *acta Pompeji*, quae sub Sulla militans gessit. Sed vide, num

acta Sullana sint *acta lauriferae juventae*, per Sullam, sua triumpho negatione, nobilitata, sive ea *acta*, quae olim Sulla damnabat, nunc vero ipse damnat. Sunt viri docti, qui putant, locum esse emendandum hoc modo.

Actaque lauriferae, Sullae damnata, juventae.
 vel etiam

Actaque lauriferae condemnatae, Sulla, juventae.
 ut per apostrophem ad Sullam se convertat poeta. Perpendat locum latius judiciosus lector: simplicissima est explicatio; *acta*, quae sub Sulla, ejusque tempore egit, tam res prospere gestas, quam triumphos.

26 CORYCIAS CLASSES] In Coryco enim civitate piratas, quos illic vicerat, colere rura praecepit. SCHOL. Voss. sec. Errat Scholiastes; cum Corycus sit mons, & promontorium Ciliciae, in cujus mediterranea loca Cilicas computat Pompejus. Non rectius interpretantur multi interpretes classem contra piratas ductam: cum significantur ipsae piratarum classes Cilices sive Coryciae à parte sic dictae, ut *Corycii pressura croci* Lib. ix. Sic statim *Pontica signa* non notant exercitum contra Mithridatem ductum, sed ipsas illius regis copias: unde ait ad illa verba Scholiast. *Mithridaten, regem Ponti, quem ipse superavit.*

27 MEMINISSE PIGET] Bersm. tres, & mei decem, vel plures cum Editis ante Sulpitium habent *pudet*: quod mutatum non oportuit. Scopus Lucani est ostendere, quantopere puduit Pompejum hujus cladis: quem pudorem augeat recordatio praeclinarum victoriarum; unde sequitur *Dedecor est Fortuna prior*. Ut apud alios auctores, ita etiam

- 30 Adfuit, & celeri ^a praevertit tristia leto,
Dedecori ^b est fortuna prior. quisquamne secundis
Tradere se fatis audet, nisi morte ^c parata?
Litora contigerat, per quae Peneius amnis
^d Emathia jam clade rubens exibat in aequor.
35 Inde ratis trepidum, ventis, ^e ac ^f fluctibus impar,
Flumineis vix tuta vadis evexit in altum:
Cujus adhuc remis quatitur Corcyra, sinusque
Leucadii, ^g Cilicum dominus, terraeque Liburnae,
^h Exiguam vector pavidus conrepsit in ⁱ alnum.
40 Conscia ^k curarum ^l secreta ^m in litora Lesbi.

Flectere

VARIARUM LECTIOES.

^a praevertit B. 1. ^b deest in B. 1. V. 1. Ed. Ven. ^c sapientia VV. LL. Steph. ^d Emathiae Hort. m. ^e sic MSS. & Edd. Ven. Brix. Med. Asc. Vers. Mic. non ^e. at VV. LL. Steph. ^f fluctibus P. 1. ^g dom. Cil. B. 1. ^h exiguum Ed. Hort. ⁱ alnum B. 1. Ed. Hort. Elzev. ^k caussarum V. 1. ^l secretas V. 1. rectius. ^m ad A.

in Lucano saepius hae voces confunduntur.

28 VITA] Ut fecit in Magno, qui perditio imperio vixit. SCHOL.

30 ADFUIT] Non male in Bersm. uno est *adfluat*, & *praevertat*, quo facit glossa Voss. primi pro *adfit*, & Edd. Rom. Parm. Brix. Med. Paris. habentes *praevertat*. *Adfluere* quod de tempore eleganter dicatur probare velle, putidi foret. De commutatione illorum verborum doceri potes ex Drakenb. collect. ad Silium xiv, 209. Vitiose Hortens. Ed. afficit.

30 PRAEVERTIT] Ut unusquisque tunc pereat, cum vitae felicitas terminatur. *praevertit*. i. antevenit, ut Virgilius

- - *cursumque pedum praevertere ventos.*

SCHOL.

30 TRISTIA LETO, DEDECORI] Fecimus cohaerere cum sequenti commate. Sententia est: Felicitatem, ni adsit matura mors, ludibrio ferme homines exponere. GROT. Post *λετοτέλιον εἶγμ'* ponebatur antea male.

31 DEDECORI] Major enim pudor est, à summis ad extrema venire. SCHOL.

32 NISI MORTE PARATA] Nemo fortunatus debet dici, nisi postquam perierit. Nam viventibus fortunatis possunt adversa contingere, & incipient non esse felices. IDEM.

35 TREPIDUM] Legitur & *Magnum*, ait glossa Vossiani primi, & secundi, & sic scribi in Cod. Petaviano monet Celeb. Burm. ad Valer Flacc. L. 1, 50. qui jungeret *magnum altum*, ut *magnum mare* &c. de quibus illic videre lector potest. Mihi

etiam placet *Magnum*. Sed de ipso Pompejo maxime intelligere. Videtur auctor eleganter captasse nomen Pompeji *Magnum*, ut vehementius lector commoveretur ad tantam Fortunae vicissitudinem, qua Magnus ille Pompejus cogitur fragili, & parva, & fluviali nave aufugere: quasi cum Justino diceret Lib. 11. c. 13. *Erat res spectaculo digna, & aestimatione sortis humanae, rerum varietate mirandae, in exiguo latente videre navigio, quem paullo ante vix aequor omne capiebat &c.* Mox satis ostendit auctor, illum fuisse *trepidum*; cum scribit *vector pavidus conrepsit*. *trepidum* abest ab Amstel. Mss.

36 FLUMINEIS] Quae etiam in vadosis locis propter breviter suam vix tuta esset. SCHOL. Vadis, quae Peneus amnis facit, influens in Thermaicum sinum. BERSM. Navis non bellica, ac ne oneraria quidem, sed fluvialis. GROT.

37 CONREPSIT] Msc. *correxio*, male. BERSM.

39 RECTOR CONREPSIT EXIGUAM IN ALNUM] Ab officio, gestu, & instrumento commiseratio. ipse enim regebat naviculam, quam repens, id est, trahens corpus intravit. Legitur & *vector*, hoc est, qui vehitur. SULPIT. Et hoc melius. Nisi male nomen *Rector*, cum genitivo, *Terrae Liburnae* construere, ut sit: *Rector*, sive dominus *terrae Liburnae*. Velut paulo ante, *Dominus Cilicum*, in eodem versu dicitur. MICYLL. *Rector*. Si *rektor* legas, referendum est ad terrae Liburnae. Sin *vector* Pompejus, qui vehitur. *Vector*. qui vehit, & qui vehitur. HORTENS. *Vector*. *Rector* Msc. utrumque ad Pompejum refertur, sive

- Flectere vela ^a jubet, qua tunc tellure latebas
 Moestior, in mediis quam si, Cornelia, ^b campis
 Emathiae stares. tristes praelagia curas
 Exagitant: trepida quatitur formidine ^c somnus:
 45 Thessaliam nox omnis habet: tenebrisque remotis,
 Rupis in abruptae scopulos, extremaque currens
 Litora, prospiciens ^d fluctus, nutantia longe
 Semper prima vides venientis vela carinae,
 Quærere ^e nec quidquam de ^f fato conjugis audes.
 50 En! ratis, ad vestros quae tendit carbalâ portus,

Quid

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a vulgo jubet. ^b bellis Marp. m. ^c somni B. i. ^d fluctu VV. LL. Steph. ^e ne V. 2. R. 1. M. ^f facto B. i. V. 1.

sive rectorem dicas terrae Liburnae, sive vectorem naviculae, qua ipse vectus est. BERSM. In duobus etiam Pulm. Voss. primo a m. pr. & quinto, Regio uno, Witt. & Marp. pro var. lect. Edd. Rom. Parm. Ven. & Paris. est *rector*. Sed male ille Dominus Cilicum & terrae Liburnae est *vector pavidus*, ut MSS. plerique retinent. Vide ad L. v, 582. Ovid.

Idem navigium, navita, vector, ero.

Scilicet qui vehitur. nam nugatur Sulpitius, Pompejum ipsum gubernatorem faciens.

41 JUBES] Facis, atque impellis, absens scilicet, quando ille te conjugem invisere, & secum auferre, atque in tuto alicubi collocare desiderat. MICYLL. *Jubet*. Alias, *jubet*, ut tota oratio ad Corneliam avertatur, per Apostrophem. Sin legas, *jubet*, ut ad Pompejum referatur. Pompejus vela in Lesbum facere, jubet. Quare *conscia*, pro ratione lectionis, vel ad *Corneliam*, vel ad, *litora* referri potest. HORTENS. Nimis argutum illud *jubes*; neque etiam in plerisque Pulm. omnibus BERSM. & meis, unum, aut alterum recentiore si excipias, nec Edd. prisca aliter legas, quam *jubet* scil. Pompejus. Sulpitius primus *jubes* intrusit. *Conscia* referendum est ad litora Lesbi *secretae* (ut placet ex Voss. uno) quae ita recte dicuntur ob habitantem illic Corneliam. Ovid. Epist. Leand. 105.

Et turris conscia novit.

Metam. 11, 437.

Hinc odio nemus est, & conscia silva.

VI, 57.

Conscia saxa movebo.

Claudian. Cons. Qlybr. 125.

Conscia ter sonuit rupes.

Valer. Flacc. L. 1v, 356.

Antraque deprensae tremuerunt conscia culpa.

Silius L. 111, 499.

Armas Tartessos stabulanti conscia Phoebus.
 & saepius.

41 QUA TUNC TELLURE] Sic scripti, non *tum*. Sed in uno Pulm. Voss. quarto, Edd. Aicens. & Paris. 1512. *nunc*; quod elegans, & rectum puto. *Nunc*, hoc tempore, quo haec contigerunt. vs. 51. *Sed nunc tibi summa paveris.* & pallim: quamvis crebro fuerit depravatam. Unus instar omnium id docet Cel. Burmann. Ep. Heroid. xviii, 95.

Nunc etiam nando dominae placuisse laboro.

41 LATEBAS] Ubi Cornelia uxor ejus erat constituta. Ordo est. Qua tellure tunc latebas Cornelia, moestior, quam si in mediis campis Emathiae stares. SCHOL.

43 PRAESAGIA] Ut Virgilius. *Praesaga malimens.* IDEM. V. vi, 414. vii, 186, 331. viii, 571. ix, 120.

45 HABET] i. e. per totam noctem bellum Thessaliae continebatur. IDEM.

46 CURRENS] Variant hic MSS. Quod à Sulpitio profectum hodie circumferunt, & ego retinui, *currens* est in optimo Cod. Pulm. uno BERSM. Voss. primo, & sexto, Regio utroque, Marp. meo, Oxon. uno, aliisque. *curris* habent var. LL. Steph. tres Pulm. item BERSM. & mei septem cum Edd. primis. *curris* tres rursus Pulm. & Voss. sec. nil mutato. Multus est in participis auctor, ut adtentus lector deprehender.

47 NUTANTIA] *Mutantia* Msc. duo: (Ed. Brix. in meo *nutantia*) minus probe. BERSM. Rectius certe foret *lulantia*. quod est in Wutiano Cod. sed nulla mutatione opus est. *Tremantia* & in program

Quid ferat, ignoras: sed nunc tibi summa pavoris
Nuncius armorum tristis, rumorque sinister.
Victus adest conjux. quid perdis tempora ^a luctus?
Cum possis jam flere, ^b times. ^c tum puppe propinqua
55 ^d Profiluit, crimenque Deum crudele notavit,
Deformem pallore ducem, vultuque prementem
Canitie, atque atro squalentes pulvere ^e vestes.
Obvia nox miserae coelum, lucemque tenebris
Abstulit, atque animam ^f clausit dolor: omnia nervis
60 Membra relicta labant: riguerunt corda, diuque

Spe

VARIAE LECTIOES.

^a *statui* B. 2. V. pr. R. pr. W. H. M. ^b *times?* B. 1. ^c *tunc* al. ^d *profiliis* B. 1. V. 2. ^e *crines* VV. LL. Steph. V. 1. ^f *clausit* V. sec. 2 m. pr.

ram vel huc illuc vergentia vela intelligit: vide Ascens. *Nutant turres, arbor* L. 1. & VI. *nutare* ipsa navis dicitur à Claudian. B. Gild. 220. & quaecumque prominent, aut crebro moventur. Vide ad Silium L. 1, 460. v, 506. vi, 238.

48 VIDET] Alii legunt *videns*, sed quia sequitur *nec audes*, legam *vides*. VERSELL. *Videns*. Mscr. quatuor *vides*. probe. BERSM. Praeter Edd. Ascens. Versell. Hortens. & Grotii, habent ceterae *videns*, cum Voss. duobus. Sed duo Pulm. Codd. & praestantissimi Voss. prim. & sec. Reg. prim. Wittian. & Marp. exhibent *videt*, & deinde *audet*, iidem Voss. Reg. Pulm. unus, & Marp. Quod praefero. Concinnior enim videtur oratio: Si post primam Corneliae adlocutionem decore redit ad narrationem, qua per ejus trepidationem abrupta, rursus se ad ipsam convertit. Similis error in vulgatis est L. ix, 1062. Cum vero sensus satis sibi constet, nihil hic innovare in re levi volui.

49 AUDES] i. e. de contraria nuncientur. SCHOL. al. *audet* in vetusto Cod. HORTENS.

51 SED NUNC] Al. &. Forte legendum est. IDEM. Et circumfertur in Edd. Ven. Brix. & Mediol. Pro varia lect. suppeditat Voss. prim. Forfan fuit *as*. L. 1, 24.

At nunc semirutis pendens quod moenia tellis.

Post *sinister* adposui rursus *velut* *tygum*, quod à vulgatis non recte aberat. Finem, & summam patendi habet Cornelia, quia victus adest conjux, & jam flere, non timere debet.

53 QUID PERDIS TEMPORA LUCTUS] Modo, inquit, fle Cornelia; antequam Pompejus adveniat: postea enim praenitio dolore non poteris. BERSM. Non debes lugendi tempora metu consumere. Times, cum jam sit quod lugeas. Victor maritus scilicet. GROT. Recte cum aliis

haec interpretatur Grotius. Contrarium habuimus Lib. 11, 26.

Nec dum est ille dolor, sed jam metus.

ubi vide plura.

54 FLERE, TIMES] *Timor* enim de malis incertus est. *Luctus* vero de certis, & manifestis. SCHOLIAST.

54 TUNC P.] Al. *tum* & *cum* in vetusto Codice. HORTENS.

55 NOTAVIT] Circumspexit; ut ait Cicero; *Notat & designat oculis*. Hoc autem dicit. Adspexit crudele crimen Deor. i. e. Pompejum tam humilem revertentem. SCHOL. Vel *notavit Pompejum deformem*, quod erat crimen decorum.

57 CANITIE] Sic primus reposuit Grotius pro *canisem*, quod antea edebatur, & cum aliorum MSS. etiam mei sex retinent, in quibus Voss. primus. Ed. Ven. vitiose *canitiae*. Potest dici ipsa canities premere, sive tegere vultus, ut apud Ovid. *premit inguina cortex*, & alibi. ob nimiam tamen repetitionem syllabae *em* praefero hic cum MSS. plurimis, & in iis Winiano, Regio primo, Voss. sec. tert. &c. etiam *canitie*.

58 OBVIA NOX] *Vox* Mscr. mendose. Caligine oculis oborta exanimatam esse dicit Corneliā. BERSM.

59 ANIMAM CLAUSIT] Caliginem enim animi repentino dolore toleravit. SCHOL.

59 ANIMAM] MSS. Steph. Pulm. quinque, Vossiani sex, Reg. prim. Amlt. & Edd. primae cum Ascens. Paris. Micyllo &c. *animum*. L. 1v, 290.

Adligat atque animam, subdulo robore, terpor:

Sed & illic nonnulli Cod. *animam*: & ita saepe cum in aliis, tum in Lucano variatur, nec multum refert puto.

Spe mortis decepta^a jacet. jam fune ligato
 Litoribus, lustrat vacuas Pompejus harenas.
 Quem postquam^b propius famulae vidēre fideles,
 Non ultra gemitus tacitos^c incessere^d fatum
 65 Permisere sibi, frustra^eque adtollere terra
 Semianimum conantur^f heram: quam^g pectore Magnus
 Ambit, & adstrictos refovet complexibus artus.
 Coeperat, & in summum revocato sanguine corpus,
 Pompeji sentire manus, moestamque mariti
 70 Posse pati faciem: prohibet succumbere fatis

Ma-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a fuit R. t. ^b fam. prop. B. z. W. H. Marp. M. ^c incessere V. i. in Caesare Ed. Ven. V. ad L. v. 681.
^d fata vugo. fatis Hort. m. ^e eram R. pr. H. ^f corpore B. i. ^g insanum V. sec. pro var. lect.

61 SPE MORTIS] Putabat enim, se perire, quod exanimata est. SCHOL.

61 SPE MORTIS DECEPTA JACET] Voluisset enim mori, sed non est mortua. sunt tamen, qui legant *depressa*; quod non placet. VERSELL. *Depressa. Decepta C. V. L. O. G. F. decepta jacens P. PULM.* Mic. quatuor, *decepta*. Ita & libri quidam; ut dicatur, eam jacuisse quidem exanimem, sed frustratam fuisse spe illa mortis desideratae, quia ad se rediit. BERSM. *Decepta* recte revocavit Grotius, pro quo male Aldus, Coln. Steph. Gryph. &c. *depressa* dederant; quod est etiam in uno Oxon. & Voil. alter Oxon. *depressa*. in Voil. pr. pro var. lect. *decepta*. Ceteri recte *decepta*. Locum corrumpere, qui crediderunt, *spe mortis per anaxorastiam*. à Luciano dictum esse pro metu mortis, ut caput quoque Horatius. Recte vero intellexerunt Sulpit. & Ascens. atque ante eos Schol. cum Omnibono quia mori sperabat, sed *decepta* est, quia tandem ad se rediit: unde Ovidius ait

Officium fecere pium; sed inutile nobis:

Indignor mihi non licuisse mori.

Ut redire animus, pariter reducere dolores.

Locus est Epist. Her. xiii, 27. Simile illud Ep. x, 111.

Crudeles semini, quid me tenuistis inertem?

At semel aeterna nocte premenda fui.

Dicitur autem hic locus est per Oxymori speciem; quam figuram optimis amat noster; ut saepe monendum habui. Duo nunc adscribam loca Lib. v, 450.

nova vota timori

Sunt inventa nova ex. coelo languente freatoque,

Naufragii spes omnis alit.

Optabant enim vehementem ventum. Male & il-

lic quidam *spem* pro metu sumunt. L. viii, 745.

sed Pompejo felicior umbra

Quod jam compositum violas manus hospita bustum.

Cum alias maximae infelicitatis haberetur violari post mortem. Decepta ergo est frustrata, voto moriendi non potita. Consule Cel. Burm. ad Valer. Flacc. L. vii, 161.

Ac me nunc decepta reliquit.

Quid autem frequentius, quam *falli*, *decipi spe*, positum invenias?

63 FAMULAE VIDERE] Jam enim exanimata domina videre non poterat. SCHOL.

64 NON ULTRA GEMITUS TACITOS] Hoc dixit. Famulae sibi non amplius permittere cum (non MSS.) fatis queri quam tacito gemitu. Flere enim idcirco nolunt, ne dolentem dominam vehementer adfligant. IDEM. Postquam pedisequae Corneliae videre, & agnovere Pompejum de improvviso in littore stantem, submisit coeperunt apud se insectari inclementiam fatorum, quasi dicat: famulae non permiserunt sibi ultra tacitos quibus insectari Divos, ut ad quas; ait Glareanus, non tantus dolor, quantum ad Corneliā pertinebat. Fata igitur, inquit idem, acculandi causus est, & tibi reciprocum ad famulas; Badius vero exponit, Fata non permiserunt Corneliā incessere sibi fata, id est, provocare mortem, aut irritare Deos, ultra gemitus tacitos, id est, nisi ante tacito in pectore, quae expositio prorsus rejicienda est. Loquitur autem poeta de famulis Corneliae, non de Cornelia. Haec Glareanus. HORTENS. Non amplius clam, sed palam inveciae sunt in fatorum inclementiam. BERSM. Non sunt ausae palam lamentari, aut ipsum Pomp. veritae, aut ne Corneliae dolorem accenderent. GROT. *Non ultra* pro

Magnus, & inmodicos castigat voce dolores.

Nobile cur robur Fortunae vulnere primo,

Femina tantorum titulis insignis avorum,

Frangis? Habes ^a aditum, mansurae in secula, famae:

75 Laudis in hoc sexu, non legum jura, ^b nec arma,

Unica materia est, conjux ^c miler. erige mentem,

Et tua cum fatis pietas ^d decerter, & ipsum,

Quod sum victus, ama: ^e nunc sum tibi gloria major;

A me quod falces, & quod, pia turba, Senatus,

80 Tantaque discessit regum manus: incipe Magnum

Sola se-

VARIAE LECTIOES.

a al. *habitus* V. sec. b *neque* B. r. V. r. Marp. non H. c *miserere* gementis V. sec. d *discerter* B. r. e *nam* V. 2. W. pro var. lect. Edd. Asc. Vers. Nic. Hort.

pro non amplius, non diutius usurpasset cum Virgilio L. vi. Aen. 869. x, 663. Justino L. xx. c. 3. & aliis etiam Lib. vi, 476.

Libera non ultra, parva quam nolle juvenis.

646.

- - - *ultra non credere solo.*

v, 534.

- - - *non ultra cuncta carinae*

Delebis.

vii, 58.

Nil ultra fata morabor.

Quo sensu praeter Bersmannum hic etiam capit Omnibonus. Scilicet, Famulae non permiscere sibi amplius, gemitus suos tacitos i. se tacite gementes inceslere fatum; sed ejulare, & lamentare voverunt; ut in gravi luctu a famulis exigitur: quae postiora subintelligi deberent. Verum enimvero amplector tamen ceterorum interpretum sententiam, *ultra* hic pro praepositione sumentium: quo decorum magis observatur. Famulae licet ejulare velent, tamen prae reverentia Pompeji, & dominae, non permiserunt sibi inceslere fatum ultra gemitus. Gemendo tantum, non ejulando satis, Diisque invidiam fecere. Hae itaque famulae prae reverentia faciunt, quod prae metu Ariminenses L. 3, 256.

- - - *gemitu sic quisque latenti*

Non ausus timuisse palam. vox nulla dolori

Credita

Sic *ultra* adhibuit etiam Sueton. in Vespasiano c. 22. *Haec ultra verba excaudit.* Immo ipse nosler L. 11, 138.

Ultra Caudinas sperabat vulnere Furcas.

64 FATUM] Sic rescripti, pro *fata*, auctoribus

MSS. quatuor Pulm. duobus Bersm. Voss. pr. sec. tert. Regio utroque, Wittiano, & tribus aliis, ac Edd. Rom. Parin. Paris. & Hort. marg. Quod sensum reddit nonnihil clariorem. passim tam *fatum*, quam *fata* dicit auctor mox vi, 120.

Noto reparandum est litore fatum.

67. ADSTRICTOS REFOVET ARTUS] Voss. quart. & Amstel. *adstrictos*, quomodo Ascens. Nicyl. & Hortens. ediderunt, quorum ultimus exponit, moestam, lugentem Corneliam. Frustra. *Adstrictos* est gelidos, torpore rigentes. nam male alius etiam reddit per *strictum* ad *pectus suum adstrictos*. Explicatio mea patet ex toto contextu, vocibusque *riguerunt membra, refovit & revocatos*. quae omnes gelidis & torpentibus membris propriae sunt. Ut frigus etiam *adstringere* dicitur. Ovid. L. ix. Metam.

- - - *nivibus quoque molle rotatis*

Adstringi, & spissa glomerari grandine corpus.

Noller L. iv, 652.

- - - *jam pectora pigro*

Stricta gelu.

Ita *adligari* aliquoties. Inspice, si lubet, quae congesti ad L. i, 245.

68 COEPRAT] Coeperat sanguis Corneliae ad extrema usque membra revocatus Pompeji sentire manus: nam sanguis se timore ad interiora colligit. SCHOL.

72 NOBILE CUR ROBUR] Ordo. cur *nobile corpus*, vel *robur frangis*. IDEM. Elegantius ordinasset verba Lucanus sic n. c. primo F. v. *robur*.

74 MANSURAE IN SECULA F.] Errore typothetarum procul dubio inreperat in Grotii Editionem *mansura*. Hoc tamen secure sequentes editores expiesserunt contra Nilos, & bonum sensum. Non

Sola sequi. deformis, adhuc vivente marito
 Summus, & augeri vetitus, dolor ultima debet
 Esse fides, lugere virum. tu nulla tulisti
 Bello damna meo. vivit post proelia Magnus,
 85 Sed Fortuna perit: quod desles, illud amasti.

Vocibus his correpta viri, vix aegra levavit
 Membra solo, b tales gemitu rumpente querelas:
 O utinam in c thalamos invisi Caesaris issem
 Infelix conjux, & nulli laeta marito!
 90 Bis nocui mundo: me pronuba d duxit Erinnyes,
 Crassorumque umbrae; devotaque manibus illis,
 Assyrios in castra tuli civilia casus:

Praeci.

V A R I A E L E C T I O N E S.

a sub Edd. Br. Med. b gem. tal. H. c thalamis A. d ducis V. 6. W. Edd. Ven. Br. Med. Patr. dixit Hort.

secula mansura dicit, sed *samam mansuram* in *secula*.

75 LAUDIS IN HOC SEXU, NON L.] Sensus est. Habes, unde in perpetua laude verferis i. conjugem miserum. Nam a femina, non armis, aut legibus custoditis gloria comparatur, quia sexus infirmus est; sed tantum, si maritum dilexerit, cum sit factus infelix. SCHOL. Sic distinguendum puto, ait *Glareanus*; Distinguendum post genitivum *samae*: tum genitivum *laudis* regi a nominativo *Materia*. Item, & post *arma* distinguendum, ac deinde inferendum: Conjux miser est unica materia laudis in hoc sexu, non legum jura, nec arma. Haec ille. HORTENS. Materiam laudis uxori praebet fides marito praestita, rebus adversis. Ovidius.

*Scilicet adversis probitas exercita rebus
 Tristi materiam tempore laudis habet.*

BERSM. Recte ita distinguendum monuit *Glareanus*; quia *Badius* videtur junxisse *samae laudis*. Citat hunc locum *Lutatius* ad Stat. Theb. 111, 704.

*nescis pater optime, nescis,
 Quantus amor causae misero nupsisse marito.*

77 DECERTET] Ut videat pene non victus, si in eodem, quo semper amore apud te fui, dubabis Sive ut vincas fata, si amorem tuum nihil imminuat mutata fortuna. SCHOL.

78 VICTUS] Sive quia cito ad teremeans, sive quia amorem mereor ex miseratione majorem. IDEM.

78 NUNC SUM &c.] Ipsum se majorem gloriam

dicit uxoris, quod cum sit sola secutura ab omnibus derelictum. SCHOL.

81 DEFORMIS] Hoc cum indignatione dictum est. Cum adhuc maritus vivat, tu moeres, & squales. IDEM.

81 ADHUC VIR.] Mscr. *abbas*, depravate. BERSM.

82 SUMMUS, ET AUG. &c.] Nam cum summus sit ille dolor, cum maritus amittitur; tu sic modo doles, me vivente, ut nihil addere moerori valeas, cum fuero interemtus. SCHOL.

83 LUGERE VIRUM] Tunc vir lugendus est; cum jam nihil aliud possit accidere: scilicet cum periisse constiterit; non, cum adhuc sit in incertum. IDEM.

85 QUOD DEFLES &c.] i. e. Si me vivente, sed misero, non desinis lugere, *Cornelia*; constat, te huc usque non *Pompejum* amasse, sed *Fortunam* meam, quam nunc plangis adfectam. IDEM.

86 CORREPTA] i. castigata. IDEM. Libri quidam *correcta* i. increpata, castigata. BERSM. Sed & idem notat *correcta*. Nam *correcta*, quod est in quatuor Pulm. MSS. duobus Voss. & meo ex m. sec. ac Edd. Alcenf. Versell. Paris. est glossa genuinae vocis *correcta*. Ovidius Epist. xix. Her. 22.

Corripio verbis aequora pene tuis.

L. 111. Metam. 565. vi, 610.

Resumque sororis

Corripuit.

atque ita ille, & alii passim.

- Præcipitesque dedi populos, cunctosque fugavi
 A caussa meliore Deos. ô maxime conjux,
 95 O thalamis indigne meis, hoc juris habebat
 In tantum Fortunæ caput? cur inopia nupsi,
 Si miserum factura fui? nunc accipe poenas,
 Sed quas sponte luam. quo sit tibi mollius æquor,
 Certa fides regum, totusque paratior orbis,
 100 Sparge mari comitem. mallem ^a felicibus armis
 Dependisse caput: clades ^b nunc denique lustra,
 Magne, tuas; ubicumque jaces. Civilibus armis
 Nostros ^c ultra toros, ades huc, ^d atque exige poenas,
 Julia ^e crudelis, placataque pellice ^f caela,

105 Ma-

VARIÆ LECTIONES.

^a civilibus M. ^b nunc. al. ^c ultra V. 2. ^d at B. 1. ^e crudelis V. pr. non male. ^f cessa V. 1. M.

88 INVISI &c.] Non quo Pompejo Caesarem præferat; sed idcirco Caesari nupsisse vult, quia ipsa infelix talem fortunam Caesari posset adferre. SCHOL.

89 NULLI] Prius enim in matrimonio Crassi fuerat, qui occisus est ad Parthos. IDEM.

90 BIS NOCUI MUNDO] i. e. Orbis hæc patitur meo fato prius in Crasso, modo in Pompejo (*semel morte Crassi, nunc fuga Pompeji.* Voss. sec.) IDEM.

90 PRONUBA DUXIT ERINNY] Virgilius.

Et Bellona manes is pronuba.

IDEM. Mss. *juxta*. Deduxit ad sponsam, quod munus erat ^a *æquægræ* leu pronubæ. BERSM. *Pronuba Tisiphone, Erinny* Ovidio Ep. Her. 11, 117. vi, 42. vi. Metam. 427. Posset hic legi quoque *umbra devotaque*: sed MSS. servant bene vulgatum.

94 A CAUSSA MELIORE] i. a parte Pompeji, qui justius dimicabat, propter me cuncta numina recesserunt. SCHOL.

95 O THALAMIS INDIGNE] *Indigne* sic accipiamus: non, quod hæc melior sit; sed quod Pompejus indignus sit in tantum per ejus fata venire discrimen. IDEM. Habet hanc Corneliae orationem etiam Plut. in Pompejo, ut appareat ex historia desumptam, in Pomp. p. 658, 659. Ed. Paris. Et digna est tenerrimo ejus in maritum amore. GROTI. Ed. 1671.

96 IN TANTUM] i. in te, ut per me fieres infelix.

98 QUO SIT] Me, inquit, occide, ut omnia jam prospera consequaris. SCHOL.

101 DEPENDISSE] i. e. Ut tunc periissem, cum adhuc eras felix, & in eadem felicitate nunc mansisses. SCHOL.

101 LUSTRA] i. Expia, scilicet me interemta. IDEM.

102 TUAS; UBICUMQUE JACES. CIV.] Sic malui distinguere cum Beroaldo. Expia clades omnes, in quibuscumque victus es, & jaces, partibus tuis prostratis. Tu vero Julia, quæ civili bello nostrum conjugium ultra es &c. Vulgo interpungebant *tuas. ubicumque jaces civilibus armis*. Ut intelligeretur Julia. *ubicumque tu jaces, se sepulta*, dicit Ascensius: ut L. 14, 394. Ineptè, si quid video. Romæ enim sollemni funere rite sepulta erat. Non ergo vagabatur ejus umbra; sed Pompejum, & Corneliæ tantum intestabat. Vide Lib. 111. Init.

104 PELLICE] Ad satisfactionem hæc posuit; quod se negat uxorem, sed pellicem. SCHOL. *Pellicem* autem improprie se dicit, & κατ' αὐτὴν, ex moerore, & invidiæ causa. Nam Cornelia uxor Pompeji erat. *Pellex* autem proprie dicitur ea, quæ cum alterius marito viva illa rem habet. MICYLL. Illa Cornelia, quam tu Julia, *pellicem* vocas. Respicit ad Juliae verba L. 111, 21.

*semperque potentes
 Detrahete in cladem, fato damnata maritos,
 Innupsit repido pellex Cornelia busto.*

ubi vide.

107 FLECTUNTUR] Mss. *plectuntur*. minus probe. Commoventur ad lacrimas fletu uxoris suæ. BERSM.

108 SICCAQUE] Hoc est. Qui non flevit in The-

- 105 Magno parce tuo. sic fata, iterumque refusa
 Conjugis in gremium. cunctorum lumina solvit
 In lacrimas. duri flectuntur pectora Magni,
 Siccaque Thessaliae, ^a confundit lumina Lesbos.
^b Tunc Mitylenaeum, pleno jam litore, vulgus
 110 Adfatur Magnum: Si maxima gloria n. bis
 Semper erit, ^c tanti pignus ^d servasse mariti,
 Tu quoque devotos sacro tibi foedere muros,
 Oramus, sociosque lares ^e dignere vel una
 Nocte tua: fac, Magne, locum, quem cuncta revifant
 115 Secula; quem veniens holpes Romanus adoret.
 Nulla ^f tibi subeunda magis sunt moenia victo.
 Omnia victoris possunt sperare ^g favorem:
^h Haec jam crimen habent. ⁱ quid, quod jacet insula ponto,
 Caesar eget ratibus? Procerum pars magna coibit

120 Cer-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *confudit* B. 1. mei 5. & Edd. qdd. ^b *sum* B. 1. ^c *pign.* t. Edd. Rom. Parm. ^d *servare* H. ^e *vulgo dignare.* ^f *mag. sub. t.* B. 1. ^g *salutem* supral. fav. W. ^h *nec* Ed. Ven. ⁱ *habes* V. 1. Hort m. ^k *quid-* quid R. 2. M.

salia, flevit in Lesbo. SCHOL.

108 THESSALIAE] Vossian. primus cum Ascens. Ed. Thessalia. Ut Italia pro, in Italia Virg. Aen. 1, 267. Ausonia Silius L. 1v, 732. Gallia pro in Gallia Caesar. B. Gall. v, 55. ubi consue. Doct. Davitium. Maced. nis pro in Macedonia Ouseq. c. 125. ubi non opus inferere in. & passim in accus. sine praepos. contra Grammaticorum regulam nomina regionum ponuntur. sed & genitivum temere non muto. v, 266.

Pars jacet Hesperia.

In aliis est Hesperiae. Immo vide infra ad. vs. 428.

Et si Thessaliae bellum civile peractum est.

ubi Grotius rescribi iussit Thessalia.

109 PLENO JAM] Cum MSS. aliis etiam Witt. & Voss. prim. jam pleno; ut edidit Colin. Steph. Gryph. P. m. & Berlm. qui tamen monuerunt in suis libris plenisque esse pleno jam. Si non aliis monosyllabis, certe hac voce solet noster claudere quantum pedem: ut putem in illis locis, ubi vulgo contrario ordine ponitur, esse corruptum. Vel in solo libro primo sexies ita invenias: ut vs. 222, 241, 294, 504, 577, 694.

113 DIGNERE VEL UNA] i. e. dignos habeas, in quibus vel una nocte, moreris. Alii sic distin-

guunt: dignere. vel una nocte tua f. SCHOL. Voss. sec.

113 DIGNERE] Rescripsi dignere, fide optimorum Codicum Reg. primi, & Voss. pr. quibus accedunt Voss. tert. Hult. & Schol. vulgo dignare.

114 NOCTE TUA] Voss. unus nocte; tuum fac, At., locum. Ne audias. tua i. e. tuae quieti inpen- sa, quam hic apud nos memorabilem facias seces- su tuo. Sic mea, tua, sua dies, nox &c. apud poetas simili sensu obvia. Vide de hac locutione Gevarium ad Statu L. 11. Silv. c. 18. & cujus ver- bis hic utor, J. F. Gronov. Diatr. Statiana c. 43. Facere locum dicitur, ut facere tempus Lib. 464. ubi vide.

114 REVISANT] Revisant Msc. non male. BERS- MANN. Immo vere, ut sequitur adorat. Nec aliter est in MSS. meis, & Edd. Ven. Brix. Med. Hort. Marg. quare etiam jure merito recepit Gro- tius.

117 SPERARE] Al. superasse in vetusto Cod. HORTENS.

118 CRIMEN HABENT] Hoc dicit. Omnes aliae civitates infidae sunt, & possunt promereri ve- niam; sed haec, quae tibi fida est, offendit Cae- sarem, & jam apud eum criminosa est; quia con- jugem tuam recepit, & te. SCHOL.

- 120 Certa loci. ^a noto reparandum ^b est litore ^c fatum.
 Accipe templorum cultus, aurumque Deorum
 Accipe: si terris, si puppibus ista juventus
 Aptior est, rota, quantum ^d valet, utere Lesbo.
 [Accipe: ne Caesar rapiat, tu ^e victus habeto.]
 125 Hoc ^f solum crimen merita bene detrahe terrae,
 Ne nostram videre fidem felixque secutus,
 Et damnasse miser. Tali pietate virorum
 Lactus. in adversis & mundi nomine gaudens,
 Esse fidem; Nullum toto mihi, dixit, in orbe
 130 Gratius esse solum, ^g non parvo pignore vobis
 Ostendi. tenuit nostros hac obside Lesbos
 Adfectus: hinc sacra domus, ^h carique ⁱ penates,
 Hinc mihi Roma fuit. non ulla in litora puppim
 Ante dedi fugiens, ^k faevi cum Caesaris ^l iram

135 Jam

VARIAE LECTIOES.

^a notum VV. LL. Steph. P. 1. ^b deest in B. 3. ^c bellum P. 3. B. 2. V. 3. O. 1. Edd. Sulp. Asc. Mic. Hort. male. *factum* Mic. m. ^d potes V. tert. ^e cr. sol. Edd. Rom. Parm. Br. ^f victor W. ^g parvo non B. 1. ^h sacrique V. sec. pro var. lect. ⁱ nepotes MSS. qdd. male. V. Burm. ad Val. Flacc. vii, 50. ^k cum f. O. 1. ^l arma V. pr. R. pr. O. 1. Marp. ira V. sec. pr. pro var. lect.

118 PONTO] Ab opportunitate loci sumta persuasio. SCHOL.

119 COIBIT] Multi ad te principes revertentur, cum te in his locis, quae sciunt, esse cognoverunt. IDEM.

120 NOTO] Ubi, qui fueris, potest sciri, & ideo ad te libenter accurrent. IDEM.

121 TEMPLORUM] Msc. *celorum*: vitiose. BERSMANN.

122 JUVENTUS] Accipe juventutem securus, apud nos conjugem tuam relinquenda. SCHOL.

124 ACCIPE: NE C.] Non habetur in antiquis Codicibus hic verus. R. STEPHAN. Hic verus non est in septem libris manuscriptis. PULM. Fuit mihi semper suspectum illud:

Accipe, ne Caesar rapiat, tu victus habeto.

Et habeo jam adfirmare, cum non magis in Pulmannianis, quam in duobus, quos nos inspeximus, Msc. Codicibus reperitur non esse *πικρὸν*. MODIUS. Nov-ant. LL. Ep. 95. Hunc versum non habent Codices nostri Msc. & Modius cum *πίσος* ducit. BERSM. Spurium esse versum, & infuso monacho, non Lucano dignum, non verba per se modo, sed & MSS. mei omnes fere ostendunt. - Carent eo quoque primae editiones.

Intravit illum primus Sulpitius, inventum tamen in MSS. nam in Marp. & Voss. sexto recentissimo, & in Marg. Wittiani libri ab novitia manu comparet. Immo, quod mireris, in Regio primo: nisi inopuerit mihi variarum lectionum ennotator Parisiensis. Quidquid sit, sine haesitatione est rejiciendus tamen, & nimis liberali Sulpitio rursus condonandus.

128 LAETUS, IN ADV.] Msc. duo ita distinguunt; *laetus in adversis*, & BERSM. Per hanc interpunctionem, quam facile Berimanno credo esse in quibusdam MSS., distinctiones raro curantibus, edidit cum aliis Hortens. sed male. *laetus*, & gaudens in rebus adversis tamen superesse fidem. Sequentia Bersm. verbis ex Hortensio partem desumptis non recte quoque explicat.

128 MUNDI NOMINE] i. e. pro omnibus hominibus laetabatur, fidem servare mortalium aliquos: quod jam in terris difficile videbatur. SCHOL. Imperii Romani respectu hoc tibi deferri officium, vel: nunc nomine tantum, non autem re, sicut antea. BERSM. Non sui causa gaudet, sed generis humani nomine, quod iam profligato saeculo fides aliqua superesset, ipse aliqui beneficio non usus. GROT.

133 ULLA IN LITORA PUPPIM] *Ullo in littore pup-*

- 135 Jam scirem meritam, servata conjuge, Lesbos,
Non veritus, tantam veniae committere vobis
Materiam. ^a sed jam satis est fecisse nocentes:
Fata mihi totum mea sunt agitando per orbem.
Heu nimium felix aeterno nomine Lesbos!
- 140 Sive doces populos, Regesque ^b admittere Magnum,
Seu praestas mihi sola fidem. ^c nam quaerere certum est,
Fas quibus in terris, ^d ubi sit scelus. accipe, numen,
Si ^e quod adhuc mecum ^f es, ^g votorum extrema meorum:
^h Da similes Lesbo populos, qui Marte subactum
- 145 Non intrare suos, infesto Caesare, portus,
Non exire vetent. dixit, ⁱ moestamque carinae
Inposuit comitem. cunctos mutare putares

Tel.

V A R I A E L E C T I O N E S.

a si A. b amittere R. pr. W. c nunt B. 1. Edd. Ven. Br. Med. jam Marp. d nisi H. e quid V. 1.
f est V. 4. W. M. Edd. Rom. Par. Ven. Br. Med. g fatorem Marp. h das V. 1. i moestaeque V. 1.

puppem Mscr. duo. Sed pro *puppem* alterum legit *puppes*. BERSM. *Ulla in litore* est quoque in variis lect. Steph. quinque Pulm. & meis lex, Edd. primis, & Aldina. Ut saepe variatur. diximus plura cum alibi, tum L. 11, 712.

trafioque in litore bello.

Puppem pro *puppim* habent iidem Pulm. MSS. & mei quinque. de eo ad L. 111. egimus.

134 CAESARIS IRAM] Senses hic est. Uxorem vobis dereliqui. Ob hoc iratus est vobis Caesar. Tantum ergo confido de vobis, ut ad vos venire maluerim, cum hodie, me occiso, possetis iram Caesaris, mentemque placare. SCHOL.

137 MATERIAM] Mscr. *Materiem*. Intelligit autem se ipsum, quo tradito Caesari, facile veniam impetrassent conservatae Corneliae. BERSM. *Materiem* habet quoque Pulm. unus, & Voss. sec. a m. pr. rectius hic. variatur quoque L. 11, 8. & alibi. Alii exponunt *materiem* pro conjugem Pompeji, quam si tradidissent, veniae fuisset materia. sed sequi BERSM. malo.

137 NOCENTES] Cum enim uxorem commendavi, feci, ut vos Caesar noxios judicaret. Hoc fecisse sufficiat. Nunc ad vos venire non debeo; ne nocentiores faciam apud Caesarem, me recepto. SCHOL.

138 AGITANDA] Omnium populorum animos explorare vult, circa se quales sint. IDEM.

140 REGESQUE] Mscr. *Regemque*: minus probe. Vel, quod tuo exemplo doces alios populos & reges, ut me miserum excipiant hospitio. pro

praestas Mlc. *praestes*, mendose. pro *meorum*, Mlc. *malorum*, inscite. BERSM.

140 ADMITTERE] In utroque, inquit, es gloriosa, sive me sola recipis, sive & aliis das exemplum, ut me suscipiant. SCHOL.

141 FAS SCELUS] Ibi adhuc Justitia perseverat, ubi fuerit ipse susceptus: ibi scelus, ubi se ad Caesarem contulerunt civitates. IDEM.

146 NON EXIRE] Nam intrare etiam inimici patiuntur, ut capiant. IDEM.

147 IMPOSUIT] Post bidui moram scilicet. Caes. B. Civ. 111, 102. dein malim *soto quam*.

147 PUTARES] Pro putaret aliquis. SCHOL.

149 AETHERA] Mlc. *aethere*: minus recte. BERSM.

150 MINUS] Est vir doctissimus, qui conjicit hic scribendum *magis*: quia supra profusum Mitylenaeorum in Pompejum amorem auctor memoravit, ponitque majorem distinctionem post *meverat*. Alibi autem *magis*, & *minus* commutantur. Hic tamen nihil mutem. minus ingemuit populus propter discessum Pompeji, cujus Fortuna tantum illis dolorem movit, quam propter discessum Corneliae, quae jam facta erat *civis* eorum, & propter tantas animi, quas dein describit, dotes illis erat carissima.

153 QUAM VIX, si &c.] Mlc. *quamvis* si; sed ad marginem reponit *quam vix* si. BERSM. *Quamvis* est in primo, & aliis duobus Voss. Regio uno, Witt. Hulst. meo, & tribus Pulm. ac Hort. marg. Dein *non poterant* in iisdem Voss. Regio utroque, Witt.

Tellurem, patriaeque * solum: sic litore toto
Plangitur, infestae tenduntur in aethera dextrae:
150 Pompejumque minus, ^b cuius Fortuna ^c dolorem
Moverat, ast illam, quam toto ^d tempore belli
Ut civem videre suam, * discedere cernens
Ingemuit ^f populus: quam vix, si castra mariti
Victoris ^g peteret, siccis ^h dimittere matres
155 Jam poterant oculis: tanto ⁱ devinxit amore
Hos pudor, hos probitas, castique modestia vultus;
Quod submissa nimis, nulli gravis hospita ^k turbae,
Stantis adhuc fati vixit, quasi conjuge victo.
Jam pelago ^l medios Titan demissus ad ignes,
160 Nec quibus abscondit, nec, si quibus exeret orbem,

Totus

VARIAE LECTIOES.

a locum VV. LL. Steph. b cui V. 1. c laborem W. pro var. lect. d pondere M. e descendere R. pr. V. 1. male. decedere V. pr. a m. pr. f vulgus VV. LL. Steph. P. 2. B. 1. V. 1. O. 1. Edd. Ven. Br. Med. g peterent Ed. Ven. h admittere Ed. Hort. vitiose. i devicit VV. LL. Steph. Ed. Br. dejunxit M. Ed. Rom. k terrae Marp. l medio Hort. m.

Witt. Hulst. & tribus Pulm. vix pot. in variis Steph. lect. vix si pro varia lectione est in Voss. primo. Quamvis non poterant in suis MSS. videtur invenisse etiam Omnibonus. Ita enim ad haec verba commentatur. Nec mirum, si in discessu ipsius flevit matronae: nam, si etiam vir fuisset victor, non poterant videre illam sine lachrymis discedere. Et placet. In vulgatis, quae sensum quidem habent efficacem, obstat repetitio relativi quam. illam, quam viderunt; quam poterant. Abundat etiam jam. Quidquid sit, meliores certe MSS. pugnant pro quamvis & non. Dein cum amico malim Has pudor. scil. matres, hos probitas scil. viros. De quo loquendi modo vide ad L. VII, 503.

155 TANTO] Toto Msc. perperam. BERSM.

157 SUBMISSA NIMIS] Nequaquam perluadere mihi possum, ita Lucanum scripsisse, saltem ut vulgo haec verba distinguunt. Submissus dicitur supplex. nimis ergo submissus est homo humilis, quod dandum vitio praesertim in Cornelia, nobilissima Romana femina. Hinc int. vl. 593.

stetit anxia classis

Ad ducis eventum, metuens non arma, nefasque;
Sed ne submissis precibus Pompejus adorat
Regna sua donata manu.

Melius itaque dixisset hic auctor, quod submissa minus, sed tamen nemini gravis. An distinguendum, quod submissa, nimis nulli gravis? sed vereor, ut haec conjecturae alicui placeant. Quare adquiret, invitis licet MSS. omnibus, in ingeniosissi-

ma Ill. Heinsii conjectura, submissa animis ad Prudent. L. 1. contra Symmach. 478.

157 NULLI GRAVIS] i. e. omnibus hospitalis fuit. SCHOL.

158 STANTIS ADHUC FATI] Graeca ἀντιπώδες, pro, stante adhuc fato, h. e. fortuna adhuc prospera. BERSM. Cornelia stans fati ut infra. aeterni Martis Alanos. GROT. Vide quae diximus ad L. VII, 541. extremique orbis Hiberi.

158 QUASI CONJUGE VICTO] Cornelia, cum adhuc Pompejo Fortuna esset incolumis, tam humilis omnibus obsecuta est, quasi jam maritus ejusdem superatus esset à Caesare. SCHOL.

159 DEMISSUS AD IGNES] BERSM. duo demissus in ignes. in uno Voss. dimersus in ign. meus demissus. Marp. Titan radios dimissus. Amstel. demiserat ignes. Forsan scripserit auctor demerserat ignes. Consule notata à me ad L. III, 41.

Titan jam pronus in undas
ibat, & igniferi tantum demerserat orbis,
Quantum deesse solet lunae, seu plena futura est;
Seu jam plena fuit.

160 NEC QUIBUS ABSCONDIT &c.] Sensus hic est. Jam sol occidens medius erat in maris fluctu; sed nec apud nos erat totus, quibus occidebat, nec apud Antipodas, quibus nascebatur, quippe absconditur orbis medius, (totus) apparebat. SCHOL.

160 NEC SI QUIBUS] Bene si addidit. Est enim in dubio, anaëx (mare MS.) habeat Antipodas.
H h h h Est

- Totus erat: vigiles Pompeji ^a pectore curae
 • Nunc socias adeunt Romani foederis urbes,
 Et varias regum mentes; nunc ^b invia mundi
 Arva super ^c nimios soles, Austrumque jacentis.
 165 Saepe labor moestus curarum, odiumque futuri
^d Projecit fessos incerti ^e pectoris aestus,
 Rectoremque ratis de cunctis consulit astris;
 Unde ^f notet terras; quae sit mensura ^g secandi

Acquo-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a vulgo in pectore. ^b devia H. ^c sol. nim. A. ^d deiecit B. I. ^e ponderis Edd. Ascens. Vers. Mic. Hort. ^f notas O. I. ^g sequenti B. I.

Est enim tensus. SCHOL. Dubitative autem dicit, *Si quibus*, quasi dubitet, an usquam, aut ulli sint Antipodes. Nam & hoc apud multos controversum semper fuit. Ut & apud Macrobius, Augustinus, & Lactantius videre est, quos tamen Geographicorum, & Mathematicorum demonstrationes refellunt. MICYLL. Rectius non dubitavit auctor L. VI, 571.

- - - - - alta
*Noctis poli, Titan medium quo tempore ducis
 Sub nostra tellure diem.*

Unde conjiceret scribendum,

- - - - - nec se quibus exseris orbis
Totus erat.

Sed nihil obstat, quo minus auctor, qui captat semper ostendere, & prodere Philosophorum sententias, hic noluerit videri hujus incertitudinis, in qua tunc temporis plerique erant, gnarus. Formula autem loquendi in dubitatione est elegans, *si quis, si qua*. &c.

161 POMPEJI IN PECTORE CURAE] Mic. duo *Pompeji pectore* sine praepositione. BERSM. Praepositionem hanc intruserunt rursus Sulpit. & Aldus. Priores eam non agnoscunt; uti nec Ascens. Versell. Mic. Hortens. neque MSS. mei longe plurimi, & optimi. Ordo est. *Curas vigiles Pompeji adeunt urbes pectore*. Sic Lib. VI. vs. 1.

- - - - - pugnae jam mente propinqui.
 Stat. Lib. x. Theb. 380.

- - - - - Animisque propinquant.
 Silius L. II, 352.

- - - - - atque animo patria arma movebat.
 VII, 586.

Jam Styga, & aeternas intrarat mente tenebras.
 ubi vide Cl. Drakenb. & sexcenta alibi similia.

162 ARDEUNT] Haec omnia sibi Pompeji ani-

mus fingit dispositione curarum. SCHOL.

164 MUNDI ARVA SUPER NIMIOS SOLES AUSTRUMQUE JACENTIS] Male erat *jacentes*. GROT. Ediderant scilicet *jacentes*, ut est in Oxon. uno, & Voss. pr. a m. L., Sulpit. Ald. Par. Colin. Steph. Gryph. & Bersm. *jacentem* habent duo MSS. Bersm. & Voss. duo recentiores, Regius junior, Amstel. & meus a m. sec. cum Edd. Rom. Parm. Brix. & Med. Ceteri omnes scripti, & editi *jacentis* mundi scilicet. L. IV, 674. VIII, 813.

- - - - - quidquid in Euro
Regnorum Boreaque jacet.
 Ovid. L. I. Metam. 338.

Litora voce replet sub utroque jacensia Phoebus.
 IV, 771.

- - - - - gelido sub Atlante jacentem
Esse locum.

& passim. Sed quid notat *super nimios soles*? an ultra zonam torridam verius Austrum magis? Vide L. IX, 605. X, 50, 242. *Trans Noton*. Nam arva jacet sub sole, non super solem. Videtur potius scribendum esse *sub & nimios soles*. vel *medios*. solet enim noster *sub* hoc casu construere. Vide omnino, quae congesimus ad Lib. IV, 333.

*Non super arentem Meroën, Canerique sub axem.
 Quae nudi Garamantes arant, sedere.*

Ingeniose etiam amicus meus conjiciebat, *arva* ex Glossa enatum esse, & legendum *super vicinos*. *Invia mundi* dictum, ut statim *devia mundi*, *culta soli deserta viarum*, & alia sexcenties. Verum tamen nihil muta. *Super* omnino significat ultra zonam torridam, ut mox vs. 226.

*Arva super Cyri Chaldaesque ultima regni &c.
 Jam propior, quam Persis, eram.*
 supra vs. 312, 318.

165 LABOR] Quem Pompejus est passus, qui labor

- Aequoris in coelo; Syriam quò fidere fervet:
 170 Aut quotus in plaustro Libyam bene ^a dirigat ignis.
 Doctus ad ^b haec fatur taciti servator Olympi:
 Signifero quaecumque fluunt labentia coelo,
 Numquam stante polo, ^c miseros fallentia nautas,
 Sidera non sequimur: sed qui non mergitur undis
 175 Axis ^d inocciduus, gemina clarissimus Arcto:
 Ille regit puppes. hic cum mihi semper in altum

Surget,

VARIAB L E C T I O N E S.

- ^a *dirigit* V. pr. *dirigat* R. pr. ^b *hoc* VV. LL. Steph. M. ^c *tacitos* V. sec. pro var. lect. ^d *in occiduis* R. i.

labor semper ob curas moestus est, & odit omnia, quae futura sunt. SCHOL.

170 DIRIGAT] Quae Stella in septentrione cursum navium mittat ad Libyam. IDEM.

171 TACITI] i. e. magni. ut Virgilius *luminibus tacitis*. alibi *tacitas per amica silentia lunae & tacitum obsedis limen amatae*. IDEM. Male. Tu vide potius, lector, quae scribit Servius ad Virgil. L. III. Aen. 515.

Sidera cuncta notat tacito labentia coelo &c.

173 NUMQUAM STANTE POLO] Septem enim Stellae sunt, quae motu axis feruntur errantes. Has nauta non sequitur. SCHOL. Quomodo Polus nunquam stet, merito quis miretur, qui inconcussus, ac immobilis semper consistit. Hoc commentatores utique explicare conveniebat. Ego exponerem. *Nusquam stante polo*, id est, ubi nullus est locus stabilis, unde navis ulla dirigi queat. Quemadmodum de terrae longitudine disputant Geographi. Latitudinis quidem est immobile aliquod principium, nempe polus; longitudinis nullum, nisi in diversas regionibus eodem temporis momento factas eclipses attendimus, quemadmodum Ptolemaeus libro primo capite quarto Geographiae demonstrat. *Polus* igitur hoc loco accipitur pro *coelo*, non quavis coeli parte mobili. Verum autem polum mox subjungit, cum inquit, *Axis inocciduus*. GLAREAN. Stellas Zodiaci intelligit, quae perpetuo moventur cum mundo, ut bene alii.

175 INOCCIDUUS] Qui numquam occidit. Helice, & Cynosuram dicit. *Helice* Arcturus Major. *Cynosura* minor. SCHOL. *Quae & arctos* vitiose legitur apud Scholiast. Crucq. Horat. p. 122.

176 REGIT] Ut non casu, sed ratione hoc contingat. SCHOL. Locum hunc imitatus esse videtur Valer. Flacc. L. II, 51.

Atque adeo non illa sequi mihi sidera, monstrant,

Quae delapsa polo reficit mare &c.
Sed mihi dux.

& quae sequuntur.

176 HIC CUM MIHI] Hoc theorema nauticum est, sed tamen à vera, & Geographica, ac Astronomica ratione, non alienum. Sensus ita est horum aliquot sequentium versuum. Cum à Lesbo ita navigamus, inquit ad Pompejum nauta, ut identidem Polus Arcticus, quem inocciduum jam dixerat, *surgat*, id est, elevetur, videlicet, ut lucidae illae duae stellae in humeris minoris ursae, quas *αργυράε* Graecis dictas prodit Hyginus. (*reliquae autem duae choreutae dicuntur*, inquit, *quod circum polum versantur*) quemadmodum & libro tertio admonuimus. (Sunt enim duae illae secundae magnitudinis) prope super antennam appareant, tunc iter nostrum est in pontum, & Bosphorum. Contra, cum à Lesbo ita navigamus, ut idem polus, Arctophylax, & ipsa adeo Cynosura sive ursa minor in cauda est stella (ut ita dicam) polaris, *descendans* ab summa arbore, tunc, in Syriam tendit ratis. Quasi diceret, si ad meridiem navigamus, Polus Arcticus discedit à puncto verticali, quem per malum significat. Contra autem fit, si ad Septentrionem, in Pontum, inquam, divertamus. Haud me latet, quid commentatores super hac re, & scribant, & sentiant, quae ego plane non intelligo, nec vera esse credo. Quanquam, ut verum dicam, nec difficile fuerit, etiam verum nautae sensum cavillari, ut cum loquitur de itinere in Syriam, quod quidem non unius rationis est. Ad Gnidon enim usque procedit nautae Theorema (id autem oppidum Cariae, in cornu peninsulae) quamdiu videlicet meridiem versus incedit navis. At post Gnidon, ad Orientem deinde fit conversio, quae poli non magnum jam discrimen habet. Verum nauta proxima quaeque à Lesbo itinera respexit, non illa jam remotiora, quae aliam accipiunt rationem. Sed

H h h h 2

haec

- Surget, & instabit summis minor Urſa • ceruchis;
 Boſporon, & cythiae curvantem litora, l ontum
 Spectamus. quidquid deſcendet ab arbore ſumma
 180 Arctophylax, propiorque mari Cynofura feretur,
 In Syriae portus tender ratis. inde Canopos
 Excipit, Auſtrali coelo contenta vagari,
 Stella, timens Borean: ^b illa quoque perge ſiniſtra,
 Trans Pharon: in medio tanger^c ratis aequore Syrtim.
 185 Sed qⁱ o vela dari, ^c quo nunc pede carbala tendi
 Noſtra jubeſ? dubio ^d contra cui pectore Magnus,

Hoc ſo-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a cheruſcis, cherucis &c. MSS. & Edd. qdd. uti & Boſporon. ^b illac q. parte A. ^c tangit B. I. V. I. R. 2. Marp. Edd. Ven. Br. ^d cui contra B. 2. V. I. M. contra quem A.

haec altioris ſunt contemplationis, à nobis hac po-
 tiſſimum de cauſſa adducta, ut lector ſecum etiam
 conſideret, quam levi (ur dici ſolet) brachio qui-
 dam magnos authores exponere conentur, nihil
 penſi habentes, quo quaeque dicta cadant. GLA-
 REAN.

177 CERUCHIS] i. e. cornibus mali mei. An-
 tennae cornua ut vocantur. SCHOL. V. Com-
 ment.

179 QUICQUID DESCENDET AB ARBORE SUMMA]
 Non, deſcendit. nam ſequitur, feretur. Quare &
 mox, tendit in tendes mutavimus. GROT. De-
 ſcendit jam ediderunt Rom. Parm. Pariſ. 1512. &
 Hortenſ. MSS. tamen retinent fere omnes deſcen-
 dit. uti ſupra ſurgit Berſm. duo, & mei novem. u-
 nus ſurgat. Diſcedit Amſt. dein tendit multi libri
 quoque, tendat Edd. Ven. Brix. & Med. ſequor
 Grotium.

179 ARBORE] i. e. malo navis. Ab arbore vi-
 derur deſcendere in fluctus, cum inferior effici-
 tur. SCHOL.

180 ARCTOPHYLAX] Ipſe eſt Arcturus i. e. Boo-
 tes. dictus ideo, quod ab Arctis non recedat, ſed
 eas cuſtodiat. IDEM.

180 CYNOSURA] Fuit autem Cynofura una ex
 nymphis Idaeis, quae Jovem nutrierunt inter Cu-
 retas. Ut & Helice, quae ambae pro ea opera à
 Jove poſtea inter ſidera relatae, alioque nomine
 Arcti vocatae ſunt, ut eſt apud Hyginum. MI-
 CYLL.

181 CANOPOS] Nomen eſt ſtellae in Auſtropo-
 ſitae. SCHOL. Canopus, ſtella vicina polo Au-
 ſtrino, ſive Antartico. De Hoc Plinius Lib. 11.
 cap. 70. Septentriones non cernit Troglodytica, & con-
 ſpicis Aegyptus. Nec Canopum Italia, & quam vo-

cant Berenices crinem. Et Strabo libro primo, de
 Arctis loquens: Οὐδὲ γὰρ οἷός ἐστι πᾶν τὸν ἰνίσσον
 μὴ ἀφ' ἧς ἐκείνης. Αὐτὸ δ' ἐν τῇ Φολιῳ ἐκκεν-
 σκετο καὶ ἵχνηται εἰς τὸν πλῆθος, περιλθὼν καὶ εἰς
 τὰς ἑλλικας τὴν διάπαιον πύτην ὡς περ καὶ τὸν Βε-
 ρνικῆς πλῆθος, καὶ τὸν Κάνωβον ἵχνηται καὶ πρὸς
 κατὰ τοιαύτην. Vitruvii autem verbalibro nono
 cap. leptimo; ita habent: Namque uti ſeptentriones
 circum axis cardinem verſantes non occidunt, neque
 ſub terram ſubeunt, ſic & circa meridianum card-
 nem, qui eſt propter inclinationem mundi ſub eclis
 terrae, ſidera verſabunda, latentiaque non habent
 egreſſus orientes ſupra terram. Itaque eorum figura-
 tiones propter obſtantiam terrae non ſunt notae. Hu-
 jus autem rei index eſt ſtella Canopi, quae his regio-
 nibus eſt ignota, renunciantibus negotiatoribus, qui
 ad extremas Aegypti regiones, proximasque ultimis
 ſinibus terrae terminationes fuerunt. Eſt autem &
 civitatis nomen Canopus, centum viginti ſtadiis
 ab Alexandria diſtans in Aegypto, à Canopo
 Menelai gubernatore, ut Strabo ait libro ultimo,
 appellatae. A quo & Canopicum oſtium Nili. E-
 jus Plinius meminit lib. v. c. 31. MICYLL.

182 AUSTRALI PARTE &c.] Quoniam in Au-
 ſtrali parte poſita non accedit ad Borean, ideo &
 ſimilis B. dicta eſt. SCHOL.

183 PERGE] Mic. pergo, non male: ut de ſe
 loquatur nauta, ſicut antea. BERſM. Immove-
 ro male, & ſine ſenſu. Dicit auctor. Si pergas,
 Canopo ad ſiniſtram viſa, navigare ulterius Pha-
 ro, incidet Syrtibus.

183 SINISTRA] i. e. ſi per ſiniſtrum illius pergas
 ſtellae, ad hanc regionem venies. SCHOL.

184 SYRTIM] Ita recte edidit rursus Grotius
 cum Venet. Aleenſ. Mic. & Hort. ac MSS. qua-
 tuor

Hoc solum toto, respondit, in aequore serva,
 Ut sit ab Emathiis semper tua longius^b oris
 Puppis, & Hesperiam pelago, coeloque relinquo:
 190 Cetera da ventis. comitem, pignusque recepi
 Depositum: tunc certus eram, quae litora vellem;
 Nunc portum Fortuna dabit. Sic fatur: at ille
 Justo vela modo, pendentia cornibus aquis,
 Torfit & in laevum^c puppim dedit, utque lecaret,
 195 Quas Asinae cautes, & quas Chios^d asperat, undas,
 Hos dedit in proram, tenet hos in puppe rudentes.

Acquora

VARIAS LECTIOES.

a nova V. i. am. pr. b horis MSS. qdd. c coel. pel. B. i. M. d relinquo H. non male. e tum MSS. & Edd. qdd. f & B. i. g puppim MSS. qdd. h Chios V. sec. i asperet B. i.

tuor Pulm. duobus Berfm. ac duodecim meis. Saepissime utitur hac voce in singulari noster V. Indic. Immo Priscianus, ut probet *Syrtem* dici in singulari, hunc adducit locum c. 717. Alii *Syrtis*.

185 PEDE Funis in nave. SCHOL. V. supra.

187 IN AEQUORE Praestantissimus Voss. pr. uterque Regius, & Hult. ab aequore. quod esset dictum, ut L. VII, 808.

Speñet ab aequore flammam.

& à fluctibus summis videre L. v, 640. ubi vide.

188 AB EMATHIIS &c.] Nec ad Emathiam vult ire, ubi Caesar, & bellum est; nec ad Italiam; quia pudet venire superatum SCHOL.

190 CETERA DA VENTIS] Cetera sic age, ut te ventorum facile flatus impelat. IDEM.

191 DEPOSITUM PIGNUS] Ut alibi. *depositum*, *Fortuna suum*. Tunc non recepta conjuge. IDEM.

191 VELLEM] Sc. contingere. Hoc est, cum ad Lesbion Corneliae amore properabam. IDEM.

195 ASINAE] *Asine* castrum est Spartanorum. IDEM. Saxa, & scopuli Asinae oppiduli, quod est in sinu Messenio, qui ab eo *Asineus* dicitur. Ejusdem nominis alia est Laconica, ut ait Strabo libro octavo Sulpit. Atque eodem modo & Omnibonus hunc locum legit, & per mediam Asinam, & Chion navigasse Pomp accipit, non animadvertens itineris rationem, atque propositum, neque etiam quantum Asinae litus, & huic vicina Chios à Messenio, aut etiam Laconico mari distet. Non enim in Graeciam, aut Occidentem verius navigabat Pomp. ut qui Hesperiam pelago, coeloque relinquendam dixerat, sed in Orientem tendebat, *Icariae scopulos Ephesumque relinquens, & claram sole Rhodon*, ut intra sequitur. Quare ipse

quidem locum hunc suspectum habeo, dubitoque, an potius legendum sit.

Quas Asiae cautes, & quas Chios asperat undas.

Ut intelligamus inter Asiae litus, & insulam Chion sinistram versus Rhodon, atque inde in Ciliciam abiisse. MICYLL. *Asine* oppidum est inter maritima Achaiae in Peloponnesio, unde sinus *Asinaeus* nomen habet, ad meridiem peninsulae: sicut statim à *Corone Coronaeus*: & in extrema ora procurrit in mare Taenarum promontorium. Sed quid *Asine* huc spectat, non video, tam procul versus occasum à Lesbo distans. *Asine* distat à Mafete XXXVI. M. pass. Ibi Troezen, nobilis quondam urbs, & portu insignis, cui nomen Pogon, id est barba. De quo natum fuit proverbium, in glabros, *Troezenem pete*. sive, naviga, in eum, qui cum mento imberbi esset, tamen appositius pili, barbam virilem mentiretur. Nonnulla exemplaria *Asiae cautes* legunt, quam Lectionem veram esse, censet Glareanus, cujus iudicio & ego subscribo. Est enim *Asine* nimis remota à Lesbo versus Occasum, quem tractum declinare iussit Pompejus, & in laevum torfisse navem poeta dicit. Nam inter Ephesum, & Samum, ait *Glareanus*, & Icariam transit. Itaque ego *Asiae* legere malim, quam *Asinae*, quod nomen scio us aliquis substituit, volens ingeniosus videri, quum poetae mentem non perciperet. Nec obstat *Asiae* generale nomen, quod hic speciale est, non urbis quidem, sed regionis litoralis contra Chium, & Samum. Quod si omnino quis proprium nomen aliquod, aut insulae, aut orbis legi hic debere contendat, malim ego *Pfyriae* legere, cujus est mentio Odyss. 111. in Oratione Nestoris, meminitque Strabo magnifice lib. 14. in Lesbi descriptione.

- Aequora senserunt motos, ^a aliterque secante
 Jam pelagus rostro, nec idem spectante carina,
 Mutavere sonum. ^b non sic moderator equorum,
 200 Dexteriore rota laevum cum circuit ^c axem,
 Cogit inoffensae currus accedere metae.
^d Ostendit ^e terras Titan, & sidera texit.
 Sparsus ab ^f Emathia fugit quicumque procella,
 Adsequitur Magnum: ^g primusque ^h à litore Lesbi
 205 Occurrit natus, ⁱ procerum ^k mox turba fidelis.
 Nam neque dejecto fatis, acieque fugato
 Abstulerat Magno reges Fortuna ^l ministros:

Terra-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a altumque B. 1. ^b nec B. 2. ^c orbem al. ^d offendit B. 1. ^e Tit. terr. B. 1. V. 1. ^f Haemonia B. 1. ^g primus a B. 1. ^h ab P. 2. V. 1. R. 1. H. Hort. m. ⁱ comitum VV. LL. Steph. curris P. 1. ^k & mox V. pr. ^l saventes l. ministros V. sec. sinistros Ed. Rom.

ne: & situs ejus huic loco non ineptus est, ut legatur.

Quas Psyrtae cautes, & quas Chius asperat undas.
 Haec Glareanus. HORTENS. *Asine* Msc. *Sacine* mendose alter. *Asiae*, quam lectionem Miccyllus quoque probat: ut dicatur inter Asiae litus, & Chion insulam sinistram versus Rhodon, atque in Siliciam navigasse, sive inter Ephesum, & Samum, & Icariam transisse, ut Glarean. BERSMANN. *Asiae*. Sic quidem est in Regio uno, & Grotius edidit ex Miccylli emendatione. Prior Editiones, & MSS. plurimi cum Scholiaste habent *Asine*, vel *Asinae*; *Sasinae* Pulm. duo, Voss. unus & Ed. Ven. *Lasinae* Var. LL. Steph. Verum recte notarunt Viri doctissimi, *Asinae* nullum locum hic esse posse, ut quae in Messeniaco agro Peloponnesi sita inmensum distat à Chio. Neque huc facere potest, quod in vetustis Pomponii Melae Editionibus inter Sporadas recensetur *Asine*. Lib. 11. c. 7. §. 9. Scribendum enim illic est *Syme*, ut Vossius docuit. Immo vera licet ibi esset lectio *Asine*, nihilo tamen rectius hic diceretur secare *Asines*, & Chii undas. Inmensum enim distant, & interjacent Icaria, Ephesus, aliaeque, quas recenset vs. 244. Beroaldum autem legisse, video *Saminiae cautes*; atque ita diserte habet Marp. Cod. Sed & *Samos* post Chion est sita, cum debeat esse locus, inter quem & Chion secaret undas. *Asiae*, quae Miccylli est conjectura, recipienda quoque non est; nam, praeterquam quod verisimile non est, librariorum in tam noto nomine cespitalle, & pro eo minus notum reposuisse, nimis generale est, ut inter Asiae cautes, & Chium possit dici,

Pompejum navigasse. Aliud itaque quaerendum. MSS. Amstel. exaratum habet *Sirie*, & in variis Grotii lectionibus est *Syriae*. Hinc prius amicus meus scribendum esse conjiciebat *Seyri*, nobilis insulae, è regione Chii in Aegaeo mari jacentis, & scopulis celebris. Statius Lib. 11. Achill. 17.

- - - Cum se scopulosa levavit
Seyros.

Adde Barthium ad Lib. 1. Achil. 285. Prope verum. Vel sic tamen haec longius à Chio sita est. Quare omnibus rite perpensis, accedo, & ille mecum, veritima Glareani conjecturae, legentis *Psyrtae cautes*. *Psyra* enim est insula Chio ab Occidente obposita, parva, sterilis, & inculta. Vide Comment. ad Steph. Byzant. *Ψύρα, ἡ ἐν τῷ μυχῷ πλησίον Χίου, ἣν ὁ ποιητὴς Ψυρία καλεῖται*. Νῆες ἐπὶ Ψύρας. Τὸ ἰδιόκτεν αἱ Ψύρες; καὶ τὸ θαλάσσιον, Ψυρία &c. g

Et sic reponendum quoque apud Priscian. L. 11. c. 588. In vulgatis illic etiam *Asinae* exhibetur. *Asperare* dixit ad exemplum Virgilij L. 111. Aen. 285.

Et glacialis hiems Aquilonibus asperat undas.
 Ovid. L. 11. Am. El. 11, 27.

Quid si concussas Triton exasperet undas.

Liv. L. xxiv 11, 12. *Exasperato fluctibus mari*. *Asperum mare* ibid. c. 17. Horat. 1. O. v. Valer. Max. 1v, 2. Sil. vi, 524. &c.

198 SPECTANTE CARINA] Male Berlm. unus inspectante. Supra spectamus pontum. Navis argute dicitur spectare propter oculum, quem vel pictum, vel

Terrarum dominos, & sceptrā Eoa tenentes
 Exsul habet comites. jubet, ire in devia mundi
 210 Deiotarum, qui sparsa ducis vestigia lêgit.
 Quando, ait, Emathiis ^a amissus cladibus orbis,
^b Qua Romanus erat, superest, fidissime regum,
 Eoam tentare fidem, populosque bibentes
 Euphraten, & adhuc ^c securum à Caesare Tigrin:
 215 ^d Ne pigeat, Magno quaerentem fata, remotas
 Medorum penetrare domos, Scythicosque recessus,
 Et totum mutare diem, vocesque superbo
 Arsacidæ ^e perferre meas: Si foedera ^f nobis

Prisca

VARIAB L E C T I O N E S.

^a amissis Ed. Ven. Hort. amissis V. 1. ^b qui VV. LL. Steph. B. 2. V. 1. R. 1. O. 1. Ed. Ven. ^c securam W. securum e. B. 1. ^d vulgo nec. ^e proferre V. 1. M. male. V. Burm. ad Val. Flacc. v, 663. ^f MSS. & Edd. qdd. vobis male.

vel caelatum habebat in prora. Livius Lib. xxx. c. 25. *Sepulcrum dirutum proram spectare, abominatus.* D. Lucas Act. Apost. c. 27. Com. 15. *πλὴν μὲν δεινὰ μὲν ἀποφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων.* Adde Scheffer. de re navali p. 49, 51, 174. & figuras navium, quas profert Bayssas. Clare etiam conspicitur oculus in prora navis in nummis gentis Fontejae, licet cum non semper observarint viri docti. V. Polluc. L. 1. §. 86.

199 MUTAVERE SONUM] i. e. aequora conversione navis (*navium* Voss. pr.) aliter sonare coeperunt. SCHOL.

200 DEXTERIORE ROTA] Hunc locum diligenter explicat Badius, ut in tali conversione rota in sinistra parte stet ad tempus, quasi immobilis, & dextra vertatur. Unde patet olim à dextra in sinistram procursum, ac currus in sinistram flexos, cum hodie contra fiat, à sinistris in dextram, quod certe magis secundum naturam est. Nisi quis dicat poetam, ut in multis aliis contrarium exhibuisse, quod equidem nescio. GLAREAN.

200 CUM CIRCVIT AXEM] Steph. Var. LL. tres Pulm. MSS. unus Berlm. & duo, vel tres mei cum Ed. Veneta, & Grotii *orbem* habent. Minus bene. Non enim modo rotam, sed totum axem, & currum circuit, cum per rotam dexterem prope metam currum vertit ad laevam. Ovid. L. 111. Am. 2, 69.

Ale miserum! metam spatioſo circuit orbe.

Quid facis? admoto proximus axe subis.

& alibi. Male alii contra morem in circo habitum stantem intelligunt rotam dexterem, ut à sinistra dextram versus statuatur à Lucano cursus e-

quorum. A dextra ad sinistram incipiebant, ut patet ex Onuphrio, aliisque.

201 INOFFENSÆ METÆ] Huic accedere declinavit, in quam non offendere vult in Olympio certamine. SCHOL.

202 TEXIT] i. majori luce operuit. IDEM.

203 PROCELLA] Consuetudo auctorum est, bellum incendio, & procellis comparare. *Quicumque* de parte Pompeji. IDEM.

205 NATUS] Sextus Pompejus, Mazni filius. IDEM. Alii non *Sextum* hoc loco, sed *Cneum* intelligunt. Nam Sextum, ut juniorem, una cum matre Cornelia Miynlenis ante pugnam depositum fuisse, & eoque post cladem acceptam Pompejum potissimum Lesbum petisse, ut inde uxorem, filiumque, ut Plutarchus ait, reciperet. MICYLL. Micyllum sequitur Hortensius, sed male. nam noster Lin. vi. fuisse indicat Sextum non cum matre Lesbi fuisse, sed in exercitu; & L. ix. clare ostendit, Sextum cum matre post occisum patrem adpulisse ad Libyam, ubi Cneus jam erat una cum Catone, aliisque. Consule vi. 85, 120. &c.

210 DEIOTARUM] Gallograeciae regem. Ne mireremur; unde in his terris Deiotarum invenerit, hoc poeta differit. *Qui sp. d. vestigia leg.* i. qui inter ceteros fugientes vestigia Pompeji est secutus. SCHOL.

211 QUANDO] i. Quoniam, quandoquidem. Quoniam quidem per Emathias clades amissus orbem, qui erat sub ditione Romana. IDEM.

213 POPULOS] Parthos dicit, & ceteras Orientis gentes. IDEM.

214 SECURUM A CAESARE] Qui nondum Caesaris injurias sensit. IDEM.

Prisca manent, mihi^a per Latium jurata Tonantem,
 220 Per vestros adstricta magos; inplete pharetras,
 Armeniosque arcus Geticis intendite nervis:
 Si vos, ô Parthi, peterem cum Caspia claustra,

Et se-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a si Ed. Hort.

215 NE] Sic rescripsi pro *nec* auctoritate MSS. quinque Pulm. trium Bersm. & meorum quatuordecim cum Edd. Rom. & Parm. Ascens. Versell. Paris. aliisque.

215 PIGEAT] Scil. te Pompejo fata quaerentem. SCHOL.

217 MUTARE] *Totum mutare diem*, dixisse videtur *ὑπερβολικῶς*, pro, eo usque versus Orientem proficisci, dum tempus diei propter loci distantiam, & mundi inclinationem varietur, collatione Occidentis videlicet. Nam Orientalibus Sol citius oritur, atque apparet, quam iis, qui versus Occidentem degunt. Quidam autem pro *mutare*, *motare*, legunt, *diemque* pro Oriente accipiunt, *καὶ ὑπερβολικῶς*, eo quod ab Oriente dies procedat, ut sit sensus: Totum commovere, atque excitare Orientem. Perinde ut & Sulpitius locum hunc exponit. De qua lectione judicent alii. MICYLL. *Et totum motare*. Alii *mutare* legunt. Sulpitius exponit, excitare totum Orientem, unde dies emanat. At Mycillus, *totum*, inquit &c. Sulpitii interpretatio, ut minime absurda magis placeat, ut poeta alluserit ad illud Virgilianum.

Electere si neque superos, Acheronta movebo.

Motare totum orbem Orientem in arma contra Caesarem. HORTENS. *Mutare*. Aliud subire coelum, cujus dies aliter se habent. GROT. Verissime. illud *motare* excogitatum est contra omnes Mstos à Sabellico in Annotat. Syll. 11. in T. 1. Thes. Crit. p. 184. Sic autem cum aliis loqui amat noster. L. v, 107.

*Saepe dedit sedem totas mutantibus urbes,
 Ut Tyriis.*

supra vs. 147.

*cunctos mutare putares
 Tellurem patriaeque solum.*

Mutare locum, terram L. 11, 137. v1, 271. Lucretius L. 1v, 460.

*Conclusoque loco coelum, mare, flumina, montis
 Mutare, & campos pedibus transire videmur.*

ubi vide Fabrum. *mutato evadere coelo* Silio L. x, 420. Adde J. F. Gronov. L. 111. Observ. c. 1. & omnino Celeb. Bentley. ad Horat. L. 11. O. 16, 19. ubi nihil mutandum puto,

quid terras alio calentis

Sole mutantur? patriae quis exsul Se quoque fugit?

218 ARSACIDAE] Hic Arsaces (*Arsacus* MS.) rex Parthorum (*Perfarum* Voss. pr.) fuit. SCHOL. Arsacidae autem dicuntur ab Arsace, primo regni Parthici autore, perinde ut Ptolomei Aegyptii reges, à primo Lagi filio. Vide Justin. lib. xxi. MICYLL.

218 FOEDERA] Hic ostendit, se societatem cum his iniisse. SCHOL.

219 MIHI PER LATIUM &c.] In quibus firmandis ego per Latialem Jovem juravi: Vobis autem sunt adstricta per Magos vestros, scilicet Chaldaeos, qui in Parthia sunt. IDEM.

220 ADSTRICTA] Ita habent MSS. omnes. Sulpitius tamen, cumque secuti Ascens. Versell. Paris. Micyll. & Hortens. ediderunt *obstricta*, ut vs. 235. Perperam. *Adstringere fidem*, *foedus* passim. *Jurare*, & *adstringere* jungit etiam Ovidius Epist. xvi. Her. 319.

*Tunc ego jurabo quaevis tibi numina, meque
 Adstringam verbis in sacra jura tuis.*

222 SI VOS, Ô PARTHI] Si vos, ô Parthi inquietare nolui, cum vexarem Alanos, & Caspianos. Nunc mihi reddite vicem auxilia dirigendo. SCHOL.

222 CASPIA CLAUSTRATA] i. fines Armeniae. IDEM. Caspi montes sunt inter Armeniam majorem, & Mediam, ubi fortassis etiam alicubi claustra, aut furcae sunt, de quibus loquitur poeta. Nam de Caspiis portis inter Parthiam, & Mediam intelligere, consentaneum non est, cum nimis in Orientem tendant, nec eoque quisquam Romanorum pervenit Caesarum, nedum Pompejus, cum ejus tempore potentissimi essent Parthi. Quamvis paulo post gloriatur, Gangis, & Hydaspis fontibus se propiorem fuisse, quam sit Persis regio, quod de altero maris Caspii littore intelligatur. Siquidem Pompejus unquam in Alanis bellum gessit, quos Ptolemaeus in Scythia intra Imaum montem ponit, ultra medium Caspii maris. Alanos item montes in eadem Scythia. Sunt & Alauni diphthongo in media syllaba (si codices non errant) & populi, & montes in Sarmatia Europae, apud Tanaim flumen, eodem autore. GLAREAN. *Caspia regna* non omnino male scribitur

Et sequerer duros aeterni Martis Alanos,
 Passus Achaemeniis late decurrere campis,
 225 In tutam trepidos numquam Babylona coëgi:
 Arva super Cyri, Chaldaei que ultima regni,

Qua ra.

VARIAE LECTIOES.

a Achimēniis MSS. qdd. V. ad L. 11, 48.

bitur in Voss. uno, Edd. Rom. Parm. Brix. Mediol. & Paris. ex Virgilio L. vi. Aen. 799.

Hujus in adventum jam nunc Caspia regna.

Castra est in Oxon. pr. & Marp. a m. pr. frequenti librorum errore. vide ad Silium Lib. 1, 643. Rectum est *Claustra*: quamvis hoc loco non verae Caspiae Pylae, seu *Caspiarum claustra*, ut loquitur Tacit. L. 1, c. 6. intelligi debeant, sed Sarmaticae, ut patet satis ex subjunctis *Alanis*, Sarmaticae Europaeae populis, de quibus mox agemus: Alii fauces versus Armeniam intelligunt ut vi. 291.

Caspiaque inmensos seducunt claustra recessus.

Passim omnes munitos, & angustos locos *claustra* vocant. Jam Caspii montes longissimo tractu extenduntur. Valer. Flacc. L. 7, 125.

Cum redit ingenti per Caspia claustra triumpho, Massagetem, Medumque trahens.

Mox vi. 236. Adde Indic. & Heins. ad Vellej. 1, 3. Broukhuf. ad Propert. 111, 7, 55.

223 ALANOS] Gens in Ponto, quae perpetuis proeliis inquieta est. SCHOL. Pompejus cum Mithridatem persequeretur, in ultimas, & ignotas gentes penetravit, hoc est, Iberos, & Albanos, quorum reges cum LXXIII. hominum M. ad Cirum fluvium illi occurrebant, vel (ut alii) Cydnum, ortum, labentemque e Caucasio. Pompejus, superato amne, reges in profundissimas sylvas praecipites egit: mox igni circumjecto cum ad perniciem eos infectaretur, flamma, & ferro delevisset, nisi obsidibus datis reges suppliciter pacem petivissent. Albani etiam, qui ad Caucasum habitant, etiam pacem petiverunt, ut ait Plutarchus, atque inde scribit, Pompejum in Iberos, accolae Tauri montis multo Albanis bellicosiores movisse castra, quippe qui ne Macedonum quidem armis olim cecissent. Quibus partim caesis, partim captis, ipsa gens in deditionem venit, cum rursus Albani defecisse nuntiantur. Quos circa Abantem amnem iterum praelio vicit Pompejus, in quo Crassi regis frater ipsius Imperatoris manu interfectus fuit. In hac acie credunt quidam Amazones ex Thermodonte, & regione, quae supra Thermodontem est, accersitas cum Albanis militasse. Hinc Pompejus ad Caspium mare, iter flexit, sed re-

gione serpentibus infesta praesenti conatu excussus in Tigranem belli impetum vertit. Quare crediderim, Lucanum hoc loco Albanos per Alanos significasse, elisa litera *b* e medio per syncopen, cum dicit,

Cum sequerer duros aeterni Martis Alanos.

Nam in Scythiam ad Alanos ultra Imaum montem propter distitas novo prope orbe regiones nondum pervenit quisque Romanorum. Quod vero ad Albaniam, quae superfusa est montibus Caucasii usque ad Cyrum amnem, ibi Iberiae statim, inde Armeniae majori confinium est, descendit. Sed Hiberia, quo angustior est, hoc frequentior habitatur. Difficiles sunt aditu *Hiberi*, sive *Iberi*, (utroque modo authores usurpant) propter montium angustias, & itinera etiam alicubi excisa manibus, ut portarum Amanicarum. Et quia vix ubi Caucasus difficilior transitu est, quam ubi Albanos, & Hiberos a Scythis Sauromatis, sive Sarmatis, qui hodie Tartari dicuntur, dislminat, Pylae illic habet, sive portas Caucasias à Plinio dictas lib. vi. capite 11, quas quidam magno errore *Caspiae* dixerunt. Hoc errore ductum Lucanum verisimile est, cum ad Caspia claustra Alanos Pompejum secutum fuisse dicat. His enim (ut ostendimus) superfusi sunt Albani, à quibus Ptolemaeo *Albaniae* appellantur. Hae portae (ut Plinii verbis utar) inter ingentia naturae opera referuntur, montibus repente interruptis, fores obdantur serratis trabibus, subter medias Dyriodori amne fluente, citraque in rupe castello communito ad arcendas transitu gentes innumeras. Haud inde longe Armeniae montes in coelum attolluntur, Hiberibus obiecti, per quos una angusta via transitum praebet, Armeniae pylae appellatae, nihilo aequiores transeuntibus, ut magnae Pompejo gloriae fuerit; ingredi cum exercitu ad Hiberos auso, tamen post devictum Tigranem nihil illi impervium videbatur, propter famam victoriarum. Atque quidem de Alanis, sive Albanis, & portis, ac claustris Caspiis, de quibus erudito lectori suum judicium esto. HORTENS. Non Alanos pro Albanis per syncopen litterae *b* posuit Lucanus, sed errore suo hanc gentem Alanorum, quae tum primum nomine solo videtur Romanis innotuisse, ut ferocissima, confundens cum Al-

- Qua ^a rapidus Ganges, & qua Nysaeus Hydaspes
^b Accedunt pelago, Phoebi surgentis ab igne
^c Jam propior, quam Persis, eram: tamen, omnia vincens,
 230 Sustinui, nostris ^d vos tantum deesse triumphis;
 Solusque ^e è numero regum telluris Eoae,
 Ex aequo me Parthus ^f adit. nec munere Magni
 Stant ^g semel Arfacidae, quis enim post vulnera cladis
 Assyriae, justas Latii compescuit iras?
 235 Tot meritis ^h obstricta meis, nunc Parthia ruptis
 Excedat claustris vetitam per ⁱ secula ripam.
^k Zeugmaque Pellaeum. Pompejo vincere, Parthi;
 Vinci Roma volet. ^l regem-parere ^m jubenti

Ardua

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *trepidus* B. 1. ^b *accedit* A. ^c *nunc* B. 1. ^d *tantum vos* V. 1. ^e *ex P.* 2. ^f *habet. vel munera* VV. LL. Steph. ^g *simul* Ed. Br. ^h *adstricta* B. 2. Ed. Ven. ⁱ *seclera* H. ^k *Zeuma* MSS. & Edd. pp. 1 regi V. 1. ^m *volenti* B. 1.

lanis, quos una cum Colchis, & Iberis vicit Pompejus. Vide praeter alios Florum L. 111. c. 15. §. 28. Ad *Alanos* numquam pervenit Pompejus. Recte tamen Barthius ex hoc loco & L. 2, 454. refellit magnum Casaubonum, qui *Alanos* demum sub Flaviis principibus innotuisse Romanis putat, ad Gulielm. Briton. L. 1, 123. ubi operose de *Alanis*, & *Albanis* differit; item ad Claudian. *Aeterni Martis* non capiendum est cum Romanis, ut paullo post ait Hortensius, sed exponendum; qui *perpetuo sunt in armis*; ut bene alii explicant; & praefertim in equis, testibus Martiali, & Dionysio. Hunc autem versum imitatus est Sidonius Apollin. Carm. 11, 364.

Vandalicas turmas, & juncti Martis Alanos.

224 ACHAEMENIIS]. Ab Achaemene rege Persarum sunt dicti. SCHOL. ^a *Ἀχαιμηνίαις*, inquit Stephanus, ^b *ἡ Ἰσπερὶς μέγας, ἀπὸ Ἀχαιμηνίαις, οὐδὲ Ἀχαιίαις.* MICYLL.

225 LATE DECURRERE] Ita quidem etiam exhibent optimi Codices. In duobus tamen Berol. & quatuor meis, ac Edd. Rom. Parm. Brix. Med. Sulpit. Ascens. Paris. Mic. Hortensiique exaratur *discurrere*, quod verbum aptius cum *late* convenit, & innuit Pompejus, se fuisse, ut liberi per campos huc illuc vagarentur. Lib. 1, 471.

Barbaricas saevi discurrere Caesaris alas.

Ovid. L. 11. Fast. 223.

Sic Fabii latis vallem discursibus implent.
 Immo cum pro *campis* in Edd. principe, & Parm.

scribatur *Susis* putem *decurrere Susis*, hoc verum inre-
 pisse ex Lib. 11, 48.

*Achaemeniis decurrant Medica Susis
 Agmina.*

Inepta vero haec Pompeji oratio est: quasi vero Parthos, si potuisset, non debellasset, & signa ab illis repetisset.

227 NYSAEUS] Fluvius ex Nysa Indiae monte descendens. SCHOL. De hac Nysa à Dionysio, qui & Bacchus, condita, meminit & Arrianus Libro quinto. MICYLL. V. ad L. 1, 65.

229 AB IGNE JAM PROPIOR, QUAM PERSIS, ERAM] Orientis solis flammis ego eram propinquior, quam Persae, qui juncti sunt. SCHOL. *Ab igne Jam propior.* Distinctionem mutavimus, ut sit sensus, Propior Orienti eram, quam Persae ipsi. GROT. In quibusdam nempe Edd. distinguebatur post *igne*. Omnes tamen Interpretes recte explicant.

231 SOLUSQUE] MS. Marp. *solus* & cum Edd. Sulp. Ascens. Vers. Par. Mic. Hort. numerosius, & concinnius.

232 EX AEQUO] Quippe non victus aequalis est mihi. SCHOL. Sic Plinius de Parthis: *Ad Scythas pertinent, cum quibus ex aequo degunt.* Et ante de Scythis: *Multitudo populorum innumera, & quae cum Parthis ex aequo degat.* GROT. Ed. tert.

233 SEMEL] Nec semel sunt tantum meo beneficio liberati. SCHOL.

233 VULNERA] Quae nos illic passi sumus, non, quae vos pertulistis. IDEM.

- Ardua non piguit; positisque insignibus aulae,
 240 Egreditur famuli raptos ^a indutus amictus.
 In dubiis tutum est inopem simulare ^b tyranno.
^c Quanto igitur ^d mundi dominis securius aevum
 Verus pauper agit! ^e dimisso in litore rege,
 Ipse ^f per Icariae scopulos, Ephesonque relinquens,
 245 Et placidi Colophona maris spumantia parvae
 Radit ^g saxa Sami: spirat de litore Coe
 Aura fluens: Gnidon inde fugit, claramque relinquit
 Sole Rhodon, magnosque sinus Telmessidos undae
 Compensat medio pelagi. Pamphylia puppi
 250 Occurrit tellus: nec se committere muris

Aufus ad-

VARIAR LECTIOES.

^a *inductus* V. 1. O. 1. ^b *tyrannum* V. sec. qu. a m. pr. A. ^c *quantum* Marp. H. a m. pr. *quando* A. ^d *dem.* m. Marp. ^e *demisso* R. 1. O. 1. V. 1. ^f *cariperas* V. 1. ^g *claustra* Ed. Br. Med. ^h *reliquit* V. 3.

234 LATI C. IRAS] Hoc dixit. Mortem Cras-
 forum, quae in Parthia facta est, voluit Senatus
 vindicare, sed Pompejus obstitit. SCHOL.

237 ZEUGMAQUE PELLAEUM] Magnus Alexan-
 der Pellaeus victis Parthis finem posuit, quem
 numquam excederent, Euphratem fluvium, & ci-
 vitatem Zeugma, quae in ejus est ripis. SCHOL.
 Zeugma urbs fuit ab Alexandro condita in ripa
 Euphratis, ubi ille exercitum aliquando trajecit,
 unde & nomen sortita est, autore Stephano. Grae-
 cis enim *ζεύγμα* pons, aut quicquid pontis vicem
 sustinet, appellatur, eo quod utramque ripam
 conjungat. *Pellaeum* autem vocat poeta, pro Ma-
 cedonico, sive à Macedonibus condito. Nam Pel-
 la Macedoniae urbs fuit, Alexandri patria, unde
 ipse quoque Pellaeus passim à poetis nominatur.
 MICYLL.

238 ROMA VOLET] Optabit à vobis vinci, si
 mihi victoriam comparatis. *Regem* Dejotarum.
 SCHOL.

240 FAMULI RAPTO AMICTUS] MSS. quatuor
 Pulm. cum Edd. Veneta, Aldi, Colin. & Ste-
 phani dant *raptos*, quasi scissa, & pannosa fuisset
 vestis. In Voss. sec. & quinto *famulo* habetur. re-
 ctius pro veste, quae famulo exuta, & derepta est.
 Simpl. pro compos. 1, 157. *Victori raptore* 1X, 1100.
raptis dies populis, & saepius. *raptis* Reg. pr. dein vs.
 244. *Epheson* Graeco more reposui ex MSS. Witt.
 Voss. tert. & meo. ut forsitan scribi etiam debet
Tauron.

241 DOMINIS] Alii *domini* (Ed. Haered. Gryph.
 & Pulm. vitiose) nos reposuimus *dominis* ex Mscr.

tribus, & libris aliquot. BERSM.

243 VERUS PAUPER] Nam hic simulatus est.
 SCHOL.

244 ICARIAE] Insula Asiae, ubi Icarus occidit.
 IDEM.

245 SCOPULOS] *Populos* Msc. male. BERSM.

246 LITORE COE] Quidam codices legunt pro
Coe, *Eoe*. Is ventus plane naviganti in Ortum
 contrarius fuisset. HORTENS. *Choe* Msc. duo.
 quid. libr. *Eoe* mendose. BERSM. *Choe* MSS. ha-
 bent multi. *Eoe* est in quinque Pulm. Voss. pr. Witt.
 Amst. & meo; ut ediderunt Aldus, Colin. & Steph.
 sed male. Dicit auctor, Pompejum jam reliquisse
 insulam Co. quare de ejus litore aura secunda spi-
 rat.

248 TELMESSIDOS UNDAE] In Asiatico mari si-
 nus nomen. SCHOL. *Themessidos* MSS. duo vi-
 tiose. *Telmessus* oppidum Lyciorum, & promon-
 torium cum portu. BERSM. Variant nonnihil
 MSS. Sed vera haec lectio: *Telmessus* urbs apud
 Plinium, apud Strabonem, & Stephanum *Τελ-
 μεσσίδος*. Est in confinio Lyciae, & Cariae. GRO-
 T. Ed. sec. *Temessidos*, *Themissidos*, *Ikeumessidos* &c.
 MSS. exhibent corrupte.

249 COMPENSAT] Hoc est: Flexum illum tanti
 sinus non circuit, sed per altum recto itinere con-
 tendit, habiturus grande compendium. SCHOL.
Compensat: *medio pelago* P. Compendium facit iti-
 neris, recta navigatione. Mscr. tria. *Compensat me-
 dio pelagi*. *Pamph.* BERSM. *Medio pelagi*. Priori
 periodo haec verba adscripsimus. Sunt enim op-
 posita, medium pelagi, & magnus sinus. Com-
 pen-

Aufus adhuc ullis, te primum, parva * Phaseli,
 Magnus adit. nam te metui vetat incola rarus,
^b Exhaustaeque domus populis; majorque carinae,
 Quam tua, turba fuit. tendens ^c hinc carbasa rursus,
 255 ^d Jam Taurum, Tauroque videt Diplanta cadentem.
^e Crederet hoc Magnus, ^f pacem cum praestitit undis,
 Et sibi consultum? Cilicum per litora tutus
 Parva puppe fugit: sequitur pars magna Senatus,
 Ad profugum conlecta ducem: parvisque ^g Syedris,
 260 Quo portu ^h mittitque rates, recipitque Selinus,

In Pro-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a Phaselis vulgo. b Hic & seq. Vers. non leguntur in Reg. pr. c hic V. l. W. O. l. Ed. Bersm. d in T. Edd. Sulp. Asc. Paris. e Credidit V. sec. f cum p. V. sec. g vulgo Celendris & Syedris. h mis-
 sit puppes B. 1.

pensare est compendi facere. Seneca Hippolyto: vs. 84. *Qua via longum compensat iter.* GROTI. Recte ita distinxisse Grotium liquet, ex Scholiaste, & ipsa ratione. Pamphylia enim non jacet medio pelago. Sed Pompejus compensat gyrum magni sinus recta via per medium pelagi. Ed. Veneta recte jam interpunxit. Pelago vero contra omnes MSS. est in Ald. Col. Steph. Gryph. Pulm. & Bersm. Edd.

251 PARVA PHASELI] Civitas Pamphyliae, ubi usus navis illius inventus est, quam Phaselum dicimus. SCHOL. Φασελίη inquit Stephanus, πόλις Παμφυλίας, ἡ ἀπὸ τῆς Περύσσας, ἢ ὕστερον Φάρακας. Et addit: Ἡρώδης δὲ μένος τῶν ἐν φησι, καὶ ἀποπερὸν ἐστὶν. Plutarchi autem verba in Pompejo sunt: *Primam autem civitatem Attaleam Pamphyliae ingressus est post fugam, ubi triremes quaedam obviam ē Cilicia ei advenere.* MICYLL. Msc. tria Phasela, quart. Phalese, perperam. Phaselis πόλις Παμφυλίας &c. Steph. BERSM. Phaseli vocante casu Msc. P. rectius. GROTI. Ed. sec. Hanc alii Lyciae, alii Pamphyliae assignant. IDEM. Ed. tert. Phaseli. Steph. Codd. quat. Pulm. & Voss. duo Phasela. Phaselus meus, Phaselas Oxon. pr. Phaseli Reg. prim. verissime, quare sine haesitatione recepi; praesertim cum jam monitum sit à Grotio, cui ad stipulatur Is. Vossius ad Melam L. 1. c. 14. Vitiose Ascens. Phasilis dedit. Parva autem cum eodem Vossio capiendum, non de spatio loci, sed paucitate incolarum tunc temporis: quippe quae diruta, & deserta erat; cum fuerit olim una ex tribus maximis Cilicum civitatibus.

254 QUAM TUA] Scilicet plures fuerunt in na-

ve Pompeji, quam in tuis moenibus erat civium multitudo. SCHOL.

255 DIPANTA] Nomen est fluvii (*ab undis flsientibus appellatum.* Voss. sec.) qui de Tauro monte profluit (*aut in fluvium Taurum decurrit* addit male Voss. sec.) IDEM. *Dipsanta.* Msc. duo *Dipsanta*, & alter. *Dimpfanta.* tert. *Dipsana.* *Dipsas* fluvius Ciliciae. BERSM. *Dipsanta* contra MSS. praeter Voss. quart. exhibuere Ven. Ald. Colin. Versell. Steph. Gryph. Pulm. &c. *Dipsanta* est in duobus Pulm. & tribus Voss. Ceteri omnes *Dipsanta* cum Boccatio servant.

256 CREDERET HOC &c.] Quando, inquit, credere posset hoc Magnus, quod pacem undis commisit, & ad nullam voluit accedere civitatem, etiam sibi met profuturum? Nam populis proderat ad victoris iram; quod Pompejum nemo susceperat, & huic tamen proderat, quod erat tutus in fluctibus. SCHOL. Obscurius haec exponit Schol. dicit Lucanus. An umquam Pompejus potuisset credere, sibi usui fore, suaeque securitati consultum, quod mare à piratis purgaverit, & pacaverit? unde jam tutus potuit Cilicum litora sine piratarum metu praeterire.

256 HOC] Msc. *huc*: in hoc mari tutum sibi fore receptum. BERSM.

259 CELENDRIIS] Oppido in Cilicia cum portu, ut docet Strabo, & ipse poeta indicat. Nec legas *Synedris*, & ridicule congregationem hic significare interpreteris. SULPIT. Ab hoc autem & *Celendris* Ciliciae regio appellata. Cujus Plinius meminit libro quinto, cap. vicesimo septimo. MICYLL. Syncope, pro *Celendris*. Plin. lib. v. cap. 27. in descriptione Ciliciae. *Amnes*, inquit, *Saros*, *Cygnus* (live *Cydnus* potius) *Tas-*
sum

In Procerum ^a coetu tandem moesta ora resolvit
 Vocibus his Magnus: Comites bellicae, fugaeque,
 Atque instar patriae, quamvis in litore nudo,
 In Cilicum terra, nullis ^b circumdatus armis
 265 Consultem, rebusque novis exordia quaeram.
 Ingentes praestate animos: non omnis in arvis
^c Emathiis cecidi, nec sic mea fata premuntur,
 Ut nequeam ^d relevare caput, cladesque receptas
 Excutere. an ^e Libycae Marium potuere ruinae
 270 Erigere in fasces, & ^f plenis reddere ^g fastis?

Me pul-

VARIAE LECTIOES

^a coetum VV. LL. Steph. P. 1. V. 1. coeptum Ed. Ven. ^b circumditus A. ^c Emathiae Marp. ^d revelare O. 1. ^e Libyae B. 1. ^f Edd. qdd. plen. & ^g fastis R. 1. V. 2. H. Marp. M. Hort. m.

sum liberam urbem procul à marissecans. Regio Celendiritis cum oppido. Haec Plin. Oppidum indicat Celendiras, cum portu, in regione Celendiritide. Libenter utor Glareani judicio in obscuris hujus poetae locis illustrandis. Celendiris, tetrasyllabum est, inquit, apud Strabonem, lib. XIV. & in V. ut puto, Graecorum declinatione. Poeta noster trisyllabon fecit, & in primam receptum declinationem. Apud Plin. lib. V. cap. 27. pro Celendiris, perperam, ut puto, legitur, Celendiritis, pentasyllabon, quanquam regionem facit cum oppido. Ptolemaeus littorale oppidum facit, sicut & Selinunta, quod hic poeta flumen facit. Aldinus codex, Synedris legit, quod Sulpitius irridet. Intelligimus igitur hasce orationes Pompeji, & Lentuli Celendris habitas. Hucusque Glareanus. HORTENS. Celendris, Mic. & Glareanus. Libri veteres, & Aldus Synedris, corrupte. PULM. Synedris. Msc. quatuor Sinedris. quod sit insulae nomen, vel portus. Alii legunt Celendris Συγγωνίη pro Celenderis, quod Ptolemaeo est opidum littorale. Vide Strabon. Lib. XIV. Plin. Lib. V. cap. 27. BERSM. Legi debere Syedris monuit ad Florum pridem Salmasius, pariterque corrigendum Strabonem, ubi Συγγή. Συγγή sunt apud Stephanum, Ptolemaeum, Acta Synodica sub Mena. GROT. Ed. tert. Nugantur Interpretes Celendris legentes: quod à Sulpitio profectum receperunt Ascens. Versell. Paris. Mic. Hortens. & Pulm. Urbs haec Ciliciae non Celendra, vel Celendras dicitur in nominativo, ut deberet, si in Ablativo esset Celendris; sed in recto casu vocatur Celendris, vel Celenderis; nec maritima est, sed magis mediterranea. Selindris est in Voss. quinto. Ceteri omnes scripti, & Editi Synedris, Sinedris, Synaedris. Procul

omni dubio scribendum Syedris cum Salmasio Plin. Exercit. p. 542. Adde eum, & Doct. Dukerum ad Florum L. IV. c. 2. Pulsus Syedris, deserto Ciliciae scopulo. Syedrae enim, vel Syedra maritimum oppidum est Ciliciae Tracheae.

260 SELINUS] Locus in Cilicia, ubi consilium Pompejus habiturus est. SCHOL. Msc. Selinus. Selinus tertium: Salinis, & Selirus. Selinus opidum littorale, quod poeta hic fluvium facit, sicut & Strabo. In uno etiam est Silenis. BERSMANN. Et hic variant manuscripti. Sed vera haec lectio. Selinus fluvius est Ciliciae apud Strabonem (Lib. XIV.) GROT. Recte hic Selinus dedit Sulpitius, ut est inter alios in optimo Voss. primo. Ante Selinis & in plerisque MSS. al. Salinus, Selinys. Selenus Ascens. & Paris. Selinus oppidum, & fluvius quoque in Sicilia: pro quo etiam in MSS. Selinis scribitur. Vide ad Virgil. Aen. III, 705. Silium XIV, 200. & Vibium Sequester.

264 NULLIS C. ARMIS] i. nullum habens exercitum. SCHOL.

265 REBUSQUE NOVIS] In variis Steph. Lect. quinque MSS. Pulm. duobus Bersm. & meis septem, Editionibusque Rom. Parm. Brix. Med. & Par. &c. scribitur meis. Quod tamen ex glossa videtur natum. Dein pro arvis exhibent VV. LL. Steph. tres Pulm. Reg. pr. a m. pr. Witt. & Oxon. pr. a m. pr. armis. quod dictum foret pro, in proelio Pharsalico. sed mutatione non eget. Hinc autem in Regio primo desunt versus usque ad 314. quae feci.

266 PRAESTATE] Praeposuit quamvis, & non subjunxit tamen. SCHOL.

269 LIBYCAE] Cum apud Carthaginem latuit. IDEM.

- Me pulsum levioꝛe manu Fortuna * tenebit ?
 Mille meae Grajo volvuntur in aequore ^b puppes,
 Mille duces: sparsit potius Pharsalia nostras,
 Quam subvertit opes. sed me vel sola tueri
 275 Fama potest rerum, toto quas gessimus orbe,
 Et ^c nomen, quod mundus amat. vos ^d pendite regna
 Viribus, atque fide, ^e Libyen, Parthosque, Pharonque,
^f Quatenam Romanis deceat succurrere rebus.
 Ast ego curarum ^g vobis arcana mearum
 280 ^h Expromam, mentisque meae quo ⁱ pondera vergant.
 Aetas Niliaci nobis suspecta tyranni est:
 Ardua quippe fides robustos exigit annos.

* Hinc

V A R I A E L E C T I O N E S.

a *negalis* Edd. Rom. Parm. Br. Med. b *classe* M. V. ad vl. 575. c *mund. q. nom.* H. d *pendite* Marp. *pendite signa* V. V. L. L. Steph. e *Libyam* MSS. & Edd. plerique. f *quemnon* in marg. *quemnam* B. 1. R. 1. *quas nunc* Hort. m. g *vulgo proceres.* h *exponam* P. 3. B. 1. V. 1. Marp. i *pondere* B. 1

269 LIDYCAE RUINAE] *Carinae* Mscr. (& Hulst.) sed ad marginem reponit *ruinae*. Delituit autem Marius aliquamdiu inter Carthaginis ruinas: idemque è carcere Minturnensi dimissus navicula in Africam trajecit. BERSM.

270 ET PLENIS R. FASTIS] Fuit enim septies Consul. Ideo *plenis fastis* in ipsius nomine. SCHOLIAST.

271 PRESSUM] *Pulsum* Mscr. tria. quantum; *pulsum livore*. BERSM. Omnes omnino MSS. praebent *pulsum* i. e. quassatum, dejectum. In Editionibus tamen Sulpit. Aldi, Colin. Steph. Pulm. &c. legas *pressum*.

273 SPARSIT] Non enim obruit, sed sugavit. SCHOL.

274 TUERI] Non quidem damno hanc vocem; immo probo; cum sit in Voss. veterrimo, & Regio uno, aliisque: monendum tamen in variis Steph. lect. tribus Pulm. duobus Bersm. & Voss. quinque, Wirtiano, Hulst. Oxon. & Amstel. MSS. haberi *juvare*. Unde conjicio, scribendum esse *levare*, quod elare praebet Cod. Marpurg. Ut obposuerit Lucanus *tois tenere*, & *subvertare* verbum *levare*. Lib. 1, 581. *Spes trepidas mentes levat*. *Juvare*, & *levare* alibi quoque commutantur. Vide Broukh. ad Propert. L. 1, 9, 34.

277 PENDITE REGNA VIRIBUS ATQUE FIDE] His enim duobus modis aestimantur imperia. i. e. vos pendite, an adhuc integrum meum sit regnum; cum & vires nobis det Libya, Parthi, & Alexandria, & fidem integram custodiant, quam

mihî debent. SCHOL. Rectius alii Interpretes exponunt; vos expendite, & considerate, quodnam trium illorum regnorum firmitus, & fidelius sit nobis, & dignius, quod Romanis rebus succurrat.

279 PROCERES] Vix credo, Lucanum ita scripsisse; qui sciebat, non sic à Consule, vel Senatus principe, aut alio ad Senatum quid referente adpellari solitos fuisse Senatores. *Patres* debuisset dicere, ut L. v. & alibi recte loquitur. Verum vox haec à glossatore prius addita in textum deinceps inreptit pro *vobis*: ut est in variis Steph. lect. quinque Pulm. tribus Bersm. & duodecim meis MSS. vetustioribus, & optimis. *Vobis* ediderunt etiam Veneri, Sulpit. Ascens. Verell. Mic. & Hortens.

280 VERGANT] i. e. in quam partem mea sit inclinata sententia. SCHOL. Male *versant* Amst. videtur autem expressum ex Senecae Med. 391.

Quo pondus animi verges?

Sil. 11, 382.

Insidas ad Martem vergere mentes.

281 TYRANNI] Ptolemaei, qui adhuc puer est, regis Alexandriae. SCHOL.

282 ARDUA] Sive quia semper difficilis est; sive quia vix servatur in rebus adversis. IDEM.

283 MAURI] Jubae, regis Mauritaniae, qui semper infidus est astutia fraudulenta. IDEM.

284 MEMOR GENERIS] Jubam dicit, qui de Sorore Hannibalis natus est. IDEM.

286 OBLIQUO] Jubae obliquo sanguine, quia à sorore descenderat. Nam rectus ille est, qui de viris

- Hinc anceps dubii terret sollertia Mauri:
Namque memor generis, Karthaginis^b in pia proles
285 Inminet Hesperiae, ^c multusque in pectore vano^d est
Hannibal, obliquo maculat qui sanguine regnum,
^e Et Numidas contingit avos: jam supplice Varo
Intunuit, viditque loco Romana secundo.
Quare agite, Eoum, comites, properemus in orbem.
290 Dividit Euphrates ingenti gurgite mundum,
Caspiaque inmensos seducunt claustra recessus,
^f Et polus Assyrias alter noctesque, diesque
Vertit, & abruptum est^g nostro mare discolor unda,
Oceanusque suus. regnandi^h solaⁱ voluptas.

295 Ccl-

VARIAE LECTIONES.

a hic V.1. b improba Hort.m. c multus in B.2. d deest in A. e acal. & V.pr. f prob B.1. g no-
rum P.1.B.1. h summa Marp.m. i voluntas MSS. & Edd. qdd.

viris nascitur (*erit à nobis* Voss. sec.) SCHOL. Frequens meditatio, & imago Annibalis, qui per obliquam lineam erat ex sanguine regio Numidarum, cujus gloriam maculabat, quod adhuc inultus jacebat. Erat autem Juba Maurusiorum, Numidarumque rex. SULPIT. Omnibonus hunc locum de Juba exponit, quasi ille ex familia, seu gente Annibalis originem traxent. Et quod poeta dicit: *Obliquo maculat qui sanguine regnum*, id ita dictum accipit, quasi idem rex nothus fuerit. Sulpitii expositio simplicior videtur, nisi quod posterius illud, quod poeta ait, *Maculat qui sanguine regnum* &c. eo ipse referendum puto, ut de perfidia Punica, & Annibalis, non de eo, quod adhuc inultus jacebat, intelligatur MICYLL. Sic Papinius V. Thebaidos. *Obliquumque a patre genus. Contingit* hic valet, contagione polluit. GROT. Ed. tert. Notat Jubam tamquam Nothum. V. Brissius Ep. p. 144. BROUKHUS. Plerique viri docti haec verba capiunt de Juba, quod vel nothus fuerit, ut etiam videtur censere Lutatius ad Stat. v. Theb. 222. vel quod e sorore Hannibalis sit natus, ut cum Scholiaste ait Ascensius. Mihi videtur auctor loqui de Hannibale, qui maculat regnum Numidae obliquo sanguine; quia descenderit ex filia, vel sorore regis cujusdam Numidarum, atque inde maternum genus duxerit, & sic contigerit avos Numidas. *Maculat* dicit ut Romanus propter odium Hannibalis. Pari modo *temeratus sanguis* in oratione Claudii Imperatoris ad Senatum Romanum apud J. Spon. Recherche des Antiq. de Lyon p. 170.

287 CONTINGIT] Hoc est. Et majore Numi-

darum cognatione contingit. SCHOL.

287 SUPPLICE VARO] Qui in hoc bello Africam tenuit. Quia, inquit, habuit supplicem Varum, intellexit, se poiorem, & secunda esse omnia, quae sunt Romana. IDEM.

290 INGENITI] Ita primus exhibuit Grotius: atque ita est in variis lect. Steph. uno Pulm. duobus Berlm. Wittiano, Marp. Amst. Oxon. pr. a m. pr. & meo. Ceteri scripti, & editi *ingentem*. An fuit *ingenti* in g. de praepositione in hoc sensu agimus ad L. 11. & 19.

291 CASPIA] Coatrae Idepani (sic MS.) montes sunt, qui orbem nostrum claudant ad Oceanum, ubi est Caspium mare, vel dicit *claustra Caspia*. SCHOL. Haec non capio. Lucanus dicit simpliciter ultra Caspia claustra Medorum scilicet & Parthorum, inmensum terrarum esse spatium: quo vel tutae esse, vel auxilia conquirere possent Pompejanae partes. Vitiose apud Lutat. ad Stat. vii. Theb. 291. editur *inmensa secludunt recessu. educunt* est in VV. LL. Steph. & uno Oxon.

292 ET POLUS ASSYRIAS ALTER] Nulla est Assyriae pars, in qua polus alter, id est Antartica videri queat, nisi *Assyriam* pro India accipias. Sed hercle tempore hujus poetae Romanis haec non plane constabant. Idem dico de *rubro mari* nisi *Indicum* intelligit, cujus pars est rubrum mare. Porro Badius exponit. *Et mare est illis abruptum nostro mari. Et illis est Oceanus suus*, id est, proprius discolor unda. Ego malui ita construere. *Mare est illis discolor unda, nostrum mari: & est Oceanus illis suus*, ut discolor sit adjectivum ad mare, non ad Oceanum, quod conjunctio *que* evincit.

GLA.

- 295 Celsior in ^a campis sonipes, & fortior arcus;
^b Nec puer, aut senior letales tendere nervos
 Segnis, & à nulla mors est incerta sagitta.
 Primi Pellaeas arcu fregère ^c sarissas,
 Bactraque, Medorum sedem, murisque superbam,
 300 Assyrias, Babylona, ^d domos. nec pila timentur
 Nostra nimis Parthis, ^e audentque ^f in bella venire,
 Experti Scythicas, Crasso pereunte, pharetras.
 Spicula nec solo spargunt ^g fidentia ferro
 Stridula; sed multo ^h saturantur tela veneno.
 305 Vulnera parva nocent, fatumque in sanguine summo est.
 O utinam non tanta mihi fiducia saevis
 Esset in Arsacidis! fatis nimis aemula ⁱ nostris
 Fata movent Medos, multumque ingente ^k Deorum ^l est.

Effun-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a campo V. 3. R. 1. Bouh. Edd. Aescens. Par. Mic. Hort. non male. ^b non VV. LL. Steph. V. 1. ^c Sic V. pr. sec. tert. W. non sarissas. V. ad L. x, 47. ^d domus V. 1. ^e audent B. 1. A. ^f ad P. 1. ^g fudentia O. 1. ^h satiantur B. 1. ⁱ singuntur R. 1. V. ad L. 111, 267. ^j juris Edd. Rom. Parm. sed V. ad L. VII, 113. ^k decorum M. ^l deest in O. 1.

GLAREAN. Recte, & à viris doctis saepe monitum.

293 NOSTRO] Absolute dictum est. Est divisum mare à nostro mari. *discolor*. sc. rubrum. SCHOLIAST.

295 SAGITTA] Senis, vel pueri. *primi Parthi*. *Sarissas*. Quasi diceret Macedonas. Sarissae autem sunt hastae Macedonicae. SCHOL. Lutat. ad Stat. Theb. VII, 269.

299 BACTRA] Nomen est civitatis Medorum. subaudimus *primi fregerunt*. SCHOL.

299. MURISQUE SUPERBAM] Muros autem de testa coctili habuit Babylon. IDEM. V. L. 1. init.

300. ASSYRIAS DOMOS] Definit, quid sit Babylon. sc. Assyriae domus. IDEM. *Assyriam* pro Syria veteres dixisse, tum alii monuere, tum Strabo lib. XVI. Sic Seneca Hippolito; 87.

- - - quicquid Assyria tenus

Tellure Nerei pervium rostris facit.

Ut nos ibi legendum coniecimus. GROTIUS. Ed. tert.

301 AUDENTQUE IN BELLA V.] Et ideo audent, quia experti sunt sagittas suas nocuisse Romanis. SCHOL.

302 PHARETRAS] Ita bene ex suis procul dubio MSS. restituit Grotius, habentque quidam Pulm. Bersm. & mei omnes Codd. excepto Oxon. pr. a

m. pr. Edidit sic quoque Taberius; alii *sagittas* contra morem Lucani, qui voce *pharetras* in plur. numero pro sagittis uti solet. Vide ad L. VI, 354.

Herculeis fortis Meliboea pharetris.

303 SPICULA STRIDULA; SED] Sic malui distinguere post *stridula*, quam post *ferro*. ut vulgo fit. sed *stridula* aptius jungitur *spargere*, quam alii verbo. Attollit etiam haec distinctio versum, qua haec verba interpunguntur quoque in Serv. ad Virgil. Aen. XI, 857.

Armatam saevi Parthus quam felle veneni;

Parthus, sive Cydon, telum inmedicabile torfit.

Expressit aliquo modo hunc locum Silius L. XIII, 198.

*Ille hastam quater, & medicatae cuspidis ictu
 Proelia moliri, & nudo non credere ferro.*

V. & L. I, 219.

305 VULNERA PARVA] Celebr. Vir J. Wasse ad Sallust. B. Jug. c. 109. ex duobus Anglicanis Codd. legit *vulnera prima*, & interpretatur, quae priore parte ferri intinguntur. Velim, adduxisset vir doctiss. exemplum, ubi ita loquatur clare idoneus quis auctor. Videtur tunc potius debuisse dicere Lucanus *spicula prima*, vel simile quid, ut exempla ab ipso adlata aperte ostendunt, quibus plura, nisi res esset notissima, addi possent. V. Sil. V, 275, 451.

Nisi

- Effundam populos alia ^a tellure revulsos,
 310 Excitoque suis inmittam sedibus Ortus.
 Quod si ^b nos Eoa fides, & barbara fallunt
 Foedera; vulgati ^c supra commercia mundi
 Naufragium Fortuna ferat. non regna precabor,
 Quae feci; ^d sat magna feram solatia mortis,
 315 Orbe jacens alio, ^e nil haec in membra cruento,
 Nil socerum fecisse ^f pie. sed cuncta ^g revolvens
 Vitae fata meae, semper venerabilis illa
 Orbis parte fui: quantus Macotida supra,
 Quantus apud Tanain ^h roto conspectus in ⁱ ortu!
 320 Quas magis in terras nostrum felicibus actis
 Nomen ^k abît, aut unde redît maiore triumpho?
 Roma, fave coeptis: ^l quid enim tibi ^m laetius umquam

^a Praesti-

VARIAE LECTIONES.

^a ab t. B. 1. ^b non Ed. Ven. Br. vos M. ^c super Ed. Ven. V. advs. 164. ^d sed vulgo. ^e nihil MSS. & Edd. plur. ante Grot. ^f pium P. 1. ^g resolvens B. 1. ^h tanto V. 1. ⁱ orbe VV. LL. Steph. O. 2. ^k adis W. ^l quidquid V. 1. ^m letius B. 1. lenius B. 1.

Nisi quis vulnera tunc mallet accipere pro sagittis, vulnus facientibus per Metonymiam effecti pro efficiente. quomodo hanc vocem saepe sumi alibi, ni fallor, monuimus. Hoc tamen loco id foret durissimum, neque Codd. alii, quos magno numero consuluerunt viri docti, & ego, prima hic exhibent. Nostro vulnera prima simpliciter sunt, quae prima infliguntur. Sic Lib. 17, 546.

- - - sed eum, cui vulnera prima
 Debebat, grato moriens interficit ictu.

Et sic alii. Joseph. Itcan. L. vi. B. Troj. 433.

Dixerat, & gladium vibrans, & vulnera praeceps
 Prima petens.

Recte autem parva vocat; quae vix cutem penetrarunt, & summum sanguinem tetigerunt. Curtius hac in re dicit Lib. ix, 8. Leves plagae insana- biles sunt. & in negotio non multum dissimili no- ster L. ix, 739. de morsu Dipsadis

- - - ipsaque leti
 Frons caret invidia, nec quidquam plagaminiatur.
 Ecce subit viri facisum.

cum paullo ante, ut hic, cecinisset.

Insolitasque videns parvo cum vulnere mortis.

305 IN SANGUINE SUMMO] Qui juxta cutem est. Ipsum sanguinem dicit summum. SCHOL.

306 SAEVIS] Msc. laevis, & ferri h. e. belli. BERSM.

308 MEPOS] Qui similes sunt Romanis Fortu- na non dispari. SCHOL. Immo invidi; ut ae- mula inferis Carthago, & sexcenta alia.

308 MULTUM DEORUM] Multitudo. sunt enim religiosi per Chaldaeos circa sacrificia celebranda. SCHOL. Voss. sec. Habent deos multum faventes; ut bene reliqui interpretes exponunt. Vide ad L. x, 397.

309 EFFUNDAM] Prodecam, & inmittam con- tra Caesarem. SCHOL.

310 ORTUS] Parthos, aliosque orientis popu- los. GROT. Alii exponunt, si Parthi non susse- cerint.

312 SUPRA COMMERCIA] i. e. ultra. Illo, in- quit, naufragium meum Fortuna compellat; ubi nullus me cognoscet, supra eam partem, qua mer- catores ire consueverunt perviis regionibus, & cogni- tis. SCHOL.

314 SED MAGNA FERAM SOLATIA] Regius, Voss. sec. quart. & meus, sat magna. Verissime, ut puto. Corruerunt elegantem locutionem, qui credebant, Lucanum debuisse scribere sat solatii. sed falso. Ovid. L. 111: Metam. 149. ex emenda- tione Clar. Burmanni,

Fortunamque dies habuit satis.

Vulgo Fortunae. Valer. Flacc. L. 1, 174.

- - - sat multa parato
 In quacumque votas.

Kk kk

V, 548.

- 325 ^a Praestiterint Superi, quam, si civilia Partho
 Milite bella^a geras, ^c tantam consumere gentem,
 Et nostris miscere malis? Cum Caesaris arma
^d Concurrent edis, aut me Fortuna necesse est
 Vindicet, aut ^e Crassos. Sic fatus, murmure^f tenfit
 Consilium damnasse viros: quos Lentulus omnes
 Virtutis stimulis, & nobilitate dolendi
 330 Praecessit, dignasque tulit modo Consule voces:
 Siccine ^g Thessalicae mentem fregere ruinae?

Una dies

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a praestiterunt V. 1. ^b geram B. 1. geris V. sec. 2 m. pr. ^c tantas gentes B. 2. W. O. 2. Edd. Rom. Parm. Ven. Br. Med. ^d concurrant Edd. Sulp. Asc. Mic. Gryph. Steph. Hort. a'iacque. ^e vulgo Crassum. ^f tenfit P. 3. B. 1. V. 2. Marp. H. O. 1. Edd. Asc. Mic. Hort. Grot. &c. ^g Thessaliae Ed. Ven.

V. 548.

- - - - - *sat magna laborum*
Dona fero.

Silius Ital. L. VI, 122.

Sat tibi, sat magna, & totam vulgata per orbem
Stant documenta domus.

IX, 140.

Sat magnum hoc miserae fuerit mihi cardine vitae
Solamen, caruisse meis.

- Adde L. V, 118. x, 367. Et quo pluribus exemplis opus est. Noster ipse sic loquitur L. V, 660.

Sat magna peregi.

Mox sequitur *sed*. deinde *Tanaïm* rursus scripsi ex Regio primo, & meo, non *Tanaïm*.

- 315 NIL HAEC &c.] Hoc, inquit, habebis solatium in orbe alio jacens; nec crudeliter aliquid in me facere poterit Caesar, nec pie. h. e. nec parcendi, nec puniendi in me habebit potestatem. SCHOL.

324 GENTEM] i. Parthiam, ut & ipsa pariter opprimatur. IDEM.

324 CONSUMERE GENTEM] Plerique editores ante Grotium hunc infinitivum per admirationem positum capiunt, interrogationis signum figentes etiam post *geras*. Sed non opus est; Clarus enim est sensus, & aptissime procedit.

327 VINDICET] Vindicet me, si vicerint Caesarem Parthi. Vindicet Crassos, si victi à Caesare fuerint Parthi. SCHOL.

327 CRASSOS] Ita exhibui auctoritate Codd. duorum Pulm. Voss. pr. sec. tert. Regii utriusque, Marp. Hult. & mei, non *Crassum*, ut vulgo erat. patrem, & filium intelligit: ut saepissime. V. L. IX, 65. x, 51. Hoc ipso libro VI, 91, 358, 420.

Crassorum vindicta perit.

329 DOLENDI] Plus enim ceteris doluit hanc Pompeji, suamque fortunam. SCHOL. Generosius in dolore se gessit. Claud. B. Ger. 376.

Non dejecta malis, mixta sed nobilis ira &c.
 & passim.

330 MODO] Modo dignas, nam fuit postmodum in republica plurimum turbulentus. SCHOL. Immo dignas illo viro, qui modo consul fuerat. V. L. v. Init.

332 SECUNDUM EMATHIAM] Pro Emathiae litania datur. *Litem dare* praetor dicitur, pro quo sententiam profert. sed hic ἀμύχανος dictum. Totumne Emathiae crimen adscribatur, cum tu sis ubique superatus. SCHOL. Non recte haec capit Scholiastes, licet phrasin bene explicet. Rogat Lentulus. An tota causa post hanc cladem, excidisti, & Thessalici proelii victoribus nunc lis data est tota, & an non potes tibi aliunde, quam à Parthis auxilium comparare? Nimis desperas, Magne. Alii pejus *secundum* sumunt pro *post*. *Litem secundum aliquem dare* pro causam alicui, ut victori addicere, forensis est locutio, & vel ex Lexicis notissima. V. Priscian. c. 977, 1204.

333 JACET] An, sicut in Emathia mala usi sumus fortuna, ita & in omnibus locis utemur? SCHOL.

335 PARTHURUM PEDES] i. e. a quibus opem supplices. Interim ad invidiam commovendam humile verbum posuit *pedes* scilicet, quos amplexus esset petens auxilium. IDEM.

335 TRANSFUGA MUNDI] Invidiose dictum; quod in ultimas vult ire terras mundi transfuga, tamquam à mundo fugere possit, cum sit futurus intra mundum. IDEM.

337 ADVERSOSQUE POLOS] *Adversosque* Msc. duo.

Una dies mundi damnavit fata? • secundum
Emathiam lis tanta datur? jacet omne cruenti
Vulneris auxilium? solos tibi, Magne, ^b reliquit
335 Parthorum Fortuna pedes? quid transfuga mundi
Terrarum ^c totos tractus, coelumque perosus,
^d Aversosque polos, alienaque sidera quaeris,
Chaldaeos culture focos, & barbara sacra
Parthorum famulus? ^e quid caussa obtenditur armis
340 Libertatis amor? ^f miserum quid decipis orbem,

Si ser-

VARIAE LECTIONES.

^a secunda Emathia B. 1. ^b relinquit B. 1. V. 2. Edd. Ven. Br. Med. ^c tantos R. 1. ^d tot. MSS. qdd. Est, qui conjicit *notes* non male. ^e vulgo *adversosque*. *adversusque* V. 1. ^f *qua c. ostenditur* R. 1. ^g *totum* VV. LL. Steph. O. 2. a m. pr.

duo. Constellationes infestas, vel cognitae. BERSMANN. *Adversos* defendi posset ex eo, quod Lucanus Assyrios, & Parthos supra quoque ultra Aequinoctialem, & in Hemisphaerio Antartico male posuerit vs. 292.

*Et polus Assyrias alter noctesque diesque
Versit.*

& similia alibi. Verum aliam vocem *aversos* scilicet, praeferrere hic jubent MSS. Pulm. quatuor, Vossiani quatuor, Regius, uterque, & Wittianus cum glossatore, qui recte exponit *remotos*, nec bene nobis cognitos. sic *aversa itinera*, *aversus tra-*
ines &c. de quibus vide J. F. Gronov. ad Senecae Med. 10. *Aversa superis regna*, & Livium L. xxii. c. 7. & nos ad Lib. 111, 345. *aversis sanctibus*. alias *adversos polos* dixisset, ut L. ix, 876. *Imus in ad-*
versas axes.

338 CHALDAEOS FOCOS] Ignem, Deum Chaldaeorum. GROTIUS. Sic optime cum Edit. Veneta rescripsit Grotius; quam lectionem Steph. Pulmanni, & aliorum, meique omnes fere MSS. confirmant. Vulgo edebatur *Deos*, ex glossa natum. *πῶς* Graeci dicunt.

339 QUID CAUSSA OBTEND. A. LIBERTATIS AMOR] Quid honesto nomine in nos hostem excitamus, libertatis amore? Haec enim est caussa. Vel, cur arma libertatis caussa sumta esse dicuntur? SCHOL. *Caussa obtenditur armis Libertatis amor*. G. & Canterus Novarum Lect. Lib. 111. cap. 11. PULM. Plerique libri *quid causas obtenditur armis? Libertatis amor*. Msc. *quid causa ostenditur*: nos retinuimus lectionem duorum Msc. quam Cantero quoque probari animadvertimus, & veram judicamus. Quid praeteximus huic bello libertatem, si Parthis nos subicere non detre-

damus. BERSM. *Causa*. Cur libertatis tutelam belli causam dicimus, si externa imperia pati possumus. GROTIUS. *Causa*, ut rescribi voluerunt Canterus, & Bersmann. (contra cujus mentem in ipsius editione legas *causas*.) & rescripsit Grotius, exaratur in meis longe plurimis Codicibus. Et recte. *causas* tamen habent Wittian. Voss. secund. & quart. quod duplici interrogatione ferri etiam pollet; ut dicat Lentulus. Quam causam, o Magne, armis praetexis? an amorem libertatis? sed quid tum frustra decipere orbem conaris, cum hac ad Parthos prosecutione docebis, te posse servire.

341 DECIPIS] Decipis, inquit, orbem; cum eum vis liberum facere dimicando; si jam ipse servire contentus es. SCHOL.

341 REGENTEM] Cod. meus *gerentem*, solita commutatione. Vide ad Lib. 1v, 662. *Bella regat*. Est vir doctus, qui legat *tuentem*. Non audio.

342 HORRUIT AUDITU] Sc. Parthus; quid, si vidisset? SCHOL.

342 AUDITU] Ita restitui, MSS. & Edd. auctoritate. vulgo legas *auditum*: quod primum in Grotii Editionem, operatum forsitan incuria, iniecit. Certe vix Latinum est *auditus regens Romana*. *Auditus* est ablativus à recto casu *auditus*; quales multas nominum terminationes rariores vide in notis Doctiss. cognati mei Torrenii ad Valer. Maxim. L. 1, 1. §. 1. En hanc ipsam vocem apud nostrum L. x, 183.

quis dignior nunquam

Hoc fuit auditu.

Apud Plautum Bacchid. 111, 3, 65. *Non ex auditu arguo*. Mercat. v, 2, 62. *De auditu nuntias*. quamquam iis in locis viri docti ex MSS. legant

kk kk 2

an-

Si servire ^a potes? te, quem Romana regentem
 Horruit ^b auditu, quem captos ducere Reges
 Vidit ^c ab Hyrcanis, Indoque ^d à litore, silvis,
 Dejectum fatis, humilem fractumque videbit,
 345 Extolletque ^e animos Latium vefanus in orbem,
 Se simul, & Romam Pompejo supplice mensus?
 Nil animis, fatisque tuis effabere dignum:
 Exiget ignorans Latiae commercia linguae,
 Ut lacrimis se, Magne, roges. ^f patimurne pudoris.
 350 Hoc vulnus, clades ut Parthia vindicet ante
 Hesperias, quam Roma suas? civilibus armis
 Elegit te nempe ducem. quid vulnera nostra
 In Scythicos ^g spargis populos, cladesque latentes?

: Quid

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a a voces V.1. ^b vulgo *auditum*. ^c *Rariis* Ed. Ven. ^d *ab* V.1.H. ^e *animum* O.1. ^f *patimurque* O.1. ^g *sparges* V.1.

audito, ut hic est in uno Berlm. sic *de concursu* pro *de concursu* MSS. Lucretii Lib. 1, 385. ubi vide.

343 HYRCANUS] Sulpitius *Hircano* legit contra carminis rationem. HORTENS.

343 AB HYRCANIS, INDOQUE A LITORE, SILVIS] Ordo est: *Ab Hyrcanis silvis & ab Indo litore*. SCHOL. Rarior est haec synchysis, quae magis, & praecipue à Comicis, in verbis eorumque casibus usurpatur. Quam tamen amavit noster quoque. Vide Lib. v, 800. & ad L. vi, 653. Immo ut hic ordo verborum in nominibus concipitur, sic eodem plane modo invenitur apud Manil. L. 1, 419.

Discordes vultu, permixtaque corpora, parvis.
 nec multum dissimilis ille versus nostri Lib. 111, 295.

Usque Paracetonias Eoa ad litora Syrtes.

In Editionibus quibusdam junguntur *Indoque à litore silvis*. *Silvae à litore* sive litoris Indici. Virgil. c. 1, 8. *agnus ab ovilibus*. Georg. 11, 243. *à fontibus undae*. Ovid. L. viii. Met. 410. *ab arbore ramus*, & similia sexcenta, quae jam adduxere Giphanius, Gronovius, Vossius, alique viri docti. sup. L. vii, 692. *a gurgite clades*. Audaciores possent conicere *Indique à litoris ulvis*, vel *favus Dej. fatis*: sed *silvas Hyrcanas* jungi vult Lucanus. nam ipse ait L. 111, 268.

Pastisque Hyrcania silvis.

346 MENSUS] Ut speret, se Italiam possidere

posse, cum te supplice metiatur, se Romanis esse meliorem. SCHOL.

348 IGNORANS LATIAE COMMERCIA LINGUAE] Hoc est. Non poteris apud eos tale aliquid loqui, quod te, & iis dignum sit. Nam cum illi Latinam nesciant linguam, necesse est, te solas lacrimas deferre, quibus possint intelligere, se rogari. IDEM.

351 HESPERIAS] Quas Pompejus infelix accepit. *suas* de Parthis, ubi perdidit Crassos. IDEM. Clades acceptas Pharalico praelio prius Parthi vindicent, quam nos cladem ad Carras? GROTIUS. Bene exponit haec Grotius, ut olim etiam Aicentius, alique. Male scilicet Berlmannus explicuerat, *à Romanis sibi inlatas*.

354 PARTHOS TRANSIRE] Ut ultra Parthos eant clades nostrae, quas antea nec ipsi Parthi scire contueverunt. SCHOL. Quasi diceret Lucanus *quid doces clades nostras transire Parthos*. Non intellexit auctoris mentem Scholastes. Rectius Interpretes ceteri exponunt. Quid doces, Parthos transire Euphraten, & ad nostras regiones venire, cum se ultra Euphraten (vl. 236.) continere intra terminos imperii sui debeant, ne serviamus aliquando externis regibus. *Scythicos populos* rursus Parthos intelligit auctor, ut solet, & jam saepius monuimus. sic denuo vl. 432. vl. 302. *Scythicas pharetras* 1x, 827. *Scythica harundo*.

355 NULLOS ADMITTERE REGES] Habere, inquit, posset Roma hoc solatium in hac calamitate, quod non ab externis regibus occupata est, sed civi suo i. e. Caesari servit. Hoc tu eripis, excitando tam remotos contra Romam populos. SCHOLIAST.

- Quid Parthos transire doces? solatia tanti
 355 ^b Perdit Roma mali, ^c nullos admittere Reges,
 Sed civi servire suo. jubar ire per orbem
 Ducentem saevas Romana in moenia gentes,
 Signaque ab Euphrate cum Crassis capta sequentem?
 Qui solus regum, ^e fato celante ^f favorem,
 360 Defuit Emathiae, nunc tantas ille ^g laceffet
 Auditi victoris opes, ^h aut jungere fata
 Tecum, Magne, volet? non haec fiduciæ genti est.
 Omnis, in Arctoïs, populus, quicumque pruinis
 Nascitur, indomitus bellis, & Martis amator.
 365 Quidquid ad Eoos tractus, mundique reporem
 Labitur, emollit gentes clementia coeli.

Illic &

VARIAR. LECTIONES.

a ad H. b perdit B. I. c nullosque B. I. d sequente B. I. e facto V. I. f furorem V. pr. suprasc.
 g laceffit H. V. I. h hand B. I.

359 CELANTE] Sensus hic est. Populus ille, qui solus non venit in Emathiam, celante fato regum favorem i. e. dum eos celant fata, geri bella civilia, ut nulli Parthi reges faventes auxilia declinarent. Hic jam venturus est contra victorem i. e. Caesarem. SCHOL. Non cepit haec rursus Scholastes. Ait auctor. An Parthorum rex, qui regum solus tibi auxilio non venit tunc, cum fata adhuc celabant, cui ipsa faverent, & dubia adhuc esset alea belli, jam contra victorem pugnaret, aut sua fata tuis vellet adjungere? Non adeo suis armis, & virtuti confidunt Parthi.

362 FIDUCIA] Negat hos habere virtutem, & hoc exsequitur. SCHOL.

362 GENTI EST.] Est Mscr. omittit. BERSM. Non habet quoque Ed. Romana, & Parmensi. rectius. vs. 370. eadem etiam Ed. non agnoscunt est, nec MS. Hull.

364 MARTIS AMATOR] Msc. Martis, h. e. belli. BERSM. Martis placuit ita Grotio, ut in textum receperit, confirmatum variis Stephani lectionibus, & duobus Palm. Codd. quibus accedunt Regius primus, alique ex meis pauci. Idque ego quoque praefero. nam licet *morsis*, eo sensu, ut mori malint, quam fugere, non omnino damnum (vide enim, quae diximus ad Lib. I, 461.) magis tamen placet hoc loco *Martis*; quia videtur Lentuli sententiae magis inservire, qui dicit, eos amare bella & Martem, sive proelia, & semper pugnandi desiderio teneri, armorum avidissimos, ut ait Livius. Immo quamvis de specialibus Septimionis gentibus aliquando dicatur, eos facillime

subire mortem, ut eam amare videantur, sicut loco indicato vidimus, id tamen de omnibus tam generaliter dici nequit; quippe quod est contra humanam naturam. Licet sint capaces mortis, ejusque contemptores, non sunt tamen rapaces, aut mortis amatores; & quamvis eam non adeo metuant, ac molles Orientales, mori tamen libenter non cupiunt. Nec enim, quod de Sacerdotibus, vel singulis aliquando hominibus refertur, ad totas gentes trahi debet. *Mars*, & *mors*, ut apud alios saepissime confunduntur, ita etiam apud nostrum L. IV, 538. VI, 153. VII, 129. ubi vide, & in primis, in eadem re L. IV, 146. de Hispanis.

Indomitos quæris populos, & semper in arma Martis amoris feros.

De iisdem ait Silius L. XVI, 106.

Et amantes Martis Hiberi.

365 Eoos] Ubi sunt Parthi, quos dicit ignavos. SCHOL.

366 LABITUR] *Ibitur* Mscr. duo, impersonaliter, quacumque ibitur. BERSM. *Ibitur* est in Vossianis & quart. & sext. superscriptum etiam sed rursus deletum est in Voss. primo. Non male. sed *labitur* citat etiam Servius ad Virgilium L. I. Georg. vs. 57. *Labitur* scilicet coelum, quod passim volvi, & *labi* dicitur. *quidquid valet in quantum.* Sic L. III, 294.

Quidquid ab Occiduis Libye patet arida Mauris,
 VII, 179.

quidquid descendit ab arbore summa
Arctophylax.

Kk kk 3.

VI,

- Illic & laxas vestes, & fluxa virorum
 * Velamenta vides. Parthus per ^b Medica rura,
 Sarmaticos ^c inter campos, effusaque plano
 370 Tigridis arva solo, ^d nulli superabilis hosti est
 Libertate fugae: sed non, ^e ubi terra tumebit,
 Aspera ^f conscendet montis juga; nec per opacas
 Bella ^g geret tenebras incerto debilis arcu,
^h Nec ⁱ franget nando violenti ^k verticis amnem,
 375 Nec tota in pugna ^l perfusus sanguine membra
^m Exiget aestivum calido sub pulvere solem.
 Non aries illis, non ulla est machina belli;
ⁿ Aut fossas implere valent; Parthoque sequenti
 Murus erit, ^o quodcumque potest obstare sagittae.
 380 Pugna levis, bellumque fugax, turmaeque vagantes,

Et me-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *vestimenta* Marp. pro var. lect. ^b *Media* B. 1. H. non male. V. ad L. 11, 49. & alibi. ^c *intra* V. 1. ^d *nullo* B. 1. *nullus* O. 1. *nullo superabitur hoste* VV. LL. Steph. ^e *nisi* H. ^f *conscendit* B. 1. W. ^g *geris* V. sec. a m. pr. ^h *non* Edd. qdd. ⁱ *frangit* W. Edd. Br. Med. & Schol. Cruq. ad Horat. p. 26. ^k *sic* meliores libri, non *vorticis*. *gurgitis* VV. LL. Steph. P. 2. B. 1. V. 1. O. 2. Marp. Amst. V. ad Lib. 14, 102. ^l *profusus* B. 1. ^m *exigit* B. 2. ⁿ *at* P. 1. vulgo *haud* & *sequente*. ^o *quicumque* Marp.

VII, 500.

quidquid

Cogitur ipse.

Cicero pro Deiot. c. 8. *quidquid à bellis rex vacat at.*
 Adde Heinsum ad Claudian. Malii Cons. vi. 56.

quodcumque ralefcit

Occasus, quodcumque dies devexior ambis.

Illabitur vitiose Amstel. Cod.

368 VIDES] Sive tu videbis; sive vides ad personam Pompeji dictum est, sed more narratum.
 SCHOL.

370 NULLI SUPERABILIS] A nemine ille vinci potest libertate fugiendi; quia & patentia ibi, & plana sunt loca; sed ubi colles fuerunt, non potest dimicare, sed vincitur. IDEM.

371 LIBERTATE FUGAE] Sic Prudent. Psychom. 194.

negata

Libertate fugae.

373 INCERTO] Bene *incerto*, cuius ictus incertus est, quippe fugientium. Detractio Parthorum.
 SCHOL. Immo si noctu per opacas tenebras deberent pugnare.

375 TOTA] Malim *totum*, ut est in Vossiano tertio, & Scholiaste dicente *tota die non potest di-*

micare, vel *tota nec*. In Oxon. uno est *pugna in tota*. Bouh. Cod. non agnoscit hunc verbum.

378 AUT FOSSAS] Ita pro *haud* reposui, jubentibus Codd. quatuor Pulm., duobus Berlm. Vossianis quinque, Regio primo, & Wittiano cum Edd. Rom. Parm. & Aldina. Subintelligitur *non* *ad* *non*, ut centies solet noster; quod jam saepius monuimus. Dein rescripti quoque *sequenti* cum Editis ante Supitium, & Paris. 1512. Steph. var. lect. sex Pulm. & duobus Berlm. ac meistan- tum non omnibus MSS.

380 FUGAX] Sic enim pugnant, ut fugere judicentur. SCHOL.

381 PELLERE] Non enim hoc agit, ut loco pellat inimicum, sed ut suum deferat locum, & versus in fugam tutius dimicet. *Dolis* i. venenis. IDEM.

381 MILES] Fefellit memoria Lutatium ad Statium L. 12. Theb. 772. citantem *virtus*, quod versus abhinc secundo sequitur. Legerat enim in Lucani Lib. 1, 144.

sed nescia virtus

Stare loco, solusque pudor non vincere bello.

Dein pro *unquam* variae lectiones Steph., septem Codd. Pulm. duo Berlm. & mei novem scribunt *usquam*, ut editur quoque apud Priscian. p. 908. sed

Et melior cessisse loco, quam pellerē, miles.
 Inlita tela dolis, nec ^a Martem comminus umquam
 Ausa pati virtus, sed longe tendere nervos,
 Et, ^b quo ferre ^c velint, permittere vulnera ventis.
 385 Ensis ^d habet vires, & gens quaecumque virorum ^e est,
 • Bella ^f gerit gladiis. nam Medos proelia prima
 • Exarmant, ^h vacuaeque jubent remeare pharetræ.
 Nulla manus illis fiducia; tota veneni est.
 Credis, Magne, ⁱ viros, quos in discrimina belli
 390 Cum ferro ^k misisse parum ^l est? tentare pudendum
 Auxilium tanti ^m est, toto divisus ut orbe
 A terra moriari tua? tibi barbara tellus
 • Incumbat? te parva tegant, ^o ac vilia busta,
 Invidiosa tamen, Crasso quaerente sepulcrum.

395 • Sed

VARIÆ LECTIONES.

^a moriem Hort. m. ^b qua Edd. Asc. Mic. Hort. m. ^c volent V. pr. R. pr. W. Marp. Hort. m. valent
 B. 1. ^d sint V. 1. ^e deest in B. 1. V. 1. Marp. Amst. Edd. Rom. Parm. ^f gerunt Marp. non ma c.
^g exornant V. 1. ^h vacua pharetra VV. LL. Steph. P. 4. B. 1. V. 3. W. O. pr. a m. pr. ⁱ viris O. 1.
^k vulgo venisse • l deest in V. 1. ^m non agnoscit est V. 1. recte. ⁿ incubat A. Ed. Ven. ^o & B. 1.
 V. 1. aut Marp. civilia B. 1.

sed p. 899: vulgatum *umquam* exhibetur.

384 FERRE VELINT] Sc. ipsi venti, utin illum
 vulnera veniant, in quem venti perferre volue-
 rint. SCHOL.

385 GENS QUÆCUMQUE VIRORUM] Parthos no-
 tat ut effeminatos, imbeciles. Sic rex Epiri Ale-
 xander se in viros incidisse dicebat, Alexandrum
 Philippi Macedonis filium in feminas. GROT.

387 EXARMANT] Sagittis enim jactis, quas ge-
 rebant, inermes fiunt in prima parte certaminis.
 SCHOL.

387 JUBENT] Medos. Bene autem additum *ju-
 bent*, ut necesse his sit redire de proelio, ante-
 quam finiatur. IDEM.

388 ILLIS FIDUCIA] Ita ex Mssis distinxit cum
 Aldo, & Edit onibus, Ascensio prioribus. Non fi-
 dunt illi manibus suis, & fortitudini, sed veneno,
 quo sagittas acuunt. Vulgo vitiose distinguebatur
 illis; fiducia.

388 VENENI] Fiducia, quia sagittas toxicatas
 habent, in quibus maxime confidunt. SCHOL.

390 CUM FERRO VENISSE] Si Mltos non con-
 sultissem, non damnaſsem hanc lectionem; ut-
 pote quæ per se satis est proba. Sed tres Pulm.
 Codd unus Berlm Voss. prim. text. & text. item
 Regius prim. Wuttan, Marp. & Voss. secund. pro
 var. lect. legi jubent *misisse*. ut secl. An credis eos

esse viros, quos in bellum non satis habes ferro
 armatos mittere, sed quos debes mittere cum ve-
 neno. L. 11, 599.

- - Nec in tantæ discrimina mittere pugnas
 Jam victum fama non visi Caesaris agmen.

390 PARUM EST] Ferro enim adjungitur vene-
 num. SCHOL.

391 TANTI EST] Cum invidia pronunciandum
 tanti est. Adeo cupis pudendum tibi auxilium ro-
 gare Parthorum, ut illic debeas non toto à tua
 terra orbe divisus. IDEM.

391 TOTO DIVISUS UT ORBE] Mscr. *tanto* h. e.
 tanto orbis spacio. Virgil.

Et penitus toto divises orbe Britannes.

BERSM. Tanto habet Oxon. pr. a m. pr. Quod
 pene maiebat Modius Lect. Novant. Ep. 95. sed
 motus loco Virgii à Berlimanno adlato, cui mul-
 ta addi possent, se repressit. Ex recte. Alter de
 tanto pura collegit N. Heinsius ad Valer. Flacc.
 L. VII, 132.

394 QUÆRENTE] Crassus autem ibi jacuit in-
 sepultus. nam missus est in Euphraten. SCHOL.

395 SORS LEVIOR] Quam uxoris tuæ Corne-
 liæ. IDEM. Retinui lectionem, quam optime
 Grotius reduxit, & confirmant unus Codd Pulm.
 Berlm. Voss. sec. Marp. Oxon. pr. quart. & pro
 var.

- 395 ^a Sed tua fors levior, quoniam mors ultima ^b poena est,
 Nec metuenda vitis. ^c at non Cornelia letum
 Infando ^d sub rege timet. ^e num barbara ^f nobis
 Est ignota Venus, quae, ritu caeca ferarum,
 Polluit innumeris leges & foedera tædæ
 400 Conjugibus? thalamique patent secreta ^g nefandi
 Inter mille nurus: epulis vesana, meroque
 Regia, non ^h ullis exceptos legibus horret
 Concubitus: tot femineis complexibus unum
 Non lassat nox tota marem. jacuere sorores

405 In

V A R I A E L E C T I O N E S.

a si VV. LL. Steph. b poenae B. 1. c ac H. d sed Ed. Ven. e non P. 3. B. 1. V. 1. O. 1. nunc H. f vobis P. 2. V. 2. W. A. O. 1. a m. sec. Edd. Rom. Parm. Br. Med. aliaque, non male. g vetandi A. h nullos Grot.

var. lect. Voss. prim. aliique cum Hortens. Marg. Ceteri tam Editi, quam scripti *melior*: quae confusio non semel est etiam apud Ovidium, & Silium L. v, 363. Dein *nec metuenda* cum Grotio habent MSS. omnes, & Edd. ante Sulpit., qui primus non exhibuit. *est* quod in paucis his versibus nimis saepe repetitur, non adparet rectius in uno Berlm. & Vossiano.

395 ULTIMA POENA] i. e. mors, quam patieris; tibi ultima erit poena; quae quidem mors, aut pars est ultima viventium aut certe fors ultima. SCHOL. V. ad L. v, 773.

400 PATENT SECRETA NEFANDI INTER MILLE NURUS] Ita verissime haec conjungenda in sua Editione curavit Grotius, antea post *nefandi* ponebatur *τίλκινος εὐγυνή*; & *patent* exponebant interpretes in publico coeunt. Ridicule, & falsissime. *Secreta thalami patent inter mille nurus*. Id est, communicantur cum mille feminis, quae uni servanda erant. De verbo *patere* vide ad L. vi, 139. Male tamen Grotius posuit interrogationis signum post *nurus*: cum esset ponendum post *conjugibus*.

402 NON ULLOS] Ita rescripsimus pro, *ullis*. Nullos horret concubitus interdictos legibus. GROTIUS. Revocavi ego *ullis*, quod MSS. omnes constanter retinent, & eodem redit; si non cum *horret* construas. non horret concubitus, qui aliqua lege sunt prohibiti. Vereor tamen, ut *horret* sit ab ipsa Lucani manu. Certe in quinque libris Pulm. & meis quinque, Edd. Ald. Colin. & Steph. scribitur *audet*: notatque sequentia Scholastes Voss. secundi. *Audet i. licere sibi credit & filias & sorores stuprasse, quod lege prohibetur. Si audit, sic intelligimus scil. non audit: Si audet, au-*

det etiam illicitos concubitus, quia pro se nullis excepti sunt legibus. Audere concubitus. ut audere concubicia L. ix, 187. optime. Si tamen alicui *audet* minus placet, conjicere posset, scripsisse auctorem *auget* hoc sensu? Mille illis sunt pellices; at vero cum ebrii sunt reges, augent suos concubitus, qui nullis legibus coercentur, aut quorum nulli sunt excepti ullis legibus saltem regi, qui legibus se solum putat.

404 LASSAT] *Laxat* P. id est, enervat. *Lassat* C. V. L. G. F. PULM. Vossianorum unus etiam habet *laxat*, ut ediderunt Sulpit. Aldus, Colineus, Stephanus, Micyll. & Pulmannus: ut solent haec verba passim permutari. Sed *lassat* hic unice verum est. Vide Doct. VV. Commentar. ad Tibull. L. i, 10, 55.

Et quum sortivo juvenem lassaverit usu.

Ovid. L. i. i. Amor. El. 7, 80.

Aus alio lassus amore venis.

Laxare, seu *resolvere* aliud esse in re Venerea docent lasciviores poetae: quod explicare nostri pudoris non est. Deinde pro *tota* in meo Codice, variis Steph. lectionibus, Edd. Sulpit. Ascens. Paris. Mic. Hortens. est *una*, ut *nox una* opponatur *uni viro*: sed quia sensus foret obscurior, & capi posset, quasi id tantum ab illis regibus una nocte fieret, non etiam pluribus, servo *tota*, quod retinent ceteri libri. *santa* Oxon. pr. a m. pr. Propert. L. i, 18, 23.

Percontare licet. saepe est experta puella,

Officium tota nocte valere meum.

405 IN REGUM THALAMIS] Emendatio est Grotii, ex Sceph. Pulm. & Berlm. Codicibus, quibus aditupulantur plerique mei, & meliores. Antea *deba-*

- 405 In regum thalamis, sacrataque pignora matres.
 Damnat apud gentes sceleris non sponte peracti
 • Oedipodionias infelix fabula Thebas:
 Parthorum^b dominus quoties sic sanguine mixto
 Nascitur Arfacides! cui fas implere parentem,
 410 Quid^c reat esse nefas? proles tam clara Metelli
 Stabit barbarico conjux millesima lecto.
 Quamquam non ulli plus regia, Magne, vacabit
 • Saevitia stimulata Venus, titulisque virorum.
 • Nam, ^fquo plura^g juvent Parthum portenta, fuisse

415 Hanc

VARIAE LECTIOES.

a Oedipodionidas B. i. H. Oedipodionas B. f. Hort. m. Oedipodionias V. i. b quot. dom. O. i. c putet R. i.
 d saevitiae vulgo. e jam V. i. f quod V. i. g juvant Ed. Par. Hort.

dehatur *fratrum*. Quod per se verum quidem foret. Non enim à regibus detestandus ille concubitus solis exercebatur, sed & à reliquis civibus. Vide Brisson. de Persarum Rep. L. 11. p. m. 289. &c. & hic notas doctorum. Nihilominus *regum* praefero. Agit Lucanus de illo tantum more respectu regum, & aulae, ut periculum ostendat, in quo foret Cornelia. Cum autem *regum* in *fratrum* corruptum fuit, necessario quoque mutandum fuit *matres* in *matrum*, ut lecerunt, & in plerisque legitur Edd. & Mss. ut *pignora* vulgari significatione ponatur de filiis. *Matris* tamen est in septem Pulm. uno Bersm. & meis sex Codd. & Edd. Rom. Parm. Brix. Med. *Matres* habent variae Steph. lectiones, duo Hermanni (qui *matrum* retinet, & exponit, *filiis execrabiles jacuere in matrum thalamis*. alii *filiis*, qui *sacra deberent esse pignora*, contorto nimis sensu) Vossiani duo, Reg. unus, Marp. & alii cum Grotio. In Ed. Veneta, & Stephani est *pignora rerum*. Ut *regum*, sic *matres* ego probo. *Pignora* enim non modo filii dicuntur, sed omnes, qui sanguine se proxime contingunt. Consule nostri loca L. 111, 32. VII, 324, 347. h. lib. VI, 499. Errat autem Vir. Doctiss. J. Wasse ad Sallust. Jug. c. 82. in Ed. principe pro *regum* negans exstare *fratrum*. Probe id scio: meis enim oculis eam lustravi.

406 NON SPONTE] Quia per ignorantiam Oedipus cum Jocasta matre concubuit, in fabulas misus est; cum hoc non fecerit voluntate. SCHOL.

407 THEBAS] Doctiss. Tollius ad Auson. Mosell. VI, 314. monet, in scriptis membranis scribi, ut corrigit, *taedas*: quomodo vir doctus ad marg. libri sui adleverat esse scribendum. Mei libri nihil variant. Sed placet omnino *taedas*. Tragaedia

damnat nuptias Oedipodis, non Thebas ob ejus incestum.

409 CUI FAS] Qui, inquit, hoc sibi licere aestimat, quod putaturus sit non licere? SCHOL. Quasi Schol. legerit *putet*, ut est in uno Regio Cod.

411 STABIT] Hoc jam non uxoris est, sed pellicis. SCHOL.

412 VACABIT] Hoc ad dolorem Pompeii corrigit, quod dicat, cum ipsa prima regem esse cubiturum. IDEM.

413 SAEVITIA STIMULATA VENUS] Ordo est. Regia Venus non ulli plus vacabit, stimulata saevitia, quam Cornelia. IDEM. *Saevitiae* vulgo nunc legas, ortum ex Editione Grotiana, hypothetisum, credo, errore. Certe *saevitia* recte habent MSS. omnes. Pro *stimulata* optimi Codd. Voss. prim. & Reg. prim. cum Hulst. & Edd. Rom. Parm. Brix. Mediol. Ald. Sulpit. Colin. Hort. marg. exhibent *stimulante*. quod nequaquam temere spernas *stimulante saevitia*, & *titulis virorum* sc. *stimulantibus*. Ita jungere solent poëtae *stimulante fame*.

413¹ TITULISQUE VIRORUM] Ut hinc libido ejus magis ardeat; cum considerat, eam tam potentium virorum i. Pompeii, & Crassi tenuisse matrimonia. SCHOL.

416 VETUSTAE] Quam prior maritus Crassus excepit. Sic ergo trahitur, tamquam olim jam esset devota. IDEM.

422 PERIT] Nam cum ferre auxilium tibi coeperint Parthi; de his Crassorum mors non poterit vindicari; & hoc nefas est, ut, cum arma vos geratis, inulti sint Crassi. IDEM.

425 IMPERII NUDARE LATUS] Sensus hic est.
 L l l l Tanti

- 415 Hanc sciet & Crassi: ^a ceu pridem ^b debita fatis
 Assyriis, trahitur cladis captiva vetustae.
 Hæreat Eoae vulnus miserabile fortis:
 Non solum auxilium funesto ^c à tege petisse,
 Sed gessisse prius bellum civile pudebit.
- 420 Nam ^d quod apud populos crimen focerique, ^e tuumque
 Majus erit, quam ^f quod, ^g vobis miscentibus arma,
 Crassorum vindicta perit? ^h incurrere cuncti
 Debuerant in Bactra duces, &, ne qua vacarent
ⁱ Arma, vel Arctoum Dacis, Rhenique catervis
- 425 Inperii ^k nudare latus, dum perfida Susa
 In tumulos prolapsa ducum, Babylonque ^l jaceret.
 Assyriae ^m paci sinem, Fortuna, precamur:
 Et, si Thessalia bellum civile peractum est,
 Ad Parthos, qui ⁿ vicit, eat. gens unica mundi ^o est,

430 De

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a seu B. 1. ^b debita VV. LL. Steph. ^c abr. V. 4. Edd. qld. ^d neque B. 1. ^e tuique Ox. 1. ^f si P. 1. B. 2. O. 1. V. 1. ^g nobis B. 2. V. 1. O. 1. M. Hort. m. ^h concurrere P. 2. B. 2. A. male. ⁱ in caesura saepe producunt noiter, & alii. ^j arva R. pr. ^k nudasse W. ^l jacerent vulgo. ^m pacis VV. LL. Steph. Ox. 1. ⁿ vincis P. 4. B. 3. R. pr. O. 2. V. 1. Edd. Ven. Br. Med. vincas W. V. tert. Hort. m. ^o deest in A.

Tanti erat auferre exercitum, qui nunc prohibet
 Dacos, & nudare his latus imperii nostri, dum
 tantum omnes ad expugnandos Parthos collige-
 rentur. SCHOL. Hinc Floro L. 111, 5. *nudum*
imperii latus. ubi vide Doñt. Duker.

425 SUSI] Civitas Parthorum, vel Persarum.
 SCHOL.

425 SUSIS BABYLONQUE JACERENT] *Susa* G. F.
jaceret C. P. L. O. G. F. vera lectio esse videtur,
Susa jacerent. Hoc in vulgatis, illud in antiquis
 libris legitur. PULMANN. Pierique libri, & Misc.
 tria *Susis*: quantum *Susa*, quod rectum putamus.
 pro *jacerent*. MSS. quatuor *jaceret*. BERSM. In-
 terpretes antiqui temere pronunciant, urbem hanc
 tam *Susidem*, quam *Susa* vocatam esse, quem er-
 rorem errat quoque Isidorus Lib. xv. Origin. c. 1.
Susis. Oppidum *Persidas* ajunt *Memnonis* fratrem con-
 didisse, dictum autem *Susis*, quod imminet *Susae*
fluvio. Verum nusquam, quod scio, poëtae, aut
 historici *Susidem* hanc urbem, sed *Susa* vocant,
 ut nosser ipse L. 11, 49. Nam quod apud Sidon.
 Apollin. Lib. vii. Ep. 17. *Regi Susidis orae*, & L.
 viii. Ep. 9. *Aulae Susidis culmen* invenias, est il-
 lud adjectivum; vel ubi *Susida* memorant, intel-
 ligi debet de *Susiana* regione. Consule Steph. By-
 zant. in voce *Ἐλύμυ*. Recte itaque cum Pulman-

no Berismannus, Grotius, & alii pro *Susis* reposue-
 runt *Susa*, quod confirmant mei quoque libri
 praeter sex recentiores. Male autem contra o-
 mnes MSSos, & Editiones veteres ediderunt *jace-
 rent*: cum ex genio nostri recte antea expressum
 esset *jaceret*. Qui singularis numerus in causa fuit;
 cur mutarint *Susa* in *Susis* librarii. Solet auctor
 cum plurali, & singulari componere verbum in sin-
 gulari numero; ut saepius jam monuimus. Lib.
 1, 19.

Sub juga jam Seres, jam barbarus isset Araxes.
 ubi male Servius, & Valerius Probus *Seres* capiunt
 in numero singulari, qui est *Ser*, non *Seres*. Vide
 omnino, quae congestimus ad L. 1, 422.

427 ASSYRIAE PACI FINEM] Ut in Parthia, in-
 quit, bella moveantur, hoc petimus. SCHOL.

428 ET SI BELLUM &c.] Si in Thessalia jam
 civilia bella completa sunt, contra Parthos veniat
 movens bella victor scilicet Caesar. IDEM.

428 THESSALIA] Non *Thessaliae*. deest in prae-
 positio. GROTI. Miror, hic Grotium *Thessalia*
 maluisse, non *Thessaliae*; cum tamen ad vs. 108.

Siccaque Thessaliae confundis lumina Lesbos;
 nihil monuerit: ubi vide, quae nos notavimus;
 & in quibusdam *Thessalia* esse diximus. adde ad
 vs. 845. Hic *Thessaliae* habent unus Pulm. Berim.
 Wit.

- 430 De qua ^aCaesareis ^bpossim gaudere triumphis.
^cNon tibi, ^dcum primum gelidum transibis Araxen,
 Umbra senis moesti, Scythicis ^econfixa sagittis,
^fIngeret^g has voces? Tu, quem post ^hfunera nostra
 Ultorem cinerum nudae speravimus umbrae,
 435 Ad foedus, pacemque venis? ⁱtum plurima cladis
 Occurrent monimenta tibi: quae moenia ^ktrunci
 Lustrarunt cervice ^lduces, ubi nomina^m tanta
 Obruit Euphrates, & ⁿnostra cadavera Tigris
 Detulit in terras, ac reddidit. ire per ista
 440 Si potes, in ^omedia focerum quoque, Magne, sedentem
 Thessalia placare potes. quin respicis orbem
 Romanum? si regna ^ptimes projecta sub Austro,
 Infidumque Jubem, petimus^q Pharon, ^rarvaque Lagi.
 Syrtibus hinc Libycis tuta est ^sAegyptos: ^tat inde

445 Gur-

VARIAS LECTIOES.

^aCaesarei possunt g. triumphis B. 1. R. 1. V. 1. ^bpossim W. possem Edd. R. P. Br. Med. ^cnum V. 2. O. 1. A. Marp. M. Ed. Ven. Br. num primum t. c. B. 1. male. ^dquumprimum Ed. Grot. & seqq. contra MSS. ^einfixa VV. LL. Steph. P. 3. B. 2. V. 1. ^fingerat Edd. qdd. ^gad B. 1. ^hvulnera V. 1. ⁱtunc MSS. & Edd. qdd. ^ktrunca V. sec. a m. pa. ^lducis VV. LL. Steph. ^mvestra M. A. ⁿmediam Thessaliam V. tert. ^osigna Ed. Br. ^pPharos W. LL. Steph. V. 1. ^qarmaque Edd. Asc. Par. Mic. Hort. ^rsic R. pr. V. sec. pro var. lect. vulgo Aegyptus. ^sat A. Hort. m. & V. 1.

Wittian. Voss. sec. & quart. cum Edd. Sulpit. Aldi, Colm. Steph. & seqq. quibusdam; defenditque Doctus. Davitrus ad Caetar. L. VIII. B. Gall. in Praef. ubi plura similis locutionis exempla adduxit; ut fecit quoque G. J. Voilius de Construet. c. 25. Dukerus ad Flor. L. 1. c. 18. Lucaniae *suprema pugna*; quam lectionem ibi confirmant quatuor MSS. Leidd. Cortius ad Sallust. B. Jugurt. c. 33. *Romae Numidiaque*. Verum cum plurimis, & optimis MSS. *Thessalia* retineo; quod probum esse, supra vidimus: ubi etiam adeo incerta est lectio, crebro inmutari temerarium est.

431 TRANSIBIS ARAXEN! *Transibis Araxem* Msc. duo, probe: tertium, *transibis ad axem* (& Voss. unus.) Alii *transibit Araxem*, ut ad umbram referatur. BERSM. Putem typhothetarum errore *transibis* in *sed* Pulm. vel aliam priorem inrepsisse. Operae tamen pretium fuit visum Modio, ut mone- ret *cum primum*, & *transibis* esse scribendum, No- vant. Lect. Ep. 95. *Araxen* Graeco more dedi pro *em* ex MSS. vetul. Simis.

434 ULTOREM CINERUM NUDAE s. v.] Msc. & *nudae*. Cadaveris insepulti. BERSM. Et in- serunt quoque Marpurg. & Amstel. non ut cada-

ver intelligat, sed manes non rite humatos. Vide ad vs. 841. Malim tamen in Dativo sumere, co- dem sentu.

436 OCCURRENT MONIMENTA] Ante oculos tuos cuncta verlabuntur, quae gesta sunt. SCHOLIAST.

439 IRE PER ISTA &c.] Si potes transire per illas terras amicus, tunc facilius impetrabis amicitiam a Caesare. IDEM. Non cepit auctoris mentem Scholiales, quam bene explicuit Hortensius his verbis. *Quasi dicat: si per ista loca tam immania, tam barbara potes te conferre supplicem, ad quod tua maiestate indignum est, profecto potes etiam retro in Thessaliam ire, & Caesarem placare, quod honestius, quam illud ducendum est, & nullo adeo prope periculo. Pro ista in Regio primo, Witt. Hylst. Oxon. uno, & meo scribitur istas. sc. terras. sed vulgatum praefero.*

441 QUIN RESPICIS ORBEM R. ?] Ut Virgilius.

Quin potius pacem aeternam, patulosque Hymenaeos Exercemus?

Perituum est, ne iret ad Parthos: nunc persuadetur, ne eat ad Africam, sed Aegyptum. SCHOL.

- 455 Libertatis ^a habes! victa est sententia Magni.
^b Tunc Cilicum liquere solum, Cyproque citatas
^c Inmisere rates, nullas ^d cui praetulit aras
 Undae diva memor Paphiae, si numina nasci
 Credimus, aut quemquam fas est coepisse deorum.
 460 ^e Haec ubi deseruit Pompejus litora, ^f totos
 Emenus Cypri scopulos, quibus exit in Austrum;
 Inde maris vasti ^g transverso vertitur aestu:
 Nec ^h tenuit ⁱ gratum nocturno lumine ^k montem,
 Infimaeque Aegypti pugnaci litora ^l velo

465 Vix

VARIAE LECTIOES.

^a habet vulgo. ^b tum MSS. & Edd. qdd. ^c immergere R. pr. V. pr. H. ^d ubi A. cum O. r. am. sec. ^e hic B. i. ^f notas W. am. pr. ^g Grot. Ed. & seqq. transverso. ^h cernunt A. ⁱ vulgo Casium. ^k per-tem mea m. pr. ^l vento R. i.

ri, quod Cyprum, & Aegyptum transfunditur. GROTI. *Transverso*, quod recepit Grotius, habent Reg. recent. & Oxon. prim. Retinui tamen ego veterem lectionem *transverso aestu*; nisi malis *transfisso aestu*. *Findere mare* passim dicuntur navigantes. Sensus Lucani videtur esse Pompejum mutavisse cursum, & obliquo aestu navigasse ad Aegyptum. sic *transversus torrens* Lib. iv, 818. *Transversi Aquilones* Livio Lib. xxxvi, 43. pro *vertitur* in Marburg. est *funditur*. Ascensius edidit *transversus*. Adridet conjectura mihi.

Inde maris vasti transversus finditur aestus.

vel *verritur*. Quod sexcenties dicunt poetae. Sed prius tamen malo. *vertere aestum* vero est alio cursum dirigere. Virgil. L. iii. Aen. 668.

Vertimus & prona certantibus aequora remis.

Quomodo illic cum quibusdam malo, quam *verrimus*.

463 CASIUM NOCTURNO LUMINE] Cum observaret nocturnum lumen Phari, noluit ire in Casium, sed in Pelusiacum ostium. SULPIT. Ita quidem Sulpitius. Nec multo aliter Omnibonus; qui, *Nec navigavit in portum*, inquit, *sed ex transverso mari cursum dirigens, declinavit in Casium*. Et rursus, *Pharum significat*, inquit, *insulam, & turrim magna altitudine, mirificis operibus exstructam, montis instar, quae nomen ab insula accepit, haud procul ab Alexandria &c.* Uterque igitur Pharum cum Pelusiaco hostio, & monte Casio confundit, nulla Geographiae habita ratione. Nam Pelusium, & Casius mons Palestinae, & Arabiam proxime contingunt, Aegyptumque ab Asia dividunt. Pharum autem est regione Canopici ostii, Alexandriae urbi ponte iungebatur, Pelusiumque, &

Canopus totius Aegypti, quam aliquando à figura triquetra, διττω ὀνόμαζον, veluti basim constituunt, extremosque angulos illius efficiunt. Ut & Plinius meminit libro quinto capite nono, & tricesimo primo. Et Strabo libro xvi. Cujus verba sunt: *Ἐστὶ τοῖνον ἡ ἀπὸ Πάλευον πρὸς τὴν ἰσπύραν πλῆκει μίχρη καὶ καταβύνη εἰς τὸν χιλιὸν περὶ τριῶν καδίων, ὃ δὲ καὶ βάσις ἔστι διττω ἵσχυρον. ἰσπύρην δ' ἐπὶ Φάροι τὴν ἡμετέραν καδίων πινυμένης αὐτῆς τοῖς ἰσπύρην. De Casio autem idem libro xvi. ita meminit: *Ἐστὶ δὲ τὸ Κάσιον, θινάδης τις λίαν ἀκρωτηρίαζον, ἀνδρῶν ὅπου τὸ Πιουπαιὶν ἔμεινε σῶμα κῆποι, καὶ Διὸς ἱερὸν Κάσιον. πλησίον δὲ καὶ ἱερὸν ὁ μόνος δολοφονίας ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτίου. ἢ τ' ἐπὶ Πάλευον ἰδὲς. ἐν ἡ τὰ Γέρρα, καὶ ὁ Χαβείν λιγύμενος χάραξ &c.* Videtur igitur sententia hujus loci talis quaedam esse: *Nec tenuit Casium*, quem petebat scilicet, sed vento adversante ex transverso, aegre ad eam partem Aegypti appulit, quae infra Casium est, qua Nilus juxta Pelusium in mare exit, septimo, atque ultimo ostio. Unde postea, cum audisset, regem circa Casium commorari, iter sursum versus reflectit, Casiumque etiam ipse petit &c. Ut ablativi, *Nocturno lumine*, non ad verbum, *Tenuit*, sed ad *Casium montem* referantur, sintque veluti epitheton illius, ut qui & ipse nocturno lumine, sive facibus noctu accensis, perinde ut in altera Aegypti extremitate Pharus solebat, navigantibus iter commonstraret. Aut, ut simpliciter, *Nocturno lumine*, pro eo quod est, *per noctem*, accipiamus, quando infra sequitur: *Nec Phoebus adhuc, nec carbasa languent*. Cacterum & Caesar, & Appianus tradunt, Ptolomeum tum forte circa Ca-*

- 465 Vix^a tetigit, qua, dividui pars maxima Nili,
In vada decurrit Pelusia septimus amnis.
Tempus erat, quo Libra pares examinat horas,
Non^b uno plus aequa^c die, noctique rependit
Lux minor hibernae verni solatia damni.
- 470 Comperit ut, regem Casio se monte tenere,
Flectit iter: nec i hoebus adhuc, nec carbasa languent.
Jam rapido speculator eques per litora cursu
Holpitis adventu pavidam compleverat aulam.

• Consilii.

V A R I A E L E C T I O N E S.

a *tenuis* B. i. O. pr. W. a m. pr. b *una* MSS. qdd. & Edd. Ald. Col. Steph. Gryph. aliaeque, male. c *dies* O. i.

sum castra habuisse, contra sororem Cleopatram, quam regno eiecerat, belum è Syria contra ipsum molientem. Appianus autem etiam casu quodam Pompejum ad Casium delatum addit, vento incumbente, quod à poëta nonnihil dissentit, qui illum consilio à Pelusio ad Casium flexisse curum ait. Sec haec haec tenus. MICYLL. Mlc. *Casium*: reliqua tria: *gratum*, mendose. Nec tenuit Casium, sed vento adversante infra Casium appulit. *Nocturno lumine* i. luna praeiuciente, sive nocte, poetica circumfusione. vel, praecurrentibus facibus, in illo monte accensis. BERSM. Nullus hic locus Casio monti, qui post aliquanto memoratur. MSS. habent:

Nec tenuit gratum nocturno lumine montem.

Chimaeram intelligit, montem noctibus flagrantem, ut loquitur Plinius v, 27. GROT. Ed. sec. Varie hic se torquent viri doctissimi; cum verissima, & simplicissima sit Omniboni expositio: ut non *Casium* legatur, sed *gratum*. quomodo recte legit, sed male explicat Grotius. *Gratum* ex metis habent quoque Regii, Vossianus prim. Wittian. & sex recentiores cum Editionibus primis, & Paris. 1512. Per *gratum nocturno lumine montem* non alium intellige, quam Pharon nocte in excelsissima specula faeces in navigantium ulum accensas habentem, adeoque nautis gratissimum. Hoc Lucani mens, hoc historiae veritas, hoc locorum situs postulant. Pompejus à Cilicia profectus, & Cyprum praetervectus traicere voluit in Aegyptum, & quidem Alexandriam; Ptolemaei regis sedem, ut illic auxilium ab eo peteret. Verum per reluctan-tem ventum, & *transversum aestum*, quae verba notanda, non potuit eo cursu tenere Alexandriam, sive Pharon insulam ei urbi adiacentem. Verum vix tetigit sive adpulit ad Pelusium, ostium Nili maxime Orientale, & Cypro propinquius. Hic

dum in ancoris stetit, audivit, regem non esse Alexandriae, sed in monte Casio esse cum exercitu contra sororem bellum gerentem. Hoc audito statim *flexit iter*; quia nondum ventus, nec dies detecerat, & retroegit cursum ad Casium montem, qui jam ipsi à tergo erat, utpote magis ad Orientem, & in regione Cassiionide situs, docentibus omnibus Geographis. Si per *gratum montem* esset intelligendus Casius, quem prae aestu transverso tenere non potuerat, non debebat à Pelusio *flexere iter*, sed recto cursu ad Casium pergere. Sed *flexit iter*, quia jam praetergressus fuerat Casium montem; at non ultra Pelusium versus Pharon navigare potuerat. Ut dixi, rem se habere patet ex Plutarcho, Dione Cassio, & aliis. Sed audiamus ipsum Caesarem Lib. III. B. Civ. c. 103. *In Ciliciam, atque inde Cyprum, dein Pelusium pervenit. Ibi casu rex erat Ptolemaeus &c.; Ad eum Pompejus misit, ut pro hospitio, atque amicitia patris Alexandria reciperetur &c.* Appian. Lib. II. p. m. 786. *ἔγι- πος πρὸς τὰ δῆμια ἐς τὸ Κάσιον τὸ πρὶν τὸ Που- πύιον ἔστιν &c.* Unde Grotius, nisi ex Scholiaste, in mentem venerit, per *gratum montem* intelligi posse Chimaeram in Cilicia, à qua profectus erat, & ad quam prius, quam Pelusium pervenire potuisset, comminisci nequeo; neque etiam, quomodo Vossius hic de monte Antiocheno ad Lib. I. c. 10. Pomponii Melae cogitare potuerit. Jam autem, si voluisset Lucanus, quod non fecit, Casium montem indigitare *nocturno lumine*, ea verba non significarent lunae lunien, aut facies accensas, sed solem nocte in illo monte lucentem. Quod enim alii Antiocheno monti, noster Aegyptio tribuit; ut patet ex L. x, 434

- - *Lucifer à Casia prospexit rupe, diemque*

Misit in Aegypton primo quoque sole calentem.

Sed, ut dixi, Pharon intelligit promontorium, ut debuit auctor.

- Consilii vix tempus erat: tamen omnia monstra
 475 Pellaeae coiêre ^b domus; quos inter ^c Achoreus
 Jam placidus ^d senio, fractisque modestior annis,
 (Hunc genuit, custos Nili crescentis in arva,
 Memphis vana sacris; illo cultore Deorum,
 Lustra suae Phoebes non unus ^e vexerat Apis;)
 480 Consilii vox prima fuit, meritumque, fidemque,
 Sacraque defuncti ^f jactavit pignora patris.
 • Sed melior suadere malis, & nosse tyrannos,

Aufus

VARIAE LECTIONES.

• a concilii Ed. Rom. b manus B.1. A. c Achoreus A. Ed. Ven. d senior Edd. Rom Ven. e vixerat vulgo. f jactanti B.1. g & O. 1

463 MONTEM] Pharon. Mons est Aegypti, in quo turres ligneae fiebant, quae in adventum navium incendebantur. Aliter Chimaera, mons est in Cilicia, qui nocturnis aëlibus ignem exhalat. Hic enim nocturno lumine gratus est, quia navigantibus iter praestat. SCHOL. Voss. pr.

465 MAXIMA] Hic est Nili pars maxima, septimus fluvius. IDEM.

467 PARES EXAMINAT] Aequinoctium autumnale significat. IDEM.

468 NON UNO PLUS AEQUA DIE] Omne enim aequinoctium uno die est. Nam aut major est, qui antecedit, & erit brevior, qui sequitur: aut si minor ante fuerit, jam major incipit. Est ergo non plus uno die aequa. IDEM.

469 VERNI SOLATIA DAMNI] Ut, quod spatium vere perdidit, hoc compenset autumno. IDEM.

471 CAREASA] Mscr. sidera, perperam. Nondum sol occiderat, & venti spirabant. BERSM.

471 LANGUENT] i. e. Fatigata sunt. Diem describit, nondum exactum esse, cum adhuc nec sol, nec vela sunt labore lassata. SCHOL.

474 MONSTRA] Consiliiarii. Primores omnes monstra Pellaeae domus dicit. IDEM.

475 PELLAEAE] Pellaeam autem domum vocat, propter primum Ptolomaeum, qui ex Macedonum genere fuerat, Lago patre natus, & post mortem Alexandri Magni in divisione regnorum, Aegyptum sortitus, à quo deinceps caeteri ad ultimum hunc usque progenie, ac successionem regni descenderunt. MICYLL.

477 CUSTOS NILI] Quia Nilus per eam fluit; sive quia ab eadem continetur. Vana scilicet, quia plurima colit monstra. SCHOL. Memphin & Plinius libro v. cap. 9. & Strabo libr. xvii. civitatem vocant Aegypti, ubi & regia veterum Ae-

gypti regum fuit, & οὐκίς, sive stabulum, ubi Apis asservabatur. Custodem ergo Nili vocat, vel quia βασιλειον, sive Regia Aegypti fuit, ut Nilum πρὸ συνόδου pro Aegypto accipiamus: vel, ut Omnibono placet, quod in eadem Apis conservabatur, quo nascente Nilus crecebat, & si forte non nasceretur, pro malo omine habebatur, quasi deus iratus esset, ut idem inquit. Caetera apud Strabonem, & Herodotum vide. MICYLL. Rectius Beroaldus putat, Memphin, custodem Nili crescentis dici; quia illic est Nilometrium, in quo incrementa Nili notabantur olim, & etiam nunc. Vide Cataubon. ad Strabon. L. xvii. p. 817. Ed. Paris. & Voyag. du Paul Lucas T. iii. p. 320. &c.

479 LUSTRA SUAE PHOEBES] Incertum, an cubilia, an quinquennalia sacra. In lustrationem Phoebes i. lunae haec sacra celebrantur. SCHOL. Lunae, cujus bicornis imaginem Apis in dextro habebat latere, macula candicante Plinius L. viii. c. 46. Intelligit autem lustra Lunaria, quae sunt v. mensium. BERSM. Scilicet legit, ut vulgo post Sulpitium sit, Berlmannus vixerat. Verum Edd. priores, MSS. Pulm. tres, duo Berlm. & novem mei vetustissimi habent vixerat. in variis Steph. lection. uno Pulm. & Regio est duxerat. An vehere lustra Phoebes notat, portare in solemnibus scito, (in quo Apis semper comes, ut ait Ovidius) Sacra Lunae expiatoria (expiationes ait Beroaldus) & lustralia, sive lultralem pompam? An potius scribendum vixerat, vel duxerat sistra i. e. dux erat sacerdotum in sacris Isidis filio canentium? Mihi non plane liquet. Vivere lustra suae Phoebes tamen vix Lannum puto. Quid velit Hortens. non intelligo ad V. Lustra scribens, quod macula illa candicans, ut Plin. cornibus lunae crescere inciperet: At vero hoc non dicit Plinius, sed maculam fuisse illam figura cornuum Lunae incipientis crescere,

Abusus Pompejum leto damnare Pothinus;
Jus, & fas multos faciunt, Ptolemace, nocentes:

- 485 Dat poenas • laudata fides. ^b cum sustinet, inquit,
Quos Fortuna premit. fatis accede, Deisque,
Et cole felices, miseros fuge. sidera ^c terrae
Ut distant, ^d ut flamma mari, sic utile recto.
Sceptrorum vis ^e tota perit, si ^f pendere justa
490 Incipit; evertitque arces respectus honesti.
Libertas scelerum ^g est, quae regna ^h invisâ tuctur,
Sublatusque modus ⁱ gladiis. facere omnia saepe
Non inpune licet, nisi ^k cum facis. exeat aula,
Qui vult esse pius. ^l virtus, & summa potestas

495 Non

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a laudanda VV. LL. Steph. ^b dum O. I. ^c vulgo terra. ^d & vulgo. ^e tanta O. I. ^f reddere supra. ^g pondere W. ^h prendere P. I. V. I. ⁱ gladii W. V. text. ^k dum & vult Grot. & seqq. ^l pietas V. I.

re, non maculam illam crescere. De Api porro, ejus notis, & scillo vide Pignorum Mens. Isiaea p. 36. &c. Errat vero Scholastes dupliciter; cum dicat, plures hoc nomine boves tunc simul fuisse. cum verbis *non unus* velit Lucanus ostendere longinquum Achorei Sacerdotium, in quo plures fuisse merse in aquam, non inmolati, & novi inventi: quod etiam non praecise singulis annis fiebat; sed certis vitae annis, quos fas non est excedere bovem.

479 APIS] Taurus est, qui annis singulis inmolabatur Isidi, cum in grege fuerit alter inventus; sed nunc hoc dicit, hunc Achorea tam religiosum fuisse, ut non tunc unus Apis esset in templo, sed multi. *Phoebes* Isidis quia eadem Isis, quae Luna; *Osiris*, qui sol. SCHOL.

480 PRIMA] Prior est haec locutus. *Meritum* scilicet Pompeji, & quae cum Ptolemaei patre foedera comparasset, & suasset, ut reciperetur. IDEM.

482 MELIOR SUADERE MALIS] i. e. Qui malis omnibus doctus est, etiam nefaria persuadere, & qui sciret, regum animos ad scelera praeiores. IDEM. Alii *Efficacior ad persuadendum mala*, vel simile. Sed *malis* notat homines malos, non res malas. Melior ad persuadendum malis tyrannis. quod recte vidit Omnibonus. Posses etiam legere *malos*, suadere enim saepe invenias cum accusat. personae. vide Cel. Burm. ad Phaed. F. xv. & Retron. c. 46.

483 POTHINUS] Ita ubique scribendum hoc nomen, non, ut ante fuit, *Photinus*. Est enim

Graecum *Ποθινός* apud Plutarchum, Appianum, alios, non *Φωτίνος*, quod & lex versuum repudiat. GROTIUS. Ed. tert. & sec. ad L. x, 103. *Pothinus* exhibent etiam Voss. sec. Regii, & alii pauci, uti & Witt. L. x, 95. &c. Ceteri Edd. & MSS. *Photinus*. Error librariorum videtur inde natus: quod monachis notior fuerit Photinus primus Episcopus Lugdunensis sub M. Aurelio martyrium passus. De quo vide Sponium. in Lib. Recher. Des Antiq. de Lyon p. 11. vel etiam Photinus haereticus, cujus meminit Prudentius Psychom. 796. Nam apud omnes Latinos auctores, ubi hujus nebulo- nis fit mentio, depravatum nomen in MSS. scribitur. *Damnare* quoque pro *damnasse*, quod vulgo à Venetis profectum circumferebatur, recte reposuit Grotius, jubentibus tantum non omnibus omnium, meisque MSS. & Edd. Rom. Parm. Ascens. Mic. Hort. aliisque.

484 FACIUNT NOCENTES] Si fuerit, inquit, jus, & fas servatum, ut recipiamus Pompejum, qui nobis est familiaris, apud offensum Caesarem habebimur pro nocentibus. SCHOL. Id est. *Poenae multos subdunt*. GROTIUS. Ed. tert.

485 DAT POENAS LAUDATA FIDES] Ipsum sensum repetit. Quod si laudari fidem suam voluerunt, recipiendo Pompejum, essent à Caesare puniendi. SCHOL.

485 SUSTINET] i. e. cum eos fides sustentat, quos Fortuna jam deprimit. IDEM.

487 FUGE] Desiste comitari. IDEM.

797 SIDERA TERRA UT DISTANT] *Terrae* in Dativo casu exaratum est, in uno Bersm. & optimo

- 495 Non coeunt: semper^a metuet, ^b quem saeva pudebunt.
 Non inpune tuos Magnus contemserit annos;
 Qui, te nec victos arcere à litore nostro
 Posse, putat. ^c neu te sceptris ^d privaverit hospes,
 Pignora sunt^e propiora tibi: ^f Nilonque, Pharonque,
 500 Si regnare ^g piget, damnatae redde sorori.
 Aegypton ^h certe Latiis tueamur ab armis.
 Quidquid non ⁱ fuerit Magni, dum bella geruntur,
^k Nec victoris erit. toto jam pulsus ab orbe,
 Postquam nulla manet rerum fiducia, quaerit,
 505 Cum qua gente cadat: rapitur civilibus umbris.
 Nec foceri tantum arma fugit: fugit ora Senatus,

Cujus

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a metuit R. 2. metuent O. 1. ^b quae O. 1. ^c nec P. 1. ^d spoliaverit Ed. Hortens. ^e propiora V. 1. H. ^f Nilamque R. 1. W. V. pr. sec. sext. H. M. Edd. Ven. Br. Med. ^g pudet P. 2. ^h Lat. certe V. 1. ⁱ fuerat Edd. qdd. ^k non W. R. 1.

mo Wittiano, aliisque ab Ill. Heinsio inspectis Codicibus. quod praetuli vulgato terra cum Celeb. Burmanno ad Quinctil. Inlir. Orat. Lib. v. c. 10. *Qua diximus enbymema syllogismo distare.* Ablativo addere praepositionem malunt, nisi notet ipsum, quo res distant, spatium. Dein pro *et* *si*. uterque Regius, & Amstel. exhibent *ut*, verissime.

488 UTILE RECTO] Sic distat utilitas ab honestate; nec potest esse conjuncta. IDEM.

490 RESPECTUS HONESTI] Claudian. IV. Conf. Honor. 268.

- - mentemque domet respectus honesti.

492 SUELATUSQUE MODUS GLADIIS] Ut sine modo saeviant. Hinc dicit, regna esse firmitiora. SCHOL.

493 NISI CUM FACIS] Crudeliter aliquid facere, numquam licet, nisi semper feceris. IDEM. *Dum facis* nostra est emendatio pro *cum*. Continuanda enim scelera docet juxta illud: *per scelera semper sceleribus satum est iter.* GROTI. Non opus est Grotiana emendatione contra Mistos omnes, & *cum* retinendum, eodem fere sensu. Si enim non inpune facere saeve omnia licet, nisi cum facis & crudelitatem exercendo alios à puniendo deterres, ut recte interpretes exponunt; pater, regem semper debere esse in actu crudelitatis, & ut inpune saeviat, saevire. Dein nimis temere Grotius quoque reposuit *volet* ex variis LL. Steph. duobus Pulm. & uno Berfm. Cod. Edd. Ven. Brix. & Med. quibus accedunt duo, tresve ex nostris. Ceteri omnes, & vetustiores retinent *vult*; ut edi-

tur quoque apud Priscian. col. 1171.

498 NEU RE SC.] Mscr. *neu nos*. Quam te regno privari sinas ab hospite, potius sorori trade, quae te cognatione propius attingit. BERSM. Pro *te* etiam in tribus Pulm. MSS. & duobus Vossianis est *nos*. Non male; ut Pothinus se jactet ita, quasi ipse in parte esset regni, quod cum eo quati communicaverit rex. Hinc certe Pothinus sic alloquitur Pompejum vs. 518.

- - Quod nobis sceptrum senatus,
 Te juadente, dedit.

& a. ibi. Dein *Aegypton* rescriptum ex Vossiano secundo. Mallem autem hic *Nilum* cum MSS. optimis; & dubito, an in hoc nomine non semper praetulerit auctor Latinam terminationem. Attendat studiosus lector.

505 RAPTUR CIVILIBUS ARMIS] *Umbris* C. P. L. & Canter. Nov. Lect. Lib. III. cap. 2. PULM. *Umbris*. Plerique libri, & Codices habent *armis*: mendose; cum geminum sit *umbris*, quod legitur in uno ex Mscr. nostris, & approbatur à Cantero: Exagitur (ait) à manibus eorum, qui bello civili perierunt. BERSM. Cum Berfmanno, & Grotio praetuli *umbris*, quod explicatur persequentia *fugit ora Senatus* &c. licet mei quoque plurimi, & vetustiores MSS. habeant *armis*. De exagitatione umbrarum passim legas apud poetas. Vide, quae citat Doct. Broukhuisius ad Tibull. L. 1, vi, 15.

Hanc volitent animas circum sua fata querentes.
 & nostri Lib. III. & VII. x, 336.

Mm m m

506

- Cujus Thessalicas saturat pars magna volucres.
 Et metuit gentes, quas uno ^a in sanguine mixtas
 Deferuit; regesque timet, quorum omnia merfit:
 510 Thessaliaeque reus, nulla tellure receptus,
 Sollicitat nostrum, quem nondum ^b perdidit, orbem.
 Justior in Magnum nobis, Ptolemaee, querelae
 Causa data est. quid sepositam, semperque quietam
 Crimine bellorum maculas ^c haron, ^d arvaeque ^e nostra
 515 Victori suspecta facis? cur sola cadenti
 Haec placuit tellus, in ^e quam ^f Pharsalica ^g fata
 Conferres, poenasque tuas? jam crimen habemus
 Purgandum ^h gladio. quod nobis sceptrum Senatus,
 Te suadente, dedit, votis tua fovimus arma.
 520 Hoc ferrum, quod fata jubent proferre, ⁱ paravi
 Non tibi, sed victo. feriam tua ^k viscera. Magne:
 Malueram loceri: rapimur, quo cuncta ^l feruntur.

Tene

V A R I A E L E C T I O N E S.

a deest in a V. 2. A. & Edd. qdd. b prodidit O. 1. V. 1. c al arma V. sec. d vestra B. 1. e quae V. 1. f Pharsalia B. 1. H. Edd. Ven. Br. Med. non male, ut saepius monuimus. g castra A. h gladius O. 1. i paratur B. 1. parati VV. LL. Steph. P. 2. V. 2. k pectora VV. LL. Steph. l feruntur B. 1.

506 FUGIT ORA SENATUS] In Wittiano non male scribitur *quantum*. in uno Bersin. *sed & arma*. Meus etiam a m. pr. *arma* habuit. Nil mutata. *fugit* sollemnis nostro, & aliis est repetitio, & per ellipsin non minus frequentem omittitur *sed*. Vide ad Lib. 11, 71, 86. per *ora senatus* intelliguntur *umbræ*, quibus rapitur, quamquam simpliciter posset sumi, quod in Senatus conspectum non audeat venire.

507 VOLUCRES] Quorum cadaveribus aves ad cibos u'te sunt. SCHOL.

508 GENTES] i. illas gentes, quae Pompejo auxilia contulerunt. IDEM.

509 QUORUM OMNIA] Quorum omnes haec pugna adversa evertit. Sunt, qui legant, *omina*, quasi dicat, ait *Glareanus*, pro peram fortunam, ex lectione Badiana. At ego puto hoc nimis argutum, inquit, & simpliciter legendum, *Omnia*, quasi dicat, omnem substantiam, & fortunam, ut à nominativo *omne*. HORTENS. *Amina* legitur in tribus meis, & uno Bersin. ad Marg. ac Edd. Rom. Parm. Brix. Med. Paris. 1512. *Omina* in duobus meis, & Pulm. perperam. *Omnia* recte Hortensius totam regum Fortunam interpretatur; τὰ πάντα, & ita ni fallor, loquitur noster alibi.

510 THESSALIAEQUE REUS] Damnatus à Diis

clade Pharsalica. GROT. Ed. pr. In accusatio-
 neq, & querelas omnium illapsus per cladem Phar-
 salicam. IDEM. Ed. tert. i. e. pugnae in Thessa-
 lia male peractae; ut bene, quamquam alii aliis
 verbis, exponunt interpretes. *Thessaliam*, & *Phar-
 saliam* passim dicit noster, cum cladem à Pompe-
 jo illic acceptam intelligit; ut jam monuimus su-
 pra. Sic & L. IV. inf. VII, 204, IX, 232. &c.

518 PURGANDUM GLADIO, QUOD NOBIS &c.] Pompejus prior egit hanc causam, ut huic tra-
 deretur Imperium post patris mortem; postea
 Cicero, quae oratio inscribitur *de Rege Alexan-
 drino*. Hoc ergo dicit. Gladio hoc crimen
 purgare debemus, ne videamur huic aliquan-
 do fuisse, quod nobis, hoc iudicente, Senatus Im-
 perium dedit. SCHOL. Post gladio reposui ma-
 jorem distinctionem, ut est in antiquis Edd. Recen-
 tiores male jungunt haec cum sequentibus, quasi
 crimen esset, quod Senatus, Pompejo suadente,
 Ptolemaeo Imperium dederit, isque Pompeji ar-
 ma votis fuerit profectus. Crimen habent Ae-
 gyptii purgandum gladio, quod Pompejus victus
 in Aegyptum venerit, & victori eam regionem
 suspectam fecerit. Quod crimen ne in se admit-
 terent, purgandum esse gladio dicit Pothinus; qui
 verbis sequentibus se ideo excusat, & ostendit, se
 satis-

- * Tene mihi ^b dubitas an sit violare necesse,
Cum liceat? quae te nostri ^a fiducia regni
525 Huc agit, infelix? ^cpopulum non cernis ^dinermem,
Arvaque vix ^erefugo fodientem mollia Nilo?
Metiri sua regna decet, viresque fateri.
Tu, Ptolemace, potes Magni fulcire ruinam,
Sub ^fqua Roma jacet? bustum, cineresque movere
530 Thessalicos audes, bellumque in regna vocare?
Ante aciem Einathiam nullis accessimus armis:
Pompeji nunc castra placent, & quae deserit orbis?
Nunc victoris opes, & cognita fata laceſſis?
Adversis non deesse decet, sed laeta ^hsecutos.
535 Nulla fides umquam miseros elegit amicos:
Adsensere omnes scelerum. ⁱlaetatur honore
Rex puer ^kinsucto, quod jam sibi tanta jubere
Permittant ^lfamuli. scelerum ^mdelectus Achilles.

Perfida

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Tunc B. 1. ^b dubites R. 1. ^c num B. 1. V. 1. nam O. 1. ^d refugi Nili B. 1. Ed. Ven. ^e inertem MS. Thuan. V. Drak. ad Sil. XIII, 76. ^f quo V. 2. ^g quem P. 1. ^h secutis V. sec. ⁱ laetatus P. 1. ^k info- lito B. 1. am. pr. ^l populi V. 1. am. pr. ^m dilectus P. 1.

satisfecisse Pompejo pro ejus meritis, quoniam vo-
tis toverant ejus arma, nec cum tamquam Pom-
pejum, sed ut victum, debebant occidere. Adean-
tur hic Badius, & alii.

519 VOTIS] Dicit etiam, se gratiam reddidisse.
SCHOL.

522 RAPIMUR] Favere cogimur, cum universa
sunt subjugata. IDEM.

523 AN SIT VIOLARE NECESSE] Ostendo, ne-
cesse esse, quia licet, quia possum. Neque enim
possem te defendere, si Romanarum rerum potire-
ris. nunc quia non potiris, ob hoc ipsum necesse
quoque est, id faciam, ne videar tui tutelam susci-
pere. Simplicior tamen sensus esset vocibu trans-
positis:

*Tene mihi dubitas cum sit violare necesse,
An liceat?*

Seneca pater: *Necessitas, magnum humanae imbe-
cillitatis patrocinium, omnem legem frangit.* GRO-
TIUS. Defendere eodem modo haec conantur
Sulpitius, & Badius. Durissima tamen haec mihi
videtur sententia, & nimis contorta. Quare
malle transponere voces, ut in mentem venit
Grotio, cui praevit Scholiastes Voss. primi, scri-
bens; *Dubitasne, an liceas mihi te violare, cum sit
necesse.*

525 CERNIS INERMEM] Vult se invalidum con-
fiteri, dum hujus non speret Magnus auxilium.
SCHOL.

526 VIX REFUGO] Ordo. Vix fodientem arva
mollia refugo Nilo: Ideo, quia exit in arva in se
iterum reversurus. IDEM.

528 FULCIRE] i. e. sustentare, per interrogatio-
nem pronunciandum est. IDEM. Sic Curtius
Lib. VI. *ruinae rerum eos subdere capisa.* GRO-
TI. Ed. tert.

530 BELLUMQUE] Majore cum emphasi legitur
in Editione principe Rom. uti & Paim. & Me-
diol. A. 1508. *in bellum in r.* Sed MSS. nihil va-
riant.

531 NULLIS ACCESSIMUS A.] Neque Pompe-
ji, neque Caesaris paribus nos applicavimus.
SCHOL.

534 ADVERSIS &c.] Quasi aliquis opponeret.
Oportet in adversis alicui opem ferre; ad haec il-
le. Verum est, decet; sed si & laeta fuisset
secuti. IDEM.

537 JUBERE] Bene hoc verbum reposuit Gro-
tius ex duobus Pulm. & tribus Berfm. libris: cum
quibus faciunt novem, vel decem nostri vetustio-
res, & Sulpit. Badii, ac Micylli Edd. alii *licere*,
quod parum est hoc loco pro maiestate [regia. li-
bere

- Perfida qua tellus Castis ^a exultat harenis,
 540 Et vada testantur junctas Aegyptia Syrtes,
 Exiguam fociis monstri, gladiisque carinam
 Instruit. ô superi, Nilusne, & barbara Memphis,
 Et Pelusiaci tam mollis turba Canopi
 Hos animos! sic fata premunt civilia mundum!
 545 Sic Romana ^b jacent! ^c ullusne in cladibus istis
 Est locus Aegypto, Phariusque admittitur ensis?
 Hanc certe ^d servate fidem civilia ^e bella;
 Cognatas ^f praestate manus, & externaque ^h monstra
 Pellite, si ^g meruit tam claro nomine Magnus
 550 Caesaris ^k esse nefas. tanti, Ptolemaec, ruinam
 Nominis ^l haud metuis, cocloque tonante profanas
 Inseuisse manus ^m impure, ⁿ ac semivir audes?

Non do-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a excurrit vulgo. occurrit B. 1. ^b cadunt O. pr. a m. pr. ^c nullusne B. 2. R. pr. Edd. Mic. Hort. nullusque W. nullusne. Ed. Ven. ^d praestate B. 1. ^e jura Edd. Br. Med. ^f praebere VV. LL. Steph. Ox. 1. male. praestare Ed. Parm. & Hortens. non inepte. ^g extremaque M. ^h nostra R. 1. ⁱ al malis V. 1. ^k ense V. 1. ^l aut V. 1. an B. 1. ^m impure Edd. qdd. ⁿ & M. Ed. Hort. aut O. 1.

ber Berfm. unus. Dein rescripsi ego *permittant*, ex MSS. omnibus, & Edd. Grotiana anterioribus, non *permittunt*.

539 CASTIS EXCURRIT HARENIS] i. e. longo Casti montis litore extenditur ad mare. Quomodo passim *excurrere*, & *procurrere* loca dicuntur, Livio L. xxxii, 23. xxxvi, 15. Melae. 1, 20. 11, 6. in fine. Silio L. xv, 225.

Urbs inopsta jugo, prouumque excurrit in aequor.

& saepe. *exire* nostro L. v, 380. Adeo ut haec lectio summo jure ferri posset. Verum optmni, & veterissimi Codices, Regius prim. Voss. prim. Witten. Marpurg. Hult. unus, Pulm. & duo Berfm. exhibent *exultat* i. e. in altum surgit, & adscendit tellus in Castium montem. Quod praefero; rarior quidem hic ejus verbi usus est, sed doctior, quam ut à librariis intrusum censeretur; & similiter passim ab auctoribus tellus dicitur *adscendere*, *exsurgere*, *ad tollere se*, aliisque modis. Non dissimili plane modo Virgil. Lib. 111. Aen. 557.

Exsultantque vada.

541 SOCIIS MONSTRI GLADIISQUE] Legitur *monstri gladiisque*, & *monstri*, *cladisque*. SCHOL. Voss. sec. *Cladisque car.* Mscr. quasi dicat, *monstrae cladis*: *india duo.* tert. *cladisque ruinam.* BERSMANN. *Cladis* etiam ediderunt, & sic intellexerunt Sulpit. Badius, Micyll & Hortens. habent-

que ita unus Pulm. Voss. duo recentiores, meus; & Ed. Veneta. male. Gladiis enim absconditis aequè instruxit Achilles navem, ac fociis, qui illos promunt versu 615. Aliter rectius dixisset auctor *caedisque*. *Socii cladis* sunt, qui eam patiuntur; non qui inferunt. nisi dicas esse positum, ut *vulnus Ulixei*, & similia: quod non credo.

543 CANOPI PELUSIACI] Per Nilum, Memphim, & Canopum intelligit totam Aegyptum. A Pelusio, ad fauces usque Canopi, sunt M. CCC. stad. A Canopo usque ad Pharon, stad. C. L. Canopos oppidum appellatum creditur à Canopo gubernatore navis Menelai, qui illic apidis morfu interiit. Haud procul inde fossa est, cymbis referta. in quibus nymphe assiduo modulantur. *Glareanus* existimat, *Pelusiaci*, non esse epitheton satis aptum Canopo, cum Pelusium sit, inquit, oppidum ad extremum Nili ostium, Orientem versus. Canopos vero maxime ad Occasum. Scio Persas, pro Medis, Glauci Scyllam, pro Nisi figurate poni. At *Canopum* accipere epitheton Pelusii, hoc inauditum. Sed haec, & similia in opere imperfecto facile veniam merentur. HORTENS. Recte observant viri docti, non magno judicio, *Pelusiacum Canopo* dari epitheton: nam eodem jure alicui dicere liceret *Pelusium Canopicum*. cum sint duo extrema Nili ostia, *Pelusium* ad orientem, *Canopos* ad occidentem. Rectius
Pel-

Non domitor mundi, ^a nec ter Capitolia ^b curru
Invectus, regumque potens, vindexque Senatus,
555 Victorisque gener; Phario fatis esse tyranno
Quod poterat, Romanus erat. quid viscera nostra
Scrutaris gladio? nescis, puer inprobe, nescis,
Quo tua sit fortuna loco: ^c jam jure sine ullo
Nili sceptrum tenes: cecidit civilibus armis,
560 Qui tibi regna dedit. Jam vento vela ^d negarat
Magnus, & ^e auxilio remorum infanda petebat
Litora: quem contra non ^f longa vecta biremi
Adpulerat scelerata manus; Magnoque ^g patere
Fingens regna Phari, ^h celsae de puppe carinae
565 In parvam jubet ire ratem, litusque malignum
Incusat, bimaremque vadis frangentibus aestum,

Qui ⁱ ve-

VARIAE LECTIOES.

^a non V. 1. ^b velus in curru VV. LL. Steph. ^c nam V. 1. ^d negante VV. LL. Steph. ^e negabat V. sec. ^f auxiliis V. sec. a. m. pr. ^g longum B. 1. ^h parero A. M. Ed. Rom. ⁱ MSS. & Edd. plerique celsa male. ^j incausat W.

Pellaeum à finitima Alexandria cum Virgilio Georg. IV, 287. vel epitheto à conditoris Canopi patria desumpto dixisset. Ex. Gr. *Therapneum*, ut fecit Statius. Condonandum tamen hoc Lucano, qui *Pelusiaceum* generaliter pro Aegypto videtur sumxisse. Idem certe fecit Avienus init. Orb. descript.

Et Pelusiaci celebrantur templa Canopi.

Cum tamen Dionysius, quem *πρόδρα* sequitur, rectius scripsisset.

Καὶ τίμω πρὸς πύργον Ἀμυκλίου Κανόβη.
Silius L. XI, 433.

Memphis Amyclaeo passim lasciva Canopo.
ubi vide Drakenb. Immo eodem modo ex duobus fontibus unum fecit, altero alteri pro epitheto adjecto Ovidius L. V. Fast. 7.

Dicite, quae fontes Aganippidos Hippocrenes
Grata Medusae signa tenentis exui.

544 Hos ANIMOS] Ut hos animos habeant barbarae nationes, quae semper fuere imbecillae.
SCHOL. Sic Juvenalis Sat. I, 89.

- - - - - alea quando

Hos animos.

Claudianus ex confectione Ill. Heinssii L. II, in Eutrop. 132.

Quam similes haec aula viros.

Sc. habet.

550 CAESARIS ESSE NEFAS] Sensus hic est. Si

Pompejus nominis sui magnitudine hoc consecutus est, ut victus à Caesare eundem faceret criminis, tu non times ante exitium dignitatis ne tibi obstit; cum sit & victori Caesari nociturum. SCHOL. Ab ipso Caesare occidi. GROT. Quia scilicet gloriosum putabant à magnis viris occidi, ut bene addidit Ascensius, cujus rei multa apud auctores sunt exempla. Perperam alii exponunt, in gratiam vel nomine Caesaris; Scholiastes male quoque haec explicat, & conjungit sequentibus.

551 COELOQUE TONANTE] Contra auguria Diis prohibentibus. SCHOL. Ita hunc locum capit etiam Hortensius. Alii exponunt sic; an non reveritus es Jovem Hospitalem, quem tonantem audis, quique te ulciscetur? Ego potius haec capio de Pompeji, & Caesaris dissidio. Hoc modo: an tu audes te inmiscere coelesti tumultui, sive Pompeji & Caesaris, qui tibi esse debent Dii, bello? Lucem hic locus accipit ex Lib. III, 313.

- - - - - traflentur vulnera nulla

Sacra manu. Si scelericolis furor arma dedisset,
Aut si terrigenae tentarent astra gigantes,
Non tamen auderet pietas humana vel armis,
Vel votis prodesse Jovi.

quibus verbis Massilienses adloquuntur Caesarem; ut ostendant, se civili bello sese inmiscere non posse. Pro nominis autem cum doctissimo d'Orvillio malim scribere *ominis*: quo facit; quod pro *ruina* nam in Edd. Rom. Parm. & Ald. scribatur *ruina*.

Mm mm 3

553

- Qui ^a veret externas terras ^b adpellere classes.
^c Quod ^d nisi fatorum leges, intentaque ^e jussu
 Ordinis aeterni miserae vicinia mortis
 570 Damnatum leto traherent ad litora Magnum,
^f Non ulli comitum ^g sceleris praelagia decrant.
 Quippe, fides si pura foret, si regia Magno,
 Sceptrorum auctori, vera pietate pateret,
 Venturum tota Pharium cum classe tyrannum.
 575 Sed cedit fatis, ^h classemque relinquere jussus
ⁱ Obsequitur, letumque juvat praeferre timori.

Ibat in

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a veret: Edd. p'erique, & MSS. cdd. ^b vulgo *advertere*. ^c quo V. 2. ^d ni B. 1. ^e jussa R. 1. H. ^f non nulli R. pr. ^g scelerum M. a m. pr. ^h classemque B. 1. ⁱ subsequitur A.

553 NON DOMITOR] Illud tantum poterat satis esse, quod erat domitor mundi &c. Vel si non satis haec sint, hoc apud Ptolemaeum satis esset ad meritum, quod Romanus erat Magnus, licet esset victus. SCHOL. Quasi legisset Scholias, Romanus erat, poterat; ut est in Voss. tertio. Sed male. Licet non esset domitor mundi &c. ut est, tamen erat Romanus, quod solum tyranno Phario satis esse poterat. Res eodem redit.

554 REGUMQUE POTENS] Ill. N. Heinsius mavult *legum* ex conjectura; nam nulli adstipulantur Codices, ad Claudian. de sec. Cons. Stilic. vi. 136. *Armerum, legumque potens*. Ego retinco *regum*. Magis enim Ptolemaeum absterere poterat, ne Pompejo manus inferret violentas; quod *regum* erat *potens* Pompejus, live reges in potestate habebat, eosque ad nutum suum, quo vellet, flectebat; in quibus ipse deberet esse ex Romanorum sententia Ptolemaeus; quam si *legum* erat *potens*. Hoc nihil ad Ptolemaeum. *Potens regum*, ut *populus terrae, pelagique potens*, & *pelagi potens Rhodos* nostro L. 1, 83. v. 50. quae loca ipse vir doctiss. illic adducit, aliaque plus adjuvantia *regum*, quam *legum* exempla. adde vi. 685.

560 VELA NEGARAT] Quae posuerat litoribus adpropinquans. SCHOL.

565 LITUSQUE MALIGNUM] Dicit, Pompej navim non posse ad litora pervenire, loci natura prohibente, quo facilius ei persuaderet, ut adicendat in scaphum. IDEM.

567 EXTERNAS CLASSES] Majora scilicet navigia, quam Liburnas, eas naves, quibus Aegyptii illic utebantur, ut fingeat saltem Achillas. Posset aliter legi *excelsas*, ut est in Amstel. Cod. & Glossis Voss. primi. Verum *excelsas* putem esse interpretamentum.

567 ADVERTERE] Mscr. tria *appellere* & quart. *avertere* male. BERSM. Non damnarem *advertere*. per se enim recte se habet. Virg. v. Aen. 34.

- - - *notae advertere terrae.*

VII, 35.

- - - *terraeque advertere proras.*

Ovid. L. 1. Trist. 11, 89.

- - - *jussae me advertite terrae.*

ubi vide. Verum variae lectiones Steph. MSS. plerique Pulm. & duodecim mei, in quibus optimi Vossiani, Regii, Witt. cum Editionibus primis, isque, quae Venetani A. 1474. non secuti sunt, exhibent *adpellere*, quod verbum hoc sensu cum tertio casu junctum invenias. Virg. Aen. VII, 39.

Ausonii exercitus adpulit oris.

Silius L. XIV, 113.

Marcellus classem Zancleis adpulit oris.

Nec obstat, quod praecessit *adpulit*. saepissime enim vidimus, eandem vocem ab auctore hac in re negligente repeti, ut statim vi. 574, 575. & innumeris in locis.

568 FATORUM LEGES] i. e. potuit hoc malum aliquis praelagire, nisi fatorum voluntate mors veniens hunc sensum omnibus abluisset. SCHOL.

573 AUCTORI] Qui tradidit Ptolemaeo imperium. IDEM.

574 VENTURUM] Potuerunt, inquit, intelligere Magno insidias praeparari, quod ei unus occurreret. Nam si vera fide susceptus esset, ipse Ptolemaeus cum omni gente ei occurreret. IDEM.

575 CESSIT FATIS] Mscr. duo *cedis*. terr. *cecidit*, mendote. BERSM. *Cedis*, ut recte reposuit Grotius, habent omnes mei, Steph. & Pulm. Codd. cum Edd. Ven. Sulp. Ascens. aliisque.

- Ibat in hostilem praeceps Cornelia * puppim,
 Hoc magis inpatiens egresso deesse marito,
^b Quod ^c metuit clades. Remane, temeraria conjux,
 580 Et tu, nate, precor, ^d longeque ^e à litore casus
 Exspectate meos, ^f & in hac cervice tyranni
 Explore fidem; dixit: ^g sed surda vetanti
 Tendebat geminas ^h amens Cornelia palmas:
 Quo sine me, crudelis, abis? ⁱ iterumne relinquer
 585 Thessalicis submota malis? numquam omine lacto
 Distrahimur miseri. ^k poteras non flectere ^l puppim,

Cum fu-

VARIAE LECTIONES.

^a puppim R. pr. V. pr. qu. W. ^b qui R. i. f. quo. ^c timuit B. i. ^d longeque VV. I. L. Steph. ^e vulgo e. ^f sed Edd. Rom. Parm. Ald. Col. Steph. aiaaeque. ^g cum P. i. & Ed. Rom. dixitque & Parm. ^h ardens V. i. ⁱ iterumque VV. L. L. Steph. ^k posses Marp. num P. 2. ^l puppim P. 3. B. 2. V. 4. R. i. W. H.

575 CLASSENQUE] In variis Steph. L. L. Voss. tertio, Edd. Rom. Parm. & Paris. editur *sociosque*. Sed male, licet praecedat *classe*. Non enim iussuerunt, Pompejum solum in scapham venire. Hoc nimis fraudem detegeret; immo *cum paucis suis naviculam conscendit*, ut, praeter Plutarch. in Pomp. p. 661. testatur Caesar B. Civ. i. i. 104. Majorem autem navem saepe adpellant *classem*, ut monuit etiam Servius ad Virgilii Aen. i. 43. v. 1. Horat. L. i. i. O. ii. 47.

At vel extremos Numidarum in agros Classe relegit.
 Hoc sensu supra *externae classes* & v. 592.

- - - - *stetit anxia classis*

Ad ducis eventum.

ubi male in quibusdam recentioribus libris est *puppis*. *Exiguam carinam, & classes* distinguit Lib. v. 503.

- - - - *fluctusque verendis*

Classibus, exigua sperat superare carina.

Unde forsitan non male in Misto meo scribitur v. 273.

Mille meae Grajo voluntur in aequore classes,
Mille duces.

Si vero malueris *classem* simpliciter sumere pro pluribus navibus, per me licet. Nam plures hic cum Pompejo fuisse, innuit Lucanus L. ix. 49. & diserte testatur Plutarchus loco cit.

576 OBSEQUITUR] Obtemperat. Sed prius Corneliā, quae finem virilamentabat, complexus est, & duos Centuriones in scapham ingredi iussit, & ex libertis unum Philippum, servumque Scynen nomine. Inde cum Achillae comites dextris cum suscipere apparerent, ad uxorem, filium-

que conversus, illud Jambicum protulit: *Quisquis domum tyranni proficiscitur, sit illius servus, licet liber sit.* SULPIT. * Verba Plutarchi sunt haec: *Διζήμενοι ἔδη αὐτοὶ τῶν περὶ Ἀχιλλῶν ἐκ τῆς ἀντι-δομισσεως αὐτῶν τῶν γυναικῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν Σοφελίῳ Ἰαμβίῳ.*

* *Ὅστις δὲ αὐτῶν τέκνον ἱμπερεύσας,*
Κείνῳ εἰ δούλος καὶ ἐλεύθερος μολῇ.

MICYLL.

576 LETUM PRAEFERRE TIMORI] Maluit occidi, ne (quam Voss. pr.) timere videretur. SCHOLIAST.

578 INPATIENS] Ideo, inquit, vult cum eo ire, quia suspicatur, eum adversa passurum. IDEM.

580 LONGEQUE E LITORE] Jubet Pompejus, ut conjux, & filius in navi in anchoris stante procul à litore exspectarent, quid ipsi illic accideret. Sed, praepositio *e* an hunc sensum pariat, vehementer dubito. Si Pompejus solus in altum ivisset, & illi in litore starent, tunc possent dici *e litore* exspectare, aequè ac *a litore* vel *in litore*; nunc non item. Quapropter reposui praepositionem *a* ex Misto Vossiano tertio, & Editionibus Sulpitiana antiquioribus, ut & Paris. 1512. sic v. 742.

- - - - *extrema sed abest à munere busti*

Infelix Magni conjux, nec adhuc à litore longe est.
 ix. 322.

- - - - *longeque à Syrtibus.*

Apud Caesarem tamen scribitur L. iv. B. Gall. 22. *Ex eo loco millibus passuum alto vento tenebantur.*

581 IN HAC] i. e. quod de me fecerit, hoc sciat, vos esse passuros. SCHOL.

582 SED SURDA VETANTI] Mscr. tria *dura*, sed unum

- Cum fugeres alio, ^a latebrisque relinquere Lesbi,
 Omnibus ^b è terris si nos arcere parabas?
 An tantum in ^c fluctus placèo comes? Haec ubi frustra
 590 ^d Effudit; prima pendet tamen anxia puppe:
 Adtonitoque metu nec ^e quoquam ^f avertere visus,
 Nec Magnum spectare potest. stetit anxia ^g classis
 Ad ducis eventum, metuens non arma, nefasque;
 Sed ne submissis precibus Pompejus adoret
 595 Sceptra, suà donata manu. transire parantem
 Romanus Pharia miles de puppe salutat
 Septimius: qui, prò superùm ^h pudor! arma satelles
 Regia ⁱ gestabat posito deformia pilo,
 Inmanis, violentus, atrox, ^k nullaque ferarum
 600 Mitior in caedes. ^l quis non, Fortuna, putasset
 Parceret populis, quod bello ^m haec dextra ⁿ vacaret,

Thes.

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a latebrasque P. 2. B. 1. R. 1. A. M. ^b vulgo a. ^c fluctus A. ^d effundis B. 1. H. ^e quaquam W. a m. pr. ^f avertere M. ^g puppis B. 1. M. O. 1. a m. sec. ^h prior O. 1. ⁱ portabat Edd Rom. Parm. ^k nullique V. pr. a m. pr. ^l qui Hort. m. ^m hoc P. 1. VV. LL. Steph. ⁿ vulgo vacasset.

unum ad marginem reponit *furda*. BERSM. *Dura* inveni quoque in Regio primo, Vossiano primo, Wittiano, & tribus recentioribus, duobusque Pulm. Quod tamen vix capio. An *dura* ponitur pro *duriter*? videtur potius scriptum fuisse *dura iubenti*; vel *volenti*. Ampliandum censeo!

587 CUM FUGERES ALIO] Hoc dixit, quid erat necesse, ut de Lesbo me auferres, si non eram tecum ad aliam venturam regionem. SCHOL. Video, quomodo haec exponi possint. Placet tamen magis mihi lectio optimorum Voss. sec. & tertii alto. Cum per mare fugere destinaras, poteras non flectere puppem, & me in Lesbo relinquere, si nos arcere parabas è terris omnibus. 1x, 41.

Placidis alto delabitur auris.

588 E TERRIS] Sic rescripti pro *a terris*, auctoritate Voss. primi, utriusque Regii, Marp. Hulst. & duorum Berol. MSS.

591 ADTONITOQUE METU] Sic omnes habent MSS. libri, tribus recentioribus exceptis, & Edd. Ven. Parm. Brix. Ascens. &c. ut restituit etiam Grotius. *Adtonitus metus* dicitur, ut *sollicitus*, *debilis metus*, & similia passim. ita *adtonitae curae*, *ulularis* Silio L. 111. 132. 1v, 694. Nec tamen *Adtonitos visus* quod est in aliis absque Mssorum auctoritate damnaſsem. Sic enim Ovidius Lib. 111.

Trist. El. 9.

Pallor in adtonito virginis ore sedet.

Albinov. El. ad Liviam 317.

Adtonita quid petis ora manu.

591 QUOQUAM AVERTERE &c.] Unum faciebat prae desiderio, alterum prae dolore, quod navigantem siue se videre non poterat. SCHOLIAST.

593 AD DUCIS EVENTUM] Expectans, quid Pompejus aut pateretur, aut ageret. IDEM.

597 SATELLES] Hic; cum Romanus miles esset, contulit se ad Ptolemaeum, & satelles ipsius factus depositis Romanis armis gestare coepit arma barbarica. IDEM.

600 QUIS NON, FORTUNA &c.] Omnes, inquit, crederent, Fortuna, te jam parcere velle Romanis, quae tam crudelem Septimium longius removisses à proelio; sed ideo tu facis, ut, cum hic Pompejum occiderit, in toto orbe gesta videantur bella civilia. IDEM.

601 VACASSET] *Vacaret* Msc. duo. Quod Septimii dextra à pugna Pharsalica cum multorum strage abtulerit. BERSM. *Vacaret* est in duobus Pulm. Voss. primo, & tert. Regio utroque, Wittiano, Hulst. & meo, ut rescripti. quem non offendat ter repositum in fine verus *asset*, *asset*, *asset*?

- Theffaliaque procul ^a tam noxia tela ^b fugasses?
Disponis gladios, ne quo non fiat in orbe,
Heu! facinus ^c civile tibi; victoribus ipsis
605 Dedecus, & numquam Superum caritura pudore
Fabula: Romanus Regi sic paruit ensis,
Pellaeusque puer gladio tibi colla recidit,
Magne, tuo. qua posteritas in secula mittet
Septimium fama? scelus hoc quo nomine dicent,
610 Qui Bruti dixere nefas? jam venerat horae
Terminus extremae, Phariamque ablatum in ^d alnum
Perdiderat jam jura sui. ^e tum stringere ferrum
Regia monstra parant. ut vidit comminus ^f enses,
^g Involvit vultus; atque indignatus apertum
615 Fortunae ^h praestare caput, tunc lumina pressit,
Continuitque animam, ne quas effundere voces

^a Vellet,

VARIAE LECTIONES.

^a quod B. 2. ^b fugasset B. 1. ^c crudele P. 1. ^d alnum B. 1. ^e tunc MSS. & Edd. qdd. constringere P. 1. ^f hostem Marp. pro var. lect. ^g immoluit H. ^h vulgo praebere.

606 SIC PARUIT ENSIS] i. e. Septimii sic paruit, ut occideret principem Romanorum. SCHOL.

607 GLADIO TUO] Quia ipse Magnus dedit imperium Ptolemaeo. IDEM. Vel quia, ut alii, ense Romano occideris, & ipsius Pompeji miles fuerat Septimius, ut docent Plutarchus, & Caesar, alique.

609 SCELUS HOC &c.] Sensus hic est. Posterius quid vocabunt, quod Pompejum Septimius occiderit? si illud vocent scelus, quod Caesarem tyrannum, & regnum adfectantem in Senatu Brutus occidit. SCHOL.

612 JURA SUI] Coeperat in alterius esse potestate. IDEM.

615 FORTUNAE PRAEBERE CAPUT] Satis proba haec est lectio, plerisque MSS. confirmata. Seneca Trag. Agam. 973.

praebere jugulum volens.

Philos. de Tranquill. animi c. 11. *Eo magis confideris, quia nescis praebere jugulum.* c. 15. *Pompejus, & Cicero clientibus suis praebere cervicem.* Ep. xxx. & alibi. Valer. Max. Lib. iv. c. 7. *Demissam cervicem victoris gladio praebuit.* v. 9. *jugulum ferendum praebuit.* Verum cum in tribus Pulm. duobus Bersm. Regio primo, Marp. Hulst. Amst. Witt. pro var. lect. & Ed. Veneta exaratum sit *praestare*, illud praetuli. In Vossiano primo est *monstrare*, natum e glossa. Idem Seneca Con-

sol. ad Marciam c. 20. *Sacrosanctum corpus satelliti praestitit.* Vide J. F. Gronovium ad Tragici Phoeniss. 180.

*Minus eruisi lumina audacter tua,
Quam praestitisti.*

Immo sic noster L. v, 370.

Jugulos, non tantum praestitit enses.
vs. 770.

Alsentem praestare caput.

ubi ut & alibi eodem modo variatur.

616 NE QUAS EFFUNDERE VOCES POSSET] In Regio pr. Voss. pr. Amst. & Witt. pro var. lect. est *possit*. Verum quale hoc est argumentum? Pompejus involvit vultum, & claudit oculos ac continet animam, ne possit loqui. Vel sic tamen, si vellet, loqui poterat, simulac animae exitum dabat. Immo vero Pompejus haec egit, ne hoc scelus intuendo in verba ipso indigna erumpere vellet, dum continere animam non posset. Optime ergo in tribus Pulm. Codd., Vossianis quatuor, Regio altero, Bouhier. Wittiano, & Oxon. a manu prima legitur *vellet*, ut restitui, sensu claro, & liquido. *Pellet* quoque legit, & ita adduxit Servius ad Virgil. Aen. xi, 417.

qui, ne quid tale videret,

Procubuit moriens.

ubi pro *continuitque animam* male editur *simul*:
Nn nn Deia

- ^a Vellet, & aeternam fletu corrumpere famam.
^b Sed, postquam mucrone latus funestus Achilles
^c Perfodit, nullo gemitu ^d consensit ad ictum:
 620 ^e Respexitque nefas; servatque immobile corpus,
 Seque probat moriens, atque haec in pectore volvit:
 Secula Romanos numquam tacitura labores
^f Adtendunt, aevumque sequens speculatur ab omni
 Orbe ^g ratem, Phariamque fidem. nunc consule ^h famae.
 625 Fata tibi longae fluxerunt prospera vitae.
 Ignorant populi, si non in morte probaris,
ⁱ An scieris adversa pati. ^k ne cede pudori,
^l Auctoremque dole fati. ^m quacumque feriris,

Crede

V A R I A E L E C T I O N E S.

^f posset vulgo. ^b at vulgo. ^c effodit B. 1. V. 1. ^d consentis B. 2. V. 1. ^e vulgo despexitque. ^f accendunt H. Ed. Ven. ^g meam V. sec. pro var. lect. ^h famam V. 1. ⁱ si H. ^k nec V. 1. O. 1. A. ^l auctorem P. 2. V. 4. W. pro var. lect. Edd. qdd. ^m quocumque VV. LL. Steph. V. 1.

Dein MSS. fere omnes, & Edd. VV. habent *sed*, non *at*. Voss. tert. *ast*.

617 FLETU] Militaris disciplinae est, ut vulneratus à fletu, & gemitu se contineat, ne hostis audiat. SCHOL.

613 ACHILLAS] Notandum, quod hic Pompejus ab Achilla occiditur. IDEM. Primus illum vulneravit Septimius, tum Salvius, dein Achilles, teste Plutarcho. Caesar L. 111. B. c. 104. *Ibi ab Achilla, & Septimio interficitur*, ubi vide.

620 DESPEXITQUE NEFAS] i. e. nefarios interfectores sui, aut facinus ipsorum vilipendit. Non est legendum *respexit*, quia obvolutos habebat oculos. ASCENS. Omnibonus quoque, Aldus, Collin. Steph. Gryph. Pulm. Berfm. & dein omnes ediderunt *despexitque*, quod tamen habent pauci, & recentissimi Codd. Nam omnes Pulm. Berfm. & mei longe plurimi, atque optimi cum Edd. primis, ut & Sulpit. Mic. & Hortens. exhibent *respexit*. Quod non erat mutandum. Pompejus, ait auctor, dum vulneratur, non consensit ad ictum aliquo gemitu, h. e. non agnovit, se quodammodo inde commoveri, aut perturbari, neque respexit nefas, sive nullam ejus rationem habuit, & quasi nihil curans vilipendit; sed servat corpus immobile, & se probat moriens. in errorem inducti sunt viri docti, quod non adtenderunt *nullo* separatim pro *non nullo* fuisse intelligendum, & dein *non* repetendum fuisse *non*. De dividenda voce *nallus* in *non ullus*, ut *non* cum verbo jungatur, diximus ad Lib. v, 149. & de omissione particulae *non* apud nostrum frequenti, cum saepius,

tum ad Lib. 11, 374. egimus. Sic mox, *ne cede pudori Auctoremque dole*. f. Respicere aliquid pro curare, rationem alicujus rei habere, passim invenias Phaed. F. 49.

Nihil respiciens, dum dolorem vindicat.

Ut verum tamen fatear, malim, scripsisse auctorem *respexitque*, vel producendo in caesura litteram *t*.

*nullo gemitu consensit ad ictum
Respexitque nefas. Servat immobile corpus.*

Clarius certe fuisse locutus. De hac genere mori volentium cura consule, quae viri docti congesserunt ad Justin. L. xiv. c. 6. *Non refugientem gladium, nec vulnera, sed virorum more sortium mori succumbentem &c. Confossa insuper, & expirans capillis os, veste cura contexisse fertur*. Sic enim mihi locus ille ex Milorum velegiis, & doctorum correctionibus scribendus videtur.

621 SEQUE PROBAT MORIENS] Hoc est; virtutem suam, dum moritur, explorat. SCHOL. Sive experitur. Ita enim malim, quam cum alius exponere, *sibi placet, & suam ipse virtutem approbat*, vel *virtutis speciem edit mortem perferendo*. Claudian. Epist. 1. ad Hadr. 35.

*In brevibus numquam sese prebat Aeolus antris:
Alpet ille quatit.*

624 CONSULE FAMAE] O Pompei. ipse enim secum loquitur. SCHOL.

627 ADVERSA PATI] Sensus hic est. Semper felix fui, & vitam sine aerumnis egi. Non fuit ergo; ubi possem hominibus meam in adversis probare

Crede^a manum soceri. spargant, lacerentque licebit,
 630 Sum tamen, ô Superi, felix, nullique potestas
 Hoc auferre^b Deo. mutantur prospera vita;
 Non^c fit morte miser. videt hanc Cornelia caedem,
 Pompejusque meus.^d tauto patientius, oro,
 e Claude dolor gemitus: natus, conjuxque peremtum
 635 Si^f mirantur, e amant. talis custodia Magno
 Mentis erat: jus hoc animi morientis habebat.
 At non tam patiens Cornelia cernere, h saevum
 Quam perferre nefas, miserandis aethera complet
 Vocibus: ô conjux, ego te scelerata peremi:
 640 Letiferae tibi causa morae fuitⁱ avia Lesbos,

Et prior

VARIAS LECTIOES.

a manus VV. LL. Steph. manu O. 1. b Deest B. 1. c vulgo sum. d tantum V. 2. & sec. pro var. lect. e clude R. pr. f mirentur V. 1. g ament P. 2. V. 2. O. 1. a m. pr. h saevam necem B. 1. i invia VV. LL. Steph. obvia P. 2. B. 2. V. sec.

bare virtutem; nisi nunc, si me patiar fortiter occidi. IDEM.

627 NE CEDE PUDORI] Ne te pudeat, quod jussu pueri, decreto Spadonum, mahu desertoris occideris. Non illis adscribenda mors tua, sed Caesari. GROT. Male Bersm. explicat. Ne quid perferres, quod pudere possit. Cedere pudori, hic est, vinci à pudore, pudere. cedere fortunae, invidiae &c. eodem sensu dicuntur. Vide DD. VV. ad Phaed. L. 117, 9. Cel. Burm. ad Quinctil. Declam. p. 144. Aliud quid notat apud Ciceron. L. VII. ad Famil. Ep. 3. pudori tamen malui, famaeque cedere, quam salutis meae rationem ducere.

630 NULLIQUE] Nullaque Mscr. adverbialiter. BERSM.

631 Hoc] Auferre id mihi non potest Deus aliquis, quod sum felix. SCHOL.

631 MUTANTUR PROSPERA VITA] Manifestus est sensus. Is, qui felix est, potest miser fieri, si vivat. Nam si pereat, dici, vel fieri non potest miser, qui, quamdiu vixit, fuit felix. IDEM. Mscr. quatuor vitae. Cum vita mutatur felicitas, morte finiente omnem miseriam. BERSMANN. Si hic loci hujus esset sensus, deberet necessario addita fuisse praepositio, cum, sive una cum vita, quae mutatur in mortem vel morte, (ut loquuntur) mutantur etiam prospera. Ita tamen exponit quoque Sulpitius. Sed longe melius cepit haec verba Scholiastes, & Badius dicens ad vita i. in vita, ex dum quis adhuc victurus est. Recte, modo pro sum legas sit, ut reposui auctoritate MSS. Regii primi, Vossian. pr. sec. tert. quart. Witt. Hulst.

Amst. mei, & Hort. marg. Argumentatur ita Pompejus. Felix tamen sum, licet lacerent me, & nemo Deorum hoc auferre mihi potest: nam nullus homo umquam fit miser per mortem, vel dum moritur; sed mutantur laepe prosperitates alicujus per vitam, vel dum vivit, & in vita. Verum cum pro vita in quibusdam MSS. sit vitae, latet forsan alius, & acutior sensus. Vitae certe habent variae lect. Steph. tres Codd. Pulm. & mei recentiores quinque cum Voss. primo a m. sec. & Edd. quibusdam, neque aliter legi volebat II. Hein- sius ad Claudian. de Gild. B. vi. 104. Dixisset tum Pompejus. Manco, o Superi, felix, neque morte fio miser, nam prospera vitae meae hic solum mutantur. Licet enim moriar, hanc tamen rursus capio felicitatem, quod moriar ante oculos carissimorum pignorum, filii, & uxoris. Coram consanguineis enim mori, in magna felicitatis parte posuerunt antiqui, ut multis poetarum locis patet. Vide, quae conlegit Doctiss. Broukhuf. ad Tibull. L. 1, 3, 5. Prospera vitae foret, ut prospera rerum, prospera belli &c. de quibus diximus ad L. v, 782. & Heinlius laudato loco. Sed praecesserat jam fata prospera vitae, unde lapsi sunt librarii: nam prior explicatio mihi magis placet. Aliter posles ita quoque scribendum conjicere, ut sit objectio, & responsio clari sensus

mutantur prospera: vita,
 Non sum morte miser.

635 SI MIRANTUR, AMANT] Faciunt enim me plurimum gloriosum, si mors mea miranda est, non dolenda. SCHOL.

- Et prior in Nili pervenit litora Caesar.
 Nam cui jus ^a alii sceleris? sed quisquis in istud
 A Superis inmisit caput, vel Caesaris irae,
 Vel tibi ^b prospiciens, nescis crudelis, ubi ipsa
 645 Viscera ^c sint Magni: properas, atque ingeris ictus,
 Qua votum est victo. poenas non morte minores
 Pendat, & ante meum videat caput. haud ego culpa
 Libera bellorum; matrum quae sola per undas,
 Et per castra comes, ^d nullis ^e absterrita fatis,
 650 Victum, ^f quod reges ^g etiam timuere, recepi.
^h Hoc merui, conjux, in tuta puppe relinqui?
 Perfide, parcebas? te fata extrema petente,
 Vita digna fui? moriar, nec ⁱ munere regis.
 Aut mihi praecipitem, nautae, permittite saltum,
 655 Aut laqueum collo tortosque ^k aptare rudentes:
 Aut aliquis ^l Magno dignus comes exigit ensen.
 Pompejo praestare potest, quod Caesaris armis
 Inputet. o saevi, properantem in fata tenetis?

Vivis

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a tanti P. 1. ^b proficiens B. 1. ^c sunt V. 1. Hort. Ed. ^d nullisque B. 1. ^e exterrita B. 2. V. 2. O. 2. H. M. Edd. Ven. Br. Med. ^f quem B. 2. V. 1. H. A. ^g cuncti V. 1. ^h hanc B. 1. ⁱ vulnere B. 1. ^k vulgo aptate. artare supralcr. V. sec. ^l dignus M. Edd. Rom. Parm.

637 NON TAM PATIENS] Non tam patiens erat conjugem tam crudelia pati videre, quam si haec ipsa pateretur. SCHOL.

641 PRIOR CAESAR] Dum tu, inquit, ad me auferendam ab itinere deslektis, & moraris, occupavit Caesar prior Aegyptum. Hoc autem ideo putat factum, quod veniens Pompejus occisus est. IDEM.

642 QUI SQUIS] Quidquid Mscr. perperam. Quicumque es emissus ad interficiendum Pompejum. BERSM.

643 CAESARIS IRAE &c.] Ne ille occidat focerum, & sceleratus habeatur, tu Pompejum interficis. Vel tibi, ne si susceperis Magnum, animum victoris offendas. SCHOL. Malim simpliciter exponere, quisquis occidis Pompejum, vel irati Caesaris in gratiam, vel tuae utilitatis causa.

646 NON MORTE MINORES] Sive, non minores morte pendat poenas, dum me adspicit interemptam; sive, non pendat poenas moriendo breviores, quod me incolumem derelinquit. SCHOLIAST. Prior explicatio unice vera est. Edidi autem matrum quae ex Hult. Cod. pro quae ma-

trum.

653 VITA DIGNA FUI] In uno Pulm. est digna fui vita. Amst. Vitae digna fui; forsan verius. vitabitur certe crebrior litterae a repetitio. Vide ad L. 111, 136. sed & ad L. 1x, 500.

653 NEC MUNERE REGIS] Scilicet non iubente Ptolemaeo. SCHOL.

655 APTARE] Mscr. aptare, & ad marg. artare. BERSM. Aptare praetulit cum Edd. & MSS. quibusdam Grotius, & post eum ceteri. Sed optimi Vossiani tres, Wuttian. & Pulm. sex libri, Veneti, Ascens. Mic. & Hortens. aptare, exhibent; scilicet, permittite mihi aptare; decore magis vult sua se manu suspendere, quam vilium nautarum ope, & ad id indignorum: quare caute dein addit: aliquis Magno dignus comes.

657 POMPEJO PRAESTARE] Sensus hic est; qui me occiderit, duplicem gratiam consequetur. Pompejo enim praestat, quod simul uxorem ejus interfecit; & potest hoc Caesari inputare beneficium, quod manu sua uxorem peremit inimici. SCHOLIAST. Eo sensu inputare saepe utuntur quidam hujus aevi scriptores. Vide ad Phoedr. F. 22.

Noli

- Vivis adhuc, conjux, & jam Cornelia non est
 660 Juris, Magne, sui. prohibent arcescere mortem:
 Servor victori. sic fata, interque suorum
 Lapfa manus, * rapitur, trepida fugiente carina.
^b At, Magni cum terga ^c sonent, & pectora ferro,
 Permanfisse decus facrae venerabile ^d formae,
 665 Iratamque ^e Deis ^f aciem, ^g nihil ultima mortis
 Ex habitu, vultuque viri mutafle, fatentur,
 Qui lacerum videre caput. nam faevus in ^h ipfo
 Septimius fccleris majus fccluf invenit actu:
 Ac retegic facros, fciffo velamine, ⁱ vultus
 670 Semianimis Magni, fpirantiaque occupat ora,
 * Collaque in obliquo ^j ponit languentia tranfro.
 Tunc nervos, venafque fecit, nodofaque frangit
 Offa diu: ^m nondum artis erat caput enfe rotare.
 At, poftquam trunco cervix ⁿ abfcifa recessit,
 675 Vindicat hoc Pharius dextra geflare fatelles.
 Degener, atque operae miles Romane fecundae,

* Pom-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a *trep. rap.* M. b *o* H. c *sonant* B. 1. d *famas* Marp. e *Dii* V. pr. f *vulgo faciem.* g MSS. & Edd. qdd. nil. h *illo* B. 1. i *crines* Edd. Rom. Parm. Paris. k *colla quoque ob.* B. 1. l *posuit* V. 3. Edd. Asc. Par. Hott. m. m *necum* B. 1. n *fic meliores* MSS. & Edd. vulgo *abfciffa*.

Noli inputare vanum beneficium mihi.
 & paffim. Malim tamen hic proprie exponere cum
 aliis, *culpam in Caesaris arma, & faevitiam trans-*
ferat. Lib. VII, 325.

Ignoti jugulum tamquam fccluf inputet hoftis.
 660 JURIS, MAGNE, SUI] Adhuc, o Pompei,
 tu vivis, & jam ego fum in alterius (*alienigena*
Voff. fec.) poteflate. SCHOL. Pulm. & quidam
 libri *fuit* cum nota interrogationis. BERSM.

663 TERGA SONENT ET PECTORA FERRO] Sa-
 bellicus (Syll. II. p. 184. T. I. Thef. Crit.) malit
 legere *fovent* & *pectora ferrum*; ut fit: dum terga,
 & pectora Magni fovent ferrum. fed nihil mutem.
 VERSELL. Neque ego mutari quid velim. Ter-
 ga, & pectora fonant ferro & ejus ictibus, dum
 per offa transiens ftridorem, & crepitum facit,
 vel potius ipfa offa crepitant. Silius Ital. I, 402.

Perque ipsum regimen crepitantia diffipat offa.
 IV, 634.

Pulfati ligno fonuere in vulnere dentes.

665 IRATAMQUE DEIS FACIEM] Optime exhi-

bet Voffian. *fec. aciem* cum glosfa *oculorum*. No-
 tat enim haec vox *acrem*, & torvum iratorum ad-
 fpectum. Virgil. IV. Aen. 643.

Sanguineam volvens aciem.

Ovid. IV. Metam. 463.

Quos omnes acie poftquam Saturnia torva
Vidit.

ubi confule N. Heinfium, qui ex eodem Codice
 hic loci etiam *aciem* legit.

673 NONDUM ARTIS ERAT &c.] Adhuc illo
 tempore nefeiebant femel amputare caput à cer-
 vice. SCHOL. Inventa fcilicet haec ars eft fub
 Tiberio, vel Caligula, unde in pofterioris vita Sue-
 tonius fcribit c. 32. *Atilis decollandi artifex quibus-*
cumque à custodia capita amputabat.

676 OPERAE SECUNDAE] Inveftio in Septi-
 mium, qui fub alio ageret, alterius imperio obfe-
 quens. Hanc fecundam operam appellavit. SCHO-
 LIAST. Mfc. *operis fecundi*, male. *Secundae ope-*
rae eft ex fecundo fervorum ordine. BERSMANN.
Tam divitiarum, partium fecundarum. A fabulis

Nn nn 3

du-

- Pompeji ^b diro sacrum caput ense recidis,
 Ut non ipse feras? ô summi fata pudoris!
 Inpius ut Magnum ^c nosset puer, illa, verenda
 680 Regibus, ^d hirta coma, & generosa fronte decora
 Caesaries compressa manu est; Pharioque veruto,
 Dum vivunt vultus, atque os in murmura pulsant
 Singultus animae, dum lumina nuda rigescunt,
 Subfixum caput est, quo numquam bella jubente
 685 Pax fuit: hoc ^e reges, campumque, & rostra movebat:
 Hac facie ^f Fortuna tibi Romana placebas.
 Nec satis infando fuit ^g hoc vidisse tyranno:
 Vult ^h sceleris superesse fidem. tunc arte nefanda
 Submota est ⁱ capiti tabes, ^k raptoque cerebro

690 Ex-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a Pompeio B. 1. b sac. diro Marp. H. Ed. Ven. c mscat Marp. d irta MSS. qdd. e vulge leges
 f Rom. tibi Fort. B. 1. g haec M & Edd qdd. h vulgo sceleris. superesse f. sceleris B. 1. i tabes cap. V. 1.
 & Edd. qdd. k raptoque B. 1. raptoque H. M.

ductum. Major enim Achillae dignitas, qui caput
 Pompeji gestavit, quam Septimii, qui à se abscis-
 sum gestare ipse non potuit. GROT.

678 O SUMMI FATA &c.] *Prob.*, vel *pro* Berlm.
 unus Marp. & Wittian. pro var. lect. cum Ed. Ve-
 neta, ut solet noster. Vide ad L. VII, 411. *pro*
tristia fata.

679 VERENDA] *Verenda est* Mscr. male. BERSM.

681 COMPRESSA] Recte ita reposuit Grotius.
 Male Badius, Colin. Micyll. Steph. Gryph. Pulm.
 & Berlm. cum MSS. nonnullis exhibent *compre-*
sa, solenni commutatione. Sed alterum est lon-
 ge invidiosius. De hac variatione vide ad L. IV,
 766.

681 BELLA JUBENTE] Ordo est. Quo jubente
 bella, numquam pax fuit. Jubentem potestatem,
 quam habuit Pompejus, expressit, ut major ei
 facta esset indignitas. SCHOL.

685 HOC LEGES MOVERAT] Recte Doct. Gu-
 dius rogat, quid sit *movere leges*, nisi abrogare:
 quod in laudibus Pompeji commemoraretur ine-
 pte. Quare scribit *reges* verissime ad Phaedr. Lib.
 III. Praef. *Qui saxa cantu movit. Regum potens su-*
pra vs. 554. ubi vide.

688 SCELERI SUPERESSE FIDEM] i. e. supersti-
 tam esse, ut fides perpetua permaneret. SCHOL-
 LIAST. Rectius hic *sceleris*, quam *sceleri* prae-
 ferunt Regius prim. Witt. Voss. tert. & qu. Marp.
 meus. Pulm. tres Berlm. unus, & Edd. Rom. Parm.
 Briz. & aliae. *sceleris fides*, sive argumentum, &

monimentum est ipsum Pompeji caput. Hinc
 Caesar hoc videns agnovit scelus. L. IX, 1037.

vultus dum crederet, haesit.

Utque fidem vidit sceleris &c.

Lib. II, 186.

Vix eris ulla fides tam saevi criminis.

absorptum est à sequenti.

690 EXSICCATA] Sic rescripti auctoritate Mss-
 rum Steph. Pulm. Berlm., meorum decem, &
 plurimarum Editionum. *Adsiccata* primus dedit
 Aldus, quem juvat Voss. primus. *Esiccata* pr. Reg.
 Apud Ciceronem *Exsiccatae lagenae*.

692 ULTIMA LAGAE STIRPIS] Invectio in
 Ptolemaeum, & est sensus. O Ptolemaee, qui
 es Lagi proles ultima, atque peritura. à Lago e-
 nim nati sunt Ptolemaei, quorum hunc dicit esse
 extremum. SCHOL.

693 SCEPTIS CESSURE SORORIS] Non cessit
 sororis regno Ptolemaeus, sed suo, quod victus
 à Caesare, & moriens Cleopatrae reliquit. Legen-
 dum itaque elegantius, ut feci, auctoritate unius
 Cod. Berlm. vetustissimi Voss. sec. ut & sexti, *so-*
rori. Valer. Maxim. L. I. c. 5. §. 4. *Libenter tibi*
mea sedo cedo: ubi vide. Plin. Paneg. c. 94. *Quum*
proficiscenti ad exercitum tuo nomine, tuo honore ces-
sisti. Justin. Lib. XXIX, 2. *Cedere se illi regno. &*
saepius.

694 MACEDON] Alexandrum Magnum dicit il-
 lic sepultum. SCHOL.

696 PTOLEMAEORUM MANES] Emendandus hinc
 Ser-

Morte petît; cladesque omnes exegit in uno
 Saeva^a die, quibus immunes tot praestitit annos:
 705 Pompejusque fuit, qui numquam^b mixta videret
 Lacta malis: felix, nullo turbante^c Deorum,
 Et nullo parcente, miser. semel impulit illum
 Dilata Fortuna manu. pulsatur harenis,
 Carpitur^d in scopulis, hausto per vulnera fluctu,

710 Lu-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a dies W. ^b lacta v. mixta Marp. ^c malorum B. I. ^d & sc. VV. LL. Steph.

adhibet noster; ubi alii *imms* substituere voluerunt. Consule notata ad L. IV, 106. & alibi.

704 IMMUNES] *Immunem* M^{ic} probe. BERS-MANN. Ita quoque Modius Ibid. Sic Lib. II, 256.

- - - quid tot durasse per annos
Profuit immunem corruptis moribus aevi?
 VI, 763.

- - - nam vera locutum
Immunem toto mundi praestabimus aevu
Artibus Haemonis.

Nostri tamen Codd. servant *immunes annos*, quod aequè probum, & magis poëticum.

706 FELIX] Cum Pompejus felix fuit, beatitudinem ejus nemo Deorum turbavit. Cum miser factus est, numinum nemo (*nullus numinum ejus* Voss. pr.) miseratus est. SCHOL.

708 DILATA] Quam longa felicitate distulerat. IDEM.

710 LUDERIUM] Hinc Claudian. VI. Conf. Hon. 140.

Ludilrium pelagi vento jactatur & unda.
 ubi vid. Barth.

711 UNA NOTA] Omnia, inquit, membra confusa in hoc tantum notam habent, quia caput est amputatum. SCHOL.

712 TANGAT] In Ed. Paris. A. 1512. vitiose est *fugat*. Forſan pro *figat*.

715 CODRUS] Quamquam MSS. quos ego vidi, omnes, uti & Editiones ante Grotium habent *Codrus*, putem tamen rectè magnum virum in sua *indivisa Cordam* dedisse, ut in seqq. postea Edd. retentum fuit, excepta Elzeviriana A. 1651. cui additae sunt tertiae Grotii curae. In illa enim *Codrus* legas: unde nescio. nam neque in prima, neque in aliis Grotius mutationis ullam facit mentionem. Maittaire, qui *Codrus* quoque exhibuit, nihil motor, utpote qui suos modo sequatur Gryphianos heredes. Quis vero hic *Cordus* fuerit ignotum est. Quaestorem cum hoc anno fuisse, in-

nuit noster. Male vero Sulpitius, Badius, & Hortensius vocant eum Pompeji libertum. Quis enim umquam *Quaestorem* (qui primus ad honores erat gradus, ut tirones jam sciunt, & hinc dicitur *juvenis* vs. 743.) sub libera Republica audivit libertum fuisse? Sed hoc ortum est ex eo, quod Plutarchus ultima haec iusta Pompejo praestita dicat à Philippo liberto, quem alii Graeco nomine *Codrum* vocatum credebant. Sic in Gruter. Inscript. p. 817, C. *Codrus Caesar*. p. 1092, 2. *Fl. Servius Codrus*, emendante Scaligero. Vel *Cordum* in *Codrum* hic corruerunt librarii, quibus illud nomen, ut celeberrimo Atheniensium regi commune, notius erat, quam *Cordus*: sic eos fecisse vidimus *Photinum* pro *Pothimo* &c. Sed, ut dixi, si hic homo libertus vel natione Graecus esset, qui potuit fuisse quaestor? Immo *Romanum* fuisse, patet ex ipsius hominis verbis vs. 766.

- - *exiguam, quantum potis, accipe flammam*
Romana succense manu.

Cordi vero cognomen multis Romanorum gentibus fuit commune; ut *Cremutiae*, *Juliae*, *Juniae*, *Valeriae*, de quibus vide Glandorpium in Onomastico. His adde Muciam gentem, in qua celeberrimus ille *Scaevola Cordus*; ut à quibusdam vocatur. Vide Dionys. Halyc. L. v. p. 296. Ed. Sylb. ubi itidem in Mss. male *Kidgō*. Aurel. Viêt. de Viris Illustr. c. 12. Ampel. c. 20. & Patinum in nummis Fam. Rom. sub familiis *Fusiae* & *Mucia*, qui nomen *Cordi* in denario ad hanc refert gentem. Sub his enim litteris nemo sanus, opinor, statuet cum Cl. Harduino ad Plin. L. v. c. 3. latere *Concordiam Orbis Romani*, *Decus Italiae*. Praeterea M. *Granius Cordus*, Q. *Manilius Cordus*, L. *Aurelius Cordus*, militaribus functi honoribus reperiuntur in lapidibus Gruteri p. 417, 3. 434, 6. 1106, 9. Denique ut ad haec tempora propius accedamus, mentionem *Caesii Cordi*, Cretae, & Cyrenarum proconsulis, & majestatis crimine damnati circa annum U. C. DCCCLXXII., ut putat Pighius, sub Tiberio facit Tacitus L. III. Ann. c. 38.

- 710 Ludibrium pelagi: nullaque manente figura,
Una nota est Magno, capitis jactura revulsi.
Ante tamen ^a Pharias victor quam tangat harenas,
Pompejo ^b raptim tumulum Fortuna paravit,
^c Ne ^d jaceat nullo, vel ^e ne meliore sepulcro.
715 E latebris pavidus decurrit ad aequora Cordus.
Quaestor ab Idalio Cinyraeae litore Cypri

• Infau-

VARIAE LECTIOES.

^a victor Phar. P. I. Marp. ^b sum. rapt. A. ^c nec V. I. Ed. Ven. ^d nullo jac. V. I. ^e non B. I. V. I.

c. 38. & 70. Adeo ut inducar fere, ut credam, hunc nostrum ex eadem fuisse familia, & illum proconsulem ex hujus quaestoris posteritate fuisse. Aliquantum juvat corruptus Aurelius Victor de Viris Illustr. c. 77. *Truncus, Nilo jactus, à Servio Cordo rogo inustus, humatusque est, inscribente sepulcro. Hic situs est Magnus Pompejus.* Primo ejiciendum hinc est *Pompeji* nomen, auctoritate duorum MSS. Leidd. ut conjecerat ingeniosissima Anna Fabri. est enim aperta imitatio nostri vs. 793. Dein, nisi erravit ipse Aurelius, *Caesio Cordo* repone levissima mutatione. Haecenus de nomine. Num vero hic *Cordus* fuerit Cypri quaestor, obscurum est, nemine aliquid de eo memorante. C. Sextilius Rufus in Cyprum à Caesare, fugato ex Italia Pompejo, & urbe Roma ab ipso occupata, jam missum fuisse putat Manutius ad Ciceronis L. XIII. Fam. Ep. 48. At ego malim cum Pighio in Ann. T. XII. p. 451. hoc factum credere post Pompeji obitum, & transmarinis provinciis in Caesaris potestatem redactis, quae Pompejo viventi fere omnes adhaerebant: atque ita hoc tempore potuit ille Cordus quaestor fuisse Cypri, siquidem Cypri vera est lectio. Nihil tamen certi statuo. Fortan ille licet alius provinciae quaestor post cladem Pharsalicam Cyprum devenerat, & inde cum reliquis Pompeji fautoribus Aegyptum petierat, ut fecerunt L. Lentulus, alique; de quibus vide Caesar. B. C. Lib. 111, 102. Plutarch. in Pompejo p. 661. Non enim videntur jungenda *quaestor à litore Idalio* pro litoris Idalii, (V. ad vs. 343.) sed *à litore comes.* quo facit tamen, quod *infaustusque fugae* in nonnullis MSS. legatur. Mihi non liquet. Aliis dijudicandum relinquo.

716 [ICARIO CYRENEI LITTORE PONTI] *Icarium* mare ab insula *Icaro* dicitur, ut Plinius, & Solinus tradunt. *Cyreni Ponti* i. maris Cyrenaici cognominati, à Cyrene oppido Libyae. Verum boni Codices habent *Cynarei* à Cynara insula prope Icaron, ejus meminerunt Plinius, & Tranquillus. BEROALD. *Cypri Cinyraeae*. Longe repetitum

epitheton. Pygmalion enim Cilicis filius, qui Cyprum ejectis Syris occupavit, ex eburnea imagine Veneris beneficio animata, Cinyram filium suscepit, qui ei in regno successit. De eo lege 10. Metamorph. SULPIT. Alii Paphi filium Cinyram faciunt Pygmalionis nepotem. Meminit autem hujus Homerus Iliad. λ. Et Pindarus Nemcorum Ode 8. Σὺν θῷ γάρπῳ, inquit, φυνιδῆς ὀλβῷ ἀδελφῆς ἀδμοιάτη. Ὅσπερ καὶ Κινύραν ἰβραεὶ πλοῦτῳ ποτὶν ἢ ποτὶ Κύνρῳ. Et rursus Pythiorum Ode 2. Καλαδίοντι μὲν ἀμφὶ Κινύραν ποδάκις φῆμαι Κυρεῖον. Quo loco Interpres addit, fuisse regem Cypri Cinyram Apollinis filium, & Paphi. Vel ut alii, Eurymedontis, & Paphiae cujusdam nymphe. Fuisse autem eundem & sacerdotem Cypriae Veneris &c. Lego igitur *Idalio litore*, pro *Icario*, quando *Idalium* nemus Cypri fuit. Ut & Virgilius meminit, & Sequester annotavit. MICYLL. *Idalio Cinyraeae* al. *Icario Cyrenaeae*, sed inepte. HORTENS. *Icario Cinyraeae*. *Idalio* Sabelicus in Annotat. (T. 1. Thes. Crit. p. 184. *Icario Cynaraeae* F. & Beroaldus. *Icario Cyrenaeae* P. G. *Icario Cynaraeae* Pontii O. *Icario Cynaraeae* Pontii L. vitiose pro *Cynaraeae* & *Cyrenaeae*. PULM. *Idalio Cinyraeae*. Mscr. tria *Icario*. *Idalium* nemus Cypri Maro celebravit 1. & x. Aen. Pro *Cinyraeae* Msc. *Cynarei*. Secund. *Cyrenaeae litore Pontii*. tert. *Cyreni*. quart. *Cirene*. Cinyras Cypri rex fuit, unde *Cinyrea Cyprus*. BERSM. *Icario* retinent fere omnes mei; sed Wittianus a m. sec. tantum. *Iegario* Reg. pr. *Hircano* Reg. rec. *Idalio* habent Oxoniensis pr. Marp. & Boub. quod ex Sabellici placito primi in textum receperunt Gryphiani heredes; atque ego retinui, nam si *Cyprum* servemus, nullus hic *Icaro* locus est. De *Idalio* monte, & nemore videndus Meursius in Cypro. Notandum tamen, in Cypro fuisse urbem maritimam Aegyptum versus. Κύνρῳ, vel Κύνρῳ, uti & locum Κύνρῳ. Vide eundem Lib. i. c. 11, 12. & alibi. Pro *Cinyraeae* plerique ex meis habent.

- Infaustus Magni fuerat comes. ille per umbras
 Ausus ferre gradum, ^b victum pietate timorem
 Compulit, ut mediis quaesitum corpus in undis
 720 Duceret ad ^c terram, traheretque ^d in litora Magnum.
 Lucis moesta parum per densas Cynthia nubes
 Praebebant; cano sed discolor aequore truncus
 Conspicitur. tenet ille ducem complexibus artis,
 Eripiente mari; nunc victus pondere ^e tanto
 725 Expectat fluctus, ^f pelagoque juvante cadaver
 Inpellit. postquam sicco jam litore sedit,
 Incubuit Magno, lacrimasque ^g effudit in omne

Vulnus,

V A R I A E L E C T I O N E S.

a infausti B. 1. Marp. b raptum Edd. Asc. Par. Mic. Hort. vinflum O. 1. dictum R. 1. c terras Hort m. d vulgo ad. e magno Edd. Rom. Parm. Hort. m. f pelago juv. A. Ed. Rom. g effudit O. 1. Edd. Ven. Hort. infudit B. 1.

bent quoque *Cirenae*, *Cirenae* &c. vitiose. Vulgatam lectionem tuentur Regius prim. in quo *Cenitae* & Voil. tert. qui habet *Cynitae* s. l., cum deholasse *A rege Cyniro* (l. *Cinyra*) qui cum *Myrtha* filia concubuit, ex quibus *Adon* est procreatus. Neque adeo longe repertum est Epitheton *Cinyraeae* *Cypri*. Nam quidam dictam *Cypron* putarunt à *Cypro* filia, vel, ut alii, filio *Cinyrae*, *Assyriorum* primum regis. Vide Meurs. de *Cypro* L. 1. c. 2, 9. Servemus itaque receptam lectionem *Idalio Cinyraeae litore Cypri*. Verum tamen Beroaldus non *Cypri* legit, sed *Ponti*: quare corruptum *Cyrenaei*, quod huc, quocumque modo legas, convenire non potest, ex *Milis* mutat in *Cynari*. Et sane Pulm. Bersm. & Stephan. testantur, in quibusdam suorum etiam esse *Ponti*: quod & ego inveni in Oxon. primo a m. pr. & vir doctus ad marginem Libri, quem magnus litterarum amator J. Melius mihi excerptum humanissime dedit, ita notaverat; ex conjectura, an ex *Milo*, nescio. Quin & *Cinarae* habet Voil. quart. & Ed. Veneta. Ex qua codicum varietate conicere quis posset, scribendum esse, praesertim cum in *Icaris* longe plurimi, & vetustiores consentiant, ab *Icaris* *Cynareo*, vel *Cinareo litore ponti* Inf. &c. *Cinara* enim, vel *Cynara*, seu *Cynaria* insula est in mari *Icaris*. V. Sueton. Tib. 36. Plin. 17, 23. adductos à Beroaldo. Cordus enim Pompeji, eiusque fugae comes fieri potuit, paulo post discessum Dejotari, cum Pompejus.

Ipse per Icariae scopulos, Ephesonque relinquens &c.
Radit saxa Sami.

Nilul tamen hic adfirmo. Verisimilius potius vi-

detur *Cypri* abiisse in *ponti*: postquam jam *Idalio* depravatum erat in *Icaris*, per aliquem, qui *Icarium mare* hic intelligi putabat. *Cinyreus* alibi quoque in *Cynareus* est corruptum. Coniule Gevartium ad Stat. L. v. Sylv. 215.

Coryciaeque comae Cynareaeque germina.

717 INFAUSTUS MAGNI FUERAT COMES] Allusum est ad illud Virgil. Lib. Aen. vi.

Hecce hic magni fuerat comes.

HORTENS. MS. P. infaustus fugae, unde scribere liceat.

Infaustusque fugae fuerat comes.

GROT. Infaustos fugae Reg. pr. Sed recent. item Wittian. & Hulst. infaustuque fugae clare praefecerunt. Nihil temere tamen hic muto. Reposui autem in litora pro ad l. venu 720. jubentibus Pulm. quatuor, duobus Bersm. & Voil. primo, ac tertio & Edd. quibusdam. In litere variae lect. Steph. Voil. unus, & Oxon. prim. in quo correctum litora.

718 VICTUM PIETATE TIMOREM] Id est. miserans Pompeji fata postposuit sollicitudinem (*fortitudinem* MS.) quam gerebat. SCHOL.

724 NUNC] Voil. pr. sec. Witt. a m. pr. & meus cum Edd. Ven. Brix. Med. habent tunc. Bersm. unus nam. an legendum.

- - tenet ille ducem nunc nexibus artis,
 Eripiente mari; nunc v. &c?

Eripiente est eripere volente, ut passim.

727 EFFUDIT] Ita ait Cornelia L. ix, 55.

Incubuisse viro, laceros exurere crines,
Vulneribus cunctis largos injungere fletus.

De

- Vulnus, & ad Superos, obscuraque sidera fatur:
 * Non pretiosa petit * cumulato ture sepulcra
 730 Pompejus, Fortuna, tuus: non pinguis ad astra
 Ut ferat è membris Eoos fumus odores;
 Ut Romana suum gestent * pia colla parentem;
 Praeferat ut veteres feralis pompa triumphos;
 Ut resonent tristi ^d cantu fora; totus ut * ignem
 735 Projectis moerens exercitus ambiat armis.
 Da vilem Magno ^f plebeji funeris arcam,
 Quae lacerum corpus siccos ^g effundat in ignes.
^h Robora non desint misero, ⁱ nec sordidus ustor.

- Sit sa-

VARIAE LECTIOES.

^a nec O. 1. ^b cumulato V. 1. ^c sua Ed. Hort. ^d vulgo contra MSS. & Edd. pp. *cantutr.* ^e ignis P. 4. B. 3. V. 5. O. 1. & Edd. qdd. Totus hic versus deest in R. pr. sed scribitur post 743. ^f plebei W. a m. pr. ^g effundit B. 1. ^h Robora R. pr. ⁱ non V. tert. Edd. Sulp. Asc. Mic. Hort.

De hoc ritu lacrimas in vulnera fundendi consule N. Heinsum ad Ovid. Epist. Her. xi, 125.

Vive memor nostri, lacrimasque in vulnera funde.

Stat. L. 111. Theb. 128.

- - *prociduas super externosque suosque &c.
 Vulneraque alta replent lacrimis.*

732 GESTENT PIA COLLA] Scilicet ut feretrum ejus portent, vel subeant: ubique *non petis* subaudiendum est. SCHOL.

735 AMBIAT] *Ambigat* Mscr. corrupte. i. circumcat. Virgil. 11. Aen.

*Ter circum accensos cincli fulgentibus armis
 Decurrere rogos.*

BERSM. Praeterea perperam exponunt multi Interpretes *projectis* per, ad terram demissis, & hastis per terram tractis, ex hodierno more. Intelligit Lucanus arma in rogam, quem ambiebant, jacta. Hunc enim luctus ritum adhibebant milites in funere carissimi ducis, ut egregie observat J. Rutgers. L. vi. V. LL. c. 19.

736 VILEM PLEBEJI FUNERIS ARCAM.] Jacob. Gutherius de jure manium L. 11. c. 19. legi vult *funeris aram*, addens *nec enim in arca lacerum corpus ignis consumeret*. Quasi haec arca fuisset lapidea, in quali sepultus est Hannibal, aut voluisset Lucanus, ut corpus Pompeji in arca jacens combureretur. Hoc esset contra auctoris mentem. Dicit enim, Pompejo solum arcam, sive sandapilam, quasi plebejo cari debere, ex qua ejus truncatum corpus effundi possit in ignes non vino, nec odoribus adpersos: Aliter enim nobiliores in lectica, sive lecto, & toro ad rogam odoratum deferrebantur,

& plerumque cum ipso illo feretro in ignem inponebantur. Recte itaque veteres interpretes sandapilam interpretantur, qua plebeji efferebantur, & Joh. Kirchmann. L. 11. de Funer. c. 9. citans Horatii locum L. 1. Sat. vii. L. 1. vs. 9.

*Hunc prius angustis ejecta cadavera cellis
 Conservus vili portanda locabat in arca.*

quae verba hic sunt valde convenientia. *Ara* nulum hic sensum habet, qui esset ipse rogo, atque ita bis idem diceret Lucanus. Statim enim sequitur de rogo, cum ait *robora ne desint*. Tandem *plebeji funeris ara* esset, ut ita dicam, contradictio. Nam illa vox magnificentius, & sublimius quid denotat, & nisi in funere magnorum heroum illam poetae usurpant. Vide Serv. ad Virg. Aen. vi, 177. Montfauc. Diar. Ital. p. 202. Spon. Recherch. des Antiq. de Lyon. p. 93. & omnino Ccl. Burmann. ad Valer. Flacc. v, 10.

- - - *robora caedunt*

Pars silvis, portantque aras.

Quod autem viri docti pro hac significatione adducant etiam locum Ovidii L. 111. Trist. El. 13, 21.

*Funeris ara mihi ferali cincla cupresso
 Convenit, & struatis flamma parata rogis.*

in eo iis non assentior, & per *aram* illam veram *aram* intelligo, quae rogo, quem diserte ab hac *ara* distinguit, adhibat ad inferias in ea libandas, eamque Ovidius obponit *arae* coronis florentibus circumdatae, in qua genio diebus Natalitiis operabantur vs. 15. De hac *ara* passim legas. Vide Kirchmann. Lib. iv. c. 2. Immo demus hoc Gu-

- Sit fatis, ô Superi, quod non Cornelia fuso
 740 Crine jacer, subicique facem complexa maritum
 Inperat, extremo sed abest à munere busti
 Infelix conjux, nec adhuc ^a à litore longe est.
 Sic fatus, parvos juvenis procul adspicit ignes,
 Corpus, vile suis, nullo custode cremantes.
 745 Inde rapit flammās, femiustaque robora ^b membris
 Subducens, ^c Quaecumque es, ait, neglecta, nec ulli
^d Cara tuo, sed Pompejo felicior umbra,
 Quod jam compositum ^e violat manus hospita bustum,
 Da veniam: si quid sensus post fata relictum ^f est,
 750 Cedis & ^g ipsa rogo, paterisque haec ^h damna sepulcri,
ⁱ Teque pudet, sparsis ^j Pompeji manibus, uri.
 Sic fatur; ^k plenusque sinus ardente favilla

Pervo-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a ab B. 1. ^b flammis VV. LL. Steph. O. 1. V. 1. pro var. lect. ^c quaecumque V. 1. ^d cura W. 2 m. pr. grata V. 1. clara H. ^e violet B. 1. V. 1. ^f deest in V. pr. & Ed. Bad. non male. ^g ipse A. ^h Te pudeas H. A. ⁱ Pompejo W. ^k plenusque Ed. Ven.

therio. Sumferit Ovidius *aram* pro rogo. Jungit tamen ei *cupressum*, ut in funere equitis, quae arbor non magis, quam *ara plebejo funeri* convenit; ut ipse noster testatur Lib. 111, 442.

Et non plebejos luctus seclata cupressus.

741 A FUNERE BUSTI] Msc. in *funera* & alt. à *munere*, h. e. officio, non in scite. BERSM. *Munere busti*. Ita MS. non *funere*. Dolet enim Corneliā ultimum marito officium subijciendi facem non praestitisse. GROT. In *funere*, & *munere* vehementer variant mei Codd. ut utrumque multi agnoscant. Cum quatuor tamen Pulm. & Voss. primo, sec. aliisque, accedo viris doctiss. Sulpitio, Ascensio, Micyllo, Bersm. & Grotio in *munere*. Quid enim est *funus busti*? Nihil autem notius, quam ultima defuncto iusta vocari *munus extremum*, vel simili modo. Epist. 1. Sabini 25. *summum li supremum munus*. Vide Broukh. ad Propert. L. 1, 17, 23.

Illā meum extremo clamasset munere nomen.

Nihil tamen cum eodem mutem in Ovid. L. 111. Met. 137.

Ante obitum nemo, supremaque funera debet.

ubi videndi Celeb. N. Heinſius, & Burmann. etiam super hoc loco.

742 NEC ADHUC &c.] Ut posset interesse su-
 acti, si fortuna pateretur. SCHOL. Major au-

tem alicui dolor oritur ex eo, quod à carissima re non tantum abest, sed ita abest, ut prope tamen sit, nec accedere ei concedatur. Vide Epist. Leandri ad Her. Sic facile defendi hic locus potest. Nihilominus languidus est, & forsan spurius; uti videbatur amico meo.

744 CREMANTES] i. e. ignes, qui nescio cujus cadaver urebant, nullo adſulente custode. SCHOLIAST.

746 SUBDUCENS] Ita recte reposuit Grotius, ut habent duo Pulm. unus Bersm. & octo MSS. mei cum Edd. Rom. Parm. Brix. & Mediol. Ceterae male *subducit*.

747 POMPEJO FELICIOR] Nam utcumque jam adepta est sepulcrum. SCHOL. Nullo sensu, & contra MSS. omnes, Oxon. excepto, exhibent *Pompeji* Edd. Coll. Steph. Gryph. Pulm. Bersm. & Maitt.

748 VIOLAT MANUS HOSPITA] Iidem Editores cum Parm. Sulpit. & Aldo dederunt *ultima*, perperam. Cordus adloquitur umbram illius, qui ibi neglectus cremabatur, dicitque, illam jam feliciorē esse Pompejo, quod contingeret illi jam ultima iusta habenti violari à manu hominis hospitis (cum alias, ut notum est, violatio sepulcri pro scelere facientis, & infelicitate defuncti habebatur) ut Pompejus ipso tam longe major iis ignibus cremari posset. Captat autem Lucanus hunc loquendi morem, ut quid dicat, quod non ex-
 spe-

- Pervolat ad truncum; qui fluctu pene relatus
Litore pendebat. summas ^b dimovit harenas;
755 Et ^c conlecta procul lacerac fragmenta carinae
Exigua trepidus posuit scrobe. nobile corpus
Robora nulla premunt, nulla strue membra recumbunt:
Admotus Magnum, ^d non subditus, accipit ignis.
Ille sedens juxta flammis, O maxime, dixit,
760 ^e Ductor, & Hesperii majestas nominis una,
Si tibi jactatu pelagi, si funere ^f nullo
Tristior ^g iste rogos; manes, animamque potentem
Officiis ^h averte meis: injuria fati
Hoc ⁱ fas esse jubet; ^k ne ponti belua quidquam,
765 ^l Ne fera, ^m ne volucres, ne sacvi Caesaris ira
Audeat: exigua, quantum ⁿ potes, accipe flammam

Romana

VARIAS LECTIOES.

^a Evolat P. 1. B. 2. V. tert. R. 1. *praevelat* P. 1. *provocat* conjicit vir. doct. ^b *semovet* B. 1. O. 1. ^c *collata* V. 1. ^d *subiectus* non R. pr. ^e *victor* B. 2. *auctor* P. 1. ^f *nudo* B. 1. V. 1. ^g *ille* H. ^h *adverte* B. 1. A. ⁱ *ius* VV. LL. Steph. ^k *nec* Ed. Ven. ^l *nec, nec, nec* W. A. ^m *vol* V. 1. ⁿ *potis* non inepte conjicit Doct. Waddel.

spectaretur; felicem scilicet esse umbram, quod ejus bustum ab hospite violetur; quales locutiones saepe adhibet noster. Vide ad vs. 61. hujus libri. Sic mox vl. 826. ix, 343.

750 PATERISQUE] Quippe Pompejum inde grularis exuri. SCHOL.

752 SIC FATUR] Omnes Pulm. Berfm. Steph. & octo mei cum Edd. antiquis multis habent *fatus*. Nihilominus prave. *Fatur* auctor scribit, cum verbum immediate sequitur. *Fatur*, cum conjunctio copulativa & intercedat; quod & observandum puto in aliis poetis. Confer. 11, 323, 516. 111, 721. 17, 235. v, 1, 228, 523, 538, 560, 790. vi, 246, 329. vii, 123, 566. viii, 192. & seqq.

756 EXIGUA SCROBE] Hic *scrobe* feminino genere posuit. Plautus Masculino *scrobes* sexagenos. SCHOL. Contra artem & vitiose id a nostro, & Graccho factum pronunciat Servius ad Virgil. Georg. L. 11, 50, 288. Carpit id quoque Marcianus Capella L. 111. p. 78. Ed. Grot. a nominativo *scrobis* esse credens, ut *mansit*. Circumspectius agit Priscian. Lib. vii. c. 751. In Obs *femina Latina*, ut haec *scobs*, *hujus scobis*, & haec *scrobs*, *hujus scrobis* &c. quod Plautus in *Masculino* genere profert. Sequitur dein idem exemplum, quod noster Scholiasles, & Servius adhibent. Lu-

canum defendit idoneus sane auctor Ovidius Lib. vii. Metam. 243.

*Haec procul egesta scrobibus tellure duabus
Sacra facis.*

Utroque genere hanc vocem extulit Columella L. iv. c. 1. *Profundos scrobes & bipedanea scrobe*. Variant Codd. apud Frontinum L. 11. c. 12. Strateg. 1. *Scrobes aperuit & ante eas* &c. ubi eos est in quinque MSS. Tenuit, & Palatino per Gruterum conlato.

758 ADMOTUS] Non enim erat aliud, quod cremaret, nisi corpus; ideo non subjectus est ignis, sed admotus. SCHOL. Deerant enim lectus, rogos, aliaque hic sollemnia.

763 OFFICIIS AVERTE MEIS] Sensus hic est. Si injuriose accipis, quod tam indigne sepeliris, & magis velis jactari fluctibus, quam sic cremari, averte manes tuos ab officio meo, & cum te sepeliā inpius, audire noli. SCHOL.

765 INJURIA FATI] Quae tibi facta est. Indignum quidem, & pene illicitum est, quod sic humaris; sed necessitas fati, quae in has adduxit angustias, facit, ut haec sepultura non debeat despici. IDEM.

765 CAESARIS] Bene post omnes feras ultimus Caesar secutus est. IDEM.

- Romana ^a succense manu. Fortuna recursus
 Si det in Hesperiam, non hac in sede ^b quiescent
 Tam sacri cineres: sed te Cornelia, Magne,
 770 Accipiet, nostraque manu ^c transfundet in urnam,
 Interea parvo signemus litora saxo,
 Ut nota ^d sit busti; si quis placare peremtum
 Forte volet, plebs & ^e reddere mortis honores;
^f Inveniat trunci cineres, & norit harenas,
 775 Ad quas, Magne, tuum referat caput. haec ubi fatus,
 Excitat invalidas admoto fomite flammās.
 Carpitur; & ^g lentum Magnus ^h destillat in ignem,
 Tabe fovens bustum. sed jam percusserat astra
ⁱ Aurorae promissa dies: ille, ordine rupto
 780 Funeris, adtonitus latebras in litore quaerit.
^k Quam metuis demens isto pro crimine ^l poenam,

Quo, te

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a succensa R. pr. W. ^b quiescent V. pr. ^c transfundit R. pr. ^d sint A. Ed. Rom. ^e mortis redd. B. 2. M. ^f inveniet Edd. Rom. Parm. ^g Magn. lent. & d. still. Magn. MSS. qdd. ^h vulgo distillat. ⁱ aurora V. 2. H. ^k quid B. 1. non male. ^l culpam VV. LL. Steph.

767 ROMANA] i. e. nostra, non hostili, ut hoc habeat satis sibi solatii. *Recurfus* si mihi redire in Italiam contigerit. SCHOL.

772 NOTA BUSTI] Hoc praetulit Grotius, cum plerique Steph. Paim. Berlm. Codd. & Edd. Ven. Brix. Med. Ascens. Hort. quibus accedunt nostri fere omnes. *lusto* tamen, ut vulgo edebatur, exaratur in Regio primo, Voss. sec. Oxon. sec. Amst. & Witt. a m. sec. Quid rectius sit, dubito. Retinuit tamen hic *busti*. saxum est nota busti.

777 DESTILLAT] Sic Reg. prim. Voss. sec. & text. non *distillat*. Ita optimi Codd. L. ix, 772.

- - - *nigra destillant inguina tabe.*

& apud Virgil. L. iii. Georg. 281.

- - - *lentum destillat ab inguine virus.*

Consule Pierium. Cels. L. iv, 2. *Destillat humor ex capite in naves.*

778 FOVENS] Dum enim destillat, tabe sua nutrit incendium. SCHOL.

779 AURORAE PROMISSA DIES] Sabellicus in Annotat. (Syll. ii. T. i. Thes. Crit. pag. 184.) quam veriore esse lectionem docet. PULM. Recte Grotius admisit *promissa*. quo faciunt duo Codices Berlm. Voss. prim. cum quinque aliis, & Ed. Romana. Promittitur dies ab Aurora, quae eam praecedat, unde *reducere diem* dicitur Virgi-

lio Georg. L. i, 249. & saepe. Non valde tamen repugnem, si magis alicui placeat *praemissa*; non ut per Hypallagen cum interpretibus vulgaribus explices; sed ut dies intelligatur primum diluculum illud, quod post noctem, adpropinquante è longinquo sole, & nondum rubente aurora, adparet; quam primam lucem describit Ovidius Ep. Her. xiv, 21.

- - - *modo facta crepuscula terris,*

Ultima pars noctis, primaque lucis erat.

L. i. Amor. 5, 5.

Qualia sublucent fugiente crepuscula Phoebo,

Aur ubi nox abit, nec tamen orsa dies.

Promissa satorum dies sed alio sensu est apud Joseph. Ican. L. vi, 661. *permixta* hic Berlm. unus & Ed. Ven.

781 METUIS] Invectio poetae in Codrum, quod metuat deprehendi. SCHOL.

781 PRO MONERE] Non potest non exclamare poeta, in timiditatem Codri ultoris, cui cum proprio officio, non gratiae solum haberi debuissent, verum etiam praemium debebatur, insuper fugit adventante luce, quasi poenam ob malam noxam meritus fuisset. HORTENS. *Monere* edidit Hortensius, nec improbarem, si scripti addicerent. *fu-*
nere habent variae Steph. lect. sed ceteri omnes
 recti-

- Quo te fama loquax * omnes accepit in annos?
 Condita laudabit Magni focer inpius ossa.
^b I modo securus veniae, fassusque sepulcrum
 785 Posce caput. cogit pietas inponere finem
 Officio. semiuista ^c rapit, resolutaque nondum
 Ossa satis, nervis, ^d & iniustis plena medullis
 Aequorea restinguit aqua, congestaque in unum
 Parva ^e clausit humo. ^f tum, ne levis aura ^g reiectos
 790 Auferret cineres, saxo compressit ^h harenam:
 Nauta^{que} ne bustum religato fune moveret,
ⁱ Inscriptis sacrum semiuisto stipite nomen:
 Hic situs est Magnus. placet hoc, Fortuna, sepulcrum
 Dicere Pompeji, quo condi maluit illum;
 795 Quam terra caruisse focer? temeraria dextra,
 Cur obicis Magno tumulum, manesque vagantes

Inclu-

VARIAE LECTIOES.

^a multos Marp. ^b sis B. 1. Et H. ^c capit B. 2. ^d sed V. sec. ^e clausit W. V. 1. ^f MSS. & Edd. plerique tunc. nunc Ed. Hort. ^g reiectos R. pr. receptos A. revulsos B. ^h arenas B. 1. Edd. Asc. Mic. ⁱ inscribit B. 1.

retinent crimine scilicet ut putabat ille Cordus; cum esset munus laude dignum. Recte igitur Scholiastes ait, quod putas crimen esse, laus est. vl. 842.

Inferet hoc nobis usinam scelus.

784 FASSUSQUE SEPULCRUM] Confessus, quod sepulcrum Pompejo moliris, exige caput ejus, ut pariter cum corpore contegatur. SCHOL.

788 RESTINGUIT] Mscr. *restringit*: male. alii *restringit*, & *restringit*. BERSM. *Restinxit* dederunt Brix. Med. Bad. Mic. & Hortens. *Restringit* male duo Pulm. & totidem mei cum Ed. Ven. & Su'pit. exhibent. *Restringit* Paris. Ed. non dammem *restinxit*, quia sequitur *clausit* &c. Nectamen mutatione opus.

791 Hic &c.] Repetit cum indignatione, quod ille inscripsit. *Hic situs est Magnus*. SCHOLIAST.

795 QUAM TERRA] Ut major apud Caesarem vindicta videatur, quod sic sepultus est, quam si jaceat insepultus. IDEM.

795 TEMERARIA] Poetae est increpatione. GROTIUS. Monet hoc recte Grotius, quia Bersmann. putabat esse *ἰπυρίδων* quasi seipsum corrigentis Cordi. Reposui autem *tumuli est* ex MSS. & primis Edd. vulgo durissimo ordine legas *est tumuli*.

796 OBICIS] Propter metrum *o* brevis est, & est figura *συελά*. SCHOL. Scribendum autem *Obicis*, unico *i*, versus gratia, ut alibi, *Reicit*, pro, *Reicit*. Et apud Martia. *Adicit*, pro *Adjicit*. Ut:

Si quid nostra tuis adicit vexatio rebus &c.

MICYLL. Sic *subici* vl. 740. *obicit* ix, 188. & passim.

800 CRIMINE] Quod sic jacere Pompejum perpeffi sunt. SCHOL.

800 OETE] Mons in Thessalia, ubi crematus est Hercules, & sepultus. IDEM.

801 BROMIO] A nutrice Bromia sic dictus est Liber. *Nysa*, à *Nysa*: mons est in India, ubi Liberi tumulus esse perhibetur. IDEM. *Juga Nysia*. Mons Helicon, ubi est sepulchrum Bacchi, & *Nysa* vicus. SULPIT. Aut etiam de Indica *Nysa* intelligas licet. Nam Sequester & montis nomen *Nysam* esse dicit. *Me'a* autem, & Curtius urbem in radicibus montis, cui *Meros* nomen fuerit, quod semur Latine significat. Unde fabulae erigo, qui dicunt, Bacchum femori Jovis infutum fuisse, eo quod in specu montis ejus Liberum enutritum crediderunt. Vide Melam lib. 111. Curtium lib. vi. Et Arrianum quoque lib. v. MICYLL. Intellige Indicam *Nysam* cum Scholiaste. Consule Ampl. Cuper. Observ. L. 17, 7. & quae

- Includis? situs est, qua terra extrema refuso
 Pendet in Oceano. Romanum nomen, & omne
 Imperium Magno tumuli ^a est modus. obrue saxa
 800 ^b Crimine plena Deum. si tota est Herculis ^c Oete,
 Et juga tota vacant Bromio Nyseia; quare
 Unus in Aegypto ^d Magni est lapis? omnia Lagi
^e Rura tenere potest, si nullo ^f cespite nomen
 Haeserit. erremus populi, cinerumque tuorum,
 805 Magne, metu ^g nullas Nili calcemus harenas.
 Quod si tam sacro ^h dignaris nomine saxum;
 Adde actus tantos, monumentaque maxima rerum:
 Adde truces Lepidi motus, ⁱ Alpinaque bella,
 Armaque Sertori revocato Consule victa,
 810 Et currus, quos egit eques: commercia tuta
 Gentibus, & pavidos Cilicas maris. adde subactam

• Bar.

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a deest in H. ^b crimina V. sec. ^c Oetea V. pr. ^d vulgo *Magno lapis*. ^e arua V. 4. B. 1. Edd. Sulp. Asc. Mic. *regna* Marp. non male. ^f in c. Edd. Asc. Par. Mic. Hort. ^g Nili n. B. 1. M. Edd. qdd. ^h *signa-*
res V. sec. pro var. lect. *dignatus* V. 1. ⁱ *Albinaque* VV. LL. Steph.

quae notant viri docti ad L. 1. *Bacchumque aver-*
sare Nyse.

802 MAGNO LAPIS] *Est Mag. lap.* Msc. duo tert. *magni est lapis.* quantum omittit verbum subst. BERSM. Ex nostris undecim meliores habent *magni* cum Edd. Rom. & Parm. Dein *est magni* vel inverso ordine octo MSS. & Edd. Ven. Brix. Med. ac R. Stephani. Scribendum itaque.

Unus in Aegypto Magni est lapis.

ut si tota est Herculis Oete. Aliud quid est, *est la-*
pis Magno, aliud *Magni*; ut *mentum est*, vel *mibi*
est. &c.

803 RURA TENERE] i. e. totam Aegyptum te-
 nebit, & dicit, quemadmodum fiat, ut nos, ubi
 sit, ignoremus. SCHOL.

804 ERREMUS] Msc. *haeremus* pro, haereamus
 nescientes locum sepulcri. sed rectius est *erremus*.
 BERSM. Vitiose etiam duo ex nostris recentio-
 res *haeremus*.

805 METU] Timentes, ne tui nescientes tua
 ossa calcemus. SCHOL.

806 SACRO] Msc. *claro*, non male. BERSM.
Claro in meo etiam est Codice; atque ita Modius
 Nov. Ant. LL. Ep. 95. è suis libris mavult lege-
 re, quia alioquin auribus ingrata esset vocis re-
 petitio *sacra*, quae vl. 792. praecessit; ubi dictum
 est à poeta.

Inscriptis sacrum semiuerso stipite nomen.

Sed neutiquam video hanc repetitionem hic in-
 gratam esse, & totus est Lucanus in celebrando
 non solum, sed & consecrando Pompejo. *caro*
 scribitur in Regio rec.

807 MONIMENTAQUE RERUM] Bersm. unus Cod.
 habet *momentaque*: quomodo scribendum censet
 Magklundus Epist. Crit. p. 31. quia saepe à no-
 stro, & aliis dicitur *momenta rerum*. Male. *Mo-*
mentum dicitur homo, vel res, quae alicui negotio
 efficiendo pondus, & auxilium adfert. Quod hic lo-
 cum non habet. Aut Lucanus: Adde titulos, & no-
 mina inscripta maximarum rerum. Lib. IV, 498.

Exhibuit monumenta fides.

VII, 397.

monimentaue rerum.

Cic. III. Catil. II. *Monimenta rerum gestarum.* &
 passim.

808 MOTUS] Quos Pompejus oppressit. SCHOL-
 LIAS.

809 CONSULE] Quinto Metello, Numidici fi-
 lio. IDEM.

810 CURRUS] i. triumphum. *Commercium*. quod
 placato de piratis mari mercandi usus restitutus est.
 IDEM.

811 PAVIDOS CILICAS MARIS] Acute dictum.
 Pompejus effecit, ut piratae timerent maria, in
 qui-

- Barbariem, gentesque vagas, & quidquid in Euro
Regnorum, Boreaue jacet. dic, semper ab armis
Civilem repetisse togam; ter curribus ^b actis
815 • Contentum multos ^d patriae donasse triumphos.
Quis capit ^e haec tumulus? surgit ^f miserabile bustum,
Non ^g ullis plenum titulis, non ordine tanto
• Fastorum: solitumque legi super alta Deorum.
Culmina, & exstructos spoliis hostilibus arcus,
• 820 Haud procul est ^b ima Pompeji nomen harena,
Depressum ⁱ tumulo, quod non legat advena rectus;
Quod nisi monstratum Romanus transeat hospes.
Noxia civili tellus Aegyptia fato,
Haud equidem ^k inmerito Cumanae carmine Vatis
825 Cautum, ne Nili Pelusia tangeret ora
Hesperius miles, ripasque aestate tumentes.

Quid ti-

VARIAE LECTIOES.

a Barbariam R. pr. b altis V. i. c contentum B. 3. M. d MSS. & Edd. qdd. patr. mult. & m. p. B. i.
e hoc A. f mirabile V. i. g illis VV. LL. Steph. Edd. qdd. h una V. i. H. i cumulo A. k merito
R. pr.

quibus ipsi ante grassabantur. SCHOL. Lucis fa-
vidos apud Senec. Herc. Fur. 293.

814 REPETISSE] Quod post omnia bella, quae
gerebat, elegerit se privatum. SCHOL.

815 CONTENTUM] Dum contempsit frequentius
triumphare. IDEM.

818 FASTORUM] Fastorum Msc. corrupte, item
vitiole *aria*, dein *struclos* depravate. BERSM.
Fastorum perperam in Voss. sec. a m. pr. & quar-
to a m. sec.

820 HAUD PROCU] Scriptum est juxta terram.
arcus pro fornicibus posuit. SCHOL. Male per
arcus Pompeji theatra intelligit Berim.; cum in-
nuat auctor notissima triumpho, & victoriae moni-
menta de manubiis hostium facta, ut bene expo-
nunt interpretes.

821 DEPRESSUM TUMULO] Vossiani quatuor;
in quibus prim. & sec. Berim. unus & Marp. ha-
bent *inpressum* i. e. signatum, notatum. Verum an
inprimi nomen saxo potest dici, quod non igne
inustum aut ferro sculptum, sed supite atro inscri-
ptum est? Quare *depressum* retineo, & cum viris
doctis expono nomen in tumulo depresso inscri-
ptum. *Depressum* meus, & Witt. pro var. lect.
forte melius; cum advena deprehendit hoc in tu-
mulo nomen, non legere tamen, nisi incurvatus
potest.

821 RECTUS] Parvitatem tumuli ostendit, ad
quem necesse sit, se incurvare lecturum. SCHO-
LIAS.

823 NOXIA CIVILI TELLUS AEGYPTIA FATO]
Propertius.

Noxia Alexandria delis aptissima tellus.

GROT. Ed. tert.

823 FATO] Msc. *fato est*. male. Est enim *ἀπὸ τοῦ*
τῆς ad Aegyptum. BERSM.

824 HAUD EQUIDEM IMMERITO CUMANAE CAR-
MINE VATIS CAUTUM, NE NILI PELUSIA TANGE-
RET ORA HESPERIUS MILES] Appianus de Gabi-
nio: ὑπὸ τῆς τῶν Ῥωμαίων βαλῆς ἰσχυρῆς, ἐπὶ τῇ
αὐτῇ ψαφίσματος ἐς Αἴγυπτον ἡμετέρας ἐπὶ πωλί-
μῳ, Ῥωμαίοις ἀπασιγῶν τομιζομένη. ἢ γὰρ τὴ Σι-
βυλλῆν αὐτοῖς ἀπαγορεύει. GROT. Ed. tert.

825 CAUTUM] Quantum unus Voss. Doct. Me-
rula ad Ennii Ann. L. vi. p. 396. legere malebat
cantum; sed male, ut patet vel ex sequenti con-
junctione *ne*, & *cantum* retinent ceteri omnes
MSS. Codices: quare recte id defendit Barth. Ad-
versar. L. xxvii. c. 13. De hoc Sibyllae carmine
vide viros doctos ad Ciceronis Epist. i. ad Fa-
mil. Ep. i.

826 HESPERIUS MILES] In Libris enim Sibyl-
linis est *cautum*, ne quis miles Romanus ad Aegy-
ptum

Pp pp

Quid tibi, faeva, precer pro tanto crimine, tellus?
 Vertar aquas Nilus, quo nascitur orbe, retentus;
 • Et steriles egeant hibernis imbribus agri;
 830 Totaque in Aethiopum putres solvaris harenas.
 Nos ^b in templa tuam Romana accepimus ^c Isin,
 Semideosque canes, & sinistra jubentia luctus,
 Et quem tu plangens hominem ^d testaris ^e Osirin:
 Tu nostros, Aegypte, tenes in pulvere Manes.
 835 Tu quoque, cum laevo dederis jam templa tyranno,

Non.

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a ut suprasc. V. pr. ^b VV. LL. Steph. ^c Isin MSS. plerique & Edd. qdd. & 12, 158. ^d trislaris Ed. Mic. & Hort. m. ^e sic R. pr. vulgo Osirim.

ptum accedat (*accidat* MSS.) eo quod non expō-
 diret. SCHOL.

826 AESTATE TUMENTES] Tunc enim Nilus irrigat has terras, cum minor pro tempore esse debet. IDEM. Membranac Andinae carentes: quod probat vir summus J. F. Gronqv. Observ. L. IV. c. 5. dictumque putat per *paroxysmum* causae efficientis pro effectu, & aetatem sumi pro ariditate, quae ceteris fluviis aestate contigit. Acutius tamen, quam verius, credo. Satis ex genio auctoris, (de quo vide ad vs. 748.) est, quod jungat aetatem cum tumore Nili: qua re solus Nilus ab aliis fluviis discernebatur. Hinc contra vs. 852.

Imbrifera fittas sub Pleiade Thebas.

Neque Nilus caret aestate, sed inverso ordine *aestas* i. e. ariditas est Nilo, cum ceteris fluminibus est *hiems* i. e. aquarum abundantia. *aestate carentes ripas* si dixisset Lucanus, deberemus ex hac locutione intelligere, numquam Nilum decrescere, & semper hiemes agere: quod certe falsum est. Suam Nilo aetatem, suamque hiemem, sed diversam à nostro tempore dat poeta L. X, 228.

*Inde etiam leges aliarum nescis aquarum:
 Nec tumet hibernus, cum longe sole remoto
 Officiis caret unda suis: dare jussus iniquo
 Temperiem coelo, mediis aestatibus exit etc.*

vs. 298.

*— — — — — consurgere in ipsi
 Jus tibi solstitiis, aliena crescere bruma
 Atque hiemes efferre tuas.*

Cum itaque ceteri Codd., quod sciam, omnes retineant, *tumentes* nihil temere mutem. nisi velles legere *ripas aestate carentis* sc. Nili. Tunc enim cum inundat agros, non habet ripas. In Diluvio

Ovid. L. I. Metam. 292.

— — — — — decrant quoque litora ponto.

& vs. 343.

— — — — — jam mare litus habet.

Immo noster L. IV, 130.

Utque habuit ripas Sicoris, camposque reliquit.

Dein foret forsan rectius *santo pro c.* quam *pro tanto*.

828 VERTAT] Retorqueat à meatu solito rediturus illo, unde descendit. SCHOL.

828 RETENTUS] Msc. *retento*, ut de alveo intelligatur, male: cum poeta de ortu Nili videatur loqui. BERSM.

829 IMBRIBUS] Inundationibus tempestuosis. Non enim pluit in Aegypto. IDEM. Optat poeta, ut aestate Nilus non crescat, nec secundos reddat agros, & ut ita steriles tamen non recreentur imbre & pluviis per hiemem; sed ut tota Aegyptus dissolvatur in aridas harenas, Aethiopum similes. Male *solvaris* ad eruptionem Nili circa Aethiopiam refert Hortensius.

831 ACCEPIMUS] *Recepimus* habent duo Bersm. Rez. pr. Hullst. Oxon. pr. a m. sec. & meus cum Edd. quotquot vidi, Sulpitiana prioribus. Non male. Nihil tamen muta, & consule Livium L. XXXIV, 3, 5. XXXV, 10. Barthium, & Drakenb. ad Silium L. XVIII, 5.

Advectum acciperet numen.

832 SEMIDEOSQUE CANES] Anubin innui à Lucano, recte monuerunt viri docti, quem à canino capite, quod gerebat, ad majorem invidiam excitandam, à potiore parte *canem* vocat, ut alii *latratorem*, & *latrantem*. Vide Commentarios ad Propert. L. III, 9, 41.

Ausa

Nondum Pompeji cineres, ô Roma, petisti:
Exsul adhuc jacet umbra ducis. Si secula^b prima
Victoris timere^c minas; nunc^d excipe saltem
Ossa tui Magni, si nondum subruta fluctu

840 Invisa tellure sedent. quis busta timebit?
Quis sacris dignam movisse verebitur^f umbram?
Inperet hoc nobis utinam scelus, & velit uti
Nostro Roma sinu: fatis ô nimiumque beatus,
Si mihi contingat manes transferre^g revulso

845 Aufe-

VARIAS LECTIOES.

a petisti V. I. b prisca Edd. R. P. Br. Med. c manus H. d accipe B. I. e merebitur V. pr. am. pr. Hort. m. f vulgo urnam. g remissos B. I. ad marg.

Ausa Jovi nostro latrantem obponere Anubim.

& L. Pignor. in Mensa Isiaca p. 62, 63. Semideum dixit, quia fuit tantum Osiridis & Isis custus, & comes, ut ibidem Pignori docet: quare Mstis hanc lectionem retinentibus, nihil temere muto. Aliter non alienus essem ab ea lectione, quam exhibuerunt Sulpit. Badius, Paris. 1512. & Micylus, & praetulit Clar. Haverkampius ad Terrull. Apo'og. c. 6. Serapidem & Isidem & Harpocratem cum suo Cynocephalo Capitolio prohibitos inferri &c. Scilicet Semianesque Deos. ut semicaper, semibos, semivir ab Ovidio dicuntur. Juvat nonnihil Regius primus, in quo semideosque deosque.

833 PLANGENT] Aegyptii enim in flumine Osirim filium Isis quierunt, quem alii fratrem, & conjugem ejus accipiunt. Hominem. Ex eo enim, quod plangitur, perisse monstratur: ex eo, quod perit, homo fuisse cognoscitur. SCHOL. Ostendis non bovem, sed hominem fuisse. SULPIT. Imo, ostendis non deum, sed hominem fuisse, cum ut mortuum plangis. Dii enim non moriuntur. Sic enim Cretenses, quum Jovis sepulchrum ostendunt, hominem illum & mortalem, non deum fuisse testantur. MICYLL. Ex Xenocratis dicto ad Aegyptios: αἱ τοὶ εἰ μὴν θεοὶ εἴη, μὴ θεοὶ αὐτοὶ εἴη, εἰ δὲ αἰθερῶν, μὴ θεοὶ αὐτοὶ εἴη. Pari modo Xenophanes Eleates Graecis de Leucothea. εἰ μὴν θεὸν ὑπολαμβάνοις, μὴ θεοὶν. εἰ δ' αἰθερῶν, μὴ θεοὶν. GROT. Ed. tert.

835 TYRANNO] Caesari scilicet. De hoc enim tempore loquitur, quo Lucanus est (erat Voss. pr.) non quo fuerunt bella civilia. Nam postmodum Caesar occisus in deorum numero constitutus est. SCHOL.

835 PETISTI] Libri quidam *Piaſſi*, h. est expiaſſi, placasti; vel *petisti* i. repetisti ab Aegyptiis huc inquisivisti. BERSM. *Piaſſi* scilicet habent

Sulpit. Bad. Micyl. & Hortens. Sic *manes Pompeji placare* vl. 772, 857. *Piaſſi Jovem* Ovid. L. 1. Art. Am. 649. At est contra omnes scriptos Codices, & mentem Lucani hoc loco, qui exprobrat Aegyptiis, quod Pompeji cineres in litore patiantur jacere; cum ipsi Romani eorum, quae vocant, numina in urbem Romam receperint. Romanis exprobrat idem; cum tamen tyranno Caesari jam templa augusta dederint, nec dignentur tam sanctos Pompeji cineres ex Aegypto petere, & Romam transferre, ut clarissime patet ex seqq.

837 PRIMA] Cum recens vicerat Caesar. SCHOLIAST.

840 INVISA TELLURE] *Inversa* Sabellicus in Annotat. (p. 184. T. 1. Thel. Cr.) probat, id est, *versa*. PULM. At non opus hac mutatione contra Mstos omnes. Non enim jungenda *subruta tellure inversa*; sed sensus est. *Si modo ossa non subruta fluctu, adhuc sedent tellure invisa* seu detestabili. Sic *invisae gentes* L. 1, 9. &c.

840 QUI B. T. QUI] Libri quidam *qui fac. BERSM.* MSS. hic *quis* retinent, licet alibi varient. Parum refert. V. vl. 852.

841 VEREBITUR UMERAM] Mscr. tria *urnam* non inepte. BERSM. Tres itidem Pulm. & septem, vel octo ex nostris cum Edd. prima Parm. & Omniboni (sed aliter in ejus notis) *urnam* agnoscunt; idque Grotius, quod miror, recepit. Unice vera est lectio *umbra*. Nam quaeso, unde hic venit *urna*? an Cordo ea forte ad manus erat? non credo. Immo ipse id negat, optatque, hos cineres aliquando in urnam posse recipi vl. 770.

- non hac in sede quiescent
Tam sacri cineres, sed te Cornelia, Magnae,
Accipiet, nostraque manu transfundet in urnam;
& veretur Lucanus vl. 856. ne sit

P p p p 2

cinis

- 845 Ausoniam, si tale ducis • violare sepulcrum!
 Forsitan aut fulco sterili • cum poscere finem
 A Superis, aut Roma volet feralibus Austris,
 Ignibus aut nimis, aut terrae recta moventi,
 Consilio, jussuque Deum transibis in urbem,
 850 Magne, tuam, summusque feret tua busta sacerdos.
 Nam quis ad • exustam Cancro torrente Syenen
 Ibit, & • imbrifera siccas sub • Pleiade Thebas
 Spectator Nili? • quis rubri stagna profundi,

Aut Ara.

V A R I A E L E C T I O N E S.

a violasse O. r. b conficere B. r. A. Ed. Ven. Br. c exhaustam vel exaustam B. r. V. 2. M. & alii Heinl. male. V. Burm. ad Phaedr. F. 6. Drak. ad Sil. x, 379. d umbrifera B. 2. R. pr. M. vitiose. e Pleiade R. pr. Marp. A. W. O. 1. M. Edd. qdd. f spectator V. tert. g qui Ed. Ven.

• cinis in summis turbatus harenis. •
 sed quid multis hoc probem? Certe luce res clarior est, Cordum juxta Lucani mentem semiusta ossa cum cineribus in unum congestis terrae tantum condidisse, & lapide illic jacente textisse v. 839. Neque urna sacris digna est, sed umbra, quam juxta cineres non rite sepultos oberrantem, uti & manes, pro ipsis cineribus nominat noster. Vide v. 433, 696. ubi plura, 837, 844. ix, 151, 963. &c.

845 AUSONIAM] In veterrimo Vossiano, Edd. Ven. Brix. Mediol. est *Ausonias*. in quinto *Ausonia*. *Transferre Ausonias* in dativo casu non temere damnum. Consule omnino, quae notavi ad J. Obsequent. c. 97. & Scheff. ad c. 104. *Romae reverteretur*; quod tamen minus elegans est, & durius, quam *transferre Tenedo, Ausonias*, & similia: quare nondum adsentior doctiss. viro ad Sall. B. Jugurth. c. 22. legenti *Romae missos*, & Augustei aevi scriptores ita fuisse locutos opinanti. Posterioris seculi eam esse Latinitatem, adhuc sentio.

847 AUSTRIS] Pestilentiae Mser. *astris*, ut Sirius indicetur. BERSM. Mutatione non opus. Ausster enim ventus calidus, & saepe pestifer. Ovid. L. vii. Metam. 532.

Letiferis calidi spirarunt flatibus Austri.

Sterilitati jungit noster *aëra taliscum* L. v, 111.

848 IGNIBUS AUT NIMIIS] Quatuor signa, per quae jubent superi, Pompeji ossa in urbem revocari, aut famem dicit futuram, aut nimios aestus, aut ventos turbidos, aut terrae motum. SCHOL. Ventorum turbidorum tamen in Lucano nunc non fit mentio. Nisi sint corrupta verba *ignibus aut nimis*. Scio, in maximo urbis incendio saepe consultos vates, & Quindecimviros; sed

& non minus id fiebat in tempestatibus foedis, & procellolis, ut ex Livio, Obsequente, & aliis liquet. Pro *nimis* in uno Berlmi. Marp. Voss. quinto est *nimbus*. In Vossiano quarto *fulcis nimbus*. in sexto *membris*. Pro *aut* in Edd. Rom. & Parm. ex. An scripsit auctor *crebris aut nimis* ut cum Scholiaste conveniat? Simili modo L. ii, 200.

*Saepe fames pelagique furor subitaeque ruinae,
 Aut coeli terraeque lues.*

An utrumque dixit auctor, ut quinque sint signa; *ignibus aut nimibus*? Vel potius errat Scholiastes, *Austros* male pro tempestate sumens, & *ignes* pro aestibus; cum per *Austros* auctor intelligat pestilentiam, per *ignes* incendium. Lib. vii, 412.

*Aëra pestiferum tractu, morbosque fluentes,
 Insanabilem famem, permissasque ignibus urbes,
 Mœniaque in præceps lauros plena tremores.*

Incendium, & terrae motum jungit quoque L. i, 493.

• credas aut tella nefandas
*Corripuisse facies, aut jam quatiente ruina
 Nutantes pendere domos.*

Non displicet tamen *ignibus aut nimibus*. Sic *nimbus flammisque* L. ix, 949.

850 SUMMUS] Pontificem dicit maximum. SCHOL.

850 SACERDOS FERET] Quemadmodum olim Cybeles, & Aesculapii simulachra Romam accersita fuere. Et ossa Thesei ab Atheniensibus quaesita. MICYLL.

852 THEBAS] Quatuor Thebae sunt, una ex Boeotia, altera in Cilicia (*Sicilia* MS.) Has Homerus memorat. Tertia in Thessalia. Quarta, de qua nunc dicit in Aegypto; quae imbres ignorat. SCHOL. Voss. pr.

- Aut Arabum portus mercis mutator Eoae,
 855 Magne, peter, quem non tumuli venerabile saxum,
 Et cinis in summis forsitan turbatus harenis
 • Avertet? manesque tuos placare libebit,
 Et Casio praeferre Jovi? ^b nil ista nocebunt
 Famae busta tuae. templis, auroque sepultus
 860 Vilior umbra fores: nunc est pro ^c numine summo
 Hoc tumulo, Fortuna, jacens. ^d augustius aris
 • Victoris Libyco pullatur, ^e in aequore saxum.

Tarpejis

VARIAB L E C T I O N E S.

^a advertet vulgo & jubebit. ^b nihil M. ^c nomine B. 2. O. 1. a m. sec. R. pr. a m. pr. ^d augustius MSS. & Edd. qdd. ^e vulgo ab.

857 AVERTET] Alii *avertat*, alii *advertet*. In-
 vitabit ad invilendum sepulcrum, vel a cursu ad
 parentandum diverter. BERSM. *Advertet*. Ita
 recte MS. GROT. Passim id quod conspicuum
 est, *advertere animum*, oculos hominum dici, notum
 est. Verum ob unum, aut alterum Codicem hoc
 verbum praeferrî non debet alteri *avertet*, quod
 in omnibus fere Pulm. & meis, etiam vetustiori-
 bus servatur, ac Edd. veteribus, nisi quod Rom.
 Parm. & Paris. habent *avertat*. Saxum *avertit* ho-
 minem scilicet ad se à spectando Aegypti miracu-
 la, vel mercibus emendis. Livius Lib. 11. cap. 5.
Sed à ceteris consulis liberi omnium in se averterant
oculos. Adde Lib. xxxiv, 37. ubi, ut solet ubique,
 in MS. Voss. etiam est *advert.*, & Cl. Drakenb. ad
 Silium xvi, 692.

Illum ego ad incensas trepidantem & fera parentem
Avertam patriae sedes.

857 JUVABIT] *Jubebit* P. & Cant. Nov. Lect.
 Lib. 111. cap. 2. PULM. Msc. *jubebit*, quod i-
 dem Cantero probatur, sed, & *libebit* & *licebit* in
 nonnullis legitur. BERSM. *Jubebit* Grotius quo-
 que praetulit; sed cur ille hospes potius jubebit
 Pompei manes placare, quam volit ipse hoc offi-
 cio fungi? Ex meis certe unus tantum habet *ju-
 bebis*, & quidem recentior Vossianus. plerique *ju-
 vabis*, vel *licebit*. Reposui ego *libebit* ex veterrimis
 Regio primo, & Vossiano tertio, quod agnoscit
 etiam Hortens. margo. Hoc verbum abiit in *ju-
 vabit*: quia credebant debere convenire *pro quem*,
 quod non opus esse, sciunt docti.

858 CASIO JAVI] Olirum dicit, qui in Casio
 monte colitur. SCHOL. Non Osiris, sed *Jupi-
 ter Casius* illic colebatur. Vide Suidam h. voce
 & ibi Kuster. Spon. Miscell. Erud. Antiq. Sect. 111.
 p. 75.

860 NUNC EST PRO NUMINE SUMMO] Hoc di-

xit, si in templo esses positus, quia minor eras
 hoc honore, qui Diis debetur, pro umbra acci-
 pereris; nunc autem Deus haberis in hoc tumulo
 positus, quo amplius merebaris, & quo es ipse
 pretiosior. SCHOL. Quia Fortuna tua jacens
 hoc tumulo est nunc pro summo numine. ASCENS.
Αποροφῶ ad Fortunam, vel Pompejus fortuna-
 tus. BERSM. *Hoc tumulo Fortuna jacens*. Fortu-
 na quodammodo cum ipso Pompejo sepulta, cui
 semper adfuerat. GROT. Durissima sane locu-
 tio. *Fortuna tua jacens in tumulo est pro numine*.
 Nam *tua* non addit Lucanus; durior etiam si de
 Fortuna in genere sumamus, quam Lucanus nunc
 non tantum, sed semper ut summum numen in-
 ducit, & invocat, quae hoc tumulo includinequit.
 Quare ego accedo reliquis viris doctis, hic prae
 admiratione subita *αποροφῶ* à Lucano ad Fortu-
 nam esse factam, & *jacens* dici de Pompejo. pro
 est in duobus Berism. Codd. & Voss. secundo scri-
 bitur *es*, in Regio primo, & Wittiano & in Mar-
 purg. *Sed nunc pro n. f. est*. Malim,

at nunc pro numine summo
Hoc tumulo, Fortuna, jacens.

O Pompei, si in templis, & auratis jaceres monu-
 mentis, villior foras umbra; at nunc, o Fortuna,
 quam mire humanas res regis, quis crederet, tam
 vili tumulo positus pro summo numine habebi-
 tur.

861 AUGUSTIUS ARIS VICTORIS] Hoc dicit:
 sacratior est lapis, qui te tegit, quam sunt tem-
 pla, quae Caesar accepit. SCHOL.

862 AB AEQUORE] MSS. omnes Berism. & mei
 cum Aldo, & Edd. quae praecesserunt Sulpitium
 praefereunt *in*. verissime. Mutavit Sulpitius, ne-
 sciens *in* apud nostrum, & alios non raro sumi
 pro *apud*, circa. L. iv, 634.

Tarpejis^a qui saepe Deis sua tura^b negarunt,
Inclusum^c Tusco^d venerantur cespite fulmen.

865^e Proderit hoc olim, quod non mansura^f futuris
Ardua marmoreo surrexit pondere moles.
Pulveris exigui sparget non longa vetustas

Conge-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a sua tura Deis qui saepe Marp. ^b negarent VV. LL. Steph. B. 1. negarant V. sec. 2 m. sec. Edd. primae. negabant V. sec. ^c vulgo Fusco. ^d venerentur Edd. qdd. & numen. ^e proderat R. 1. ^f vulgo sepulcri.

^{in undis}
Desclam timuit reparatis anguibus hydram.
ubi male quidam arvis. L. v, 289.

^{Rhent mihi Caesar in undis}
Dux erat.

Addo L. v, 814. vi, 814. x, 130. Propert. Lib. 1, 3, 5.

Nec minus assiduus Edonis fessa choreis,
Qualis in herbofo concubis Epidano.

& Broukhus. ad L. 1, 1, 11. quaeque dixi ad Obseq. c. 85.

863 INCLUSUM Tusco &c.] His probat, quemadmodum possit sacratius Pompeji saxum esse, quam Caesaristemplum; plerumque qui in Capitolio noluerunt sacrificare, venerantur, & colunt saxum, in quo fulmen à Tuscis fuerit inclusum. Vel aliter. Sicut plerique Romani dimissis templis deorum in vilioribus locis sacrificant, ubi Tusci, religiosiores reliquis gentibus, summa recondebant; ita plerumque Pyramides, & arae Caesaris dimittentur, & tua vilia bulla adorabuntur. SCHOLIAST. Fusco venerantur cespitem numen i. e. manes Pompeji sepultos in terra nigra. talis enim praepinguedine est. SULPIT. Et ita si esses in Capitolio sepultus, cum minor esses deis, qui tamen à multis contemnuntur, minus haberes numinis, & venerationis. sic Su'p. legit, & exponit. alii etiam legentes fusco sic interpretantur, ut sit per confirmationem dictum. Saepe qui negarunt sua tura deis Tarpejis eo quod sunt aurei aut inaurati, venerantur numen ipsorum inclusum cespitem fusco. i. si esset in statuis fistilibus. Omnibonus autem (& Beroaldus) legunt tusco, & fulmen (ut etiam Aldus impressit) ut sit auspices, & extispices, ac augures tusci, qui negarunt sua tura deis Tarpejis, venerantur numen inclusum cespitem tusco i. e. ara à tuscis sacerdotibus exstructa in loco, ubi fulmen ab Jove missum condiderint (aut bidentali disciplina, ut Beroaldus explanat) Praeterea Sulpitius legit illud. Nunc est pro numine summo &c. ut sit per insultationem in Caesarem, & fortunam dictum &c. Nunc fortuna hic Caesaris jacens hoc i. e.

magnifico tumulo est pro summo numine Sc: stultis, qui strepitum fortunae colunt, tamen hoc saxum pulsatur &c. Mihi autem placet expositio, quam primam posui. ASCENS. Omnibonus legit, Inclusum Tusco venerantur cespitem fulmen. Et interpretatur de ritu Haruspicum, ut sit sensus: Quemadmodum Tusci sacerdotes designabantur saepe sacrificare Jovi Capitolino, & immolabant bidentem, ubi fulmen cecidisset, ita & umbris suis sacrificia exhibebuntur à gentibus. Sed prior lectio melior, & sententia planior est, verbum, Venerantur, potentialiter accipiendo, pro, venerabuntur, & colent. MICYLL. Fusco venerantur cespitem fulmen. Fusco venerantur cespitem numen: ut sit sensus, qui Jovi, Apollini, Minervae, Junoni, Marti (hi enim in Capitolio colebantur) negarant aliquando sacrificia, venerabuntur hoc Pompeji saxum, quantumvis vile. pro fulmen Mscr. nomen, & ad marg. fulmen, sicut & alterum, sed tertium habebat numen, rectius: ut indicentur manes Pompeji nigra Aegypti terra sepulti. BERSM. Fusco venerantur &c. Nollem, à me sollicitatum hunc locum. Nam omnes MSS. ut & vulgati, habent Tusco. Sensus est; non mirum, si Pompejus tam vili tumulo conditus honoratur: nam & multi, qui in Capitolio sacrificare insuper habent, venerantur molem terream, cui ab aruspice inclusum est aliquid, quod erat fulminatum. Supra lib. 1.

^{Aruni dispersos fulminis ignes}

• Colligit & terrae moesto cum murmure condit.

Hominem fulmine exanimatum cremari fas non est: cendi terra religio tradidit, est apud Plinium. GROT. Ed. sec. Tusco MSS. Tusco cespitem, id est aggestione facta ex Etrusca disciplina. Scholiastes ad Persium: in usu fuit ut aruspices adducti ex Etruria fulmina transfigurata in lapides infra terram abjicerent. Venerantur, caelis bidentibus, unde bidental dictus locus. vide interpretem ad artem Horatii, & quae nos supra circa finem libri primi. Vide & Vestum in voce Scribonianum pueri: ubi integri dicit quod hic est includi. Sopori dixit Varro, ubi de Curtio lacu agit. IDEM. Ed. terr. Cur ejectum est Tusco? Intelligit poeta disciplinam Tusco-

Congeriem, bustumque cadet, mortisque peribunt
 Argumenta tuae. veniet felicior aetas,
 870 Qua sit nulla fides saxum monstrantibus • illud •
 Atque erit Aegyptus populis fortasse nepotum
 Tam mendax Magni tumulo, quam Creta Tonantis.

VARIAE LECTIOES.

a *istud* vulgo.

Thuscorum auguralem, & morem condendi fulminis. *Thuscus cespes* ara Thusco ritu posita, in qua bidental. Plinius Lib. III. c. 5. p. 141. *Umbres inde exegere antiquitus Pelasgi &c.* Mox à sacrificio ritu lingua Graecorum *Thusci* sunt cognominati. Nic. Heinsius legebat *ambusto*. V. Burmannus in Jove Fulgur. p. 53. BROUKHUS. Recte Grotius mutavit sententiam. MSS. enim omnes retinent *Tusco venerantur & fulmen*, clarissimo sensu. *fusco venerantur & numen* intrusum est à Sulpitio, quem temere secuti sunt alii: ut Ascens. Micyll. Hortens. &c. *Numen* est quidem in meo Codice, & uno Berfm. Sed hoc ex interpretatione ortum est, quod per fulmen inclusum Tusci loco illi dabant, ut noster in primo loquitur vs. 608. ubi vide. De *fusco cespis* vel à stipite seminato, quo inscripserat Cordus nomen, vel à natura terrae Aegyptiae, quae notant alii, merae sunt nugae.

865 PRODERIT] Dicit beneficium Pompejo datum, quod non fuerunt ei perpetua busta constructa. SCHOL.

865 NON MANSURA FUTURIS] Conficiuntur enim haec omnia vetustate. i. e. quae futuris, & posteris non queant permanere. IDEM. *Mensura sepulcri. Mansura sepulcris: & mansura futuris* Micr. tria, & libri quidam h. e. duratura q. d. sepulcrum brevi eversum in causa futurum, ut posterius non credant, Pompejum esse mortuum; nec plus credant Aegypto jactitanti sepulcrum illius,

quam Cretae Jovis. BERSMANN. Primo *mansura* (non *mensura*, quod putem sola hypothetarum culpa in Gryph. Hered. Editionem inrepsisse, & nihilominus quasi foret adpositio & ardua moles à Pulmanno, & Berfm. retentum est,) recte Modius revocari iussit Ep. 95. Novant. Lect. & restituit Grotius. Dein reposui *futuris* pro *sepulcri*, ita jubentibus quoque quatuor MSS. Pulm. & meis novem vetustissimis cum Scholiaste, ac Edd. Rom. Parm. Brix. Bad. Micylli aliisque. *sepulcri* est glossa. *Futuri* sunt posterius. L. x, 270.

*Nullaque non aetas voluit conferre futuris
 Notitiam.*

Silius L. v, 638.

*- - - dabit exemplum non vile futuris
 Flaminius.*

Item vs. 870. inprimi curavi *illud*, ut est in uno Berfm. & meis tredecim, editisque ante Sulpitium, non *istud*. Malim quoque *Aegyptos*.

867 NON LONGA VETUSTAS] Intra paucos dies tumulus dissipatus peribit i. e. probari non potest. Posterius, cum tuum tumulum non videbunt: idcirco inter Deos te esse judicabunt. SCHOL.

872 MAGNI TUMULO] i. e. Ut ita credatur à nullo, quod Pompejus in Aegypto sit sepultus, quemadmodum Jupiter in Creta sepulcrum habere non creditur; sed hoc gentes istae sibi usurpasse videbuntur. IDEM.

M. ANNAEI LUCANI CORDUBENSIS
P H A R S A L I A E.
L I B E R N O N U S.

At non in Pharia dicit, quod bella Catoni
 Libertate placent, qui Sextum multa minantem
 Corripuit, postquam scivit de funere Magni.
 Altera pars multos ^a correctos voce Catonis
^b Dicit, per Syrtes fore multa pericula passos.
 Tertia, quod Caesar simulavit ^c flendo dolorem,
 Nec doluit saevus ^d generi cervice recisa.

T non in Pharia manes jacuere favilla,
 Nec cinis exiguus tantam compescuit umbram:
^a Profiluit busto, semiuftaque membra relinquens,
 Degeneremque rogam, sequitur convexa Tonantis.
 5 Qua niger ^b astriferis connectitur axibus aer;
 Quodque patet terras inter, lunaeque meatus,
 Semidei manes habitant, quos ignea virtus
 Innocuos ^c vita patientes aetheris imi
 Fecit, & aeternos animam conlegit in ^d orbes.

10 Non

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *profiluit* V. 2. ^b *astrigeris* V. 1. ^c *vitalis* Grot. Ed. ^d *orbus* Serv. vitiole.

^a CORREPTOS] Barth.

^b SYRTIDUS IN MEDIIS DAT M.] Barth.

^c FERRE] Amst. & meus.

^d MAGNI] Meus.

1 AT NON] Vult hic poeta *ἀναδίστασθαι* facere Pompejo. SCHOL. Apotheosin Pompeji hoc loco poeta describit, Platonicos hac in re secutus, qui animas piorum ad coelum redire, atque inter sidera referri tradunt. De qua re Platonem vide, ultimo de Repub. & Cicero. de Somn. Scipionis. MICYLL.

3 SEMUSTA] Forte *semitusta* (ut hic, & alibi est in MSS. & Edd. quibusdam) V. Pierium ad v. Aen. 697. Dein *patens* Gronovius, verissime.

BROUKH. *Semiufta* reposui cum MSS. optimis, & Edd. primis. tam hic, quam supra, & deinceps, ut *Semianimis* &c. apud nostrum, & alios.

3 SEMIUSTAQUE MEMBRA RELINQUENS] Anima Pompeji igitur, siue umbra tamdiu corpus oberravit, quasi ex more insepultorum, donec esset combustum, & tunc in coelum illa abiit. Consule Barthium ad Statium L. x. Theb. 35, 11. Advers. 13. & quae notantur ad Silium x, 577.

- - atque repens crepitantibus undique flammis
Aethereas anima exsultans evasis in auras.

4 DEGENEREM] Senon dignum, non quod ro-
 gus aliquando degeneret. SCHOL.

5 N3

- 10 Non ^a illuc auro positi, nec ture sepulti
Perveniunt. illic postquam se lumine ^b vero
^c Inplevit, stellasque vagas ^d miratus, & astra
Fixa polis, vidit, quanta sub nocte ^e jaceret
Nostra dies, risitque sui ludibria trunci.
15 Hinc super ^f Emathiae campos, & signa cruenti
Caesaris, ac sparsas volitavit in aequore classes;
Et scelèrum vindex in ^g sancto pectore Bruti
Sedit, & invicti posuit se mente Catonis.

Ille, ubi

VARIAE LECTIONES.

^a illic V. 1. ^b puro B. 1. al. vivo. ^c induit memoriae vitio Serv. vi. Aen. 640. ^d miratur vulgo. ^e la-
teret H. ^f Emathios B. 1. ^g sacro V. 1. Marp. iusto H. 2 m. sec.

5 NIGER AER] i. e. obscurus, & sine stellis. pro-
ximus tamen aëri lucido, & stelligero. *Nigri ignes*
Lib. 1, 652. vi, 502. *Nigrae silvae* pro obscuris
Horat. L. 1. O. 21. Non audiendus itaque vir do-
ctus, qui malebat *piger*.

5 ASTRIFERIS AXIBUS] Axes hoc loco pro cir-
culis posuit planetarum; ideoque addidit *astriferis*.
Nam re vera in axe non sunt astra. SCHOL. An-
tonius Sabellicus (T. 1. Thes. Crit. p. 184.) hic
pro *axibus* *apsibus* legendum esse contendit. *Apsi-*
bis, ait Glareanus pro *apsidibus*, ut *strilibus* pro
strigilibus. Sed nimis argutum est id nobis visum.
Cui tamen id placeat, videat Plin. Lib. 11. c. 15.
Sabellicus idem in quinto mox versu legit *et in-*
ternos pro *et aeternos*. Haud scio, qua ratione
motus. Haec ille. HORTENS. Recte per *a-*
xes circulos Planetarum intelligit Scholiastes. *circu-*
lus dicitur Ovid. L. 11. Metam. 516. Immo idem
vocat *axem* Lib. 19. Trist. 19, 62.

Pene sub ejusdem sideris axe jacet.

Claudian. Mallii Consul. 275.

Manlius igniferos radio descripserat axes.

Noctivagi axes ipsae vocantur stellae Claudiano in
Prob. & Olybr. Cons. 242.

6 QUODQUE PATET] Lubet hic adscribere Ma-
gni viri J. F. Gronovii verba Observ. L. 1. c. 13.
Pro *patet* alii Cod. *jacet*; MS. quem in Norico
contulimus *patet* a m. pr. Scribendum est *patens*.
Quod inter terras, & lunae meatus *patens* habitant
manes. Idem postea inveni in membranis Andri-
nis. Inspice contextum, & verissimum hoc esse
fatebere. Nec aliter agnoscit Scholiastes MS. *Et*
illud sequitur: quod habitant functi viri, illud dico
patens inter terras, & cursus lunae ut ibi purguntur,
quidquid terrenae faecis contraxerant. Haec Gro-
novius post *Tonantis* minorem distinctionem po-
nens, ut repetatur *sequitur convexa, & patens, quod*

et. Nec aliter vult scribi Markland. Epist. Crit.
p. 60. alter syntaxin non constare censens. *Pa-*
tens quidem valde mihi adridet, & inveni quoque
in Vossiano quinto, ac Oxon. primo. Dubito ta-
men valde, an haec vera sit Lucani manus. Nam
videtur nimis longa fore continuatio unius perio-
di, usque ad vs. 10. ac putem potius, Lucanum
post *sequitur convexa Tonantis*, finita periodo, de-
scriptionem facere illius loci, eorumque, qui cum
inhabitant. Idque patere videtur ex versu 10. ubi
è contrario illos nominat, qui illuc non perveniunt:
Deinde suspectum est *patens* absolute pro spatio.
praeterea Priscianus c. 11, 23. Servius ad Aen. v,
735. Lutatius ad Statium L. 12. Theb. 641.

interior coeli qua semita lucet

Dis tantum.

citant vulgatum *patet*: nisi quod duo postremi ha-
bent *quaque patet*, ut est etiam in MS. meo, Edd.
Sulpit. Ascens. Mic. Hort. &c. non male, ut sub-
intelligat *aër*. Si quod retines, construe *habitant*
illud quod patet. *Talesis elypha* igitur cum plerisque
Editoribus posui post *Tonantis*. *Jacet* est in Pulm.
uno, Witt. & Amstel. Seneca Conf. ad Helv. in f.
Quidquid inter coelum, terra,que interjacet.

7 HABITANT] Sapientes volunt spatium, quod
inter terram, & coelum est, possidere animas no-
bilibum defunctorum. Inde verum de Anchisa.
Aëris in campis laetis &c. SCHOL.

8 INNOCUOS VITAE] Sic rescripsit Grotius ex
uno Berlm. Cod. cui accedunt Edd. Ven. & Brix.
in ceteris *vita*, ut & Prisciani, Servii, ac Lutatii
citatis locis, quibus adde Lutatium ad L. vi. Stat.
112, 882. Revocavi igitur *vita*. Male concurrerent
hic plures genitivi. *Vita* i. e. dum viveret (V. ad L.
VIII, 631., vel *innocuus vita* dicitur, ut *innocuus*
moribus.

12 MIRATUS] Ita rectius, quam *miratur*, ha-
beat

Conligeret rapido victoria Caesaris actu,
Corcyrae secreta petit, ac mille carinis
Abstulit Emathiae secum fragmenta ruinae.

Quis ratibus tantis fugientia crederet ire
35 Agmina? quis pelagus^a victas artasse carinas?
Dorida tunc^b Malean,^c & apertam Taenaron umbris,
Inde Cythera petit: Boreaque urgente carinas,
^d Creta fugit: Dictæa legit, cedentibus undis,
Litora tunc ausum classi praecludere portus
40 Impulit, ac saevas meritum^e Phycunta rapinas.
^f Sparfit: & hinc placidis alto^g delabitur^h auris
In litus, Palinure, tuum: (neque enim aequore tantum

^a Aufonio

VARIAS LECTIOES.

^a junctas B. 1. ^b Maleon V. sec. W. ^c per ap. VV. LL. Steph. ^d Graeca Edd. Rom. Parm. ^e Phycunta MSS. multi, & Edd. primae. ^f spargit V. 1. ^g dilabitur V. 1. ^h undis V. 1. ⁱ nec B. 2. V. 2.

num in promptu est, quo moriatur. Late haec alibi exiequitur Seneca.

32 CORCYRAE] Corcyra insula est in mari Ionio, quae antea Phaeacia vocabatur, ad quam delatus est. SCHOL.

34 FUGIENTIA] Msc. *fulgensia*, depravate. BERSM.

35 ARTASSE] i. e. ut clanderet mare navium multitudo, ne conspici posset unda, ut Virgilius; *laet sub classibus aequor*. Potest & sic accipi, quod à mari artatae sunt i. e. sibi admodum junctae, quod tantum numerum capere pelagi latitudo non posset. SCHOL.

36 MALEAN] Civitas in promontorio Malea (*Maleo* Msc.) ut Virgilius; *Maleaeque sequacibus undis*. Declinavit autem τὸ ΔΟΡΙΔΑ. SCHOL. Promontorium Laconiae, quam *Dorida* appellat, à Doribus, id est, Laconibus, qui circa eam in Peloponneso sunt. Supra eam non tuta navigatio erat, ventis adversis flantibus. Unde natum proverb. *Quam ad Maleam deflexeris, domesticos obliviscere*. SULPIT. Graecus Senarius ita habet: Μαλιαδὲ κάμψας ἰπιδάθῃ τῇ οἰκίῃ. Vide Strabonem Lib. viii. MICYLL. Lib. Impr. (Hortens.) *Maleamque, & apert*. *Dorida* dicit à Doribus hoc est Laconibus. Hic versus cum sequenti non est in Msc. BERSM.

36 APER TAM] Hic enim ingressus inferni, ut Virgilius, *Taenareae fauces*. SCHOL. V. Meursii Miscell. Lac. iv, 11. Supra L. vi, 648. A Corcyra autem navigantibus prius obvia sunt Taenaros, & Cythera, quam Malea.

38 CEDENTIBUS UNDIS] Gryph. Edd. & Ste-

phani *cendentibus*, quo facit Oxon. unus *tendentibus*. *candescere* undae dicerentur à spuma, ut passim *candescere*, & *albescere* aequora dicuntur. Sed rectum est *cedentibus*, pro quo Amst. Cod. habet *surgentibus* ex glossa natum. Cedit aqua, cum à navi scinditur, & repellitur. Hinc Leander natans ait apud Ovidium Epist. xviii, 78.

Per mihi cedentes nocte ferebar aquas.
In alia re Ovid. L. iii. Amor. vi, 44.

Cedere jussit aquam, jussa recessit aqua.
Silius L. xi, 513.

Cedentem impellit retrorsus in aequora pontum.
Cedentem aera disco Horat. Serm. ii, 2, 13.

39 PRAECLUDERE] *Percludere* Msc. mendose. BERSM.

40 PHYCUNTA] Graecus accusat. Phycus civitas Graeciae juxta Asiam (immo Phycus civitas Cyrenaicae) Haec obsistit classi, ne portum ingrederetur, & victa est. SCHOL. Plinius in descriptione Cyrenaicae lib. v. cap. 5. Et deinde Ptolemaeus inquit, antiquo nomine Barce xxii. millia passuum. Mox ccl. millia promontorium Phycus, per Creticum mare excurrit, distans ccc. mill. passuum à Taenaro Laconiae promontorio, à Creta vero ipsa cxxv. mill. post id Cyrene. MICYLL. Oppidum est Cyrenaicae, contra Taenarum. Meminere Strabo libro xvii. Plinius lib. iv. Solinus, & Stephanus. Construitur autem cum masculino, quia illa in ὄρε contracta sunt ex ὄρε, ut ὄρε fuit ὄρεος. κρημὲς κρημὲος ῥαμὲς ῥαμὲος, & additum olim χῶρε. Sic φῶρες, φῶρεος χῶρε. Pari constructione in quinto dixit

- ^a Aufonio monimenta tenes: portusque quietos
Testatur Libye Phrygio placuisse magistro.)
45 ^b Cum procul ex alto tendentes vela carinae
Ancipites tenuere animos, sociosne malorum,
An veherent hostes: praeceps facit omne timendum
Victor, & in nulla non creditur esse carina.
Ast illae puppes luctus, planctusque ferebant,
50 Et mala vel duri lacrimas motura Catonis.
Nam, postquam frustra precibus Cornelia nautas,
Privignique fugam tenuit, ne forte repulsus
Litoribus Phariis remearet in aequora truncus,
Ostenditque rogam non iusti flamma sepulcri;
55 Ergo indigna fui, dixit, Fortuna, marito
Accendisse rogam? ^c gelidos ^d effusa per artus
Incubuisse viro? ^e laceros exurere crines?

Membra-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Aufonia VV. LL. Steph. ^b tum Edd. plerique & Ox. 1. ^c gelidosque MSS. & Edd. plerique. ^d infusa A. ^e lacerosque MSS. & Edd. qdd.

quas avius Hydrus ὀδρῦς. Similia sunt πρῆς, πρῆς, πρῆς, πρῆς, πρῆς, πρῆς. GROT. Ed. sec. & tert.

40 RAPINAS] Msc. duo ruinas: expugnavit, & diripuit. BERSM. Varias etiam Lectiones Steph. tres Pulm. & Voss. cum primo pro var. lect. Marp. Amst. & Edd. Ven. Brix. Med. habent ruinas. Vulgatum editur quoque in Prisciano c. 799. recte. Direptionem urbis notat. Lib. 1, 162. hostiles rapinas.

42 PALINURE] Aversio ad inditorem nominis. Est a'ioqui in Italia promontorium Palinurus denominatum à gubernatore Aeneae sic dictum, ibi sepulto. Oppidum Helia, inquit Plinius, quae nunc Velia, promontorium Palinurum: à quo recedenti ad columnam Regiam, C. M. pass. Caeterum de Palinuro Africae promontorio, iudicium Glareani adscribam. At noster poeta, inquit, etiam hoc in Africa promontorium ab eodem gubernatore dictum contendit, per * cum * in tertia syllaba. cum Ptolemaeus in Marmaricae descriptione πάλινου, vocet, absque * in tertia syllaba. Est autem littorale promontorium. Multi existimant, hunc poetam deceptum nominis similitudine Palinurum pro Paliuro posuisse. Haec ille. HORTENS. Paliuri, non Palinuri in Cyrenaica meminit etiam Strabo L. xvii. p. 838. Ed. Par.

42 TUM: (NEQUE &c.) Parenthesin necessario

hic addidimus. GROT.

43 MONIMENTA TENES] Ubi cum Aeneae classibus stetit, Palinuri portus est appellatus. Ubi sepultus est, loco nomen inposuit. ut Virgilius.

Aeternumque locus Palinuri nomen habebit.

SCHOL.

44 LIBYE] Ante fuit, Libyae. Non Italia sola, sed & Africa testatur tutos portus Palinuro placuisse, & ab ipso dictos. GROT. In plerisque meis est Libye, ut emendavit Grotius. Passim in nostro confundi Libyae, & Libye saepe jam vidimus. de hoc loco vide seq. notam.

44 MAGISTRO] Classis Phrygiae gubernatori. In Msc. superscriptum erat marito, ut Aeneas indicetur. BERSM. Quia Modius in Weidneri Cod. etiam invenit marito, ita legendum esse hoc loco existimabat Nov-Ant. LL. Ep. cxix. ut Aeneam respectu Didonis intelligat auctor, sed tam abrupte Aeneam maritum Phrygium vocari à Lucano, mihi non fit verisimile. Dein ceteri MSS. & Servius retinent magistro i. e. gubernatore, proprio rei navalis nomine. V. L. 1, 501. 11, 696. Scheff. de Mil. Nav. p. 296, 307. Drakenb. ad Silium L. xv, 719. Magis adridet altera Modii conjectura, pro testatur Libyae scribentis testaris Libyae; nam & Servius ad L. 1. Aen. 605. Libyae cum ne citat, sed pro testatur, habet ostendit. Fuerit forsan à Lucani manu.

p276

- Membraque dispersi pelago componere Magni?
Vulneribus ^a cunctis ^b largos infundere ^c fletus?
- 60 Ossibus, & tepida vestes implere favilla,
Quidquid ab extincto licuisset tollere busto,
In templis sparsura Deum? sine funeris ullo
Ardet honore rogos: manus hoc Aegyptia forsan
Obtulit officium grave manibus. ô bene nudi
- 65 Crassorum cineres! Pompejo contigit ignis
Invidia majore Deum. similisne malorum
Sors mihi semper erit? numquam dare ^d justa licebit
Conjugibus? ^e numquam plenas plangemus ^f ad urnas?
Quid porro tumulis opus est, ^g aut ulla requiris
- 70 Instrumenta dolor? ^h non toto in pectore portas
In pia Pompejum? ⁱ non imis haeret imago
Visceribus? quacrat cineres ^k victura superstes.

^a Num ta-

VARIAE LECTIOES.

^a variis B. I. ^b largosque M. ^c fluctus V. I. & Ox. pr. am. pr. ^d vulgo *lusa*. ^e numquid Schol. Horat. p. 90. Ed. Cruq. *numquam* B. I. ^f & R. pr. am. pr. ^g an B. I. ^h num V. I. vulgo *toto p.* ⁱ num V. I. ^k *jaclura* Hort. m.

^l - - - portusque quietos
Testaris Libyae Phrygio placuisse magistro vel Libyes.
i. e. tu Palinure, testaris, & ostendis eos portus
Libyae, sive Libycos, qui sunt quieti, placuisse
Phrygiis gubernatoribus. Sed *testatur* servant MSS.
omnes.

46 ANCIPITES] Hoc dicit. Adventantes de longinquo naves eos, qui erant cum Catone, terrebant. Cornelia enim in his ratibus navigabat, & hi esse Caesarem suspicati sunt, dum suos venire non credunt. SCHOL.

47 PRAECEPT] Caesar turbidus faciebat, ut essent cuncta metuenda. Est ergo ordo. *praeceptus victor facis omne timendum.* IDEM.

52 PRIVIGNI] Sexti Pompeji, qui fuit filius Pompeji, & Aemiliae (*Juliae* MS.) prioris conjugis. SCHOL.

52 REPULSUS] Msc. *recusus*. alii: *revulsus*, fluctu scilicet relabente. BERSM. *Revulsus* est etiam in tribus Pulm. Vossiano sexto, & sec. a m. prima.

54 JUSTI] Msc. *usti* (item Pulm. unus Voss. & meus) corrupte. BERSM. Voss. prim. *visi*, acutè.

58 DISPERSI PELAGO] Quae unda disperferat, assidue fluctibus verberati Magni membra. SCHOL.

50 INFUNDERE] Msc. *effundere*: minus apte. BERSM. Male *effundere* exhibent quoque Voss. unus, Marp. Amst. Oxon. pr. a m. pr. cum Edd. Ven. & Brix. Vide ad L. VIII, 727.

*Incubuit Magno, lacrimasque effudit in cruce
Vulnus.*

60 TEPIDA] *Trepida* Msc. (& Witt.) male. BERSM.

64 OBUTULIT] *Abtulit* h. est praecoccupavit Msc. BERSM.

64 NUDI] Insepulti. Potest legi & *nulli*. Non enim sunt concremati. SCHOL. Recte *nudi*. corporis reliquias, & umbram intelligit. V. Lib. viii, 433. & ad vi. 841.

66 SIMILIS] Nec enim Crassum poterat sepelire, nec Magnum. SCHOL.

67 DARE JUSTA] Ut ait Cicero. *Qui nondum omnia paterno funeri justa solvisset.* IDEM. Voss. sec. Ex hac nota Scholiastis patet, hic scribendum *justa*, non *busta*, ut vulgo circumfertur, praeterquam in Voss. secundi textu. Non tantum *busta dare*, (si quidem id Latinum est satis), sed & cetera suprema munera, quae jam antea enumeravit Cornelia; maritis dare volebat. Nihil autem est notius, quam illa vocari *justa*. *Dare justa*, ut hic, apud Propert. L. iii. El. 5, 25.

Et mater non justa pia dare debita terrae,

Nec pote cognatos inter humare rogos.

Sed hanc emendationem jam occupavit Ill. Heinsius, qui plura dat exempla ad Ovid. L. iv. Trist. x, 80.

Matri proxima iusta tuli.

Q9993

68

- Num tamen ^b hic, longe qui fulget luce maligna,
 Ignis, adhuc aliquid, Phario de ^c litore surgens
 75 Ostendit mihi, Magne, tui? jam flamma resedit,
 Pompejumque ferens vanescit Solis ad ortus.
 Fumus, & invisi tendunt mihi carbasa venti.
 Non mihi nunc tellus, ^d Pompejo siqua triumphos
 Victa dedit; non alta ^e terens Capitolia currus,
 80 Grator: clapsus felix de pectore Magnus.
 Hunc volumus, quem Nilus habet, terraeque nocenti
 Non haerere queror: crimen commendat harenas.
 [*Linquere; si qua fides, Pelusia litora ^f nolo.*]
 Tu pete bellorum casus, & signa per orbem,
 85 Sexte, paterna move: namque haec mandata ^g reliquit
 Pompejus ^h vobis in nostra condita cura.

• Me

V A R I A E L E C T I O N E S.

a vulgo nunc. b hinc VV. L. Steph. P. 4. B. 3. V. 1. A. c limite Bouh. M. d Pompeji Edd. Rom. Parm.
 e tenens VV. L. L. Steph. P. 1. B. 2. V. 2. M. f nollem W. g relinquit B. 1. V. 1. h nobis V. 1. A. M.
 Edd. R. P. B. M.

68 PLENAS AD URNAS] Mos enim erat, ut, si corpora suorum non haberent, simularent funus, & facerent sepulcrum; quod & hanc in duorum morte conjugum credo fecisse. SCHOL.

70 TOTO PECTORE] T. in pectore Msc. duo. tertium tanto pect. male. BERSM. Addidi in auctoritate omnium Pulm. & meorum Codd. ac Editionum quarundam vetustarum.

71 NON IMIS] Quia nominis Msc. male. BERSMANN.

72 VICTURA SUPERSTES] Illa, inquit, debet exigere, ut marito tumulus exstruatur, quae post eum victura est, ut sit, quo ire possit cum lacrimis. Quod ego, quae morior, procurare non debeo. SCHOL.

73 NUNC TAMEN HIC] Mscr. num tamen hinc alt. Hunc tamen hinc, vitiose. tertium non tamen hinc. BERSM. Pro nunc, ex meis habent non Regius unus, & Edd. Parm. Brix. & Mediol. rectius, intelligendo an. ut vl. 153. non sciebat enim certo Cornelia, illo igni uri Pompejum; sed dubitabat, sperabatque. Consule vs. 62. & 141. Vel scribe num. certe nunc locum habere nequit, nisi nota interrogationis addatur, ut feci; sed & num confidenter reposui.

75 RESEDIT] Recedit Mscr. depravate. BERSMANN. Rectius MS. P. residit. sequitur enim vanescit. GROT. Residit est in Reg. primo. in

meo recessit. Ceteri retinent resedit; quod non temere putem cum Grotio mutandum esse in residit praesenti tempore; quia in praesenti sequitur vanescit. Nam fumus adhuc restat, & paulatim demum vanescit, licet flamma jam sit extincta, & resederit. Sedere cum compositis passim dicitur flamma. Ovid. L. 13. Metam. 408.

Ilion ardebat, neque adhuc confederat ignis.

Stat. Lib. 111. Silv. Epic. 3. p. 110. Ed. Lindenbr.

Vix requies flammam, nec dum rogas ille Deorum Sederat.

Metaphorice Horat. L. 111. O. 3. 30.

Nostrisque ductam seditionibus
 Bellum resedit.

Immo eundem in modum Ovid. Epist. Her. xvii, 190.

Flamma recens parva sparsa resedit aqua.

Sed etiam Heinsius tam illo, quam hoc loco mavult residit. Judicium penes lectorem esto. Si quis tamen residit praefert, in praeterito capere necum debet. nam à Sido venit Sidi. Vide ad Lib. 111, 630. Senec. Agam. 261.

Iramque flammis jam residentem incitas.

76 SOLIS AD ORTUS] Incipiente enim sole desinit conspici, quam flammam lux major obscurat. SCHOL.

- Me cum ^b fatalis leto damnaverit hora,
 • Excipite, ô nati, bellum civile, nec umquam
 Dum terris aliquis nostra de stirpe manebit,
 90 ^d Caesaribus regnare vacet. vel sceptrâ, vel urbes,
 Libertate sua validas, inpellite fama
 Nominis: has vobis partes, haec arma relinquo.
 Inveniet classes, quisquis Pompejus in undas
 Venerit: & noster nullis ^e non gentibus heres
 95 Bella dabit: tantum indomitos, memoresque paterni
 Juris habete animos. uni parere ^f decebit,
 Si ^g faciet partes pro libertate, Catoni.
 Exsolvi tibi, Magne, fidem, ^h mandata peregi.
 Insidiae valuere tuae, deceptaque vixi,
 100 Ne mihi commissas auferrem perfida voces.

Jam nunc

VARIARUM LECTIONES.

^a versus hic legitur tantum in margine Bouh. ^b fatali Edd. qdd. ^c accipite R. 1. ^d Caesaris B. 1. A. ^e vel R. 1. ^f licebit Marp. Ox. pr. a m. pr. ^g faciat B. 1. O. 1. a m. sec. ^h et m. O. 1.

77 INVISI TENDUNT c.] Ut longius ducta sum-
 mum videre non possim. SCHOL.

79 TERENS] Quod ter in Capitolium ductus à
 Magno iter triverit assidue transeundo. IDEM.

80 ELAPSUS FELIX] Non jam, inquit, diligo,
 quod fuit felix, sed quod nunc miser est. Hoc
 enim supra dixerat Magnus, *et ipsum, quod sum*
victus, ama. IDEM.

82 CRIMEN] Hanc ob causam terram diligo,
 quod Pompejus illic occisus est. IDEM.

83 LINQUERE &c.] Hic versus in Msc. duo-
 bus antecedit hunc, cujus initium; *non mihi nunc*
est. In altero sequitur hunc, *Gratior.* In tert.
 subjicitur huic; *victa dedit.* pro *Pelusia Pelusinaque*
 Msc. mendose. BERSM.

83 SI QUA FIDES] Difficile enim creditur, quod
 mulier solum hostile non timeat. SCHOL. Lan-
 guent tum haec verba, tum totus hic versus, &
 plane otiosus est, & pro explicatione tantum additus
 à quodam vel librario, vel lectore. Spurium ego certe
 opinor. Meamque sententiam confirmant Regius
 prim. Oxon. pr. Voss. tert. Bouhier. in quibus o-
 mnibus non comparet. Praeterea in tribus Vos-
 sianis, Wirtiano, Hulst. Oxon. sec. Amstel. Edd.
 Ven. Brix. Mediol. ponitur post vel ante illum
gratior &c. vel ante *non mihi nunc &c.* uti etiam
 in Bersm. Certo indicio, versum istum ex mar-
 gine in textum inrepissie. Per praecedentia satis

dixerat, se in litore illo apud conjugem suam ma-
 nere, & mori malle, quam alio ire.

85 NAMQUE HAEC] *Nam haec* Msc. contra me-
 tri rationem. BERSM.

86 CONDITA] Quae ego in mente reservavi.
Me verba Corneliae, referentis ad Sextum verba
 Pompeji. SCHOL.

93 QUISQUIS POMPEJUS] Ambo enim filii ejus
 Pompeji dicti sunt, Sextus & Gneus. Possumus
 de omnibus accipere, qui fuerunt aliquando,
 Pompejis. IDEM.

96 ANIMOS] *Atos* Msc. male. BERSM.

97 PRO LIBERTATE] Ut non ipse bellum susci-
 peret, sed libertas contra Caesarem: tunc vos Ca-
 toni obedire convenit. SCHOL.

100 AUFERREM] Ideo, inquit, & me non oc-
 cidi, ut possim filijs tuis dicere, quae mandasti.
 IDEM. Deest etiam hic versus in Regio primo,
 & Bouhier. cui à trecentiore manu margini adsu-
 tus est. In Voss. quarto praecedat superiorem. Est
 vir doctus, qui malit *perdita.* Nihil muto. Dicit
 Cornelia, se, postquam à Pompejo illam deserente
 & relincente in nave decepta fuerit, ideo vixisse,
 & sibi necem non conscivisse, ne perfidiae subi-
 ret crimen in auferendo mandata, quae Pompejo
 promiserat, se sibi ipsius tradituram. Si enim an-
 tea se occidisset, fidem non solvisset.

102 QUAM LONGO TRADITA LETO] Incertum
 est,

- Jam nunc te per inane chaos, per Tartara, conjux,
 Si ^a sunt ulla, ^b sequar: quam longo tradita leto,
 Incertum est: poenas animae vivacis ab ipsa
 Ante feram potuit cernens tua vulnera, Magne;
 105 Non fugere in mortem: planctu contusa ^c peribit;
^d Effluet in lacrimas: numquam veniemus ad enses,
 Aut laqueos, aut praecipites ^e per inania jactus.
 Turpe, mori post te solo non posse dolore.
 Sic ubi fata, caput ferali ^f obduxit amictu, -
 110 ^g Decrevitque pati tenebras, puppisque cavernis
 Delituit: saevumque ^h arte complexa dolorem
 Perfruitur lacrimis, & amat pro conjuge ⁱ luctum.
 Illam non fluctus, stridentisque rudentibus Eurus
 Movit, & exsurgens ad summa pericula clamor:
 115 Voraque sollicitis faciens contraria ^k nautis,
^l Composita in mortem jacuit, favitque procellis.

Prima

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a sint V.1. ^b sequor V.1. ^c paretis R. pr. ^d effluat H. ^e ad i. O.1. ^f obducis vulgo. ^g discernisque Ed. Par. ^h alie P.1. V.2. ⁱ luctus P.2. sicutum V.V. LL. Steph. ^k ventis Marp. pro var. lect. ^l compositam V.1.

est, quando moritura sim. SCHOL. Sive nescio horam mihi fatalem à superis destinatam, ut praeter Scholiastem exponunt plerique interpretes. Sed an haec sententia his verbis contineatur, ego quidem non video. *Longum letum* diceretur pro morte, quae diu post adventura sit. In futuro itaque tempore: cujus locutionis exempla desidero. Tacet hic Bersmannus. Badius *ἄσπετος*. *Incertum est quam* i. e. quantum longo *aero* i. vitae ego *tradita* i. commissa à Deo. hoc est certo scio, quod te sequar, sed quando nescio. At tum debuisset dixisse *seculo*, vel *longae luci*. Posset conjici *luctu* pro *luctui*, sensu perspicuo. Interim rectius ex his verbis, si sana quidem sunt, hanc elicit sententiam Omnibonus. Vita mihi instar mortis est: ea vero quam longa futura sit, incertum est; sed si diuturnior fuerit, poenas ab ipsa anima sumam nimium vivaci. *Letum* igitur posuerit pro vita instar leti, quae verius mors est, quam vita. Sic *mori curis*, *dolore* &c. non raro poetae usurpant.

103 ANIMAE VIVACIS] Ab anima mea exigam poenas, quae, te cum perire conspiceret, non mox fugit in mortem. Ergo nunc cruciabitur, ut moerore lacrimisque consumpta acceleret mihi fata tardantia. SCHOL.

104 POTUIT] Voss. pr. sec. sext. Reg. pr. Oxon.

pr. a m. pr. & Hulst. a m. sec. exhibent *potui*; dein post *mortem* in Voss. sec. & tertio est nota interrogationis: hoc sensu. An ego potui, vel potius an anima mea potuit cernere tua *vulnera*, sive *funera*, (ut est in Voss. pr. quarto, & sec. a m. pr. Marp. Witt. & Berśm. uno in marg.) nec statim mori? ergo etiam peribit non manu, sed planctu contusa.

105 CONTUSA] Sic recte Grotius pro vulgato *concussa* rescripsit. Ita enim exhibent Pulm. Berśm. & mei Codices, duobus exceptis. In Voss. quinto est *confusa*. Animam potuit pro se ipsa. quae sua pectora perpetuo plangendo, & tundendo periret. Vide ad Lib. 11, 335.

- - - *contusaque pectus*
Verberibus crebris.

ubi eadem varietas.

108 TURPE MORI] Turpe est, inquit, post te mori solo dolore non posse, i. e. moerendo consumi. Nam illae mortes, quas dixi, eripiunt dolorem, & videor sic perisse, ne doleam; non quia dolebam. SCHOL.

109 OBDEXIT] Ita Berśm. & mei omnes MSS. & Edd. ante Gryphium, in cujus editione primum est *obducit*, quem male Steph. Pulm. alique, *Hor-*
tensie

- Prima^a ratem^b Cypros spumantibus accipit undis;
Inde tenens pelagus, sed jam^c moderatior, Eurus
In Libycas egit^d sedes, & castra Catonis.
120 Tristis (^e ut in multo mens est praesaga timore)
^f Adspexit patrios comites^g à litore Magnus,
Et fratrem, ^h medias praeceps tunc ferturⁱ in^k undas.
Dic, ubi sit, germane, parens: stat summa, caputque
Orbis, an occidimus? Romanaque Magnus ad umbras
125 Abstulit? haec fatur: ^l quem contra talia frater.
O felix, quem fors alias dispersit in^m oras,
Quique nefas audis: oculos, germane, nocentes
Spectato genitore fero. non Caesaris armis
Occubuit, dignoque perit auctore ruinae.
130 Rege sub impuro, Niloticaⁿ rura^o tenente,
^p Hospitiis fretus superis, & munere tanto
In proavos, cecidit donati victima regni.

Vidi ego

VARIAE LECTIOES.

^a rates VV. LL. Steph. ^b Cyprus V. sec. ^c moderantior B. 1. alique male. V. Burm. ad Ovid. Am. 11, 6, 23. IV. Tr. 4, 57. ^d Syrtis Hort. m. ^e & W. V. 1. ^f ut vidit B. 1. V. 2. M. Hort. m. ^g perspexit Marp. F. ^h prospexit. ⁱ in V. 1. ab W. ^j & med. B. 1. H. A. ^k ad V. 1. H. M. ^l iras Marp. in m. ^m contra quem O. pr. V. 1. ⁿ undas R. pr. V. 1. Ox. pr. a m. sec. ^o regna B. 2. V. 3. Marp. Buh. M. W. a m. pr. O. pr. a m. sec. Edd. R. P. B. M. ^p iura O. sec. ^q tenenti Edd. R. P. ^r p vulgo Hospitii fr. Superis.

tensio excepto, secuti sunt.

110 PATI TENEBRAS] Hortensius edidit *tenebris*, notans in margine, alios habere *tenebras*: ut *pati* absolute ponatur: quomodo saepe noster, & alii. sed vetat ita legi nimia repetitio *is*; refragantur etiam omnes Codd.

110 CAVERNIS] In interioribus, & secretioribus navis partibus. SCHOL.

111 COMPRESSA DOLOREM] *Complexa* Msc. quatuor, & libri aliquot, quod non displicet. BERSM. Immo unice verum est, & MSS. omnes exhibent, ac editiones pleraeque doctorum cura concinnatae. Male *compressa* est in Edd. Rom. Parm. Ald. Col. Steph. Gryph. & Pulm. Quid intelligat per *complexa dolorem*, aperit ipse Lucanus subiungendo *amat pro conjugis luctum. Dolori se dare* Plin. L. 111. Epist. 16.

114 EXSURGENS] Msc. *insurgens*: quo Virgilius quoque crebro utitur. BERSM. *Insurgens* exaratum etiam in duobus Pulm. Voss. uno, & Oxon. pr. a m. pr. cum Edd. Ven. Brix. & Mediol. & VV. LL. Steph. Nihil muto.

115 CONTRARIA] Ipsa precabatur adversa jam timentibus nautis. SCHOL.

116 COMPOSITA] Ut, quemadmodum peritura vellet, sic jam membra componeret. *savitque procellis*. i. e. optavit, ut crescerent. SCHOL.

121 PATRIOS COMITES] Vel *Pharios*. Romanos scilicet, sed qui ad Alexandriam cum Pompejo principe navigassent. IDEM.

126 DISPERSIT] Coniicit amicus meus non male, legendum esse *disperxit*.

131 HOSPITIIS FRETUS SUPERIS] Potest junctum accipi *hospitiis fretus superis* i. diis hospitalibus. *Fretus* enim dicimus, & illa re, & illius rei fretus. SCHOL. Vel *hospitiis* (f. *auspitiis*) *superis*. i. dextris. Quando superi Pompejum adjuvabant, tunc fuit ille locus ei apertus. Hoc & nunc putabat, & ea spe deceptus ibi interfectus est. IDEM. Voss. pr. Potest esse Dialysis, id est distinctio; vel *superis*, id est, hospitalibus Diis fretus: vel *superis* pro supernis hospitiis, id est superioris temporis: quia hospitio Pompeji usus est, cum pater Ptolemaei in regnum restitutus est &c. OMNIBON. *Hospitii fr. Superis*. Msc. tria *hospitiis*; & quart. *officiis*. Fretus jure hospitii, & beneficentia, qua usus erat erga reges Aegypti, praecipue Auleten. BERSM. Vulgata lectio *hospitii fr.*

- Vidi ego magnanimi lacerantes pectora patris:
 • Nec^b credens^c Pharium tantum potuisse tyrannum,
 135 Litore Niliaco focerum jam stare putavi.
 Sed me nec sanguis, nec tantum^d vulnera^e nostri
 f Adfecere senis, quantum gestata per^g urbem
 Ora ducis, quae transfixo sublimia pilo
 Vidimus: haec, fama est, oculis victoris iniqui
 140 Servari, scelerisque fidem quaesisse tyrannum.
 Nam, corpus^h Phariaene canes, ⁱ avidaeque volucres
 k Distulerint, ^l an furtivus, quem vidimus, ignis
 Solverit, ignoro. quaecumque injuria fati
 m Abstulit hos artus, ⁿ Superis haec^o crimina^p dono:
 145 Servata de parte queror. Cum talia Magnus
 Audisset, non in gemitus, lacrimasque dolorem

• Effu-

V A R I A E L E C T I O N E S:

a non V. r. b credes B. r. crederem M. c tant. Phar. O. r. d funera B. r. e patris B. r. R. r. A. Edd. Rom. Patm. f afflixere V. r. g Gr. Edd. urbes. urbem V. r. H. R. pr. a m. pr. h Phariine B. r. R. r. Phariisaeque B. r. i avidaene V. pr. sec. Buh. Marp. H. avidique Ed. Ven. k distulerat B. r. l aut Edd. R. P. m sustulit Ox. pr. a m. sec. n suis Marp. o carmina B. r. Marp. p dona R. pr.

Superis à Sulpitio est orta, quam Badius, Stephanus, alique dein receperunt, per *superos hospitii* intelligentes *Diis hospitibus*, sive Deos hospitales, de quibus vide Tomalinum de Tessieris cap. 6. &c. & passim apud Poëtas. Verum num illi dii possint Latine vocari *Superi hospitii* s. tutores, ut suppleant interpretes, vehementer dubito. Aliud etiam olim fuisse lectum, patet ex Scholiaste, & Omnibono, nempe ita *Hospitiiis frenis*, *Superis*, & m. i. e. confidens hospitalitis jure, quam cum Ptolemaeo olim exercuerat, & Diis, qui ipsi propitii semper ante hac fuerant, & munere &c. Vel junctim *hospitiiis superis*, vel *auspiciis*, ut est in meo Codice & Ed. Veneta. *Hospitiiis* etiam exhibent plerique Pulm. omnes Berl. & mei MSS. ac Edd. veteres, ut & Aldi, Paril. Coln. quod cum Omnibono interpretor, hospitii olim culta, & superioris temporis. de ipso hospitii loco Virgil. L. III. Aen. init.

Hospitium antiquum Trojae.

132 DONATI VICTIMA] Qui contulit proavis Ptolemaei regnum, pro eo munere immolatus est. SCHOL.

135 SOCERUM] i. e. Caesarem illic esse credidi, & ab illo patrem esse prostratum. IDEM.

137 PER URBS] Per urbem MSS. omnes Ale-

xandriam scilicet. GROT. Ed. sec. & tert. Urbem omnes etiam nostri legunt. Quare ita rescripsi. In ipsius quoque Grotii sola editione est *urbes*, ut ille correxisse prius videtur, ex duobus Berl. Codicibus. Sed recte mutavit sententiam.

138 SUBLIMIA] Msc. tria *deformia*; sed ad marg. *sublimia* alt. reponit. *Deformia* meus Cod. rec. Voil. ac Oxon. pr. & Witt. pro var. lect. male. Gestaverunt caput sublime, ut conspici posset. quod & saepe alias factum. Valer. Max. L. IX. c. 4. *Quis cum C. Gracchi familiaris fuisset, caput ejus abscindere, & per urbem pila fixum ferre sustinuit.* Plura vide in notis Cel. Burmann. ad Vellej. L. II. c. 2. *Cujus caput abscissum ferri gestarique circa Praeneste Sulla jussit.*

139 FAMA EST] Hac, inquit, homines loquebantur servari, ut advenienti Caesari possint ostendi. *Oculis*; ut illi crederetur, quod ille Pompejum mactasset. SCHOL.

145 MAGNUS] Abusus est patris nomine (ut supra vs. 121.) nam hic Gneus erat. IDEM.

151 TANTA FUIT MERCES] Hanc mercedem bellorum maximam dicit, si & patrem sepeliat, & Ptolemaeum interficiat. IDEM.

154 MAREOTIDE] Mareotis palus in Aegypto: unde Virgilius. *Sunt & Mareotides albae.* IDEM. Ante

- Effudit, ^b iustaque furens pietate profatur:
 Praecipitate rates ^c è sicco litore nautae;
 Classis in adversos crumpat remige vestitos:
 150 Ite duces mecum: ^d numquam civilibus armis
 Tanta fuit merces, inhumatos condere manes,
 Sanguine semiviri ^e Magnum ^f satiare tyranni.
 • Non ego Pellaeas arces, adytisque ^h resectum
 Corpus Alexandri ⁱ pigra Marcotide mergam?
 155 Non mihi Pyramidum ^k tumulis ^l evulsus Amasis,
 Atque alii ^m reges Nilo torrente natabunt?
 Omnia dent poenas nudo tibi, Magne, sepulcra:
 • Evolvam busto jam numen gentibus ^o Isin,
 Et tectum lino spargam per vulgus Osirin,
 160 Et sacer in Magni cineres ^p maetabitur Apis,

Subposi-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a effudit P. 1. B. 1. Marp. diffudit P. 1. ^b iustaque Marp. ^c ex P. 6. V. 1. Ed. Ven. & Edd. R. P. B. M. ^d nusquam P. 4. B. 3. V. 3. W. H. pr. a m. sec. ^e & M. V. 1. ^f satiate Ed. Med. ^g num V. 1. ^h re-
 motum A. ⁱ in p. R. 1. ^k cumulis V. sec. ^l avulsus VV. LL. Steph. Ox. pr. ^m Nilo r. V. 1. ⁿ in-
 volvam B. 1. Et v. V. 1. ^o Isin MSS. plerique. ^p iactabitur Edd. Sulpit. Asc. Mic. Hort.

Ante *Aropotes* dicta, ut Plinius Lib. v. cap. 10. MICYLL. *Ateotide*, Mscr. (& Marp. ac Amst.) mendose. BERSM.

155 AMASIS] Rex Aegypti potentissimus. SCHOL. Amasis potentissimus rex Aegypti fuit, factione populi creatus, eieeto propter sacrificium Aprie, ut Herodotus tradit libro secundo. Hic primus Aegyptiorum Cyprum in potestatem suam redegit. Eiusdemque temporibus Cambyfes Aegyptio bellum intulit, quod Amaside mortuo, filius eiusdem Psammenites una cum regno gessit, qui superatus, & captus à Cambyse, poto sanguine taurino vitam finit. Ut idem Herodotus libr. tertio autor est. Amasidis autem & Plinius meminit libr. xxxvi. cap. 12. qui illum in pyramide à Sphingis figura appellata, conditum scribit. MICYLL.

156 ATQUE ALII REGES] Markland. Epist. Crit. p. 150. corrigit & Pharii. cur non ac Pharii, si quid mutandum tamen est?

157 SEPULCRA] Mscr. *sepulcri*, h. e. carenti sepulcro. BERSM.

158 JAM NUMEN] Vide ad L. 1, 63. Tu mihi jam numen.

158 EVOLVAM BUSTO JAM NUMEN GENTIBUS ISIN, ET TECTUM LINO SPARGAM PER VULGUS OSIRIM.] Minae exorcistarum apud Aegyptios. Eusebius in praeparatione sic ponit: τὰ θεῶν

τὰ θεῶν ἱερὰ ἐν ἑαυτῷ, τὰ μίλη τῷ Ὀσίριδι διακρίδω τῷ τῷ τῷ. Habet & Jamblichus vi, 5. GROT. Ed. tert.

159 LINO] Msc. *Nilo* perperam. Isin uxorem Osiridis Ovid. *Linigeram* vocat, vel à sacerdotum vestitu, vel statuae ipsius amictu. BERSM. Vide hoc loco Omnibon. Heins. ad Ovid. L. 1. Art. Am. 1, 79. Broukh. ad Tibul. 1, 3, 30. Infra x, 175. Vitiose etiam vulgo apud Lactant. L. 1. de F. Rel. c. 21. editur *ligno*. Ceterum sequens versus praecedat hunc in Voss. primo, Buher. & Wittiano. Deest hic in Amst. Dein *per vulnus* est in Voss. sec. ac Ed. Rom. in primo superscript. est. *Spargere per vulnus* esset dictum pro lacerare. Consule notata ad L. 11, 119. Sed vulgatum praestat. *Osirin* recte habet Reg. prim. & Buh. Post *Aegypton* Voss. tert. non *Aegyptum*. & *populis*, genitor, pro *gen. pop.* in uno P. m. Reg. primo, Amst. ac Edd. Rom. Parm. concinnius.

161 DEIS URAM CAPUT] Caput scilicet Pompeji, quod reservatum est, sic uram: super flammis Deorum simulacra subponam. SCHOL.

164 SUPERISQUE FUGATIS] Nam Deos se sparsum minatus est. IDEM.

165 SAEVAS] Voss. prim. cum meo *saevus*. For- san rectius. Otiosum enim plane hic est *saevus*. Sed optime *saevus* de Pompejo tam horrenda minante diceretur.

- Subpositisque ^a Deis ^b uram caput. has mihi poenas
 Terra ^c dabit: linguam vacuos cultoribus agros;
 Nec, Nilus cui crescat, erit: solusque ^d tenebis
 Aegypton populis genitor, Superisque fugatis.
 165 Dixerat, & classem saevas rapiebat ^e in undas.
 Sed Cato laudatam juvenis compescuit iram.
 Interea totis, audito funere Magni,
 Litoribus sonuit, percussus planctibus, aether:
 Exemploque carens, & ^f nulli cognitus aevo
 170 Luctus erat, mortem populos deflere potentis.
 Sed magis, ut visa est lacrimis exhausta, ^g solutas
 In vultus effusa comas, Cornelia ^h puppe
 Egrediens, rursus geminato verberibus ⁱ plangunt.
 Ut primum in sociae pervenit litora terrae,
 175 Conlegit vestes, miserique insignia Magni,

Arma-

VARIAE LECTIOES.

^a Diis MSS. qdd. ^b vestra Edd. R. P. V. ^c dabis R. pr. O. pr. M. ^d tenebis P. 4. B. 3. V. 1. Edd. R. P. B. Hort. ^e ad B. 1. Edd. R. P. ^f nullo P. 2. V. 1. ^g solutis H. V. sec. pro var. lect. ^h puppi R. pr. Buh. a m. sec. ⁱ plangis A. Hort. m.

166 LAUDATAM COMPESCUIT] Et ipse Cato laudavit, & ipse compescuit. SCHOL.

170 POPULOS DEFLERE] Est autem infinitivus *deflere* positus Graeco more pro *deflendo*, sive ut *deslerent*. MICYLL. Omnibonus, & Sulpitius ita haec capiunt, tamquam voluisset Lucanus dicere. Non est visum umquam; quod populi lugent ob mortem potentis viri, cum potius laetantur. Micyllus vero, & Hortensius, quibus accedit Bersm. exponunt per Graecum infinitivum pro Gerundio, sive in *deflendo*; ut sit: numquam ita nequam acerbe populi *desleverunt* mortem potentis. Sic Propert. L. 1, 9, 6.

*Non me Chaoniae vincant in amore columbae
 Dicere &c.*

in dicendo. Sil. Ital. VII, 214.

Vincam servare invitos.

Inf. VI, 191. De similibus infinitivis vide J. F. Gronovium L. 11. Observ. c. 14. Simplicior tamen mihi videtur Omniboni expositio. Modo Lucani hanc fuisse mentem existimemus, ut id de vero luctu dicat, & non simulato, aut coacto. Nam alioqui falsum est, populos nullo aevo *deslevisse* mortem potentis. Absurdissima esset Hyperbole, pro *deslere* autem in Edit. Paris. est *perflere*.

176 QUAS GESSERAT OLIM] Msc. *fecerat*. Ita

& Micyll. & Maro (IV. Aen. 264.

Fecerat, & tenui vestes discreverat auro.

ut ad Corneliam referatur. BERSM. Praeter Micylli editionem Veneti quoque, Taberius, Badius, Hortensius, alique cum duobus Pulm. libris & Oxon. pr. a m. pr. exhibent *fecerat*. Eleganter: Notum enim est abunde, uxores maritis, matres filios, sponsas sponis pretiosas tam apud Romanos, quam Graecos texuisse vestes: quod omnes poetae pro singulari operis sui ornamento monere saepe amant. Nihil tamen tuto temere. Videntur potius hic mutasse *gesserat*, quibus durius videbatur, subintelligendum esse nominativum *Magnus*. Vide ad L. 11, 218. & alibi.

177 PICTASQUE TOGAS] Quae palmatae adpellabantur: id est triumphales. SCHOL.

178 TER CONS. JOVI] Ter enim constat triumphasse Pompejum, ut Patereulus scribit dicen: *Hujus viri fastigium tantis auctibus (auctibus MS.) fortuna extulit, ut primum ex Africa, iterum ex Europa, tertio ex Asia (Hispania MS.) triumpharet: ut (apud Vellej. L. 11, 40.) quot partes terrae (terrarum orbis Vellej.) sunt, totidem faceret (faceret Vellej.) monumenta victoriae suae.* IDEM.

179 MISERAE] Cornelia haec habebat, quasi de corpore ipsius collectus esset cinis. IDEM.

- Armaque, & inpressas auro, quas ^a gesserat olim,
 Exuvias, ^b pictasque togas, velamina summo
 Ter conspecta Jovi, funestoque intulit igni.
 Ille fuit ^c miserae Magni cinis. accipit omnis
 180 Exemplum pietas, ^d & toto litore busta
 Surgunt, Thessalicis reddentia manibus ignem.
 Sic, ubi depastis submittere gramina campis,
 Et ^e renovare parans hibernas Apulus herbas,
 Igne foveat terras, simul & Garganus, & arva
 185 Vulturis, & calidi lucent buceta Matini.
^f Non tamen ad Magni pervenit gratius ^g umbras,
 Omne quod in Superos audet convicia vulgus.
 Pompejumque ^h Deis obicit, quam pauca Catonis
 Verba, sed à pleno venientia pectore veri.
 190 Civis obit, ⁱ inquit, ^j multum majoribus inpar

Nosse

VARIARUM LECTIOES.

^a gesserit V. 1. ^b purasque Ed. Ven. ^c miseri W. V. 1. ^d a toto H. ex toto V. 1. ^e t. e l. O. pr. ^f re-
 vocare W. pro var. lect. ^g nil Hort. m. ^h ita 13. mei, B. 2. Edd. Rom. Parm. Paris. vulgo *umbram*.
ⁱ Diis V. pr. ^j dixit VV. LL. Steph. B. 2. Ox. pr. Ed. Ven. Br. ^k multo vulgo.

180 EXEMPLUM] A Cornelia enim didicerunt
 sepelire suos, quorum corpora non habebant.
 SCHOL.

181 REDDENTIA MANIBUS] Ut illos, quos in
 Thessalia perdiderunt, similiter humarent, vesti-
 bus concrematis, (*vestes concremantis* Voss. pr.)
 ut fecit Cornelia de marito. IDEM.

184 IGNE FOVET TERRAS] Silius L. VII, 365.

*Cum Calabros urunt ad pingua pabula salens,
 Vertice Gargani etc.*

Videndum esse Brissium in Epist. p. 138. & seqq.
 monet Broukhus.

185 BUCETA] Hic autem omnes Apuliae mon-
 tes appellavit, ubi boves sunt infiniti. SCHOL.
Buxeta. Loca buxis plena. Legitur & *bucera*, id
 est, boum pascua. *Bucerus* enim est possessivum
 à bove. Lucil.

*Lanigeras pecudes, & equorum dulcica proles,
 Bucerique greges.*

Quod quidam *Buceras* corruerunt. SULPIT.
 Variat hoc loco. Sunt, qui legant, *buxeta*, hoc est,
 loca buxis densa, & obrita: Rursum nonnulli, *bu-
 cera*, loca, in quibus boves pascunt. HORTENS.
 Msc. tria, *buceta*, ut pascua indicentur boum,
 quod non improbo. BERSM. *Buceta*. Sic legen-
 dum, non *buxeta*, GROT. Recte ita restituit

Grotius, ut omnes MSS. vel *buceta*, & Editiones
 Sulpitio, quem temere in *buxeta* plerique secuti
 sunt, priores habent; & pascua sic dicta a bubus
 cum Scholiaste bene exponit Omnibonus. Olim
 jam hoc monuit quoque Scaliger ad Propert. Lib.
 IV, 1, 125. & Savaro ad Sidonium Apollin. Lib.
 II. Ep. 2. *per depasta buceta reboans*. de buce-
 tis adi etiam Scaliger. ad Varron. L. IV. de Ling.
 Lat. p. 39. Ed. Dordr.

188 OBICIT] Prima syllaba necessitate metri
 corripitur. SCHOL.

190 MULTO MAJORIBUS INPAR] Msc. quatuor
multum. Non conferendus quidem cum priscis
 laude justitiae, & moderationis. BERSM. *Multum*
 exhibent Mss, quibus ego usus sum, omnes cum
 Edd. Ven. Briz. Med. Sulp. Bad. Mic. & Horten-
 sii. Omnino recte; quare in textu reponendum
 curavi. Immo nescio, an istud alterum *multo in-
 par*, quod est in vulgatis, Latinum sit. Ita certe
 censet Celeb. Bentley de loco Horatii Lib. II.
 Sat. 3, 315.

Tanto dissimilem, & tanto certare minorem.
 ubi bene ex veterrimis membranis restituit *tantum
 dissimilem*. Claudian. II. in Eutrop. 411.

- - - *multumque priori*

Dispar.
 Sil. Ital. L. XII, 708. *Multum majora viro.*

R I I I 3

191

- Nosse modum juris, sed in hoc tamen utilis aevo,
 Cui non ulla fuit iusti reverentia; salva
 Libertate potens, & solus plebe parata
 Privatus servire sibi, rectorque Senatus,
 195 Sed regnantis, erat. nil belli ^a jure poposcit:
^b Quaeque dari voluit; voluit ^c sibi posse negari.
 Inmodicas possedit opes; sed plura retentis
 Intulit: invasit ferrum, sed ponere norat.
 Praetulit arma togae; sed pacem armatus amavit.
 200 Juvit sumpta ducem, juvit ^d dimissa potestas.
^e Casta domus, luxuque carens, corruptaque numquam
 Fortuna ^f domini. clarum, ^g & venerabile nomen

Genti-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a jura vulgo. ^b quaeque B. 1. ^c quaeque Marp. ^d dimissa MSS. & Edd. qdd. male. citat Serv. ad Aen. 1, 207. ^e casta Ed. Ven. ^f est d. H. ^g ac H.

191 NOSSE MODUM JURIS] Modum potestatis suae ponere. SCHOL. Rursum autem usus est infinitivo, Gerundii significatione, ac modo, ut sit *nosse* pro *noscendo* dictum. MICYLL.

192 CUI NON ULLA FUIT] Sed in hoc ipso profuit reipublicae, quod numquam veritus aequitatem (ita MS.) nam calcasset remp. Caesar, nisi furori suo parem ad resistendum aliquem reperisset. SCHOL. *Cui nonnulla*. Videlicet aevo: & id quod in Pompejo vituperavit, adscribit temporis, non naturae ejus. si, *cui*, ad civem retuleris, legendum est, *nonnulla*, id est, aliqua. SULPIT. Lego, *cui non ulla fuit* &c. Ut relativum *Cui*, cum nomine, *aevo*, construat, sitque sensus: Sed in hoc tamen, scilicet quod se ultra civem non extulit, & semper minus potestatis, ac juris, quam ei concedebatur, sibi usurpavit, profuit, atque utilis fuit huic aevo, sive aetati, cui nulla reverentia iusti est, hoc est, quando omnes jus, & fas contemnunt, ac negligunt, suo quisque arbitrio viventes, & agentes, quantum quisque potest. Profuit autem vel aliis exemplum exhibendo se ipsum, vel quia non ipse quoque talis fuit &c. MICYLL. Commoda interpretatio, & minime absurda. Non enim vituperat Pompejum sed laudat eum, vel isto nomine, quod corrupto seculo, tum praesenti, tum Syllano, potens esset salva libertate, quam alii oppressam irent. HORTENS. In hac parte tamen, quod potentia praeditus, & auctoritate se non extulit supra civem, vir utilis fuit huic aevo, sive aetati, alioqui prodigae omnis justitiae. BERSM. Hanc lectionem, utroque Regio, Oxon. & aliis tam meis, quam

doctorum virorum MSS. & Editionibus primis comprobata secutus sum, cum Badio tamen jungens in hoc aevo. Aliquantum tamen de veritate hujus lectionis dubito, quia Cato, è cujus persona haec referuntur, non videtur dixisse *aevo*, *cui nulla fuit* j. rev. sed *cui est*; nisi dixerit tantum respectu ipsius Pompeji, & Caesaris, eorumque partium. Certe omnes Pulm. & decem mei, in quibus veterimi Vossiani, Buh. & Witt. est *nonnulla*, quod agnoscit Omnibonus; ut cum Scholiaste ad Pompejum referas, & paullo majorem ponas distinctionem post *aevo*. Dixisset tum Cato. Civis occidit, qui multum quidem impar fuit majoribus in agnoscendo juris modo; sed qui tamen in hac aetate utilis fuit; quoniam ei aliqua adhuc (glossae Voss. primi *plurima* exponunt) justitiae cura, & reverentia fuit, licet non tanta, quanta fuerat praeis Romanis. Mihi tamen altera magis placet lectio.

193 SOLUS &c.] Ordo. *solus privatus plebe parata sibi servire*. SCHOL.

195 BELLI JURE] Ita reposui. recentiores Edd. habent *jura*, quod manavit ex Grotii Editione, in quam typosetorum vitio intrepisse videtur. Unus tamen, & alter ex MSS. praeserunt etiam *jura*. Quod argumento est, nihil esse tam incongruum, & vitiosum, quod librarii non commiserint, & libro Misto non inveniri possit. *Jura* autem scribendum esse, ceteri scripti, & typis expressi Codd. ac sana ratio docent.

196 DARI VOLUIT] Sensus hic est. Volebat ipse difficilia, & magna praestare, quae si sibi poscenti propter magnitudinem negarentur, aequo animo susti-

Gentibus, & multum nostrae quod proderat urbi.
 Olim vera fides, Sulla Marioque receptis,
 205 Libertatis obit: Pompejo rebus adempto,
 Nunc & ficta perit. non jam regnare pudebit;
 Nec color inperii, nec frons erit ulla Senatus.
 O felix, cui summa dies fuit obvia victo,
 Et cui quaerendos Pharium scelus obtulit enses!
 210 Forsitan in foci ^d potuisses vivere regno.
 Scire mori, fors prima viris, sed proxima, cogi.
 Et mihi, si fatis aliena in jura venimus,
 Fac talem, Fortuna, Jubam: non deprecor hosti
 Servari, dum me fervet, cervice recisa.

215 Vo-

VARIAE LECTIOES.

a nostrae m. V. i. H. A. b & nunc B. 2. V. i. H. c leto B. 1. d potuisset B. 3. mei 6. Ed. Ven. Pulm.
 aliaeque. e & V. 3. M. fors A. non male. f de vulgo. g nec V. pr. A.

sustinebat. SCHOL. Vellejus de eodem hoc Pompejo: potentiae, quae honoris causa ad eum deferrentur, non ut ab eo occuparetur, cupidissimus. Et de eodem Dion: ὁ μὲν Πομπηίου πλεῖν ἰκόντων τινὲς μὲν δὲ καὶ ἰδιώταις ὡς αὐτῶν, φιλοδοξοῦσι ἰσχυροῦς. τῷ δὲ (Caesari) ὅθεν ἰμῶν αὐτῶν ἀκόντων ἀρχαὶ καὶ μινύσιν ἰπιδόσοι, τὰς τι τιμὰς αὐτῶν ἰκόντων δίδιν. Cic. de Finibus 11. Ut hodie est noster Pompejus, cui recte facienti gratia est habenda: esse enim, quamvis vellet justus, iniquus poterat impune. Sic & epistola, quae Ciceronis nomine ad Octavium legitur, Antonium Octavio conferens: illo ea tamen exorabat, quae volebat auferre: tu extorques. GROT. Ed. sec. & tert. Recte Omnibonus explicat. Non enim ita petebat honores, ut ab invitis extorqueret, sed à voluntariis acciperet.

197 SED PLURA RENTENTIS INTULIT] Hoc verius puto, quam quod nimis liberaliter de eo Vellejus: Pecunia Tigranis, sicut Pompejo moris erat, redacta in quaestoris potestatem, ac publicis descripta literis. GROT. Ed. tert.

198 INVASIT FERRUM, SED PONERE NORAT] Contentit & in hac re Vellejus: qui sic de Pompejo: In appetendis honoribus immodicus, in gerendis verecundissimus, ut qui eos, ut libentissime inires, ita finiret aequo animo, & quod cupisset arbitrio suo sumere, alieno deponeret. IDEM. Ed. tert.

202 CLARUM ET VEN. NOMEN] Badius, Micylus, & Hortensius dederunt charum: quod verum quoque in Pompejo. Valde enim ab exteris gentibus, regibusque amabatur. Hinc vl. 227.

Nos, Cato de veniam, Pompeji duxit in arma,
 Non belli civilis amor.

Sed Msti nihil mutant. Quare vulgatum retinere malo.

204 RECEPTIS] Sensus hic est. Cum recepti in urbem sunt Sulla, & Marius, libertas vera lucubuit. Jam Pompejo perempto etiam umbra, quae remansisse videbatur, ablata: illorum ergo vita reipublicae nocuit, hujus interitus. SCHOLIAST. Male Bestmann. receptis explicat. scil. ad consulatum; vel teliure h. e. mortuis.

207 NEC COLOR INPERII NEC FRONS. &c.] Ut dicat, se reip. velle consulere, cum aliquis ad regnum adfectat. Frons senatus est. Si, cum ipse inperet, Senatus nomen adponat, cui se dicat omnem potentiam reddidisse. SCHOL. Cic. L. IV. Epist. 15. ad Atticum: Amisimus, mi Pompeji, non omnem modo succum, & sanguinem, sed etiam colorem, & speciem pristinam civitatis. GROT. Ed. tert.

210 SORS PRIMA &c.] Prima felicitas vel sors est, ut victi sponte moriantur; proxima, ut coacti. Pompejo dat secundam sortem, qui coactus occubuit. SCHOL.

213 DEPRECOR] i. e. non recuso, non refuto. IDEM. Vide Lutat. ad Statii Lib. VIII. Tl. cb. 218.

- - - nec deprecor umbram
 Accipere.

213 FAC TALEM] i. e. sicut Ptolemaeus Pompejum, ita me Juba occidit. SCHOL. Differunt hic manu exarati libri, & Edd. In paucioribus scriptis meis est da, ut vulgo circumfertur, non male. Sic enim Lib. VIII, 144.

Da similes Lesbo populos.

Verum

- 215 Vóciſus his major, quam ſi Romana ſonarent
Roſtra ducis laudes, generoſam venit ad umbram
Mortis honos. fremit interea diſcordia • vulgi:
Caſtrorum, bellicue piget poſt funera Magni.
b Tunc c Tarchondimotus linquendi ſigna Catonis
220 Suſtulit; hunc rapta fugientem claſſe ſecutus
Litus in extremum; tali Cato voce notavit:
O numquam d pacate Cilix! iterumne rapinas
e Vadis in aequoreas? Magnum Fortuna removit:
Jam pelago pirata redis. f tum reſpicit omnes
225 In coetu, motuque viros: quorum unus aperta
Mente fugae, tali compellat voce g regentem:
h Nos, Cato, da veniam, i Pompeji duxit k in arma,
Non belli civilis amor, partelque l favore
Fecimus. ille jacet, quem paci m praetulit orbis,

230 Cauſ-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a vulgo O. i. male in Edd. qdd. junguntur vulgi caſtrorum. b ita Voſſ. pr. H. Edd. Bad. Mic. Hort. m. vulgo cum. c vulgo Tarchon motus & Tarchon in motu. d placate B. 2. V. 2. Marp. O. i. e tendis Edd. qdd. contra MSS. omnes. item ad aeq. P. i. & Edd. qdd. f tunc MSS. & Edd. qdd. g Catonem B. i. V. i. h O Marp. i Pompejus B. i. V. i. am. ſec. k ad a. Edd. Rom. Parm. l favori W. Buh. favoris Edd. Ven. Br. m protulit B. i.

Verum in tribus Pulm. duobus Berſm. Voſſ. pr. ſec. tert. Buh. Regio uno, utraque Oxon. Hulſt. Amſt. meo, & Edd. Rom. Parm. Brix. Mediol. Sulp. Bad. Mic. Hort. &c. eſt ſac. Fatalem in Regio pr. & Wittiano, pro ſac talem. quorum optimorum Codicum auctoritate motus reſolui ſac.

219 TARCHON] Fuit dux piratarum Cilicum, qui à Catone abduxit exercitum. motus; iratus. SCHOL. Cum Tarchon in motu linquendi. In medio animorum motu ſignum ſeſſionis dedit. Frigidius ante: Cum Tarchon motus. GROT. Ed. pr. Fuerat Tarchon motus in vulgatis. At in MS. P. in margine adſcriptum, al. dimotus: quod viam praeſcit ad veram lectionem Tarcondimotus. ita enim nominatur hic Cilicum princeps Ciceroni ad Atticum lib. xv. ep. i. & Floro. ac Graece Dioni Ταρχονδῖμος. Corrupte apud Caefarem, Tarcundarius, apud Strabonem Ταρχονδῖμος. apud Plutarch. Antonio Ταρχονδῖμος. GROT. Ed. ſec. & ſert. Recte mutavit ſententiam à πᾶν. Nihilominus ex ejus conſectura in textu retentum ſuit Tarchon in motu. MSS. omnes Tarchon motus, vel Tharcon, vel Tarchon. Verum ex notis Grotii adparet, unice veram eſſe lectionem Tarcondimotus, ut diſerte habent unus Cod. Pulmanni, ſive potius

Tarcondimotus. Sic enim dux ille Cilicum adpellatur: quomodo hunc locum jam emendaverat Doct. Vinctus ad Florum Lib. iv. c. 2. Inde Dejotarus Ariobarzanes, Tarcondimotus, Cotys &c. ubi omnino videndus. Ille autem MSS. quatuor Leidenses ſeparatim exarant Tarchon, Dimotus, ut in Argumento quodam hujus libri in marg. Voſſ. ſec. Tarchontis, Dimoti & Aliorum ſociorum. Ut dixi, ſcribendum eſt Tarcondimotus. Anſam corruptendi jam olim hujus nominis dedit Virgilius, qui Lib. vii. Aeneid. 566, 603. Tarchontem Heuſcum memorat.

220 SUSTULIT] i. e. dedit ſigna, quibus Catonem milites dederant. SCHOL.

224 JAM PELAGO] In pelago Mſc. male. BERSMANN.

225 APERTA] Hoc eſt, non diſſimulans, quod abire cupiebat. SCHOL.

226 REDIS] In Regio primo, & Amſtel. ſcribitur redi. ut jubeat quaſi per increpationem, & ignaviae eorum obprobrium, eos redire ad piraticam; quoniam illis Pompejus non erat jam metuendus; ſi nollent ſe ſequi. Confer vi. 268. Itē o degeneres &c. Sed & vulgata non temere loco movenda.

228 FAVORE] i. e. non noſtra cauſa, ſed ſtudio

- 230 Caussaque nostra perit: patrios permitte penates,
Desertamque domum, dulcesque revivere natos.
Nam quis ^a erit finis, si ^b nec Pharsalia, pugnae,
Nec Pompejus erit? perierunt tempora vitae;
Mors eat in tutum: justas sibi nostra senectus
235 ^c Prospiciat flammis. bellum civile sepulcra
Vix ducibus ^d praestare potest. ^e non barbara victos
Regna manent: ^f non Armenium mihi saeva minatur,
Aut Scythicum Fortuna jugum: sub iura togati
Civis eo. quisquis Magno vivente secundus,
240 Hic ^g mihi primus erit: sacris praestabitur umbris
Summus ^h honor: dominum, ⁱ quem clades ^k cogit, ^l habebo;
Nullum, Magne, ^m ducem. te solum in bella secutus,
Post te, fata sequar: ⁿ neque enim sperare secunda
^o Fas mihi, nec liceat. Fortuna ^p cuncta tenentur

245 Cae-

VARIAE LECTIOES.

^a finis erit P. 3. V. 1. O. pr. Edd. Ven. B. M. Bad. Mic. Steph. Hort. ^b non B. 1. Marp. Ed. Asc. ^c percipiat V. 1. ^d demare Edd. V. B. M. ^e nec H. ^f nec O. 1. ^g modo R. 1. ^h honos B. 1. ⁱ clades quom non male, B. 1. ^k coges Buh. cogat M. ^l habendo Marp. Ed. Mic. habeto Edd. Br. Med. ab eo R. pr. ^m ducem V. sec. ⁿ nec P. 3. B. 3. V. 3. Buh. W. H. nec cui A. ^o spes Hort. m. V. L. 1, 360. ^p junctis Hort. m.

dio, quod alii praestabamus. SCHOL.

230 CAUSSA NOSTRA PERIT] Sensus hic est. Postquam Pompejus occisus est, propter quem totus orbis ad bella convenit, etiam causa nostra, qua dimicabamus, extincta est. Pompejus enim ipse iis erat causa, ut susciperent bella civilia. IDEM.

232 PHARSALIA, PUGNAE] Amstel. *Pharsalica pugna*. male. si non pugnae, sem belli finis erit *Pharsalia*; quam saepe, ut & *Thessaliam* sumit auctor pro proelio ibi acto. V. L. VII, 204. VIII, 510. & saepius. Sed occasione harum vocum incidit mihi locus Flori, quem hic emendatius proferam, Lib. 1. c. 18. *Tota hostium agmina ardentibus ruinis operuerunt, nec alius cladi finis fuit, quam nox.* Sic duo vetustissimi Codd. Leidenses. vulgo additur *dirimeret*. alius itidem est in quatuor MSS. Leidd. vulgo *ante*, vel *alias*.

233 PERIERUNT TEMPORA VITAE] Si, inquit, vitam, & ejus fructum per bella perdidimus, saltem in quiete moriamur; quoniam dari otium non potest vitae, quae pene finita est. SCHOL.

236 VIX DUCIBUS] Ne tum nobis: quia Pompejus insepultus est. IDEM.

238 TOGATI CIVIS] Leve facit imperium, si & civis est, & togati. IDEM.

241 DOMINUM, QUEM CLADES COGIT HABEO] Nam si elegerit dominum, Pompejo inrogaret injuriam. Nunc autem inponitur Caesar dominus, non optatur. SCHOL.

243 POST TE, FATA SEQUAR] *Post tua fata Sabellus* in Annotat., quae verior lectio. PULM. Distinguit scilicet Sabellus. T. 1. Thes. Crit. p. 184. post *habebo*, & non post *ducem*. Nullum *ducem sequar post tua fata*: idque in tribus MSS. exstare, monet Bersmann. mei Codd. nihil variant. Dixit miles: Habebo dominum, quem clade coactus debeo; sed nullum habebo ducem. Te solum pro duce agnovi, dum viveres, Magne; post te non habebo ducem, sed dominum; & fata, quibus parere necesse est, sequar. Non video igitur, cur sic non recte legatur, & distinguatur.

245 ENATHIUM &c.] Hoc dicit. Vires defunt nobis; quia Enathium certamen totum fugavit exercitum. SCHOL. Caesar victor dissipavit partes Pompejanas, nec victis praestatur fides, cum ab omnibus deserantur. BERSM.

248 SCELUS EST] Sensus hic est. Nunc post mortem si geramus bella civilia, scelus vocabitur; quae cum illo vivente gereremus, fides nominabatur. Videbamus enim ideo pugnare, dum Pompejo volumus fidem ex hunc. SCHOL.

- 245 Caesaris: Emathium ^a sparsit victoria ferrum.
^b Clausa fides miseris, & toto solus in orbe ^c est,
 Qui velit, ac possit victis praestare salutem.
 Pompejo, scelus est bellum civile, perempto,
^d Quo fuerat vivente, fides, ^e si publica jura,
 250 Si semper ^f patriam sequeris, Cato, signa ^g sequamur,
 Romanus quae Consul habet. sic ille profatus
^h Insiluit puppi, juvenum comitante tumultu.
 Actum Romanis fuerat de rebus, & omnis,
 Indiga servitii, fervebat litore plebes:
 255 Erupere ducis sacro de pectore voces.
 Ergo pari ⁱ voto gessisti bella, juvenus,
 Tu quoque pro dominis, & Pompejana fuisti,
 Non Romana manus? quod non in regna laboras,

Quod

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *stargit* B. 1. ^b *deest* in A. ^c *causa* V. 2. ^d *quod* B. 1. & Schol. non male. ^e *sed* M. ^f *seq. pat.* V. 3. W. Buh. Marp. & Edd. qdd. ^g *vulgo petamus.* ^h *insiliis* B. 1. V. 1. Edd. qdd. ⁱ *motu* Marp.

250 SIGNA SEQUAMUR] Ita pro vulgato *petamus* rescripti, auctoribus MSS. vetustissimis, ac integerrimis Voss. primo, sec. Wilt. ac Buh. venustissima repetitione, qua saepe usum Lucanum, plus semel monuimus. Dein *signa sequi* nostro familiaris est locutio. Videnotata ad Lib. 11, 519.

quod signa secutus

Sit patriae, Magnamque ducem.

251 CONSUL] i. e. Caesar, nam ingressus urbem sibi dederat consulatum. SCHOL.

253 ACTUM ROMANIS &c.] Hic, & qui hunc proxime sequitur versus, non leguntur in uno Mscr. eoque & Modius inducit. BERSM. Ex suis scilicet, & tribus Pulmanni Codicibus, Epist. cxix. Novantiq. LL. Et sane non reperiuntur quoque hi versus in tertio Vossiano, nec in Editionibus Romana, ac Parmensi. A recentiore etiam manu adscripti sunt tantum margini MSS. Buh. Wilt. & Marpurg. Salvo quoque sensu abesse illos posse, fateor. Quia tamen in longe plurimis, & inter eos optimis Vossianis, & Regius comparent, & genium Lucani satis redolent, non temere ausim illos proscribere, & spurios declarare. Videntur potius prius inducti ab eo, qui credebatur, nimis multum Cilicibus hic tribui, quod, illis abeuntibus, actum foret de rebus Romanis. Verum bene advertendum, non jam solum Cilicas, sed omnem juventutem, & plebem (i. e. vulgares milites, seu castrorum plebem, V. L. vi, 144. vii,

160. in Hort. marg. male *pubes. plebes* ait noster quoque L. v, 58.) etiam Romanam, discessionem cogitare; ut diserte addit auctor, & jam ante vs. 225. dixerat, omnes viros in coetu, & motu fuisse. His ergo Catonem linquentibus, & servitium libertati armis parandae praeponentibus, de rebus Romanis in Africa actum fuisset ex Lucani sententia. Si tamen delere hos versus malis, per me licet.

256 PARI VOTO] Eodem voto, quo Caesariani: pro domino, non contra dominatum. GROTIUS.

258 NON ROMANA] Quia non pro Roma pugnavi. Sicut nunc vis servire Julio, ita bellum gessisti, ut Pompejum defenderes, non ut patriam liberares: & ideo victi sumus. SCHOL.

258 NON IN REGNA LABORAS] i. e. an ideotibi displicet bellum; quia jam tuo labore alteri regnum non facturus es, sed pro te dimicabis. IDEM. *In regna laborare* est omni labore agere, ut quis regnet, seu regnum exerceat. Consule Gronov. ad Senecam de Tranq. An. c. 1. *In speciem laborant.*

259 TRI] Quia dominum neminem facies. IDEM.

259 MORIENSQUE QUOD O.] *Morerisque* Mscr. quatuor, probe. BERSM. Etiam omnes Pulmanni, & mei Codd. cum Editionibus cunctis. Aldo, (qui *moriens* intrusit) deceptus quibusdam edi-

- Quod tibi, non ducibus, vivis, ^a morerisque, ^b quod orbem
 260 Adquiris nulli, quod jam tibi vincere tutum est,
 Bella fugis, quaerisque jugum cervice ^c vacanti,
 Et nescis sine ^d rege pati? nunc causa periculi
 Digna viris. potuit ^e vestro Pompejus abuti
 Sanguine: ^f nunc patriae jugulos ensesque ^h negatis,
 265 Cum prope libertas. unum Fortuna ⁱ reliquit
 Jam tribus ^k è dominis. pudeat: plus regia Nili
 Contulit in leges, & Parthi militis arcus.
 Ite, ò degeneres, Ptolemaei munus & arma
^l Spernite. quis vestras ulla ^m putet esse nocentes
 270 Caede manus? credet faciles ⁿ sibi terga dedisse,
 Credet ab Emathiis ^o primos fugisse ^p Philippis.
 Vadite securi: meruistis iudice vitam

Caesare,

VARIAE LECTIOES.

^a vulgo moriensque quod. ^b quid B. 1. ^c vacante vulgo. ^d lege B. 1. ^e sic MSS. & Edd. vulgo vestro. ^f nostro B. 1. V. 2. R. 1. Marp. Ed. Ven. vestri P. 1. ^g non V. 1. ^h ensesque O. 1. ⁱ negatis H. ^j relinquit V. 1. H. Ed. V. ^k ex B. 1. V. 1. ^l pt. Spernite munus, armaque V. 1. ^m putat B. 2. R. 1. ⁿ tibi Edd. Hack. vitiose. ^o primo V. 1. ^p Philippus H.

editis, in quibus est morieris,) prioribus, eumque non secutus Alcenio, Micylio, Hortensio, aliisque. Jamque ita emendaverat Modius dicto loco: quare in textum restitui, distinctione posita ante quod, & signo interrogationis post pati. Sensus est. An ideo jam bella fugis, quod jam non laboras pro aliquo rege, & quia vivis, & moreris tibi, non ducibus, tibi que orbem adquiris, & vincis, non aliis; an ideo, dico, bella fugis, & quaeris (Forfan rectius quaerisque) jugum &c.? Immo nunc potius est dimicandum. Digna enim periculi causa, est libertas, quae uno è dominis sublato, prope adest. Malim etiam seqq. nunc patriae &c. per interrogationem legere.

261 VACANTE] Msc. vaganti. alt. vagante, & tert. vacantem. Libera ab omni servitute. BERSMANN. Vaganti vitiose exhibent. vel vagante VV. LL. Steph. duo Pulm. & mei quatuor. Vacanti Vossiani veteriores tres, Buh. Wittian. & Amstel. cum Edd. Rom. & Parm. recte. per i enim solebant desinentia in is saepe terminare, & noster passim. V. 111, 458. VI, 170. VIII, 489. &c. G. J. Vossium de Anal. og. L. 11, 12.

262 NESCI SINE REGE PATI] Absoluta locutio: nescis pati sine rege i. e. aut vitam pati nescis, aut nescis esse sine rege. ut Virgilius.

Certum est in silvis, inter spelaea ferarum
 Malle pati.

SCHOL. Adi notata ad L. v. 313.

- - - - - disce sine armis
 Posse pati.

263 DIGNA VIRIS] Hoc dicit. Nunc justius laboratis, & quaecumque sunt subeunda pericula, digne in hoc tempore perfruuntur. (sic MSS.) jam enim vobis vincendo, non alii proderitis. SCHOL.

266 PLUS REGIA NILI &c.] Hic enim (Ptolemaeus) Pompejum, illi (Parthi) Crassum percusserunt; quod libertati, & legibus prodest, duobus dominis sublati. IDEM.

269 SPERNITE] Msc. in Amstel. est vincite, & in Wittiano, Buh. Vossiano tertio, & Scholiae secundum est sternite; nullo, vel certe non idoneo sensu. Recte exponunt interpretes; contemnite arma, & munus Ptolemaei, quod per arma, & occisionem domini unius sc. Pompeji donavit nobis. In Scholiae confuse ad haec verba erant translata ea, quae pertinent ad vs. 278. Ducite Pompejos. Ptolemaei. vincite munus. unde putem, illic pro ducite, sternite in MSS. quibusdam fuisse lectum: non inepte, & ni fallor, rectius quam ducite pro, occidite etiam Pompeji filios.

269 ULLA PUTET] Nulla Msc. (Amst.) vitiose. Hoc enim dicit, quis putet, vos fortiter pugnando manus hostium caede cruentasse. BERSMANN.

- Caesare, non armis, non obsidione subacti.
 O famuli turpes, domini post * fata prioris
 275 ^b Itis ad heredem. cur non majora mereri,
 Quam vitam, veniamque ^c libet? rapiatur in ^d undas
 Infelix ^e Magni conjux, prolesque Metelli;
 Ducite Pompejos; Ptolemaei vincite munus.
 Nostra quoque inviso quisquis ^f feret ora tyranno,
 280 Non parva mercede dabit. sciat ista juvenlus
 Cervicis pretio, bene ^g se mea signa secutam.
 Quin agite, & magna meritum cum ^h caede parate:
 Ignavum scelus est tantum fuga. dixit; ⁱ & omnes

Haud

V A R I A E L E C T I O N E S .

^a terga V. 1. ^b istis O. pr. ^c juvat B. 1. ^d undis O. 1. ^e conj. Mag. MSS. & Edd. qdd. ^f ferat B. 1. V. 1. Ed. Ven. ^g mea B. 1. ^h clade B. 1. ⁱ at R. pr.

271 PRIMOS] Sunt, qui legant *patrios*. E Pharfalica pugna, quod primi è pugna recepistis patriam. HORTENS. Scilicet in Paris. Edit. A. 1512. est *patrios*; perperam, neque, quid sit, intelligo. Recepit tamen in textum Hortensius. Vulgo autem sub *credet* intelligunt *quisque*. Mihi magis placet, cum Badio propter *re sibi*, ut *Caesar* subintelligatur; quo iudice ideo meruerunt vitam.

272. VADITE SECURI] Timere nolite. Ita enim estis ignavi, ut nemo vobis credat, in civili bello aliquem vulnerasse. Quod viris est criminofum, si non nocentes sunt caede, cum gesta sint bella civilia. SCHOL.

273 NON OBSIDIONE] Hinc Claudian. Lib. 11. praef. in Eutrop.

Non acie victi, non obsidione subacti.

278 PTOLEMAEI VINCITE MUNUS] i. e. plus facite, quam videtur fecisse Ptolemaeus. Offerte victoriam Caesari, uxorem Pompeji, filios, & me ipsum. Munus Ptolemaei, caput Magni dicit, quod Caesari pro munere praeparavit (*servatum est*. Voil. pr.) SCHOL.

280 SCIAT] Probo, quod habent MSS. P. & T. *sciet*. GROT. Ed. sec. Ut congruat cum *dabit*. IDEM. Ed. tert. Ipse tamen Grotius primus mutaverat *sciet* in *sciat*: quod tam aliorum, quam mei longe plurimi agnoscunt Codices, & ego praefero. E vobis aliquis me occidendo ostendat huic juventuti, quanto pretio veneam apud Caesarem, & quam bene mea signa securus sit.

281 CERVICIS PRETIO] Intelligetis, inquit, me fuisse dignum, quem sequeretur exercitus. Nam pro cervicibus meis plura vobis dona Caesar largietur, & probabit tantum me fuisse, quem optet

occidi. SCHOL.

282 CUM CAEDE] i. e. nos occidendo vobis ingens meritum comparate. IDEM.

283 IGNAVUM SCELUS] i. e. sola fuga, nisi & nostrum interitum junxeritis, quod fugitis, criminis ignavum est. SCHOL. Mscr. *ignavi*, non male. BERSM. *Ignavi* è Weidneri Cod. placuit etiam Modio Novant. LL. Epp. cxix. Sed omnes mei cum Scholiaste servant *ignavum*, nec mutatione est opus. Jungit haec etiam Livius Lib. 1, 47. *Eo nunc pejus mutata est res, quod istis cum ignavia est scelus*.

285 EFFETAS] Mscr. *effectas*. (& Hulst. cum meo. *effectas*. Reg. sec. *ephetas* Reg. pr.) *uale*. *Effectas* dicit, fetu apum destitutas, in quibus confidere fetus. BERSM.

287 AMARUM] Hominibus, non apibus; ut Virgilius.

Et salices carpitis amaras.

SCHOL.

288 PHRYGII AERIS] Ut ait Virgilius.

Matris quate cymbala circum.

Sic ergo Cato fugientes milites sua voce revocavit: ut errantes apes aeris sono retinentur. IDEM.

288 TUM SI SONUS INCREPAT AERIS] Sunt, qui legant, *Phrygii sonus ut crepat*, ut sit: *ut* i. postquam sonus *Phrygii aeris* i. tubae; sed quia ad Corybantia aera i. pelves revocantur, nihil mutem. VERSELL. *At Phrygii sonus ut crepat aeris*. Mscr. quatuor; *Tum si sonus increpat*. sed duo *increpat*. BERSM. Ut in textu Bersmannus exhibuit, sic dederat etiam Gryphius. Pulmann. cum

R. Ste.

- Haud aliter medio revocavit ab aequore puppes,
 285 Quam, simul effetas ^a linquunt examina ceras,
 Atque oblita favi non miscent nexibus alas,
 Sed sibi ^b quaeque volat, nec jam degustat amarum
 Desidiosa thymum; ^c Phrygii sonus increpet aeris,
 Adtonitae posuere fugam, studiumque laboris
 290 ^d Floriferi repetunt, & sparsi mellis amorem:
 Gaudet in Hyblaeo securus gramine pastor
 Divitias servasse casae. sic voce Catonis
^e Inculcata viris justi patientia Martis.
 Jamque actu belli, non doctas ferre quietem,

295 Con-

VARIAE LECTIONES.

^a linquit V. 1. ^b quisque Edd. qdd. ^c tum si vulgo, & increpat. ^d floriferi vulgo. ^e incunctata B. 1.

R. Stephano edidit *Phrygia sonus ut crepat*. Vulgatae lectioni *tum si f. increpat*, quam agnoscunt quatuor MSS. Pulm. & ex meis Voss. quart. & quint. Buh. a m. sec. Oxon. uterque, & Marburg., praeverunt Edd. Veneta, Omniboni, Badii; Sulpitii, Micylli, & Hortensii. Editiones vero Romana, Parmenf. Aldi, & Colinci habent *Phrygii sonus increpat*: quam lectionem omnino confirmant tres Vossiani vetustissimi, Regius uterque, Wittian. Hulst. Amstel. & meus, aliique ab illustr. N. Heinio consulti, qui ideo ex librorum vestigiis ad Silium Ital. L. xiv, 373, hoc modo conrexit.

Ut simul &c.

Desidiosa thymum: Phrygii sonus increpat aeris.

Subintelligendo *si*; quam particulam eleganter omitti saepius docuerunt Viri docti. Vide J. F. Gronov. Observ. L. 11. c. 2. iv, 20. & Broukhuf. ad Tibull. L. 1, 7, 43. supra L. iv, 213. Eamque emendationem ut verissimillimam facile admisi, & optimis MSSis comprobata. nam licet meorum nullus habeat *increpat*, ita tamen in suorum duobus esse testatur Bersmann. & nihil est frequentius, quam vocalium *a* & *e* mutatio. Cave tamen mates cum viro ingenioso *quam in us*, quod non opus est, & vereor, ut Latinum sit. Sed forsitan simplex optimorum Codicum lectio servanda est; ut ita distinguamus.

Quam, simul &c.

Desidiosa thymum, Phrygii sonus increpat aeris.

Adtonitae &c.

Et erit sensus. Tanto effectu intonavit Cato, quanto sonus aeris Phrygii increpat, simulac examina reliquerunt favos. Sequentiaque ex abrupto

quasi addita *adtonitae* &c. (nota Synthesin; *apes* intelligit, cum *examina* praecedat) notarent praesentem illius sonitus vim. Quia etiam in tot MSSis retinetur *tum*, & Voss. unus habet *Phrygii tum sonus*, posset quis etiam conjicere *tum* ex interpretatione ortum pro *us*, quae vocula dein excidit. sed in quibusdam Pulm libris servata est. hoc modo *Phrygii ut sonus* eodem sensu, quem Heiniana, Stephani, & Pulmanni lectio dant. Quidquid sit, *Phrygii* certe retinendum est, & per *aes Phrygium* intelligenda cymbala, non tubas, ut putat Versell. De hoc *apes* revocandi more consule Cerdam ad citatum a Scholiaste Virgilii locum Lib. iv. Georg. 64. De nexibus apum multa collegit Drakenb. ad Silium 11, 217.

290 FLORIFERI] Ita reposui jubentibus MSS. Pulm. Bersm. & meis tantum non omnibus, ac Editionibus multis. Vulgo erat *florigeri*. Malim tamen cum Heinio ad eundem locum legere *florilegi*. Flores enim non ferunt, sed eligunt ad patum *apes*. Ovid. xv. Metam. 366.

Florilegae nascuntur apes:

290 SPARSI MELLIS] Sunt, qui legant *sacri*: quia Maro dixit:

Protinus aerei mellis coelestia dona.

VERSELL. Nemo interpretum monuit, quid intelligat per *sparsum mel* praeter Badium, qui explicat *scil. per flores*. Durissime certe, quare magis adridet mihi lectio, quae est in Edd. Rom. Parm. Ald. Colin. Steph. Gryph. Pulm. Bersm. *sacri mellis*; praesertim, cum eam vocem confirment vni Pulm. uterque Regius, & Voss. sec. pro var. lect. Sed vel sic latere aliud quid cum amico pu-

ss ss 3

tem;

- 295 Constituit, mentes serieque agitare ^a laborum.
^b Primum litoreis miles lassatur harenis.
 Proximus in muros, & moenia Cyrenarum
 Est labor: exclusus nulla se vindicat ira:
^c Poenaque ^d de victis ^e sola est, vicisse, Catoni.
 300 Inde peti placuit Libyci ^f contermina Mauris
 Regna Jubae; ^g sed iter mediis Natura ^h vetabat
 Syrtibus: has audax sperat sibi cedere virtus.
 Syrtes, vel ⁱ primam mundo Natura figuram
 Cum daret, in dubio ^k pelagi terraeque ^l reliquit:
 305 ^m (Nam neque subsedit penitus, quo stagna profundum
 Acciperet, nec se defendit ab aequore tellus,
 Ambigua ⁿ sed lege ^o loci jacet invia sedes:

Acquo-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a malorum B. ^b primus A. ^c poena est P. I. ^d devictos Marp. ^e solum v. Catonem P. I. ^f confinia Marp. ^g sed tunc B. I. ^h negatur Ed. Grot. & vulgo. ⁱ primum B. I. V. I. Buh. a m. pr. ^k terras pelagique B. I. V. I. ^l reliquit V. I. Edd. Ven. Br. ^m jam M. ⁿ sub l. A. non male. ^o soli H.

tem; nempe *spreti mellis*. Colligunt rursus mel, quod antea oblitas favi spreverant; posses conjicere etiam *feri*.

295 CONSTITUIT] Sc. Cato. Erit ordo. Jamque mentes quietem ferre non doctas actu belli, & serie laborum agitare constituit. *Serie* i. diuturno labore. SCHOL. i. e. Statuit, & proposuit, mentes s. militum, doctas actu belli i. aduetas bello non ferre quietem, & agitare sup. eas seriei. continuatione laborum. Secundum Sulpitium videtur ordo. Cato constituit jam i. paravit mentes militum non doctas i. nescias ferre quietem actu i. e. propter exercitium belli, sed sic desideres verbum. Nescias enim, quid eos facere constituerit, & si dicas *serie agitare laborum*, vacabit quae unde malim dicere. *constituit non ferre* i. e. ut non ferant, & *agitare* i. ut agitent. ASCENS. Mirifice hic se torquet Badius Ascens. & tandem videtur legere *seriemque agitare*; ut est etiam in Edd. primis, Mic. Hortens. aliisque, ac MSS. octo recentioribus, ac Regio pr. Verum *serie* retinet, & optime construit Scholiastes. Ex militari, & omnibus prudentibus ducibus observata disciplina, Cato quoque decrevit agitare, sive exercere actionibus bellicis, & laboribus quotidianis mentes militum, qui quietem ferre non didicerunt, & in otio semper solent esse seditiosi. Scio, quomodo defendi possit *seriem* ut scilicet bis repetatur *agitare* duabus vicinis sibi significationibus, *agitare mentes militum*, & ipse

agitare seriem laborum. Ego tamen malim ceteros optimos Codd. & viros doctos sequi, legendo *serie*; quod confirmant sequentia.

296 LASSATUR] Msc. *laxatur* (*laxatur* Voss. I.) minus probe. BERSM.

299 POENAEQUE DE VICTIS S. E. V. CATONI] Hoc est. Sufficiebat Catoni ad vindictam, quod superabat: poenam nullam ulterius exigebat a victis. SCHOL. *Catonem*. Plutarchus Catonem receptum scribit à Cyrenensibus, cum paucis ante diebus exclusissent Labienum. *Catoni* Msc. duo. BERSM. *De victis sola est vicisse, Catoni*. Antea ubique fuit *devictis*. *Catoni* autem habent & MSS. Cato non aliam, inquit, poenam sumit de hostibus, praeter ipsum vincere: contentus fuit sola victoria, id illi supplicii satis visum. GROTIUS. *Devictis* una voce, quomodo Grotius dixit, antea ubique fuisse, non vidi, nisi in Omnib. Steph. Gryph. Pulm. & Bersm. Edd. male. Jam olim haec bene explicuit Badius. Recte etiam *Catoni* restituit Grotius, adstipulantibus sex Pulm. met. que cum Scholiaste omnibus praeter duos, vel tres. *Catonis* Amstel. & Edd. Rom. ac Parm.

300 LIBYCI] Ita primus excudendum curavit Aldus; quam lectionem nonnulli Mss. & inter eos Regius pr. Witt. Buh. a m. sec. ac Voss. tert. confirmant. Nam licet sit Numida Juba, rex tamen erat *Libycae gentis*, Lib. IV, 669. Joseph. L. XVII. Antiq. c. ult. aliisque, unde & abbi *Libys* à nostro vocatur. In ceteris MSS. & Edd. ante Aldum erat

- Aequora fracta vadis, abruptaque terra profundo,
Et post multa sonant projecti litora fluctus.
310 Sic male deseruit, nullosque exegit in usus
Hanc partem natura sui.) vel * plenior alto
Olim Syrtis erat pelago, penitusque natabat;
Sed rapidus Titan ponto sua lumina pascens,
Aequora subduxit zonae vicina perustae:
315 Et nunc pontus adhuc, Phoebosiccante, repugnat.
Mox, ubi damnosum^b radios^c admoverit aevum,
Tellus Syrtis erit: ^d nam jam brevis unda superne
Innatat, & late peritulum deficit aequor.
Ut primum remis actum mare propulit^e omne
320 Classis onus, densis fremuit niger imbris Auster,

In sua

VARIAS LECTIOES.

a plenior B.1. b radios B.1.R. pr. O. pr. c amoverit A. d quis R.1. e omne O.1.

erat Libycis. Ut per Mauros Libyco intelligat auctor Mauros Caesarienses ad differentiam Mauritaniae Tingitanae. Ita si legas: ordo verborum & metri sonus nescio quomodo, videtur concinnior, ac suavior. Sed minime damno receptam nunc lectionem.

301 NATURA VETABAT] Non video rationem, cur Grotius verbum *vetabat* mutaverit in *negabat*, quod est in solis duobus Berlm. & duobus meislibris. *Negabat* tamen sequentes Editores retinuerunt, praeter Maittaire, quia ille sequitur Gryphium. Rectum est *vetabat*; quare revocavi ex ceteris omnibus MSS. Ovid. Ep. xiii, 131.

Quo ruitis, Danae: ventos audite vetantes.
vetarat Reg. pr. & Hult.

303 SYRTES] V. Sallustius Jug. c. 78. Mela L. 1, 7. Pinius L. v, 4. Solinus c. 27. Apulei. Apol. p. 68. Servius ad Aeneid. v, 60. BROUKHUS.

304 IN DUBIO] Ut terra accipi posset, & mare. Nam &c. parenthesis. SCHOL.

305 NEQUE SUBSEDIT &c.] Ut mare esset: *ne se defendit*, ut altior facta imaginem terrae possideret. IDEM.

309 SONANT] Ed. Parm. *sonant*: de quarum vocum crebra permutatione egi ad Lib. 1, 578. Recte exponit Scholiast. *post multa litora* dorsa stagni, sive Syrtium, post quae tantum plenum sit mare, in harenarum cumulos resonans.

309 LITORA] Legitur & *litore projecti fluctus*. *litora* posuit dorsa stagni, quae inter fluctus apparebant; ubi tantum percussa unda resonabat. SCHOL.

310 MALE DESERUIT] In nostram perniciem exponit Servius ad Aeneid. 11, 23. 17, 8.

310 NULLOS IN USUS] Quia Syrtis harenosa sunt loca in mari. SCHOL.

312 PELAGO] Hoc dicit, quod ante Syrtis ipsae sic plenae fuerint undis, ut essent maria; sed per secula infinita sol inde exhauriens aquas, quibus ignem suum nutrire perhibetur, loca illa pene siccavit, sicut ipse alibi dicit.

Adstraxis nubes, non pabula flammae.

SCHOL.

316 DAMNOSUM] Per quod cuncta dispareunt. IDEM.

317 TELLUS] Quae nunc Syrtis est, tunc erit tellus. Vult autem, accessum temporis eam posse siccare. IDEM.

317 SUPERNE] i. desuper. ut Horatius.

- - - *faciem formosa superne:*

IDEM.

319 REMIS ACTUM MARE] *actum mare* non male MS. P. GROT. In Regio primo a m. pr. fuerat *siccum*: unde cum Ill. Heinsio, cui etiam placebat *actum*, posses conjicere *seclum*: quomodo passim *secari*, *seriri*, *felli* mare dicitur, ut Ovid. L. xi. Metam. 463.

Aequalique ictu scindunt freta.

At ceteri Msti retinent *actum*, & bene. Valer. Flacc. L. 11, 77.

Certatim remis agitur mare.

ubi vide Celeb. Burmannum.

319 PROTULIT] *Propulit*. Mscr. tria, & Libri pleri-

In sua regna furens: tentatum classibus aequor
Turbine defendit, longeque à Syrtibus undas
Egit, & inlato confregit litore pontum.

325 Tum, quarum recto^b deprendit carbasa malo
Eripuit nautis, frustra^cque rudentibus^c ausis
Vela negare Noto, spatium vicere carinae,
Atque ultra proram tumuit sinus. omnia siquis
Providus antennae^d subfixit lintea summae,
Vincitur, & nudis avertitur armamentis.

330 Sors

V A R I A E L E C T I O N E S.

a Tunc MSS. & Edd. qdd. b deprendis Marp. c ausis R. pr. d suffigis B. i.

plerique. BERSM. Recte Grotius reponi iussit *propulit*, ut in sex etiam Pulm. & omnibus est meis libris praeter Hult. *persulit*. Ediderunt *protulit* Parm. Ald. Col. Steph. Gryph. alique. Perperam vero interpretes *Classis unus*, sive pro militibus classe vectis, sive pro classe onusta (V. ad Lib. VII, 127. *Puppis unus*) capiunt in accusativo, cum sit nominativus; *mare* vero accusat. Mare actum remis non propellit classem, sive nautas; sed classis, & remiges propellunt mare. Propert. Lib. III, 21, 11.

Tuque tuo Colchum propellas remige Phasim.

Sic

Impellite properantibus aequora remis.

Ovid. L. III. Metam. 657. Adde Senec. Agam. 161, 431. *Propelli* quidem navis dicitur, sed à remige, vel vento, non à mari. Lib. III, 1.

Propulit ut classem velis cedensibus Ausler.

Seneca Hippol 181.

*Sic cum gravatam navita adversa ratem
Propellit unda, cedit in vanum labor.*

Propert. III, 20, 11.

Nunc agite, o socii, propellite in aequora navim.

Utroque Propertii loco videndus Passeratius.

321 IN SUA REGNA] i. e. mare, ubi obtinet potestatem. SCHOL. V. ad L. I, 155.

322 DEFENDIT] Ipse Ausler scilicet, ut tentari, sive intrari à classibus non posset. IDEM.

323 INLATO C. LITORE] Potest sic accipi in *lato*, ut duae partes sint, & sit hic sensus longe à Syrtibus undas egit i. e. de longinquo à Syrtibus undas inpulit, in Syrtes scilicet, & in lato confr. l. p. Iplas Syrtes *latus litus* accipimus. ut ventus, quos fluctus à Syrtibus in mare traxerit, eosdem fregerit in litore lato, ut non venerint ad litus. Hoc ad celeritatem posuit exprimendam. SCHOL.

LIAS. Voss. sec. Msc. *inlato*, alter. in *alto*, mendose. Intelligit autem cumulos arenae ingestos interruptis undis. BERSM. Emenda ex MS. P. *In lato confregit litore pontum*. Id est, non in vadis. GROT. Ed. sec. Scholiastes manucriptus videtur legisse *contraxis*. Sed & contrahi, id est, interrumpi mare non male dicitur, illatis eo arenarum aggeribus, quos poetice *litus* vocat, quia à litore veniebant. IDEM. Ed. tert. Confusa in Mss. sunt Scholiastae verba. Satis tamen patet ex eo alius lectum fuisse duabus vocibus in *lato*: quomodo exaratur etiam in tribus Voss. & Amstel. ac Edd. à Taberio procuratis. *latus litus* esset dictum, ut *multa litora* vs. 309. Sed non opus est, ut Grotius etiam vidit in tertis curis. Ventus longe à Syrtibus repulit fluctus, ne possit navigari; & pro his substituit, ac intulit *litora*, seu harenarum cumulos, & sic interpositis hic illic arenis (c. 335.) confregit, sive abruptit pontum, prius continuum. Male quidam videntur, si Scholiastae credi fas est, intellexisse, undas in Syrtes esse inpulsa, & in litore fractas: Contrarium dicit poeta. Sic L. I, 498.

qualis cum turbidus Ausler

Repulit à Libycis immensum Syrtibus aequor.

Silius Ital. L. XVII, 247.

*Primus, se adtolleus Nasamonum sedibus Ausler
Nudavis Syrtim corrupta nubilus unda.*

324 QUARUM &c.] Unus Berlimanni Codex legit *quorum*, ut ad nautas referas. Ut vulgo tamen editur & vs. 331. *Quaecumque levatae*, rectum est, intelligendo *classes*, sive naves ex vs. 321. (V. ad L. VII, 575.) Horum autem verborum hic est sensus. Ausler eripuit è manu, sive è potestate, & regimine iis nautis carbasa, quorum, sive quarum navium carbasa deprendit recto i. e. *stanti*, id est, ut vocant, malo pendentia; & licet nautae frustra ausi sint per adtractos rudentes vela negare Noto, sive contrahere vela, & deponere malum (con-

fer

330 Sors melior classi, quae fluctibus incidit altis,
Et certo jactata ^a mari. quaecumque, levatae
Arboribus ^b caesis, flatum ^c effudère prementem;
Abstulit has ^d liber, ventis contraria volvens,
Aestus, & ^e obnixum victor ^f detrussit in ^g Austrum.

335 Has vada destituunt, atque interrupta profundo
Terra ferit puppes: dubioque obnoxia fato
Pars sedet ^h una ratis, pars altera pendet in ⁱ undis.
^j Tunc magis in pactum brevibus mare, terraque saevit

Obvia

VARIAE LECTIONES

a mari est B. 2. V. 2. O. 1. W. Marp. in quo margini tantum adscripti sunt vincitur usque ad prementem.
b xelxis B. 1. c effugere V. 1. pro var. lect. d vulgo ventis liber. e obnoxium A. meus, Hort. m. f detru-
dit V. 1. decurris Marp. detruxit H. destruxit Ed. Ven. deduxit O. pr. g altum R. pr. a m. pr. h ima P. 1.
B. 1. V. 1. i unda Marp. k Tumal. nunc V. pr. pro var. lect.

fer L. VIII, 560.) carbasa tamen vi aultri vicere spatium carinae, eorumque velorum sinus tumuit ultra proram, sive expansus est extra spatium nat-
tis.

326 NEGARE N., SPATIUM VICERE CARINAE]
i. e. cum velient quidam vela deponere, sic infla-
ra sunt vento, ut extra (*ultra* Voss. pr.) spatium
navis exirent. SCHOL.

327 Si quis] Dicit & illos victos, qui adhuc
vela erecta habebant, & illos, qui deponere coe-
perant. IDEM.

330 ALTIS] Mari enim medio non est de tem-
pestate discrimen. IDEM.

332 ARBORIBUS CAESIS] i.e. quae carentes velis
vim venti adversantis evaserant. IDEM.

332 EFFUDERE PRÆMENTEM] Sic primus, quod sciam, edidit Grotius, an ex suis Codicibus, incertum est; quoniam nihil more suo monuit. *Præmentem* certe invenit Berfmannus in uno, estque in Marp. & Oxon. primo. *furentem* Oxon. sec. Ceteri MSS. & Edd. *fremensem*: quo verbo in descriptione vehementis venti passim poëtas uti, notum est. Sic modo vs. 320. *fremuit Ausfer*. Mihi tamen valde adridet hoc loco *præmentem*. Locutio enim desumpta est ab equis, excutientibus seu effudentibus irenum, vel jugum, quod eos premit, sive illis *incumbis*, quod verbum passim etiam noster, & alii de vento usurpant: ut monitum est alibi. Equo navem comparant non raro poëtae. Virgil. L. vi. Aen. 1.

- - - *classique inmittis habenas.*
Valer. Flacc. L. 1; 687.

- - volat inmissis cava pinus habenis.
14, 679.

*Sed neque permittis jam fundere reflect batenis
Vela, nec enis remis posse.*

ubi vide Celeb. Burmannum. Noster autem etiam aliis rebus hanc adhibuit metaphoram. Sic *excutere frutum* L. 1, 77. *excutere clades* VIII, 269. Optime etiam obponuntur *levatas*, & *prementem*. Immo *prementem ventum* dixit etiam Seneca in Phœniss. 419.

- - - qualis infano ratis
Premente vento rapitur.

Effudere igitur erit: passae sunt ventum incassum se transisse, nihilque laesisse; cum caeso malo nihil quaterere posset ventus, sed per inanem aëra ferri deberet. Atque ita capiendus mihi videtur locus Valer. Flacci L. iv, 273. de Polluce.

Us deinde arguentes effudit nubibus iras,
Ardoremque viri, paulatim insurgere fesso
Integer.

Effusa passim dicuntur vana, & inania. Consulte
Cel. Burmann. ad ejusdem libri v. l. 304.

333 VENTIS LIBER] Msc. P.
Abstulit hasliber, ventis contraria volvens;
Aestus.

Melius. GROT. Haud dubie melius, nec aliter
verborum ordo se habet in tribus Bersm. & quin-
decim meis cum Edd. Veneta, Brix. & Me-
diol. *ventus liber aestus* hic nihil est: sed *liber aestus*;
volvens contraria ventis. aestus, qui contra ventum
se impellit. Vide Lib. v. Senec. Thyest. vs. 438.

336 DUBIO FACTO] Utrum mergatur, an hac
reat. SCHOL.

337 PARS] Seneca in Agam. 571. v

Haerent acutis rupibus fixae rates:

Has inopis undas brevis comminunt vada.

Pars vehitur hujus prima, pars scopulo sedet.

338 IMPACTUM BREVIUS } i. Syrtibus. Naves
enim violenter illae commotam terram altius

Te 11

CXCG

- Obvia consurgens: quamvis elusus ab Austro,
 340 Saepe tamen ^a cumulos fluctus non ^b vincit harenar.
 Eminent in tergo pelagi procul omnibus arvis,
 Inviolatus ^c aqua, sicci ^d jam pulveris agger.
 Stant miseri nautae, terraeque haerente carina,
 Litora nulla vident. sic partem intercipit aequor;
 345 Pars ratiun major regimen, clavumque secuta est,
 Tuta ^e fuga; nautasque loci sortita peritos,
^f Torpentem Tritonos adit ^g inlacta paludem.

Hanc,

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a tumulus O. 1. ^b vicis B. 2. W. & Edd. pleraque male. ^c aquae V. quart. Ox. pr. ^d nam B. 2. ^e decit in A. & Ed. Pulm. ^f fugae V. sext. non male. ^g non lacta A. h. Terrentem R. pr. V. 1. a m. sec.

crexerunt, & sic magis vadosum mare habere coeperunt. SCHOL. *Inpactis brevibus*. Mscr. tria, *inpactum brevius*, & quart. *inpactum est brevius*. Fortasse rectum fuerit, *inpactum brevibus mare*. Brevia autem sunt loca in mari vadosa. Virgil. in *Brevia & Syrtis*. BERSM. Cum Grotio emendationem Berlimanni recepi, quam confirmant quatuor optimi Vossiani, & Hult. Codd. & Rom. ac Schol. in ceteris est *brevius*. *Inpactum* etiam pro *inpactis*, ut erat vulgo, habent plerique MSS. & Edd. Omniboni, Badii &c. cum Modio Novant. LL. Ep. cxix. Mare, liberum prae nave obstante cursum non habens, est magis in brevibus, sive vada inlitum. de verbo *impingere* consule Heinsium, & Drakenb. ad S. lum L. 1. 646.

- - - - - *fluctus*
 Si prohibere piger, vestras impinget in urbes.

Inpactum brevius mare condensatum magis vadosum mare exponunt, non omnino male, si plurimos MSS. sequimur. *Inpactum brevius* Amstel. *inpactum* Ed. Ven.

338 TERRAEQUE SAEPE O. CONSURGENS] Mscr. tria *saevit*. recte. BERSM. Ita quoque correxerat Modius ibidem. & jam ediderant *saevit* Venti, Sulpit. Alcenf. & Micyllus, quos cum Grotio secutus sum. Ex meis tamen MSS. tantum habent *saevit* Voss. sec. a m. sec. *saeva* Voss. tert. & pro *consurgens* in Marpurg. *consurgit*. Quare praetero hanc lectionem.

- - - - - *terraeque saeva*
 Obvia consurgit.

Et certe mare, quod brevibus magis erat inpactum, aequae ac terra circa haerentem navem mari obvia, & saeva resistens, consurrexit, ita tamen ut cumulos harenarum vincere non potuerit, quibus tamquam aggeri navis erat cincta, ut ait Virgi-

lius L. 1. Aen. 122.

Inluditque vadis atque aggeri cingit harenas.

339 ELISUS] Repercussus ab Austro. Dicit majores harenarum cumulos, & aggeres fuisse, quam fluctuum. SCHOL.

341 PROCL OMNIBUS ARVIS] i. e. longius, quam quaecumque sunt arva, sublatus est. Hoc est, in modum montis erigitur, & eminent omnibus terris. IDEM. Non cepit sensum auctoris Scholiastes. Lucanus dicit aggerem arenarum siccum, & ab aqua inviolatum eminuisse in pelago, remotum ab continenti, ita ut haerent nautae, nec tamen litora viderent. Unde simul patet male etiam in variis Steph. lect. tribus Pulm. duobus Bersm. & septem meis cum Voss. primi var. lect. scribi *undis*; quasi esset *procul eminet omnibus undis*. praestat vulgatum.

344 LITORA NULLA] In medio cum mari haec vult contigisse. SCHOL.

345 QUEM] Tritonem dicit. *concha* sc. marina, qua pro tuba utebatur. IDEM.

348 PONTUS] Msc. *portus*, male. BERSM.

349 PERFLANTEM MURNURA] Quid est *perflare murmur*? non satis ego intelligo. In tribus Pulm. MSS. uno Bersm. Voss. primo, sec. quarto, & Wittiano, Edd. Sulpit. Bad. Paris. Mic. & Hortens. est *litora*; ita tamen ut in Voss. pr. & Witt. superscriptum sit *murmura*. in Hult. *perflantem*. Latet aliquid minus sanum, quod vidit etiam N. Heinsius ad Valer. Flacc. L. VII, 604. legens *marmora* i. e. aequora. *Marmor* enim pro mari saepe usurpatum à poetis: Consule. Cerdam ad Virgil. L. 1. Georg. 254.

- - - - - *infidam remis impellere marmor.*

Eamque conjecturam quoque libri sui margini adscripserat Fr. Junius. *perflare marmora* ergo idem esset,

Hanc, ut fama, Deus, quem toto litore pontus
 Audit, ventosa perflantem murmura concha,
 350 Hanc & Pallas amat; patrio quae vertice nata
 Terrarum primam Libyen (*nam proxima coelo est,
 Ut probat ipse ^b calor) tetigit; stagnique quieta
^c Vultus vidit aqua, posuitque in margine plantas,
 Et se dilecta Tritonida dixit ab unda.
 355 Quam juxta ^d Lethon tacitus ^e praelabatur amnis,
 Infernis; ut fama, trahens obliviam ^f venis:

Atque

VARIAE LECTIOES.

a jam V. r. b calor VV. LL. Steph. c cultum A. d vulgo Lethes. e praelabatur Marp. f ripis P. r. V. sec. pro var. lect. V. L. 111, 28.

esset, quod ait Virgil. L. vi. Aen. 171.

- - - cava dum personat aequora concha.

Hac constructione perflare utitur idem L. i. Aen. 83. de ventis.

Et terras turbine perflant.

Silius Ital. L. xi, 582.

- - - fumantem turbine perflans

Ignorantium aures.

Verum tamen quo minus credam, hanc locutionem probam esse, facit tum marmoris vox, tam simpliciter pro aequate non poni solita, tum praecedens vox ponti. Quae enim haec foret loquendi ratio: Pontus audit Tritonida, perflantem pontum i. e. se ipsum. Eodem jure possemus ex MSS. admittere litora, ut apud Ovid. L. i. Metam. 337.

Buccina, quae medio concepit ut aëra ponto,
 Litore voce replet, sub utroque jacentia Phoebo.

Nisi & litore jam praecessisset. Quare potius perflantem corruptum esse ex veriore composito proflantem. Virgil. Aen. ix, 325.

- - - proflabat pectore somnum.

Sidon. Apollin. Carm. v, 25. Tiberis.

Proflabat madidum per guttura glauca soporem.

Frontin. L. ii. c. 2. §. 7. Volturum amnem ingentes auras mane proflare. Sic MSS. vulgo etiam perflare. Proflare murmura vero Lucanus adposite dixit tam tubae sono (vide Propert. L. iv, 4, 10. & ibi Passerat) quam maris strepitui, quem passim murmur vocari, nemo nescit.

350 PATRIO QUOD V.] Alii legunt, patrioque ^a vertice, ut sit quae pro quod. VERSELL. Patrioque ev. Mic. (& Bad.) quod vertice. quae vertice C. P. L. O. F. & Canterus Nov. Lect. L. 111. cap. 11. PULM. Quae v. Ita correximus hunc

locum ex duobus Msc. cum antea legeretur patrioque ^a vertice. BERSM. Quae v. recte emendarunt viri docti, quod in duodecim meis quoque scribitur, & Ed. Veneta. In quibusdam Edd. & scriptis quae e. Rectius tum esset quia.

353 VULTUS] Sc. suos, eum ad tibus cecinit. ^a TRITONIDA declinavit. SCHOL. Hic non ad tibus cecinit Pallas, sed ad Maeandrum, in quem easjecit. consule interpretes Propert. L. 11, 23, 85.

Quae non jure vado Maeandri jacta natasti,

Turpia cum faceret Palladis ora tumor.

354 TRITONIDA] V. Mela L. i. c. 7. Festus; Servius ad Aen. 11, 170. Partholius in Epist. p. 181. BROUKHUS.

355 QUAM JUXTA] Legitur & quem: si quem legimus i. locum; si quam i. paludem Tritonida. SCHOL. Lethen amnem ad extremum Syrtium cornu in Africa esse constat, & Berenicen urbem alluere, sed multi opinantur inundatione Lethes infernalis eam huc erumpere, ut hoc loco poeta canit. Lethe apud inferos oblivionis flumen fingitur, unde dicuntur omnium in vita gestarum rerum oblivionem haurire animae. 249*, oblivio est. Hinc Lethaeus. Lucanus alibi.

Non me Lethaeae conjux obliviae ripae
 Immemorem fecere sui.

Glareanus hunc enarrans locum, hunc amnem; inquit, Berenici propinquum ex Solino refert Sulpitius, longo certe tractu, à Tritone palude. Idem dico de Hesperidum hortis, quos Ptolemaeus in Cyrenaica ponit, ad Lathonem fluvium, non ad Tritonem paludem. Cum Ptolomaeo sentit Strabo lib. ultimo, ubi Lathonis, & Hesperidum paludis facit mentionem. Caeterum de hortis nihil. Porro si Cato ad Tritonis paludem ex Cyrenaica venit, ut hic poeta paulo post sentire videtur,

- Atque infopiti quondam tutela draconis,
 Hesperidum pauper spoliatis frondibus hortus.
 Invidus, annoso * famam qui derogat aevo,
 360 Qui vates ad vera vocat. Fuit aurea silva,
 Divitiisque graves, & fulvo germine rami,
 Virgineusque chorus, nitidi custodia luci,
 Et numquam somno damnatus lumina serpens,
 Robora complexus rutilo curvata metallo.
 365 Abstulit arboribus pretium, ^b nemorique laborem
 Alcides: passusque inopes sine pondere ramos,

* Retulit

V A R I A E L E C T I O N E S.

a MSS. & Edd. plerique *quisam*. ^b *nemorisque* V. pr. a m. pr. & Edd. multi.

detur, ac inde ad Hammonis templum abiit, mire prolongavit iter, quippe longe brevius habiturus, ex Cyrenaica ad idem templum. Sed video Romanis Africam littore tenuis notam fuisse, interiora ejus obscura duntaxat relatione hominum accepisse. Quod ex Sallustio, Livioque, & hoc adeo poeta satis luculenter apparet, & nos annotationibus in eos tres auctores scriptis lectori sub oculos posuimus. Quapropter minime sollicitos nos esse oportet, cum ad Ptolemaicam descriptionem non omnia respondere viderit. Haec GLAREAN. Sunt, qui Lethen in Hispaniis collocant, & Labi ex Celtiberis, & Vacceis. HORTENS. Hunc, amnem esse juxta Berenicen, seu *Ερπιδαν* recte monent viri docti: quibus omnino adde I. Vossium ad Melam Lib. 1. c. 8.

355 LETHES] Videtur hunc locum Silius, perpetuus Lucani imitator expressisse Lib. 1, 236.

Infernae populis referens obliviam Lethes.

Nam errore forsitan nominis utrique fluvio tam Afro, quam Hispano adscripserunt veteres oblivionis vim. Unde factum, ut Interpretes *Lethes* vocem sanam hoc loco esse crediderunt. *Amnis Lethes*, enim ab auctore posset esse dictum ut *flumen Rheni*. & sexcenta talia. *Ληθη* vocatur quoque Straboni. Sed ab aliis hic fluvius nominatur *Lethon*, vel *Lathon*. Quod nobis hic servarunt vetustissimi Codd. quippe Regius prim. Vossian. prim. & tert. habent *Lethon*, Vossian. sec. *Loethon*, Wittian. *Lethes*, Vossian. sext. *Lethens*, Buher. *quem j. Lates*. Unice verum est *Lathon*; quam lectionem, ab I. Vossio ad Melam L. 1. c. 8. jam approbatam in textum recepi. Consulto Doct. Harduin. ad Plinium L. v. c. 5. *Berenice in Syrtis extimo cornu est quondam vocata Hesperidum* &c.

Nec procul ante oppidum fluvius Lethon. Solinus c. 30. *Circa extimum Syrtium cornu Berenicen civitatem adluit Lethon amnis inferna, ut putant, exundatione prorumpens, & apud pristinos vates laetice memoratus oblivionis.*

355 TACITUS] i. magnus. ut Virgilius.

- - *tacitum obsedis limen Amatae.*

SCHOL. Ineptus. V. Serv. ad Aen. x, 227.

357 INSOPITI QUONDAM] Juxta Lethona (*Λαθηον* MS.) horti Atlantis, cujus sunt Hesperides filiae, a quibus Hercules aurea mala diripuit; ut Virgilius. *Tutela* i. quem ipse tuetur. SCHOLIAST.

358 PAUPER] Postquam arbori poma sublata sunt. IDEM.

358 SPOLIATIS FRONDIBUS] Msc. *spoliatus*, recte. BERSM. Ita quoque Weidneri Cod. & recentior Vossian., placebatque Modio, Novant. LL. Ep. cxix. Male, si quid video. Nam praeterquam quod langueret versus, & *pauper* esset plane otiosum; hortus ab Hercule non spoliatus est frondibus, aut arboribus; sed illae sunt spoliatae malis; unde pauper factus est hortus; quia *abstulit arboribus pretium*, ut ait vs. 365. Hinc in nummis pingitur Hercules manu sua poma ab arbore decerpens, pendente ex ea Ladone serpente mortuo. Eorum typos vide in notis Ill. Spanhem. ad Callimach. p. 670. & ad Pompon. Melam ex Ed. Gronov. Lib. 111. c. 10. pro *hortus* Voss. quatuor, Reg. pr. alique cum Ed. Ven. & Paris. *ortus*. Vide Dausq. Orthogr. p. 2. hac voce.

359 ANNOSO] Hortus ipse, dum, quae tunc habuit mala, nunc non habet, facit, ne quis-

cie:

- Retulit Argolico fulgentia poma tyranno.
His igitur depulsa locis, ejectaque classis
Syrtibus, haud^c ultra Garamantidas adrigit undas:
370^c Sed duce Pompejo Libyae melioris in oris
Manfit. at inpatiens virtus haerere^d Catonis
Audet in ignotas^e agmen committere gentes,
Armorum fidens, &^f terra cingere Syrtim.
Haec eadem suadebat hiems, quae clauserat aequor:
375 Et spes^h imber erat, nimios metuentibus^b ignes;
Ut neque sole viam, necⁱ duro frigore saevam,

Inde po-

VARIAE LECTIOES.

^a Sic MSS. & Edd. Omnib. vulgo *rett.* V. ad L. III, 113. *detulit* B. 1. V. 1. ^b F. *ultra*. ^c *sub* VV. LL. Steph. P. 1. Edd. Sulp. Par. Mic. Hort. ^d *Catonis* B. 1. ^e *agmen* M. ^f *terrae* A. ^g *imbris* B. 2. V. 1. Marp. H. A. W. a m. sec. Hort. m. ^h *aestus* B. 1. V. 1. ⁱ *diro* Ed. Parm.

credat, umquam mala aurea procreata. SCHOLIAST.

361 DIVITIISQUE GRAVES, ET] Editiones primas, ut & Grotii, secutus sum; in Sulpit. Ald. Badii, Par. Col. Steph. Gryph. Hortens. Pulm. & Bersm. Edd. est *gravis*, ut ad *silva* referatur. quod praeter duos Pulm. & Bersm. etiam est in sex meis, ac defendi posset iis, quae notavimus ad Lib. 11, 338. Plurimos tamen Codd. sequi malui. *rami graves divitiis & germine fulvo* est *in dia duo*; ut v. 345. *regimen clavumque*, & passim tam apud nostrum, quam alios, ut notum est.

361 FULVO] Msc. *flavo*; minus apte, cum de pomis loquatur aureis. Tibull.

Divitias alius fulvo sibi congerat auro.

BERSM.

365 LABOREM] Tanquam in his malis ferendis nemus pondere laboraret, aut ei labor esset, ut gigneret. SCHOL. *Laborem* dicit; quia antea curvabantur pondere rami, & partu suo laborabant.

366 INOPES SINE PONDERE] Utrumque reddidit: quod ait *arboribus pretium*, nunc inopes: quod ait *nemorque laborem*, nunc sine pondere. SCHOL.

367 ARGOLICO] Eurystheo; ut Virgilius.

Rege sub Eurystheo, satis Junonis iniquae, Pertuleris.

IDEM.

367 TYRANNO] Msc. *Eristheo*, quod ex glossamate natum videtur. BERSM.

370. DUX POMPEJO] Hoc dicit; unam par-

tem militum adpulsam ad Libyam cum Pompejo filio, cum Catone vero aliam remansisse. SCHOL.

370 LIBYAE] Ex MSS. optimis Reg. pr. Witt. Voss. pr. & sec. aliisque cum Edd. Rom. Parm. &c. praetuli *Libyae* pro *Libyes* hoc loco, ut vitetur nimia repetitio litterae s.

373 TERRA CINGERE] i. e. circuire per terram Syrtim. SCHOL. Msc. *terram*; corrupte. Dicit enim terrestri itinere circuire, cum non esset commodum navigare. BERSM. Ita Lib. 1. *cingere pomoeria* pro *circumire*, & alia similiter; de quibus vide J. F. Gronov. Lib. 11. Observ. c. 3.

374 HAEC EADEM] Legitur & *hoc*. (Ita Voss. pr. a m. pr. & tert.) Eadem hiems, quae homines a navigatione propter tempestatem prohibebat, hoc suadebat, & spes imber erat, ut aestus timere non possint. SCHOL. Apulej. Apolog. p. 88. *hiemem alteram propter Syrtis aestus, & bestias opperendam*. BROUKHUS.

377 INDE POLO LIBYAE, HINC BRUMA] Non saevam frigore, polo Libyae hoc faciente; non saevam sole, bruma hoc faciente. SCHOL. Msc. *temperat*, mendose. Etsi anni tempus non adjuvaret aeris temperiem in regione calida. BERSM. *Temperat* vitiose etiam est in recenti Vossiano, Edd. Rom. Parm. Sulpit. & Aldi. Male autem Bersmannus ut hic capit pro *etsi*, licet. Ait auctor, spem illorum fuisse in pluvia hiemis tempore cadere solita, ut tempestas illa anni hiemalis temperaret viam per brumam, ne nimis calida esset via; per Libyae polum, ne nimio fri-

T t t t 3

gore.

Inde polo ^a Libyes, hinc bruma temperet annus:
Atque ingressurus steriles, sic fatur, harenas.

O! quibus una salus placuit, mea ^b signa ^c secutis,

380 Indomita cervice mori, componite mentes
Ad magnum virtutis opus, summosque labores.
Vadimus in ^d campos steriles, ^e exustaue mundi,
Qua nimius Titan, & raræ in fontibus undæ,
Siccaque letiferis squalent serpentibus arva.

385 Durum iter ad leges, patriæque ruentis amorem.
Per mediam Libyen veniant, atque ^f invia tentent,
Si quibus in nullo ^g positum est evadere voto,
Si quibus ire sat est. ^h neque enim mihi fallere quemquam
Est animus, rectoque metu perducere vulgus.

390 ⁱ Hi mihi sint comites, quos ipsa pericula ducent,
Qui, me teste, pati vel ^k quæ tristissima, pulcrum,

Romanum.

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Libyen W. ^b vulgo castra. ^c secuti VV. LL. Steph. B. 1. V. 1. A. Edd. Sulp. Alf. Msc. Pulm. Hort. d. *per. camp.* V. test. ^e exhaustaue W. Marp. pro var. lect. ^f omnia V. 1. ^g oppositum B. 1. ^h nec M. ⁱ MSS. & Edd. qdd. ii. ^k quæ B. 1. Marp.

gore laeva esset: quomodo recte exponunt veteres interpretes.

379 SIGNA SECUTIS] Ita inprimi curavi, ex MSS. meis novem; & primis Edd. præter Steph. Pulm. & Berlm. Codd. vulgo castra: quod profectum est à Sulpitio, & Aldo. Vide ad vs. 230.

380 INDOMITA C. MORI] Oratio Catonis. Hanc salutem dicit superesse, ut in libertate moriantur. SCHOL.

384 ARVA. DURUM ITER AD LEGES] Euntibus, inquit, ad libertatem, & ad amorem patriæ durum iter, & difficile est. Nam ad dominum qui vult ire, persfacile. IDEM. Distinctionem mutavi ex MSS. & Edd. priscais. quod bene exponit Scholiastes, ut patet ex obpositione Catonis vs. 392. Vulgo quasi per appositionem jungebant *durum iter* prioribus sic.

Durum iter. ad l. p. r. amorem
Per mediam Libyen veniant.

386 LIBYEN VENIANT] Libyam veniant Msc. sed alterum rectius: *veniant Libyen*, atque inv. BERSM.

387 IN NULLO POSITUM EST EVADERE VOTO] i. e. qui non optant evadere nec curant tegredi SCHOL. *In magnis positum adversis servare fidem.* Sil. L. XI, 163. ubi vide.

389 PERDUCERE VULGUS] Ego, inquit, nihil prosperi vobis spondeo, ut timentibus persuadeam. SCHOL. *Præducere* Hult. Rectius, ut opinor, unus Berlm. & Marp. Cod. cum Edd. Veneta, Paris. 1512. ac Hontensii *producere* i. e. ad ulterius progrediendum incere, metu, & laboribus, quos perpeti deberent, dissimulatis. Vide Graevium ad Justin. L. 1, 8. *Quippe simulata dissidentia propter vulnus acceptum refugiens, Cyrum ad angustias usque produxit.* Virgil. Ecl. 1, 73.

en, quo discordia civis
Produxit miseros.

ut ex veterrimis membranis edidit Heinsius; quæ ad locum plurate dicturum in notis, quæ pro dolor! malo fato, vel turto adhucdum latent, promittit ad Vellej. L. 11. c. 128. *Se produxit.*

390 SINT COMITES] *Sunt* Msc. duo. minus recte. BERSM. *Sunt* male tres mei, Edd. Rom. Ven. Sulp. Bad. Msc. aliaque.

391 VEL QUÆ] i. e. etiam quæ sunt tristissima. SCHOL.

392 SPONSOR SALUTIS] Ille autem, qui à me vult tibi vitam ante promitti. IDEM.

398 PRÆTENTATE] Hoc est. quod me primum pati videris, hoc & vos passuros esse promittite. IDEM.

401 Si quo &c.] Sic, inquit, omnia vobiscum acque

- Romanumque ^a putant. at qui sponse salutis
Miles eget, ^b capiturque ^c animae dulcedine, vadat
Ad dominum meliore via. dum primus harenas
395 Ingrediar, ^d primusque gradus in pulvere ponam,
Me calor aethereus feriat, mihi plena veneno
Occurrat serpens; fatoque pericula vestra
^e Praetentate meo: sitiat, quicumque bibentem
Viderit, aut umbras nemorum quicumque petentem,
400 Aestuet; aut equitem peditum praecedere ^f turmas,
Deficiat; si quo fuerit ^g discrimine notum,
Dux, an miles eam. serpens, sitis, ardor, harenac,
Dulcia virtuti. Gaudet patientia duris.
Laetius est, quoties magno sibi ^h constat, honestum.
405 Sola ⁱ potest ^k Libye ^l turba praestare ^m malorum,
Ut ⁿ deceat fugisse viros. Sic ille ^o paventes

^a Incendit

VARIAE LECTIOES.

^a putent B. 1. R. 1. ^b capiturque V. 1. ^c animi A. ^d primusque VV. LL. Steph. ^e prae-
tentante V. 1. M. Ed. Ven. ^f turbas A. ^g suber. V. sec. cum Gl. pro discrimine. ^h constat W. ⁱ potes
B. 1. ^k Libyae MSS. & Edd. qdd. ^l turbam vulgo. turba B. 1. ^m laborum B. 1. ⁿ decet V. 1. ^o salutes vulgo. cadentes VV. LL. Steph.

aeque sustinebo, ut nemo intelligat, utrum sim
Imperator, an miles. SCHOL.

403 PATIENTIA] Id est. quicumque patientes
sunt, gaudeant sibi graviora contigisse, quae to-
lerent. IDEM. Silus Ital. L. 1, 533.

^a - - - gaudetque nitefcere duris
Virtutem, & decoris pretio discrimina pensat.

404 LAETUS] Plus gratiae laus habet, quoties
difficilius comparatur. SCHOL.

405 SOLA POTEST LIBYE] Sola Libye i. e. de-
sertum Africae, potest praestare i. exhibere no-
bis turbam i. confusam multitudinem malorum
Sc. poenae i. laborum, ut deceat viros i. ho-
nestum sit viris fugisse Sc. servitutem, quia quae
in ceteris regionibus sunt toleranda, non sunt vi-
ris digna. Posset etiam interrogative legi ad con-
trarium sensum sic. Potes? sola Libye praestare tur-
bam i. tantum cumulum malorum, ut deceat
viros fugisse Sc. ab imperio ducis sui? q. d. ne-
quaquam. ASCENS. Sensus est: Cum aliis tur-
pe sit viris fugere malorum metu, quale quiddam
post pugnam Pharsalicam accidisse videri potest,
Libya, quia tot malis abundat, ignominiam ac
turpitudinem hanc tollet. Neque enim malorum
metu fugisse videbimur, cum ultro malorum tur-

bam petamus, eamque terram peragremus, unde
pius periculorum metuendum sit, quam si hosti
obviam iremus. Loquitur autem ut Stoicus. Do-
cent enim Stoici ἀνάδουλον .. voluntque a sapiente
omnem metum, ac perturbationem abesse debere.
Ut apud Ciceronem videre est, cum alibi, tum
in Quaelio. Tusculanis. MICYLL. Ob leve im-
minens periculum, nemo ob id evitandum, fu-
geret in maximum periculum. Servitus est ingens
periculum, ut eam quis fugiat, audebit in aliud
magnum periculum fugere. Atqui fugere in na-
tionem bonam, non id esset magnum, xerum in
Libyen malam nationem fugere, id demum ma-
gnum videbitur. Porro ad id nemo facile impel-
letur, nisi regente magno aliquo periculo quod
victos, & servitutem timentis fecisse, est verifi-
mile. Sed & Libya talis est, ut qui in eam fuge-
rit, dicatur habuisse ingentem causam, quod in
talem d. ventit regionem. Unde Cato, putat Li-
byen hoc praestare posse, ut omnes homines di-
cant, decentem eam fuisse fugam, ut magnanimo-
rum virosum, qui quidvis pati maluerint, quam
servitutem GLAREAN.

405 TURBA PH. M.] Sic malui ex vetustissimo Re-
gio, Buber. tribus Vossianis, Huls. uno Bersm. & Ed.
Venera scribere, quam turbam. per malorum, quae
prac-

- Incendit virtute animos, & amore laborum,
Inreducemque viam deserto limite ^b carpit:
Et, ^c sacrum parvo nomen clausura sepulcro,
410 Invasit Libye securi fata Catonis.
Tertia pars rerum ^d Libye; ^e si credere famae
Cuncta velis: ^f ar, si ventos coelumque ^g sequaris,
Pars erit Europae. ^h nec enim plus litora Nili,
Quam Scythicus Tanais, ⁱ primis à Gadibus absunt:
415 Unde Europa fugit Libyen, & litora flexu
^k Oceano ^l fecere locum: ^m sed major in unam
Orbis abìt Asiam. nam, cum communiter istae

Effundant

V A R I A E L E C T I O N E S.

a intendit Ed. Ven. b carpsit V. i. Marp. c parv. fac. MSS. & Edd. qdd. d Libye est. V. i. Ed. Ven. Libye rer. B. i. Marp. Edd. V. B. M. Libyae al. e sic reddere H. f aut B. i. ac H. A. g sequamur H. h neque B. i. Ed. Br. Asc. Mic. Hort. i quamvis ab B. i. ab P. i. k Oceani B. 3. l flexere W. m si A.

praebet, turbam potest Libye praestare, ut viros deceat fuga, alioquin viris indecora. Arguantur nimis Interpretes, & glossator, qui *turbationem malorum* exponit, ut, *quae mala sint, confundantur.*

406 PAVENTES] Msc. duo *calentes*, non male. BERSM. *Calentes* habent quoque aliquot Pulm. & plerique nostri Codd. Edd. Romana, Veneta, Grotii, & sequentium. Ceteri exhibent *paventes*: quod hic praetuli cum integerrimo Regio primo, Voss. sec. a m. prima, Voss. primo pro var. lect. eadem manu addita, & Huistii Cod. Hoc enim vulgarium militum animis plus convenit. nam omnes non erant Catones. Licet postea Catonis oratione moti, & ad tantam virtutem incensi sint, non calebant ante, sed potius pavidi erant hac in re. Eodem modo de Vulteji militibus Lib. IV. 520.

- - - sic cunctas sustulit arder
Nobilium mentes juvenum: cum sidera caeli,
Ante ducis voces, oculis humentibus omnes
Adspicerent, flexoque ursae semone paverent.
Idem, cum fortes animos praecepta subissent &c.

Mutarunt illi, qui crediderunt, *calentes* hic scribendum, quia melius convenire videbatur cum *incendis*; ut ita currentibus, ut ajunt, quasi calcar, vel ignes animis flagrantibus addiderit, ut ait auditor L. VII, 559.

408 INREDUCEM] Per quam non ipse erat rediturus. SCHOL.

409 CLAUSURA] Hic enim periturus est Cato

aliquando. *Securi* i. e. nihil timentis. IDEM.

413 PARS ERIT EUROPAE] Msc. duo (& Amst.) *Par*; depravate. BERSM. Ciacconius ad Melam L. I, I, 40. *Asiae* partem facit Silius Lib. I, 195. V. J. C. Scalig. Hypercrit. c. 6.

413 NEC ENIM PLUS &c.] Id est cum longior pars sit à Tanai ad Gades, quam à Nilo ad Gades, non est Africa pars orbis, sed potius Europae. SCHOL.

415 UNDE] A Gadibus. *Oceano*. qua intrat ad Gades. IDEM.

415 FLEXU] Malim *flexa*. GROT. *Flexo* est in duobus Berlm. Reg. pr. meo, & Edd. Rom. Parm. ac Med. *fluxu* Voss. sext. *fletu* Huist. Nil muto. *in flexum agere* infr. vers. 456. Plin. L. IV, 17. *Medioque flexu litoris*. c. 24. *magnoque litoris flexu*. & alibi. V. inf. L. X, 290. *flexu torquetur*.

417 ABIT] *Adit* pro accessit *κατὰ εὐνοίας*. liber unus *abit*. BERSM. Vitiose in Sulp. Bad. Mic. & Hort. Edd. est *adit*.

417 ISTAE] Europa, & Africa. Illa Asia (V. ad L. VII, 503. Male Hortentius *Europam* intelligit.) Nam cum Asia habeat totum Eurum; Africa vero, & Europa simul habeant Zephyrum, & ita portio sit aequa ventorum, si duas partes orbis accipimus, erit Africa potius in Europa. SCHOL.

419 DISCEDIT IN ORTUS] Haec lectio Grotio debetur, quam confirmant quatuor Pulm. & octo, vel novem mei MSS. *Discessit* Witt. *decessit* Marp. Vulgo erat, ut ceteri habent MSS. *Descendit*, sollemni variatione, jam saepius monita. In uno Pulm. est *distendit*, forsitan verius pro distenditur sive

Effundant Zephyrum; Boreae latus illa sinistrum
 • Contingens, dextrumque Noti, discedit in ^b ortus;
 420 Eurum sola tenens. • Libyae quod fertile terrae est,
 Vergit in occasus: sed & ^c haec non fontibus ullis
 Solvitur; Arctoos raris Aquilonibus imbres
 Accipit, & nostris reficit sua • rura serenis.
 In nullas vitiatur opes; non aere, ^f nec auro
 425 Excoquitur, nullo glebarum crimine, pura,
 Et penitus terra est. tantum Maurusia genti
 Robora divitiae, ^g quarum non noverat ^h usum;
 Sed citri contenta comis ⁱ vivebat, & umbra.

In ne-

VARIAB L E C T I O N E S.

a *constringens* V. 1. *contingens* Boh. b *ortum* W. V. 1. M. statim *occasum* Marp. A. male. V. ad L. 11, 588. vi, 321, 360 c *vulgo Libyae*. d *hoc* V. 1. non inepte. e *jura* B. 1. f *neque* V. 3. W. H. A. Boh. Marp. g *quorum* Marp. h *usus* O. 1. i *humebat* Marp. *viciabat* W.

sive distendit se. Confer notata ad Lib. 1, 101. & alibi.

420 LIBYCAE TERRAE] A Gryphio hoc est. *Libye*, & *Libyae* exhibent Edd. veteres, aliaeque. *Libyes*, duo Pulm. tres Bersm. & mei quinque MSS. *Libyae* unus Bersm. veterrimus Regius, Wiltianus, Boher. & Hulsii; quod recepi, nisi malis legere *Libyes* deinde verbum est. *Libye*, vel *Libya* terra, ut terra *Graecia*, *Arabia*, *Gallia* &c. De quibus aliquid dixi ad finem Lib. vii. Consule Vossium de Construct. c. 2. Vechneri Hellenol. c. 8. L. 1. Quibus adde Virgil. L. iv. Aen. 37.

quos *Africa* terra triumphis
Dives alit.

Tibull. L. 1, 10, 33.

Non tibi si pretium *Campania* terra daretur.
 & alibi saepius.

423 NOSTRIS SERENIS] Cum apud Italiam serenitas jugis est, illic imbres aguntur. Ex Italia enim sublatæ vento nubes deferuntur ad Africam. SCHOL. Hinc illud Papinii.

Cum *Libyae* Boreas Italos niger adtulit imbres.

GROT. Ed. tert. Lib. viii. Theb. 411. ubi omnino vide Lutatium. *Pharia serena* eidem Lib. v. Theb. 11. *nostris serenis* ergo est coelo Boreali, quod nobis ad Boream vergentibus est Serenum. Imitatus autem hunc locum est Valerius Flacc. L. 1, 332.

Nec de te credam nostris ingrata serenis.

Quod male ibi explicuisse Bulacum, vel ex hoc loco patet; sed & aliis locis hoc ibidem evincit Ccl.

Burmannus, quem vide.

425 NULLO GLEB. CRIMINE DIVES] i. e. non habet metalla, quibus terra corrumpitur. *Crimine dives* i. causa; ut Virgil.

- - - - - crimine ab uno
 Disce omnes. alibi *Crimen amor vestrum*.

SCHOL. N. gl. *crimine*, *pura*. Non damno quidem hanc lectionem, potestque commodo satis sensu explicari, distinctione posita ante *tò pura*, ut fecere interpretes. Verum duo veterrimi Vossiani cum Scholiaste, & recentiore Voss. exhibent *dives*. • Oppido eleganter. *Libya* non est *dives crimine glebarum* i. e. non habet aes, neque aurum, criminis causam.

426 ET PENITUS TERRA EST] Vere terra est; nam non habet aes, nec aurum. SCHOL. Sed Mscr. tria; *Et pen.* Quod non displicet. puram enim, & simplicem terram esse, dicit sine admixtione venarum. BERSM. Et recte Grotius rescripsit, ut habent MSS. plerique, & Edd. primae, exceptis Parm. Bad. & Micyll. Sic MSS. quidam in quibus Boher. Cod. paucissimi sed.

426 MAURUSIA] Mscr. *Maurisia*. Arbores, & cedri Mauritaniae, quarum usum non noverant, contenti umbris, & frondibus illarum, Maurorum sunt divitiae. BERSM. Unus etiam ex Vossianis, sed recentior *Maurisia*. Cave veto, ita scribas, licet *Mauritaniam* dicamus. Vide Servium, Pierium, & Cerdam ad Virgili L. iv. Aen. 206.

Juppiter omnipotens, cui nunc *Maurusia* pectus
 Gens opulata toris.

428 CITRI &c.] *Menjas*. Videlicet citreas. An-
 V V V V ic

In nemus ignotum nostrae venêre secures:

- 430 Extremoque epulas, mensasque petimus ab orbe.
 At quaecumque vagam Syrtim complectitur ora
 Sub nimio projecta die, vicina perusti
 Aetheris, exurit messes, & pulvere Bacchum
 Enecat, & nulla putris radice ^b tenetur.
 435 Temperies vitalis abest; & nulla sub illa
 Cura Jovis terra est: Natura deside torpet
 Orbis, & inmotis annum non sentit harenis.
 Hoc tam segne solum raras tamen exerit herbas,

Quas

V A R I A E L E C T I O N E S.

a vulgo *petivimus* o. A. b al. *tuerur* V. sec.

te Ciceronianam mensam nullius vetustior memoria est: habuit enim & ex cedro & ex thya. SULPIT. Apparet Sulpitium *Cedrum*, pro *Citro*, hoc loco legere, quo quidem modo etiam in vulgaris editionibus Plinii legitur, libro XIII. capite 15. Omnibonus autem *Citri* quidem nomen retinet, sed de eo *Citro* dictum accipit, quam Medicam atque Assyriam alio nomine dici Plinius ait libro XV. cap. 14. A quo & *sivria poma* nominantur. Eo adductus videlicet, quod infra sequitur:

Extremoque epulas, mensasque petivimus orbe.

Nam ex fructibus *Citri*, inquit, *tragemata*, id est, cibos secundae mensae facimus. Sed alii ex Athenaeo allegant, Pomum, quod *Citrium* vocant, quo nunc inter *tragemata* utuntur, praecis temporibus in usu edendi non fuisse. Eoque & Plinii verba pertinere volunt, ubi, loco supra citato, *Alia est arbor*, inquit, *eodem nomine malum ferens, execratum aliquibus odore, & amaritudine, aliis expetitur.* Duo igitur *Citri* genera faciunt: Alterum, quod & Medicum & Assyrium, ut dictum est, appellatur: & alterum Atlanticum, ex quo mensae fiebant, alio nomine *Trageta*, & ab Homero etiam *Thya* vocatum. Et de hoc praesens locus accipiendus. Nam & Martialis mensam, de qua in Apophoretis meminit, *Citream* inscribit,

Accipe felices, Atlantica munera, sylvas,
 inquiens. Et *pugillares citreos*, in eodem libro, de quibus hoc disticho meminit:

Secta nisi in tenues effemus ligna tabellas,
Effemus Libyci nobis dentis onus.

Quare & hoc loco *Citrus* recte, puto, legitur: & apud Plinium capite citato, eodem modo pro *Cedri* arbore, *Citri* fortassis legendum. Nam de

Cedro idem Plinius, eodem quidem libro, sed capite 5. mentionem facit. Plura vide apud Ruelium de Stirpibus, libro 1. capite 63. & sequenti. Et apud Athenaeum libro III. MICYLL. *Cedrum* (ut est pro var. lect. in MS. uno Berlm.) hic quidem intelligit Sulpitius; at vero ita non legit. Pater autem, ex voce *epulis* consuiam esse à nostro *Citrum* arborem cum *Hesperidum* malis, vel fructu Medico, seu Assyrio. Alias enim epulas hoc loco intellexisse non potuit, ut putant Beroald. & Sulpit. Maurorum enim *citrus* advehebatur tantum Romam ad vari generis supellectilia inde conficienda, & praecipue mensas. Alii etiam ex veteribus hic errarunt; ut fufius docet Salmasius in Plinian. p. 666, 670. &c. De Maurorum citro, seu Atlanticis illis muneribus consule quoque Harduin. ad Plinium L. XIII, 15.

428 ET UMBRA] Ita habent ex MSS. soli Voss. pr. & Reg. pr. cum Hulst. Ceteri tam Steph. Pulm. Berlm. quam mei; & Edd. Sulpit. Bad. Mic. aliaeque *umbris*. In *umbris* Oxon. unus, & Ed. Veneta Nihil muto.

429 SECURES] Prima Romanorum luxuria fecit hinc epulas, & cibos. Alii sic accipiunt dictum etiam: ad illam regionem nos misimus magistratus. SCHOL. i. e. a nobis primum excisae ad mensas aliaeque sunt illae arbores.

430 PETIVIMUS ORBE] Subesse hic mendum non suspicatus essem, nisi in Wittiano, Boher. & Voss. secundo invenissem *petemus ab o.* Hinc enim patet, veram esse Lucani manum *petimus ab orbe*, ut totidem litteris est in Regio primo, & Ed. Parmensi. *Petimus* pro *petivimus*, ut *petis* pro *petivis*, & similia apud Virgilium, Ovidium, nostrum, & alios. *petisti* L. VII, 836.

432 NIMIO DIE] i. Sole torrenti. SCHOL.

432 PROJECTA] *Projecta* Msc. quatuor, & libri

Quas Nasamon, gens dura, ^alegit, qui proxima ponto
 440 Nudus rura tenet, quem mundi barbara damnis
 Syrtis alit. nam litoreis populator harenis
 Inminet, & nulla portus tangente carina,
 Novit opes. sic cum toto commercia mundo
 Naufragiis Nasamones habent. hâc ire Catonem
 445 Dura jubet virtus. ^b illîc secura juvenus
 Ventorum, nullasque timens tellure procellas,
 Aequareos est passa metus. nam ^c litore sicco,
 Quam pelago, Syrtis violentius excipit Austrum,

Et ter-

VARIAE LECTIOES.

^a colis V. I. ^b illi B. I. ^c in l. B.

bri aliquot. Indicat autem partem Libyae meridionalem, quae aestu solis exurit, ob vicinitatem zonae torridae. BERSM. *Projecta*. Sic MSS. omnes praeter Voss. text. *porrecta*, quod hic ab Aldo intrusum merito eiecit Grotius. Lib. VIII, 442.

Si regni times projecta sub Austro.

Inprimis autem aptum hoc verbum est, si regionis contemptus, & vilis quaedam intelligatur. Vile Cuper. Observ. L. IV, 6. Burm. ad Valer. Flacc. VIII, 60. Drakenb. ad Silium VI, 645. Nam alioquin *porrigi* dicitur saepissime de locis planis, & in longitudinem extensis. Senec. Herc. Oet. VI, 4. Sil. I, 130. Stat. Theb. I, 331. Sidon. Apoll. Carm. IX, 49. Adde Ciaccon. ad Caesâr. B. G. II, 19. Melam L. I, I, 15. III, 6. 40. quibus locis haec verba etiam variantur, ut & Doctiss. Kunningham. Anim. contra Bentley. p. 12.

434 NULLA PUTRIS] Ipsa terra non est putris, & ideo sementa non alligat. SCHOL. Rectius exponunt alii. *Soluta in pulverem non habet arbores*, quas solus abstulit Hammon. VI, 525, 526. ubi itidem hoc sensu *putris* adhibet.

*Silvarum fons causa loco, qui patria terrae
 Adizat, & domitas unda connectit harenas.*

VI, 699.

putrique incoxis harenas.

L. VIII, 830.

Totaque in Aethiopum putres solvaris harenas.

Hoc sensu *putres harenas* apud Statium L. IV, Silv. 3, 126.

438 TAMEN] Edd. Rom. Parm. Sulp. Bad. Mic. a'iacque exhibent *santum*. Non intellexit haec Hortensius, qui edidit *non*. Ait auctor, licet sit ager tam sterilis, rarastamen illic nasci herbas, quas conligunt Nasamones. Si non valeret, saltem tum scribi deberet *legat*, sive conligere possit. Nasa-

monas autem alii cum nostro ad Syrtis, alii in mediterraneis locant. Vide Celeb. Perizon. in Curtio vindicato p. 154. &c. Ex Lucano sua hausit Silius L. I, 408.

*Et vastae Nasamon Syrtis populator Hyempsal,
 Audax in fluctu laceras raptare carinas.*

III, 320.

*Hinc coit aequareus Nasamon invadere fluctus
 Audax naufragia & praedas avertere ponto.*

443 NULLA PORTUS TANG. C.] Non enim navigant, ut mercentur, sed colligunt, quae alii perserebant. SCHOL. Habent opes; licet nulla carina ad eos veniat, in portum intrans. nam rapiunt eas, dum ad Syrtis naufragia faciunt mercatores, quorum ab omnibus orbis partibus venientium damnis ipsi aluntur. Non bene percepit haec Scholiastes.

443 COMMERCIA] Omnia enim illic inveniuntur, quae de diversis solent gentibus comparari. SCHOL.

446 TIMENS TELLURE] In uno Bersm. tribus Pulm. Voss. pr. Reg. pr. a m. pr. item in Voss. sexto, ac Edd. Rom. Parm. Brix. & Med scriptum est *timens sentire*. Non placet. In terra non timuerunt procellas, quas tamen non secus, ac in mari passi sunt. Diserte auctor *timens tellure*, & *aequareos metus* obponit. Silius de his harenis Lib. III, 653.

Nos penae aequoribus Syrtis violentior. hausit.

447 AEQUOREOS] Quae in mari timuit, in terra passa est. SCHOL.

448 EXCIPIT] i. e. majorem ventum e litore Syrtis accipit, quam de mari. IDEM. Perperam Schol. explicat. cum sit sensus; Syrtis illam partem, quae sicca est, magis ventis agitari, ejusque

V V V V 2

harc-

- Et terrae magis ille^b nocens, non^c montibus ictum
 450 Adversis frangit Libyes, scopulisque^d repulsum
 Dissipat, & liquido se turbine solvit in^e auras;
 Nec ruit in silvas, annolaque robora torquens
 Lassatur: patet omne solum, liberque meatu
 Aeoliam rabiem totis exercet^f habenis:
 455 At, non^h imbriferamⁱ cum torto^k pulvere nubem
 In flexum violentus^m agit, parsⁿ plurima terrae
 Tollitur, & numquam^o resoluta^p vertice pendet.
 Regna videt pauper Nasamon^q errantia^r vento,
 Discussasque domos: volitantque^s à culmine raptae,
 460 Detecto Garamante, casae. non altius ignis

Rapra

V A R I A E L E C T I O N E S.

a terris V. pr. a m. pr. b vulgo nocet, ortum, Libye, liquidas e. c montibus A. d revulsum B. 1. e iras O. pr. a m. pr. f vulgo arenis. g MSS. plerique, & Edd. ante Grot. & h imbriferam B. 2. nubiferam A. H. i consortio una voce male MSS. qdd. & Edd. ante Grot. cum toto V. 1. A. cum certo Marp. k vertice R. pr. sed corr. R. sec. l in flexus B. 1. m agit W. a m. pr. n ultima P. 1. maxima P. 1. B. 1. o pascua O. 1. p pulvere O. pr. a m. sec. q errantia B. 1. r nota R. 1. s volitant V. 2.

harenas commoveri, quam illam, quae est maritima, & undosa. Ceterum in MSS. omnibus Steph. Pulm. Berlm. & meis septem, ac Editionibus primis, ut & Aldina exarat ut accipit. V. vi. 625. & L. 11, 270.

Imaque telluris ventos tractusque cornucos
 Flammarum accipiunt.

Verum cum ceteri mei MSS. in quibus optimi, Vossianus sec. Regius pr. Wittian. Bouh. &c. retineant excipit, quod primus dedit Sulpitius, mihi quoque hoc loco id placet. Senec. Oed. 9.

Ut alta ventos semper excipiunt iuga.

Immo noster L. vi, 339.

Excipit adversos Zephyros & Japyga Pindus.

446 NOCET, NON MONTIBUS ILLUM &c.] Sunt, qui legant. Et terrae magis illi nocens: non montibus ortum. VERSELL. Mendose vulgo hic circumfertur locus, cui membrarum ope, & ductu integritatem, ni fallor, reddidimus. Primo pro nocet, ut ediderunt Sulpit. Badius, Micyll & Grotius, aliae editiones habent nocens cum quatuor Pulm. duobus Berlm. & decem meis, in quibus optimi Regii, & Vossiani. Pro ortum Edd. Rom. Parm. Sulp. Bad aliaeque circumferunt illam; quod agnoscunt quoque Berlm. unus, & mei quique. Libyae, non Libye, exhibent Voss. sec. Wittian. Edd. Veneta, Hort. & Berlm. Libyes Voss. qu. liquidas se t. retinent constanter MSS. & Edd. omnes ante Grotium, nisi quod optime pro is fit

liquido se, in Regio pr. Voss. & Hulst., unde patet, scribendum esse, quod feci, clarissimo sensu

Excipit austrum,

Et terrae magis ille nocens, non montibus ictum
 Adversis frangit Libyes; scopulisque repulsum
 Dissipat, & liquido se turbine solvit in auras;
 Nec ruit in silvas.

Auster nocet terrae; quia ictum suum (vel si cum plerisque MSS. velis retinere, quod ego tamen depravatum puto, ortum sive initium suum, vel se ortum) non frangit in adversis montibus Libyes (exciderat ob seq. voc.) neque se scopulis repulsum dissipat, aut dissolvit: quia illius vis numquam rotatione diffingitur &c. Ventus enim cum à monte repellitur, facit turbinem, quem liquidum vocat metaphora ab aquarum vertice, vel ab undante fumo, & igni ducta. Vide, quae notavimus, ad Lib. vi, 535. Serv. & Cerdani ad Ecl. vi. Virg. 33. liquidi simul ignis. Vides, ut jam omnia plana sint, & continua serie cum sequentibus nexa. Vulgata erant hiulca, obscura, & interrupta. quae enim ponipro & non nunc non monobo. Sexcenties occurrit. In quibusdam autem editis post repulsum male distinguebatur, ac scopulisque excusum est, quod monuit jam Modius Novant. Lect. Ep. cxix.

451 DISSIPAT] Non dissipat. est enim ubique plauticus. SCHOL.

451 ET TURBINE] Ita malimus quam se. GROTI.

- Rapta vehit: quantumque licet confurgere fumo,
Et violare diem, ^a tantum tenet ^b aëra pulvis.
^c Tum quoque Romanum solito violentior agmen
Adgreditur, nullusque potest ^d consistere miles,
465 ^e Instabilis raptis etiam, quas calcat, harenis.
Concuteret terras, orbemque à sede moveret,
Si solida Libye compage, & pondere duro
Clauderet exesis Austrum scopulosa cavernis:
Sed ^f quia mobilibus facilis turbatur harenis,
470 ^g Nusquam luctando ^h stabilis manet: imaque tellus
Stat, ⁱ quia summa fugit. ^k galeas, & scuta virorum,
Pilaque contorsit violento spiritus ^l actu,

Inten-

VARIAE LECTIONES.

^a tantus Boh. ^b aethera Marp. ^c Tunc MSS. & Edd. qdd. ^d al. confurgere V. sec. Ed. Hort. ^e instabile Marp. instabiles arenas H. ^f quod B. z. V. pr. ^g numquam R. pr. V. pr. H. Ed. Rom. Parm. ^h facilis A. ⁱ qua H. ^k galeasque H. ^l icla V. i.

453 LASSATUR] Sc. non. Quippe non habet Alpium nemus. SCHOL.

454 RABIEM EXERCET] Totos flatus (fluctus Voss. pr.) quos habet, effundit. IDEM. Bene sit Scholiastae, qui his verbis nos docet aliud olim lectum fuisse, quam nunc circumfertur. Verba enim ejus translata sunt ab equis laxo freno currentibus. Hi enim effundere se, & effusis habenis currere dicuntur. Vide Virg. Georg. III, 104. Tibull. IV, 1, 92. Cerdam ad Georg. I. inf. Passerat. ad Propert. IV, 8, 18. p. 658. & alios non raro. Scribendum itaque totis exercet habenis; ut discrete servavit Hultii Cod. uti & Voss. tert. in quo ab enis. Ventos Aeolii antri carcere emissos per campos instar effusi equi ruere, passim fingunt poëtae. Quis nescit illud Virgilii in primo Aen. qua data porta, ruunt &c.? Hinc inmittere fluctibus Eurum Lib. II, 457. Totas habenas idem dixit nosler L. II, 500.

Haec ubi dicta, levis totas accepit habenas
In campum sonipes.

Virgil. L. XII. Aen. 499.

Irarumque omnes effudit habenas.

Non dubitandum itaque de hac lectione. Omne solum & totae arenae eadem forent.

455 NON IMBRIFERAM] 'ΥΦ' in Nubem non imbriferam, id est, areniferam. GROT. Ed. pr. Hic non imbriferam 'ΥΦ' in legi debet. Nubem enim non imbriferam vult intelligi eam, quae ex arenis constat. IDEM. Ed. tert.

457 NUMQUAM RESOLUTO VERTICE] Dicit, glo-

bum terrae, qui erigitur, vento jugiter flante non cadere. SCHOL. Vertex pulveris dicitur ergo, ut vertex flammae, ac summi, & similia sexcenties apud nostrum, & alios.

458 REGNA] Casam suam rusticam. Ita Virgil.

Post aliquot mea regna videns mirabar aristas.

BERSM. Alii urbes intelligunt, & terram, quam possident. Mihi videtur hanc vocem captasse Lucanus, & tota Nasamonum regna vento errantia, dixisse, ut populi paupertatem simul indicet: cum ea regna non contulerent, nisi in pauperibus, & tenuibus tuguriis, quae vento dissipari poterant. Hinc regna errantia exponit per discussas domos. Aliud quid apud Ciceronem de Orator. L. I. in suo regno & apud Virgilium in ea regna notant. Propius accedit Minucius Felix c. 18. pastorum & casae regnum. Vitiose autem in uno Cod. est scella, ex glossa natum, teste Drakenb. ad Silium VII, 16.

463 VIOLENTIOR] Sic recte mutavit Grotius; ut habent MSS. plurimi, & optimi cum Ed. Veneta. Vulgo erat violentius. Dein in Regio primo, Voss. primo, & secundo nullisque sc. arenis. Forsan rectius; si ita distinguas.

- - - nullisque p. c. miles
Instabilis, raptis etiam, quas calcat, arenis.

467 SOLIDA &c.] Si illum intrinsecus contineret inter scopulos, & saxa conceptum. SCHOL.

470 STABILIS] Firma est, nec titubat; quia superior vento cedens impetum ejus fundit. IDEM.

Intentusque tulit magni ^a per inania coeli.
 Illud in ^b extrema forsan longeque remota
 475 Prodigium tellure fuit: ^c delapsaque coelo
 Arma ^d timent gentes, hominumque ^e crepta lacertis
 A Superis ^f demissa putant. sic illa profecto
 Sacrifico cecidère Numae, quae lecta juvenus
 Patricia cervice movet: spoliaverat Auster
 480 Aut Boreas populos, ancilia nostra ferentes.
 Sic orbem torquente Noto, Romana juvenus
 Procubuit, metuensque ^g rapi, constrinxit amictus,
 Inseruitque manus ^h terrae: nec pondere solo,
 Sed ^k nilu jacuit, vix sic immobilis Austro,

485 ^a Qui

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a pergentia H. ^b vulgo externa. ^c deieclaque V. 1. dilapsaque B. 1. ^d tonens V. tert. ^e erepta H. exempta Edd. Rom. Parm. ^f demissa B. 4. V. 2. M. ^g capi V. 1. H. mori B. 1. ^h constringit B. 1. construxit Edd. R. P. Sulp. Al. perstringit B. 1. ⁱ terris A. ^k nixu vulgo.

473 INTENTUS] Ab intendendo dicit *intentum*; i. e. qui in alium ire contendit. SCHOL. Silius Ital. L. 111, 526.

*Nudatis rapit arma viris, volvensque per orbem
 Contorto rotas in nubes sublimia statum.*

474 EXTREMA] Hoc dicit, quod arma ista, quae ventus abstulerit ad aliam partem orbis, putaverunt hi, ad quos venerunt, missa esse de coelo, quod prodigium crederetur. SCHOL. *Extrema*. Sunt, qui legant *extrema*. Sed tunc frustra additur *longeque remota*. VERSELL. MSS. Pulm. Berfm., mei, alique ab Heinsio inspecti habent *extrema* (vide Drakenb. ad Silium 11, 209.) & Edd. priores fere omnes. *Extrema*, ut erat vulgo, promanavit ab Ed. Veneta, quod Aldus recepit, & dein. Colin. Steph. ac Gryphius. Sed an Libye aequae non est *externa tellus* Romanis, ac alia? Malui itaque *extrema* i. e. ut addit auctor pro explicatione, longius remota, quam in qua erant. Postum vocantur Lucano, aliisque *extrema terrarum*, quae à Romanis tam longe aberant, ut fere iis essent incognita: ut saepius propter crebram harum vocum mutationem monendum fuit.

477 SIC ILLA] Quemadmodum tunc ancilia de coelo lapsa sunt. SCHOL.

478 LECTA JUVENTUS] Salios dicit. IDEM. Voss. & Oxon. unus cum Edd. Rom. & Parm. exarant *laeta*, ut L. 1, 603.

Et Salius laeto portans ancilia collo.

ubi vide. In meo est *scilla*, quod ad ancilia foret referendum. Minus bene.

480 ANCILIA NOSTRA] Quasi non sua arma, sed jam ancilia nostra portarent. SCHOL.

482 METUENSQUE RAPI] Ita praeter Grotium ediderunt quoque Sulpit. Bad. Micyll. & Hortens. pluresque agnoscunt Codd. *metuisque* Ed. Ven. Ceterae *simuisque*. quod in aliquibus Pulm. & Berfm. est libris manu exaratis, ut & in Voss. pr. sec. Regio utroque & Hult. Ita si malis scribere, majorem distinctionem post *rapi* ponas. Nihil temere rursus muto.

484 NISU JACUIT] Ut conatu addito unusquisque gravior redderetur. SCHOL. Recte Scholastes legit, & exponit hanc vocem *nisu*, quomodo Pulm. Berfm. & undecim mei vetustiores cum Ed. Romana scribunt. Vulgo erat *nixu*. Posses etiam legere *nixu*: ut hae tres voces creberrime permutantur. Consule quae notavimus ad Lib. 111, 612.

illa tamen nisu, quo prenderat, haesit.

ubi eadem est confusio. Adde Cel. Burmann. ad Quinctil. in Instit. L. 11, 12. *Totius corporis nixu in aliquid incumbere*. in re incerta Nilos optimos sequi, tutius est. Sequenti veru Voss. primus non male exhibet *sumulos* cum Edd. Rom. Parm. Brix. aliisque. Eodem plane modo Ovidius Lib. 14. Metam. 240.

Tumulumque super gravis addit harenas.

Silius de his Libyae harenis Lib. 111, 655.

sumulum natura negavit

*Inmensis spatiis, nisi quem cava nubila torquens
 Construxit turbo, inpassa glomeratus harena etc.*

- 485 • Qui super ^b ingentes cumulos involvit harenæ,
Atque operit tellure viros. vix tollere miles
Membra • valet, multo ^d congestu pulveris haerens.
Adligat & stantes ^e adfulæ magnus harenæ
Agger, & ^f inmoti terrâ surgente tenentur.
490 Saxa tulit penitus ^g discussis ^h proruta muris,
ⁱ Effuditque procul ^k miranda sorte malorum.
Qui nullas vidēre domos, vidēre ruinas.
Jamque iter omne latet; nec sunt discrimina terræ
^l Ulla, ^m nisi aethereae, medio velut aequore, flammæ.
495 Sideribus novere viam: nec sidera tota
Ostendit ⁿ Libycae finitor circulus orae,

Multa

VARIARUM LECTIONES.

a Hi tres versus a manu prima delunt in Boher. b *ingentis* V. 4. W. c *juvat* V. 1. d *confectus* A. e *effusae* O. 1. A. Edd. R. P. B. S. A. Mic. Hort. *effusae* Ed. Ven. f al. *inmolli* V. sec. g *discussis* A. *decussis* V. 1. h *praerupta* A. i *effunditque* B. 1. k *miseranda* B. 2. V. 2. Marp. O. 1. Hort. m. V. ad vs. 832. l versus hic comparat in Boh. & Voss. sec. in marg. tantum. • In Voss. pr. alia manu est insertus pro glossa. Nonnihil suspectus est mihi. m *nec* Ed. Parm. n *vulgo viam*. o *Libyae* Ed. Ven.

In his quoque saepe variant MSS. V. ad L. v. 644. vii, 722. Praeterea valde hic turbant quidam libri. vs. 485, 486, 487. non comparent in Boher. nisi in margine. Et certe salvo, si non integriore, sensu abesse poterant. In Regio recent. vs. 486, 487, 488. leguntur demum post vs. 492. In uno Voss. deest ille *adligat* &c. & ceteri transponuntur.

486 OPERIT] Fortassis autem hoc loco poeta ad historiam Psyllorum alludit, quae gens Nafamonibus vicina, cum aliquando Austro perquam valido atque diutino vexaretur, contra illum tanquam hostem profecta, congestu arenæ tota oppressa, eoque pacto interisse dicitur, ut autor est Herodotus libro iv. & meminit Aul. Gellius libro x. cap. 11. MICYLL.

492 QUI NULLAS] Illo enim saxa perlata sunt, ut nescirent, unde decidissent. SCHOL.

493 ITER OMNE] i. e. omnis semita detecta est. IDEM.

495 SIDERIBUS NOVERE VIAS] Mscr. duo *movere*, male. pro *vias viam* Mscr. duo. BERSM. Non adeo male scriberetur *movere*, ut putat Berism. Ea enim voce innueret auctor, Catonem cum exercitu noctu tantum progressum esse ad sidera, quia de die cursum dirigere non poterat, omni latente itinere: ut alii in his desertis fieri tradunt. Vide omnino, quae collegit Freinsheim. ad Curtium Lib. vii, 4. Itaque qui transeunt campos, navigantium modo noctu sidera observant, ad quorum cursum iter dirigunt,

et propemodum clarior est noctis umbra, quam lux: Ergo interdum invia est regio, quia nec vestigium, quod sequantur, inveniant &c. Mihi tamen quoque displicet *movere*. Dicit Lucanus. Jam omne iter latere, nec terram habere ullum discrimen, ex quo iter inveniri possit, sed illud novisse ipsos ex sideribus, quibus de nocte conspectis, de die cursum ex eorum observatione dirigere poterant. *Viam* autem reposui pro *vias*, jubentibus quinque Pulm. meisque MSS. planimis, & vetustioribus, ac Edit. Rom. Parm. Paris.

495 NEC SIDERA TOTA] Quia quaedam sidera apud nos videntur, quae ibi non sunt. Australem autem (*axem* Voss. sec.) circulum dicit, qui est subter nos; & quoniam depressus est sub terras, non jam omnia signa ostendit his, qui sub eo coelo sunt. i. e. qui in ima parte sunt axis, nostras stellas videre non possunt. SCHOL. *Sidera nota* Orizon orae Libycae non ostendit Sydera nota scilicet Romanis, sed ignota, ut Canopum & Antarcticum. ASCENS. Beroaldus tamen, & alii legunt *tota*, quod aliis non placet: quia nulla pars tota ostendit: verum quia addit *multaque* &c. legam *tota*, uti exponit Beroaldus. VERSELL. Mic. *nota* h. e. nobis cognita. BERSM. *Nota* exhibent quoque variae Lect. Steph. tres Pulm. & tres mei recentissimi cum Edd. Ven. Sulpit. Bad. Mic. & Hortens. Praefero omnino *tota* i. e. totam constellationem, ex qua solent viam cognosce-

Multaque devexo terrarum margine celat.

^a Utque calor solvit, quem torserat, aëra, ventus,
Incensulque dies; manant sudoribus artus:

500 ^b Arent ora siti: conspecta est parva maligna
Unda procul vena, ^c quam vix ^d è pulvere miles
Conripicns, ^e galeae convexum infudit in orbem,
Porrexitque duci. Iqualebant pulvere fauces
Cunctorum: ^f minimumque ^g tenens dux ^h ipse liquoris
505 Invidiosus erat. Mene, inquit, degener unum
Miles in hac turba vacuum virtute putasti?

Usque

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a atque A. ^b haerent V. i. ardent V. i. ^c qua vis a p. B. i. ^d in B. i. ex A. ^e patulum galea confudit vulgo. confundit V. i. H. O. i. a m. pr. ^f nimumque MSS. & Edd. qdd. vitiose. ^g ferens B. i. ^h ille Edd. Rom. Parm.

re nautae. Sic *sota aequora* & similia passim. Si non ostenderet nota sidera, certe ex ignotis viam aequae minus noscere potuissent.

497 DEVEXO MARGINE] Notandum, quod marginem genere masculino dicit. *Marginem* autem extremitatem orbis dicit. SCHOL. Non Lucanus solus, sed Ovidius, Statius, alique in Masc. Gen. dixerunt. Vide Charisium, & Priscianum plus uno loco.

499 INCENSUSQUE DIES; JAM MUNDI &c.] Ab hoc loco usque ad *manant*, in quibusdam exemplaribus non legitur. HORTENS. Msc. quatuor: *exarsitque dies*; ac deinceps tria: *manant sudoribus artus*; *Arent ora siti*, omisis versibus intermediis, qui *periphrasim* includuntur. BERSM. Versus hic aliquot omilimus inepte ex loco inferiore repetitos, qui & in MS. decrant. GROT. Versus, quos jure summo eiecit Grotius, sunt hi.

- - - jam mundi spissior ignis:

Jam plaga, quam nullam superi mortalibus ultra
A medio fecere die, calcatur; & humor
In Noton omnis abis.

Sua autem sede, bene leguntur haec post vl. 604. In libris quibusdam non apparere eos, jam monuit in margine editionis suae Micyll. Adparent tantum in tribus meis recentioribus, & uno. Pulm. Intrusi autem in inpressos libros primum sunt ab Aldo. pro *manant sudoribus artus* est tamen in uno quoque Voss. *jam mundi spissior ignis*. *Exarsitque dies*, est in Pulm. quatuor, & meis decem MSS. cum Ed. Ven. sed vetustissimi quique Voss. pr. sec. tert. Reg. pr. Witt. Boher. &c. habent *incensusque*. *Incensos aestus* legas apud Virgil. Lib. III. Georg. 459.

500 MALIGNA] i. exigua. SCHOL. Perperam alii impuram exponunt.

500 PARVA MALIGNA UNDA PROCVL VENA] Si Msti adjuvarent, libentissime reciperem lectionem à Doct. Waddelo mihi propositam *malignae venae* ob concursum *tau* & vitandum. Nunc nihil muto: quia video quoque, nostrum cum aliis poetis, Ovidio imprimis, saepius hanc litteram ter, vel quater una in regula posuisse. Confer omnino L. III. 483. VIII. 653, 650.

502 SUSTULIT, ET GALEAE CONVEXUM INFUDIT IN O.] Msc. quatuor *Corripicns patulum galeae confudit in o.* BERSM. Lectionem hanc arripuit Grotius jam ante tamen expressam à Venetis, Taberio, Sulpitio, Badio, & Micyllo. (*Galea* in Grotii Editionem hypothetarum errore inreperat. mansit tamen id in seqq. Edd.) Et sane quatuor etiam Pulm. & omnes mei, exceptis Regiis, eam confirmant. Nihilominus tam in hac, quam in ceterarum Editionum lectione glossam latere puto. Alii scilicet edunt.

Sustulit & galeae convexum infudit in o.

Unus autem Pulm. Cod. & uterque Regius cum Edd. Romana exhibent S. & g. *conversum inf.* Vel *effud.* in Reg. rec. Ex qua Mstorum diversitate clare mihi videor sentire *sustulit* & *patulum* vel *conversum* esse glossas, & interpretamenta *corripicns* & *convexum*; quae ultima vox, probata etiam ab Ill. Heinsio ad Claudian. vi. Conf. Honor. vl. 614. in hac significatione rarior ansam dedit mutationi; nisi forsitan ipse Lucanus in causa est, ut duplex hujus loci sit scriptura. *Convexum* enim hic idem erit, quod vulgo dici deberet *concavum*, sed hoc quoque sensu eam vocem Justinius

Usque adeo mollis, primisque caloribus impar
Sum visus? · quanto ^b poena tu dignior ^a ista,
Qui populo sitiente ^d bibas! sic concitus ira
510 Excussit galeam, suffecitque omnibus unda.
Ventum erat ad templum, Libycis quod gentibus unum
Inculti Garamantes habent: stat ^e certior ^f illic
Iuppiter, ut memorant, sed non ^g aut fulmina ^h vibrans,
Aut similis nostro, sed tortis cornibus. Hammon.
515 ⁱ Non illic · Libycae posuerunt ditia gentes
Templa: nec Eois splendent donaria gemmis.

Quam-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a quantum M. tibi quam H. ^b in poenas B. 1. poena es tu B. 3. V. 1. Marp. O. 1. Edd. qdd. ^c ipsa O. 1. ^d bibas P. 2. V. 2. W. Edd. qdd. ^e vulgo corniger. ^f Hammon Ed. Ven. illuc V. 1. ^g ut V. 1. H. O. 1. M. Ed. Berlm. ^h vibrat P. 2. W. V. 1. H. M. librans B. 1. ⁱ Hic & 3 seqq. versus non leguntur in meo MS. ^k Libyae Ed. Ven.

nus usurpavit Lib. 11. c. 10. *Convexa vallium*, quod perperam in *concava* depravare conatus est J. Clericus Biblioth. Ancien. & Mod. T. V. A. 1716. p. 149. Non aliter enim Plinius L. VI. c. 37. *Vocari Convalliam*, seu *Convalliam à convexitate*, quod itidem in *deconvexitate* mutari non necesse fuit cum Cel. II. Vossio ad Melam L. III. c. 10. Nam sic iterum Plinius L. V. c. 5. *Catabathmos adpellatur oppidum, & vallis repente convexa*, licet in eadem re Mela *deconvexa* dixerit. Quamvis enim fatear, proprie vallem dici *saviam*, & Grammatici scribant, *convexum* esse, quod ab omni parte ad terram versus declinatum est, non temere tamen auctores hanc regulam non observantes, mutandi sunt. Quid enim tum dicendum erit de Catullo, qui Carm. 70. scribit.

Valle sub alarum trux habitare caper.

quod è contrario est convexum. Aptius etiam dicitur *infundere aquam in galeam*, quam *confundere*: quod ut idoneum habeat sensum, addunt Glossae *nampe cum pulvere*. De ritu autem militum è galea bibentium consule praeter alios Passerat. ad Propert. Lib. III. 12. p. 478.

- - - *potabis galea fessus Araxis aquam.*

N. Heins. ad Claudian. 111. Conf. Honor. 49.

- - - *In galea potare nives.*

Lutat. ad Statii L. III. Theb. 663.

Hostilem Ismenon galeis Dirceoque bibemus.

505 INVIDIOSUS ERAT] Hoc est. Et cum Cato parum aquae, nescio quid, accepisset, grandi tamen invidia laborabat. SCHOL.

505 MENE] *Ne me* Msc. (& Hult.) perverse. BERSM.

505 DEGENER] Ad illum loquitur, qui aquam ei obtulit. SCHOL.

506 PUTASTI] *Putastis* Msc. κατὰ κρίσιν. BERSM.

510 SUFFECITQUE OMNIBUS UNDA] Idem in his desertis fecisse reterunt Alexandrum, de quo vide notas ad Frontini Strateg. 1, 7, 7. *Oblatam sibi a milite in galea aquam, spectantibus universis effudit, melior exemplo temperantiae, quam si communicare potuisset.*

512 CORNIGER ILLIC JUPPITER] Ineptissima haec est lectio, quam tamen Editorum nullus vocavit in dubium. At quaeso, quae haec est loquendi norma; stat illic Iuppiter cornua gerens, sed non fulmina vibrans, sed cornua gerens? Unice itaque vera, & elegantissima est vox, quam servavit nobis veterrima Vossiani primi manus, *cernior*, superscripto pro glossa *corniger*, ut scilicet passim vocatur, & infra vs. 545. Aliam vocem, sed etiam ex glossa natam habent veterrimus Reg. prim. & a m. pr. Boher. scil. *fortiger*. *Cernior* optime amplexus est integerrimi Codicis olim possessor Is. Vossius ad Melam L. 1. c. 8. *Hammonis oraculum fidei inclytas*, & Ill. Heinsius Epist. ad Gronov. 37. nam ἀρετὴς ἐλπίτος οἷος τὸ μαντικὸν ἔσ' ἀμμοῖον. Vide vs. 548. *Cernior* autem usurpatur tam de eo, qui vera docet, quam qui doctus est. Noster Lib. VI. in f. *tibi cernior omnia vates*. Horat. Lib. 1. O. 7, 28. & Stat. Theb. 7, 734. *Cernior Apollo* Sidon. Apoll. Carm. VII, 25. *Vatum cernissime*. Valer. Maxim. L. VIII, 13. *legum clarissimus, & cernissimus vates*. Adde Cl. Haverkampii notam ad Tertull. Apol. c. 16. & de capro

Quamvis Aethiopum populis. Arabumque beatis
Gentibus. atque Indis unus sit Juppiter Hammon,
Pauper adhuc Deus^b est, nullis violata per aevum
520 Divitiis delubra tenens; morumque priorum
Numen Romano templum defendit ab auro.
Esse locis Superos, testatur silva per omnem
Sola virens Libyen. nam quidquid pulvere sicco
Separat ardentem tepida Berenicida Lepti,

525 Ignor.

V A R I A E L E C T I O N E S.

a ac Edd. qdd. b et v. B. i.

☞ *de ariete cornutos.* De situ hujus templi pluribus ad dictum locum agit Vossius, & J. Perizon. in Curtio Vindicato p. 151. &c. Sil. L. xvii, 635. dein *Hammon* Mitorum fide scripsi, non *Ammon*. de his Lib. i. quaedam diximus.

516 DONARIA] Msc. duo *altaria*: sed ad marg. alt. reponit *donaria*. BERSM. *Altaria* esse glossam, satis docent Voss. pr. & sec. in quibus haec vox inter lineas etiam additur. *Donaria* recte pro locis, in quibus dona reponuntur. Vide Serv. ad Virgil. Georg. iii, 533.

Ductos alta ad donaria currus.

518 INDIS] Non veri, & posteriores *Indi* hic intelligendi, sed populi his regionibus vicini, qui apud nostrum, & alios Indorum nomine veniunt. Vide Celeber. Cuperum Observ. Lib. iv. p. 86. Verum non Indis tantum, sed & Phrygiis jam olim cultum fuisse *Hammona*, canit. Valer. Flacc. L. ii. vs 482.

519 PAUPER &c.] Alii aliter. V. Brissius in Epist. p. 146. BROUKH.

519 NULLIS VIOLATA] Quae accidente aetate munerum adjectione non polluta sunt. SCHOL.

520 MORUMQUE] Quod sit veteri frugalitate contentum. SCHOL. Msc. *moremque*, male. Mores priores dicit priscos, sive antiquae virtutis & fidei, h. e. incorruptos. BERSM.

521 ROMANO] Romani multa concupiscentes templa violant. SCHOL.

524 BERENICIDA] Civitas Africae juxta hortos Hesperidum. Est autem ordo. *Ardentem Berenicida tepida Lepti separat.* SCHOL. *Berenicida* vocat regionem, quae alias *Pentapolitana* à scriptoribus appellatur, à quinque urbibus videlicet, inter quas prima *Berenice* à Plinio nominatur. reliquae, Arsinoë, Ptolemais, Apollonia, & Cyrene. Dicta autem fuit *Berenice*, ἀπὸ τῆς Πτολεμαίου γυναικὸς Βερνίκης, cum ante *Hesperis*, ut Stephanus autor est, vocaretur. Vide Plinium

libro v. capite 5. Strabonem libro ultimo. MICYLL. *Trepida proreptida*, Mscr. corrupte. *Berenicida* vocat regionem, quae alio nomine *Pentapolitana*, à quinque urbibus, inter quas est & *Ptolemais*, ut haud sciam, an *Ptolemaida* ille scribere voluerit. BERSM. Rectum est *Berenicida*, ut servant MSS. integriores. Alii, & Edd. priores *Berenecida*, *Berenitida*, *Beremithida*, *Berenistida*, *Berenusida*, *Bremisida* &c. Non modo regionem *Pentapolitanam* potuit auctor vocare *Berenicida*, sed & ipsam urbem *Berenicen*. Sic urbem in Epyro à Pyrrho conditam Βερνίκην Plutarchus Βερνίκιν nominavit. Vide Comment. ad Stephanum.

525 SOLUS] Quasi unus habeat locus, quod omnis (*tota* Voss. pr.) regio habere deberet. *Silvarum.* Ordo est; *caussa silvarum loco huic fons est.* SCHOL.

525 NEMUS EXTULIT] Male libri *abstulit*, aut *astulit*. Sola Ammonitis arbores erigit. GROTIUS. Vulgo lectionem à Grotio contra Mstos rursus intrusam (nam ante eum *extulit* ediderunt Sulpitius, Badius, Micyll. & Hortens.) secuti sunt. Sed perperam, ut opinor. Recte dicitur *abstulisse* *Hammon nemus*; quod sibi soli vindicavit arbores, quae per totam regionem deberent crescere, ut monuit quoque Scholiae; immo etiam Lutatius ad Statii Lib. viii. Theb. 201.

Cornigeri vasis nemus.

528 Sic quoque] Ita habent unus BERSM. Reg. rec. uterque Oxon. & Marp. cum Ed. Veneta, Grotii &c. & correxit Modius Novantiq. Lect. Epist. cxix. in altero BERSM. *hoc*. In reliquis MSS. & Edd. *hic*. Sic quoque elegans, & trita est formula, de qua vide Celeb. Bugn. ad Valer. Flacc. L. iv, 598.

Sic quoque non uno dabitur transcurrere lufum.

Supra L. vii, 841.

Sic quoque non omnis populus pervenit ad ossa.

ubi

- 525 Ignorat frondes: solus nemus ^a abstulit Hammon.
 Silvarum fons caussa loco, ^b qui ^c putria terrae
^d Adligat, & domitas unda connectit harenas.
 Sic quoque nil^e obstat Phoebo, cum cardine summo
 Stat librata dies: truncum vix protegit arbor:
 530 Tam brevis in medium radiis ^f compellitur umbra.
 Deprehsus est, ^g hunc esse locum, ^h qua circulus alti
 Solstitii medium signorum ⁱ percutit orbem.

Non obli-

VARIAS LECTIOES.

^a extulit vulgo. attulit P. 1. B. 1. ^b quia M. ^c putrida B. 1. Marp. ^d adplicat H. V. sec. pro var. lect. ^e constat Marp. ^f impellitur Marp. Edd. Ven. Br. Med. completitur R. pr. H. A. B 1. in m. ^g al. hoc esse solum. ^h quo V. 2. ⁱ circuit V. sec. a m. pr. dividit Marp. male.

ubi itidem in Witt. a m. pr. erat hic.

529 TRUNCUM VIX PROTEGIT A.] Hoc est. Umbra arboris vix stipitem suum vestit, & cooperit, quippe omnis umbra colligitur. SCHOL.

531 DEPREHENSUM EST.] Compertum est Syrtis & Garamantes sub aequinoctiali circulo esse. SULPIT. Poetica quaedam Hyperbole videtur esse. Neque enim Catonem alibi aperte legimus, ad ea usque loca, quae sub Aequinoctiali directo sita sunt, venisse, neque etiam Ammonis templum, aut Garamantes, de quibus hoc loco intelligendum, sub ipso Aequinoctiali positos fuisse. Nam quod ad professionem attinet, de ea Strabo libro ultimo in descriptione Berenices ita meminit: *ἐκ τούτων, ἰνὸν, τῆς πάλαις τελευταῖς τοῦ πειρώμενου τῷ Σύρτι Μάρκῳ Κάτω, κατὰ γὰρ τρεῖς πλείους ἢ μύρια ἀνδρῶν, οἱ μὲν διελθόντες ὁδὸν χάριν. ὁδὸν δὲ πρὸς τὴν ἄμην βαθεῖαν καὶ κρύαν.* Ex quibus sane verbis apparet, illum ne ultra tropicum quidem progressum esse, quando Syrtis major, quam circuisse cum exercitu dicunt, partibus etiam aliquot citra eundem tropicum desinat, ut quidem Geographorum tabulae indicant. Garamantes autem, apud quos templum Ammonis fuit, ipsos quidem Ptolemaeus inter fontem Bagradae fluvii, cuius ἔκρημα seu latitudo partium viginti septem est, & paludem Nubam, cuius latitudo partium quindecim, collocat. Vallem autem Garamanticam, quae propius aliquanto ad Aequinoctialem plagam accedit, latitudine decem partium desinit. Nisi vero & hoc loco valere illud dicendum, quod vulgo dici solet, nihil distare ea, quae parum distant, videri. MICYLL.

531 HUNC ESSE LOCUM.] Veterissimi Codices Voss. prim. tert. & Regius primus exhibent *solum*. quod non videtur esse pro nihilo. Ut abusive sum-

ferit pro summo coeli vertice, sive etiam coeli plagā, & parte. Notum enim, *solum* apud poetas simpliciter coelum vocari. Hinc L. vi, 571. *alta nocte poli* vii, 3. *pole sapiente*. x, 275. *perussi Zona poli*.

531 CIRCULUS ALTI SOLSTITII.] Id est, aequinoctialis, in quo contingunt duo alta solstitia sub aequinoctiali existentibus, qui cum semper habeant aequinoctium, habent quatuor solstitia, videlicet duo alta in principio Arietis & Librae, quia Sol directe transit supra ipsorum capita: & duo ima in principio Cancris & Capricorni, quia tunc Sol maxime removetur à recta linea capitis eorum. SULPIT. Hoc est, in eandem partem venit, quam tenet Aequinoctialis. Is enim interfecat Zodiacum in principio Arietis & Librae. Perinde ac si dicas, idem Tropicus aestivus, & aequinoctialis est, secundum veterum Graecorum traditionem, qui Tropicum aestivum quemlibet eum intellexerunt, qui proxime ad verticem habitationis accessisset. Ita enim & Proclus de potestate Circulorum, *Φύσιν γὰρ, ἰνὸν, ἀν, καὶ καθολικῶς αὖτις ἀπασαν τὴν οἰκὸμένην διελθόντες τροπικὸς κύκλος ὑπάρχει. ὁ ἰσχυρὸς τῆς οἰκόμενης ὑπάρχει δὲ ἐν αἰτίᾳ τοῖς ὑπὸ τοῖς Ἰσημερινοῖς οἰκοῦσι. Σφαιρὸς τροπικὸς γίνεσθαι ὁ Ἰσημερινὸς τότε γὰρ ἀποτεῖ κατὰ καρυφὴν γίνεσθαι ὁ ἥλιος &c.* Et ad hunc modum etiam illud accipiendum, quod alibi idem poeta dicit:

Rapidique leonis.

Solstitiale caput &c.

MICYLL. Rendat Glareani eruditam explanationem hujus loci, ut non sit, cur diutius lustemur cum aliis interpretibus. Haec, inquit Glareanus, de Syrtibus, & Garamantibus sub Aequatore, exponit Sulpitius, cum poeta de Ammonis templo loquatur, quod non magis, quam Syrtes

XX IX 2

tes

- Non obliqua meant, nec Tauro * Scorpios exit
 Rectior, * aut Aries * donat sua tempora Librae,
 535 * Aut Astraea jubet lentos * descendere Pisces.
 Par Geminis Chiron, & idem, quod Carcinus ardens,
 * Humidus * Aegoceros: * nec plus Leo tollitur Urna.
 At tibi, quaecumque es Libyco gens igne * diremta,
 In Noton umbra cadit, quae nobis exit * in * Arcton.
 540 * Te segnis Cynosura * subit: tu sicca profundo
 Mergi plaustra putas, nullumque * in vertice semper

Sidus

V A R I A E L E C T I O N E S.

a vulgo *Scorpius*, recte. exit *Sc. Marp.* non male. b rectius *Marp.* c haud V. 1. d aequat supralc. in V. pr. progl. e haud V. f procedens O. 1. g humidus R. pr. Boh. W. V. 1. vividus V. 1. h Aegloceros &c. MSS. & Edd. qdd. *Aegoceron* Marp. i non B. 1. k direpta V. 3. W. H. M. Ed. Ven. l ad P. 1. V. 3. Cantabr. 3. m *Arctos* V. V. L. L. Steph. n tum O. pr. a m. pr. & P. 1. Edd. R. P. Sulp. o fugis V. 1. p e V. 1.

tes ad meridiem, sed Orientalius est. Garamantes vero, ultra Ammonem magis ad Austrum emoti. Atqui nullus eorum locorum aequatorem attingit: imo & Syrtis, & Ammonis templum citra tropicum Cancri sunt: Garamantes etiam longe citra Aequatorem. Joannes à Sacro Busto, cuius lib. 111. mentionem fecimus, *Circulum Alti Solstitii* hoc loco Aequinoctialem exponit, sed *ignorum circulum*, Zodiacum. Caeterum, nisi Ammonis templum sit sub Aequatore, quod haud scio, num quisquam alius idoneus author tradiderit, omnia haec theorematum, magnifica aliis visa, magis ad ostentationem adducta sunt, quam ad historiae veritatem. Quod vero Sulpitius subnectit. Omnia signa, inquit, his, qui sunt in Aequinoctiali circulo, recta oriuntur, & occidunt: iis vero, qui sunt extra, partim recta, partim obliqua. Id sane de Aequinoctiali non prorsus ita habet. Quadrantes quidem Zodiaci quatuor punctis, duobus Solstitialibus, duobus Aequinoctialibus adaequantur ascensionibus. Quadrantum tamen patres variantur. Quatuor signa, quae bina sunt, ad Solstitialia puncta, Gemini, Cancer, item, Sagittarius, ac Capricornus, recte oriuntur. Major enim Aequatoris pars cum eis oritur, reliqua octo oblique. Declarat hoc jam nominatus Joannes à Busto, ex quo pleraque sua de verbo ad verbum in hac materia sublegit Sulpitius, oppresso ejus nomine, quasi authoris non satis vetusti, sed tamen docti, non satis candide hoc quidem meo indicatu. Ejus tamen Joannis verba non omnia satis intellixit. At enim dicet aliquis, Poëta ipse idem dicere videtur, quod Sulpitius. *Non obliqua meant*. Ibi ego, *Non obliqua*, expo-

nendum puto, ut nobis, in obliqua sphaera. Est tamen obliquatio quaedam etiam sub Aequatore, ut experimento quivis, sumpto in manum Astrolabio, videre poterit. Et ipse Joannes in singulis Zodiaci quadrantibus hoc diligentissime ostendit. At signa opposita argute hic descripta sunt, quae concedimus aequales habere ascensiones. Sed apud Astronomiae peritos, pluribus non est opus. Ex hiis autem colligimus, quod saepius nunc testati sumus, Romanis haec non admodum nota fuisse, quae Graecis notissima: sed eosdem tamen Romanos ejus fuisse superbiae, ut ubique ostentarent, deinde inventos buccinatores, qui eos in coelum efferrent. *Mussum muli*. Ideoque nihil dicam ad ea, quae sequuntur, de umbra, in Noton, & Arcton. Item, quod nulla sidera immunia sint maris, illis, qui sub Aequatore habitant, quia procul axis uterque est, ut inquit poëta. Quod Sulpitius exponens, Remotissime, inquit, quia ipsi sub Aequinoctiali sunt, neutrumque vident. Haec ille: Ad quod ego, tam utrumque eos videre polum, quam neutrum, & tam neutrum, quam utrumque: siquidem sub Aequatore consistunt. Postremo Cynosura segnis, scilicet apud illos, inquit Badius. Sed ego puto, non minus nobis, quando aequali tempore minus spatium percurrit. Multo plura hic dici poterant ab eo, qui magis se ostentare cupiat, quam cum Lectoris fructum profsequi. Haecenus GLAREANUS, quae sufficere arbitror ad hujus loci de ortu, & occasu signorum expositionem. Ammonis Abasis citra tropicum Cancri est, non sub aequatore, cum frequentissimae Africae pars citra parallelum Cancri habetur. HORTENS.

Sidus habes immune^a mari; procul axis uterque^b est,
Et fuga signorum medio rapit omnia coelo.

Stabant ante fores populi, quos miserat Eos,
545 Cornigerique Jovis monitu nova^c fata petebant;
Sed Latio cessere duci: comitesque Catonem
Orant, exploret Libycum memorata per orbem
Numina, de fama tam longi^d judicet aevi.
Maximus^e hortator scrutandi voce Deorum
550 Eventus, Labienus erat. fors obtulit, inquit,

Et for-

VARIAE LECTIOES.

^a vulgo *maris. sibi* VV. LL. Steph. ^b deest in V. I. ^c *signa* V. 2. ^d *vindicta* V. I. ^e *orator* P. I. V. I. *hortatu* P. I. Boh.

533 NON OBLIQUA] Sc. signa sicuti nobis. Virgil.

Obliquus quia se signorum verterit ordo.

SCHOL. De Lucani Astrologia, verane seu cum praeis saltem conveniens, an talia sit, latius disputandi hic locus non est, neque ego illi rei, quem parum his studiis initiatum profiteor, idoneus. Quare lectorem remitto praeterquam ad hujus loci Comment. etiam ad magnum Scaiger. in Prolegom. ad Manilium, Vadian. in Mel. p. 197. & Palmer. pro Lucano Apologiam huic editioni adtextam.

533 SCORPIOS] Sic rescripti ex Heinisianis Codicibus, & MS. Boher., ut intra bene Grotius restituit *Carcinos*, ubi vulgo erat *carcinus*, vel *carchinus* in scriptis, & editis. *Scorpius* in Accus. semper dicit noster. Lib. I. 654. vi, 394. ix, 837. Adde Heinl. & Burm. ad Ovid. Lib. II. Metam. 196. Bentley. ad Horat. II. O. 17, 17. Drakenb. ad Silium L. XI, 270.

536 IDEM QUOD] Nam cum simul adparere non debeant cancer, qui est siccus, & Capricornus, qui est humidus; in illa regione pariter oriuntur (*simul apparens* Voss pr.) SCHOL. Lucani sensus est, in plura recta signa sibi invicem obposita aequales habere adiectiones. Vide Palmerium.

536 CARCINOS] Ita bene exaratur in optimo Cod. Palm. uno Berim. Voss. tert. Marp. & Hulst. ac Edd. Sulp. Bad. Mc. & Groti; uti & apud Priscian. c. 1125. ubi veliptius, vel liberiorum culpa editur & idem, quod *Carcinos*, *ardens scorpius*.

537 LEO TOLLITUR URNA] Apud nos Leo altioribus circulis fertur, quam Aquarius; quod negat in illa regione contingere. SCHOL.

540 SICCA] Quae nobis semper sicca esse, ma-

nifestum est. IDEM.

541 NULLUMQUE IN VERTICE SEMPER SIDUS HABES &c.] Ita reposuit Grotius. Vulgo, ante cum edebatur *in vertice summo*, uti praeter aliorum MSS. etiam habent decem mei, & tres Cantabr. Idque intelligunt interpretes de Polo Arctico, de quo plura vide ad Lib. I, 371. Ut dixisset auctor. nullum sidus, quod apud nos est in vertice summo, apud te immune maris est. Sed male. *Semper* legitur quoque in quinque Palm. uno Berim. utroque Regio, Witt. Marp. Oxon. uno & altero a m. sec. cum Ed. Venera, & Hort. Marg. Hoc sensu nullum habes sidus in vertice i. sublimi coeli parte, sive Zenith, quod semper est immune maris, & nunquam occidit. Unde Scholiales exponit. *Omnes stellae apud se occidunt, quia nullum semper habes in medio*. Si malis tamen retinere *summo*, per me licet, modo non capias de polo arctico, sed summo apud aequinoctiales vertice.

542 IMMUNE MARIS] Ovidius L. XIII. Metam. 294.

- - - *immunemque aequoris Arcton.*

qui cum Virgilio, ubi que hoc adiectum cum genitivo solet construere. At alii ablativum ei tribuunt, ut Liv. I, 43. Senec. Agam. 69. Hippol. 1054. Octav. 413. & plures, immo ipse noster L. II, 256.

Immune corrupti moribus aevi.

VI, 763.

Immune artibus Haemoniis.

VIII, 704.

- - - *quibus immunes tot praestitit annos.*

Nullus itaque dubitavi, quin hic quoque rescriberem *mari*, jubentibus id sex MSS. Palm. & decem meis melioribus.

- Et fortuna viae tam magni * numinis ora,
 Consiliumque Dei: tanto duce possumus uti
 Per Syrtes, bellique datos cognoscere calus.
 Nam cui crediderim Superos arcana daturus,
 555 Dicturosque magis, quam sancto, vera, Catoni?
^b Certe vita tibi semper ^c directa supernas
 Ad leges; sequerisque Deum. datur, ecce! loquendi
 Cum Jove libertas: ^d inquire in fata nefandi
 Caesaris, & patriae venturos excute mores:
 560 Jure suo populis uti legumque licebit,
 An bellum civile perit. tua pectora sacra
 Voce reple. * durae saltem virtutis amator

Quaere,

V A R I A E L E C T I O N E S.

a nominis V. i. H. b certe est Marp. c discreta B. i. secreta V. sec. d inquirere f. R. pr. V. pr. inquirere in f. V. quart. inquireque H. in decit in V. i. V. Euty. p. 2183. e & durae b. i. H. Edd. Sulp. Bad. Par. Mic.

542 UTERQUE] Tam longe à te abest septentrio, quantum Auster. SCHOL.

544 MISERAT EOS] *Miserat Eous*. unus Bersm. Oxon. Hult. & Amst. *miserat Eous* Meus cum Ed. Ven. & Voss. sec. in quo correcte *Legit* Eos, *Græce*. Bene Ovid. 111. Fast. in f.

Tres ubi Luciferos veniens praemisere Eos.

Et quis non?

553 BELLIQUE DATOS] Praestat, ni fallor, ex Vossianis primo, & quarto MSS. Cantabr. ac meo scribere *bellusque datos*. à Dns constitutos, & attributos bellis; casus, qui bello indicti & finiti sunt. *Dare eventum fraudibus, satis cursum* L. 1v, 730. VII, 544. sed alio paullum sensu. Quid, si legas, ut coniecit amicus *atos*, i. e. fixos, certos? Mihi non omnino displicet, vel *bellique atos*. Sequitur statim *daturus*, & *datur*.

556 SUPERNAS AD LEGES] i. e. divina quae sunt, philosophiae arte prosequeris (*pers.* Voss. un.) SCHOL.

558 INQUIRE IN FATA &c.] Quaere, inquit, quid contingat Caesari, quid passura sit resp. IDEM.

561 PERIT] Id est, an frustra & sine causa gestum est, ut post illud libertatem non simus recepturi? IDEM. De verbo *perire* vide ad Lib. VI, 54.

562 DURAE SALTEM] Ordo est. *saltem quaere quid est virtus, durae virtutis amator*. SCHOL. Alii male distinguunt post *amator*. pro *saltem* in Editionibus ante Grotium fere omnibus & MSS.

plerisque exhibetur *semper*. Fuerit forsitan *certe*, de qua voce adi notata ad L. v, 307. sed Regii Voss. pr. & alii ex meis cum Edd. Rom. Parm. Brix. Bad & Micylli retinent *saltem*.

565 DIGNAS ADYTIS] Seneca Controvers. l. b. 1. *Erratis nisi illam vocem non M. Casonis, sed oraculi creditis. Quid enim est oraculum? Nempe voluntas divina hominis ore enunciata. Et quem tandem antistitem sanctiorem invenire sibi divinitas potuit, quam Catonem?* GROT. Simile Lucretii illud Lib. 1, 737.

*Quamquam multa bene, ac divinitus invenientes
 Ex adyto tamquam cordis responsa dedere
 Sanctius, & multo certa ratione magis, quam
 Pythia, quae tripodae ex Phoebi, lauroque profatur.*

567 REGNA VIDERE] Tanquam haec sola Catonis poena sit, si alios videat servientes; nam ipse non potest subjugari. SCHOL.

568 AN SIT VITA NIHIL, SED LONGA?] An aliquid interlit parum vixisse, vel plurimum? IDEM. *Voss. sec.* Quidquid longum est, ad aliquem finem respicit, ideo nihil est. IDEM. *Voss. pr.* Nec longa emendat Canterus. (Nov. LL. 111, 2.) In nostro Msc. *sed longa? an auferas aetas: alii seu longa.* BERSM. *sed longam differat aetas.* Ita reposuimus, cum alii, *longa an differat*, alii aliter haberent. Longam differt aetas, hoc est, producta; non tamen mutat. Hoc quaerere ex Ammone nihil necesse est. Scitum est Stoicum, ut & cetera. Seneca: *Non est vita major quae longior.* Et alia in hanc sententiam Epist. 73. GROTIUS

Quaere, quid est virtus, & polce exemplar honesti.

Ille Deo plenus, tacita * quem ^b mente gerebat,

565 ^c Effudit dignas adytis ^d ē pectore voces.

Quid quaeri, Labiene, jubes? an liber in armis

Occubuisse velim potius, quam ^e regna videre?

An sit vita nihil, ^f sed longa? an differat aetas?

An noceat vis ulla ^g bono? Fortunaque perdat

570 Obposita virtute minas? ^h laudandaque velle

Sit satis, & ⁱ numquam successu crescat honestum?

Scimus, & ^j haec nobis non altius inseret Hammon.

Haeremus cuncti Superis, temploque tacente,

Nil ^k facimus ^l non sponte Dei: nec vocibus ullis

575 Nu-

VARIAE LECTIOES.

a quas B. i. b incute A. voce Edd. Rom. Parm. c effundis V. i. d dep. B. i. a R. i. A. Edd Rom. Parm. e magna W. f Edd. Grot. & Hack. sed longam d. g bonis P. i. V. i. bones VV. LL. Steph. h laudandaque W. a m. pr. i numquam B. i. k Sic R. pr. V. pr. cum tribus aliis, vulgo hoc. l inferes VV. LL. Steph. B. i. inferis R. pr. V. i. m agimus R. pr. alique MSS. & Edd. qdd. n nisi A. O. i. V. i. Edd. qdd. & dein non. male.

TIUS. Ed. pr. Vita nihil est, id est, ἀδιάφορον. Longam differt aetas, id est, producit. Aut potius, longae differat aetas. Longae vitae aetas differt, non bonitas. Cicero de Finibus ii. latius explicat quod hic breviter ex Stoicorum scito dicitur: qui bonum omne in virtute ponit, is potest dicere perfici beatam vitam perfectione virtutis. Negat enim summo bono asferre incrementum diem. Et iii. Stoicis non videtur optabilior nec magis expetenda beata vita, si sit longa, quam si brevis Chrysippus dixerat: καίπερ κατὰ τὸν πλείονα χρόνον ἔστιν μάλλον εὐδαιμονία, ἢ κατὰ τὴν ἀϊδίαν εὐδαιμονίαν ἀριστοτέλης φροσύνης τῆς ἐμμελίας. Alibi: ἀγαθὸν ἰ χροῖον ἢ αὐτὴν αὐτὴν αὐτὴν. Libet illustrare haec Senecae verbis. Is libro de brevitate vitae: Quomodo fabula, sic vita, non quamdiu, sed quam bene acta sit, refert. Idem epistola lxxiii. Non est virtus maior quae longior. ubi & hoc nimis superbum, qualia Stoicorum non pauca: Deus non vincit sapientem felicitate, etiamsi vincit aetate. & Epist. lxxiv. Utcunque fortuna se gessit, siue illi senectus longa contingit, siue citra senectutem finitus est, eadem mensura summi boni est, quamvis aetatis diversa sit. Et lxxviii. Scis tempore honesta non crescere. Et xciii. Longa est vita, si plena est. Impletur cum animus sibi bonum suum reddidit. Unde hoc infert egregium: hoc agamus, ut quamadmodum pretiosa rerum, sic vita nostra non pateat multum, sed multum pendat. Apud Curtium Alexander: Εἰς τὴν σίρπε γενίται, ut multam prius quam lon-

gam vitam debeam optare. GROTI. Ed. tert. Sed longa? an d.] Sic vulgo ante Grotium edebatur, qui longam diff. quod uno Pulm. Codice confirmatur, in textum recepit. Ego vulgatorem lectionem, donec certi sumus de vera, retinui. Sed longa an sine interrogationis nota habent nonnullae Edd. & MSS. mei. In Edd. Omniboni & Taberio procuratis est vel longa an. Sed patet ex Omniboni notis, eum legisse vel longa i. e. etiamsi longa sit, & sic Parm. Edit. quoque cum Maittaire, quo sensu Canterum etiam legisse nec longa putem. Forfan vero tunc rectius scribemus.

An sit visa nihil, si longa? an differat aetas: Et certe alio sensu non cepit Scholiastes. Juvat etiam Wittian. Cod. in quo nisi longa? Vel etiam possis ita legere, ut ingeniosissime coniecit Doct. Waddelus.

An sit visa nihil, sit longa? an differat aetas, i. e. an pro nihilo habenda sit vita, quamvis sit longissima? An è contrario plurimum interfit, multos an paucos annos vivas, cui emendationi favet librariorum consuetudo, scribentium scilicet. Cicero pro Marcello c. x. Quid est hoc ipsum diu, in quo est aliquid extremum? Vulgo an differat aetas supplent, nisi in moribus.

568 AN DIFFERAT AETAS?] Nihil distat, utrum in juventute, an in senectute moriamur. SCHOL.

569 AN NOCEAT] Nulla iis est, quae possit nocere sapienti. IDEM.

571 ET NUMQUAM SUCCESSU &c.] An numquam crescat successu, quod est honestum. Honestum

- 575 Numen eget: dixitque semel nascentibus auctor,
 Quidquid scire licet: ^a sterilesne elegit harenas,
 Ut caneret paucis, merissetque ^b hoc pulvere verum?
 Estne Dei sedes, nisi terra, ^c & pontus, & ^d aër,
 Et coelum, & virtus? Superos quid quaerimus ultra?
 580 Juppiter est, quodcumque vides, quocumque moveris.
 Sortilegis egeant dubii, semperque futuris
 Casibus ancipites: me non oracula certum,
 Sed mors certa facit: ^e pavido, fortique ^f cadendum est.

^a Hoc fa-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a vulgo *steriles nec legit*. ^b hac H. in Edd. Ven. Br. Med. deest in Marp. ^c & deest in V. i. M. ^d *aether* R. i. V. i. M. ^e *sumido* VV. LL. Steph. P. i. B. i. V. i. Marp. H. A. ^f *cavendum* B. i. V. i. Hort. m. ^g deest in O. i.

nestum enim per se magnum est, nec augerium-
 quam potest, si illud prospera subsequantur. I-
 DEM. Legendum videtur hoc loco, *ut nunquam*
successu crescat honestum pro, quamvis &c. ut sit
 idem cum eo, quod ab alio quodam poeta di-
 ctum est:

In magnis & voluisse sat est.

Tametsi & altera lectio defendi possit, pro eo,
 quod est, honesta consilia, honestosque conatus
 raro habere successus, atque eventus suos. MI-
 CYLL. Nihil hic mutandum est cum Micyllo,
 qui non bene hunc locum intellexit. Recte alii
 capiunt cum Scholiaste: successu enim crescere
 virtutem, sive honestum, negant Stoici. Vide Epist.
 Senecae, & infra vl. 594.

Si successu nuda remoto
Inspicitur virtus.

572 SCIMUS, ET HOC NOBIS NON ALTIUS IN-
 SERET AMMON] Conveniunt cum his illa, quae ad
 locum Episteti, *ὅταν ματινῇ*, ait Simplicius:
*ἔστι γὰρ τὸ ἴσθαι ἢ χρῆμα ματινῆς. τίς γὰρ μα-
 τινῆς? ἢ καὶ τὰ κατὰ φύσιν ὁρίσασθαι. τὰ δὲ πρὸς
 φύσιν ἐκκλίνειν. Et mox: ἃ γὰρ ὁ θεὸς λίγῃ ὑπα-
 γορίῳ δὲν περὶ τῶν ταῦτα δὲ ποιεῖν καὶ μὴ ἰσ-
 τῆν. Arrianus II, 7. καὶ ἔχον τὸ μέτρον ἴσθαι, τοῖς
 εἰρηκῆται μοι τὸν ὕμνον ὃ ἀγαθὸν καὶ ὃ κακόν. GRO-
 TIUS. Ed. 1171.*

576 STERILESNE ELEGIT] Sic confidenter re-
 posui per interrogationem pro *steriles nec legit*,
 auctoritate duorum Bersm. quinque Vossianorum
 & Wittiani Codicis. in Regio primo est *neglegis*.
 in Amstel. *nec elegit*.

578 ESTQUE DEI SEDES] Alludit ad illud Vir-
 gili in VI.

Principio coelum ac terras, camposque liquentes &c.

Videtur autem *nisi* positum pro *sed*, sive *praeter-
 quam*; seu magis pro Graecorum *πλὴν*. *Esine*.
 BERSM. *Esine dei sedes nisi terra, & pontus, &
 aër, Et coelum, & virtus?* Ita recte MS. non,
Estque Ullane alia dei sedes est, quam universum
 & mens sapientis? GROT. Ed. pr. Hierocles:
τῆς καὶ τῆς θεῶν οὐρανὸς καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ἀέρος καὶ τῆς πύλης συμπεριλαμβάνεται.

Esine dei sedes nisi terra, & pontus, & aër, Et coelum, & virtus? Ita recte MS. non,
Estque Ullane alia dei sedes est, quam universum
 & mens sapientis? GROT. Ed. pr. Hierocles:
τῆς καὶ τῆς θεῶν οὐρανὸς καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ἀέρος καὶ τῆς πύλης συμπεριλαμβάνεται.

580 QUOCUMQUE MOVERIS] Sunt qui legunt,
quodcumque m. VERSELL. Mscr. tria *quodcumque*,
 sed duo adscribunt *quocumque mov.* BERSM. *Quo-
 cumque* citat etiam Servius ad Virgil. Ecl. 111, 60.

Jovis omnia plena.

ubi vide de hac sententia Ursinum, & Cerdam,
 quem adde ad Lib. IV, Georg. 221. Column. ad
 Ennium p. 180. &c. Confirmant etiam hanc le-
 ctionem a Sulpitio primum typis commissam meo-
 rum optimi libri. Sed tamen Aldus, & Edd. pri-
 mae, MSS. omnes Pulm. & sex mei habent *quod-
 cumque*: ut adverbialiter ponatur pro *in quodcum-
 que, in quam partem*. Vide omnino, quae nota-
 vimus ad L. VI, 366. *Quidquid ad Eos tractus*
&c. Retineo tamen *quocumque*; immo malim
 pro praecedente *quodcumque vides* etiam rescribere
quocumque cum veterrimo Voss. primo, & Cl. Ha-
 verkampio ad Josephi Antiq. Judaic. Lib. VI. c.
 XI. Claudian. de Nuptiis Honor. 108.

Et

• Hoc satis est dixisse ^b Jovem. Sic ille ^c profatus;
 585 Servataque fide templi, ^d discedit ab ^e aris,
 Non exploratum populis Hammona ^f relinquens.
 Ipse manu sua pila ^g gerit; ^h praecedit anhell
 Militis ora pedes; monstrat tolerare ⁱ vapores,
 Non jubet; & nulla vehitur cervice supinus,
 590 ^k Carpentoque sedens. ^l somni parcissimus ^m ipse est,
 Ultimus haustor aquae. cum, tandem ⁿ fonte ^o reperto,
 Indiga cogatur latices ^p potare juventus,

Stat,

VARIAE LECTIOES.

a haec O. 1. b Jovi R. 1. c vulgo profatur. d discessit W. e antris Marp. f relinquit Edd. Rom. Parm. g vulgo gerens. tenens P. 1. regis B. 1. h praecessit A. i vulgo labores. k carpentove vulgo. l somno R. 1. m ille V. 1. n forte V. 1. o recepto O. 1. p certare R. pr. a m. pr.

Et rapitur quocumque videt.
 ubi itidem in aliis erat quodcumque.
 584 SATIS EST DIXISSE JOVEM] Atrianus Lib. xxv. τί σοι συνέλαμψ; ἰ Ζῆς σοι ἐκ ἱστίαται. GROT. Ed. 1ere.

584 PROFATUS] Ita rescripsi auctoribus MSS. tantum non omnibus, & Edd. ante Aldum, qui primus profatur dederat. Dein pro gerens ex Regio primo, Boher. Vossianis quinque, Hult. Oxon. tribus Pulm. & Bersm. ac Edd. Veneta & Omniboni praetuli geris, non gerens.

585 SERVATAQUE FIDE] Non exploravit, si vera diceret, quod populi fieri loquebantur. Ergo servavit hanc fidem. SCHOL.

588 LABORES] Vapores MSS. GROT. Vapores ex meis habent Regius uterque, Vossian. prim. Wurtian. & Voss. quart. pro varia lectione, quomodo scribendum esse jam etiam N. Heinsius docuit ad Claudian. Conf. Olybr. & Prob. 131.

Non ego vel Libyos cessam tolerare vapores.
 Adeatur illic quoque Barthius, & T. Faber, ad Lucret. L. 1, 664.

Aestifer ignis uti lumen jacis, atque vaporem.
 Quid. L. 111. Metam. 152.

- - - - - findisque vaporibus arva.

Seneca Herc. Oct. 1366.

- - - - - Oceanus meos
 Frangit vapores.

Curt. Lib. 111, 5. Aestas Ciliciae oram vapore solis accendit. Immo apud nostrum legas quoque Lib. 14, 305.

Quoque minus siccos possent tolerare vapores.
 L. v, 24.

- - - - - claususque vaporibus axis.
 Vapores itaque pro vehementi calore recepi. Dixit tamen, ut hic erat vulgo, vs. 881.

- - - - - cogit tantos tolerare labores.

590 CARPENTIQUE SEDENS] Et hoc Lucano reddidi, secutus plerosque Steph. Pulm. Bersm. & undecim meos Codd. ac Edd. Aldi, Colin. & omnes ante Sulpit. qui in carpentove primus corrupt. que ponitur pro & non, ut sexcenties jam habuimus. Malem quoque a nulla. Hanc laudem Trajano tribuit in Panegy. Plinius c. 14. Non vehiculum umquam, non equum respexisti. De Hannibale Silius 1, 245.

- - - - - primus sumsisse laborem,
 Primus iter carpsisse pedes &c.

Exercetque sitim, & spectato fonte recedit.

592 LATICES] Msc. laticis, rectius. BERSM. Ex Weidneriano Cod. laticis malebat quoque legere Modius Novant. LL. Ep. cxix. & sic olim ediderunt Badius, & Micyllus, & exhibent Marpurg. & Oxon. pr. a m. pr. Ut potare absolute sit dictum. At, cum ceteri scripti latices servant, nihil muto. L. 14, 293.

Occultos latices, absirusaque flumina quaerunt.
 Indiga merces, servitii dixit quidem L. viii, 446. 1x, 254. sed continuo haec sibi jungit auctor, non separat; ut hic fecisset per verbum cogatur, quod minime est elegans.

594 NUDA] Ut Fortunam nemo respiciat. SCHOL. Nepos in Thrasib. c. 1. si per se virtus sine fortuna ponderanda est.

595 IN ULLO MAJORUM, FORTUNA FUIT] Omnes, inquit, majores, qui sunt gloriosi, non virtute ad hoc pervenere, sed lato: si vere velimus inspicere, bonum quid sit, aut virtus (haec 5 verba defunt in Voss. pr.) SCHOL. in illo, majorem
 Y y y y

- Stat, dum lixa ^a bibat. Si veris magna paratur
 Fama bonis, ^b & si successu nuda remoto
 595 Inspicitur Virtus, quidquid laudamus in ullo
 Majorum, fortuna fuit. quis Marte secundo,
 Quis tantum meruit populorum sanguine nomen?
^c Hunc ego per Syrtes, Libyaeque extrema triumphum
 Ducere maluerim, quam ter ^d Capitolia curru
 600 Scandere Pompeji, quam frangere colla Jugurthae.
 Ecce parens verus patriae, dignissimus aris,
 Roma. tuis; per quem numquam jurare pudebit,
 Et quem, si steteris ^e umquam cervice soluta,
^f Nunc olim factura Deum ^g es! Jam spissior ignis;
 605 ^h Et plaga, quam nullam Superi mortalibus ultra
 A medio fecere die, calcatur; & unda

Rarior:

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a bibit Marp. ^b sed si B. i. ^c non VV. LL. Steph. ^d per V. sec. a m. pr. cum A. ^e numquam O. i. V. i. Ed. Ven. ^f tunc Ed. Grot. & seqq. ^g deest vulgo. ^h jam H. O. i. non male.

in illo fortuna. quicquid nos laudamus *in illo*. i. in Catone, ut virtutem, fuit *fortuna*. i. felix eventus *majorum*. Unde Plutarchus in libro de fortuna Romanorum, & virtute Alexandri contendit Romanos plus fortunae quam virtutis habuisse. Sane hic locus videtur obscurus, nec ab omnibus similiter legitur, nec accipitur. Nam Omnibonus, & ut nunc videmus, Beroaldus, cui libenter accedo, legit *in illo*, ut sit, quicquid nos laudamus in ullo majorum, fuit fortuna, sed sup. quod laudamus in Catone, fuit virtus. Qui vero legunt *in illo* varie exponunt. alii ut jam exposuimus. alii sic. Quicquid nos laudamus *in illo*. s. Catone, *fuit virtus* sup. sed sup. *fortuna fuit* majorum. i. quod laudamus in majoribus nostris. ASCENS. *In illo* invenitur in duobus Pulm. Regio pr. Voss. sec. & primo, cui suprasc. est *ullo*, Wittiano, Meo, Edd. Rom. Sulp. Aldi, & Hortensii. Ut foret sensus: Ea omnia, quae in Catone laudantur, in majoribus non fuisse effecta virtutis, sed fortunae. At vulgatum praestare puto, nisi aliud quid lateat. Quicquid laudamus in ullo viro ex majoribus nostris, patet fuisse fortunam prosperam succedentem, non meram virtutem, quae in Catone hic visa fuit.

598 HUNC PER SYRTES TRIUMPHUM] Quem nunc Cato ducit laude patientiae atque virtute triumphum. Acute dictum *per Syrtes*. Sic mavult triumphare, quam per Romam, ut ante

Pompejus, transire, ne loci celebritate moveatur. SCHOL.

598 LIBYESQUE EXTREMA] *Libyaeque* Msc. duo. BERSM. Ita etiam cum Edd. Rom. Parm. & Omnib. habent nostri, exceptis Voss. quarto, Hulst. Oxon. & Amst. Videtur quoque suorum Codicum consensu *Libyae* hic scripsisse Grotius, licet in vulgatis Edd. esset *Libyes*. *Libyae* ego hoc loco etiam praefero euphoniae gratia, ut & v. 617.

602 NUMQUAM JURARE PUDEBIT] Vult hunc divum fieri, ut per Catonem juraretur à populo. SCHOL.

604 HUNC OLIM] *Nunc olim* Modius. BERSMANN. Novant. Lect. Ep. cxix. Plerique scripti, & Editi ante Grotium, qui sine ulla, quod sciam, auctoritate exhibuit *tunc*, habent *hunc*. Sed verissime *nunc* exaratum, & excusum est in Regio pr. Boher. Voss. pr. tert. quarto, Oxon. uno, meo, ac Edd. Rom. Parm. Ven. Aldi, Col. & Hortensii.

604 FACTURA DEUM] *Deum* tria, recte. Est *ἀπορροή* ad Romam. BERSM. Et addidit ibidem recte Modius, & in sua *indem* Stephanus. ut est etiam in sex Pulm. & Voss. pr. sec. tert. Witt. Hulst. Oxon.

605 QUAM NULLAM SUPERI] Durissime sic legitur, quod exponunt interpretes, ultra quam plagam prae medio die non est habitabilis plaga: ad finem

Rarior: inventus mediis fons unus harenis
 Largus ^a aquae; sed quem serpentum turba tenebat,
 Vix capiente loco. stabant in margine ^b siccae
 610 Aspides; in mediis sitiebant ^c Diplades undis.
 Ductor, ^d ut adspexit perituros fonte relicto,
 Adloquitur: Vana specie conterriti leti,
^e Ne dubita, miles, ^f rutos haurire liquores:
 Noxia serpentum ^g est ^h admixto sanguine pestis:
 615 Morsu virus habent, & fatum ⁱ in dente minantur:
 Pocula morte carent. dixit; dubiumque venenum
 Haussit: & in tota ^k Libyae fons unus harena
 Ille fuit, de quo primus sibi posceret ^l undam.
 Cur Libycus tantis ^m exsudet pestibus aer
 620 Fertilis in ⁿ mortes, aut quid secreta ^o nocenti

Miscuerit

VARIAE LECTIOES.

^a aquae est Marp. ^b Diplades V. pr. ^c sicco Edd. qdd. ^d ubi M. ^e nec R. pr. non B. 1. ^f istos A. tutes
 nil. M. ^g deest a m. prim. V. sec. ^h emisso B. 1. sed corr. ad marg. ⁱ abest in vulgo. ^k Libyes MS.
 unus, & alter, & Edd. pleraeque. ^l undas B. 2. V. 2. O. 1. Marp. A. W. a m. sec. ^m vulgo exundes. ⁿ mor-
 tem VV. LL. Steph. ^o nocentia R. pr. nocendi M.

finem itaque plagae habitabilis. V. ad Lib. VIII, 164. infra 852. &c. Verum Lucanus supra quoque dixerat, eos jam fuisse sub Aequinoctiali, ubi medio die non jaciebatur umbra. In Regio primo est, qua nullam diem. Superi nullam Bersm. duo. Quid multis? Vehementer adridet mihi lectio, quam praestantissimus offert Voss. secundus.

Et plaga, qua nullam Superi mortalibus umbram
 A medio fecere die.

Sensu apertissimo, & perquam Lucani aetlum, & sitim describentis menti idoneo. Nihil tamen protinus mutare ausus fui.

609 VIX CAPIENTE LOCO] Ut tanta esset multitudo serpentum, quam capere fontis spatia non valerent. Diplades nomen à siti. SCHOL.

611 PERITUROS] Siti scilicet, si non bibissent de illo fonte. IDEM.

614 ADMIXTO SANGUINE] Venenum serpentum cum commixtum est cum sanguine hominum, tunc nocet IDEM.

615 ET FATUM IN DENTE MINANTUR] Msc. & fatum dente minantur. Probe. BERSM. Praepositionem etiam omittere mavult Modius Epist. XXIV. & CXIX. & sine ea jam ediderunt Ascens. Paris. Mic. Hortens. & dein cum reliquis Grotius. Abest quoque à quibusdam meis. Quinque tamen Vossiani, Regius prim. Boher. Wittian Meus

& Amstel. qui habet fata, illam praepositionem agnoscunt. Oxon. unus habent fatum cum d. Nequaquam ego in delendum censeo. Acutius est, quam ut à librariis proficisci potuerit. in dente minae mortis, siue vis mortifera consistit; vel simpliciter dixerit auctor per pleonasmum elegantem. Sic in abundat ex ipsius Grotii emendatione Lib. II, 265.

- - - - nolis in isto
 Euse mori.

ubi vide. Valere in fructu, in cassa, & similia apud alios. Stat. L. II. Theb. 326.

- - - - fractasque in pectore quercus.

In flamma cremari Valerio Maximo Lib. I. c. 8. §. 9. ut in plurimis MSS. illic scribi monet cognatus, nunc etiam socer meus. Adde N. Heinsium ad Ovidii Metam. L. V, 546. VIII, 60. Versus hic in Bouher. Cod. modo conspicitur ad marginem.

618 PRIMUS] Supra enim ultimus bibit. Hic autem ideo primus hausit, ut timentibus fortitudinem periculi denegaret, praelato siue virtutis exemplo. SCHOL.

619 EXUNDET] Exudet Msc. & ad marg. exundet. Cur Libya abundet serpentibus. Ovid. IV. Metam. BERSM. Exundes cum MSS. quibusdam exhibent Edd. Ven. Omnib. Ascens. Mic. Hort. Gryph. Pulm. ceteraeque sequentes. Sed
 Y y y y 2 ele-

Miscuerit Natura ^a solo, ^b non cura, laborque
Noster scire valet: nisi quod vulgata per orbem
Fabula pro vera decepit secula ^c caussa.

Finibus extremis Libyes, ubi fervida tellus

625 Accipit Oceanum ^d demisso sole ^e calentem,
Squalebant late Phorcynidos ^f arva Medusae,
Non ^g nemorum ^h protecta coma, non mollia ⁱ succo,
Sed dominae vultu conspectis aspera saxis.

^k Hoc primum natura ^l nocens in corpore saevas

630 ^m Eduxit pestes: ⁿ illis è faucibus angues
Stridula ^o fuderunt ^p vibratis sibila linguis.

^q Femineo quae more comae per terga solutae,

Ipsa fla-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a loco A. b nunc M. a m. pr. c fama VV. LL. Steph. P. r. V. pr. sed corr. d dimisso MSS. qdd. male. e cadentem vitiose V. i. Edd. qdd. V. Mod. Ep. 24. f ora M. & Serv. ad Aen v, 240 pe peram. g nemoris Ed Ven. h projecta V. i. i vulgo sulco. k lac Edd. Rom. Parm. l potius V. test. W. pro var. lect. m edulsi H. n ex illis H. illius e V. i. o vibr. sud. V. i. p vibrantis V. i. q vulgo femineas qui soluti.

elegantius multo Vossianus prim. tert. quart. quint. Regius pr. Boher. Witt. Oxon pr. Hulst. Pulm. unus, & Edd. Rom. Parm. Ald. Sulp. Col. Steph. aliaeque servarunt *exsudet*, vel *exudet*. Vide Pierium ad Virgil. Georg. i, 88.

exsudet inutilis humor.

Claudian. in Rufin. 306.

Corruptos Stygiam pestem desudat in amnes.

Columella L. x. in fine.

Ferveat ut lacus, & multo completa Falerno

Exsudent pingui spumantia dolia musto.

ubi itidem in quibusdam est *exundet*. Commutantur haec voces quoque apud Claudian. De R. Prof. 111, 127, 11. in Eutrop. 18. ubi V. Heins. Vulgaram lectionem nonnihil juvat Silius Lib. 111, 316.

Inde Medusaeis terram exundasse chelydri.

625 DEMISSO] i. e. in Oceanum merso. Phorcynidos filiae Phorci. SCHOL.

626 MEDUSAE] Nota Gorgonum fabula est, quam cum alii multi, tum Erasmus in Proverbio, *Orci galea* exponit. Caeterum illud hoc loco notandum, quod quae hic de unico oculo, quo Gorgones omnes per vices atque communiter usae fuerint, Sulpitius addit, ea ab aliis *τῶν γοργόνων*, hoc est, Aniculis, quae & ipsae Phorci filiae feruntur, *Πισφιδῶν ἰσπιδῶν*. *Ἐνὸς τε κεφαλῆς*, ut Hesiodus habet, attribui. Ut videre est in

Commentariis Apollonii libro quarto. Et apud Zeren in Lycophron. MICYLL.

627 NON MOLLIA SULCO] i. e. ad sulcos aratro faciendos, ut exponunt interpretes; & explicari debet, si lectio sana foret. At quanto melius exaratur in praestantissimo Voss. primo *non mollia succo?* verissime. *succus* sive ut scribi debere supra monuimus, *sucus* est naturalis terrae humor; unde obponit optime *mollia succo totis aspera saxis*. Hinc *solum succosum* Columell. L. 11. c. 17. Virgil. L. 1. Georg. 90.

novas veniat qua succus in herbas.

628 VULTU CONSPECTIS] Saxa enim secerat Medusa, quidquid adpexerat. SCHOL.

630 LINGUIS, FEMINEAE QUI MORE COMAE PER TERGA SOLUTI &c.] Difficillimus, sed corruptus hic locus est, ex quo me non expedire potui, donec vidi distinctionem vulgo male positam esse. Ex sequentibus autem patet, Lucanum describere totum Medusae caput tam aversum, quam adversum, & ab aversa parte tantum videri potuisse. Videamus itaque, quid nobis reliquerint MSS. *Femineo* habent tres Pulm. Voss. prim. Marp. & Hulst. *cui* unus Berśm. tres Pulm. Voss. prim. sec. tert. Marp. meus. *quas* Voss. quart. pro var. lect. & Amst. *solutae* unus Berśm. tres Pulm. & octo mei meliores; unde putem non ad *angues* haec esse referenda, sed ad seq. *colubrae*. hoc modo.

illu.

Ipsa flagellabant gaudentis colla Medusae,
Surgunt ^a averſa ^b ſubrectae fronte colubrae;
635 Vipereumque fluit depexo crine venenum.
Hoc habet infelix, ^c cunctis inpune, Meduſa,
Quod ſpectare licet. nam ^d rictus, oraque monſtri
• Quis timuit? quem, qui ^e recto ſe lumine vidit,
Paſſa Meduſa mori ^f eſt? rapuit ^g dubitantia fata,
640 ^h Praevenitque metus: anima periẽre retenta
Membra, nec emiſſae ⁱ riguẽre ſub oſſibus umbrae.
Eumenidum crines ſolos movẽre furores:
Cerberos Orpheo lenivit ſibila cantu:
Amphitryoniades vidit, cum vinceret, Hydram:

645 Hoc

VARIAE LECTIONES.

^a vulgo *adverſa*, *adverſae* V. 2. ^b *ſubrecta* V. 2. M. Ed. Parm. al. *ſurrectae*, quod idem. *ſurrectae* A. ^c *cunctis* quæſ. *reſolvis* B. 1. ^d *rictus* H. M. ^e *ſer.* B. 1. V. 2. M. ſi W. M. *vidit ſe* l. r. B. 1. ^f deſt in O. pr. & Edd. pp. ^g *moriantia* B. 1. ^h *pervenitque* Ed. Ven. ⁱ *riguerunt* o. O. l.

- - - illis e ſancibus angues
Stridula ſuderunt vibratis ſibila linguis.
Femineo quæ more comæ per terga ſolutæ
Ipsa flagellabant gaudentis colla meduſæ,
Surgunt averſa ſubrectæ fronte colubrae, &c.

Primum deſcribit auctor angues, qui in vultu Meduſæ erant, & ex ore illius ſibila eſſabant; unde rictus, & ora huius monſtri nemo inpune videre potuit. Dein ait, ab averſa fronte ſurrexiſſe angues, ſive colubras, quæ ſolutæ per ejus terga in morem comæ *femineum*, vel *femineæ* colla ejus flagellabant; ab ea autem parte inpune Meduſam ſpectari poſuiſſe. Ut clarior eſſet Lucani ſentus, poſſet ille verſus *surgunt* poni ante *femineo*. Quocumque te vertas, ſi vulgata, in quibus poſt *Meduſæ* diſtinguebatur, vis retinere, ſentum non reperies idoneum. *Averſa* dedi ex conjectura, cum milites *averſa* & *adverſa* commutari ſciant omnes, & paullo poſt non ſemel videbimus. *Retroſum eſſuſos* angues dicit vſ. 652. *reſugi à fronte*, ut decapillis dicit L. x, 132.

633 GAUDENTIS] i. e. oblectantiſe de tali motu. Sulpitius legit *gaudentes* S. angues. ASCENS. Non ita legit Sulpitius; licet in ejus Editione ſit *gaudentes* vitio typothetarum, nam addit pro explanatione *ipſis ſerpentibus*. Male etiam *gaudentes* eſt in Wutt. & Huſt.

634 SUBRECTAE] *Surrectæ* Mſcr. duo h. e. ſurſum erectæ à fronte ipſius, ne eam adſpicerent. BERGM.

636 IMPUNE QUOD SPECTARE LICET] i. e. ve-

nenum, quod in crinibus habet; nam angues in dorſa labuntur, quæ inpune conſpectata ſunt. SCHOLIAST. Sine ſenſu doloris, quia ſtatim rigeant in ſaxa, quæ animam velut ſepulcro includebant. Sulpitius. *Quis* Mſcr. & ad marg. *quod*. Videntur hæc dici *εἰρωνίης*. BERSMANN. Hoc unum eſt Meduſæ, quod inpune ſpectatur. Crinis ſcilicet, nam vultum nemo inpune adſpexerit. GROT. Optime cum Schol. hæc cepit Gronovius. Reſt qui minus bene.

638 QVIS TIMUIT] Acute dictum, neminem timuiſſe; antequam enim coepit timuiſſe, quod viderat, in lapidem mutabatur. SCHOL.

636 QUEM] Quem paſſa Meduſa mori eſt, qui vidit ipſam in faciem? ſc. nullum, quia verit in lapides. IDEM.

641 UMBRAE] Indifferenter *umbrae* pro ſpiritu & anima collocaſit. IDEM.

642 SOLOS FURORES] Nam non exſtinguunt, ſed terrorem inſpirant. IDEM.

643 CERBEROS] Ita repoſui ex optimo Cod. Boher. pro *Cerberas*.

646 PHORCYS] Scribe *Phorcys*. BROUKH. *Phorcys* ex me. 3 habet veterrimus Regius primus, alique à N. Heinfio inſpecti. Rectius, nam licet aliis *Phoreus*, ſeu *Φόρεος* vocetur, plerisque tamen *Φόρυς*, ſive *Phorcys* nominatur, unde ſupra *Phorcynides*. Adi II. virum ad Silium L. x, 174.

- - - jacet ingens Phorcys ab antris
Herculeæ Calpeſ caelatus Gorgone pharmam.

646 CETOQUE] Mſcr. duo *Cetosque*, tertium *cer*
Yy yy 3 105.

- 645 Hoc monstrum timuit genitor, numenque secundum
 a Phorcys aquis, b Cetoque parens. iplaeque sorores
 c Gorgones: hoc potuit d coelo pelagoque minari
 Torporem insolitum, mundoque e abducere terram.
 f E s coelo volucres subito cum pondere lapsae:
 650 In b scopulis haerere ferae: vicina colentes
 Aethiopum i totae riguerunt marmore gentes.
 Nullum animal k visus patiens, ipsique l retrorsum
 Effusi faciem vitabant m Gorgonos n angues.
 o Illa sub Hesperiiis stantem Titana columnis

655 In

V A R I A E L E C T I O N E S.

a Phorcus vulgo. b Cetoque vulgo. c Gorgonis Ed. Ven. d pelago coeloque MSS. qdd. e abducere vulgo. obducere (scilicet) Marp. f & V. 3. H. g coelum V. 1. a m. pr. h scopulos V. 2. i toto V. pr. bene. k visum est B. 1. V. 1. visus est H. l retrorsus V. 1. Boh. m vulgo Gorgonis. n aures, sed corr. V. pr. o ipsa B. 1.

cosque, mendose. quart. cetusque. BERSM. Cetoque parens. Lege Cetoque cum MSS. Apollodorus lib. 1. Φόρυς ὁ καὶ κίτος Φερκιάδης γοργόνες & lib. 11. κίτις ὁ καὶ φόρυς γοργόνων ἀδελφαί. Hesiodus Theogonia.

Φόρυς δ' αὖ κατὰ γῆρας τίτις.

Deinde:

Γοργόνες δ' αἱ αἰάντοι πύμα κλυτὴν ἀνταίτιον.

Unde & hoc apparet, genitor & numen secundum aquis, utrumque de patre Phorco dici. GROTI. Ed. sec. & tert. Ipse Grotius primus Cetoque in textum admiserat, adductus, credo, Beina. & Pulm. Codd. quomodo vitiose vel Cacos, & Ceteros etiam habent quidam ex meis. Sed meliores magno numero Cetoque, ut debet. Retinuerunt tamen Cetoque post hanc Grotii admonitionem vulgares Edd. Vide N. Heinsium ad Valer. Flacc. 11, 317. Genitor male à Glossatore, & plerisque Interpretibus ad Jovem refertur; cum Phorcys intelligatur.

648 TORPOREM INSOLITUM] Perperam Ed. Brix. MS. Hult. & Voss. sec. solitum; unde ibidem Glossator ait: solitum i. quem habuerant, antequam Chaos fuit, & omnia pigra jacerant. Insolitum torporem dicit auctor, quia alias in perpetuo motu sunt coelum & mare. Hic enim pisces, & aves per Synecdochen non intelliguntur, ut putant Interpretes, nec paullo post terreni homines; ita de incarnatione Erichthys L. vi, 463.

Torpuit & praecipit audito carmine mundus:

Axibus & rapidis impulsos Juppiter arguens

Miratus non ire potest.

648 MUNDOQUE ABDUCERE TERRAM] Msc. ob-

ducere. Est autem in his συνιδεχθῆ contenti sub nomine continentis. BERSM. Obducere Gronovius, quem, at solet, vulgo secuti sunt, edi curavit: quasi Lucanus voluisset dicere, tam horrendum hoc fuisse monstrum, ut id metuerent Dii, & coelum suum obtexerint terra, ne illud viderent. Aliter enim haec non intelligo: nam obduci ea dicuntur, quae tegunt. L. 111, 735.

oculos vastas obduxere tenebras.

& L. ix, 109. Ovid. Art. Amat. 1, 256.

Et nunc obducto cortice pressa laeet.

Plura dabit Passerat. ad Propert. L. 111, 14, 5. At vero MSS. mei, & Pulm. tantum non omnes cum ceteris Edd. recte retinent abducere. i. e. Hoc potuit terram i. e. omne, quidquid terrenum, & molle est, abducere, & subtrahere mundo, & totum in saxum quasi unum convertere.

649 CUM PONDERE] Quippe in saxa mutatae. SCHOL.

650 HAERERE FERAE] Ad ejus visum ubi steterant, ibi fixae sunt. IDEM.

(53 GORGONIS] Voss. duo Gorgones. unus cum Boh. Witterino Gorgones: vere sic multi MSS. Gorgonos vs. 668 quod & Claudiano Heinsius & MSS. restituit de R. Proserp. L. 11, 26, 105.

654 SUB HESPERIIS COLUMNIS] De quo nunc columnae sunt, sive Hesperias columnas pro regione posuit, ut Virgilius.

Menelaus ad usque columnas

Exsulat.

SCHOL. De Protei columnis illic agitur L. xi, Aen. 263. ubi vid. Serv. Auctor sine dubio Calpen, & Abylam intelligit, quas Hesperias metas vocat

- 655 In cautes Atlanta dedit: coeloque timente
Olim ^a Phlegraeos, stantes serpente, Gigantas,
Erexit montes, bellumque inmane Deorum
^b Pallados è medio confecit pectore Gorgon.
Quo postquam, partu ^c Danaës & divite nimbo
660 Ortum, Parrhasiae vexerunt Persea ^d pennae
Arcados ^e auctoris citharae, liquidacque palaestrae;
Et ^f subitus ^g praepes Cyllenida ^h sustulit ⁱ Harpen,
Harpen, alterius monstri jam caede rubentem,
[*A Jove dilectae ^k fuso custode juvencae:*]

665 Auxi-

VARIAR LECTIOE

^a *Phlegraeo Gigantes* vulgo. ^b *Palladi* M. Edd. qdd. ^c *Danes* V. 4. H. *Danaïs* W. R. pr. V. sec. pro var. lect. *Danae* sed V. pr. sec. *Daphnes* Ed. Ven. ^d *pinnæ* R. pr. Boh. V. ad L. IV, 438. ^e *auctori* W. ^f *subi-* to Ed. Paris. ^g *perpes* V. 1. ^h *persulis* V. 1. ⁱ *Arpen* MSS. & Edd. qdd. ^k *caeso* B. 1. H. O. 1. *offuso* R. 1. *fulvo* V. 2. Boh.

cat L. III. ubi est Atlas.

654 TITANA ATLANTA] Unus ex Titanibus fuit, quem Gorgona (sic MSS.) vertit in montem. SCHOL. Atlantem Titanis filium, quem vertit in montem. SULPIT. Seu potius unum ex Titanibus, quo nomine Coeli filii vocati fuerunt, sive *ἀπὸ τῆς τῆς ἀντὶς τιμωρίας* *ὑπὲρ τῆς τῆς πηγῆς ὕβρις*, eo quod patrem castrassent, sive *ἀπὸ τῆς τιμῆς τῆς ψυχῆς αὐτῶν*, ὅτι *ἔστι* *ἀδελφὸν*. *μὴδοντας τιμωρίσθαι ὑπὸ τοῦ διὸς διὰ τῆς ἀδικίας αὐτῶν*. Ut Interpretes Hesiodi ait. Tametsi alii, ut & Proclus in Hesiodum, & Zetes in Lycophron. Japeti filium Atlantem dicunt. Ipsum autem Japetum unum ex Titanibus. MICYLL.

655 TIMENTE OLIM] Non est hic ponendum comma: cohaerent enim cum sequentibus. Quo tempore caelum Gigantes timuit, auxit ipsa montes, mutatis in saxa Gigantibus. GROT. Posuerant post *timente* comma Editores quidam, non omnes.

656 PHLEGRAEOS] *Phlegraeos* Gigantes dicit, quia arud Phlaegram civitatem Thessaliae gigantes bellum inmane contra Deos gessere, Ollam Pelio superponentes, ubi proclata est Minerva contra Gigantas, quae habebat caput Gorgonis in pectore. SCHOL. *Stantes serpente Phlegraeo*. Insistentes pedibus serpentinis apud Phiegram Thessaliae vallem, ubi pugnatum est. Dicuntur autem gigantes serpentipedes, quia ab imis ad summa quasi reptare sunt visi. SULPIT. Omnibonus *Phlegraeos* legit, ut ad Gigantes referatur. Sitque sensus, & ordo: *Coeloque timente olim Phlegraeos gigantes, stantes serpente*, hoc est, qui anguipedes

erant. Tales enim & Ovidius 1. Metamorph. dicit, *erexit*, hoc est, convertit in montes. Quae lectio melior, ac planior est. MICYLL. *Phlegraeos* Msc. *Phlegraeo* minus bene. BERSM. *Phlegraeo*. ex meis habent Regii cum duobus, vel tribus recentioribus. Edd. Ven. Taber. Sulp. Badii, Grotii &c. Ceteri scripti, & Editi, *Phlegraeos*, quod hic quoque praefero. *Serpente* pro pedibus serpentinis, dixit, ut Valer. Flacc. L. II, 28. de Typhoeo.

Torquentemque anguibus undas.

ubi vide DD. VV. notas. Agnosce autem incuriam Lucani, de qua saepius monui, repetentis ingratis *stantem*, & *stantes*. Sic *raptas*, *rapta*, *raptis* VI. 459. &c.

656 GIGANTAS] Ita reposui, jubentibus Voss. pr. tert. quanto, Reg. pr. & Wittiano, non *Gigantes*. Vide ad L. IV, 593. VII, 145.

657 EREXIT MONTES] Msc. *verterat in montes*. quod glossema videtur. BERSM. Voss. tert. *vertit in hos montes*, ex glossa sine dubio natum.

658 IN MEDIO] *E medio* Msc. tria. BERSM. Editum scilicet ab Aldo, sequentibusque Edd. erat *in medio*: quomodo etiam est in Edd. Rom. & Parm. At ceteri cum scriptis constanter retinent *e medio*, ut bene revocavit Grotius. Ita dicitur *pugnare ex equo, e muris* & similia passim. V. Swartzium ad Tursell. p. 369. & alios. Gorgon ergo è pectore Palladis pugnavit, quia illic erat posita. Ovid. L. 1. Metam. 754.

Ut pariter pectus posuamque in pectore forti

Aegida concenteres.

Adde Broukhuf. ad Propert. L. II, 2, 60.

Gorgonis anguiferæ pectus aperta comis.

- 665 Auxilium volucris Pallas tulit innuba fratri,
 Pacta caput monstri; terraeque in sine Libyssae
 Persea Phoebeos converti jussit ad ortus,
^a Gorgonos averso sulcantem regna meatu;
 Et clipeum ^b laevae fulvo dedit aere nitentem,
 670 In quo saxificam jussit spectare Medusam,
 Quam sopor aeternam tracturus morte quietem
 Obruit haud ^c totam. vigilat pars magna comarum,
^d Defenduntque caput protenti crinibus hydri:

Pars ja-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a vulgo Gorgones & volatu. b laevum M. laeva R. pr. c tota invigilat R. pr. V. tert. jugulat R. sec. Ed. Ven. d defenditque B. 1. Mic. & Hort. m.

658 CONECIT] i. finivit Gorgon, quam Minerva gessat in pectore. perfecit, ut omnes Gigantes se visa in lapides verterentur, & cessarent contra Deos pugnare. SCHOL.

660 PARRHASIAE] A Parrhasia civitate, ubinatus Mercurius colitur. Arcades exponit cujus pennae i. e. Mercurii. IDEM.

663 HARPEN] ΑΝΑΔΙΨΑΩΣΙΣ. Mercurii gladium, qui sic Graece appellatur. IDEM.

663 ALTERIUS MONSTRI] Argenti enim occiderat Mercurius, qui C oculos habens Io virginem custodiebat. IDEM.

664 A JOVE DILECTAE &c.] Inepta, & frigida haec est periphrasis praecedentis alterius monstri, & plane otiosa, ac pro explanatione line dubio per lectorem, vel librarium quemdam addita: Prospurio itaque versu à ceteris distinxit. Non compareret etiam in Vossiano secundo. In primo à recentiore manu insertus est inter duos priores versus, & in antiquissimo item Boherii Codice tantum conspicitur in margine. Varias quoque lectiones & fuso aliquantum ostendunt ab aliena haec esse largitione.

665 INNUBA] Virgo. Fratri quia ipsa filia Jovis est, ut ille de Jove est. SCHOL.

668 GORGONIS] Mscr. duo Berlm. & duo ex meis Gorgones. Sed unice verum est Gorgonos Graeco Genit., ut addit Glossator Voss. sec., Edd. Ven. Omnib. Sulpit. Bad. Paris. Mic. V. vi. 653.

668 AVERSO] Adverso Msc. mendose. Retro enim volare jussit, ne eam adverso vultu obtueretur. BERSM. Adverso perperam habent septem mei quoque, & Edd. multae. & v. 676. Adversus volabat, sed Medusam in clipeo videbat V. Ovid. Metam. Lib. iv. in f. adversae Voss. unus.

668 VOLATU] MSS. R. Stephani meatu; be-

ne; quomodo etiam ex veteri libro scribendum esse monuit N. Heinsius ad Claudian. de R. Proserp. 11, 74. ubi multa de hac voce; quibus adde notam Cl. Drakenburchii ad Silium Lib. xii, 102.

Hic pro nubivago gratus pia templa meatu
 Instituit Phoebus atque audaces exiit alas.

Glossa est volatu.

673 PROTENTIS CRINIBUS] Alii autem.

Defendantque caput protenti crinibus Hydri
 quae lectio aliquanto concinnior videtur. MICYLL. Protentis legas in duobus Berlm. Reg. pr. Voss. tert. primo a m. sec. & Hult. cum Edd. Sulp. & Badii: protenti Voss. un. cum Edd. Rom. & Parm. Portentis Pulm. duo. Est vir doctus, qui legat portentis i. e. monstri Medusae. Ma in ego praetentis. ut praetendere velum, & alia passim dicuntur, quibus quid tegitur. Ipsi crines, sunt hydri. Quare talem ordo est protenti crinibus, sed hydri praetenti, vel protenti, seu extenti defendunt caput crinibus.

674 OCULIQUE] Illae tres sorores uno oculo utebantur. SCHOL. Oculique tenebras. Id est, sedem oculi jam tenebrosam: nam oculum dum alteri traderet, Perseus supposita manu, furtim subtraxerat, dormientemque ipsam, & serpentes ferro invasit, ut scribit Ovidius. SULPIT. In locum oculi exteti. ASCENS. Tenebras oculi, somnum intelligit poeta hoc loco. Est enim sententia: Pars, inquit, comarum vigilat, serpentesque protenti defendunt caput: pars jacet super mediam faciem, seu frontem, resoluta somno. Et hoc modo ipse quoque Perseus apud Ovid. lib. iv.

Damque gravis somnus colubros, ipsamque tenebat,
 Eripuisse caput collo,

se

Pars jacet in medios vultus, oculique tenebras.

675 Ipsa regit trepidum Pallas; dextraque tremente
Perseos averfi Cyllenida dirigit Harpen,
Lata colubriferi rumpens confinia colli.

Quos habuit vultus, lunati vulnere ferri
Caesa caput, Gorgon! quanto spirasse veneno
680 Ora rear! quantumque oculos effundere mortis!
Nec Pallas spectare potest: vultusque gelassent
Perseos adverfi, si non Tritonia densos

Sparfisset

VARIAE LECTIOES

a Pall. trep. P. i. V. i. B. i. Ed. Paris. b tremente O. i. c adverfi MSS. & Edd. qdd. d derigit R. pr. fer-
tulus V. i. e spirare B. i. Boh. V. 3. H. A. Ed. Ven. spumare Marp. f rear R. 2. V. i. M. g perfundere
O. i. h Tritonida H. i tenfos O. i.

se inquit. Nam quae de oculo furtim subtrahito hic
addit Sulpitius, idem Ovidius non Medusae, sed
geminis sororibus, quas alii *vegas* vocant, ipse
Phoreydas, unius sortitas luminis usum, accidit
se dicit. MICYLL. Micyllus tenebras oculi so-
minum exponit. Msc. ita haec distinguit

oculique tenebras

Ipsa regit Pallas. trepidum dex. tre.

ut ad Perseum ista referantur, intuentem Medu-
sae caput velu averio in speculo. BERSM. Per
tenebras oculi intelligit auctor clausum Medusae
dormientis oculum L. III. in f.

Nox subit, atque oculos vastae obduxere tenebrae.

675 TREMENTE] In uno Bersin. Voss. sec. qu.
& meo scribitur tremementem sc. Harpen in dextra
trepidi Perseos tremulum, & micantem, non ma-
le Vide ad L. VI, 237. Virg. Aen. XI, 645. XII,
94.

677 LATA] Msc. *jaeta* q. d. projecta sopore.
BERSM.

678 HAMATI FERRI] Msc. Lunati h. e. falcati.
Harpen indicat recurvam. IDEM. Lunati ita
Msc. Harpes descriptio, quae falcata. GROT.
Lunati sive corrupte limati praeferunt Pulm. unus,
ex nostris quoque vetustiores plerique, ut Voss.
optimi, Regius, Wattian. & alii. nisi quod in qui-
busdam superscriptum est hamati, seu amati. In
Voss. primo recte addunt Glossae i. e. curvati,
falcati. nam falcatum alii quoque dicunt. Vide
Drakenb. ad Silium III, 278.

falcatus ab arte Ensis.

Lunati itaque mihi quoque maxime placet, ut o-
lim jam expretterunt Edd. Rom. Parm. Sulpit.
Msc. & Hortens. Dubitat Badius, & hamati prae-
tulit Rugerius L. III. V. Lect. c. 3. quem vide,

& locis ab eo adductis adde Ovidium Lib. IV.
Met. 719.

Inachides ferrum curvo tenus abdidit hamo.

Jaculati Voss. sec. a m. pr. in alio amanti.

680 MORRIS] i. e. veneni. Hoc jam amplius
est, quam venenum. Nec sp. Horrore, non
metu. SCHOL.

681 GELASSENT] Hoc est; in lapidem se du-
rassent. SCHOL. In saxum ventissent. SULPIT.
Rectius Omnibonus, qui Gelassent, inquit, id
est, riguissent, tanquam gelu, absolute scilicet.
Quo pacto & Plinius alibi dixit: Vini natura non
gelascit &c. MICYLL. Sulpitius alique, qui hoc
verbum active exponunt, dehuerunt subintellige-
re ora Gorgonis; & certe nominativum saepe o-
mitti, cum satis ex sensu pateat, inter Gramma-
ticos conilat. Malim tamen cum pierisque inter-
pretibus, & N. Heinsio ad Ovidii Lib. I. Metam.
548. passim capere pro rigulent, gelati essent.
Statius Lib. IV. Theb. 727.

gelant venae, & siccis cruor aeger adhaeret
visceribus.

682 PERSEOS ADVERSI] Hic jam major vis est;
si & ille mutari poterat in saxum, nisi stabat aver-
sus. SCHOL. Averfi Msc. duo, & libr. aliquot,
quod & Modius probat. BERSM. Scil. Novant.
LL. Ep. XXIV. quae praecessit vl. 676. Perseos a-
verfi. Sed errat vir doctus. nam in his vocibus
Mssorum auctoritatem, qui, ut hic mei quoque,
semper in illis variant, parum curo. Averfus Per-
seus vl. 668, 672. recte Perseus dicitur. Vultum
enim averit, & retro flexum à Medusa habuit,
dum illius caput nondum amputasset: sed hoc per-
fecto vultum advertit, sive ad eam convertit Per-
seus, ignarus, Gorgonis caput etiam post ampu-
tationem tantae potentiae esse, ut in saxum

- Sparfisset crines, texissetque ora colubris.
 Aliger in coelum, rapta^a sic Gorgone, fugit.
 685 Ille quidem^b pensabat iter, propiusque^c secabat^d
 Aëra, si medias Europae^e scinderet urbes;
 Pallas frugiferas jussit non laedere terras,
 Et parci populis. Quis enim non^f praepete tanto
 Aethera^h respiceret? Zephyro convertitur ales,
 690 Itque super Libyen, quae, nullo confita cultu,
 Sideribus, Phoeboque vacat: premit orbita solis,
 Exuritque solum: ⁱ nec terra celsior ulla
 Nox cadit in coelum, lunaeque meatibus obstat,
 Si flexus oblita^k vagi per recta cucurrit
 695 Signa, nec in Borean, aut in Noton effugit umbram.

Illa ta-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a ita P. R. pr. V. i. vulgo sic r. capta A. b pensabat W. pensaret V. sc. pensabat VV. LL. Steph. c secaret V. sec. d vulgo Aethera a Sulpitio intrusum contra MSS. plerisque, & Edd. pp. Prokeia B. i. e scinderet B. i. ascenderet M. Edd. qdd. f perperam M. g aera V. i. h conspiceret B. i. O. i. prospiceret V. i. A. i non V. i. k fuit B. i.

quem possit mutare; Et sic diriguisset Perseus, nisi Minerva ora se. Medusae ipsius, ut bene addit Glossator, anguinis cinnibus texisset. Hic verus, ni fallor, hujus loci sensus est.

684 FUGIT] Mscr. *subit*, repugnante metro. BERSM.

685 PENSABAT ITER] Metiebatur, inquit, iter suum; & si per mediam voluisset ire Europam, non longius circuisset; sed hoc Minerva non sivit. SCHOL. *Pensare* Sulpit. & alii exponunt per breviam, in compendium ire, ut *compensare litora medio pelagi* L. VIII, 249. Non assentior.

686 SCINDERET] Ita MS. Hoc est, transvolaret. GROT. Scilicet vulgo tum legebatur *ascenderet*, contra Pilm. Berlm. & meos Codices, uno excepto. Reposuerat id primus Sulpitius, quem merito non secuti sunt Bad. Paris. Mic. & Hortens. Recte Grotius, & alii *scindere urbes* explicat. Passim apud poetas *scindere*, & *secare* dicitur is, qui transit per medium. Ad rem Virgilius Lib. IV. Aen. 256.

- - - terras inter coelumque volabat:
Litus arenosum Libyae ventosque secabat.

quem locum ab violenta magni Bentley conjectura ad Horat. L. I. Ode 34. recte vindicat Johnsonus in Horatio vindicato.

688 PARCI] Ne omnes verterentur in saxa. SCHOL.

689 RESPICERET] Non dixit *Gorgonam*, sed

aethera; ut nescientes, quid vitare deberent, homines conspicerent, & perirent. *Zephyro* i. in Zephyrum. SCHOL.

693 NOX CADIT IN COELUM] Hoc dicit. Ita illic devertexum vertitur coelum, sicut umbrae de montibus missae in coelum, quod veluti superest, venire videantur. SCHOL.

693 LUNAEQUE MEATIBUS OBSTAT] Quippe vicina coelo terra integros cursus lunae ire non patitur, sive ipsa nox obstat: nam cum non de coelo, sed in coelum cadat, necesse est, ut lumen lunae penitus obscuret. IDEM. Pulchrae, ac plausibilis plenae eclipsis phantasia. Sed nihil ad rem. Nam ad plenam Lunae eclipsim requiritur, ut utrumque Solis, ac Lunae corpus sit sub ecliptica. Et in Sole quidem, quando is nunquam eclipticam exit, non est ulla difficultas. In Luna autem, quod ea frequenter extra eclipticam vagetur, utique variatio contingit. Verum tumor terrae sub aequatore, ejus rei non est causa, sed trium corporum concentricitas. (Nam hac inusitata voce, nostrates Astrologi utuntur, & nos aliam non habemus,) sive ut latine, & clare dicam, quando trium corporum, Solis, Lunae, & terrae centrum in unum diametrum veniunt, ea demum certa est causa plenae eclipses. GLAREANUS.

694 OBLITA] i. e. umbra, quae per momenta torquetur. SCHOL.

Illa tamen sterilis tellus, secundaque • nulli
Arva bono, virus stillantis tabe Medusae
Concipiunt, ^b dirosque fero de sanguine rores,
Quas calor adjuvit, putrique incoxit ^c harenac.

700 Hic, quae prima caput ^d movit de pulvere, tabes
Aspida ^e somniferam tumida cervice ^f levavit.
Plenior ^g huic sanguis, & ^h crassi gutta veneni
Decidit: in nulla plus est serpente coactum.
Ipla caloris egens gelidum non transit in orbem
705 Sponte sua, Niloque tenus metitur harenas.
Sed quis ⁱ erit ^k nobis lucri ^l pudor? inde ^m petuntur
Huc Libycae mortes, & fecimus aspida mercem.
ⁿ At non stare suum miseris passura cruorem,

• Squami-

VARIAS LECTIOES.

a nullo B. 1. b dirosque A. c arena M. A. d monuit O. 1. e somnifera O. 1. somniferam Ed. Parm. f levabat W. g hic Boh. hic V. 1. hinc Edd. Rom. Parm. male. h crasso veneno B. 1. i erat V. 1. k lucri nob. V. 1. l modus VV. LL. Steph. P. 2. B. 2. V. 2. A. Ox. pr. a m. pr. m petuntur M. P. 2. B. 1. H. M. a f V. 1. a m. pr.

695 EFFUGIT UMBRAM] Mscr. efficit ad marginem corrupte. Si non descedendo ab ecliptica umbram terrae praeterit. Msc. umbra. BERSM. Male umbra videtur legisse Schol. cum MSS. multis, & Edd. Ven. Brix. Med. Sulp. Bad. Mic. Hortens. aliisque. Sed umbram recte retinent Regii, Voss. duo, Oxon. pr. Marp. Hulst. & Wutianus, qui perperam cum Voss. tert. efficit pro var. lect. exhibet. Si Luna oblita vagi flexus non effugit umbram terrae, ait auctor; ut Beróaldus, Glareanus, Bersm. alique monuerunt. Lib. VI, 503. de Luna.

Palluit, & nigris terrenisque ignibus arsit,
Quam si fraterna prohiberet imagine tellus,
Infereretque suas flammis coelestibus umbras.

701 ASPIDA] Solius capite vicesimo nono. Plures, inquit, diversaeque species Aspidum, verum disparis effectus ad nocendum. Dipsas siti interficit. Hypnale somno necat, teste etiam Cleopatra, emittitur ad mortem. Aliarum virus, quoniam medelas admittit, minus famae meretur. Caeterum quod Ovidius alibi, & hic Lucanus de guttis à capite Medusae manantibus adscribit, id Nicander Titanum sanguini tribuit, ita inquiens:

Αἴψ' ἤτοι κακοῖς γὰρ φιλὰ γγία σὺν καὶ αἰγυρεῖ
Ερπεταὶ ἰχθῆες τε καὶ ἀχθῆα μυρία γαίης
Τιτίων ἰνὶ πνεύσῃ ἀφ' αἵματος. ἢ ἰτίων περ
Ασπερῶν. μυχάτοιο μελιότηντ' αὖ δ' ὄχθαις
Ητρίδος κατὰ λῆξιν παρ' ὕδασι Περιμεσσοῖο &c.
MICYLL.

701 SOMNIFERAM] Sic enim occidit, ut in somnos ante compellat, quemcumque percussit. SCHOL.

701 LEVAVIT] Mscr. notavit: minus adposite; cum ex pulvere animato productam dicat aspidem. BERSM.

705 SPONTE SUA] Bene addidit sponte sua. Capi enim potest, & quocumque transduct. Niloque tenus. Quia ultra non vadit. SCHOL.

706 HUC] De Libya. Huc in Italiam. SCHOLIAST.

707 MERCEM] Ita bene rescripsit Grotius: ut habent omnes Steph. Palm. Bersm. & mei MSS. excepto uno Voss. & veteres Edd. Merces, ut erat vulgo, à Sulpitio primum editum, & dein Aldo, quem Colin. Steph. Gryph. alique secuti sunt. Ceterum delineationem tumidae aspidis vide apud Illustr. Ez. Spanhem. de praest. num. p. 189. Obiter etiam notandum, Ammianum Marcellinum ex hoc loco male intellexit errorem hausisse L. XXIX. c. 15. Aspis numquam sponte sua fluenta egreditur Nili; uti monet Doctiss. Valesius.

708 SUUM] Ipsorum hominum, non serpentis accipimus. Dicta autem Haemorrhoids; quod sanguinis profluxu, quos percussit, occidat. SCHOLIAST.

710 AMBIGUAE] Neque enim est terra, neque mare. Hic ergo habitat hic serpens, unde & hoc nomen accepit. ΧΕΡΣΟΝ enim Graeci terram dicunt,
7.2 22 2

* Squamiferos ingens Haemorrhoids explicat orbes:
 710 Natus ^b &, ambiguae coleret qui ^c Syrtidos arva,
^d Chersydros, * tractique via fumante ^e Chelydri:
 Et semper recto lapsurus limite Cenchris:
 Pluribus ille notis variatam pingitur alvum;
 Quam ^f parvis tinctus maculis Thebanus ophites:

715 Con.

V A R I A E L E C T I O N E S.

a *squamiferos* B. I. H. V. sec. pro var. lect. V. ad L. 1. b in Fdd. Ven. Br. c *Syrtibus* A. d *Chersydes* Marp. e *tractique* B. I. f *Chelandri* Ed. Ven. g *parvus* Ed. Hort.

cunt, ΥΔΩΡ aquam: quod in commixtis his sit elementis, *Chersydes* appellatur. SCHOL. Nicander de Chersyde:

Ος δ' αὖτε τὸ πρὶν μὲρ ἐπὶ βροχλῶδι λίμνῃ
 Ἀσπιδὸν βατράχοις φέρον κότεν, ἀλλ' ὅταν ὕδωρ
 Σείρῃ ἀζήρετι, τρύγη δ' εἰς πυθμῖν λίμνης,
 Καὶ τὸν ὅγ' εἰ χέρσιν τιλίδας ψαφάρες τε καὶ ἄχρες
 Θάλασσιν ἰλίδας βλαστῶσι δίμας &c.

MICYLL.

711 FIRMANTE] Nam quaecumque labitur, à veneno (*venenum* Voss. sec.) dicitur terra fumare. SCHOL.

711 CYLYDRI] Serpentes, qui se per terram convolvunt. dicti à κυλίω, quod est volvo, & ὕδρῳ, Serpens. Cylindrus vero lapis preciosus: & columna, qua arca aequatur. SULPIT. *Chelydri*, non *Cylydri*, legendum. Sic enim & apud Nicandrum scribitur, qui eundem & δρυῖνασ appellari dicit.

Κῆρυξ δὲ τοὶ δρυῖνας πεφαίεσκον. τὸν δὲ χίλυδρον
 ἐξήτιρον καλῶσι &c.

Fumante autem *via* poëta dixisse videtur, non pro pu' verulenta, ut hic Sulpitius exponit, sed pro olente potius: gravem enim odorem de se emittit hic serpens, ut idem Nicander indicat:

- - τὸ γ' ἀπὸ χερσὶν, inquiens, ἰχθὲρ ἄγεται
 Οἷον ὅτι πλαδύνεται ὅλῃ σκύλα καὶ διερὴ ἱππων
 Γαμπτόμασι μυδίνων ὑπ' ἀρβύλοις λάτρεται &c.

MICYLL. Recte *Chelydram* separat à *Chersyde*; quos Servius, alique confundunt. Consule Cerdam contra eum ad Virgilii Georg. L. 111, 415.

Galbanoque agitare gravis nidore Chelydros.

712 LIMITE] Vitiose in Amstel. sed sollemni mutatione *milite*, Voss. text. *tramite*; quod probabat vir doctus. Tu cave, quid mutes. Passim *recto limite* jungunt Poëtae. Vide Ccl. Burm. ad Valer. Flacc. L. 1V, 614.

- - - sed limite recto
 Puppis, & aequali transcurrat carbasus aura.

712 CENCHRIS] De contrario *Cerasies* semper est flexus. *Cenchris* semper est rectus. ΚΕΓΧΡΟΝ Graece milium dicunt, unde hic nomen accepit ex notarum multitudine. SCHOL. Nicander *Cenchrenam* vocat, Leonemque ab aliis vocari ait.

Δίνας κεγχρήνας δολιχὸν τίρας ὅτι λίον
 Λίονες ἀνὸς ἔατο ἐξήτιρον φολιδῶσι.

Et postea addit:

Ἰσθμὸν δ' ἄκιστον ἐπιδρομάδην εἶβον ἔρχου.

Quod hic poëta dixit:

- - - Semper recto lapsurus limite &c.

MICYLL. πηλείων φολιδῶσι dixit Nicander. GROT. Ed. 1611.

713 PINGITUR] Msc. duo *tingitur*: alii *pingitur*. BERSM. *Pingitur* recepit Grotius, atque ita habent quatuor P. m. W. m. Voss. & Hult. sed Reg. uterque, Voss. quinque, Oxon. unus, Marp. & Amit. cum omnibus Edd. ante Grotium scribunt *tingitur*, vel *singitur*. Perperam profecto si sequenti versu *sintus* retineas. At illic *pisius* exhibent Oxon. pr. Reg. sec. & Hult. Ed. Ven. *cun-ellus*. primo loco non male scriberes *tingitur*, ut est in meo Cod. i. e. per totam alvum undique est tinctus notis. At etiam legas *tangitur*, ut habet unus ex Oxoniens., vel potius *caetus* i. e. parvis maculis distinctus. Consule omnino, quae congestimus ad L. x, 491.

714 THEBANUS OPHITES] Thebas capit Aegyptias. Illic marior maculosum, quod *Ophites* vocatur. Huic similem dicit esse serpentem. SCHOLIAST. Nugatur interpres ille, qui hic Boeoticas Thebas intelligat. Clare Plinius docet, Ophiten esse repertum in Aegypto Lib. xxxvi. c. 7.

715 INDISCRETUS] Ut non intelligas, utrum serpentem videas, an harenam. SCHOL.

716 AMMODITES] Hujus Solinus meminit. Sunt &c.

- 715 Concolor exustis, atque indiscretus harenis
 Hammodites: spinaque vagi torquente Ceraſtae:
 Et ^a Scytale ſparſis etiam nunc ſola pruinis
 Exuvias poſitura ſuas: & ^b torrida Diſſas:
 Et gravis in geminum ſurgens caput ^c Amphibaena:
 720 Et Natrix, violator aquae, Jaculique volucres,

Et con-

VARIAE LECTIOES.

^a Phitalis B. r. Scytalis V. pr. Eſcitalis V. ſec. alii aliter. ^b horrida Ed. Rom. ^c multi MSS. & Edd. Amphibaena vel bona.

& Ammoditae, inquiens, eſt & Cenchris, Elephantiae, Cherſydri, Chamae, Dracones &c. Dictus autem videtur non ab *ἐρύσσειν*, quod eſt, fodiendo, ſed ab *ἰδῆς* potius, quod per arenam, ſive locis arenosis potiſſimum iter faciat. MICYLL. *Hammodytes* per *γ* ſcribendum, recte monet Glareanus, ea forma, qua *Trogodytes*, in *Batrachomyomachia*, non ab *Hammos*, & *διερύττω*, ut Sulpitio viſum eſt, ſed ab *Hammos*, & *δύμι*, id eſt, ingredior. Exuſtae arenae concolor eſt. HORTENS. *Ammodites*. Mſc. duo *Hammodites*, perp. Eſt enim ab *ἄμμο* & *ἰδῆς*. Glar. *Hammodytes* ab *ἄμμο* & *δύμι*. BERSM. MSS. recte *Ammodytes*. GROT. Ed. ſec. In editione Grotii perperam eſt *Ammodytes*. cum ſcribendum ſit *Ammod.* ſive potens *Hammodites*, ut jubent MSS. optimi tantum non omnes, & priores Edd. *Hammodites* in nonnullis eſt. Male etiam quidam per *γ* ſcribunt; cum clare pateat, eſſe Graecum *ἰδῆς* ſive viatorem per arenas.

716 SPINAQUE VAGI T. CERASTAE] Dicunt, Helenam, cum raperetur à Paride, hunc calcalle, & ei ſpinam fregiſſe: unde inflexus dicitur *ambulare*. SCHOL. Etiam hoc ex Nicandro poeta tranſiit. Ita enim inquit ille:

Αὐτὰρ ὅγε σκαίδε μενῶτα ἱπαιδίδιτα ἰλκεῖ
 Οἶμον ὀδοπλατίων σκολίων τιτραχέτι γὰρ
 Τροχόπιον ὀλκαίης ἀκρότῳ ἴσθμῳ, ἥτις δὲ ἄλμης
 Πλευρὸν οἶται βέπτιστα κεκοσμίοντο αὐτῷ
 Εἰς αἶμον βεβήκει ἀπὸ κρηλίδος οὐρεῶ.

Non autem quaternatantum cornicula habent Ceraſtae, ſed & bina quaedam, ut idem Nicander autor eſt.

Αλλὰ τὴν μὲν περὶ ὤμους, τότε δ' αἰδομένοισι κρηλίδας &c. inquiens. MICYLL.

717 SOLA PRUINIS] Nam ponunt ceterae per aestatem. SCHOL.

718 TORRIDA] Sicca, nam ſiti interficit. SULPIT. Unde & nomen ſortita eſt, ὅτι τοῖς δακ-

τύμοις ὅτ' αὐτὴ δὲ ψαῖον ἱμποῖ. Vel etiam alludit ad fabulam, quae eſt apud Nicandrum, quae dicitur Jupiter aliquando *νείτατα*, hoc eſt, juventutem hominibus dono dediffe, quam illi impositam aſello in terras deſerre voluerunt. Caeterum cum aſellus ſiti premeretur, forte ad fontem venit, quem ſerpens aſſervabat. Cum igitur ſitis impatiens eſſet, neque tamen eandem levare poſſet propter aquae custodem, paſſus eſt cum serpente, ut quod in tergo vehebat, illi daret, atque ipſe biberet. Atque ita factum, ut serpentes quidem perpetuo rejuveneſcant, ſenectute abjecta, ipſe autem, qui fontem aſſervabat, ſiti ea labore, qua ante aſellus aſſiciebatur. Autor fabulae Sophocles citatur, ἰς καφῆς. MICYLL.

719 IN GEMINUM SURGENS CAPUT] Lectionem hanc revocavit Grotius, quam confirmant variae lectiones Stephani, & ex meis Wittian. Marp. Voſſ. tert. Amſt. Voſſ. prim. ſupraſc. ac Edd. Rom. Parm. Omniboni, Micylli, & Hortenſ. Sic *ſurgere in cornua* &c. Vide Doctiſſ. Waſſe ad Saluſt. B. Jugurt. c. 94. Ceteri MSS. & Edd. exhibent *vergens*, etiam non male; quia utriusque capiti incedens innititur. adeo ut hoc ſere propter plurimorum Codicum conſenſum praeferam.

719 AMPHIBAENA] Quia utraque parte ambulat, nam utraque caput habet, & quavis dirigit gremium, *Amphibena* dicitur. BHNAI enim Graece dicitur *ambulare*. SCHOL. Nicander:

Τίδ' ἐμὲ ἀμφίβαινον ὀλίγη καὶ μινύττω
 Δῆμις ἀμφικέρητον, αἰὲ γλῆσσιν ἀμυδρὸν.

Dicta autem eſt ab *ἀμφι*, & *βαίνειν*, quod utrinque, ſeu utraque parte ingreditur. Sive, ut Solinus ait, quod utriusque capiti incedendo innitatur. MICYLL. Mſc. *Amphibiaena*: vinoſe: ἀμφίβαινον dicta ab *ἀμφι*, & *βαίνειν*, quod utrinque ingreditur. Solin. BERSM.

720 VIOLATOR AQUAE] Hic & aquam, quam tetigerit, inficit de venenis. SCHOL. Hunc ὕδρον Graece dici volunt. Sed Nicander ὕδρον & χιλιδρον cum-

Et contentus iter caudā fulcare Pareas:
 Oraque ^a distendens avidus ^b fumantia ^c Presser:
 Ossaue dissolvens cum ^d corpore tabificus Seps.
 Sibilaue effundens cunctas terrentia pestes,
 725 Ante venena nocens, late sibi submover omne
 Vulgus, & in vacua ^e regnat Basiliscus harena.
 Vos quoque, qui cunctis innoxia numina terris
 Serpitis, aurato nitidi ^f fulgore Dracones,
^g Pestiferos ardens facit Africa; ducitis altum

730 Aëra

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *discendes* Ed. Rom. ^b *vulgo fumantia*. ^c *praesunt* Ed. Ven. ^d *sefflore* V. 1. ^e *Bas. regn.* Edd. qdd. ^f *splendore* V. 1. ^g *letiferos* P. 2. V. 2. W. Boh. M. Edd. Ven. Br. Med. Sulp. Mic. Bad. Hort.

eundem facit cum eo, quem *δενύκιο* vocari idem dicit, ut:

Κῆρυ δὲ τοὶ δενύκιο πιφαύσκιο. τὸν δὲ χίλυδρον
 Εξίτιροι καλίστοι.

Et rursum:

Υδρεὶ μιν καλίστοι, μετιξίτιροι δὲ χίλυδρον.

Cicero generaliter hoc nomen accepisse videtur, cum in Academicis inquit: *Cum omnia nostri causa cum faceret, tantam vim natricum, viperarumque fecerit* &c. MICYLL.

720 JACULIQUE VOLUCRES] Serpentes volantes sunt; cum ceteri non volant. Exsiliunt enim in arboribus, & dum aliquod animal obvium fuerit, jactant se super illud, & perimunt, & ab jactu jaculi dicuntur (V. vi. 823.) SCHOL. Jaculi arbores subeunt, e quibus vi maxima turbinati penetrant animal, quodcumque obvium fortuna fecerit. SULPIT. Ut Solinus ait. Hos Aconnas videtur Nicander appellare, ubi ait:

Αλλὰ γὰρ μιν ἄβλαπτα κινέονται βόσκονται ὕλη
 Δρυμὸν καὶ λασιώϊας, ἀμορβάντες τε χερσίδες
 Οὐκ ἰλοπας, λιβυὰς τε πολυσεφίας τε μινάγρους
 Φρεζίζονται. οὐκ ἔσονται ἀκοντίαι καὶ μόλυβοι.

MICYLL.

721 CAUDA] Nam ceteri iter facere ventre consueverunt. Hic serpens in cauda ambulat. SCHOLIAST.

721 PHAREAS] Hic pedes in quos se erigit juxta caudam habet, Graeci *Φαρίας* dicunt, nos *Phariam*: σπονδῆος, Spondeus. SULPIT. *Pareas* legendum, ut ex Suida patet. Hic enim *παρίαι*, inquit, ὄφεις, ἐνομίζονται δὲ τοῖς ὄφει εὐταῖς, ὡς τὸ τὰς παρίαις μέγας ἔχει. ὁ δὲ ὑπερδύς ἐστι καὶ Δημάδης φασιν. εἶναι τὰς μέγας ὁμοίως τοῖς ὄφει. τὰς τε γὰρ ὄφεις μέγας μὲν εἶναι πάντας,

ἢ γὰρ ὄφειν αὐτῶν τὰς μὲν ἔχει τὰς ἀδύναμτος ἀδύνατον, τὰς δὲ παρίαις αὐτὰς τὰς ἔχει κατεδύον. Volaterranus, colore fulvo, oculis velocem, ore lato; morfu haud maligno esse dicit, Apollodoro autore. Quare eundem & Aesculapio tanquam mitissimo deorum pro ministro dedicasse vetustatem. MICYLL. Msc. *Pareas*, recte. Suidas. *Παρίαις* ὄφεις. alt. *Parias*. BERSM. *Pareas*. Variant valde in hoc nomine MSS. Sed vera haec est lectio. *Παρίαις* Aristophani, Hyperidae, & aliis. GROT. MSS. lectiones sunt *Pharoads*, *Pharias*, *Paryas*, *Piaras*, *Pharias*, ut Badius, & Sulpitius edidere &c. Vitiose etiam apud Servium ad Georg. 111, 426. & Isidor. p. 1124. vulgo scribitur *Parias*.

722 SPUMANTIA] Duo Codd. Berfm. Voss. unus, Hulst. & meus *Spirantia*. Amst. *Stillantia*. In praestantissimis Vossianis primo, & secundo, Regio uno, Wittiano, & Marpurg. *fumantia*; quod unice verum est. Docet hoc ipsum serpentis nomen a *πρήν* sive ardere deductum, ut vl. 790. passim haec varia diximus ad L. vii, 699.

723 SEPS] Graece enim nomen ab eo, quod putrida membra consumat. SCHOL. Σέπω putrefacio est. Inde fit Seps. De quo sic Solinus: *Idem Seps statim putredo sequitur*. SULPIT. Et Nicander:

Τῶν οἱ μὲν λήθακας τὴν ἔρμακας ἰναιόντες
 Παυρίτιροι τερχαῖς τε καὶ ἱμπυροί. οὐκ ἐν ἱκνίον
 Αἰδρεῖσι δὲ γυμναπύλοι μεταμάνιοι, ἀλλὰ κακῆς.

MICYLL. V. Beroald. T. 1. Thes. Crit. pag. 254.

725 NOCENS] Servius ad vii. Aen. 753. ubi *nocens* legitur, male. BROUKHUS.

726 REGNAT BASILISCUS] Apte dixit, *regnat*. *Βασιλεὺς* enim regem significat, & ipse, autore Scilino,

730 Aëra cū pennis, armentaque tota secuti
Rumpitis ^a ingentes amplexi verberare tauros.
Nec tutus spatium est ^b Elephas: datis omnia leto:
Nec vobis opus est ad noxia fata veneno.
Has intor pestes duro Cato milite siccum

735 Emetitur iter, tot tristia fata suorum,
Insolitasque videns ^c parvo cum ^d vulnere mortes.
Signiferum, juvenem Tyrrheni sanguinis, Aulum,
Torta caput retro Diphas calcata ^e momordit.

Vix do-

VARIAS LECTIOES.

^a amplexos ingenti H. male. V. Heins. ad Sil. 11, 474. ^b Elephas R. pr. V. sec. tert. ^c cum p. A. p. de Edd. Ven. Br. Med. ^d pulvere V. sec. pro var. lect. aliq. V. Drak. ad Sil. x, 240. ^e momorsit H.

Ino, serpens est pene ad semipedem longitudinis, alba quasi mitrula lineatus caput: hominum, aliorumque animantium exitium, terram polluit & exurit: ubicunque se recipit, herbas extinguit: arbores necat, auras corrumpit, ita ut nulla alium impune transvolet infecta spiritu pestilenti. Quam movetur, media corporis parte serpit, media arduus est, & excelsus. Quicquid morsu ejus occiditur, non depascitur fera, nec atrestas ales. Mustelis tantum vincitur, in cavernas, ubi delitescit, illatis. Haec ille fere. SULPIT. Haec quidem Solini verba sunt, sed mutilata. Addit autem idem & sibilum ejus perhorrescere alias serpentes. Et cum acceperint, fugam quaeque quoquo possunt, propere. Quae maxime ad hunc locum pertinent, cum & poeta dicat:

Sibilaque effundens cunctas terrentia pestes,
Ante venena nocens late sibi summoveat omne
Vulgus &c.

Quod & ipsum ex Nicandro translatum, qui inquit:

Οὐκ αἶρα δὴ καὶν σπινχρίῳ κινδάλῳ γαίης
Ἰνγῆ μίμνεσσι, ὅτ' ἐς τόμον αἰ καὶ ὕλην
Ἡ καὶ ἀρδὴ καὶ μισθὸν ἀνέχεται
Μερίται, φύξ δὲ πάλιν τροπῆς φορίονται.

MICYLL.

727 NUMINA] Nam quasi numina sic habentur dracones. SCHOL. Additur in Voss. pr. apud Chaldaeos. Immo apud omnes orientales, sed & Graecos, & Romanos: qui draconis specie semper quoddam numen latere credebant: ut notum: unde & pro symbolo salutis habebantur. Vide Spanhem. de praest. num. p. 125, 175, 188. &c. in 4to. & supra ad L. 111, 421.

729 PESTIFEROS] Vel letiferos i. e. quicumque estis ubique innoxii, hic nocetis. SCHOL.

230 Cum] Id est quando ducitis pennas sup. vestris, aëra altam id est sublimem, id est, quando volatis & magnitudines alarum trahitis ingentem partem aëris vobiscum, aut ducitis id est impellit aëra altum cum pennis, id est, avibus vobiscum volantibus. ASCENS. Prima Badii expositio recta est tantummodo. Sequentem tamen agnoscit etiam Sulpitius, aliique, qui idcirco post Africa plenae distinctionis notam ponunt. Cum est adverbium, non praepositio. Pro ducitis in Wittiano scribitur tenditis. Lib. vii, 477.

- - - - tunc atbera tendit.

i. e. inpulit. In Regio primo finnis. forsan verius. V. ad vs. 660.

732 SPATIO ELEPHAS] i. e. magnitudine sua. In India (Hoc verum quidem. V. omnino ad Melam L. 111, 7, 25. malim tamen hic scribi Libya) dracones nascuntur ingentes, qui amplexi elephantes post aurem eos morderé dicuntur. illi se dolore in humum projiciunt; sic ambo pereunt, draco pondere, elephas dum stringitur, & tenetur. SCHOL. Strabo scribit, Dracones trecenum cubitorum, qui tauros Elephantesque capiant, in Africa esse. SULPIT. Nicander addit, etiam cum Aquilis intestinum quasi quoddam bellum gerere.

Τῷ μὲν ἑκπαγλὸν κατὰ βασιλῆα ὄρεται, in-
quiens,!

Αἰτὸς οὐκ ἀπαχθεῖ ἱππίζται. αἰτὸς δ' ἰχθὺν
Δρεῖν ἄγχι γυνίωσι, ὅταν βλάσκει καὶ ὕλην
Δίκεται.

& quae sequuntur. MICYLL.

733 Nec vocis] Hic versus in uno Codicum non extabat. BERSM.

736 Vidit] Mscr. duo videns recte: tametsi alter. ad marg. reponat videt. IDEM. Videns habent

- Vix dolor, ^a aut ^b sensus dentis fuit; ipsaque leti
 740 Frons caret invidia; nec quidquam plaga minatur.
 Ecce subit virus tacitum, ^c carpitque medullas
 Ignis edax, calidaque incendit vilcera ^d tæbe.
 Exhibet humorem, ^e circum vitalia fufum,
 Pestis, & in sicco linguam ^f torrere palato
 745 Coepit. defessos iret qui sudor in artus,
 Non fuit, atque oculos lacrimarum vena refugit.
 Non decus inperii, ^h non moesti ⁱ jura Catonis
 Ardentem tenuere virum, quin spargere signa
 Auderet, ^k totisque furens exquireret ^l agris,
 750 Quas poscebat, aquas, sitiens in corde venenum.
 Ille vel in Tanain missus, Rhodanumque, ^m Padumque,
 Arderet, Nilumque bibens, per rura vagantem.

Accessit

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a haud R. pr. ^b dent. sens. B. t. ^c carpsitque V. pt. rapuitque Ed. Ven. ^d flamma V. r. ^e Et libit VV. LL. Steph. P. 2. W. H. V. r. ^f circa P. 2. B. 4. V. 2. O. i. H. A. cura M. ^g torquere B. r. ^h moesti non B. r. ⁱ cura O. i. a m. pr. ^k totisque Ed. Haer. Gryph. V. Mod. N. L. Ep. 25. ^l arvis Edd. R. Parm. Hort. m. ^m Spadumque V. r.

bent nostri quoque, excepto Voss. pr. quomodo scribendum jam monuit Modius Novant. LL. Epp. xv. & Grotius etiam reponi curavit.

740 LETI FRONS] i. e. vulnus. Parvum enim vulnus, & exiguum non videbatur mortem esse fatiurum, nec habebat sacres mortis invidiam. SCHOL. Ex Seneca desumfit auctor Hippol. 28.

*Non habet latam data plaga frontem,
Sed vorat tetras penitus medullas.*

743 EXIBIT] Ideo & *disfas* dicitur. SCHOL.

748 QUIN SPARGERE] MSS.

ne spargere signa

• *Auderet.*

GROT. Ne expressum est in quatuor Codd. Pulm. uno Berlm. Vossian. quatuor, Reg. pr. Witt. & meo cum Edd. Su'p. Bad. & Mic. non vitiose Ed. Ven. Ne tamen videtur mihi potius ex glossa natum pro veriore *quin* sive quo minus. Cicero ad Attic. Lib. xv. Epist. 14. *Teneri non potui, quin tibi apertius declararem.* Terent. *Vix me contineo, quin inrolem in capillum:* & frequenter.

753 ACCESSIT MORTI LIBYE] Terra Africa causam addidit morti: nam cum peste ille moriatur, credit, cum siti perire (*certius credebatur mori* Voss. pr.) quia Libya non habet fontes, vel a-

quas. SCHOL.

753 FATIGUE MINOREM FAMAM] i. e. ut diceretur sola occidere non posse, nisi vires ejus terrae ariditas adjuvaret. SCHOL. In Voss. primo scribitur *fatigue minoris*. In Regio uno, Oxon. pr. & meo *fatigue minorem*; in Oxon. altero *fatigue*. *Difas* habet famam minorem, quam potentiam necandi, quia hanc mortem non illius viribus tantum; sed & aetui Libyes adscribunt. Ovid. Epist. Heroid. xvi, 143.

minor est tua gloria vero;

Famaque de forma pene maligna tua est.

Alii exponunt. *habet minorem mortis infamiam.*

755 VENAS] Venae telluris innuuntur, ut in iis aquarum inveniat scaturigines, elegantis poetarum locutione. Virgil. L. 1. Georg. 91.

Sen durat magis, & vnas adstringit hiantis.

Reddenda haec vox etiam Symposii Aenigm. auctori c. lxx. de puteo.

*Mersa procul terris in cespite lymphæ profundo
Nonni persequis possum procedere venis.*

Vulgo erat *rivis*. pro quo ridicule Heumann: reposuit *terris*: cum ipso teste MSS. exhibeant *venis* vel *rimis*. Vide etiam ad L. 1v, 403. x, 264, 325.

- Accessit morti • Libye, fatigue minorem
Famam Dipfas habet, terris adjuta perustis.
755 Scrutatur venas penitus squalentis harenac:
Nunc redit ad Syrtes, & fluctus accipit ore;
Aequoreusque placet, sed non & sufficit, humor.
Nec lentit fatigue genus, mortemque veneni;
Sed putat esse sitim: ferroque aperire tumentes
760 Sustinuit venas, atque os inplere cruore.
Jussit signa rapi propere Cato: discere nulli
Permissum est, hoc posse sitim. sed tristior illa
Mors erat ante oculos: miserique in crure Sabelli
Seps stetit exiguus, quem flexo dente tenacem
765 Avulsitque manu, piloque adfixit harenac.
Parva modo serpens; sed qua non ulla cruentae

Tantum

VARIAE LECTIONES.

a Libyae MSS. & Edd. qdd. vitiose. b tunc M. c Syrtes V. 2. R. pr. d humor R. pr. W. e non Edd. qdd. f sensit V. r. g tumentis R. pr. V. tert. h veneno V. sec. Boh. a m. pr. i capi V. r. k haec Ed. Ven. l illo Boh. V. tert. & pr. sec. pro var. lect. m Sabelli V. tert. male. V. Sil. xv. 690. n vulgo fixe. o avellisque VV. LL. Steph. p infixit M. q arenis vulgo.

757 SED NON ET SUFFICIT] Bersm. unus, & mei tres, uti & Aldus, Colin. Hortens. Steph. Gryphiusque circumferunt sed non sibi. Verum optime plurimorum Codd. & veterum Edd. scripturam defendit multis exemplis N. Heinsius ad Ovidii Metam. L. iv, 273.

Sed non et Bacchus in illis.
& ad Claudian. L. iv. Consul. Honor. 500.
Atunificus largi, sed non et prodigus auri.

759. TUMENTES] Msc. (& Marp.) timentes, corrupte. Dicit enim veneno turgidas seu inflatas habitu venenato, vel potius ingurgitatione aquae marinae. BERSM.

760 VENAS] Suas, ut sanguinem hiberet. SULPIT. Nicander de eo, qui a Dipside mordetur.

Αὐτὰρ ὅγ' ἔπειτα πῦρ (inquit) καὶ πῦρ
μοῖο πνευκός,
Χαοδὸν ἀμείρεται δὲ χεῖρας πότον, ἵσσον ἐκδὺς
Ομφαλὸν ἀνέρεαι, χίμ' ὅ' ὑπερχθία φέρεται.
MICYLL.

761 DISCERE NULLI] Neminem, inquit, Cato scrutari passus est, utrum Aulus sit moreretur, an veneno. Possumus tamen ipsum serpentem accipere, ut Graece dipfas, Latine sitis adpelleretur. SCHOL. Discendo videre, aut audire. Alii autem dicere legunt. SULPIT. Discere. Msc.

propere discedere nulli. Alia duo p. Catos: discere nulli, quod non displicet. BERSM. Discere. Sic ut nos emendavimus habent MSS. GROT. Ed. pr. Discere. Id melius putavimus, quam dicere. Noluit quemquam hoc scire, ne sitim nimium timerent. IDEM. Ed. sec. Recte Grotius discere ex MSS. revocavit, & explicuit: quod agnoscunt etiam sex Pulm. & omnes mei libri, excepto Hulst. a m. sec., & Editiones veteres. Colin. tantum, Steph. Gryph. Pulm. & Bersm. Edd. discere exhibent.

763 MORS ERAT] Testatur Ill. Heinsius ad Silii Ital. L. xiv, 630. se hic & vs 780. in nonnullis MSS. invenisse sors. Nihil variant meae membranae. Sors tamen mihi etiam, utroque in versu adprime placet. Vide ad L. v, 773. & alibi.

764 FLEXO DENTE] Temere nimis magnus Grotius nihil monens flexo mutavit in fixe, quod coeco passu sequuntur, ut solent, seqq. Edd. fixe tantum invenitur in Bersm. uno, Reg recent. meo, Marp. & Oxon. recent. ac Edd. Rom. Parm. & Omniboni à Taberio procurata; licet in notis Omnibonus flexo legat. quod recte plurimi, & praestantissimi servant Codd. Flexo i. e. incurvo, hamato, unde tenacius cruri adhaesit.

765 HARENAS] Ita pro arenis reposui auctoritate MSS. quatuor Pulm. Reg. utriusque, Voss. pr. Oxon. pr. Marp. Edd. quorundam, & Priscia-

- Tantum mortis habet. nam ^a plagae proxima circum
 Fugit ^b rupta cutis, pallentiaque ^c ossa retexit.
 Jamque sinu ^d laxo nudum ^e est sine ^f corpore vulnus.
 770 Membra natant sanie: surae fluxere: sine ullo
 Tegmine poples erat: femorum quoque musculus omnis
 Liquitur, & nigra destillant inguina tabe.
^g Dissiluit stringens uterum membrana, fluuntque
 Viscera: nec, quantum ^b toto de corpore debet,
 775 ⁱ Effluit in ^k terras: saevum sed membra venenum
^l Decoquit: in minimum ^m mors contrahit omnia ⁿ virus.
 Vincula nervorum, ^o & laterum textura, cavumque
 Pectus, & ^p abstrusum ^q fibris vitalibus ^r omne,
 Quidquid homo est, aperit pestis. natura profana
 780 Morte patet: manant humeri, fortesque lacerti:
 Colla, caputque fluunt. calido non ocus Austro

Nix re-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a proxima vulnera Ed. Ven. ^b P. 2. B. 1. A. Edd. ante Grot. *raptā* praeter Ven. *ruta* H. ^c ora Boh. W. H. O. 2. Edd. pp. ^d *laxo* O. 2. R. 1. V. 1. Edd. Parm. Br. Med. ^e deest in P. 3. B. 2. V. 3. Ed. Br. *est nud.* B. 1. W. V. sec. O. 1. ^f *vulnere pectus* P. 1. ^g *dissolvit* B. 1. *dissiliit* V. 2. ^h *de toto* P. 2. ⁱ *effluit* O. 1. ^k *terra* V. 1. Boh. ^l *dequoquit* MSS. qd. ^m *mors* V. 1. ⁿ *membra* Marp. ^o deest in V. 1. ^p *abstrusum* B. 1. *abstrusum* V. 1. W. *abstruxum* Ed. Ven. ^q *vibris* W. ^r *omen* M.

ni p. 896. ubi insuper vulgo male editur, & forsitan Prisciani culpa,

Avulsisque manum telumque adfixis harenas.

766 MODO] i. e. quantitate corporis. SCHOL.

766 QUA] Possis conjicere quod i. e. modo corporis. i. e. nulla tam parvi corporis tantam vim veneni habet. Sed nil muta. *Qua non ulla* dicitur ut non alius sapiente, non alius Lysippo &c. de quibus consule Voss. de Constr. c. 14. Edd. Ven. Brix. Mediol. nullo sensu habent *quam*.

769 SINE CORPORE VULNUS] i. e. sine carne. Captat rursus Oxumoron auctor, cum vulnus non possit esse sine corpore. paullo abter vs. 817. *totum est pro vulnere corpus.* Stat. Theb. v, 597.

Rapta cutis, tenuia ossa patent, nexisque madentes Sanguinis imbre novi, totumque in vulnere corpus.

ubi recte *rapta cutis* est, quod hic *fixit rupta*, quamvis & illic in aliis est *rapta*, ut contra hic *rapta*. De qua confusione egimus alibi.

772 LIQUITUR] Desluit. SCHOL. Msc. (& Voss. un.) *linquitur*, minus apte, cum de putredine seu tabe tororum loquatur. BERSM.

772 DESTILLANT] Ita Boher. Reg. prim. Witt. Voss. duo, & Pulm. unus. V. ad L. VIII, 777.

- - - *lentum destillas in ignem.*

non *destillas*.

773 UTERUM] Venter disruptus est. Posuit autem uterum pro ventre: nam illud congruit feminis, & mulierum proprium est. SCHOL.

774 QUANTUM] Ipse moriens, quantus debet esse, cum moritur, tunc non fuit. IDEM. Scholastes scilicet legit *quantus*, uti exaratur in Regio pr. Voss. pr. & secundo, ac Boher. Magistamen mihi adridet vulgatum; quidquid liquitur, non cadit in terram, ut debere videretur; sed antequam cecidit, id consumatum est à saevo veneno.

777 LATERUM TEXTURA] Libr. aliquot *lat. contexta*. Innuit autem costas, quas Virgilius XII. *costas pectoris* vocat. BERSM. Miror, neminem interpretum monuisse, in his verbis, ut vulgo leguntur, inesse anacoluthon. Debuisset enim auctor dicere *texturam* scilicet *aperit*. aliud enim verbum non est, ad quod referri haec possunt. Vidisset tamen hoc videntur Sulpit. Bad. Micyll., & Hortens. qui *contexta*, contra Mstos. ediderunt & accusativo casu explicuerunt. Ego autem, quia hoc anacoluthon ad solocismum nimis accedit, adeoque ab auctore nostro adhiberi vix potuit, putem hic rursus quaedam inserta esse spuria; & ut saepe jam vidimus,

Lu.

- Nix resoluta * cadit, nec solem cera sequetur.
 Parva loquor; corpus sanie stillasse perustum:
^b Hoc & flamma potest. sed ^c quis rogos abstulit ossa?
 785 Haec quoque ^d discedunt, putresque secuta medullas
 Nulla manere sinunt rapidi vestigia fati.
 Cinyphias inter pestes tibi palma nocendi est:
 Eripiunt * omnes animam, tu sola cadaver.
 Ecce ^e subit facies leto diversa & fluenti.
 790 Nasidium Marci cultorem ^h torridus agri
 Percussit Prester. illi rubor igneus ora
 Succendit, tenditque cutem, pereunte figura,
ⁱ Miscens cuncta tumor, ^k toto jam corpore major:
 Humanumque egressa modum ^l super omnia membra
 795 ^m Efflatur sanies, late pollente veneno.
 Ipse latet penitus, congesto corpore mergus;

Nec lo-

VARIARUM LECTIONES.

^a cadet Ed. Grot. &c. ^b haec O. I. ^c qui V. I. Boh. ^d descendunt putres secuta A. ^e animam O. V. I. ^f subit B. I. ^g furenti Edd. qdd. ^h torridus A. ⁱ miscet Edd. Rom. Parm. ^k maj. j. corp. toto Edd. pp. ^l sunt O. I. ^m inflatur Marp. A. Edd. pp. afflatur V. pr. O. I.

Lucanum larga sed inportuna manu fuisse autum. Certe omnia satis apte procederent, si ita scribamus.

*Vincula nervorum & laterum textura profana
 Sorte patet.*

Mihi quidem reliqua Lucanea esse non videntur; judicet aequus lector. Sorte autem, quod juvat meam conjecturam, in quibusdam MSS. Heinsum invenisse diximus paullo supra. Porro pro *textura* in vetustissimo Voss. pr. Witt. Hulst. Regio uno meo, & duobus Pulm. Cod. ac Edd. principe Rom. Parm. Brix. & Mediol. est *junctura*. Non male. Ovid. L. II. Metam. 823.

Sed genum junctura riget.

XII. Met. 288.

*Terque quaterque gravi juncturas verticis istum
 Rupit.*

Adde Senec. Epist. 30.

779 PROFANA] Profanam mortem dicit, quod naturae secreta patefecerit. SCHOL.

781 FLUUNT] Fluit Msc. minus scite. BERSMANN.

782 CADET] Melius, quam *cadit*, ut cohaereat cum *sequetur*. GROT. MSS. tamen longe plurimi, optimique *cadit*. Barthius ad Claudian. p. 853. citat *cadet*.

782 SEQUETUR] i. e. non ocus cera solvetur calore solis. SCHOL.

786 RAPIDI VESTIGIA FATI] Ut, nullis membris adparentibus, an perierit aliquis, nesciatur. IDEM.

787 CINYPHIAS] Nomen datum serpentibus à regione, ubi plurimi procreantur. ut Virgilius. *Cinyphii sondent hirci.*

IDEM. Sic malui scribere ex Regio primo, ut exhibent etiam quidam Editorum veterum. Plerique tam hic, quam apud alios auctores *Cinyphias* exhibent. Fluvius Graece scribitur Κινύψ: unde gentile Κινύψιος: nisi credere malis Pierio ad Virgilii Georg. L. III, 312. notanti in MSS. Graecis primam syllabam per υ, alteram per ε exaratam legi. In MSS. & Edd. quibusdam *Cinyphias*.

788 CADAVER] Nam & membra consumit pestis, qua Sabellus perit, cum totus effluxit. SCHOLIAST.

790 MARCI] i. e. de regione Marforum. IDEM: Msc. *Marci* corrupte. BERSM.

790 TORRIDUS] *Perfidus* Msc. vitiose. Allusit enim ad *τροπος* Presteris. IDEM.

793 MISCENS CUNCTA] Oculis, nares & cetera lineamenta sua perdidit per tumorem. SCHOLIAST.

- Nec lorica tenet^a distenti corporis auctum.
 Spumeus accenso non sic exundat^b aheno
 Undarum cumulus: nec tantos carbasa Coro
 800 Curvavêre^c sinus. tumidos^c jam non capit artus
 Informis globus, & confuso^d pondere truncus.
 Intactum volucrum rostris, epulasque daturum
^e Haud inpune feris, non ausi tradere busto,
 Nondum stante modo, crescens^f fugere cadaver.
 805 ^g Sed majora parant Libycae spectacula^h pestes.
 Inpressit dentes Haemorrhoids aspera Tullo,
 Magnanimo juveni, miratorique Catonis.

Utque so-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a distincti A. ^b aëno MSS. ^c jam nunc M. non jam B. 1. nec jam B. 1. ^d corpore V. 1. Edd. Ven. Br. Hort. m. ^e non V. 1. ^f liquere V. 1. A. Boh. 2 m. sec. ^g deest hic versus in R. pr. in Voss. tert. ponitur post magnanimo. in Boh. legitur in marg. ^h mortes V. 1.

793 TOTO CORPORE] Ut non sola facies tume-
 scat, sed corpus univertum. SCHOL.

795 LATE TOLLENTE] Legitur & pollente i.
 plurimum praevalente. IDEM. Msc. pollente alt.
 torrente. BERSM. Rescripti pollente auctoritate
 Regii primi, Voss. primi, unius Pulm. item Voss.
 sec. pro var. lect. Huc faciunt etiam Wittian. &
 Voss. tert. in quibus pallente.

796 MERSUS] Abditus in corpore tumefacto.
 Libri quidam morsus (M. Edd. haered. Gryph. Pulm.
 Maitt.) minus adposite. BERSM.

797 NEC LORICA TENET] Augmentum dicit
 factum crescentibus membris, & lorica esse di-
 visam. SCHOL.

797 AUCTUM] Mscr. auctum. perperam. Molem
 enim dicit corporis tumefacti & incrementum. Lu-
 cretius 11.

Esse infinito debeant corporis auctum.

& v.

mirando corporis auctum.

BERSM. Male auctum Ed. Ven. auctum Med. &
 haustum Rom. Variatur quoque L. x, 217.

auctusque suos non ante coartat.

798 EXUNDAT] Unus Berfm. Cod. scribit exsul-
 sat, quod facile admitterem, si plures agnosce-
 rent Cod. Virgil. L. vii. Aen. 464.

undantis aëni

Exsultantque aëni latices: sicut intus aquas

Tumidus atque alto spumis exuberat amnis.

unde rapida unda in hac re dicitur sive bulliens
 Vide, quae notavit Hensius ad Ovid. L. xii. Me-

tam. 279. & ad Valer. Flacc. L. iv, 686.

799 TANTOS] Ita bene restituit Grotius: cum
 vulgo post Su pitium scriberetur tanto, contra MSS.
 tantum Pulm. unus, tres Berfm. & mei habent
 quinque.

800 TUMIDOS] Tumida vult membra crevisse,
 donec ad ultimum rumperentur. SCHOL.

801 TRUNCUS] Corpus sine vultu. Bene ergo;
 licet integro sit capite, truncus dicitur, quia non
 adparent signa faciei. IDEM.

802 EPULAS] Quia si gustassent, paterentur in-
 teritum. IDEM.

804 NONDUM STANTE MODO] i. mensura. prae
 magnitudine corporis per momenta cumulatū ca-
 daver humare non poterant. IDEM.

807 MIRATORIQUE] i. e. imitatori, sectatori.
 Qui Catonem miraretur, & cum vellet imitari.
 ut Virgilius.

sua cernere fassa

Adfuescat, primis & te miretur ab annis.

IDEM. Ad eum locum L. viii, 717. haec Lucani
 verba citat Servius, sed in accus. memoriae lapsus.
 Senec. Consol. ad Helv. c. 9. Tu vive Bruto mi-
 ratore contentus.

808 TOTIS SE EFFUNDERE SIGNIS CORYCII
 PRESSURA CROCI] Corycus mons Ciliciae, sub
 quo Gigas premitur. De ejus cruore dicitur flu-
 men exire, in quo crocum gignitur. Potest er-
 go his locis comparatus esse ille sanguis ex omni
 parte prorumpens. Alii accipiunt, quasi in Am-
 phitheatro fieri sinis (simus MS.) cum ex omni-
 bus locis hoc jaciatur unguentum. Signis unde cro-
 cum intelligitur exiturum. SCHOL. Voss. sec. De
 spaz-

- Utque solet pariter totis ^a se effundere signis
Corycii pressura croci, sic omnia membra
810 Emisere simul ^b rutilatum sanguine virus.
Sanguis erant lacrimae: quaecumque foramina ^c novit
^d Humor, ab ^e his largus manat cruor: ora redundant,
Et patulae nares: sudor rubet: omnia plenis
Membra flunt venis: totum ^f est pro vulnere corpus.
815 At tibi, Leve miser, fixus praecordia pressit
Niliaca serpente cruor; nulloque ^h dolore
ⁱ Testatus morsus, subita caligine mortem
Accipis, & Stygias somno descendis ad ^k umbras.

Non tam

VARIAE LECTIOES.

^a deest *se* in B. 1. V. pr. sext. W. Boh. O. 1. R. 1. Edd. Rom. Parm. Aldi. *se fundere* R. pr. V. tert. recte.
^b vulgo *rutilum pro*. ^c *novit* R. pr. V. sec. a m. pr. ^d *umor* R. pr. V. 2. ^e *iii* MSS. & Edd. qdd. ^f deest
in A. ^g *pulvere* V. 1. ^h *cruore* B. 1. ⁱ *testatur* Boh. V. 3. H. V. sec. pro var. lect. ^k *undas* O. 1.

sparsione croci theatriali multa docemur ex antiquis auctoribus, per latentes facta fistulas; non ex signis. Ex hoc tamen loco viri magni Lipsius, & Scaliger pronunciaverunt odoratum hunc imbrem per theatrum non modo ex fistulis sparsum fuisse, sed etiam ex signis, & statuis undique perforatis, quales ad ornatum plurimas ibi fuisse contat: hic quidem ad Propert. L. 17, 1, 14.

Pulpita sollemnes non oluere crocos.

Ille vero in Dissert. de Amphith. c. 16. Verum huic opinioni refragantur alii viri Docti, & locum corruptum autumant. Quare Gevartius Lect. Papin. p. 55. legendum putat *signis* i. e. per omnia pulpita, cui conjecturae meum ad sensum neutiquam praebeo. Probabilior multo est ingeniosissimi H. Vossii, & N. Heinsii Epist. ad Gronov. 381. conjectura rescribi sine scrupulo jubentium *finis*: Et certe favere eis videtur Scholiastes, de qua voce videndi Priscian. c. 714. Valer. Prob. c. 1414. Ed. Putsch. Carrio L. 11. Emend. 7. p. 21. quae loca adscripserat libri sui margini Broukhuisius, ut videatur hanc lectionem recepisse. Verum cum *finis*, sive *finum*, vel utceus sit vas ventris rotundioris, nec oblongum, subito valde, an pro Siphonibus, vel fistulis haec vasa sumi, vel usurpari possent. Quare adhuc dum haereo, licet animus ad lectionem *finis* inclinaret. Dein pro *pressura* venuste conjicit ibidem Heinsius *pressa*, vel *sparsa aura*, vel *spissa*, aut *versa a vergere*. Mihi; si quid mutandum est, quod non putem, placet *spissa*. passim crocus hac in re imbri, & nimbo comparatur, ut docet Gevartius. *Spissus liquor*,

imber, *anoma spissa*, apud Ovidium. Consule Indicem, & Heinsium ad Met. L. x, 508.

810 RUTILUM PRO SANGUINE VIRUS] In Amst. MS. Edd. Rom. Parm. Med. Brix. est *rutilo*: ut Lib. 1, 615.

Diffusum rutilo nigrum pro sanguine virus.
Ovid. L. v. Met. 83.

- - - *rutilum vomit ille cruorem.*

Sed optimus Regius primus exhibet *rutilatum sanguine virus* verissime. nam virus pro sanguine non est emissum; sed una cum omni sanguine, quo commixtum venenum rutilatum est. Tacit. L. 17. Hist. 61. *Rutilatum crinem*: nisi malis scribere *rutilo*, seu *rutilum cum sanguine*.

811 QUAE CUMQUE] Hos versus Lucanum recitasse quidam ferunt, quando sectis venis sedens in calida aqua, mortem sibi ipsi ex jussu Neronis conscivit. MICYLL.

811 FORAMINA] Quaecumque potest humor exire. Poros dicit *foramina* scilicet, per quae sudor elicitur. SCHOL.

814 PRO VULNERE] Sensus est. Quasi unum vulnus sit totum corpus, sic undique sanguis effusus est. IDEM.

815 LEVE MISER] Nomen militis. IDEM. *Vele* habent MSS. GROTI. *Vele* inveni in Reg. primo. *Lene* in meo. Edd. qdd. *Laeve*.

818 ET STYGIAS SOMNO DESCEND. AD UMBR.] Sic & Nicander:

- - - Καμάτη δ' ἄτις ἔλαυται ἀνιερ,
Υπὸ λαῖν δ' ἐπὶ τῶκαρ ἄγει βίοντο τελευτῶν.
MICYLL. L. vi, 569.

Stygias mandavit ad umbras.

A 2 2 2 3

653

Non tam veloci corrumpunt pocula leto,
 820 Stipite quae^a diro virgas mentita^b Sabaeas
 Toxica^c fatilegi^d carpunt matura Sabaci.
 Ecce procul^e saevus^f sterilis^g se robore trunci
 Torsit, & inmisit, (Jaculum^h vocat Africa) serpens:
 Perque caput Paulli, iⁱ transactaque^k tempora fugit.
 825 Nil ibi^l virus agit: rapuit cum vulnere^m fatum.
 Deprensum est, o quae fundaⁿ rotat, p^p quam lenta volarent,
 Quam segnis Scythicae strideret harundinis aër.
 Quid prodest miseri Basiliscus cuspide Murri

Transa-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a duro B. V. 3. W. M. b vulgo Sabinas. c fatiferi W. d capiunt Ed. Ven. e saevo V. pr. a m. pr. V. tert. A. recte. f sterili VV. LL. Steph. P. 1. Boh. V. 2. Edd. qdd. steriles B. 1. g a B. 1. V. sec. de V. 2. R. 1. Edd. Rom. Parm. Aldi. Par. h volat B. 1. V. 1. Boh. i trajecta B. 3. transjecta H. O. 1. V. 1. Ed. Ven. transacti B. 1. k corpora B. 1. V. 1. a m. pr. tempora V. 3. W. l al. virtus m ferrum VV. LL. Steph. n quam V. 1. o jactit W. a m. pr. p quae M. qui H.

653.

Adspicias Stygias, an quod descenderit, umbras.
 & patim alii. Verum in Hort. marg. Voss. primo, tertio, quarto, meo, ut & Wittiamo, & Voss. sec. pro var. lect. socias cum hac nota. ut Virgilius. Et consanguineus Leti Sopor. Seneca Herc. Fur. 10; 6.

Frater duras languide Mortis.

Stat. L. v. Theb. 197.

Cum consanguinei mixtus caligine leti
 Rore madens Stygiæ somnus.

Adde Tenuilium ad Frontin. Lib. III. Strateg. c. 12. §. 2. Qualem inveni, talem reliqui. Vulgatum tamen hoc loco praefero.

820 VIRGAS MENTITA SABAEAS] In Arabia ubi thus nascitur, sunt & aliae virgae, quae thureae (MS. thurea) dicuntur; sed hae venenum gignunt, quod toxicum dicitur. Dicit ergo, toxicum non tam cito se miscere populis, ut hoc venenum omnia membra perripit. SCHOL. In Sabaea Arabiae regione, nascitur thurea virga, ex qua colligitur thus, sed alia etiam virga nascitur, ad similitudinem illius, quae legentes thus plerunque fallit, quia acerrimum & teterrimum venenum producit. Dicit ergo venenum hujus virgae, quamvis sit acerrimum, tamen majorem vim non habet, quam Aspidis venenum. OMNIBON. Atque hoc modo uterque Interpres. Toxicum igitur generaliter hoc loco accipiendum pro veneno. De illo autem quod proprio nomine Toxicum dicitur, sive à Taxo arbore, ut Plinio videtur, sive ab eo, quod τὰ τοξίμα eo inficiant, sive etiam quod

τοξίματ^o more celeriter interficiat, Dioscoridem vide libr. VI. cap. 20. Plinium lib. XVI. cap. 10. Et Nicandrum in Alexipharmacis. MICYLL. Virgas mentita Sabinas. Scaligeri est emendatio. Ante, Sabaeas, inepte; cum versu altero sequatur vox, Sabaci. Nec verum est turis arbori taxum similem, unde toxica, imo abieti potius aut piceae. At virgae sabinae essent eae, quas Sabinis auctoribus Romani magistratus usurpavere. Athas ferme ex betulla fuisse ait Plinius. GROT. Ego tamen ausus non sum Scaligeri conjecturam invitis MSS. omnibus recipere, praesertim cum non opus sit toxicum hic capere proprie; sed pro quovis acri veneno. Ne tamen bis repetatur haec vox, sequens potest videri esse corrupta. Certe in antiquissimo Cod. Boher. legitur Sagitae; imo diserte Glossator Voss. sec. ait in aliis scribi Saitae, i. Aegypti populi. Ampliandum censeo. Subaci Voss. tert. Sunt multa venena, quae salubrium herbarum figuram mentiuntur. Consule Serv. ad Virgil. Ecl. IV, 24.

fallax herba veneni.

821 FATILEGI] Quia fata in illis virgulis leguntur. SCHOL.

823 INMISIT] Emisit est in Berfm. uno, Voss. tribus, Witt. Marp. Amstel. meo, & Edd. Ven. Brix. sollemni mutatione. Vide ad L. VII, §23. Sidon. Apoll. cap. 10.

Juppiter emisit rapidum sine pondere fulmen.

Dein reposui volarent: pro volaret quod in Græcii Editionem operarum incuria inrepsisse videtur. man-

- Trausactus? velox^a currit per^b tela venenum,
 830 Invaditque manum: quam protinus ille resecto
 Ense ferit, totoque simul^c dimittit ab armo:
 Exemplarque sui^d spectans miserabile^e leti
 Stat^f tutus, pereunte manu. Quis fata^g putaret
 Scorpion, ^h aut vires maturaeⁱ mortis habere?
 835 Ille minax nodis, ^k & recto verberare saevus,
 Teste tulit coelo victi decus Orionis.
 Quis calcare tuas^l metuat, ^m Salpuga, latebras?
ⁿ Et tibi dant Stygiae jus in sua fila sorores.

^a Sic nec

VARIAE LECTIONES.

^a percurrit R. 1. ^b membra VV. LL. Steph. ^c demittit vulgo. dimisit B. 1. al. divisit. ^d expectans R. pr. Voss. pr. Marp. male. Forte ex *adjectans* corrupt. *suscectans* Ed. Paris. ^e sati B. 2. W. 2 m. pr. ^f 21-
 uns P. 1. O. 1. ^g putavit P. 1. V. pr. Ed. Rom. Mic. & Hort. m. ^h in V. 1. ⁱ necis M. ^k erecto A. &
 torto P. 1. ^l tenuit Marp. ^m Edd. pleraque *Salpiga*, *Salpynga*, *Solpuga*. ⁿ at V. 2.

mansit id tamen in seqq. Edd.

825 NIT 121] Ubi Msc. (& Voss. un. 2 m. pr. sibi Voss. un.) *perperam*. Non enim veneno, sed solo vulnere interemtum dicit. BERSM. Ascensius legit *tibi* sc. in te Paule. Sed non opus. in Paulli capite venenum nihil mali fecit: nam mors rapuit eum, simulac vulnus accepit.

827 QUAM SEGNI8] Quam segnis sit sagitta, si jaculo serpenti comparetur. GROT. Male Bersm. exponebat. *quam velociter sagitta per aërem impulsa volaret*.

828 PRODEST BASILISCUS TRANSACTUS] Carpit haec, quasi minus Latina, Caes. Scaliger in Hypercrit. c. 6. auctoremque dicere debuisse ait, *Basiliscum esse transactum*. Quid ergo fiet Ovidio Ept. 1. Heroid.

*Sed mihi quid prodest vestris disiecta lacerat
 Ilion?*

quo loco merito hunc defendit Vossius L. 1. de Analog. c. 12.

828 MURRI] Myrri Reg. pr. Mauri Pulm. un. & Ed. Parm. *Maura* Pulm. un. *Muri* Bersm. un. *Miri* A. *Murris* Bersm. un. & meus. *Murci* Ed. Ven. omnes vitiose. *Murri* militis nomen etiam apud Silium L. 1, 377.

Insignis Rutulo Murrus de sanguine.

Adde Gruteri inscript. p. 872. N. 10.

831 SIMUL DIMITTIT] In Vossiano quarto est pro varia lectione *semel*, eleganter i. e. uno ictu. Consule notata ad L. 111, 296. Dein *dimittit* scripti pro *dissecuit*, *amputavit*, ex MSS. quinque Pulm. duobus Bersm. & meis septem, ac Ed. Ro-

mana, aliisque MSS. ab Heinsio conlatis. Confer, quae Doct. Drakenburg. ait ad Sili Ital. L. 11, 96. *Demittit* retinent tamen Voss. & Reg. primus. quod est secundo, sive amputando deiecit.

832 EXEMPLARQUE] Ut in manu sua agnosceret, quemadmodum fuisset periturus, nisi eandem decidisse properasset. SCHOL.

832 MISERABILE] Canterus probat *mirabile*. BERSM. Nov. Lect. L. 111. c. 2. Certe *mirabile* magis huic loco convenit, quam *miserabile*. Habet etiam *mirabile* Hult. Cod. saepius hae voces tam apud nostrum, quam alios confunduntur, paulo supra L. 1x, 491. *miranda* & *miseranda*. Hinc vitium quoque vulgatos adhuc obsidet Valerij Flacci Codices L. 1, 281.

*Aureus ut juvenem miserantibus insulis undis
 Vellor.*

Atqui si miseratae fuissent undae, an tum merfissent Hellen? quare reponendum omnino arbitror *mirantibus* frequenti poetis locutione. Ovid. Lib. 11. Amor. El. 11, 1.

- - - *mirantibus aequoris undis.*

Claudian. L. 11. in Eutrop.

Cornua cana gelu mirantibus extulit undis.

Avien. descript. Orbis 253.

Haec, mirante salo, quondam sese intulit Argo.

Adde, quae congesserunt viri docti ad ipsum Valerium Flacc. L. 1v, 712. & Silium L. x, 498.

- - - *mirantem interrita Tibrini*

Tranavit.

834 VIRIS] Ad comparisonem illius, quia brevis est. SCHOL.

- * Sic nec clara dies, nec nox dabat atra quietem
 840 ^b Suspectam miseris, in qua tellure jacebant.
^c Nam neque congestae struxere cubilia frondes,
 Nec culmis crevere tori: sed ^d corpora fati
^e Expositi volvuntur humo, calidoque vapore
 • Adliciunt gelidas nocturno frigore pestes:
 845 Innocuosque diu ^f rictus torpente veneno
^g Inter membra foveant: nec, quae mensura viarum,
^h Quisve modus ⁱ norunt, ^k coelo duce: saepe querentes,
 Reddite Dî, clamant, miseris, quae fugimus, ^l arma:
^m Reddite Thessaliam. patimur cur segnia fata
 850 In gladios jurata manus? pro Caesare pugnant

Dipsa-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Si Ed. Hort. ^b suspecta est vulgo. ^c jam V. 1. ^d pectora A. ^e Exposita B. 1. Ed. Paris. Expositis B. 1. f. rictus H. 1. d. Ven. ^g intra V. 1. Edd. Sulp. Paris. Bad. Mic. ^h quisque V. 1. Ed. Ven. ⁱ norant Boh. V. 3. ^k dato coelo R. gr. A. ^l larva P. 1. ^m deest hic vs. in Edd. Rom. & Parm.

834 VIRES] *Virus* Mscr. h. e. venenum citam afferens mortem: non male. BERSM.

836 COELO VICTI DECUS] Quia eundem percussit, & inter sidera collocatus est. SCHOL.

837 QUIS METUAT] Quia brevis est, idcirco non metuebatur plurimum nocitura. SCHOL.

837 SALPYNGA] Σάλπιγξ tuba est, cujus formam habet haec serpens, cujus latebra calcata mortifera est. SULPIT. & ASCENS. Varii huius loci lectio est. Volaterranus *Salpynga*, legit, brevemque serpentem interpretatur. Alii *Salpyga*, malunt, idque genus esse formicae venenatae tradunt, Plinii videlicet auctoritate adducti, apud quem lib. xxix. cap. 4. ita legitur: *Est & formicarum genus venenatum, non novere eas in Italia. Solifugas Cicero appellat. Salsugas (sive, ut ipsi videntur legere, Salpugas) Baetica &c. Ultra igitur lectio verior sit, difficile est judicare, quando idem Plinius lib. vii. cap. 29. de eodem animante, puto, loquens, citra Cynamalgas Aethiops, inquit, late deserta regio est, à scorpionibus & Salpugis gente sublata. Et Fest. Pomp. Solipunga genus bestiolae maleficae est, inquit, quod sit acrius, contrariusque fervore solis, unde & nomen traxis. Quod si autem, ut in re obscura, divinare liceat, credam ego apud Plinium quidem posteriore loco pro *Solifuga*, *Solipungam*, ut Festus, aut certe *Salpugam*, ut ipse alibi habet, legendum esse. Lucanum autem *Salpugam*, aut etiam *Salpygam*, quando facilis transitus est ex V, in Y, psilon, gentis suae more posuisse. Sed tamen huius rei iudicium aliis ac doctioribus integrum re-*

linquo. MICYLL. *Salpyga*. Aversio ad *Salpygam*. Est autem (ut grammaticis placet) *Talpica* formicarum venenatarum genus, quas Cicero *Solifugas* vocat, à fugiendo Sole: Ardore enim Solis acius concitatur, quare eum, quod potest, fugit. Perottus hanc *Salpugam* à Lucano hoc loco appellari docet, non *Salpygam*. Sunt, qui hoc loco, *Salpynga*, & *Salpuga* legant. Rursum sunt, qui eandem cum *Scytale* esse, credant. Plin. lib. xxix. cap. 4. *Est, inquit, formicarum genus venenatum, non eas novere in Italia, Solifugas Cicero appellat. Salsugas Baetica. Iis cer Vesperiulionis contrarium, omnibusque formicis, & Salamandris resistit. Idem lib. vii. cap. 29. Citra Cynamalgas Aethiops late deserta regio est, à scorpionibus, & Salpugis gente sublata. Micyllus ad istum modum diligenter hunc locum etiam expendit, cujus verba, ne sua laude defraudet, adscribam. *Varia &c. etiam etudite. HORTENS. Salpuga. Msc. tria Salpiga; & unum Scalpiga: alii, Salpyga, vel Salpuga. apud Festum Solipunga nominatur genus bestiolae veneficae, quod acius concitatusque sit fervore solis, unde etiam nomen traxis, ubi aliqui Salpuga & Solipugia & Solipugna: Glossarum Solipuga ἰλιοντεῖς πύλας αἰδῶ. Plinius Lib. xxix. cap. 4. Solipugas & Salpugas nominat formicarum genus venenatum. Vide eundem Lib. vii. cap. 29. BERSM. *Salpuga* latebras. Recte sic scribitur, & ἀναλογικῶς à solo pungendo. Libri tamen quidam *Salpuga*, quomodo Baeticos pronunciasse ait Plinius lib. xxix. c. 4. GROT. Ed. tert. At vero Micyllus, & clarius Salmatius Plinian. Exercit.**

Dipsades, & peragunt civilia bella Ceraestae.
 Ire ^a libet, quā ^b Zona rubens, atque axis iniustus
 Solis equis: juvat aethereis adscribere caussis,
^c Quod percarn, coeloque mori. ^d nil, Africa, de te,
 855 Nec de te, ^e Natura, ^f queror: tot monstra ferentem,
 Gentibus ablatum, ^g dederas serpentibus orbem:
 Inpatiensque solum Cereris, cultore ^h negato,
 Damnasti, atque ⁱ homines voluisti decesse venenis.
 In loca serpentum nos venimus: accipe poenas
 860 Tu, quisquis Superum commercia nostra perosus,
 Hinc torrente plaga, ^k dubiis hinc Syrtibus orbem
 Abrumpens, medio posuisti limite ^l mortes.

Per se.

VARIAE LECTIOES.

^a Rect. Ed. Hort. ^b Roma A. ^c quo A. ^d nihil B. 1. M. ^e Fortuna P. 1. ^f querar B. 2. M. loquer. Edd. Rom. Parm. ^g dederis M. ^h negato V. pr. sed corr. ⁱ hominem R. 1. quod placet. ^k mediis Marp. pro var. lect. ^l morsem R. 1.

p. 70. docent bestiolam hanc à Baeticis vocatam esse *Salpugam*, ut diserte habent duo Pulm. Codd. & Wittian. Ceteri fere omnes *Salpiga*, vel *Salpyga*. pro varia lectione Voss. sec. *Salpugna*. Rectum ergo est *Salpuga*, ut clare testatur Plinius, hanc bestiam à Baeticis vocatam esse; quidquid obloquatur Harduinus ad Lib. viii. num. 88. qui retinet *Solpuga*, explosa Salmasii *Solifuga*, quam nec ipsam Lucaniani metri rationem pati, ait. At vero Salmasius nihil minus, quam talia umquam scripsit, qui recte *Solpugam*, vel *Solipugam* vulgo, à Baeticis vero *Salpugam* dictam pronunciat ex Plinio, Isidoro &c. In Hortensii autem nota omisi Micylli verba, ne bis eadem repetantur.

838 Jus 1.] Ut facias hominibus fata i. mortem, dum vulneras. SCHOL.

840 SUSPECTA EST] *Quis pilla* Msc. perperam. BERSM. MS. T. rectius connectit cum superioribus.

Suspecta miseris in qua tellure jacebant:
 Ut sit trajectio Lucano frequens: *suspecta miseris ipsa terra, in qua cubabant.* GROTI. Ed. sec. Lectio vulgata satis ferri potest, pro, *tellus suspecta est, in qua jacebant*, trito constructi onis modo, de quo egimus ad L. 111, 160. & alibi. Verum MSS. optimi suadent, ut aliquid hic novemus: nam in Regio primo, Wittiano, Voss. sec. & tertio est *suspectam*. Quo faciunt etiam Thuan. Voss. pr. quint. Hult. & Voss. quarto a m. pr. a quibus est exuliat. Amstel. & Ed. Paris. *suspectam est*. Recte dicit *quietem suspectam*, ubicumque essent, vel *jacerent*, ut habet Amst.; aut si haec non placent,

sequenda omnino ipsa Mssorum illorum lectio, in quibus est non comparet, & capienda in Ablativo cum Grotio, à qua non alienus sum.

842 FATIS EXPOSITI] Ad serpentum morsus; unde poterant interire. SCHOL.

845 RICTUS] Scilicet serpentum. *Torpente* per frigus. IDEM.

849 SEGNIAM] i. cur morimur tam segniter, qui nos gladiatorum periculis voverimus. IDEM.

853 AETHEREIS ADSCRIBERE CAUSSIS] Eamus potius ad loca torridiora, ut coelo non serpentibus mortem debeamus. GROTI.

854 COELOQUE MORI] Id est. non serpentibus, sed coelo, quod me vicino igne (*veniente v. i.* Voss. pr.) prosteruat. SCHOL.

856 GENTIBUS ABLATUM] Viam nobis separaveras, qua nos volumus pervenire. IDEM.

858 VENENIS] Msc. *veneno* (ut & Voss. un. Amst. Edd. Rom. Parm. Paris.) i. e. serpentibus venenatis. BERSM.

861 ORBEM] Sic reposuit Grotius cum Edd. Aldi, Coln. & Pulm. ac MSS. Steph. Bersm. & plerisque Pulm. quibus accedunt plurimi nostri. Alii habent *eram*, ut est pro var. lect. quoque in Voss. sec Witt. & Regio primo, in quo à manu prima *era*: ut & Voss. tertio. an scribendum *oras*?

864 TIBI CONSCIUS] Tecum conscius; quod sit mundus hic ab hominibus (*omnibus* Voss. sec.) separatus. SCHOL.

865 CLAUSTRA PETIT] Feris habent MSS. quod efficacius. GROTI. Ed. sec. Ab oppugnationibus

Bb bb b

tracta

Pet secreta tui bellum civile recessus
 Vadit; & arcani miles tibi conscius orbis
 865 Claustra ^a ferit mundi. forsan majora supersunt
 Ingressis. coeunt ignes stridentibus undis,
^b Et premitur natura poli. sed longius ^c ista
 Nulla ^d jacet tellus, ^e quam fama cognita nobis
 Tristia regna Jubae. quaeremus forsitan istas
 870 Serpentum terras: habet hoc solatia coelum:
 Vivit adhuc aliquid. patriae non arva requiro,
 Europamque alios soles, Asiamque ^f videntem.
 Qua te parte poli, qua ^g te tellure reliqui,

• • Africa?

V A R I A E L E C T I O N E S

^a patit vulgo. ^b exprimitur V. 1. ^c istinc P. 6. B. 4. mei 7 recentiores, & alii duo pro var. l. istic M. ^d jacens B. 1. H. licet R. 1. ^e quae V. pro var. lect. Edd. Sulp. Mic. Hort. ^f calentem B. 1. videntem Edd. Ven. Br. Med. Paris. male. ^g nunc Marp.

tracta similitudine. GROTI. *Ed. tert.* Sine haesitatione *ferit* rescribi jubent tres veterrimi Vossiani, Regius prim. Witt. & Oxon. pr. in quo vitiose *peris*. Neque alio modo legisse videtur Omnibonus, qui exponit *pedibus calcat*: placet magis Grotii interpretatio. Sil. Ital. L. 111, 500.

At miles dubio tardat vestigia gressu,

In pia cum sacros in fines arma per orbem,

Natura prohibente, ferant, Divisque repugnent.

Hinc *referare negatas Gressibus humanis Alpes* idem L. XVII, 501. & similia alia saepius: ut vel eo loco videre est.

865 FORSAN MAJORA] i. e. graviora, quam modo sustinuimus, patiemur ideo fortasse, quia secretum orbem sumus ingressi. SCHOL.

866 COEUNT IONES STRID. U.] Omnibonus sic: (coeunt ignes) *Nam sicut nobis videtur, sol occidens cum flutibus maris conjungi videtur.* (Stridentibus undis) *scilicet calore solis.* Nam ignis aquae conjunctus stridorem facit. Sed quid? si non solem tantum, sed & caetera sidera intelligas per ignes, uti quae igneae naturae à multis philosophorum habitae fuerint, quando & sequitur, *Naturam poli premi*, hoc est, ipsum polum Arcticum suppressi & occultari. De eo enim accipiendum videtur, non de Antarcticò: ille enim ad Aequinoctialem usque progressus occultatur, apparere autem incipit Canopus. Erit igitur sententia: Eae stellae, quae nobis antea supra horizontem sublimi atque alto coelo ferri videbantur, nunc cum aquis coeunt, & quasi merguntur, polum autem ipse premitur, atque obscuratur, quo antea velut duce quodam itineris utebamur. MICYLL.

867 SED LONGIUS ISTA N. J. T. QUAM &c.] Etiam hic locus non eodem modo ab omnibus legitur. Sulpitius, ut ex i. s., quae exponendi causa idem adjecit, videre est, ita legit:

Sed longius ista

Nulla jacet tellus, quae fama cognita nobis.

(scilicet sit.) Et mox: *Tristia regna Jubae quaeremus* (quae) *forsitan istas* (pro, eadem) *serpentum terras habet, & solatia* (eadem scilicet) *coeli.* Ut id, quod sequitur, *Vivit adhuc aliquid*, ad ipsos milites referatur. Alii autem contra hoc modo distinguunt & legunt: *Sed longius ista Nulla tellus jacet, quam* (i. quae) *fama* (tantum) *cognita nobis* (est) *Tristia* (videlicet) *regna Jubae.* Ut sit sensus: Sed nusquam minus pervenire possumus, quam quo tendimus: aut, nulla terra à nobis longius adest & recedit, quam ea, quam petimus. Et mox: *Forsitan* (autem) *istas* (hoc est, praesentes, & in quibus nunc sumus) *serpentum terras quaeremus* (denuo. i.) *Habet* (enim) *hoc coelum solatia*, (i. quod) *Vivit adhuc aliquid*, hoc est, quod ipsa aura vitalior est, & animantia aliqua nutrit, cum illa, quam petimus, fortassis etiam istis careat, planeque deserta ac vasta sit. MICYLL. Bene cum Scholiaste explicat Micyllius; nisi quod *longius ista* non recte sumat. auctor dicit. Ultra hanc nulla alia terra est, quam regnum Jubae: ut monuit Bersm.

868 QUAE] Rectius, *quam*, ut habet diversa lectio. Nulla terra ultra eam est, quam regnum Jubae, quae & ipsa forsitan serpentum plena est, quam terram quaerimus, quae caeli solatia habet forsitan. HORTENS. *Quam, quae libri quidam* mi-

Africa? Cyrenis^a etiam nunc bruma rigebat.

875 Exiguano via legem convertimus anni?

Imus in adversos axes: ^b evolvimur orbe:

Terga damus ferienda Noto. nunc forsitan ipsa^c est

Sub pedibus jam Roma meis. solatia fati

Haec petimus: veniant hostes, Caesarque ^d sequatur,

880 Qua fugimus. Sic dura suos patientia questus

Exonerat: cogit tantos tolerare labores:

Summa ducis virtus, qui nuda fusus harena

Excubat, atque omni Fortunam provocat ^e hora.

Omnibus unus adest ^f fatis: ^g quocumque vocatus,

885 Ad-

VARIAB. LECTIOES.

^a *etiam* Edd. R. B. M. *etiam nunc* V. sec. pro var. lect. *etiam tunc* B. r. Marp. Ed. Ven. ^b *evolvi* Buh. Edd. Bad. Verl. Mic. ^c deest in B. 2. ^d *ruatur* MS. Cantab. ^e *ora* W. V. 1. ^f *miseris* P. 2. R. pr. V. tert. Edd. Alf. Mic. Vid. ad L. vi, 550. ^g *quocumque* Buh. V. pr. sec.

minus scire: cum hoc dicere videatur nullam esse terram ultra eam, quam regnum Jubae. BERSMANN.

869 QUÆRIMUS] Forsitan tanta patiemur, ut dari nobis illas terras incipiamus optare, quas nunc horremus serpentibus inpletas. SCHOL.

870 HABET HOC SOLATIA COELUM] *Habet haec solatia letum* Msc. non male. BERSM. Edd. Sulpitio (qui inepte legit *et solatia coeli*, retinentibus in textu Mic. & Hortens.) priores *haec s. coelum*, cum MSS. Voss. uno, & Amstel. *Letum*, superscripto *coelum* est in Voss. sec. *letum* Voss. quint. Nihil esse mutandum, docet Scholiailes scribens. *Ordo est. Hoc coelum habet solatia, quia hic vel serpentes vivunt. Dicit autem ultra nil vivere.*

872 ALIOS SOLES] Nam Europa occidentem, Asia Orientem videt. SCHOL.

874 CYRENIS] Cyrene civitas Libyae, quae Pentapolis nominatur. IDEM.

875 LEGEM ANNI] Illic enim calor est. IDEM.

876 EVOLVIMUR ORBE] i. extra orbem egredimur. IDEM. In Amstel. est *evolvimus*. in Hult. & duobus Bersm. *evolvimus orbem*. in uno Regio *evolvimur orbem*, vere, ut puto, per Graecismum. male *evolvimus* a m. sec. illic erat substitutum.

877 TERGA DAMUS FERIENDA NOTO] Et venimus ad septentrionem, quod contra rationem. SCHOL. Scilicet qui stat à meridie, & nunc quidem in oppositum (sive ex opposito nobis) spirat: at vero cum ad Antipodas descenderimus, ipsum post terga relinquemus. OMNIBON. Haec expositio vera est, neque hic locus diversum ali-

quid habet à superioribus, ut Sulpitio videtur. MICYLLI. Vento Austro, qui nobis adversus fuit antea, tam longe recedimus in meridiem, & petimus Antipodas, ut idem à tergo incipiat nobis spirare. loquitur accommodate sensui communi, & populari. HORTENS. Badius exponit: *dum solem inspicimus, quia in Europa pectus solem insipientium ferit. Ut idem dicat, quod L. x, 49.*

*terrasque premamus
Flagrantis post terga Noti.*

Mihi placet Hortensii explicatio. peccat in eo Omnibonus; quod haec in futuro capiat: cum dicat miles, sibi videri, se jam ad Antipodas venisse.

878 SOLATIA FATI H. PETIMUS] Buh. Voss. pr. ou. & quint. item Oxon. pr. Hult. Bersm. unus & Ed. Ven. exhibent *fatis*; in dativo scilicet. ut *fata nostra haec ferant solatia*. Non male certe. Claud. L. ii. in Ruf. vs. 18.

*solatia leto
Exitium commune dabit.*

Adde L. x. 462. & Livium Lib. xxv, 16. *solatia sua morti inventurum*. Nil tamen temere mutandum. Sic enim *solatia sati* jungit 11, 21. *solatia mortis* Lib. viii, 315. & passim Ovidius, alique.

879 VENIANT HOSTES] Dicit, quae sunt solatia, ut se illic persequatur inimicus. SCHOL.

882 NUDA] *Nudus* Msc. (& Reg. un.) minus probe. BERSM.

883 PROVOCAT] Non cedit aversus. SCHOL.

884 VOCATUS] Sic sex Pulm. duo Bersm. & novem mei antiquiores habent libri, & Edd. tantum

- 885 Advolat, atque ingens meritum, majusque salute
 Contulit, in letum vires: puduitque gementem,
 Illo teste, mori. quod jus habuisset in ^a ipsum . .
 Ulla lues? casus alieno in pectore vincit,
^b Spectatorque docet, magnos nil posse dolores.
 890 Vix miseris serum ^c tanto lassata periculo
 Auxilium Fortuna ^d dedit. gens unica ^e terras
 Incolit ^f à saevo serpentum innoxia morfu,
^g Marmaridae Psylli: par lingua potentibus herbis:
 Ipse cruor tutus, nullumque admittere virus,
 895 Vel cantu cessante, ^h potest. natura locorum
 Jussit, ut immunes ⁱ mixtis serpentibus-essent.

Profuit,

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a illam B. 1. O. 1. A. M. Edd. pp. ^b spectatosque V. 1. ^c tantis periculis V. 1. O. 1. Edd. R. P. B. M. Paris.
^d tulit Marp. ^e terram V. 1. R. 1. ^f has M. ^g Marmoridae V. 1. A. ^h potens MS. Cant. Voss. sec. &
 pr. sed supra sc. potest. non male. ⁱ mixti vulgo.

tum non omnes. Grotius tamen praetulit *voca-*
tor.

886 IN LETUM VIRE] Hoc est vires, quibus uti
 deberet ad vitam, his Cato utebatur ad mortem:
 quod meritum plus apud eum, quam salus ipsa
 contabat. SCHOL. Non cepit haec Scholiasles.
 Aut auctor, ut bene interpretes explicant. Aegris
 contulit aliquid majus, quam ipsam salutem, nem-
 pe fortitudinem, & constantiam contemnendae
 mortis, eique ultro forti animo occurrendi.

888 CASUS ALIENO IN PECTORE VINCIT] Sen-
 sus hic est. Periculum, quod ipse poterat sustine-
 re, hoc alio patiente calcabat. Non ergo securi-
 tate hoc, sed virtute vincebat, contemnere alte-
 rum jubens, quidquid erat & ipse passurus. SCHOL-
 LIAS. *Alieno pectore. In pectore* Mscr. quatuor,
 scilicet in Catonis, à quo ad virtutem, & con-
 stantiam conformabatur. BERSM. *Alieno in pe-*
ctore. Ipse in cordibus militum vincit malum, dum
 constantiam ipsis aspirat. GROT. Optime haec
 cum Scholiasle, & Badio ad Catonem refert Gro-
 tius, non ad morientem, ut fecerunt Bersm. &
 Sulpit., qui cum Editoribus Rom. & Parm. con-
 tra omnes MSS. in delevit, & dein seqq. sed hanc
 praepositionem jam quoque revocavit Grotius.

889 DOCET MAGNOS NIL POSSE DOLORES] MS.
 P. *labores*. GROT. Etiam in Regio utroque, Wit-
 tiano, & Amstel. scribitur *labores*; de qua variatione
 supra aliquoties diximus. Hic tamen alium sen-
 sum recipere posset, si admittere quis vellet lectio-
 nem editionum Romanae, Parmensi. Brix. & Me-
 diol. *vetat*, non *docet*. *Vetat* magnos labores nil pos-

se i. e. ostendit, & inculcat militibus magnis labo-
 ribus magnum quid & virtute dignum praestari
 posse. sed MSS. constanter retinent *docet*.

890 LASSATA] Lassatam dicit fortunam infe-
 rendo discrimina. SCHOL.

891 INNOXIA] i. e. cui noceri non possit. I-
 DEM. Nove ita dictum pro eo, cui non nocetur,
 ait Sulpit. Sed jam ante eadem forma Sallustius scrip-
 sit B. Catil. c. 39. *ipsi innoxii rubi*: vide Doct.
 Cortium.

893 PSYLLI] Psylli à Psyllo rege dicti, cujus se-
 pulchrum in parte Syrtium majorum est, ut ait
 Plinius. Lib. VII, 2. *Horum corpori ingenitum suis*
virus exitiale serpentibus, & cuius odore sofirant eas.
Atos vero liberos genitos protinus obijciendi saevissimis
earum, eoque genere pudicitiam conjugum experien-
di, non profugientibus adulterino sanguine natos ser-
pentibus. haec gens ipsa quidem prope internecione
sublata à Nasamonibus, qui nunc tenent eas sedes.
 Haec Plinius: quem etiam de Maris lege 7. & 28.
 libro. SULPIT. Meminerunt autem & Gellius
 libro XVI. cap. 2. & Herodotus libro IV. qui con-
 tra Austrum in praelium egressos interisse scribunt.
 MICYLL.

893 PAR LINGUA POTENTIBUS HERBIS] i. quo-
 rum verba & incantatio sic profit, ut herbae po-
 tentes, vel quae contra venena de herbis lecta, va-
 leant repugnare. SCHOL.

894 TUTUS] Non nocet, etiam si illum serpen-
 tis morsus effoderit. IDEM.

895 VEL CANTU CESSANTE] Venena, inquit,
 non valet admittere in vitalia, etiam si de Psyllis
 nul-

Profuit, in mediis sedem posuisse venenis.
 Pax illis cum morte data est. fiducia tanta est
 Sanguinis: in^b terram parvus cum decidit infans,
 900 Ne qua sit externae Veneris mixtura, timentes,
 Letifica dubios explorant aspide partus.
 Utque Jovis volucer, calido cum protulit ovo
 c Implumes natos, solis convertit ad ortus:
 Qui potuere pari radios, & lumine recto
 905 Sustinuere diem, coeli servantur in usus;
 Qui Phoebæ cessere, jacent: sic pignora gentis
 d Psyllus habet, e tactos si quis non horruit angues,
 Si quis f donatis lusit serpentibus infans.

* Nec so-

VARIÆ LECTIONES.

a sedes V. 1. b terras P. 2. B. 1. V. 4. O. 1. H. Edd. Rom. Parm. terra A. c in plumis R pr. V. sec. d Psyll-
 los Buher. e ita H. vulgo si quis tact. diros R. 1. tactas V. tert. santos H. f donatus P. 2. W.

nullus incantet. SCHOL.

896 MIXTIS SERPENTIBUS] Ita malui, quam
 mixti, suadentibus hoc Bersm. uno, Voss. pr. sec.
 Edd. primis, ut & Aldi, ac Paris.

898 PAX ILLIS CUM MORTE DATA EST] Pax da-
 ta est cum illa morte, quæ sit scilicet à venenis.
 Hoc dixit; quia inter media sunt venena, ideo de
 his nemo moritur. Nam si in aliis essent terris,
 ubi non omnia sunt venena, morerentur Psylli,
 quod aliis gentibus videmus accidere. Ergo ha-
 bent beneficium naturale, quo tuti sunt. SCHOL-
 IAST. Nimis certe hæc generaliter dicta sunt.
 Licet enim nemo illorum veneno intereat, mo-
 riuntur tamen; quare aut hoctribuendum Luca-
 no nimis plus, quam concedit rei natura, sem-
 per dicenti, aut foedus cum Morte intelligendum;
 quo illis concessum, ne veneno intercant, aut
 potius, cum viro summo J. F. Gronov. Observ.
 L. IV. cap. 5. scribendum illa i. e. cum illo gene-
 re mortis. quam conjecturam vehementer confir-
 mat Scholiastes. sic Propert. L. IV, 5, 41.

Ista per humanas mors venit acta manus.
 Mors una supra L. III, 197. Alii cum morte expo-
 nunt cum Serpente, metonymice. ut supra aliquo-
 ties mortes vocat tam illos, quam quaecumque
 tela, mortem inferentia. Post tanta malim quo-
 que deleri est, si per MSS. licet.

898 FIDUCIA TANTA] Sic venena non metuunt.
 SCHOL.

900 EXTERNÆ] Ne sit de adulterio procreatus.
 IDEM. Msc. duo extremæ (extraneæ Oxon.)
 mæ. Intelligit enim sanguinem adulterinum.
 BERSM,

901 DUBIOS EXPLORANT] Hinc sua hausit Si-
 lius Lib. I, 411.

Nec non serpentem diro exarmare veneno
 Doctus Atbyr, tactuque graves sopire cheydras,
 Ac dubiam admoto subolem explorare Cerasis.

ubi de Psyllis plura D. Heinsius, & de Aquila L.
 X, 111.

Cum dignos nutrit gestanda ad fulmina fetus,
 Obversam spectans ora ad Phæiboniam prolem,
 Explorat dubios Phœbæa lampade natus.

903 AD ORTUS] Sic habetur in duobus Bersm.
 & meis undecim libris, Edd. Ven. Brix. aliisque.
 Vulgo in o.

905 COELI SERVANTUR IN USUS] i. e. ad vo-
 latum. SCHOL. Omnibonus reddit in usum æ-
 ris. qui idcirco recte coeli jungit cum us. Vul-
 go diem coeli exponunt solis claritatem, & post
 coeli distinguunt; sed male; ut vidit, & monuit me
 etiam amicus: neque aliter, quam distinxi, hæc
 verba adducit Barthius ad elegantissimum Clau-
 diani locum Praef. in 111. Consul. Honor. ex quo
 ut ex Silii, aliorumque locis, quos congeffit Bar-
 thius, nescio, an hic coeli in usus non rectius ca-
 pias, pro in usum Jovis, ut pro eo gestet fulmen.
 Sic dicimus in usum melum, suum, illius &c. Clau-
 diani verba sunt.

Protinus implumes convertit ad æthera nidos,
 Et recto flammæ imperat ore pati.
 Consul arduos radios, & luce magistra
 Natorum vires, ingeniumque probat.
 Degeneres refuso torset qui lumine visus
 Unguibus hunc sacris ira paterna jecit.

Bb bb b 3

E17

- Nec solum gens illa sua^b contenta salute;
 910 Excubat hospiribus, contraque nocentia monita
 Psyllus adest populis. qui^c tunc Romana secutus
 Signa, simul^d jussit statui tentoria ductor.
 • Primum, ^e quas valli spatium^f comprehendit, harenas
^h Expurgat cantu, verbisque fugantibus angues.
 915 Ultima castrorum medicatus circuit ignis.
 Hic ebulum stridet, peregrinaqueⁱ galbana sudant,
 Et^k tamarix non lacta^l comas. Eoque^m costos,
 Etⁿ panacea potens, & Thessala^o centaurea:
^r Peucedanonque^s sonat flammis, Erycinaque^t thapsos,

920 Et

V A R I A E L E C T I O N E S.

a *Hoc* W. b *contenta* B. 1. c *sua* V. 1. cum A. d *st. juss.* M. O. 1. e *primo* B. 1. f *qua* P. 1. B. 1. V. 1. Buh. g *comprende* VV. LL. Steph. h *expurgat* V. sec. W. i *balsama* al. k *tamaris* MSS. & Edd. qld. l *vu'go cornis.* m *costos* MSS. & Edd. qdd. n *penea* R. 1. panacea V. pr. o *centaureos* R. pr. p *Sic.* R. pr. W. Buh. V. sec. tert. qu. M. vulgo *um.* alii aliter corrupte. q *sonans* B. 2. V. 3. Marp. H. Edd. Ven. Br. Bad. Mic. Host. *sonant* V. pr. *potens* O. 1. r *thapsos, thapsus, thaxi, & thaxus* MSS. & Edd. qdd. male.

*Exploratores oculis qui pertulit ignes,
 Sustinuitque acie nobiliore diem;
 Nutritur volucrumque petens & fulminis heres
 Gesturus summo tela trifurca Jovi.*

Rebello ore, & sustinere diem fuisse Claudianum ex nostro, clare patet.

906 JACENT] i. projiciuntur, ut pereant. SCHOLIAST.

910 EXCUBAT] Etiam aliis tribuit incantatione medicinam. IDEM.

914 EXPURGAT] *Expurgat* Msc. mendose. BERSM.

916 EBULUM] *Χαμμάκης* Graece. Hujus fumo fugantur serpentes, ut Plinius ait, libro xxv. cap. 10. MICYLL.

916 STRIDET] Reg. pr. Voss. tert. Buh. cum Wirt. & Voss. sec. 2 m. pr. exhibent *Stridit*, ut solet hoc verbum saepe inflecti. sed vide, quae dixi ad L. vi, 179.

• *Strident oculis ardentibus ignes.*

Sic in sec. conjug. vs. 827.

Stridentur harundinis aër.

de Galbano. vide Cerd. ad Georg. Virgil. L. III, 415.

Galbanoque agitare graves nidore chalydros.

917 TAMARIX NON LACTA COMIS] In pauperum enim tumulis tamaritum (sic Voss. sec. & Serv. ad Ecl. iv. 2. sed vide etiam ad Ecl. viii, 754. *tamarix conficitur* & Voss. pr.) consecratur,

ut cupressus in divitum. SCHOL. Exigua, raraque fronte. Virgilio sunt *humiles muricæ*; Ovidio *tenuis*. BERSM. Comas repolui ex optimo Regio primo pro *remis*, Graeco more. V. ad L. vi, 256.

918 PANACEA] Ut Virgilius. *odoriferam panaceam*. SCHOL.

919 ERYCINAQUE] De Eryce monte Siciliae collecta. SCHOL.

919 THAPSOS] Dioscorides *Thapsum*, sive, ut ipse habet, *Thapsiam*, Latine *Ferulaginem*, sive sylvestrem *Ferulam* appellari dicit, *Thapsiamque* nominatam, eo quod. in Thapso insula primum inventa fuerit. Ferulae tota specie similis, graciliori tamen caule. Foliis foeniculi. De hac Nicander in Theriacis ita meminit:

*Νόν δ' ἄγχι τοῖς ἐνὶ μακρῶν ἀλκμήσιν ὀφείλει
 Θεραπεῖν μὲν μῆλα ἰλὶν γαλλίᾳ θάψῃ
 μίξας &c*

Ex quibus verbis facile apparet, unde hoc loco Erycinam dixerit poeta. MICYLL.

920 LARICES] De Larice & ejus natura, meminit Plinius lib. xvi. cap. 10. Similis piceae est, unde & nomina earundem ab autoribus confunduntur. Vide Ruellium cap. 91. libri primi. IDEM.

921 AZAROTONUM] Ita omnino scribendum cum Buh. Voss. secundo, tertio, Regio primo (in quo non bene *Habrotonon*) ac Edd. Rom. Parm. Brix. & Mediol., non ut vulgo sit *Alrotonum*. Graecis *Ἀζρότον*. nec aliter Plinius L. xxi. c. 21. & Lucret. L. iv, 123.

Pa.

- 920 Et larices; fumoque gravem serpentibus urunt
Abrotonum, & longe nascentis cornua cervi.
Sic nox tuta^a viris. ^b at, si quis peste diurna
Fata^c trahit, tunc sunt ^d magicae miracula^e gentis,
^e Pphyllorumque ingens & rapti^f pugna veneni.
925 Nam primum^g tacta designat membra saliva,
^h Quae cohibet virus, retinetque inⁱ vulnere pestem,
Plurima^k tunc volvit^l spumanti carmina lingua
Murmure continuo, ^m nec dat suspiria cursus
Vulneris, aut ⁿ minimum patiuntur fata tacere.
930 Saepe quidem pestis, nigris inserta medullis,

Excanta-

VARIAE LECTIOES.

^a ruris H. ^b aut V. r. ^c tulis Edd. Rom. Parm. ^d magnae A. ^e Nota in Buh. Cod. deesse hunc verbum, uti & in Voss. sec. cui recentiore manu adtextus est h. modo *Ps. vires nimii & r. p. v.* ^f cura M. ^g tactu Marp. tanta O. i. a m. pr. ^h qua O. r. ⁱ pulvere Marp. ^k al. sum. ^l spiranti V. pr. a m. pr. ^m ne dent B. i. O. i. Marp. A. a. n. dant. ⁿ nimium B. 2. Buh. V. pr. a m. pr. R. i. O. i. A.

- - - *Panaces, Absinthia tetra,
Abrotonique graves & tristia Centaurea.*

921 LONGE NASCENTIS] Non enim in Africa cervi nascuntur: etsi Virgilius in Aeneidos primo aliter putavit. Accensorum cornuum nidore serpentes fugantur, & comitiales morbi deprehenduntur. SULPIT. *Longe nascentis*, dixit, comparatione ejus loci, ubi tunc agebant, non quod in tota Africa, praesertim autem littorali, nulli nascerentur. *Vel, longe nascentis*, pro, vinacis posuit. MICYLL. Accedo doctis viris, qui *longe nasci* sumunt, pro longinquis in regionibus, & inde procul remotis nasci: passim hoc adverbio eo sensu utitur auctor. Immo *longe nasci* pro diu vivere, vel crescere, Latinum non est. Cervos in Africa non nasci, multi tradunt. Consule, quae congerunt interpretes ad Plin. L. viii, 33. *Cervos Africa propemodum sola non gignit.* Male igitur *ventis* seu *anytiros* habet Voss. quart. Reg. un. & a m. sec. Oxon. pr. Marp. & Amstel. Ed. Elzev. *longe nascentia*, non placet.

922 PESTE] At si aliquis de militibus de die a serpente percussus est. SCHOL.

924 PUGNA VENENI] Ut contra se venenum pugnet. IDEM.

926 COHIBET &c.] Includit, nec ultra permit- tit accedere; retinetque in eo scilicet loco, ubi fuerat vulneratus. IDEM.

927 VOLVIT SPUMANTI CARMINA LINGUA] In Voss. sec. pro var. lect. & Oxon. uno scribitur *volunt* Regius autem primus argute, & nisi me

animus fallit vere. *volvunt spumantem carmina lin- guam. carmina volvunt linguam.* quia causae sunt, cur lingua continuo murmure, & volubilitate mo- veatur. Quia tamen recepta vulgo lectio bene se habet, protinus contra ceterorum Codicum con- sensum mutare nec lubet, nec fas est.

928 DAT SUSPIRIA CURSUS VULNERIS] Non licet, inquit, nec vacuum est, ut respirare pos- sint, qui incantant. Tanta enim celeritate vul- nus currit in cuncta viscera, ut nisi jugi incanta- tione retineri non queat. *Cursus* nominativus. SCHOL. Veneni subito per membra diffusi ef- ficacia non finit eos respirare, intermissa locutio- nis pertinacia. BERSM. Non ut ante *dant*, &, *haud*, ne dari negetur cursus, cum sit sensus, ce- leritatem vulneris non permittere Pphylo, ut respi- ret, aut tantillum taceat. GROTIUS. Plerique in- terpretes male *cursus* capiunt de concitatione lo- quendi: quomodo non raro dicitur *vox erat in cursu*, *studium cursusque loquendi* apud Ovid. aut simili modo, & *vulneris* jungunt cum sequenti- bus, quare in Edd. omnibus ante Grotium, ex- ceptis Rom. Parm. & Ascens. scribitur *haud*, ut exaratur quoque in MSS. multis recentioris notae. Natum ex eo, quia non cogitabant non ex praece- dentibus repetendum esse; sic: *aut fata non patian- tur, eos ne memento quidem tacere.* unde saepissime *aut in haud* abisse plus semel vidimus. *Dat*, ut Grotius insuper rescripsit, confirmant etiam duo- Pulm. Voss. pr. sec. Reg. pr. & Oxon. prim. Ce- teri omnes *dant*, ut *cursus vulneris* sit pluralis nu- meri;

Excantata ^a fugit: sed, si ^b quod tardius ^c audit
Virus, & ^d elicium, ^e jussumque exire, repugnat;
^f Tunc superincumbens pallentia vulnera lambit,
Ore venena trahens, ^g & siccatur dentibus artus;

935 ^h Extractamque tenens gelido de corpore mortem
Exspuit: & cujus morsus ⁱ superaverit anguis,
Jam promptum ^k Psyllis vel ^l gustu nosse ^m veneni.
Hoc igitur tandem levior Romana juvenus
Auxilio, late squalentibus ⁿ errat in arvis.

940 Bis positus Phoebe flammis, bis luce recepta,
Vidit harenivagum, surgens fugiensque, Catonem.

Jamque

V A R I A E L E C T I O N E S .

a perit Edd. ante Grot. excepta Edd. Ven. contra MSS. b quis A. quid B. i. W. a m. sec. c exit vitio de Ox. i. Edd. R. P. B. M. A. C. S. Gr. Pulm. & Berfip. d illicitam B. i. Hort. Edd. e jussuque A. f al. tum. g exsiccat B. 4. V. i. M. A. V. L. viii, 690. h exsiccant V. i. O. i. extinctam B. i. i superaverat VV. LL. Steph. P. i. V. 3. Edd. qdd. sperav. M. fip. H. k est P. Marp. A, V. i O. i. l gesta V. sec. a m. pr. gustum Marp. M. m venenum P. 2. B. 2. W. R. i. V. i. O. i. Edd. ante Berfip. praeter Edd. Ven. n haerit Edd. Parm.

meri: sed praefero nominativum. majorem hujus loci explicationem non addo, quia clarissima sunt Scholiae, & Grotii verba. *Cursus vulneris* de veneno dicitur optime, quod laus per membra cito serpit. Ita paulo supra.

- - - *velox currit per tela venenum,*
Inyaditque manum.

& passim. vox *suspiria* pro respiratione est apud nostrum L. iv, 328. Sil. L. i, 530. xi, 221.

930 NIGRIS] Nigrae sunt per venenum, si his sit insertum. SCHOL.

931 TARDIUS EXIT] Mfct. tria audit h. e. obsequitur carminibus Psylli. recte (vide ad Lib. iii, 592 L. vi, 715, 767.) quart. si quid tardius audeat. BERSM.

935 EXTRACTAMQUE TENENS] In Voss. sec. quarto, quinto, & Oxon. prim. a sec. m. legitur *tenens*. In Regio primo, Buh. a m. pr. & meo *potens*. In MS. Cantabr. & Voss. primo pro var. lect. *trahens*. Latet aliquid, quod puto esse *premens* ore scilicet, ut solent, qui aliquid exspuent. vel *premens*, ut gustet, quale sit venenum.

937 GUSTU NOSSE VENENI] Hoc est; qui serpentem eundem vulneraverit, quem hic curat, de veneni sapore jam novit. SCHOL. Mfct. duo veneni. quod & Canterus (Nov. lect. Lib. iii, 2.) probat; q. d. gustu veneni Psylli cognoscere in promptu est; cujus serpentis morsus ille sit, aspidine, an alterius. BERSM.

938 MELIOR TANDEM] Mfct. duo levior tan-

dem h. e. relevata. tert. & quart. *tandem levior*. BERSM. *Levior*, non *melior*, agnoscunt Steph. Pulm. & omnes etiam mei praeter Voss. tert. Sed ita ut *levior* sequeatur vocem *tandem*; ut rescribi jussi. *levior* i. e. magis levata, jam Grotius cum Edd. Veni Omnib. Sulpit. Bad. Mic. Montens. aliisque auctori reddiderat. Vide ad Silium L. viii, 517.

Haec ullo levior bellis Vestina juvenus.

940 BIS POSITIS PHOEBE &c.] Hoc dicit, duobus mensibus Catonem per haec loca esse progressum. Hoc Virgilius semel complexus est.

Tertia jam lunae se cornua lumine complent.

SCHOL. Duobus, inquit, mensibus Catonem errasse. Sed Strabo de Berenice loquens, inquit: *Ex hac urbe M. Cato terrestri itinere Syriam peragravit diebus xxx. ducto decem millium hominum exercitu, & in partes diviso, aquarum gratia: profectus autem est pedibus per aestum & profundam arenam.* SCLPIT. Et Plutarchus in Catone, de eadem hac profectioe loquens. *Cum audisset, inquit, Scipionem ad Jubam regem sese recepisse, & Appium Varum Africae praefectum una cum Scipione esse, profectus ad eos pedes hyberno tempore, multis asinis, qui aquam ferrent, congregatis, multumque praedae praese agens, multos etiam currus secum ducens, & praeterea homines qui Psylli nominantur, qui moribus serpentum medentur, venenum extrahentes, & ipsos serpentes carminibus demulcentes,*

Jamque illi magis, atque magis durescere pulvis
Coepit, & in ^a terram ^c Libye spissata ^d redire:
Jamque procul raras ^e nemorum se ^f tollere frondes;
945 Surgere congesto non culta mapalia ^g culmo.
Quanta dedit miseris melioris gaudia ^h terrae,
Cum primum saevos contra vidēre leones!
Proxima Leptis erat, cujus statione quietam
Exegere hiemem, ⁱ nimbis flammisque carentem.
950 Caesar, ut Emathia satiatus clade ^k recessit,
Caetera curarum projecit pondera. soli
Intentus genero: cujus vestigia frustra

^a Terris

VARIAB L E C T I O N E S.

^a illis vulgo. illis P. 4. B. 3. mei 12, & Edd. Ven. Br. med. jam illis Ed. Hack. ^b terras VV. LL. Steph.
^c Libyes V. sec. Libyas MSS. & Edd. qdd. ^d reverti VV. LL. Steph. P. 1. B. 1. V. 1. O. 1. H. Edd. Sulp.
Bad. Mic. Hort. ^e Sic MSS. paucis exceptis, vulgo nem. raras. R. pr. nem. visa est, et. ^f attollere P. 3.
B. 1. V. 2. A. Edd. ante Grot. ^g pindo M. ^h vitae Edd. Rom. Parm. ⁱ nimbo V. 1. flammis nimb. V.
pr. M. ^k recedit A.

tes, diebus septem continuis iter faciens, ipse neque
equis, neque jumento utens agmen antecederet &c.
MICYLL.

941 SURGENS FUGIENSQUE] Hoc per singulas
noctes fit, cum oritur, & occidit; & per singulos
menses, cum minuitur, & augetur. SCHOL.

942 ILLIS] Reg. prim. & Voss. prim. & Pulm.
unus illi sc. Catoni. recte: sic vitabitur nimius
concurfus.

943 SPISSATA REDIRE] Ante enim resoluta erat
in pulverem. SCHOL.

945 CONGESTO NON CULTA MAPALIA CULMO]
Vulgo non culta exponi videas, sordida, non arti-
ficiose aedificata. Malim, si haec lectio sana est,
intelligere vacua, ab hominibus non culta. quo-
modo describere noster mapalia solet. Lib. 11,
89.

- - - - - vacuisque mapalibus actus.
IV, 684.

Et solitus vacuis errare mapalibus Afer.
Verum in Voss. sec. tantum pro var. lect. est non
cultis, in ipso textu scribitur nunc visa, ut & in
Buher. In Voss. primo tunc visa. in uno Pulm. non
visa. & hinc Regius prim. forsan illud visa in prio-
ri versu ostendit. scribere itaque malim, ne offen-
dar ingrato ^h culta, & culmo sono.

Surgere congesto nunc visa mapalia culmo.
Sc. sunt. ut addit Glossator. Vulgatum legas etiam
apud Philargyr. ad Virg. Georg. 111, 340.

946 QUANTA DEDIT] Libye ipsa quantum lac-
ritiae iniecit Romanis, quum prospexere crucifi-
xos leones? Mos est enim Afrorum, leones cru-
cifigere procul ab urbibus, ut alii absterreantur.
nam solent in senecta hominem appetere, ut Pli-
nius tradit. SULPIT. Sed fortassis simplicior O-
mniboni expositio, qui, quod poeta dicit, contra
videre leones, pro eo accipit, quod est, ubi pri-
mum obviam rursus habuere leones, caeteraque
Africae animantia, quae in interiore Libya, prae-
ter serpentes, nulla sunt. Ut ^h tam ^h viderunt ^h leones
in genere, tanquam praestantiores, pro omni-
bus reliquis accipiantur. MICYLL. Cum Sulpi-
tio facit Badius. Berlm. sequitur Omniboni, &
Micylli sententiam. Non bene perceperunt inter-
pretes auctoris acumen, quod latet in voce leo-
num. Vult ergo hunc exercitum maxime gavisum
fuisse visis leonibus: quos alij videntes metuerent,
& retro irent; sed hi tam saevissimis vexati ani-
mantibus cum gaudio viderunt saevos leones; spem
inde praesumentes, loca magis culta, & in qui-
bus armenta pasci possint, prope adesse. Talia ca-
ptasse saepe Lucanum, aliquoties supra monui-
mus.

948 QUIETAM EXEGERE HIEMEM] Sunt, qui le-
gant quietam, & construant cum statione: quod non
improbem, sed in idem recidit. VERSELL. Quie-
ta ediderunt Aldus; Colin. Steph. Pulm. Berlm.
& reliqui; sed praeter MSS. Steph. Pulm. & Berlm.
quietam jubent scribi meorum optimi, ut Voss. pr.
sec. tert., Regius pr. Wittian. & alii. Vocē statione
C c c c c ex-

* Terris parsa legens, fama duce tendit ^b in undas,
 Threïciasque legit fauces, & amore ^c natatum
 955 Aequor, & ^d Heroas lacrimoso ^e litore turre,
^f Qua pelago nomen Nephelëas abstulit Helle.
 Non Asiam brevioris aquae determinat usquam
 Fluctus ab Europa, quamvis Byzantion ^g arto
 Pontus, & ^h ostriferam ⁱ dirimat Chalcedona ^k cursu,
 960 Euxinumque ^l ferens parvo ^m ruat ore Propontis.

Sigeasque

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a terra M. ^b ad B. r. ^c vulgo notatum. ^d sic MSS. & Edd pp. vulgo Eros. Eros VV. LL. Steph. A.
^e alis Ed. Parm. & Paris. ^f qui VV. LL. Steph. ^g arctus B. r. ^h ostriferam V. r. ostriferum R. r.
ⁱ dirimis M. ^k cursus R. pr. ^l ferens V. 2. A. ^m ruat M.

exprimit auctor urbis nomen, quae *statio* Punice
 sonat, docente Magno Bocharto in *Chan.* L. r.
 c. 23. Vide ad L. 11, 214.

950 SATIATUS CLADE] Msc. *cede*, sed alter re-
 ponit *caede*, quod legitur etiam in tertio. BERS-
 MANN. *Caede* in uno quoque. Voss. Amst. &
 Hult. scribitur. *Satiari caede*, sanguine cum aliis
 nosse passim L. v, 242. VII, 317, 802, 125 153.
 x, 280. Apud Homer. *αἵματος ἀρά*. Sed retineo
 hic *clade*. Respicit auctor, quae scripserat L. VII,
 795.

- - - *juvat Emathiam non cernere terram,
 Et lustrare oculis campos sub clade latentes.*

952 FRUSTRUM] Quia per terram non fugerat,
 sed per undas. SCHOL.

954 AMORE NOTATUM] Ubi Hero Leandri a-
 more flagavit. IDEM. *Mela* L. 1, 19, 2. *Aby-*
dos magni quondam amoris commercio insignis.
 BROUKHUS. Celebre, infame explicatur par-
 ticipium *notatum*. Non male. Multo tamen ele-
 gantius in *Milo* Amstel. Meo, & Edd. princi-
 pe Romana, Parm. Brix. Mediol. ac Paris. ex-
 hibetur *natatum* à Leandro. Dicimus enim *na-*
tare mare, & *mare natatur*. De eodem Leandro
Virgil. L. III. Georg. 260.

Nocte natat coeca serus freta.

Ovid. L. 1. Art. Amat. 48.

Novit quae multo pisce natentur aquae.

Tranare Lib. 11, 181.

Obsequio tranantur aquae.

Frontin. L. 1. c. 8. Strateg. 2. *Transnato flumine*
 & L. 111, 13, 1. Pro *legit* scripsissem ego *fecit*,
 ut videretur repetitio insuavis: *legens* enim jam dixit,
 sed ita solet auctor, & retinent id omnes MSS.

956 QUA PELAGO NOMEN NEPHELEAS ABSTU-
 LIT HELLE] Sabellicus (T. 1. Thes. Crit. p. 184.

contendit legendum *attulit* sc. novum, utpote
 suum: sed idem est sensus. *Abstulit* vetus nomen,
 & attulit novum. VERSELL. Prius putabam
 quoque *attulit* retribendum esse. sed videamus,
 an non veter lectio ex MSS. hauriri possit. *pelagi*
 habetur in variis Stephani lect. duobus P. m. MSS.
 Vossianis quinque, Regio pr. Buber. Hult. Meo,
 & Edd. Rom. ac Parm. *Helles* autem, non *Helle*,
 scribitur quoque in Vossianis quinque, Wittiano,
 Marp. Buber. Hult. & meo. Unde forsitan reponendum.

Qua pelagus nomen Nephelëas abstulit Helles:
 vel minima mutatione.

Qua pelagi nomen Nephelëas abstulit Helles.

ubi *nomen pelagi* dissulit *nomen Helles*. Certe ge-
 nitivi illi in MSS. non sunt de nihilo. Ovid. L. XI.
Metam 195.

Angustum citra pontum Nephelëas Helles.

956 HELLE] Hellespontum dicit, ubi cum
 Phryxo fratre sedens in ariete Helle in mare de-
 cidit, & ei nomen inposuit, ut *Hellespontus* dice-
 retur, quemadmodum ab Icaro Icarium mare di-
 citur. SCHOL.

957 BREVIORIS AQUAE] In nulla, inquit, re-
 gione mare angustius invenitur, quod Asiam se-
 parat ab Europa, quam est Hellespontium fretum.
 Ordo. *Brevioris aquae fluctus non usquam determi-*
nat Asiam ab Europa. IDEM. Ovid. Ep. Leandri
 174.

Num minus hoc nobis tam brevis obstat aqua.

958 BYZANTION] De situ Bizantii, & Chalcedo-
 nis, & de angustis ejus freti, totaque ratione, &
 proprietate Ponti, & Propontidis, Polybium vi-
 de libro quarto. MICYLL.

960 EUXINUM] Euxinum postea dictum est;
 cum antea *Axenium* diceretur *ἀπὸ τοῦ ἁξίου*; hoc
 est,

Sigeasque petit famae ^a mirator harenas,
 Et ^b Simoëntis aquas, & Grajo nobile busto
 Rhoetion, & multum ^c debentes vatibus ^d umbras.
 Circuit ^e exustae nomen ^f memorabile Trojae,
 965 Magnaque Phoebei quaerit vestigia muri.
 & Jam silvae steriles, & putres robore trunci
^h Assaraci pressere domos, & templa deorum
 Jam lassa radice tenent: ac tota teguntur

Pergama

VARIAE LECTIOES.

^a munitor M. ^b Simoëntis & Simeontis MSS. qdd. ^c urbes A. ^d dedentes Ed. Ven. ^e exhaustae B. I.
^f ven:rabile VV. LL. Steph. P. I. V. I. ^g nam V. pr. a m. pr. ^h Assarici MSS. & Edd. qdd.

est, ubi hospites esse non possunt. Hoc autem mari nomen inhospitabile ideo dicitur propter injurias Jasonis, & Medeae, & pellem auream, & propter Achillem, qui illic praedatum venit ex Illo. SCHOL.

965 PHOEBEI MURI] Est situs ante Pontum, qui admodum parvus navigia fert ad Euxinum. IDEM.

962 BUSTO] Achillis. IDEM. Ajacis Telamonii. Serv. ad 11. Aen. 505. vi. Aen. 505. Mela L. 1, 18, 46. Rhoetea litora Ajacis sepulcro maxime illustra. inibi Vossius. BROUKH. Achillis monumentum esse in Sigeo, notum.

963 VATIBUS] Poetis per quos cerum memoria perseverat. SCHOL.

963 RHOETION] Sulpitius videtur legisse Rhytton: alii Rhoeteon legunt. ASCENS. Mela hb. 1. Extra finem sunt Rhoetea litora, Rhoetea & Dardania clavis urbibus, Ajacis tamen sepulchro maxime illustra. Et Plin. lib. v. cap. 30. Extra finem sunt Rhoetea litora, Rhoeteo & Dardania & Arislae oppidis habitata. Fuit & Achilleon oppidum juxta tumulum Achillis, conditum à Micylenaeis, & mox Atheniensibus, ubi classis ejus steterat in Sigeo. Fuit & Acanthion à Rhodis conditum in altero cornu, Ajace ibi sepulcro, triginta stadiorum intervallo à Sigeo, & ipso in statione classis suae. Ita enim legendum, ut superius, in Sigeo, cum praecedentibus jungatur. Id enim & ex Strabone convincitur, qui eodem modo, ἢ ῥῥῶν ἀχίλλειος καὶ ἰγὸς ἰσι καὶ μύμα πῶς τῷ Σιγῶν, inquit, Πατρῶν δὲ καὶ Ἀχιλλῶος μύματι. Cacterum quum apud alios plerosque Latine quidem Rhoeteum, Graece autem ρῥῆιον, penultima longa scriptum legatur. In sola autem Strabonis editione alias ῥῥῆιον, alias ρῥῆιον, ubique per I, breve in penultima scribatur, quae varietas ipsam scripturam suspectam facit, dubitari potest, utrum hoc quoque loco Rhoeteum, Laxi-

no casu, F, longa in penultima, legendum sit, quando hoc quoque modo versus constabit, ultima syllaba cum sequenti vocali elisa, & id ipsum Latinorum exemplis confirmo, atque usitatum magis fuerit. MICYLL. Recte monuit Micyllus à plerisque, si non ab omnibus dici Rhoeteum penultima longa; ut debet à Graeco Ρῥῆιον, ut à Σιγῶν, Sigeum & mille similia. Vide ad Lib. 111, 281. Pier. ad Virg. Ecl. 1, 31. vi, 2. Apud Strabonem Casaubonus jam reposuit Ρῥῆιον, Videretur itaque hic potius scribendum Rhoeteum, ut clare exhibet unus Pulm. Verum aliquando ex a fit etiam breve, ut ex Τυνδαρίος, Tyndarius. Consule N. Heinsum ad Valer. Flacc. 1, 166.

Tyndariusque puer.

Rhoeteum hic est in sex meis MSS. & Edd. Rom. Omniboni, & Paris.

965 PHOEBEI MURI] Quem Trojanis Apollo scilicet fabricatus est. SCHOL.

968 LASSA RADICE] Msc. ad marginem laxa: alter. lapsa. BERSM. Lapsa unus Pulm. Reg. Oxon. Laxa. Pulm. un. & mei tres recentiores, quomodo legit tamen Omnibonus, sed male. Seneca Oedip. 534.

Curvosque tendit quercus & putres sita
 Annosa ramos: huius abruptus laevis
 Edax vetustas: illa jam sessa cadens
 Radice, sulca pendet aliena trabe.

Stat. Theb. 356.

- ipsa vetusto

Atoenia lassa sita.

Sic lassa autem Silio L. 11, 325. sessa senectus nostro, & alis. Dein & iam duabus vocibus, cum multis MSS. & Edd. primis manui, quam etiam.

969 ET JAM PERIERE RUINAE] Ipsa enim vestigia civitatis conspecta sunt. SCHOL.

970 HESTIONES SCOPULOS] Ubi Hestione fuerat alligata. IDEM.

Cc c c c 1

970

- Pergama dumetis: & jam periêre ruinâe.
 970 Adspicit ^a Hefiones scopulos, silvasque, latentes
 Anchisæ thalamos; quo ^b judex ^c federit antro;
 Unde puer raptus coelo; quo vertice Nais
^d Luserit Oenone: nullum est sine nomine saxum.
 Inscius in sicco serpentem pulvere rivum
 975 Transierat, qui ^e Xanthus erat: securus in alto
 Gramine ponebat gressus; Phryx incola manes
 Hectoreos calcare vetat. discussa jacebant
 Saxa, nec ullius faciem servantia sacri;

Herceas;

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Hefionæ R. pr. W. V. tert. Hefione H. Exione A. ^b iudex B. 1. ^c sedit in a. B. 2. V. 1. ^d inferit H. il-
 luserit R. pr. a m. pr. luxerit V. 1. Ed. Parm. & Hort. m. ^e Santlus W. Marp. V. 1.

970 SCOPULOS] Msc. Sylvas, scopulosque, men-
 dose. BERSM.

970 SILVASQUE LATENTES] Latentes silvas tha-
 lamos dicit Anchisæ, ubi Anchises concubuit cum
 Venere. SCHOL. Sunt, qui legant Sylvasque
 patentes; quia si latentes quomodo adspicit: Ve-
 rum refert ad thalamos, qui occulti sunt; quia celari
 vult sua furta Venus. VERSELL. Appositio.
 Sulpit. exponit, semotas ad undam Simoentis, in
 quibus Anchises cum Venere Dea coivit. Erat
 aliqui domus Anchisæ secreta à reliquis urbis
 aedificiis, & undique sylvula quadam obiecta, ut
 Aeneas ipse apud Virgil. tellatur lib. Aeneid. 2.

Quamquam secreta parentis
 Anchisæ domus arboribus obiecta recessis.

HORTENS. Patentes est in uno Bersm. & tri-
 bus Pulm. & ego inveni in Wutt. Amst. ac Voss.
 sec. a m. pr. Editionibusque Rom. Parm. Aldi,
 Pulm. aliisque. Latentes habent Buher. Voss. tert.
 quart. Hult. silvasque in Oxon. pr. Voss. un., &
 in Regio primo silvasque latentes, ut ad Anchisen
 referatur, latentem in silva, cum concubuit cum
 Venere. Sic vitaretur aliquo modo concursus lit-
 teræ s. Verum hæc omnia videntur potius eor-
 um inventa, qui locum hunc non intelligebant.
 Adspicit silvas, quæ Anchisæ præbuerunt secre-
 tos cum Venere thalamos. (V. Virg. Aen. 11, 300.
 Serv. ad Aen. 1, 621.) ut bene exposuit Versel-
 lanus. Vulgo tamen male post latentes distingue-
 batur. simpliciter umbrosam Anchisæ domum
 non intelligere possumus: quia non tantum loca
 auctor designat, sed simul tangit historias, & res
 illæ gestas, fictasve.

971 JUDAX] Paris scilicet, qui de aureo malo
 judicavit inter numina. SCHOL.

972 PUER] Ganymedem dicit, quem raptum
 scimus à Jove. SCHOL.

972 NAIS] In quo colle Oenone uxor Paridis,
 quæ primo Nais Nimpha fuit. IDEM.

974 SERPENTEM] Participium segniter fluentem;
 quia exaruerat jam. IDEM. Atqui magnum
 & vorticolum facit Homerus xx. Iliad. 73. nostro
 favet Horatius Epod. XIII, 13.

Te manet Affaraci tellus, quam frigida parvi
 Findunt Scamandri flumina.

Mea L. 1, 18. Scamander & Simois fama, quam
 natura maiora flumina. V. della Valle T. 1. p. 15.
 BROUKHUS.

975 XANTHUS] Msc. fictus mendose. BERS-
 MANN.

979 HERCEAS ARAS] Id est, Herei Jovis tem-
 plum. Hereum antiquum sanum & aedes juxta
 Imbracium amnem est, ut inquit Strabo. Festus
 vero ait, Hereum Jovem deum esse penetralem, qui
 intra conspectum domus cujusque colebatur. SULPIT.
 Herceas i. Jovis Herei, de quo Sulpit. Alii Hect-
 orias legunt, quod placet; quia sequitur O sacer &
 magnus vatium labor. ASCENS. Herceas i. e. Jo-
 vis Hercei, de quo Sulp. & Beroald. Dicitur au-
 tem Juppiter Hercus; quia ara ejus erat intra au-
 lam, & septa parietum aedificata; quod Græce
 ἱερὸν dicitur. unde & Priamus ad aram Jovis Her-
 cei cecidit. Alii Hectorias legunt, quia sequitur.
 O sacer &c. Sed hoc non minus de Jovis Her-
 cei ara, apud quam Priamus cæsus est, dicitur,
 quam de Hectoris gestis intelligitur. VERSELL.
 Herceas aras, lego. Nam Heraeum, de quo Stra-
 bo, & hic Sulpitius meminit, in Samo fuit tem-
 plum Junonis videlicet, unde & nomen habet.
 Strabo lib. XIV. Et apud Festum non Herceus, sed
 Her-

- Herceas, monstrator ait, non respicis * aras?
 980 O sacer, & magnus vatum labor! omnia^b fato
 Eripis, & ^c populis donas mortalibus aevum.
 Invidia^d sacrae, Caesar, ^e ne tangere famae:
 Nam, si quid Latiis fas est promittere Musis,
 Quantum Zmyrnaei durabunt vatis honores,
 985 Venturi^f me, teque legent: Pharsalia nostra
 Vivet, & à nullo tenebris damnabitur aevo.
 Ut ducis implevit^g visus veneranda^h vetustas,
 Erexit subitas congestu cespitis aras,

Votaque

VARIAE LECTIOES.

a *haras* V. tert. b *leto* B. 1. V. 1. O. 1. c *don. pop. M.* d *Caes. sac.* B. 1. V. 1. O. 1. e *non* B. 2. V. 3. W. H. Ed. Ven. nec B. 1. f *te meque* VV. LL. Steph. P. 1. R. 1. A. g *jussus* W. *jussus* O. 1. h *potestas* B. 1.

Herceus Jupiter scribitur. Fuit autem Ara *Hercei Jovis*, apud quam Priamus à Neoptolemo Achilles filio obtruncatus est. De quo & Servius meminit 2. Aeneid. Et Calaber lib. xiii.

- - - Εἶδ' αὖτ' αὐτῶν, inquiens,
 Δυσμνήϊον βασιλῆϊ κακὰ φρονίαν εἰκονεῖον
 Ερκεῖα ποτὶ βωμὸν, ἴδ' ὡς ἴδον ὕψ' Ἀχιλλῆος
 Ἐγὼ ἄφαρ τὸν ἰώμα. &c.

Ita enim legendum, non ut vulgo habetur, ἰερμίου ποτὶ βωμὸν. Sic enim Ovidius in Ibin:

Nec tibi subsidio praesens sit numen, ut illi,
 Cui nihil Hercei profuit ara Jovis (inquit.)

Et Arrianus lib. 1. de Alexandro loquens: Οὕτως δὲ αὐτῶν, inquit, καὶ Πριάμω ἐπὶ τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς Ἐρκεῖα λόγῳ κατέχευε, μὴν Πριάμω τῷ κατὰ τοὺς τοῦ Νεοπτολέμου γίον, ὃ δὲ αὐτῶν κατέχευε &c. MICYLL. *Helloreas*. *Herceas* Micyll. ut Jovis *Hercei* ara indicetur, ob quam obtruncatus est Plinius. BERSM. Verissime *Herceas* legit Micyllus, & jam ante eum Beroaldus, quos merito secuti sunt Hortensius, quem etiam vide, & Stephanus, ac Grotius. Et ne quis de veritate hujus lectionis amplius dubitet, tacit jam satis Scholiastes, licet male *Achillea* pro *Priamo* ad aras *Herceas* obtruncatum dicat. Immo *Herceas* clare est exaratum in Voss. primo, & secundo, & superscriptum al. *Helloreas*. In Regio secundo *Herceas* erat pro var. lect. An *Herceas* etiam non scribatur in Marp. & Oxon uno dubito: nihil enim ex illis ad Grotii Edd. collatis enotatum erat. In Buher. *Helloreas* est ab interpolatore, deleta priore voce. Unum & eundem locum per *Helloreas manes* & *Helloreas aras* indigitalet auctor: quod ineptissimum

foret. Quin & *Herceas* expresse citat ex hoc loco Servius ad Aen. 11, 506. Haec vox in MSS. quibusdam Senecae in *Herculeum* ita depravata est Agam. 446.

- - - *Helloris fortis minas,*
Sparsum errore regis Herceum Jovem.

793.

Jovem precemur pariter. Herceum Jovem?

De Jove *Herceas*, *Penetrati*, & *Domestico* consule, si vis, Harpocrat. & ibid. Vales. Feith. Antiq. Homer. p. 46. N. Heinsium ad Ovid. Epid. vii. Heroid. 113.

979 MONSTRATOR] Monstrator est, qui ostenderat aram *Herceam* Jovis (sic MSS.) quae in Ilio fuit, juxta quam Achilles occisus est. SCHOLIAST.

982 FAMAE] Propter quam laboraturi sunt poëtae, ut tua conscribant, noli famam ultimam nostris versibus invidere. IDEM.

984 ZMYRNAEI] Homeri, qui inde ortus est. IDEM. Per Z non per S habent praestantissimi Codices Regius prim. & Voss. sec. vide, quos super hac scribendi ratione conlegit Doct. Broukhuf. ad L. 11. Propert. 13, 43.

985 ME TEQUE] Hoc dixit. Sine ratione nostrae invides famae; cum per carmina poëtarum sic te nostri posterii legent, quemadmodum nos, qui ante pugnativimus. SCHOL.

985 PHARSALIA NOSTRA] Suam Pharsaliam dicit, in qua contra Caesarem dimicavit. IDEM. Cur *Pharsaliam* opus suum vocet, vide ad initium Lib. primi.

986 DAMNABIMUR] Mscr. tria *damnabitur*, quod non improbo. BERSM. In nullo, quod sciam. Mss. pra-

- Votaque turicremos non inrita * fudit in ignes.
 990 Dī cinerum, Phrygias colitis quicumque ruinas,
 Acneaeque mei, quos nunc Lavinia sedes
 Servat & Alba, ^b Lares, & quorum lucet in aris
 Ignis adhuc Phrygius, nullique adspēcta * virorum
 Pallas, in ^d abstruso pignus memorabile templo;
 995 Gentis Iuleae vestris * clarissimus aris
 Dat pia tura nepos, & ^f vos in sede priori
 Rite vocat: date felices in caetera cursus:
^g Restituam populos. grata vice moenia reddent
^h Ausonidae Phrygibus, Romanaque Pergama surgent.
 1000 Sic fatus, repetit classes, & ⁱ tota secundis
 Vela dedit ^k Coris, avidusque urgente procella
^l Iliacas pensare moras, Asiamque potentem

Praeve-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a fudit V. 2. b parens Voss. pr. sec. O. pr. a m. sec. O. rec. A. R. 1. Buh. c Glossa natum vocis mei sc. parentis. d tuerum P. 1. e abstruso VV. LL. Steph. P. 3. B. 1. mei 5. & Edd. qdd. ma'e. V. ad L. IV, 293. f carissimus B. 1. O. 1. g non B. prae B. 1. V. 3. Buh. h restituunt R. 1. i Ausonias H. Ed. Ven. i iuta A. k ventis A. Edd. qdd. l Niliacas A.

praeter Buher. est *damnabimur*: quae lectio primum typis expressa Aldo debetur, cui merito eam condonavit jam Grotius.

988 CONGESTU CESPITIS] Msc. *congesti*, minus probe. BERSM. *Congesti* ediderunt tamen Versell. & Hortens. & ex meis agnoscunt Witt. Voss. tert. Oxon. unus, & Hult. MS. sed aliter solent noster L. IV, 74.

- - *congestumque aëris atri.*

ix, 481.

- - *multi congestu pulveris.*

Avium congestum dicit Cicero active. plura videre, qui cupiat, notas adeat J. F. Gronovii ad Senec. de Constant. Sapient. c. 12. *Arenae congestu.*

989 TURICREMOS] Mscr. tria *turiferos*. BERSMANN. *Turiferos* habent mei MSS. plerique, & Editiones veteres cum Sulp. Mic. Hortens. primus Aldus reposuit *Turicremos*. quod confirmant tamen Codd. Buher. Voss. pr. sec. quart. & Oxonienses ac Pulmanni quidam. *Turicremae arae, foci*, apud Virgil. IV. Aen. 533. Ovid. Ep. 11. Her. 18. Art. Amat. 111, 393. Sidon. Apoll. c. 11, 88. ix, 212.

993 ADHUC] Est enim perpetuus, cum à Trojanis sit institutus. SCHOL.

993 PHRYGIUS] *Phrygiis* Msc. perperam. BERSMANN.

996 IN SEDE PRIORI] Quia nunc estis translati Romam. SCHOL.

998 RESTITUAM] Ante hunc versum hic extabat.

Constituam sparsas acies, replebo ruinas.
Rest. pop.

BERSM. In Vossiano primo hic versus reperitur, sed rectius; nam pro *acies* habet *arces*: item à manu sec. *restituam*. Genuinum tamen non puto.

998 GRATA VICE] Vos enim prius dedistis Italiae, nunc ab his accipietis. SCHOL.

999 ROMANA] A Romanis sc. quae distructa sunt à Graecis. IDEM.

1001 AVIDUSQUE URGENTE PROC. &c.] i. e. contentus per turbida maria navigare voluit, ut, cum procella velociter eum auferret, ne moras in litore sustineret jam illic aliquandiu demoratus, compensaret moras, & acceleraret navigando. IDEM.

1003 PRAEVEHITUR] Male MSS. & Edd. nonnulli *provehitur*. Vide Heinsum ad Silium L. IV, 51.

Jam consul volucris praevectus litora classe.

eadem

- Praevchitur, pelagoque Rhodon spumante ^a relinquit.
 Septima nox, Zephyro numquam laxante rudentes,
 1005 Ostendit Phariis Aegyptia litora flammis.
 Sed prius orta dies nocturnam lampada texit,
 Quam tutas intraret aquas. ^b ibi plena ^c tumultu
 Litora, & ^d incerto turbatas murmure voces
^e Accipit: ^f ac, dubiis veritus se credere ^g regnis,
 1010 Abstinuit tellure rates. sed dira satelles
 Regis dona ferens, medium proventus in aequor,
 Colla gerit Magni, Phario velamine tecta:
^h Ac prius infanda commendat crimina voce.
 Terrarum ⁱ domitor, Romanae maxime gentis,
 1015 Et, ^k quod adhuc nescis, genero secure peremto,
 Rex tibi Pellacus ^l belli pelagique ^m labores

Donat,

VARIAE LECTIOES.

a relinquit MSS. plerique, & Edd. ante Bersm. sed relinquit V. pr. R: pr. &c. V. L. VIII, 244, 247. b al. ubi. c tumultus V. text. d incertasturbato B. I. e perspicit B. I. f & A. M. Edd. Rom. Par. g muris P. I. B. I. V. I. H. M. W. pro var. lect. Edd. Rom. Parm. Med. Paris. Hort. m. h hac Voss. pr. i odem. Ed. Ald. k quid B. I. l vulgo terrae. m laborem VV. LL. Steph.

Eadem confusio L. I, 308. *Inde plagas Phoebe etc. praeterebis.*

1004 NUMQUAM LAXANTE] Ex quo navigavit, semper unus ventus flavit. SCHOL. *Lassans* Msc. (& Edd. Rom. Parm. Ald. Steph. Pulm. a-liaeque) male. BERSM.

1012 COLLA] Plutarchus in Pompejo addit, etiam annulum Pompeji Caesari allatum esse, cuius insigne fuerit Leo, ensen gestans, sive, ut Plutarchus habet, *εσφίgers*, quo conspecto Caesarem illachrymasse, a capite autem ipso oculos avertisse, & afferentem illud, tanquam scelus execratum esse, contra quam infra paulo post adicit. MICYLL.

1016 BELLI PELAGIQUE LAEORES] i. e. Pompejum, propter quem & in bello (*terra* Voss. pr.) & in mari est laboratum. SCHOL. *Terrae pelagique labores.* Fateor, Lucanum frequenter adhibere in hoc poemate hanc quasi formulam *terrae pelagique*, adeo ut vix vilis sit liber, in quo non aliquoties occurrat. Hic tamen aliud ab eo relictum esse docet Mstorum consensus: nam Stephanus in variis lectionibus testatur in suis esse *belli pelagique labores*: atque ita in quinque suorum invenit Pulmannus, & in suis omnibus Bersmannus. Ex meis ita habent Scholiastes Voss. sec. & ceteri Vossiani quinque, (mirum in Voss. primo in textu scribi *belli*, in Scholiastae vero verbis *ter-*

rae: & ita è contrario in Voss. sec.) Regius primus Buber. Huist. Oxon. & Amstel. sensu perspicuo. Munere suo facit Ptolemaeus, ut in posterum vacet à bello & proeliis, & à peremissione maris: nam, qui solus tibi belli, & navigationis est causa, Pompejus ense jacet nostro. Immo simili modo alibi loquitur auctor. L. III, 24.

Haerent illa tuis per bella, per aequora signis.

IV, 225.

Non senipes in bella ferox, non iret in aequor Classis.

Aufonius, indicante mihi humanissimo, doctissimoque viro J. Walle.

Adfictas Fortuna viros per bella per aequor.

Praeterea maiorem seq. versu tunc *arvis*, ut est in Pulm. Bersm. nonnullis, & meis quatuor, ac Ed. Parm. aliisque plurimis ante Grotium. Sed inhibet me Claudian. de B. Gild. VI, 5.

- - - patriis quod solum defuit armis,

Tertius occubuit nati virtute tyrannus.

ubi, ut solent haec voces passim variari, in aliis etiam esse *arvis* monet Ill. Heinsius. supra L. VIII, 266.

- - - non omnis in arvis

Ernathius cecidi.

al. armis. inf. V. 1073.

- 1035 Non primo Caesar damnavit ^a munera visu,
Avertitque oculos: vultus, dum crederet, haesit.
Utque fidem vidit sceleris, tutumque putavit
Jam bonus esse socer; lacrimas non sponte cadentes
Effudit, ^b gemitusque expressit pectore lacto,
1040 Non aliter manifesta ^c potens abscondere mentis
Gaudia, quam lacrimis. meritumque inmane tyranni
Destruit, & ^d generi mavult lugere ^e revulsum,
Quam debere caput: ^f qui duro inembra Senatus
^g Calcarat vultu, qui sicco lumine campos
1045 ^h Viderat Emathios, uni tibi, Magne, negare
Non audet gemitus. ⁱ fors durissima fati!
^j Huncine tu, Caesar, scelerato Marte petisti,
Qui tibi flendus erat? non ^k mixti foedera tangunt
Te ^l generis; nec ^m nata jubet ⁿ moerere; ^o neposque.
1050 Credis apud populos. Pompeji nomen amantes,
Hoc ^p castris prodesse ^q tuis. fortasse tyranni
^r Angeris invidia, captique in viscera Magni

Hoc

VARIAE LECTIOES.

^a murmure A. ^b gemitus V. r. ^c vulgo putans. ^d soceri V. r. Buh. mav. gen. B. r. ^e revulsum R. pr. V. sec. Buh. ^f quam W. quid Ed. Ven. ^g calcavit B. r. V. r. ^h viderit R. ⁱ Huncine V. pr. sec. hunc o. r. B. r. ^k juxtaque Hort. M. ^l generis? vulgo. ^m tanta M. gnata V. 2. ⁿ parere Ed. Rom. ^o neposque? vulgo. ^p astris V. pr. a m. pr. ^q suis? vulgo. ^r Tangeris vulgo.

1036 HAESIT] Id est dubitavit, ajunt Omnib. Hortens. & Bersm. Immo vero intentis oculis contemplatus est, nec quoquam eos avertit: ut alii interpretes recte explicant. Ovid. *patrisque in vultibus haerens*; & passim.

1038 LACRIMAS] Damnavit, inquit, Caesar factum Ptolemaei. Vult enim dolere magis, quod occisus est Pompejus, quam pro ejus capite debere beneficium. SCHOL. De hoc sletu Caesaris vidē Dionis verba cum his Lucani valde consentientia. GROT. Ed. sec. Nec dissimile quod post narratam Agricolae mortem de Domitiano ait Tacitus: *Speciem tamen doloris animo vultuque prae se tulit, securus jam odi, & qui facilius dissimulare gaudium quam metum.* IDEM. Ed. tert. Aliter exponit Caesaris mentem Angel. Decembrius L. II. de Polit. Litter. p. 95. & seqq. BROUKHUS.

1040 PUTANS ABSCONDERE] MSS. tres Pulmanni, Bersm. unus, Voss. prim. Regius prim. & Marp. *potest.* Voss. sext. *poter.* at Buber. & Voss.

secund. *potens*, de qua antiquissimorum Codd. lectione non est dubitandum.

1041 QUAM LACRIMIS] *Quid. lac.* Msc. perperam. BERSM.

1042 DESTUIT] Ptolemaei, inquit munus vituperat, & accusat. SCHOL.

1042 REVULSUM] Msc. *remissum* mendose. BERSM.

1047 PETISTI, Q. T. FL. ERAT?] al. *quin* citra interrogationem. HORTENS. Male: sed sequentia sine interrogatione legenda sunt, ut est in Edd. vetustis. Adfirmat enim Lucanus, non rogat.

1048 NON MIXTI &c.] Sensus hic est. Non te, o Caesar cognatio cogit ad lacrimas, sed quod sic aestimas omnes tibi conciliare posse nationes; si cum logeas, quem orbis amabat universus. SCHOL.

1049 NATA] Filia ipsius Julia, & Pompejus, Pompeji filius. IDEM.

1052 INVIDIA] i. e. Ptolemaeo invides, quod
Dd dd d Pom-

- Hoc * alii licuisse doles, quererisque perisse
 Vindictam belli, raptumque ^b è jure superbi
 1055 Victoris generum. quisquis te flere coëgit
 Impetus, à vera longe pietate recessit.
 Scilicet hoc animo terras, atque aequora lustras,
 Necubi subpressus pereat ^c gener? ^d bene rapta
 Arbitrio mors ista tuo! quam magna remisit
 1060 Crimina Romano tristis Fortuna pudori,
 Quod * te non passa est misereri, perfide, Magni
 Viventis! nec non his fallere vocibus ^f audet,
 Adquirisque fidem simulati fronte doloris.
 Aufer ab adspectu nostro ^g funesta, satelles,
 1065 Regis dona tui: pejus de Caesare vestrum,
 Quam de Pompejo, meruit scelus: unica belli
 Praemia civilis, victis donare salutem,
^h Perdidimus. quod si Phario germana tyranno
ⁱ Non invisa foret, ^k potuissem reddere regi,

1070

V A R I A E L E C T I O N E S.

a P. 3. B. 2. W. a m. Edd. ante Grot. aliis. b a j. V. tert. ex j. Edd. qdd. c gener. vulgo. d bene B. 1. e non te B. 1. f vulgo audes, acquirisque. acquiratque Fd. Ven. g funesta Ed. Rom. Parm. Hort. m. h prodidimus Ed. Ven. i haec B. 1. k potuisset V. 1. M. Ed. Ven. potuissent Ed. Med.

Pompejum ipse prostravit, & non tu. SCHOL.

1052 TANGERIS INVIDIA] Msc. *angeris*, non male. BERSM. Non dubitandum est, quin *angeris* scripserit auctor. *Tangunt* jam praecessit. *Angeris* habent etiam tres Pulm. Voss. pr. Reg. uterque, Wittian. cum quatuor aliis, & Edd. Rom. Parm. & Omniboni. *congeris* Hult. Lib. 11, 64.

- - - *miseros angit sua cura parentes.*

& passim alii. Apud Virgil. in Culice 63.

- - - *animum non tangit avarum.*

in duobus MSS. ab If. Vossio collatis *angit*.

1057 Hoc ANIMO] Idcirco, inquit, universas circuis terras, nec ubi abscondus tibi substractus Pompeus occumbat? Immo ideo circuis, ne possit evadere. Cur ergo te lugere simulas? SCHOLIAST. Per Ironicam interrogationem haec esse legenda satis ex Scholiaste, & sensu patet; quare cum quibusdam Editionibus post *gener* interrogationis notam, quae exsulabat, adposui. Deinde *necubi* legunt, & exponunt *ne alicubi, ne usquam*;

& recte. Sed quam velim mihi exemplum dari alterum, ubi *nec* in composito producit. *Necunde*, *necesse*, *necopinus* semper corripuntur. *Necubi* exhibent Edd. Parm. Brix. Med. & Paris. Vossianus quartus servavit nobis pro varia lectione *ne tibi subpressus* &c. quod certe multo est elegantius, & ad legem metricam, & ad sensum auctoris, possent etiam transpositae esse voces pro *subpressus necubi*.

1058 O BENE RAPTA EST] Aliis ista per interrogationem leguntur, & sine *est*. HORTENS. Ut debet; nec scriptus, nec Editus alius liber agnoscit *est*.

1062 AUDET ADQUIRITQUE] Uti nos edidimus, exhibent Codd. Steph. Pulm. quatuor, Bersman- ni omnes, & nostri undecim, vel plures mei antiquissimi. non *audes acquirisque*. Post longiorem aversionem ad ipsum Caesarem, & in ejus fletas lacrimas exclamationem à versu 1045, demum redit ad historiam, & ait, Caesarem non tantum lacrimasse, sed & haec, quae sequuntur, dixisse. Nemo non sentire, ni fallor, debet, vulgata in secunda persona post tam vehementem increpationem;

- 1070 Quod meruit; fratrique ^a tuum pro munere tali
Misiſſem, Cleopatra, caput. ^b secreta quid arma
Movit, & inferuit nostro ſua tela labori?
Ergo in Theſſaliciſ Pellaeo ^c fecimus ^d arvis
Jus gladio? ^e veſtris quaefita licentia regnis?
1075 Non tuleram Magnum mecum Romana regentem:
Te, Prolemaec, feram? fruſtra civilibus armis
Miſcuimus gentes, ſi qua eſt ^f hoc orbe poteſtas
Altera, quam Caefar: ſi tellus ^g ulla duorum ^h eſt.
Vertiſſem Latias à ⁱ veſtro litore proras:
1080 Famae cura vetat, ^k ne non ^l damnaſſe cruentam,
Sed ^m videar timuiſſe Pharon. ⁿ nec fallere ^o voſmet
Credite victorem: nobis quoque tale ^p paratum
Litoris ^q hoſpitiū: ^r ne ſic mea colla gerantur,
^s Theſſaliae fortuna facit. majore profecto,
1085 Quam ^t metui ^v poterat, discrimine ^x geſſimus arma:
Exſilium, generique minas, Romamque timebam:

Poena

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a 1100 Marp. ^c ſclerata O. 1. ^b movimus B. 1. ^c armis B. 1. V. 1. O. 1. Edd. Bad. Mic. Hort. ^d no-
ſtris A. ^f 1010 VV. LL. Steph. deest in V. 1. in hoc V. 1. ^g una B. 1. ^h deest B. 1. V. 1. ⁱ noſtro H.
Ed. Hort. ^k nec V. 1. Hort. m. ^l donaſſe O. 1. a m. pr. ^m videam R. 1. ⁿ ſed Ed. Hort. ^o vos
me vulgo. poſſe P. 1. ^p paratum eſt B. 1. M. ^q hoſpitiū eſt VV. LL. Steph. P. 1. B. 2. V. 1. Edd. qdd.
^r ſic ne V. 1. ^s Theſſaliae W. H. ^t credi B. 1. ^v potuit Marp. poterant B. 1. ^x movimus Ed. Parm.

nem, nimis languere.

1063 SIMULATI FRONTE DOLORIS] Ut vere
lugere videatur: & eſt ordo. *Fidem adquiris* (ita
recte MSS.) *fronte ſimulati doloris*. SCHOLIAST.
Mſer. *ſimulato* (& Marpurg.) antique. ut apud
Caecil. *fronte hilare, corde triſti*. Vide Gellium L.
xv. cap. 9. BERSM. Perſuades, teſſerio dolere,
cum id vultu tantum ſimules. GROT. Plura,
qui Archaiſmos amat, ad Gellium congeſta vide-
re poſeſt.

1065 DE CAESARE] Plus ego, inquit, offen-
ſus, & laeſus ſum, cui putaſſi Pompeji mortem
eſſe placitūram, quam ipſe Magnus, qui occiſus
eſt à vobis. SCHOL.

1066 UNICA BELLI PRAEMIA CIVILIS] In bel-
lo, inquit, civili nihil praemii eſt, niſi ut vic-
tories ſalutem. Hoc nobis praemium Ptolemaeus
eripuit occidendo Pompejum. IDEM.

1069 POTUISSEM] Ut ego invicem ſororem e-
jus occiderem, niſi Ptolemaeus ejus morte gau-
deret. IDEM.

1074 JUS GLADIO] Ut & vobis liceat Romanos
occidere. IDEM.

1074 VESTRIS QUAESITA] i. e. an vos, ve-
ſtrumque regnum, ac veſtri cives acceperunt li-
centiam occidendi Romanos in Theſſaliciſ arvis?
an proelio Phartalico licentia vobis talia perpe-
trandi conceſſa eſt? Non opus itaque eſt Mark-
landi in Epist. Crit. p. 151. conjectura *veſtrisque*
eſt iſta l.

1080 FAMA CURA VETAT] Sed recederem,
inquit, à vobis, niſi metuerem, ne fugiſſe me
dicant; cum ego vos velim meo condemnare di-
ſceſſu. SCHOL.

1081 VOOMET] Ita reſcripſi pro *vos me*, au-
ſtoritate MSS. Stephani, trium Pulm. & Berſm.
ac tredecim meorum, & Edd. Rom. Ven. alia-
rumque. Apud Plautum *vos met ajebatis*.

1084 THESSALIAE FORTUNA] Et me occidiſſe-
tis, niſi ad vos ſic venirem, ut jam eſſem in Theſ-
ſalia victoriam conſecutus. SCHOL.

1087 POENA FUGAE] Hoc eſt. Qui non time-
D d d d d 2 ba-

- Poena fugae Ptolemaeus erat. sed parcimus annis,
 * Donamusque nefas. sciat hac ^b pro caede tyrannus
 Nil venia plus posse dari. vos ^c condite busto
 1090 Tanti colla ducis: sed non, ut crimina ^d tantum
 Vestra regat tellus. iusto date tura sepulcro,
 Et placate caput, cineresque in litore fusos
 Conligite, atque unam ^e sparsis date manibus urnam.
 Sentiat adventum soceri, vocisque ^f querentis
 1095 Audiat umbra pias. Dum nobis omnia praefert,
 Dum vitam Phario mavult debere clienti,
 Laeta dies rapta est populis: concordia mundo
 Nostra perit: caruere ^g Deis mea vora secundis,
 Ut te complexus, positis ^h felicibus armis,
 1100 ⁱ Adfectus ^k abs te veteres, vitamque ^l rogarem,
 Magne, tuam; dignaque satis mercede laborum
 Contentus, par esse tibi. ^m tunc pace fideli
 Fecissem, ut ⁿ victus ^o posses ignoscere divis,
^p Fecisses, ut Roma mihi. nec talia fatus

1105 In-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a dimittique V. 1. ^b mercede Ox. pr. a m. sec. ^c credite B. 1. ^d solum V. sec. tert. H Buh. ^e magni M. ^f querentes R. 1. O. 1. ^g Dūs B. 1. ^h civilibus M. ⁱ effectus B. 1. ^k ita R. pr. V. pr. Buh. ^l a te B. 4. mei 13. Edd. Ven. Mic. ^m negarem Ed. Rom. rogassem R. 1. V. 1. O pr. Ed. Ven. ⁿ nunc O. 1. ^o Gl. Voss. ^p fecisses p. i. victus. ^o possis R. pr. ^p Fecissesque O. 1.

batur, hic nunc occidit eos, qui fugiunt. SCHOLIAST.

1089 NIL VENIA PLUS] Praemium maximum, quod ignosco. IDEM. Curtius Lib. VIII. *Ille facto impunitatem dedit, honorem denegavit exemplo.* GROTIUS. Ed. tert.

1091 IUSTO] Non solum sepulcro caput Magni, quod est vestrum crimen, abscondite; sed digno, & honorifico. SCHOL. *Visto*, Mscr. minus probe. Non terra enim tantum obrui vult Pompeji caput, sed legitimo tumulari sepulcro. BERSMANN.

1091 DATE TURA] *Busta* Mscr. (*membra* Var. Lect. Steph.) male. Aludat ad id, quod proditum est, Caesarem multis pretiosis odoribus cremasse caput Pompeji. BERSMANN.

1096 PHARIO CLIENTI] Ptolemaeo, qui Pompeji nunc cliens dicitur, quod regnum ejus beneficio accepit. SCHOL.

1097 LAETA DIES] Cum essemus in gratiam reversuri. SCHOL.

1100 VITAMQUE ROGAREM] Ut viveres. IDEM. Ita plerique exponunt interpretes; sive ut *meo numero velles vivere*. Malim tamen ego cum Ascensio *vitam* sumere pro vitae consuetudinem, convictum, & familiaritatem: quem sensum tota haec Caesaris oratio pacis aequas condiciones, & concordiam spirans, postulare videtur.

1103 POSSES IGNOSCERE DIVIS] Quia superatum te, parem mihi fueram ubique facturus. Mihi Roma ignosceret, quia eram in gratiam reversuri, & leniebatur ejus ira, quod ego bella suscepi. *Divis ignoscere* est patienter ferre, quae jubent. SCHOL.

1105 INVENIT FLETUS COMITEM] Ita recte edidit Grotius cum Sulpitio, & Ascensio. Ceteri cum MSS. paucis, in quibus est Wittian., habent *comitum*, ut *fletus* sit in accusativo. Sed male. *comes fletus* dicitur, ut *comes fugae*, *doloris* &c. de quibus vide ad Lib. 11, 346. In uno Voss. est *comites*. Bersmanni unus exhibet *invenit in fletus comitem*.

1105 Invênit fletus comitem, nec turba ^a querenti
^b Credidit: abscondunt gemitus, & pectora lacta
 Fronte tegunt, hilaresque nefas spectare cruentum,
 O bona libertas! cum Caesar ^c lugeat, ^d audent.

VARIAE LECTIOES.

^a loquenti B.2. ^b credit H. ^c lugeat Marp. pro var. lect. ^d audet R. pr.

mitem. non adeo inepte. Sic L. VIII, 509.

An tantum in fluctus placeo comes.

Cave tamen, temere quid mutes.

1105 ABSCONDUNT] Timent enim, ne expor-
 randi animos eorum causa misericordia fingatur
 à Caesare. SCHOL.

M. ANNAEI LUCANI CORDUBENSIS
P H A R S A L I A E.
L I B E R D E C I M U S.

Ut primum *primo* notat, ut perrexit in urbem
 Aegypti Caesar, & ut est Cleopatra locuta.

^a Mox dapibus sumtis Nili disquiritur ortus.

^b Parsque secunda refert famulos, qui ^c fata parabant

^d Prava duci, caesos; adversa nefandaque passos.

T primum terras, Pompeji colla secutus,
 Adtigit, & diras ^a calcavit Caesar harenas:
 Pugnavit fortuna ducis, fatumque nocentis
 Aegypti, ^b regnum Lagi Romana sub arma
 5 Iret, an ^c eriperet mundo Memphiticus ensis
 Victoris, victique caput. tua profuit Umbra,
 Magne; tui socerum ^d rapuere ^e à sanguine Manes.
 [Ne populus post te Nilum Romanus haberet.]
 Inde ^f Paraetioniam ^g fertur securus ^h in urbem,
 10 Pignore tam saevi sceleris sua signa ⁱ secutam.

^a Sed fre-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Caesar calc. P. 2. R. 2. V. pr. calc. Victor Marp. ^b an regn. V. 1. O. pr. M. regnumque Ed. Ven. regnumque
 R. 1. Ed. Hort. vitiose. V. ad L. v. 569. ^c acciperet M. ^d rapuerunt A. ^e s. f. V. tert. ^f Pharetoniam
 MSS. & Edd. qdd. ^g sec. fert. B. 1. V. 1. ^h ad B. 1. ⁱ vulgo secutus.

^a ET] Amst. meus.

^b PARTE] Amst. meus.

^c FACTA] Barth.

^d PRAVO] Barth. meus.

⁴ LAGI] Lagus, à quo Ptolemæi originem
 ducunt, quem primo in Aegypto Alexander Ma-
 gnus constituit. SCHOL.

⁴ ROMANA SUB ARMA &c.] Sensus hic est. U-
 triusque fortuna pugnavit Ptolemæi & Caesaris,
 utrum hic regnum ejus sub Romana jura revoca-
 ret, an ille Caesaris caput, ut Pompejo nuper,
 auferret. IDEM.

⁸ NEC POPULUS P. T. N. R. HABERET] Hoc
 omne adtribuit umbris Pompeji, quod non fuc-

rint Aegyptiorum armis subacti Romani: nam
 Pompejus pati noluit, ut Romana arma Aegyptiis
 armis cederent. Quo factum est, ut etiam Roma-
 ni Aegyptum amarent, ubi manes Pompeji sepul-
 ti erant. OMNIBON. Sulpit. exponit, ne uni-
 versus exercitus secum perimeretur. Badius duas cau-
 sas refert, cur Pompeji umbra, & manes Caesari
 profuerint, ac à sanguine prohibuerint: alteram,
 quod per Pompeji mortem Aegyptus facta sit Se-
 natui hostis, ideoque coactam esse eam Caesari
 parcere, alioqui occisuram: Alteram, quæ &
 Sulpitio visa est, Caesarem conspecta in generum
 fraude, eo facilius sibi cavisse, ac deinde poetam
 inferre,

Ne

- Sed fremitu vulgi, fasces, & ^b jura querentis
Inferri Romana suis, discordia sensit
Pectora, & ancepites animos, Magnumque perisse
Non sibi. ^c tunc vultu semper ^d celante timorem,
15 Intrepidus Superum sedes, & templa ^e vetusti
^f Numinis, antiquas ^g Macetum testantia vires,
Circuit: & nulla ^h captus dulcedine rerum,
Non auro, cultuque deum, non moenibus urbis,
Effossum ⁱ tumulis cupide descendit in antrum.
20 Illic Pellaei proles vesana Philippi,

Felix

VARIAE LECTIOES.

a deest hic versus in A. b signa V. pr. sed corr. c al. sum. d cessante A. e venusti B. I. f nominis Hort. m. non inepte. g Macedum male qdd. MSS. & Edd. pleraque, uti & vs. 28. h capitur, Sulp. Asc. Mic. & Hort. Edd. i tumuli V.

Ne populus post te Nilum Romanus haberet.

De priori Badii ratione valde haesito. Vix enim credo ad Ptolemaeum, vel suos hoc respexisse; sed omnino voluisse nationem exoneratam ab externis armis, & apud victorem quaesivisse gratiam. Sed haec non sunt tanti. Proximo inde carmine Alexandriam urbem *Paraetoniam* vocat, satis longe petito epitheto, sed hoc nonnunquam & alii poetae sibi concedunt. GLAREAN. Ne &c. Nec Mscr. duo; pro *haberet* Mscr. duo *habebit*. tertium *amaret*, quart. *habebat*. BERSM. Pompeji honori hoc dii dederunt, ne populi Romani esset Aegyptus post ipsius mortem. Populi autem Romani fuisset Aegyptus, nisi Caesar populo Romano imperium omne cum libertate eripuisset. GROTIUS. Frustra in hoc versu sudant viri docti, & contortum nimis sensum inde elicere conantur. Ductum est, quod spurium duxerim, & ab aliena manu: quam meam sententiam deinde egregie confirmarunt Codices Mss. nam in Vossianis primo, secundo, tertio, & quinto, item Regio uno, utroque Oxoniensi, Buhario, Marpurg. Wittiano, & Hult. (quibus duobus alieno loco ad marginem est adscriptus.) uti & Editionibus Romana, ac Parmensi non comparent: Non agnoscit eum quoque Scholiae; praeterea in Regio primo, & Voss. sexto scribitur ante illum. *Magne* &c. Tandem Codices, qui illum versum retinent, mire variant, ut vel ex Bersmanni nota patet. Pro *ne* in Witt. Hult. meo, & Voss. quarto, ac Edd. quibusdam est *nec*. In Voss. sexto *ne*. pro *populus* exhibet Voss. quart. *quisquam*. *Julum* habet Editio Veneta loco *Nilum*. pro *haberet* exaratum est, in Regio primo, Voss. sexto, & Omniboni notis *amaret*; in Wittiano, Hult. Voss. quarto & Amstel. *habebit*. Nequaquam

etiam necessarius ad sensum conficiendum est iste versus. At Lucanus, Pompeji umbram profuisse ad subjugandam Aegyptum, & ad neci eripendum Caesarem; quippe qui ejus socer, & quod magis est, Romanus erat contra Aegyptios, jam Romanorum, & Pompeji manium hostes, pugnans. Si tamen vel sic malit quis hunc versum retinere, alia mihi incidit conjectura, qua non minus exoritur sensus perspicuus; atque ita erit distinguendum.

- - - regnum Lagi Romana sub arma
Iret, an eriperet mundo Memphis ensis
Victoris, victique caput, (tua profuit Umbra,
Magne, tui socerum rapere à sanguine Mares)
Nec populus post te Nilum Romanus haberet.

Ut ceteris per parenthesin seclulis jungantur. *an Aegyptii Caesarem quoque interficerent, & pop. Rom. non haberet Aegyptum*; deleri tamen hunc versum debere, ego potius arbitror.

9 PARAETONIAM] A monte (portu) Paraetonio, qui est in Aegypti parte, qua Syrtes sunt. SCHOL. *Paraetoniam* i. Alexandriam. Scribitur autem *Paraetoniam*, non *Paraethoniam*. Nam Stephanus Παρετωνιον, inquit, πόλις παλαιὰ Ἀλεξανδρείας, ἢ Ἀρμενίας καλεῖται. i. *Paraetonium* nunc est non procul ab Alexandria, quam vocant *Ammoniam*. sic ille. Non ergo *Emoniam*, aut *Armeniam* scribemus cum Sulp. cum & Straboni libro XVII. *Ammonia* scribatur. Notandum autem *Paraetoniam* penult. brevi proferri, cum, si codex sit verus, à Stephano per *o* scribatur, sed & *Sidonius* à Marone variatur. VERSELL. Hinc *Paraetonias* Syrtes dixit auctor Lib. III. per *o* apud Stephanum leas. per *o* apud Strabonem p. 799. Vide ad L. I, 675.

Felix praedo, jacer: terrarum vindice fato
 Raptus. sacratis ^a totum spargenda per orbem
 Membra viri posuere adytis: Fortuna pepercit
 Manibus, & ^b regni duravit ad ultima fatum.
 25 Nam, ^c sibi libertas ^d utinam si redderet orbem,
 Ludibrio servatus erat, non utile mundo
 Editus ^e exemplum, terras tot posse sub uno
 Esse viro. ^f Macetum fines, latebrasque suorum
 Deseruit, & victasque ^h patri despexit Athenas:
 30 Perque Asiae populos fatis urgentibus actus
 Humana cum strage ruit, ⁱ gladiumque per omnes
 Exegit gentes: ignotos miscuit amnes,
 Persarum Euphraten, Indorum sanguine Gangen:
 Terrarum fatale malum, ^k fulmenque, ^l quod omnes

35. ^a Per-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a tantum VV. LL. Steph. ^b fatum d. a. n. regni Edd. Rom. Parm. Hort. m. ^c si l. n. sibi B. i. V. i. ^d utinam B. i. V. i. ^e exemplo M. ^f al. Macetum, Macedon. ^g victas p. Hort. m. ^h patre Buh. ⁱ gladiusque A. ^k fulmenque M. ^l per o. B. i.

10 PIGNORE] Scilicet quia Pompejus occisus est. SCHOL.

10 SECUTUS] Scribe auctore MS. P. *secutam* & refer ad urbem, Alexandream nimirum, quae Caesarianam se Pompeji caede pro posse videri volebat. GROTIUS. Ed. sec. Verissime ita jussit rescribi Grotius. Caesar enim sua signa, quae ducit, sequi non potest. Lucano patim *sequi signa ducis* dicuntur milites, & socii, ut debet. Immo *secutam* exhibent quoque Voss. primus, Regius prim. & Voss. secundus à manu prima.

14 NON SIZI] i. sensu, non sibi Pompejum occisum; non enim pro Caesare nunc laborant, nec ei favent, qui occiderunt Pompejum. SCHOLIAST.

14 TIMOREM] Pulm. unus, Voss. duo, Witt. Buh. & meus habent *pavorem*. *pavores* vero Pulm. libri tres, Berlm. duo, Voss. unus, Edd. Rom. Parm. & Hortensii margo. non male. sic in plurali *pavores* dixit Lib. i. 521. *Timores* L. i. 459. *salvos pudores induere* Tacit. Lib. iv. Hist. c. 38. & alia crebro.

19 ANTRUM] Alexandri sepulcrum. SCHOL. *Σῆμα* dictum. GROTIUS. Ed. pr. Ut nos docent Strabo, & Suetonius Augusto. Apud Dionem Severo perperam *Σῆμα* legitur. IDEM. Ed. terr. At vide tu Casauboni notas ad Sueton. c. 18. *Conditorium, & corpus Alexandri Magni i. e. Σῆμα & Σῆμα*.

20 PELLAE] Pella civitas est, ubi Alexander Magnus vel natus, vel nutritus est. SCHOL.

21 PRAEDO JACET TERRARUM] Msc. ita post *jacet* habent *παιδεία*, ut sit *fato vindice terrarum*, fato vindicante terras ab eo direptas. BERSM. Arripuit hanc distinctionem Grotius, & jam olim sic interpunxerat Omnibonus, & alii. Cum aliis Editoribus tamen videtur sentire Barthius ad Statii L. ii. Silv. c. 7, 94. & in Vossiano primo post *terrarum* liquido distinguitur; ita simpliciter *vindex patria* L. ii. 540. *Terrarum vindice* vel sic nihilominus jungere malim. Ovid. de Hercule Lib. ix. Metam. 241.

- - - *timere Dei pro vindice terrae.*
 sed eodem res redit.

23 PEPERCIT] Hoc dicit. quod si libertas ad eos redisset, quos Alexander oppresserat, membra ejus sparsissent ad ludibrium saevienti; sed nunc fatum (*regni ejus* add. in Voss. sec.) integrum usque ad extrema regni permansit; idcirco non est erutus de sepulcro. SCHOL.

26 NON UTILE] Quia propter cupiditatem adquisivit totum orbem. IDEM.

28 FINES] Msc. *vires*, sed reponit *fines*, quod puto rectius. BERSM.

34 FATALE MALUM] Ipse Alexander erat *fatale malum*. SCHOL.

34 FULMENQUE QUOD OMNES PERCUTERET PARITER POPULUS] Plutarchus de hoc ipso Alexandro:

- 35 * Percuteret pariter populos, & sidus iniquum
Gentibus. Oceano classes inferre parabat
b Extiore mari. non illi flamma, nec undae,
Nec sterilis Libye, nec Syrticus c obstitit Hammon.
Isset in d occasus, mundi devexa secutus,
40 Ambissetque polos, Nilumque à fonte bibisset:
Occurrit suprema dies, naturaue solum
Hunc potuit finem vesano ponere regi:
Qui secum invidia, qua totum e ceperat orbem,
Abstulit inperium; nulloque herede relicto,
45 Totius fati lacerandas praebuit urbes.
Sed cecidit Babylone sua, f Parthoque s verendus.
Prô pudor! Eoi propius timuere sarisas,
i Quam nunc pila timent populi. licet usque sub k Arcton

Regne.

V A R I A E L E C T I O N E S.

a Persarum Ed. Ven. b interiore Ox. pr. a m. sec. c obsais B. 1. d occasum W. V. 2. Edd. pp. male. V. supra. e possidet Edd. Rom. Parm. Hort. m. f Parthisque P. 3. B. 1. R. 2. V. pr. Marp. O. 1. Edd. Rom. Parm. Med. g timentus Ed. Ven. h prius A. T. plus tum. i Or non A. quam non B. 1. k Arcto B. 2. R. 2. V. 4. Buh. W. O. 1. A. M. Ed. Ven.

xandro: ὡς περ ἄστρῳ φερόμεν καὶ διάττοισιν ἐπὶ δού-
σιν αἰετῶν. Et alibi: τίς αὖ τις αἰετῶν,
ἢ πνεύματι βασιλῆος; Appianus in Praefa-
tione: ἐπὶ δὲ Ἀλεξάνδρῳ. μεγίστη τε καὶ πλεονεξία καὶ
εὐτυχία καὶ ταχυργία διαλύμψαν ἡ ἀρχή, καὶ ἰλίγυ-
δον εἰς ἀπαιροῦ καὶ ἀμύματοι ἰλθῶσα. διὰ τὴν βρα-
χύτητα δ' ἥρην προοίοντο ἀστραπὴ λαμπρὰ, ἡ γὰρ
καὶ διαλυθῆναι εἰς πολλὰς σατραπείας, ἐκπληροῦν
ἐξέλαμπεν τὰ μύη. idque praelignificatum Olym-
piadis somnio, quae Plutarcho teste videre sibi visa
ἐμπροσθεν αὐτῆς τῇ γαστρὶ κεραυνῶν. εἰ δὲ τῆς πλε-
ονεξίας πολλὸν πῦρ ἀναφθῆναι εἶτα βασιλείαν εἰς φλόγας
πάντα φερόμενοι διαλυθῆναι: nec minus clare divi-
no apud Danielem viso & oraculo viii, 5. & xi.
ubi digna lectu quae notat Hieronymus, Historia-
rum diligens lector. pares ferme notabitis processu
& exitu in Attila, & Temiriano. GROT. Ed. terr.

35 PARITER POPULOS] Pariter populos Mscr. tria
etiam metro postulante. Alii (Edd. Rom. Parm.
Hort. Pulm. MS.) populos pariter. BERSM.

35 ET SIDUS] Barthius loco ind. cato scriben-
dum putat ut sidus ὡς περ ἄστρῳ. Sideris more Pli-
nius Paneg. c. 80. Tanquam ad sidus Seneca de
Clem. c. 3. Velut fulmen Valer. Max. 1, 7, 6. &
sexcenties, recte, si simpliciter ponatur. verum
quid erit fulmen, ut sidus? Nonne hoc ineptissi-
mum? Eodem modo Alexander vocatur sidus, ut

ante fulmen. Caesar vs. 90. dicitur.

gentibus aequum

Sidus.

& apud Valer. L. vi. 9, 15. clarissimum mundi si-
dus. sed haec tralatitia sunt.

36 OCEANO] Alexander voluit per Oceanum
navigare, exultans, se eo transitu ad coelum es-
se venturum, sed divinitus responsum est ei, ut
cessaret. SCHOL. Voss. pr. At vide Curt. L. ix.
c. 9. & illic notas.

38 NEC STERILIS] In Edd. Bad. Paris. Micylli,
& Hortensii exhibetur non; sed contra MSS. So-
let nollet saepius nec repetere. V. Lib. v, 25, 348,
551. vi, 369. vii, 112. viii, 160, 471. & ita ne-
que, neque, quorum alterutrum forsitan non mu-
tandum semper nunc puto. Consule, quae nota-
vi ad L. i, 350. sic tamen scribendum vs. 471.

Sed neque vis mundi valuit, nec foedera sancta.

Virgil. ii. Aen. in med.

nec claustra neque ulli.

deinscripsissem ego totum qua.

43 INVIDIA] Alexander sicut se vivo aliorum
quam se Orbi imperare passus non est; quo illud
spectat, quod negaverat caelum duos soles pati
posse: ita moriens quoque uni non reliquit impe-
rium, velut invidens alteri tantam magnitudinem.
GROT.

44 NULLOQUE HEREDE RELICTO] Curtius. Sine

E c c c c

circo

- Regnemus, ^a Zephyrique domos, terrasque premamus
 50 Flagrantis post terga Noti; cedemus ^b in ^c ortus
 Arfacidum domino. ^d non felix Parthia Crassis
 Exiguæ secura fuit provincia Pellae.
^e Jam Pelusiaco veniens à ^f gurgite Nili
 Rex puer, inbellis populi sedaverat iras,
 55 Obside quo pacis Pellaea tutus in aula
 Caesar erat: cum se prava Cleopatra biremi,
 Corrupto custode Phari laxare catenas,
^g Intulit Emathiis, ignaro Caesare, tectis;
^h Dedecus Aegypti, ⁱ Latii feralis Erinnyis,
 60 Romano non casta malo. quantum inpulit Argos,
 Iliacasque ^k domos ^l facie Spartana nocenti,
^m Hesperios ⁿ auxit tantum Cleopatra furores.

Terruit

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Zephyrasque Hort. m. ^b ad B. 2. V. 1. Marp. O. 1. A. ^c ortum R. pr. V. pr. crm W. ^d nos R. 1. ^e jamque A. jamque Pelusina B. 1. ^f litore A. ^g impulsit VV. LL. Steph. ^h o decus O. 1. ⁱ al Latio. ^k manus V. L. a m. pr. ^l facies nocentis V. sec. ^m Hesperiosque M. ⁿ hausit V. 1. & M. a m. pr. Ed. Rom.

certo regis haerede, sine haerede regni, publicas vires ad se quemque tracturum. GROT. Ed. tert.

45 LACERANDAS] Ut unusquisque sibi singulas urbes vindicet. SCHOL. Quidam jungunt *heredes fati*: ut dicitur *heres fortunae, funeris* &c.

47 SARISSAS] In antiquioribus Mssis omnibus, ut Regio pr. Voss. pr. sec. tert. & Wittiano scribitur *Sarissas*, unico S. V. Dausq. Orthogr. p. 11. p. 279. Ita supra quoque L. VIII, 298.

50 CEDEMUS] Sic reposuit Grotius, ut est in uno Pulm. Regio pr. Voss. quinque, Oxoniensibus, Marp. Hult. aliisque, & Ed. Romana. vulgo erat *cedamus*. Male autem per *Arfacidum dominum* intelligunt Interpretes, Omnibono excepto, Parthorum regem: cum innuat auctor Alexandrum victorem, & dominum Arfacidum, sive regum Parthorum: quia ille eos debellaverat; Romani vero, ut Crassorum exemplo patet, ab illis erant repulsi.

52 SECURA FUIT PROVINCIA] Parthia, quae de Crassis triumphavit, Macedonibus paruit, quorum oppidum Pella. GROT. Nullo sensu Bersmannus intellexit Macedoniam tutam à saevitia Parthorum.

57 LAXARE CATENAS] Infinitivum ponit pro gerundio, ut jam plus semel *mauimus*; non male tamen Wittianus Codex exhibet *laxata catenas* & catenis soluta: quod facile hic praesferrem, si

plures addicerent MSS.

58 EMATHIIS] *Emathiis* testis posuit, non quod est in Emathia, sed quia de Emathiis campis venerat Caesar sub Phariatecta. SCHOL. Alexandrinis; quia Alexandria à Macedone condita & dicta. Pari metalepti mox *Pellaei muri* eandem urbem significant. GROT. Recte Grotius *Emathia tecta* Alexandriam capit. Ceteri omnes *Caesarianam domum*, quia erat victor in Emathia.

59 LATII FERALIS ERINNYIS] Sunt, qui legunt *Latia*: quod quidem per se rectum esset; sed quia praecessit *Aegypti*, malim subdere *Latii*. VERSSELL. *Latia feralis*. Alludit ad illud Virgil. de Helena.

Trojae ex patriae communis Erinnyis.

Furia & evertio Latii. HORTENS. Secutus auctoritatem Mstorum hoc loco *Latii* reposui. Est enim in tribus Pulm. & Bersm. Regio pr. Buher. Witt. Voss. pr. sec. tert. aliisque multis, & Editionibus Sulpitianam praecedentibus.

60 ROMANO MALO] Quia propter illam postea proelatus est Augustus cum Antonio. SCHOL. Propertio dicitur L. III, 9.

- - - *incesti meretrix regina Canopi:*

In elegia, qua Mecanatis defletur obitus, est:

*Hic modo miles erat, ne possit semina Romam
 Dotalem superbi turpis habere sui.*

GROT. Ed. tert.

- Terruit * illa suo, si fas, Capitolia sistro,
Et Romana perit inbelli signa Canopo,
65 Caesare captivo Pharios ductura triumphos:
Leucadioque fuit dubius sub gurgite casus,
An mundum ne nostra quidem matrona teneret.
Hoc animi nox illa dedit, quae prima cubili
Miscuit incestam ducibus Ptolemaïda nostris.
70 Quis tibi vesani veniam non donet amoris,
Antoni? ^b durum cum Caesaris ^c hauserit ^d ignes
Pectus, & in media ^e rabie, medioque furore,
Et Pompejanis habitata manibus aula,
Sanguine Thessalicae ^f cladis ^g perfusus adulter
75 ^h Admisit Venerem curis, & miscuit armis
Inlicitosque toros, & non ex conjuge ⁱ partus.

Prò pu-

VARIAE LECTIOES.

a ipsa B. 1. b durum Ed. Hort. c auxerit V. 1. d ignis Ed. Grot. & seqq. e Libye V. 1. f caedis O. 1. g profusus A. percussus Hort. m. h Ad Venerem misit curas B. 1. Adm. V. curas emiscuit W. i natos B. 1.

61 ILIACASQUE] MSS. duo Pulm. & Voss. quart. cum Editione Veneta exhibent *Iliadumque*, non inepte; sed velim, in melioribus id legatur Codicibus. *Iliacas manus*, *Iliacos muros*, dicit auctor L. III, 211. VI, 48.

62 CLEOPATRA] Venit enim in concubitus Caesaris, & Antonii. SCHOL.

63 TERRUIT] De Cleopatra Propert. L. III, 9, 41.

*Ausa Jovi nostro latrantem obponere Anabin,
Et Tiberim Nili cogere ferre minas.*

*Romanamque tubam crepitanti pelleret sistro,
Baridos ex totis rostra Liburna sequi;
Foedaque Tarpejo conopea tendere saxo &c.*

63 FAS] Sc. est dicere. SCHOL.

65 CAESARE CAPTIVO] Nam amore ejus Caesar captus est, & pene illa de eo, & Pompeji morte triumphavit. IDEM.

67 AN MUNDUM NE NOSTRA QUIDEM] Clara lectio, quae explicatione non eget; sed monendum, in Vossiano secundo scribitur *medium*, cum Glossa in *communis*. pro *ne* in Regio primo est *an*. Vossianus tertius *eadem* exuberat pro *quidem*. Ed. Ven. *an nondum nec n*. Locum sanum puto; sed ex his variationibus conicere quis posset, num legi debeat.

*Leucadioque fuit dubius sub gurgite casus
In medium, ne nostra errem m. teneret.*

Vide ad L. 1, 88.

*orbemque tenere
In medium.*

ex quo loco forsan huc inrepsit. Dein malunt alii scribere cum quibusdam Codicibus, & Edd. primis *Ptolemaïda*, vel *Ptolemaida*, quam *Ptolemaïda*. Nec aliter edidit Sirmondus in Sidonio Apoll. Carm. V, 460. VII, 95.

Incestam vacuas patrio Ptolemaïda regno.

Sed veterrimi *Ptolemaïda*, ut restituit Grotius, praeferebant. sicut *Θεσσαλίας Θεσσαίς*, ita à *Πτολεμαίως*, *Πτολεμαίως*.

71 HAUSERIT IGNIS PECTUS] Primus, quod sciam, hoc modo edidit Grotius, quod confirmatur Mss. uno Bersm. & meis quam plurimis. Non male. Virgil. III. Georg. 105.

*exultantiaque haurit
Corda fater.*

Stat. L. 1. Theb. 537.

*pallorque ruborque
Purpureas hausere genas.*

Hausit medullis Hannibal Silius L. 1, 345. & similia saepe. Verum cum optimi Codd. Regius prim. & Vossian. prim. ac quart. cum aliis, ceterisque Editionibus retineant *ignas*, nihil mutare erat necesse. Ovidius L. x. Metam. 252.

*Haurit
Pectore Pygmalion simulati corporis ignes.*

E c c c 2

Clau-

- Prò pudor! oblitus Magni, tibi, Julia, fratres
 Obscoena de matre dedit; partesque fugatas
 Passus in extremis Libyae coalescere regnis,
 80 Tempora Niliaco turpis ^a dependit ^b amorì;
 Dum donare Pharon, dum ^c non sibi vincere mavult.
 Quem, formae confisa suae, Cleopatra sine ullis
 Tristis adit lacrimis, simulatum comta dolorem,
^d Qua decuit, veluti laceros ^e dispersa capillos;
 85 Et sic orsa loqui: Si qua ^f est, ô maxime Caesar,
 Nobilitas, Pharii proles clarissima Lagi,
 Exsul in ^g aeternum sceptris ^h depulsa ⁱ paternis,
^k Si tua ^l restituat veteri me dextera fato,
^m Complector regina pedes. ⁿ tu gentibus aequum
 90 Sidus ades nostris. non urbes ^o prima tenebo

Femina

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *deprendit* V V. L L. Steph. A. Ed. Ven. *dependet* V. 2. Buh. ^b *amoris* A. *amore* Buh. a m. pr. ^c *ne* B. 1. ^d *vuigo quam & quem.* ^e *disparfa* Ed. Ven. ^f *est mi.* o. P. 1. Edd. Rom. Parm. ^g *externum* B. 1. ^h *expulsa* B. 1. V. 1. O. 1. M. ⁱ *parentis* B. 1. ^k *ni* B. 1. ^l *restitu* B. 1. V. 2. *restitu* W. ^m Edd. *qudd. completar.* ⁿ *sanzenibus* B. 1. ^o *sola* P. 1.

Claudian. Epithal. Honor. vs. 1.

*Hauferat insolitos promissae virginis ignes
 Augustus.*

Ipse noster vs. 363.

Hauferit obscenum titulo pietatis amorem.

74 THESSALICAE] Msc. *Thessalias*, male. BERSMANN. Non adeo male, ut putat Bersmannus, *Thessalias* adjective scribi, monuimus aliquoties supra. Dein *Libyae* MSS. mei praeter unum, aut alterum, & Edd. Rom. ac Parm., non *Libyes*, hoc loco rectius.

81 SINE ULLIS TRISTIS ADIT LACRIMIS] In Editione Mediolanensi excusum est *sine ullo*, quod placet cuidam viro docto, ut distinguamus.

sine ullo
Tristis adit, lacrimis simulatum &c.

Verum sine ullo comite Caesarem Cleopatra non adiit: nam teste Plutarcho p. 731. Ed. Par. secum habuit amicum Apollodorum Siculum. Immo contrarium est Lucani scopo, qui dicit, Cleopatram tristem adiisse quidem Caesarem, sed sine ulla lacrimarum profusione. Obstitisset id formae, qua confidebat. Alio itaque modo simulabat dolorem, sed comto, & concinno, quatenus ejus formam decuit; veluti neglecta, & soluta coma, qua ex more lugubri adiit Caesarem, sed sine lacrimis.

Hic verus hujus elegantis loci sensus, haec mens Lucani. Ovid. L. 111. Art. Amat. 153.

Et neglecta decet multas coma.

84 QUEM DECVIT] Ita rectius, alias *quam*. GROTI. Ed. pr. MS. P. *quam decuit.* ut sit admirantis. IDEM. Ed. sec. *Quam* ediderunt ante Grotium, quod est in vetustioribus MSS. sunt tamen Codd. qui etiam scribunt *quem*. Sed neutrum valet. Legendum est, ut reposui, *qua* auctoritate veterissimi Regii primi, Vossiani quinti, & Editionis Venetae. *Qua* i. e. quantum, ut exponunt Glossae; quatenus. Vide Ill. Heins. ad Ovid. Heroid. Ep. x. 53.

Et tua, qua possum, pro te vestigia tango.

Cl. Burmann. ad Vellej. L. 11, 37. *Qua* Luculli armis erat infractus. Infra vs. 286. ubi eodem modo depravatatum erat.

*Qua deus undarum celator, Nile tuarum,
 Te mihi nosse dedit.*

88 DEXTERA] Ex unico suo Codice Barthius Advers. Lib. xi. c. 10. praefert *gratia*, non quidem male. Vereor tamen, ne ex aliquo Scholio, vel glossa nata sit haec lectio.

90 NON PRIMA] Ne feminae negetur imperium, dicit, hunc sexum solere regnare. SCHOL.

91 NULO DISCRIMINE] Hoc dicit. Non aliquid inter sexum distat, aut interest, sed Aegyptii sic

Femina Niliacas: nullo discrimine sexus
 Reginam scit ferre ^a Pharos. lege summa peremti
 Verba patris, qui jura mihi communia Regni,
 Et thalami cum fratre dedit. puer ^b ipse sororem,
 95 ^c Sit modo liber, ^d amat: sed habet sub ^e jure Pothini
 Adfectus, ensesque suos. ^f nil ipsa paterni
 Juris ^g inire peto: culpa, tantoque pudore
 Solve domum: remove funesta satellitis arma,
 Et ^h regem regnare jube. ⁱ quantosne ^k tumores
 100 Mente gerit famulus, Magni cervice ^l revulsa!
 Jam tibi (sed procul hoc ^m avertant fata) ⁿ minatur.
 Sat fuit indignum, Caesar, mundoque tibi que,
 Pompejum facinus meritumque fuisse Pothini.
^o Nequidquam duras tentasset Caesaris aures:

105 Vul-

VARIAS LECTIOES.

^a *Pharus* V. sec. ^b *ille* B. 1. ^c *si* P. A. 1. M. Edd. Rom. Parm. aliaque. *sic* H. ^d *vu'go amet.* ^e *jura* R. 1. A. Buh. a m. pr. Edd. Rom. Parm. ^f *nihil* B. 1. R. pr. A. ^g *vulgo habere.* ^h *regnum* Ed. Ven. ⁱ *tantosne* B. 1. V. 1. *quantosne* B. 1. A. V. ad L. VII, 301. ^k *furor* R. 1. M. ^l *recisa* Marp. pro var. lect. ^m *avertite* Edd. Prim. Parm. Hort. m. ⁿ *minantur* A. M. Ed. Ven. ^o *nequidquam* P. 1. V. sec. pr. & Buh. a m. sec. V. supra *nec quisquam* B. 1. V. 1. Ed. Br. *nequicquid* Ed. Rom.

fiere reginis obsequuntur, ut regibus. SCHOL.

92 SCIT FERRE PHAROS] In Edd. Rom. Parm. Med. & Aldina excusum est *sis*. in Voss. tertio exaratur *Pharon*. Quasi diceret; liceat (V. ad L. 11, 81.) Pharon ferre reginam. Verum recte se habet vulgatum. Non rogat, ut hoc liceat, sed docet, hoc apud Aegyptios moris esse, & ex Historia patet. *Scis ferre* Annacae genti est locutio familiaris. Ante jam habuimus, *scire mori, nescis servire*, & similia.

92 SUMMA VERBA] Testamentum scilicet patris offert. SCHOL.

94 THALAMI] Ibidem Barthius ex Mito suo scribi vult *Thalamos*. Et certe ita habent variae lectiones Steph. unus Pulm. quatuor Bersm. & mei duodecim, etiam optimae quidam notae cum Edd. Rom. Parm. aliisque. Vulgatum tamen praefero ut efficacius cum Regio primo, Buh. Voss. quarto, & Oxon. primo. *Jura communia thalami*, ut apud Ovidium non semel *socii jura tori*, & apud quos non? Hinc *Sociales*, & *conjugales dii*.

94 CUM FRATRE] Voluit, ut fratres matrimonio jungerentur. Ideo & hanc supra dicit *incestam*. SCHOL.

95 AMAT] Hunc modum Lucano restitui, in qua major inest confidentia, Cleopatrae verbis digna: nec aliter legitur in MSS. quinque Pulm. tri-

bus Bersm., meis vetustioribus undecim, & Edd., quae Ascensiana priores sunt. Ceteri dederunt *amet.* L. VIII, 635. *natus conjuxque peremtum, si mirantur, amanti.*

95 SIT MODO LIBER] Dicit, Ptolemaeum in sua potestate non esse: nam amaret sororem, si non alii obsequeretur. Est enim in Pothini locutus arbitrio. Hic est, qui Pompejum peremit. Interim terret & Caesarem, si facturus est Ptolemaeus, quidquid Pothinus exegerit. SCHOL.

96 ADPECTUS] Ut aliquem aut persequatur, aut diligit. IDEM.

96 NIL I. P. JURIS HABERE PETO] Mscr. *inire*. Intelligit autem possessionem hereditariam regni. BERSM. Variae Lectiones Steph. tres Pulm. MSS. Voss. prim. sec. quart. quint. Regius uterque, Buh. Oxon. prim. exhibent *inire*; de cujus lectionis veritate non dubito. *inire* est, adire, arripere, & manus in hereditatem sibi debitam injicere. nam vulgata lectio *habere* nimis aperte Glosam sapit. in Voss. sexto scribitur *juris nil repeto*. in Ed. Ven. j. *nunc repeto*.

98 REMOVE] Hoc solum petit, ut Pothinus intereat. SCHOL.

99 TUMORES] Mscr. tria (Amst. Marp.) *time- res*: perperam. BERSM.

103 FACINUS MERITUMQUE] Quod ait Virgilius. Ecce c 3 Nec

- 105 Vultus adest precibus, ^a faciesque incesta petorat.
 Exigit ^b infandam corrupto ^c iudice noctem.
 Pax ubi parva duci, donisque ingentibus emta ^d est,
 Excepere epulae tantarum gaudia rerum:
^e Explicuitque suos magno Cleopatra tumultu,
 110 Nondum translatos Romana in secula, luxus.
 Ipse locus templi, quod vix corruptior aetas
 Exstruat, instar erat; laqueataque recta ferebant
 Divitias, crassumque trabes absconderat aurum.
^f Nec summis ^g crustata domus, ^h sectisque nitebat

115 Mar-

VARIAE LECTIONES.

^a facies inc. H. ^b infandam Edd. Rom. Parm. Hort. m. ^c Caesare B. 1. Voss. pr. sec. Marp. W. a m pr. Edd. pp. ^d deest in B. V. sec. A. non male. ^e explicuitque R. pr. ^f non B. 1. ^g crustata M. scrusata Buh. a m. pr. Ed. Ven. ^h sectisve A.

Nec Drances potius sive est haec ira Diorum,
 Morte luat; sive est virtus, & gloria, tellat.
 Et hoc dolet, in morte Pompeji vel facinus Po-
 thini esse vel laudem. SCHOL.

103 POTINI] Ita ubique scribendum hoc no-
 men, non ut ante fuit Photini. Nam Graecum
 est Ποθινός, non Ποθινός, quod & lex versuum
 repudiat. GROT. Ed. sec. V. ad L. VIII.

105 FACIESQUE INCESTA] His verbis Lucanus
 non dicit, Caesarem Cleopatram ideo in regnum
 restituisse, quia erat incesta, ut putat Marklandus
 Epist. Crit. p. 78. & propterea mutat in ingesta. i.
 facies, quae se ingessit Caesari. Frustra. Simpliciter
 dicit auctor vultum, & formosam faciem, ac suca-
 tam Cleopatrae incestae, sicut passim vocatur, pe-
 rorasse, & movisse Caesarem, quem verba sola
 non movissent.

106 EXIGIT] Sive facies incesta, sive Cleopa-
 tra. SCHOL.

107 PAX UBI PARTA DUCI] Fateor, me hoc pa-
 rum intelligere. Per *ducem* vulgo intelligunt Pro-
 lemaeum, cui Cleopatra à Caesare pacem procu-
 raverit; sed eam sibi potius peperit, quam fratri,
 ut satis patet ex historia. Dein tam simpliciter po-
 sita vox *dux* pro rege, num Latina sit, dubito.
 Quapropter ego malim Caesarem intelligere, &
 non legere *parva*, sed *parva*, ut est in uno B. rsm.
 ubi Caesar pepigit pacem, quae emta est à Cleo-
 patra donis ingentibus, vel potius cum Orvillio
 meo scribere *ducis*; ubi pax ducis, ejusque gratia
 à Cleopatra parva, & emta est donis ingentibus:
 quamquam & sic ad utrumque tam Prolemaeum,
 quam Cleopatram potest referri. Tunc temporis
 enim Caesar pacem quoque fecit inter illos ea le-
 ge, ut Cleopatra consors esset regni &c. Vide Plu-

tarchum, Caesarem, & alios.

108 EPULAE TANTARUM GAUDIA RERUM] In
 Vossiano secundo pro varia lect. additur *positarum*,
 quod superscriptum est in Voss. primo, & videtur
 antea lectum fuisse, sed deletum esse in sexto. *E-
 pulae positarum rerum* essent adpositae epulae, ut
 crebro verbum *posui* adhibetur in mensae, & fercu-
 larum descriptione. Consule Passerat. ad Propert.
 p. 545. Gebhard. ad eundem L. II, 2, 27. Heins.
 ad Ovid. Rem. Am. 351. & alios. Putem tamen
 potius, si quid hoc loco mutandum est, *positarum*
 esse corruptum ex veriori lectione *passarum*. *Gau-
 dia rerum passarum* est laetitia, quam capiebant ex
 pace, ceterisque rebus inter ipsos passis. De qua
 voce passivo sensu multa congescit Heins. ad Vel-
 lej. Lib. II, 65. Perperam autem Badius construit
epulae, gaudia rerum i. per adpositionem, *exce-
 pere* scilicet convivas. Auctoris sensus est, epulas
 excepisse gaudia, sive secutas esse post gaudia. Hoc
 enim notat excipere, ut *excipis diem nox* apud
 Phaedr. aliaque, de quibus vide ad L. II, 429.

112 EXTRUET] Msc. tria *extruat*, non *inseute*.
 PERISM. *Exstruat* habent Palm. & mei MSS.
 plurimi cum Edd. primis, Sulp. Aidl. Groti alii-
 que recte.

114 CRUSTATA] Vide super hoc loco Brissium
 Epist. p. 147. de Hebeni patria Vadian. in Melam
 p. 210. Cerd. in Virgil. T. I. p. 205. BROUK-
 HUS.

115 STABATQUE SIBI NON SEGNI8 ACHATES] Sibi
 stabat ad firmitatem positus, non ad ornatum:
 nam *segni8* tunc est, cum parietes vestit; non,
 cum ipse sit paries. SCHOL. Posita autem est
 copulativa conjunctio pro adversativa. Ut sit:
Stabatque sibi &c. pro, Sed stabat sibi, quod est,
 pro

- 115 Marmoribus: stabatque ^a sibi non segnis achates,
Purpureusque lapis, totaque effusus in aula
Calcabatur Onyx: ebenus Mareotica vastos
Non operit postes, sed stat pro robore ^b vili
Auxilium. non forma domus. ebur atria vestit,
120 Et ^c subsecta manu foribus testudinis Indae
Terga sedent, ^d crebro ^e maculas distincta Zmaragdo.
^f Fulcit gemma toros, & Iaspide fulva supellex:
Strata micant, Tyrio quorum pars maxima ^g fuco
Cocta diu, virus ^h non uno ⁱ duxit ^k aheni;

125 Pars

VARIAE LECTIOES.

^a *diu* A. *sui* O. r. ^b *Nili* MSS. & Edd. qdd. ^c *vulgo suffixa*. ^d *crebris maculis* Hort. m. ^e *maculis* MSS. & Edd. qdd. vitiose. ^f *vulgo fulget* g. *toris*. ^g *vulgo succo*. ^h *uno non* M. ⁱ *traxis* V. sec. pro var. lect. ^k *aeno* MSS.

pro se ac solidus, non alteri insertus, aut parieti incrustatus, hoc est, non ornandi gratia, atque ociose, sed ut esset solida columna, & pars aedificii integra &c. MICYLL. Ex patrum Senecae verbis adumbrasse auctorem sua liquet; cum legimus Lib. iv. de Benef. c. 6. *Domicilium, in quo vides non tennes crustas, & ipsa, qua secantur, lamina graciliores, sed integras lapidis pretiosissimi molles, sed totas varias distinctaeque materiae, cuius tu parvula frustra miraris, testum vero aliter nocte, aliter interdiu fulgens &c.*

117 EBENUS MAREOTICA] Atqui non à Mareotide, sed à Meroe ebenus. infra 303.

- - - *nigris Meroe foecunda colonis,
Laeta comis ebeni.*

Idem testatur Plinius lib. xii. itaque *Meroetica*, aut potius *Meroitica*, (est enim à Meroe *μῆροις*, ab hoc *μῆροισιν*) legendum hic censet decus seculi Salmasius, quanquam, ut is ipse recte observat, iam Servii aetate haec menda Lucani codices obsedit. GROT. Ed. tert. Ebenum in India, & Aethiopia nasci, non in Aegypto, tradunt auctores, & ipse noster; quare omnino malim cum Grotio, Salmasio Plin. Exercit. p. 274. Bocharto Pha'eg. L. iv. c. 26. & Cupero Obterr. L. iv. c. 7. *Meroetica*, vel *Meroitica* à Meroe Aethiopica scribere, invitis licet MSS. & Servio ad Lib. ii. Georg. 116. & Isidoro Lib. xvii. Orig. c. 7. qui *Mareotica* citant. *Mareotida* in Oxon. utroque, meo, & Ed. Romana. *Maretonita* in Hult. Cod.

119 AUXILIUM] Ut magnitudine sua sustentaret potius, quam ornaret. SCHOL.

120 SUBFIXA MANU &c.] Mscr. tria *suffecta*, & unum ad marg. *suffulta* quart. at *suffecta*. BERS-

MANN. In regio uno, & meo est *subnixa*. In Voss. sexto, & Buher. & Regio primo *suffecta*; sed in duobus illis corr. *suffixa*: ut vulgo edatur; & satis probum est. Seneca Hippol. 496.

- - - *nulle non quaeris regi
Dives columnis; nec trabes multo insolens
Suffigit auro.*

Utitur hac voce, sed in alia re, noster quoque L. viii, 684. ix, 328. At reliqui MSS. mei, tres Pulm. & Hortens. margo scribunt *suffecta* i. e. super inposita foribus manu artificis variegata testudinis terga, atque ita è suis Codicibus legendum. jam monuit N. Heinsius ad Claudian. R. Prof. L. i, 243.

*Atria vestit ebur: trabibus solidatur aënis
Culmen, & in celsas surgunt electra columnas.*
Suffici pro *infici*, colorari adhibent Virgilius, & Valerius Flaccus.

121 CREBRO MACULAS DISTINCTA ZMARAGDO] Vitiose apud Servium ad Virgil. Georg. ii, 463.

Nec varios inbiant pulcra testudine postes.

editur *Indi*, & *fulco* pro *crebro*. *Crebra* in feminino genere habent unus Berlm. Cod. & Amstel. cum Edd. Bad i, Versell. Paris. Mic. & Hortens. Nec aliter ex uno Codice scribi jubet idem Heinsius ad Claudian. vi. Cons. Honor. 563. à quo & Ovidio L. ii. Metam. 24. *Zmaragdum* feminino genere usurpatum putat. Mihi non liquet. *crebras mac.* est in Hult. Cod. scripsi autem *Zmaragdo* per Z cum Cel. Burmanno, & multis aliis viris doctis (vide ad L. ix, 984.) quidquid obloquatur Priscianus, qui per hunc ipsum locum frustra vult ostendere, *Smaragdum* esse exarandum per *S-* quia

- 125 Pars auro plumata niter; pars ignea ^a cocco,
 Ut mos est Phariis miscendi licia telis.
^b Tunc famulae ^c numerus turbac, populusque minister.
 Discolor hos sanguis, alios distinxerat ^d aetas:
 Haec ^e Libycos, pars tam ^f flavos gerit altera crines,
 130 Ut ^g nullis Caesar Rhēni se dicat in arvis
 Tam ^h rutilas vidisse comas: pars sanguinis usti
ⁱ Torta caput, refugosque gerens à fronte capillos.
 Nec non infelix ferro mollita Juventus,

Atque

V A R I A E L E C T I O N E S.

a *cocco* O. I. M. b *al-tum*. c *nurus* O. I. d *ostrum* B. I. e al. *Libycos* pars, s. f *fulvos* B. I. g vulgo *nullas*. h *niridas* V. sec. Buh. Ed. Hort. male. i *tosla* Voss. pr. sed corr.

quia aliter praecedens syllaba non posset esse brevis.

122 FULGET GEMMA TORIS ET LÆSPIDE] Sic vulgo hic locus editur; non quidem male, language tamen. Superbius vero, & huic insolenti opulentiae convenientius exhibent praestantissimi Voss. prim. secund. & Regius primus.

Fulcit gemma toros.

Indicat, fulcra & pedes fuisse ex gemma solida, vel gemmis saltem contextos. Atque ita olim legisse Omnibonum, patet ex ejus nota: scribit enim *Fulcit, sustinet; fulcra ex gemma habuisse dicit toros: nam fulcire est sustinere*. Vulgatum tamen legitur hodie apud Priscianum quoque col. 838.

123 STRATA &c.

*Hic torus, Assyrio, cujus pars maxima succo
 Strata micant, Tyrio quorum pars maxima lentum
 Coctla diu virus non uno duxit aheno.*

Sic legit Sulpitius: alii non legunt versum *hic torus* &c. Sed sequentes sic.

*Strata micant, Tyrio quorum pars maxima succo
 Coctla diu &c.*

ASCENS. Beroaldus etiam videtur legere *succo Tyrio* i. e. tinctura, quae purpura est. VERSELLAN. Duplex hujus loci lectio est. Altera, quae sic habet:

*Hic torus, Assyrio cujus pars maxima succo
 Strata micant Tyrio, quorum pars maxima lentum
 Coctla diu virus non uno duxit aheno.*

Et hanc uterque Interpres (Omnib. & Sulpit.) secutus videtur. Uterque enim de Assyria purpura meminit. Altera autem haud dubie sincerior, ac verior, hoc modo:

*Strata micant, Tyrio quorum pars maxima succo
 Coctla, diu virus non uno duxit aheno.*

Sublato alterius versus priore commate, & alterius posteriore. Hanc nos secuti sumus. MICYLLUS. In Msc. tribus ante hunc versum hic reperitur.

*Hic torus, Assyrio cujus pars maxima succo
 Strata micant Tyrio, quorum pars maxima lentum
 Coctla diu virus.*

Uterque interpres hanc lectionem secutus est, exponens de purpura Assyria: Sed Micyllus alteram. BERSM. Mirè hic locus in Mssis etiam vetustissimis variatur, transponitur, & interpolatur: unde quis duplici modo hunc quoque relictum ab auctore opinari possit, deinde, si licuisset, electuro versum maxime sibi adridentem. Ne autem nimis sim in enotandis variis lectionibus, sciat lector, in Wittiano, Vossianis optimis, Regius, & aliis quam plurimis addi hunc versum.

Hic torus, Assyrio, cujus (cui Reg. pr.) pars maxima succo.

& dein pro *succo* in nonnullis esse *lentum* cum Omniboni Editionibus. *Succo*, vel *succo* habent optimi, plerique, & Edd. Rom. ac Parin. ut recte Beroaldus, ac Hortensius praefereunt, & Heinsius ad Claudian. L. 1. in Rufin. 208.

- - - *rapiant Tyrios ibi vellera succos.*

Hinc Virgil. L. 11. Georg. 11, 465.

Assyrio succatur lana veneno.

Sidon. Apolin. c. 1111, 16.

Sic te Sidonio recoctla succo.

& Carm. xv, 128. *cujus & succo* est apud Lutat. ad Stat. Theb. vi, 541. Dubitat autem loco citato Heinsius quoque, quem versum ex his duobus praeferat. quia purpura passim tam *Assyria*, quam *Tyria* vocatur. Putem tamen ego, postquam diu me

Atque exsecta virum. stat contra fortior aetas,
135 Vix ulla fuscante tamen lanugine malas.

Discubuere^a illic reges, majorque potestas
Caesar:^b & inmodice^c formam^d fucata nocentem,
Nec^e sceptris contenta suis, nec fratre marito,
Plena maris rubri spoliis, colloque, comisque
140 Divitias Cleopatra^f gerit, cultuque laborat.
Candida Sidonio perlucet pectora filo,
Quod Nilotis acus^g percussum pectine Serum

Solvit;

VARIAE LECTIOES.

^a toris vulgo. ^b Fortasse leg. at. ^c faciem Hort. m. ^d fuscata VV. LL. Steph. P. 4 B. 3. mei 4. Hort. m. ^e scepro suo B. 1. scepro suis V. 1. deest hic versus in meo. ^f sulis VV. LL. Steph. regis V. 1. ^g vulgo compressum. comprehensum M. compressum est B. 1.

me torserim, veram hujus loci lectionem reperisse; hoc modo.

*Fulcit gemma toros, & lăspide sulva supellex,
Strata toris, Tyrio cujus pars maxima fūco &c.*

Consideret mecum lector, ni ita legamus, auctorem non dicere, qualem intelligat supellectilem; dein *toros*, & *cujus* esse in MSS. optimis, & Lutatius, & nimis abrupte quoque dici, ut est in vulgatis, *Strata micant*. praeterea *toris*, ex hoc versu videtur inrepsisse in praecedentem, ubi debere legi *toros* vidimus. Judicet lector, & fateatur mecum, ita certe optime scripturum fuisse Lucanum; si non adsentiat lector, quae majore luce non eget. Prius credideram, reponendum esse *supellex*, ac *strata*, *Affyrus* quorum p.

123 Succol L. *fūco*, non *succo*. *Costa* *dia* hic versus deest in vetusto Cod. HORTENS.

125 PLUMATA] In plumae speciem diverso colore distinctam. SCHOL.

125 IGNEA COCCO] Male in Amstel. est *altera cocco*. in Marp. *plurima*. Vide Cei. Burm. ad Val. Flacc. II, 342.

Tyrio vibrat torus igneus ostro.

128 SANGUIS AETAS] Seneca de vitae Brevit. c. 12. *vinclorum greges in aetatum & colorum paria diducit. turba ministri gregis, & greges famulae turbae*, ad mensam quoque tum apud alios, tum Silium L. XII, 277. XIII, 360. Joseph. L. XII. Antiq. & L. XV. c. 7.

128 DISTINXERAT] *Distinxerat* Msc. (*disjunctas* Oxon. uetus) vitiose. BERSM.

130 NULLIS] Ita reposui ex Stephani, quatuor Pulm. omnibus Bersm. & meis decem MSS. ac Edd. Parm. & Mediol. pro vulgato *nullis*. Dein pro *arvis* doctissimo Broukhufio placet rescribere *oris* ad Tibull. L. I. El. 6, 8. atque ita inveni in

solo Hulst. Cod. Mallem, si quid mutandum est, legere *undis*, ut testatur Bersmannus esse in suorum MSS. uno ad marginem. Consule, quae notavi ad L. VIII, 862.

131 USTI] Mauros dicit. *Exsecta virum* i. virile membrum, castrata. Eunuchos dicit. SCHOLIAST.

133 FERRO MOLLITA] Claudian. L. I. in Eutrop. 48.

*mucrone racifos
Edoctus mollire mares.*

ubi vide.

135 FUSCANTE] Voss. pr. & Regius uterque habent *fuscata*. quod reciperem, nisi sequeretur *fucata*. Contra L. VIII. 717. pro *stimulata* in MSS. est *stimulante*. Dein Steph. Pulm. Bersm. & duodecim MSS. mei scribunt *discubuere illic reges*, non *toris*: quod pro glossa adjectum fuisse prius videtur.

135 LANUGINE] *Fuligine* Msc. minus probe. BERSM.

139 MARIS RUBRI SPOLIIS] In mari enim rubro sunt conchae, in quibus margaritae nascuntur. SCHOL.

140 LABORAT] Onus enim facit magnitudo gemmarum. IDEM. Nimio cultu gravatur. V. Brionius Epist. p. 145. BROUKHUS.

141 SIDONIO PERLUCENT PECTORA FILO] Perlucet serico tenui, quod prius dense textum accurate factum erat, intelligitque Sindonem, hoc est, tenuem illam purpuram, de qua Martialis: *Cultus Sindone non quotidiana*. SULPIT. Et libro quarto de Endromide Sequanica idem Mart.

*Hanc sibi Sequanicae pinguem textricis alumnam,
Quae Lacedaemonium barbara nomen habet.
Sordida, sed gelido non aspernanda decembri,*

F f f f

Dena

- Solvit, & ^a extenso laxavit stamina velo.
 Dentibus ^b hinc niveis, ^c sectos ^d Atlantide silva,
 145 Inposuere orbes, quales ad Caesaris ora
 Nec capto venere Juba. pro caccus, & amens
 Ambitione furor, civilia bella ^e gerenti
 Divitias aperire suas, incendere mentem
 Hospitis armati! ^f non sit licet ille nefando
 150 Marte paratus opes mundi ^g quaesisse ^h ruina:
 Pone duces ⁱ priscos, & nomina pauperis aevi,
 Fabricios, Curiosque graves: ^k hinc ille recumbat

Sordidus

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a expanso VV. LL. Steph. *expanso* V. i. Ed. Rom. *ex denso* V. i. Buh. a m. sec. *extemplo* B. i. *accenso* M. b hinc V. i. ^c sectas V. i. a m. pr. ^d in Atlantida R. i. ^e gerentem A. ^f nam scit W. V. i. jam non A. Non sic Hort. m. M. ^g pressisse P. i. ^h ruinam H. ⁱ al. primos V. Burm. ad Ovid. Met. v, 677. ^k hinc Hort. m.

*Dona peregrinam mittimus Endromidem.
 Ridebis ventos hoc munere vellos, & imbres,
 Nec sic in Tyria sindone tutus eris.*

Pollux libro septimo cap. 16. Σιδῶν, inquit, αἰ-
 γυπτιὰ μὲν ἐστὶ περὶ Σιδῶναι δ' αὖ ἐν τῷ διπλοῦτον
 κελύμειον. Alii ex lino Aegyptio factam volunt,
 & quod apud Sidonem in Phoenicia primum fieri
 coepit, appellatam. Sidonium ergo filum, seu ve-
 stem Sidoniam, tenuem atque pellucidam, qua-
 li foeminae potissimum utebantur, intellige. Vir-
 gilius:

*Tandem progreditur magna stipante caterva,
 Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo.*

MICYLL.

142 PERCUSSUM PECTORE SERUM] Recepi ele-
 gantissimam lectionem, quam ex optimo Vossia-
 no primo protulit, & probavit Ill. Heinsius ad
 Ovidii L. vi. Metam. 58.

*inter stamina ductum
 Percusso feriunt insecti pestilens dentes.*

Vide eum quoque in Epist. ad Gronov. cccclxxi.
 Confirmat hoc etiam MS. Cantabrig. ut me mo-
 nuit Doctiss. J. Wasse. Vulgatum tamen *compres-*
sus circumfertur in editis Prisciani Codd. cap.
 654. Eodem modo Graeci dicunt πρῆν. Anthol.
 L. vi, 8, 8.

σπᾶθίαις πιχρῶς πηίσματα κρύει.
 Hesychius, ut debet legi, Σπᾶθῆν, τὸ ὀρθὸν ὕψος
 σπᾶθῃ κικρυμένη, ἢ κτίον. Σπᾶθῆμα, τὸ πύκ-
 νωμα, ἀπὸ τῶν τῶν σπᾶθῶν κατακρυφύται τὰ ὕψη.

143 SOLVIT] Discrevit filum Sericum Aegyptia-
 acus. SCHOL.

143 STAMINA] Non enim tunicas, sed vela tex-
 ta more Gallorum. SCHOL.

144 SECTOS ATLANTIDE] *Sectos Atl.* Msc. tria.
 Alii *sectosque*. BERSM. Male in Edd. Rom. Parm.
 Aldi, Badii, aliique contra MSS. est *sectosque*, &
 bonum sensum. Eburnis pedibus inposuere *men-*
sas citreas, de quibus praeter Micillum plura habet
 G. Vossius ad Vellej. L. ii, 56. *Gallici triumpho*
adparatus ex citro.

145 ORBES] Citreas mensas intellige, ex Citro
 arbore Mauritaniae, non Cedro, tactas. De qui-
 bus & Martialis libro decimo quarto.

*Accipe felices Atlantica munera sylvas,
 Aurea qui dederit dona, minora dabit.*

Et rursus:

*Non sum crispa quidem, nec sylvae filia Maurae,
 Sed norunt laetas & mea lingua dapes.*

MICYLL.

146 NEC CAPTO] Mscr. *ne capto* (non meus)
 male. pro *sic licet* Msc. *scilicet*, vitiose. BERSM.

147 CIVILIA BELLA] Potest enim & has inva-
 dere, qui talis est, ut gerat bella civilia. SCHOL.

150 PARATUS] Hoc est. Qui non est paratus.
 Non enim hoc de Caesare, sed de alio dicitur.
 IDEM.

152 FABRICIOS] Ut Virgilius.

*parvoque potentem
 Fabricium.*

IDEM.

153 CONSUL] i. e. Attilius Serranus. ut Virgi-
 lius.

Vel te sulco (sulcos MS.) Serrano, colentem.

IDEM. Id est, Quintius, quem nuncius, & af-
 fectus

- Sordidus ^a Hetruscis abductus Consul aratris,
^c Optabit patriae ^d talem duxisse triumphum.
 155 Infudère epulas auro, quod terra, quod aër,
 Quod pelagus, Nilusque ^e dedit, quod luxus inani
 Ambitione ^f furens toto quaesivit in orbe,
 Non mandante fame: multas volucresque ferasque
 Aegypti posuère Deos: manibusque ministrat
 160 ^g Niliacas ^h crySTALLUS aquas: gemmaeque capaces
ⁱ Excepere merum, sed non ^k Mareotidos uvae,
 Nobile, sed paucis senium cui contulit annis

Indomitum

VARIAS LECTIONES.

^a ex Tuscis P. 1. ^b auellus O. 1. adductus R. 1. M. ^c optavit R. pr. V. pr. sec. optabat H. ^d tales trium-
 phos Edd. Rom. Parm. Paris. Hort. non male. ^e geris B. 1. V. 3. A. ^f fruent V. 1. ferens V. 1. ^g Nilia-
 cus V. pr. a m. pr. Niliacus V. 1. ^h crySTALLUS V. 1. Buh. ⁱ accepere B. 1. V. sec. H. M. W. a m. pr. ^k Ma-
 reotides M.

ferens dictaturam, nudum & arantem trans Ti-
 berim offendit. De quo Persius:

Quem strepida ante boves dictaturam induit uxor.

SULPIT. Omnibonus *Attilium*, qui à serendo,
Serranus appellatus fuit, intelligit. Tamen si au-
 tem non multum interesse puto, de utro accipia-
 tur, magis tamen proprie Cincinnato convenit,
 quod ab aratro abductus à poëta dicitur. Licet
 alii non *Consulem*, sed Dictatorem tum creatum
 tradant. Meminit utriusque Plinius libr. xviii.
 cap. 3. his verbis: *Ipsorum tunc manibus Imperato-
 rum colebantur agri. Serentem invenerunt dati ho-
 nores, Serranum unde cognomen. Arantis quatuor
 jugera in Vaticano, quae prae Quintia appellantur,
 Cincinnato viator attulis dictaturam, & quidem, ut
 tradit Norbanus, nudo, plenoque pulveris etiamnum
 ore. Cui viator, Vela corpus, inquit, ut proferam
 Senatus populiue Rom. mandata &c.* MICYLL.
 Alii Attilium Serranum, alii Cincinnatum intelli-
 gi putant. de utroque Plin. L. xviii. cap. 3. Msc.
 duo (Hort. m.) *sordibus*: mendose. BERSM. Vi-
 de etiam Hortens.

154 TRIUMPHUM] Ut si non est hic avaritiae
 cupido, sit gloriae. SCHOL.

155 EPULAS] In Voss. secundo à manu prima
 exaratur *epulis*, forsitan non male pro, ad epulan-
 dum. Cum Barthio autem ad Claudian. p. 141.
 distinxit post *fame*, non post *orbe*, ut vulgo male
 fiebat. Imitatus vero hunc locum est Joseph. Iscan.
 L. 1, 241.

- - - coeli praedo terraeque marisque
Ambitus acceptas venatur regibus escas.

ubi vide plura.

155 Auro] Aureis vasis infudere ministri Cleo-
 patrae quadrupedia, volatilia, omnia genera pi-
 scium. SCHOL.

159 Deos] Quibus nunc Cleopatra ad epulas
 utebatur, haec Deorum numero cultae fuerant ab
 Aegyptiis. IDEM.

161 SED NON MAREOTIDOS UVAE] Plinius Li-
 byae partem, quae est Aegypto contermina, Ma-
 reotiden appellat, à Mareotarum gente, quae ibi-
 dem habitat, ut videtur, appellatam. Vide li-
 bro v. cap. 6. MICYLL. Ostendimus paulo an-
 te Mareotidem praeter lacum, & Aegypti partem
 Alexandriae conterminam, etiam Epiri partem
 esse, in qua laudatum vinum nascitur. Hinc apud
 Maronem Georg. secundo. §. 1.

*Sunt Thasiae vites, sunt & Mareotides albae;
 Pinguis haec terris habiles, levioribus illae.*

Et vites *Mareoticae*, apud Colum. & vinum *Ma-
 reoticum*. HORTENS. Haec, quod vix credo, si
 sana sunt, ineptiarum accusandus est auctor. Quid
 enim opus monere, illos non bibisse Mareotidos
 uvae vinum, si vilius fuit. Quasi ulli in mentem
 veniret, adpositum fuisse vinum non meliore de
 nota. Sed bonum fuisse *Mareoticum vinum* cele-
 brant Virgilius, Columella, Athenaeus, Strabo,
 Plinius, Stephanus, aliique. Male enim Horten-
 sius de Epirotico sumit. Vide notas ad Plinium
 L. xiv. c. 111. Immo Horatius, L. 1. O. 37. quo lo-
 co videndus Torrentius, ipsam Cleopatram hoc
 vino usam canit.

*Mentemque lymphatam Mareotico
 Redegit in veros timores.*

Quapropter merito hic locus suspectus est Doctis-
 simo

Indomitum ^a Meroë cogens spumare Falernum.
 Accipiunt ^b fertas nardo florente coronas,
 165 Et numquam fugiente rosa: multumque ^c madenti
 Infudere comae, quod ^d nondum evanuit aura,
^e Cinnamon, ^f externa nec perdidit aëra terra:
^g Advectumque recens vicinae messis Amomon.
 Discit opes Caesar spoliati perdere mundi,
 170 Et gessisse pudet genero cum paupere ^h bellum,
 Et ⁱ causas ^k Martis Phariis cum gentibus optat.
 Postquam epulis, Bacchoque modum lassata voluptas

Inposuit,

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Meroes W. Mercede H. ^b al. certas. ^c madendi V. 1. madentes V. 1. ^d numquam A. ^e Cinnamon MSS. qdd. Cinamomum V. 1. ^f extremas t. B. 1. ^g adductumque A. ^h regnum R. 1. ⁱ causam A. ^k Ph. Mart. B. 1. V. 1.

simo Viro G. Waddelo, & non de duobus vinis, ut vulgo capiunt interpretes, sed de uno intelligit: ut videmus etiam, Scholiastae esse mentem. Non placet tamen viri docti conjectura scribentis pro *sed non*, *lactum*. Quamquam non multo melior mihi succurrit. Proponam tamen.

*Excepere merum, suum Mareoticos uvae;
 Nobile per paucis &c.*

vel *nobilis* &c. sed *nobile* rectius videtur; modo ad *senium* referas, non ad vinum aliud, ut debet fieri ex vulgata lectione. nisi majus illic lateat ulcus. Sensus ergo auctoris videtur esse; eos vinum bibisse Mareoticum recens quidem, sed quod ad servatum paucis annis in Meroe, & maximo, qui illic est, calore solis coctum nobile senium sive saporem vetustorum vinorum ut Falerni, Massici &c. contraxit. Non enim putem, vocem *Meroe*, pro quo eidem viro docto placebat repone *Myrrhis* ex Plinii Lib. XIV. c. 15. esse sollicitandam. Fulgentius, ut probet, vinum esse *Mareoticum* fortissimum, hunc Lucani adducit locum Lib. II. c. 15. ubi vide etiam Munckerum. Forfan tamen lectio vulgaris sana est, ut intelligatur verum vinum Falernum, quod in insula Meroe factum fuit praestantius. Atque ita dixerit auctor, Cleopatram adposuisse Caesari vinum non Mareoticum, quod est in Aegypto vulgare, sed externum Falernum in Meroe coctum. ut omnia externa gratiora sunt, & pretiosiora. Repetitio disjunctivae particulae *sed* eodem modo occurrit apud nostrum Lib. I, 113.

*sed non in Caesare tantum
 Nomen erat nec fama ducis; sed nescia virtus.*

L. II, 513.

sed non aut fulmina vibrans

Aut similis nostro, sed tortis cornibus Hammon.

162 SENIUM] In Meroen vina ideo deferuntur, ut nimio sole cocta, licet multorum annorum non sint, tamen vetustissima judicentur. SCHOL. Hoc dicit, tantum ibi calorem esse, ut minimo tempore nobilissima vina decoquantur. GROT. Ed. ters.

163 INDOMITUM] Eodem modo Servius Sat. III, 3.

*indomitum quod despumare Falernum
 Sufficiat.*

Unde recte viri docti legunt in Silio L. VIII, 210.
*Imolus, & Ambrosii Ariusia pocula succis,
 Ac Methymna ferox lacubus cessere Falernis.*

164 FERTAS] Participium est *Fertas coronas*. Nam proprie *fertae* de floribus fiunt, *coronae* de frondibus. SCHOL. Vide Servium, qui hunc locum laudat, ad Lib. I. Virgil. Aen. 421. *Sertisque recensibus.*

165 NUMQUAM FUGIENTE] Quae omni anni tempore procreatur. Apud Alexandriam semper est rosa. SCHOL. Sit hoc verum. Lucanum tamen hic carpere putem luxum Cleopatrae, curantis, omni anni tempore rosas sibi posse praebere. Vide ad Florum L. II, 9. *conlatis undique, quamvis per hiemem, rosis.*

167 EXTERNA NEC PERDIDIT AERA TERRA] Hoc dicit, hic melius olere Cinnamonum (*Cinamomum* Voss. sec.) Nam cum desertur ad alias terras, aeris mutatione vanescit odor. SCHOL. i. *Externae aërae terras*. i. odorem terrae externae, in qua natum erat. Omnibonus dicit *Amomonum* & *Cinnamonum* unum esse fruticem, sed *Amomonum* dici, cum primum colligitur: nascitur enim

PRO,

- Inposuit, longis Caesar producere noctem
Inchoat adloquiis; summaque in sede jacentem
175 Linigerum placidis compellat * Achorea dictis.
O sacris devote senex, quodque arguit aetas,
Non neglecte ^b Deis, Phariae primordia gentis,
Terrarumque ^c situm, vulgique ediffere mores,
Et ritus, formasque Deum: quodcumque vetustis
180 ^d Insculptum est adytis, ^e profer, noscique volentes
Prode Deos. ^f si ^g Cecropium sua ^h sacra Platona
Majores docuere tui; quis dignior umquam

* Hoc

VARIAS LECTIONES.

a Achorea & Aquorea MSS. qdd. & infra. b Diis B. 1. A. c sic R. 2. Voss. pr. quint. al. situs. d inscri-
ptum V. 1. O. 1. e perfer H. f ni B. 1. sic A. g Cyclosum Phytionem Ed. Ven. h fata VV. LL. Steph.

proprie in Assyria: unde est illud in Bucol. Mar.

Assyrium vulgo nascetur Amomum.

Quando vero de terra in terram motum & tra-
latum est, dici Cinnamon, & Cinnamomum. nam
κιννάμωμον dicitur *moveo*: unde ab eo scribitur Cinnamon.
Tortellius tamen *cinnamon* scribendum censet.
ASCENSIUS. De Amomo Plinius lib. xii.
cap. 13. De Cinnamo autem, quod idem Cinnamomum
dicitur, idem eodem libro, cap. 19.
Omnibonus, nescio quo auctore Cinnamomum à
κιννάμωμον appellatum, eo quod passim moveatur &
transferatur à negociatoribus sed scriptura repu-
gnat: neque enim *κιννάμωμον* Graece, sed duplici
π, *κιννάμωμων*, apud Dioscoridem scribitur. MI-
CYLL. *Externa terra*. Ita ut Pulm. & Grotius
jam etiam ediderunt, habent variae Steph. Lect.
tres Pulm. Bgrsm. & mei vetustiores Vossiani, ac
Régius cum aliis: recte, non *externae terras*. Cin-
namon intelligit illic sive in Aethiopia nascens,
quod non perdidit odorem suum aeris mutatio-
ne, ut bene dicit Scholiastes; Amomum vero, si-
ve ut auctoribus MSS. Voss. secundo, Wittiano,
Buher. & meo scripsi, *Amomon* Graeca termina-
tione recens advectum dicit, ex Assyria scilicet.
Vide etiam Serv. ad Ecl. 111, 89.

169 DISCI] Ut per luxuriam cuncta consu-
mat. SCHOL.

170 PAUPERE] Quia videt se nihil habuisse ad
comparationem istorum. IDEM. Seq. versu ma-
lim *Marsi*, i. e. ad bellandum, seu belli causas;
ut evitetur repetitio sibilae litterae s.

172 LASSATA] Senec. L. iv. de Benel. 6. *Inri-
samenta lassae voluptatis*. male *laxata* est in Vol-
siano, meo, & Ed. Mediol.

175 LINIGERUM] Sacerdotem habentem vittas.

SCHOL. Mscr. tria *Linigerum*. Mendose. Ovi-
dus *Linigeram* *Isidem* appellat à vestitu Sacerdotum
ejus. quart. *Longarum*. BERSM. Lineis vesti-
bus indutum. Vide ad L. ix, 159. *tellum lino O-
firin*. Frustra *lanigerum* exhibent Vossiani qua-
tuor, Witt. Buher. Oxon. meus. & Edd. multae
priscas. *Longarum* est etiam in Voss. tertio.

176 ARGUIT] Prodit. Aetas haec tua, quia se-
nex esse meruisti, probat te ad curam numinum
pertinere. SCHOL.

179 VETUSTIS &c.] In Vossiano primo à m.
prima ita haec concipiuntur.

*mores,
Insculptumque adytis profer quodcumque, vetustos
Et ritus formasque Deum, noscique &c.*

Suprascripto *vetustis*. In Mito Cantabr. pro *vetu-
stis* est etiam *vetustus*. an reliquit auctor *vetustus* *ady-
tis* i. e. abditis? quod verum puto: atque ita con-
jicit quoque Doct. J. Wasse. *Retrusa*, & *abdit* jun-
git aliquoties Cicero.

180 NOSCIQUE] Hoc est. Qui Deos esse se,
ab omnibus volunt sciri. SCHOL.

181 CECROPIUM PLATONEM] Plato Athenien-
sis cum vellet causam & originem (*ortum* Voss.
pr.) Nili fluminis cognoscere, sacra Aegyptia acce-
pit. SCHOL. Scripsi *Platona* pro *Platonem*, au-
thoritate Vossiani secundi, & Buher. 2 m. pr.

183 MUNDIQUE CAPACIOR] Quam ego sum.
Sive capacior hospes, qui magis mundum in se
recipere valeret, sive quis capacior fuit mundi i.
docilior hospes. SCHOL. *Mundi capax* est, qui
mundum, ejusque naturam mente sua concipere,
& intelligere digne potest. Vide ad L. i, 461.

187 EUDOXI] Eudoxus enim ad cursum suum
post octo annos (*mensis* Voss. pr.) solem reverti
dixit, & esse annum magnum; G. Caesar vero
post

- Hoc fuit auditu, mundiue capacior hospes?
 Fama quidem generi Pharias me duxit ^a ad ^c urbes,
 185 Sed tamen & vestri: media inter^a proelia semper
 Stellarum coelique plagis, ^d Superisque vacavi:
 Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus.
 Sed cum tanta ^e meo vivat sub pectore virtus
 Tantus amor veri, nihil est, quod noscere ^f malim,
 190 Quam fluvii causas, per secula: tanta latentes,
 Ignotumque caput: spes ^b sit mihi certa videndi
 Niliacos fontes; ⁱ bellum civile ^k relinquam.
 Finierat, contraque sacer sic orsus Achoreus.
 Fas mihi magnorum, Caesar, secreta parentum

195 Pro-

V A R I A E E C T I O N E S.

^a Nec O. 1. ^b in V. 1. Marp. ^c oras Marp. umbras A. ^d curisque B. 1. V. 3. O. 1. a m. 1. ^e modo O. 1. ^f mallem VV. LL. Steph. B. 2. V. 2. O. 1. H. A. Buh. a m. pr. ^g longa M. ^h si R. 1. si W. ⁱ civilia bella W. ^k reliqui A.

post quinquennium, quo peracto bis sextum esse praecepit, & melius annum vitus est computasse. SCHOL. Fuit autem ex amicis, sive sectatoribus Platonis Eudoxus, ut quidem Strabo tradit lib. xiv. Et cum eodem in Aegyptum, ut idem libro ultimo addit, profectus, per tredecim annos cum Aegyptiorum sacerdotibus conversatus est. A quibus postea domum reversus, anni rationem Graecistradidit, totum in trecentos sexaginta quinque dies partitus, cum ante ea tempora nulla certa annorum ratio in Graecia fuisset. Contra autem Laërtius, non cum Platone, cuius tamen auditorem eum fuisse dicit, sed cum Chrysippo medico in Aegyptum profectum ait. Hic annum & quatuor menses commoratum, & Aegyptii sacerdotibus per Nectanabim regem, ad quem ipse commendatitias literas ab Agelilao rege attulerat, commendatum, mox in Graeciam reversum esse. MICYLL.

187 FASTIBUS] Pro fastis abusive. Fastus dicuntur, ubi menses, & dierum ordo conscriptus est. SCHOL. Omnibonus, Grammatici hic, inquit, reprehendunt Lucanum, quod dixerit fastibus, pro fastis. Nam fastus quartae, significat superbiam, Fasti, florum, autem libros, in quibus continetur ratio dierum ac temporum, & dies fasti ac nefasti, & magistratum nomina. Haec ille. Dicamus igitur licet metaplasma esse, aut certe Lucani auctoritati hoc demus, qui antiquorum aliquo exemplo ita hoc posuerit. Nisi vero menda aliqua in scriptura esse putanda sit, de quo equidem nescio, quando omnes editiones eodem modo habent.

Caeterum de eo, quo modo Caesar annum distinxerit, & cum, qui ante ipsum Romae agebatur, ad cursum Solis revocavit, Plutarchum vide in Caesare, & Macrobi. in Saturnalius libro primo capite quarto. MICYLL. Fastibus disc. (Hult.) Videretur pro fastis dictum, qui sunt ephemerides. De Eudoxo vide Strabonem, & Laërtium. BERSM. Accusat hic Lucanum Servius (ad Aen. 111, 326.) mutatae declinationis. At defendit eum Priscianus (Col. 711.) Varronis hoc adferens. qui fastus correxit. Quin idem Priscianus ostendit suo tempore, & in Horatio lectum:

Pax memores genus omne fastus.

Sic & Columella: antiquorumque fastus astrologorum. Et in Claudiano habent MSS.

Inter Arinthaui fastus.

Haec, ut multa alia reconditae eruditionis, notavit de Analogia secundo, vix nescio summa bonitate ac fide, an exquisita rerum verborumque cognitione commendabilior Gerardus Johannes Vossius. GROTI: Ed. tert. Nullum hic errorem commisit Lucanus, nec etiam ad Metaplasma recurtere opus est. Idoneorum auctorum multis exemplis ita loquitur auctor pro fastis. Vide enim, quae docte, & opetose congessit Cl. Drakenborch. ad Silium Ital. L. 11, 10.

Aufonios atavo ducebat consule fastos.

190 LATENTES] MSS. & Edd. multi latensis: quod male acceptum est ingentivo. ortum enim hoc

- 195 Prodere, ^a ad hoc ^b aevi populis ignota profanis.
 Sit pietas ^c aliis, miracula tanta silere:
 Ast ego coelicolis gratum reor, ire per omnes
 Hoc opus, & ^d sacras populis notescere leges.
 Sideribus, quae sola fugam moderantur ^e Olympi,
 200 ^f Occurruntque polo, diversa potentia prima
 Mundi lege data est. Sol tempora dividit anni,
 Mutat nocte ^g diem, radiisque potentibus astra
 Ire vetat, cursusque vagos statione moratur.
 Luna suis vicibus ^h Tethyn, terrenaque miscet.
 205 Frigida Saturno glacies, & zona nivalis
 Cessit. habet ventos, incertaque fulmina Mayors.

Sub Jo-

VARIANT LECTIOES.

^a ab hoc B. I. adhuc V. I. A. ^b aevum M. ^c alii Ed. Ven. ^d pop. sac. O. I. ^e Olympo V. I. ^f occurr-
 risque M. ^g dies A. ^h Tethim MSS. qdd.

hoc ex vetere accusativo. fluvius enim non latet,
 sed causae, & origo ejus latere. L. IV, 418.

*Tu, quaecumque mores tam crebros causa measus,
 Ut superi voluere, late.*

Alibi causa latet, sed facta patet.

194 SECRETA PARENTUM PRODERE] Probo le-
 ctionem, quam invenit, & praetulit ex MS. Lo-
 vaniensi *Deorum* N. Heinsius ad Claudian. Lib. I.
 Raptu Prof. VI. 3.

Junonis thalamos audaci prodere cantu.
 quo loco nisi ostenderet proprium verbi *prodere*,
 in arcanis revelandis usum, & imprimis nostro poë-
 tae valde familiarem, motus ego Mistorum aucto-
 ritate scriptissem hic *edere* i. e. vulgare, notum face-
 re: quod neminem latere potest. *edere nomen, or-
 sus* &c. Ovidio saepe. *edere oracula* dicitur Deus.
 Vide Broukh. ad Tibull. L. I, 4, 67.

Haec mihi, quae canerem Tisio, Deus edidit ore.
 Et sane *edere* hic habent duo Pulm. Regius uter-
 que, Voss. prim. cum tribus aliis, Marp. Wittian.
 pro var. lect. & Edd. Ven. Br. Med. Bad. Mic.
 & Hort.

197 COELICOLIS GRATUM REOR] Sunt, qui
 legant *celicolas*, ut sit *per omnes celicolas*: Sed non
 probem, quia celicolis non est opus opere huma-
 no. VERSELL. Ante Badium vulgo tamen *ede-*
batur coelicolas, & sic exaratur in uno Berlm. &
 meis duodecim MSS. in quibus vetustiores sunt.
 In Voss. primo tamen est correctum, in secun-
 do, & ceteris *coelicolis* servatur, quod praefero. *Co-*
licolas si legas, intellige philosophos, non Deos.

199 SIDERIBUS &c.] Physici dicunt, septem
 stellas, quarum nomina dies tenent, contra coe-
 lum niti; quae si non occurrerent, in inmensa
 raperetur, & praecipitaretur tanta vertigine. Qua-
 tuor autem modis retardantur sidera; aut quando
 in altissimis apsidibus currunt, aut quando retro-
 grada sunt, aut quando stationaria, aut quando
 anomala, cum per latitudinem vagantur signiferi.
 Item concitantur tribus modis; aut quando pro-
 pinquant terris, aut quando inpelluntur radio so-
 lis, & celerius currere videntur, aut quando per
 rectam lineam sui circuli currere videntur. SCHO-
 LIAST.

201 TEMPORA DIVIDIT ANNI] Ipse praestem-
 poribus. IDEM. Msc. quatuor *aevi*. sed unum ad
 marg. *anni*. BERSM. *Aevi* habent MSS. Pul-
 manni, & mei plerique, & Edd. Rom. Parm. Be-
 roaldi, Aldi, Col. Steph. aliaeque. Non male. *An-*
ni tamen retinent optimus Pulm. Cod. Voss. pr.
 Marp. Oxon. pr. Amstel. & alii: pro *quae sola* vul-
 go apud Priscian. c. 1763. editur male *quaecumque*.
 De toto autem hoc loco adeantur rursus commen-
 tatores, & Scaligeri prolegomena ad Manilium, &
 Palmerii defensio.

202 RADIISQUE POTENTIBUS ASTRA IRE VE-
 TAT] Solem caeteri planetae venerari videntur ut
 regem, & quum propius accessere, sunt in sta-
 tione, & fiunt retrogradi. Unde sol moderator
 reliquorum dicitur luminum, ut est apud Cicero-
 nem in sexto de Repub. quia ipse cursus eorum
 recursusque moderatur certa definitione. Nam
 spatii certa definitio est, ad quam quum unaquae-
 que

- Sub Jove temperies, & numquam turbidus aër.
 * At fecunda Venus cunctarum semina rerum
 Possidet. immensae Cyllenius arbiter undae^b est.
 210 Hunc ubi pars^c coeli tenuit, qua mixta Leonis
 Sidera sunt Cancro, ^d rapidos qua Sirius ignes
 * Exierit, & varii mutator circulus anni
 Aegoceron, Cancrumque tenet, cui subdita Nili
 Ora latent: ^f quae cum dominus percussit aquarum
 215 Igne superjecto, tunc Nilus fonte soluto
 Exit, ut Oceanus lunaribus incrementis
 Jussus adest; auctusque suos non ante^g coartat,
 Quam nox aestivas à Sole^h receperit horas.

Vana fi.

V A R I A E L E C T I O N E S.

a Ed. Hort. b deest in A. Edd. Rom. Parm. c *ten. c. M.* d *rapido* B. I. e *Exierit* v. B. I. f *quem* B. 3. g *coartat* H. h *retexerit* M.

que erratica stella recedens à sole pervenerit, tanquam ultra prohibeatur accedere, agi retro videtur: & rursus cum certam partem recedendo contigerit, ad directi cursus consueta revocatur: ita solis vis, & potestas motus reliquorum luminum constituta dimensione moderatur. de hoc etiam Vitruv. lib. ix. disputat. SULPIT. Mihi non fit verisimile, vel Ciceronem, vel hunc poetam quicquam, de planetis stationariis, ac retrogradis scisse, ut nostra aetate tradunt astrologi, Georgius Purbachius, & Joannes de Regio monte, duo Germaniae Lumina, quando eo tempore nihil hujusmodi de Epicyclis traditum esset. GLAR.

206 CESSIT] In ipsius est potestatem tradita. SCHOL.

206 FULMINA] Msc. *flumina* (& Reg. ac Voss. m. *flamina* Amst.) mendose. Sequitur enim de Mercurio, eum arbitrum esse fluminum. BERSMANN. Vide L. i, 660. & Barth. ad Claud. L. ii. Stil. 437.

Incertum quid Martis iter.

209 ARBITER] Mercurius iudex & Dominus Nili vel Oceani. SCHOL. Similiter Horat.

*quo non arbiter Hadriae
Major, tollere, seu ponere vult freta.*

210 MIXTA] Eo scilicet tempore, quo Sol in istis est signis, est & Mercurius. Nam simul ambulant difficile in uno signo. SCHOL.

211 RAPIDOS] Voss. prim. Amst. Edd. Rom. Parm. Ald. Steph. Col. Gryph. aliaeque *rabidos*. Vide ad L. vi, 334. *rabidique leonis*.

211 SIRIUS] Septem inundationis Nili causas

ponit (utor libens *Glareani* verbis) è quibus secunda haud dubie vera est, & optimis quibusque authoribus placita. Poetae confutationes nimis debiles sunt. Nam Sole ad Cancri tropicum existente, ad Capricorni circulum hyems est, & Lunae montes, excedentes infimam aëris regionem, facile tum nives concipere possunt. Eae porro, redeunte ad Aequatorem Sole, liquescunt. HOR-TENS.

212 MUTATOR CIRCULUS] Zodiacus. Posito sole in Cancri sidere; necesse est, ut non in Diametro sit. i. in Capricorno. Ideo ergo haec duo signa junxit, quorum unum dies tenet, alterum nox. Tunc dicit, Nilum crescere, cum Stella Mercurii est inter Cancrum, & Leonem. SCHOL. Male per *circulum* quidam aequinoctium ipsum intelligunt; alii Tropicum utrumque, vel Meridianum Tropicos secantem.

214 QUAE CUM DOMINUS PERCUSSIT AQUARUM] Mercurius, qui modo dictus.

Immensae Cyllenius arbiter undae.

Avienus: *Cessit Mercurio locus imbrifer.* GROT.

215 FONTE SOLUTO] Vide autem & Herodotum libr. ii. Solinum cap. 34. & Strabonem libro ultimo, qui, *οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι*, inquit, *κοινὰς τὴν πλῆξιν. εἰ δ' ὕστερον αὐτόπται γενέσθαι, ἦσαν τοὶ ὑπὸ ὀμβρῶν θειοῦ πληγόμενοι τοὶ Νεῖλον, τῆς Αἰθιοπίας τῆς αἰῶν πληζόμενης καὶ μέλει αἰ τοῖς ἰχθύσις ὄρεται* &c. MICYLL.

217 JUSSUS] Msc. *jussus* hoc est; iussa magnitudine, non inepte. BERSM. *Jussus* placuit etiam Modio Novant. LL. Ep. cxi. Eo sensu ut non magis

- Vana fides^a veterum, Nilo, ^b quod^c crescat in arva,
 220 Aethiopum prodesse nives. non Arctos in illis
^d Montibus, aut Boreas. ^e testis^f tibi sole perusti
 Ipse^g color populi, ^h calidique vaporibus Austri.
 Adde, quod omne caput fluvii, quodcumque soluta
 Praecipitat glacies, ingresso vere, tumescit
 225 Prima tabe nivis: Nilusⁱ neque suscitatur undas
 Ante Canis radios, ^k nec ripis adligat^l amnem
 Ante parem^m nocti Libraⁿ sub iudice Phoebum.
 Inde etiam leges aliarum nescit aquarum:
^o Nec tumet hibernus, cum, longe sole remoto,
 230 Officiis caret unda suis: dare^o iussus iniquo

Tempe-

VARIAE LECTIOES.

^a veterum est B.1. ^b quo Ed. Grot. &c. ^c crescit V.1. ^d montibus V.1. Finibus Ed. Ven. ^e testes B.1. ^f sibi V.V. L.L. Steph. V. 3. H. M. O. pr. a m. pr. mihi P.1. non male. ^g calor R.1. ^h calidisque P.1. Marp. ⁱ nec B.1. non V.1. ^k neque B.1. non Marp. ^l amnes H. ^m noctis R. pr. V. tert. Buh. a m. pr. ⁿ non V.1. ^o visus V.1. & al. V. Drak. ad Sil. xiii, 372.

magis, quam Luna, crescat Oceanus. Sed hoc non vult Poëta, qui dicit, Mercurii ignem, sive sidus eo tempore tantam habere potentiam in ora Nili, quantam Luna in Oceanum, qui ejus incrementis ita jubentibus crescit. V. vs. 230.

217 AUCTUSQUE &c.] Nisi cum ventum fuerit ad viii. Kal. Octobr. cum aequinoctium autumnale est. SCHOL. Msc. *actusque*, vitiose: *Auctus* dicit incrementa. Ita Lucret.

His natura suis refrenat viribus auctum.

q. d. Non ante revertitur Nilus intra alveum. BERSM. Unus, & alter ex me habet quoque perperam *actusque*. Vide ad L. ix, 797.

disenti corporis auctum.

Plinius Lib. iv. Epist. 30. *Lacus ter in die statis auctibus, ac diminutionibus crescit, destrescitque.* Seneca L. iv. N. Q. c. 2. *Auctum fluminis sentimus.*

219 QUO CRESCAT IN ARVA] MS. habent, *quae*. vulgati, *quod*. Veteres autem, quos dicit, sunt Anaxagoras, & Euripides. GROT. Ed. pr. Haec media lectio inter vulgatam, habentem *quod*, & manuscriptam, habentem, *quae*. Veteres autem, quos hic dicit, sunt Anaxagoras, & Anaxagorae discipulus Euripides Archelao tragoedia. Haec sententia nihil verius, si modo pro nivibus ponas imbres Aethiopiae. Caetera ingeniorum non inelegantium festiva commenta, de quibus videri possunt Herodotus, Strabo, Diodorus Siculus, Plutarchus, Liber incerti scriptoris de Nilo. IDEM. Ed. terr. Bersmannus scilicet ex uno Codice pro-

tulit *quae*. atque ita Ed. Veneta. Ceteri omnes, quosque ego inspexi, retinent *quod*. De Regiis, Oxon. uno, & Marpurg. nihil certi statuo, ut quos ipse non vidi. Revocavi *quod*, donec *quo* ex MSS. probetur. *Quod* hic aliquo modo valet *ut* vel potius *cur*. Ut in illo Phaed. F. 32. *non est, quod timeas.* & similibus passim apud Terentium, & alios.

221 NON ARCTOS &c.] Argumentum sumit, de Aethiopia non venire in Nilum nives, quia illic semper calidus aer sit, nec nives admittat, ut quod de colore Aethiopum hominum comprobatur, semper eos calore solis torreret. SCHOL.

225 TABE NIVIS] Voss. quart. & sec. a m. prima cum Regio uno, Hulst. Oxon. & Edd. Aldi, Col. Steph. Pulm. habent *tabe*, perperam. Non de lapsu nivis, sed de dissolutione agi debet. Idem mendum obsidet Mistos Livii Codd. L. xxi, 36. *fluentemque tatem liquescentis nivis*: ubi omnino consule Gronovium. Adde Drakenb. ad Silium L. viii, 21.

225 NILUS] Adeoque vere non crescit de nivibus, quae semper primo sole solvuntur. SCHOLIAST.

226 ANTE PAREM] Ante aequinoctium autumnale, i. e. ante diem viii. Kal. Octob. IDEM. Observa ter idem de Nili decreascentis tempore repeti ab auctore vs. 218. hic, & vs. 236. Satis inepte. Sed excusari potest auctor, quod loquentem inducat garrulum senem.

230 OFFICIIS] Hoc est. Cum extra alveum egredi-

G 3 B 3 3

di-

Temperiem coelo, medijs aestatibus exit,
 Sub torrente plaga: ^a neu ^b terras dissipet ignis,
 Nilus adest mundo, contraque incensa Leonis
 Ora tumet: Cancroque suam torrente Syenen,
 235 Inploratus ^c adest: nec campos liberat undis,
 Donec in autumnum ^d declinet Phoebus, & umbras
 Extendat Meroë. quis causas reddere possit?
^e Sic jussit Natura ^f parens ^g discurrere Nilum:
 Sic opus est mundo. Zephyros ^h quoque vana vetustas

240 His

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a vulgo ne. ^b terram A. ^c adit B. I. Buh. ^d Phoeb. dec. P. 2. R. pr. V. I. Marp. ^e cum H. ^f potens B. I. ^g vulgo decurrere. ^h non A. quos B. I.

ditur, & vagatur, cursus sui dimittit officia. SCHOLIAST. Fluxu, quia glacie congelatur. BERSMANN. Officium Nili est arva irrigare. hoc autem praestare non potest, nisi à Sole excutatur. ideo hyeme se ripis tenet. GROTIUS. Recte, cum Omnibono, & Hortensio. Alii minus bene haec capiunt. Pro caret vir doctus aliquis conjicit scribendum caret i. e. officio suo prospicit, aquas suas continet, ut subueiant aestate.

231 EXIT. SUB TORRENTE PLAGA, NE] Sub torrente plaga potest contrahi cum superioribus: ut sit: Unda exit medijs aestatibus sub torrente plaga, & cum sequentibus hoc ordine Nilus &c. ASCENSUS. Verissime, ut distinguunt quoque MSS. & veteres Edd. Pro ne autem insuper scripsi neu: uti habent MSS. tantum non omnes, & Edd. Sulpitio priores. Sic praeter alia loca Lib. VIII, 498.

- neu te sceptris privaveris kospes,
 Pignora sunt propiora tibi.

234 SUAM] Ut ait alibi umbras numquam flellente Syene. Hic enim sol semper in medio est. SCHOL.

237 EXTENDAT MEROË] Aestate enim umbrae ei intra corpus sunt; paulatim vero tenduntur in latus, cum jam tempus autumnus est. IDEM. In Reg. primo, Voss. pr. sec. Oxon. pr. & meo est Meroës. Non male, sed mutatione non est opus. Meroë ipsa dicitur extendere umbras, ut Syene dicitur flellere L. II, 587. Immo librarii illi Meroës potius videntur declinasse in nominativo. Meroës enim habent multi Codd. quoque vs. 303. Dein ex MSS. fere omnibus, & Edd. reposui possit. pro quo Grotius ex uno, vel altero MS. recentiore dederat possit.

238 DISCURRERE] Grotius, & jam ante Badius & Parisiens. ediderunt decurrere. quomodo exara-

tum est in uno Pulm. & duobus Bersm. & quatuor meis recentioribus. Reliqui scripti, & ed. ti habent discurrere i. divagari per campos, & inundare. Recte. paulo post,

Commeat hac penitus tacitis discursibus unda.

Vide ad L. VIII, 224. Virg. Georg. IV, 292.

- - - septem discurret in ora.

239 MUNDO] Al. opus est Nilo in vetusto Cod. HORTENS.

239 ZEPHYROS] Haec est prima de Nili incremento apud Herodotum causa: sed de Etesis, non de Zephyris. Ideo autem reprehensa Herodoto, quod multis aliis Africae fluminibus idem, quod Nilo accidere, debuerit. Si quidem Etesiae iis non minus contrarii feruntur, atque Nilo. Unde hic poeta fortassis id veritus, non contrarium ventum, sed à latere flantem ponit: adducto mox de nubibus figmento, nihil magis de Zephyro, quam de quibuscumque aliis ventis verificando. GLAREAN. Zephyrosi. Etesias. GROTIUS.

240 STATA TEMPORA] i. e. Statuta. Qui certo tempore flant. Declinavit autem hujus status. SCHOL.

241 IN AËRA] Ita exhibent Regius uterque, Voss. prim. tert. Buhcr. Bersm. unus, & MS. Cantab. cum Edd. Sulpit. Bad. Mic. Hortens. aliisque, verissime: non aëre. In aliquem potestatem habere vulgaris est locutio. Dein pro depellunt Regius pr. Voss. prim. & MS. Cantab. pellunt tot. Marpurg. tot pellunt Voss. tert. pellunt pellunt tot unice rectum est: cum tot casu quodam exciderat, depellunt inde formarunt.

241 LONGA POTESTAS] Longa, non diutina. Certo enim tempore vel incipiunt flare, vel desinunt. SCHOL.

- 240 His ^a adscripsit aquis, quorum stata tempora flatus,
Continuique dies, & in ^b aëra ^c longa potestas:
Vel quod ab occiduo ^d pellunt tot nubila coelo
Trans Noton, & fluvio cogunt ^e incumbere nimbos:
Vel quod aquas ^f toties rumpentis litora Nili
245 ^g Assiduo feriunt, coguntque resistere ^h flatu.
Ille morâ cursus, ⁱ adversique ^k obijce ^l ponti
Aestuat in campos. sunt, qui spiramina terris
Esse ^m putent, magnosque cavae compagis hiatus.

^a Commeat

VARIAE LECTIOES.

^a adscribit B. 1. M. ^b vulgo aëre. mare V. 1. ^c magna B. 1. ^d depellunt vulgo. deducunt Hort. m. ^e imponere Ed. Br. Med. incurrere Marp. ^f quetiens O. pr. a m. pr. ^g vulgo assidue. ^h vulgo fluctus, fluctu, flatus. ⁱ aversique W. V. 1. ^k obice MSS. multi, & Edd. qdd. V. Pier. ad Virg. x. Aen. 377. ^l mundi B. 1. ^m putant B. 1. R. 1. O. 1. Marp. A. M. Hort. m.

242 VEL QUOD AB OCC.] Democriti placitum. GROT.

244 VEL QUOD AQUAS] Thaletis. IDEM.

244 RUMPENTES] *Rumpentis* Msc. non male. Sed ad marg. reponit *rumpentes*. Intelligit autem aquas Nili, septem ostiis in mare exeuntis. BERSMANN. *Rumpentis* ediderunt jam Rom. Parm. Brix. Mediol. & Grotius: & agnoscunt nonnulli ex MSS. meis. plurimi tamen, & verustiores retinent *rumpentes*. praeferam tamen *rumpentis*. quo clarius aquae Nili, non maris, ut quibusdam videtur, intelligantur.

245 ASSIDUUS] *Assiduo* Msc. duo probe. BERSMANN.

245 RESISTERE FLUCTUS] Msc. *flatu* & adscribit etiam *fluctus*; sed illud verius. IDEM. *Flatus*. *Flatu* MS. P. GROT. Primo pro *assidue* legas *assiduo* in MSS. quatuor Pulm. duodecim meis, ac Edd. Rom. Ven. Sulp. Bad. Mic. & Hortens. qui adverbialiter sumunt. Dein *fluctus*, vel *fluctu* habent Editi omnes ante Grotium, & MSS. multi. Verum tamen *flatu* discrete exhibent Regius uterque, Oxon. prim. Marp. Amstel. & Voss. pr. ac sec. cum Buher. pro var. lect. quomodo rescribi placuit etiam Modio Novant. L. L. Ep. c. 11. Zephyri, sive Etesiae cogunt aquas Nili resistere *assiduo suo flatu*. Eodem tere modo loquitur Mela Lib. 1. c. 9. *Etesiae venienti obvii adverso spiritu cursum descendens impediunt*. Plin. L. 14. Epist. 30. *An ut flumina, quae in mare deferuntur, adversantibus ventis, obviaque aestu retorquentur* &c. quibus locis omnes hic dictae causae marini aestus, & inundationis fluviorum recententur.

247 SUNT, Q. SPIRAMINA &c.] Mirum est, quenquam hominum autum primum talia singe-

re. Homerus, opinor, non fuit primus. Atqui haud scio, num aliquibus data sit haec commentandi occasio ex Genes. 2. cap. ubi quatuor flumina ex Paradiso profluere commemorantur, Ganges, Nilus, Tigris, Euphrates. Quod & Baptista Mantuanus sanctissimus, & eruditissimus poeta in Parthenice Catha. lib. 111. prosequitur. Geographica certe ratio eam descriptionem absque interpretamento non suscipit. Quid de Paradiso pulci senserint Theologi, non omnino exploratum habemus. maxime de loco, aliis ad allegoriam rem trahentibus. Tandem sub Augustino, ac longe post sub Beda coepit id certius definiri, at ita, ut de Moseos scriptura multi scrupuli relinquerentur. Ideoque quidam fuerunt, qui existimarunt Asiam, Europam, & Africam; hoc est, terrae habitabilis faciem olim fuisse Paradisum, ea hercle voluptate, qua describitur à Mose. Sed postquam peccatum Adae generis humani lapsum induxit, omnia ea velut evanuisse, mutata omnia in deterius ad Adae meritum, ut ille nihil prorsus viderat, quae antea habuerat notissima. Verum & haec Theologis relinquenda. Porro quod quarto hinc est versu. *Medium revocata sub axem*. Id est, sub Aequatorem, aut Torridam zonam, ubi sunt Nili fontes. Rarum etiam illud est, quod septimo inde versu poeta ait, *Aequoreosque sales*, pro, condimento scilicet. GLAREAN. V. Briosii Epist. p. 146. BROUKHUS.

247 SUNT QUI SP. TER. ESSE PUT.] Msc. omis- sis octo versibus, qui in aliis leguntur Codicibus, & libris. BERSM.

250 AB ARCTO] A septentrione ad Austrum reducta. SCHOL. Ita ferme tradebant Memphi-

Gg gg g 2

tici

- Commeat^b hac^c penitus tacitis discursibus unda,
 250 Frigore ab Arctōo medium revocata sub axem,
 Cum Phoebus pressit Meroën, tellusque perusta
 Illuc duxit aquas; trahitur Gangesque, Padusque,
^d Per tacitum mundi: tunc omnia flumina Nilus
 Uno fonte^e vomens non uno gurgite^f perfert.
 255 Rumor, ab Oceano, qui terras adligat omnes,
^g Exundante procul violentum erumpere Nilum,
^h Aequoreosqueⁱ sales longo mitescere tractu.
 Nec non Oceano pasci Phoebumque^k polumque,
 Credimus: hunc,^l calidi tetigit cum brachia Cancri,
 260 Sol rapit, atque undae plus, quam quod^m digeratⁿ aër,
 Tollitur. ^o hoc noctes referunt, Niloque^p refundunt.
 Ast ego, (si tantam jus est mihi solvere litem,)
 Quasdam, Caesar, aquas post mundi^q fera peracti
 Secula, ^r concussis terrarum erumpere venis,

265 Non

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a commoveat p. R. pr. V. tert. quomeat O. pr. R. sec. ^b hic B. 1. M. ac V 2. W. Ed. Par. & R. 1. ^c tac. pen. W. tantis V. 1. ^d in B. 1. ^e movens R. 1. Ed. Ven. ^f profert B. 1. Edd. Rom. Parm. praefert O. 1. ^g exundante V. 1. ^h aequorea/que V. 1. H. aequoreus/que R. pr. que deest in Ven. ⁱ hiles V. 1. ^k polos/que B. 1. V. sec. H. M. ^l tet. cal. V. 1. ^m digerit M. A. O. 1. ⁿ degerit B. 1. ^o aether A. ^p hunc B. 1. ^q pro- fundans V. sec. ^r sacra A. ^s ab occultis O. 1.

tici Sacerdotes. GROT. Ed. pr. Quos secutus
 Diogenes Apolloniates. IDEM. Ed. tert.

252 AQUAS] Ennius haec de Nilo ait; quod
 per aestatem sol ab inferioribus aquam supra re-
 vocet, & hinc eo tempore Nilus increseat. Per
 tacitum mundi i. per cavernas latentes. SCHOL.

257 AEQUOREOSQUE &c.] Ne in praescriptio-
 nem veniret, quod cum Oceani aqua salsa sit,
 dulcis est Nili, dicit longitudine sui saporem mi-
 tescere. IDEM.

259 HUNC, CALIDI &c.] Herodoti sententia.
 GROT.

261 SI JUS EST] Locus hic offendit temere a-
 ctum aliquando ab Editoribus, qui omnes usque
 ad Grotium exhibent *fas est*, cum MSS. constan-
 ter praeter Regium rec. scribant *jus*: quare sine
 haesitatione jam ita quoque rescribo Lib. 1, 360.

Si licet, & jus est veras exprimere voces.

Vulgo *fas*.

263 QUASDAM] Hoc dicit. Post diluvium ali-
 quas aquas passim erumpere coepisse, aliquas cum
 ipso orbe natas: unde sit, ut Nilus augeatur ex
 illis, quae passim erumpunt. SCHOL.

266 CUM TOTO] Cum summa omnium rerum
 i. cum universi orbis semine. SCHOL. Bene
 etiam reliqui interpretes *totum* exponunt univer-
 sum, sive rerum universitatem. Graece ὅλον qua-
 re perperam omnino Micyll. in Ed. Francof. &
 inde Hortens. exhibuit *cum mundo*. Vide ad Me-
 lam Lib. 1. c. 1. *Omne igitur hoc &c. hoc gehael*
al.

272 QUOS MEMPHIS ADORAT] Ita optime Gro-
 tius excudendum curavit: cum vulgo legeretur
quem, etiam in plerisque MSS. Meliores, ut Voss.
 pr. tert. Regii, alique cum uno Berlm. exhibent
quos. Non enim Alexandrum modo, sed & ce-
 teros reges, ut Deos colebant Aegyptii, quod ab-
 unde satis docuit Ez. Spanhemius in dissertat. V.
 de Numm. praest. p. 406. &c. Ed. pr.

277 CURRUS REGUM c.] Hujus autem rei
 etiam Zetzes in historiis meminit, Chiliade tertia
 cap. 69. Nisi quod non Aegypti, sed Assyriorum
 regem vocat, his verbis: ὁ Ἀσσυρίων Βασιλεὺς ὁ
 Σίναρις ἱκνῶν, καὶ διὰ τὸ Διόδωρον Σισυροῖς τῆς
 Ἀλφειοῦ. Τῶν Ἀσσυρίων μεταρχῶν ἔχει τῆς γῆς Ἀπά-
 ρης, ζυγίοντι ἰν τῇ ἀρχῇ τῆς τῆς Βασι-
 λίας,

- 265 Non id agente Deo; ^b quasdam compage ^c sub ipsa
Cum toto coepisse, reor, quas ille creator,
Atque opifex rerum certo sub jure coërcet.
Quae tibi noscendi Nilum, Romane, cupido ^d est;
^e Et Phariis, Persisque fuit, ^f Macetumque tyrannis:
270 Nullaque non aetas voluit conferre futuris
Notitiam: sed vincit adhuc natura ^g latendi.
Summus Alexander regum, quos Memphis adorat,
Invidit Nilo, misitque per ultima terrae
Aethiopum ^h lectos: illos rubicunda perusti
275 Zona poli tenuit; Nilum vidēre ⁱ calentem.
Venit ad ^k occasum, ^l mundique extrema ^m Sesostris,
Et Pharios ⁿ currus regum cervicibus egit:
Ante tamen vestros ^o amnes, Rhodanumque, Padumque,
Quam Nilum de fonte bibit. vesanus ^p in ortus
280 Cambyfes ^q longi populos pervēnit ad aevi,

Defectusque

VARIAE LECTIOES.

^a ad agente R. pr. ita ag. V. sec. pro var. lect. ^b quondam Hort. m. ^c soluta Marp. pro var. lect. ^d deest in A. M. ^e haec O. 1. Edd. ante Grot. pleraeque. ^f Macedumque Edd. & MSS qdd. ^g latens O. pr. ^h populos O. pr. a m. pr. ⁱ carentem B. 1. V. Schol. ad L. 111, 233. ^k occasus B. 2. V. 3. Buh. W. H. ^l terrae mundique V. sec. ^m Sesostris W. V. tert. Sesostris Ed. Ven. Sequestris R. 1. Sorastis A. & aliter alii. Sesostris recte V. ad Just. 1, 1. Val. Flacc. v, 419. ⁿ cursus al. ^o amens Edd. Rom. Parm. ^p ad B. 1. ^q pop. l. V. 1.

λίας, καὶ ὑπ' αὐτῶν εὐρέμιν, ὥστε ὑπ' ἱππῶν ἄλλοι. Meminit autem & Josephus rerum a Sesostris gestarum, eundemque Sufachum vocat, libro octavo Antiquitat. Judaic. cap. 10. MICYLL.

280 CAMBYSES] Rex Persarum Cyri filius, qui motae fuit mentis. Ideo Vesanus dicitur. SCHOLIAST. Cambyfes (inquit Sulpitius) qui pater Darii regis Persarum fuit. Si hoc Sulpitius scripsit, & non potius alius commentario ejus assuit, quo authore hoc doceat, scire velim, cum Cambyfes absque prole perierit. Quo mortuo Magi regnum invaserunt. Nota est apud Herodotum historia. Caeterum poeta hic populos longi aevi περιφρασεως, dixit, quos Graeci composita voce μακροβίους vocant. Sulpitius id de Cynis in India, ac iis, qui habitant, in insulis fortunatis, intelligit, perperam meo quidem judicio. De Macrobiis apud Herodotum lib. 111. notior est historia, quam ut de ea dubitarit Sulpitius, siquidem ei in mentem venisset. GLAREAN.

280 LONGI POPULOS P. AD AEVI] In orientem,

ubi homines diu vivunt. SCHOL. Longi aevi populos vocat Aethiopus μακροβίους, ut recte exponit Oribonius. Ad eos enim Legatos miserat Cambyfes speculandi gratia, cum pariter Carthaginensibus, Ammoniis, & Aethiopibus inferre bellum pararet. Ita enim inquit Herodotus libro tertio: Μὲν δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐβουλεύσατο τριφασίας στρατηγίας, ἐπὶ γὰρ Καρχηδονίους, καὶ ἐπὶ Ἀμμωνίους, καὶ ἐπὶ τὰς Μακροβίους Αἰθίοπας &c. MICYLL.

281 CAEDE SUORUM] Hoc quoque ex Herodoto transumptum, qui eodem lib. supra citato, de expeditione contra Aethiopus loquens, οἱ δὲ στρατιῶται, inquit, ἴως μὲν τι ἔχει ἐκ τῆς γῆς λαμβάνουσιν, ποιηφάγοντες διίξουσιν. ἱππῶν δὲ ἰς τὴν ψάμμεν ἀπίκουτο, θανάτῳ ἔργον αὐτοῖς τοῖς ἐργασματο. Εξ δὲ καὶ γὰρ ἰσθμῶν αὐτοῖς ἀπικλησάμεντες, κατὰ φάγον. πυθόμενοι δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης, θάνατος τῶν ἀπικλοφάγων, ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ Αἰθίοπας εἶλεν, ἐπὶ τὴν ἱππομένην. MICYLL.

282 NON FABULA] Ut, ubi esset origo Nili, Gg 88 8 3 vel

- Defectusque epulis, & pastus caede suorum,
 Ignoto a te, Nile, redit. non fabula mendax
 Aula loqui de fonte tuo est; ubicumque videris,
 Quaereris; & nulli contingit gloria genti,
 285 Ut Nilo sit b laeta suo. tua flumina c prodam,
 Qua Deus undarum celator, Nile, tuarum
 Te mihi nosse dedit. medio d confurgis e ab axe,
 Ausus in ardentem ripas adtollere Cancrum;
 In Borean is rectus aquis, mediumque Booten;
 290 Cursus in f occasus flexu torquetur, & g ortus,
 Nunc Arabum populis, Libycis nunc aequus harenis:
 Teque vident primi, quaerunt tamen hi quoque, Seres,
 Aethiopumque feris alieno gurgite campos:
 h Et, te terrarum, nescit, cui i debeat, orbis.

295 Ar-

V A R I A E L E C T I O N E S.

a Nilo redit A. b al. nota V. sec. c perdam H. d cum surg. B 2. Marp. M. e abesse O. 1. f occasum vulgo. g ortum R. 2. h Et hic suprasc. hic & Voss. sec. i praebeas W. a m. pr. debuit V. 1.

vel falsa fabula, non quaereret. SCHOL.

284 NULLI GENTI] Nam cum ignoratur fons ejus, apud quos sit, fluvius pene nullus est is. IDEM.

285 SUO] Ut jactet se habere fontem Nili. IDEM.

289 QUAE DEUS] Qua Msc. recte pro quatenus. BERSM. Bene hanc restituit lectionem Grotius, ut jam ante quoque monuerat esse scribendum Modius Novant. LL. Ep. c. 11. qua est in Edd. omnibus ante Gryph. & MSS. meis octo, ac Voss. primo pro var. lect. Reg. pr. quem. tres Codd. quam, ut itidem qua corruptum fuit supra vl. 84. ubi vide.

290 CURSUS IN OCCASUM FLEXUS] Msc. tria occasus. flexu Msc. duo. BERSM. In occasum flexu scribe aut occasus cum MS. R. A. & T. aut Ortum cum MS. P. GROT. Occasus habent Steph. variae LL. quatuor Pulm. & mei duodecim cum Ed. Ven. ut rescripsi, & saepius monui. Flexu, ut primus, quod sciam, exhibuit Grotius, confirmant quoque variae lect. Steph. tres Pulm. Voss. pr. quart. Reg. uterque, & quinque alii. Ceteri flexus adjective. sed vide ad L. ix, 415. Verum nec sic locum puto sanum. pro torquetur in Regio primo est torquer. Oxon. unus habet in ortus. Unde unice arbitror; à Lucani esse manu.

Cursus in occasus, flexu torqueris in ortus.

Clarissimo certe sensu.

292 SERES] Vix dici potest, quam hic locus

torqueat lectorem, de quo in omneis opiniones versare licebit fortasse, ut Liviano utar verbo. Sed quod rem ipsam facile expediat, haud scio, quid merito dici aut queat, aut debeat. Scio plerisque videri hoc loco Scythas intelligi, qui sint juxta Taurum montem, unde amnes Indici labuntur, in Ortum, ac Septentrionem protenti. Sunt, qui eosdem Seres Indos, aut vicinos notari putent: cum per Aethiopas, Indi quoque intelligantur, ut paulo ante diximus. Potest etiam fieri, ut vocabulum sit corruptum, id quod saepe evenire solet. Quid vero ejus in locum sit substituendum, vix equidem pronunciaverim. Argutulus etiam aliquis fortasse diceret, Seri legendum, ut comparetur ad, Primi. quod praecedit. Apud veteres, Torridae Zonae oppido obscura fuit cognitio; nec minus Orientalis tractus. Quod ex Ptolemaei descriptione videre licet, qui exillimavit Oceanum illum Indicum terra inclusum. Unde nata profecto videtur ista Aethiopum Serum, & Indorum confusio. Quid igitur mirum, si à Seribus ac Indis Nili originem aliqui deduxerunt, cum multi contraria coeli regione ab Atlante delabi Nilum crediderunt, ut videre est apud Plin. GLAREAN. Pro gente Aethiopica sumsit auctor Seres, cum aliis; ut doctissime ostendit Palmerius in Apologia contra Scaligerum. Non autem capio, quid velit If. Vossius; cum ex hoc loco probare conatur, à Lucano Nilum dici in Arctois oriri partibus. Vide virum doctiss. ad Melam L. 1. c. 8.

- 295 Arcanum natura caput non prodidit ulli,
 * Nec licuit populis parvum te, Nile, videre,
 b Amovitque c sinus, & gentes maluit ortus
 Mirari, quam nosse, tuos. consurgere in ipsis
 Jus d tibi solstitiis, aliena e crescere bruma,
 300 Atque hiemes adferre tuas: solique vagari
 f Concessum per utrosque polos. hic quaeritur ortus,
 Illic finis aquae. g late tibi gurgite rupto
 Ambitur nigris h Meroë fecunda colonis,
 Lacta comis ebeni: quae, quamvis arbore multa
 305 Frondeat, aestatem nulla sibi mitigat umbra:
 Linea tam i rectum mundi ferit illa Leonem.
 Inde plagas Phoebi, damnum non passus aquarum,
 Praeveheris, sterilesque diu k metiris harenas,

Nunc

VARIAE LECTIOES.

a Versus hic legitur modo in Marp. V. text. b *Admovitque* V. 2. A. *Amovitque* R. pr. V. text. c al. *si-*
tus V. sec. d *est* Ox. 1. A. m. pr. e *et* Ox. 1. A. f *conce* est B. 2. V. 2. O. 2. Marp. M. g *tibi late*
 B. 1. *late* tibi R. pr. Buh. *late* t. Ed. Ven. h *Meroes* VV. LL. Steph. V. pr. sec. R. pr. W. M. i *tale* R. 1.
 recti M. k *metaris* VV. LL. Steph.

293 FERIS CAMPOS] Sic L. IV, 405. * *ferit unda*
Salonas, ubi vide. Hic autem in Voss. tertio est *te-*
ris, ultima producta ob caesuram; quod idem so-

radensque Salerni
 Culta Siler.

294 DEBEAT] Cui terrae adtribuat fontem tuum.
 SCHOL.

299 SOLSTITIIS] VIII. Kal. Jul. diem dicit. I-
 DEM.

299 ALIENA] Tunc scilicet crescere, cum bru-
 ma non est. IDEM.

300 HIEMES ADFERRE TUAS] Mscr. duo *effe-*
re. Aquas effundere in ipsa aestate, quae tua est
 hiems à te allata. BERSM. *Efferre* est etiam in
 uno Pulm. & Ox. pr. Cod. & Edd. Rom. Parm.
 Sulp. Bad. Par. Mic. & Hortens. quod probat non
 inmerito, ubi, quid sint *Nili hiemes*, eleganter ex-
 ponit J. F. Gronov. L. IV. Obs. c. 5. Lib. VI, 474.

Nilum non extulit aestas.

Perferre unus Pulm. Oxon. pr. a m. sec. Regio u-
 troque, & Marp. *Obserra* Edd. Veneta, Brix. &
 Mediol. non inepte: ut tamquam donum Nili
 consideret inundationem; quare invocare eum so-
 lebant Aegyptii. Hinc vL 235. *Inploratus adest. A-*
liena bruma, ut *alienis mensibus*, apud Virgil. 11.
 Georg. 150. ubi consule Cerdam.

301 HIC] Ortus in Austro, occasus in Septem-
 trione. SCHOL.

302 GURGITE RUPTO] *Rapta* Msc. duo (Edd.
 Rom. Parm. Br. Med.) male. Diviso, seu dividuo,
 ut Ovid. BERSM.

305 AESTATEM NULLA SIBI MITIGAT UMBRA]
 Ibi enim semper super eam Sol est; unde um-
 bram habere non posset. SCHOL. Elegans lectio,
 quam tamen corrumpere quidam librarii, quos ne
 temere audias, cave; in Wittiano enim, & Vof-
 siano tertio scribitur.

Aestate nullas sibi vindicat umbras.

Vindicat etiam pro *mitigat* habet unus Pulm. Cod.
 & Regius prim. a m. pr. *summovet* Marpurg. Si
 placeret *vindicat umbras*, mallet *aestatem* sume-
 re pro in-aestate, per aestatem, quam & hic pro-
 ductum censere. Sed tanti non sint librariorum
 somnia.

306 FERIT ILLA LEONEM] Signa Leonis, sub
 quo Meroë est constituta. SCHOL. Praeferam,
 quod Salmasio placuit *ferit illa*. GROT. Ed. tert.
 Vid. Plin. Exercit. p. 300. ubi late de hoc vertu
 agit. Necessario videtur *ferit* legendum: licet mi-
 ra pertinacia MSS. retineant *ferit*. per Hypalla-
 gen.

307 INDE PLAGAS] Ita correximus ex tribus
 Mss: cum antea (in Gryph. & Freilonii Lugd.
 Edit.) *in plagas* repugnante metro. BERSM. *In*
pla-

- Nunc omnes unum vires conlectus in amnem;
 310 Nunc vagus, & ^a spargens facilem ^b tibi cedere ripam,
 Rursus multifidas revocat piger alveus undas,
^c Qua dirimunt Arabum populis Aegyptia rura
 Regni claustra ^d Philae. mox te deserta secantem,
 [Qua dirimunt nostrum rubro commercia Pontum,]
 315 Mollis lapsus ^e agit. quis te tam lene fluentem,
 Moturum tantas violenti ^f gurgitis iras,

Nile,

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a surgens M. ^b sibi P. i. Ox. pr. a. m. sec. ^c quo O. i. ^d Philae & Phylae MSS. qdd. ^e agit W. ^f sur-
 binis VV. LL. Steph.

plazas inepte revocavit Maittaire.

308 PRAEVEHERIS] Msc. duo *proveberis*; sed nos retinuimus *praeveber*. ex tertio Msc. & libris aliquot. BERSM. *Proveberis* est in Wittiano, Regio uno, Oxon. pr. a. m. pr. & meo, ac Edd. Rom. Parm. Sulp. Bad. Aldi, Steph. aliisque perperam. Vide ad L. ix, 1003.

- - - *Asiamque potentem*
Praevehitur.

312 DIRIMUNT ARABUM POPULIS AEGYPTIA RURA &c.] *Populos* Msc. vitiose. BERSM. Nilominus *populos* exhibent praestantissimi Codices Vossiani quatuor, Regius prim. Buher. Wittian. *populos* & meus. Forsan hoc modo scribendum, licet non adfirmem,

Qua dirimunt Arabum populos, Aegyptia rura,
Regni claustra, Philae.

Ut sit. *Philae* (sic enim scribendum, non *Pylae*, seu *Πύλαι*, claustra, ut est in Ed. prima; nec *Φύλας*. Vide ad Plin. L. v, 9. Holsten. ad Stephan.) *rura Aegyptia*, per adpositionem, *dirimunt populos Arabum*. An potius scribendum *populo*, neglecta Synalaepha? Hunc autem locum ex Senecae Naturalibus Quaestionibus esse desumptum, docet jam Salmasius Plin. Exercit. p. 298. Notandum vero hic quoque, Propertium produxisse primam in *Philis*, si vera quidem est magni Scaligeri emendatio, de qua quidem dubito, Lib. iv, 8, 39.

Nilotes tibicen erat, crotalistris Philis.

quod recepit Broukhus. ante fuit *Phyllis*.

313 PHILAE] Urbs prima Aegypti, Aethiopiae contermina. Apud quam diu tractis bellis Aethiopes, & Aegyptii arma posuerunt in amicitiam revertentes, unde civitas *ἐκ τῆς Φιλίης* hoc nomen accepit. SCHOL. *Phylae*. Sive *Pylae* sunt urbs inter Aethiopes, & Aegyptios, interpretanturque portae inter utrosque, & ideo dixit, *claustra*. SUL-

PIT. Strabo lib. xvii. *Supra cataraften sunt Philae communis Aethiopum & Aegyptiorum habitatio*. Stephanus singulariter *philam* scribit, quam Aegypti dicit insulam item & in Macedonia civitatem, citatque Herodotum, in quarto; ubi tunc non *Φίλας* sed *Φάλας* scribitur, quam dicit ab Lacedemoniis habitari. Ab urbe autem inquit Stephanus. *Philae* ab insula *Philae* sunt vocati. de qua insula meminit Seneca de Nilo loquens libro iv. naturalium quaestionum, & Plinius libro v. cap. 9. Non igitur hoc loco legeretur *Phyli* aut *Pylae* ut voluit Sulpitius, fortasse Pliniano exemplo inductus. in quo ante Hermolai Bar. castigationem *Pylae* legabatur. VERSELL. Strabo, *Ἐδὲ κατὰ τὴν μὴ ἐκείνην τὰς φύλας αἰεὶ συμβαίνει κοινὴ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ Αἰγυπτίαν κατοικουμένην, ὥστε καὶ τὴν Ἐλεφαντίνην, καὶ τὴν μίγνυν* &c. Quidam tamen *Philas*, per *I*, scribant, quo pacto & in vulgatis Plinii editionibus habetur. MICYLL. Sumtum ex Senecae libro de situ, & sacris Aegyptiorum, unde haud dubie & alia multa huc transtulit Lucanus. Locum Senecae de Philis apud Servium ad vi. Aeneidos 154. Vide eundem Senecam Naturalium quaestionum lib. iv. cap. 2. ubi itidem Philarum mentio, multaque alia ad illustranda, quae de Nilo Lucanus dixit, pertinentia. GROT. Ed. 1651.

314 QUA DIRIMUNT NOSTRUM RUBRO COMMERCIA PONTUM] Ingenue fateor, me haec non intelligere. *Commercium dirimunt Aegyptium mare a mari rubro*. Dicendum potius fuerat *junxerunt*, vel quid simile. Per commercia enim maria, & regiones à se disjunctae sibi invicem quasi adnectuntur, ita ut se discretos non sentiant incolae. *Commercium* itaque hic exponunt *confinia*, *commixtionem*; qua auctoritate, scire velim. Deinde *nostrum mare* ab Aegyptio vocari mare Mediterraneum, non fero. Romani id moris est; ut fecit auctor

Nile, putet? sed cum lapsus abrupta viarum
 Excepere tuos, & praecipites cataractae,
 * Ac ^b nusquam vetitis ullas ^c obsistere ^d cautes
 320 * Indignaris ^f aquis; ^g spuma tunc astra laceffis:
 Cuncta fremunt undis: ac multo murmure montis
 Spumeus invictis canescit fluctibus amnis.
 Hinc, Abaton quam nostra vocat veneranda vetustas,
 Terra potens, primos ^b sentit percussa tumultus,

325 Et

VARIAS LECTIONES.

a at B. 1. M. b numquam R. pr. V. 2. Marp. c obsidere Ed Parm. d crates V. 1. e indignatus V. tert. non male. f al. aquas V. sec. g spumantiaque M. h sensus P. 2. V. 1. R. 1. M. Edd. R. P.

auctor Lib. VIII, 293.

- - Abruptum est nostro mare discolor unda,
 Oceanusque suus.

Tandem, quam inepte hic repetantur illa qua di-
 rimunt, nemo non sentit. Quibus rebus inductus
 omnino credam, sciolum quemdam ex male in-
 tellecto Senecae loco (Lib. IV. N. Q. c. 2. Egres-
 sus Aethiopiam arenasque, per quas iter ad commer-
 cia Indici maris est.) hunc versum hic intrusisse,
 dum non cogitaret, hic Aegyptium loqui, non
 Romanum. Egrege autem cohaerent.

- - Mox te deserta secantem
 Mollis lapsus agit.

Si quis retinendum putat, scribat is Ponto, (sic e-
 nim habent tres Pulm. duo Berlm. & mei decem
 MSS. Edd. Rom. & Parm. Rubri com. ponti Voss.
 pr. a m. pr. & Voss. sec. Edd. Ven. Br. Med. Ru-
 brum Voss. un.) aut legat potius.

Quae d. nostri rubro commercia ponti.

Suspicionem meam auget nonnihil Buher. Cod.
 in quo praecedentes duo versus margini tantum
 erant adscripti. Paulo post retinui tantas; ut Gro-
 tius primus edidit, confirmantibus eam lectionem,
 uno Berlm. utroque Regio, Marp. & Oxon. uno,
 Ceteri scripti, & Editi totas, sollemni commuta-
 tione, nec male.

320 ASTRA LACEFFIS] Claudian. L. I. R. Prof.
 163.

- - molibus astra laceffis.

321 CUNCTA FREMUNT UNDIS] Legitur &
 tremunt. SCHOL. Tremunt receperunt Edito-
 res omnes ante Grotium, & agnoscunt id quidam
 Pulm. Berlm. & septem mei libri. Ego tamen cum
 MSS. vetustioribus, & Grotio praetero fremunt.
 Nam expressit, ut diximus, auctor Senecam, qui
 ibid. ait, cadis cum ingenti circumjacentium regio-
 num strepitu. De Penco Ovid. L. I. Met. 573.

Sonitu plus quam vicina fatigat.

Fremere de ipsis undis dictum ostendimus ad Lib.
 IV, 101.

321 MULTO MURMURE] Multo in murmure Msc.
 Vide Melam cap. 9. Lib. I. Msc. a nullo murm.
 BERSM.

322 INVICTIS CANESCIT FLUCTIBUS] Msc. tria
 invictis; sed alter, ad marg. invictis. IDEM. Invi-
 ctis exaratur quoque in Buher. Regio primo, Witt.
 Vossiano sec. & quarto a m. pr. Ed. Parm. & Hort.
 M. sed male. invicti fluctus sunt, qui nullo obice
 frangi, vel cursu prohiberi possunt. passim vinci, su-
 perari undas, quarum inpetus frangitur, dici su-
 pra notatum, & norunt eruditi. Est vir doct. qui
 malit hoc loco invictis.

322 ALBESCIT] i. canescit: unde quidam le-
 gunt canescit. ASCENS. Canescit sine dubio ve-
 rior est lectio, cujus Glossa, & interpretamentum
 est albescit, licet id inveniatur in quatuor Pulm. &
 quinque meis tam pro varia lectione quam a m.
 pr. ac Edd. Rom. Parm. Sulpit. Bad. mic. Hort.
 quis nescit canam Tethida & cana aequora?

323 HINC, ABATON] Servius ad Virg. VI. Aen.
 164. & Salmas. Plin. Exerc. p. 312. scribunt. Hinc
 Abaton, quam deinde Salmasius emendat pro terra
 potens, quod nihili est, Petra patens ex Seneca, quem
 noster totum descripsit, & versibus expressit. Exi-
 guo ab hac spatio Petra dividitur. Abaton Graeci
 vocant, nec illam ulli nisi antistites calcant. illa pri-
 mum saxa auctum fluminis sentiunt. MSS. tamen
 Terra potens pertinaciter retinent. Ex Senecae nihilo-
 minus verbis insuper patet, aliud in Lucani verbis
 mendum latere, & Doct. Broukhuf. conjiciebat
 scribendum venerata. Sed quum pro vocat in
 bonae notae Codice Voss. tertio sit colit, ita lege-
 re possis.

Hinc Abaton, quam nostra colit veneranda vetustas,
 Petra patens, primos &c.

i. quam nostri Sacerdotes longaevi, vel simplici-

Hh hh h

ter

- 325 Et scopuli, placuit fluvii quos dicere venas,
 a Quod manifesta novi b primum dant signa c tumoris.
 Hinc montes Natura vagis circumdedit undis,
 Qui Libyae te, Nile, d negent: quos inter e in alta
 It convalle tacens jam moribus unda receptis.
 330 Prima tibi campos permittit, apertaque f Memphis
 Rura, modumque b vetat crescendi ponere ripas.
 Sic velut in h tuta i securi k pace trahebant

Noctis

V A R I A E L E C T I O N E S.

a qui B. 1. Ed. Rom. b primae Ed. Parm. c tumoris A. timoris Marp. V. 2. d negant al. negat VV. LL. Steph. e vulgout, vel & a. in c. jacens stat molibus. montibus R. 1. V. 2. f Nymphis B. 1. g times B. 1. h tanta B. 1. i securus trabetas P. 1. k parte R. 1.

ter venerandi majores colunt. Non Aegyptii *Abas* vocant, sed Graeci.

324 TERRA POTENS] Non displicet, quod idem reponit Salmasius, *Petra patens*. *Petra dividitur*, ait Seneca. GROT. Ed. tert.

324 PERCULSA] Mscr. tria *percussa*. Ita & libri aliquot recte. BERSM. Perperam in Voss. duobus, & Edd. Aldi, Col. Steph. Gryph. &c. scribatur *perculsa*; quod recte abire jussit pro *percussa* Grotius.

325 VENAS] Seneca. *Post magnum deinde spatium duo eminent scopuli. Nili venas vocant.*

327 HINC MONTES] Imo, ut idem vir in his rebus exercitatissimus, *Hos montes*. Pergit enim de scopulis illis loqui. GROT. Ed. tert. Non accedere possum viris summis, legi volentibus *hos*. Non enim pergit de his scopulis loqui, sed de montibus, qui sunt post hos scopulos, & quibus continetur Nilus. Ita clare Seneca, postquam de scopulis erat locutus, subdit, *Hinc jam manifestus novarum virium Nilus &c. ne in latitudinem excedat, obiectu montium pressus. Circa Memphim demum liber, & per campestria vagus &c.* Si quid mutandum, malim scribere *hic*, ut est in Amst. Cod. Dein restitui *negent*, ut habent longe plurimi, & optimi MSS. Grotius cum quibusdam aliis exhibuit *negant*.

328 QUOS INTER ET ALTA IN CONVALLE JACENS STAT MOLIBUS U. R.] Ita correximus hunc locum; cum prius legeretur

in alta
 It convalle jacens jam molibus.

Secuti auctoritatem nostri Codicis, & Canteri (ita legentis Nqv. LL. Lib. 111, 2.) In altero erat

in alta
 It convalle jacens, stat molibus unda quietis.

In tertio.

- - - tacens jam molibus u. receptis.

In quarto.

- - - jacens jam molibus u. receptis.

BERSM. *Quos inter ut alta In convalle*. Nostra est mutatio. antea fuit, & in quibusdam, *in*, & versu sequente pro, *in*, *it*. Alveus fluminis montes inter, convalis obtinet speciem. GROT. Ed. pr. Sic nos conjeceramus, sed tutius MSS. sequi:

- - - quos inter in alta
 It convalle tacens jam moribus unda receptis.

Non jam cum tumultu ruit, sed silentii & modestiae retinens labitur. IDEM. Ed. sec. Eadem translatio apud Plinium xxxvi. *Quid ferri duritia pugnacitas? Sed cedit & patitur mores*. Papinius.

Ut leo materno cum raptus ab ubere mores
 Accipit.

IDEM. Ed. tert. Salmasius p. 312. scribit.

- - - ut alta
 In convalle jacens stat molibus unda quietis.

Quietis certe legitur quoque in Regio utroque, Voss. primo, Marpurg. & Edd. Veneta, Briz. Mediol. Verum *stare*, & *jacere* posse dici de fluvio, leniter licet, decurrente & labente, numquam credo. De stagnis, & mari non agitato haec usurpantur: quare verissima prima est lectio.

- - - in alta
 It convalle tacens jam.

Quam corruptit primus Canterus; cum ita tamen habeant MSS. fere omnes, & Editiones primae, nisi quod in nonnullis sit & *alta*. *Ire* de fluvio milies dici, nemo nescit; ut & *tacere* adhibitum de fluvio lene labentibus, docet Heinsius; & nos egimus de ea voce ad Lib. 1, 259.

Mediusque jacet sine murmure pontus.

Simi-

Noctis iter mediae: sed non velana Pothini
Mens, inbuta semel sacra: tam caede, ^b vacabat
335 ^c A scelerum motu. Magno ^d nihil ^e ille percinto
Jam ^f putat esse nefas: habitant sub pectore manes,
Ultricesque Deae dant in nova monstra ^g furorem.
^h Dignatur ⁱ viles isto quoque sanguine dextras,
Quo Fortuna ^k parat victos perfundere Patres;
340 Poenaeque civilis belli, ^l vindicta Senatus,

Pene da-

VARIAE LECTIOES.

^a vulgo tam f. ^b vacavit V. 1. ^c Ab P. 1. ^d nil B. 1. R. pr. V. pr. Edd. Ven. Parm. ^e ipse O. 1. R. 1. ^f sise. putat Ed. Parm. ^g furores B. 2. V. 1. ^h dignatus Hort. m. ⁱ Pharias Edd. Sulp. Bad. Mic. Hort. miles Ed. Paris. ^k vocat Ox. 1. a m. pr. Edd. Ald. Col. Pulm. Hort. m. ^l vulgo & v.

Similiter fere Statius Lib. x. Theb. 95.

*ipse profundis
Vallibus effugiens speluncae proximus amnis
Saxa inter scopulosque tacet.*

Aliud est, quod dicit Plinius Paneg. L. xxx. *Vagus ille & palator amnis intra usurgata semper collium substiterat atque haeserat.* Merito itaque hanc Grotii restitutionem laudarunt, & MSS. ac exemplis confirmarunt summi viri N. Heinsius ad Claudian. Conf. Mall. Theod. vs. 233. & Idyll. de Nilo 29.

Tunc Nilus mutato jure sumescit.

& J. F. Gronov. Diatr. Stat. p. 183. Praeterea lidem hi viri jure merito optimam Grotii emendationem *moribus* ibidem asseruerunt: quam etiam ego unice verum judico corroboratam insuper praestantissimis Godd. Voss. secundo, & Buheriano, idque voluisse videntur etiam Voss. prim. Reg. prim. Marp. & Oxon. pr. a m. pr. in quibus est *moribus* *quietis* quasi ex glossa *moribus* i. e. tranquillitate, modestia natum: ut exponunt Grotius, Heinsius, Gronovius; quo sensu etiam *moribus* *quietis* possit legi. Sed tamen *moribus* *receptis* simplicius ego explicare mallet per consuetudinem, quam recepit hic Nilus. Prius enim leniter cum fluere cecinit Lucanus, dein violente; jam subdit, recepta eum consuetudine, seu moribus praeis rursus leniter incedere. *Mores* fluvio tribuit, ut Propert. L. iii. 3, 47. *naturae mores*, alique aliis rebus inanimatis. Vide ibid. Gronov. & Cerd. ad Virgil. Georg. 1, 51. *coeli morem*, Fabr. ad Lucret. 1, 297. ubi in MSS. quoque *moribus*.

*moribus nemula magnis
Amnibus inveniuntur.*

330 APERTAQUE] *Opertaque* Msc. corrupte. BERSM.

334 TAM SACRA CAEDE] i. e. Exsecrabili, detestabili. Pompeii autem dicit interitum. SCHOLIAST. MS. unus Bersm. Voss. pr. sec. & meus *sacra jam e.* Edd. Sulp. Bad. Mic. Hort. *sacrata caede.* Sed recte Pulm. duo, & Buh. exhibent, ut reposui, *sacra tam caede.*

337 ULTRICESQUE DEAE] 1. Dirae & furiae infernales. Alii legunt *umbrae* S. Pompejinae. ASCENS. *Umbrae* Msc. duo. non male. BERSM. *Umbrae* agnoscunt quoque Pulm. MSS. quatuor, Regius prim. Voss. tert. quart. sext., Amst. meus & Voss. sec. ac Witt. pro var. lect. cum Edd. ante Sulpit. aliisque. Verum hanc lectionem si admittamus, bis idem dicit auctor. Per *manes* enim intelligit umbras Pompeii, ut bene Glossae Voss. pr. interpretantur. *Ultrices* ergo *deae*, sive ut Virgilio L. iv. Aen. 469. vocantur *ultrices dirae*, sunt furiae, quae infinitis Auctorum locis, ut ultrices scelerum poenarumque exactrices, furorem malis inmittendo, eosque ad plura flagitia infligendo, occurrunt. Valer. Flacc. L. 1, 796. Sitzm. ad Boeth. L. iii. Met. 12. Uthic, *manes & ultrices Deas* jungit Seneca in Med. 967.

*Discedere a me, frater, ultrices Deas,
Atanesque ad imos ire securas jube.*

338 DIGNATUR] Dignas aelumat, & cogitat videlicet esse Pothinus. SCHOL.

339 VICTOS PERFUNDERE PATRES] Sensus hic est. Pothinus etiam Caesaris sanguine dignas dextras suorum censet, cujus sanguine victos Senatores parabat Fortuna perfundere. Nam postea in Senatu est Caesar occisus. IDEM. Inl. Heinsius malebat *victas partes* scribere, atque ita pro var. lect. est in Voss. sec. Sollemni mutatione, de qua saepius dictum supra. Vide Cel. Burm. ad Valer. Flacc. 1, 72.

340 ET VINDICTA SENATUS] Et in quatuor MSS. omittitur. BERSM. Intrusum hoc & primum
Hh hh h 2

Pene data est famulo. procul hoc ^a avertite fata
^b Crimen, ut haec Bruto cervix absente secetur.
 In scelus it Pharium Romani poena tyranni,
^c Exemplumque perit. struit audax inrita ^d faris,
 345 Nec parat ^e occultae caedem ^f committere ^g fraudi;
 Inviatumque ducem ^h detecto Marte laceffit.
 Tantum animi delicta dabant, ut colla ferire
 Caesaris, ⁱ & focerum jungi tibi, Magne, ^k juberet:
 Atque haec dicta ^l movet famulos ^m perferre fideles
 350 Ad Pompejanæ socium sibi caedis ⁿ Achillam,
 Quem puer inbellis cunctis ^o praefecerat armis;
 Et dederat ferrum, nullo ^p sibi jure retento,
 In ^q cunctos, in seque simul. Tu ^r mollibus, inquit,
^s Nunc incumbere toris, & pingues exige somnos:

355 Lu

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a avertite M. 1. Ed. Ven. *advertis* O. 1. ^b deest hic versus in R. 1. ^c exemplum perit Hort. m. ^d fata R. 2. V. 1. Marp. M. Hort. m. male. ^e occulta fraude Hort. m. ^f promittere O. 1. ^g fraudis Ox. pr. 2. m. sec. ^h directio Ed. Ven. ⁱ ut V. 1. ^k juberet R. pr. ^l movet V. 1. ^m movens V. 1. ⁿ praeferra B. 1. ^o Achillem H. ^p perfecerat V. 1. ^q Phobis Ed. Ven. ^r cunctas R. 1. ^s mollius V. 1. ^t nonne H.

mum ab Ascensio, quem secuti sunt Versell. Collin. Gryph. Berlm. alique. Carent eo MSS. & ceterae Editiones. Poena civilis belli, seu mors Caesaris est vindicta Senatus.

342 CRIMEN] Ut Servus vindicet Pompejum, & Senatum. SCHOL.

343 POENA TYRANNI] Mors scilicet Caesaris, poena tyranni. Hoc dixit. Adscribatur sceleris Aegyptiorum, cum Romanus tyrannus occisus sit, si à Pothino Caesar exstinguitur, & sumendi poenam à tyrannis amittetur exemplum, si non à nobis fuerit interemptus, qui meretur occidi. IDEM.

347 COLLA FERIRE JUBERET] Pulm. MSS. duo, Berlm. quatuor, ex meis Reg. pr. Voss. sext. Amst. & meus cum Edd. Rom. Ven. Paris. habent *ferire*. Oxon. vero primus, & Hort. *margo feriri*, quod praeferebam, quia sequitur *jungi*. in passivo. Aliter non temere ille infinitivus activi generis mutari debet in passivum. Nam saepe dicitur *jubeo hoc facere* sine addito personae accusativo. Virgil. L. 11. Aen. 36.

*Aut pelago Danaum insidias suspectaque dona
 Praecipitare jubent, subjectisque urere flammis.*

211, 266.

*sum litore funem
 Deripere, excussosque jubet laxare rudentis.*

& paullo post.

Linquere tum portus jubeo & considere transiris.

Ac saepius Cicero Lib. 111. Catil. c. 8. *tidemque jusserunt simulacrum Jovis facere majus, & in excelsis collocare* &c. Caesar B. Gall. 11, 5. *Castramunire jubet*. Curt. L. 11. c. 8. §. 9. *Itaque Gracii nunciare jubet*, uti in MSS. esse recte mone doctiss. cognatus meus Snakenburgius. Non itaque accedere possum Celeberrimis viris Heinro, & Drakenburgio, ubique hoc in passivum mutare volentibus ad Silium Lib. vi, 413.

*- - - jubet & vestros & conjugis una
 Arcere amplexus.*

In activo notiter quoque L. vii, 575.

Adversosque jubet ferro confundere vultus.

& L. viii, 41. Uti hic *ferire*, & *jungi juberet*, ita Scriverius conjecit legendum non inepte in Frontin. L. 11, 5, 46. *Ut paucorum navium malos erigere easque primas agi juberet*. Sed MSS. illic *erigeret*, ut hic quidam *feriras*. vulgo male editur *erigerent & juberent*. Nihil leviter in his contra optimos, & plurimos MSS. innovo.

352 DEDERAT FERRUM] Potestatem ferendi, quem vellet. SCHOL.

352 RETENTO] Msc. *retentum* (ita Voss. tert. & Witt. a m. pr.) ad marginem. Alter. *retento*. Sed

- 355 Invasit Cleopatra domum. nec ^a prodita tantum est,
Sed donata ^b Pharos. cessas ^c adcurrero solus
Ad ^d dominae thalamos? ^e nubit soror impia fratri:
Nam Latio jam nupta duci est; ^f interque maritos
Discurrens Aegypton habet, Romamque meretur.
360 Expugnare ^g senem potuit Cleopatra venenis.
Crede miser ^h puerum: quem nox ⁱ si junxerit ^k una,
Et, semel amplexus incesto ^l pectore passus,
Hauferit obscenum titulo pietatis amorem,
Meque, tuumque caput, per singula forsitan illi
365 Oscula donabit. crucibus, flammisque luemus,
Si ^m fuerit formosa soror. ⁿ nil undique restat
Auxilii: rex ^o hinc conjux, hinc Caesar adulter:
Et fumus, ^p ut fatear, tam saeva ^q iudice, fontes.

Quem

VARIAE LECTIOES.

^a prodita B. 1. ^b Pharon M. ^c occurrero V. 2. O. 1. H. ^d thal. dom. B. 1. ^e nupsit vulgo nubes Ed. Grot. & seqq. ^f intraque A. ^g ducem VV. LL. Steph. Ox. pr. a m. pr. ^h vulgo puero. ⁱ immiser. & immiscuit H. ^k ulla V. 1. & sec. pr. ac Buh. pro var. lect. ^l corpore Edd. Bad. Paris. Veri. Mic. Hort. ^m form. sor. fuer. Edd. Rom. Parm. ⁿ nihil V. 1. ^o hic R. pr. ^p & B. 1. M. Buh. V. sec. pro var. lect. id fater Ox. pr. fater V. 1. ^q vindice A.

Sed fortasse *relictis* (ut est in var. LL. Steph.) scribendum fuit. BERSM.

353 Tu] Verba Pothini ad Achillam. SCHOL.

355 INVASIT] Emenda hinc Priscian. c. 1178. ubi vulgo editur *intravit*.

357 NUPSIT SOROR] Msc. duo *nubis*: quod non improbo. BERSM. *Nubes soror impia fratri*. Ita feci ex MSS. in quibus *nubis*. vulgati pejus *nupsit*. Non est dubium, quin Cleopatra nuptura sit Ptolemaeo. Efficiet hoc Caesar, cui illa jam vice uxoris est. GROT. *Nubis* legitur in variis Steph. lectionibus, Puhm. uno, Regio primo, Voss. primo, sec. tertio, ac Buh. Ex quibusdam MSS. nihil variationis ad Grotian. Edit. enotatum est ab iis, qui varias lectiones excerpserunt, an itaque *nubes* sit in nonnullis, dubito. Ego *nubis* praefero: quod maiorem rei adfirmationem continet.

360 SENEM] Caesarem ad comparisonem Ptolemaei pueri. *Veneris* i. pulchritudine sua. SCHOLIAST. i. fucata forma amorisque lenociniis.

361 CREDE MISER PUERO] Cum senem expugnatum esse cognoscas. SCHOL. MS. *puerum*. Crede jam Cleopatrae Ptolemaeum, illi, inquam, quae senem Caesarem potuit in amorem sui pellicere. GROT. Ed. sec. Non penitus damno vulgatam lectionem. Ut sit: confide, & spem pone in puero; cum videas, jam senem Cleopatrae ces-

sisse; facilius enim cedit ei puer Ptolemaeus. Quomodo *credere* simpliciter cum dativo saepe ponitur pro *confidere*. Sallust. B. Jug. c. 75. *Neque loco neque mortali cuiquam aut tempore satis credere*. Adde Servium, & Cerdam ad Virgil. Ecl. 11, 17. *crede colori*, idem Georg. 1v, 192. Ovid. Metam. 1v, 730. Stat. L. 1v. Achil. 245.

veniae nec protinus amens

Crede.

ut legendum cum Heinio ad Silium L. 1v, 571: Ataque ita saepius noster 1, 135.

Credere fortunae. prior

227.

Credidimus satis.

v, 540.

nocturna credere ponto.

Cum tamen in veterrimis MSS. Regio primo, & Voss. primo sit *puerum*, elegantius hoc mihi videtur, quam ut librariis haec lectio sit inputanda. *Crede puerum Cleopatrae*. est committe illum Cleopatrae, quasi illic tutum; cum potius illa puerum istum corrumpet, & in sui amorem pelliciet, ad nos perdendos. Cum aliis auctoribus passim ita loquitur noster. *Credere animam morti* L. 111, 751. *causam Diis* v11, 77, 705. *hostem terris* 1v, 653. Sil-

Hh hh h 3

vam

Quem non ^a è nobis ^b credet Cleopatra nocentem,
 370 A quo casta fuit? per, te, quod fecimus una,
 Perdidimusque, nefas, perque ictum sanguine Magni
 Foedus, ades: subito bellam molire tumultu:
^c Inrue: nocturnas rumpamus ^d funere taedas,
 Crudelemque toris dominam maectemus in ipsis
 375 Cum quocumque viro. ^e nec nos deterreat ^f ausis
 Hesperii Fortuna ducis. quae sustulit illum,
 Inposuitque ^g orbi, communis gloria nobis:
 Nos quoque sublimes Magnus facit. adspice litus,
 Spem nostri sceleris: pollutos consule fluctus,
 380 ^h Quid liceat nobis: tumulumque ⁱ è pulvere parvo
 Adspice, Pompeji ^k non omnia membra ^l regentem.
 Quem metuis, par hujus ^m erat. non sanguine clari:

Quid

V A R I A E L E C T I O N E S.

a ex P. 1. B. 1. V. 1. H. R. 1. Fdd. pp. b *credet* MSS. & Edd. qdd. *credet* B. 1. V. 1. c *inrue* *nocturnus* W. V. tert. Ox. pr. a m. pr. H. d *foedere* O. 1. e *ne* M. f *ausis* A. g *urbi* V. sec. ori H. h *quod* A. i Edd. qdd. a. ex H. a m. pr. k *vix* O. 1. l *regente* B. 1. m *erit* V. sec.

vam can. 1v, 441. Adde L. 3, 258, 515. 1v, 647. &c. Celeb. Burm. ad Petron. cap. 115. Indic. Ovid. &c.

363 TITULO PIETATIS] Amorem, quem in cello sorori deferre videatur, quia frater ejus est. SCHOL. Vide Ovid. Epist. Phœdrae vs. 130. &c.

370 PER TE, ET, QUOD F. UNA, NEFAS] M'cr. tria copulam omittunt. BERSM. Gryphus, Pulm. & Berim. Edd. intrudunt copulam *et*, quae in nullo Misto comparet, nec etiam debet. Crediderunt scilicet *te* regi à praepositione *per*: quia aliter non est verbum; unde ille accusativus constituitur. Hinc factum quoque, ut in optimis MSS. locus hic varie scribatur. In Vossiano primo, & MS. Cantabrig. *rogo per quod f.* In Regio primo *certe quod.* In Voss. sexto prima lectio erat. est. Ed. Venet. vitiose *parte quo f.* Primo debent jungi *per nefas*, quae à se interpositione pronominis separari passim solent. Vide Broukhuf. ad Tibull. L. 1v, 5, 7.

- - - *per, te, dulcissima furta &c.*

Drakenburg. ad Silium L. v, 82.

Iliacas per, te, flammis, Tarpejaque saxa, Oramus.

Sed dicet quis, in his omnibus, quae illic adducuntur, exemplis, addi video verbum *oro*, *precor*. vel simile; quod hic frustra quaeras; unde facilis nasci posset mutatio *per tu*. Omnes enim casus

solent sequi *te* *per* eo sensu. Sic *per, ego*: *per, vos*: *per, tibi* indicatis locis &c. invenias. Immo *per tu* Graece Sophocl. Trach. 440.

Μὲ πρὸς τὸ τὴν κατ' ἀκροὺς οὐρανὸν ἰαπὸς
 Διὸς κατὰ γῆρας τὸν ἐκείνου λόγον.

Verum nihil muta. Saepius in his obtestationibus verbum omittitur, licet personae casus addatur. *per, te, nefas*, scilicet *oro*, & obsecro te *per nefas*. Docent hoc similibus locis Scaliger, Heinsius, & Drakenburg. ad Silium L. 1, 658. & plane eodem, ut hic, modo ventlime emendavit Cel. Burmann. Quinctil. Declam. vi. c. 8. *Per matrimonium te vesni, et per mutnam charitatem, per commune signus &c. jam mei miserere.* Vulgo ab erat *te*: Non audiendus itaque Doctiss. Cortius, qui ad Sallust. Bel. Jugurth. c. 14. contra Cel. Burmannum, existimat minus probabile esse, quod acceperit Burmannus, *vos* in similibus locis accusativo casu, *per* omisum verbum *oro*, vel *precor* sustentato. Luce clarius id liquet ex Lucani, & Quinctiliani locis: ubi certe *te* non potest esse primus casus, sicut statuit ille de *te* *vos*.

371 PERDIDIMUS] Quia nemo probat, quod Pompejus occisus est, si modo tardamus in Caesarem ire. SCHOL.

375 CUM QUOCUMQUE VIRO] Sive cum Ptolemaeo, sive cum Caesare. IDEM.

378 NOS SUBLIMES &c.] Nam nos occidimus, quem

- Quid refert? nec opes^b populorum, ac regna^c movemus.
Ad scelus ingentis fati sumus. adtrahit illos
385 In nostras Fortuna^d manus: en! altera venit
Victima nobilior. placemus caede secunda
• Hesperias gentes. jugulus mihi Caesaris^e haustus
Hoc praestare potest, Pompeji caede nocentes
Ut populus Romanus amet. ^g quid nomina tanta
390 Horremus, viresque ducis, quibus ille^h relictis
Miles erit? nox haecⁱ peraget civilia bella,
Inferiasque dabit populis, & mittet ad umbras,
Quod^k debetur adhuc mundo, caput. ite feroces
Caesaris in jugulum: praestet Lagaea juvenus
395 Hoc regi, Romana sibi. ^l tu parce morari:
Plenum epulis, madidumque mero, Venerique paratum

Invenies:

VARIAE LECTIOES.

a referat R. z. b populo nec V. pr. sec. a m. pr. populū nec V. quint. non male. populi nec O. r. populorum O. B. 3. mei 6. p. aut V. tert. Edd. Ven. Br. med. ac deest in A. c al. videmus W. d demos Ox. pr. a m. pr. e Hesperies Buh. a m. pr. f ictus VV. LL. Stēph. B. 2. V. 3. Marp. H. O. 2. male. g quod V. tert. sec. pro var. lect. h relictis H. relictus V. r. M. i peragit V. 2. k debemus O. r. l jam B. r. no var. lect. V. sec.

quem Caesar vicit. SCHOL.

379 SPAN] Quia, sicut Pompejum occidimus, ita speramus Julium interficere. IDEM.

382. NON SANGUINE CLARI] Ipse sibi opponit, quod ignobiles sint, & hoc purgat ad scelus ingentis fati i. e. nobiles. IDEM.

383 NEC OPUS POPULORUM] i. clarorum officia, quae sunt regere populos, aut legatur opes i. facultates. VERSELL. Omnibonus opes legit, atque ita exponit hunc locum: Nec opes populorum movemus: sed ipse se ultro offert nobis, & ad scelus ingentes facti sumus, postquam semel occidimus Pompejum &c. Est igitur sententia: Nec refert, nos non esse claro sanguine natos, neque enim ea claritate nobis opus est, quum non aliorum populorum, atque regnorum opes, atque auxilia ambiamus, sed ipsi nos sufficiamus ad rem propositam exequendam. Et illos, scilicet populos, ipsa fortuna ultro nobis conciliat, & quasi in manus tradit, altera victima hic objecta, qua gentes, ac populos externos placemus. MICYLL. Nec opes p. Caede Caesariana non turbamus populos ullos, non turbamus regna externa, cur invicem bellum metuamus, non sectamur amplas opes. Diversa hoc loco lectio est. Nec opus populorum. Quod Sulpit. exponit. Reges populorum favore facti. Alii, qui opes legunt, sic exponunt. Nec

opes populorum movemus, sed ipse se ultro offert nobis, & ad scelus ingentes facti sumus, postquam semel occidimus Pompejum. HORTENS. Opus profectum ab Ed. Ven. quod male recepit Sulpit. & Ascens.

384 INGENTIS FATI SUMUS] Ita MS. magnum est fatum nostrum, & potens ad scelera. GROTI. Lectionem hanc, quam admittit optime Grotius, confirmat unus Berim. Voss. sec. & quart. Buhert. Oxon. uterque, & Marpurg. atque è suis Mssis probat Inl. Heinsius ad Claudian. iv. Cons. Honor. 221.

Maiores utilior fato conjuncta potens
Vile latens virtus.

Ingentis facti Voss. quint. Ait se, licet non nobili sint sanguine, esse tamen ingentis Fortunae, sive Fortunam ipsis valde adspirare in perpetrando, quae velint scelera, quod adfirmat eo, quod Fortuna, ut prius Pompejum, ita nunc Caesarem ipsorum manibus obferat. de hoc genitivo egimus latius ad L. vii, 541. & alibi.

387 HAUSTUS] Ut Virgilius latus bauris aperit. SCHOL.

388 PRAESTARE] Spectare Msc. mendose. BERSMANN.

389 NOMINA VIRESQUE] Famam, & exercitum. SCHOL.

Invenies: aude: * Superos tot ^b vota Catonum,
 Brutorumque tibi tribuent. Non ^c segnis Achilles
 Suadenti ^d parêre nefas. haud clara ^e movendis,
 400 ^f Ut mōs, signa dedit castris; ^g nec prodidit arma
^h Ullius clangore tubae: ⁱ temere omnia saevi
 Instrumenta ^k rapit belli. pars maxima turbac
 Plebis erat Latiae: sed tanta oblivio ^l mentes
 Cepit, in ^m externos ⁿ corrupto milite mores,
 405 Ut duce sub famulo, ^o jussuque satellitis irent,
^p Quos ^q erat indignum, Phario parere tyranno.
 Nulla fides, pictaeque viris, qui castra sequuntur,
 Venalesque manus: ibi fas, ubi maxima merces:
 Aere merent parvo: jugulumque in Caesaris ire

410 Non

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a Fulgo Superi. ^b fata V. 1. ^c vulgo lentus. ^d praebere VV. LL. Steph. ^e nefandis V. 1. ^f & mox B. 1. ^g non VV. LL. Steph. V. 1. W. O. 1. ^h unius O. 1. ⁱ tunc H. ^k paras VV. LL. Steph. B. 1. O. 1. ^l mentis B. 1. V. 4. R. pr. Buh. H. M. Edd. Rom. Parm. Hort. m. ^m extremos Ed. Rom. ⁿ corrumpere H. ^o usque Ed. Ven. ^p malim quis. ^q erit V. 1.

394 PRAESTET] Si nos occidimus Caesarem, Ptolemaeo proderit; si Romani, sibi. SCHOL.

397 SUPERI TOT VOTA CATONUM B. T. TRIBUENT] Modius Novant. LL. Epist. c. 111. explicat quidem recte, *Dii tibi facere dabunt, quod velint praestare Catones & Bruti*. Subjicit tamen in Weidneri membranis esse *Superos*; sed haeret in eligendo dubius, & pronior in vulgatum inclinat. Mihi vero prae altera lectione inpenſe magis placet *Superos*; quod confirmatur praestantissimis MSS. Voss. tertio, & Wittiano, ac Editione Veneta. *Vota Catonum tribuens tibi Superos* i. e. precibus, & votis eorum dii tibi favebunt. Hoc enim est *tribuere deos*. Sic *numen habere*. Ovid. Lib. 111. Am. El. 111.

- - - *formaque numen habet.*

Epist. Her. XXI, 239.

*Teque tenente deos, partes sequar ipsa deorum,
 Deque libens victas in tua vota manus.*

Idem alibi *vota suos habuere Deos*. Joseph. Iscan. L. 1, 95.

- - - *trabs Thessala divae
 Praesentes, quas fecis, habet.*

Immo noster L. VI, 496.

- - - *an habens haec carmina certum
 Imperiosa deum?*

& contra *carere deis* loco valde adposito Lib. IX, 1098.

- - *carere deis mea vota secundis.*

Plura vide ad Silium L. 111, 150.

Dent modo se Superi.

398 SEGNIŒ ACHILLAS] Ita exhibent optimi quique MSS. Regius uterque, Voss. prim. & sext. Wittian. Marburg. & duo Pulm. cum Edd. Ascens. Versell. Mic. & Hortens. Aliter non damna-rem, quod vulgo legebatur *lenis*. Utrumque probum esse, nemo negabit.

403 PLEBIS] Gabinii scilicet milites. SCHOL.

408 IBI FAS, UBI MAXIMA MERCES] i. e. ibi sibi licere credebant, ubi erat lucrum aliquod constitutum. IDEM. *Ubi fas*. Ubi licet, & ubi magnum precium consecuturi essent, militant exiguo stipendio: licebat autem in Caesarem, cujus mortis praemium erat libertas. SULPIT. Rectius Omnibonus, qui legit, *Ibi fas, ubi maxima merces*. Ut sit sententia: Ibi sibi putare omnia licere milites, ubi maxima merces proponitur. MICYLL.

408 UBI MAXIMA] Mscr. *ibi max.* minus bene, & *proxima* Msc. sed ad marg. habet *maxima*. dein aera Mscr. male. BERSM. *Proxima merces* Velserus Epist. LXXI. p. 863. probat. BROUKH. Et ego. milites ibi fas esse putant, apud quos proxime merent, obliti prioris causae, & ducis, sub quo militaverant. *Proxima* habent etiam Pulm.

un.

- 410 Non sibi dant. prô fas! ubi non civilia bella
Invenit inperii fatum * miserabile nostri?
Thessaliae subducta acies in litore Nili
More^b furit^c patrio. quid^d plus te, Magne, recepto
Ausâ^e foret Lagaea domus? dat scilicet omnis
415 Dextera, quod debet Superis: nullique^f vacare
Fas est Romano. Latium sic scindere corpus
Dîs^g placitum: non in^h generi, focerique favorem
ⁱ Discedunt populi. civilia^k bella fatelles
Movit, & in partem^l Romani venit Achilles.
420 Et, nisi fata manus à sanguine Caesaris arcent,
Hac vincunt partes. aderat^m maturus uterque:
Et, districta epulis, ad cunctas aula patebat

Insidias:

V A R I A E L E C T I O N E S.

a mirabile V. 1. b suis O. 1. Ed. Ven. c Phario M. d te plus R. pr. V. pr. Marp. e fores Ed. Parm. f jacere V. 1. al. vagari V. sec. g plac. est B. 2. A. h soc. generique MSS. & Edd. qdd. i descendunt A. k jura P. 1. l vulgo Romanam, & vincunt. m matutinus H.

un. & Vossiani tres, & Buher. pro var. lect. praemerent Voss. quart. Et moerent meus. Pro parvo Doctiss. Waddelus conjecit scribendum pravo. Quia militibus non inputandum, quod stipendia illis praebentur exigua, neque etiam excusanda eorum crimina, quae praemii spe inducti committunt. Longe melius itaque pravo scribemus; nisi totum hunc versum.

- - - ibi fas, ubi maxima merces:
Aere merent parvo.

spurium esse judicemus. Mihi certe pro genuino Lucani setu se non probat, & sequitur fas. Aptius procederent omnia, si jungamus.

Venalesque manus: jugulumque in C. ire
Non sibi dant.

sed iis scilicet, quibus suas manus, & operam vendiderunt. Nihil tamen temere statuo, cum omnes MSS. & Scholiastes haec agnoscant.

409 MERENT] Militant; ut ipse alibi.

Scaeva viro nomen; castrorum in plebe merebat.

SCHOL.

413 MORE FURIT PATRIO] Et illi, qui erant in Aegypto constituti; & à bellis civilibus separati, Romano more saeviebant. IDEM.

413 QUID PLUS TE] Si, inquit, te Aegyptii hospitio exceperint, nihil plus auderent, quam nunc audent. i. e. ut Caesarem interficerent. IDEM.

414 DEBET] Ut & civili sanguine polluat. IDEM.

416 CORPUS] Maxime hic juvat locus, quem illic omisi, emendationem vL 406. L. VII.

- - - ne tanto in corpore bellum
Jam possis civile geri.

419 IN PARTEM ROMANAM] Sunt, qui Romani legant. VERSELL. Romani Mscr. quatuor, non infcite. BERSM. Romani exhibent variae Steph. lect. quinque MSS. Pulm. & mei longe plurimi cum Editionibus, Ascensiana prioribus. Badius enim primus mutavit in Romanam. Sed male. Achilles venit in partem Pompeji Romani i. e. successit ejus loco, ejusque partes suscepit, atque ita quasi novas Pompejanas fecit partes: pro hoc versu in Voss. sec. & Buher. in textum inrepsit alius, qui prius explicationi inservisse videtur.

Instaurat, primus Magno succedit Achilles.

420 ET NISI] Mscr. tria: Et ni, probe. BERSMANN. Mei omnes retinent nisi.

421 VINCENT] Voss. prim. Regius uterque, Witten. & Edd. Veneta, Sulpit. Asc. Mic. Hort. & liaeque. Vincunt, quod restitui. Quasi dicat. Certo certius est, has partes victrices fore, nisi &c.

422 DISTRICTA] i. occupata, devincta; nimio luxu cibi, & potuum omnis custodia, quae circum Caesarem debuerat esse, & excubiae deperierant. SCHOL. Districta occupata. Ita quidem uterque Interpres. Sed quid si legas Districta, pro distracta, & impedita. In qua significatione & Quintilianus eadem voce usus est. Quibus compo-

- Insidias: poteratque cruor per regia fundi
 Pocula Caesareus, mensaeque incumbere cervix.
 425 Sed metuunt belli trepidos in nocte tumultus,
 Ne caedes confusa ^a manu, ^b permissaque fatis
 Te, Ptolemace, trahat. ^c tanta est fiducia ^d ferri
 Non rapuere nefas: summi contemta facultas
 Est operis: ^e visum ^f famulis reparabile damnum,
 430 ^g Illam maectandi ^h dimittere Caesaris horam.
 Servatur poenas in aperta luce daturus.
ⁱ Donata est nox una duci, vixitque Pothini
 Munere Phoebeos Caesar ^k dilatus in ortus.
 Lucifer à Casia prospexit rupe, diemque
 435 Misit in ^l Aegyptum, primo^m quoque soleⁿ calentem:
 Cum procul ^o à muris acies non sparsa manipulis,

^p Nec va-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a manus R. pr. A. ^b permissaque P. 1. Edd. Mic. Hort. male. V. ad L. vii, 286. ^c tanta Ed. Maitt. ^d belli VV. LL. Steph. V. 1. A. O. pr. a m. sec. ^e vis. est V. 1. H. ^f populis P. 1. ^g aptam VV. LL. Steph. P. 1. B. 2. V. 2. Buh. O. 2. Marp. H. A. Ed. Ven. Mic. Hort. ullam VV. LL. Steph. R. pr. W. V. tert. sext. a m. pr. V. pr. pro var. lect. tanti VV. LL. Steph. ^h permittere W. ⁱ donatur V. pr. ^k deductus P. 1. Edd. Rom. Parm. delatus R. 2. V. pr. Ed. Hort. prolatus P. 1. ex glossa natum. ^l F. Aegypton. ^m jam Edd. Rom. Parm. Br. med. ⁿ calente B. 1. H. M. ^o e m. V. tert.

nendis (inquiens) paulo plus quam biennium, tot
 aliqui negotiis districtus, impendi &c. MICYLL.
 Districta. plerique libri districta. Msc. duo, distin-
 cta: reliqua duo districta hoc est, distracta, & im-
 pedita. Cicero; sic habeto, numquam me à causis
 & judiciis districtiorem fuisse. BERSM. Districta à
 Sulpitio est ortum: nam Omnibonus cum
 antiquis Edd. recte dedit districta. Districta ta-
 men est etiam in duobus Pulm. Codd. Voss. pr.
 sec. qu. Regio pr. Buh. Oxon. pr. & Witt. a m.
 pr. conficta Oxon. pr. a m. sec. distincta Am-
 stel. & Hort. margo. Omnino scribendum est di-
 stricta, occupata, variis rebus distracta. Phaedr. Fab.
 25. L. iv.

Disstringit quem multarum rerum varietas.

ubi eadem variatio Cicero L. 11. ad Famil. Ep.
 15. Districtus enim mihi videris esse, quod & bonus
 civis, & bonus amicus es. Adde Cuperi Observ. Lib.
 iv. c. 5. Aliud esse districtus, vidimus ad Lib. iv,
 317. vii, 312. Dein manu capio pro turba ho-
 minum, non pro manu incerta per noctem, ut
 fit vulgo. nisi legas, quod est in Regio primo cum
 Amit. & quod malim, manus permissaque fatis.

426 CONFUSA] Msc. infusa (confixa Hullst.) ma-
 le. BERSM.

428 SUMMI OPERIS] i. mortem Caesaris distule-
 runt. SCHOL.

428 CONTEMPTA] Aldus impressit contenta, ut
 sit facultas summi operis est contenta dimittere &c.
 sed non placet. VERSELL. Contenta Msc. duo.
 h.c. inhibita. BERSM. Contenta exaratur in Voss.
 pr. Regio pr. Marp. meo, Edd. Ven. Parm. Brix.
 Mediol. &c. Sed male, & solemni librorum ab-
 erratione. Spreta est occasio summæ rei persi-
 ciendæ Sc. Caedis Caesareanae.

435 CALENTEM] Apud nos Sol fervet in meri-
 die. Apud Aegyptum etiam mane. SCHOL.
 De Casio monte vide ad Lib. viii, 463. Latræ
 arma ut apud Virgilium L. 11. Aen. 216.

*Post ipsum auxilio subeuntem, ac tela ferentem
 Corripunt.*

441 TOTA REGIA] Non totum palatium tue-
 batur, sed partem ejus; Regia aliquando absolute
 pro palatio, & aula ponitur. SCHOL.

445 CLAUSTRIS] Malebat clathris Inl. Heinflux
 ad Claudian. in sec. Conf. Stilich. vi. 272.

*Retibus & clathris dilata morte tenendæ,
 Ducendæque feræ.*

Ego contra Milos nihil temere mutem. Crebro
 enim

a Nec vaga conspicitur, sed b justos qualis c ad hostes
 Recta fronte venit. d passuri comminus arma,
 e Laturique ruunt, f at Caesar moenibus urbis
 440 b Diffusus, foribus clausae se protegit aulae,
 h Degeneres passus latebras. nec tota vacabat
 Regia i compresso: k minima conlegerat arma
 Parte domus: tangunt animos iraeque, metulque;
 Et timet incursus, indignaturque timere.
 445 Sic fremit in parvis fera nobilis l abdita claustris,
 Et frangit rabidos m praemorso carcere dentes.
 n Nec secus in Sicularum fureret tua flamma cavernis,
 o Obstrueret summam si quis tibi, Mulciber, Aetnam.
 Audax Thessalici nuper qui rupe sub Haemi,
 450 Hesperiae cunctos procures, aciemque Senatus,

Pompe

VARIAE LECTIOES.

a non B. i. b justos B. i. Hort. m. c in h. V. pr. a. m. pr. R. i. rectius. d sparsuri V. tert. Hort. m.
 e jacturique B. i. facturique R. pr. sed. corr. V. L. vii, 502. f sed VV. LL. Steph. g diffusis B. i. diffu-
 sus R. pr. Mi. h degeneros W. i compressus R. pr. a. m. pr. k in m. R. i. l addita R. i. m praemorsa
 Ed. Rom. n non vulgo. o obstrueret V. sec. obrueret Hort. m.

enim claustra de ferarum clathris dicuntur; ut pa-
tet ex exemplis, ibidem ab ipso prolatis, & ad Si-
lium Ital. L. i, 569.

Sancita dum castris clausa est fera.

Livius L. xxxv, 18. *Ferarum modo, quae claustris, aut vinculis teneantur.* L. xxxvi, 7. *ferae bestiae vin-
ctae aut clausae & refringere claustra cupient.* Plinius in
Panegy. c. 81. *Domitas, fractasque claustris ferat.*

446 RABIDOS] MS. unus Berlm. Voss. duo;
Witt. Reg. rec. meus. Edd. Ven. Br. Med. cum
MS. Buher. a m. pr. exhibent *rabidos*. Solemni
errore. Vide supra ad L. vi, 66. Heins. ad Ovid.
Art. Amat. 111, 8. Horat. Art. Poet. 393. Virgil.
Georg. 11. 151. Stat. L. vii. Theb. 530. ubi vul-
go *rapidi*. Infra vs. 517.

rabido non dente ferarum.

Si quidem sana est lectio, quod non credo. Deim
nec secus reposui pro *non secus*, jubentibus duobus
Berlm. & novem meis MSS. integrioribus, ac
Hort. marg.

447 TUA FLAMMA] Neque aliter tua flamma,
o Vulcane Mulciber, ut Virgilius.

*Hic Nomadum genus, & distinctos Mulciber A-
fros.*

SCHOL.

448 MULCIBER] Exaratum est *Mulcifer* in tri-
bus Pulm. uno Berlm. Voss. pr. sec. & duobus a-
liis. de qua scribendi ratione egi ad Lib. 7, 545.
sequenti versu exhibui *nuper* qui auctoritate duo-
rum Pulm. & Berlm. ac Voss. pr. sec. Reg. pr.
Witt. mei, & Edd. quarundam, non *qui nuper*.

451 CAUSSA SPERARE VETANTE] Prior enim
erat Caesar, qui prior bella susceperat, ex cujus
causae merito sperare prospera vetabatur. SCHOL-
IAST. In Voss. sec. & tert. ac Witt. scribitur
causas sperare vetantem, Hort. margo *causam ve-
tantem*. *Vetantem* ex uno Cod. producit Berlm.
quod non intelligo; nisi fuerit.

*Pompejumque dicens, & causam, sperare vetantem,
Non timuit.*

Ut ipsam causam suam timere dicatur à Lucano;
non inepte. Caesari pejorem causam adscribit au-
ctor, ut toto opere patet: Hinc Lucani verbis
ait Pompejus L. vii, 349.

Causa jubet melior superos sperare secundos.

Adde L. iv, 230.

452 FATUM INIQUUM] Victoriā civilium bel-
lorum. SCHOL.

454 OBSTRUITUR TELIS] *Obstruitur* Mscr. probe:
BERSM. *Obstruitur* jam ante è suis MSS. legi
ma-

- Pompejumque ducem, caussa ^a sperare vetante,
 Non timuit, fatumque sibi ^b promisit iniquum,
 Expavit ^c servile nefas; intraque penates
 Obruitur telis, quem non violasset Alanus,
 455 ^d Non Scythia, non, fixo qui ludit in hospite, Maurus.
 Hic, cui ^e Romani ^f spatium non subficit orbis,
 Parvaeque regna ^g putat, Tyriis cum Gadibus Indos,
 Ceu puer inbellis, ^h ceu captis femina muris,
 Quaerit tuta domus: spem vitae in ⁱ limine clauso
 460 Ponit, & incerto lustrat vagus atria cursu:
 Non sine rege tamen; quem ducit in ^k omnia secum,
 Sumturus poenas, & grata piacula morti;

Missurus.

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a superare B. 1. ^b permisit B. 1. male. V. ad L. vi, 119. ^c sed vile M. servare R. pr. ^d nec V. 1. ^e re-
 manes H. ^f non solum f. B. 1. ^g putet V. sec Buh. ^h vel P. 3. B. 3. V. 2. R. 1. O. 1. H. A. W. pro var.
 lect. Edd. pp. aliaque. ⁱ limite V. 1. O. pr. ^k omnia W. a m. sec.

malebat Modius Novant. LL. Ep. ciii. ut prae-
 telorum nimia copia inclusus Caesar erumpere non
 potuerit. Et certe in Voss. sec. a manu prima fuit
 quoque *obstruitur*. & sic exhibet Editio Veneta.
 Dubito tamen, an Latine dici possit *obstruere ho-*
minem telis. Vulgata lectio praebet eundem sen-
 sum, quae frequens est. Frontin. L. ii, 3, 15. *Qui*
infinita multitudine sagittarum exercitum ejus obrue-
bant.

455 LUDIT IN HOSPITE] Qui in corporibus ho-
 spitium probant acumen telorum, dum studio-
 sius vulnera renovant, cum hospites interimunt.
 SCHOL.

462 GRATA PIACULA MORTI] i. e. suae morti
 expiationem Ptolemaei caede facturus. IDEM.
 Mier. *morsis*. alter. *matrimendose*. BERSMANN.
Morsis habent Amstel. & Oxon. MSS. cum Edd.
 Rom. Parm. Brix. Mediol. & Paris. sed male. Vi-
 de ad L. ix, 878.

464 BARBARA COLCHIS] Medeam dicit, quae
 ut etiam patrem evaderet; ut Cicero ait (prole-
 ge Manilia c. 9) ex eodem loco (pono Cic.) *Medea*
(M. illa Cic.) quondam fugisse (prof. Cic.) dici-
tur, quam praedicant in fuga, fratris sui membra
in iis locis, qua se parens persequeretur, dissipavisse,
ut eorum collectio dispersa, moerorque patris (patris
Cic) celeritatem persequendi retardaret. SCHOL.
 Eadem fere, qua noster, similitudine utitur Sidon.
 Apollin. Carm. v, 133.

- - - sic torva Pelasgum
 Colchis in aplusi steteras, trepidante marito,
 Absyrtum sparsura patri etc.

471 NEQUE FOEDERA] Rescripsi *nec foedera*: ut
 legi jubent Berlm. duo, & mei decem MSS. in qui-
 bus Voss. pr. sec. Reg. pr. Wilt. &c., quomodo
 excusum est quoque in nonnullis Editionibus. Con-
 sul. c, quae dixi ad vi, 38.

471 SANCTA GENTIPUS] Legatorum enim no-
 men sanctum est omnibus gentibus. SCHOL.

472 ORATOR] Legati, quos rex miserat, duo
 fuerunt, Dioscorides, & Serapio (*Apio* MSS.) quo-
 rum alter occisus est, ut Livius meminit in libro
 iv. IDEM.

473 AESTIMAT] Computat sc. haec bella Po-
 thini, & Achillae inter tua maxima scelera. IDEM.
 Voss. pr. Mors legati, quae indigne facta est, sic
 ponderat, & mentitur, ut haec inter tua debeat sce-
 lera computari. IDEM. Voss. sec. *Aestimatus*. Con-
 siderat ea, quae annumeranda sunt inter scelera
 tua. SULPIT. i. e. Aestimari facit scelera, quae
 sunt ponenda in numero tuorum scelerum. Nam
 ex eo, quod Aegyptii interfecerunt etiam legatum
 à rege missum, aestimari potest, quidnam factu-
 ri fuissent in ipsum Caesarem. OMNIBON. Haec
 ille. Quod autem legatos ad se missos interfecerit
 Achilles, apud Caesarem Libro xxi. his verbis
 traditur: *Missi Dioscorides & Serapion, qui ambo*
legati Romae fuerant, magnamque apud patrem Pto-
lemaeum auctoritatem habuerant, ad Achillam per-
venerunt, quos ille, cum in conspectum venissent,
prius quam audiret, aut cuius rei causa missi essent,
cognosceret, corripit ac interfici iussit: quorum alter
accepto vulnere occupatus, per suos pro occiso subla-
tus, alter interfectus est. MICYLL. Aestimari fa-
 cit

- Missurusque tuum, si non ^a sint ^b tela, ^c nec ignes,
 In famulos, Ptolemaee, caput. sic barbara Colchis
 465 Creditur, ultorem metuens regnique, fugaeque,
 Ense ^d suo, fratrisque ^e simul cervice parata,
 Expectasse patrem. cogunt tamen ultima rerum
 Spem pacis ^f tentare ducem: missusque fatelles
 Regius, ut ^g saevos absentis voce tyranni
 470 Conriperet famulos, quo bellum auctore moverent.
 Sed neque jus mundi valuit, nec foedera ^h sancta
 Gentibus: orator ⁱ regis, pacisque ^k sequester,
 Aestimat in ^l numero scelerum ponenda ^m tuorum,
 Tot monstris Aegypte nocens. non Thessala tellus,

475 Va-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a sunt M. A. ^b arma P. r. ^c neque V. i. A. Edd Mic. Hort. ^d suum B. i. V. i. H. suam. sec. Voff. sec. suo O. i. ^e sui Ed. Parm. non male, nisi E. sua malis sc. cervice. ^f tentasse B. i. ^g saevos V. i. servos O. i. ^h sacra H. ⁱ pacis regisque M. ^k sequestrum H. sequester V. pr. ^l minimo H. ^m suorum H.

cit scelera Aegypti h. e. legatus regis scelerate interfectus exemplo est, quantum scelerum causa sit Aegyptus, & quid Caesare factura fuisset. BERSMANN. Conjectura nostra est: *Res minima in numero*. Sensus mihi videtur: Legati caedes apud alias gentes maximum est scelus; sed inter Aegypti scelera minimum. GROTI. *Ed. pr.* Nihil juvant MSS. Itaque persevero in veteri conjectura, *Res minima*: nisi malis, *res ima*. Legati autem hi regi vocabantur Dioscorides, & Serapio: ut ex Livio ad hunc locum notat vetus Scholiastes in MS. P. Sed & in commentario de bello Alexandrino eadem extat historia. IDEM. *Ed. sec.* Aut aliquid deest, aut sequenda nostra conjectura, *Res minima*, aut, *Res ima*. Et sic quoque aliquid subaudiendum est, ut sensus sit, Legatus, occisus apud alias gentes maximum est scelus: sed inter Aegypti scelera minimum. Exstat historia in libro de bello Alexandrino, ubi & nomina legatorum ponuntur Dioscorides, & Serapio, quae & ex Livio hic posuit Scholiastes MS. IDEM. *Ed. tert.* Locus difficillimus, quo se vehementer torfit Doctiss. Barthius, varie cupiens exponere, veletiam corruptum locum judicans tam in Adversar. Lib. xi. c. 10. quam ad S. atium Lib. ii. Theb. 486. Nihil tamen profecit Barthius. Melius profecto rem gessit summus vir J. F. Gronovius, qui Lib. i. Observ. c. 6. haec egregie, & doctissime inlustrat, & cum veteribus interpretibus partim explicat, hoc modo. Violatus legatus dat aestimare, quatenam & quot oporteat esse scelera tua, quae numerum modo faciunt, quae ponderis sunt le-

vioris, vel quae in tuorum scelerum serie, & ordine sunt numeranda. Exemplum utriusque rei factis adhibet, quare, licet plura sint in promptu, non addam. Sic enim passim *agere* quis dicitur, qui curat, & facit, ut id agatur, & *numerus* adhibetur de multis rebus, vel personis minoris momenti, quod est notissimum. Ut verum tamen fatear, nimis mihi priora contorta, & longius quaesita hic videntur: Immo cum Lucanus, ut vulgo verba sonant, non dicat, quid illi legato acciderit, putem quoque locum esse mendosum. Ex Grotii tamen conjectura nihil de historia certior sit lector, & nimis à litterarum ductu recedit. Occisum fuisse legatum, historici tradunt. Sciendum itaque more librariorum solito in MSS. esse *extimas*, & in uno Bersm. ac Regio recentiore scribi *haec ponenda*. unde facillima nascitur emendatio.

orator regis pacisque sequester
Victima sit, numero scelerum adponenda tuorum.

vel *inponenda* si ita mavis. *Victima* sexcenties vocatur homo nefarie occisus, vel in ultionem alterius interemptus. Vide L. ii, 174. infra vs. 524. Ovid. L. i. Art. Am. 334. Claudian. in Rufin. ii, 277. Silius L. ii, 251. Flor. ii, 5. Justin. L. xiv, 413. xviii, 6, 12. & saepissime. Orator ergo factus est *vicima*, sive occisus est: quae res tamen recensenda est tantum inter numerum scelerum tuorum minorum, o Aegypte, graviorebus tot sceleribus nocens. In eandem mihi conjecturam incidit quoque Doctissimus Waddelus, quod laetabundus ex ipso, dum meam cum eo

- 475 Vastaque regna Jubae, non Pontus, & in pia signa
Pharnacis, & gelido circumfluis orbis Hiberno
Tantum^a aulus icclerum; ^b non Syrtis barbara, ^c quantum
Delitiae fecere tuae. premit undique bellum.
^d Inque domum jam tela cadunt, quassantque penates.
480 Non aries uno moturus limina pulsu,
Fracturusque domum; ^e non ulla est machina belli:
^f Nec flammis mandatur opus: sed caeca Juventus
^g Consilii, vastos ambit divisa penates,

Et nus-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a ausi R. pr. V. i. ^b nec A. ^c quanta H. ^d jamque d. B. i. inde d. Ed. Ven. ^e nulla est ibi V. sec.
^f non B. i. ^g consiliis A. Ed. Hort.

communicarem, intellexi. Attamen simplicior videtur haec lectio, quam ut à librariis potuerit corrumpi; quare nihil certi definitio, & pronuncio potius, non liquere.

474 THESSALIA TELLUS] Nisi poeta omnem barbariem intelligat, non procedunt Sulpitii expositiones. *Thessalia tellus*, inquit, *quae Gigantes produxit*. Haec Badius reprehendit: nihil enim in bello Giganteo (inquit) in Caesarem factum est. Itaque ipse exponit, *Thessalia tellus, in qua fere mundus conflixit cum Caesare hostili animo*. Deinde Sulpitius, *Pontus*, id est, *Scythiae*. At Badius, *Pontus*, id est, *filius regis Ponti Pompejanus partes contra patrem secutus*. Et, pro, id est, *Pharnacis*, id est filii Mithridatis impia, videlicet in patrem. Potest tamen per *Pontum* etiam intelligi Thracia, unde Pompejo auxilia missa. Ut patet non ita longe ab initio Libri v.

Tunc Sadalen, sortemque Cotyn.

Ex Caesare, qui libro tertio, ait, *Ad eundem numerum Cotus ex Thracia dederat*. Badii itaque expositiones non sunt rejiciendae. Quae vero praecesserunt verba poetae. *Sed neque jus mundi valuit*. Ad ea non recte Badius. *Quamvis legatos*, inquit, *miserit Caesar Photinum, & Achillam*. Haec verba ita ponit Badius, quasi qui crediderit, Photinum fuisse in expeditione contra Caesarem, cum Photinus intra oppidum cum rege Ptolemaeo suo obses Caesaris una cum Caesare esset, qui ad Achillam literas miserat, quibus deprehensus Caesar in eum animadvertit, ut ipse Caesar ad calcem tertii commentariorum libri commemorat. GLAREAN.

475 PONTUS] Pharnacem per epexegetin subjicit, qui bello Mithridatico, à patre ad Pompejum dedecit: nisi per *Pontum*, ut ostendit Glareanus,

Thraciam intelligere quis velit, ex qua Pompejo quoque auxilio profecta fuerant. HORTENS.

483 DIVISA] Pulm. MS. & Edd. Romana, Veneta, Brix. Med. Ascens. Paris. Verell. & Micylli, habent *diversa*: elegantius, i. dispersa *diffusa*, ut est in meo MS. Virgil. *Liv. Aen. 69.*

- - - *submersasque obrue puppes,*
Aut age diversas.

IV, 163.

- - - *diversa per agros*
Tecta metu petiere.

& saepius. Vide Broukhuf. ad Propert. III, 233.

Diversaeque novem sortitae rura puellae:

& Cortium ad Sallust. B. Catil. c. 2. Eadem confusio apud Livium L. x, 33. *Diversi Consules* MSS. duo Voil. *divisi*. Contra L. xxi, 55. *In utramque partem divisos*. MSS. omnes *diversos*.

485 MIXTAE VICEM] Et sic Caesarem Fortuna defendit, tamquam si esset tutus in muris. SCHOL. Msc. *ducem*, (& Hort. margo) mendose. Fortuna, inquit, Caesari pro muro est. BERSM.

487 PROPULIT &c.] In illa parte, ubi regia aula dilata erat in flumen. Solebant autem causa dignitatis super stipites, sive super columnas, seu super continuam terram manibus comportatam solaria componere deducta in fluvium. SCHOLIAST. *Voss. pr.* Regia erat producta in portum Alexandriae. V. Caes. B. Civ. III, III.

488 LUXURIOSA DOMUS] Vel propter comestationem nocturnam, ajunt interpretes, vel propter magnificentiam regiam. posterior certe explicatio verior est, & aptior: Sed meliorem lectionem nobis suppeditant praestantissimi Codices Vossian. pnm. & Regius uterque, quae est *Ambitiosa*
de-

- Et ^a nusquam totis incurfat viribus agmen.
 485 Fata verant, murique vicem Fortuna tuctur.
 Nec non & ratibus tentatur regia, qua se
^b Protulit in medios audaci margine fluctus
^c Ambitiosa domus. sed adest defensor ubique
 Caesar. & hos aditus gladiis, hos ignibus arcet:
 490 Obsessusque ^d gerit (tanta est constantia ^e menti)
 Expugnantis opus. piceo juber ^f unguine tinctas
^g Lampadas ^h inmitti ⁱ junctis in bella carinis.

Nec pi-

VARIAE LECTIOES.

^a numquam Ox. i. ^b pertulit V. pr. sed. corr. ^c luxuriosa vulgo. ^d regis R. pr. a m. pr. ^e vulgo mentis. ^f inguine V. i. R. i. virgine Ed. Rom. ^g Lampadas Edd. qdd. male. ^h inmittis B. i. ⁱ junctis V. i. cunctis A. R. i.

domus, cujus glossa est *luxuriosa*, splendida, & ambitiole exstructa. Sic *luxus ambitione furens* vs. 156. L. iv, 376.

Ambitiosa famus & laetae gloria mensae.

nisi quis *ambitiosa* exponere vellet, magnum spatium, sive ambitum complexa, ut apud Solinum *Ambitiosa oppida*. Ego priorem interpretationem unice veram existimo. Dein quid significet *arce-re aditus*, fateor, me parum intelligere. nisi *aditus* capias pro incurfibus hostium. sed *aditus* aliter sunt ipsa loca, per quae aditur, tam apud nostrum, quam alios. Arbitror, scribendum esse

- - *hos aditus gladiis, hos ignibus arcet.*

Arcet hostes quosdam ab aditu, ut *arcere bellis* Lib. i. *Arcere urbe*, regni finibus Justin. & similia crebro. juvat conjecturam meam Cod. Buh. in quo littera s deleta. In MS. meo est *arctat*, quasi diceret; obstruit aditus gladiis, & ignibus.

490 [TANTA EST CONSTANTIA MENTIS] In variis lectionibus Steph. duobus Pulm. & Voss pr. Regio utroque, ac Amstel. Cod. exaratur *fiducia*: quod huc primum inrepsisse videtur: quia librario in memoria haerebat locus L. iv, 538.

- - - *tanta est fiducia mortis.*

Hoc loco certe praefendum *constantia*, qua Caesar persistebat in resistendo hostibus, nec prae metu excutiebatur suo proposito. At pro *mentis* rescripsi *menti* ex duobus Pulm. Voss. tertio, & Buh. passim hunc dativum solere corrumpi, saepius jam vidimus.

491 EXPUGNANTIS OPUS] Cum ipse obsessus esset, ita pugnabat, quasi obessor. SCHOL.

491 TINCTAS] *Tactas* Mscr. male. pice liquefacta illitas. BERSM. Ex duobus tamen Mitis, quibus etiam accedat meus codex, mavult *tactas*

N. Heinsius ad Silium L. vii, 354. quod esset *conspersas*. ii, 595.

Jam resigit sanguis pollutos Caesaris enses.

ix, 925.

- - *tacta designat membra saliva.*

Adde N. Heins. ad Ovid. Fast. iv, 740.

Tactaque fumanti sulfure bales quis.

Broukhuf. ad Propert. iv, 3, 60.

- - *sem voluit tangi parca lucerna mero:*

& Not. ad Tibull. i, 9, 52.

- - *luto corpora tangit amor.*

Ovid. Metam. vi, 141.

- - *medicamine tactae*

Defluxere comae.

Martial. L. vi. Ep. 74.

Calvum trifidem semitactus unguento.

Sic *contingere* saepe à *tangere*. V. Cerdam ad Virg. Georg. iii, 403. Ovid. Init. Metam. L. ii.

- - *medicamine natum*

Contigit.

Forfan restituendum hoc Lucretio Lib. ii, 500.

Purpura Thessalico concharum tincta colore.

Nam in multis MSS. ibi est *secta*. Apud Martialem L. vi. Ep. 57.

Mentiris fectos unguento; Phoebus, capillos.

in optimo Cod. Thuaneo est *factos*. unde facile est scribere *tactos*. sed *fectos* illic retineri posset ex Statii Theb. v, 227.

*Adspiciens floremque genas & quas sinxerat auro
Ipsa comas.*

V. Barth. & Cel. Burm. ad Valer. Flacc. L. vi;

1076.

Nec piger ignis erat per ^a stuppea vincula, perque
 Manantes cerâ tabulas: & tempore codem
 495 Transtraque nautarum, ^b summique arfere ^c ceruchi.
 Jam ^d prope semiustae merguntur in ^e aequore classes,
^f Jamque hostes, & tela natant. nec puppibus ignis
^g Incubuit solis: sed, ^h quae ⁱ vicina fuere
^k Tecta mari, ^l longis rapuere vaporibus ^m ignem;
 500 ⁿ Et cladem fovere Noti; percussaue flamma
 Turbine, non alio motu per tecta cucurrit,
 Quam solet ^o aethereo lampas decurrere fulco,
 Materiaque carens, atque ardens aere ^p solo.

Illa

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *stuppea* MSS. & Edd. qdd. ^b *summique* R. pr. *summaeque* B. 1. W. H. ^c *cheruchae* W. *cherusci* Marp. Edd. qdd. *ceruci* A. Ed. Ven. male. V. ad L. viii, 177. *summim* m. u. *ceruchis*. ^d *quoque* B. 1. & 2. in m. ^e *aequora* W. V. 2. B. 1. Ed. Pulm. non male. ^f *tunc* VV. LL. Steph. inque R. 1. ^g *incumbis* B. 1. ^h *qua* B. 2. ⁱ *in leua* H. ^k *cota* V. 1. ^l *crebris* W. V. tert. B. 1. ad m. ^m *ignes* B. 1. M. *austri* O. 1. ⁿ *ut* B. 1. V. 1. H. V. pr. a m. pr. ^o *aërio* B. 1. V. 3. R. 2. M. W. pro var. lect. ^p *oto* VV. LL. Steph. P. 1. V. 2.

710. In Catal. Pithaei p. 187.

Tunc oleo corpus fingo.

Sed satis de his. *Tinctas* autem hoc loco non mutem in *tallas* contra plerosque, & optimos MSS. nam *tangi* leviozem notat adspersionem, vel obductionem; Faces autem pingui unguine fuerunt inlitae, sive tinctae. quo verbo *tinguere*, & *unguere* frequenter uti hac in re auctores, est certissimum.

492 JUNCTIS IN VELA CARINIS] Mscr. duo *bella*: non male, ut indicentur naves, quae praefidii causa Alexandriae esse consueverant. BERSMANN. Recepit hanc lectionem Grotius, quam agnoscunt etiam Voss. sec. Witt. Oxon. duo, Regius unus, Marp. meus, & Voss. prim. pro var. lectione. Carinae ergo, seu naves sunt, quae junctim, sibiue contiguae jacebant in portu in *bella* sive ad bellorum usum; & propugnationem portus. Claudian. L. 11. in Rufin. 95.

*hi vigili muros statione tueri,**Hi junctis properant portus munire carinis.*

Silius, L. v, 499.

asratam in bella bipennem.

III, 674.

In pugnam frangere rates.

ex quo loco Silius sumit L. xiv, 548.

frangendae in vulnera prorae.

nostet rursus vl. 506.

*sempera cladis**Perdidit in somnos.*i. e. ad somniandum. male alij *somnis*. Manil. L. 1, 88.*Facit & ignotis iter in commercia terris.*

Sic enim legendum cum Gronovio, plura adjici possent; sed prolixius de hoc usu praepositionis in egimus ad 1, 306. & L. 11, 151.

In fratrum ceciderunt praemia fratres.

Vide modo, quae notat Cl. Burm. ad Val. Flacc. 11, 17.

*in Tyrias Cynosura carinas**Certior.*Seriam tamen adtentionem quoque meretur altera lectio *junctis in vela c.* Quod significaret, carinas ita fuisse junctas, & sibi vicinas, ut altera alterius vela tangeret, & quasi mutius velis essent connexae naves. Nam male Ascensium *inmissis in vela* construere puto, & *in bella* praefero.

504 ILLA LUX] In ipso proelio regia classis forte subducta jubetur incendi. Ea flamma cum partem quoque urbis invasisset, quadraginta milia librorum proximis forte aedibus condita exussit. SCHOL.

506 IN SOMNIS] Mscr. duo *in somnos*: tert. *in somnis*. BERSM. *In somnos*. Ita recte MS. In somnos perdere est impendere somno, ita ut rebus melioribus pereat. GROT. Ita optime rescriptus Gro-

Gro-

Illa ^a lues paullum ^b clausa ^c revocavit ab aula
 505 Urbis in ^d auxilium populos. nec tempora ^e cladis
 Perdidit in somnos, sed caeca nocte carinis
 Insiluit Caesar, ^f semper ^g feliciter usus
 Praecipiti cursu bellorum, & tempore rapto.
^h Tunc claustrum pelagi cepit Pharon. insula quondam
 510 In medio stetit illa ⁱ mari, sub tempore ^k vatis
 Proteos: ^l at nunc est ^m Pellacis proxima muris.
 Illa duci geminos ⁿ ad bellum praestitit usus:
 Abstulit excursus, & fauces aequoris hosti:
^o Caesar &, auxiliis ut vidit libera ponti

515 Ostia

VARIAR LECTIONES.

^a dies R. 1. ^b sic P. 3. B. 2. mei 13. & Edd. qdd. al. clausa p. ^c revocabit R. pr. ^d auxilio populum B. 1. exitium R. 1. sed corr. ^e al. clausus V. sec. ^f non jam Hort. m. ^g felicibus P. 2. V. pr. ^h nunc B. 1. V. 2. Serv. ad Aen. xi, 262. Hinc P. 1. V. 1. rectius cum B. 1. ⁱ maris V. 1. W. ^k vasti Hort. m. ^l ac W. V. 2. ^m Lageis V. sec. male. V. L. viii, 475. ix, 153. x, 55. & c. Pellacis est Serv. ⁿ vulgo bellorum. ^o vulgo Caesaris a. aditus et l. p. o. permisit nec poenas inde.

Grotius: quod confirmatur Steph. var. LL. duobus Pulm. & duodecim meis. Nec aliter ediderunt Veneti, Taberius, Ascensius, aliique. V. ad vs. 492.

506 CARINIS INSILUIT] Carinae Marpurg. Voss. sec. pro var. lect. Carinas. Adi notata ad L. iii, 626.

Insiluit, solo nociturus pondere, puppim.

511 PROTEOS] Herodotus lib. ii. Proteum regem Aegypti fuisse tradit, genere Memphitam. Homerus, & hunc secutus Virgilius, deum marinum, & vatem finxerunt. MICYLL. Hinc Claudian. Epithal. Honor. 50.

Phariumque cubila

Proteos, & septem despectat ostia Nili.

Adde Val. Flacc. ii, 218. ubi vide Burm. & Phylarg. ad Georg. Virg. L. iv, 387.

512 ILLA DUCI GEMINOS BELLORUM PRAESTITIT USUS] Explicando hoc loco serviunt, quae sunt apud Strabonem de Pharo. GROT. Ed. serv. De Pharo adi quoque animadversa ab Is. Vossio ad Melam Lib. ii, 7. Pharos Alexandriae nunc ponte conjungitur.

512 BELLORUM PRAESTITIT USUS] Usus belli est bellandi experientia, & militiae exercitium: ut apud nostrum L. iv, 364.

Atque usum belli, poenamque remittit.

ubi vide. Praeterea praecessit bellorum: quare sine haesitatione rescripsi; ut est in veterrimis membranis, Regio primo, & Vossiano primo ad bellum

claro sensu.

513 ET CURSUS] Excursus C. P. V. O. Gulielm. Canter. Nov. Lect. Lib. iii, c. 2.

excursus & fauces aequoris hosti;

Caesaris auxiliis aditus ac libera Ponti

Ostia permisit: nec poenas inde Pothini.

PULMANN. Plerique libri habent: & cursus. Mic. incurfus, reliqua duo excursus, quod retinui-
 mus, adprobatur etiam à Cantero. BERSM. Excursus est quoque in MSS. meis omnibus, praeter recentissimum Voss. & Edd. Sulpitio prioribus, à quo recusum est & cursus. incurfus Edd. Veneta, Mic. & Hortensii.

514 CAESARIS AUXILIIS ADITUS ET LIBERA PONTI OSTIA PERMISIT [NEC POENAS INDE P.] Caesar & auxiliis ut vidit lib. libri, & Codices. Nobis placuit Canteri lectio, quam in hoc, & sequenti versu illis omnibus anteposuimus, non male, ut nostra fert opinio. Non satum meriti poenasque Phet. libri, & Codices plerique: sed unus tamen non mortem mer. alter nunc satum meriti. BERSM. Ut è suis membranis conrexit Canterus, & in textum receperunt Bersmannus, Grotius, ceterique, nisi quod pro aditus ac dederint ad. & exstat totidem verbis in Vossiano tertio, & Buherii, nisi quod ille habet tamen Caesar & Wittianus pro var. lect. habet.

Caesar & a. aditus ac l. p.

Ostia permisit, nec meriti poenasque P.

Ego restitui veterem lectionem, non quod putem, plane esse integram, sed quod uno, & altero Co-

Kk k k k

dice,

- 515 Ostia, non ^a fatum meriti, poenasque Pothini
^b Distulit ulterius: sed ^c non, qua debuit ira,
^d Non cruce, non flammis ^e rapuit, non dente ^f ferarum:
 Heu facinus, gladio ^g cervix male caesa pependit:
 Magni morte perit. nec non ^h subrepta paratis
 520 A famulo Ganymede dolis pervenit ad hostes
 Caesaris ⁱ Arsinoë: quae castra carentia rege,
 Ut proles Lagaea, tenet, famulumque ^k tyranni
 Terribilem ^l justo ^m transegit Achillea ferro.
 Altera, Magne, tuis jam victima mittitur umbris.
 525 Nec satis hoc Fortuna ⁿ putat. procul absit, ut ^o ista

Vindictae

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a *factum* V. sec. ^b *subtulit* M. ^c *qua non* MSS. & Edd. qdd. *perperam*. ^d *nec nec* Hort. Ed. ^e *rabido* vulgo. ^f *leonis* P. 1. ^g sic MSS. vulgo *cerv. gl.* ^h *subrepta* V. 1. & pr. a m. sec. Edd. Ven. Br. Med. ⁱ MSS. plerique, & Ed. Ven. *Arsinoe*. sed Gr. *Agrius*. ^k *tyrannis* R. pr. ^l *visu* O. pr. V. 1. a m. pr. ^m *perforatus* O. pr. ⁿ *pu-tet* Edd. Rom. Parm. ^o *instar* R. pr. sed. corr. *ista*.

dice, eoque non vetustissimo haud audeam tantam admittere mutationem. Si vulgata lectio fina est, *gemini usus ad bellum* debent consistere, in auferendo hosti excursus, & fauces aequoris; capta enim insula Phari, Caesar liber erat ab hostium excursibus, neque ipsi tamen evadere, vel auxilia è mari accipere poterant. Caesari, vero mare erat apertum (Vide Caesar. in f. B. Civilis). Atque ita hunc locum capiunt veteres Interpretes. Ut verum tamen fatear, mihi quoque per priorem versum unus tantum usus Caesari praestitus videtur designari, scilicet hostium inclusio, ut mare non haberent liberum. nam ab incursibus eorum non fuit tutus, ut patet ex vs. 534. & seqq. Per sequentem vero declarari alter usus, scilicet Caesaris securitas, & auxilii accipiendi opportunitas. Ut dixi tamen, MSS. habent *Caesar & auxiliis ut vidit*. Sed cum in Vossiano quinto sit *cum vidit*. In Canteri libris, Voss. tert. Wittiani var. lect. *aditus ac*, immo in incu *Caesar ut A. vidit ac*. putem, sic locum constitui posse.

Ille duci geminos ad bellum praestitit usus.
Abstulit excursus, & fauces aequoris hosti:
Caesar & auxiliis vidit hanc libera Ponti
Ostia: nec fatum meriti poenasque P. &c.

Hac insula vidit Caesar libi ad auxilia comparanda libera esse ostia. Error natus videtur, quod non cogitabant in caesura posse produci. at id nos jam saepius monuimus. Dein *b* in MSS. per Gallos praesertim exaratis, saepe omitti, sciunt

illi, qui veteres membranas versarunt. Aliter, si durior alicui haec particula videatur, posset praeferre *vidit hinc*. Nec autem, quod dedi pro *non*, est hoc ex Wittiani Codicis varia lectione, & illis MSS. qui habent *nec poenas inde*. *Non fatum nec poenas inde* est in Amstel. Mss. *Auxiliis ostia libera* satis declarat, liberos fuisse *aditus*, ut non opus fuerit, eam vocem addi. Est autem vir doctus, qui mallet *portus ostia*. sic L. 11, 705. *perusora*. *portus atque aditus* jungit Silius L. 11, 65. Sed *portus ostia* mutare non est necesse. Valer. Flacc. 11, 575.

Nos ait, ad Scythias Tirynthius, ostia ponti
Raptat iter.

supra 11, 680.

Pompeius tellure nova compressa profundi
Ora videns.

515 MERITI POTHINI] Verba Caesaris ita habent: *Haec dum apud hostes geruntur, Photinus nutritius pueri, & procurator regni in parte Caesaris, cum ad Achillam nuncios mitteret, hortareturque, ne negotio desisteret, neve animo deficeret, indicatis deprehensisque internunciis, à Caesare est interfectus.* MICYLL. Paulo aliter haec refert Plutarch. in Caesare p. 731. Ed. par.

517 NON FLAMMIS RAPUIT, NON DENTE] Sunt, qui legere malint *rabido non dente ferarum*, sed sic desit verbum: nam ad *pendit* non possunt cetera applicari. VERSELL. Illud *rabido* Aldi inventum est, quem secuti sunt Collin. Gryph. Pulm. Berlin.

Vindictae sit * summa tuae. non ipse tyrannus
Subficit in poenas, non omnis regia Lagi.
Dum ^b patrii ^c veniant in viscera Caesaris enses,
Magnus inultus ^d erit. sed non, auctore furoris
530 Sublato, ^e cecidit rabies: nam rursus in arma
Auspiciis Ganymedis eunt: ^f ac multa secundo
Proelia Marte gerunt. potuit discrimine summo
Caesaris una dies in famam, & secula mitti.
* Molis in ^h exiguae spatio stipantibus armis,
535 ⁱ Dum parat in vacuas Martem transferre carinas
Dux Latius, tota ^k subitus formidine belli

Cingitur:

VARIAE LECTIOES.

a magne V. tert. b patriae Hort. m. c venient R. i. d eris A. e cedit O. pr. f at H. g solus P. i. B. i. h exilio B. i. exiguu P. 2. W. Ed. Ven. Hort. m. exiguum R. pr. sed corr. i tumpaverit H. k vulgo subiti.

Berlm. Grot. & seqq. Verum in nullo Pulm. Berlm. aut meo Codice adparet. quare Stephanus quoque cum reliquis Editoribus vetustis *rapuit* exhibuit. Recte autem animadvertit Versellanus, de fore verbum, si *rabido* legas. Verum tamen, quod eodem redit, in uno Pulm. & integerrimis membranis Voss. pr. ac Regio primo scribitur *avido non d. f.* Quod facit, ut fere inclinem in Illustrissimi Heinsii sententiam, à Gronovio licet improbatam, & sic satis ab ipso rejectam; qui subodoratus erat verum illum *Heu facinus* esse institium, & ab aliena manu. Et certe si Pothinus morte magni perit, non capite truncatus est. Hoc enim accidit Pompeio post mortem. Pompeius gladio in pectus adacto est occisus; immo etiam Pothinus; nam nemo memoriae reliquit, quod hic dicitur, caput ei amputatum fuisse. Consule Epistolas Heinsii, & Gronovii cccclxxi, cccclxxiii, cccclxxv. & ita hunc locum digere.

*Disulit ulterius: sed non, qua debuit ira,
Non cruce, non flammis, avido non dente ferarum,
Magni morte perit.*

Sc. Pothinus, qui nominativus ex praecedentibus intellectus sexcenties subauditur, ut hic subintelligi debet, licet vulgatum retineas. Si quis *rabido* malit, per me licet. Est enim unum, idemque.

519 MAGNI MORTE] Quasi Pompejus. SCHOLIAST.

521 ARSINOË] Soror Ptolemaei fuit. Hanc Ganymedes quidam spado, puellae acceptissimus in castra Achillae perduxit, cuius iussu Achilles

occisus est, & exercitui Ganymedes praepositus. Hanc postea Caesar victus Aegyptiis in triumpho duxit, ut meminit Livius in Libro iv. civilis belli. SCHOL. V. Dion. Cass. Lib. xliiii. pag. 223.

523. ACHILLEA] Achillam. fit enim à recto *Achilleus*. SULPIT. Vel etiam Ionicus casus est ab *Achille*, in prima declinatione. Ut à *Xerxes* *Xerxes*, pro *Xerxen* dixit Herodotus Libro vii. ἀποδίδας δὲ Βασιλέα, Πέρσης Δαρείου, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ στρατοῦ. MICYLL.

532 DISCRIMINE SUMMO] i. propter summum Caesaris illa die periculum notabilius, & memorando postea potuit esse una Caesaris dies. Sed notandum, quod in praestantissimis Codicibus, ut Voss. prim. Regio primo, uno Pulm. & Berlm. sit *nullo*, in altero Pulm. & Berlm. *nullo*. in Voss. tertio *magno*. & in Wittiano *in illo*. Foran rectius; ut in Lucani stylo solito abundet, sicut vidimus supra in *enjo mori*, in *dente minari*, & similia. Huc facit, quod pro *una* in Edd. Rom. Parm. Bad. Verl. Mic. Hort. sit *illa*. Paulo post si per Milos liceret, malum *stipatus* ab a.

534 MOLIS IN EXIGUAE SPATIO STIPANTIBUS ARMIS] Molem dicit, quae ad insulam pertinebat. Vide lib. de bello Alexandrino. *χώρα* vocat Plut. quae vera Latinae illius vocis significatio. GROTI. Ed. tert.

536 SUBITI] Sic reposuit Grotius, ut est in variis Steph. lectionibus, & duobus Berlm. ac meis paucissimis. In ceteris MSS. & Edd. *subito*, nisi quod in Vossiano primo sit *subitus*. quod unice

Kk kk k 2

vc-

Cingitur: hinc ^a densae praetexunt litora classes,
 Hinc tergo ^b insultant pedites: via nulla ^c salutis:
 Non fuga, non virtus, ^d vix spes quoque mortis honestae.
 540 Non acie fusa, ^e nec magnae stragis ^f acervo
 Vincendus ^g tunc Caesar erat, sed sanguine nullo.
 Captus ^h forte loci pendet, dubiusne timeret,

• Opta-

V A R I A E L E C T I O N E S.

^a ense V. sec. ^b exsultant M. Hort. m. ^c saluti W. a m. pr. non male. ^d non B. r. ^e non B. r. V. pr. m. nec Edd. Ven. Br. Med. ^f acervis B. 2. V. 2. W. R. pr. in V. sec. pro var. lect. nec magna est stragis acervus. ^g jam V. pr. sum R. pr. ^h certe Ed. Ven.

verum arbitror. ut *matutinus Aeneas*; & similia sexcenta. Supra *aderat maturus, nocturnus* &c.

537 [PRAETEXUNT] Ex glossa natum est, quod pro var. lect. exhibetur in Wirt. *praetexunt*. *protexunt* Bersm. unus. male. V. N. Heins. ad Ovid. Art. Amat. 1, 255.

Virgil. Georg. 111, 15.

Aen. vi, 5.

Praetexunt classes.

539 MORTIS HONESTAE] i. e. ut congregi-
do moreretur. SCHOL.

543 RESPEXIT] Sensus hic est. Respexit Caesar ad Scaevam & ad campos, Epidamnem, tuos. & haec cogitans gesta fortiter dimicavit. IDEM.

543 RESPEXERAT] Alias, *respexit in agmine denso*. Hoc est & Epidamnem, sive Dyrrhachium, animo reputabat, ac respiciebat virtutem Scaevae Centurionis sui, qui in portis castrorum, & munitio-
num omnibus Pompejanis unus rellitit, qua vir-
tute immortale nomen, & famam consecutus
fuit. Suetonius rem ita refert paulo illustrius. *Alexandriae circa oppugnationem pontis, eruptione sub-
ita hostium compulsus, in scapham, pluribus eodem
praecipitantibus cum decessisset in mare, nando per du-
centos passus evasit ad proximam navem, elata ma-
nu, ne libelli, quos tenebat, madererent; paluda-
mentum mordicus trahens, ne spolio potiretur hostis.*
At L. Florus, *depulsus in maria*, inquit, *mira
solicitate ad proximam classem enatavis, relicto qui-
dem in fluctibus paludamento, seu fato seu consilio,
ut illud ingruentibus hostium telis, saxisque petere-
tur. Tamen receptus à classicis suis, undique simul
hostes adorans, de imbelli, ac perfida gente, iusta ge-
neri manibus dedit. Porro Appianus, quo in loco;
inquit, cum in mare decessisset, & in profundo ali-
quandiu enataisset, Alexandrini vestem ab eo adem-
ptam, in trophaei modum erexere. Quanta in hac
re, quod ad paludamentum, scriptorum est varie-*

125. HORTENS.

543 IN AGMINE DENSO] Msc. *sanguine denso*.
Strage Pompejanorum densa. BERSM.

544 SCAEVAM] Caesar lib. 111. *Scuto ad eum re-
lato Scaevae centurionis, inquit, inventa sunt in eo
foramina CCXXX. Quem Caesar, ut erat de so-
meritus, & de republica, donavit millibus ducentis ae-
ris: atque ab istavis ordinibus ad Primipilum se tra-
ducere pronuntiavit. Ejus enim opera castellum con-
servatum esse magna ex parte constabat, cohortem-
que postea duplici stipendio, frumentoque, & specia-
riis, militaribusque donis amplissime donavit. Sue-
tonius illustrius, Scaeva, inquit, excusso oculo,
transfixus foemore, & humero. CXX. ictibus scuto
perforato, custodiam portae commissi castelli retinuit.
Hic CX. ictus sustulit. L. Florus, quo tempore,
inquit, egregia virtus Scaevae centurionis emicuit,
cujus in scuto C atque XX. tela sedera. Valer.
Max. autor est, cum corruisse pugnantem super in-
gentem stragem, quam ipse fecerat, cujus corpus, in-
quit, capite, humero, femore saucio, oculo eruto, C,
& XX. ictibus perfoctum apparuit. Sic variant au-
tores in re praecleara. HORTENS. Omnes in-
terpretes existimant Scaevam, ad Epidamnium cor-
ruisse mortuum ex Lucani sententia. adeoque re-
spexit hic per subit ejus animum Scaevae imago ex-
plicant. cum tamen ad L. VI, 250. vidimus, ne-
quaquam illud ex verbis Lucani, neque Valerii
Maximi clare patere; quare cum ceteri Historici
vivum eum superstitem fuisse referant, forsan &
hic respexit proprio sensu capi possit; ut forte ocu-
lis conversis Scaevam inter suorum, quos secum li-
cet paucos habebat, & hostium densum agmen
pugnantem viderit. Vulgo necesse habent in *ag-
mine denso* referre ad Scaevam ad Dyrrachium in
agmine Pompejanorum denso dimicantem. quod
durius videtur. Examinent locum adtentius, qui-
bus plus otii est.*

545 EPIDAMNE] *Epidauris* Msc. & alt. *Epidamnem*:
utrumque vitiose, quod Dyrrachium intelligat.
BERSM. *Epidauris*; & *Epidamnem* perpetam habent
variae

• Optaretne mori; ^b respexit in agmine denso
Scaevam, perpetuae meritum jam nomina famae
545 Ad campos, Epidamne, tuos; ubi solus apertis
Obsedit muris calcantem moenia Magnum.

VARIAE LECTIONES.

a Edd. qdd. male. *Optaretne*. b *respexerat* a. Edd. Sulp. Mic. Hort.

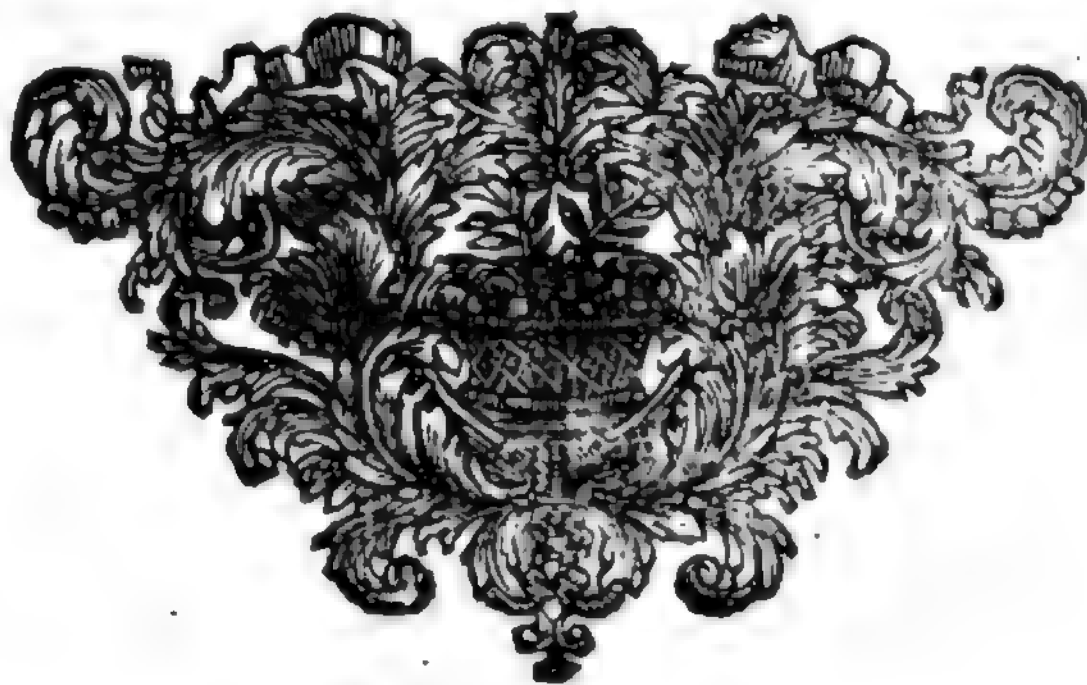
variae lectiones Steph., & nonnulli MSS. mei, ac
Editiones priores. Sed vide ad L. II, 624.

546 OBSEDIT] Est, qui hic legat *arcebat*. quia
solus homo *obsidere* dici non potest: vel *obsessit*:
quod foret melius. Haec enim *obsessus* & *obsessus*
non raro in MSS. permutantur. Sed innovatione

opus non est. *Obsedit* est retinuit, tardavit, pro-
hibuit, ne ulterius progrediretur. L. V, 449. de
iis, qui in mari prae tranquillitate retinentur.

- *gravis & languore profundi*
Obsessis ventura fames.

Vide ad L. VI, 449.

SUPPLEMENTUM LUCANI.

Auctore THOMA MAJO, Anglo.

LIBER PRIMUS.

ARGUMENTUM.

*Rex Ptolemaeus à Caesare dimissus bellum parat. Oraculum
Serapidis. Ptolemaei mors.*

Perdiderant freta saeva minas, & ab aequore tutus,
Tutus ab insidiis imbellibus, & sceleratâ
Aegypti rabie consedit littore Caesar,
Vindictam spirans, tantâque efferbuit ira,
Quantam non Pharii potuit restinguere regni

Exitium. justa est belli data causa gerendi:

Sed pudor, & magnam premit indignatio mentem
Bella dari tam justa, aut mollem audere Canobum
Caesareas iras, infestaque tela mereri,
Quae vix armipotens est ausa laceßere Roma;
Nec damno tantas iras leviores luisset,
Quam libertatis jactura, & funere Magni.

Quod tamen incolumis per tanta pericula Caesar
Evasis, Superis poteras ignoscere, Roma,
Si sola Aegyptus redivivæ vulnera dextrae,
Et saevos posthac gladios sensura fuisset.
Inferias tibi; Magne, pias haec bella dedissent,
Et gratas Latio. Phariâ de clade triumphum
Victori placida donasset fronte Senatus,
Templa coronasset votis, plausuque superbum
Spectasset laeto currum Romana juvenus.
Haec patriae forsan victoria conciliasset.

Caesaris

Caesaris arma suae, ni dira sequentia bella,
Ni Libycae clades, & tristis funera Mundae
Victrices alio facdassent crimine dextras.

At Nili scelerata cohors, quae sceptrum dedisset
Reginae Arsinoë, subito mutata rebellat,
Foemineum Imperium, fastusque exosa superbos
Eunuchi Ganymedis, & implet castra tumultu.
Nec pavidum murmur; consensu audacia crevit,
Tantaque turba metu poenarum solvit ab omni.
Nec mora; Delecti ad tentoria Caesaris ibant,
Invita Arsinoë, pacem Regemque petentes,
Et delictorum veniam, dirumque Photinum
Ut scelerum authorem, & saevum execrantur Achillam,
Qui facinus merita jam tandem morte luisent.

Aufonius Ductor, quamvis jam fervidus ira,
Pacem optans, Phariaque timens regione teneri,
Dum procul Aemathiae coeant fragmenta ruinae,
Dum, quas dispersit clades Pharsalica, rursus
Jungantur vires, & castra hostilia crescant,
Castigat primo dictis; mox fronte serena
Dat veniam precibus; nec tanta Caesaris ira
Dignatur viles populos, impendere totos
Irarum fluctus cupiens civilibus armis.
Nisi nisi Romani Imperii patriaeque ruinas
Aut scelera esse suis aut digna pericula fatis
Credidit, & imbellem Ptolemaeum in regna remittit.

Quid tandem, miserande puer, tibi proderit ista
Libertas, quam morte lues, regnique ruina?
Tutior, ah! longe custodia Caesaris esset,
Quam data libertas; nec cum captivus agebas,
Esse nocens poteras. te saevi Caesaris ira
Liberat, ut fieres. Phariae nam noverat aulae
Perfidiam, moresque tuos, tua crimina sperans,
Ut mox justa cadas Cleopatrae victima regno;
Cujus adulterii pretium Nilotica sceptrum
Donabit Caesar, dulciue impendat amor.

Nec Latium versuta Ducem spes ista fefellit.
Namque infelicem Ptolemaeum in regna remissum
(Sive Aegyptiacae fuit inconstantia gentis,

Seu Regis vitium) confestim oblivio cepit
 Et dextrae fideique datae; nova bella parabat
 Consiliis pravis, & spe delusus inani,
 Inque suam accelerat properantia fata ruinam.
 Et ne subsidiis accrescant castra marinis
 Caesarea, instructam disponit in aequora classem,
 Qua levis Aegypto determinat unda Canobum.
 Inceptum visa est primum Fortuna juvare.
 Incidit in classem hanc lociis divisa carinis
 Caesaris una ratis, quae sortem Euphranora vexit:
 Hanc omni Phariae puppes statione solutae
 Circumeunt. periit numeris oppressa triremis.

Regius interea per Deltam exercitus ibat
 Terrestris; multasque via muniverat arces.
 Jam belli molem pulcherrima Delta tenebat,
 Delta Aegyptiaci decus atque opulentia regni;
 Per cujus virides sinuato gurgite campos
 Huc illuc ludit Nilus, gyrisque recurrens
 Nunc ambit, nunc implicitis interfecat undis
 Pingua culta suis, & nigra ditat arena.

Huic nomen terrae dat littera Delta triformi.
 Oceano Boreale latus defenditur, in quem
 Infundit sese septeno gurgite Nilus.

Quae restant latera inde duo, duo brachia Nili
 Ultima constituunt. haec inter brachia, quinque
 In mare gurgitibus per Deltam volvitur amnis.

Magnus ab Aethiopum campis nigrantibus amnis
 Volvitur, atque uno longe decurrit in alveo
 Usque ad planitiem, qua surgit maxima Memphis,
 Pyramidum aggeribus totum celebrata per orbem.
 Indulsi nimium faciles telluris opimae
 Fertilitas fruges populo, nimiumque pepercit
 Agriculae manibus, tanti jactura laboris
 Ut fieri possit; moles ut vulgus inanes,
 Vanaque Pyramidum miracula stupeficeret Orbis.
 Tot potuere manus steriles invertere glebas,
 Emendare solum, muris circumdare terras,
 Et tanto imbellem munimine cingere gentem,
 Ut non incursum populi timuisset Eoi,

Non

Non Persarum acies, pharetrataque robora Sufae;
 Nec Macedum aeratae cessisset praeda Phalangi
 Fertilis Aegyptus; sed inexpugnabilis armis,
 Atque sui juris seclum mansisset in omne.

Volvitur à Memphi partito gurgite Nilus,
 Extremoque Eurum versus ferit aequora cornu
 Ad Pelusiacas arces; at gurgite mollis
 Alluit Occiduo litrus portumque Canobi.
 Huic dedit antiquum Menelai Navita nomen,
 Littore (si famae credas) tumultatus in isto,
 Cum Pharii justus tenuit diademata regni
 Proteus. eripuit Paridi castissimus ille
 Tindarida, & nullo vitiata crimine servans
 Post Trojam excisam ferro flammisque marito
 Reddidit. haec tellus inter duo flumina Delta est,
 Dives opum, dives pecorum, lactisque colonum
 Frugibus exaturans, atque urbibus inclyta magnis.
 Quid Butum, Butive lacum, quo gentibus olim
 Niliacis responsa dabat Phoebèia mater:
 Quid saevam hospitibus memorem Busiridis urbem,
 Funestasque aras? teve, Urbs pulcherrima, nomen
 Cui Venus ipsa dedit? vel te delubra Minervae
 Alta tenens Saïs, quam rex Psammiticus olim
 Condidit? antiquae juxta stant moenia Mendes,
 Qua Deus Arcadiae Pan pastoralis in urbe
 Relligione patrum colitur. cum matribus illic
 (Ut perhibent) capri coïere, & semine misto
 Foedavere uteros. olim sic ille creatus,
 Qui pueri nimio Cyparissi ardebat amore.
 Ante tamen, quam rex Prolemaceus ab urbe Canobo
 Per Deltam transire parat, (nam nota Canobo
 Templa Serapis habet) scrutari oracula divum,
 Et belli casus cupit explorare futuros.

Hic Deus alta tenens molli delubra Canobo,
 Quem serpentina Nilotica terra figura
 Vicinique colunt, non voce oracula reddit,
 Corniger ut Libycis colitur qui Syrtibus Ammon;
 Non esuve, fameve, velut Memphiticus Apis,
 Certa boni, fative mali praefagia pandit;

L I I I

Nec

Nec Phoebus similis Cyrrhaeo, Virginis implet
 Concussos artus miserae, quam poena recepti
 Numinis, aut pretium mors immatura sequatur;
 Erudit at placide humanam per somnia mentem,
 Nocturnaque quiete docet; nulloque labore
 Hic tantum parva est pretiosa scientia, nullo
 Excutitur studio verum, mortalia corda
 Tunc Deus iste docet, cum sunt minus apta doceri,
 Cum nullum obsequium praestant, meritisque fatentur
 Nil sese debere suis; tunc recta scientes,
 Cum nil scire valent, non illo tempore sensus
 Humanos forsitan dignatur numen inire,
 Cum propriis possunt per se discursibus uti,
 Ne sorte humana ratio divina coiret.

Jamque Sacerdotes Regem in penetralia templi
 Duxerunt. Tyrio resplendens sanguine & auro
 Stratus erat lectus, quo tu, Ptolemace, recumbens
 Fatidici infelix captas praesagia somni.
 Sacratos intrant templi sola illa recessus
 Somnia, quae Deus ipse creat; nam caetera cuncta,
 Quae vel temperies varias, variosve sequuntur
 Corporis humores, vel quae repetita diei
 Aut studia, aut curae finxerunt somnia, templo
 Exteriore volant multas imitantia formas.
 Illic praeter reliquis fulcam exhilarantia noctem
 Formosa specie, roseisque volantia pennis
 Sanguinea apparent, templique in margine ludunt.
 His quoque de Veneris campo, placidoque vireto
 Mille pharetrati fratres, gens mollis Amorum
 Occurrunt noctu, & templo consortia jungunt.
 Illic flammatis alis; vel fulguris instar,
 Nocturnaeve facis, per summa cacumina templi
 Somnia de flava nascentia bile, volatu
 Irato strepitant, tanquam hostem quaerere semper
 Audacem, & saevas assueta laceffere pugnas;
 Excelsoque parant coelum superare volatu.
 At contra timide tenebrosa per atria templi,
 Quae nigra de bile fluunt, demissius ibant,
 Nocturnaque ut aves strident feralibus alis,

Inter

Inter busta volant, & foedis sola sepulchris
 Invitant Stygios moesta ad consortia Manes.
 Illic per postes, albataque moenia templi
 Ignavo incessu, tardae testudinis instar,
 Somnia, quae pituita creat, trepidantia serpunt;
 Ne si forte cadant, liquidis mergantur in undis;
 Nam semper vana falluntur imagine lymphae.
 Haec inter volitant imitantia mille figuris
 Quicquid agunt homines passim; totidemque feruntur,
 Quot patitur magnus diversa negotia Mundus,
 Aut objecta tenet. cedunt haec somnia cuncta
 Divinis, quae dat Numen, longeque remota
 Non audent templi sacros intrare recessus.

Nocte fere media Protemaei pectora somnus
 Vicerat optatus, cum jam divina Serapis
 Somnia, mutandum Aegypti narrantia regnum,
 Miserat. incessu tardo delubra petebat
 Bos niger ingenti specie; geminisque micabat
 Pelle insignitus stellis; quarum altera tergo,
 Altera fronte fuit media. lugubre videtur
 Mugire, atque oculis lacrimas effundere nigris,
 Confectus macie, tanquam qui pabula nulla
 Gustasset moerens. post maiestate decora
 Incedit, quamvis pullato foemina cultu
 Turrigero laceros offundens vertice crines,
 Atque catenatos tendens post terga lacertos.
 Tum, velut inferni plorarent carcere Manes,
 Erupit subito tumulis lacrumabile murmur
 Ex imis, scindi regalia Mausolea
 Vidit, & erupto Protemaeum exire sepulchro
 Lagaeum primo, reliquos hunc ordine reges
 Pone sequi, miserae crudelia fata gementes:
 His vero attonitus visis Protemaeus (ab omni
 Nam gelidus trepido manavit corpore sudor)
 Excusso somno templum circumspicit omne,
 Talia Divorum quaerens ostenta; sed illa
 Quae vidit, clausis, oculis non vidit apertis.
 Jamque sacerdotes veniunt, & somnia Regis
 Audita horrentes, hinc lamentabile fatum,

L I I I 2

Atque

Atque propinquantem regni dixere ruinam
 Niliaci. tum Diis patriis lustrantur, & aras
 Incendunt votis. sed Dii propiore ruina
 Te, Ptolemaee, prement. casus, miserande, futuros
 Dum patriae narrat, celat tua fata Serapis.

Interea valido Mithridates agmine nuper
 Per Cilicum populos Syriaeque extrema coacto,
 Ad Pelusiacam properans pervenerat arcem,
 Quae viridem Aegyptum Syriae determinat arvis.
 Nam tota Aegyptus claustris munita duobus
 Nititur; accessum prohibens arx ista pedestrem,
 Ut Pharos aequoreum. tanti sunt moenia regni.
 Sed non egregium omnino Pelusia tardant
 Claustra Ducem. una dies arcemque expugnat & urbem.
 Inde rapit celeri Mithridates agmine cursum,
 Et se Caesareis properat conjungere castris.
 Hoc metuens equitum praemisera agmina turmis
 Obvia Caesareis Ptolemaeus; dum sibi castra
 Colle locat celso, late qui despicit omnem
 Planitiem, Aegyptus qua terram effusa patentem
 Explicat. Est proprio Mons undique robore tutus:
 Difficilem declive solum, praeruptaque saxa
 Una parte dabant ascensum: tuta palude
 Pars alia est: rapido pars tertia cingitur amne.
 Sola angusta aditus ad montem praebuit Isthmos.

Sed non castrorum tanto munimine tutum
 Se satis esse ratus, procul illo arcere parabat
 Caesaris occursum; pontes, aditusque remotos
 Milite custodit praemisso, & dissita longe
 Flumina necquicquam (infelix) defendere tentat.
 Nam neque Romanis animis fiducia cessit
 Contra hostes, contraque locos pugnare paratis:
 Virtutem Phariae nec sustinere catervae
 Ausoniam. Cedunt ripis, & terga per agros
 Praecipites dantes victoribus omnia relinquunt.

Confectam vidit castris Ptolemaeus ab altis
 Corporibus terram, rubefactaque caede suorum
 Prata quibus steterant, proprii praesagia fati
 Tristia concipiens animo; dum castra petentes,

Quos

Quos fuga servavit, pauci, non viribus augent
 Auxiliove suos, implent sed cuncta timore.
 Quorum victores fugientia terga secuti
 Instabant; acrique ad Regia castra tumultu
 Perveniant; quae jam Caesar conamine toto,
 Dum fortuna calet, dumque omnia plena timore,
 Impiger aggreditur; nec adhuc victoria certa
 Esse videbatur, Pharii dum castra tenebant.
 Ite viri, dixit, belloque imponite finem.
 Virtutis pretium; mercedem sanguinis, auro
 Argentoque referta tenent tentoria Regis;
 Niliacas gemmas, Erythraeo è littore conchas,
 Totque simul Procerum congestas undique gazas,
 Quae vobis debentur, ait, nunc sumere restat,
 Et rapere à victis. Nec praedam quaerere tantam
 Segnis erat miles; parvam primo occupat Isthmon.
 (Sola aditum haec praebens disjungit ab amne paludem)
 Illam praecipue pubes Aegyptia servat.
 Illic concurrunt, oriturque miserrima caedes.
 Hos formido ingens, & si vincantur in armis,
 Desperata salus: praedae spes excitat illos.
 Illic immensa rabie decernitur; amnis
 Atque palus multo faedantur utrinque cruore,
 Semianimesque artus, & faucia corpora volvunt;
 Quae gemino pereunt fato. dumque hostibus hostes
 Conseruere manus, alteraque brachia nexu
 Robusto tenere, cadunt in flumina juncti;
 Nec furiosa illic relinquunt certamina; pugna
 Contendunt ambo collapsi flumine vana;
 Nam victum Stygias sequitur cito victor ad umbras.
 Dumque omnes illa castrorum parte feroces
 Concurrere manus Phariae; celsum undique Caesar
 Contemplans montem, praerupta parte videbat
 (Qua miseris est collis inexpugnabilis esse
 Niliacis visus) nullo custode teneri;
 Confestimque leves illuc jubet ire catervas,
 Quas Carfulenus duxit. nec dura videntur
 Haec mandata Ducis; scandunt acclivia saxa,
 Praecipitemque locum capiunt. mors opprimit inde

Niliacos. poterat minimo unde labore repelli.
 Jam Carfulenus per collem ascenderat audax,
 Cumque levi intrarat Ptolemaei castra cohorte.
 Attoniti fugiant custodes; castra tumultu
 Implentur: subitis perculsi casibus omnes
 Huc illuc miseri discurrunt; quidve relinquunt,
 Quidve petant capti non norunt. Caesariani
 (Dum trepidant intus, dum conficit omnia terror)
 Acriter instantes irrumpunt undique castris.
 Implorat frustra veniam gens victa; furentes
 Nec tenuit Caesar gladios; mactare nocentes
 Imperat, invisoque orbem purgare cruore.
 Pars turbae miserae Latiis nutrita sub armis,
 Et de Romuleis legionibus ante fuisset.
 Hos olim è Syria duxit Gabinius audax
 Exulis auxilio regis, belloque peracto
 Pila satellitio Phario Romana reliquit.
 Tempore torpuerant vires, luxuque Canobi
 Coeperunt fracti veteres dediscere ritus,
 Atque Aegyptiacos paulatim assumere mores.

Non procul à castris fugiens conspexit in undis
 Rex miser haud magno pendentem à fune carinam;
 Et cito conscendens, comites de littore jussit
 Solvere, purpureos humeris dejecit amictus,
 Ne nosci fugiens poterat. sed dura salutem
 Fata negant; misero detracta insignia solum
 Hoc, Ptolemace, dabant, ut vilior umbra jaceres.
 Namque hanc de castris Aegyptia turba carinam
 Assequitur fugiens, properantque ascendere cuncti.
 Caesarci urgebant gladii post terga; fugasset
 Jam timor officium; pavidis reverentia nulla
 Regis erat, nimio dum pondere victa carina
 Deficit, & rapidis Ptolemaeus mergitur undis.

Plebejo extinctus fato, gelidoque sepultus
 Rex, Aegypte, tuus Nilo jacet, ultima tantae
 Et miseranda domus soboles. non Mausoleis
 Excelsis habitant Manes, non Regia templis
 Condita, marmoreis aut montibus ossa quiescunt
 Lagacae de more domus, quae funera luxu,

Divitiis.

Divitiisque solet nimis violare sepulchra.

Quam breve crudeles regnum, Ptolemace, dederunt
Dii tibi! non aliter Pharium diadema gerebas,
Hostia quam tristem gestat moritura coronam.
Sed breviora tamen si Dii tibi regna dedissent,
Ad Styga venisses felicior umbra, priusquam
Sanguine Niliacas perfudit Magnus arenas,
Depulso qui sceptrum tuo dedit ante parenti,
Te nunc occisi, rex ingratissime, Magni
Manibus inferias Caesar (quem demeruisse
Crimine sperasti) mittit; Generique perempti
Ne possit debere nefas, ulciscitur ipse,
Inque tua titulum pietatis caede requirit.

Pellaeam tendens victor jam Caesar ad urbem,
Ne Ducis adventum tanti, justasque timeret
Iras Victoris sibi conscia turba rebellis,
Praemittit veniam cunctis, trepidantia solvens
Corda metu; leges populo, proavitaque jura
Se concessurum affirmans, & debita stirpi
Lagacae dudum Pharii diademata regni.

SUPPLEMENTUM LUCANI LIBER SECUNDUS.

ARGUMENTUM.

*Caesar amore Cleopatrae captus in Aegypto moratur, dum
L. Scipio cum Rege Juba bellum in Africa renovant.
Caesar Pharnacem vincit.*

Splendida Pellaeam celebrant jam festa per urbem,
Et Ducis Ausonii laudes ad sidera tollunt
Servati cives (dum passim altaria fumant)

Vora.

Votaque Diis solvunt. nescis, gens impia, nescis,
 Cui causae hanc debes veniam, patriaeque salutem.
 Non hanc semideive Canes, aut barbara praestant
 Numina, queis ritu persolvis vota profano;
 Nec Ducis inflectunt animum fulgentia tecta,
 Non veterum monumenta Ducum, non templa Deorum,
 Nec Macedum cineres Regis, quos Caesar adorat
 Plus aris templisque tuis: sed inania sacra,
 Infirmosque Deos facie Cleopatra potente
 Protegit, & stupro redimit Memphitica sceptrum.
 Nec visum est aequum Coelestibus, ut meliori
 Deberent causae tam turpia regna salutem.
 Jamque sui Pharias regnans Cleopatra per urbes
 Authorem fati regali splendida cultu
 Excipit, & magno celebrat convivia luxu.
 Atria fulgebant tali laqueata paratu,
 Qualem magna solent, sed jam ruitura, studere
 Regna, quibus veteres, quas longa potentia fecit,
 Ostentantur opes, vitiis alimenta futuris.
 Sed non divitiae, non auro fulva supellex,
 Gemmative tori passim, pictive tapetes
 Caesareos pascunt oculos, nec talia curat,
 Dum prope sidereo cunctis splendoribus ore
 Praeradiat, vultuque movet Cleopatra superbo.
 Hanc videt, huic oculis & pectore totus inhaeret;
 Quoque magis cernit, magis ardet; caetera visu
 Splendida quae primo, sordent objecta secundo:
 Faemineus decor augetur, crescitque revisus.
 Purpureas stupet ille comas, & candida colla,
 Queis gemmis lux major inest. abscondere formam
 Divitiae eximiam, non exornare videntur;
 Quamvis non desunt Erythraco è littore gemmae,
 Non spolia Eoi Gangis, non quicquid in undis
 Volvitur Assyriis, aut dives mittit Hydaspes;
 Non Arabum ex petris viridi splendore Smaragdus,
 Nec lapis auratus, quem dat Marcotica tellus.
 Sidereis Adamas radiis hebetatur ocelli,
 Quoque minus lucet, formae magis auget honorem.
 Sapphirum pulchro pendentem pectore vincunt

Caerula

Caerula venarum violaria; labra Rubinus
Non rosea aequaret, nisi primo victa fuisset,
Et pudor augeret, quem dat Natura ruborem.

Aufonius Ductor jamdudum faucibus, ignem
Concipit inde novum, nimioque accenditur aestu;
Nec placidam celare studet, sed pascere flammam;
Quaenam (inquit) nostris obstare potentia votis,
Aut quae fama potest? quid sic durissima virtus
Oppugnata ageret? facies absolveret ista
Judice raptorem coelo, nam talia quondam
Stupra Deis summis celebres tribuere poetae,
Aethere qui toties posuere Tonantis amicas,
Et forma eximias fecere Heroïdas astra.
Temporibus si visa illis Cleopatra fuisset,
Non coma Niliacae Berenicës aurea coelo
Fulisset, pulchrae nec Pleiades astra fuissent;
Non stupri pretium radiantia plaustra tulisset
Callisto, aut Bacchi conjux formosa coronam,
Donec partem aliquam Cleopatrae stella sereni
Nobilitare Poli certam dignata fuisset.
Jupiter exemplum mihi sit, quem saepe coëgit
Saevus Amor magno furtim descendere coelo:
Vel potius nostra absolvant delicta Tonantem,
Caesareumque Jovi veniam det nomen amoris.

Ne, Caesar, tua vota time; non pervigil ista
Hesperidum Serpens fulgentia poma tuetur,
Nec nimio forma est haec custodita pudore.
Sed puerilis Amor, vanique Cupidinis ignes,
Pectora qui stimulare solent innoxia vulgi,
Pastoresque rudes urunt, rurisque puellas,
Non tibi rem peragunt, Caesar; nec causa domare
Vulgaris potuit Reginae corda superbae;
Formosamve tuis Cleopatram amplexibus offert
Dulcis amor Veneris: sed regni insana Cupido,
Majestas, nimisque optata potentia votis.
Hic amor affectus alios Prolemaeïdis omnes
Pectore sustulerat. penitus si nullus inesset
Venarum calor, aut artus depasceret ignis,
Lascivos tamen amplexus in Caesaris isset

M m m m m

Frigi.

Frigida, & Ambitio solvisset tanta pudorem.
 Quae te causa fidem, Caesar, violare coëgit,
 Visceraque in patriae sceleratos impulit enses,
 Acmathios Latio perfundens sanguine campos,
 Illa pudicitiam Reginae in pectore vicit,
 Prostituitque tibi. nec quisquam Caesaris alto
 Suspiciat posthac animos, cum spiritus idem
 Foemineum impellit pectus. qua Caesar, eadem
 Ambitione nocens facta est Cleopatra; fidelis
 Nec manet hic civis, nec conjux illa pudica.

Ne tamen illicito Caesar videatur amorì,
 Non patriae vicisse suae, (nam Aegyptia tellus
 Victa licet, nondum Latia est provincia facta,
 Sed sceptro subjecta manet) veritusque rebellem
 Niliacum subito populum, si regna teneret
 Foemina, dum stirpis Lagaeae mascula proles
 Vivat adhuc, puerum Ptolemaeum lustra videntem
 Vix bina, Arsinoës, quam duxerat ante, sororis
 Conjugio avulsum Cleopatrae jungit, & illum
 Immaturum annis Phario diademate cingit.
 Hunc vocat Aegyptus Regem, Cleopatra maritum;
 Defunctique locum fratris supplere videtur
 Conjugio & regno. quid praeter nomina vana
 Conjugii, regnique, puer miserande, tenebis?
 Quid praeter titulos, thalamum dum Caesar adulter
 Possidet, & regnum conjux Cleopatra gubernat?
 Nec rivalis adhuc fieri puerilibus annis,
 Caesareive potes thalami, regnive sororis.
 Sed tenerâ poteris felix aetate videri,
 Quâ non incesti cognosces gaudia lecti,
 Obscenoque carens fructu, noxâque carebis.
 Conjugium innocuum magis hoc est, quo minus aptum;
 Conjugis incesti sine crimine nomen habebis,
 Et sine curarum retinebis pondere regnum.

Humenti Nox atra polos involverat umbrâ,
 Inque vicem Phoebi redeuntia sidera coeli
 Ornârant varie faciem, cum captus amore
 Illicito Ductor Latius, vinoque solutus,
 Dulcibus indulget votis, tandemque cupito

Reginae

Reginae fruitur thalamo, pulcherrima lecti
 Gaudia degustans. tantum suadere potestas,
 Dona que, & illustris gestarum gloria rerum
 Foemineae poterant menti. nec crimen inesse
 Concubitu nimium tali, Cleopatra, putabunt,
 Qui Ptolemaeorum thalamos, consuetaque jura
 Incestae novere domus, fratremque sorori
 Conjugio junctum, sacrae sub nomine tedae
 Majus adulterio delictum. turpius esset
 (Quis credit?) justi ad thalamos Cleopatra mariti;
 Utque minus lecto peccaret, adultera facta est.

Poena tamen sequitur; furtivi pignus amoris,
 Caclario infelix, fatis generatus iniquis
 Caclaris Augusti cadet olim victima ferro
 Caesareos tristans cognata caede Penates.

Tempora dum Phario Ductor dependit amori
 Ansonius, Libycis iterum fragmenta ruinae
 Thessalicae terris coeunt, quae magnus agebat
 Scipio dux belli. cum quo (jam Caesaris hostis,
 Quamvis ille truces toties sub Caesare Gallos
 Stravisset) fortis stabat Labienus in armis.
 Hic sanctus Cato, privatâ non concitus irâ,
 Sed patria imperium, & communia signa secutus
 Milirat; injustis hic stat Petrejus in armis,
 Oblitus fidei, terris quem Caesar Iberis
 Donasset vitâ; & Varus, cui cesserat omnis
 Affrica, Romanis quae tum sub fascibus esset,
 Quam ditione potens olim Carthago tenebat.
 Delectas Libyae turmas, & Punica secum
 Agmina ducebat Varus, fallacia corda,
 Membra leves: rubris induti vestibus ibant,
 Ut fuscum in bello hac celarent arte cruorem.
 Sub Varo populos sitientibus arida venis
 Cyrene Barceque suos ad praelia mittunt,
 Quaeque Afris Siculos permiscuit Aca colonos.
 Tabraca bellantes Tyrio de sanguine turmas
 Mittit, & antiquâ Phoenicum stirpe creatos
 Dat populos Lybicus dilectus regibus Hippos;
 Atque Utica, & tanto Thapsus post incluta bello.

Mm mm m 2

Advenit

Advenit his Libyco regum Juba maximus orbe,
 Qui jam Caesareâ laetum de clade triumphum
 Duxerat; infelix cecidit cum Curio fraude
 Deceptus. domino imperium non latius ulli
 Contigit. Occiduo de cardine terminat Atlas:
 Pene alia Thera, & confinis Syrtibus Ammon.
 Undique diversae gentes, populi remoti
 Conveniunt ad signa Jubae. fulgentia signa
 Medorum antiqua Mauri de stirpe tulerunt.
 Atque inopes, qui cum mundo commercia solis
 Naufragiis Nasamones habent. Garamantes iniquo
 Sub caelo positi, steriles qui semper arenas,
 Squallidaque arva tenent solis foecunda venenis.
 Cumque his Marmaridae medicas egere catervas,
 Serpentum morsus cantu curare parati.
 Audaces Numidae, & fraenorum nescia turba
 Massyli, levibus norunt qui flectere virgis
 Ora ferocis equi; gregibusque assueta ferarum
 Gens Getula viros mittit, qui comminus iras
 Indomitorum ausi sunt irritare leonum.
 Autololesque vagi, pedibus qui vincere cursum
 Venatoris equi celerem, cervique fugacis
 Assueti; atque Mibae vicino Sole perusti,
 Qui ferrum infamant, scelerataque tela venenis;
 Et, membra hirsuta capri qui pelle teguntur,
 Cynipii venere Macae; fortisque juvenus,
 Quam Vaga, quamque Uzzita dabat, quam regia Zama
 Nutrivit, vexilla Jubae comitantur euntis.
 Scipiadae, Latiisque Aquilis haec agmina jungit
 Rex Juba; jamque actis intendunt viribus omnem
 (Cum primum Zephyro putris se gleba resolvit)
 In Latium belli casum transferre futuri.
 Sed celer in cunctis, semperque inferre suetus
 Nunquam bella pati Caesar, mox irrita fecit.
 Haec decreta Ducum, bellumque huc attulit omne.
 Heu nimium cito Marmaricis cernetis in oris,
 Quem vos Hesperia statuistis quaerere terra.
 Dulcibus interea illecebris, luxuque Canobi
 Captus, & afflatus fallente Cupidine Caesar,

• Lascivas

Lascivas ducit Veneris sub numine noctes,
 Oblitus Libyae tantas coalescere vires,
 Fortunamque suam, & surgentia regna morantes.
 Talibus illecebris, & molli fractus amore
 Formosae Oechalidos Reginae dicitur olim
 Maximus Alcides. humeros non fulva leonis
 Terga Cleonaci velant, nodosave fortem
 Clava armat dextram; domitores mille laborum
 Desidia incipiunt duri torpere lacerti.

Nec jam vindicibus pacati viribus orbis
 Terrentur Reges: sed plus Junonis iniquae
 Spes saevas facie formosa foemina juvit,
 Quam poterant ferratae acies, aut omnia terrae,
 Aëris, Oceanique, & Ditis monstra profundi.

Sed longo Fortuna Ducem torpere veterno
 Non patitur tantum, medio nec Caesaris acta
 Deficere in cursu; sive accelerare ruinam
 Romanam cupit inconstans, exosa potentem
 Jam populum, & vires nimias quas fecerat ipsa:
 Sive Deam puduit, leges venerandaque jura
 Caesaris ignavae solum debere salutem
 Desidia, & potius statuisset perdere Marte,
 Quam sic servare; ut bellum, quod struxerat olim,
 Destrueret rursus Imperii fastigia tanti:
 Nec plus res Latias facie Cleopatra nocente,
 Quam gladii ultores, & Thessala castra juvarent.

Non tamen à Phariis primo civilia bella
 Deliciis traxere Ducem, tantumve soporem
 Excussere tubae Latiae. rex debilis illum
 Et cito casurus Pharnaces excitat, ut non
 Ipse ruat solus: sed secum nobilioris
 Fata trahat populi. sic cum Leo magnus apertis
 Dormivit campis, passim formidine nulla
 Illacsi carpere greges sua pabula; parvus
 Forte culex stimulis audacibus ora leonis
 Cum pupugit, somno excusso fera nobilis ira
 Infrendens magna, postquam protriverit hostem
 Exiguum, nondum vindictam nactus, in omnem
 Profuit campum, grassataque sanguine multo

M m m m 3

Stravit

Stravit equos, stravit tauros, armentaque tota
Exigui culicis temeraria facta luerunt.

Munere Pompeji Pharnaces impius olim,
Cimmerium, & pretium sceleris, diadema recepit.
Natus erat magno Ponti Mithridate, potentis
Qui populis Asiae quondam, Grajisque subactis
Aemula Romanis per terras arma gerebat.
Qui victus tandem, & Pompeji viribus omni
Exutus regno, nati impietate nefandi
Proditus est, ceciditque minor sic gloria Magno.

Pharnacem nimia nunc ambitione tumentem,
Cum paribus dudum signis concurrere signa,
Romanasque acies, & tantae roboris gentis
In se civili novit conversa furor,
Quaerendi regnum pepulit spes vana paternum.
Quem fallax primo juvit Fortuna, futuris
Deceptura malis; Urbisque ad moenia magnae,
Quam debellati Mithridatis struxerat olim
Pompejus monumentum ingens, devicit iniquis
Te, Domiti infelix, fatis; ad nota tulerunt
Moenia barbarici Romana piacula Manes.

Lucida jam novies repararat cornua Phoebe,
Ex quo Niliacas devenit Caesar in oras,
Reginaeque tument vitiati pondera ventris.
Quam verbis abiens solatur Caesar amicis:
O fortunarum rectrix Cleopatra meorum,
Caesaris & fatum, qui caetera fata gubernat,
Me nunc bella vocant. crudelis amantibus arma
Crudelisque sibi Pharnaces impia movit,
Exitioque suo nostrum intertumpit amorem.
Tu cohibe lacrimas; devictus sentiet hostis
Caesaris armati gemitus, & clade suorum
Agnoscat, quanta Cleopatrae amplexibus ira
Divellor. Sed non nostris concurrere turmis
Debilis audebit Pharnaces. arma relinquet,
Quae temere sumpsit. subito nomenque fugabit
Caesaris invalidas acies avellor amore,
Non ad bella vocor; citius victoria cedit
Nunc, quam pugna mihi; facilis venit, ecce, triumphus.

Verum

Verum ut te caream, nec erit victoria laeta,
 Nec laurus jucunda mihi; non ipsa triumpho
 Quae comes est, tantum pensabit gloria damnum.
 A te discedam tristis, pulcherrima rerum,
 A te; quae fusca Aegypti lucentibus arva
 Irradias oculis, & splendidiora Deorum
 Tramite caelesti, cui lactea nomina Graeci
 Antiqui tribuere, facis; sine qua mihi tellus
 Nulla placet, triste exilium Roma ipsa videtur.
 Sed nos hinc majora vocant certamina; nondum
 Attigit optati Caesar fastigia regni.
 Quantos debet adhuc nobis Fortuna triumphos!
 Quantaque civilis, quod restat, proemia belli
 Te, Cleopatra, manent! formam hanc venerabitur orbis
 Sideream. Australi populi qui littore degunt,
 Et nunquam Oceano fulgentia plaustra Boötac
 Merfa vident: & quae septem subiecta Trioni
 Gens jacet, in cujus nunquam regione Canopus
 Cernitur, hoc tantum coelo contenta vagari,
 Nomen adorabunt Cleopatrae: littore gentes
 Occiduo, & quae surgentem videt India Solem.
 Cum Nilo Tybris tibi serviet, & tua regna
 Defendent Aquilae nostrae, Romanaque signa;
 Dum Reges inter famulos Cleopatra superbos,
 Et sceptris subiecta suis nova sceptrata videbit.
 Talia nam (si nota satis mihi Numina) spondet
 Hoc bellum Regina tibi. nunc fata sequenda,
 Et cito quo ducunt. uteri per cara tumentis
 Pignora, civilis belli post fata revertar.

At blandis Cleopatra dolis instructa, venustas
 Cui niveae frontis tanta est, ut luctus, & ipsae
 Vel lacrumae deceant, lacrumis sic infit obortis:
 Non tanti facio, Caesar, mea vota precesque,
 Ut decreta Ducis tanti mutare valerent,
 A quibus humani generis fortuna per orbem
 Pendet; queis stellae, queis Numina cuncta vacabunt.
 Audax religio nimium, Pictasque superba,
 Censetur, quae magna optat mutare Deorum
 Consilia. ah potius flammæ, votisque resistam

Ipsa

Ipsa meis, dulcemque sibi Cleopatra negabit
 Caesaris aspectum, quam tanta negotia, totque
 Bellorum laurus tardabit nostra voluptas.
 Sed tamen ignoscas, paulum si, Caesar, amori
 Indulget Cleopatra suo, si vivere recum
 Exoptat, si castra sequi victricia. non pax
 Tutior ulla mihi, quam classica Caesaris essent.
 Quo propius bellum sub te Ductore secuta,
 Hoc magis à belli fuero terrore remota.
 Sed jam jussa sequar, Phariusque videbor in oris
 Tutela secura tua, magnique putabo
 Caesaris Occiduis Alcidae à Gadibus usque
 Eöum Gangem victricem extendere dextram,
 A Thule ad populos Austri. tam dissita Mando
 Littora nulla jacent, ut jam divortia longa
 Inter nos faciant, si sit tam Caesar amando,
 Quam vincendo celer. lacrumas tum sponte cadentes
 Combibit ore avido Caesar, repetitaque jungit
 Oscula. Niliacis tandem digressus ab oris,
 Tendit in Armeniam Libycis velocior Austris
 Pharnacem exquirens; altae hunc prope maenia Zelae
 Invenit, & solo conspectu fundit inertem.
 Tam cito devictus pugnae non ulla reliquit,
 Sed tantum monumenta fugae; nec fama loquetur
 Pharnacis, de bello aliud, quam tempore Caesar
 Quod venit, viditque hostes, & vicit eodem.

Heu quantum famae Magni fuga detrahit illa
 Pharnacis timidi, dum Caesariana juvenus
 Mollitiem cernit gentis? non digna triumpho.
 Nec titulis tantis jam Pontica regna subacta
 Armenosque putant victos. non destruit illo
 In bello Caesar tantum diademata regis,
 Sed Magni decus; exultans cum talia fatur:
 O felix Pompei, cui nomina tanta subactae
 Degeneres istae gentes, laurosque dederunt,
 Quando ego pugnaces Gallos, fortesque Sicambros
 Vincendo, nullum videor meruisse triumphum.
 Fatum bella tibi si Transalpina dedisset,
 Nostrarum forsan nosces discrimina laudum.

Non hæc

Non haec omnino civilia bella fuissent.
 Sed majora vocant illinc discrimina belli
 Victrices Aquilas. Libycis confedit in arvis
 Scipio Romanis cinctus legionibus, hostis
 Securus nimium, gelidi cum jam Capricorni
 Terga premens, horas contraxerat inde diurnas
 Phoebus; & acris hyems cursum fraenarat aquarum,
 Nudaque vestierat niveis nemora alta pruinis.
 Sed praeceps Caesar, quem nunquam in bella ruentem
 Tempestas, tristefve hyemes potuere morari,
 Ter jam Romulea factus dictator in urbe
 Vela dedit ventis, paulumque moratus in oris
 Sicaniis, iterum Lilybaeo à littore solvit,
 Et praetervehitur magnae Carthaginis arces
 Semirutas, Clupeamque videns, male littora nota
 Damnat, ubi infelix perituris Curio turmis
 Appulit. infaustas oras, Uticamque relinquit,
 (Quam Cato tum legum vindex justissimus armis
 Praesidioque tenet, nomen qui sumet ab urbe,
 Aeternamque urbi reddet per saecula famam)
 Inde Adrumetum tendens, ubi Scipio belli
 Ingentis Ductor Romanis stabat in armis.

SUPPLEMENTUM LUCANI I. LIBER TERTIUS.

ARGUMENTUM.

*Levia aliquot Ducum praelia. Cn. Pompejus à Catone objur-
 gatus in Hispaniam navigat. Pugna Thapsiaca, &
 Victoria Caesaris describitur.*

Jamque propinquabat bellum, Libyaque nefandi
 Concurrunt iterum gladii, quos Thessala tellus

N n n n

Vidisset.

Vidisset. pugna cur, Dii, voluistis in illa
 Restare exiguum necquicquam sanguinis urbi?
 Ut flueret torrente novo, fieretque secundum
 Hic civile nefas? una num clade pudebat
 (Quantumvis magna) Romanam excindere gentem?
 Aut una tanti populi regione jacere
 Non est passa graves tristis Fortuna ruinas?
 Jam Roma in Libya est. Latii quae terra triumphos
 Spectasset toties, jam tristia vulnera spectat.

Sed levibus tantum pugnis contenta parumper
 Fortuna, extremi differt certamina Martis:
 Tot subito gentes, perituraque millia leto
 Condemnare pudet; nec adhuc feralia Thapsi
 Arva Jubae casus magni, vel triste videbunt
 Scipiadae exitium, donec coeuntia signa
 Ductorum, atque aliquos belli Rhuspina tumultus
 Vidit, & exhibuit tantae praeludia cladis.

Scipiadae à castris Rex (in sua regna reversus
 Quae longe infestis populatur Sittius armis)
 Discedit paullum; plenamque hostilibus armis
 Advenit Libyen unâ legione, relicto
 Robore militiae Lilybaeo in littore Caesar.
 Nec de more suo dederat mandata relictis
 Militibus quo conveniant, quae signa sequantur,
 Quemve petant portum, permittens omnia fatis,
 Fortunaeque suae fidens. Cur, Caesar inique,
 Non pudet in minimis toties instare favori
 Fortunae, & toties casus tentare per omnes?
 Non tibi sat visum est, bello quod semper aperto
 Res agit illa tuas, & tantos conficit hostes,
 Cum plena pugnas acie, sine milite ni te
 Protegat, & tua prospiciens temeraria coepta
 Dirigat in melius, Ducis objectumque periclis
 Privatis toties redimat caput? an tibi parvum est
 Effugisse Phari insidias, parvaeque carina
 Nocturni tutum vicisse pericula ponti?
 Cur Divae, imperium tibi quae promiserit orbis,
 Casibus exiguis pretiosum absumis amorem?
 Postquam Adrumeti frustra corrumpere fidum

Conf-

Confidium, qui Scipiadae servaverat urbem
 Praesidiis, Caesar tentaverat, ordine certo,
 Instructaque redit legione, nec urbe potiri,
 Sed tuto remeare cupit. Sed vix fuga tanto
 Induperatori concessa est tuta; frequentes
 Confidii erumpunt Equites, atque agmina turbant.
 Summaque Ductoris laus est, & Caesare digna
 Rhuspina salvis potuisse redire catervis.
 Sola urbes inter Libycas jam Caesarianae
 Perfugium tenui restat Rhuspina cohorti.
 Hinc iterum Ductor fatis egressus eisdem,
 Dum cepit Leptim, & firmavit robore, pene
 Amisit rursus reditum. Labienus in armis
 Acer erat, validisque vias praecluserat omnes
 Insidiis. Virtute opus est, & Caesare toto.
 Fortunaque ejus summa jam tempus egebat.
 Et vicere viri virtus, fortunaque. visae
 Tempore sunt apto insidiae; victorque cruento
 Perque viros, perque arma viam mucrone recludit;
 Bisque fugam Caesar solam vincendo paravit.

Dum prope signa Ducum vidit Rhuspina duorum,
 Infestasque Aquilas, Uticae Pompejus agebat.
 Hanc Cato praesidiis tenuit; cum sic Cato sanctus
 Alloquitur juvenem, & dictis castigat amicus.
 Surge animis, Pompei, magnum patris asserere nomen,
 Et generis fatum tanti. scrutare remotos
 Terrarum tractus, per regnaque dissita quare,
 Quantus erat fama genitor, quantasque reliquit
 Nominis haeredi solo vel nomine vires.
 Pompeji nato gladios quae terra negabit?
 Quae tibi non classes (armis pacata paternis)
 Aequora praebebunt? hostis te viribus aequum
 Tanta facit fama, & mundo venerabile nomen.
 Si libet Occiduos orbis tentare recessus,
 Hispanosque armare truces, tua signa sequetur
 Cantaber, & Celtis sociatus nomen Iberus;
 Et tota Herculeis pubes à Gadibus, altos
 Ad Pyrenaeos, extremaque littora mundi.
 Si nihil omnino patriae miseranda moveret

Afflictae facies, si nil moritura moveret
 Libertas, possesque hilaris servire tyranno;
 Te privata tamen facerent mala Caesaris hostem.
 Si pater arma tuus pro libertate gerebat,
 Nullus in Aemathiis plus, quam tu, perdidit arvis:
 Sed sibi si genitor campo pugnavit in illo,
 Multo sunt tua damna illic majora, tibi que
 Abstulit Imperium victoria Caesaris orbis.
 Sed bona, quae moriens genitor tibi vera reliquit
 Sunt vitae exemplum, & gestarum imitatio rerum.
 Haec tibi perpetuo, quae non invisa potestas
 Caesaris, aut fortuna potest auferre, manebunt.
 Labentem Patriam teneris suscepit ab annis,
 Nullus adhuc titulis, nulloque insignis honore:
 Nec vires habuit, nisi quas virtute paravit.
 Quantos ille Duces juvenili ardore subegit,
 Cum Marii moestam lacerasset factio Romam,
 Et miseram assiduus impleisset caedibus urbem!
 Quot tum pro patria felicia bella peregit!
 Illius auspiciis audax est Carbo peremptus,
 Et cecidit terris Sertorius exul Iberis.
 Praeclarum Libyco (dignus tunc nomine Magni)
 Duxit (adhuc Romanus Eques) de Rege triumphum.
 Haec fecit, nondumque tuos excesserat annos.
 Sed tu cur Libycis resides privatus in oris?
 Unius auxilium dextrae praestare valebis
 Hic tantum Patriae. procul hinc tu collige vires,
 Et libertati Ductor succurre cadenti:
 Vel dignam tantis Natalibus oppete mortem.
 Nil contra juvenis; sed tanquam Roma Catonis
 Ex ore admoneat, promantve Oracula vocem.
 Obsequitur citius dicto, & dans carbasa ventis
 Digreditur Libycis nunquam rediturus ab oris,
 Ut cadat Europa magnus, Ductorque per agros
 Tot ferat Hispanos Romanae vulnera gentis,
 Quot prima Aemathiis victoria Caesaris arvis
 Proxima vel faciet Libycis. nimis invida quanquam
 Nobilis, ô Pompei, longae tibi fata negarunt
 (Quae patri dederant) felicia tempora vitae:

Morte

Morte tamen patrem aequabis, magnaue ruina,
Nec fera fatalem vincet Pharsalia Mundam.

Sicaniis Caesar vires jam nactus ab oris
Protinus Uzzitae excelsum prope moenia montem
Occupat. huc ducunt collatis undique signis
Rex Juba Scipiadelque suas ad proelia turmas.
Conspectu Uzzitae bellum jam constitit omne.
Scipio detrectat pugnam; nec dulcia tantis
Uzzitae fato damnantur cladibus arva:

Quamvis ter Caesar certaminis acer amore
Instruit armatus acies, ter provocat hostes.
Sed nullam pugnae cum spem superesse videbat,
Destituit rursus montem, & laeto omine Thapsi
Nocte iter emensus, fatalia venit in arva.

Illic Vergilius valido castella tenebat
Milite, Scipiadae fidus, causaeque Senatus.
Scipiadae, Regisque Jubae vexilla sequuntur
Ad Thapsum, quamvis cladis praesaga futurae
Aethera non cessant dare signa minacia. lumen
Horridius tenebris praebebant fulgura. stellae
Insolitae visae; intonuit sine nubibus aër.

Et fragor armorum nocturnas terruit auras.
Aerata moestus manavit casside sudor;
Et dura attonitis ardebant pila manipulis.
Vix poterant infausta examine tecta revelli
Signa solo; noctu Libycorum audita leonum
Murmura saeva. solum Thapsi, montesque moveri,
Coeliferumque Atlanta putant. non laeta videtur
Ulla avis; infaustus bubo, nocturnaue castris
Strix queritur. nec cum Superi mortalibus ista
Prodigia ostendunt, clades vitare futuras,
Sed tantum trepidare docent. feralia Thapsi
Scipiadae peritura acies jam venit in arva,
Quae tot damnassent crudelia fata ruinis.

Aequore, quo Siculis Libye disjungitur oris,
Alluitur longo tractu peninsula Thapsus,
Qua spectat Borean: adversa parte palude
Cingitur: in medio est aditus terrestris ad urbem.
Hanc Isthmon quamvis non late extenditur, altum

Dividit in medio stagnum, binasque relinquit
 Angustas utrinque vias. haec Caesar ad ora
 Exteriora Isthmi pervenerat agmine lacto,
 Castraque munierat vallis fossaque profunda,
 Qua Thapsum spectant; ne forsan terga suorum
 In pugna opprimerent hostes ex urbe ruentes.

Sed fauces pene angustas obsederat Isthmi
 Scipio; Caesareis adversaque castra locasset
 Magnum opus intendens, si non cita pugna daretur,
 Aggeribus structis, ductaque ad littora fossa,
 Deceptos illis includere faucibus hostes.

Sed coeptum celare suum, vel ferre paratus
 Incursum belli, pulchro instruit ordine turmas.

Romanas medio legiones ipse gubernat;
 Tot varias dextro gentes sua signa secutas
 Rex Juba ducebat cornu; laevumque tenebat
 In Libycis Varus, Gallis Labienus in armis,
 Teutonicisque ferox; alarum frontibus, altis
 Aggeribus bello similes stabant Elephantes.

His juncti Getuli Equites, Numidaeque steterunt.

Pone feras variae gentes levia arma gerebant,

Armati jaculis Mauri, pharetrisque veneno

Illita gestabant scelerati spicula Mibae.

Caesaris at postquam instructam procedere vidit

Scipiades aciem, clara sic voce cohortes

Incitat: oh Romana manus, spes sola Senatus,

Et patriae tutela, animis si robora posset

Addere Ductoris facundia, quanta deserto

Argumenta darent miserae tot vulnera Romae,

Viribus extinctae leges, venerandaque jura,

Ipsaque libertas armis oppressa nefandis?

Si patriae clades, si publica damna movere

Nil poterant mentes, cui non Pharsalia luctus

Exhibuit proprios, privataque funera? quis non

Aut fratres illic, aut natos moeret ademptos?

Jam nunc ultrices spectant tot pignora dextras,

Tot chari Manes. tanto hic nos justius arma

Induimus, quam Thessalicis Pompejus in arvis,

Quanto Thessalicis augentur crimina campis

Caesaris;

Caesaris. accedent tam justae Numina causae.
 Nec, quoniam Emathia cecidit sub Caesare Roma,
 Vos transisse Deos, Romanaque jura perosos
 Credite. Pompejo solitum Fortuna negavit
 Non Urbi auxilium; toties lassata triumphis
 Privati, verita est, ne, si cecidisset in arvis
 Aemathiis Caesar, deceptus crederet Orbis
 Non Romae, sed Pompejo donasse triumphum,
 Privatique fuisse Deam. non amplius Urbem
 Destituor Fortuna suam, fatisque nefandi
 Caesaris Ausoniae sacras succumbere leges,
 Imperiumque sinet. non sunt haec signa Deorum
 Iratorum Urbi (si me non omina fallunt)
 Ductorem vobis Libyco pugnantibus orbe
 Quod dant Scipiadem. felicia nominis hujus
 Fata hic, aut Afros non est memorare necesse
 (Quos non ulla potest regio nescire) triumphos.
 Talia fas nobis sperare est; non minor armat
 Nos pietas: Latii nec nominis Hannibal hostis
 Caesare deterior. patriae junxere salutem
 Cum vestra Superi. manibus reddetur eisdem
 Roma sibi & vobis. virtute accersite fatum.
 Communi proprios cum libertate Penates,
 Conjugia atque domos istis conquirite campis.
 Militis erigitur virtus, animosa cohortes
 Ira subit Latias, pugnaeque accendit amore.
 Nec minus interea vario clamore fremebat
 Dissona turba Jubae, & belli undique signa petebat.
 Caesar, ut optatum Diis advenisse secundis
 Pugnandi vidit tempus, sic voce cohortes
 Incitat audaces: dextris victricibus iste
 Ultimus en sudor, qui tot mercede labores
 Pensabit digna, qui tot livore negatos
 Haecenus, & magna meritos virtute triumphos
 Afferet. ista dies quascunque aut Gallia laurus,
 Aut Rheni gentes, aut victa Britannia debent
 Virtuti dudum vestrae, nuperve subactae
 Promittunt gentes, invitis hostibus, omnes
 Invito livore dabit. longeque triumphum

Majorem de rege Juba victoribus addet.
 Nec dubitare mihi fas est; fallentia nunquam
 Signa, truces oculos video, vultusque minaces.
 Victores novisse suos, fragmenta ruinae
 Aemathiae discant. Dixisset plura; repente
 Cum fera de dextro cecinerunt classica cornu,
 Profiliuntque acres (nec eas retinere Tribunus
 Centuriove potest) ad praelia sponte catervae.
 Non inhibet Caesar, sed laxat fraena furori.
 Carcere sic pronus nimium ad certamina currus
 Cum forte erumpit, lorisque auriga retentis
 Frustra inhibere studet, tandem dat victus habenas.

Utraque jam tanto concurrunt agmina motu,
 Quanto (si longae flexum natura Malaeae
 Donaret nautis) adversis bina coirent
 Aequora gurgitibus. pulsat fragor aethera; montes
 Undique vicini excipiunt, resonantque furentes
 Pugnantum voces. Siculas it clamor ad oras.
 Huncque repercutiunt Lilybeia saxa, timentque
 Vel sonitum belli terra retinere quieta.
 Non ita pinifero Boreas cum Thracius Ossae
 Incubuit, resonant quassatae turbine silvae;
 Murmure nec tanto Nilus, cum de Cataractis
 Praecipitat duris illisas cautibus undas
 Astra lavans, surdas habitantibus obstruit aures.
 Scipiadae dulcis stimulat vindicta catervas:
 Caesareas ingens premit indignatio turmas,
 Quod nova defuncto succedant praelia Magno:
 Inventusque alius Ductor civilibus armis.
 Sanguine merguntur campi, vicinaque multo
 Tincta cruore palus; & quod tot vulnera rubrum
 Emittunt flumen, foecundam putria terrae
 Alligat in glebam, & steriles connectit arenas.
 Inter utramque aciem volitat feralis Enyo,
 Lampada funestam quatiens. reseraverat antrum
 Tartareus Rector pallens; utque arma nefanda
 Spectarent, caperentque sui solatia fati,
 Invisas illuc Libyes emiserat umbras.
 Undique confedere arvis, nigraque corona

Infece.

Infecere diem, versatilis umbra Jugurthae,
Hannibalis sacri Manes, captique Syphacis.
Qui nunc everfas secum Carthagini arces
Ignovere Deis, postquam feralia campi
Proelia Thapsiaci, & Latios videre furores.
Sed tamen Ausoniae civilia vulnera dextrae
Afra luet tellus, & plus vastabitur, aetas
Proxima quam reparare potest. inarata jacebunt
Arva, ruentque suis vacuatae civibus urbes.
Quaeque viri coluere, ferae nunc rura tenebunt.
Qua Reges olim per gentes jura dederunt,
Tigris erit, Pardusque, & habebunt regna leones.
Innocuus vivet Serpens, & nulla, venenis
Dum deerunt homines, pestis censebitur Orbi.

Caesareis leviter percussi pectora telis
In sua conversis Elephantes agmina fraenis
Praecipites rabie currunt. tum robore densos
Indomito turbant cuneos, atque agmina Regis.
Prosternunt confusa Jubae. nil arte valebant
Rectores miseri, nil vi; Fortuna regebat
Sola feras, contraque suos pro Caesare misit.
Illi hostes, illi focii, dum nemo gubernat,
Quos Fortuna facit. vicinum Elephantibus agmen
Getuli, Numidae equites crudeliter illic
Calcabantur humi. vasta pars mole ferarum
Contrita est; fossas pars praecipitatur in altas.
Tunc infelices tutela orbat Elephantum
Tot Libyae populi, & gentes levia arma gerentes
Caeduntur cumulis passim, jugulisque fatigant
Caesareos solis; nec stantes amplius hosti
Hic bellum, sed praeda manent. hastilibus igne
Duratis quid Bamurae jam nuda juvenus?
Quid levibus contra Romanos comminus hostes
Autololes jaculis? nil illis ignea plantae
Vis prodest, cursusque levi velocior aura.
Non bene Cyniphiis hirsuti regmina capri
Pectora defendunt. vix contra Caesaris enses
Acs ferrumque valent. implentur sanguine fossae.
Moesta madet tellus, & de tot gentibus unus

O o o o o

Purpu

Purpureus caesis infecit pascua torrens.
 Non Juba per mortes hominum, privataque fata,
 Sed gentes pariter caesas, populosque jacentes
 Metitur, quantis pereunt sibi regna ruinis.
 Nec sua post tantam cladem munita putavit
 Castra fatis, miseram victis praestare salutem;
 Sed cum Petrejo fugiens tentoria cunctis
 Splendida divitiis hosti permisit avaro.
 Quae cito Caesaris victorum terga sequentes
 Diripiunt, opibusque Jubae, tantisque potiti
 Bellorum exuviis, operum mercede, priusquam
 Sanguinolenta fuit victoria plena, fruuntur.

Sed non tam celeri bellum pro Caesare cursu,
 Qua Latiis stabat vallatus Scipio turmis,
 Atque pares fulsere Aquilae, Fortuna peregit.
 Hic incerta diu varii stetit alea belli;
 Hic haesit fatum, & dubiis victoria pennis
 Inter utrumque agmen visa est volitare; repellit
 Viribus haec acies vires; alternaque dextras
 Crimina civiles foedant; dum maxima regnant
 Hic odia, hic caedes; animos in praelia tanquam
 Causa mala augeret; tantoque ardentior ira,
 Quo scelerata magis. dubitant ostendere fata,
 Quid tandem Romae fortunave Caesaris esset.
 Ex acie tandem Libycae fugere cohortes
 Quae duce sub Varo steterant; dare terga coactus
 Dux simul; & tu Gallorum, Labiene, tuorum
 Corpora caesa videns, Thapsi funesta relinquis
 Arva gemens; aliis demum civilibus armis,
 Romanisque iterum fervate furoribus, arvo
 Pars Latiae cladis Mundano magna jacebis.
 Nec fato occumbes (acerrime Caesaris hostis)
 Dum potis est certare suo cum Caesare Roma.

Scipio ut adversas videt increbrescere vires,
 Cedentesque suas, nec jam reparabile bellum,
 Fluctuat ancipiti divisus pectora cura;
 Ingerat an medios sese moriturus in hostes,
 Ut populi caput Hesperii, Ductorque Senatus
 Summo in honore cadat felix, Stygiasque per undas

Maxima

Maxima Romani descendat nominis umbra:
 An speraret adhuc, atque ultra fidere fatis
 Ausoniis, tantoque velit superesse dolori.
 Decepit tandem fiducia vana futuri
 Successus miserum, pulchrumque excussit amorem
 Mortis: ut Aemathia, caput oblatura superbo
 Victori, Magnum spes dira fecellerat olim.
 Hos animo casus volventem concitus aufert
 Scipiadem ex acie sonipes; cum territa passim
 Agmina coeperunt toto discurrere campo;
 Cedentesque Equites tutas petiere latebras
 Montibus Uzzitae, peditum pars magna petebat
 Castra Jubae, si forte brevem praestare salutem
 Defessis alti poterant munimina valli.
 Sed postquam se deceptos, & castra cruentis
 Caesareis possessa vident, tum tela cohortes
 Victae projiciunt, & inermia brachia tendunt.
 Sed nihil (oh rabies civilis dira furoris)
 Profuit heu miseris submissio. caede nefanda
 Sternuntur, quamvis gladios inhibere suorum
 Contendit Caesar frustra, & clamore furentes
 Increpuit magno, cives nunc esse memento,
 Non hostes, miles; partum virtute triumphum
 Cur feritate nova maculas? haec sanguine sero
 Quam paris, Invidia est plus quam Victoria nobis.
 Saepius haec moestus clamat; pars nullaque belli
 Civilis tum Caesar erat. sed perdere cives
 Quae toties poterant, non jam servare valebant
 Jussa Ducis. jugulant miseranda caede cohortes
 Scipiadae, strictisque odium mucronibus explent
 Invito Duce Caesarei; & qui jussa per annos
 Tot Ducis implessent magni crudelia semper,
 Nunc solum, cum justa dedit mandata, rebellant.
 Jam vero ingentem pro Caesare fata ruinam
 Sparsissent campis, & recta cadavere tota
 Planities funesta jacer; tandemque sequendo
 Defessas Caesar revocans ad signa cohortes,
 Prospera divitiis Regum certamina donat.

SUPPLEMENTUM
L U C A N I.
LIBER QUARTUS.
A R G U M E N T U M.

*Juba & Petrejus se mutuis vulneribus interficiunt. Scipionis
& Catonis fata describuntur.*

Non funesta tamen clades, quas fecerat, omnes
Terra capit Thapsi; tantaque jacere ruinae
Angusto potuere loco. quot fata per oras
Thapsiaca spargent ingentia vulnera pugnae,
Ne non diversis famam regionibus olim
Funera tantorum faciant divisa virorum!

Rex Juba Petreio & paucis comitantibus urbem
Ad Zamam Imperii sedem, qua pignora cara,
Uxoresque suas, gazasque reliquerat omnes,
Advenit infelix. sed jam claudere rebelles
Zamenses Regi portas, victoque negarunt
Introitus, odium saevi crudele tyranni
Ausu fortuna tandem pereunte fateri.
Nil precibus, mistisve minis, vultuque moventur.
Perdita majestas victo; penditque prioris
Jam Juba saevitiae poenas. oh fera tyranni
Cognitio! dum regna manent, se nescit amatum
Invisumve suis. affectus solâ latentes
Servorum pandit Fortuna adversa: sed illa,
Quae post regna venit, cui nulla potentia juncta est,
Cognitio torquet miseros; nec reddere grates,
Nec licet ulcisci. feros (& non nisi tantum
Ut doleant) oculos aperit Fortuna tyrannis.

Exclusi rapido fugiunt per devia cursu.
Et villam, paucis equitum stipantibus, intrant

Rex

Rex Juba Petrejusque simul. tum fessa quiete
 Corpora componunt stratis, aegrosque per omnes
 Devolvunt animos casus, solamina donec
 Ultima lassatis ingens audacia praebet.
 Continuo instaurant epulas, plenisque Lyaco
 Discumbunt mensis. postquam compressus edendi
 Est amor; intrepido tandem sic inchoat ore,
 Petreiumque toris Juba Rex affatur ab altis:
 En! Romane, vides quo nos Fortuna redegit:
 Sola relicta salus clementia Caesaris; at non
 Nos duo tam fuimus temnendi Caesaris hostes,
 Adversusve illum tam innoxia gessimus arma,
 Ut veniam liceat salvo sperare pudore,
 Oblatave frui. quae non dant arma salutem,
 Dent libertatem nobis. me certa manebit
 Libertas ferro; nec dignam credere vitam
 Hanc possum votis, ut supplice Rege superbus
 Intumeat Caesar; nec quem vidisset honore
 In summo forsan (si vel Pompejus in arvis
 Thessalicis olim, vel nostris Scipio terris
 Vicisset) me jam captivum Roma videbit,
 Regia praebentem ridenda Quiritibus ora
 Ante triumphantes currus, ut victa Syphacis,
 Atque catenati traxerunt colla Jugurthae.
 Nec Juba ridendum, nec erit miserabile nomen
 Caesareis. non corda mihi, non tela, manulve
 Ad letum defunt: sed te, Petreje, supremæ
 Participem facio famae, mortisque decorae.
 Causa reos eadem junxit, fortunaque victos;
 Nunc eadem virtus morientes jungat utroque.
 Stringe enses, & mecum pariter nunc utere dextra.
 Quæramus pulchram per mutua vulnera mortem,
 Et libertatem citius quis donet amico,
 Contendat feralis Amor. Petreius ense
 Sic breviter stricto: Libycorum maxime Regum,
 Cujus honoratum per saecula nomen habebit
 Ausonia, hanc laudem cui me debere fatebor,
 (Nec pudet Hesperium Ductorem discere, tanto
 Rege docente, mori) Latius gaudebit honore

Hoc Genius, ne te captivum Roma videret,
 Quem libertates nostras legesque tuentem
 Laudavit toties, sociique infamia Regis
 Caesaris injustos posset decorare triumphos.
 Roma Jubae, sicut Masinissae, nomen amabit;
 Nec meliore nota signabit Caesaris acta,
 Quam Catilinae olim, & diri consulta Cethegi.
 Dixerat, & totis concurrunt viribus ambo,
 Grataque dant referuntque per ictus vulnera crebros.
 Crederet hoc quisquam, tanto conamine, tanta
 Pugnatus virtute mori, non vincere? tandem
 Perrejus cecidit. retine, Petreje, parumper
 Festinantem animam, clamat Juba, dum comes umbrae
 Umbra tuae hoc gladio ad Stygias demittitur undas.
 Quis regni posthac confidet viribus? aut quem
 Gloria decipiet sceptri. solive superbi
 Lubrica majestas? cunctis desertus ad umbras
 Nudus eo, nuper Libyco Juba maximus orbe.
 At vobis, populi infidi, & tibi, Zama rebellis.
 Sit Latium precor usque jugum grave, perfidiamque
 Hanc vestram domino domino pejore luatis.
 Tunc iterum gladio pectus ferit; evolat acer
 Spiritus, aeternaeque oculos clausere tenebrae.
 Ecce alios luctus, aliudque per acquora funus
 Nobile Thapsiacis Fortuna vehebat ab arvis.
 Scipio Dux belli tanta de clade superstes
 Non dedignatus parva tentare carina
 Et sola Libycum pelagus, properabat ad oras
 Hispanas, ubi Pompeji civilia cogunt
 Rursus in arma viros; sed tempestate repulsus
 In portum Hipponis vehitur. se Scipio sentit
 Cum nave amissum; nec portum evadere vento
 Opposito licuit. clara tum voce dolorem
 Testatus clamat: pelagusque ipsaeque procellae,
 Et conjurati pugnant pro Caesare venti.
 Oh utinam Thapso cecidissem, strage virorum
 Mistus; nec tanto placuisset vita superstes
 Imperio, (Ductor summo Romanus honore
 Ad Stygias venissem undas,) aut ante tulisset

Hanc

Hanc male servatam potius Pharsalia vitam,
Quam Thapso infelix duxissem bella Senatus,
Ultraque Scipiadem vidisses Africa victum.
Vos clarae majorum animae, quos Africa sensit
Saepe triumphantes, ut cum Carthagini altae
Excidio, captusque Syphax, claraque fugatus
Hannibal ex acie restantur, fata Nepotis
Ne pudeat vestri, miserandaque bella videre.
Nam neque me Libye vicit: sed viribus ipsa
Scipiadem, seseque suis hic Roma subegit.
Cum patria à patria vincor, moriorque cadente
Libertate libens. misere hunc Numina ventum
Adversum, ut morerer, ne spe delusus inani
Optarem forsan tanto superesse dolori.
Hispanas iterum Romana ad praelia gentes
Pompeji cogam juvenes, legesque requirant,
Et libertates: mea tunc fortuna peracta est.
Et quanquam haec armata manus restabitur orbi
Me terra potuisse mori: placet aequore mergi,
Ignotumque illic funus per saecula manere.
Oh nunquam veniat fluitans ad littora truncus,
Ne Libyca condatur humo; victique futuris
Scipiadae ostendent monumenta nepotibus Afri.
Tunc latus ense fodit; nec eo contentus in aequor
Profilit; emissi spargit pars transtra carinae
Sanguinis: aequoreos tingit pars altera fluctus;
Migrantique animae fatum non sufficit unum.
Demersum monstros jacet, heu, praeda marinis
Nobile Scipiadae corpus; nec colliget urna
Flebilis hos cineres; nec tanto nomine dignas
Exequias tibi Roma dabit; passivæ capillis
Scipiadem, extremum generis, lugebit ademptum
Agmina de campis passim fugientia cunctas
Implessent magnis Libyæ terroribus oras.
Praesidiis tum forte Uticam Cato nobilis urbem
Ausoniis tenuit; qui nota clade Senatus,
Scipiadaeque fuga, victorem arcere parabat,
Hortaturque suos alacer defendere muros.
Sed frustra; heu nimium trepidantia pectora sensit,

Et vi-

Et victum fama non visi Caesaris agmen.
 Tum Cato militibus vultu immutatus eodem
 Ignovit pavidis. ultro fugientibus ipse
 Prospexit, classes portu contraxit ab omni
 Vicino, remosque dedit properantibus aptos.
 Cunctorumque, suam quamvis projecerat ipse,
 Non dedignatur Ductor curare salutem.
 Solatus cives Uticae, & trepidantia verbis.
 Pectora confirmans placidis, quam certa supersit
 Spes illis veniae, victis clementia quanta
 Caesaris, edocuit. talis cupit ipse videri
 Civibus, ut qui non donatam à Caesare vitam
 Sperneret. illum etiam, cui non durissima virtus
 Affectus celare suos permiserat unquam,
 Quem nullus simulare timor docuisset, aperto
 Vel deflexisset rigidi de tramite veri,
 Tandem mortis amor cogit simulare Catonem.

Orbarant homines jam luce silentia Noctis,
 Inque vicem fessis donarant regna quietem;
 Cum gratos cuncti, quos cura dolorque sinebant,
 Carpebant somnos: sed non tranquilla Catonem
 Exemit virtus curis mortalibus, alto
 Ut jaceat somno oppressus: sed libera mentis
 Erigat ut se vis, contempleturque futura
 Saecula, & aeternos vitae immortalis honores.

Ante tamen contemplatrix quam dogmata verae
 Scrutari possit Sophiae, moralibus apte
 Praeceptis purganda anima est; prius ejiciendi
 Affectus pravi, cunctaeque è pectore sordes,
 Ira nocens, & luxuries, & foeda libido.
 Hos igitur motus animi (purgantia sicut
 Corporis humores praevas medicamina tollunt)
 Moralis plene educat Medicina, priusquam
 Divinum, summumque bonum scrutarier ausa
 Sit contemplando, ne densis pressa tenebris
 Mens erret caeca, & vitiis decepta fatiscat.
 Sic longa virtute fuit mens sancta Catonis
 Purgata; atque illi vitae immortalis honorem
 Jam contemplantis divini fata Platonis

Phaedo.

Phaedonem tradunt. cum latus talia fatur.
 Salve sancte liber Superis demisse Catoni;
 Dirige tu cursum, vitaeque extrema meantis
 Instrue; non alium moriturus quaero magistrum;
 Nec restare alias voluerunt Numina curas.
 Jamque mori certo liceat mihi discere, quid sit
 Mors, quid vita fuit, quid erit; num nulla futura est;
 An vivant animae post funera; praemia justis
 Quae ressent; quae sacrilegos vindicta manebit.

*Dum contemplatur, mentis se libera tollit
 Nec turbata acies, abstractaque corpore vires
 Exercere suas contendit pura facultas.
 Tunc volitans excelsa petit, nimiumque remotae
 A terris, quo non oculi, non organa sensus
 Corporei penetrare valent, fulgentia coeli
 Corpora scrutatur; nec eis contenta, requirit
 Splendoris fontem cuncti, lucisque beatum
 Principium, aeternique Dei vestigia adorat.
 Haec magis atque magis coelestia discere tentat
 Contemplans anima: at caecis obducta tenebris,
 Et depressa gravi connexu corporis, ipsa
 Se non posse videre videt. solatia sola haec,
 Quod meliore frui post mortem lumine sperat.
 Immortalem animam spes haec probat: aut tibi frustra
 Spem dedit omnipotens: frustra te iussit amare,
 Quae nunquam poteris cognoscere, cur Sapientes.
 Dum terris vivunt, spernunt terrena, nec aurum,
 Regna, voluptates quaerunt, quae sola videntur
 Splendida: sed quae non cernunt, coelestia tantum
 Depereunt, si non coelestia gaudia tandem
 Exciperent; sed non illuc ascendere possunt
 Corpora, quae gravia, & terrenis mista creantur
 Principiis, in quae tandem resoluta redibunt,
 In terramque cadent. animae est coelestis origo,
 Igneus atque vigor, substantia pura, sui que
 In toto similis, variis nec partibus illa
 Composita est; ideo nullo dissolvitur aevo;
 Sed sibi corporeo laxata à carcere vivit.*

Felices posthac animae, quas corpora nullis

PP PP P

Foeda;

*Foedarunt vitiis nullaque libidine morsas
 Detinuere olim, quae, dum sub carne latebant,
 Contemplatrices abstractae à carne volarant
 Saepius ad coelos, coelis post fata, quibuscum
 Foedera sanxerunt viventes sacra, locantur,
 Aeternaque illic laetantes luce fruuntur:
 At tenebrae animae, nimium quae carnibus olim
 Demersa jacuere suis, queis tetra libido
 Atque voluptates, solum quas sensus alebat,
 In terris notae, posthac de carne solutae
 Aspectum coeli, cum quo commercia nullae
 Viventes habuere, timent, nec luce fruuntur:
 Sed tenebris dilecta nimis prope corpora semper
 Ferales errant umbrae, moestaeque sepulchra
 Bustaque foeda colunt. hinc noctu spectra videntur,
 Quae terrent homines, animae sunt ista Malorum,
 Quae, quoniam crassae sunt, corporeaeque, videntur.*

*Quam diversae (inquit) restant post funera sortes!
 Credo equidem, divine Plato, te dogmata vera
 Haec ipsum docuisse Deum. Deus ipse sequendam
 (Aut Natura homines ratioque innata fefellit)
 Proposuit virtutem, & praemia debita justis.
 Haec, quoniam justos injusta potentia fraudat
 Saepius in terris, & gens humana rebellat,
 Solvere post mortem justissimus ipse tenetur.*

*Funera non metuit Sapiens suprema; nec illi,
 Qui contemplando toties super astra levavit
 Carnoso abstractam penitus de carcere mentem,
 Corporis atque animae faciens divortia tanta,
 Quanta homini licuit, mors formidanda venire
 Aut ignota potest. nam Mors divortia tantum
 Plena haec, quae sapiens toties optasse videtur
 Et toties tentasse, facit, Superosque petenti
 Libertatem animae claustris concedit apertis.
 Si saepe impatientis vitam projecit Amator,
 Atque manu pectus propria perfodit, ut umbra
 Defunctam Stygias sponsam sequeretur ad umbras.
 (Qua tamen haud illo conceditur orbè potiri)
 Num Sapientum animae summi quae gaudia coeli*

*Depereunt, verique boni capiuntur amore,
Quo nequeunt in carne frui, de carcere tandem
Corporeo solvi, claustrisque exire recusent,
Cum Deus ipse foras aperit, licitamque meanti
Dat Natura viam. at donec Deus ille creator,
Qui terrena animam primo statione locavit,
Evocat, haud illa statione excedere fas est.*

Hic dubitans haesit paulum Cato. non datur ergo
Sponte mori victis (inquit:) nec obire Catoni
Dum dabit injustus Victor mandata, licebit?
Caesaris expectem gladios, atque in caput istud
Jus illi agnoscam Superi? Dominumque fatebor
Esse meum, quem Roma suum decreverat hostem,
Quemque ego damnaram. num justum injusta dederunt
Bella potestatem? non sic, oh Numina certe
Humanas placuit vobis confundere leges,
Et dare jus sceleri. sed si non sponte Catoni
Projicere hanc lucem fas est, at crimine vitam
Grandius est retinere nefas. quam grande putarem
Esse nefas nobis, turpem producere vitam
Caesaris imperiis, & regna injusta probare!
Quam Romae damnosa forent exempla Catonis!
Pompeji juvenes, qui nunc ad praelia gentes
Hispanas armant, patriaeque impendere vitas
Non dubitant, justae posthac non credere causae,
Sed pulchris fortasse volunt desistere coeptis,
Nec libertatem per tanta pericula, per tot
Aerumnas quaerent, cum nobis regna probentur,
Et non displiceat duro servire Catoni.
Ah potius fragilem hanc sit fas abrumpere vitam,
Quam te, Libertas, violem. sed Numina si te
Nunc tandem jussere mori, tua funera saltem
Prosequar, & Stygias liber comitabor ad umbras.
Non ultra dubitare licet. Tunc pectora dextra
Nuda ferit, moriensque cadit; morientis ad ictum
Undique concurrunt famuli; labentia tollunt
Membra viri, vulnus refovent; mortique quietem
Eripiunt tantum, dum, quam projecerat ipse
Tanto animo, heu frustra, contendunt reddere vitam.

Impatiens lucis propria Cato vulnera dextra
Dilacerat; mortemque docet non posse negari!

Caesar Thapsiaca Victor de clade reversus
Tendit Adrumetum, cum jam victoria passim
Securum praestabat iter. non arma, nec ullae
Insidiae claudere vias. ignoscit ubique
Supplicibus; cum nulla videt restare pericla,
Tutaque fortuna facta est clementia tanta.
Inde Uticam advenit Caesar, fatoque Catonis
Audito ingemuit; questusque, oh invidie, dixit,
Cur odio moreris nostri? vitamque relinquis,
Ne non Caesareae bonitati injuria fiat?
Heu tibi crudelis nimium moriendo fuisti,
Ut moriendo mihi posses crudelior esse.
Durior interitu, quam vita armisque fuisti,
Hostis es; atque odium nostri, quod sanguine nostro
Non potuisti unquam, voluisti sanguine saltem
Nunc satiare tuo, teque ipsum impendere damno
Caesaris. evitas nostrum, crudelis, amorem,
Ut luctum facias. mihi quid clementia prodest,
Cui non Romani dubitant praeponere mortem?
Infelix Magnus sese committere fraudi
Barbaricae potius quam nostro elegit amori.
Sed tamen ille suas sperans reparare ruinas
Auxilium infido, non mortem, à Rege petivit,
Quam tamen invitatus subiit. tu sponte peristi
Invidiam facture mihi. sed detrahet illam
Invidiam, & spes injustas clementia vincet.
Deslebo funus, natumque amplectar honore;
Nec me crudelem victo fore sentiet Orbis.

Dans veniam Caesar timidis Uticensibus, agmen
Defessum reficit, paulumque moratus in urbe
Munimenta videns, circumspicit undique latam
Planitiem prope silva stetit (regionibus illis
Rara nimis) non ampla tamen, quam lentus alebat
Bagrada, qui siccas illic connectit arenas.
Horrida silva fuit, conjunctis aëra ramis
Obscurum & tristes exclusis Solibus umbras
Complectens, nemus hoc ingressus Caesar opacum,

Antrum

Antrum immanè videt nigro squalore repletum,
 Et marcente situ, quem nox ibi longa creasset.
 Infecit gravidas erumpens halitus auras.
 Attonito terrore loci, tandemque roganti
 Rem notam populis astans Libys incola narrat.

Haec, Caesar, multos jam non habitata per annos
 Antra immensa olim monstrum exitiale tenebat
 Pestis, & ira Deum, serpens cui saecula nulla
 Produxere parem terris; non tanta palude
 Lernaëa tumuit reparatis anguibus Hydra;
 Nec qui poma Draco custodiit aurea; nec, quem
 Servantem vigili Phryxaeum lumine vellus
 Somniferis tandem domuit Medea venenis.
 Nec tu Phoebeis Python confixe sagittis
 Tantus eras, populis species incognita primis.
 Serpente in tanto potuisset Gorgonis omne
 Absumi virus; Libycis nec majus arenis
 Hoc monstro, semen si defluxisset in unum,
 Pestiferæ rabes generasset tota Medusæ.
 Tam longum sese (centum porrectus in ulnas
 Quippe fuit) volvit Serpens per fluminis undas,
 Ut quoties gyris distendit terga solutis
 Adversa prædam potuit deprendere ripa.
 Sæpe illic Tigris spumantes oblita rictus,
 Atque cruentati taurorum caede Leones,
 Flumina dum libant, monstri conduntur in alvo.

Atque utinam his tantum prædis contenta fuisset
 Ingluvies; periere homines, quicunque per aestum
 Umbrosæ fessi petierunt tegmina silvæ,
 Aut quicunque istos, adverso numine ducti,
 Advenere viri gelidos haurire liquores.
 Nam simul ac nigro Serpens caput extulit antro
 Horrendus, totamque impleverunt sibilæ sylvam,
 Attonitos timor invasit; non ulla salutis
 Spes manibus, non ulla fuga. deprendere prædam
 Distendit subito toto se corpore Serpens:
 Sæpius in flumen, monstrum vitare nefandum,
 Desiluere viri: sed non præstare salutem
 Flumen eis potuit. nantes correpsit in undis,

Nec mergi licuit miseris, pejora manebant
Fata illos, monstri obiscoena conduntur in alvo.

Sic impune diu Sylva grassatus in ista
Egressus tandem est, & se ad majora paravit.
Quid pecudem strages, quid singula fata virorum
Persequar? haud vacat hic privatas dicere clades.
In populos furit, & totis cum gentibus atrox
Bella gerens, ausus Romana lacescere castra est:
Cum primum turmas Libyes ad littora duxit
Regulus Ausonias, & in his confederat arvis,
(Quis mihi de tanto credet certamine) solus
Invasit totas acies. exercitus ille,
Qui sibi promisit Libyae, & Carthagini altae
Imperium, quem tot gentes, mundique timebat
Tertia pars, uno vix se defendit ab Angue.
Dux capere arma jubet, nec solis ensibus illic,
Aut pilis, sed ballistis, quae moenia summa
Et turres quaterent, monstro nova bella parari.
Protinus insonuere tubae; tunc erigit alte
Se, dirumque caput Serpens attollit in auras
Undique despiciens campos, tantusque videtur
Quantus is est, geminas coelo qui dividit Arctos.
Tunc asper saevit; Stygias de gutture diro
Exhalans nebulas, & flammea lumina torquet.
Squamea cum volvit sublatus terga, putares
Excelsum ad pugnas castellum sponte moveri.
Distantum longe subito se immittit in ora.
Hos morfu, afflatu necat hos, hos tollit in altum,
Ut casu interimat miseros; totasque cohortes
Sternit humo, latas cauda dum verrit arenas.
Consternuntur equi passim, fraenisque rebelles
Invitos saevi dominos Serpentis ab ira
Dum fugiunt campo, portant. cessere manipuli,
Tergaque vertissent (si fas est credere) cuncti,
Ni tandem valido contortum hastile lacerto,
Dum sese arrectu tollit, sub pectore diro
Haesisset. fluxit sanies de vulnere nigra.
Horrendum immugit tum primum vulnera passus
Longaevus Serpens, caudaque flagellat arenas

Iratus;

Iratus; cuncti clamorem ad sidera tollunt,
 Speque alacres validis mittunt per inane lacertis
 Undique pila. ferit pars magna innoxia tergum
 Squammosum monstri, crepitantque sonantia tela,
 Ut sonat aestivus salientis grandinis imber,
 Tegmina tectorum feriens. hastilia quaedam
 Fortunata magis maculoso vulnera ventri
 Infligunt. solus levibus penetrabilis illi
 Venter erat telis. nigro humectantur arenae
 Sanguine Serpentis, focundaeque ante venenis
 Gorgonea de tabe, novo nunc semine tristes
 Concipiunt iterum pestes, & monstra nefanda..
 Nec minus iratus Serpens, tantique doloris
 Impatiens saevit campis, & corpora leto
 Prostermit. levibus necquicquam praelia pilis
 Aut jaculis tantum tentasset miles in hostem;
 Robore ni tandem demissa Phalarica magno
 Immensi spinam fregisset pondere dorsi.
 Tum fractus vires, & tanto languidus ictu
 Decubuit. solito non sese attollere nisu
 Jam potuit, patulo tantum minitatur hiatu,
 Et nebulas laevis expirat faucibus atras
 Sic quoque lethalis. tandem stridore per auras
 Tormento volitat trabs acta, caputque nefandum
 Discutit, & cerebro nigras dispergit arenas.
 Horrendus tandem Serpens tot jugera magno
 Ventre premens, ipsa metuendus morte jacebat.

Postquam oculos silvae miracula tanta vetustae
 Caesaris implessent, Utica discessit ab Urbe,
 Et victi per regna Jubae victricia ducens
 Agmina, regalis famosa ad moenia Zamae
 Pervenit. Ducis hic Petreji animosa Jubaeque
 Funera cognoscens, animo tam tristia fata,
 Fortunaeque vices summae miseratur amaras.
 Tunc Urbe exceptus Zamenses laudat, & illis
 Praeficit imperio Crispum. Maurusia tellus
 Romula de tanto facta est provincia regno.
 Inde Uticam remeans, ventis dans carbasa, Sardon

Appulit;

Appulit, atque illa paullum tellure moratus,
Tutus ad Aufoniae pervenit littora Caesar.

SUPPLEMENTUM LUCANI. LIBER QUINTUS.

ARGUMENTUM.

*Triumphus Caesaris quatuor continuis diebus. Templum
Veneri extructum. Pompeji Juvenes bellum in
Hispania renovant.*

Romuleas arces celeri victoria fama
Caesaris intrasset. Fictis certare parati
Obsequiis complent Phoebeia palatia Patres.
Aque quater denis (quamvis devicta sit ipsa
Illo Roma die) decernunt vota diebus.
Caeduntur Tauri, gratoque altaria thure
Cuncta calent. nec tot sunt templa ornata coronis,
Cum Latio audita est olim victoria felix
Scipiadae, & fusus Zamensibus Hannibal arvis.
Aut cum Teutonicis intravit moenia victor
Exuviis Marius. non plus felicibus armis,
Externisve unquam lactata es, Roma, tropaeis,
Quam nunc amissa pro libertate triumphas.
Tum justo, meruit quem Gallia victa triumpho,
Dilatoque diu, jungunt decreta Senatus
Tres alios, veteres ut possit Caesar honore
Obscurare Duces, pompasque excedere cunctas;
Utque triumphales utroque à cardine laurus
Ornarent pariter currus: Australibus illa
Splendida divitiis, Boreae generosior ista
Robore & exuviis: ut pictis mista Britannis

Agmina

Agmina Niliaca incedant, ut sole perustos
 Mazaces albo comitentur corpore Suevi:
 Ut Galli Armenis juncti, Maurisque Sicambri
 Spectentur pariter populis: longeque remotae
 Tot possint gentes, & quas commercia nunquam
 Junxissent, Latiis junctae nunc ire catenis,
 Communemque simul victae deslere ruinam.
 Ut cunctos pariter fontes, captivaeque Tiberis
 Flumina Caesaris videat depicta tabellis.

Inde catenati lugens Germania Rheni
 Fata sui sedeat: Nilus septemfluus illic
 Cornua fracta gemens: fraenato ut gurgite Gallis
 Inde suis Rhodanus, Mauris hinc Bagra ploret.
 Nec majorem ullo sese Urbs Romana triumpho
 Fortunamque suam potuisset cernere, si non
 Ipsa triumphatae partis pars magna fuisset.

Tot clarus titulis, tot bellorumque superbus
 Exuviis, Tyrio Caesar spectabilis ostro
 Moenia sublimi intravit Romana Triumpho;
 Quadrijugis vectus niveis, quos pascua mittunt
 Clitumni laeta, & sacrae victoribus undae.
 Dicit Calliope, quos gentes quattuor illis,
 Quos Ponto, Aegypto, Libye, Gallisque subactis
 Ducebat Caesar, spectabat Roma triumphis.
 Quam diversa fuit facies, quam corpore toto
 Ornatus populis varius, quam dissona lingua,
 Dum fluvios tabulis pictos, dum facta metallis
 Oppida, bellorum series, diversaeque pugnae
 Tot genera ostendit; varie & fabricata ministri
 Arma, Ducum exuvias, argenti pondera & auri,
 Captaque magnorum portant diademata Regum.
 Sed si non tantae dignaris singula pompae
 Dicere Calliope, saltem miserabile magni
 Vercingetorigis fatum reticere putato
 Esse nefas, quem bellantem tot viderat annos
 Gallia, collatis toties cum Caesare signis,
 Et toties renovantem acies, proavita tueri
 Jura, jugumque suis Romanum avertere Gallis.
 Hic, quem dura Ducis nimium sententia morti

Qq qq q

Damnas-

Damnasset, residens indignabunda pheretro
 Dejicit ora: regit frontem diffusa minacem
 Caesaries; diis iratus, vitamque perosus
 Captivam, domini gladios optare videtur.

Ecce alia in Phario facies miseranda triumpho
 Corda mover vulgi. incessit Regina catenis
 Arsinoë, passis per candida colla capillis,
 Et teneras, modo quae gessere Aegyptia sceptrā,
 Auratis palmas manicis religata tenebat.
 Quamvis Arsinoën non hic sententia mortis
 Dura manet, parcit clementia Caesaris illi:
 Aut donat Victor, Cleopatrae captus amore,
 Germanae veniam, Phariamque remittit ad aulam.
 Heu quantum, Cleopatra, tibi, si capta perisset
 Hic soror, abstulerat crimen Fortuna futurum!
 Nam miserae Arsinoë donatam à Caesare vitam
 Crimine majori posthac soror impia tollit.

Maxima sed populi subiit miseratio mentes,
 Cum vidēre Afro pueri captivā triumpho
 Ora Jubae; cujus Libyco rex maximus Orbe
 Nuper erat Genitor, qui tot modo regna, tot urbes,
 Tot populos lata tenuit ditione remotos.
 Quis Latius, miserande puer, tam obtusa gerebat
 Pectora, quem tua non aetas innoxia movit?
 Aut quis te tanto dejectum culmine regni
 Immerita hostili praebentem colla catenae
 Non moerens animo vidit? sed caeca futuri
 Mens hominum. felix, quae tam miseranda videtur,
 Sors tua, Magne puer; vinclis felicior istis
 Es Juba, quam magni maneant si regna parentis,
 Et stet firma tuis tellus Maurusia sceptris.
 Illa dies quae te captivum fecerit, illa
 Transtulit in melius (quis crederet?) illa futurae
 (Tristis visa licet) posuit fundamina famae.
 Moribus Ausoniis primis nutritus ab annis,
 Barbarie exutusque, tuo felicia posthac
 Tempora constituens orbi, moderamine justo
 Commissas olim regni tractabis habenas.
 (Nam te post casus tantos ad culmina Regni

Evcliet

Evehet Augustus Caesar, folioque locabit.)
 Praeterea exultus studiis, miranda relinques
 Ingenii monumenta tui, calamique perennis
 Docti fama tibi per saecula cuncta manebit.

Sed non Pharnacis captiva Quiritibus ora
 Armeno potuit Caesar monstrare triumpho.
 Ille fuga evasit. vchitur fugientis imago;
 Et VENI, VIDI, VICI, tria verba superbo
 Portantur curru totum narrantia bellum.

Romanos animos, plus quam spectacula viva,
 Tristia fata Ducum tabulis depicta movebant.
 Illic moesta videt civilia vulnera Roma,
 Et proprias luget clades; illic sua quisque
 Funera Romanus, cognataque damna recenset.
 Inter Barbaricas strages, & funera Regum
 Extera, magnates Libyae, caesosque per Alpes
 Gallorum Proceres; proprio qua pingitur ense
 Rex Juba transfixus convivia moesta cruentans,
 Demersusque sui Nili Ptolemaeus in undis;
 Monstrantur Latiae mortes, absumptaque bellis
 Maxima Caesareis Romanae nomina gentis.
 Hic cum Rege Juba Petrejus, Afranius illic:
 Illic Torquatus moriens, hic Sulla jacebat.
 Nec procul hinc oculis agnoscunt silentibus ora
 Scipiadae, puppi jam desilientis ab alta.
 Te quoque, Sancte Cato, fodientem viscera dextra,
 Et properanti animae lacerantem vulnera cernunt.
 Veram inter Procerum rotas mortes una tacetur.
 Nec tabulae moestis monstrare Quiritibus audent
 Flebile Pompeji fatum, ne tanta triumphos
 Tristaret clades. sed mors ea sola relicta.
 Quae tum praecipue populo expectata fuisset,
 Altius infixae est quaerentibus, & bene cuncti
 Jam sine picturis Magni miserabile letum,
 Et seriem tantae possunt memorare ruinae.

Quis numerare queat variae spectacula pompae?
 Quot campis ludi? nova quot certamina Circo
 Spectentur populis? quantoque madescit arena
 Sanguine nobilium dat quas Hyrcana ferarum

Qq qq q 2

Sylva,

Sylva, aut monstriferis nutrit Getulia campis?
 Quin & nocturnae præfulgent undique pompae,
 Delectantque, parat cum post spectacula Caesar
 Nocte redire domum toto famulante Senatu.
 Cum mediam cernunt Elephantes ire per urbem,
 Et lucem gestare: forum via lactea visum est:
 Tot simul accensis Elephantum terga micabant
 Ignibus, atque ibant coelestibus aemula signis.
 Nec tantas Victoris opes spectacula vana
 Testantur solum: sed duratura per aevum
 Exurgunt opera, & saeculis miranda futuris.
 Nam templum Veneri, domus à qua Julia nata est,
 Aut pius, aut tanta sublatus origine Caesar
 Magnificum extruxit, spoliisque ornavit opimis.
 Ut formosa Venus tanto videatur honore
 Plus Jovis Uxorem, & Tritonida vincere, quam cum:
 Aurca poma illi nemorosae in vallibus Idae
 Judicium Paridis Priamo fatale dedisset.
 Plusque Dionae veneratur numina mundus,
 Quam vel Junonem vel Pallada: dignius orbi:
 Nomen Julaeae censetur stirpis origo,
 Quam Superum Regina, aut vertice nata Tonantis.
 Interiora auro radiabant limina Templi
 Marmorei, aurataeque trabes, caelataque multa
 Arte micant simulachra Deum, & spirantia signa.
 Hic Troja antiqua, & Veneris Phrygique videntur
 Anchisae thalami, decantatumque Poëtis
 Frondescit nemus Idaeum, quod debuit olim
 Vatibus, hic tantis debens pictoribus Ida:
 Hic torus exurgit mollis, quem mater Amorum
 Progeniem terris, tantosque datura nepotes
 Cum juvene Anchisa quondam Venus aurea pressit,
 Concubitusque hominis pulcherrima passa Dearum est.
 Aeneas juxta soboles stat, corpore talis
 Formoso, qualis semper florente juvena
 Exultat Phoebus: fraenata aut Trigide qualis
 Bacchus odoratis curru descendit ab Indis:
 Troius Aeneas, cui tantam Musa Maronis
 Donavit felix famam per saecula, quantam

Maconius Grajo vates praestabat Achilli.
 Illic eximiae visa est pietatis imago,
 Cum bonus Aeneas, Troja pereunte, parentem
 Grandaevum attollens humeris, per tela, per ignes.
 Hostiles rapuit. non illi Laomedontis
 Arsurae curantur opes, non fulva supellex,
 Nec sparsae passim per tanta incendia gazae:
 Sed Genitor, Phrygiique lares, & sacra Deorum.
 Pone patrem sequitur sortem formosus Iulus,
 Unde genus nomenque suum gens Julia duxit.
 Condidit hic Albam longam, multosque per annos
 Imperio rexit. longo dehinc ordine picti
 Post primum Albani Reges monstrantur Iulum.
 Donec Iuleam Tullus Rex diruit Albam,
 Transiulit & Romae cives. hinc ordine rursus
 Reges atque Duces Latii, Romanaque fata
 Usque ad Caesarei monstrantur tempora regni,
 Quo vetus Alba iterum Romam vicisse videtur.

Robore sed quamvis munita potentia tanto
 Caesaris, & populi plausu firmata videtur:
 Nutat adhuc, & plus terris quatietur Iberis,
 Quam vel Thessalicis, vel Thapsi tristibus arvis.
 Maxima adhuc restant discrimina, maxima bella,
 Quae juvenes facient Pompeji nomine tanto
 Non indigna truces vicinos Gadibus illi
 Herculeis armant populos. Hispania sedes
 Tertia bellorum; & Romani scena furoris.

Currit ad occasus, extremaque littora Mundi
 Jam civile nefas, qua sese Hispania pandit
 Ultima. non ulli populo majora videntur
 (Cum vastus fessos exacta luce jugales
 Proluit Oceanus) rutilantis corpora Phoebi.
 Atque ideo propiora suae putat incola terrae
 Deceptus, tanquam sese illic aetheris alti
 Convexum inclinet. sed majus ab aequore tanto
 Surgentes reddunt nebulae, densique vapores.
 Objectum, radios oculi diffundere sueti.
 Hinc non ulla vident surgente crepuscula Phoebus,
 Nec fugiente. dies oritur cum Sole, caditque.

Tota jacet corii specie diffusa bovini
 Terra Hispana, mari cincta undique, & insula poene
 Facta, nisi gelida quod Pyrenaeus ab Arcto.
 Mons interpositus Gallis determinat agris.
 Facturum tantis montem divortia terris
 Excelsum poluit Natura, & vertice coelum
 Aequantem summo. nudum est, & gramine nullo
 Vestitum, quod Gallorum praepinguibus arvis
 Objicitur Boreale latus: contraque cacumen
 Qua steriles terrae campos prospectat Iberae,
 Frondosum silvas densas, & pascua laeta
 Ostendit; tanquam Galli felicibus arvis
 Divitias mons iste suas concesserat, utque
 Vestiret sese, terras spoliaret Iberas.

Nubifero, famae si credas, nomina monti
 Pyrene miserranda dedit. regnabat in illo
 Monte Bebryx Genitor, parvaque excepit in aula
 Hospitio Alcidem formosa armenta petentem
 Geryonis. visa est Alcidae regia virgo
 Pyrene, placuitque nimis, deceptaque tandem
 Hospitis invicti placido succumbit amor.
 Conjugium Alcides miserrae, tectaque jugales,
 Si modo Geryonis victor remearit ab arvis,
 Promittit: sed fata negant crudelia tectas.
 Nec prius Alcides vincit, quam funere tristi
 Pyrene formosa jacet. timet illa Parentem
 Iratum; nec jam vitati pondera ventris
 Ulterius celare valet. queribunda pererrat
 Frondosas latebras, & vasti devia montis;
 Solaque furtivum sylvis deplangit amorem.
 Amphitryoniadem falsum, tardumve vocabat;
 Donec plorantis frustra, magnique vocantis
 Herculis auxilium leto crudelior ipso.
 Bellua formosae laceravit virginis artus.

Amphitryonides tristem Bebrycis ad aulam
 Jam victor rediens, amissa virgine demens,
 Et formidandus luctu, per lustra ferarum,
 Per juga, perque alti frondosa cacumina montis
 Tendebat, sponsae quaerens vectigia charae,

Pyre:

Pyrenenque suam moesto clamore vocabat.
Pyrenen sylvae, Pyrenen antra ferarum,
Et curvae toto resonabant monte cavernae.
Ingemuit locus ipse; ferae tremuere, metuque
Montani latuere fures; nec quaerere praedam
Immanes audent ursi, torvive leones,
Dum nemore atque jugis graditur Tyrinthius altis,
Sed postquam laceros artus, atque ora puellae
Deformata suae cognovit, fata Deosque
Multum incusavit lacrumans. tunc oscula charis
Reliquiis repetita dedit; supremaque plangens
Funera, Pyrenen tumulavit montibus illis.
Diruet hanc (inquit) molem non longa vetustas.
Famaque tum tua major erit; tumalique ruina
Augebit tumulum. toto tunc monte jacebis,
Ut juga tuta tenet Bacchus Niseia sepultus.
Mons erit iste tuus. consensit fama. tenentque
Pyrenès isti nomen. per saecula montes.

Pompeji juvenes instructo milite Gades
Linquentes, bellum omne locant, quāpinguia Baetis
Culta secans, sua felici dat nomina terrae.
Oppida cepissent primo regionibus illis
Ateguam, atque Ucubin, & nomen cladē futura
Functum Ausoniae Mundam, & te grata Camoenis
Corduba, doctorum cunis foecunda virorum.

Undique Pompejis vires Hispania mittit.
Hic praeter Latias Aquilas, Romanaque signa,
Quae Varus, duxitque acer Labienus, Iberi
Pugnaces coeunt. hic trux stat Cantaber, armis
Qui vitam impendit solis, gens nescia pacis
Aut siccae mortis, ferro praevertere sueta
Imbelles annos: decus esse abrumpere vitam,
Naturaeque putant segnem donare senectam.
Augurii sacri, divinarumque peritam
Flammarum pubem dives Gallecia mittit.
Callaici veniunt, qui, dempto Marte, laborem
Non ullum noverc viri. nam semina fulcis
Injicit, & duro glebas invertit aratro
Foemina, dum manibus peraguntur bella virorum.

A Minii ripis patrii venit impiger Astur,
 Auriferique Tagi fulgentia signa ferebat
 Incola, deciduum consuetus cernere Solem.
 Et Vasco insuetus galeis, & Concanus audax,
 Qui se Massagetum dura de stirpe fatetur
 Cornipedis consuetus equi potare cruorem.
 Celtiberi, bello qui corpora caesa suorum
 Igne cremant, creduntque nefas si forte jacentum
 Exanimes fera vel volucris depascitur artus.
 A ripis rapidi veniunt Sucronis, & omnes
 Hispanae gentes, quaecunque aut funera Magni
 Ulcisci, aut Latios cupiunt nutrire furores.

S U P P L E M E N T U M

L U C A N I.

L I B E R S E X T U S.

A R G U M E N T U M.

*Pugna navalis cum tempestate describitur. funestum Mun-
 dae praelium. Cn. Pompejus Varus, & Labie-
 nus interfecti sunt.*

Excipit Oceanus civilia bella, priusquam
 Hispanas tangant terras, & tristia Pontus
 Pompejanarum gestat praecordia cladum.
 Qua Tartessiacas extremum littus ad oras
 Extendit Libye, Pompeji nomine Varus
 Aequora custodit: pro Caesare Didius illuc
 Classibus advenit. vicinaque littora utrinque
 Aequoris angusti belli videre furorem,
 Et terris tumuere suis. vix pugna coorta est,
 Cum variis subito tumuerunt aequora ventis.
 Fluctibus insurgit totum mare; plusque pericli,
 Quam gladii hostiles, tempestas atra minatur.

Et Tin.

Et Tingitanis primo ruit Auster ab oris,
 Corus ab Occiduo pelago, violentus Ibero
 Littore surgebat Boreas, & flatibus undas
 Reppulit adversis. variis vexata procellis
 Aquora confusos tollunt ad sidera fluctus.
 Nil aliud dubio flatu voluisse videtur
 Quam turbare mare, & sceleratum abrumpere bellum
 Acolus, aut mediis undis utramque, priusquam
 Sanguine civili madeant, immergere classem.
 Sed rabiem Oceani vicit, ventique furorem
 Bellandi vesanus amor; tantisque ruebat
 Militis impietas ad praelia dira procellis,
 Quantis Mercator, quamvis avidissimus, undas
 Aquoreas tentare neget; nec vellera Parmae,
 Indum ebur, aut rubro pretiosas aquore conchas
 Auderet tali ratibus conquirere coelo.

Jamque propinquabant classes, validisque lacertis
 Sulcatas vertere undas, tonsisque secabant
 Excussis: fluctu spumabant caerula cano.
 Innumerae pariter tolluntur ad aethera voces.
 Nec jam remorum sonitus, clangorve tubarum
 Audiri poterant: hominum clamore premuntur:
 Sed remos, vocesque hominum, sonitumque tubarum
 Bacchantes venti, tempestatesque sonorae
 Exuperant. nimbis pariter jaculisque diurna
 Lux periit, densis & inhorruit unda tenebris.
 Tum rostra haud visis sonuerunt obvia rostris.
 Occurrunt aliae proprio conamine naves:
 Hostibus objiciunt alias agitata procellis
 Aquora, & invitas forsan concurrere cogunt.
 Navibus elidunt naves, hominumque furori
 Additur ira maris. cunctos geminata pericla,
 Dissimilesque metus urgent caligine tanta.
 Dum pugnant alii, pelagi sarcire ruinas
 Contendunt alii, & propiorem avertere mortem.
 Nec jam pugnantes pro Caesare Didius audax
 Hortari poterat, nec in ordine vertere classem:
 Non Pompejanis Varus mandata valebat
 Militibus dare: nec voces fragor aquoris ullas

R r r r r

Jam

Jam finit audiri; ventis, fatoque relinquunt
 Omnia, & attonitas classes Fortuna regebat
 Praelia committens. rostro perfossa carina
 Subsident, & fatum nescit cui debeat, hosti,
 An tempestati. nec sola fragoribus auris
 Terretur: sed nox oculis obducitur atra.
 Nec tamen est tenebrosa satis: sed tristius illis
 Exoritur lumen tenebris, & fulgura ponto
 Crebra micant, lucisque reposcere regna videntur.
 Quam Sol non potuit, depellunt fulgura noctem,
 Illic dum tumidis forte oppugnatur in undis
 Pompejana ratis, nec se defendere contra
 Hostiles valet incursus, & capta videtur,
 Vendicat iratum pelagus sibi: gurgite pinus
 Mergitur, & rapuit victoribus unda triumphum.
 Ast alias jam possessas victore carinas
 Obruit, & cito devictos ulciscitur aequor.
 Contra utramque diu classem Fortuna videtur
 Pugnare, atque odiis vexare hostilibus ambas.
 Finivit tandem dubii certamina Martis,
 Ostenditque, quibus coeli pelagique labores
 Ipsa excivisset tantos. victoria classi
 Caesareae jam plena fuit, quam Didius audax
 Erubuit vento aut pelagi debere procellis.

Amissam Varus classem videt. obruta ponto
 Pars jacuit: pars victores possessa vehabat.
 Reliquias secum fugientibus inde carinis
 Cartejae ad portum vexit, ratibusque relictis
 Emenso tellure vias, hinc castra petebat
 Pompeji juvenis. toto tunc milite frustra
 Moenia Pompejus munitae obsederat Ullae.

Interea cursu celeri (quo bella solebat
 Conficere) Hispanas properabat Caesar ad oras.
 Quem Roma egressum dena bis luce Saguntus
 Excipit; Urbs fidei clarum per saecula nomen,
 Et crimen quondam Superum. quod non nisi magno
 Deleri excidio potuit Carthaginis altae.
 Urbis ad Occiduum nitidis it Duria lymphis
 Culta rigans vicina, atque in mare tendit Iberum.

Sed

Sed Ducis haud tanti cursum vel Duria tardat,
 Vel rapidae Sucronis aquae, montesve corusci,
 Quois faciunt direa argentea nomina venae.
 Inde rapit cursum flavae per littora Baetis,
 Et procul egressus totis te, Corduba dives,
 Obsidione premit turmis, non spe potiundae,
 (Praesidiis urbem validis nam Sextus habebat)
 Sed trahat obsessae ut Pompejum à moenibus Ullae.
 Quod juxta evenit. namque obsidione relicta
 Pompejus totis sectatur viribus hostem
 Jam pugnae cupidus; sed non certamen iniquo
 Caesar inire loco statuit: verum agmine moto
 Progressus, Salsi non magnas transilit undas,
 Atequamque capit subita feliciter arte.

Ategua amissa, veritus Pompejus, Iberas,
 Fortunam quassante fidem, ne perderet urbes
 Et reliquas, uni properat committere pugnae
 Spes omnes, viresque suas, hostemque secutus
 Ocyus, ad Mundae fatalia pervenit arva.
 Castra locat tumulo modico, qui desuper omnem
 Planitiem late despectat, Caesaris unde
 Ante oculos positas potuit numerare cohortes.

Nulla hic auguria, aut tantae praenuntia cladis
 Prodigia implerant campos aut aëra; nullae
 Vel per inane faces, vel dirae arserunt cometae.
 Non signis examen apum, liquefactave pila
 Fulmine; non volucres, non exta minacia terrent.
 Plus tamen hic moerent omnes, metuitque silentes
 Turba Deos, tanquam clades immanior omni
 Ostento his campis, & inenarrabile damnum
 Immincat Mundae. tacito portenta timore,
 Quae nulli fecere Deum, sibi quisque creabat.
 In Pompejanis per moesta silentia castris
 Ancipites errant animi. nunc improba vota
 Concipiunt, & spes diras, umbrasque videntur,
 Horridaque ante oculos mortis simulachra futurae
 Cernere: lymphata rursus formidine pallent.
 Nec, quamvis sperare nimis fortuna vetabat
 Caesaris, exoptant victas producere vitas.

R r r r r

Danda

Danda tamen venia est illis, cum Caesaris audax
 Bella timet miles, Latium qui saepe cruorem
 Hauserat; & patriae toties in viscera fortes
 Incipiunt trepidare manus. exercitus, Orbis
 Ille triumphati domitor, victorque Senatus
 Romani, qui tam praeceps in bella ruisset
 Thessala, Thapsiacisque ausus praevertere campis
 Jussa Ducis, jam jussa timet, sonitumque tubarum;
 Nec sibi defuetum potis est celare timorem.

Sed minus ut vulgi pavidos mirere tumultus,
 Tristis ad haec Caesar funestae praelia Mundae
 Ipse venit. consueta deest fiducia, nec frons
 Illa Duci est. ex qua toties felicia belli
 Ante tubas hilaris tulerat praelagia miles.
 Lubrica fortassis moesto tunc pectore dona
 Fortunae expendens, quantisque agitata procellis
 Sint humanarum metuenda cacumina rerum,
 Per tot Magnorum quas fecerat ipse ruinas,
 Formidare suam discit. felicia Magni
 Tempora dinumerat; totque inviolata per annos
 Prosperitas. similisque suae, Pharsalia donec
 Tam longas evertit opes, in mente recurat.
 Et Magni casum, postquam fastigia Magni
 Attigerat, jam visa levis Fortuna minari.
 Haec moeste reputat Caesar mentemque labantem
 Corripit, iratus tacite; tandemque cohortes
 Alloquitur vultu caecum celante timorem.
 Bellorum comites, qui mille pericula, mille
 Vicistis plusquam Herculeae virtute labores,
 En vobis toties truncata repullulat Hydra,
 Ultimus hic labor est; infirma atque ultima colla
 Exerit; hic virtus eadem, quae prima recidit,
 Et robusta magis, resecet postrema, nec ultra
 Crescere civilis permittat semina belli,
 Quae post tot elades imbellis Iberia nutrit.
 Sancier haec nobis pacem victoria, totus
 Exarmatus erit post haec certamina Mundus.
 Sed qui sunt, qui bella parant? qui Caesaris enses,
 Et totidem bellis victricia signa laceffunt?

Desti-

Destituet plebs ista Ducem non sponte secuta,
 Sed casu. num Pompeji pugnabit amore.
 Quem non novit adhuc? num vanam nominis umbram,
 Plusquam Caesareas vires, quas nuper Iberda
 Vincentes vidit, populus formidat Iberus?
 At vero si qua est Legio Romana sub armis
 Pompeji; rudibus constat tyronibus, aut his,
 Qui vobis victi fugientia terga dederunt,
 Et veterem adducunt secum ad nova castra timorem.
 Quae toties victus faciet jam praelia Varus?
 Hispaniive geret Labienus transfuga plusquam
 Aut prius Aemathiiis, Libycis aut gesserit arvis?
 Ite mei comites, belloque imponite finem.
 Dixerat; at nullo excipiunt clamore cohortes
 Verba Ducis; nec stridentes accendere possunt
 Dejectos animos litui, conceptave cornu
 Classica; nec quanquam ad pugnam de colle propinquo
 Decurrunt Pompejani, procedere campo
 Longius, aut rapido (ut mos est) occurrere cursu
 (Tum primum trepidus) veteranus Caesaris audet.
 Quod simul ut vidit, magna inflammatus ab ira,
 Deseritisne Ducem, & faciet nece Caesaris (inquit)
 Vos timor emeritos hodie? simul arripit hastam
 Dictor, & adversos solus desertur in hostes.
 Obstupere illi, quibus haec miracula, miles
 Caesareus timidus, temerarius ipse, videntur.
 Vix oculis primo credunt; mox in caput audax
 Undique pila volant; donec, vincente pudore,
 Non virtute metum, cunctis exercitus armis
 Ad Ducis auxilium procurrit. & impia tanta
 Tunc rabie, quanto detrectavere timore,
 Bella gerit. redimat Romano ut sanguine culpam,
 Et dira faciat funesta piacula caede.
 At primo pugnae gentes utrinque furore
 Diffugiunt, solis peragendaque bella relinquunt
 Ensis Aufoniis; aliis nec egebat Enyo,
 Pallida nec plures Aleto optabat. in omne
 Suffecere nefas hae dextrae hic constitit atrox
 Pugna; pares urgent acies, animique, paresque

Irarum stimuli. magnis hortatibus ambo
 Inter spemque metumque Duces discurrere primo
 Coeperunt, frustra que suos impellere, donec
 Lassati excedunt pugna: collemque propinquum
 Ductor uterque capit. diri hinc discrimina belli,
 Totque cruentatos enses, tot stragis acervos
 Dum tristes spectant, vix formidare vacabat,
 Vix sperare, Duces subiit miseratio sola,
 Feralisque timor, ne non victoria moesto
 Ulla, sed ambobus lugenda tragoedia campo
 Restaret, Latiusque illic procumberet Orbis.
 Ultima Caesarei restare pericula credunt:
 Et Pompejani post haec sperare recusant
 Praelia. pugnaces animos agit aemula virtus.
 Utque magis stupeas, cunctis incognita bellis
 In totis subito sunt orta silentia campis,
 Dum media fervent rabie; nulloque virorum
 Audito clamore, manus movere furentes.
 Ad Pompejanas tandem Victoria partes
 Se trahere est visa, & paulatim cedere retro
 Caesarei coepere; fuga vix Centuriones
 A turpi retinere queunt; cum fortia Caesar
 Pectora denudans stricto sic ense profatur:
 Non tibi jam Fortuna levis, quae condere summa
 Exoptas potius, quam condita summa tueri,
 Irascor; satis ampla mihi, quae nulla tacebunt
 Saecula, fecisti, fateor. transferre favorem
 Jam te, Diva, decet, mundo ne ignota potestas
 Sit tua, meque Deum deceptus crederet orbis.
 Dixerat; & certa fodisset pectora dextra.
 Sed Fortuna (velut prope summa pericula mater
 Stare finit puerum interdum, ut majora timenti
 Gratus auxilium veniat) submittit alumno,
 Unde minus speratur, opem. nam castra Bogudes
 Extra aciem positus, praedae perductus amore
 Pompejana petit. contra hunc ad castra tuenda
 Ex acie educit Labienus quinque cohortes.
 Perdidit infelix Pompejum hic casus, & omne
 Mutavit belli fatum. pro Caesare falsus

It ti.

It timor, & cunctis Labienus terga dedisse
 Creditur; illa suos debellat opinio, spemque
 Caesareis creat. errorem monstrare, metumve
 Tantum inhibere studet frustra Pompejus; acerbo
 Prodit diffugit casu miserranda juvenus.

Infelix Varus toties devictus ab armis
 Caesareis, quem tot per clades fata tulissent,
 Jam male servatam cupiens abrumpere vitam,
 Irruit in medios enses, in vulnera latus
 Mille ruft moriens; post tot certamina cladi
 Huic superesse pudet, cumuloque deesse virorum.

At miser ut totis rediens Labienus in arvis
 Pompejanorum vidit fugientia signa,
 Erroremque simul fatalem audiverat, amens
 Me miserum exclamat! tantae, fortuna, ruinae
 Me facis authorem? per me crudelia fata
 Ausoniam subigunt? hac hac fuge prodite miles,
 Hoc aperi pectus, tristemque ulciscere cladem:
 Aut poenas sument pro vobis Caesaris enses.
 Tum vero, ut Leo Getulis in saltibus ardens,
 Qui venatorum telis cingentibus, ultro
 Assilit in ferrum, sese ingerit ipse periclis,
 Et cupide letum gladio molitur ab omni.
 Tandem vita fugit Stygias irata sub umbras.

Jam stragis cumulos, & ineluctabile damnum
 Viderat infelix tumulo Pompejus ab alto,
 Et quamvis lucem damnat, sperare juvenus
 Integra persuadet; necquicquam à tristibus arvis
 Aufugit, heu terra statim moriturus in ista.
 Sed fratrem Hispanas abscondent fata per urbes,
 Caesaris ut possit post mortem tristia rursus
 Bella, & Romanos olim renovare furores.

Impia jam caedes oritur, passimque per agros
 Palantes caedunt infano ardore furentes
 Caesarei, & tanto saturant crudelius iras
 Victores, quanto plus tristia bella timebant
 Ante tubas dudum. nec jam fugientibus ullam
 Vicinae latebrae, vel Pompejana salutem
 Castra dabant miseris, infirmave moenia Munda.

Nam

Nam cito diripiunt victores castra; citaque
 Vi Mundam expugnant; dum (quod vix ulla tacebunt
 Saecula, vel credent forsan) pro cespite fossas
 Corporibus complent, faciuntque cadavera muros.

Nec solum ante tubas, sed post haec praelia tristis
 Caesar erat; quanti victoria constitit illa,
 Et quam moesta fiet civili gloria bello,
 Sero animum subiit. miserae nunc vulnera Romae,
 Nunc sua, Victorisque nefas crudele recenser,
 Invidiamque simul; victricem poene coactus
 Fortunam damnare suam; quae clade triumphum
 Obruit, & tanto merisset sanguine lauros.

Talia dum moesto volvebat pectore Caesar,
 Pompeji caput abscissum Cenonius affert.
 Ingemit, & tantae lachrymis agnoscit obortis
 Fata domus; subiit magni Genitoris imago,
 Atque Aegyptiaco miserandum in littore funus.
 Quaerenti fatum juvenis Cenonius inquit:
 Cum modo Pompejus Mundae funesta per arva
 Tot stragis cumulos, tot corpora caesa suorum
 Infelix vidit, nec jam reparabile damnum,
 Vectus equo celeri Cartejae ad littora fugit;
 Ut portum nactus notum, dare carbasa ventis
 Posset; at insidias veritus, nostrosque sequentes,
 Littora deseruit rursus, sylvamque propinquam
 Consilii incertus petiit. nos terga secuti
 Instamus, sylvamque oculis scrutamur opacam;
 Quaerentesque diu frustra, sub tegmine fagi
 Umbrosae tandem defessum, & vulnere claudum
 Pompejum aspicimus solum, (proh tristitia sortis
 Humanae specula, & pompae documenta caducae!)
 Pompejum illum (inquam,) qui tecum, ô maxime Caesar,
 Tot modo stipatus legionibus, & comitatus
 Gentibus innumeris; tam longo tempore fatis
 Pugnavit dubiis, jam cinctum milite nullo
 Vidimus. ut tradat se, hortamur: at ille minaci
 Intrepidus vultu, nunquam me Caesaris, inquit,
 Captivum, victum quamvis, Fortuna videbit.
 Abscissum videat caput, & cervice revulsa

Haere.

Haeredem agnoscat Magni. nec dedecus illud,
Quod fatum Genitoris erat, mihi Roma putabit.
Non tam vile tamen caput hoc, certamine nullo
Ut vobis tradatur, erit. dum tela supersunt,
Non gratis moriar. tum pugnam ingressus iniquam
In mediosque ruens, sine spe sine viribus, omnes
Nos pariter sola adjutus virtute laceffit.
Nec vitam, quam tanto animo projecerat ipse,
Servandi nobis conceditur ulla potestas.
Invasit ferrum, ceciditque in vulnera lactus,
Et tandem invito mortem sibi vendicat hoste.
Tum Caesar lachrymans, generosum quaerite truncum,
Thuriferis collecta rogis componite membra
Cum capite, & dignam tantis date Manibus urnam.

Digressus Munda Caesar securus ab omni
Bellorum strepitu victricia signa per urbes
Sustulit Hispanas. jam Gades, Corduba dives,
Hispalis, atque omnes, quascunque interluit undis
Bactis Anasve suis, victori tradere sese
Non dubitant Urbes. populi, gentesque remorae
Sub juga jam veniunt. abjectis Cantaber armis,
Callaicusque ferox, & Celta, atque impiger Astur
Exposcunt veniam, pacemque à Caesare quaerunt.
Nil terris olim venerabile nomen Iberis
Jam valuit Magni. cunctos Fortuna clientes
Transtulerat; solus jam possidet omnia Caesar.
Nec mirum, obtineat terras si solus Iberas,
Qui sine rivali Romanas obtinet arces.

SUPPLEMENTUM LUCANI. LIBER SEPTIMUS.

A R G U M E N T U M.

*Honores Caesari à Senatu decreti. bellum in Parthos parat.
conjunctio in Caesarem. Prodigia. Caesar in
Senatu occiditur.*

Jam se post clades tantas, tot vulnera gentis
Ausoniae, & strages populorum, absumpserat ipsum
Civilis furor, & terris pax alma refulsit.
Defessis iterum rebus sperare quietem
Coeperunt populi, non tristia bella timebant,
Omnia dum tenuit Caesar, nec in orbe potestas
Altera, nec fuerit communis Roma duobus.
Hunc supra invidiam Fortuna evexerat; hujus
Regnum amat, ut tutum, populus. nam quem magis optent
Custodem pacis, quam qui fortissimus armis
Semper erat, nullogue unquam devictus ab hoste.
Plebs libertatem, sola contenta salute,
Romula projecit; nec post tot praelia pacem,
Quamvis cum Domino veniat pax ista, recusat.
Nec solum vulgus domino servire paratum
Caesaris imperium votis amplectitur: illud
Et Procerum pars magna cupit; tranquillaque Patres
Tempora lassati exoptant; quos (fulgura summos
Ut feriunt montes) feriunt discrimina saevi
Praecipue belli, & gaudens feralis Enyo
Sanguine nobilium semper. nec nomen inane
Jam libertatis (dudum ipsa eversa fuisset)
Sanguine jam retinere student. vix ipsa videtur
Libertas tanti. neque ficto Caesaris augment

Obsc.

Obsequio titulos. sed vero pectore tantos,
 Ne sibi Rege minor videatur Caesar, honores
 Decernunt, quantos nequeat privatus habere.
 Perpetuum Dictatorem, patriaeque parentem
 Appellant Patres; denos ut Consul in annos
 Designaretur, statuunt; altaque Curuli
 Ipse ut supremus Romana Censor in urbe
 Veste triumphali indutus, lauroque sederet
 Perpetua ornatus. nec non de Principe Numen
 Ut fieret Victor, donant altaria, Sacra,
 Altaque templa, quibus pulcherrima juncta Dearum
 Illius astat statuae Clementia sacrae.
 Caesareo faciunt Vestales nomine vota.
 Et quo quaeque die victoria contigit illi
 (Civilis quanquam) celebrantur festa per urbem.
 Crederet hoc aliquis, cum sint feralia fastis
 Et Trebia, & Cannae Romanis nomina; Mundae,
 Thessaliae, Thapsique dies jam laeta vocentur
 Tempora! Pompejique necem, sanctique Catonis,
 Scipiadaeque albis designet Roma lapillis.
 Nullus restat honor, quem non assumere possit
 Jam sibi, victori tanta est concessa potestas.

Quid nunc imperio securam Caesaris urbem,
 Et tandem optata, pro libertate, quiete
 Laetantem, possit civilia rursus in arma,
 Rursus in horrendas populos impellere clades?
 Quid tantas Victoris opes, stabilitaque regna
 Eruere? an non tam facile est suprema tueri
 Quam dare Diis Superis? an non mortalibus ulla
 Firma datur, nullisque malis violanda potestas?
 Nullane livorem poterit transcendere virtus?
 Nec tantum meriti spatium est, quod non capit ulla
 Invidiae rabies? oh summis lubrica semper
 Et minitans statio! non te tua plurima virtus
 Securum Caesar praestat, non robur in armis,
 Non bonitas, tantasque aequans Clementia vires.
 Supplicibus frustra veniam, victisque salutem,
 Exulibusque urbem permittis; Romula frustra
 Imperia exornare studes, dum legibus Orbem

Emendas prudens, aut oppida diruta condis
 Magnificus. tantis jamdudum extincta ruipis
 Per te stat Carthago, novisque impleta colonis
 Exurgit, nuribus non jam metuenda Latinis.
 Tu quoque restauras, Latiisque habitanda Corinthi.
 Moenia das bimaris; nec famam authoribus ullam
 Detrahis antiquis; sed adhuc retinere vetusta
 Nomina permittis totum vulgata per orbem.

Non tamen haec fatum avertunt, nec regna tueri
 Usurpata diu possunt. non mentibus ulla
 Conciliare jugum generosis munera possunt;
 Nec libertatem Clementia pensat ademptam.
 Invidiae stimulos ergo ut lenire furentis,
 Et capite insidias, quas maturare quietem
 Non nescit, Caesar factis avertere possit,
 Nec non externo maculas abstergere bello
 Civiles; cum jam Crassi vindicta perisset
 Debita jamdudum Latio; jussu ille Senatus
 (Ne patrum imminui videatur sacra potestas)
 Decretoque togae, mandari Parthica bella
 Suppliciter petit, felix ut more retento
 Romule antiquo populi, legionibus iret
 Tessera. sicque alacri compellat voce Senatum:
 Si mihi, conscripti Patres, quaesita potestas
 Esset, ut immani saevaue tyrannide solus
 Regnarem; ut quodcunque jubet furor impius, aut mens.
 Aegra metu, aut suadet luxus, vel prava libido,
 Exequerer: tanto non tempore dissimulata
 Consilia, & furiae latuissent pectoris hujus;
 Jamdudum gladios sensisset Roma nefandos.
 Sed non pos vitiis famulantia gessimus arma,
 Nec factura urbi, sed detractura tyrannos.
 Libertatis erit custos victoria nostra,
 Et legum. nec si non haec perspecta fuissent
 Numinibus, nostrae favissent numina causae.
 Cur gravis aut metuenda, Patres, sit nostra potestas,
 Quae vitam tot devictis dedit hostibus, & tot
 Exulibus reditum? quis jussu Caesaris unquam,
 Dum siluere tubae, jugulatus concidit hostis?

Scipia.

Scipiadae chartas post Thapsi bella cremavi
 Non lectas, ne quos Victor deprendere possem,
 Et punire hostes, potius quam caede tueri
 Nobilium hanc vitam, nescire pericula nostra
 Elegi. nec non invitus (Numina testor)
 Civilem sumpsi gladium, dum praemia justa
 Bellorum bello conquirere, proque triumphis,
 Quos tot trans Alpes annos, Pontumque Britannum,
 Et Rhenum merui vincendo, vincere cogor
 Rursus; & invidiam his armis, quibus ante feroces
 Edomui Britonas, Suevos, Gallosque, domare.
 His iisdem forsan, vobis mandantibus, armis.
 (Si non in patriam paucorum injuria bellum
 Vertisset) Latiis Babylon spoliata tropaeis
 Jamdudum nostros lenisset clade dolores,
 Ultimaque Ausonias tremuissent Baëtra secures.
 Haec jam bella mihi Numen peragenda reliquit.
 Ad Parthos, Patres, si vos decernitis, ibo;
 Et simul ac Tauri de cornibus aureus exit
 Phoebeus, ad Eöas victricia signa pharetras
 Convertam. Ausonias Aquilas, amissaque signa
 Aut referam aut moriar; dignis aut cladibus ultus.
 Tunc erit, aut caeso comitatus Caesare Crassus.
 Assensere Patres: placuit tam nobile bellum,
 Et tantus Ductor. cui Parthica bella Senatus
 Nequicquam mandat. captis ingentibus obstant
 Fata; nec Ausoniae decus hoc, nec Caesaris armis.
 Concedunt. iterum redeunt civilia bella,
 Et populi abruptis tristis Fortuna quietem.
 Sola quies jam Caesar erat. cum Caesare rursus
 Pax Romana perit. cujus mors dira pianda est
 Cladibus innumeris, laceroque cruentior orbi
 Quam tot viventis feralia bella fuissent.

Fata Ducis mortem accelerant; pars magna Senatus
 Conjurat trepidi; nec qui de parte steterant.
 Adversa solum, & noti jam Caesaris hostes
 Spurius, & Naso, Rubrius, Servilius audax,
 Donatusque semel venia Ligarius, atque
 Caecilius: sed qui vulgo creduntur amici.

Illius adjungunt sese; Trebonius inter
 Hos fuit, & Casca, & Cimber; nec Cassius acer
 Defuit insidiis, qui libertatis ademptae
 (Quamvis Urbana Praetura à Caesare nuper
 Donatus) vindex nunquam non esse volebat.
 Jungitur his Decimus notissimus inter amicos
 Caesaris, ingratus, cui transalpina fuisset
 Gallia Caesareo nuper commissa favore.
 Non illum conjuncta fides, non nomen amici
 Deterrere potest. nec adhuc sat firma videtur
 Conjurata manus, quamvis pars tanta Senatus,
 Torque simul Procures sanxissent foedera dira:
 Te quoque, flos juvenum Latorum, & nobile nomen
 Brute, petunt coepti socium, caedisque nefandae
 Participem; ut tantae pietatem obtendere culpae,
 Et dare jus sceleri posset venerabile Bruti
 Nomen apud populos. hic libertatis ademptae
 Et patriae vindex natalibus esse videtur
 A Superis designatus, tua, maxime Brute,
 Progenies, primus qui nomine Consulis annos
 Signasti Latios, pulsus ex urbe tyrannis.
 Urbis erat Praetor Brutus: cui Cassius arctis
 Junctus amicitiiis (ut eodem junctus honore)
 Et tunc immensis cupiebat jungier ausis.
 Hunc quoque, cum notas intravit Cassius aedes,
 Invenit moestum. & tacite surgentia regna
 Damnantem. Tales versat dum pectore curas,
 Cassius aggreditur. non vanis, Brute, querelis
 Tempus eget. sat jam votis, tacitoque dolori
 Concessum est, sat consiliis: nunc vindice dextra
 Utendum. ultorem sperat te Roma, tuamque
 Libertas oppressa manum jam Brute requirit.
 Hoc à te expectat populus, taciteque precatur.
 Haec sellis statuisque tuis inscripta legebas
 Authore ignoto. non à te munera vana
 Venatus ludosque petunt, aut talia: sola
 Reddita libertas Bruto Praetore videtur
 Dignum munus eis. forsan dum regna relinquat
 Caesar, & imperium, quod per tot bella petebat,

Deponar

Deponat sponte, expectas. non sufficit illi
 Dictatoris honor, quia libera novit honorem
 Roma illum. quodcunque potest donare Senatus
 Posse negare putat; nec jam suprema potestas
 Victori satis est, nisi sit quoque sola potestas,
 Vera ideo imperii quaerens insignia, sceptrum
 Et diadema petit. probat hoc (quod vidimus omnes)
 Sacra Tribunorum, dum detraxere coronam
 Caesareae nuper statuae, violata potestas.
 An coram populo (quamvis tum respuit) illi
 Obtulit invito diadema Antonius audax?
 An non ut populum tentaret, ut ambitiosis
 Artibus hoc sciret, quo vultu regna, priusquam
 Se Regem faceret, pateretur Romula pubes?
 Maectetur Dominus: libertatemque (paratae
 Servitio quamvis) reddat mors Caesaris Urbi.
 Et festinanda est; si paulum, Brute, moramur
 Dum redeat laeto post Parthica bella triumpho,
 Majore invidia caedes peragenda manebit.
 Ingemuit Brutus, tristisque has pectore voces
 Edidit: oh Cassi, frustra, quod numina nobis
 Imposuere jugum, jam detrectamus acerbum.
 An libertatem Superi, causamque Senatus
 Tot damnaverunt bellis, tot cladibus, ut jam
 Insidiis possint, & proditione tueri?
 Ah potius bello pereat, quo crevit, aperto
 Libertas populi Latii, quam caede dolosa,
 Fraudibus, & gladio occulto videatur egere.
 Talibus insidiis hostes, civesque nefandos
 Vincere Romani duxere ignobile prisci.
 Incertae potius patriam permittere belli
 Fortunae voluit, quam sic te tollere, Pyrrhe,
 Fabritius. nec non, quamvis Sertorius audax
 Hostis erat patriae, turpis Perpenna vocatur
 Proditor à cunctis. quis tanto sanguine Sullam
 Carnificem imbutum positurum regna putavit?
 Quis tamen occultis tantum maectare tyrannum
 Insidiis conatus erat? quis Caesaris audet
 Praeferre Imperio crudelia tempora Sullae,

Ni fu.

Ni furias praeferre Deis audebit? ut illi
 Degeneres nimium Proceres, pavidique vocantur,
 Qui tantum subiere jugum: sic Caesaris ista
 Virtuti & meritis ingrata vocabitur aetas;
 Plusque senes illi damnabunt crimina nostra,
 Tempora qui saevi meminere immania Sullae.
 Sed me praecipue miserum qua cuncta notabit
 Posteritas fama, quem tanto Caesar amore,
 Totque sibi meritis semper devinxit? iniqua
 Est mea sors; liber nequeo gratulique manere.
 Oh utinam tunc, cum plebeja casside tectus
 Caesaris intentus jugulo per tela rucbam,
 Thessalica Brutus cecidisset strage, priusquam
 Donasset vita victor; tunc liber ad umbras
 Venissem Stygias; vel si pia Numina dextram
 Hanc bene rexissent, uno feliciter ictu
 (Ni sibi Pompejus regnum quoque victor in illo
 Quaesisset campo) libertas parta fuisset.
 Expecta, oh Cassi, quid tandem Numina nobis,
 Quidve hostes facient Parthi? Cui talia contra
 Cassius; exoptes Parthis si Brute triumphum
 De Latio, patriae es factus, non Caesaris hostis:
 Quod procul avertant Superi. rationibus erras
 Brute tuis: ingrata vocas, quae iusta vocabit
 Posteritas: & dum vis non ingratus haberi,
 Impius es. nec, quae patriae sunt debita, donis
 Privati debere potes. corrupta vocatur
 Haec non iusta fides. quo plus te dona ligarunt
 Illius, hoc magis es patriae justusque piusque.
 Heu quantam, tibi si non esset Caesar amicus,
 Detraheret famam facto Fortuna merenti!
 Cum plus privatis affectibus indulgere,
 Quam patriae servire tuae te crederet Orbis.
 Si tamen exemplis opus est, illum aspice priscum
 Brutorum generis, libertatisque parentem,
 Romanos primus qui nomine Consulis annos
 Signavit. proprios natos, dum regna fovebant,
 Supplicio affectos spectavit fronte serena.
 Exiit ille patrem Brutus, dum civis haberi

Vult

Vult pius. an tibi plus sunt munera Caesaris, illi
 Quam Natura fuit? sed justior ultio nostra
 Tempore jam facta est. pro libertate vetusta,
 Tot confirmata magnae per saecula Romae,
 Quid nunc egisset Brutus, qui talia fecit,
 Cum nova libertas, & Reges nuper abacti?
 Hac postquam juvenem flexisset Cassius arte,
 Cum Decimo Proceres reliqui venere, dataque
 Acceptaque fide sanxerunt foedera dira;
 Et libertatem amissam, quam sanguine tanto
 Tot bellis frustra quaesissent, quaeque Deorum
 Decretis nunquam reditura reliquerat orbem,
 Caesaris infanda decepti caede requirunt.

Jamque propinquabant Marti tibi, maxime Caesar,
 Fatales Idus; nec tanta instantia possunt
 Funera Dii celare; dies nec Vatibus illa
 Auguribusque venire potest ignota; loquuntur
 Hoc solitae volucres, hoc exta minacia fatum.
 Has Idus frustra monuit Spurinna timendas,
 Sol quoque moesta dedit tantae praesagia mortis;
 Lugenti similem, madida nunc Iride cinctum,
 Nunc caput obscura tectum ferrugine solem
 Attoniti videre homines; pecudesque locutae.
 Destituere amnes cursum; terraeque cavernas
 Spiritus erumpens detexerat. Imbre tumescens
 Eridanus subito vicinos merferat agros:
 Et subito ad ripas rediens per prata reliquit
 Innumeros angues, & prodigiosa nigrorum
 Corpora serpentum: totidem prope Tibridis ora
 Destituit pisces refluxum mare littore sicco.
 Caesaream propiora necem sed signa notabant.
 Nam quos victor equos finito Marte sacrarat
 Caesar, & emeritos bellis permiserat alto
 Depasce nemore, & per dulcia rura vagari,
 Ante necem Domini multis luxere diebus.
 Non illis amnes, non illis pascua curae;
 Sed lachrymis prata humectant. caedemque cruentam
 Praecedente die, cum lauri regia ramum
 Ore avis exiguum volitans gestaverat, illam

E sylvis volucrum crudelis turba secuta est,
Et Pompejana captam laceravit in aula.

Horrida prodigiis aderat nox ultima vitae
Caesareae; diris turbata Palatia monstris
Excitant somnum cunctis, & flebile totis
Aedibus auditur murmur. patuere reclusae
Sponte fores; raucum dederant crepitantia Martis
Arma sonum; moestisque canes ululatibus implent
Atria; ferales effundit saepe querelas
Stryx nocturna suas, infaustaue carmina Bubo.
Morpheus intravit media jam nocte cubile,
Quo Tyrio formosa cubans Calphurnia lecto
Carpebat magno teneros cum conjuge somnos.
In faciem occisi vertens se Caesaris astat
Ante totam miserae, lacerata veste cruentus;
Vulnera mille patent, qualem te crastina, Caesar,
Lux populo ostendet. diris exterrita visis
Ingemit, & lachrymans Calphurnia brachia somno
Per lectum prensura virum movet; invenit illum
Incolumem; sed vix (nam jam turbata soporem
Excussit) putat incolumem; vix sensibus ipsa
Credidit, attonitae tam somnia fixa manebant.
Oscula dat moestae Caesar, causamque doloris
Quaerenti, visum narrat Calphurnia triste.
Quod dum narrat, adhuc trepidat, lachrymasque recentes
Effundit; pectusque ulnis amplexa virile
Sidereis, orat ne vana haec somnia credat,
Neve ostenta Deum contemnat; Martis ut Idus,
Quae male tuncaderant, & quid Spurinna moneret,
Quidque alii vates, reputet; nec jam sua tantis
Praemonitus signis nescire pericula veller.
Utque manere domi placeat; lucemque sequentem
Hanc unam, si non propriae donare saluti,
Conjugis at saltem veller donare timori.
Hispanas iterum, dum tanta pericula restant,
Dimissas nuper monuit revocare cohortes,
Et stipatores fidos. non esse pavoris,
Sed pietatis opus Divorum ostenta timere.
Cui Caesar contra: plus me Calphurnia luctus,

Et la.

Et lachrymae movere tuae, quam tristia Vatum
 Responſa, infaustae volucres, aut ulla dierum
 Vana superstitio poterant. ostenta timere
 Si nunc inciperem, quae non mihi tempora posthac
 Anxia transirent? quae lux jucunda maneret?
 Aut quae libertas? frustra servire timori
 (Dum nec luce frui, nec mortem arcere licebit)
 Cogar, & huic capiti, quod Roma veretur, Aruspex
 Jus dabit, & vanus semper domiabitur Augur.
 Si mortem mihi Roma paret, dubiaeſne ſaluti
 Proderit una dies? aut cur differre laborem,
 Quam nequeo vitare, necem? semperne timere
 Exoptem potius, quam certa occumbere morte?
 Cur tamen insidias timeam? cur Roma salutem
 Non potius nostram exoptet? partaque quiete
 Caesaris imperio post tot civilia bella,
 Post rabiem tantam lassatus gaudeat Orbis?
 Pax mundi mea sola ſalus; nece Caesaris enſes
 Stringentur rursus, rursus lacerabitur Orbis,
 Maestaque Romano tingetur sanguine tellus.
 Sed si non homini ſatis eſſet cura diei,
 Ni nocturna alias facerent inſomnia curas,
 Dic mihi, nam Morpheus nobis contraria miſit
 Somnia, quicis potius credes? hac nocte volaſſe
 Ad caelum, dextramque Jovis tetigiſſe, ſerena
 Et maieſtate indutus ſediſſe videbar.
 Quid niſi fauſta, & magna mihi haec (ſi credere vellem
 Talibus omnino) portendere ſomnia poſſunt?

Jam jubar Aurorae pallentia vicerat aſtra.
 Proſiluit ſtratis Caesar, moeſtaeque reliquit
 Conjugis amplexus; magnaeque capacia turbae,
 Et tantos pariter mox exceptura clientes
 Magnifico ſplendent excelsa Palatia cultu.
 Feſtini Proceres, magnique ad limina Patres
 Luce ſalutatum prima venere, domumque
 Admiſſi impleverunt. animus non omnibus unus.
 Caefareo quidam vere laetantur honore:
 Pars alia Invidiae ſtimulis agitata nefandis,
 Quem maſtare parant, falſo venerantur honore,

Et funesta animis, linguis dum fausta precantur.
 Ante alios Decimus, cui fallere nomen amici
 Praecipue dederat, Ductorem saepe morantem
 Incitat: & spretis hortatur adire Senatum
 Prodigiiis. tandem patrum famulante caterva
 Progreditur Caesar, quamvis ostendere caedem
 Venturam Superi non cessavere minaces.
 Progreditur tamen, atque (oh mira potentia fati)
 Dum transit, chartam oblatam, quae nomina tanta
 Conjuratorum, facinusque ex ordine totum
 Detegit, ante sinu, quam sit perlecta, recondit,
 Funestamque intrat fatis urgentibus aedem.
 Caesaris iutenti jugulo stant undique Patres
 Et conjurati Proceres; altamque Curulem
 Circundant. primo aspectu cecidere parumper
 Audaces animi, & fortes tremuere lacerti.
 Jam paene inceptum damnant. armare videtur
 Ingens fama Ducem, majestas laurea frontis,
 Terribilis decor, & gestarum gloria rerum.
 Nunc fortuna viri nimium comperta, favorque
 Perpetuus Superum terrent. nec quantus in armis
 Caesar, ut audaci stipatus milite turmas
 Fuderat hostiles toties, totiesque per omnes
 Terrarum tractus victricia signa tulisset,
 Mentibus occursat: sed quanta pericula solus
 Vicit, fortuna tantum comitante Deisque,
 Qualiter Aegypti insidias, Pontique procellas
 Nocturnas, saevosque intra sua castra tumultus
 Militis irati evasit. cur jam caput istud
 Numina destituant? versant dum talia, rursus
 Pectoribus vindicta redit, pellitque timorem
 Libertatis amor nimius. Primusque Curulem
 Tullius accedens tanquam pro fratre rogatum,
 Purpureum ex humeris subito divellit amictum.
 Mirantique Duci primum prope guttura vulnus
 Dat Casca. haud impune quidem; nam brachia Casca
 Transfigit Caesar, primumque ulciscitur ictum,
 Profiliens alio tardatur vulnere, donec
 Circumstare videt strictis pugionibus omnes,

Sentit

Sentit se Caesar funesta indagine cingi.
Et qui ferratas acies, densasque catervas
Rupisset torres campo, tutamque per hostes
Fecerat ense viam, nulla virtute togatas
Insidias vitare potest. obvolvitur amictu
Tum caput, & vultum, dum Martia pectora praebet
Tot manibus fodienda, tegit, reprimitque querelas,
Ne tantam possit gemitu corrumpere famam,
Interea tacito secum haec in pectore volvens:
Hoc saltem, Fortune, placet, quod nulla superbo
Victori capitis nostri est concessa potestas,
Nec Domini jussu pereo. mactatus iniquis
Insidiis, quas Roma mihi subjecta paravit,
Occumbo Princeps Orbis, numerumque Deorum
Aucturus posthac. tandem per vulnera mille
Spiritus erumpit: saevis qui semper in armis
Inviolatus erat, violatae victima pacis
Hic cadit: atque togae, quas bello laeserat, aedes
Ipse suo moriens perfundit sanguine Caesar.

F I N I S.

EXCERPTA

Ex Notulis à FR. GUJETO margini Ed. GROTI. adscriptis.

Ad Vitam Lucani primam.

QUI Delendum. **CLARIORE CUM STREP.]** Legendum videtur, *clariore cum strepitu, crepitus ventris emissio &c.* tō crepitus omnium est propter praecedens strepitum.

NEQUAQVAM ANIMI] L. n. parem a.
CONFICI] An compingi?

Ad secundam.

TRES LIBROS] i. 3 primos Pharsaliae libros. Hoc enim ex inferioribus, reliqui enim septem Belli &c. colligitur. Vide, quae notavimus ad vs. 691. Lib. ix.

CATOSCOMON] An Catagonion? Lucilius, Statii interpres quaedam ex Lucani Catagonio citat ad Theb. Lib. ix. vs. 424.

Ad Librum primum.

2] Jus] i. facultatem, potestatem, licentiam.

5 CERTATUM] Tō συμμεινός i. certamina totius orbis viribus facta in communem perniciem.

8 FERRI, G.] Distinguendum videtur.

Quis furor, o cives? quae tanta licentia ferri?

43 SERVILIA BELLA] Sexto Pompeio duce, qui servos praemio libertatis invitatos conscripsit, & ab Octavio in freto Siculo victus est ab Aetna non procul. Ideo *sub Aetna* dixit. Cave de Spartaci bello accipias, quod multo ante gestum est, & quod ad civile bellum non pertinet.

51 JURISQUE TUI] Al. jurisque tuo. tō jurisque tui non placet. Priscianus tō jurisque tui tuctur. Vide locum, & refuta.

63 SED MIHI &c.] Quis hoc Lucanum scripsisse credat, qui Neronis odium incurrit quod in poetica ei cedere nollet? *Secreta* i. adum, ex inferioribus sumptum vs. 197.

Et rapti secreta Quirini.

93 NEC GENTIBUS] Ne pro nec hic legendum videtur. Versu autem sequenti tō nec retinendum, pro quo ne habent libb. quidam Vett.

102 CONFERRE FRETUM] i. commiscere se, committere. An *freta*? an *fretis*? Vide Codd. Vett.

107 ACTUM EST] Est à quibusdam libb. Vett. abest.

137 POPULI] Cujus populi? An populi victi, debellati? an Romani populi victoris?

160 NAMQUE &c.] Utque ad multis utile bellum. Haec ex Petronii Arburi specimine belli civilis expressa videntur ab interpolatoribus, quae Petronius in opere suo non posuisset, si à Luciano occupata fuissent. A Luciano enim omnia exhibere voluit. Vide Petroniana, & confer cum Lucanianis.

218 TERTIA CYNTHIA] i. tertius lunae dies, quo sunt maiores imbres.

229 IMPIGER, ET T.] Impiger, ita habent Codd. Vett.

231 ARIMINUM, UT IGNES SOLIS &c.] Legendum fortasse.

Vicinumque minax invadit Ariminon, ut jam Solem Luciferi fugiebant astra relicto.

Ex jam factum est igni, ex quo ignem, & ignes lectiones sunt propagatae. *Ariminon* autem pro *Ariminum*, ut inferius Lib. ix. 466. *Auximon* pro *Auximum*.

237 CLANGORQUE TUBARUM] Sub. fuit, auditus est. Sic intra Lib. ix. 17. *serale per urbem Justitium sub. fuit.* seq. vers. *non pia &c.* nothus videtur.

258 TIMUISSE] An misisse, à mutio, mutivi mutii &c.?

261 QUIES. NOCTIS G.] V. Lect. quies populi. g. placet.

262 DUBIAEQUE] Tō dubiaeque hic locum habere non potest. Legendum videtur *devotae*. Sic infra Lib. ix.

Accipe devotas externa in proelia dextras.

Devotae menti stimulos addere, dictum, ut currenti calcar addere. Dubiae autem in proelia menti qui dici potest? cum supra dixerit.

Ingentesque animi motus, bellumque futurum Ceperat.

& infra vs. 291.

Sic postquam satius, & ipsi In bellum prono tantum tamen addidit iras, Accenditque ducem &c.

273 CONSPEXIT] Seqq. versus quatuor hoc ordine legendi videntur, & ita corrigendi.

Conspexit: dum voce tuae potuere juvari, Caesar, ait, partes: dum nobis rostra tenere

Jus

*Jus erat, & dubios in te transferre Quirites,
Traximus imperium, quamvis nolente Senatu.*

placet. Vide Codd. Vett.

282 PAR LABOR &c.] Nothus videtur. pro *pe-*
santur al. *tenentur*. Nota varietatem.

310 AGAT] Fort. *agis*.

316 REGET CURRUS] i. triumphabit. An quod
ipli currusi. equos regerent, aurigarum officio fun-
gentes?

318 JAM RURA &c.] Aut hic *rura* pro *fru-*
menta positum, aut legendum *frumenta* ad hunc
modum videtur.

*Quid frumenta quarar totum subpressa per orbem,
Ac jussam servire famem?*

Aut *rura subpressa* i. clausa tamquam horrea, ne
quid inde exportaretur. Cic. Lib. ix. Ep. ad Att.
tradit, legem consulibus conscriptis, qua Pompejo
per quinquennium rei frumentariae potestas daretur.

329 ALTUS] An *ater*? Virgil.

Visceribus miserorum, & sanguine vescitur atro.

Item

- - - *lavis improba reser*

Ora cruor.

i. *ater*. placet: ex *ater* primum factum est *alter*.
Ex *alter* autem *altus*. Alioqui *to altus* hic erit
multus.

334 JAM TE] An *tandem*? Quidam libri ha-
bent *tamen*, quod ex *tandem* factum videtur. V.
Codd. Vett.

355 SED DIRO] An scribendum ac pro *sed*?
ixix. Vide Codd. Vett. & Interpp.

572 TAN POSSE MIHI, QUAM VELLE] Al. *tam*
velle mihi, quam posse n. V. Codd. Vett. i. si pos-
sum facere, mihi & velle necesse est. Sed lectio
recepta placet. i. sub tuis auspiciis nihil non effi-
cere possum.

374 PER SIGNA] Nota, militem per signa iura-
re, quae in exercitu deorum intiar erant

380 MISCEBIT] i. consumer, in cineres redi-
get. Huc facit Virgilianum illud.

- - - *victorque Sinon incendia miscet.*

i. incendiis urbis aedificia miscet i. contumit. No-
ta phrasin.

381 CASTRA] Al. *signa*. *To castra* est glossa &
signa.

391 AUT RURSUS] Et legendum videtur. Vide
Codd. Vett.

393 FERRE] Sub. *se. ferre se* i. favere sibi. an
vidas fata ferre i. velle, adprobare bellum? sic
fert animus mutatas dicere formas i. vult dicere, &
similia.

397 CASTRAQUE &c.] Ordo: *castra ardua,*
qua super rupem curvam Vosges cohibebant Lingonas
pugnaces pictis armis i. è pictis armis. i. arma pi-
cta habentes. *Armis* i. clypeis. Hos versus sic le-
gebat Sabellicus apud Giareanum in 4. Caesaris

Comm. de bello Gall. pag. 109.

Castraque Vosgi curvam super ardua rupem
Pugnaces pictis cohibentia Lingonas armis.

A *Vosges* syncope *Vosus*, à quo vulgare *Vosge*, pro
quo scribitur *Vaulge*.

407 SUA LITTORA &c.] An sibi exposita? quid
si *sua* pro *ejus* positum sit. An sic legendum.

- - - *selus tua littora turbat*

Circius, & tanta prohibet statione, Monoece?
placet. *tanta prohibet st.* i. facit, ut, ille portus tur-
tus non sit.

415 FLAMMIGER] An *flammifer* V. C. V.

420 QUA] Quem pro *qua* leg. videtur i. Atur-
num. Pro *aequer*, ancon. Scalig. emend. at Aufon.

422 GAUDETQUE] Legendum omnino videtur
gaudet amoto Santonis hoste. Suesones ita Caesaris
Comm. in Vett. Codd.

426 ROSTRATI] An *constrati*?

432 CINGA] Scaldim intelligere videtur. An
Cinga est Scaldis. nam certe Hispaniae fluvius non
videtur, cum de Hispania hic non agatur. An
scribendum *Scaldia* seu *Scilda* potius, unde vulgare
Sceld? ixix.

436 PICTONES &c.] In quibusdam libris legi-
tur *Pictonus inmanis subigit*. Nota varietatem le-
ctionis. Hi quinque verius absunt à Vett. Codd.
teste H. Grot. & aliis. Horum authorem esse Mar-
bodum Rhedonensem Episcopum ex monacho San-
Sergienfi tradunt ante annos quingentos.

439 ANDUS] Andus, Turonus, Santonus &
similia-Lucani esse non videntur.

440 DISSOLVITUR] e. superioribus sumptum.

Solvuntur flati longa statione Rutheni.

442 LIGUR] Al. *Liger*. V. C. V. sed hi tres
versus suspecti videntur. *To Ligur* hic non habet
locum. supra meministi.

440 COMATAE] Exemplum & *Comatae* quae-
rendum i. Galiae Comatae.

446 TARANIS] Ordo. *Et quibus placatur ara*
Taranis non minor ara Scythicae Dianae. Sed
& hic verius cum duobus praecedentibus sus-
pectus est.

449 SECURI] i. praefidiis Caesarianis liberati.

453 AUT S. NESCIRE] *Es S. sancire* fort. leg.
est. Nam quid est *to vobis nescire datum*. Ex
sancire primum factum videtur *nascire*, ex quo
nescire. *Sancire numina dictum ut sancire leges,*
foedera &c. Virgil.

- - - *qui foedera fulmine sancit.*

i. *xvix*.

461 CAPACES] i. patientes, & quae non terren-
tur i. potentes.

466 PETITIS ROMAM] Al. *Romam petiit*, pla-
cet.

473 MEVANIA] Hic *Mevania* regionis est no-
men, non oppidi, ut & apud Columellam Lib.

III. cap. 8. Vide locum.

481 ALPESQUE] *Alpem* quidam Codd. habent. placet. Vulgo *Alpes*. infra vi. 688.

nunc desuper *Alpis*
Nubiferas celles.

487 PERCUSSUM] Al. *perculsum*. Sed *per-*
cussum magis convenit cum *per* *pavet*.

492 PRAECIPITEM POPULUM] Fort. leg. *prae-*
cipites populi, &c. Vett. Codd. consulendi.

535 LATIALE CAPUT] An Jovis Latialis caput,
cujus templum erat Albae? Quidam ipsum tem-
plum Jovis Latialis, quidam Jovis Capitolini tem-
plum exponunt. Alii Romam Italiae caput. *Eni-*
xu.

566 DEOS] Quos Deos? Quaerendum.

567 SANGUINES] Al. *sanguineum* i. cruentatum.
al. *sanguinei* i. cruentati. Vide Codd. Vett. Naso.

- *sanguineaque manu crepit*. s. a.

Huc facit Horat. versus Sat.

Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.

&c. Vide locum.

590 STERILI] *Sterilem uterum* vocat, qui mon-
strum protulit i. animal imperfectum, & mutilum.
Sulpitius *sterili* ad mulae partum refert.

599 Haec addititia videntur. Tò *turba mi-*
nor, quod praecedit, reliquos minores sacerdo-
tes comprehendit. Sed & sequens versus suspi-
ctus videtur; & fortasse Galli Sacerdotes, quod
eorum sacra peregrina essent, & ipsi Romani non
essent, huic pompae interesse non poterant. Huc
adde, quod tò *qui* hic subprimi non potuit; *Et*
qui loram parvo r. &c.

609 ELECTA] Alas *electa* legitur. An ad Ho-
mericum illud *αἰγῶν* &c. Vide Eustath. An *E-*
lecta *cervica marem* i. eximium, praestanti corpo-
re taurum, *ἑξαιρέτων* quatuor eximio praestantes cor-
pore tauras. Virg. sed tò *deposito* vi. 613. *electa* ob-
positum; quare *ἑξαιρέτων*.

623 PARVUSQUE] Al. *parvus*. Vett. Codd. in-
spiciendi.

641 MOVENTIBUS] *Monentibus* leg. nam qui nu-
meri *astra movere* possunt? de magia hic non agi-
tur, sed de Astrologia judicaria. Hor. *Nec Baby-*
lonios tentaris numeros. supra vi. 588. *Et monitus*
volantis in aëre pennas. *Monentibus astra* i. mon-
strantibus astrorum motus, & ἀποτίλισματα, quae
ex motuum subputatione colliguntur.

643 MOVENT] Et hic *monet* legend. videtur.
Aut, inquit, sidera incerto motu discurrunt, aut,
si fata monent per sidera, orbi &c. infra Lib. v.
vi. 605. legitur.

- *si fata minora moveras* &c.

Sed alio sensu.

657 SUI] Al. *suis* V. C. V. tò *suis* non displicet.

663 MARS] Inapte repetitum. supra enim *ex-*
xerat.

Tu, qui flagrante minacem *ere*.
Quid tantum, Gradive, paras?

665 ENSIFERI] Sub. *cur*, sed hic versus nothus,
& intricatius videtur.

669 ET SUPEROS] Al. *O sup.* sed *ben* legend.
videtur. V. Codd. Vett.

672 TANTUM JAM] i. adhuc tantum. tò *jam*
pro *adhuc* & infra positum Lib. ii. 27.

Nec dum est ille dolor, sed jam metus.

681 QUOD TELA] Sic habent Vett. Codd. al.
quis, & *quas*.

688 DESUPER] Pro *super*. an legend. *Nunc* *o*
super A. *ere*. V. C. V.

Ad Librum secundum.

13 ET HABENT M. CASUM] An legend. *o ha-*
bet mortalia casus? V. Codd. Vett.

18 JUSTITIUM] Sub. *suis*. Sic supra Lib. i. vi.
237. *Strider lituum clangorque tubarum* sub. *suis*.
Vide locum. Item Lib. v. 505. *Parva quies misere-*
feris *ere*. sub. *erat*. Quintil. Lib. i. cap. 3. p. 18.
Ducere vero classem multo pulcherrimum sub. *erat*.
Vide locum.

24 FAMULORUM] *Famularum* habent Vett.
Codd. requirit famulas suas ad planctum.

26 EXANIMES] Al. *Exanimos*. Vide Codd. Vett.
tò *exanimos* minus placet propter sequens *minaces*.

52 RHENI CAPUT] i. Rheni ostia, non fon-
tes.

54 HINC DACUS &c.] Hi duo versus suspecti
videntur, nam cur *Iberis* occurrat ducum alter,
qui in ditione Romanorum erant. tò *alter* autem,
de quo intelligatur, ambiguum est.

59 UTRAQUE] *Utroque* libb. Vett.

71 AVIDI] *Uli* L.

72 MOX VINCULA] Haec instituta videntur us-
que ad *dabat scelerum* vi. 75.

76 HOSTI EST] Quidam Vett. non habent tò
est.

80 TERRIBILESQUE] Et hic institutus videtur.

85 CIMBRI] Inepta apostrophe ad Cimbrum,
qui nulli erant. An ad carnificem Cimbrum? Vi-
de App. Plut. & alios. suspecti videntur.

102 REVOCATUM EST] *Est* abest à vett. Codd.

103 STAT] i. est, an *stagnat*? à *sto* stagnum,
ut à *rego* regnum.

110 VISUM EST] Tò *est* abest à MSS. V. C. Vett.

116 DEGENER O POPULUS] Sic Horat.

- *o ego laevus*
Qui purgor bilem sub v. i. h.

126 VIOLATAE] An sic leg?

Te quoque neglectum violentae S. dextrae.
i. Marianae, à Mario non admissum ad osculum
ma-

manus. τὸ dextrae est dativus casus. Vide Codd. Vett.

186 TAM SAEVI] Leg. fort. tam saevas et. ordo; vix erit ulla fides, unum caput cepisse tot poenas criminis tam saevas.

194 RECISOS] Cic. nationes partim recisas, partim repressas. Viria a stirpe recisa Claudian. frustra sunt, qui emendare volunt.

195 UNIUS] Al.

Unius ex populum pereuntem tempore nactus.

Sed hic versus suspectus est. V. Codd. Vett. & Appianum de caede Praenestinarum.

203 VIX CAEDERE] Hi c. Grot. placet.

214 NAM S.] Al. jam: sed at legendum videtur. Grotius dum legit.

225 AGITANT] Vett. libb. agitat. placet. i. metumimus majora.

230 VOCAS] An vocat? V. Codd. Vett.

240 VIRUM] Tò virum hic pro eum seu illum positum est. i. Catonem. Sic videtur hominem passim apud Comicos.

254 FUAOR] i. inconsulte, sine fine. Virgil.

- - - furor arma ministrat.

276 IPSE] Caesar scil. i. ab omnibus excusabitur Caesar, si Cato est in partibus.

279 SOLLICITANT] An supplicantes? a supplico, supplicui, supplicitus, supplicito &c. placet. Supplicito i. supplicem sum, supplico. supplicantes i. supplices sunt, supplicant Pompeio.

292 COMPLOSAS] Al. compressas, an complexas i. συμπεπλεγμέναι?

294 FRETIS] An Getis? sed versus spurius videtur.

296 DACAS] Daas leg. videtur, ut L. VII, 429. quam lectionem habent Mss.

299 JUVAT] Usque ad faces vs. 301. spuria.

318 POST ME] τῷ τῷ Catonis modestia indigna.

335 CONCUSSAQUE] Vett. libb. contussaue. supra.

- - o miserae contundite pectora palmis

338 SANGUIS INERAT] Tò quis perductum in sanguis. (Ibidem Lib. VII, 635.

Mors hic gentis erat, sanguis ibi fluxit Achaens.

356 ACCLIVIS] Acclinis Vett.

359 METUIT] Viras quidd. libb. habent, sed glossema videtur & metuit. τὸ vetuit, & vetat non placent. vs. 361. Vett. Codd. aut.

367 LANA] An laena? τὸ funerea lana non placet. V. Codd. Vett. An in veste muliebri, & τὸ laena contineatur querendum. funerea laena i. pulchra veste. Hic versus suspectus est. sed ἰνίχτω.

384 MAGNIQUE PENATES SUBMOVISSE HIEMEM TECTO] Del.

387 VENERISQUE] Legend. videtur Veneris huic &c. supra dum sanguis inerat vs. 338. τὸ que qui-

dam Vett. lib. non agnoscunt.

406 JUNCTO SAPI SIAURO] Sic habent Vett. Codd. Grot.

417 STAGNARET] Tò stagnaret non placet. quid si veltaret? non displicet. Vide Codd. Vett. i. c. si Nilus ex ultima Libya fluens fluvios infinitos non exciperet, huc & illuc discurrendo.

433 ANTRIS] Al. undis. Vide Codd. Vett. τὰ undis non displicet.

436 INPELLERET] i. everteret, renversase. sic habent Vett. libb. non repelleret.

445 POPULETUR] Al. populentur. Quae lectio; si τὸ populentur passive accipiat, ferri potest.

455 HUNC AEQUORA] Hic huncque pro hunc legendum fortasse. Vide Codd. Vett.

460 VERTERE] i. ἀντρίπτω, evertere: simpl. pro Compos. Lucill.

Vertitur senoporis fundus, sententia nobis.

Enn:

Quo vobis mentes rectae, quae stare solebant
Antehac dementi sese flexere ruina.

i. versae, seu eversae sunt.

467 NEGLECTO] Fugere neglecto tergo proverbiale videtur. i. abandonnant ion dos a la mercy des ennemis. Vide Erasmi. Chil.

469 ESCULEA] Asculum leg. è Vett. MSS. Asculum Piceni oppido.

473 FORTISSIMA] Firmissima Vett. Codd. i. praesidium firmissimum.

480 POLLUTO] Sc. caede Claudii.

493 PROLATUS] i. percitus. Gl. Philon. Prolatus ἰξινυθῆς. ἀφίρρημα i. auferet, transversus agor. Aristot.

505 MOTURAS] i. quae rotis promovendae erant. Sulpitius exponit; unde saxa a tormentis miserentur. sed male.

510 NOBILITAS] Hic laudat Domitium poëta, ut Neroni principi, qui ab eo genus duxit, assentetur. Vide Sueton. init. vitae Neronis. Lamb. Hortensium, & Glareanum refuta, qui Sulpitium reprehendunt, quod poëtam hic Neroni assentari dixerit, quod ab isto Domitio genus duceret. Non hic tantum Neroni adulatur, sed & primi lib. initio.

Quod si non aliam venturo fata Neroni etc.

Item Lib. IX.

Invidia sacrae, Caesar, ne tangere famae etc.

Vide L. Hortens. Col. 234.

514 RETENTA] i. denuo experire, à tendo i. πειρώμεν conor (unde contendo) tentus, tento i. πειρώμεν, retento i. denuo tento. Alii τὸ retento hic exponunt, retineo, refutuo. Post τὸ retenta τὰ λεία τῶν γυμνὰ ponenda videtur.

527 ADMIXTO] Al. immisto. an immisso? V. Codd. Vett.

553 ET SCYTHICIS] Malim *Affyriis*. Vett. Codd. inspicendi. Ex *Affyriis* primum factum videtur *Affyriis* seu *Ffeyriis*, ex quo demum & *Scythicis* depravatum est.

567 NON TAM] Leg. videtur *num tam*.

577 CONDEREI] An *cogeret*? supra L. 1, 537.

cornuque coactis

Jam Phoebe toto fratre cur redderet erbe.

Vett. Codd. consulendi.

594 TAUROSQUE] Interpretes hic Tauri montis incolae exponunt, quod superioribus convenit; sed durum, & insolens videtur, ut Tauri montis incolae ipsi *Tauri* dicantur. Exempla quaerenda. Tauri populi in Sarmatia Europaea Tacito autore xii. Ann. colunt Achillis cursum, ut scribit Eustath. & Procop. iv. Aedif. unde & *Taurica Chersonesus* dicta videtur. Aliis *Taurosythae* nominantur. *Taurinia* eorum regio vocatur apud Stephanum in voce *Ἰσθμὸς*. Et *Tauris* eorum urbs à Suida Ortalius. Quid si legatur *Tauronque* subegi. i. montem Taurum? Facile tò *Tauron* in *Tauros* depravari potuit. Tauri populi hic locum habere non videntur. Vide Codd. Vett.

613. HANC] Al. *hinc*. Tò *arctum* hic mendosum videtur. an *arcum*? Vide Codd. Vett.

642 PLURA MOROR] An *plus moror*? i. e. pluribus moror, sed phrasis insolens est. An leg. *plura loquor*? Vide Codd. Vett.

647 MACEDUMQUE] L. *Macetumque*. *Μακεδόνες*.

666 LRYX] Placet *Athos* ut habet Sabell. & Lamb. Hort. Vide Cod. Vett. Tò *Athos* hinc ejectum fuisse videtur propter verbum inferius proxime seq. *In mediam deferret Athos etc.*

670 TUNC PLACUIT] Al. *complacuit*. V. C. V.

674 EUROPAEQUE ASIAE] *Ευροπῆς Ἀσίας* f.

682 BELLUM] i. navalem exercitum, classem pugnaturam. Male Sulpitius exposuit, ut *dissipet bellicas machinas*.

703 PERMISTIS AEQUORA SULCIS] Quid? *filegas*. Totque carinarum permiscere aequora sulci, *permiscere* i. turbare, conturbare &c. Cic. *permiscere omnia; omnia permisceri mallent. permiscere Graeciam dictus est* &c. Silius.

coelum pelago permiscuit Eurus.

Virgil.

Interea magno misceri murmure coelum &c.

711 CLASSIQUE PARATAS] Al. *paratae* i. ad invadendam classem paratae copiae hastas. exceperet. Quidam de manibus ferreis, seu uncis accipiunt: sed non placet expositio.

718 SYMPLEGAS INANEM] Qui pontum inanem si puppim contrivit? *Symplegades* dicendum erat.

Ad Librum tertium.

71 ACCENSO] *Ascenso* leg. videtur. Vett. Codd.

consulendi.

48 NON ILLUM GLORIA P. LAETIFICAT MAGNI] E superioribus sumptum: Lib. 11.

Huius pudor! exigua est fugiens victoria Magnus.

103 VIX ODISSE VACAT] i. toti sunt in odiendo Caesare: nulli alii rei vacare possunt. Vix satis temporis habent ad Caesarem odio prosequendum. Interpretes non ceperunt. Vide Sulp. & Lambert.

127 MOVERUNT] Al. *voverunt*. al. *noverunt* Claudian.

Proelia moturus superis, quod solus egeret Connubii.

Infra L. IV, 211.

moturas proelia voces.

150 OCTUS AVERTANT] Al. *avertat*, *avertat*, *avertat*, & *avertant*. Varietas illa suspecta. Fortasse interpolator scripserat.

Ocius avertant divi, mala semina belli.

156 ERUITUR] Al. *Egeritur*. V. C. V. tò *egeritur* placet.

171 DAT VIRE] Sic Vett. Cod. habent.

182 PHOEBEA] Piraeum Phoebæ consecratum, portum Atheniensem exponunt. quaerendum.

183 VERAM] Τὴν ἀληθῆ, τὴν ἀξιόπιστον. Salamis, cum tribus navibus, quas mihi, vult credi se veram esse illam Salaminam re navali olim nobilem. *Vera nam* ἱερὴ dicta est respectu alterius cognominis in Cyprio, quae a Teucro profugo condita est. Horat. *Teucer Salamina patremque cum fugeret*. Seneca. *Numquid Ajacis Salamina veram?*

185 VETUS] Leg. *f. potens*. tò *vetus* hic non placet. Sed V. V. Codd. consulendi.

190 COLCHIS] Vett. Codd. habent.

Colchus & Adriacas spumans Absyrtos in undas.

H. Grot. legit ex conject.

Cylichus & A. spumans Absyrtis i. u.

Sed tò *spumans* i. sanguinolentus tò *Absyrtos* magis convenire videtur, ita ut sit homini insula cognomine. Infra.

crux altus in undas

Spumas.

191 ET PENE] Delendum & ἔπειτα.

192 PROSCINDIT VOMER] Sic Vett. Codd.

193 INDE] Unde V. C. placet.

194 LITTORE] Al. *argente*. placet.

195 DESERITUR] Ordo: *deteritur* Strymon & barbara Chone, ubi unum (an *imū*? Vide Geographos, & Codices veteres) caput litri multifidi perdit aquas Sarmaticas, & alluit l'eucen sparsam profundo i. mari Pontico. *Perdit aquas* i. cum mari confundit. An ex dulcibus, & potabilibus salus fact?

219 CERTIOR HAUD ULLIS] *ἐκ ἀλλοῦ καὶ πικ-
τοῦ.* Arat. Germanici Caetaris.

Certior est Cynosura tamen sulcantibus aequor.

&c. Alias gratior. Vide Codd. Vett.

233 HIC UBI &c. ET MAGNO &c.] Al. *ὁ μα-
γνὸς* se falsus ab aequore vinci est. Varietas illa
lectionis hos versus subditios esse arguit.

244 NUNC CULTOR] i. olim Cappadoces, nunc
Amani cultores. Al. *non cultor*; sed non placet.

246 COATRAE] Sic leg. al. *Coastrae*.

249 OLOSTRAS] Al. *Oretas*. utraque gens in In-
dia est. Plinius utramque agnoscit. Legitur & *Ore-
stas*. V. C. V. varietas lectionum locum suspectum
facit, ut & sequentes verius.

278 PONTUS ET] An *Ponti atque*? sed haec sup-
posititia.

302 SIGNATAQUE] An scripta foedera? Modius
legit *sacrataque jura*. V. C. V. placet tō *signata* i.
calamo notata.

305 PACIFICO] Al. *pacifero*. placet.

313 LACRIMAS] *Lachras* omnino legendum vi-
detur.

336 CUM TANTA VOCENT] Al. Codd. *si tanta
vocant*. placet.

340 PHOCIDOS] Hic errat cum Justino, seu Tro-
go, & aliis Lucanus. Vide Herod. & Horat. *Φω-
κίς* tamen, cuius cives *Φωκῆες* dicti, qui Massi-
liam condiderunt, à Phocide originem ducebant.
Vide Paulaniam in Phocidis.

393 VIRUM] i. illum, sub. Caesarem. sic homo
à Terentio, & aliis pro illa usurpatur. Infra vs. 500.
non hasta viris, non letifer arcus. Alias *unum* pro
virum hic legitur, sed depravate, & numero du-
tione.

410 PRAESENTIBUS] Al. *serientibus*? sed tō *prae-
sentibus* placet. Ordo: *suus horror inest arbori-
bus, praesentibus frondem auris non ullis*.

421 CIRCUMFLUXISSE] Al. *circumsufisse*, & *cir-
cumsufisse*. An legend. *circumfluxisset* placet. Vi-
de Codd. Vett.

424] AUT COELUM] Forte.

Hic coelum nox atra tenet, pavet &c.

i. aëra. supra de eodem loco.

Obscurum cingens connexis aëra ramis.

427 PRIORE] Non priori, quod non placet pro-
pter tō *operi*.

436 SUBVERTERE] Al. *submittere* i. *καταβάνειν*.
Naso *latus submitit in herbam*.

455 STELLATIS AXIBUS] An *stelatis* cratibus le-
gendum? à *στῆλα*, stela, stelatus. tō *stela* habet
Plinius. Stelatis cratibus agger is erit, cujus la-
tera sunt cratibus, & stelis munita, ne dissolvatur.
Supra sic describit.

- - - Tunc omnia late

*Procumbunt nemora, & spoliantur robore silvae:
Ut cum terra levis mediam virgulaque molem*

Suspendant, strucla laterum compage ligatam

Arctet humum, pressus ne cedat turribus agger.

Ex cratibus primum arclibus factum videtur; polli-
ca actibus, & demum axibus. Stelae hic, styli Ve-
getio in fabrica pontis. Vide Codd. Vett.

475 ARMISQUE INNEXA-PRIORES] H. Grot. le-
git, *armisque innixa prioris arma ferunt*. Tō *prio-
ris* est à Vet. Cod. Putean. tō *innixa* quaerendum:
nam rectum videtur. Quid si ita legatur?

- - - *armisque innixa priorum*

Arma ferunt.

Vide Codd. Vett.

484 INCENSA] Legendum videtur *accisa*. Vir-
tus *accisa* dictum, ut *res accisae*. Vide Thes. La-
tin. C.

488 TECTA FRONTE] Legendum fortasse *sex-
ta fronde*. Nam frons tegi non debuit. Frondi-
bus autem munitantur vineae, ut & pluteis;
sed tecta pluteis, latera frondibus munitae, unde
vineae nominatae.

490 FORTIOR] *Fortiter* leg. fors. Ordo. Nunc
aries suspenso ictu fortiter incussus &c. T. fortior hic
non placet.

492 IMPOSITIS] *An impulsis*?

UNUM SUBDUCERE] An *vivum* i. solum,
fundamentum? *lapis vivus*, *vivum solum* i. quod
numquam motum fuit, numquam à viva matre
terra separatum. *Ad vivum refecare, ad vivum
perfecit mureo*. Virgil.

- - - *vivaeque sua plantaria terra.*

Vide Servium ad hunc locum. *Vivum subducere
impositis saxi* i. e. saxa fundamento suo i. vivo so-
lo, cui imposita sunt, subducere.

497 SUMMA FOIT] Sic placeret magis.

Voti summa fuit, starent ut moenia, Grajis.

Vel sic.

Summa fuit voti, &c.

V. Codd. Vett.

506 INGENTIA] Al. *rigentia*, placet.

510 FORTUNAM TENTARE MARE] Al. *viris* i.
illis, placet. V. Codd. Vett. supra notatum vs.
393. Advertendum hic, confundi à poeta histo-
riam; nam primum describit omnem terrestrem
pugnam, inde navalem, & saepe certatum est ter-
ra, bis mari. Primum quidem terra leviter, post-
ea mari fuit superior Brutus. Hoc autem narra-
di commoditate fecit poeta. Vide Appian. & Cae-
saris Comment. Sulpit. partim.

512 ARBOR] *Arbos* legendum videtur.

516 ARVA] An *arcta Stoechades* i. e. Stoechadum
angustias, freta? *ἄριζα*. An *arva Stoechades* i. ma-
re Massiliense. Virgil.

Arva nova Neptunia caede rubescunt.

arcta favere videtur, quod sequitur.

Quisque suam statione ratem. *movit ab omni*

V. C. V.

518 SUBLIMES CONVELLUNT &c.] Sic leg. fortasse.

Crebraque sublimi convellunt aequora puppe.
Virgil.

Convulsam remis, rostrisque tridentibus aequor.
Nam, vò convellere verbera, quid est, iogo. V. C. V.

543 ATQUE IN TRANSTRA CADUNT] Supini scilicet, Ennius;

Pellera pulsate ante, & postea recumbite remis.
549 UT QUOTIES &c.] Hi quatuor versus abesse poterant, & suspecti sunt. Nota varietatem lectionum.

569 MISCENTURQUE MANUS] Legendum videtur. *Miscet uterque manus, navali &c.* Uterque i. Romanus, & Massiliensis.

571 MULTIQUE] Nullique H. Grot. placet. cedere in hostilibus navibus, aut in mari.

575 CONSERTA] *Conserta* leg. videtur cum Sabel.

592 TELONIS] Al. *Gelonis*. sed utrumque bonum. vò *Telon* habet Virgilius.

596 COMPOSERE] Ordo: *nec lux crastina est notior ulli ad componendum carbasa ventis venturis*. vel notior, ut componat i. committat: sed hic verus suspectus est.

609 QUORUM ALTER] Supra dixit, *quos eadem*. An *horum*?

611 INSUPER] An *esuper* pro *desuper*? Nota phrasin *gravis ictus amputat*.

613 TENENS] *Tenax* f.

619 EXPOSITUS] Pro, telis expositus. male.

621 TELAQUE] Pro, tela hostium, quibus sui casuri erant. male.

622 EMERITA] i. consummata. Lucanus alibi dixit *emeritas naves*, *milites emerito Marte*, *emeritum jus* &c. Sed *emerita morte* hic non placet.

625 SANGUINE] Ex inferioribus illis sumptum *validos dum praebes ictus sanguis*.

627 STRAGE] Sed unde illa strages? dicere debuit.

636 AFFIXIT] Sub. navi. è superioribus, *affixusque rati*, sumptum.

638 SCINDITUR] Qui scinditur, qua parte corporis scinditur? *Avulsus*: à quo avulsus. Inepte utrumque.

642 PARS ULTIMA] Quasi in duas partes corpus divisum sit, superiorem alteram, alteram inferiorem. Sed qui id fieri potuit? *Ultima pars* i. e. postrema. Virgil.

- - *postrema immani corpore pristin.*

2 a lateribus ad pedes.

643 VITALIBUS] An *Spiribus*? vel à parti-

bus vitalibus separatos, hepate, corde, pulmone &c.

646 TULERUNT] i. exanimarunt, exstinxerunt, inepte. à versu 600 usque ad hunc videntur spuria.

654 FIXERE] Haec mots verisimilis non est. Lucani tamen esse videntur.

660 CORPUS] Eius, de quo supra, *diversae rostris juvenem fixere* &c.? sed haec addititia à praec. versu usque ad *truncos* vs. 669.

663 AUXILIUM] Accipiendum, an ferendum? inepte.

666 SUPER] i. desuper. male.

674 IN PUGNAM &c.] *Cadavera ferro impigra* inepta.

682 TECTO] An *tatto*?

685 SPARSIS] An *fractis*, contractis, ruptis?

690 QUA COLPERE MORI] E Quinto Curtio sumptum videtur. Vide locum.

691 DEJECTA] Leg. fortasse *disiecta* i. per mare sparsa, dispersa. Vide Codd. Vett.

712 EXPULSI] Al. *excussi*. sed *excussi* legendum, nisi vò *expulsi* retinendum sit propter proximè praecedens *excussa glade*. Vide Codd. Vett.

735 NOX SUBIT, ATQUE] Al. *subit*. An sic leg. ? Non *subit*; *oculos v. o. t.* Vide Codd. Vett.

738 VOX FAUCES] Leg. videtur *fauces vox*.

747 SEMIANIMIS] Al. *semianimus*. placet propter vò *sanguis praecedens*.

749 PER VISCERA] An *guttur*? alias legitur *vulnera*, sed non placet. vò *viscera* rectum, & genunum videtur: nec obstant superiora illa *jugumque senilem Confediam*.

751 FESTINANS] Ordo. *Argus festinans praecedere letum nati, non credidis animam uni morti*. Sed alias *festinansque* legitur, & *festinantem*. Ego legendum censeo.

- - - *letum praecedere nati*
Festinans, animam morti non credidis uni.

Rectius & numero suaviore. Certaminum autem hoc tertio libro contentorum pleraque ita confusa sunt, ut, qui Romani, & qui Massilienses sint, vix distinguere possit. Utriusque partis fere Graeca sunt nomina. Actiones hyperbolicae pleraque, & verisimile excedentes; sed adulterina sunt non pauca, ut adnotatum est.

Ad Librum quartum.

23 AUERT TIBI] Leg. f. *sibi* pro *ei*, illi &c. V. L. VII, 23, 811. Quintil. *suum* pro *eius* Lib. IV. p. 190.

30 PRAESTANT] Al. *perstant*, sed versus spurius videtur.

45 MUNITUMQUE] Hic, & seqq. duo versus additini videntur.

61 FLAMMASQUE] *Flamenque* legendum videtur.

70 SED NIMIOS RAP. FUGA] An legend. *sed nimium rapere fugam*. *Rapere fugam* pro arripere. Vide Codd. Vett.

77 NEC SERVANT FULMINA. FL. QUAMVIS CREBRA. NICENT] Delend. hic versus. H. Grotio teste abest à MSS. vide notas secundas.

80 COLOREM] *Colorum* leg. videtur.

87 RIPIS] An *ripis* placet. vl. 139. vice versa *ripi* in *riuis* mutatum fuerat.

98 JAM TUMULI] Usque ad vl. 120. *eripe terras*. actum agit interpolator.

106 PARS IMA] Al. *una*. *re ima* non placet.

Hic vertex nobis semper sublimis, at illum Sub pedibus nox atra videt, manesque profundi.

108 NON QUIQUAM] L. *nec quicquam*.

109 IGNES] Al. *aestus*. *re aestus* hunc ejectionem fuit propter viciniam sequentis vl. 113.

112 IMPENDAS AERA NIMBIS] Pro *impendas aëri nimbos*. &c. An *impraegnes* leg. pro *impendas*? *ixixu*. Legitur alias *infundas*, sed non placet.

137 UTRIMQUE] An *inultra* i. *ne re nigro*, ut *inante*? *ixixu*. Antiqui geminabant praepositiones *insuper*, *inante*, *ad ex*, *in circum*, *ab ultra*, *ab ante*, *incoram*, *in palam*, *ab usque*, *ex usque*, *in usque*. Cicero, *in ante diem*, *ex ante diem* Non. *ad ex Cal. Martii*. Tacit. *Tiberis ab usque*. Cicero pro Flacco. *Sed ab usque Tmolo petiuit*. Ex *inultra* primum factum est *inultra*, ex quo *inutraq;* ex *inutraq;* autem *in utrinque*, ex quo demum *utrinque*. V. Codd. Vett. *ultra* pro *ultra* hoc tempus *immutatus*. Lib. VII, 23.

Sen vetulo patrias ultra sibi cernere sedes.

138 CURVARE] An *curare*? *curare nemus succisum* i. materiam caedere ponti faciendo.

158 CAVAE] Legendum videtur *valle cava media* sub. existente.

165 NE LICEAT &c.] *Excipiant restro fugientes*. Hi duo versus suspecti, & nothi videntur. Qui fugientes pectore ferrum excipiant? quid est *re restro pectore*? an *adversus*?

176 IN AMPLEXUS] Legendum videtur *in amplexusque*.

186 DET] Al. *das*, quod placet. Vide Codd. Vett.

189 NUNC ADES] Al. *huc* i. ad sis nobis auxilio, fer opem. Loquitur ex persona alicujus temporum Caesarianorum aequalis. Sed ex persona sua hic poeta loqui debuisset. Nota errorem Lucani.

197 DURO] *re duro* non placet. sed Lib. V, 278.

Non duro liceat morientia cessare membra Ponere.

198 ET PERMISTO] An legendum, *super & mystae*. *re permisto* hic non placet. Vett. Codd. confer. Huc refer *& mystica vannus Hiacchi*. *Alyssam Bacchum* dictum legisse videor, si bene memini. *Super* pro *super mensas*. Vide notata ab Heinio de libatione *αυαδὸν Δαίμονος* ad Horat. Item Servium ad illa.

Non ego te mensis & Dis accepta secundis &c.

209 JUNCTOSQUE AMPL.] Al. *junctos ampl.* placet *re arvidito*.

218 NULO DISCRIMINE] Ex Virgiliano illo sumptum Aen. I.

Tros Tyriusve suat, nullo discrimine habetur. Sic enim emendamus pro lect. vulg. *agetur*, ex Aen. XI. versu illo.

Tros Rutulusve suat, nullo discrimine habito. & ex isto Lucani loco. *re agetur* enim ridiculum. Vide notata.

229 HOC] i. e. per hoc, propter hoc. an *has* legendum, i. hac ratione? VV. Codd. consulendi. post *aqua* interrogationis nota ponenda fortasse.

232 FUNERA] Al. *foedera*. V. Codd. Vett. *re foedera* ejectionem fuisse videtur propter sequentia ista.

- - Cum forsam foedere nostro
Jam tibi sit promissa salus.

243 DEORUM INVIDIA] An legendum?

- - Et quas Fortuna, Deumque
Invidies coeca bellorum in nocte tulisset.

Sic apud Martialem legendum omnino videtur.

Regelare nec te pessilentias possit.

Vide notata ad Martialis locum. Posset & legi *Deorumque invidies*: sed prius placet. Infra vl. 373. *O prodiga rerum Luxuries*. Lib. VIII, 137. pro eo, quod est in vulgatis, *materiam*, veteres Codices habent *materiem*. *Tulisset* i. sua fecisset, tulisset tamquam onus, & culpam.

251 ET SCELERUM TURBA] Suspectus hic versus. in MSS. testibus Palm. & Bersmanno tertio deinceps loco sequitur. Vide MSS. Vett.

258 CRIMINE BELLI] An leg. *nomine*? Nam quid est *re dux eris causas melioris hoc solo crimine*, quod tuum non est. Vel potius *cardine* hic rescribo i. tempore, occasione, flexu. Virgil. *nec tanto cardine rerum*. Vide locum sic infra Lib. VII, 380.

- - - - - ultima fata
Deprecor, ac turpes extremi cardinis annos.

283 MISCENDAM MORTIS] Al. *Miscendi Martia*. Sed minus placet.

303 SUPER MULTO] An *superfuso* i. abundanti, exundanti? *Superfusus* Tiberis.

V V V V V 3

317

317 PALMITE] An cortice crudo Arboris, aut tenera &c. ? placet.

328 RESCISSE &c.] Hi quatuor versus suspecti. Nota varietatem lectionum.

333 PECTORIS] Legend. videtur *corpore*; quae permutatio frequens est in libb. Vett. sic Lib. III, 619. vide locum.

399 FAVOR] Al *pavor*. sed *et* *favor* sequentia illa confirmant.

- - - sic praelia soli
Felices nullo spectant civilia voto.

436 CURETUM] *Curistum* scribendum à nominativo *Curistes*. Plinius *Curistas* vocat. Quidam VV. Codd. habent *Curitum*.

417 SPOLIABAT] *Spoliarat* leg. V. C. V.

454 ADDUCTO] Sabell. *abducto* legit. Sed lectio recepta placet. V. Cod. Vett.

459 RUPES] Al. *raptus* i. *tas ἀρπυγας* placet.

469 DEPRESSA] Al. *depressa* placet. Vide nota infra L. VI, 168.

475 REXIT] Hic *et* *rexit* idem est, quod *erexit*, simplex pro composito à *rego* unde est *rectus* *ῥέξις*. Supra *premitur* pro *deprimitur*, *pressus* pro *expressus*, & similia. Vide Interpp. infra L. VII, 350. *regens* positum est pro *dirigens*. vs. 511. *rexere*, pro *dirigere*. Hanc expositionem confirmat locus infra sic *cunctas sustulit ardor Nobilium mentes juvenum* &c. *et* *sustulit* enim idem est *et* *rexit*, seu *erexit*.

478 NULLI SUPEREST] Sic distinguendus videtur hic versus.

Vita brevis nulli. Superest, qui est. habet. nec gl.
ἀνάψιν pro *superest ei, qui est*. Vide Edd. Vett.

481 ACCERSAS] *Accersis* leg. videtur. Vett. Codd. consulendi.

485 FUGA &c.] *Et* sed hic subauditur *sed fuga nulla patet*. Sic Aen. II.

Et nos aliquod nomenque decusque
Gessimus, invidia post quam pellacis Ulixi &c.

Sic & infra vs. 710.

490 CONFERTA] Al. *conferta*, & *constrata*: sed *et* *conferta* magis placet.

495 DIVERSO-E LITTORE] i. ex Illyrici, & insulae littoribus oppositis. supra de insula.

Ut primum adversas socios in litore terrae.

&

- - - a videque petuis
Insula deseritur ratibus.

Versus hic nonnihil suspectus fuit. Vide Codd. Vett. *ῥιγῶ*.

518 EST] *Et* est abest à Vett. Codd.

528 NOX TUM &c.] Hic versus additius omnino videtur. Saltem interpolator scribere debuerat.

Et cum Thessalicas urget non parva sagittas.
ut in praecedentem versum quadraret.

542 ECQUIS] Al. *Et quis*, *ἀεχαιός*. Vide Codd. Vett.

545 JAM DUDUM] *Et* jam dudum hic pro jam jam i. *παρρητικῶς* positum. Sic Virgil. Aen. II.

- - - Jamdudum sumite poenas.
Ibi Servius

Jamdudum, modo, quam primum.
Vide Lamb. Heit.

554 TANTOS] An *totos*?

572 DUCIBUS MIRANTIBUS, ULLI ESSE DUCEN
TANTI] An ullus vide Codd. Vett. Haec duo hemilichia nonnihil suspecta sunt nobis, sed *ἰριζῶ*.

595 JUSTA] Al. *vasla*, *vera*. infra tam *vaslas vires* legitur.

620 MIRANTURQUE &c.] Sic omnino legendum, & distinguendum videtur.

Miratur habuisse parem; nec viribus uti.

Penthemimeris. Infra L. V, 190.

Effluit & gemitus.

625 TUNC OBLIQUA PERCUSSA LABARE CRURA
MANU] Insititia videntur hemilichia haec duo. Vide Codd. Vett. & luctatorum *ῥήματα* inspicere.

627 COMPRESSIS] An *compressis* leg.? Virgil. Aen. VI.

Terque viri compressa manus effugit imago.

Vulgo legitur *compressa* minus eleganter. Itidem hic *et* *compressis* elegantius dictum videtur, quam *compressis*. *comprimere* enim, & *artulare* idem notant.

628 PEDIBUS] F. *genibus*.

629 EXPLICIT] i. humi stravit explicitis membris i. porrectis. Nota phrasin. Il le jetta tout essendu sur la place. Infra de serpente Pythone in Parnasso ab Apolline occiso.

Uxor ibi expulsa, premerent cum viscera partus,
Matris, adhuc rudibus Paeon Pythona sagittis
Explicit.

& Lib. VII, 145.

Spiculaque extenso Paeon Pythone recoxit.

635 DEFECTAM] An *desectam*? Vett. Codd. consulendi. *et* *desectam* placet. i. timuit Hydram à se truncatam, postquam angues suos reparasset.

641 INTRA] L. *contra*.

669 EXCIVIT LIBYCAE GENTIS] Al. *Libyae gentis*. *ἰριζῶ* *εἰρημῶ* post *et* *excivis* ponenda videtur.

674 PLAGA FERVIDA] Quae est illa *plaga fervida*?

da? Nonne merities? sed jam dixit à medio cardine? Inepta sunt ista, ab inepto interpolatore supposita. *τὸ ἄνιμον* cum sequentibus optime connectitur.

688 PRIVATAE] Legendum videtur *privata ira*. *dabat* i. gerebat. *dare stragem*. *dare Romam eo claudis*. i. adducere Lib. VII, 406. & similia. Vett. Cod. consulendi.

700 MUNIA] Al. *moenia*. *nocturna moenia desolata* pro noctu desolata i. per noctem. Vide VI, 732.

705 VOLUNTAS] Al. *voluptas* i. dira cupido caedendi, occidendi. Hom. *αὐτὸς γὰρ ἰφίλιππον ἀνδρὶ σὶδῆσθαι*. V. C. V.

710 OLERE] *Tò sed* subaudiendum. V. supra VI, 485.

719 INCAUTUS AB HOSTE] Al. *incauto*. Legendum fortasse.

Hoc solum metuens incauto abs hoste timeri.

Vide Codd. Vett. Sic apud Martial. Amphit. Ep. XIX. legend. fortasse.

- - *cornuto abs ore petitus.*

pro vulgata lect. *cornuto ardore*; & Lib. II. Ep. 84.

Abs hoc occisus etc.

An legend. *incauto ex hoste*? Sic Propert. Lib. III. pag. 224.

Eductasque pares Silvestri ex ubere reges.

pro *eductos à Silvestri ubere*. An & Martialis locus in Amphit. sic corrigendus *cornuto ex ore*? *ἐκὶ οὐ*.

745 PROIECIT IN AGROS] Lib. VIII.

- - *proiettaque regna sub Austro.*

Al. *dejecit in hostes*. *τὸ hostes* mutatum in *agros* fuerat propter *τὸ hostes*, quod quarto retro versu legitur. *dejecit* i. locis editis misit. Exempla quaerenda, & Vett. Codd. consulendi.

751 PULSU RIGIDOS VEXANTIA FRENOS ORA TERENS] Spuria.

754 ARMI] Al. *artus*. sed *τὸ armi* confirmant *fessa cervix*, *oraeque*, *pectora & ilia*.

762 IMPETUS ILLI] *illi & hostem* legendum omnino videtur. vulgo *illis*, & *hostes*.

774 EMINUS] Leg. videtur.

Comminus obliquis, & retlis comminus hastis

Obruatur i. à fronte, & lateribus comminus hastis confoditur. Vide Codd. Vett.

778 AT SI QVIS &c. VIX INPUNE &c.] Hi duo versus suspecti sunt.

800 ARTE] Placet *arte*. vulgo *arce*.

814 TANTA] Sub. *quanta tu fuisti*. Hoc elogio librum suum claudit Lucanus. Reliqua adducta videntur.

818 MENTEM] Cujus? *mentes* dicere debebat. Cum superioribus non bene connectuntur ista.

Ad Librum quintum.

24 CLAUDUSQUE] An *densusque*? V. C. V.

28 VEJOSQUE] *Tò que* abest à Vett. Codd. placet *ἀνέκιστος*.

64 EREPTUM EST] *Tò est* abest à Vett. Codd.

79 PREMERENT] Al. *premeres*. placet. Aut hic locus sic fortasse rescribendus.

Uxor ibi rudibus Paeon Pythera sagittis

Explicuit, cum regna Themis, irredasque teneret.

Uique sacrae vidit vases te laris huius etc.

Sed hic liber, ut & seqq., ab autore relictus est imperfectus.

73 NUMINE MIXTO] Communi cultu Apollinem, & Bacchum colunt De'phi. Utrumque eundem esse, Euripides tradit, & Aristoteles in Theologumenis, & Varro, quod Granius Flaccus confirmat, autore Macrobio. Vide notata ad Lib. IV, 198.

Instituunt & permisso libamina Baccho.

91 CONTACTUSQUE] Sic Vett. Codd. al. *contatumque*.

105 CONCIPUNT; NAM FIXA CANENS, MUTANDAQUE NULLI, MORTALES OPTARE VETAT. NON SEcula dono &c.] Sic distinguendum, & legendum videtur; cetera ab interpolatoribus addita fuisse videntur.

164 QUOD NON &c.] Usque ad *ram magna latentem* nothi sunt versus.

196 CONVALLE] *Ἐν τοῖς κοίλοις τῆς Εὐβοίας*. Vide Ortel. in Coela Euboeae. & in Valer. Max. corrige erratum *cella* pro *coela*.

209 EXCLUSAQUE] Al. *expulsaque*. Vide Vett. Codd. *τὸ excussa* placet. Respondet enim superioribus illis.

- - *vastisque abducta cavernis*

Haesit.

220 MEDIAE TENEBRAE] Nox, an oculorum caligatio, an claudens oculos somnus? Mediae tenebrae dicuntur, quae inter lucem illam sacram, & vulgarem interveniunt, sive sit caligatio, sive somnus.

226 SUBSIDERE REGNUM] i. e. invadere, occupare exponitur. Vide Serv. in Aen. illud. *subseclat adulter* Lib. XI. An *subsistere regno* &c. vel *subsistere regno*? Vide Codd. Vett.

237 CAESAR REN] Al. *remeabas Caesar*. quae structura placet.

254 SCIT NON ESSE &c.] Hic versus suspectus.

262 QUÆRIS &c.] Haec interrogative pronuntianda.

281, 282, 283 Hi versus institui videntur.

287 ISTAS] An legendum?

- - - Si nondum comperit ista
Omnia posse manus.

Ista manus i. nostra, o Caesar. Omnia posse i. tyrannum, ducem partium occidere.

306 MATRESQUE SENATUS] i. matronas Senatorias. Inepta phrasis, & Lucano indigna. Matronas dicere debuit.

321 HIC FUGA] Hoc in loco fugere incipe. An leg. ? Hinc fuge. V. C. V.

343 PAUCIS VIVIT] Quid vult dicere?

358 QUIRITES] Actum agit interpolator. supra enim dixit.

Fadite, meque meis ad bella relinquitis satis.

Ibidem inveniunt haec arma manus. Ex Plutarcho, & aliis sumptit interpolator.

362 QUO SOLO STABUNT] Falsum. al. stabant.

363 ET DISCE FERIRE] Quid sibi vult? an legendum? *Discensque ferire, disce mori: vel sic nec disce ferire; disce mori.*

365 MAGNA] Multa leg. videtur. V. C. V.

376 TARAS] Fluvius urbi cognominis.

378 FRUGIFER] Garganus frugifer. An *pinifert* quid si *sagifert* non displicet. Garganus salutus est. Horat. *Querceta Gargani laborant usque* &c. fagus autem quercus est genus Gloss. Philox. *Aesculus αἰδῶ διδρυ φηγὸς βαλανάφῃ*.

393 DIRIMIT] An, dirimit plebem in classes, per classes suffragaturam scilicet? An, vocat, citat ad suffragia? Vide Comm.

404 DESERUIT RASTRIS] i. e. rastris privavit i. incultam reliquit. Nota phrasin.

409 VISUM EST] Est abest à Vett. Codd.

410 TENERI, DUM] Sc. teneri. cum, nova distinctione.

450 NOVA VOTA] Usque ad *spes o. abis* nothi videntur.

456 IMAQUE SENSIM &c.] Qui istud? *Summa* potius dicere debuisset videtur propter auram matutinam, quae maris superficiem crispare solet, non ima maris concutere. An scribendum *auraque sensim conc. pelagus*. Nota est illa aura matutina, quae sole oriente oriri solet. Infra v. 717.

*Cum primum redeunte die violentior auster
Puppibus incubuit, Phoebæ concitus ortu,
Praetererunt &c. ex aura, ara, ana, ima.*

Movisque ad motum pelagi moveri visus est mont.

460 PALAESTINAS] Palaestis locus circa Ceraunos montes. *πυλαστή*, unde *πυλαστής*. Palaestinus. Palaestinae deae, suriae dictae. Ovid. Fast. IV. *τὸ Palaeste* apud Caesarem Lib. III. de Bello Civili in *Pharsalos* depravatum fuit, ut ex Vet. Cod. Paul. Marsus ad locum Nasonis supra citatum indicavit. Vide locum.

494 JAM VOCE] Usque ad *habes*. Haec suspecta sunt, & addititia videntur, sed *ἰκίχ*.

524 SUBLATO] Sic fort. leg. & distinguendum.

- - - sic fatus, ab alto
*Aggere jam tepidas sublatam fume favillae
Scintillam.*

530 AB ALTO AGGERE] i. ab imo aggeris cinerei, quo ignis tectus erat in foco. Male interpretes de cubili accipiunt. *Commosos* i. flabello motos, agitados.

534. ULTRA CUNCTA CARINAE] An *ultracumque carina* &c. *ultracumque* & *undecumque*, *quandocumque*, *quemodocumque*, & similia. *ultracumque* i. ultra hoc tempus. *ultra umquam*, in posterum umquam. Vide Gloss. Vett. &c. de voce *cumque*. Item Horat. Comm. in hoc. *mibi cunque salve rite vocanti*. τὸ *ultra* de tempore inferius L. VII, 23.

Sed vetito patrias ultra tibi cernere sedes.

v. 435.

- - - nec respicit ultra
Ausoniam.

541 NAM SOL &c.] Et hoc luxuriantis Lucani Ilyli exemplum.

550 SUB NUBEM TRISTIS] Al. *nubes*. an. ? *sub tristia nubis ituro* i. sub veium triste nubis. i. obcurum. obcura enim, & nigra, tristia, & lugubria dicuntur. an fort. scribend.

- - - sub nubis tegmen ?
an. *sub nubem* & *iristis* i. ? V. Codd. Vett.

554 NATANTI] An *madenti* ex natatu ? placet.

555 OCCUPET IMBREM] An imbris occurrat, imbris se pareat, muniat se contra pluviam, ut scilicet plumis madefactis imber defluat, nec ad carnes penetrare possit? Notus est rusticorum mos saga linea ante pluviam madefaciendi, ut illis humore modico sparsis, & lubricatis facilius imber defluat.

560 FATUS] Sic leg. ex V. Cod. sub. est.

573 NEC RAVIS HESPERIAS &c.] Institius videtur.

588 NEC FLECTE] Leg. videtur *ne flecte*. Sic & Vett. MSS. habent.

597 INDE RUUNT] Luxuriat hic supra modum Lucani stylus. praecedentia quoque *ὑπερβολικὰ*.

600 TORTAS] An *tortas* legend. ? Vide Codd. Vett.

602 CONCIDAT] Al. *pareat*. Sed glossa videtur. *concidat* i. succumbat, retundatur. supra. *occurris gelidus Boreas, pelagusque retundit*.

610 CREDIDERIM] Al. *credideris*. V. Codd. Vett. Virgil.

- - - credas innare revulsas
Cycladas &c.

619 MAGNO MARI] An Oceano, seu maris mediterranei latissimo alveo ? placet postremum.

620 MONSTRIFEROS] i. prodigiosos, magnitudine sua monstrum seu prodigium ferentes i. malum aliquod portendentes. Legitur alias *mortiferos*, sed depravate.

625, 626. Spuri videntur.

643 QUA PARTE] Al. *quacumque*. Vide Codd. Vett. *quae parte* glossa videtur.

650 N. L. CURVAS THESSALIAE S. PAVENT.] Thessalia hic locum non habet. Haec spuria videntur. Tò *pavens* non placet.

653 SUMMA] An *sola* legend. Summa enim Ceraunia timere non possunt. Summa autem & scopulosa duo illa *in istis* non placent simul posita.

674 PERTULIT] Al. *protulit* i. prorsus tulit. *percuripit*. V. Codd. Vett. *proferre fines, pedem, gradum* &c.

680 SUORUM] An *suo tum*? Vide Codd. Vett. *suorum* hic nullo modo placet.

684 INVITIS] Al. *invisis*. an *infidis*?

686 TANTUS] *Totus*, scribendum videtur.

696 FATUM] Al. *summam*. Hujus versus lectio-
num varietas notanda.

720 NUDAS] An expositas Aquiloni? placet. sequens versus addititius videtur. Interpolator, tò *nudas* expositas intellexisse videtur, & ideo sequentem versum interposuit, ut rem explicaret. Non ergo errat hic Lucanus. Vide Caes. Comment. & notas Grotii posteriores, & refuta.

736 AVERSI] Vett. Codd. *aversi*. placet. Catull.

Qui sedens adversus identidem te spectat & audit.

739 NON NUNC] Sub. *pete amplexus meos, oscula mea* &c. Similis *ἐν τῷ* legitur Lib. x. vs. 370.

- - - *per te quod fecimus una
Foedus ades.*

i. e. oro te per foedus &c.

757 MAGNI] Al. *nostri*. tò *nostri* propter tò *nostras* ejectum fuisse videtur.

776 ADSUESCIS] i. assuefacis, *μεταβατικῶς*. An legendum *assuesco*? V. Codd. Vett.

781 PUPPIM] Ad navem Thefei alludit.

Ad Librum sextum.

10 NUNQUAM LATIAE] Placet *Latiae nunquam*.

23 PROFUNDO UNDIQUE PRÆCIPITI] i. in quod undique præcipitatur è rupibus præruptis. i. rupibus præruptis undique cincta. Nota phrasin. An *recessu*? V. C. V.

24 VONENTIBUS] An *domantibus* legendum. i. frangentibus? An *morantibus*? V. C. V.

35 DIREPTAQUE] An *diruptaque*? i. e. rudera ex moenibus dirutis.

45 FLUMINA] Usque ad intermanes agros. Hic.

varietas lectionis falsitatis indicium est.

57 AUT PELOPIS] *Et* reponendum videtur; quod ab interpolatore mutatum in *aut* propter sequentis versus initium. *Et ratibus* &c.

73 TANTUM SEPTI &c.] An tantum agri gym sibi munit Pompejus, quantum est iter Roma Ariciam, aut Hostiam recta linea. i. xiv. M. ambitum ex inniani illo spatio à Caesare incluso abscissum sibi munit Pompejus? An vero tantum agri exponendum est in diametron, non in circuitum, quod ter tantum esset? *ἡμίχλ.*

79 ET FIT SAEPE &c.] Suspectum.

83 FRONENTEM] Nota tò *fronentem* de herbis dici.

107 AERE NON FIGRO &c.] Ex istis superiora illa interpolator effinxit.

Traxit iners coelum fluidae contagia pestis &c.

Item

- - - *coeloque paratior unda
Omne pati virus* &c.

109 NONDUM SURGENTIBUS ALTAM IN SEGETEM CULMIS] Haec duo hemistichia suspecta.

126 MINUTI] Ex variis lectionibus placet *Mimmi* pro *Mimittis* à nominat. *Mimittius*. Appian. Vid.

129 TOR] *Quot* legendum hic omnino videtur. V. Codd. Vett.

135 LAMPADIS] *Lampades* legendum videtur.

139 MUNDI JURA PETEBANT] Al. *patebant*. i. mundi potestas, jus, imperium, quod haecenus vallo fuerat interclusum, jam patebat Pompejanis i. reipub.

145 ANTE FERAS RHODANI O.] i. antebellum Gallicum. Quid si *Rheni* pro *Rhodani* legatur? *Rhodanus* in provincia Romanorum erat multo ante bellum Gallicum: quare tò *Rheni* pro *Rhodani* placet. V. Codd. Vett.

146 LONGO ORDINE] An cum longo ordine militum sequentium, ut Sulpit.? An propter longam militiam, propter multos ordines ductos?

152 O FAMULI TURPES &c.] Hic versus in quibusdam MSS. desideratur, sed & sequentes duo ejusdem farinae esse, quis non videt?

168 DEPRENSA] Al. *depressa*. An *depressa numero* & loco i. numero & loco inferior? placet. Sic *palma depressa cum impetu resurgit in deprimentem*. Vide supra L. IV, 469.

- - - *quantum depressa valebat,
Effecit virtus*. al. *deprensa*.

169 PLUS QUAM MORTEM] i. an etiam victoriam dare posset? Virgil.

Una salus victis nullam sperare salutem.

172 RUINAE; ROBORAQUE ET MOLES HOSTI, SEQUE] Nova distinctio.

181 ADMOVERE] Al. *aequavere*. Sed glossa est.

184 COMPRESSUS] Al. *depressus*, an *deprensus*? Legitur & *comprensus*. V. Codd. Vett.

186 JAMQUE HERES &c.] Uterque versus Lucani videtur. Vide Grot. not.

193 FRAGMENTA] An *tegumenta*? Tò *fragmenta* hic non placet.

195 IN SUMMIS OSSIBUS] An *affibus* i. scuto ex affibus coagmentato? Vide Caesaris Comment. ab *affis*, *affula*, *affer*, *afferculus* &c. Sed si nihil obstat vitalibus praeter hastas pectoris ossibus haerentes, cur supra dixit.

Fortis crebris sonat ictibus umbo?

Umbo enim est pectoris munimentum. Haec ridicula sunt, & versus illi tres. Et *galeae fragmenta* usque ad *ossibus hastas*, ab interpolatoribus addita videntur; qui, quod inferius legissent.

Perditis haesuros nunquam vitalibus ictus,

Scaevae vitalia invulnerabilia esse crediderunt propter hastas pectoris ossibus adhaerentes: quibus addiderunt, & quae mox sequuntur. Jam *pectora non regit armis*, usque ad *monstris*. Vide infra notata ad vs. 211.

200 LIMINE PORTAE] Alludit ad Bitiam Virgilianum Phalaricae ictu interfectum ad portam, quam cum Pandaro fratre servabat. Virgil. Aeneid. IX. versus finem.

202 ARMIS] i. scuto, sed actum agit: supra, - - nec quicquam nudis vitalibus obstat. &c.

205 IN PECTORE] Falsum. Scuto enim, non pectore ferebat. Vide Caesaris Comment.

211 VISCERA &c.] Haec comparatio fecit, ut interpolator sibi persuaserit vitalia Scaevae telis impenetrabilia esse, & ineptos versus, quibus hoc exprimeret, Lucanicis inseruerit.

224 VULTUM] i. oculum cum telo eruendo.

226 DE SANGUINE] Al. *e sang.* Sed legendum videtur *majora viris*, nec *sanguine parvo* &c. i. conspectum vulnus in Caesare, idque cum sanguinis effusione non parva, majora gaudia illis non faceret &c. V. Codd. Vett.

230 PARCITE, AIT, CIVES] Al. *jam*. tò *ait* pro *jam* suppositum fuisse videtur ab imperito quopiam, quod subauditur. Sic infra vs. 605. *Thessalis* & contra: *si fata minora* &c. V. Codd. Vett.

237 TENENTEM] Al. *prementem*, & *tremementem*. Tò *tenentem* glossema videtur & *prementem*. Infra L. VII, 562.

Quae presso tremat ense manus.

& L. IX, 675.

Ipsa regis trepidum Pallas, dextraque premente.

246 EFFATUS] Al. *est fatus*, & *affatur*: sed legendum videtur omnino *effatur*.

248 HIC] Pulvis subintell. non Caesar, ut male Sulpitius accepisse videtur in haec verba; sed inferius recte.

250 RUIS] i. defectus viribus in terram cadis.

male Sulpitius *moreris*.

256 EXORNANTQUE] An scribendum. *His ornantque Deos* i. templa, an simulacra? Sequentia duo hemistichia, ac nudum usque ad *his suispecta*; sed *ixixw*.

287 CIRCEAE] Legendum videtur *Phryxae*. Supra vs. 56.

Ingestoque solo Phryxeum elidere pontum.

Phryxae procellae i. Hellespontiacae.

289 ARMA] i. armatos. an scutatos? placet. Dein *super* pro *desuper* positum videtur.

339 ZEPHYROS] Al. *Zephyron*. Legendum omnino videtur.

Excipis adversos Zephyron & Japyga P.

Heptemimeris. Sic infra Lib. VII.

Mors hic gentis erat; sanguis ibi fluxit Achaens.

346 PELAGO] Vet. lib. *pelagi*. Grot. an *pelago* i. ad pelagus? *It clamor coelo* &c.

351 EMINET, ET PRIMA] An sic legendum.

Eminuit, prima & Rheeteia?

Librarii imperiti transpositionem particulae non probantes rescripserunt *Eminuit & prima*: ex quo factum est *Eminet*, & metri causa.

355 UBI NOBILE] Tò *ubi* refer ad tò *Pharsalos* regnum Achillis, non ad τὸ *Larissa*. Idem τὸ *veteres ubi fabula Thebas*. At τὸ *ubi quondam Pentheos exsul* ad τὸ *Thebas* referendum. τὸ *ubi* autem in his suppositum fuisse videtur pro *qua* i. qua parte. de qua significatione vide Lib. I, 409. *quaque jacet* & seqq. infra.

Qua juga devexus Pharsalica porrigit Haemus.
Naso Epist. Phyll.

Qua patet umbrosum Rhodope glacialis ad H.
Fortasse etiam sic rescribendum.

- - - - - Thebas

Monstrat; Echionii qua quondam.

363 ET TUOS] L. *at t.*

374 PHOENIXQUE] *Penisque* Aldus. V. Codd. Vett. addititius videtur hic versus.

382 BOEBICIO] Al. *Boebaico*. α *Βοίβη πόλις καὶ λίμνη*, *Βοιβῶν*, *Βοιβαικός*, ut *ἀρχαῖος*, *ἀρχαῖος*, *ἀρχαῖος*, *Ἀρχαῖος*, *ἀρχαῖος* &c. Tò *Βοιβῶν* α *Βοιβῶν* agnoscit Stephanus, posset & *Boebiaco* legi. α *Βοιβῶν*, *Βοιβῶν* *λίμνη*, *Βοιβαικός*. sed τὸ *Boebiaco* non agnoscunt Pulmannus, & Bersmannus in variis lectionibus. τὸ *Boebaico* autem in Vett. MSS. exstat. V. Codd. Vett.

383 LELEGUM] Plinius author est, Locros Epicnemidios olim *Lelages* appellatos fuisse, per quos amnis Cephissus defertur in mare Lib. IV. cap. 7. Idem Strabo affirmat, & hos Hesiodi versus adducit.

Ἦτοι καὶ Λοκρὸς Διόγαν ἠγάγετο λαῶν &c.

384 AEOLIDAE] An *Aetoli*? placet. V. Codd. Vett.

385 MINYAE GENS] Hic legendum videtur.

Et Magnetes equis, Minyae & gens.

Tò & omissum propter transpositionem, ut supra vl. 351. eadem de causa trajectum est, & verius depravatus. Quid si legatur *equo*, & *Minyae*? V. Codd. Vett.

397 THESSALICUS SONIPES] Plerique tradunt hoc in Attica contigisse; idque Athenis ipsis: sed variant poëtae in fabulis narrandis; & variandi occasionem dedisse videtur equorum Thessalicorum bonitas apud omnes celebris. Sic supra à Lucano in Iſidis, seu Jūs tabula variatum, vl. 362.

*nec fortior undis
Labitur avestae pater Iſidis.*

i. Inachus fluvijs in Thessalia.

402 ITONUS] Al. *Ithomos*, quod placet.

403 IN FORMAM] Pondera massae calidae in formam percussit i. τὸς ἀμύγμης μύδους ἐμύγμης, de ferro accipiendum videtur.

404 MONETA] An *monetae*? *ἰνίχην*. V. Codd. Vett.

407 NUMERARE] Propter numos scilicet. A *numus* enim ductum est *numerus*, *numero* &c. Hoc *numus*, *numerus*, ut *vellus*, *velleris*. Ex *numeris* genitivo factum est *numerus*. Sic ab ἀμύγμης, τὸ *honus*, *homeris*, *humerus*, *humerum*; Σύγμης, τὸ *jugus*, *jugeris*, *jugerum*, & similia. *Modus*, *moderis*, *modero*, *moderor*, *modernus* i. modo existens, ὁ νῦν ὤν.

416 EST] Tò est abest à libris quibusdam. Vide Codd. Vett.

423 QUI STIM.] Hic pro qui legendum videtur. pro *Delis* alias *Delis*; sed τὸ *Delis* placet. pro ore al. *aëre Jovis*. Vide Servium ad illud Aeneid. *Dodonaesque lebetes*. Vett. Codd. consulendi.

431 DETESTANDA] Al. *detestata*. Horat. *bellaeque matribus detestata*.

432 MOVERAT] Virgilius.

Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo.

Infra. Si *sata* minora moveres. al. *noverat*. sed *moverat* i. carminibus sollicitaverat, tentaverat, expertus erat. Vide Codd. Vett. Sed hic *molitur* pro *moverat* & legendum videtur, & τὸ *que* post *tristes* restituendum videtur, quod interpolatorum audacia ejectum, seu potius in & mutatum fuerat. Scripsisse ergo videtur Lucanus.

*Molitur, tristesque sacris feralibus aras
Adjuvat ipse locus.*

Studiosus aliquis τὸ *molitur* i. *moveret* interpretatus erat, & in margine adscripserat; quod interpretamentum cum in locum & *molitur* suppositum fuisset; versumque impediret, in *moverat* à sciolis mutatum est; & quod versum expleret, τὸ &

hinc adjunctum est, τὸ *que* sublato post τὸ *tristes*.

437 TRANSIERAT] *Transferit* legendum omnino videtur. *is* in *as* mutatum propter praecedens *moverat*.

438 THESSALA &c. &c.] E. superioribus repetita. *ingenuis magos rupibus*. ridiculum.

505 ET PATITUR] Haec pro & hic rescribendum videtur: item *depressa*. post versum *donec* & in quibusdam libris legitur.

Additis exceptas lunae de nocte pruinas.

509 INQUE NOVOS RITUS] Hic *usus* videtur legendum pro *ritus*. Quis enim vocabulum tam propinquo repetitum in Lucano, poëta ingeniosissimo, ferre possit. Sic infra vl. 578.

carmenque novos fingebat in usus.

515 PROFANAE] An *profanae*? Vide Codd. Vett.

522 AURAS] Hic *herbas* omnino legendum videtur. V. C. V.

530 FATIS DEB. ANN. MORIS INV. SUBIT] Haec duo hemistichia suspecta.

533 FUMANTES &c.] Hi quinque versus suspecti.

539 DUCITUR] An *fugitur*? V. Codd. Vett.

557 FUNEREA MENSAR] Quae funerea mensae hoc admittunt scelus? Magicas dicere voluisse videtur. Sed isti duo versus *Nec refugis* &c. *Extorque fun.* &c. defunt in MS. Codice V. Putean.

598 RUANT] An pro *irruant* i. in me ruant; simpl. pro composito? alias, cadant i. accidant, contingant.

608 PRESSERUNT] i. urgent, gravant, opprimunt. *presserunt mortem* i. hominem mortalem oppresserunt. An τὸ *premere* hic est vocabulum foriense, quod τὸ *desendere* oppositum est. Naso de eloquentia.

Protegit haec fontes inmeritosque premit.

Vide Quintil. & locos Authorum.

618 RHODOPEA] *Rhodopaea* scribendum. Α *Ροδῶπη*, *Ροδῶπαις*, *Rhodopaeus*. Nota phrasin, *tellus & campi nobis loquentur*. Vide Cicero. Appar. in loquor.

620 ATTOLLERE] An legend. *extollere*? quid si legas *abs tollere*? non displicet: ab *absollo* sunt *absulit* & *absulisse*. V. Codd. Vett. τὸ *attollo* hic non placet.

629 MEDULLAS] i. Viscera, τὰ ἔντερα supra L. 539. *tracta durecunt taë medullae*. Infra vl. 668. L. VII, 843. & pluribus locis Plaut. Stich. Act. II, Sc. 3.

D I. *At ego perii cui medullam lassitudo perhibet.*

G E. *Quid ego, cui misero medullam ventris percipit fames.*

Medullam ventris i. e. intestina, τὰ ἔντερα. Virgilianum illud, seu potius interpolatorum addita-

X x x x x 2

men-

mentum *Est mollis flamina medullas*, huc referri potest. Vide notata ad Virgil. Intima quaeque sic vocantur. *Anseris medulla* Catullo. i. intima pluma, & tenuissima, mollissima. *Cinaede Thalle melior cuniculi capillo* & *anseris medulla* &c. *Arboris medulla*. Italis, *La midolla del pane*.

630 STANTES] i. integras, ferro non foedatas. Lib. VII. sub finem.

*Et stantes tumulos & qui radice vetusta
Effudere suas &c.*

Lib. VII. *Stantis adhuc fati Cornelia* i. fortunae integrac Cornelia. item L. VIII. vs. 181.

- - - - - nec munere Magni
Stant semel Arfacidae.

i. incolumes sunt, servati sunt.

633 TOLLERE &c.] Ex superioribus illis repetitum.

Emathiis unum campis attollere corpus &c.

637 GUTTURE] i. cujus guttur ipsa unico traiecerat, sed heus tu Lucane; cum tam diligens integrorum vocis organorum scrutator supra fueris, cur miserum cadaver gutture trajecto unco trahis?

655 OPERITUR CRINE SOLUTO] Al. *aperitur crine remoto*: sed haec lectio ab interpolatore est, qui supra scripsit.

*Terribilis Stygio facies pallore gravatur
Impexis onerata comis.*

660 JAM NOVA] Sub. huic cadaveri; an tō huic hic desideratur.

Jam nova, jam vera huic redd. &c.

vel sic *Huic nova jam vera redd.* placet magis. Vide Codd. Vett.

668 TABOQUE MEDULLAS] Rescribo *tabumque medullis abluis*. Lucret. *sibi terra abluis umbras*.

672 NODUS HYAENAE] An virus nodo contentum? placet. De Hyaena vide Plinium Lib. XXXVII. cap. 10. quid sit ille nodus, quaerendum. An spina illa unico nodo continuata?

696 ET CHAOS &c.] Suspectum.

698 MERETUR] An *meretur* hic positum est loco & *promeretur*? simpl. pro composito. placet. Vide notata supra ad L. IV, 475. *Rexis magnanima* &c.

700 PARS ULTIMA] Al. *maxima*. sed non placet. Triplex est Hecate; Luna in coelo, Diana in Silvis, seu terra, Proserpina apud inferos, quae idcirco *Ταρταρηνία* ab Orpheo dicta est, & *Hecates ultima pars* à Lucano i. ima, infima. *nostrae* i. quam nos sagae colimus. Vide Nas. *Metam.*

706 EXAUDITE PRECES] Hic *τιληία τρυμνὰ* ponenda videtur.

708 PECTORA PLENA] An pectora plena hic sunt exta, cor, pulmo, jecur &c. pectore & ventre contenta? *pectora autem plena* i. cum omnibus

extis, quod fortasse haruspicinae vocabulum est. Sed *ἰαίχμη*. Sulpitius tō *pectora plena* exponit uteros praegnantium: *ma lein corpora plena*. V. Codd. Vett.

740 DAPES] i. tenues, viles. Hecatē preparcam, & sordidam veteres appellabant, quod apud inferos umbrae tenui, ac vili cibo victitare crederentur. Hecate autem Maenidas, & Triglidas, contemptos psciculos apud nos, sibi sacros in deliciis habere, & iis vesci exultimabatur. Quidam septem punici mali grana dicunt.

744 ILLE] i. Demogorgon, *Δημογώργων* i. ὁ φοβηρὸς καὶ γοργός. *diu*, *dios*, *deim*, *deimōs*. inde *dēs* & *deimōs*, idem quod *dios*, & *deimōs*. Hesych. *dēs*, *φίβος*. vulgo *βωβός*. depravate. Lactant. in Lib. IV. Theb.

756 REPULSUM EST] Tō est abest à Vett. Codd. *ristu* i. apertione. nove.

771 DISCEDIT] *Al. *discedat*. an leg. *discedet*? V. Codd. Vett.

793 ABRUPTIS] An *abreptis*? V. Codd. Vett.

800 SAXA] Sic distinguendum videtur.

- - - - - *abruptaque saxa;*
Asperat & durum vinculis adamantia. &c.

i. ex adamante vincla fabricatur aspera.

805 NEC GL.] An *ne*? V. Codd. Vett.

810 NILI] An *Nilus* legendum. V. C. V. Hi duo versus in tituli videntur, & locum hic non habent: imo, quae sequuntur addititia videntur, & superioribus illis contraria, *properate mori*. Quae autem hic narrat interpolator, è superioribus intelligi possunt vs. 760. &c.

828 IT COMES] Ridiculum, cum supra hominum consortia viter. vs. 510.

Ad Librum septimum.

1 VOCABAT] Al. *vacaret*. an *vocaret*?

3 RETORSIT] Pro citavit, incitavit, inepte.

14 AETATE] Al. *aestate*. Nota varietatem. suspectus est locus.

19 EQUES] Infra Lib. VIII, 810. *Et currus, quos exis eques*, de eodem Pompejo, quo ex loco hic effectus est.

23 TIBI] An *sibi* i. ei, illi, Pompejo scilicet? De *sibi* infra ad vs. 811. & Lib. IV, 23.

28 UNDE PARES] Suspectus videtur locus usque ad *planxera theatro*.

49 MAGNOQUE &c.] Usque ad *rabies*, ex inferioribus illis sumptum.

- - - - - *trepido confusa tumultu
Castra fremunt.*

51 SUA QUIQUE] Et hoc hemistichium cum sequenti suspectum.

58 CUM VOTIS] Al. *vobis cum*. quae lectio vera. Sic autem dist.

Sic placet, o Superi, votis cum V. C.

65 PERTULIT] Ad Pompejum scilicet. An legendum protulit? V. Codd. Vett.

70 Tui] An tibi i. tibi affusi?

78 VIDISSE] An vicisset placet. tō vixisse habet Sulp. V. C. V.

93 POTUIT SINE C] Labor belli sub. sed fortasse legendum potui prima persona, placet.

109 DISCRIMEN] An periculum? Lib. II.

Nec in tantae discrimina mittere pugnas.

Tō discrimen hic iudicium notare videtur, τὸ κρίνειν, ἀ κρίνω, κρίνω cerno; discerno, discrimen i. διάκρισις. Cicero de finibus. Officia omnia tolluntur dilectu omni, & discrimine remoto.

114 PUGNATUR] Al. pugnetur, quod est indignantis, placet.

120 HAC CLADE] Tō hac abest à Vett. quibusdam MSS.

130 EST] Abest à Vett. Codd. pro fato al. leto, quod placet. mutatum est propter τὸ mortis, quod praecedit.

137 NON VACAT ULLOS] i. locus est. sub. unicuique. Quid si ulli legendum? al. illos, quod ex elli, pro ulli. V. Codd. Vett. Quae sequuntur à nec gladiis usque ad fulmina Cyclops, Lucani esse non videntur; sed diversorum interpolatorum.

141 ERIGITUR] An exigitur? placet. legitur alias exuitur. Exigitur i. perficitur. exactus pumice versus Propert. exacta falcis acies Plin.

156 AVIDOS TYPHONAS] Al. Siphonas. sed Typhonas interpolatorem scripsisse putamus i. imbres vehementissimos. nam de Siphonibus, marinis meteoris hic non agitur. Rabidos fortasse legendum i. imbres vehementes. Rabidos, ravidos, avidos &c. rabidus Sol, rabidi venti.

185 CAPULOSQUE SOLUTIS] Fort. legend. capulisque solutos perf. gladios. sed hic capuli sunt vaginae. persudis pro sudis positum.

161 EXAMINE] Hic τὸ examen innumerum peregrinos illos cives à Caesare intrusos portendebat, de quibus inferius vs. 403. dixit.

stat tellis putris avitis

*In nullos ruitura domus, nulloque frequentem
Cive suo Romam, sed mundi faece repletam
Cladis eo dedimus, ne tanto tempore bellum
Jam posset civile geri.*

& vs. 540.

vivant Galataeque, Syrique

*Cappadoces, Gallique: &c. nam post civilia bella,
Hic populus Romanus erit.*

Idem prodigium Latino Trojanorum adventum portendit; sed Virgilius fortasse ex hoc illud effinxit. Vide Virgilii locum, & ibi Servium.

162 VIXQUE REVULSA &c.] Hic versus cum duobus seqq. abest à quibusdam MSS.

214 MILES] Pompejanus scilicet. Hinc patet haec reiectis intermediis cum versu 138.

Pro se ferre metus, urbi magnoque timetur.

Sed hos septem posteriores libros imperfectos esse, quis nescit?

223 LARGUS HABENIS] i. e. laxis habenis: an magnas habenas, seu laxas habenas? an *laxus habenis* legendum? V. Codd. Vett.

235 ILLO FORTE DIE] Usque ad 249. proflit &c. quae sequuntur; Lucani esse non videntur, sed quum hic quaedam deficerent, ab interpolatoribus suppleta. Quid si a Polla Argentaria, Lucani uxore?

260 HAEC ACIES &c.] *Acie victum s. nocentem.* legendum videtur. V. Codd. Vett.

263 MANUS BELLI] Sic distinguendum videtur.

Nulla manus, belli mutato iudice, pura est.

An sic legendum.

Nulla manus bello, mutato iudice, &c.?

Bello pro, in bello: *mutato iudice* i. alio praeter victorem iudice, arbitro.

266 NIHIL ESSE] *Ipse* fort. V. Codd. Vett. i. nullam conditionem, quaecumque illa sit, recusio.

281 ARMENIOSNE] Haec cum superioribus illis connectuntur *Romanumque cerneret hostem.* unde liquet, versus intermedios quatuor infinitos esse, & spurios.

284 ODERE OMNES; DOMINOSQUE] Distinctio nova.

289 NON FALLAR] Num fort. V. Codd. Vett.

297 SPE TREPIDO] i. festino, festinanti, *exiit.* Virgilius de sociis Ulyssis.

Hic me, dum trepidi crudelia limina linquant.

Ibi Servium vide. Lucan. Lib. III.

- - - trepida fugiente carina.

Falsi sunt, qui τὸ trepido verbum esse existimant.

301 QUONE] Usque ad *hoste* ab interpolatore duplicem interrogationem imitatus est interpolator ex Lib. IX. VI. 99.

Es regem regnare jube. Quantosne tumores &c.

325 TANQUAM SCELUS] Ignoti caedem tanquam scelus i. parricidium, caedem cognati, propinqui &c. imputet mihi i. tanquam beneficium magni pretii, magno pretio pensandum à me. Vide notas priores Grotii.

332 ORDINE NULO] Qui ordine nullo, si, ut supra dixit,

vix cuncta locuto

Caesare, quemque suum munus trahit?

Alii aliter, ut Appianus, quem vide, & ipse Caesar, cujus memoriae Lucanus, cujus haec *interposita* est, infestus est.

360 GENTES ORIENTE COACTAE] Ordo. Gen-
X x x x 3

tes Orientales innumerae, urbesque excivere in praecilia, quantas nunquam. Excivere i. movere, cingere. Compositum pro simplice. Vide exempla. quantas hic pro quot positum, ut alibi apud hunc ipsum autorem.

363 COELI] Al. *cycli*. Coeli scribendum. Sic L. VII. legitur VI. 172.

Signifero quaecumque fluunt labentia caelo.

382 EXTREMI CARDUUS] i. extremae aetatis flexus. Extremus vitae cardo est Senectus, in qua ultima aetas se vertit. Supra Lib. IV, 258. ut quidem legimus.

Hoc siquidem solo civilis cardine belli.

i. hoc tempore, hac occasione, hoc flexu belli.

394 ALBANOSQUE LARES] Scribendum videtur,

Albanique Lares, Laurentinique penates.

Rus vacuum, sub. erunt, ἀπὸ παντός.

- - - Tunc omne Latinum

Fabula nomen eris,

397 MONIMENTA RERUM] Al. *regum* placet lectio. sub. Albanorum. Horat.

Ire dejectum monimenta regis,

- - - *templaque Vestae.*

415 EXPLERE] Ex superioribus illis expressa sunt.

Haec facient dextrae, quidquid non expleat aetas.
Ulla &c.

424 CURRERET] i. volveretur. Hunc versum imitatus videtur Petronius.

Qua mare, qua terrae, qua fidus curris utrumque.

433 ULTRA TIGRIM] *Tanain* legendum videtur ex seqq. *Germanum Scythicumque bonum.* τὸ *Tanain* versum magis inplet.

436 INCOGNITA NOSTRIS] *ταλὴν τρυμνὴ* post τὸ *nostris* ponenda.

445 NULLA NUMINA] *Lucanus* ἀδύνα, ut & uterque *Seneca*.

450 MINANTES] Al. *minaces* i. altas, proceras. Ita legisse videntur in suis notis *Pulm.* & *Bersm.* Vide eorum notas in edd. propriis. Item primam *Grotii* Editionem.

458 RADISQUE] An radiato capite? placet.

462 QUO SUA PILA CADANT, AUT QUAE SIBI F. M.] *Ἵστεγον πρὸς τρυμνόν*, pro manum spectant, quae sc. manu sibi fata minentur, i. feriri possent; vultus quaerunt, quo sua pila cadant.

464 FORENT] Legendum videtur *ferent* i. patientur i. facturi ea monstra i. parricidia, quae ipsi patientur. V. Codd. Vett.

468 PERCULSA] Al. *percussa*. placet.

476 CONCEPTAE] Al. *concentrae* sub. sunt, fuerunt. placet. Vide Codd. Vett.

477 TENDIT] Al. *condit*. rescribo *tundit* i. ferit.

482 PINDUS] Usque ad *relatas* locus communis.

498 QUAEKIT ITER] Nova distinctio. post τὸ *iter* *ταλὴν τρυμνὴ*.

498 CATENAS] *Catenas* vocat loricas ex annulis ferreis nexiles.

512 FACES] Notandum, in acie facibus usos veteres.

514 SOLUTO] Al. *soluti* i. in hostem emissi. a circo translatus videtur. Carcer enim, seu carceres solvi dicuntur. *carceres soluti* Pap. Stat. Item equi, seu currus Circenses revulsis carceribus solvuntur. Exempla quaerenda.

543 POPULUS ROMANUS] *Εἰρηνοῦς* dictum videtur, propter homines peregrinos à J. Caesare, & aliis deinceps imperatoribus in civitates admissos, & dignitatibus, etiam Senatoria, decoratos. *Galili braccas deposuerunt, latum clazum sumpserunt.* Suet. An ad *Neronem* referendum? Vide Suet.

562 PRESSO] Al. *presso*. sed τὸ *presso* placet. L. VI, 238.

Nec vidit recto gladium m. frementem.

587 QUOD FERRUM] An legendum quo i. ad quod, cui rei faciendae? V. Codd. Vett.

598 COMMISTA] *Sabellic.* non *mista* plebe. Itidem *Sulpit. Verulanus.* sed vulg. lectio placet. Sequitur enim. *Mors tamen eminuit* &c. i. licet patricii cum plebeis confusi essent, tamen *Domitii* mors eminuit &c.

619 VULNUS] Al. *ferrum*. placet.

623 QUI PECTORA TELIS] Al. *quis pectore tela*, & *qui pectora telis*. Ex utraque lectione lego.

- - - *qui pectore tela.*

i. quibus pectus telis transmittatur. Nota phrasin. De patientibus enim hic, non de agentibus agitur.

628 AECISUM] *Abscissum* al. an *abscisum* ab *abscido*?

632 ISTAS] *Hicillas* legendum videtur. V. Codd. Vett. infra eadem permutatio facta, quae frequens est in libris MSS.

669 PARCITE AIT] Al. *parcite jam*. τὸ *ait* subauditur. Locus similis emendatus est supra L. VI, 230. Refer huc.

678 NON TERGO TELA PAV.] Haec, & quae sequuntur, usque ad *se nescis amari*, *Lucani* non esse, convincunt illa, quae libri seq. initio leguntur.

- - - *pavet ille fragorem*

Motorum ventis nemorum, comitumque suorum.
Qui post terga venit, trepidum laterique timentem
Exanimat.

680 SALVAQUE VERENDUS] Quid vult dicere? Omnino scribendum erat *sed salum*.

681 INFIDA] Qui *infida* in prosperis.

683 RESPERISSE] Quasi vero hostem fugienti hoc liceret.

691 FLEBILIS] Quid his facias? viderint acutiores. cur Munda nocens?

720 INQUIT] Inquis dicere debuit, quanquam ineptus.

723 AVENIT] Supra τ' aufert a bello sonipes ejusdem farinae est.

730 JAM RATUS UT] An legendum. Jam ratus heu viles &c. ? V. Codd. Vett. infra vl. 784. & pro ben positum. Heu quantum poenae &c.

746 RAPIANTUR] Al. rapiuntur opes. sic milite jussu. non placet.

755 EXPULIT] Al. expuit. V. Codd. Vett.

767 MANUS ABSENTE MOVENTUR] Malim moveretur, ut τ' manus sit singul. numeri. ΕΦΘΑΜΙΣΤΕΤ. V. Codd. Vett.

784 ET QUANTUM] Al. heu. sic supra vl. 730. jam ratus heu viles &c.

798 NOCENTI &c.] i. foetorem ex Emathia in coelum infert i. pestilentia aërem inficit. malim, coeloque nocentem. V. C. Vett.

801 IN HOSTES] Al. hostem. quae lectio placet.

811 SIBI] Pro illi i. natura e. ordo. corpora debent finem sui sibi i. ei, illi. supra τὸ sibi hac notione usurpatum L. IV, 23. VII, 23.

825 NON SOLUM] Al. nec. sed hic forte aliquid deest. Vide Codd. Vett. ινίχου.

827 PHOLOËN] Thessaliae montem Lutatio in III. Thebaidos, & Q. Calabro. aliis Arcadiae mons est. sed hic de Thessaliae monte, ut & aliis locis, ubi de Centauris agitur, accipiendum.

855 VERTAMUS] i. evertamus, diruamus. simpl. pro composito. An vertamus i. aratro vertamus, aremus? Virgil.

- - - quo fidere terram
Vertere Maecenas &c.

& posterius sequentia confirmare videntur plus cinerum &c.

860 NULLUS AB] Versus hi usque ad finem omnium suppositiorum ineptissimi.

872 PHILIPPOS] Hic interpolator Pharsaliam cum Philippis confundit i. pugnam ad Pharsalum cum pugna ad Philippos.

Ad Librum octavum.

3 NEGANTEM] Nota phrasin ιμμετρίαν pro negantem cursum stimulis.

20 ORBEM] Al. urbes. sed τὸ orbem placet.

52 NUNTIVS] Ordo. Nunc adest tibi conjux vilis, rumor scilicet, & nuntius cladis, favoris summa. Nuntius armorum i. rumorque s. ἡγεῖται ὁ ὄλεθρος. Rumores enim nuntios praecedunt.

61 SPE DECEPTA] Ad se enim rediit, & non periit, ut optabat.

64 NON ULTRA GEMITUS I.] Non nisi tacite, & submisse gemendo. Vide notas Grotii priores.

108 THESSALIAE CONFUNDIT] i. quae in Thessalia sicca fuerunt. Legitur alias confusus i. turbavit; troubla la serenite de ses yeux. confusus vultus Naloni. à coelo, seu aëre, qui nubibus, nebulis, & ejusmodi meteoris confunditur, & turbatur. an confusus hic est persudis? Consulendum.

164 SUPER] i. trans, ultra. Sic Virgil.

- - - super Garamantas & Indos.

Super soles.

i. in deserta Libyae, Aethiopum terram &c.

172 SIGNIFERO] Non Zodiaco, sed toto coelo viso praeter circulum Arctici Graecorum supra Zodiacum. signiferum coelum vocavit L. VII. vl. 363. Refutandus Glareanus apud Lantaei. Hortens. Tò polo hic est axe, cardine coelum ferente, qui semper vertitur cum ipso coelo, seu mavis, ax's extremo, nam coelam ipsum exponere non placet.

184 SYRTIN] Quid vult dicere? quam Syrtin?

119 HESPERIAM &c.] Legendum omnino videtur.

Et Hesperium pelagus, coelumque relinquis.

V. Codd. Vett.

195 ASIAE] Asia nomen hic speciale videtur, unde generale ortum. V. Codd. Vett.

200 DEXTERIORE] An interiore? V. Lipsium & Bul. de Circo. an dexteriore, quae ad dextram est aurigae? placet posterius.

261 TANDEM MOESTA] An legendum?

- - - moestus tandem ora resolvit.

V. Codd. Vett. Lectio vulgata non placet. Librariorum errore transpositio facta videtur in hunc modum; tandem moestus ora res.; ex qua vulgata lectio fluxit correctorum imperitia.

286 OBLIQUO MACULAT] Avos Jubae ex parte feminarum Punicarum affinitate contingit. Numidae enim, & Carthaginenses affinitates contrahabant inter se. Nota est historia de Syphacis, & Sophonisbae conjugio. Tò obliquo sanguine intelligendum omnino videtur ex parte feminarum Punicarum, quod & τὸ maculas confirmat. id est perfidia Punica maculat. Vide Comm. omnes.

292 ALTER] Antarticus, sed falso.

293 ABRUPTUM EST NOSTRO MARE &c.] Tam de mari Caspio, quam de mari rubro, seu Oceano Indico accipiendum videtur. Utrumque enim Lucani temporibus à manibus nostris separatim esse existimabatur.

294 REGNANDI] An pugnandi? quod placet propter seqq. illa Celsier in campis &c.

297 A NULLA MORS EST INCERTA SAGITTA I.] Ob venenum illud certum. Quis enim ita certus sagittator est vel inter ipsos Cretenses, ut simplici sagittae jactu hominem occidere semper possit; sed & Parthi qui certi sagittatores à Lucano dici potuerunt? quos infra dicit.

longe

longe tendere nervos,
 Et quo ferro velint, permittere vulnera ventis &c.
 His adde, quod Lentulus hoc infra dixit *Illitate-
 la dolus &c.* Sed Pompejus Parthos laudans am-
 bigue dixit, quod Lentulus eisdem contemnens
 clarius enuntiavit. Hinc & sequentium versuum
 (usque ad *sedibus ortus*) falsitas lectori vel minus
 sagaci patebit. His adde illud.

Nulla manus illis, fiducia tota veneni.

316 SED CUNCTA REVOLVENS] Legendum vi-
 detur *si cuncta revolvēs* &c. V. Codd. Vett.

320 QUANTUS APUD] Versus suspectus. V. Codd.
 Vett.

329 NOBILITATE DOLENDI] Quid est, rogo,
dolendi nobilitas? Apaze lectionis monstrum,
 quod ex seqq. natum videtur.

- - *dignasque tulit modo consule voces.*

Legendum omnino *mobilitate* i. facilitate, prom-
 ptitudine. Facilis error est, & frequens in libris
 MSS.

336 TERRARUM TOTOS TRACTUS] i. omnes
 noti orbis regiones. An *notos* pro *totos* legendum?
 V. Codd. Vett.

354 QUID PARTHOS] Ad legendum videtur pro
quid V. Codd. Vett.

356 SERVIRE suo] Interrogandi nota post *to*
suo ponenda videtur.

355 AB EUPHRATE] Legendum omnino vide-
 tur *ad Euphraten* i. signa capta cum Crassis ad Eu-
 phraten.

366 LABITUR] i. delabitur; simpl. pro compo-
 sito i. declinat à vertice poli ad aequatorem; cle-
 mentia coeli emollit gentes hujus sc. partis.

385 VIROBUM EST] Abest a Vett. plerisque *to*
est.

409 FUISSE HANC SCIET ET CRASSI] Haec
magis includenda videntur.

451 VETERIS SPERAVERIS AULAE] Legendum
 videtur *veteri aula*. sub. in. V. Codd. Vett. Error
 ex confusa scriptura fluxit *veteris speraveris*; ex qua
 librarius imperitus fecit *veteris speraveris aula*; &
 sciolus corrector *veteris speraveris aulae*.

454 SPES ULTIMA] Al. *sors ultima*: quod non
 displicet. V. Codd. Vett.

457 ARAS] Oras fortasse legendum. sed *inixu*.
 V. Codd. Vett.

458 MEMOR] An *genus*? *to memor* in sequen-
 tia minus quadrare videtur. Mendum primum
 ortum videtur ex corrupta scriptura *genus* pro *ge-
 nus*; ex qua *nemus* depravatum, & ex eo *memus*,
 & demum *memor*.

462 TRANSFUSO VERTITUR] Legendum vi-
 detur *transverso avertitur* vel etiam *vertitur*, quod
 est *avertitur*. Simplex pro composito. quod Lu-
 cano familiare est. infra vl. 828.

Vertat aquas Nilus, quo nascitur orbe retentus.

To transverso mutatum fuisse videtur in *transsa-
 so* propter *to vertitur* sequens. Quod ineptum glos-
 sema est.

463 CASTUM &c.] Al. *Caslon*. nocturno lumine
 i. per noctis lumen i. per noctem, luna, vel stelis
 lucentibus. Virgil.

- - - *nec candida cursum*
Luna negat, splendet tremulo sub lumine pontus.
 quae sequuntur, confirmant hoc

Comperit ut regem Casio se monte tenere &c.
 Sed Vett. Codd. habent *gratum*. Vide Grotii no-
 tas posteriores. *gratum montem* i. chinacram.

477 CUSTOS] i. incrementorum Nili observa-
 trix. V. Belon.

479 LUSTRA SUAE PH.] i. periodos suae Lunae,
 i. numerum certum lunationum. *Suae* autem dixit
 eo, quod, ut scribit Plinius Lib. viii. c. 46.

Insigne ei in dextro latere candicans macula
Lunae cornibus crescere incipientis.

Sed hi tres verius suspecti sunt.

480 CONSILII VOX &c.] Hic locus ex imper-
 fectis à Luciano relictis unus esse videtur. Se-
 quens autem versus *sacraque defuncti* &c. subditi-
 tius, & nothus.

481 PATRIS] An *regis* legendum? *to patris* glos-
 sema *Regis* videtur.

482 MELIOR SUADERE MALIS] An melior ad
 suadendum improbis? sub. aliquid contra jus, &
 fas. Verulanus exponit *in malis* i. in malam par-
 tem.

490 EVERTITQUE ARCES] Fort. *everit arces*.
 ut sit *ἀνδρόων*, & *ἀνδρῶν*. V. Codd. Vett.

498 NEU] Al. *nec*. an *ne* legendum? Sic Sulpi-
 tius legisse videtur. V. Codd. Vett.

521 FERIAM] Hic *feriet* legendum videtur, ut
to paratur, non *paravi*, respondeat, inutatum
 est autem *niferiam* propter *to malueram*, quod se-
 quitur.

523 AN SIT, V. N. CUM LICEAT] Transposi-
 tio. V. Codd. Vett. Ordo. *cum mihi sit necesse to*
violare, dubitasne, an liceat? Huc refert transposi-
 tionem ex Terentio.

531 EMATHIAM] *Emathiae* fort.

541 MONSTRI] An *monstris*? placet *monstris gla-*
diisque i. *diu duos* i. sicariis. Infra vl. 884.

- - - *Externaque monstra*
Pellite i. sicarios, parricidas.

552 IMPURE] Cur haec de rege puero, quae
 Pothino conveniebant? Subditiua videntur.

601 VACASSET] Al. *vacaret*. an bello *vacaret* i.
 careret bello, i. otiosa esset? Sic *vacare curis* Lib.
 v. placet. seq. verius suspectus.

656 EXIGAT] Per latus, per viscera subaudien-
 dum, sed male.

684 QUO N. BELLA JUBENTE] Egregiam vo-
 ro laudem!

694 MACEDON] Quasi vero Alexander ille Magnus Pompejo minor fuerit.

696 SERIEMQUE] Sub. regum: sed male.

701 TAM] Tum legendum videtur. V. Codd. Vett.

702 PERTULIT] Perculis fortasse.

703 PETIT] An legendum *dedis* i. deturbavit, praecipitem dedit? Sic Lib. vii.

- - - - - Romam
Cladis eo dedimus.

Sub. praecipitem i. praecipitavimus eo cladis.

704 NE MELIORE] Scribendum forte *pejore* pro *meliore*. An non *meliore* i. pejore. *λιότερος*? Quid si *hic meliore* pro non *meliore*. V. Codd. Vett.

715 CORDUS QUAEITOR] Al. *Codrus*, Liberti nomen *Κόδρος*. Sed hic locus sanus non videtur: quare sic emendari visum *Codrus*, *Codrus ab Idalio C. littore Cypr* i. Cyprius, *Κυπριώτης*. Anus *Corintho* i. à Corintho.

741 MUNERE] Al. *funere*. placet τ' *manere* V. Codd. Vett.

763 AVERTE] Al. *adverte*. placet. i. applica.

772 BUSTI; si] Sic legendum, & distinguendum videtur J. p. f. *littora saxo*.

Ut nota sit busti. Si quis &c.

Vett. Codd. consulendi. placet.

779 PROMISSA] Al. *praemissa*. *dies Aurorae praemissa* i. aurorae lux, crepusculum, praemissum. Tò *Aurorae* est genitivi casus, non dativi.

787 NERVIS] Legendum omnino *nervisque* & *inuistis* &c.

829 HYBERNIS] *Aestivis* legendum videtur; nisi fortasse hoc velit Lucanus, Aegyptum Nilo averso aestivis mensibus uri, hibernis vero imbribus egere, ut aliae regiones. placet.

846 CUM POSCERE FINEM] Exemplo Atheniensium, qui siccitate laborantes mortem Androgei piaverunt; Lucanorum, qui pestilentia vexati Palinuri manibus, Apolline iubente, placatis, liberati sunt; Phrygum, qui Attin ab eodem sepehre iussi sunt; Lacedaemoniorum, qui Orestis ossibus è Tegea oraculi praecepto Spartam translati Peloponnesi imperio potiti sunt.

851 NAM QUIS] An *nunc* pro *nam* legendum? placet. V. Codd. Vett.

Ad Librum nonum.

9 ANIMAM] *Animas* legendum fort. V. Codd. Vett.

36 DORIDA &c.] Hic versus cum sequenti non est in quibusdam MSS. sed librorum culpa. Genuini enim videntur.

38 CRETA FUGIT] L. *subit* i. accedit. Virgil.

*Optima quaeque dies miseris mortalibus aevi
Prima fugit; subenni morbi, tristisque senectus.* &c.

38 CEDENTIBUS] An *fridentibus*? Sic infra vs. 1002.

- - - - - *Asiamque potentem
Praevexitur, pelagoque Rhodon spumante relinquit.*

40 PHYCUNCTA] *Phycus* Cyrenaeae regionis promontorium, & castrum Straboni, & Ptolemaeo. Navale vocat Synaelius. *Ruinas* in quibusdam vett. legitur. V. C. V.

83 PELUSIA] Al. *Pelufina*. Hic versus incertae sedis est. In quibusdam libris praepositur vs. 78. In aliis vs. 79. in aliis vs. 81. Nothus videtur.

104 VULNERA] Al. *funera*. Vide Codd. Vett. *ἰκίχθω*.

130 IMPURO] An scelesto, detestando? Onom. *Impurus ἱκαγίος*. alii incello, impudico. infra.

Sanguine semiviri Magnum satiare tyranni.

placet posterius.

138 TRANSFIXO] *ὑπὸ δαγῶν* pro, quae sublimi pilo transfixa vidimus. An legendum *praefixo*, pro sublimi pilo praefixa? V. Codd. Vett.

150 ITE DUCES &c.] Ordo. *Ite mecum condere manes inh.* &c. Hi tres versus sic legendi & distinguendi videntur.

*Ite duces mecum (numquam civilibus armis
Tanta suis merces) inhumatos condere manes.
Sanguine semiviri Magnum satiare tyranni.*

V. Codd. Vett.

151 MANES] i. corpus condere, & manes simul; nam condito corpore & manes conduntur i. terrare desinunt. Virgil. Aen. vi. & ibi Serv.

159 ET TECTUM LIKO] Alludit ad Aegyptiorum habitum, qui lineis vestibus utuntur. Al. *Et tectum Nilo spargam* &c. quae lectio nequaquam contemnenda videtur. i. Osirim etiam Nilo tectum eruat, & spargam; sed de sepulcro Osiridis quaerendum. Quidam in fluviis sepulti sunt, ut Alaricus, Gothorum Rex. Sigon. de regibus Italiae. Sed versus suspectus videtur. τὸ & non placet.

170 MORTEM &c.] Desunt quaedam.

183 PARANS] *Paras* legendum videtur. τὸ *ras* in *paras* producitur *παραρμύσει*.

202 CARUM ET VENERABILE] Al. *clarum*. sed minus placet.

205 LIBERTATIS OBIT] Sic fortasse legendum.

*Olim vera fides, Sylla Marioque receptis,
Libertasque abiis.*

Tò *abiis* & *receptis* ἀντίθετος.

219 CUM TARCHON IN MOTU] L. *Tum Tarcondimotus*. *Ταρχονδύμωτος* Dioni. *Tarcondimotus* Floro. *Tarchodimotus* Vett. quibusdam Codd.

223 VADIS] Al. *tendis*. sed τὸ *vadis* hic placet, ut infra *vadis securi*.

226 REGENTEM] s. ducem. al. *Catonem*. Vide Codd. Vett. τὸ *regentem* hic non placet. τὸ *Catonem*

Y y y y

nem

nem propter τὸ *Cato*; quod versu seq. legitur, *Nos Cato &c.* ejectum videtur, & ejus loco regentem suppositum. Sic apud Martialem τὸ *Alarionem* pro *Catonem* suppositum.

228 *PARTESQUE FAVORE FECIMUS*] i. favore in partes non praemio tracti sumus. Nota phrasin *fecimus partes favere* i. copias, exercitum coegimus supra de *Catone*; *si facies partes pro libertate*.

246 *CLAUSA FIDES*] An ops, auxilium interclusum est? *Hercules tuam fidem* sub. imploro i. opem, auxilium, protectionem tuam imploro. *In fidem suam aliquem accipere. Conferre se in fidem, & clientelam alicujus. Confugere ad alicujus fidem.* Cicero. vide locos appar.

253 *ACTUM &c.*] *Indiga servitii* i. quaerens dominum; servituriens. Sed hi duo versus in quibusdam Vett. libb. non reperiuntur, & institui videntur.

268 *ARMA*] *Ptolemaei. an vestra? arma vestra*, quibus libertatem Pompeji caede acquisitam tueri potestis.

290 *FLORIGERI*] *Al. Floriferi. Lucret.*

Floriferis ut apes in saltibus omnia libant.

Sparsi al. sacri, i. divini, optimi, *Ἀμβροσία*, delicati.

294 *JAMQUE ACTU*] Perplexus ordo constructionis. Rectus erat.

Jamque actum belli, serieque agitare laborum
Constituit mentes, non doctas ferre quietem.

Sed numeris imparibus.

303 *VEL PRIMAM*] *τὸ vel* hic alienum videtur; quare τὸ *cum* repono; quod interpolatores mutarunt in *vel* propter verus sequentis initium corruptum *cum daret* pro *conderet*, quod rescribo.

339 *QUAMVIS*] *τὸ que* excidisse videtur ex *quamvisque &c.* sed hi versus nothi videntur, praeterea e superioribus repetita. Alias *impatlis* brevibus, & *impatum* brevius & *impatlum* est brevius. Nota varietatem lectionis, quae falsitatis indicium est.

344 *STANT &c.*] In illo aggere sub. Sed & hi duo versus suspecti. *sic partem* male cum seqq. cohaerent.

369 *HAUD ULTRA*] Sub. hoc tempus; *ultra hoc tempus, undas* i. litora Garamantum, quibus Syrtes praetenduntur.

379 *CASTRA*] *Al. signa* V. Codd. Vett. alibi.

Nulla fides, pietasque viris, qui castra sequuntur.

395 *PONAM*] Hic *τὰς αἰγὰς* placet.

400 *TURMAS*] *τὰς αἰγὰς* post τὸ *turmas* ponenda videtur.

404 *SIBI CONSTAT*] i. nobis, ei costa assai. ex *sibi si & τὸν αἰγὰς* ei. τὸ *αἰγὰς* & *αἰγὰς* de prima persona dictum itidem apud Demosthenem legere memini. Vide Sulp. Verulani expos. qui exponit comparavit se multa difficultate. An legendum

sibi? V. Codd. Vett.

405 *SOLA*] Sic legendum, & distinguendum videtur.

Sola potest Libye turba praestare malorum,
Ut deceat fugisse viros?

τὸ turba pro *turbam* in Vett. Codd. reperitur.

409, 410 *ET SACRUM &c.*] Hi duo versus *ἐπεὶ ἱερὸν*. Interpolator putavit aliquid deesse, & ideo τὸ *Libye* interfecere voluit, ut cum seqq. aptius connecteretur.

415 *FLEXU*] An *flexa? V. C. V.* Legitur alias *flexo*.

424 *NON AERE NEC AURO*] An legendum.

- - - *non aera, nec aurum*
Excoquitur?

i. non in aera, nec in aurum excoquitur. τὸ *ἐν* ἀπὸ καὶ sic repetitur; in nullas opes vitatur, non in aera, nec aurum excoquitur. V. Codd. Vett.

430 *EPULAS*] De Gallinis Numidicis accipi potest.

436 *CURA JOVIS TERRA EST*] Legendum videtur.

- - - *nulla sub illa*
Cura Jovi terrae: Natura &c.

Jovi. i. τὸ *Ἰεῖον* Διὸς.

449 *ORTUM*] *Al. illum.* placet: nec obstat τὸ ille praecedens.

459 *VOLITANTQUE*] *τὸ que* delendum videtur. V. C. V.

468 *SCOPULOSA*] Legendum omnino videtur *scruposa*. Gl. Philoxeni: *scrupulosum, σκρυπυλός*. Ex *scruposa* primum *scrupulosa* tactum, quod in *scopulosa* depravatum est. & *scruposum σκρυπυλός* apud Philoxenum scribendum videtur.

479 *SPOLIAVERAT AUSTER*] *Lucanus αἰσθῶ, αἰσθῶς*.

498 *UTQUE CALOR SOLVIT*] Scribendum videtur. *Uique calor solvit &c. τὸ solvit & torserat αἰσθῶ, αἰσθῶς*. Vide Ind. Lucret. Gifanii in *foves*. quid autem est *solvere aera*, nisi in imbrem, nubes aërias solvere, de quo hic non agitur? quare τὸ *solvit* placet. Infra Lib. x.

- - - *sed quae vicina fuere*
Tecta mari longis rapuere vaporibus ignem,
Et cladem fovere Noti.

502 *CORRIPIENS, PATULUM GALEAE*] *Al. subulit & galeas conversum infudit in orbem.* Quid si legas *corripiens galeas conversum infudit?* non displicet, vel sic, quod magis placet.

- - *corripiens galeas conversum fudit.*

V. Codd. Vett.

516 *DONARIA*] An loca, ubi dona servantur? Virgilio Georg. Donaria sunt templa. Vide Serv. *donaria à donis dicta.* i. oblationibus, victimis, sacrificiis.

crificiis. Onomástico *donaria* sunt ἀναθήματα. Hic alias legitur *altaria*, quod ē *donaria* glōdia videtur.

531 DEPRESSUM] Fallum est. Vide Ptolem.

533 NON OBLIQUA] Et hoc falsum de signis singulis. Vide Joann. de S. Bosco.

538 AT TIBI &c.] i. Zona torrida, sed obscure dictum videtur.

542 PROUL AXIS] An aequaliter distat? Inepte dictum, & Lucano indigne. Spuria videntur.

553 BELLIQUE DATOS CASUS] A tellerarum ludo metaphora.

568 SED LONGAM DIFFERAT AETAS] An sic legend. *An sit vita nihil, sed letum differat aetas, vel sed mortem?* i. an vita nihil aliud sit, quam dilatio mortis, & aetas, quae est duratio vitae, differat tantum mortem. Vita nihil est: aetas enim, quid est aliud, quam dilatio mortis. Stoicum acumen videtur. *Letum* seu mortem scripsisse videtur Lucanus: Ex *letum* librarii *laetam* fecere, vel *lentam*, ut cum *vita* concordaret, tō *laetam* autem, seu *lentam* in tō *longam* mutatum, quod tō *longam* tō *vita* aptius congruere videretur.

590 SOMNI P. EST. ULTIMUS HAUSTOR AQUAE] Et haec duo hemistichia suspecta. Ex inferioribus vs. 617. huc inculcata sunt.

Haustit & in tota Libyae fons unus arena &c.

603 STETERIS] An erecta fueris ex abjecta, & jacente, & jugo soluta? (tō *stare* tō *κλίσσει* opponitur) An vero tō *steteris* hic est positum pro *fueris* simpliciter juxta vulgarium Romanis morum consuetudinem, in quibus tō *stare* pro *esse* usurpatur. i. si unquam fueris *cervice soluta* i. si unquam soluta jugo fueris. Posterius non displicet. Exempla huc congerenda.

604 SIS OLIM] Sic hic pro *tunc* legendum videtur. al. *hunc* & *tunc* VV. Codd. habent T. a. f. *Deum* et.

632 FEMINEAE QUI &c.] Quis id fieri potest? Inepta sunt ista, & Lucano, docto & ingenioso poeta, indigna.

636 CUNCTIS IMPUNE] Quid vult dicere?

645 GENITOR &c.] Pro *genitorque numense* *Phorcus Cetoque parens*. male.

668 VOLATU] Al. *meatu*. V. Codd. inspiciendi.

674 TENEBRAS] An *latebras*?

675 TREMENTE] Legendum videtur *prementae*. qui enim tremat Pallas, quae belli dea est, & trepidi Perseos ictum dirigit? *premente dextra harpem* i. ictum dirigente. sic supra.

Nec vidis recto gladium mucrone prementem.

& quae presso tremas ense manus.

677 LATA] An *lentas* i. mollia, tenera; *lentissima* brachia. Horat.

685 PROPRIUSQUE] An propius terram secabat? An vero propius domum Argos i. linea rectiore secabat? placet posterius. *propius* ἰμαπτίως, pro

propius patriam, domum, Argos, vel propius à patria, domo, Argis.

691 PREMITY] Quae sequuntur usque ad versum *signa nec in Boream* inclusive, Lucani esse non videntur. Fortasse, à Polla aut aliquo alio addita fuerunt, ut locus imperfectus à Lucano relictus compleretur. Liqueat e Lucani vita, tres priores libros Pharsaliae tantum ab eo perfectos, reliquos inchoatos relictos. Vita Luc. ex Comm. antiquissimo.

709 SQUAMIFEROS] Al. *squamigeros*. V. Codd. Vett. *squamigerum* pecus habent Lucret. & Virgil.

722 ORAQUE] Icti, an sua? de ictu accipiendum videtur ex Solino.

729 PESTIFEROS &c. *Aëra* &c.] Hi duo versus sunt spurii, & menti authoris repugnant. Infra *nec vobis opus est ad noxia fata veneno*: sed & hic versus abest à Vett. MSS. plerisque, & nothus videtur.

731 RUMPITIS INGENTES AMPLEXI] An scribendum R. i. *amplēxi* & *verbēxi*? *Rumpitis* i. occiditis, necatis, frangitis. Vide notata ad Epigrammatis Martialis versum.

Equitem rumpere, quam leporem.

732 DATIS OMNIA LETO] Suspectum hemistichium; sed ἰκίω.

762 ILLA] Tō illa est ablat. casus. Ordo. sed mors (alia) tristior illa erat ante oculos.

766 QUA] Nota phrasin. *santum qua, ut plus qua.*

777 ET LATERUM] Tō & delendum videtur. V. Codd. Vett.

785 DISCEDUNT] Legendum omnino videtur *desidunt* i. *καθίζονται*. *desidit* tumor Cels. s'assissent i. in cineres resolvuntur. Ex *desidunt* primum factum est *desidunt*, ex quo demum *discedunt*.

792 SUCCENDIT; TENDITQUE] Nova distinctio.

798 EXUNDAT] Al. *exultat*: an *exurgit*? placet. Vide Codd. Vett. tō *exundat* cum *undarum cumulus* non placet.

803 NON AUSSI] Ne scil. fumo, & nidore veneni teterrimi castra inficerentur.

808 TOTIS SE EFFUNDERE SIGNIS] Al. *totis effundere* s. An leg. *totis se fundere* signis i. statuis in theatro positis? V. Codd. Vett.

809 PRESSURA] i. fluxus, ἰσχυρὰ. *pressura* *αυλός* est tō τῶν *αυφάων* ἰσχυρὰ, mustum. Plinius Lib. xviii. cap. 31. *Pressura una culeos implere debet*. Colum. *Mustum torsivum est, quod post primam pressuram vinaceorum circumciso pede exprimitur*.

815 LAEVE] Al. *Lere*. Vett. Codd. habent *le*. an *Bele*?

821 MATURA] i. mature, cito, propere necantia. Infra.

- Quis fata putaret
Scorpion, aut vires maturas mortis habere?

Y Y Y Y 2

833,

833 EXEMPLAR] An exemplum? V. Codd. Vett.
 τὸ exemplar hic est exemplum.

838 ET TIBI] At fortasse legend. V. Codd.
 Vett.

840 SUSPECTA EST] Tò est abest a Vett. Codd.
 Ordo. *su pectâ scilure, in qua jacebant.*

846 NEC QUAE] Locus imperfectus à Lucano
 relictus.

852 IRE LIET] Hic vers. & seqq. duo nothi.
Inustus sub. est. An legend. *ad iustus* V. Codd. VV.

877 TERGA DAMUS &c.] i. ultra ortum Noti
 jam pervenimus: Eodem enim modo subalio fiat
 Hemisphaerio, quo supra hoc nostrum. Vide L.
 x. vl. 50. *Flagrantis rogi terga Noti.*

881 IPSA EST] Est abest a Vett.

884 FATIS] i. omnibus Fortunae casibus adest.
 An *fessis* pro *fatis* i. ἀπρηκτοῖς, κικρυκτοῖς? V.
 Codd. Vett. τὸ *fatis* placet. Legitur & *miseris* quod
 ineptum glossema esse videtur.

905 SUSTINUERE DIEM COLLI &c.] Hic ver-
 sus sic distinguendus videtur.

Sustinuere diem, coeli servantur in usus.

Quid est enim *servari in usus*? *Servari in usus coe-
 li* i. e. in Jovis ministeria. Ideo *Jovis volucrum di-
 xit*. Vide notata Lib. Adversar. v. pag. 90.

909 SALUTE] An *salute est*? V. Codd. Vett.

921 LONGE NASCENTIS] Hoc ex falsa opinione
 existimantium, cervos in Africa non nasci. Vi-
 de Serv. ad iv. Aen. & alios ad eundem locum,
 & refuta ex relatione nova regionis ad fluvium
 Gambeam, ad cap. viride.

942 DEDIT GAUDIA] Quis dedit gaudia, aut
 quid dedit? τὸ *videre leones*? suspecti videntur.

960 EUXINUMQUE] Suspectus versus.

963 RHOETION] Al. Ροιτίον, Roetion. Rhoetion
 est a Ροιτίον, quod legere non meminij.

986 DAMNABITUR] Al. *dampnabimur* i. tu, & ego
 cum illa vivemus.

998 RESTITUAM] Ante hunc versum in qui-
 busdam hic exstat.

Constituam sparsas acies, replebo ruinas.

Sed nullius est pretii.

1000 SIC FATUS &c.] Hic liber decimus inci-
 piendus videtur. Interpolator malis versibus assu-
 ris aliud initium inferius facere voluit. Imitatus
 est Lucanus vi. Aeneidos initium.

*Sic satur lacrymans, claspique immissit habenas,
 Et tandem Euboicis Cumarum allabitur oris &c.*

Hic autem nonus liber his votis Caesaris aptissime
 claudi notabis.

Discinerum, Phrygias colitis quicumque ruinas &c.

1004 LAXANTE] An vela continue tendente?
 Alias *lassante* legitur. V. Codd. Vett.

1016 LABORES] Al. *laborem*. V. C. V. infra.

- *inferuit nostro sua tela labori.*
 i. civili bello.

1021 PERCUSSUM EST] Est abest a Vett. MSS.

1048 NON MIXTI NEC NATA] Num mixti, &
 num nata fortasse legendum. placet.

1063 SIMULATI &c.] Al. *simulato*. Legendum
 videtur, *simulato fronte dolori*.

1078 DUORUM EST] Tò est abest a Vett. Codd.

1079 VERTISSEM] *Vertissem* scribendum videtur.
 τὸ *vertissem* hic non placet.

1084 PROPECTO] Gl. Phil. *Profecto* δελοντι δα-
 λαδῶ. Onom. *Profecto* παντάπασιν. alii ὄγως, ἀλη-
 θῶς. An ex *profecto* factum est τὸ *profecto*? i. pro
 refecta, revera. Gl. Gr. ὄγως sane, plane, *prose-
 cto*, certo, quae postrema expositio in hunc locum
 quadrare videtur. de *profecto* vide notata ad Te-
 rentium.

Ad Librum decimum.

1 UT PRIMUM] Vide initium Lib. x. supra vl.
 1000.

7 RAPERE A SANGUINE] Quis hanc phrasin fe-
 rat?

8 NE POPULUS] Quasi vero Pompeji manes
 Caesari parcere voluerint, & Aegyptum invisam
 populo Romano inviderint. Haec inepta sunt &
 Lucano indigna.

10 SEQUITAM] Sic Vetus Codex i. quae se par-
 tes ejus sequutam esse hoc scelere testata fuerat.

21 VINDICE FATO] His repugnant inferiora ista
*fortuna pepercis manibus &c. Spargenda ex inferio-
 ribus istis sumptum, Nam sibi libertas &c. Ludi-
 brio servatus erat. Adytis qui adyta sacrata, si ut
 supra effossum tumulis est antrum* i. in tumulorum
 usum? Interpolator τὸ *terrae in terrarum* mutavit,
 ut versui serviret. sed fortasse *mundi* scripserat Lu-
 canus in hunc modum *Felix praedo jacet mundi.*
Fortuna pepercis &c. Ordo: *illic praedo felix mundi,*
proles vesana Philippi Pellaei, jacet.

41 OCCURRIT] Tò sed hic subauditur; ut su-
 pra pluribus locis notatum, & infra vl. 105.

70 An scribendum, & distinguendum?

*Quis tibi vesani veniam non donet amoris,
 Antoni, durum cum Caesaris hauseris ignis
 Pectus, vel media in rabie, medioque furore,
 Et Pompejanis habitata manibus aula?
 Sanguine Thessalicae cladis perfusus adulter
 Admisit Venerem curis, & miscuit armis
 Illicitosque toros, & non ex conjuge partus.
 Pro pudor! &c.*

Vide Codd. Vett. & Edd. omnes.

83 SIMULATUM COMTA] i. simulans dolorem;
 sed cum corporis ornatu. V. Codd. Vett.

99 QUANTOSNE] Nota duplicem interrogatio-
 nem. Tò *ne πῶς ἴκην*. Vide notata ad Terentium
 p. 155. Ed. Faërm. Supra Lib. vii. vl. 301. *quo-
 ne pro quo* Plaut. Bacch. *quamne pro quam* Aët.
 11. Sc. 3, 23.

105 PERORAT] i. persuadet. nove dictum. Scri-
be perorans.

106 INFANDAM] Al. infauſtam. rectius. supra
vſ. 60.

quantum impulit Argos,
Iliqueſque domos facie Spartana nocenti;
Haſperios auxit tantum Cleopatra furores &c.

Vide Codd. Vett. & confirma.

107 DOMISQUE] i. e. Aegypti regno, quod
Cleopatrae dedit, cum ſin provinciam redigere
poſſet. eſt abeil a Vett. Codd.

115 STABATQUE SIBI NON SEGNIS ACHATES]
An legendum *Stabat cyclis inſignis Achates*. Plinius
de Achate. *Circulos nigras & albos in medio habet,
junctos & variatos &c.* Vide locum Plinii. Tò
cyclis legitur Lib. VII, 363. Vulgata lectio nullus
eſt pretii. Quid? ſi *ſignat* pro *ſtabat* legatur; *ſta-
gnare* i. e. bractea inducere, *παραπικαλῶν, γαμῶν*.
Gloſſ. Philox. in *ſignat*. Lex. Graecol. in *γαμῶν*.
Tò *ſed* *ἰμῆκεν*. ante tò *ſignat* tò *que* delendum
videtur. Ex *cyclis* factum videtur *cidis*, & inde *ci-
bis*; ex quo *sibi*. Ex *inſignis* primum *inſegn*, ex
quo *non ſegn* Gloſſem, quod in textum irrepiſit.
Vetus liber Thuani ſuper tò *non ſegn* habet *mi-
randus*; quod eſt gloſſema & *inſignis*. Sic etiam
hunc verſum reſcribere placuit.

Marmoribus ſtabatque ſub iis non ſegn Ophites,
Purpureusque lapis &c.

Sub iis ſub. marmoribus. *non ſegn* Ophites i. e. co-
lumnarum ex Ophite marmore ſtabant. *purpureusque
lapis* i. e. *παραφύλακτες λίθοι*. Scriptum fuerat *ſub
iis* pro *ſub iis* ex qua lectione *sibi* factum, & *sibi*.

117 MAREOTICA] Legendum videtur *Meroëtica*
i. e. ex Meroë. Infra vſ. 303.

*Ambitur nigris Meroë ſecunda colonis
Laeta comis Hebeni &c.*

An apud Horat. legendum *Meroëtico lymphata men-
tem* &c. pro *Mareötico*, ut vulgo legitur? Infra vſ.
161. *Meroëticum* vinum nobile, & generoſum, *Ma-
reöticum* autem vulgare. Vide Salmaſ. ad Plinium.
Tò *Meroëticum* hic exoticum quid ſonare debet. A
Μερῶς, *Μερῶντος*, eſt *Μεροῦτικὸς*; Meroëticus.
Nam a *Μερῶς*, *πς*. eſt *Μερῶντος* & *Μεροῦτικὸς*.

122 IASPIDE FULVA] i. Jaſpidis teſtellis. Vir-
gil.

*hinc ſtellatus iaſpide fulva
Enſis erat.*

125 PLUMATA] An opere plumario, vel plu-
mario imitante? poſterius placet.

126 PHARIIS TELIS] Sub. in *Phar. telis*. An te-
la ſunt instrumenta textoria? Tibull.

Et adpluſo tela ſonans latere.

An ſic legendum?

Ue mos in Phariis &c.

V. Codd. Vett.

127 TOM FAMULAE] Sub. *ſtat*: quod reſponderet
τὸ *ſtat contra fortior aetas*. quid? ſi ſic legatur *ſtat
ſimulae n. &c.* cui reſponderet *ſtat contra &c.* pla-
cet poſterius. ut hic τὸ *ſtat* in *sum* depravatum eſt,
ſic infra vſ. 329. τὸ *jam*. Vide locum.

141 SIDONIO] Tò *Sidonio* hic eſt tenui. Qui
enim, ſi peſtine Serum compreſſum eſt, *Sido-
nium* eſſe poſſit? Sed hi res verſus ſuſpecti.

143 EXTENSO] In latum extendit, non in lon-
gum. al. *expaſo*. V. Codd. Vett.

161 MAREOTIDOS] Vide notata ſupra ad vſ.
117.

167 EXTERNA TERRA] Al. *externae terrae* pla-
cet. *aëra* i. ſpiritum, auram, odorem. Tò *exter-
na terra*, quod in quibuſdam libris legitur, non
placet.

194 FAS MIHI PRODERE] Ad illud Virgilii al-
luſit Aen. 11.

Fas mihi Graiorum ſacrata reſolvere jura.

Al. *edere*; ſed locus Virgilii τὸ *prodere* confirmat.

199 Hi verſus uique ad *Vana fides veterum*, ta-
ciles, & expediti ſunt; ſed Lucani eſſe non viden-
tur, ſed inſtituti, ac ſpurii, ut ex (infra vſ. 262.)
cauſa aſſignata apparebit.

214 QUAE CUM DOMINUS] Haec pro quae hic
legendum videtur. V. Codd. Vett. Sed haec ſpu-
ria videntur. Aquae Mercurius habetur dominus
apud Cinenſes. Phil. Hiſt. Cinenſ. pag. 89.

219 VANA FIDES] Falſus eſt Lucanus, ut ex
recentioribus hiſtoriis conſtat. Hic autem incipit
Achorei de Nilo diſputatio.

229 HIBERNUS, CUM] Legendum videtur *sum*;
& poſt *hibernus*. τὸ *sum* *εὐγμή* ponenda. V. Codd.
Vett.

239 ZEPHYROS] Al. *ventos*. V. C. V. ſed τὸ
ventos gloſſa videtur. Alii Eteſias volunt, qui
ſunt ab Arcto. Suidas in *Ἑτερίῳ*. Straboni *Ete-
ſiae* ſunt ſubſolani, *ἀπὸ ἀλῶντος*. Zephyros eſſe non
ex ſua, ſed aliorum opinione Lucanus exiſtimari
videtur. Quaerendum.

245 FLATUS] Ordo. *flatus feriunt aquas &c.*
Sed melius legas cum libb. MSS.

Aſſiduo feriunt c. q. r. flatu.

262 AST EGO] Achorei opinio de Nili incre-
mento, ex qua verſus 20, qui ſupra leguntur,
nothos, & ſuppoſititios eſſe liquet, qui ſcilicet cau-
ſam a cauſa ab Achoreo aſſignata diverſam con-
tinent.

266 TOTO] Al. *mundo*. V. C. V. Gloſſa vide-
tur & *toto*.

269 ET PHARIIS] Al. *Haec ph.* quod placet.

290 CURSUS IN OCCASUM] Hic verſus ſequen-
tis gloſſema eſt. al. *occafus*. al. *ortum*.

305 AESTATEM &c.] Idem ſupra dixit Luca-
nus Lib. 11. vſ. 529.

truncum vix protegit arbor.

Sed ille locus ex hoc ſumptus eſt.

Y y y y 3

306

306 LINEA] i. circulus aequinoctiali parallelus, longitudinis circulus. Sed iste versus suspectus videtur.

308 PRAEVEHERIS] i. praeterveheris. supra L. IX. v. 1002.

*Asiamque potentem
Praevehitur, pelagoque Rhodon spumante relinquit.*

317 ABRUPTA] GL. Philox. *Abrupta*, ἀπὸ τοῦ ἀβρῦναι, ἀπὸ τοῦ ἀβρῦναι. *Abruptum* ἀπὸ τοῦ ἀβρῦναι. *Abrupta* viarum pro *abruptae viae*. *Strata viarum* Virgil.

326 SIGNA] Quae sunt illa signa? Vide Herod. & Strab.

328 UT ALTA] Al. *In alta*.

It convalle satens jam moribus unda r.

Grot. è Vett. MSS. placet. V. C. V.

349 MONET] *Jubet* hic Lucanus scripserat, sed interpolator mutavit propter τὸ *juberet*, quod in praecedenti versu suo insititio cum v. 347. posuit.

370 PER TE &c.] Sub. oro. Oro te, ut adūs. Vide similem ἰμῶν Lib. v. v. 739.

384 INGENTIS FATI] i. nati sumus ad ingentia scelera perpetranda. Sic Lib. VIII, 15. *Stantis Cornelia fati*, & eodem lib. inferius *Aeterni Martis Alanos al. ingentes facti*. V. Codd. Vett.

409 JUGULUMQUE] Hic versus sic legendus videtur, & distinguendus;

Aene merens parva jugulos in Caesaris ire;

Non sibi dant. pro fata &c.

merent ire, i. conducti sunt, ut eant. *Jugulus*, & *juguli*, seu *jugula* in plurali de uno dicuntur. Cic. *Socrates jugula concava non habebat, sibi dant*, i. suo odio, suae libidini indulgent. τὸ *fata* hic non placet. legendum videtur *pro fata*! Leporis est nonnihil in verbi repetitione *pro fata*, ubi *fatum* &c.

420 ARCENT] *Ἐνέμῳ* pro *arcuissent* & vicissent. Lambert. habet *vincunt* in praesenti, quod responderet τῷ *arcent*. Itidem Sulp. Verul.

418. SATELLES] Pothinus, belli Alexandrini auctor. supra v. 405.

Ut duce sub famulo, jussuque Satellitis irent,

Sub duce famulo Achilla, & jussu Satellitis Pothini.

427 TRAHAT. T. E. F. FERRI, NON] Distinctio nova. V. C. V. adeo viribus suis confidebant, ut tanquam de successu certiores noluerint invasionem accelerare.

458 CEU CAPTIS] Al. *vel. an* &? V. C. V.

472 ORATOR REGIS PACISQUE SEQUESTER AESTINAT] Locus imperfectus, duo erant Serapion, & Dioscorides. V. Caesar. non ipsa jura ponenda; sed eorum violatio, i. foedera violata. Haec duo hemistichia insititia, & spuria videntur.

474 THESSALA] An *Thracia* seu *Taurica*? V. C. V. Sulpit. τὸ *Thessala* ad Gigantes refert.

476 GELIDO &c.] An legendum.

gelidi circumfluus orbis Iberi i.

Iberia, Hispania, quae pene mari undique cincta est. τὸ *circumfluus orbis Iberi* nec placet, nec recte dici posse videtur. V. Codd. Vett.

485 MURIQUE VICEM] Tò *vicem* hic positum est pro *vite*, vel ἁπλῶς pro *invicem*. ut in *modum*, in *formam* &c. Nota.

490 CONSTANTIA MENTIS] Al. *fiducia menti*. V. Codd. Vett. τὸ *constantia* suspectum est. Raro enim Caesarem laudat Lucanus.

492 JUNCTIS IN BELLA] i. ad usum belli, ut junctae vice pontis essent ad regiam invadendam.

523 ACHILLEA] Ab *Ἀχιλλεύς* est *Ἀχιλλεύς* Aeolicum, unde Latinum *Achilles*, *Achillis*, *Achille* &c. Ab *Ἀχιλλεύς* est *Ἀχιλλεύς* Macedonicum i. Aeolicum, seu Doricum, vocabulum. Ideo *Ἀχιλλεύς* accusativum Ionicum pro Aeolico, seu Dorico *Ἀχιλλεύς* usurpavit Lucanus. Poterat scribere sine licentia.

Iusto terribilem ferro transgis Achillan;

Sed versu minus expedito. V. Codd. Vett.

536 TOTA FORMIDINE] i. omni periculo, Sulpit. Ver. An potius, totius hostilis exercitus impetu? placet.

542 CAPTUS &c.] Hi quinque versus additi videntur. Liber imperfectus est.

JACOBI PALMERII
 A
 GRENTMESNIL,
 KPITIKON
 EPIX EIPHA,

Sive

Pro LUCANO APOLOGIA.

Tum

Diluuntur ea, quae Josephus Scaliger contra Lucani famam scripsit in suis ad Manilium prolegomenis, nec non in sua ad Mamertum Patissonem epistola, cum locorum, quos arguit, explicatione.

Urbium Regina Lutetia me tenebat anno Salutis MDCXXIX, & ibi molestis litibus fatigatus animus doctorum virorum confabulatione aliquando reficiebatur, & fastidium, quod in foro Judiciali contraxeram, in Musarum sinu quoties licebat horis subcivis deponebam. Festis igitur Pentecostes diebus, dum Justitium claudebat Palatii valvas, Lucani Poëtae lectione recreabar, & ab ejus lectione surgens commotior (dum nullum aliud opus in tota Poëtarum republ., cui Pharsalia fasces submittere debeat, inveniri posse confido) ad quemdam ex amicis virum eruditum visendum forte perrexi. Is autem erat ejusdem Poëtae lector assiduus, & qui cum laudare libenter solebat. Dum igitur, ut fit, sermones diversos de litteris conferimus, ut eram recens à Lucani lectione, non potui quin ejus mentionem facerem. Ille anfa arrepta per ejus diversas laudes alacriter spatatus est. Ego vero illum me antecire non pati. Ille pone subsequi non sustinere. Pariter ergo & aequatis veluti fontibus properantes stadium illud *ὑπερμασιν* à carceribus ad metas decucurrimus, & sacram, puto, fecimus coronam. Sed cum inter alia dixisset ille, se mirari illorum *ἀβελήων*, qui Virgilium solum stupentes, non admittebant Lucanum in comparisonem, cum sibi non inferior Marone videretur. Notavi verbum, ut audax & insolens, caeterum quod à Papinio Statio olim prolatum, qui eundem Lucanum cum Homero & Marone conferre non dubitavit, magnam Lucano conflagit invidiam. Ille nihil se morari invidiam aut invidos dicere: caeterum orare ne causa incognita suam damnare sententiam; sed ut subla-

to

to praedjudicio de ea denuo cognoscerem, nec ante dimisit, quam me in hoc studium incubiturum scio promitterem. Reversus ergo domum, protinus ad Virgilium me contuli, & tantos viros inter se comparare agresius sum. Sed dum ejus plures paginas revolve, fateor, Maronem nihil de suo jure remittentem, tanta admiratione mentem perfudisse, ut ad suas partes toto mentis impetu omnino accederem, nec dubitarem amicum meum de transfugio à Lucani castris sollicitare velle. Quod ut optimo jure fieret, ne non satis auditus damnaretur Lucanus, rursus illi aquam concessi. Verum eo audito, ecce alius stupor mentem invadit, non enim contentus, consulatum & fasces cum Virgilio aequo jure partiri, ultro dictaturam affectabat. Quid multa? Cum fatendum sit, licet cum existimationis dispendio, per integram hebdomaden, qua ei studio vacavi, amborum illum, qui novissime in manibus fuerat, continuo sibi calculum nostrum vindicasse. Nec unquam potui tam constanter secundum alterum pronuntiare, quin statim alterius lectio sententiam praecipitatum convelleret. Id vero mirum, quod seculorum consensus, qui Lucanum ad secundum locum damnaverat, me non mediocriter monebat, ut illius parteis inclinatas meo suffragio sublevare tentarem. Nempe eo, quod miseria facile misericordiam accersit, & ne instare perculso mihi viderer, ubi de jure non liquebat, infirmiorum fovere & adjuvare melius putabam. Non tamen eo usque valuit vel Neronis odium, & versus ostentari prohibiti, vel mors in ipso aetatis flore domini gladiis properata, vel quaecunque alia Lucano favorem allicere possunt, ut aliquid derogatum Maroni voluerim. Integra illi sua jura per me sunt. Primam certe obtineat coronam, dum non ~~exuvii~~, sed cum non inferiori athleta compositus, plurimo cum sudore eam reportare velit. Et ego quidem non fungar Hellanodicae munere, absit; ut id mihi arrogem; sed tanquam aliquis è cavea spectator, mirabor, & laudabo eorum palaestram. Neutrius vitia memorabo, quae aut nulla sunt, aut me fugiunt. Sed utriusque athletae laudes non invitus praedicabo. Virgilii equidem parcus, non enim eget praekonio meo, quem corona omnibus conspicuum fecit. Lucani fusius, ob hujus seculi in eum iniquiora ingenia. Ergo rependere Lucano beneficii gratiam omnino decrevi, & pro insigni animi voluptate, quam in Pharsaliae lectione me percepisse memini, tanti viri contra ejus obtrectatores famam propugnare pro virili parte conabor, dum fervet animus, nondum restinctis ejus incendiis, dum obversatur memoriae pulcherrimi operis recordatio, cumque magno Virgilio non adeo imparem congrredi posse in animo est asserere. Nec parum famae accessisse Maroni, quod & secundum Lucanum fecerit antiquitas. Eum sane antecedit Virgilius cum dulcedine versuum & metri suavitate, tum fictionum apte disposita varietate, in qua plerique Poësin constituunt: sed praecipue apud Caesares gratia. At majestate & pompa quadam decente, sententiarum gravitate, & brevitate, sensus eximio pondere, argumenti nobilitate, libertate denique & ~~καὶ τῆς~~ digna feliciore seculo, nullus certe illum superaverit. Virgilius fluvii instar magni per plana fluentis placide labitur, ripas suas leniter alluens, quas laeto gramine, & floribus undequaque vestit, assatim ornat, quacumque irrigat ver faciens perpetuum. In eo nihil tumidum inaequalitate, nihil levitate spumosum, uno tenore fluit, placidus & perspicuus adeo, ut gemmae in imo fundo latentes non lateant, ut egregia ornamenta, huc illuc pisciculorum instar in opere agminatim natantia, manifesto deprehendantur, ad unum numerentur: ut nemo sanus innatare tam lim-

pidis

pidis aquis, tam amoeno alveo se credere reformidet. At Lucanus, tamquam Ister aut Euphrates aliquis, violentius per devexa fertur, & narrationis veritate, & styli brevitate, tamquam riparum angustia coarctatus, non sine strepitu, sed grato, ruit potius quam fluit, sed perenne & indefinenter: ingentes sensus reconditi moles secum volvens, & sententiarum aurearum ramentis ditescens, riparum accolas (lectores scilicet suos) si minus delectat, certe plus ditat. Nec est in eo perspicuitas optabilis, cum eo ipso limo (sensu scilicet obscuriore) quo turbantur ejus undae, pinguescant ingeniorum agri, luxurient segetes, dum illis, ut alter Nilus, alte superfunditur, & abundantis sensus alveum verborum excedens, mentes obruit quasi & inundat, omnibus modis dives, & utilis, & beneficus. In Marone bene curata cutis, & pulchritudinem exterius, & interius sanitatem esse vivido candore demonstrat. In hoc eminentes tori, & artuum bene stipata compago vires, & immensum robur arguunt. Illum amares: Hunc mirareris. Ille excelsus, decenter, ornate ubique dicit: Hic acriter, magnifice, ardentem omnia profert, cum flumine quodam, & impetu canero. Ille suadenti propior: Hic imperanti. Ille Phoebo canenti similis: Hic Jovi tonanti. In illo decens, & castigatus impetus, in hoc divinus, & amabilis furor. Illius Musa lactior, & obvius comitate grata mollius, & sedatius incedit: Hujus severior & pulchra majestate refulgens incitatus fertur. Vulgus prophanum arcet, solos doctiores admittit ad oscula. At illud mehercule utrique commune, quod ambo lectorem in admirationem rapiant, quod tunc potissimum placeant, cum retractantur, quod pariter τὸ κέρτερον ἐγκρατα-
λαίπυσσι τοῖς ἀκροαμένοις (quod de Pericle dicebat olim Eupolis) & in diversa scribendi ratione (dicam licet undique reclament) summa, nec impar in utroque gloria. Ut usurpare possit aliquis in eorum comparatione, quod alter eorum canit

Ambo florentes aetatibus, Arcades ambo

Et cantare pares. — — — — —

Si quis in agone poetico Caesarem contendat esse Virgilium, Pompejus erit meo judicio Lucanus, qui suarum partium fautores inveniet multos, & suum etiam doctorum habebit Senatum, & Catones, licet Diis adversantibus.

Et quoniam ad Caesarem, & Pompejum nos detulit oratio, profecto nihil magis obfuisse arbitror Lucano, quare non potuerit apud omnes de primis cum Marone contendere, quam Pompejanarum partium studium, sive illud ex animi undequaque liberi sententia prodiderit, sive ut ita Neronis inimicitias ulcisceretur. Hoc attentius considerari meretur: ideo adverte animum lector, & patere, me aliquantulum in eo immorari. Uterque sub Caesarum imperio vixit, Maro sub Augusto, qui pridem triumviratus saevitia ablegata, jam se moderati animi principem omnibus exhibebat. Lucanus sub Nerone, qui pudoris ficti persona deposita, omnibus vitiis auctoratus, Matris indulgentissimae caedem primum gradum ad summam saevitiam aspiranti sibi posuerat. Maro ex Mantuana plebe civis, nullis majorum imaginibus, solis ingenii viribus fidens, Romam petiit, & ibi propter eximias animi dotes statim celebris factus, per Maccenatem Caesari Augusto innotuit, & expansis omnibus ingenii viribus tamquam velis, aspirante Maccenatis favoris aura, ad ipsius Imperatoris amicitiae portum facile successit, & ejus laudes ubique in operibus suis decenter inspersit, amuletum adversus invidos, & aemulos potentissimum. Tandem Julii Caesaris vanissimum mendacium (quod in Juliae amicitiae laudatione pro rostris

Zz zz z

auda-

audacter certe, ne dicam, impudenter protulerat) Aeneide sua tamquam exquisiti operis colophone imposito, decentissime fastigiavit. Itaque ab Augusto fama, & opibus auctus, in ejus aula omnium favore, & gratia subvectus, sine obiectatoribus vixit, & egregiis operibus publicatis, Caesareae domus splendorem lumine excitans suo, & vicissim ex Imperatoris favore famam operibus suis facile concilians, feliciter & merito perennitati litavit. Lucanus M. Annæo Mela equite, sed illustri, & qui consularibus viris potentia exaequabatur, natus, Romae ab incunabulis educatus, ob ingenii dotes in Neronis notitiam facile pervenit. Sed Quaesturam adeptus non potuit in principis gratia diu permanere. Nam nobilitatis conscientia generosum animum nimis extollebat, quam ut posset tam indigni domini voluntatibus obsecundare. Itaque statim invisus Neroni, Politicam gloriam stolidè affectanti (contra quem Poëma recitantem suum in quinquennali certamine laurea coronatus fuerat) indignis modis ab eo exagitatus fuit.

Famam versuum Lucani premebat Nero, vanus aemulatione Tacito teste Annal. xv. Prohibebat eos publicari, legi denique, & ostentari. Imo & interdixit illi Poëtica, & vetuit versus pangere, quod nos docet Dio Nicaeus, misso (credo) centurione, vel codicillis. Sicque Neroni inimicus factus in conjuratione Pisoniana cecidit, ab imperatore jussus mori annum agens xxvii. Haec si attente consideres, lector, nonne tibi mirum videbitur vel unicam pagellam ex Lucani scriptis ad nos usque pervenisse? Sed defines mirari, si operis pulchritudinem ad mentem revoces, simul & mors Neronis, qui non multum supervixit, judiciorum libertati portam patefecit; ideo tot tantaque de eo auctore antiquorum egregia testimonia ad nos usque invito Nerone duravere.

Sed nunc pressius agamus. Augustus Virgilii opera laudabat, ejus famam forebat. Principis exemplum in aula lex est. Nero Lucanum oderat, ejus opera sugillabat, famam premebat, versus pangere vetabat, poemata ostentari, legi, publicari prohibebat, auctorem denique occidit. Tyranni metus legis auctoritatem obtinet. Sic Maronis Musa, Augusto favente & sublevante, facile se erexit, & primum inter Poëtas epicos locum Aeneide sua firmiter occupavit. Prodiit sequente seculo Pharsalia, quae Nerone invito, premente, & vetante, nihilominus emerfit, & per confertos hostes, Neronis adulatores frustra sese opposcentes, & eorum coryphaeo Petronio maligne augurante neglecto, ad summam gloriam evasit. Sed aulicorum favore destituta, licet viribus integris, & superante animo, primum locum incassum affectavit, & in secunda sede manere coacta est; non enim sub aquis iudicibus res acta est. Ex his praemissis facile est colligere, quare Virgilius sit Lucano praelatus.

Secuta est enim facile posteritas majorum judicium, quibus sub Caesarum domo, eaque Lucano infesta, gentis Juliae vati primas denegare, aut tutum non fuisset, aut saltem ad Caesarum favorem minime idoneum, quandoquidem ob solam elegantiam, & nitorem carminum, vano Neroni, & stolidè aemulo invisus erat. Tum ipse etiam aliquando nimis libere de Caesarum imperio suam exponit sententiam, ut patet ex quatuor versibus, qui sunt quarti Libri ultimi, & extremi

*Ius licet in jugulos nostros sibi fecerit ense
Sylla potens, Mariusque serox & Cinna cruentus,*

Caesa-

*Caesareaeque domus series, cui tanta potestas
Concessa est? emere omnes, hic vendidit urbem.*

Et Lib. VIII.

*Tu quoque, cum sacro dederis jam templa tyranno,
Nondum Pompeji cineres, ô Roma, petisti.*

Qua certe libertate dicam, an audacia? Parum lenocinatus est hominum favori, & eo nomine plus verae gloriae adipisci meruit. Quod vulgarem, & notham ex adulationis contubernio notam generose contempsit. Aetatis etiam praerogativa Lucanum oneravit praepjudicio, & juvit procul dubio Virgilium, qui primo loco multum antea occupato, non potuit inde vel ab aequali deturbari. Tum Virgilio materia grata, & laeta, campus planus, & apricus, in quo potuit libere exultare, & per amoeniora loca, ut libuit, incedere. At Lucano labor in arcto, quippe intra veritatis historicae cancellos, campus salebrosus, & invidiae flatibus obnoxius, ubi incedendum erat

- - - - Per ignes
Suppositos cineri doloso.

Ob recentem rerum memoriam, & nepotes superstites, & implicitos avorum famae, vel infamiae. Materia severa, nec semper carminis satis patiens, onus denique laboris immensum, sub quo omnes defecturos non dubitabat dicere Petronius. Has omnes nihilominus salebras facile superavit genius felix, & Pharsaliam suam usque ad miraculum excoluit, licet mora praecipitata ultimam manum septem extremis libris inviderit, si vixisset, castigationes procul dubio relicturus. At qua fronte, dicet hic aliquis, Lucanum audes tantis cumulare laudibus, quem Julius Caesar Scaliger, vir procul dubio doctus, critico aculeo transverberavit, dum *latrare interdum, non canere sibi videri* dixit. Quem doctior filius, & nostri seculi lumen Josephus Scaliger adco contempsit, ut vix *ei medium locum, fortasse nec subsellia quidem in penetralibus poetices relinquat*. Sic enim ille loquitur in sua ad Mamertum Patissonem epistola. Certe ego Julii Caesaris sententiam nihil moror, & cujus hypercriticon multum audaciae, parum judicii habere docti viri pridem notaverunt, & scriptis editis testati sunt; cujus alios carpendi, & exagitandi studium, & τὸ ἰεῖμαδὲν magis Sophistam decere, quam Philosophum, maximos in litteris viros olim notantes audivi, dum de ejus adversus Cardanum ἀδυναμία judicium faciebant. At si quis alius, ego sum unus ex iis, qui Josephum Scaligerum amant, laudant, mirantur, qui cum Doctorum sui seculi coryphaeum esse lubens ubique praedico: absit tamen, ut tantum possit apud nos ejus (quantuscunque tandem ille fuerit) praepjudicium, ut non liceat obloqui, veritatem tueri, & unicuique, quod sentiat, libere pronuntiare: praesertim cum ille nos docuerit, in suis ad Manilium prolegomenis, quo, ut ita dicam, oestro percitus in eximium Poëtam debacchatus fuerit: nempe contentione, & rixae calore, quae cum insigni quodam Mathematico, & Poëta (quem non nominat) ei intercessit, *qui Lucanum non solum ut summum Poëtam, sed etiam ut praestantissimum astrologum, & geographum mirabatur*. Nec non cum alio Hispano acerrimi judicii (ut ait ipse) viro (is autem erat Petrus Jacobus, ut ex Clavii Bambergensis in Sacroboscum commentario didici) quem felici, & comoda paucorum versuum in proprium locum revocatione, sententiam Lu-

cani explanasse, & sic ejus loci reprehensionem, quam in sua Manilii *περιόδωρα* publicaverat, facile eiussisse dolebat. Erat enim ille heros alioqui numquam satis laudatus nimio plus *ἰαχέσθαι*, & qui minime omnium patiebatur sibi vel jure contradici. Tum ingratis Lucani laudes audiebat, eo quod judicium patris sui quodammodo fugillare videbantur. Hinc illae lacrymae, inde ejus in Lucanum odium, jurgio, & irae impetu longius proVectum, quam tantum virum decuit. Verum, quandoquidem vacat, & licet, juvat etiam accuratius videre, jure an injuria tantum hominem, tot retro seculis fato functum, ad invidiam retraxerit: licet enim pateat ex ipsis Scaligeri scriptis, & illum Hispanum, & quendam etiam alium anonymum, Poetae famam scriptis vindicasse: Tamen cum eorum scripta forte numquam edita fuerint, saltem in manus nostras numquam devenerint, & in Scaligeri ad ea scripta responsionibus (quae in secunda sui Manilii editione extant) multa sint nova *ἰαχήματα*, vel eorum fulcimenta, operam, credo, luisse non dicar, nec actum agere, si tanti viri tantis assultibus umbonem etiam nostrum (sive parmulam dicas) opponere, & aliquid pro me dicere tentavero, quo facta tecta Poetae existimatio sua maneat, & Scaligeri bilis incassum excanduerit. Quod ut certo quodam ordine fiat, sequar reprehensionum capita eodem ordine, quo ea proposuit in suis ad Manilium prolegomenis Vir Illustrissimus.

Primum igitur in Maniliana *περιόδωρα* illud Lucano, ut ipse loquitur, *ἀτόπημα* adscripserat, nempe habitantibus sub Tropico omnia signa recte oriri, & recte occidere. Sed ut vidit, facili quinque versuum transpositione evanuisse illud incommodum, in secunda editione, *manere nihilominus aliud ἀτόπημα*, dicit, nempe umbram inter Tropicos semper in austrum cadere, quod ut attribuere Lucano jure videatur, hos versus profert, qui extant Lib. III.

*Ignotum nobis Arabes venistis in Orbem,
Umbras mirati nemorum non ire sinistras.*

Quasi, inquit, *ἀμφιπικρίας* necesse sit umbras semper ire sinistras, vel in austrum, quid opus erat mirari non sinistras umbras in nobis? quae ipsis etiam aliquando non sinistrae sunt. *Lucanus* dixerat loco sub Tropico esse *ἀέθρα*, & statim ultra Tropicum umbras jaci, & quidem in austrum, doctus ille vir vult sub aequinoctiali umbras austrinas jaci, hoc est *κακῶ κακὸν ἰαχάσθαι*. Haec ille. In quibus fateor me ignorare, & mirari, quare non admittit umbras austrinas jaci sub aequinoctiali, cum necesse sit toto fere sex mensium spatio id accidere ibi habitantibus, quos ipse recte *ἀμφιπικρίας* nominavit. Non capio igitur, quid sibi vult, dum id asserere vocat *κακῶ κακὸν ἰαχάσθαι*; hoc enim culpa Lucanum omnino liberat, qui dum canit,

*At tibi, quaecunque es Lybico gens igne dirempta,
In notam umbra cadit, quae nobis exit in arcton.*

intelligit manifesto gentes ultra Tropicum Capricorni ad austrum longius remotas. Nam si, quod vult Scaliger, intellexisset gentes statim ultra Tropicum Cancrī habitantes, non dixisset, *gens quaecunque es*. Quae forma loquendi ignotas gentes, & earum nomina ignorabilia significat, quae enim statim ultra Tropicum, illi adeo notae erant, ut ipse inferius Meroën describat, & ejus Sylvas Lib. x. Indi, Arabes; Troglodytae, Aethiopes, Garamantes, Lybes, gentes erant statim ultra Tropicum habitantes, quas noverat, & pluribus locis nominat. At gentium ultra Tropicum australem habitantium nomina, ut plurimum ignorabantur eo seculo. Ut igitur

tur eas indigitarer, dixit, *gens quaecunque es*. Per Lybicum autem ignem Zomam torridam procul dubio intelligit, quam Ptolemaeus, & alii Geographorum filii Lybiae interiori conterminam faciunt, & quam eo seculo omnes inhabitabilem credebant, ideoque usus est voce *dirempta*, multum inter eas terrae desertae, & inhabitabilis esse innuere volens. Quod autem ad Arabas. Optime Lucanus eos inducit mirantes umbras sibi non ire sinistras, & ira prorsus hoc loco transversum egit virum, magnum, ut hoc reprehenderet: qui si rationem temporis habuisset (ut erat in eo eruditionis genere consummatissimus) profecto Poëtam, unico verbo mire clima ejus gentis, & tempus Pharsalici belli indigitantem, non potuisset non laudare.

Pharsalica pugna commissa est, ipso Caesare, vel Oppio teste Lib. III. de bello Civili, circa solstitium aestivum, quo tempore fruges jam maturae erant (nam in Graeciae partibus fruges maturas fieri ea anni tempestate, testatur Thucydides Lib. III. p. 182.) jure igitur Arabes australes mirati sunt umbras sibi non ire sinistras ea anni tempestate, qui in sua patria eas eo tempore semper sinistras habebant. Et sic etiam intelligendus Solinus, qui cap. 35. ait, *umbras, quae nobis dextrae sunt, illis esse sinistras*. Itaque doctissimus Hugo Grotius, Musarum Batavicum decus, quem honoris causa nomino, in locupletissimo, quem ad Lucanum suum concinnavit, indice, non per *numquam* interpretatus optime est; quasi dixerit Poëta *numquam ire sinistras*. Et sufficiet haec responsio ad plures apud Scaligerum locos, ubi hoc nomine Lucanum injuste exagitavit. Quem tamen injustius accusat, perpetuam meridiem sub Tropico assignasse, in Manilii sui *Wenderson*, licet Lucanus expresse dixerit de Tropico Lib. IX.

Sic quoque nil obstat Phoebo, cum cardine summo

Stat librata dies. — — —

quod nulla alia ratione evincere conatur in sua ad Patissionem Epistola; quam quod, ita credidisse veteres astrologos ante Eratosthenem & Hipparchum, asserit. Sed supervacanea videtur defensio hujus accusationis, à qua tacite discessit in secunda Manilii sui editione, ubi contentus est Lucano adtribuere; quod crediderit, *nullam umbram sub Tropico jaci omni meridiano tempore, quamquam parallelus sub cancro non omnis anni tempore, sed solo solstitii die sit æqui*. Quod scilicet in Lucano legebat Lib. II.

— — — — *Umbras numquam vertente Syene:*

Et ait in Epistola ad Patissionem: *Ineptam defensionem instituire, qui volunt nusquam in Lucano legi*. At non ille solus (quicunque tandem fuerit, qui hac diffensione usus est) sic legi debere pertendit. Sed exemplaria, quibus utebatur Johannes de Sacrobosco anno salutis circiter MCCXXXI. sic habebant, & sic laudatur is versus in sua sphaera.

— — — — *Umbras nusquam flectente Syene:*

At utro modo legas, idem est, utrumque reddit epitheton perpetuum æqui, quod ille adtribuit Syenae. Idque ante nos Macrobius reprehenderat in Lucano. Haec ait ad Patissionem, & plura, quae vide, ubi Meroën cum Syene ita confundit, ut vix dici possit, quid sibi velit, credo, cum ultro illis tenebris sententiam suam obnubulasse, ne manifesta fieret suae causae eo in loco infirmitas. Nam ut respondeam ad illud, *utro modo legas, idem est*. Et ad illud; *nam neque Lucano hoc modo me-*

Zz zz z 3.

lius:

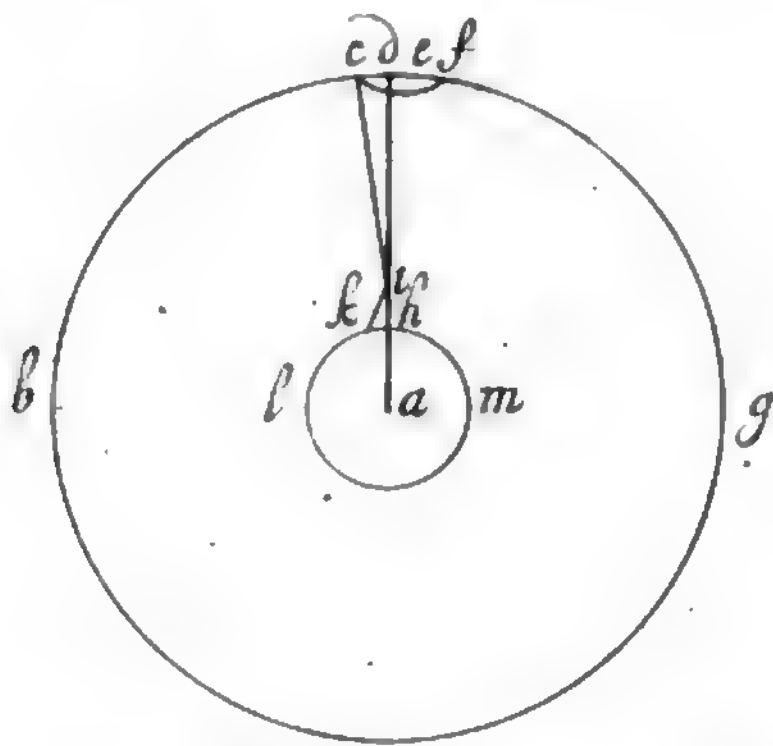
hinc est. dico, utro modo legas, non idem esse, nec tamen pejus esse Lucano, & utrumque *numquam* vel *numquam* sentum habere egregium, & commodum, licet diversum.

Primum enim, si legatur *numquam* cum Johanne de Sacrobosco, quia ignorat Syenam, eo potissimum nomine, apud Romanos, & omnes Europaeos famigeratam, quod solstitio aequinoctio meridiano tempore *numquam* umbras emitteret? Ideo certe ac jure *ἀσκή* perpetuo epitheto dicta fuit, quoniam scilicet sola erat in toto Imperio Romano urbs celebris, quae id praestaret (erat enim ultima urbs Imperii Romani meridiam versus, quod etiam dixit Plinius Lib. xii. cap. 4.) quod mirum boream habitantibus videbatur. Nam ut *ἀσκή* sit ejus proprium, & perpetuum epitheton, non est necesse, eam totius anni tempore in meridie *ἀσκή* esse, non magis quam mane, & vespere. Sed satis est, tale epitheton eam necessario distinguere ab omnibus aliis civitatibus notis, & frequentatis, quae Imperio Romano parebant. Imo satis est, eam primam occurrere, in qua id accidat, ut dicatur *ἀσκή* respectu totius arctoi mundi. Itaque omnes fere antiqui, qui de eo mentionem fecerunt, id imprimis peculiare in ea notaverunt. Strabo Lib. ii. Τὸν γὰρ τροπικὸν κατὰ Συήνης κῆρυκα συμβαίνει, διὰ τὴν ἐπὶ τὰς θέρμους τροπὰς ἀσκήν ἐστὶν ὁ γινώσκων μέσης ἡμέρας. Et rursus eodem Lib. ἐν δὲ Συήνῃ, καὶ Βερνίκῃ, τῇ ἐν τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ, καὶ τῇ Τρογλοδυτικῇ, κατὰ θέρμους τροπὰς ὁ ἥλιος κατὰ κορυφῆς γίγνεται. Et Lib. xvii. de eadem urbe. Ἐν ταύτῃ πόλει ὁ ἥλιος κατὰ κορυφῆς ἡμῶν γίγνεται, καὶ ποιεῖ τὰς γινώσκων ἀσκήν κατὰ μεσημβρίαν. Plutarchus Libro de Oraculorum defectu. ἐπὶ τὰς μὲν ἐν Συήνῃ γινώσκων ἀσκήν μηκέτι φαίνεται αὐτὴν τροπὰς θέρμους (ἀναγκη) pag. 411. Arrianus in Indicis. ἐπεὶ καὶ ἐν Συήνῃ τῇ Αἰγυπτίῃ, ἐπὶ τὰς τροπὰς ἀγὴ δέξεται ὡρὴ ὁ ἥλιος, φέρεται ἀποδεσμευμένη ἐστὶ, καὶ τὰς ἀσκήν ἐν μεσημβρίᾳ φαίνεται. Pausanias in Arcadicis: χεῖρον μὲν δὲ τὸν ἴσον, ἐπεισὶ τε ὁ ἥλιος τὸν ἐν τῷ Ἰεραῶν καρκίον, καὶ ἐν Συήνῃ τῇ πρὸς Αἰθιοπία, ὅτ' ἀπὸ δένδρων, ὅτ' ἀπὸ ζώων γίνονται σκιὰν ἐστὶ. Ammianus Marcellinus Lib. xxi. Dein Syene, in qua solstitii tempore, quo sol aestivum austrinum cursum extendit, recta omnia ambientes radii excedere ipsis corporibus umbras non sinunt, &c. Idem & invenias in recentioribus. Eustathius in Dionysium Periegeten Lib. i. Πέραν δὲ ἐν ταῖς ἰσορείαις ἡ Συήνη, ἀπὸ Συήνης τινὸς ἄνω κληθεῖσα, ἐν ἣ φέρεται εἶναι. φασὶ τὰς θέρμους τοὺς ἐκτὸς διασημαίνον ὃ ἥλιος τροπὰς. Patet igitur ex his locis Syenae epitheton *ἀσκή* jure adtribui, & ex eo non debuisse inferre Scaligerum, credidisse Lucanum sub Tropico vel perpetuam meridiem, vel in meridie toto anni tempore nullam umbram jaci. Sed & alia etiam ratione jure dicitur *ἀσκή*, nempe, quod ea, & si quaelibet alia civitas, quae tropico subjacet magis est *ἀσκή*, id est pluribus diebus nullas umbras jact, quam alia loca, quae magis vergunt ad meridiem, & sunt aequinoctiali proximiora, quod infra doccebimus suo loco.

Nunc, ut plena sit, & omnibus absoluta numeris nostra defensio, videamus, an pejus erit Lucano, si *numquam* cum Macrobio legamus, quod districte nego. Nam ut *ἀσκή* est proprium Syenes epitheton omnibus borealibus, ob causas superius explicas; sic *ἐπρόσκι* est illius proprium, & perpetuum epitheton, omnibus austrum habitantibus, quorum respectu bene dicitur, *numquam umbras flectere*, cum sint *ἀμφίσκι*, & umbrae apud illos, modo in austrum, modo in boream flectantur. Nec mirum, aut novum videri debet tale loquendi genus in Lucano Romano, &

boream

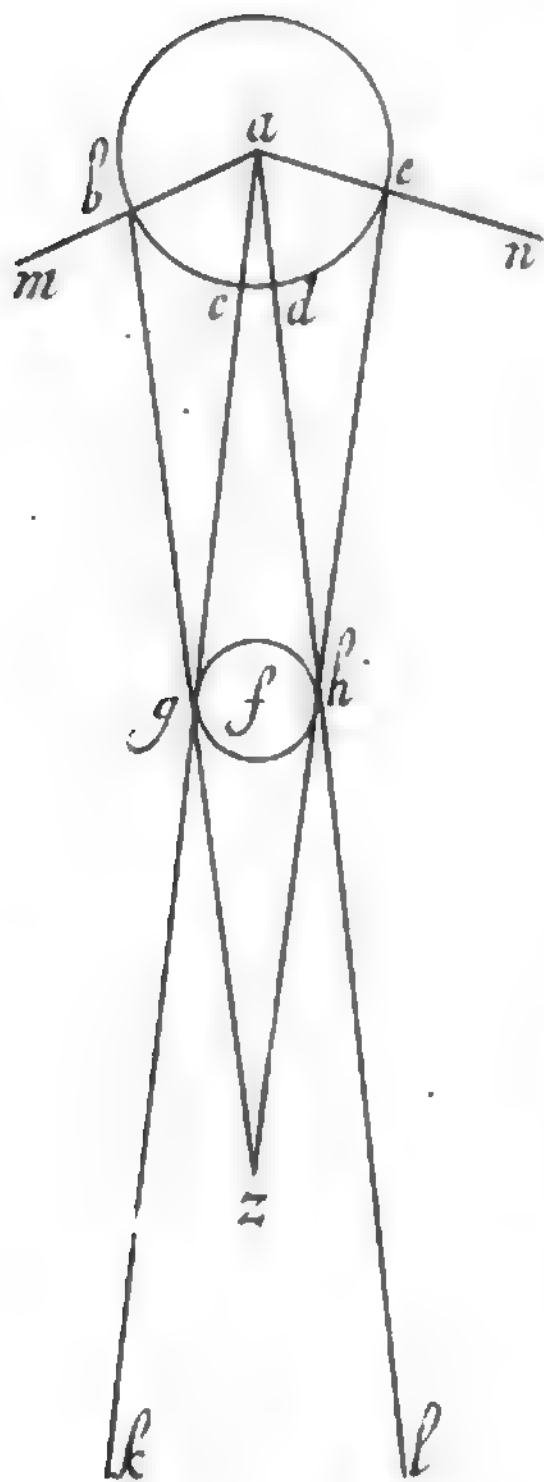
boream habitante, quando Aeschylum ita locutum esse (in Protheo credo) testatur Eustathius ad Odyss. Δ. de Canobo civitate, quam vocavit ultimam terrae, ἡ τελευταία Κίνοβος ἐγγύτατος ὅριος; non enim est ultima terrae nisi respectu gentium, in Africa ad austrum habitantium: respectu vero Graeciae, ubi scribebat Aeschylus, prima terrarum erat, non ultima. Sita enim erat ad litus maris mediterranei. Cum igitur prima occurrat Syene ab austro versus Aegyptum tendentibus, in qua umbrae numquam ad austrum flectuntur; cur non eorum respectu jure dicatur ἐπὶ πρῶτον, & nunquam umbras flectens, non video. Quod si non vidit Macrobius, non ideo damnandus est optimus Poëta, & rerum naturae peritissimus; praesertim cum nobis dederit exemplum ipse Scaliger Macrobiū auctoritatem detrectandi, quod pluribus locis fecit, & jure quidem in suo praestantissimo de emendatione temporum opere. Taceat igitur Macrobius de Lucano, quem dum inconsultius, nec satis caute aggreditur neotericus censor, aperuit suum latus, & dedit locum plagae. Nam dum asserit *solo solstitii die Syenens æquis* sup. pag. 25. fieri, certi ipsi male cum Posidonio, & Eratosthene convenit, quorum hic apud Cleomedem fatetur, quantum spatium sui orbis solis diameter occupat, per simile spatium in orbe terrestri gnomones umbras non jacere sole verticem tenente. Ille vero asserit sole vertici Syenes imminente, & ibi & ad 300 hinc inde stadia gnomones ἀκτῖνες fieri. Ex quo sequitur, solis centrum medium imminere Syenae die solstitiali, & ejus peripheriam extendi ultra & citra, ita ut pars australis imminet locis ultra Syenem ad 300 stadia sitis; pars vero borealis locis citra Syenem ad idem spatium sitis. Cum igitur 300 stadia in terrae peripheria dimidium gradum excedant, sequitur ex Schol. 33. sexti diametrum solis in sua sphaera plusquam dimidium gradum occupare. Quod convenit cum Aristarchi Samii apud Archimedes, ipsius Archimedis, Albateni, Copernici denique sententiis, quorum qui minus 30 minutarum, qui multum 34 fere spatium dant diametro solis. Quibus positis, sequitur Syenem per plures ante, & post solstitium dies ἀκτῖνες fieri, quod sic demonstrare conabimur.

Sit terrae peripheria *l. k. b. m.* cujus centrum *a.* situs Syenae *b.* gnomon in
co

eo situ ad perpendicularum erectus *b. i.* circulus meridianus ex centro *a.* per verticem Syenae ductus *b. c. d. e. f. g.* vertex coeli, seu punctum verticale Syenae idemque solstitiale *d.* diameter solis occupans in meridiano spatium 32. minutarum secundum Copernici, & recentiorum mediam sententiam *e. f.* centrum Solis distans à puncto verticali, seu solstitiali minutis 15, adeo ut Solis peripheria excedat punctum verticale min. 1. quod est spatium *c. d.* ut cadat recta *a. d.* in ipsum Solis corpus. Dico, Sole in tali positione constituto, gnomonem *b. i.* nullam umbram jacere posse meridie: nam si demus posse, cadat umbra in contrariam à centro Solis partem in *k.* & sit umbra gnomonis spatium *b. k.* tunc radii solares umbram finientes emissi à parte corporis Solis *d. c.* cadere deberent per punctum 1. in punctum *k.* & erunt rectae lineae *d. i. k. c. i. k.* & omnes aliae lineae radiorum à spatio corporis Solis inter *d.* & *c.* ductae: nam omnium astronomorum consensu emissio radiorum sit per rectam lineam, quod & experientia probat. Sed cum per constructionem gnomon constituat partem rectae lineae à centro *a.* ad verticem *d.* ductae, est etiam recta linea *b. i. d.* & sic duae rectae lineae *k. i. d.* & *b. i. d.* habebunt unum, & idem segmentum commune *i. d.* quod est absurdum. Non est ergo recta *d. i. k.* nec radii solares umbram finientes per rectam lineam fluentes à spatio *d. c.* per summum gnomonem *i.* cadent in *k.* sed pars Solis excedens punctum verticale illuminabit spatium *b. k.* & ideo consumitur umbra gnomonis undequaque illuminari. Rursus, cum centrum Solis *e.* in tali positione distet à puncto solstitiali *d.* minutis 15 per hypotesin, tale vero declinationis spatium incidat in 21 gradum 50 minutas signi Geminorum ante solstitium, & in gradum 8. minutas 10 Cancri post solstitium (ut ex tabulis declinationum Solis Clavii Bambergensis, & aliorum constat) manifestum fiet per eandem demonstrationem, quod, dum centrum Solis ab illo Eclipticae puncto ad principium Cancri punctum solstitiale per 8 gradus 10 minutas progreditur, & per aequale spatium à solstitio recedit, nullam umbram jacet gnomon in Syenae climate, quod Eclipticae spatium (scilicet gradus 16. minutas 20) dies fere 17 absument, dando unicuique diei minutas 59. sect. 8. juxta vulgarem astronomorum computationem. Per septemdecim igitur fere dies circa solstitium in Syenae climate nullas umbras jaciunt gnomones, & est Syene $\alpha\kappa\upsilon\theta$, quod probandum erat. Ergo ipse Scaliger in suo de emendatione temporum egregio tractatu, ubi ratione agit, sine ira & mentis concitatione, de solstitio sic loquitur pag. 308. *Nam observatio solstitiorum operosissima, & aleae plenissima, quod Sol per Tropicum plurimos dies immoretur, quo fit, ut incrementa dierum circa illa puncta diutissime sint ἀνεπαίσθητα.* Nam si plurimos dies per Tropicum Sol immoretur, per plurimos etiam dies Syene est $\alpha\kappa\upsilon\theta$, quae Tropico subjacet. Quod si quis pretendat, demonstrationem non bene procedere, eo quod radius Solis umbram definiens, non à centro Solis, sed ab alia sui corporis parte, per gnomonem ducitur: radios autem solares omnes à centro, tamquam à lucis fronte, per circumferentiam circumquaque emanare debere per rectas à centro ductas lineas, respondebo: quod si illud verum esset, umbrae corporum numquam absumerentur, sed progrediendo semper majores, & obscuriores fierent, quod experientia falsum arguit, & doctrina eclipsium, tantis experimentis confirmata, non patitur: quae assent, umbram terrae in conum definire, quod non fieret, nisi Sol non solum à centro, sed etiam à quavis peripheriae sui corporis parte radios transversos emitteret, quod melius per sequentem intelligetur figuram.

Sit

Sit enim corpus Solis, seu peripheria *b. c. d. e.* cujus centrum *a*. Corpus terrae, vel aliud quodcunque corpus *f*. Si radii Solis à centro emanant, vel à peripheria per lineas rectas tamquam à centro ductas, manifestum est, rectas *a. b. a. g.* tangentes peripheriam corporis *f*. in *b.* & *g.* quo magis progredientur, eo magis remotiores futuras, ideoque umbram semper augeri inter lineas *b. l.* & *g. k.* Quod cum falsum sit, & videamus quotidie umbras progressu minores fieri, & tandem absumi, necesse est, Solis superficiem radios emittere non solum, ut à centro directos, ut *e. b. b. m.* sed etiam transversos, ut *b. i.* & *e. b.* Quod dum fit, cum sit Sol major omni corpore terrestri, necessario umbrae absumentur, ut videre est in rectis transversis *e. b. i. b. g. i.* quae cum non sint parallelae, eo quod spatium *b. e.* majus est spatio *b. g.* concurrunt in *i.* & umbra *g. b. i.* fit turbinata, seu *vanescit*. Manet igitur inconcussa nostra demonstratio, & ruit magni viri assertio, qui non felicius, nec meliori fide agit cum Lucano, dum fingit, eum credidisse Meroën in ipso solstitio *ἀέριον* esse, eo quod de ea cecinerit Lib. x.

— — Quae quamvis arbore multa
Frondeat, aestatem nulla sibi mitigat umbra.
Linea tam rectum mundi ferit illa Leonem.

Quod non est ita stricte, & mathematicè accipiendum, ut nullam per totam aestatem umbram admittat, sed tam exiguum, ut non possit mitigare intensissimos ejus climatis calores. Nam cum Syene per septemdecim dies non habeat umbras meridianas, fatemur tamen, id tantum accidere per quatuor dies circiter Meroae, eosque non continuos, sed per duos duntaxat, Sole gradum Tauri quartumdecimum tenente, & totidem dum sextumdecimum Leonis occupat. Ideo est minus *ἀέριον*. De solstitio vero ne verbum quidem Lucanus facit: nam summa aestas (ut credo) debet intelligi, cum Sol culminat, quod fit in climate *διὰ Μεσση*, Sole Taurum & Leone tenente, non in solstitio. Sed melius erit hoc loco Lucanum, & ejus cultores, auctoritate magni viri in litteris, nec ipso censore forte minoris, defendere, Cl. Salmasium n. intelligo, virum ad miraculum doctum, & quem alterum Galliae portentum jure nuncupare possum. Is in suis ad Solinum absolutissimis & *πελοποννησια* commentariis, sic ait pag. 422. Edit. Paris. Ita certe opinatur Vir magnus, hanc nimirum fuisse Lucani sententiam, tam Syenem, quam Meroën *ἀέριον* esse toto Solis per Cancrum & Leonem transitu. Ignoscant mihi viri summi manes, hoc prorsus falsum est. Diversa quippe fuit veterum opinio de Syene, & Meroë, quantum

ἀδ' αὐτοῖς, ut ita loquar. Syene sub aestivo Tropico Canceri: in ea solstitii medio die nullam umbram jaci scribit Plinius Lib. 11. c. 73. Idem ibi tradit apud Meroën (quae à Syene 100. stadiorum abest) bis in anno umbras absumi, Sole duodecesimam Tauri partem, & quartamdecimam Leonis obtinente. Diversis igitur temporibus Syene, & Meroë αὐτοῖς: Illa tunc, cum certam partem Canceri Sol obtinet: Haec vero eo die, quo Sol certam Leonis partem ingreditur. Lucanus quoque diversum tempus αὐτοῖς bis duabus urbibus assignavit, de Syene loquens,

— — Cancroque suam torrente Syenem.

Et Lib. VIII.

Nam quis ad exustam Cancro torrente Syenem.

At de Meroë ita canit,

— — — Quae quamvis arbore multa
Frondeat, aestatem nulla sibi mitigat umbra.

Linea tam rectum mundi ferit illa Leonem.

His verbis aperte indicat, Meroën αὐτοῖς esse, cum Sol per Leonem transit. Haec vir doctissimus & plura. Sed ne transcribere ejus lucubrationes videamur, id solum adjiciemus, quod addit paulo post de duobus dodecatemoriis, in quibus pertendit Scaliger ad Patissionem Lucanum credidisse, & veteres omnes, solem stetitisse. Praeterea, cum umbras numquam stetitisse Syenem de toto anno capere non possumus; cur de duobus mensibus potius, quam de uno accipiamus. Facilitas denique vir incomparabilis, qui meridiem pro tauro sub Tropico assignasse veteres, eoque nullas usquam umbras ibi extitisse, affirmat. Lucem quidem illi perpetuam, non utrumque collocaverunt. Et paulo post. Postremo, & si concedimus (quid verum est) putasse veteres per integrum signum solem stare, unde solstitium: non tamen dabimus stetitisse semper ἐν τῇ αὐτοῖς αὐτοῖς, & perpetuum fuisse meridiem; quod absurdissimum est, nec unquam creditum veteribus, nec Luciano. Haec Vir omni laude major, alioqui Josephi Scaligeri cultor, & amicus. Sed ille cultus (ut probum virum decet) mansit citra veritatis studium, quae ideo transcripsimus, ne quis dicat, nos solos pro Lucani fama indignari. Sed ad reliqua. Pergit rursus Vir summus, & in Hispanum invehitur in suis prolegomenis, & cur, inquit, patitur Hammonis oraculum esse sub XXIV. partium latitudine, non ut est sub XXIX. Certe si Ptolemaei numeri bene se habent, ipsum oraculum est sub XXIX. gradu. Sed Ptolemaei numeros in plerisque locis corruptos esse, pridem notaverunt docti. Et quicumque cum cura Ptolemaeum tractavit, is verum esse deprehendet. Nec potest is plena fides adhiberi, nisi aliunde accedat positionis locorum confirmatio. Et cum hodie omnino ignoretur, ubi olim situm fuerit Hammonis Oraculum, ex solis Ptolemaei numeris affirmat Scaliger, id situm fuisse sub vigesimo octavo gradu. At tam bene, imo melius ex Luciano corrigi potest, Ptolemaei numerus quam ex Ptolemaeo Lucanus. Non enim tam facile mutari potuerunt Lucani versus, quam Ptolemaei litterae numerales. Sed demus certum esse, Hammonis templum fuisse sub vigesimo octavo gradu, Poeta totam late circumjacentem regionem potuit intelligere, quae eodem nomine Hammonis nuncupatur. Nam ut ait Pindari vetus Scholiastes ad haec verba Pythiorum ode IV. Δὸς ἐν Ἀμμωνίᾳ θεῷ (ubi Pindarus ipsam Cyrenem in Hammonis fundo ponit) παῖς ἢ χῶρος ἀμνηστὶς τῷ θεῷ. Et Stephanus Byzantinus in Ἀμμωνίᾳ. Et in Ἀιβὴν ait, totam Libyam Ammoniam, vel Ammonida vocari

cari, & Alexandrum Polyhistorum laudat, ut etiam Synesius Epist. 148. Hammonis sales dicit vocari salinas quasdam fossiles, ad austrum jacentes ad summum quatuor gradus, qui sunt 80 Leucæ Gallicæ, quod spatium respectu totius mundi non est adeo immensum, ut non potuerit Poëta arripere inde occasionem de solstitio loquendi. Sed ad exactum aurificis stateram Poëtæ verba quæque ponderat rigidus censor, qui tamen in hac nota utcumque tolerari potest, in sequenti vero nullo modo. Quare, inquit continuo, dissimulat à populari suo putari esse locum, ubi omnia signa orientur recte, occidunt recte. Certe illa non sunt tolerabiliora reliqua absurditate, quæ signa sub Tropico recte oriri dicit; an præes est Lucano, & omnem ejus culpam præstare piratus? Quasi vero, si in aliquo loco Lucanus peccaverit, non liceat in caeteris, ubi cum eo inique agit, ejus famam tueri. Locus Lucani, unde concludit, Lucanum credidisse esse locum, ubi omnia signa orientur, & occidunt recte, est Lib. ix.

*Non obliqua meant, nec Tauro Scorpius exit
Rectior, aut Aries donat sua tempora Librae.
Aut Astræa jubet lentos descendere Pisces,
Par Geminis Cæneus, & idem quod Carcinus ardens,
Humidus Aegoceros, nec plus Leo tollitur urna.*

Hoc loco, quando de astrologicis quaestio est, melius erit verbis insignis satis astrologi Johannis de Sacroboſco respondere. Ille sic in sua sphaera. *Est enim regula. Quilibet duo arcus Zodiaci aequales, & aequaliter distantes ab aliquo quatuor punctorum jam dictorum, aequales habent ascensiones; & ex hoc sequitur, quod signa opposita aequales habent ascensiones; & hoc est, quod dixit Lucanus Lib. ix.* Citat deinde versus supra dictos, deinde subjicit. *Hic dixit Lucanus, quod existentibus sub æquinoctiali signa opposita aequales habent ascensiones, ad quæ sic commentatur Clavius Bambergensis. Non enim voluit Lucanus omnia signa in sphaera recta, recte: & nullum oblique oriri, ut perperam interpretantur Sulpitius, & omnes Interpretes Lucani. Hoc enim falsum est; sed solum voluit, nullum rectius oriri, vel obliquius suo opposito; quamvis quædam ibi recte orientur, quædam oblique.* Ad hæc ne verbum quidem addam, cum satis superque pateat, sententiam Poëtæ cum summis astrologis concordare. Pergit deinde Aristarchus, & excuset (ait) si potest obsecro illud Lib. x., quod eodem tempore

————— Mutator circulus anni
Aegocerum Cancrumque tenet. ———

ex duobus Tropiciis unum facit, & ridiculi sunt, qui excusant, aut interpretatione adjuvant; non enim magis suis interpretamentis mihi illa probabunt, quam ubi dicit, Cancræ sidera mixta esse Leoni. Ego vero, magne Vir, non ero ridiculus, neque nunc excusabo: superfluum enim, neque interpretatione adjuvabo, quæ per se satis stant sine adminiculo, nec tibi (qui nunc in facie Omnipotentis meliora contemplaris) illa probare conabor. Sed bono & æquo Lectori (credo) satisfaciam. Simpliciter enim negabo (quod etiam antea fecit anonymus quidam, ut patet ex tua ad Patissonem epistola) per circulum anni mutatorem intellexisse Lucanum Tropicum, quod pertendis, & nominis etymo probare autumas. Mutator, ais ad Patissonem,

non ad verbum est τροπικὸς. Certe τροπεῖν aliquando pro *mutare* sumitur, sed metaphorice. Proprie vero, & primario *vertere* significat, idque tam active, quam passive. Active enim *vertere aliquid*, seu *fugare*, significat: passive vero τροπεῖσθαι *vertere se*, id notius est, quam ut exemplis indigeat. Ideo circulus Tropicus, vel quod Solem τροπεῖται, pellit, & fugat statim, ac ad illum accedit. Vel quod Sol τροπεῖται, se convertit ad aliam partem, & eadem de causa solstitia dicuntur Graecis τροπῆαι, & ab hoc etymo deducit Aristophanes in ἐκκλησιαστικῇ, hisce verbis: ἐπειδὴν περὶ τὴν ἡλίου τροπὴν; ad quae verba Scholiastes: εἰς χειμερινὴν δὲ λονότι τροπὴν; non enim Sol mutatur, sed vertitur. Non igitur est *mutator anni*, sed *conversor Solis*. Non enim mutat anni temperiem Tropicus, imo viget in uno calor, & perstat, in altero frigus, & tunc remotissimus est annus ab omni mutatione,

Statque uno natura loco, —

ut ait Manilius. Quis erit igitur *mutator ille circulus anni*? procul dubio Colurus solstitialium, qui jure mutator dicitur, quando uno sui puncto aestatem adultam facit, altero profundam hyemem. Cum autem ille circulus, quem lacteo circulo coincidere Macrobius ait, in Somnium Scipionis Lib. 1. p. 47. per Cancrī, & Capricorni principia transeat, jure dicitur ab Luano,

Aegoceram Cancrumque tenet. —

Sed ut planior fiat Poëtae sensus, ejus versus à Scaligero notatos ponam,

— *Immensae Cyllenius arbiter undae est.
Hunc ubi pars Coeli tenuit: qua mista Leonis
Sidera sunt Cancro, rapidos qua Sirius ignes
Exerit, & varii mutator circulus anni
Aegoceram Cancrumque tenet, cui subdita Nili
Ora latent: quae cum &c.*

Hos versus sic pedestri oratione redde: Mercurius. inquit, praesidet aquis; idcirco, quando est in ea parte Coeli, ubi Cancrī, & Leonis constellationes adeo vicinae sunt, ut mistae videantur, & quaedam stellae sint ambigui juris, cui parti Coeli Sirius proximus est. & σὺν ἀνατίθῃ (Aratus versu 590. &c.) scilicet prope Colurum, per Aegoceri, & Cancrī principia transeuntem, cui Cancro Nili ora, seu fontes dicuntur subjacere, licet id lateat, & non penitus cognitum sit. Tunc &c. Hic meo judicio est sensus Lucani planus, & nulla interpretatione adjuvandus, in quo carpendo eo est iniquior vir magnus, quod Poëta hoc loco non profert suam de Nili incrementis sententiam; sed Aegyptium quemdam inducit, omnia, quae de ea re bene male à pluribus discebantur, enarrantem. Sed Lucanus, ait censor ad Patissonem, ideo Cancrum Leoni miscet, quod putavit, Solem per duo illa dodecatemeria stare. Proh Deum fidem! Istuccine est bona fide agere? Aut potius opinionum monstra Lucano affingere, nullo labore, nulla Herculeae clava proterenda? Ubi nam hoc dixit Lucanus? Sed respondere ad ea, superfluum foret, cum Salmasium supra introduxerimus respondentem. Sequitur deinde ejus loci censura, qui extat Lib. III.

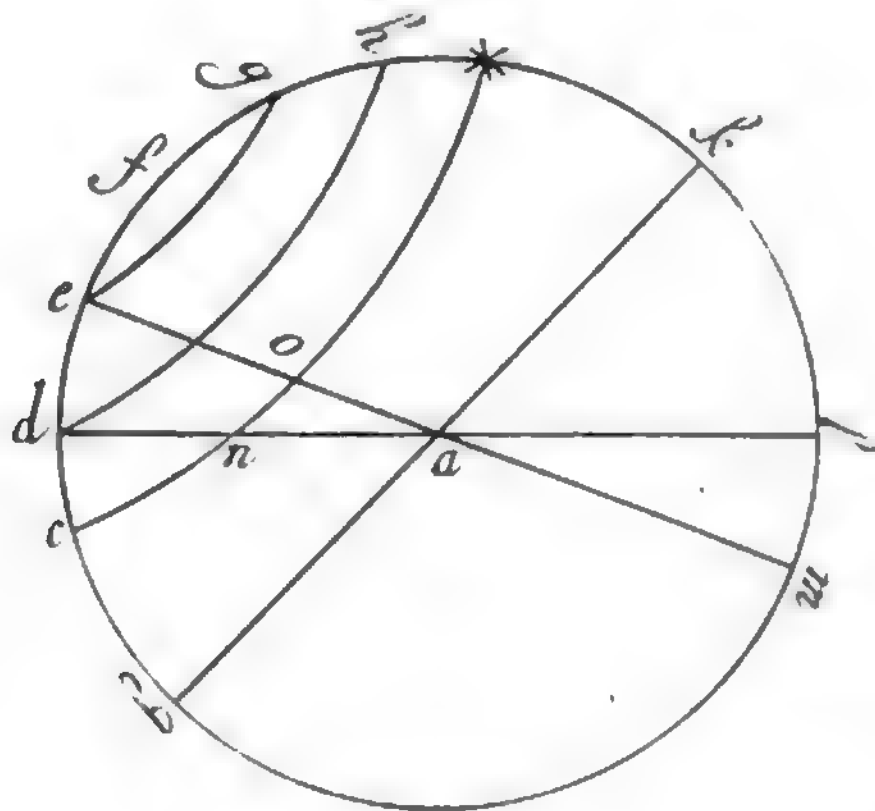
Tunc

*Tunc furor extremos movit Romanus Orestas,
Carmanosque duces, quorum deflexus in austrum
Aethër, non totam mergi tamen aspicit Aethen,
Luceat & exigua veiox ibi nocte Bootes.*

In quo loco plura reprehenderat in Maniliana *περὸν δὲ*. Sed in secunda editione culpam deprecatus ob sui codicis mendum, contentus fuit illud solum carpere, quod de Boote dixit Poëta his verbis: *Sed de Boote, quod subjicit, exigua partem noctis lucere, frustra est, nam in illo tractu nihil habet privatim ab aliis tractibus Bootes, sed ibi totus oritur vespertino, septimo Aprilis, totus occidit xlii. Junii.* Lucani Astrologiam ego non magis hic intelligo, quam quod Plin. *Ec* Sed, ô bone, quid Aprilis, & Junius hoc loco faciunt? non enim de mensibus, sed de noctibus loquitur Poëta; quod si vis, illum Sphingem esse, ego certe ero Oedipus. Nullo enim negotio selvam illius aenigmatis nodos, in quo fusius aliquanto differendum est, non ob rei obscuritatem, sed in gratiam tyronum, quos ἀναγελορητικὸν οὐτως, tanti viri, & tanti in mathematicis nominis autoritas fortasse raperet, nisi planissime demonstraretur, veram, & probam esse Lucani Astrologiam.

Tres dicuntur esse sphaerae situs, recta, obliqua, & plana, quae & jacens, & *μυωμένη* dicitur. In sphaera recta omnia astra sunt *ισοφανέζ*, nam per duodecim horas morantur, supra hemisphaerium, & totidem intra. In plana, una medietas Coeli est *αἰφανέζ*; altera prorsus *ἀφανέζ*. In obliqua vero, prout situs regionum magis, aut minus ad Polum accedit, habet circulum circa Polum τῶν αἰφανέζων majorem, vel minorem; ut & oppositum ei circulum τῶν ἀφανέζων circa Polum oppositum. Romae igitur, ubi scribebat Lucanus, ubi elevatur Polus arcticus gradus 42. pars Coeli αἰφανέζος diametrum habet graduum 48. nempe duplum elevationis, secundum Coeli convexum. At in Carmania Australi, quae sita est in xx. elevationis gradu secundum Ptolemaeum, circulus semper apparentium diametrum habet tantum gradus 40. Necessè est igitur, stellas omnes, quae inter duos illos circulos intercipiuntur, esse Romanis quidem αἰφανέζας, Carmanis vero non item. Sed his oriuntur, & occidunt, & plus temporis, vel minus apparent, prout plus, vel minus ad circulum τῶν ἀφανέζων Carmaniae propinquae sunt. Cum igitur totum sidus, dictum Bootes, stellis xxi. constet, & una informi, quam Arcturum vocant, earum omnes stellae, quae distant a Polo arctico minus gradus 42. vel qui latitudinem borealem ab aequinoctiali habent majorem 48. gradibus, necessario erunt in spatio Coeli Romae αἰφανέζας, quod & notavit Galinus Lib. ii. cap. 21. Eae autem sunt novem numero. Caeterae vero omnes, praeter tres, vel habent latitudinem borealem 40 graduum, vel eam excedunt; adeo ut omnes Romanis, ut ita dicam, sint *αἰφανέζας*. At Carmanis, in 20 gradus elevatione sita, tota constellatio oritur, & occidit, nulla ejus pars est αἰφανέζας. Stella enim ejus sideris borealissima distat a Polo gradus 22. & totum sidus est in his partibus *μυωμένη*, quam in Romano climate. Necessè est igitur, sive videatur illud sidus vesperti, ut * * * sive mane, ut * * * minore temporis spatio videri in Carmania, & respectu Romani climatis, *exigua nocte lucere*, sive noctis parte, ut vult Scaliger. Si vero quis velit, Arcturum debere intelligi, eo quod aliquando Bootes vocetur, & quod multum luceat id enim vox *μυωμένη* videtur mutare idem erit? Necessè est etiam ob easdem causas per majorem noctis partem lucere eam stellam

Romanis, per minorem Carmanis : & illis multo minus condi infra horizontem, his vero multo plus. Sumatur enim quodvis punctum, seu urbs, seu locus sub Carmaniae meridiano, & in Romae parallelo, seu vice versa (nam unum, & idem est) dico stellam Arcturum, & tardius oriri, & citius occidere Carmanis, quam habitantibus in Romae parallelo. & idcirco minore parte noctis lucere, hyeme quidem maxima differentia, aestate vero sensibili, quod sic demonstrare aggrediemur.

Sit circulus meridianus per verticem Carmaniae ductus *b. e. k. m.* cujus centrum *a.* quod & centrum mundi. Polus arcticus *f.* aequator *b. k.* horizon Carmaniae *e. m.* distans à Polo 20 gradus. Horizon loci adsumpti in eodem meridiano, & Romae parallelo *d. l.* circulus *αειφαιεγω* Carmaniae *e. g.* Circulus *αειφαιεγω* Romae *d. b.* Stella arcturus in meridiano distans à Polo gradus 58. *i.* punctum in meridiano infra horizontem distans à Polo etiam gradus 58. per quod necesse est, Arcturum transire, quando movetur circulariter circa Polum *c.* circulus, quem describit, eadem stella *i. c.* intersectio ejus circuli cum horizonte Carmaniae *o.* intersectio ejus circuli cum horizonte loci adsumpti *n.* Dico primo, stellam, dum fertur à puncto *i.* quod est in meridiano supra horizontes utroque, per occidentem ad punctum *c.* in meridiano infra horizontes, prius interfecare horizontem Carmaniae in *o.* quam horizontem loci adsumpti in *n.* hoc est, prius occidere in *o.* quam in *n.* Dico secundo, eandem stellam, dum à puncto *c.* infra horizontes revertitur ad *i.* supra horizontes, prius interfecare horizontem loci adsumpti in *n.* quam horizontem Carmaniae in *o.* hoc est, prius oriri in *n.* quam in *o.* Cum enim arcus *i. o.* sit major arcu *i. n.* quippe pars totius minore tempore perficietur à stella, & occidet prius in *o.* quam in *n.* quod est primum. Rursus, si intelligatur stella per alteram partem Sphaerae reverti à puncto *c.* infra horizontes per orientem ad punctum *i.* supra horizontes, quando arcus *c. n.* est pars totius *c. o.* erit minor, & minore tempore stella cum percurreret, hoc est, prius orietur in *n.* quam in *o.* quod est

est secundum. Inde sequitur, quod siue ea stella videatur mane, siue vesperi, per maiorem noctis partem videbitur Romae, & in toto Romae parallelo, quam in Carmaniae parallelo. Quod si quis objiciat, noctes Carmaniae esse longiores aestate, & praecipue circa solstitium aestivum excedere noctes Romanas una hora minutis 52 hoc est, mane min. 56. vesperi totidem, & ideo saltem eo tempore non posse niti veritate Lucani assertionem: Respondeo, etiam in ipso solstitio aestivo minore noctis parte lucere eam stellam Carmanis. Nam cum deprehendatur ex sphaera materiali, seu mechanica, arcum *n. o.* intercipere duo interstitia meridianorum ad minimum, quorum 36. totum circulum, seu stellae revolutionem, perficiunt, & tale spatium à stella transcurratur per spatium unius horae min. 20. nam ut se habet numerus 36. ad 24. sic se habet numerus 2. ad 1. & unum tertium. Quanto majus ergo est spatium horae & 20. minutarum, spatio 56. minutarum (quo media nox Carmaniae excedit mediam noctem Romae) tanto tardius recondetur stella in horizonte Romano, hoc est, spatio 24. minutarum in ipso aestivo solstitio. In brumae vero tempore, cum spatium seminocturnum Romae excedat spatium seminocturnum Carmanis 56 minutis, addito spatio unius horae & 20 minut. quo stella tardius secutur horizontem, emerget spatium duarum horarum cum 16 minutis. Circa aequinoctium autem vernum, quando ea stella per totam noctem apparet, noctibus in utroque climate aequalibus, emerget sola differentia arcuum *o. n.* & *n. o.* vesperi & mane, quod efficiet duas horas 40 minutis per totam noctem, quo tempore diutius lucet stella apud Romanos. Optime igitur Poëta velocem in illis partibus dixit esse Bootem, qui tanto minore tempore Coeli spatium ibi permeat. Sed suae velocitati permittatur, & è nostris manibus evadat quam citissime: nimis enim diu super eo moramur.

Nunc audiamus censoris magnos clamores, dum Lucanum ἀνελογίζας postulat, eo quod de Mercurii stella dixerit,

Hunc ubi pars Coeli tenuit. —

Partem Coeli, ait, ad Mercurii locum, non Mercurium ad partem Coeli pergere dicit. Et idem tinniunt illa,

Aegoceram Cancrumque tenet. —

Zodiacum, non Solem, dirigit ad puncta solstitia, & quod mirum, eodem tempore deducit ad Cancrum, & Capricornum. Ecce, quam parum sibi constat magnus ille vir, per *mutatorem circulum* volebat intelligi Tropicum sup. p. 47.; nunc vero Zodiacum. Sed de eo supra. Nunc autem vult, Lucanum credere, Coeli partes ad Mercurium, & Solem moveri. *Non enim dicimus*, inquit ille ad Patissionem, *meridies tenet Solem, sed Sol meridiem.* At meridies, ô summe vir, non est pars quaedam Coeli, sed tantum relatio situs Solis ad terrae partes; nam Sol, ubicumque locorum sit, facit meridiem, respectu cujusdam regionis, non invenit. Ideo non dicitur de meridie, *quod tenet Solem*; non est enim locus. Secus est de Cancro, aut Leone, quae signa sunt Coeli partes cum spatio, quae saepe ab Astrologis vocantur domus, & mansiones Planetarum, in quibus etiam, more ab iisdem recepto, dicuntur morari, dum eorum spatium permeant. Cur igitur parum Latine loqui arguitur ille, qui dixerit, *Leonem tenere Solem per 30 dies?* Licet Sol moveatur ad signum,

gnum, non signum ad Solem, cum Leo sit domus Solis. Nam domus sol et tenere dominum, vel hospitem, licet ea ad dominum, aut hospitem non accedat: nam Leonem tenere Solem idem est, ac si quis dicat, Solem morari in Leone. Sic Horatius Lib. 1. Ode 7.

— — — — . *Seu te fulgentia signis*
Castra tenent. — — — —

hoc est moraris in castris, aut te tenes castris, ut Caesar loquitur. Exemplum, quod profert ex Livio Scaliger ad Patissōnem, nihil facit ad rem. Dixit Livius, *tenere portum navem*, quae ad portum iter dirigebat. *Tenere portum* hoc sensu est *tenere cursum ad portum, vel rumbum* (ut cum Petro Novio, & recentioribus nautis loquar) sic dicimus Gallice, *tenir le chemin, ou la route*. Hoc sensu verum est, quod ait Scaliger ibidem, *tenere, esse verbum motus*. Si tamen velit, nos tralatitiae de Sole ita loqui, tunc Sol dicitur *tenere Leonem*, cum erit in Geminis, aut Cancro, quoniam per ea signa dirigit cursum ad Leonem, quae tamen locutio (ni fallor) jure cum sibilo exploderetur. Sed concedamus, credidisse Lucanum, signa ad Planetas moveri, & ab accusatorum subselliis in solium judicis transeat ipse Scaliger. Certe Lucanum se iudice culpa liberabit. Non solum enim in sua ad Patissōnem epist. talem opinionem tribuit Eudoxo, Metoni, Euctemoni, Arato, Avieno, Cicero. Sed plus dicam, ait; *non solum illi veteres hac opinione imbuti fuerunt, sed etiam quaedam tabes, & contagio ejus mali, ad Principem Astronomiae Hipparchum, atque ab eo ad Ptolemaeum, permanavit*. Cur igitur, o summe vir, eo nomine in Lucanum insurgis? cur in Poëta requiris majorem Astronomiae peritiam, quam id seculum patiebatur? Faciunt tua praecelara in Rempub. litterariam merita, ut à me hoc loco nihil durius audias, unum dicam, te plus justo censorio stylo indulgisse.

Sed pergamus ad reliqua, & alteram, ut ipse vocat, ἀκυρολογίαν expendamus. ait Lucanus Lib. viii.

— — — — *Inde Canopus*
Excipit, australi Coelo contenta vagari.

Canopus, inquit, ἀστὴρ ἀπλανὴς vagator, quidni? qui numquam quiescit. Certe ipse Polus si vagari dicitur, id demum esset ἀκυρολογία. At ea, quae indefinenter circa terram immenso ambitu volvuntur, non video, cur non possint vagari dici. Cicero certe, Lib. 11. de Natura Deorum, vagum stabili opponit. *Est enim*, inquit, *Philosophi & Pontificis, de Diis immortalibus non habere errantem, & vagam, sed stabilem, certamque sententiam*. Sed & idem Lucanus Lib. 1.

Igne vago lustrare juvat. — — — —

Ne putes, cum inconsulto sic locutum; non enim ignoravit, Solem ab Ecliptica recedere. Et sic Claudianus Lib. de laudibus Stiliconis *vaga sidera*, nulla distinctione videtur dixisse. Sed hic non possum tacere: illud enim est nimii supercilii (ne quid durius dicam) hominem hujus seculi, quo Latina lingua in solis antiquorum libris vivit, putare, se docere posse, Latine loqui antiquos, & inter eos, non quemdam ex Oscia paganum, aut ex Circumpadanis Semi-Boiū, aut Naevio, aut Pacuvio coaevum; sed Quaestorium virum Romae in aula ab ipso Conopseo educatum, & in ipso Latinae linguae flore eloquentissimum habitum, ut ex pluribus antiquorum testimoniis constat; vel ipsius Quintiliani, qui eum certe oratoribus non

ἀκυρο-

ἀπορροήγαι annumerat. Haec sunt, quibus Lucanum, ut ἀνασερολογητὸν & ἀκυρό-
λογον, traducere conatus est vir summus. Errores deinde Geographicos exsequitur:
*Satis, inquit, eam, Lucani Geographiam, aperiant ea, quae supra attulimus, quod
Hammonem sub Cancro ponit, & quod magis mirum, fontes Nili. Itaque secundum
hanc Geographiam ultra Syenem nullus est Nilus, nulla insula Meroë, quae puerilia
sunt. De Hamnone supra, de fontibus Nili nunc dicendum, quos latere subdi-
tos Cancro dicentem inducit Aegyptium, diversas de Nilo sententias, veras, falsas
enumerantem, quarum quasdam, ut vanas, rejicit. Non debebat igitur adscribi
Lucano ea sententia, seu vera, seu falsa sit: sed tamen videamus, an nullis autho-
ribus id Lucanus dixerit. Imo Juba Rege in rebus Africae fide dignissimo, teste
Plinio, cujus haec sunt verba Lib. v. cap. 9. de Nilo: Originem, ut Juba Rex
potuit inquirere, in monte inferioris Mauritaniae non procul Oceano habet, lacu pro-
ximus stagnante, quem vocant Nilidem. Et paulo post. Praeterea observatum est,
prout Mauritaniam nives, imbresve sativerint, ita Nilum increfcere. Ex hoc lacu
profusus, indignatur fluere per arenosa & squalentia, conditque se aliquot dierum iti-
nere; mox alio lacu majore in Caesariensis Mauritaniae gente Massaesylum erumpit.
&c. Inde porro pluribus eum deducit Plinius ad Aethiopas, & Meroën. Quod
facit etiam Solinus, Plinii perpetuus imitator. sic enim ille cap. 35. de Nilo. Ori-
ginem habet à monte inferioris Mauritaniae, qui Oceano propinquat. Hoc Jubam
Regem accepimus tradidisse. &c. Idem & recentiores faciunt, nisi quod eum flu-
vium Gir cum Ptolemaeo nuncupant, in Nilum tamen eum se exonerare faciunt,
adeo ut ejus fontes sint etiam fontes Aegyptiaci Nili, saltem in parte.*

Lucanus igitur talis sententiae authores non contemnendos habuit. Mauritaniae
enim australis limes proxime ad Tropicum accedit, teste Ptolemaeo. Eandem por-
ro de fonte Nili vulgavit sententiam Dio Nicaeus apud Xiphilinum in Severo, ὃ
δὲ δὴ περὶ τῆ Νείλου πηγαίης ἀκριβοῦς ἔχω, δικαιότατος εἰμι εἰπεῖν. Ἐκ δὲ τῆ Ἀτ-
λάτης τῆ ὄρεος σαφὲς ἀναδιδόται, τῷ δὲ ἐστὶν ἐν τῇ Μακεννίπιδι παρ' αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ
ὡς ἐσπίρει &c. Ex quo patet, post Lucani tempora centum quadraginta circiter
annis eam de fontibus Nili apud Romanos non evanuisse opinionem. Nam paulo
post idem Dio: πλεῖστον δὲ οἱ Μακεννίται τῇ Μαυριτανίᾳ τῇ κατὰ οἰκίσαι, in quo omni-
no cum Plinio consentit, & fontes Nili sub Cancro, vel citra, ponit: idem reci-
tat de Dionis Nicaei sententia Zonaras in Severo. Eandem porro promit de
origine Nili Sententiam Pausanias in Atticis p. 32. Eandem Ammianus Marcelli-
nus Lib. xxi. itidem ex Juba. Eandem habuit Duris Samius, antiquus author,
qui de Libycis scripsit, quod notavit Tzetzes ad Lycophronem p. 138. Eandem
porro Vitruvius, cujus haec sunt verba Lib. viii. cap. 11. *Maurusia, quam no-
stri Mauritaniam appellant, ex monte Atlante Dyris, qui ortus ex septentrionali re-
gione, progreditur per occidentem ad lacum Heptabolon, & mutato nomine dicitur Ni-
gir. Deinde, ex lacu Heptabolo sub montes desertos subterfluens, per meridiana loca
manat, & influit in Paludem Coloë, quae circumcingit Meroën, quae est Aethiopum
meridianorum regnum. Ab hisque paludibus se circumagens per flumina Astasobam
& Astaboram, pervenit per montes ad Catarractam, ab eaque se praecipitans per se-
ptentrionalem, pervenit inter Elephantida, & Syenem, Thebaicosque in Aegyptum
campos, ibi Nilus appellatur. At quam bene procedat censoris judicium, videat
aequus aestimator, qui vult secundum Lucani Chorographiam ultra Syenem, nul-*

lum esse Nilum, nullam Meroën (nempe si sub Tropico Cancræ Nilus originem habet) & id *puerile* vocat. Certe (ne immodestius aliquid dicamus) notanda est hic magni viri magna ἀπειρία, qui non cogitavit, fluvium sub Cancro, vel etiam citra orientem, posse versus austrum fluere, & inde verso cursu, *immenso longitudinis spatio*, ait Plinius, ad boream remeare, & sic Meroën, & Syenem alluere. Ab alio forte, hoc loco, sua verba censori redderentur. Ego vero pudoris cancellos non egrediar; at, inquit, *etiam per Seras Nilum fluere dixit Lucanus Lib. x.*

Teque vident primi, quaerunt tamen bi quoque Seres.

Id equidem dicentem Aegyptium inducit suum fluvium *μεγαλίνοντα*, quo sermone nihil aliud voluit innuere, quam remotissimos, & ignoratos ejus fontes esse, & prima fluentia. Quod si putavit (ut ait Scaliger, nec ego multum repugno) Lucanus cum Virgilio, & aliis, Aethiopas, & Indos aut eisdem esse, aut gentes conterminas, nihil mirum, si Seras adjungit, gentem sine dubio Indis conterminam. Nam eo seculo ignorabantur earum gentium veri situs, & intercedentia maria, quae postea à Trajano navigata, Romanis tamen non adeo fuere notiora, quin Ptolemaeus ipse Africam circumfluam esse ignoraret, & ejus australem partem Seris per terram incognitam conjunctam esse crederet; & mare Indicum undequaque terra ambiri scripto traderet Lib. vii. cap. 5. Inde etiam est, quod post Trajanum Pausanias dixit, Seras esse Aethiopis confanguineos Eliac. Lib. ii. pag. 205. Inde est, quod Virgilius de Nilo scribit,

Usque coloratis amnis devexus ab Indis.

Inde est, quod Procopius Lib. vi. *ἡ δὲ πτίσματι. Νῆλός μὲν ὁ ποταμὸς ἐξ Ἰνδῶν ἐκ Αἰγυπτῶ φερόμενος*. Inde est, quod Heliodorus Lib. x. Seras subditos Hydaspæ Aethiopum Regi facit, nisi forte fuerint alii Seres in Africa, de quibus loquuntur Lucanus, & Heliodorus. Inde est, quod Aegyptius ille apud Lucanum Nilum per Seras fluere dixit, ut illum à remotissimis regionibus fluere innueret. Quod tamen non est tam absurdum, quam eorum sententia, qui Nilum ex Euphrate manare per occultos meatus volebant, quod testatur Pausanias in Corinthiacis. Quod si dixisset Lucanus, procul dubio censori suo vapulasset non defensorie. Error ille porro non est Lucani, sed temporis, nisi dicamus, Lucanum, ut vatem, ariolari debuisse, vastum sinum maris Aethiopas & Seras intercedere. Nam & si jam à tempore Neronis Regio Africa circumnavigata fuisset à Phoenicibus, ut narrat Herodotus, tamen fides non est adhibita Herodoto, ut plurimum, & mansit ille error usque ad Ptolemaeum, ut diximus. Sed alius etiam error ejus reprehenditur, quod Bessios ad Moeotim collocaverit, dum canit Lib. v.

Orbita migrantis scindit Moeotida Bessi.

Pace tua, vir summe, non ideo illos ad Moeotim collocat. Iis enim verbis solum innuit, Bessios gentem esse vagam, nec statas, & certas sedes habentem. Non inficior tamen, Bessios à Strabone, Plinio, & aliis, inter Thracum gentes ad Haemum habitantes, recenseri. Sed fuerunt & alii trans Istrum Bessi, quos Ovidius Lib. iii. *Tristium*, ait, concreto glacie Istro, Imperii Romani fines populari. Et hoc etiam seculo.

Seculo Bessarabes quidam ultra Danubium à Castaldo in sua Romaniae mappa ponuntur, ita credo, cum additamento Arabes, appellati, quod primi occurrant Arabum more nomadice viventes in suis plaustris. Nam ultiores Tartari circa Mocotim omnes longissime à suo Coelo (si tamen Coelum proprium habent) vagari nemo nescit. Sed ad caetera.

Pompejus apud Lucanum Lib. viii. post Pharsalicam cladem suadet ducibus reliquis suarum partium, ut velint una cum eo Parthos petere, & eorum auxilio inclinatæ partes erigere. Parthici igitur Imperii amplitudinem in majus celebrat his verbis:

*Dividit Euphrates ingenti gurgite mundum,
Et Polus Assyrias alter noctesque diesque
Vertit. &c.*

Hæc hyperbolice dicta, non ad oratorium, aut poeticum dicendi genus, sed ad διδακτικὸν & μαθηματικὸν canonem revocat criticus acer, quasi Pompejus astrologica, aut geographica dogmata Senatoribus Romanis insinueret, non vero ad suam sententiam omnibus oratoriis coloribus eos trahere conaretur. Sed quando id agitur districtius, respondendum est. Dico igitur, posse in eo versu commode intelligi enallagen. *Polus alter noctes vertit*, pro *Polus alteras noctes vertit*; eo sensu Parthorum ditio tam late ad orientem extenditur, ut ibi noctes, & dies sint aliae à nostris, id est, cum nobis est dies, ibi est nox. Dico etiam, sine enallage posse eodem sensu *Polum* pro *coelo* sumi ἀρχαῖος. Sic enim Lucanus ipse Lib. i. *gaudente Polo*, pro *coelo*. Sic Lib. v.

*- - - Sed summis etiam quæ fixæ tenentur
Astra Polis.*

Sic Lib. viii.

Numquam stante Polo. - - -

Quod ipse Scaliger *Coelum* interpretatur in suis ad Manilium notis pag. 79. Sic denique Virgil. Lib. i. *Acneid*.

- - - Polus dum sidera pascet.

Et Lib. ii.

Involvent umbra magna terramque Polumque.

Ea enim est propria, & primaria *Poli* significatio, si credimus Aristophanis Scholiasti in avibus Act. i. Scen. iii. πόλον δὲ οἱ παλαιοὶ ἔχουσιν ὡς σημεῖον πρὸς πείρας ἀξίον. Ἀλλὰ τὸ περιέχον ἅπαν. Sic ille Euripidem in Perithoo laudans. Sic etiam Plato in Epinomide: ἐν ᾧ χρὴ διεξέρχεται τὸν αὐτὸν πόλον. Sic Athenæus Lib. ii. τὸ τῷ πόλῳ τῷ παντὶ ἡμισφαίριον. *Polus alter* igitur, aliud *Coelum*, hoc est, aliud clima, longinqua regio. Sic *Coelum* pro *terra*, seu *vivorum regione* sumpsit Virgilius Lib. vi. *Acneid*. vers. 896. teste, & interprete Macrobio in *Somnium Scipionis* cap. 3.

Sed falsa ad Coelum mittunt insomnia manes.

Sic proverbialiter Horatius,

Coelum non animum mutant, qui trans mare currant.

Bb bbobb 2

Ego

Ego certe, qua sum rusticitate, huc usque putaveram in evolvendis priscis authoribus, non oportere se praeberere quaesitorem incommodi, imo omnibus modis se versare, ne aliquid absurdi emergat ex nostro intelligendi modo. Verum, ut video, ea non est magni viri sententia. Credo tamen, hoc loco responsiones nostras aequo lectori satisfecisse. Declinavimus ergo hanc procellam. Sed ecce alius ventus ingruit, quem tamen non merfurum Lucani ratem confido. Est enim Etesias minime vorticosus, cum à Luciano *Zephyrum* dictum arguit censor (non enim vox Etesias in Hexametrum poterat inferi) & cum, ait, *ne ventum pro vento posuisse putes ab occasu flare dixit* Lib. x.

- - - - Zephyros quoque vana vetustas
His adscripsit aquis.

Et paulo post,

*Vel quod ab occiduo depellunt nubila Coelo
Trans noton, & fluvio cogunt incumbere nimbos.*

Si trans orientem dixisset favonium intelligi debere, non pugnarem, qui Graecis proprie Ζεφύρος, & ab occasu flat aequinoctiali. Sed cum dixerit ab occasu versus meridiem, medium ventum intelligit, non quem vocamus recentiores cum Servio ad Lib. 1. *Aeneid. Cardinalem*. Is autem est Argestes flans ab occasu aestivo, qui etiam Zephyrus dicebatur, teste Plinio Lib. 11. cap. 47. Et Strabone Lib. 1. qui Zephyrum ait à pluribus nominari ventum flantem ab occasu aestivo; Argestem vero ab hybernò. Ita variant nomina ventorum. Est autem unus ex Etesias, teste Hesychio, quod & Diodorus Siculus firmat Lib. 1. Ἀλλὰ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῆς θειῆς δυνάμεως Ἀργέσας καλεῖσθαι, καὶ τῆς τῶν Ἑθίων προσηγορίας. Idem asserit Apollonii Scholiastes ad Lib. 11. haec sunt ejus verba: Ἀργέσας παρ' ἁπλῶς ἐπὶ πνεύοντι ἔβηκεν: sic enim commentatur Scholiastes: τὸ Ζεφύρον ὅτι λεγόμενον ἀρχεται δὲ πνεῖν ἀπὸ θειῆς δυνάμεως. Et Author Libri de Mundo: Ὡς περ οἱ Ἑθῖοι λεγόμενοι μίξιν ἔχοντες, τῶν π' ἀπὸ τῆς ἀρκτὸς φερόμενων, καὶ Ζεφύρων. Per occiduum autem Coelum Europae partes intelligi, notius est, quam ut probationibus indigeat, à quibus Argestes nubila pellit in Ethiopiam, & Africam australem vere adulto, & desinente, quae in pluvias deinde resoluta Nilum postea redundare faciunt circa Isthmum in Aegypti partibus, quod jam suo tempore notum asserit Suidas in Ἑθῖοις. Est enim Argestes in Aegypto nubium maximus coactor, quod notavit pridem Theophrastus Lib. de ventis. Ἀργέση δὲ αἰέτω πάντα ἵπεται νεφέλη. Et paulo post. ὅ τε Ἀργέσης ταχὺ δαίνει τὸν ἕρπον. Et rursus. Δαίνειν ἢ τὸν ἕρπον καὶ ἑθῖον καὶ Ἀργέση; τὸν δὲ νότον ὠχρεῖν, loquitur autem de Aegypto. At quando postea ait,

*Vel quod aquas toties rumpentis littora Nili
Assiduo feriunt coguntque resistere flatu.*

Tunc est alia de Nili incremento sententia, & boream, seu ἀπαρατίαν, intelligit, qui est etiam Ἑθῖος, ideoque dixit, Zephyros, id est, ventos plurali numero. Sed ut pede collato cominus pugnemus, & evidentior fiat censoris iniquitas, demus, per Zephyros intelligi debere ventos ab occidente versus orientem flantes, & videamus, num Aegypti, & Nili rerum periti homines aliter locuti fuerint. Certe si quis

in ea re fidem meretur, is est Aristides Rhetor, qui quater Aegyptum totam perlustravit, & in Aethiopiam usque peregrinatus est, & omnia, ut ait, scrutatus est, ut ipse loquitur, ἔτι παλαιῶς ἀνέστησαν, & de causis incrementi Nili Libellum scripsit. Is enim de Etesias sic loquitur. Ἀλλὰ μὲν ἔδ' οἱ Ἑτήσια κατὰ νόμα πάντα παρὰ ἐκφυλάττει τῶ Νείλῳ, αἰὲν οἷς τὴν ἄνοιαν τὴν ἑαυτοῦ, οἱ γὰρ πλείους αὐτῶν, εἰσὶ δὲ πᾶς Ζέφυρος οὗτοι δ' ὅτι ἐπείσσει πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἀποτρίβειν. Οὗτ' ἔν τῳ τῶν ἐτησίων ὄντα καὶ πρὸς δόξασι. Eat nunc, & Lucanum exagitet aliquis, quod Etesias Zephyros dixerit, vel potius Stesichori partes agat, & παλιν δ' αὖν caecitate sanctur. At quomodo fert juris ventorum tam rigidus assertor, Virgilium dixisse Lib. v. Aeneid. *Classem Aeneae*, dum Carthagine Italiam petit, *fluctus secare Aquilone*, qui ventus prorsus ἀντιπρῶτος; id certe non impune tulisset Lucanus, & Aquilonem pro quovis vento posuisse negasset. Nam paulo post, vento in occasum mutato, Palinurum inducit negantem, se posse cursum tenere, eo quod

*Mutati transversa fremunt, & vespere ab atro
Consurgunt venti.* - - - - -

Regiones suas ventis attribuit, quod si à vespere flante vento transverso non poterat Italiam petere, multo minus aquilone contrario. Induxerat tamen antea Mercurium, suadentem Aeneae, ut vela faceret confestim, ei dicentem,

- - - *Nec zephyros audis spirare secundos.*

Ergo ventos secundos vocaverat, quibus postea flantibus, negat Palinurus, se posse tenere cursum. Debebat etiam censor eodem stylo transfigere hominem, qui in Odysseae quinto Libro inducit Minervam, omnes ventos cessare facientem, praeter boream, quo Ulysses ad Phaeacas appelleret. Ad quem locum laborat Eustathius, & fatetur. difficile esse intellectu, quomodo borea flante appellere potuit Ulysses ad Phaeacas, & jure: iis enim terra ad arcton, unde boreas flat, jacet proxima. imo fere contigua. Sic etiam Homerus ab Eratosthene exagitatus est, eo quod dixerit Iliad. x. ἔτις καὶ Ζέφυρος τὰ πρὸς κρήνην αἰὲν. Verum a Strabone defenditur contra Eratosthenem Lib. i. Erit etiam in culpa Ovidius, qui Lib. vii. Metamorph. ait, Cephalum Athenis, vel Palero Aeginam adnavigasse euro flante, eodem re-flante non potuisse Aegina Athenas repetere,

Fiabat adhuc curus, redituraque vela tenebat.

At curus flat ab oriente brumali, & est medius inter austrum, & subsolanum, teste Plinio Lib. ii. cap. 47 & ideo sol entibus Aegina, quae ad meridiem Athenarum jacet, & Athenas patentibus videtur magis commodus, & favorabilior, quam iis, qui Athenis Aeginam petunt; sed satis est ventorum, redeat tandem *νηπιμία*. Addit deinde magnus vir; *Certe non alia pauca Lucani errata in cosmographia ipsi mathematico objicere poteramus, nisi essent etiam alius generis alia, ut quae peccat in historia; ut cum Massilienses scribit de more aliorum Gallorum humanas hostias immolare.* Haec, puto, elicit censor ex Lib. iii. ubi Lucanus de Massiliae obsidione, & luco exciso à Caesare in Machinarum obsidionalium usum, haec canit,

*Hunc non ruricolae Panes, nemorumque potentes
Silvani, Nymphaeque tenent: Sed barbara ritu
Sacra Deum: struunt sacris feralibus arae,
Omnis & humanis lustrata cruoribus orbos.*

Bb bb bb 3

Sci

Sed debebat censor notare illud *barbara sacra*. Non enim conveniunt Graecis, quae barbara sunt; tum accuratius considerare illud, quod paulo infra addit idem Poëta,

- - - - - *Gemuere videntes*
Gallorum populi.

Cur gemebant, nisi quod eorum ceremonias pollui, eorum sacraria everti, adspiciebant? Non ergo Massiliensibus eum lucum, ea sacra tribuit Lucanus, sed Gal-
lis vicinis, quibus sacrificia ejusmodi tribuit Plinius Lib. vii. cap. 2. Quae ta-
men priscis Graecis non fuisse incognita Iphigenia contentissime clamat, & Maca-
ria apud Euripidem in Heraclidis, ex vatum jussis pro Athenarum salute mactata;
& Erechthei Regis Athenarum filia, ab ipso ex oraculo mactata, ut victoriam de
Thracibus, & Eumolpo reportaret, quod testatur Lycurgus Rhetor in Oratione
contra Leocratem pag. 143 & Apollodorus pag. 201. & Demaratus apud Stobaeum
pag. 228. & ipse Euripides in Ione p. 629. Hyacinthi etiam quatuor filiae virgi-
nes id testantur, ad Geraesti Cyclopiis tumulum ab ipsis Atheniensibus ex oraculi
jussu mactatae ad pestem sedandam, quod nos docet Apollodorus Lib. iii. p. 205.
Eas vero Erechthei filias fuisse asserit Demosthenes, & ab eo ad mactationem pro
populo concessas fuisse. Idem officium urbi praestitisse, ait idem Demosthenes,
Leocoras virgines, ex tribu Leontide, & sponte se obtulisse ad sacrificium pro ur-
bis salute. Tanagraei etiam ex oraculo puerum, & virginem mactaverunt, testis
Tzetzes ad Lycophronem pag. 3. Plutarchus etiam homo Graecus, ex Phaniae, &
Lesbii Historici testimonio narrat, Themistoclem tres eximios, & nobilissimos ado-
lescentes Persas, Baccho Homestae jussu Euphrantidae vatis, sacrificasse. Mace-
dones etiam, gens Graeca à pluribus aestimata, adhuc Alexandri Magni tempori-
bus iis victimis utebantur. Testis Arrianus Lib. i. pag. 5. Sic & Spartani Or-
thiam Dianam sanguine humano placabant quotannis, Pausanias pag. 98. Adole-
scentes ad ejus aram plagis usque ad mortem caedebantur; sic enim Plutarchus in
Lycurgo de suo tempore loquitur: τῶν μὲν ἐδὲ δὸν τῶν νῦν ἐφύθων ἀπὸ τῶν ἐν
πᾶσι δὲ τῇ βασιλῇ τῆς Ὀρθίας ἐπελάμβανον ἀποκτείνοντας τοὺς πληγαῖς. Inde Porphy-
rius apud Eusebium praeparat. Evangelic. Lib. iv. rei evidentis coactus fatetur,
Rhodi, Chio, Tenedo, Lacedaemone tales mactari solere hostias, & Philarchum
citatur, asserentem, hunc fuisse Graecorum universum morem, ut, antequam irent
in hostes, hostias humanas litarent. Sed ut os obtureretur censoribus Lucani, hoc
loco, aio, cum morem habuisse Phocaeos ipsos, unde orti Massilienses. Clemens
enim Alexandrinus in Protreptico pag. 27. post multa talium sacrorum exempla a-
pud Graecos, sic ait: Φωκαεῖς δὲ (ἐδὲ γὰρ αὐτοὺς ἀδραπέψασαι) τέτρε Πυθαγόρας ἐν
γὰρ οὐδὲ ὁμοῦ αὖς τῇ Ταύρῳ Πόλῳ Ἀρτέμιδι ἀνδρῶν ὀλοκαῖν ἰστέ. Quod non memi-
nerat magnus vir. Is tamen locus etiam ab Eusebio citatur praeparat. Evangelic.
Lib. iv. pag. 94. Sed & aliquid simile fecisse ipsos Massilienses, innuit Servius ad
Lib. iii. Aeneid. Virgil. dum sic ait: *Massilienses quoties peste laborabant, unus
se ex pauperibus offerebat alendus anno integro publicis, & purioribus cibis. Hic postea
ornatus verbenis, & vestibus sacris, circumducebatur per totam civitatem cum exe-
crationibus, ut in eum reciderent mala totius civitatis, & sic projiciebatur.* Haec
ultima vox non potest aliter intelligi, quam de praecipitio. Sed quid plura, cum
talja

talía sacrificia idemtidem exprobrata fuerint Graecis à scriptoribus Christianis, ut apud Justinum Martyrem videre est in responsionibus ad Orthodoxos pag. 275. ubi sic legitur: οἱ δὲ παρ' Ἑλλήσι θεοσκευόμενοι θεοὶ αὐτῶν δαίμονες ὄντες πονηροὶ τε, καὶ μισάνθρωποι θυσίας ἐχαιρέν μενοπικαῖς τε, καὶ ἀφανιστικαῖς τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων &c. Quod si pertendat aliquis censoris fautor, cum morem non amplius obtinuisse tempore Julii Caesaris, & ideo bene, & jure reprehensum à censore Lucanum. (Nam hominum immolationes pridem Senatusconsulto veritas fuisse Corn. Lentulo, & Lic. Crasso Coss. A. U. C. 657. testatur Plinius Lib. xxx. cap. 1.) Respondebo, id Senatusconsultum non potuisse obtinere, ut à talibus sacris abstineretur. Opus fuit enim Imperatoriis edictis, & tempore tantum Hadriani Imperatoris desit talium sacrorum impius mos, testis Pallas apud Eusebium praeparat. Evangelic. Lib. 1v. Postquam enim Eusebius ex Porphyrio, & aliis plura ejusmodi sacra apud Graecos recensuit, sic ait: Καταλυθῆναι δὲ τὰς ἀνθρωποθύσιας χεῖρ τῆς πατρὸς Φησὶ Πάλλας, ὁ ἀρετὰ περὶ τῶν τῷ Μιθρᾷ συναγαγῶν μυστηρίων, ἐπὶ Ἀδριανῷ τῷ αὐτοκράτορι. Et nota vocem χεῖρ, quod innuit aliquibus in locis etiam ultra Hadriani tempora durasse ea impia sacra, quod patet etiam ex loco Plutarchi in Lyncurgo, paulo supra citato. Nam Plutarchus usque ad Hadriani tempora vixisse elicitur ex Eusebio, & Cassiodoro, nec abludit Suidas. Videndus eo loco Eusebius, qui prolixè ea sacra enumerat, & Graecos eo nomine exagitat. At ne quid dissimulem, Plato in Mino negat, fas fuisse Graecis homines immolare. Nam Minoèn sic introducit loquentem: πρὶν αὐτίκα ἡμῖν μὴ ἢ νόμος ἐστὶν ἀνθρώπων θύειν, ἀλλ' ἀνέστη. Sic equidem ille Philosophus à suis Graecis avertere hoc dedecus tentavit, & eluere hanc maculam. Sed quid unius viri testimonium contra tot, & tantos historicos, qui tamen cum Platone conciliari possunt. Non fuit enim lex Graecis, quae juberet, viros immolari, quod ait Plato, sed ex oraculo, vel vatum monitu viros immolare, nulla lex vetabat, ut probatum est, & sic non ex more quotidiano, & ordinario, nec ex lege viros sacrificabant, sed, ut dixi, extraordinario, vel ex oraculo, vel ex vatum monitis. Et ipse etiam Plato innuit, apud quosdam Graecos cum morem obtinuisse, ubi ait paulo post: ἄλλα καὶ οἱ ἐν τῇ Λυκίᾳ ἔσσι, καὶ οἱ τῇ Ἀθαμάντι ἐκγονοὶ οἷα θυσία, θύουσιν Ἕλληνες ὄντες. At non solum Graecis id immanitatis tribuitur, sed & ipsis Romanis saepissime: Historia de Graeco, & Graeca, Gallo, & Galla in Foro Boario vivis defossis nota est ex Livio pag. 255. Sed & ipse Julius Caesar tali sacrorum abominatione usus est, si fides Dioni Lib. xliii. ubi sic ait: ἄλλοι δὲ δύο ἄνδρες ἐν τρώπῳ πρὶ ἱερουργίας ἐσφάγησαν. Καὶ τὸ μὲν αἶψαν ἢ ἐχὼ εἰπὴν ὅτι καὶ ἡ Σιβύλλα ἐχρησεν, ὅτ' ἄλλο π. πρῶτον ἐγένετο. Ἐν δὲ τῷ Ἀρείῳ πεδῶ περὶ τῶν πινυφίων, καὶ περὶ τῇ ἱερείᾳ τῇ Ἀρείῳ ἐτύθησαν. Sed & post Julium Caesarem, si Suetonio credimus, & Dioni: Ille enim sic de Augusto in ejus vita cap. 15. *Scribunt quidam trecentos ex dedititiis electos, utriusque ordinis, ad aram Divo Julio extructam, Idibus Martiis hostiarum more mactatos.* Hic vero sic Lib. xlviii. pag. 244. *Ἐπὶ τὸν βαμὸν τὸν τῷ Καίσαρι τῷ δευτέρῳ αἰσιμένον ἀχθέντες ἰπῶν πετρακίσιοι, ἄλλοι τε καὶ ὁ κασιυτίος ὁ τίττος ἐτύθησαν.* Et post Augustum scribit Porphyrius περὶ ἀποχῆς. Ἄλλ' ἐπὶ καὶ νῦν τίς ἀγνοεῖ καὶ τὴν μετὰ τὴν πόλιν καὶ τῇ Λιπαρίᾳ Διὶ ἐρετῇ σφαζόμενον ἄνθρωπον. Sed de his satis. Addit paulo post. *Haec vero, quae sequuntur ostendunt, hominem vittricis gentis olim strenua facta ignorasse, quum Massilienses ita loquentes inducit,*

- - - - - Numquam felicibus armis
 Ufa manus. patriae primis à sedibus exul.
 Et post translatae exustae Phocidos arces,
 Moenibus exiguis alieno in littore tuti.

Certe, inquit, alienum littus non potest dici, cujus maximam partem armis occupaverant, & de eorum felicibus in bellis successibus, quos numquam Lucanus pugnasse inducit, quo tempore ex Phocaea migraverunt, testes sunt Polybius, Strabo, & ante omnes Florus, qui hanc vaniloquentiam satis confutare possit. Sed haec satis erant iudicio gravissimi illius Mathematici eludendo, cujus mores nemo ferre petuit umquam, ne censuram, & iudicium in opere Lucani. Sic perorat gravis accusator, cujus ultima verba jurgium redolent, & iram. quae iudicio officiant. Sed ad rem.

Dixit Poëta ex persona legati, Massilienses numquam usos felicibus armis. Haec est oratoria μέρις commilitum detrectantis, non historica narratio; sed tamen audiamus testes. Polybius Lib. 111. eos egregiam operam navalem Cn. Scipioni in pugna ad Iberum cum duabus exploratoriis navibus, narrat. Florus, eos opem contra Salyos à Romanis petisse, dicit, nec ulla alia eorum fortia facta recenset, praeter eam ipsam obsidionem, quam Lucanus & fufius narrat, & in ea Massiliensium fortia facta magnificentius celebrat. Sed ut censori hoc loco patrociner, puto, cum memoria lapsus, vel manu properante Florum pro Trogo scripsisse, qui apud Justinum Lib. XLIII. fufius gesta Massiliensium persequutus est, ubi tamen nil aliud praeter repulso à moenibus Gallos, insidias eorum evitatas, & aliquot millia eorum, qui Massiliam capere satagebant, caesa, quasdam colonias conditas, invenias, quod Trogus Romanus in Massiliensium favorem, qui semper Romanam potentiam coluere, in majus celebrat. Sed si in rebus Graecorum Graeci magis sunt audiendi. Strabo Lib. IV. catenus fortitudinem eorum laudat, ὡς πεπιθότες τῇ θαλάττῃ μᾶλλον ἢ τῇ γῇ, τὸ πρὸς ναυκλίαν εὐφυεῖς, εἰλοντο μᾶλλον, ὥστε μὴ τοι τοῖς ἀνδραγαθίαις ἰσχυρὸν προσλαβεῖν τιὰ τῶν περὶ πέδιων. Sed quae si quuntur de Aquis Sextiis jugulant: ἐξ ὧν τὰ τε φρεσὶν κατὰ κλισίαν Ῥωμαίων, καὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἀνέσειλε τῆς βαρβαρίας, οὐ δυναμένων τῶν Μασσαλιωτῶν ἀντιγῆν αὐτοῖς πλείως, ὅδ' αὐτοῖς πλείον ἰσχυρὸν, ἀλλ' ἢ τοσούτον μένον ὅσον καὶ μὴ τὰ ἐνλίμενα ὑπὸ τῆς θαλάττης ἀπελθῆν τῆς βαρβαρίας ὅππ' ἴβ. παδίνε, κατὰ δὲ τὰ τετραχώνθ' ὅππ' ἴ. En, à victrici gente orientem, & occidentem subactam, ignorantem historiae Lucanum, qui dicit, eos.

Moenibus exiguis alieno in littore tutos,

quibus opus fuit Romano exercitu, ut barbari accolae à maris littore tantillum decederent. En causa, quare vaniloquus audiret Lucanus; en authorum testimonium, quo, velut telo trabali, Lucani latus peteretur; quibus, si amplioris inquisitionis causa, adjungatur Herodotus, absolveretur omnibus calculis Lucanus; non enim ab eo vel fidiculis aliud extorquebitur, quam Phocaeorum exilia, migrationes, & clades; eum videat Lector Lib. I. Sed Thucydides laudandus erat, ne quid dissimulem, qui Lib. I. ait, Phocenses, qui Massiliam condebant, Carthaginenses nautica vicisse, sed tum maxime infelicibus armis usi sunt; ea quippe victoria, quam Cadmeam vocat Herodotus, iis adeo exitialis fuit, ut ex sexaginta navibus quadraginta amissis, reliquae viginti contusis rostris, factae fuerint inutiles, & ideo Cynnum insulam, quam occupaverunt, relinquere coacti fuerunt, ut narrat Herodotus
 loco

loco citato. Caeterum cum dicit Scaliger, Massilienses armis occupasse Gallorum littus, pugnat egregie cum Plutarcho, qui eos non armis, sed sub mercaturae praetextu, Massiliam à Gallis ultro concedentibus accepisse, narrat in Solone statim ab initio. Haec porro sunt, quae in prolegomenis ad Manilium amaro felle imbuta in Lucanum jaculatus est vir in omnibus aliis rebus omni laude major. Sed quoniam in ipsis commentariis quaedam loca ejusdem Poëtae aut carpuntur, aut perperam interpretantur, ea uno tenore absolvamus.

In notis ad Sphaeram Manilii pag. 79. ad hunc Lucani locum Lib. viii.

*Signifero quaecumque fluunt labentia mundo,
Numquam stante Polo, miseros fallentia nautas,
Sidera non sequimur. Sed qui non mergitur undis
Axis inocciduus, gemina clarissimus arcto.
Ille regit puppes: Hic cum mihi semper in arcton
Surget, & instabit summis minor ursa Ceruchis,
Bosporum, & Scythiae curvantem littora Pontum
Spectamus; quicquid descendit ab arbore summa
Arctophylax propiorque mari Cynosura feretur,
In Syriae portus tendit ratis.*

pertendit contra omnium codicum fidem legendum,

- - - - - *Summis magna ursa Ceruchis.*

ut ratio constet; vult enim stellam tunc dici *instare summis Ceruchis*, quod à Graecis dicitur κατ' ἀρκιν κρηγίαν, quando est in interfectione horizontis & meridiani, quod *natans* dicitur, & haec quidem subtiliter & ingeniose pluribus disputat vir summus. Sed ignoscat mihi ejus veneranda memoria, si non possum à vulgata lectione recedere. Primum enim, ut stella *natans*, seu in interfectione horizontis & meridiani posita, appareat esse κατ' ἀρκιν κρηγίαν, oporteret nautam non esse in navis tabulato, sed, ut Socrates Aristophanis, ἐν κρημίδος μετέωρον, ut oculum haberet in altero antennae cornu; aliter non appareret stella *natans* esse κατ' ἀρκιν κρηγίαν, sed multo interior. Rursus, *instare* de tali positu stellae non potest dici, nam, quod ad situm, *instant* ea, quae *superiora* sunt. sic Virgilius de navi Aeneid. Lib. x.

Instat aquae - - - - -

Et, quod superiora premunt inferiora, metaphorice *instare* dicuntur, quae *premunt*, vel *urgent* aliquid, quod de stella in horizonte & Ceruchis dici non potest. Tum antiqui nautae, qui rebus vocabula indidere, remigio omnes utebantur, quod videre est apud Homerum, Virgilium, Herodotum, Thucydidem, & alios antiquos. Sed vela, quae antennas habent ad angulos rectos ad malum transversas, quae quadrata dicimus, remigio non tam commoda esse, notum est, & hodierna docet experientia. Navigia igitur ἱπστῖνα antiquorum Graecorum iis, ut puto, non utebantur; sed iis, quae vocamus Latina, & antennas habent majores, & ad malum ad angulum semirectum circiter inclinatas, quae ideo Latina vocantur, quod iis in Italia & mari mediterraneo, Latinis olim subjecto, omnia navigia ἱπστῖνα utantur. Nihilominus de eo non magnopere contendam, nam sive antenna sit recta, sive obli-

pter ejus immensitatem, quod erat secundum. Sequitur altera nautae reprehensio, quod dixerat eodem loco, navigantibus ad Syriac portus, Arctophylacem descendere ab arbore summa, quod, inquit vir summus, non fit, nisi extra mare mediterraneum, puta in Oceano australi. Inteligit enim descendere ab arbore summa, cum non amplius culminat, sed, nave versus austrum provecta, sidus illud declinat versus arcton, ut commode intelligitur versus occasum. Nam ubicumque culminat Arctophylax, ut in australi Syria, ibi descendit ab arbore summa, dum à vertice devebitur ad occasum, quod, ut puto, intellexit nauta Lucani, cujus verba crassius exponenda sunt; servat enim decorem Lucanus, & nautam, non Hipparchum, aut Aratum inducit argutantem. Restat unicus locus, cujus mentionem fecit obiter Scaliger in suis ad Sphaeram barbaricam Manilii notis ad hunc versum

Vera Syracusis Salamis non merget Athenas.

Quidquid, ait, sub involucrio hujus versus latet, alludit ad illud Lucanus

Tresque petunt credi veram Salamina carinae.

non tam hic, quam apud Lucanum Salamis vera. Hunc locum, nec ab Lucani doctissimo censore (fas mihi sit id audere proloqui, quando homo fuit) nec ab aliis interpretibus, huc usque, quod sciam, bene intellectum, liceat mihi explanare, & authoris sententiam egregiam, sed ob brevitatem non ita perspicuam, tueri. Vir illustris, & omni laude major Hugo Grotius, cujus faciem, & mores probos, & raram eruditionem novi, in suo ad Lucanum indice, *Salaminam* vult dici *veram* ad differentiam *Cypriae*. Optime, si de insula loquitur Poëta, quam tamen interpretationem sibi jam antea vendicavit Antonius Delrio in notis ad Troadas Senecae versu 843. Farnabius omnium Poëtarum interpret acutissimus, vult ideo dici *veram*, quod vere fuerit Atheniensium juris, non Megarensium, alia alii. Ignoscant mihi, toto coelo errant, non enim de insula loquitur, sed de pugna Salamina. Sic enim Florus Lib. 11. cap. 8. *Ne sibi placeant Athenae, in Antiocho vicinus Xerxem, in Aemilio Themistoclem aequavimus, Ephestis Salamina pensavimus.* Sic etiam Plutarchus alicubi. Οὐκ ἐπείδε τὴν Σαλαμῖνα Νεοκλῆς τὴν Θερμιστοκλέως. Sensus est igitur. Athenae adeo à prisca nautica potentia ceciderunt, ut, quamvis delectus eas pene exhausserit nautis & militibus, ad solas tamen tres exiguas naves suffecerint, testes infirmas pristinae gloriae, & eorum omnium, quae olim ad Salaminam se gessisse asserunt, quae vera nihilominus, non fabulosa, credi contestantur. Hoc sibi vult, puto, Lucanus eo loco, quo oblique & ingeniose taxat Graecorum vaniloquentiam, qui sua facta in majus tradiderunt adeo, ut posterioribus seculis pro meris fabulis habeantur. Sic ad eam sententiam, sed apertius Juvenalis Satyr. x. vers. 174.

- - - - - Creditur olim
*Velificatus Atbus, & quidquid Graecia mendax
Audet in historia*

Plura in iisdem ad Manilium commentariis contra Lucanum dixit ὁ μαχαρίτης; sed quae in prolegomenis fusius dixerat, & à nobis examinata sunt. Restat, ut adversus Cluverium etiam, virum in Geographicis doctissimum, sed qui, ut Josephum

Scaligerum aemularctur, Lucanum etiam ut ἀντιγράφειν, & Virgilii ineptum imitatore, exagitat, ejus Poetae sententiam & famam defendamus. Lucanus Lib. VII. sic canit,

*Euganeo, si vera fides memorantibus, augur
Colle sedens, Aponus terris ubi fumifer exit,
Atque Antenorei dispergitur unda Timavi.*

Ad quae sic Cluverius Italiae antiquae Lib. I. cap. 20. pag. 192. Jam vero quod Lucanus ait, augurem sedisse Euganeo colle, ubi Aponus terris exit, atque Timavi dispergitur unda. Id oppido quam imperita ineptaque imitatione Virgilii, homo Hispanus ex Baetica provincia, horum locorum minime gnarus, cecinit, fidosque magis ea in re, quam scitos, habuit imitatores Statium, & Sidonium Apollinarem: Hunc Gallum natione; Illum Neapolitanum: quippe collem sive colleis Lucanus recte quidem intellexit eos, qui hodie Apono fonti imminent inter Patavium, Ateste, & Vincenziam. At ab hinc centum millia passuum abest Timavus fons, in extremo Camorum littore inter Aquileam & Tergesten. Et rursus eodem Libro pag. 194. Lucani jam quoque iterum notetur imperitia, & Virgilianorum versuum inepta imitatio. Verba ejus supra citata fuere ista,

*Aponus ubi fumifer exit,
Atque Antenorei dispergitur unda Timavi.*

Quod ex pluribus numero fontibus in unum flumen confluit, non dispergitur, sed colligitur, quapropter de ostiis, quibus in mare effundatur flumen, intellexisse id Lucanum dubitari non potest. Unus est inter omnes Cluverius, qui Lucanum Virgilii imitatore facit, nam aliud est imitari, aliud alicujus opinionem sequi, & diversus est utriusque character. Sed quando Virgilium excusat Cluverius, ubi de Timavo ait & Antenore,

*Haec tamen ille urbem Patavi, sedesque locavit
Teucrorum.*

Ex eo, quod totus ille tractus ab Athesi fluvio ad Histriam usque incoluerunt Euganei, cur non eadem defensione usus est etiam pro Lucano, qui Euganeos colles intellexit, non eos solum montes, qui Apono fonti imminent, ut vult male Cluverius, sed qui per totum illum maritimum tractum ab Athesi ad Histriam usque insurgunt. Ergo Euganeorum regionem indigitavit Lucanus per fontes in ea regione celeberrimos, Aponum & Timavum, non quod vicinos eos fontes putaverit, sed quod in eadem Euganeorum regione, licet dissiti, erumpebant. Nam Timavus etiam à Martiale Euganeus cognominatur Lib. XIII. Epig. 89.

Laneus Euganei lupus excipit ora Timavi.

Sed ipse Cluverius de fonte Timavi, loco & situ non convenisse inter antiquos auctores, fatetur, his verbis: Nam antiqui etiam auctores inter se super eo minime continere videntur. Poterat igitur abstinere à Lucani insectatione, qui, si Virgilii opinionem secutus est in eorum descriptione, qui non procul à Mantua, Virgilii patria, siti erant, & de quibus facilius illi erat verum inquirere, non ideo meruit imperitus, & ineptus audire. Nam si ineptus est in eo Lucanus, imperitior, & ineptior.

eptior Virgilius foret, & magis in culpa, qui, in regione patriae suae vicina describenda, adeo supine & negligenter versatus sit, ut ipse errans aliis causam errandi praeberit, Patavium prope Timavi fontem ponens. Sed imperitissimus & ineptissimus omnium Cluverius, qui vult Lucanum per Timavum intellexisse Padum, quod autem Lucanus ait,

Dispergitur unda Timavi,

optimo sensu id dixit, & pessime contra eum Cluverius argutatur. Nam quando Timavus cuniculo subterraneo lapsus, ut ipse Cluverius ait, in eos septem fontes erumpit, qui omnes Timavi fontium nomine vocantur; optime dicitur *dispergi* per ea foramina *unda Timavi*, licet postea in unum alveum coeant rivi, ex iis fontibus formati, nec necesse est intelligere de ostiis, quibus in mare effunditur, ut male opinatur Cluverius, qui sic Italiae antiquae Lib. 1. pag. 192. *Cacterum compluribus fontibus iterum emergere Timavum apud dictum vicum S. Johannes Cbersici* indicat. Martialis Lib. viii. Epig. 28. his verbis:

An tua multifidum numeravit lana Timavum.

Si bene Martialis cum *multifidum* vocavit; certe bene etiam Lucanus *dispergitur* dixit. Nec ideo ἀνυπεροχίας inculandus erit Lucanus. Certe si unicus fons Timavi censeretur origo, alii vero fontes non Timavi, sed aliquorum fluviolorum diversi nominis existimati fuissent, forte censura Cluverii non tam iniqua foret; sed cum omnes illi fontes censeantur Timavi fontes, vel potius Timavi sub terram merfi, & ibi resurgentis, canales, necesse est, Timavum per eorum canales *dispergi*, donec rursus coeant. Nam Plinius Lib. ii. cap. 3. inter fluvios, qui sub terram conduntur, & rursus erumpunt, Timavum numerat. Taceat igitur simia Scaligeri hoc loco infelicissimus Cluverius, cujus inmodestiam in antiquis authoribus vituperandis heic notare libet. Discat à Lucano Latine loqui, nec docere praesumat homo Germanus antiquos Romae cives. Quamvis enim Lucanus è Bactica ortum & genus duxerit, ab ipsis tamen incunabulis, & octavo ferme mense, usque ad mortem Romae, Athenis, & in aula Imperatorum Romanorum habitavit, ut in ejus vita videre est. Ideo à Quintiliano cum Horatio & Virgilio sacrum Poëticis constituere dictus est optimo jure, quod ignoravisse Cluverium patet, cum ita licenter de antiquo & venerando Poëta locutus sit. Sed satis superque sit ἀνυπεροχίας, per quam tamen fit ad veritatem via, & quae non est mihi invidiam allatura, si reputaverit lector, me famam cujusque non ire laesum, absit enim, sed antiqui & pridem demortui existimationem laesam defendere. Plutarchus vir inter antiquos ultra omne doctrinae fastigium evectus, & cujus authoritas, tot retro seculorum successione firmata, in dubium revocari sine piaculo non potest, Herodotum multo antiquiorem, integri libelli machina adoriri, & ejus famam evertere, conatus est. Aristotelis de Metaphysica tractatum, nihil utile habere pronuntiavit, Aristophanem multis probis oneravit, non deterruit tamen tanti authoris nomen viros hoc seculo probos & doctos, quin eorum authorum existimationem contra Plutarchum tuerentur. Et ego ipse audiivi Isaacum Cataubonum, alterum Galliae lumen, in privatis aedibus Lutetiae Herodotum praelegentem, quod ipse testatur in sua ad Hoëschelium epistola 47. multa contra Plutarchum fusius differentem. Idem praestitit scri-

pto edito Joachimus Camerarius, vir de litteris optime meritus. Aristophanem etiam multi tutati sunt. Licuerit etiam mihi cum litterarum gratia, mortui famam defendisse, nec ideo aliquid detractum velim honori summi viri, cujus laudes libenter praedicarem, nisi esset meo praeconio major, qui, si criticae iracundiae immoderatus indulset, in eo tamen ferendus est, quod Lucani reprehensionem cum patris sui existimatione conjunctas esse videret, qui & ipse sinistram de Lucano judicium publicaverat. Sic magnum illum virum excuso, & ad pietatem erga patris memoriam refero, sinistram ejus de Lucano judicium. Quod dum fulcire tentat sententia veterum criticorum, & in sua ad Patissone epist. Martialem in Apophoretis citat de Lucano sic scribentem,

Sunt quidam, qui me dicunt non esse Poëtam.

Frustra est, cos enim Martialis non criticos, sed stolidos censet in sequenti versu,

Sed, qui me vendit, bibliopola putat.

Ridiculam subfannans de summo Poëta sententiam, & eam arguens testimonio bibliopolae, multum lucri ex ejus codicum distractione facientis, ultimum versum ὁ μακρείτης reticuit, qui tamen totam sententiam explicat, & eorum quorundam insulsaе opinioni totius Romae consensum opponit; qui consensus pridem in celeberrimo totius populi coetu, in ipsa Theatri luce, palam factus fuerat, & manifestus, quando contra omnes alios ejus seculi Poëtas, & ipsum Neronem Imperatorem, praemium Poëseos, lauream obtinuerat, cum Orpheum suum recitasset: quae victoria celeberrimum eum fecit. Sed odium Principis, & ejus aulae adulatorum contra eum excitavit, qui acerbissimas criticae aculeos in ejus scripta infixerunt, & praecerunt invidiae posterioris seculi, quam Julius & Josephus Scaligeri rursus suscitaverunt, pro nihilo ducentes totius theatri Romani Judicium. Fabius certe Quintilianus, ut quidam volunt, eum magis Oratoribus quam Poëtis annumerat ob historicam narrationem, sed tamen Oratoribus non ἀκυρολόγοις. In dialogo certe de causis corruptae Eloquentiae, si tamen est ejus Authoris, eum cum Horatio & Virgilio conjungit, dum sic censet: *exigitur enim ab Oratore poëticus decor, non Attii aut Pacuvii veterino inquinatus; sed ex Horatii, & Virgilii, & Lucani sacrario prolatus.* At quanta veterum turba possemus pugnare, si res authoribus ageretur, qui egregia de summo Poëta testimonia posteritati sacraverunt. Sed ne videar ex aliorum scriptis paginam consuere, ea ponere supersedebo. Multa extant in luculenta editione Grotiana, quae videat lector, si curat Lucanum, ego tantum duo eximia, quae non habet ea editio, recensebo, unum Martialis, quod comparisonem nostram cum Virgilio firmabit Lib. vii. Epig. 22. de natalitio Lucani,

Phoebe veni, sed quantus eras cum bella canenti

Ipse dares Latiae plestra secunda lyrae.

Non relegat eum ad ima subsellia, qui à Virgilio secundum facit. Erat tamen Poëta Martialis & minime fatuus, quem dum in Lucani negotio testem advocat Scaliger, suo se gladio jugulat. Alterum est Historici antiquorum de Lucano judicium reterentis, Dionem Nicæum dico. Is apud Xiphilinum in Nerone sic, ὁ δὲ δὴ Λεκάινῳ ἐκάλυθη πικρὴν, ἐπειδὴν ἰσχυρῶς ἐπὶ τῇ ποιήσει ἐπηνήτο, hoc est,

Lu-

Lucanus vero versus pangere inhibitus est, eo quod multum laudabatur propter Poësim suam. En qualis ab antiquis, & sui seculi hominibus, habebatur. Hoc vero seculo, si quibus aegrotat palatum, valeant; plures certe viri doctissimi in eo laudando cum antiquis consentiunt. Longum esset singulorum sententias recensere, unus pro multis erit. Adrianus Turnaeus, cujus auditorium doctissimum frequentasse gloriatur Josephus Scaliger, qui in suis adversariis non uno loco cum ingeniosissimum, cum ditissimum, doctissimum, elegantissimum Poëtam vocat: *Nihil motus, inquit, hominum hujus aetatis judicio, male & maligne de tanto Poëta existimantium.* Julium Scaligerum, ut opinor, innuens, cujus tempore vixit, & ejus hypercriticum vidit; si vero ratione certetur, certe judicio Horatii, qui & de arte Poëtica scripsit, & ipse eam felicissime exercuit, & qui judicio plurimum valuit, Poëta judicabitur Lucanus. Is enim Sermonum Lib. 1. Satyr. 4. sic Poëtam describit,

*Ingenium cui sit, cui mens diviniore, atque os
Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.*

Profecto nisi haec dotes in Lucano reperiantur, nec ille Poëta sit, nec ego homo: Virgilium omnes mirantur, & ego cum iis. Jure profecto, jure. Sed tamen, si adeo inique cum eo ageretur, nonne putamus, cum etiam reprehensunculis locum aliquando dedisse? Ut cum Aeneam suum Didoni Tyriae coevum facit, qui omnium Chronologorum consensu tribus circiter seculis eam praecessit. Nam diceret rigidus censor, Poëta, dum Historice aliquid narrat, debet, si non vera semper dicere, saltem verisimilia fingere. Illam enim *quidlibet audendi potestatem* temperat Horatius ad verisimilia Lib. de arte Poëtica,

*Sed non ut placidis coëant immitia, non ut
Serpentes avibus, gementur tigribus agni.*

Virgilius ex sua persona locutus dixit Lib. 1. Georg. *Stellas praecipites coelo labi, ad quod Servius ait, sequitur vulgi opinionem, non enim omnia prudenter à Poëta dicenda sunt.* Id ergo impune tulit, & jure, ac si Lucanus ex persona nautae cujusdam, aut Aegypti è vulgo hominis aliquid *παχυτέρας* dixit, vel de ctesiiis, vel de Nili incremento, vapulat non defunctorie censori suo. Si dixit Virgilius de navibus, quae urebantur,

- - - *Teucrorum res eripe leto,*

id impune fert, licet letum improprie dicatur de rebus anima carentibus. At Lucanus, eo quod dixit de Canopo stella,

- - - *Australi coelo contenta vagari,*

magnum excitat clamorem, & *ἀκροίλογος* vocatur, à Lucanomastige Scaligero. Quid? nonne & jure reprehensus est ab Hygino Virgilius, teste Gellio Lib. x. cap. 15. eo quod non ex sua, sed ex Palinuri persona ait,

- - - *Portusque require Velinos.*

Cum Velia oppidum, à quo portus Velinos dixit, sexcentis post Aeneam annis demum conditum sit. Et frustra est Turnaeus Lib. xxii. cap. 1. dum excusare cona-

conatur ex notatione nominis. Nam Velinus est nomen proprium à Velia deductum, nullam aliam habens significationem, nec umquam invenitur pro palustri, ut vult Turnebus. *ἑλῶς* est palus & *ἑλῶδες* palustris, & *ἑλῶς* dicta fuit *ἡ πόλις ἑλῶς*; sed non ideo, quod Latini *ἑλῶς* in Veliam mutaverint, non significationem, sed sonum secuti. Ideo Velia paludem, etiam & Velinus palustrem significabit, nemo qui sapiat sine exemplis credet. Plures etiam errores alios notavit idem Hyginus, quos videre potest quivis apud Gellium dicto loco. Geographico etiam errato Lib. III. Aenum cum Aeneis confundit, & Aenciadas in Thracia ab Aenea conditos ait, qui non in Thracia, sed in Macedonia, quindecim à Thessalonica milliaribus, conditi sunt ab Aenea, teste Livio Lib. XL. At Aenenses ab Aeno urbe in Thracia, quorum nullus conditor Aeneas teste Herodoto, qui Acolidem eam urbem vocat Lib. VII. sect. 58. & Strabo eam primum dictam Poltiobriam ait Lib. VII. pag. 319. à Poltyo Thracum Rege, quod erratum secuti sunt Mela, & Ammianus Marcellinus Lib. XXII. Et id notavit etiam vir summus Claudius Salmasius in suis ad Solinum commentariis. Non enim à culpa cum liberare sufficit Cononis Mythographi autoritas, si forte eam secutus est, contra plures & meliores notae auctores, qui, ne quid dissimulem, apud Photium est in eadem culpa. Palicorum etiam aliam in Sicilia posuit prope Simaethum Lib. IX. quae prope Eriocera erat fluvium, errans ipse, & posteris erroris causa fuit, ut optime notavit Phil. Cluverius Sicil. Antiq. Lib. II. Traxit & altera Virgilii culpa caeteros Poetas, & ipsum Lucanum, Virgilium authorem secutum, qui Georg. Lib. I. dum Aemathiam dicit Thessaliam, quae Macedonia est, non Thessalia, vel errans vel *καταχρησικῶς*, causa fuit Lucano & posterioribus Poetis Emathiam pro Thessalia ponendi. Ejus tamen erroris forte primus auctor fuit Catullus in Argonautico, & ab eo culpam traxit forte Virgilius, Catullo quidem contemporaneus, sed junior. In rebus naturae etiam Virgilius aliquando hallucinatus est. Ut Lib. II. ubi hieracem, sive sacrum accipitrem facit eviscerare unguibus columbam in ipso aëre, & inde cruorem fluere, & plumas multas. Quod ipsi tirones accipitrariae, sive falconariae artis, sibilo exciperent. Sciunt enim eas aves non in aëre volantes, sed humi aut in arbore positas, tum demum captarum avium & plumas vellere, & viscera diripere non unguibus, sed rostro. Ungues enim haecenus in eo ministerium suum praebent, ut praedam firmam & stabilem rostro praebant. Gravissime etiam in equestrem disciplinam impegit. Lib. VI. Aeneid. vers. 881. dum Marcellum laudans ait:

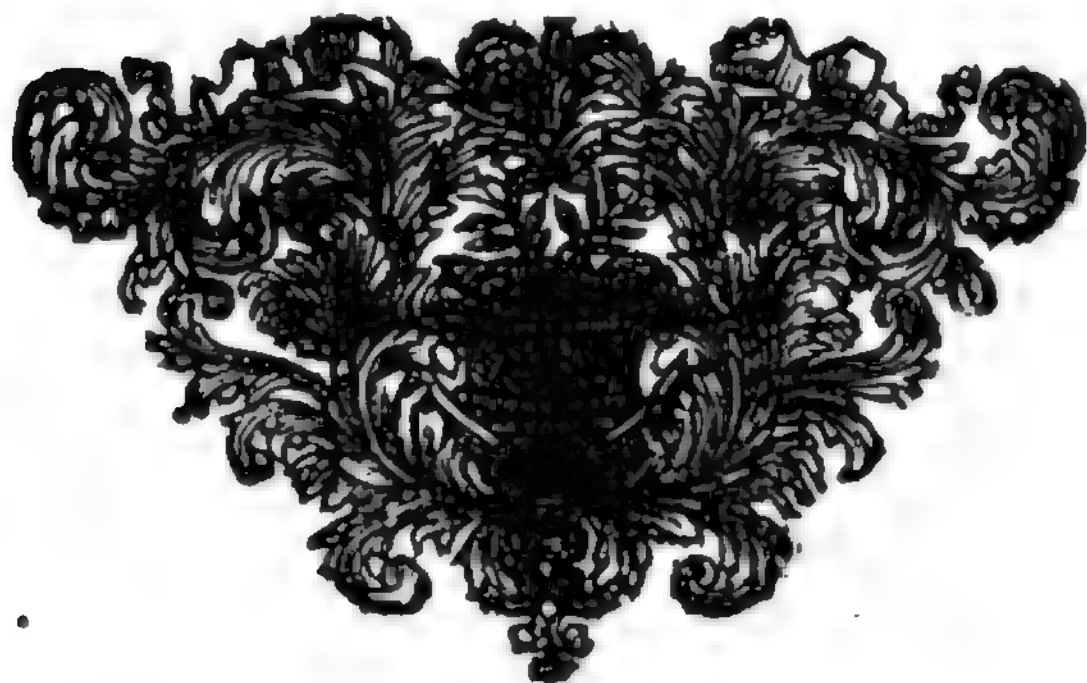
Seu spumantis equi foderet calcaribus armos.

Est enim in equitante maximum vitium fodere armos calcaribus. Quod scutica ludici equestris magister severissime castigat.

Plura possem; sed absit, ut nodos in scirpis quaeram, ut aliquid detractum velim famae maximi Poetarum, quem praecipue colo, miror, veneror. Haec & talia sunt humanitatis vestigia, quae non debent officere famae tanti viri, quae in silva tot pulcherrimarum dotium, tot meritaram laudum, facile obruuntur. Habent & pulcherrimae facies suos naevos, non ideo contemnendae. Acquius igitur cum Lucano agatur, de quo tot egregia antiquorum testimonia exstant, quae non dubi-

to neotericorum omnium convitiis praeponderantia pronuntiare. Voluit magnis inimiciis clarescere Julius Caesar Scaliger, paternas inimicitias amplexus est melior filius. Quid tum? Non defuit Homero suus Zoilus, nec oportebat triumphanti Lucano deesse suum monitorem. Triumphata nihilominus divinae Vates, invitis Neronibus & Scaligeris. Litasti immortalitati, & in Deos poëticae artis evasisti. Regna in alterutro Parnassi jugorum. Hoc erat in tuis fatiis, ut ex operum gloria nata amplitudo famae, tibi Caesarum odium conciliaret. Nec valuit solus Nero implere tua fata. Ecce & alius superiore seculo Caesar insurrexit. Incassum tamen obstrepunt, tuae tubae clangor illorum murmura facile superat. Jace igitur contentus fama tua. Nam licet dixerit te Fabius quidam Oratorem potius, quam Poëtam: alter *ad ima subsellia* te relegat, certe omnibus sanis, & ab ira & invidia liberis, semper eris laudatissimus Poëta, aut aliquid Poëta majus, & qui Virgilio ita sis secundus, ut illius talos premas, & novissimis insistas vestigiis.

F I N I S.

JACOBO PALMERIO

G R E N T M E N I L L A E O,

JACOBUS MOSANTUS BRIOSIUS.

S.

Ita est profecto, Vir Generosissime, Maronis cultor sum miratorque, ut nemo magis; & aureum Aeneidos Opus in aureo scrinio recondam libens, fervemque inter pretiosissima κειμήλια. Dum tamen Virgilii Carmina nomenque extollo, Lucani Pharsaliam decusque deprimi nolum. Stet sua utrique laus: ille Poëtarum Princeps, hic proximus à Principe habeatur: demus Lucanum non tam leniter canere (Infantis tamen cunas & labra circumfedit examen apum) demus primâ non donandum laureâ; at latrare, at scuticâ dignum, proh nefas! cum Julio Scaligero nequaquam putemus. Parcant Inclyti viri manes, si dixerim, illum saevâ eximii hujusce vatis seu Ianienâ seu hypercrisi, aeternam nomini suo labem aspersisse. Nil moror aliorum obtrektorum vile & caninum vulgus, quibus Lucanus ore felicissimi & elegantissimi Interpretis Brebovii nostri etiam nunc respondeat, quod olim Martialis ore, respondit sui temporis Zoilis.

*Sunt quidam, qui me dicunt non esse Poëtam ;
At qui me vendit Bibliopola, putat.*

Audiat gens lacerandis illustribus viris nata, celebrem, quisquis ille tandem sit, Authorem Dialogi de causis corruptae Eloquentiae. Exigitur jam ab Oratore poeticus decor, non Attii aut Pacuvii veterino inquinatus, sed ex Horatii & Virgilii, & Lucani sacrario prolatus. Audiat suaviter canentem Statium Papinium.

*Cedet Musa rudis ferocis Enni,
Et docti furor arduus Lucreti,
Et qui per freta duxit Argonautas;
Et qui corpora prima transfigurat;
Quin majus loquor, ipsa te Latinis
Aeneis venerabitur canentem.*

Audiat denique Juniores inter, excellentem & politissimum Angelum Politianum: Virgilianus ille est, si quisquam alius, causâ seu factione, & versuum dulcedine incomparabili: sic tamen in Carmine, cui titulus, Nutricia.

*Max tonat ardenti Pharsalica praelia cantu
Aegyptique nefas, primo vix flore genarum
Conspicuis, torvo quem protinus ore secundum*

Respe-

*Respexit, captae vix ausus fidere palmae
 Virgilius: sed iniqua bonis Rhaminusia tantis
 Heu! decus hoc Orbi invidit. Licet ecce cruentum
 Rugiat, & truncas siccet Nero sanguine venas
 Fronte minax, diraeque instinctus verberare matris
 Maeste animo, non te, o Vates, Parnasside lauru
 Nequicquam Deus & citbara dignatus honorâ est.*

Et revera, si quis aequus Judex perpendere & conferre velit utriusque Poëtae loca; si quis legat & colligat, quod à nobis aliquando factum, Lucani Virgiliique descriptiones & comparationes, videbit Cordubam non semel Mantuae dubiam palmam facere. Nihil dicam de pompa, acumine & pondere sententiarum; res ipsa per se loquitur. Quam fortis & alte penetrans illa exclamatio.

*Quis furor, o cives! quae tanta licentia ferri,
 Gentibus invisis Latium praeberere cruorem:
 Cumque superba foret Babylon spolianda tropaeis
 Ausoniis, umbrâque erraret Cnassus inultâ,
 Bella geri placuit nullos habitura triumphos?
 Heu! quantum potuit terrae pelagique parari,
 Hoc, quem civiles fuderunt sanguine dextrae?*

Quam magni, quam graves & philosophici hi sensus.

*Invida fatorum series, summisque negatum
 Stare diu, nimioque graves sub pondere lapsus;
 Nec se Roma ferens; sic cum compage solusâ
 Saecula tot Mundi suprema coëgerit hora,
 Antiquum repetent iterum chaos omnia;*

Et paulo post.

*In se magna ruunt, laetis hunc Numina rebus
 Crescendi posuere modum.*

Quam divina & plena Coelestium apparet his verbis anima Pompeji in Coelum recepti.

*Illic postquam se lumine vero
 Implevit, stellasque vagas miratur & astra
 Fixa polis: vidit, quantâ sub nocte jaceret
 Nostra dies, risitque sui ludibria trunci.*

Sic Lucanus re exprimit, quod verbis ita expressit Persius.

O curvae in terras animae, & coelestium inanes!

Quam incitata acris & vehemens, quam flexanima illa Catonis oratio?

*- - - - - Dum primus arenas
 Ingrediar, primusque gradus in pulvere ponam,
 Me calor aetherius feriat, mibi plena veneno
 Occurrat serpens, fatidque pericula vestra
 Praetentate meo: sitiat quicumque bibentem*

Dd dd dd 2

Vide:

*Viderit; baud ullo fuerit discrimine notum
Dux an miles eam; serpens, sitis, ardor, arenae,
Dulcia virtuti; gaudet patientia duris:
Laetius est, quoties magno sibi constat Honestum.*

Sed longum & inutile foret congerere omnes Lucani aureas sententias, quas te saepius recitantem & discutientem audiui, non sine admiratione vegetae in aetate declinanti memoriae, & acerrimi semper iudicii tui. Duos tantum Virgilii & Lucani locos addam, qui Doctorum ingenia haecenus exercuerunt, & super quibus variant sententiae, dum alii Mantuanum, alii Cordubensem magnificentius de Catone & sensisse, & dixisse contendunt. Prior sic

Secretosque Pios, bis dantem jura Catonem.

Simplicissime profecto, & clarissime; & gloriosum, fateor, aliquem tam acqui rectique servantem haberi, ut praesit iudicundo apud Inferos: at concessum etiam id Ataco, Triptolemo, Rhadamanto, Minoi. Posterior sic.

*- - - - - Quis iustius induit arma
Scire nefas, magno se iudice quisque tuctur;
Vixit causa Diis placuit, sed vixta Catoni.*

Quanta hic effulget & rerum & verborum vis! Non licet, inquit, in arcana Deorum & Catonis penetrare, grande illud nefas: *vixit*, id est, Caesaris causa Diis, sed *vixta*, id est, Pompeji Catoni placuit. Observanda haec particula *sed*, cujus mira emphasis; designat enim, Catonis iudicium Deorum sententiae quodammodo praeponderare, sic ut Lucani sapiens, non simpliciter uno minor sit Jove, quod de suo sapiente Stoici asserbant, sed omnibus Diis si non major, saltem aequalis: sic ut Catoni, quod placuit, iustius forsan censeatur, & magis placere debeat, quam quod placuit superis. Caeterum obiter notare libet errorem Montani nostri & Lacerdae, accuratissimi alioquin Virgilii Commentatoris, & aliorum, dum in praedicto octavi Aeneidos versu, Catonem Uticensem intelligi putant. Non ea certe mens prudentis aulici, & Imperatori suo blandientis Poetae: nempe Virgilius & Aeneidem, & Georgica, & Eclogas, omniaque sua opera elaboravit in gratiam & honorem Augusti; qui his adeo delectabatur, ut ea saepius recitari sibi voluerit. Quomodo igitur potuisset Virgilius in praecipuo suo Opere, ita extollere Catonis iustitiam, ut cum Piis iudicem constitueret; & quam aliena fuisset à suo placendi domui Caesaris studio, honorifica mentio infensissimi semper Caesaris hostis, & de quo dictum fuerat, *cuncta terrarum subacta praeter atrocem animum Catonis*. Tum quomodo idem sapientissimus Vates, qui varias in Inferis sedes mortuis assignat, suam infantibus, amantibus suam, & peculiarem iis, qui mortem sibi consciverunt.

*Proxima deinde tenent moesti loca, qui sibi letum
Infantes peperere manu, lucemque perosi
Projecere animas.*

Ad quae verba Servius. *Ideo moesti, quia secundum Platonem graviter puniuntur earum animae, qui mortem sibi inferunt.* Quomodo, inquam, Catonem αὐτοθά-
vate

in Elysio, hoc est, loco deliciarum, & quidem summo cum honore, hoc est, judicem constituit. Proculdubio igitur de Catone Censorio in citato loco agit Virgilius. Cujus Catonis Censorii quae fuerit gloria & existimatio, testis vel unus Seneca, Epist. 77. „ M. Cato Censorius, quem tam Reipublicae profuit nasci, „ quam Scipionem. alter enim cum hostibus nostris bellum, alter cum mori- „ bus gessit, cantherio vehitur, ab utroque latere dependentibus sarcinis. O „ quantum erat seculi decus! Imperatorem triumphalem, Censorium, & quod su- „ per omnia haec est, Catonem, uno caballo esse contentum. Et de hoc eodem Seneca Pater in Praefatione, lib. 1. Controvers. „ Erratis, optimi Juvenes, nisi „ illam vocem non M. Catonis, sed oraculi creditis. Quid enim est oraculum? „ nempe voluntas divina, hominis ore enuntiata, & quem tandem Antistitem „ sanctiorem invenire sibi Divinitas potuit, quam Catonem, per quem humano „ generi praeciperet. Ille ergo vir quid ait, Orator est vir bonus, dicendi pe- „ ritus. Itc nunc & in istis vulsis & expolitis, & nusquam nisi in libidine „ viris, quaerite Oratorem. Hoc & sensit praedictus Grammaticus. *Censorium*, inquit, *significat non Uticensem, qui contra Caesarem bella suscepit: quomodo enim Pius jura redderet, qui in se impius fuit.* Sed haec *παρεργα*. Ad propositum redeamus, & sub auspiciis summorum virorum militantes, retundamus Scaligeri tela, & illius aliorumque praecipuas objectiones diluamus.

Lucanus, inquiunt, *non est Poeta, nec enim fingit, nec fabulis satis aspergit Opus suum.* Ratio haec non est absolute vera; alioqui nec Hesiodus, nec Lucretius, nec ipse Virgilius in Georgicon prioribus libris Poetae crunt. Lucanus non est Poeta mythicus, id est, Deorum ministeriis, & Fabularum ambagibus non utitur, concedo: non est Poeta historicus, qualis & Silius Italicus, & alii, id est, non afflatur Phaebeo furore, nec habet os magna sonaturum, prorsus nego, & pernego. Neque vero mihi, sed Ger. Joh. Vossio Critico accuratissimo, eoque meliori, quo candidiori fides adhibeatur, sic autem ille. „ Non res gestae, in- „ quit Petronius, versibus comprehendendae sunt, quod longe melius Historici „ faciunt, sed per ambages, Deorumque ministeria, & fabulosum sententiarum „ tormentum, praecipitandus est liber spiritus, ut potius furentis animi ratioci- „ natio appareat, quam religiosae orationis sub testibus fides. Aliquis si hujus- „ modi debeat esse Spiritus poeticus, contendat, Lucanum Poetam non esse, „ quem perstringere voluit Petronius: primum requirit, ut liber spiritus praeci- „ pitetur, sic ut Carmen videatur esse animi furentis opus; praeterea exigit, „ ut hoc fiat per ambages, Deorumque ministeria. Prius, ut alibi ostendimus, „ sufficit, ut ne conceptuum causa aliquis Poetarum numero excludatur, eo- „ que nil causae est, cur Lucanus non dicatur Poeta: nam furentis sit negare, Poeta „ illud, nempe Pharsaliam, à furore poetico non proficisci: magis tamen Poetae „ nomen meruisset, si & altera conditio accessisset. *At ex Horatio omnis granditas ac tumor, & exquisitus ornatus à propositione seu principio Carminis abesse debet. Jam vero quam affectate & tumide inchoat Lucanus.*

Bella per Emathios plusquam civilia campos

Iusque datum sceleri canimus; populumque potentem

In sua vitrici conversum viscera dextra.

Haec, fateor, alia sunt quam, *Arma virumque cano*; nec simplicitatem Maronis ro-

dolent. Sed trahat sua quemque voluptas, & sua quemque sequatur gloria. Hic ut elegantissime & verissime a te scriptum, placidi fluminis instar, lente fluit; ille torrentis in morem ruit cum fragore: hic per clivum molliter cedentem; ille per abrupta in Parnassum tendit. Hic *Μῆνιν ἄειδε θεὰ* imitatur, & Homerum sequitur ducem; ille sibi ipsi praeit, & viam invenit, qui se quoque possit tollere humo. Nec semper Horatio displicuit haec via, sic enim de Pindaro.

*Pindarum quisquis studet aemulari, J-
ile, ceratis ope Daedalea
Nititur pennis; vitreo daturus
Nomina ponto.*

*Monte decurrens, velut amnis imbres,
Quem super notas aluere ripas,
Fervet, immensusque ruit profundo
Pindarus ore.*

Nec displicuit Statio Papinio, qui in Thebaïde.

*Fraternas acies, alternaque regna profanis
Detertata odiis, fontesque evolvere Thebas
Pierius menti calor incidit.*

Et in Achilleïde.

*Magnanimum Aeaciden, formidatamque Tonanti
Progeniem canimus.*

Nec displicuit Claudiano, qui de Raptu Proserpinae.

*Inferni raptoris equos, afflataque curru
Sidera Taenario, caligantesque profundae
Junonis thalamos audaci promere cantu
Mens concussa jubet.*

Viden?, cruditissime vir, quam vasta, quam sonantia, quam tumida haec sint praec Lucani verbis.

Pessimo consilio, inquit Scaliger, *Poëma suum inscripsit Pharsaliam*. Imo vero optime sic inscripsit: cum secundum regulas omnia ad unam actionem referat; nam de pluribus quidem aliis bellis agit, ut de Brundusino, Massiliensi, Hispanico, Africano, sed quae ad Pharsalicum dirigit, tanquam ad unicum, saltem tanquam ad praecipuum scopum. Addamus & cum illustrissimo Grotio; optimo consilio huic Operi nomen inditum ab eo loco, in quo fortuna de summâ rerum inter Pompejum & Caesarem decrevit.

Iustitium latuit, imo patuit, jus enim latet in iustitio, quippe in bello. Dii boni! quid agebas, Scaliger, cum haec scriberes: ubi tua mens? cur tibi monstra debellanda fingis? Sic enim constanter in omnibus Exemplaribus leguntur, nec aliter legi possunt hi versus Lib. 11. in principio.

*Ergo ubi concipiunt, quantis sit cladibus Urbi
Constatura fides superum, fennale per urbem
Iustitium: latuit plebeio tectus amictu
Omnis Honos, nullos comitata est Purpura fasces.*

Et

Et quid dicemus de illa locutione, quae in nono est.

*Quid prodest miseri basiliscus cuspide Mauri
Transactus?*

Latine aliter dicimus, quid prodest basiliscum cuspide transactum fuisse. Quote, Julii Caesar, crudelis abripit Critica? & quid dices de illa Ovidii locutione, Epist. Penelopes ad Ulysses.

*Sed mihi quid prodest vestris disiecta lacertis
Ilios & murus quod fuit ante solum.*

Etiā dubitandum, an pure loquatur, qui *Veneris* (Romae non Veneris legi) *comam*, *caesariem* appellat. Ratio dubitandi proculdubio sumpta tibi, Vir celeberrime, ex his Servii verbis, Ad 1. Aen. *Caesaries* à caedendo dicta; ergo tantum virorum est. Sed ratio decidendi tibi sumenda erat ex Ovidio, Amor. L. 111. El. 1. ubi de Tragœdiâ, sub specie Divae apparenti.

*Haecenus & movit pictis innixa coturnis
Densum caesarie terque quaterque caput.*

Et ab uno petenda erat magistro, quem solum colis. Apud eum visuntur.

*Drimoque, Xanthoque, Ligeoque, Phylodoceque,
Caesariem effusae nitidam per candida colla.*

Et Claudian. 2. de Raptu.

*Interèa volucris fertur Proserpina curru
Caesariem diffusa Noto.*

Et de nup. Hon. & Mar.

*Caesariem tunc forte Venus subnixa corusco
Fingebat solio.*

Liquidam *Palaestram* nimis ambitose dixit. Id verbi non legi Lib. 1. sed 9.

Arcados auctoris citbarae liquidaeque Palaestrae.

Quod ita explicatur Lib. 14.

*Perfudit membra liquore
Hospes, Olympiacae servato more Palaestrae.*

Sic elegantissimus Poëta Claudianus in Panegyri. Mallii Theodori.

Calliope liquidas Alciden posce Palaestras.

Palaestra liquida est, quae fit à perunctis oleo liquido; hinc à Philostrato Palaestra fingitur sub forma puellae gerentis in sinu olivae ramum. Palaestra liquida Lucani, idem est quod Palaestra uncta Ovidii. Epist. Herus ad Leandrum.

*Aut fora vos retinent, aut unctae dona Palaestrae,
Flectitis aut fraeno colla fugacis equi.*

Est

Est adhuc versus in 1. non negligendae censurae.

*Dum terra fretum terramque levabit
Aër.*

Neutrum verum est, siquidem unicuique elementorum suus est attributus locus; neque si terra deficiat, ejus in locum descendet aër, ita ut cedat, sed ne detur vacuum. Praeterea si terra sustinet mare, eadem ratione mare sustinebit aërem, non autem ab aëre sustinebitur. Sed diu est, quod & huic objectioni respondit eruditissimus Gerardus Vossius in Tract. de Orig. & Prog. Idolol. L. 11. c. 54. & aërem non solum ambire, sed quodammodo vehere ac sustinere terram ostendit, ex Lucretio, Macrobio, praesertimque Plinio dicente, aëris vi suspensam cum quarto aquarum elemento librari medio spatio tellurem; & ita mutuo complexu diversitatis effici-nexum; levia ponderibus inhiberi, quo minus evolent, contraque gravia ne ruant, suspendi levibus in sublime tendentibus. Quibus addi possit, Ovid. Metamorph. 1.

Et circumfuso pendebat in aëre tellus.

Et Tibullus ad Messalam.

Qualis in immenso defederit aëre tellus.

Et paulo post.

Nam circumfuso consistit in aëre tellus.

Una tantum legio Caesari erat, cum Ariminum captum est, at uni legioni una solum Aquila; quomodo igitur in plurali numero dici potuit: ut notae sulfere Aquilae Romanaeque signa. Esto, se res ita habeat, non licet enim, nec libet de eo nunc amplius disquirere; certe vix ulla figura crebrior apud Poëtas, quam ea, quæ numerus pro numero ponitur. Quis non dixit vultus suos, pectora, corda sua? Quamvis non sit nec tricorpor Geryon, nec Janus bifrons, nonne passim legimus & Navis, & Reipublicae gubernacula. Quod si Virgilio dicitur, Pro purpureo poenas dare Scylla capillo; eadem apud Ovidium in Amoribus, & apud Propert. Eleg. 4. dicitur in patrios saevisse capillos.

Excurrit Lucanus, & furori suo saepe indulget. Quid ni faciat, quod tota Poëtica Familia facit: nonne aliquando Virgilius excurrit in Chorographica & Physica? nonne lascivit nunc in Noctis, nunc in sceptri Regis Latini, & praecipue in mirabili illa famae descriptione, quae divini Operis, Lib. 1v. legitur. Poterat ibi simpliciter dicere sparsos per totam Libyam de amoribus Didus & Aeneae rumores; ecce autem ex unius Famae vocolâ, captâ occasione, nobis famae natales, facta, mores, vultus, habitum, & totum denique corpus à capite ad calcem adumbrat & describit; idque viginti, ni fallor, versibus. Omitto sexcenta alia Poëtarum, quotquot sunt & fuerunt, similia diverticula; quae, tantum abest, ut damnari possint, ut potius utilia censeri debeant, tum Lectoribus, tum Authoribus, quo fessi ac languentes utrorumque animi interdum se colligant, & paulisper recreentur. Denique Lucanus, ajunt, nimis perditæ assentatur Neroni generis humani pesti teterrimae, & non Caesarum modo, sed hominum sceleratissimo. Attendant, rogo, qui talia objiciunt, quam rara sit, & sub optimis etiam Principibus vix speranda temporis felicitas,

tas, ubi sentire, quae velis, & quae sentias, dicere liceat. Quotus quisque est (num Thraseam, aut Helvidium Roma excipiat, qui ausit scribere in tyrannum, qui potest proscribere: tunc certe ut ejusdem Taciti tui & mei verbis utar, *ruere in Servitium Consules, Patres, Eques*. Nimirum servum, imo & miserum pecus Aulici; & quid non illis saepe suadet amor, haud dixerim opum & honorum, sed uxorum, liberorum, & interdum propriae salutis; cujus expediendae cum honesta sit omnis ratio, ut docent ipsi Justitiae Antistites, haberet; quo se excusaret Poëta, quamvis sinceræ essent laudes, quibus Neronem extulit: sed in his seu blanditiis, seu adulationibus animadversum a te & tecum à nobis latere speciosas irrisiones. Quidni enim mors optetur, cui optatur apotheosis; quidni ut obesus, strabo, incendiarius, aemulusque Phaëtonis notetur, is de quo scriptum,

*Seu te flammigeros Phoebi conscendere currus,
Unde tuam videas obliquo fidere Romam.
Aetheris immensi partem si presseris unam;
Sentiet axis onus.*

Vidit etiam haec, & omnia κατὰ πόδα persequutus est; singulaque singulorum verborum schemata, & scommata observavit Daniel Heinsius in celebri, nunquamque satis laudanda Asini laude, ubi Scaligerianis licet partibus addictissimus, candide tamen, & honorifice de Lucano judicat, ut infra videbimus.

Haec sunt, quibus defendi posse putem Poëtam illum in multis, quae Latini Sermonis munditiam, & metri decorique rationem spectant. Dico in multis, non in omnibus: nullus enim Author, exceptis sacris, est αἰαμαρτυρῶ. Geographica & Astrologica non attingo, & qui post te attingere ausit, is post Homerum scribat Iliadas; is post Apellem, Venerem pingat. Nos leves solum ictus, & vix summae cuti metuendos; tu lethales & ad inum penetraturos à summi viri capite avertis, tantumque tibi nunc ille debet, ut suffecto tuo, in locum Neronis, nomine, vetus Inscriptio sic jure renovari, & legi possit.

M. ANNAEO LUCANO

Cordubensi Poëtae,

B E N E F I C I O P A L M E R I

Fama servata.

In quo subit mirari fortunæ vices, & varium illustris hujus Hispani fatum. Princeps potentissimus quidem, Orbis quippe Dominus, sed criminibus infamis, illi vitam olim abstulit; quam hodie ei reddit splendida editione alter Princeps & potentissimus, & Regio Stemmata, Caesareisque imaginibus clarus, sed virtutibus Musarumque amore clarior. Vir nobilissimus eruditissimusque Scaliger, sed saevum in

Ec ce ce

Re-

Republica Literaria tyrannidem exercens, Lucano suam gloriam olim eripuit; quam alter nobilissimus, idemque eruditissimus Vir Grentmenillaeus, sed justitiae tenax, & suum cuique tribuens, illi restituit acquirissimam suam nec minus eleganti Dissertatione. Faxit Deus, ut tibi, Vir eximie, per valetudinem eruere liceat, latentes in Museo tuo reliquas gazas, Graeciam dico mirabile illud viginti annorum Opus, & Criticarum observationum in varios Authores volumen, & in Hesychium notas, & multa, quae tam polite, quam docte lusisti, tum Graecis, tum Latinis, & Italicis, Gallicisque Linguis. Faxit Deus, ut patriae tuae & Academico nostro coetui serveris ad Literarum decus, & ad exemplum sinceræ probitatis, veraeque animi fortitudinis. Fatear enim oportet, quamvis reluctante tua modestia, quod & fatentur omnes, qui te noverunt; nemo unquam à te discessit nisi doctior, aut melior. Vale, Palmeri magne, & mihi multis colende nominibus.

Satisfactorius desiderio doctissimi Spanhemii, pauca, quae olim ad hunc Authorem notavi, exscribere proposueram, sed haec levia sunt, & forsitan ab aliis jam observata: si tamen instet, & tu suadeas, qualiacunque sunt, mittam. Cum clarissimo huic Viro, clarissimoque Fabricio scribes, multum, quaeso, à te salutentur meo nomine; sciatque factus ille ad unguem Fabricius, Parnassum nostrum (quando ita loqui vult) cum serio desiderare & venerari. Non fugit proculdubio aciem curamque diligentissimi Spanhemii, quicquid ad Lucanum sparsit Salmasius in Plinianis suis Exercitationibus, nec explicatio Turnebi Adversar. Lib. XXI. cap. 18. nec restitutio loci, qui legitur Pharsaliae Lib. IX. Ubi pro *corniger Ammon*, reponi debere *certior Ammon*, recte meo quidem iudicio censet & probat, doctissimi patris doctissimus filius Isaacus Vossius in suis ad Melam notis. Habes hic quorundam Juniorum, qui soluta oratione scripserunt, de Lucano testimonia.

P E T R U S C R I N I T U S

De Poëtis Latinis, Lib. III. c. 58.

Lucanus est ardens & concitatus, sententiisque clarissimis excellens: in concionibus admirandus atque excultus, adeo ut videatur satis exprimere singularem illam elegantiam & maiestatem Virgilii.

A D R I A N U S T U R N E B U S

Advers. L. XXI. c. 18.

Lucanus doctissimus & elegantissimus Poëta; nec enim moveor hominum ejus aetatis iudicio, male & maligne de tanto Poëta aestimantium, cum eis Antiquorum veriora, & sinceriora iudicia opponere possim.

DANIEL HEINSIUS

In Oratione, cui titulus Laus Asini.

Erant quidem, qui oblivisci aegerrime libertatis possint, qui cum summo animi dolore & lacrymis sublatam quererentur. Neque deerant, qui magnas ei ac victuras voces commodarent; & quod magis admireris etiam Poetae. Inter quos Lucanus totum huius Divae opus, quod nunc superest, cum spiritu & sanguine impendit. Quae cum aliquando annotassem, ac cum pari spiritu, quo scripta sunt, ac animo ad libertatem nato percurrissem, quidam tristis aliquantum ac severus, & cum capite demisso, multa in Lucano accusare coepit, ac monere primum quaedam parum castigatè, & ex mente Authoris edita in eo emendanda esse: tum non optimum Latinitatis esse Authorem; ac postremo neminem tam perditè adulari, quod vel Operis initium testatur. Ad quae quamquam eo tempore aliis intentus, narro tibi, inquam, frater, fatum esse nostri temporis, an morbum; ut in maximis Authoribus vix quidquam praeter verba jam spectetur (quo, si lubet, emendationes istas refer rerum nervi, & si quae majoris sunt momenti, ne tangantur quidem: De Latinitate aliquando & cum voles; quae fortassè à Virgiliana majestate aut Catullianâ, & illibatâ illâ Venere deflectit. De adulatione autem & initio sufflammandus & monendus es in omnibus iis, quae primâ fronte encomium prae se ferunt, contineri meram & continuam ironiam.

GER. JOH. VOSSIUS

De Poët. Lat.

Notum est, quam praecclare de eo scripserunt Auth. de caus. cor. Eloq. Item Statius, Fabius, Martialis, Sidonius. Sed omnes, qui ejus cum laude meminere, longissimum esset referre.

E I D E M.

Habes, quoniam ita vis, & suadet Bochartus, nugas & quisquilias nostras. Sed audio recentissimè editum Lucanum cum variorum Notis; quas nunquam mihi visas licet sanctè jurare possim, plurimum tamen rogabis eruditissimum Spanhemium, ut attendat, an non actum agam; denique occasionem suspicandi cum alieno detrimento meas me augere facultates; quod & à Juris nostri regulis, & à candore nostro alienum. Vale, Vir maxime.

Irrepsit in Grotianâ Lucani editione communis error scribendi *trophaeum* pro *tropaeum*. Nec enim Graecè τροφαίον, sed τροπαιόν, nec trophicos Cancris aut Capris.

pricorni, nec orationis trophos, sed tropicos & tropos dicimus; nec trophaeos, sed trophaeos ventos legas apud Plinium, L. 2. c. 43. Et apud Nonium Marcellum, c. 1. scriptum videas. *Tropaei significationem propriam Varro Bimargo ostendit. Ideo fuga hostium Graecè vocatur τετραπῆ; hinc spolia capta fixa in stipitibus appellantur tropaea. Tropaeum etiam constanter reperitur in veteribus monumentis ac libris.*

Lib. 1, 63.

*Sed mihi jam Numen; nec si te pectore vates
Accipiam, Cirrhaea velim secreta moventem
Sollicitare Deum.*

&

*Mundique extrema tenentes
Sollicitas Reges.*

Sollicitare aliquem, idem est, ac aliquem sibi conciliare. Gallice rechercher quelqu'un, le gagner, se l'attirer & rendre favorable, & attaché par prières, promesses ou flatteries. Quo sensu id verbum usurpatur à Terentio in Andr. Act. 5. sc. 4. Et Martialis sollicitare furem, pro furem allicere, dixit, ni fallor, L. 12. E. 75.

Nullum sollicitant haec Flacce toreumata furem.

Quo etiam sensu aut multum simili usurpatur à Quintiliano, Praefat. L. 6. ubi filii sui deflens mortem, & enumerans varia, quae illam sibi acerbam reddere poterant, ait: *Illud vero insidiantis, quo me validius cruciaret, fortunae fuit, ut ille mihi blandissimus me suis nutricibus, me aviae educanti, me omnibus, qui sollicitare solent illas aetates, anteferebat. Nec enim audio viros magnos, quorum alii sollicitare illas aetates interpretantur, se jouer avec les enfans; alii, avoir soin des enfans & les servir; & inde originem ducere putant plebejam illam Parisiensium loquutionem; il faut donner une garde à un malade, pour le solliciter, pour l'assister & le secourir. Tantum enim abest, ut sollicitare significet aegrum curare, ut capi videatur pro aegrum reddere, apud Ciceronem, Tuscul. L. III. in principio. Nec uspiam protecto apud alios classicos Authores legas sollicitare aliquem, idem significare, ac curam alicujus gerere, aut sollicitum esse de aliquo. Neque vero nutrices aviae famuli, tam sui amantes reddunt pueros suppeditatione necessariorum ad victum, vestitum, & valetudinem; sed eos declinunt, & maxime sibi conciliant precibus, pollicitis, blanditiis, crepundiis, & fabellis anilibus, de quibus meminit idem author, Lib. 1. c. 9. Et expressus locus est Declamat. 4. Ubi sollicitare & blandiri tanquam synonyma junguntur. Si cuncta gaudia nostra, & quaecunque vol sollicitant aspectu, vel blandiuntur usu, excutias.*

Lib. 1, 521.

Penia est tantorum danda pavorem. Vel hic solus locus probet pavorem in plurali usurpari, quod non putabat vir doctus, sed & Claudian. de Bel. Get. dixit.

Famaque nigrantes succincta pavorebus alas.

Lib. III, 296.

Omnia. Forfan omina facili lapsu & crebro apud alios Authores. vs. 299.

Nubiferam superevolat Alpen.

Non usurpavit solus Lucanus in singulari. Ovid. de Ar. Am. Lib. III.

Sed

*Sed neque ramosa numerabis in Ilice frondes,
Nec quot apes Hyblae, nec quot in Alpe ferae.*

Juvenal. Sat. 10.

*Additū imperiis Hispaniaq; Pyrenaeum
Transilit, opposuit Naturā Alpemque nivemque.*

Claud. de laud. Stilic. L. 111.

Dixit, & extemplō frondosa fertur ab Alpe.

Et post eos Sidonius Apollinaris, ter aut quater tam in solutā, quam in stricta oratione.

vers. 593.

*Quā nullam pelago melius turbante carinae
Audire manum.*

Audacius id loquendi genus non videbitur nobis, si meminerimus Virgilium dixisse, *neque audit currus habenas*. Hic tribuuntur aures & obsequium non equis, sed currui; datur lingua & imperium non aurigae, non illius manui, sed habenis. Et Ovid. 5. Metamorph. Dixit Venus, *ille pharetram*

*Solvit & arbitrio matris de mille sagittis
Unam seposuit; sed qua nec acutior ulla,
Nec minus incerta est, nec quae magis audiat arcum.*

L. 1, 447.

*Vos quoque, qui fortes animas belloque peremptas
Laudibus in longum Vates dimittitis aevum,
Plurima securi fudistis carmina Bardis.*

Festus. Bardus stultus à tarditate ingenii appellatur. Caecilius nimis audacem, nimisque Bardum barbarum: trahitur autem à Graeco, quod illis βαρδὺς, Bardus Gall. cantor appellatur, qui virorum fortium laudes canit à gente Bardorum. Nempe si Beroso Viterbiensi credendum est, Bardus apud Celtas regnavit, qui inventione Carminum & Musices apud illos inclytus fuit. Hesychius βαρδοὶ αἰδοὶ παρὰ γαλήταις; sic enim restituit hunc locum clarissimus Seldenus in Marmor. Arund. p. 81. cum antea nullo prorsus sensu legeretur βαρδοὶ αἰδοὶ, unde gravi lapsu vir eruditus, Barducucullum interpretabatur, cucullum viatorium, quo peregre uterentur. Βαρδὺς enim, inquiebat apud Hesychium, viam significat. A Bardis facta vox Barditus, quam habet exemplar Farnesianum, & pro cantu, accipiunt multi apud Tacitum, Lib. de Mor. German. *Primum omnium virorum fortium ituri in praelia canunt: sunt illis haec quoque carmina, quorum relatu, quem Barditum vocant, accendunt animos; futuraeque pugnae fortunam ipso cantu augurantur: terrent enim trepidantve, prout sonuit acies; nec tam vocis ille quam virtutis concentus videtur: affectatur praecipue asperitas soni & fractum murmur obiectis ad os scutis, quo plenior & gravior vox percussu intumescat.* Bardis autem vocantur securi, vel quod mortem non timerent, nec timendam esse incinerent auribus populorum; quippe qui putabant ἀφθαρτον κέλερον καὶ τὰς ψυχὰς. Nam Strabo tam de Bardis & vati-

bus, quam de Druidis ait, Lib. iv. Id quod Lucanus hoc loco tantum de Druidis, sed sub quibus alios etiam complectitur.

Vobis auctoribus umbrae

*Non tacitas Erebi sedes, Ditisque profundi
Pallida regna petunt, regit idem spiritus artus
Orbe alio, longae canitis si cognita vitae,
Mors media est. Certe populi quos despicit Aëtos
Felices errare suo, quos ille timorum
Maximus haud urget leti metus, inde ruendi
In ferrum mens prona viris, animaeque capaces
Mortis, & ignavum rediturae parcere vitae.*

Vel securi dicuntur, id est, immunes à bellicis periculis & laboribus; nempe tubicinum instar, sola voce & cantu, non autem exemplo praebant aliis ad pugnam. Certe de Druidis Caesar, L. vi. *A bello abesse consueverant, mihi ac vacationem, omniumque rerum habent immunitatem.* Quod & proculdubio intelligendum de Eubagibus & Bardis; nec enim inter armorum strepitus & lituum clangorem, ritè peraguntur sacra, vel audiuntur Poëtarum citharæ: nec ferocienti Marti convenit cum religione aut cum Musis, puellis delicatulis. Vel denique securi fudistis, id est, bello liberati post Caesaris in Italiam discessum. Quae explicatio juvatur ex iis, quae praecedunt,

Tu quoque laetatus converti praelia Trevir.

Et ex iis, quae sequuntur.

*Et vos barbaricos ritus moremque finistrum
Sacrorum Druidae positis repetistis ab armis.*

Igitur translato è Gallia in Italiam bello, laetatur Trevir; repetunt omiſſa inter pugnas sacra sua & carmina Bardi & Druidae nunc securi.

Lib. i, 213.

*Fonte cadit modico, parvisque impellitur undis
Puniceus Rubicon.*

Multa adhuc locum; pauca, imo nihil ad rem vetus Interpres. Uno verbo, puniceus Rubicon dicitur ob glarearum colorem. Sidon. Epist. 5. L. i. *Unde progressus ad Rubiconem ventum, qui originem nominis de glarearum puniceo colore mutuatur, quique olim Gallis Cisalpinis Italisque limes erat.*

Lib. iv, 588.

Bagrada lentus agit.

Mire facit ad illustrationem hujus loci, quod notatum pridem à Viro incomparabili nomen *Bagadrae* seu *Bagradae* (utrumque enim legitur) deduci ex Hebraea voce *Braca*, significante stagnum: nempe quod & sua naturâ hic fluvius adeò lentus, ut placidae paludis speciem referat, talisque sit, quale depingitur mare Pharsal. L. v.

*Pigrius immotis haesere paludibus undae,
Alta quies pelagi, moestoque ignava profundo
Stagna jacentis aquae.*

Tum

Tum quod alveo suo excedens, circa ostia in stagni morem longè latèque diffundatur. Unde Sil. Lib. III.

*Turbidus arentes lento pede sulcat arenas
Bagrada; non ullo Libycis in finibus amne
Victus limosas extendere latius undas.*

Et de hoc eodem flumine Buchananus.

Bagrada Marmoricae lentus sulcator arenae.

Videbis praedictum Bochartum Geograph. Sacr. par. ult. L. I. c. 24.

Lib. v, 51.

*Gelidique inculta Juventus
Taygeti.*

Dé Taygete Nymphâ, seu Pleiade, & de monte Taygeto Spartae & Amyclis imminenti vulgata omnia. Vocatur *gelidus* ob crebras pruinas. sic apud Propert L. III. E. 12. Ubi de Lacedaemoniis facminis.

*Et modo Taygeti crines aspersa pruina
Sectatur patrios per juga longa canes.*

Taygeti Juventus, id est, Spartani Juvenes. Mirum autem primâ fronte videatur incultam dici Spartam Lycurgi legibus tam recte institutam, & incultos appellari juvenes, qui à teneris unguiculis ad laborem, palaestram, cursum, natationem, famem, frigus, aestum, & omnium deliciarum odium erudiebantur. Nempe cum praecipuus animorum cultus, & morum formatio à Disciplinis ingenuisque Artibus petatur, unde Ovid.

*Scilicet ingenuas mentem excoluisse per Artes
Emollit mores, nec sinit esse feros.*

Inculta Lacedaemon, quia horrida & aspera belli studiis; propter quod ferox, animosa, animipotens passim vocatur, & omnem doctrinae cultum respuebat, atque hoc ipsum ambitiose gloriabatur: ut de Spartanis dici posset, quod ait Ennius, *bel-
lipotentes sunt magè, quam sapientipotentes*. Cum Athenienses econtra tam cultui Musarum & eruditioni vacarent, ut optimè de illis à Livio dictum sit, bellum eos literis verbisque, non armis adversus Philippum gessisse. Horrida & inculta vita opponitur apud Tullium pro Roscio, si bene memini, vitae delicatae. Hinc Spar-
ta, ἀνίκητος, μεγαλήτην, δορσίφατος dicitur. In Anthol. Lib. I. c. 38.

Εἶπε περ' Εὐρώτας ποτὶ τὴν Κύπρον, ἢ λάβε τίυχην
Ἡξίθι τὰς σπάρτας. ἀ πόλις ὀπλομανῆ.

Et de victu & jure nigro v. Cicronem 8. Tusculan. p. 477. Quint. L. III. c. 7. *Minus Lacedaemone, quam Athenis Literae merebantur honoris, plus patientia & fer-
ritudo*. V. & quae referuntur à Valerio tot fortia & egregia Spartanorum dicta. V. & Anthologiam Lib. IV. tit. 1. In fortes, Ep. 8. & ibi Brodaeum, ubi multa de litigiosa Atheniensium, & bellicosa Spartanorum indole referuntur. Et Lib. IV. c. 12. Epigrammat. in Venerem armatam. *Omnibus sua decora sunt. Athenae cle-
quen-*

quentia inclytæ sunt: Thebæ sacris: Sparta armis. Ideo hanc Eurotas amnis circumfluit, qui pueritiam indurat ad futurae militiæ patientiam; ideo Taygeti montis difficilia nisi Laconibus iuga; ideo Hercule gloriamur Operibus coelum merito; ideo muri nostri arma sunt, inquit Seneca pater Suasor. 2. & Claudian. de 4. Conf. Hon. Sic armipotens Lacedaemon.

Despexit muros rigido munita Lyncurgo. Et Ovid. Epist. 2. Armiferam Thracen.

Lib. vii, 50.

Mortis vicinæ properantes admovet horas.

Admovere, est aliquid vicinum facere, proximè adungere: hic autem est accelerare, quod Gallice dicimus, *hâter le temps de sa mort*. Observata mihi similis loquendi forma, Pharsal. Lib. vii. Ubi de Bruto.

*Ne rue per medios nimium temerarius hostes,
Nec tibi fatales admoveris ante Philippos
Thessalia periture tua.*

Non absimili sensu Ovid. Metamorph. L. vii. Fab. 25.

*Pars animam laqueo claudunt, mortisque timorem
Morte fugant, ultroque vocant venientia fata.*

Et Seneca Quaest. Natur. Lib. v. in f. dixit contra maritima bella cogitantes, *Quid maria inquietamus, parum videlicet ad mortes nostras terra latè patet: itaque eamus in pelagus, & vocemus in nos fata cessantia.*

Lib. ix, 182.

*Sic ubi depastis submittere gramina campis,
Et renovare parans hybernas Appulus herbas,
Igne foveat terras; simul & Garganus & arva
Vulturis, & calidi lucent buceta Martini.*

Depastis campis. Hoc est, postquam depasta sunt à pecudibus prata; depasco enim & depascor, sicut pascor & pascor dicitur *Pavit ovis pratum*, Ovid. i. Fast. *submittere*, aliquando est, simpliciter educere, præstare, proferre, Lucret.

*Tibi suaves Daedala tellus
Submittit flores.*

Et Seneca in Oedipo.

*Laetus Cytheron pabulo semper novo
Æstiva nostro prata submittit gregi.*

Hic autem censuerim strictius accipi, & significare idem, ac renovare herbas, ut sequenti versu legitur, & sufficere seu substituere nova gramina in locum depastorum. Sic apud Columellam & apud Ictum ff. de usufr. submittere foetus, oves, capras, hoc est, alias substituere, cum per morbos, aut venditionem, grex est diminutus. *Hybernas herbas.* Nempe cum Iulia seu Calabria, (haec enim confunduntur,) regio sit calidissima, unde Horatio torrida, siticulosa ac aestuosa dicitur, aestate vix ulla pabula sufficiebat pecudibus, quæ in Samnium & Lucaniam æstivatum ducebant.

bantur, unde hyeme reducebantur in Calabriam. Varro de Re Rust. L. 11. *Neque eadem loca aestiva & byberna idonea omnibus ad pastum; itaque greges ovium longe abiguntur ex Apuliâ in Samnium aestivatum.* Horat. Epod. 1.

*Pecusve Calabris ante sidus fervidum
Lucana mutet pascua.*

Ergo sub adventum Autumni stercorabantur, vel incendebantur arva seu pascua, ut hyeme sequenti gramina producerent ad pastum pecudum. *Appulus.* Supp. Agricola, *Garganus, Vultur Martinus*, montes sunt Apuliae, de quibus omnibus simul, nescio an crebra sit mentio apud alios Authores; certe meminit Horatius, qui ipse Calaber fuit. De Appulo Rustico Epod. 2. ubi de vi. R. laudibus.

*Quod si pudica mulier in partem juvet
Domum atque dulces liberos,
Sabina qualis aut perasta solibus.
Pernicis uxor Appuli.*

Et Carm. 3. Od. 9.

*Non semper imbres nubibus hispido
Manant in agros, aut Aquilonibus
Querceta Gargani laborant,
Et foliis viduantur Orni.*

De Vulture L. 111. Od. 4.

*Me fabulosae Vulture in Appulo
Altricis extra limen Apuliae,
Ludo fatigatumque somno
Fronde nova puerum palumbes
Texere.*

De Matino Carmin. L. 4. Od. 2.

Ego Apis Matinae more modoque.

Et Lib. 1. Od. 28.

*Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera.*

Et Epod. 16.

Quando Padus Matina laverit cacumina.

Calidi. Calidus dicitur Martinus, vel epitheto communi toti Calabriae, quia, ut supra dictum, calida est haec regio. Hor. 1. 31.

*Non aestuosae grata Calabriae
Armenta.*

Vel *calidus*, id est, *ardens*, ob accensos ibi focos. Sic Lucanus ubi de Brachmanibus.

*Quisque suas struxere pyras, vivique calentes
Conscendere rogos.*

Et Ovid. Fast. 2.

Uritur in calidis alba columba focis

Calentes Rogi, Calidi Foci, hoc est, ardentes. Lucent. Non ex vicinis tantum;

ff. ff. ff.

sed

sed etiam ignibus propriis, & multis, quae in toto lucent incendia monte, ut loquitur Silius L. 1v. Idemque L. 1.

*Frondosi ignescunt scopuli, subitoque per alta
Collucet juga dissultans Vulcanius ardor.*

Buxeta. *Buxeta* legi vult Illustrissimus Grotius: sic & habent antiqua exemplaria, & Plantinianaeditiones; & quod praecipuum, ita legit Acron ad haec verba Horatii. *Ego Apis Matinae mere modoque.* Quia, inquit, cygno Pindarum comparaverat, se api contulit pro parvitate, in Masino saltu Calabriae pascenti, de quo legitur, calidi lucent *buxeta* Matini. Sunt autem *buxeta*, seu *bucita*, utrumque enim reperitur, pascua, ubi cientur boves, ut nos docent innominatus Glossographus, & Paul. Diacon. in Glossis, & Isidor. In Gloss. MSS. Quod verbum legere est apud Sidon. Apollin. Epist. L. 11. E. 2. *Diliculo autem Philomelam inter frutices sibilantem, Progen inter asseres minurientem; cui concentus licebit adjungas fistulae septisoris armentalem camaenam; quam saepe nocturnis carminum certaminibus, insomnes nostrorum montium Tityri exercent inter greges titinnibulatos per depasta buxeta reboantes.* Quod verbum etiam reperiri in Antiquis Gellii Codicibus; ait Ascensius in suis ad Lib. 11. cap. 1. Notis; & quod Varroni restituendum probat Scaliger in suis Conlectaneis. Si autem huic lectioni & sententiae favet antiquorum Exemplarium, & antiqui Interpretis autoritas, non minus suffragatur & ratio. Nam de Buxetis Calabriae, Horatius ipse Calaber, ut jam dictum est, & alii Authores ne gry quidem. At de pecuariis, & de melle crebra mentio, imo tam magna, ut mel Tarentinum ipsi Hymettio opponatur Carm. 2. 6.

*Dulce pelitis ovibus Gal-si
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalanto.
Ille terrarum mihi praeter omnes
Angulus ridet, ubi non Hymetto
Meila decedunt.*

Jam vero pecori & Apibus nullum buxo ingratius pabulum. Plin. L. xvi. c. 16. *Buxus Pyrenaeis & Cytoris montibus plurima, & Berecynthio tractu; crassissima in Corsica, quae causa amaritudinis mellis: semen illius cunctis amantibus invisum.* Cacterum non me latet praeceptum Virgilianum campos incendendi, spectare praesertim terras, quae arantur. Sic enim Georg. 1.

*Saepe etiam steriles incendere profuit agros,
Atque levem stipulam crepitantibus urere flammis;
Sive inde occultas vires & pabula terrae
Pinguia concipiunt, sive illis omne per ignem
Excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor.*

Ad quae verba Servius, *incendere profuit agros.* Non agros, sed ea, quae in agris sunt, id est, stipulas vel quisquilias, hoc est purgamenta terrarum, & alia inutilia cremare: nam ut videmus, si in agris, qui incendendi sunt, desint stipulae, aliunde illae portantur nutrimenta incendii. In hoc autem sensu sequitur Heracliti opinionem, qui dicit, omnia ex igne procreari, quem nunc terris alimenta praebere commemorat. Quin tamen hac etiam ratione foccudentur prata, ex ipsis verbis Lucani patet, & ex multis Columellae locis; praecipue autem Lib. 11. c. 15. Ubi postquam de variis

riis stercorationis generibus egit, mox addit. *Prodest etiam cineris usus & favillae.* Tum cap. 18. pergit, & speciatim de pratis agens; *sunt etiam quaedam prata, quibus mereri solent agricolae injecto stercore, sed nihil tantum prodest, quam si cinerem saepius iniicias.*

Et in diversis Galliae Provinciis passim accenduntur dumeta & vepres, ut gregibus pabula succrescant. De hac seu agrorum, seu pratorum combustione videtur Horat. Epist. Lib. 11. Ep. ult. & Strabonem L. xiii. p. 628. ubi de Catacecaumene, Ephesiae regione, & Lib. vi. p. 269. ubi de Catanâ & Aetnâ. Nec diffiteor summa iuga minus apta bobus & armentis, quam ovibus & capellis, quas Meliboeus viridi projectus in antro, dumosa de rupe procul pendere videbat. Sed per Buceta Martini, sicut per Vulturis arva, non tam montium illorum cacumina, quam adjacentes clivi, & subjectae valles intelligi debent. „ His ita positis clara fit Lucani „ mens. Quemadmodum, inquit, cum unus aliquis è rusticis Appulis focos in agris „ suis pascuis accendit, ut scilicet superinjectis huc illucque cinere favillaque, illos „ foecundet; sequuti exemplum alii rustici & vicini montium accolae, certatim ignes „ in campis suis excitant. Sic postquam Pompejo Cornelia pyram struxit, & accendit rogam,

*Accipit omnis
Exemplum pietas, & toto littore busta,
Surgunt Thessalicis reddentia manibus ignem.*

Lib. viii, 286.

Obliquo maculat qui sanguine regnum.

De Juba Rege Libyae loquitur. Et per obliquum sanguinem significari vult, notum fuisse Jubam, vel concubinâ genitum. Sic Statius 5 Theb. *Obliquumque à patre genus.* Firmat hanc sententiam verbum *maculat*, quo Poeta utitur.

Lib. ix, 732.

Nec tutus spatium est elephas.

Spatium hic, id est, magnitudo, moles. Unde spatiosus Taurus apud Ovid. 2. de Remed. Amor. in pr.

*Parva necat morsu spatiosum vipera taurum,
A Cane non magno saepe tenetur aper.*

Et apud eundem de Ar. Am. L. 11.

*Omnibus Andromache visa est spatiosior aequo,
Unus, qui malicam diceret, Hector erat.*

Et spatiosus truncus apud Sil. Ital. Lib. xi. Ubi de quercu Jovis fulmine prostrati;

*Donec victa Deo latè procumbit, & omnem
Collabens operit spatioso stipite prolem.*

Et spatii verbum ipsum pro magnitudine legitur apud eundem Ovid. Metamor. xi. ubi de Midâ.

*Nec Delius aures
Humanam stolidas patitur retinere figuram,
Sed trahit in spatium vellisque albensibus implet.*

Et Lib. 11. ubi de Serpente à Cadmo occiso,

Dum spatium victor victi considerat hostis.

Ff 11 ff 2

Et

Et huc possint trahi haec Claudiani in nuptiis Honorii & Mariae, ubi nascentem & adultam rosam pingit.

Flore sub uno

Ceu geminae Paestana rosae per jugera regnant:

Haec largo matura die, saturaque vernis

Roribus, indulget spatio, latet altera nodo,

Nec teneris audet foliis admittere soles.

Juven. L. 1. Sat. 4.

Incidit. Adriaci spatium admirabile Rhombi.

Id est, ingens & incredibilis piscis magnitudo.

Quod sit Hominis spatium a vestigio ad verticem. Plin. L. VII. c. 17.

Lib. x, 139.

Plena Maris Rubri spoliis, colique comisque

Divitias Cleopatrae gerit, cultuque laborat.

Cultu laborat; id est, ut volunt quidam, propter cultum laborat, id est, graviter. Sic Trebell. Pollio, ubi de Zenobia, quae a Cleopatra originem se ducere gloria- batur. *Ducta est per triumphum ornata gemmis ingentibus, ita ut ornamentorum ope- re laboraret.* Sensu fere simili Horatius dixit arbores nive laborantes, Ovid. 9. L. 1.

Vides, ut alta stet nive candidum

Soracte, nec jam sustineant onus

Sylvae laborantes.

Et Ovidius in Nuce.

Pomaque laessissent matrem, nisi subdita ramo

Longa laboranti furca tulisset opem.

vers. 257.

Aequoreosque sales longo mitescere tractu.

Ex hoc loco apparet, sales pluraliter etiam dici in sensu proprio, contra quam sensit Servius, qui haec habet ad hunc versum 1. Aen.

Vela dabant laeti & sumas salis aere ruebant.

Salem, quo utimur, singulari tantum numero dicimus: cum jocos significamus, plura- lem tantum numerum ponimus. Falsum utrumque: quod facile esset ostendere ex variis Authorum locis. Sufficiat ad institutum nostrum Columella, qui *salibus* dixit in dandi casu, L. VII. c. 8. Et Jurisconsultus in L. XI. §. 1. ff. de Public. & Vectigal. *Cotem ferro subigendo necessariam hostibus quoque venundari, ut ferrum & frumentum & sales non sine periculo capitis licet.* Sic & Graece *αλας* passim legi- mus. Ovid. Metamorph.

Quid non & Scythicis Hypanis de montibus ortus,

Qui fuerat dulcis, salibus vitatur amaris.

Lib. IX, 515.

Non illic Libycae posuerunt ditia gentes

Templa, nec Eois splendent donaria gemmis;

Pauper adhuc Deus est, nullis violata per aevum

Divitiis delubra tenens; morumque priorum

Numen Romano templum defendit ab auro.

At

At de eodem hoc Ammone Q. Curtius Histor. L. 111. *Umbilico tenus arieti similis est, habitus smaragdo & geminis coagmentatus. Hunc, cum responsum petitur, navigio aurato gestant, multis argenteis pateris ab utroque navigii latere pendentibus.* Et Diod. Siculus eadem fere scribit, Lib. xvii. *Quomodo autem pauper, qui smaragdos, gemmas, aurum & argentum habet? Quomodo Irus & est subito, qui modo Caesar erat.*

Haec certe *deorum* videntur; & quisquis bene perpenderit Poëtae verba, fatebitur, nos hic non posse recurrere ad diversitatem temporum. Dicimusne igitur, ad Authorum conciliationem, pauperem Jovem quoad templum & donaria, divitem vero tantum quoad effigiem?

Lib. x, 114.

Ubi de Cleopatrae regiâ.

*Nec summis crustata domus scētisque nitebat
Marmoribus, stabatque sibi non segnis Achates,
Purpureusque lapis, totaque effusus in aula
Calcabatur onyx; bebenus Mareotica vastos
Non operit postes: sed stat pro robore vili
Auxilium non forma domus, ebur atria restit.*

Variae sunt super explicatione hujus loci sententiae. Nostra haec est. Nec summis (supple tantum) crustata domus scētisque marmoribus ornata, id est, non solo marmurato opere, aut simplicibus marmoris crustis fulgebat; at vero (subintelligendum enim illud) tota erat marmorea, & non è secto in laminas, sed è solido marmore: stabatque sibi non segnis achates purpureusque lapis. Hoc est, sicut marmor stabat sibi, seu mole sua, & solidum erat, non alteri incrustatum: sic & stabat sibi, seu per se solidus erat, & non alteri incrustatus achates: ita enim interpretantur hanc phrasim, *stare sibi*, eruditissimi Grotius & Farnabius. Nempe ex achate, ut ex porphyrite lapide integrae olim columnae, imo interdum & ex hyacintho fiebant. Claudian. de Nupt. Honorii & Mariae:

*Lemnius haec etiam gemmis extruxit & auro
Admiscens artem pretio, gravibusque smaragdis,
Supposuit caesas hyacinthi rupe columnas:
Beryllo paries & jaspide lubrica surgunt
Limina, despectusque solo calcatur achates.*

Non segnes autem dicuntur achates & porphyrites, quia, ut verbis ipsius Lucani utar, erant auxilium, non autem simpliciter inutile aedium ornamentum: id est, caesi erant hi lapides in columnas, & stabant ad sustentanda fastigia domus, trabes, & alia id genus. Non segnes igitur columnae opponuntur iis, quae nihil sustinent; de quibus Seneca Epist. 86. *Quantum statuarum, quantum columnarum nihil sustinentium; sed in ornamentum positarum, quantum aquarum per gradus cum fragore labentium; eo deliciarum pervenimus, ut nisi gemmas, calcare nolimus.* Aliubi legi, *nasquam segnis Atlas, Atlasque laborans*, locus nunc non occurrit. Segnes Stellae dicuntur Valerio Flacco Lib. 1. quae nullius erant usus ad navigationem ante Tiphyn.

Totaque effusus in aula, calcabatur onyx. Nimirum ut ex achate & porphyrite lapide columnae, ita ex onyche pavimenta. Martell Lib. xii. Ep. 50.

Ff ff ff 3

Et

*Et tua centenis stat porticus alta columnis,
Calcatufque tuo sub pede lucet onyx.*

Statius autem inter marmora refert onychem. Epithal. Stel. & violantillae.

*Hic Libycus Pbrygiusque flex, hic dura Laconum
Saxa virent, hic flexus onyx.*

Pro flexus restituit fossus, ex Senensis MSS. Joh. Ger. Voss, de Analog. L. 1.

Lib. 11, 456.

Crustumiumque rapax.

Fluvius est ex Apennino monte ortum trahens, Ariminumque praeterlabens, cujus meminit Plin. L. 111. c. 15. *Rapax*, id est, rapidus. Sic apud Virg. Georg. 111.

Fluviosque innare rapaces.

Et Lucretius Lib. 1.

Denique per maria ac montes, fluviosque rapaces.

Et apud Senecam, *rapax torrens*. Et apud Ovid. v. Fastor. *Ladonque rapax*. Et Fast. 11.

Quique citis Ladon in mare currit aquis.

Idem tamen Ovid. in Metamorph. ubi de Syringe Nymphâ.

Donec arenosi placidum Ladonis ad amnem.

Quomodo placidus simul, & rapax Ladon? Quid si *rapidum* pro *placidum* legamus: certe epithetum conveniet naturae rei, & sic conveniet Ovidio cum seipso. Nec tamen inficior, varias *placidum* habere significationes, quae huic loco adaptari posse videntur. De Ladone Solinus, cap. 7. *Inter flumina Erymanthus, monte Erymantho demissus, & Ladon: ille Herculis pugna, hic Pane clara sunt*. Scilicet ob Syringem Nympham à Pane deamatam, quae ad hunc amnem in arundines mutata est, de quibus Pan fistulam fecit. Hunc locum viam conjecturae suae debere merito gloriatur doctissimus Salmasius; legebatur enim antea, *& Ladon ille Herculis pugnae hic clarescunt*: nullo aut prorsus absurdo sensu. Vel denique *rapax* Ladon, cum de montibus Arcadiae descendit; *placidus* postquam per plana fluens Alphæo miscetur.

I N D E X

RERUM, LOCUTIONUM ET VERBORUM

I N

M. ANNAEUM LUCANUM.

A.

A caede cessant 6, 554. Caesare nullae nubes obitent 1, 59. Caesare securus 8, 214. casu pendere 5, 769. ferro vacat 7, 389. fluctu descendere navem 5, 586. fluctibus viderunt 5, 640. fonte bibisset Nilum 10, 40. gurgite clades 7, 692. gurgite gelidi artus 4, 153. litore adspexit 9, 121. litore funem religare 7, 860. litore primus occurrit 8, 204. luce sacra refertur ad jubar vulgare 5, 210. medio 4, 673. meritis exigit poenas 7, 771. misero exigit poenas 8, 22. morsu innoxia 9, 892. pectore venientia verba 9, 189. Philippis fugere 9, 271. quo fuit casta 10, 370. rege Numidis secundus 4, 721. rupe prospexit 10, 434. sagitta incerta mors 8, 297. sanguine arcere 7, 81. sanguine calet ferrum 7, 503. sanguine rapuere focerum 10, 7. scopulis religare 4, 452. transcurrente subigi 7, 74. tergo pelagus minuit labores 6, 104. terra tua moriaris 8, 392.

A acie hac habent vulnus 7, 636. aequore videat 7, 808. aethere spectabit 7, 447. armis repetere togam 8, 813. armis tueri 8, 501. hoste versus furor 4, 540. Hyrcanis silvis ducere 8, 343. incursum cautus 4, 409. ira calida prolatus 2, 493. litore fuit comes 8, 716. Oceano exerit caput 5, 598. occiduo cardine 4, 672. omni terra expectari 5, 671. orbe pulsus 8, 593. orbe speculatur 8, 623. ubere sorbere 4, 315. umbris petiit 6, 772. unda dixit se 9, 354.

ABATON vocat 10, 323.

ABDIDIT Marius caput ulva 2, 70. Abdita in claustris fera 10, 445.

ABDUCIT superos aris 6, 451. Abduxit curas Deorum tellus 7, 311. Abducere terram mundo 9, 648. Abducta cavernis 5, 162. Abductus aratris consul 10, 153. Abducto patuerunt templa Metello 3, 153.

ABSO. huc fluctus abeunt, illuc mare 3, 550. Abhis securus 7, 687. Abit cetera classis 2, 714. in Asiam orbis 9, 417. in feras 7, 842. in vultus pestis 6, 97. mors in medium 4, 491. no-

men in terras 8, 321. plenus urbis amatae 1, 509. spes naufragii 5, 455. tibi fervor 7, 75. victis spes telluris 3, 509. usus vitae 5, 276.

ABIERE Ceraunia in nubes 2, 626. in cavernas cineres 5, 135.

ABISIT vos quo pavor 6, 150. Abigam vos urnis 6, 735.

ABLUIT medullas tabo 6, 669.

ABNEGAT flumen undis pelagi 3, 263.

ABRASIT cruces 6, 545. Abrahae fauces 6, 115.

ABRIPIMUR desuper aëriam Pyrenen 1, 690.

ABROTONUS 9, 921.

ABRUMPMUS herbis annos 6, 610. Abrumpit gyros medios 6, 87. Abrumpere actus 5, 659. Ephyren regnis 6, 57. momentum lucis 4, 483. Abrumpens orbem 9, 862. Abrupta palus 6, 360. profundo terra 9, 308. rupes 8, 46. saxa 6, 800. viarum 10, 317. Abruptae catenae 6, 793. convalles 7, 174. Abrupto circumdant moenia vallo 2, 450. limite cautes 4, 740. Abruptum corpus 6, 490. nostro mare 8, 293.

ABS te rogarem 9, 1100.

ABSCIDIS ferro tua pignora 3, 33. Abscidit commam ephebo 6, 563. multum laudi fors 4, 503. rupem vetustas 3, 471. Abscisa cervix 8, 674. est manus cum toto lacerto 3, 617. rupes 6, 473.

ABSCISUM caput 7, 628.

ABSCONDAT fortuna hoc nefas in orbe remoto 2, 735. Absconderat aurum trabes 10, 113. Abscondere gaudia lacrimis 9, 1040. Abscondit fretum classes 3, 47. in antris 4, 458. quibus orbem 8, 160. Abscondunt gemitus 9, 1106.

ABSOLVITIS orbem 7, 870. Absolvere civile bellum 2, 250.

ABSORBET tellus Tigrim 3, 261. Absorpsit palus rupes 4, 100.

ABSQUE cruore 6, 152.

ABSTERRERE ardore 5, 129. Absterrita fati 8, 649.

ABSTINERE a magistro 4, 242. Abstinent rates tellure 9, 1010. prodere 7, 151.

ABSTRAHIT cura duces miscendis armis 6, 80.

ABSTRUSAE harenae 5, 664. Abstrusa flumina 4, 293. Abstrusum fibris 9, 778. templum 9, 994.

ABSUMUS parvo limite a votis 7, 299. Abest a munere 8, 741. menti favor 4, 399. sibi fer-

INDEX RERUM,

- rius 5, 387. temperies 9, 435. Absunt a Gadibus 9, 414. Abent meis titulis nulla potestas 5, 464. Absit metus 4, 487. procul ut 10, 525. Absentis voce 10, 469. Absenti peractum bellum 9, 1018. Absentem praellare caput jubes 5, 771. Absente Bruto 10, 342.
- Aeydo** Seston admovit 2, 674. Seston jungere 6, 55.
- Aesyrus** Colchis in undas spumans 3, 190.
- Aeuti** sanguine 9, 263.
- Ac** si 4, 778.
- Accedunt** pelago 8, 228. rura colonis 6, 278. Syriae populi 3, 214. Accessit magni jugulus 5, 63. morti 9, 753. propius Olympo 2, 398. terra regno secundo 5, 622. vana fama ad veros timores 1, 469. ulior inmensis cladibus 2, 139. una mors per illam ratem 3, 197. Accedent his fati Mutinae labores 1, 42. Accede fati deisque 8, 486. Accedere metae 8, 201. te titulis nostris iusserunt 2, 555.
- Accessus** faciles puppibus tellus obtulit 3, 44. pavet sacerdos 3, 425.
- Accendit** ducem 1, 293. par loci 6, 282. Accenderet frigida Saturni stella ignes coelo 1, 652. Accendisse marito rogam 9, 56. Accensa strue 6, 826. tumultu pars 7, 49. Accensum alienum 9, 798. sepulcrum 6, 526. Accensus victor in iram 3, 134. Accenso furialis stare sepulcro Julia visa 3, 11. Accensis rogis de corpore trunco certavere 3, 760.
- Accipis** ense 5, 61. me laetorum comitem rebusque secundis 2, 347. mortem 9, 818. Accipit curius 6, 374. exemplum 9, 179. fluctus ore 9, 756. fontes in quolibet aequora casuros 2, 420. frenos 5, 176. ignis Magnum 8, 758. imbres 9, 423. imbrem in nubibus 5, 629. Oceanum tellus 9, 625. ratem Cypros 9, 117. ratis crebros ictus 3, 628. turres aequantes moenia 3, 457. voces turbatas 9, 100. Accipimus diras volucres diem foedasse 1, 559. Accipiunt coronas 10, 164. ima terrarum ventos 2, 271. Accepit alveus aquas 4, 87. flammam ab Euro 4, 61. sonipes totas habenas 2, 500. te in annos fama 8, 782. viros classis 3, 519. Accepimus Ilin in templa 8, 831. Accipiam mortem 5, 659. te pectore vates 1, 64. Accipiet te Cornelia 8, 769. bella alios nocentes 2, 259. Caesaris aures laete 2, 274. Accipe cultus &c. accipe 8, 121. devotas in proelia dextras 3, 311. extrema votorum 8, 143. flammam 8, 766. majores res 7, 111. poenas 8, 97. 9, 859. regna &c. 9, 1022. Acciperet Caesar ne non omnia 3, 236. profundi stagna 9, 305. Accepisse diem 7, 92. Acceptum prono milite bellum ferre videt 1, 392. Accepto robore major 4, 642.
- Acciri** placuit Tuscos vates 1, 585.
- Acclivis** gradibus eburnis stat torus 2, 356.
- Acer** quo spes vocasset ferre manum 1, 146. Acres irarum movit stimulos 2, 323. Acrior ira subit 3, 142.
- Acervus** stragis 10, 540. Acervi in tabem fidentes 7, 791.
- Achaemenii** campi 8, 224. Achaemenis Suis agmina decurrant 2, 49.
- Achaeus** sanguis 7, 635.
- Achates** 10, 115.
- Acherontis** adusti portitor 3, 16.
- Achillas**, praefectus militiae Aegyptiae, designatus occidendo Pompejo 8, 538. eum occidit, 618. caput ejus ad Ptolemaeum desert, 675. sollicitatur a Pothino in caedem Caesaris 10, 350. copias contra Caesarem raptim ducit, 398. & seqq. caedem Caesaris disert in diem sequentem, & cur? 425. missos ad se Caesaris & Ptolemaei nomine legatos occidit, 471. ab Arsinoe interfici jussus 523. funestus 8, 618. non segnis 10, 398. venit in partem Romani 10, 419. Achillea ferro transegit 10, 523.
- Achillis** aequorei regnum 6, 350.
- Achoreus** 8, 475. Liniger 10, 175. sacer 10, 193.
- Acies**. ante aciem 6, 297. catervis stipata 7, 492. Emathia 8, 531. factura victum nocentem 7, 260. fusa 10, 540. irata Deis 8, 665. non sparsa manipulis 10, 436. peritura 7, 329. plena, non sparsa manipulis 7, 327. Senatus 10, 450. statura ducum 2, 566. stetit ordine 7, 217. supina in monte haeret 4, 38. Thesaliae subducta 10, 412. Aciem committere templis 6, 323. in acie hac quidquid gessisti 7, 556. fugatus 8, 206. illa plus vobis actum est, quam creditis 1, 107. Acies dubiae 4, 389. novae 7, 853. nostrae 5, 757. geminae me figant 2, 309. involvunt sua tela 4, 489. reveillent sua ligna 7, 77. primae praestant 4, 30. Romanae manus miscunt 1, 682. ad Hispanas versus 3, 454. campis tollere 6, 634. cognatas canimus 1, 4. devertit victor 2, 470. Emathias Erinnyes transulit 1, 688. effudit 6, 292. feret quies 7, 27. funestas acies discordes paratis 2, 312. in medias veniam 3, 31. instruxit campis 4, 711. inter acies Parthi dubium favorem tenere 3, 264. parare 4, 233. praeter Latias erat Astur 4, 8. profundo errare pateris 3, 559. promovet ipse 7, 576. telis sole percussis ardentes conspexit 2, 482. ultro inferre parant 3, 498.
- Aconita** Dictaeis saxis nascentia 4, 322.
- Acuer** Batavos tubae 1, 432.
- Acus** Nilotis 10, 142.
- Ad** adventum hostis 5, 766. bella fatiis meis me relinquit 5, 325. bella fugaces non esse discas 2, 558. campos tuos meritis nomina 10, 545. castra it 6, 827. casus ferre spem 6, 478. cautes sequi 4, 454. dominum ire 4, 217. ventum ducis anxia stetit 8, 593. fata opus est 9, 733. fata segnis 6, 244. foedus venis 8, 435. hoc aevi 10, 195. haec satur 8, 171. ictum consensit 8, 619. ictus gemit 6, 137. ignes medios de-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

demissus 8, 159. insidias patebat 10, 422. letum inpiger 4, 798. moenia perflat ventus 5, 419. montes tendere 4, 167. mortem dimittere 5, 277. nefas pronus 6, 147. noctem tenebras impedit 4, 447. ortus solis, vaneſcit fumus 10, 76. ossa pervenit 7, 841. pericula exurgens clamor 9, 114. portenta parari 5, 284. proelia famulis dextras excitare 4, 207. proelia miscenda adtonita mens 5, 476. proelia trepidus 5, 728. raptus segitum 7, 236. scelus negantur dextrae 5, 369. scelus fumus ingentis fati 10, 384. somnos cubile praebent 4, 603. summa 4, 536. tripodas confugit 5, 162. tumultus exciri 6, 11. verum patebunt 6, 617. vulnera promptus 5, 310. ultima 5, 121. umbras mandavit 6, 569. undas Rubiconis 7, 251.

ADAMAS durus vinculis 6, 801

ADCURRERE cessas 10, 356

ADDIT ignes flagrantibus 7, 559. tantum terroribus 3, 410. Addunt equi gradum 4, 759. menti in proelia dubiae stimulos 1, 263. Addidit carmen 6, 775. causae robur 7, 67. pelagi decus Caesareis armis 3, 762. tantum irae in bellum prono 1, 292. Adde actus &c. 8, 807. Catonem sub iuga Pompeji 11, 279. quod 3, 321. 5, 291. 5, 776. 10, 223. Addere crimen erroribus 7, 59. curam mortalibus 2, 5. voces 4, 211. Addita fati peioris manifesta fides 1, 523

ADDUXERE ossa cutem 4, 288

ADDUCTUS fati amor 6, 453. funis 4, 454. Adductum funem ancora senſerat 3, 700

ADDEO. adeunt urbes pectore 7, 162. Adit Marſya Macandron errantem 3, 208. me ex aequo 8, 232. oracula 6, 773. paludem 9, 347. quem 10, 83. te 8, 252. Aditus dant pelago 6, 346. faciles 6, 616. famae 8, 74. gladiis arcet 10, 489

ADDEONE molesta cura 8, 699

ADEST mare latus montis 6, 267

ADFATUR magnum 8, 100. quam 6, 589

ADFERAT audaces turmas in certamina ruere 1, 475. Adſulerat in castra nefas 2, 98. Adferre hiemes tuas 10, 300. preces 7, 375

ADFECERE me vulnera 9, 137. Adfectus sui 10, 96. hostios tenuit 8, 131. veteres 9, 1009

ADFINIS Sarmata Moſchis 3, 270

ADFIXIT harenae quem 9, 765. Lycidam manus ferrea 3, 636. moriens tua vulnera puppi 3, 708. Adfixere pectora duro solo 2, 31. Adfixent quos campis hasta 7, 624. Adfixus rati pependit 3, 602. pinguibus taedis ignis 3, 682. Adfixa oculo sagitta 6, 218. Adfixa sacris penatibus anna 1, 240. Adfixos unci morsus convellere 3, 699

ADFLATA veneno serpens 6, 491

ADFLICTAE catervae 7, 667. Adſictis rebus 4, 796. rebus unica spes 1, 497

ADFUSA harena 9, 488. Adſuſi reges 7, 71

ADGREDITUR agmen 9, 464

ADHAERET dextrae gladius 4, 248

ADHUC 4, 371. 5, 204. 212. 6, 529. 6, 679. 6, 715. 7, 19. 7, 213. 8, 37. 8, 81. 8, 158. 8, 214. 8, 471. 8, 742. 9, 315. 9, 519. 9, 993. aliquid 9, 74. aliquid vivit 9, 871. credit 8, 11. debetur mundo 10, 393. nescis 9, 1015. rudes sagittae 5, 80. vadis 7, 721. vincit 2, 171. vivis 8, 659

ADACTUS ensis 4, 288. gladius 4, 560

ADEMTUS rebus Pompejus 9, 205

ADJACET Gadibus hoſpes 7, 187

ADJUVAT furorem 6, 435. Adjuvit ferrum suo pondere 3, 725. fulmen cuspide 5, 622. quos calor 9, 699. sanguis haerentes aquas 2, 217. Adiuta impulsu ventorum vetustas 3, 471. terris Diſſas 9, 754

ADLIGAT animum ripis 10, 226. artus torpor 4, 220. Iſter Maſſagetis 2, 50. pavor gelidos artus 1, 246. putria terrae 9, 527. stantes agger 9, 488. terga victor 4, 626. terras 10, 255. tori concordia 6, 459

ADLICIUNT peltes 9, 844

ADLOQUITUR 9, 612. cohortes 1, 530. Adloquia longa 10, 174

ADLUAT Peucen caput Iſtri 3, 202. Adluat tumulum unda 6, 810. Admixtus getes Dacis 3, 95. Admixto sanguine 9, 614

ADMITTITUR ensis 8, 546. Admisit gaudia duro vultu 2, 373. Venerem curis 10, 75. Admittere diem fronde carentes 3, 444. Admittere Deos testes sacris 2, 353. Magnum 8, 140. reges 8, 355. solas Gades Oceanum negat 3, 270. virus 9, 894. Admissa plebs 5, 393. Admissus Sol 6, 546. Admissum molliter aequor 1, 411. Admisso Caesare bellum excludi sinas 3, 332

ADMONEO, nec Pharnacis arma relinquo 2, 638. Admonet hunc aetas 4, 178. Admonitae fauces sanguine 4, 241

ADMOVAT horas mortis 7, 50. aris electa ceruice marem 1, 608. Admovit Scillon Abydo 2, 674. Admoveris tibi Philippos 7, 591. Admoverit aevum radios 9, 316. Admovere murum solo 6, 181. Admotus fomes 8, 776. ignis 8, 758. superis taurus 7, 165. Admotum fatum 4, 480. nefas 5, 471. Admotae pulsarunt Auximon alae 2, 466. Admota arma comminus 6, 2

ADORAT reges Memphis 10, 272. sceptris 8, 594. Adorant Scaevam velut numen 6, 254. Adoret locum 8, 115. mundus male Pompeji 7, 708. Adoratus Caesar 6, 243

ADPARUIT agger jacens major 3, 508. hoc nullis extis inpune 1, 626

ADPERTA levi terra vinea 3, 487

ADPELLIT quos aequor 4, 606. Adpulerat manus 8, 563. Adpellere ternis 8, 567

ADQUIRIS orbem nulli 9, 260. Adquirunt fidem 9, 1063. Adquirite vires per arva Macetum 2, 647.

INDEX RERUM,

647. **Adquirere** manes 6, 586
ADSCENDI, quo populus civem perducere potuit
 2, 563. **Adscendite** pontem 2, 499
ADSCRIPSIT aquis Zephyros 10, 240. **Adscribat** fa-
 bula Deis muros 6, 49. **Adscribere** caulis 9,
 853
ADSENSE cunctae cohortes his 1, 386. **sceleri**
 8, 536
ADSEQUITUR Magnum 8, 204. nequid satis mutare
 liceret 2, 652
ADSERIT urbes sola fames 3, 56. **Adsertor** miles 4,
 214
ADSIDUUS status 10, 245
ADSPERSO sanguine livor viscera variabat 1, 620
ADSPICIS vultu 7, 683. **Adspicit** Alpes devexis
 Apenninus 2, 429. ignes 8, 743. non totam
 Arcton mergi 3, 251. scopulos 9, 970. um-
 bram 6, 720. non adspexitamina 6, 777. **Ad-**
spexit a litore 9, 111. perituros 9, 611. **Ad-**
spice litus 10, 378. quanta paret 5, 568. reges
 7, 709. tumultum è pulvere 10, 381. urbes pos-
 sessas 7, 710. **Adspiciat** umbras 6, 653. **Adspi-**
ceret clades 7, 651. **Adspicere** sidera coeli 4, 523.
Adspiciens te 7, 612. **Adspecta** nulli virorum
 9, 993. **Adspectus** noster 9, 1064
ADSTARE nudis lacentis vita imago 1, 189. **Ad-**
stans umbra 6, 720
ADSTRINGIT bruma Scythicum pontum 1, 18. vul-
 nera sanguis 4, 291. **Adstringunt** carbasa gem-
 mis 3, 239. **Adstrinxit** baltheus amictus gem-
 mis 2, 362. **Adstringens** undas 5, 436. **Adstri-**
ctus cruor 6, 750. **Adstricti** artus 8, 67. **Ad-**
stricta ora 6, 761. per magos foedera 8, 220.
Adstrictis palmis vincla laxari inperas 2, 516
ADSUASCIS me satis 5, 776. **Adsueta** tenebris ani-
 ma 6, 713. **Adsuetae** sceleri mentes 5, 371.
Adsuetas votis vocari aures feriunt ululatus
 2, 33. **Adsueto** sceptro 8, 452
ADSUM victor terraeque marique Caesar 1, 201.
Adest conjux 8, 53. copia pugnae 7, 251. curia
 testis privatæ vocis 3, 109. defensor 10, 488.
 satis 9, 884. finis armis 7, 344. inploratus 10,
 235. mundo 10, 133. Oceanus 10, 217. po-
 pulis 9, 911. praetor proxima potestas lege 3,
 107. precibus vultus 10, 105. testis 8, 19. um-
 bra 7, 733. rerum finis 3, 328. **Aderat** fames
 saeva 4, 94. maturus x, 421. **Adfuit** dies 8, 30.
Aderit juvenus 7, 271. **Aderunt** casus 5, 746.
Ades 4, 189. huc 8, 103. sidus æquum 10,
 90
ADTENDUNT secula 8, 623
ADTRIGIT adversam ripam 1, 224. arcem juris 7,
 593. terras 10, 1. undas 9, 369. **Adtingere** Brun-
 dium 5, 374
ADTOLLIT retia 4, 439. Titan diem 6, 334. **Ad-**
tollunt juga rupes 4, 157. **Adtollat** fabula mu-
 ros 6, 48. **Adtolere** campis corpus 6, 620.
 muros 6, 33. ripas in Cancrum 10, 288. terra
 8, 65. **Adtollit** nomen ad sidera 7, 11
ADTONITUS 8, 780. metus 8, 591. metu 7, 134.
 sacris feralibus palluit 1, 616. stat 7, 340. stat
 lumine raptò 3, 714. **Adtonita** cohors 4, 474.
 ad proelia Caesaris mens 5, 476. **Adtonitum**
 pectus 5, 760. **Adtonitam** rapitur matrona per
 urbem 1, 676. terrore urbem subit 3, 98. **Ad-**
toniti 7, 212. hostes 6, 131. tumultus 7, 779.
 vertigine rerum 8, 17. **Adtonitæ** apes 9, 289.
 comas laceras tudere 2, 32. primo funere do-
 mus tacuere 2, 22. **Adtonitos** facit pallor putri
 robore 3, 415
ADTONSA arva 6, 84. **Adtonsum** dentibus arvum
 4, 413
ADTRAHIT illos in manus 10, 384. **Adtrahit** nubes
 7, 5
ADVERERAT herbas 6, 442. **Advectum** Amomon-
 10, 168. **Advecli** culmi 6, 85
ADVENISSE diem 7, 131
ADVENA rectus 8, 811
ADVENTUS hospitis 8, 473. **foceri** 9, 1094
ADVENTAT hora 6, 416. **Adventare** ducum di-
 scrimina 7, 243
ADVERSUS Perleus 9, 682. **Phoebi** ictus 7, 214.
 pontus 10, 246. **Adversa** frons 7, 321. terra
 4, 415. **Adversum** numen 7, 219. os 7, 621.
 fluctus inpellit in Eurum 3, 232. **Adverso** sub
 Marte signa jacerent 3, 308. in monte acies
 haeret 4, 38. **Adversam** ripam adigit 1, 223.
Adversaxes 9, 876. montes 9, 450. venti 9, 149.
 vultus 7, 575. Zephyri 6, 339. **Adversæ** faces
 7, 155. frontes 7, 465. res 8, 13. **Adversa** 8,
 627. bellorum 7, 684. miscet secundis 5, 2.
 signa 7, 314. **Adversis** deesse 8, 534. in adver-
 sis fides 1, 128. virtus crevit 3, 614. in trun-
 cis cornua explorat 2, 603. **Adversos** in ictus
 pronus stat 3, 571
ADVOLAT 9, 885
ADULTER Caesar 10, 367. **perfusus** sanguine 10,
 74
ADUNCÆ naris spiramina amputat 2, 183
ADUSTI Acherontis portitor 3, 16. **roboris** ictu
 percussæ crates 3, 494
ADYTI penetræle 5, 146. **Adyto** incubuit 5, 85.
Adyta 9, 153. **sacrata** 10, 23. **vetusta** 10, 179.
Adymis dignæ voces 9, 565
AEAS 6, 361
AEDES. ante aedis nondum referatæ fores 3,
 117
AEGAE extremæ resonant navalibus 3, 227
AEGAEI maris in undas Eryx depellatur 2, 665.
 Aegeo frangat Jonium mare 1, 103. **Aegæac**
 undæ 5, 614
AEGER moræ 7, 240. **venturis** 6, 424. **Ægra** &
 marcida fibrarum pars pendet 1, 628. **membra**
 8, 86
AEGIS. In Aegida diffudit crines Gorgonis Pallas
 7, 149. **Aegide** turbati currus 7, 570
AEGOCEROS humidus 9, 537. **Aegoceron** tenet
 10, 213

ALAN

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

ÆGYPTVS Africae, seu, ut alii, Asiae regio nota 2, 587. 7, 710. 8, 501. 546, 802. 9, 164. 10, 4, 59. 359. 474. ejus situs, munimenta & comoda 8, 444. regio plana 2, 417. ob inundationem Nili nullis pluvis indiget 8, 829. ejus infima ad ostium Pelusiacum 8, 464. & Libye donata regna 7, 711. mendax tumultu Magni 8, 871. nocens 10, 4. tot monstis 10, 474. primo sole calens 10, 435. Aegyptos tuta Syrtibus &c. 8, 444. Aegyptii dedecus 10, 59. jacentis per plana Nilus stagnaret 2, 417. infima litora 8, 464. Aegypton 9, 164. habet 10, 359. tueri 8, 501. Aegypto valida medius mihi cognitus axis 2, 587.

ÆGYPTIA fides 8, 624. manus 9, 63. Memphis stellarum visu aequaret Figulum 1, 649. tellus 8, 823. litora 9, 1005. rura 10, 312. vada 8, 540. Aegyptii Astrologiae periti 1, 640. magiae 6, 449. eorum dii etiam ferac & aves quaedam 10, 157. imo & obscena nonnulla 8, 478. eorum structurae & luxus 10, 111. & seqq.

ÆMULA virtus stimulos dedit 1, 120. fata fati 8, 307.

ÆNEAE mei Lares 9, 991.

ÆOLIA rabies 9, 454. Æolium Saxum 5, 609. Æolii tridentis pullu laxata tellus 2, 457.

ÆOLIDAE 6, 384.

ÆQUE quam 5, 151. venerabilis quam 7, 17.

ÆQUAT, quos inquinat facinus 5, 790. Aequare sagittas 4, 680. Aequaret Memphis stellarum visu Figulum 1, 641. Aequantes moenia turres accipit 3, 456. Aequantia colles corpora 7, 790. Aequata vulnera membris vidimus 2, 177. Aequatis ad pondera librae temporibus 4, 58.

ÆQUORA amore natatum 9, 954. Ausonium 9, 42. canum 8, 722. caeruleum sanguine dividit 2, 220. cernit in montibus 7, 135. classibus tentatum 9, 321. diffusum coelo reddidit 4, 82. faucibus inmissum portus erat 2, 616. inmensum Auster repulit 1, 499. latum obstruit 2, 661. Libycum 8, 872. medium 9, 284. 9, 494. 9, 1011. molliter admissum Tarbellicus claudit 1, 421. mollius 8, 98. periturum 9, 318. tetulit ratis remis 3, 552. sentit procellas 6, 470. terras repelleret 2, 436. in Aequor fluxit amnis 2, 213. per Aequor hostes tutat erga ferant 3, 49. sparsus ratis 3, 685. Aequore denso Maeotica palus gentes tenet 2, 640. excludimus 7, 97. flammam exstinguat 3, 687. hoc clades edidit batta 3, 680. nullae rupes emineant 2, 606. rates pinus mergunt 3, 531. spumoso Saron perfunditur 2, 627. recto bellum stetit 3, 566. in diffuso tellus latuisset 1, 654. merguntur classes 10, 496. victor Brutus 3, 761. sub Aequore manit 3, 704. Aequoris fauces 10, 513. Aequora ac terrae 9, 1057. rubra 6, 678. classibus percussit 3, 287. discedunt merfa diducta carina 3, 632. fluctua-

runt 2, 703. longe summis remis petit 3, 537. loquentur nobis 6, 618. sonum mutaverunt 8, 199. tenuere ventum priorem 2, 459. tota austrum sequuntur 2, 455. vadis fracta 9, 308. zonae perullae vicina 9, 314. in quaelibet casuros fontes accipit 2, 419. ad Aequora à castris opus perduxit 3, 384. in Aequora Lunae vicina Macra procurrit 2, 427. Aequora procumbit 3, 616. Aequora puppes mittebat 2, 709. Aequora silvas devolvit 2, 409. Aequora tellus cautes emisit 2, 716. Aequora tenuem linguam producit 2, 614. per Aequora aquas mittens Alpheus 3, 176. Aequora Cornelia signis suis haereat 3, 24. Aequora puppes Cectropiae profugos venere 2, 611. post Aequora Tethyos hic constitit 3, 233. sub alta saltu tendit 3, 749. super Aequora dubiam Syrtim feror 1, 686. Aequora longinqua quod Cato vexit 3, 164. Aequora radios spargens Phoebus 3, 521. Aequora toto mari praedonem sequerere 2, 726. Aequora vias cunctis Xerxem 2, 672.

ÆQUOREUS Achilleus 6, 350. humor 19, 757. limes 6, 15. Aequorea aqua 8, 788. culpis 6, 396. Aequorei tridentis rector Neptune 4, 111. metus 9, 447. sales 10, 257. triumphus 6, 422. Aequoreae rapinae 9, 223. harenae 5, 800. Aequoreas ad undas nomen non pertulit 1, 401.

ÆQUUS campus 4, 703. harenis 10, 291. Aequo Martis ratis latus tuctur 3, 585. Aequa caussa 4, 230. libra 8, 468. Aequum gentibus sidus 10, 89. ex aequo me adit 8, 232. Aequae mentes 5, 727. vires 4, 665. Aequa cornua 8, 193. Aequas in vices concordia inperium duxit 4, 5.

ÆR altus 9, 729. aquilonibus pulsus 6, 104. fervidus temperiem toilet 1, 646. harundinis 9, 827. humidus fuit in Calpen 4, 71. iners 6, 648. infectus manibus 7, 769. Libycus 9, 619. pennae odoratae 4, 438. nocturnus 4, 329. non sanus 7, 830. rore madens 6, 370. piger 6, 107. stridulus 7, 475. Stygius 6, 91. terrae propior succenditur fulminibus 2, 269. tractu pestifer 7, 412. turbidus 10, 207. variis motibus incertus 4, 49. violentior 7, 717. connectitur axibus &c. 9, 5. digerat undam 10, 260. discurrat venis 4, 369. dum terram levabit 1, 90. petitur 7, 516. quod dedit 10, 155. Aëris spatium 7, 512. atri spatium congestum 4, 74. Aëra coxit fornacibus 6, 405. nimbis impendat 4, 112. nube sua textit terra 4, 708. obscurum ramis cingens lucus 3, 400. perdidit 10, 167. perripit cruor 7, 625. presserunt pennae 7, 835. secabat 9, 686. tenet pulvis 9, 462. tixerunt tela 3, 546. torserat ventus 9, 498. gyro completitur arcus 4, 79. in Aëra potestas 10, 241. Aëra surgit Appenninus 2, 428. per Aëra nudos ramos effundens quercus 1, 139. Aëre ardens lampas 10, 503. denso ignis varias formas dedit 1, 531. in Aëre pennae errantis monitus edocuit 1, 588.

INDEX RERUM,

AERAM desuper Pyrenen abripimur 1, 689. ferro
prosciendere quercum 3, 434
AES fulvum 10, 669. Jovis 6, 427. Phrygium
9, 288. Aere excoquitur 9, 424. parvo me-
rent 10, 409. recurvo stridentes acuere tubae
Batavos 1, 431. Aera sonent 3, 657
AESTAS altior trahit Phoebum per &c. 6, 335.
servida canduit 1, 214. extulit Nilum vi, 474.
Aestatem sibi mitigat umbrâ 10, 305. Aestate
tumentes ripae 8, 826. Aestates mediae 10,
231
AESTIVUS Sol 8, 376. Aestivae horae 10, 218
AETIFERAE Libyes arvis Leo subleat 1, 206
AESTIMAT ponenda in numero scelerum 10, 473
AESTUAT in campos 10, 247. qua medius dies fla-
grantibus horis 1, 16. rabies 6, 63. unda 5, 566.
Aestuet 9, 400. unda lunaribus horis 1, 414
AESTUS bimaris 8, 566. contraria ventis volvens
9, 334. incertus 5, 485. maris 8, 462. se agit
4, 423. pectoris 8, 166. ponti 5, 445. Zephy-
ris Eurisque repugnat 3, 549. Oceani repulsi 4,
102. movens corus 5, 599. reluctantes vetes Ne-
ptune 4, 113
AETAS conferre notitiam voluit 10, 270. corru-
ptior 10, 111. cui firmior 2, 631. differat 9,
568. distinxerat alios 10, 128. edax 7, 397.
felicitior 8, 869. fortior 10, 134. innocua 8, 450.
impensa labori 2, 569. mea ne vos terreat 2,
560. nulla discat 7, 554. omnis in unam con-
geriem venit 5, 177. omnis vincimur 7, 641.
quaecumque annalibus comprehensa est 3, 309.
quidquid expleat 7, 387. quod arguit 10, 176.
repperit voces 5, 386. studiis consors 4, 178.
sua nulli profuit 2, 104. Aetate triumpho 7, 14.
vetitus 7, 371
AETERNUS cursus 5, 89. nexus 4, 189. ordo 8,
569. Aeterna fama 8, 617. lex 7, 1. moles
5, 101. quies 9, 671. Aeternum hoc decus
contigit urbi 3, 389. nomen 8, 139. in Aeter-
num 10, 87. caullas fixit 2, 9. Aeterni Cha-
lybum nodi 6, 797. orbes 9, 9. Aeterna re-
gna Deis magno parantur 1, 34. Aeternis caus-
sam lacrimis 3, 607
AETHER altus 7, 447. 7, 839. arduus ruas 2,
290. cadens in terras 7, 136. devexus in au-
strum 3, 251. ferro subtextitur 7, 519. imus 10,
8. legi paruit 6, 462. loquetur nobis 6, 617.
nubibus liber 3, 522. percussus sonuit 9, 168.
perustus 9, 432. Phoebi curribus succentus fla-
grasset 1, 657. plurimus per fulmina ad terram
decidat 2, 58. oblitit coelo 7, 198. oblitit 7,
153. tibi curreret 7, 424. Aetheris Eoi color
Phoebum urguere monebat 7, 720. inmensi par-
tem si presseris 1, 56. impulsu sortitu emicuit
fulmen 1, 152. sereni pars tota vacet 1, 58.
Aethera complet vocibus 8, 638. flagrantibus
loris succendit 2, 413. respiceret 9, 689. superi
prodigiis impleverunt 1, 525. tangentes silvas li-
quere 3, 246. tendit fragor 7, 477. ad Aethe-

ra clamor it 1, 388. in Aethera redeuntis Syl-
vae robore sonus fit 1, 391. tenduntur 8, 149.
Aethere constricto pluvias in nube tenebat 4, 51.
terram separat 4, 75. ab Aethere abduxit curas.
Dedum telus 7, 311. in Aethere moestum nu-
men notavit pugnam 2, 199. vasto innuocerae
voces miscentur 3, 540
AETHEREUS calor 9, 396. sulcus 10, 502. tonans
5, 96. Aetheris recessus 6, 445. Aetherae
causae 9, 853. flammiae 9, 494
AETHIOPUM campi 10, 293. gentes 9, 651. hare-
nae 8, 830. nives 10, 220. populi 9, 517. so-
lum 3, 253. terra 10, 274. Aethiopes & Ae-
thiopia regio Africae supra Aegyptum 8, 830.
9, 651. 10, 293. capillos habent sursum intlexos
& contortos 10, 131. cultores Jovis Ammonis
9, 517. nigri ob continuos calores 10, 221. Ae-
thiopia sub nullo Signo Zodiaci posita, nisi quod
Taurus protento pede eam spectet 3, 253
AETNA Siciliae mons perpetuo igne flagrans 1, 44.
5, 99. 6, 295. 10, 448. ignes non recta sursum,
sed in latus versus Italiam ejaculata, in malum
omen 1, 545. sub ardenti Servilia bella 1, 43.
summa 10, 448. Aetnae Siculae ora Mulciber
laxavit 1, 545. incendium 6, 295
AETNAEAE valles 6, 293
AEVUM annosum 9, 359. damnosum 9, 316. lon-
gum 7, 417. 10, 280. longius destruit ani-
mos 8, 27. mundi 6, 764. mundi totum 7,
640. pauper 10, 151. sequens 8, 623. vetus
4, 654. sufficit 7, 849. Aevi ad hoc 10, 195.
breve dedecus meruisse 2, 117. corrupti mori-
bus immunem durasse 2, 257. fama 9, 548. le-
gibus hic multas mortes debet ante suam 2, 82.
lenium 4, 812. venientis populo 7, 390. Ae-
vo nulli cognitus luctus 9, 169. Aevum agit 8,
242. bellis consumpsimus 5, 276. donas popu-
lis 9, 981. Aevo victum robur cecidit 3, 729.
languidus parens 1, 504. maximus Atreus 1,
585. meo nihil tutius esse 3, 371. nostro 5,
140. in Aevum condere fatum 7, 131. longum
fortes animas dimittitis 1, 448. per Aevum uila
sine lege mundus erat 1, 642. violata delubra
9, 519. Aevo a longo numquam violatus luctus
3, 399. a nullo damnabitur 9, 986. in hoc
aevo 9, 191. longo nec dubium quaeratur 2,
344
AER venator mapalibus errat 4, 684. vagus 4,
765
AFRANIUS & Petrejus pari jure duces Pompejani
in Hispania 4, 4. eorum castra super montem
vicinum Ilerdae 4, 17. ejus se dedentis pro exer-
citu ad Caesarem oratio 4, 338. & seqq. vide
etiam Petrejus
AFRICA tertia pars Orbis: ejus situs & descriptio
9, 411. & seqq. 9, 854. 874. plena incommo-
dis & malis 9, 405. sitiens, id est, sicca & ca-
lidissima 1, 368. irrigatur & secundatur Boreâ
nubes in meridiem cogente 3, 67. elephantum
ferax

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- ferax 6, 208. cur ferax animalium venenatorum 9, 619. & seqq. in eâ maximae eclipses Lunae 9, 693. vide etiam *Lilya*. ardens 9, 729. nos sibi vincat 4, 793. damnis flebilis 7, 691. sub jure Vari 4, 666. vocat 9, 823.
- AFRICANUM** bellum Caesaris cum Scipione 7, 691.
- AGAMEMNON**, fraterni uxor amoris 3, 286. ejus classis mille navium 3, 287.
- AGAVE** Pentheum filium, aprum putans, dilaceravit: postea ad mentem rediens caput regis imposuit, dolens quod non plus posset filii sepe-
lire 1, 574. 6, 359. 7, 780. exul 6, 359. Agaven Thebanam impulit Erinnyes 1, 574.
- AGER** Marfus 9, 790. in Agro frugifero sublimis quarent 1, 136. Agri Emathii 7, 166. steriles 8, 829. toti 9, 749. vacui 9, 162. ardent saevis populatibus 2, 534. latuere paludibus 6, 344. Agrorum longos fines jungere 1, 168. Agros moenibus junctos colunt 1, 571. olentes desertis 7, 821. in Agros Hesperios audax metator veniam 1, 382. medios pontem distendit 4, 140. occultos sparsus populator 4, 92. in Agros sparsus Euphrates 3, 259. in vacuos intrumpat 2, 441. per Agros quacita plaustra ferunt 3, 450. vacuos taurus cornua explorat 2, 602.
- AGRICOLAE** annum flere 3, 452. Marium fugere 1, 583.
- AGGER** & fossa 7, 749. ager favillae 5, 524. har-
renae magnus 9, 489. pelagi 5, 674. ripae 6, 778. sicci pulveris 9, 342. valli 6, 31. vastus 6, 69. jacens major adparuit 3, 508. stellatis
axibus erigitur 3, 455. turribus pressus cedat 3, 398. Caesareus 6, 44. Aggere busti constructo 2, 300. campi stetit 7, 649. Cespitis Aulus stetit 5, 316. denso moenia firmant 2, 449. ma-
gno jacet campis 7, 597. multo surgit opus 2, 678. turae ripae 6, 272. vasto colles commit-
tere 3, 382.
- AGMEN** densum 18, 543. lacerum 6, 315. Ro-
manum 9, 463. subitum 7, 524. totum 7, 341. vesanum 7, 496. ut terrestre 5, 708. incurfat 10, 484. clausurunt 4, 747. committere 9, 372. in discrimina pugnae mittere 2, 600. emisit 6, 291. moenibus rapidum devolvit 2, 491. Ag-
mine non uno incedere 1, 478. moto 7, 273. raptu Alpem superevolat 3, 299. raptu tumu-
lum cepit 4, 35. trepido discedens 2, 392. ex
tanto solus dux fugit 2, 470. in medio conspe-
ctus Caesar 1, 245. Agmina caede polluta 4, 260. fortissima 7, 222. fugientia 9, 35. jeju-
na 7, 99. ducem captivum traxere 2, 507. lon-
ga serie haerentia 1, 493. Medica Sulis decur-
rant 2, 50. peritura frustra 7, 730. procur-
runt 7, 385. prostrata jacent 4, 359. Caesaris
rumpens 3, 116. ductor tenebris noctis rapit 1, 228. fossa circumdedit 4, 29. in loco tenuit 7, 316. lapsura ruina vidit 4, 44. recipit 6, 288. reddita in saltus trahit victor taurus 2, 606. re-
gnis deducens Cyrus 3, 284. servilia solvit 2, 95.
- victor non armata trahens 3, 71. sumina car-
pere 4, 155. rapit 4, 717. in agmina ruit 7, 531. inter agmina densi vulgi vix manus movere 2, 201.
- AGNOSCO** ego truncum hunc 1, 626. Agnorunt pa-
rentes unum relictum 3, 606. Agnoscam mili-
tis ensen 7, 288. Agnoscere 4, 517. facies jacen-
tum 7, 794. hostem 4, 179. suos 4, 194. sup. ros
4, 255. vultus 7, 462. Agnoscendus erat, ut cae-
des olienta placeret 2, 193.
- AGO**. agis nil hac ira 7, 809. Agit agmen 6, 128. ae-
vum 8, 243. fremitus 7, 482. ibi nil virus 9, 825.
ignis lentas vires 3, 504. huc te 7, 525. Martem
saevus Caesar 4, 2. nubem in flexum 9, 456. om-
nia praeceps fatum 6, 98. plurima entis nava-
li bello 3, 570. se aetius undis &c. 4, 429. se Ba-
grada 4, 588. sinus unda 5, 620. telaplus 10, 315.
Agitis flagellis animam 6, 731. Agunt hoc civi-
lia bella 4, 222. Agebat paci intentus 3, 53. se
hostis 7, 523. egit currus eques 8, 810. equos
7, 3. currus cervicibus regum 10, 277. diem
Natura 7, 201. nullum furor in arma 2, 254.
ratem in sedes 9, 119. rimas terra 6, 728. undas
à Syrtibus 9, 323. Agimus tempora aut annos 7,
441. Agam solus otia 2, 295. Ages otia tran-
quilla sine armis 2, 267. Agite 8, 289. 9, 282.
Agat mecum Fortuna secundis rebus 1, 310. pri-
mus Boreas in Epirum 2, 646. Agens cornipe-
dem Magnus 8, 4. tela nimbus 6, 134. Agente
id Deo 10, 265. Agitur agmen in cuneos 7, 497.
mihi res 7, 264. Praetoria puppis senis verber-
bus 3, 536. Agi jussus Caesar terraque marique
1, 307. stimulis mortis 4, 517. studiis partis 4,
348. Agendum dum quid superesset 2, 657. A-
ctus lacertis aries saxa disperget 1, 384. per po-
pulos 10, 30. vacuis mapalibus 2, 89. Acta tibi
res est 1, 45. Aetum fuerat de rebus 9, 253. nil
bellis 5, 287. plus est vobis illa acie, quam cre-
ditis 1, 107. remis mare 9, 319. aeti currus 8,
814. Actae tensis rudentibus rates 2, 683. sub
Alpibus hiemes 1, 302. Acta meo curiu cetera
5, 483.
- ACTA** felicia 8, 320. juventae 8, 25. nova veteres
triumphos obsecrent 1, 121.
- ACTUS** rapidus 9, 31. Actu belli 9, 294. violento
9, 472. Actus sceleris 8, 668. ingentes 5, 659.
adde 8, 807. in actus praebere Deos 6, 606. in
nullos Catonis subreplit voluptas 11, 390.
- AGITAT** cunctos mens 6, 415. manes discordia 6,
780. quos mundi labor 1, 417. quos vesana quies
7, 764. Agitant arma mente 7, 767. graviora
metus 2, 225. hunc cadavera 7, 775. Agitabit
urbes in toto orbe 2, 643. Agitare bigas per or-
bem indignata Phoebe 1, 78. mentes 9, 295.
pharetras docta 3, 185. Agitans Bistonas 7, 569.
Agitanda per orbem rata 8, 138.
- AH** 7, 434. miser 6, 724. potius 6, 328. potius per-
cant 7, 559. quoties 5, 615.
- AHENUM** accensum 9, 798. Aheno duxit virus 10,
124.

INDEX RERUM,

- AIT** 5, 130. 7, 659. 8, 746. 9, 979. haec 1, 695.
ALAE admotae Auximon pulsarunt 2, 466. Alas barbaricas Caesaris discurrere 1, 476. nexibus miscuit 9, 286. Alis Caesaris Genabos dissolvitur 1, 440
ALIGER 9, 684
ALANUS 10, 454. Alani aeterni Martis 8, 223
ALBA servat Lares 9, 992. Albae Iliacae numen 5, 400. Albam ad summam qua iter est 3, 87. Alba celsa residens Latialis Jupiter 1, 198
ALBANI lares 7, 394
ALEA lux rubet 2, 720
ALBIS fundat flavos Suevos 2, 52
ALCIDES 9, 366. magnus 6, 391. Megae ram horruit 1, 577. monstris levat terras & aequor 4, 611
ALEA sati 6, 7, 603
ALIS cruenta 7, 837. foeta 6, 676. convertitur 9, 689. deiecit membra 7, 840
ALEXANDER Magnus summus regum 10, 272. felix praedo 10, 21. in Babylone mortuus 10, 46. Alexandriae sepultus 8, 694. 9, 154. 10, 19. misit in Aethiopiam, qui indagarent fontes Nili, frustra 10, 272. ad Gangem magno vinci se fassus ab orbe est 3, 234. ejus exemplum periculosum mundo: invehitur porro in eum Lucanus per digressionem 10, 25. & seqq. Alexandri corpus adytis tectum 9, 154
ALEXANDRIAE sepulcra regum erant magnarum molium 8, 695. Alexandrinae Regiae descriptio 10, 111. & seqq.
ALGA dabat torum 5, 521
ALIENUS gurgis 10, 293. Aliena bruma 10, 299. Alienum pectus 9, 888. Alieni juris harenae 5, 489. timoris poena 7, 644. Alieno vulnere labens 2, 265. in litore moenibus tuti 3, 341. Aliennae arae 6, 451. Aliena jura 9, 212. sidera 8, 337. toris tempora 11, 351. ferens colla 5, 169
ALIVIS comes 8, 656. Aliquid tui 9, 74. prodesse 7, 209. vivit 9, 871. ausa est 4, 403
ALIVS orbis 5, 238, 579, 618. sanguis 7, 537. vultus 6, 736. Alii hoc licuisse 9, 1053. liquere 6, 782. non alio motu, quam 10, 501. Alii reges 9, 156. soles 9, 872. Aliae aquae 10, 228. clades 7, 633. orae 9, 126. Aliis sit pietas 10, 196
ALIO fugeres 7, 587. hos fortuna vocas 2, 230
ALITER 6, 501. 8, 197. 9, 1040. non Aliter 7, 145. Aliter, quam 9, 248
ALLIA fastis diu damnata 7, 409
ALMONA parvo lotam Cybeben revocant 1, 600
ALNUS exigua 8, 39. Pharia 8, 611. sonuit 5, 596. fluctibus aprior comas posuit 3, 441. Alni Latiae compagem ruperat rostro 3, 597. obliquae 4, 422. Alnos discussa compage spumeus seras 2, 486. emeritas navalibus adpetunt 3, 520. obliquas hostibus praebuit 3, 562. vado moratus Macra 2, 427
ALIT quem Syrtis 9, 441. tellus gentem 4, 47. Alunt potentes segne vulgus 3, 78. Alentes hauriat undas Titan 1, 415. Alitur hic sanguis 6, 66
ALIMENTA praebere facies carinae 3, 683
ALTRIX frugibus 6, 426
ALOEUS ejusque flum 6, 410
ALPIS nubiferae de super colles abripimur 1, 688. Alpem inter jacere 1, 481. Alpium tremor 1, 553. rapto agmine nubiferam superevolat 3, 299. Alpes madidis Euri flatibus resolutae 1, 219. gelidas cursu superaverat 1, 183. per gelidas Gallica rabies effunditur 2, 535
ALPINA bella 8, 805
ALPHEUS aquas per aequora mittens 3, 177
ALTARIBUS feris horrens Esus 1, 445. sacris struetae arae 3, 404
ALTER ducum cum vicerit, gaudendum est 2, 41. Altera pars 9, 337. 10, 129. potestas 9, 1077. Altera victima 10, 385, 524. unda 6, 375. Alterius monstri caedes 11, 663
ALTERNI aeris meatus 4, 327. Alterno signo paret custodia 4, 7. Alterna bellorum vulnere 5, 1. Alternis vicibus terra fretumque litus vindicat 1, 410
ALTERUTRUM caput 6, 8
ALTUS aer 5, 561. 9, 729. aether 7, 447, 839. cruor spumat in undis 3, 572. armentorum cruor tigres pavit 1, 329. caedis cumulus 7, 720. mons 6, 266. pulvis 6, 246. torpor 5, 434. Alta convallis 10, 328. llerda 6, 261. mens 6, 228. nobilitas vultu minaci ferrum poposcit 2, 509. pax per omnes populos 1, 249. polinox 6, 570. rupes 4, 601. 6, 641. Altum gramen 9, 975. pelagus 9, 311. solitium 9, 531. Alti sanguinis vis sibi fecit iter 2, 214. in Altum excrevit solum lenitumulo 4, 11. evexit 8, 36. surgentis telluris tumulus 3, 375. Alto delabitur 9, 41. restagnant flumina vallis 4, 89. ab Alta puppe pugnat Catus 3, 585. effluxit humor 8, 690. sedit securus spectator tanti sceleris 2, 207. ex alto 9, 45. in Alto occasu Jupiter premitur 1, 660. Alti fluctus 9, 330. Alta Capitolia 9, 79. culmina 8, 818. ledent civilis vulnere dextrae 1, 32. Altis murorum turribus aptant saxa 2, 452. silvis dispersus Athamas 3, 187. Alta nemora remoti loci incolitis 1, 453. Alias in rupes nititur miles 4, 37. Alta sub aequora saltu tendit 3, 749. Alte sustulit 2, 649. elatas manus ad bella promissere 1, 387. summotis solibus umbras cingens lucus 3, 401.
ALTIOR aetas 6, 335. Notus 5, 714
ALTIVS ibis in auras 7, 816. nobis inferet 9, 572. robora ulnis prensarent 3, 664. tellus vertice non intumuit 2, 398. vehit 9, 460. Altissima lux 4, 527
ALVEUS piger 10, 311. amnem non retinet 2, 217. largas aquas a ripis accepit 4, 86
ALVUS variata notis 9, 713
AMANI duri cultor populus 3, 294
AMARUM thymum 9, 287
AMASIS evulsus tumulis 9, 155
AMBAE multa tegens omnia canebat 1, 638. Ambages solitae 7, 21

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

AMBIT penates 10. 483. quam pectore 8. 67. quantum Tigris 6. 51. quas gentes Hiberus 7. 15. quos impiger Cephilos 3. 174. Ambiat ignem exercitus 8. 735. Ambisset polos 10. 40. Ambitur tibi Meroë 10. 303. Ambiri urbem à pavidis civibus jubet 1. 593

AMBITUS Romae 4. 817. urbi letalis 1. 179

AMBITIO inanis 10. 157. Ambitione amens furor 10. 147

AMBITIOSA ciborum fames 4. 376. domus 10. 488

AMBIGUA loci lex 9. 307. Syrtis 9. 710. sortes 5. 225

AMBRACIA ora 5. 652

AMENS v. 798. ambitione furor 10. 147. Cornelia 8. 583. malum incubat 2. 27. inpetus 4. 279. Amentes inpuerit 7. 747

AMENTARE habena jaculum 6. 221

AMICI miseri 8. 535

AMICTUS feralis 9. 109. plebejus 5. 538. varius 6. 654. Amictu plebejo tectus honos latuit 2. 18. Amictus famuli 8. 240. constrinxit 9. 482. fluxos adstrinxit baltheus 2. 362

AMITTIT ventus vires 3. 362. Amifere notas tempore multo confusa 11. 167. Amissus cladibus orbis 8. 211. Amissum fratrem lugentibus offert 3. 608. Amissi pauci 4. 513. Amissae leges nullo discrimine pereunt 3. 120

AMNIS pelago cognitus 6. 371. Peneius 8. 33. pronus 6. 474. rapidus 8. 445. septimus 8. 466. spumens 10. 322. tacitus 9. 355. violenti verticis 8. 374. fluxit in aequor 2. 213. Amni Tyberino Naris labitur 1. 475. Amnem non retinet alveus 2. 217. ripis adligat 10. 226. tumidum superenatas 4. 133. in Amnem solvit se tellus 2. 408. majoris famae lapsus Isara 1. 400. obliquum sonipes obponitur 1. 220. unum vires conlectus Nilus 10. 309. pertumidum propere signa movet 1. 204. Amne citato Sperchios &c. 6. 366. soluto iter rumpi conspicit 2. 492. Amnes ignoti 10. 32. vestri 10. 278. declivem cursum habeant 4. 114. incurtus sanguinis turbati 7. 700. sonant tectis cursibus 4. 299. inmensos mons concipit 2. 403. tellus misceat 3. 258. inter Hesperios non ultimus Sicoris 4. 14

AMAT luctum 9. 112. fectum 5. 553. sororem puer 10. 95. Amant. si mirantur 8. 635. Amavit pacem 9. 199. Ames quo foedere regem 6. 741. Amet gens omnis invicem 1. 61. nocentes populus 10. 389. Amantes nomen Pompeji 9. 1050. Amatura foeta 6. 456. Amari se nescit felix 7. 727. non mallet 3. 83. Amatae urbis plenus abit 1. 508

AMATOR Martis populus 8. 364. virtutis 9. 562

AMOR auri nescit ferrum timere 3. 119. laborum 9. 407. libertatis 8. 340. melis 9. 290. mortis 6. 246. Niliacus 10. 80. obscœnus 10. 363. orbis facer 4. 191. Pompeji. non belli 9. 228. scelerum 4. 236. stimulis ardens 4. 174. velatus 10.

70. verito 10. 189. facit trepidum ad praefia 5. 729. fluxit in praecordia 6. 452. si tantus tibi belli nefandi 1. 21. Amoris fraterni ultor 3. 286. Iructus 7. 32. Amori iusto roburrellit 2. 379. vestro nullum tempus vacuum sit 3. 26. ad Amorem patriae durum iter 9. 385. Amore natatum aequor 9. 954. crevit nefas 4. 205. diro ferri revocantur 1. 355. Martis semper in arma populos 4. 147. Amores vanos populi conciret 3. 54. in nimios belli excitat calorem juvenis 2. 325

AMOLITUR humens onus 5. 355

AMOMON vicinae messis 10. 168

AMOVIT sinus 10. 197. Amoto hoste Santonus gaudet 1. 422

AMPHISSA manus Phocaicas misit 3. 172

AMPHISBAENA 9. 719

AMPHITRYONIADES 9. 644

AMPHYSIOS 6. 368

AMPECTITUR pons Sicorim 4. 15. Ampecti fines recessu 6. 41. Amplexus fontes & pabula campi. folla 3. 386. populos piniferis rupibus 2. 431. Amplexa est maritum hoc modo. quo natos 2. 366. Romanum cadaver 3. 759. Amplexi verberare tauros 9. 731. Amplexos dracones robora circumfluxisse 3. 421

AMPLEXU fovere 5. 735. Amplexus fugi 3. 745. pati 10. 362. per Amplexus mariti dilapsa umbra 3. 35. Amplexibus juncti 4. 209

Non AMPLA Catonis atria pulsant 2. 238

AMPLIAT Tanais nunc hunc, nunc illum orbem 3. 276

AMPUTAT ictus manum 3. 612. naris aduncac spiramina 2. 184. ense manus 6. 176

AMYCLAS piscator Caesarem transvehere ejus jussu frustra conatur 5. 520

AN. Miles an comes 7. 84. quod traxerit, an quod descendit 6. 653

ANNE 5. 328

ANAUKOS 6. 370

ANCEPS bellicafus erat 3. 752. sollertia 8. 283. successibus fortuna 4. 390. Ancipiti cervice rotat 5. 172. urbe curia Tribunos expulit 1. 266. Ancipites animi 9. 46. 10. 13. casibus futuris 9. 582. discrimine casus 4. 771. Martis eventus 5. 68. vario favore urbes 2. 448

ANCHISAE thalami 9. 971

ANCILIA collo portant Salii 1. 603. 9. 479. nostra de coelo lapsa quo modo 9. 480

ANCON Dalmaticis fluctibus obnoxia 2. 402

ANCORA voces movit 2. 693. Ancora adductum funem senserat 3. 700

ANDUS perolus in nebulis marcere 1. 439

ANFRACTUS maris 5. 416. opacus 4. 160. Anfractibus longis effusam urbem circumcunt 1. 605

ANGIT animum curis mordacibus 2. 681. sua cura parentes 2. 64. Angeris invidia 9. 1052. Angitur undis 6. 107

ANGUIS quod sibilat 6. 690. morsus 9. 937. Angues

INDEX RERUM,

- gues effusi retrorsum 9, 653. lacti 9, 907. repa-
rati 4, 635. fuderunt Sibila 9, 630. fugantia ver-
ba 9, 914.
- ANGUSTUS** limes in aequora puppes mittebat 2,
709. Angusta arena 6, 63. Angustum latus He-
speriae producit linguam in aequora 2, 613. tem-
pus 4, 477. Angusti temporis discors concordia
mansit 1, 98. Angusta terrarum in sede domum
poposcit 2, 579. Angusti lares 5, 528. penates 5,
537. Angusta litora 5, 675.
- ANGUSTAT** fauces maris 5, 232. pulmo meatus aë-
ris 4, 327.
- ANHELUS** meatus 5, 191. miles 9, 587. Anheli pul-
monis fibra latet 1, 622.
- ANHELANT** rabiem antra 6, 92.
- ANHELITUS** creber 4, 622. urget pectora 4, 756.
- ANIENS** ad gelidas undas 1, 582.
- ANIMA** descendens 6, 714. humana 5, 98. potens
8, 762. retenta 9, 640. vivax 9, 103. Animae
dulcedo 9, 393. singultus 8, 683. diversa in mem-
bra meantis discursus 3, 640. Animae quod super-
est. egere 3, 718. nil letale in corpore caeso da-
tum 2, 179. Animam clausit dolor 8, 59. conti-
nuit 8, 616. divisit cruor 3, 591. flagellare agere 6,
732. festinantem praecedere letum nati 3, 751.
eripiunt 9, 787. in orbes conlegit 9, 9. multis clau-
dere 4, 370. luctantem trahentes 3, 578. servare
sub undis 3, 697. sibi reddere 6, 823. vulnere ef-
fugientem conlegit 3, 623. Animamensem moriens
expulit 7, 622. Animae capaces mortis 1, 461.
lustrales bellis 6, 786. viles 5, 263. 683. 7, 730.
videntes 6, 529. eunt, quocumque &c. 7, 816.
Animas fortes in longum aevum dimittitis 1, 447.
inspravit terra 7, 769.
- ANIMAL** potens leti 6, 485. visus patiens 9, 652.
Animalia saxi sculpta linguas servabant 3, 224.
- ANIMUS** dolens 7, 190. magnus 6, 808. est mili
9, 389. fert causas expromere rerum 1, 67. Ani-
mi hoc 9, 68. laus 4, 482. morientis ius 8, 636.
tantum 10, 347. Animum curis mordacibus an-
git 2, 681. Animo hoc lustras 9, 1057. ingentes
motus ceperat 1, 184. Animi ancipites 9, 46.
10, 13. degeneres 6, 417. flagrant 7, 559. for-
tes 4, 524. inbelles 5, 322. ingentes 8, 28, 266.
juris memores 9, 96. labantes 4, 249. morti fa-
ciles 4, 506. paventes 9, 407. pelagi expertes 5,
412. flagrant voce 7, 383. pulsant sua pectora 7,
128. Animis nihil sensus a morte relictum est
3, 39. Animos hos Nilus &c. 8, 544. gestant
pectora 4, 285. dat aetas inpena labori 2, 570.
dat fortuna 5, 43. inpulit 8, 454. in orbem ex-
tollet 8, 345. ingentes ferre 7, 679. populi fama
intupit 1, 470. tangunt itae 10, 443. tumentes
patrii penates frangunt 1, 354. Animis tuis di-
gnum 8, 347.
- ANNONA** trahi favoris momenta gnarus 3, 56.
- ANNUS** consule notus 5, 392. meus 10, 187. septi-
mus repetitis fascibus haec sequitur 2, 130. va-
rius 10, 212. temperet viam 9, 377. Anni lex 9,
201. Annum flevit agricolae 3, 452. Libye tulit 3,
70. sentit 9, 437. Anno decimo jam vincitis 1, 300.
Anni fracti 8, 476. robusti 8, 282. cardinis extremi
7, 381. cuncta moventes 6, 21. immunes cladibus 8,
704. Consule habentes nomen 7, 441. Annos bel-
lis civilibus servatos oderunt 2, 66. herbis abrum-
pere 6, 610. debent fata 6, 530. in annos te ac-
cepit fama 8, 782. multos hic furor exibat 1,
668. Annos per multos inarata Hesperia 1, 28.
per tot dūrasse 2, 256. Annis parcimus 9, 1087.
omnibus dies par 7, 426. omnibus 7, 421. omnibus
non reparet 7, 388. paucis 10, 162. nondum pa-
tientibus curas reget 1, 316. in senium vergenti-
bus tranquillior 1, 129. vergentibus extremum
diem praecipitasse 2, 105. ab Annis multis inat-
tus census 3, 156.
- ANNALIBUS** Latius aetas comprehensa est 3, 309.
- ANNOSUM** aevum 9, 359. Annosa robor 9, 452.
- ANNUA** venali referens certamina Campo 1, 180.
- ANTAEUS** maxima terrarum gloria & ius domus,
cibus, artes &c. 4, 597. quis staret, cunctis in-
victus 4, 609. sponte cadit 4, 642. validior ta-
cta terra 4, 599. Antaei postibus Libye non vi-
dit tantum pendere 2, 164. regna 4, 590.
- ANTE** 7, 591, 853. seram poenas 9, 104. non
dedi 8, 134. quam 8, 350. coartate quam 10, 217.
jaces quam 4, 803. tamen, quam 8, 712. aciem
6, 297. 8, 531. seras sedet 6, 551. fores sta-
re 9, 544. gentes 6, 145. hoc 6, 116. oculos erat
mors 9, 763. oculos volitare 7, 170. pedes victo-
ris stare 4, 340. pedes voverer 7, 379. Phocbum
nocti parem 10, 227. radios Canis 10, 226. ve-
nena nocens 9, 725.
- ANTENNA** summa 9, 328.
- ANTENOREUS** Timavus 7, 194.
- ANTISTES** laxare sedes iussus 5, 123.
- ANTIQUUS** carcer 6, 722. sacra imagine miles 7,
357. Antiqua ars 4, 449. Antiquum nomen 4,
591. chaos iterum repetens 1, 74. Antiquae vi-
res 10, 16. Antiquos Curiorum passa ligones ru-
ra 1, 169. Antiquis in urbibus rarus habitator ex-
rat 1, 27.
- ANTONI** oratoris (qui calamitates futuras praedi-
xerat) caput in mensam epulantis Marini intum
2, 122. C. Antonius M. frater obiectus classe
Pompeii in ora Illyrici, fame premitur 4, 408.
M. Antonius (qui post Triumvir) Urbe cum
Q. Cassio pulsus, ad Caesarem se confert 1, 266.
cum parte copiarum Brundisii relictus, a Cae-
sare saepe evocatus 5, 478. Brundisio solvit 5,
703. Nymphaeum appellit 5, 710. Cleopatrae
amore incensus 10, 90.
- ANTRUM** Corycium ex eis rupibus patens 3, 226.
effossum tumulis 10, 19. sacratum 8, 694. Tar-
tareum 6, 712. Antro quo sederit 9, 971. Antra
Cirrhacae 5, 95. 6, 408. coeca 4, 458. Libyca
4, 594. peletthronia 6, 387. Pythia 6, 425. sacra
5, 84. Typhonis 6, 92. stillant rore 6, 301. An-
tris Scyllacis clauditur Appenninus 2, 433.

AN-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

ANXIA classis 8, 592. pendet puppe 8, 590. venturis quies 7, 20
ANXUUS arces superaverat 3, 84
ANUS canino capite 8, 832
APPENNINUS erigit Italiam 2, 396. ejus situs 2, 399. 436. 3, 63
APERIT campos gurgite 6, 276. pestis 9, 779. saltus Candavia 6, 331. sedes 6, 800. Aperire divitias gerenti bella 10, 148. ferro venas 9, 57. gentes 4, 352. Aperitur inmensum opus 1, 68. vultus 6, 655. Aperta fugae mens 9, 225. Gorgon 6, 745. lux 10, 431. umbris Taenaros 9, 36. Apertus jugulus 6, 555. Apertum caput 8, 614. pectus 6, 722. Aperto mari natura montes obposuit 2, 619. pelago robur obpositum 3, 532. Apertum gentibus orbem deseritis 1, 465. Aperti campi 6, 710. Apertae undae 4, 426. Aperta rura 10, 330. Apertis muris obsedit Magnum 10, 545
APEX Siculo 5, 100. Apicem tollens flamen 1, 604
APIDANOS 6, 373
APIS sacer 9, 160. vexerat iustria suae Phoebe 8, 479
APLUSTRE Grasum audax retentat 3, 586. validis lacertis totum rotant 3, 672
APOLLO nocentes templis arcet 5, 139. se condidit antro Delphico vates ibi factus 5, 85. Pythona confecit 5, 79. armenta Admeti pavit 6, 368
APONUS lumifer 7, 193
APPIA via 3, 85
APPIUS Delphicum oraculum consulit 5, 70. oraculum Delphicum consulit 5, 123
APSUS mollior 5, 462. carinas fert & qua de causa 5, 463
APTIOX fluctibus alnus comas posuit 3, 441. feris & puppibus 8, 122. Aprissima castris rupes 3, 378
APTAT habenas 7, 143. Aptant saxa altis murorum turribus 2, 412. Aptare laqueum collo 8, 655
APUD gentes damnat sceleris 8, 406. gentes haec movebunt 7, 207. populos majuserit crimen 8, 420. populos prodesse hoc 9, 1050. superos me vincis 7, 113. Tanain 8, 319
APULUS 9, 183. piger 5, 403. Apula per rura profugum Magnus 2, 608
AQUA aequorea 8, 788. brevior 9, 957. stagni 9, 353. Aquae interruptus amnis 2, 213. largus fons 9, 608. majoris poenas dat 4, 143. Aqua fudica quos Cephissos ambit 3, 175. inviolatus agger 9, 342. Aquae Nili 9, 244. Niliacae 10, 160. nusquam ventae 10, 319. quaesitae 4, 306. Simoentis 9, 962. tutae 9, 1007. vadosa 8, 699. Aquarum avidi Siphones 7, 156. dominus 10, 214. quicquid pendebat, ima petit 4, 127. leges 10, 228. tractus 4, 368. varietas 10, 263. &c. Aquas frementes vorticibus contorsit 4, 102. excepturus sonipes obponitur 1, 221. hast. rabe 7,

822. hibernas passurus pons 4, 16. largas alveus accepit 4, 87. omnes trahe, gurges 2, 486. per aequora mittens Alpheus 3, 177. post Rubiconis in nullo flumine stabit 2, 498. Sarmaticas Cone perdit 3, 201. vulnibus transmisit corpus 3, 661. Aquis his adscripsit 10, 240. Hesperiam exhaurit 2, 410. interceptus animae discursus 3, 641. is rectus 10, 289. numen secundum 9, 646. nubes in vellera spariērat 4, 124. pelagi amnes referantur 4, 115. Phoebus radios fregit 3, 522. quod nomen sit incertum 3, 259. vallis millum Hydaspem non sentit Indus 3, 236. Vestinis impulsus Liris 2, 425
AQUARIUS imbres sudisset 1, 653
AQUILAE notae Romanaeque signa fulsere 1, 244. Aquilas ferentem dentis castris incedere 1, 477. pares & pila minantia pilis caninus 1, 7. terribiles & signa urbe procul relinquant 3, 330. victrices deponere iussus 1, 339. victrices ferre 5, 238. Aquilis faeces addidit 5, 389
AQUILO velis acceptus 4, 584. Aquilone fractae rates 4, 457. ab extremo Suevos Albis fundat 2, 51. Aquilones 5, 720. 6, 104. rari 9, 412. Aquilonibus siccis haerens bruma 4, 50
ARA discussa 7, 165. Scythica 7, 777. Taranis non mitior Scythicae Dianae 1, 446. ab ara Vestali raptus ignis 1, 549. in ara positus Phoenix 6, 680. Arae alienae 6, 451. calidae 6, 559. Deorum 9, 992. Herceae 9, 979. Romae 9, 601. subitae 9, 988. tristes sacris 6, 432. victoris 8, 861. diris altaribus structae 3, 404. Aras nullas cui praetulit 8, 457. Aris inponere flammam 6, 525. nullis parens defuit 2, 35. sacris admoveat electa cervice marem 1, 608. ab aris discedit 9, 585
ARARES felices 7, 432. soluti 7, 514. venillis in orbem ignotum 3, 247. Arabum gentes 9, 517. populi 10, 291. 10, 312. portus 8, 854. serpens 6, 677
ARAR 6, 476. Ararim Rhodanus in mare fert 1, 434
ARAXES Armenius 7, 188. barbarus sub juga isset 1, 19. gelidus 8, 431
ARBITER mundi 6, 743. undae 10, 209
ARBITRIO tuo mors rapta 9, 1059
ARBOR nativ. summa 8, 179. montibus procumbit 3, 512. omnis humanis cruoribus lustrata 3, 405. protegit truncum 9, 529. stillavit toribus 7, 837. Arbore multa frondere 10, 304. Arboribus caelis levatae naves 9, 332. suus horror inest 3, 411
ARBUSTO palmarum dives Idume 3, 216
ARCA plebeji funeris 8, 736
ARCANUS oibis 9, 864. Arcanum ferale 6, 440. caput 10, 295. nefas 6, 569. Arcano pectore voces reddit 2, 285. Arcana 9, 554. curarum 8, 279. ditis 6, 514. fati 5, 137. magorum 6, 431. mundi 5, 198
ARCAS 9, 661. Maenala liquit 3, 178
ARCES gladios à sanguine 7, 81. Arcet aditus gladiis, ignibus 10, 489. templis nocentes 5, 139.
 62

INDEX RERUM,

- Arcent** à sanguine manus 10, 420. procul Arce-
te hunc furorem 2, 295. Arcere à litore 8, 497.
è terris 8, 588. Caycos crinigeros bellis 1, 453.
paratis fluviis 2, 495
- ARCESSITE** fatum ferro 7, 252. Arcessere fata ma-
nu 4, 484. montem 8, 660. Arcessitur toto or-
be quo gens quaeque perit 1, 166
- ARCTOS** 6, 342. 10, 45. habet me victorem 2, 586.
non in illis montibus 10, 220. quos populus de-
spicit 1, 458. vacat imbribus 4, 70. Arcton non
totam mergi adspicit 3, 251. in Arcton exit no-
bis umbra 9, 539. Arcto gemina clarissimus axis
8, 175. subacta remeasset in urbem 3, 74. sub
gelida melius sedem dedisset 1, 252
- ARCTOUS** orbis 5, 344. Arctoum frigus 10, 250.
latus 8, 424. Arctoi belli tempore 3, 89. Ar-
ctoo in orbe fidem legerit 1, 53. vertice spuman-
tem Rhenum fregit 1, 371. Arctoi imbres 9,
422. Arctoae gentes 5, 661. pruinae 8, 363. ter-
rae 5, 268. Arctois finibus revulsos populos 1,
482. rapiens è partibus ignem fulmen 1, 534
in arvis diffusus cruor 1, 301
- ARCTOPHYLAE** 8, 180
- ARCUS** fortior 8, 295. incertus 8, 373. letifer vi-
ris non fuit 3, 500. aëra complectitur 4, 80. Ar-
cu inpetere 6, 394. ingentipons Sicorim ample-
ctitur 4, 15. minax 7, 515. sarisas fregere 8, 298.
Arcus Armenii 8, 221. Parthi 9, 267. tendunt
nervis 7, 141. extructi spoliis 8, 819
- ARDEA** volare ausa 5, 553
- ARDET** rogos sine honore 9, 63. stimulis amor 4,
174. Ardent populatibus agri 2, 534. Arsit
Phoebe ignibus nigris 6, 502. rabies 5, 359. Ar-
sere ceruchi 10, 495. senes flammis 6, 454. Ar-
deret 9, 752. Ardens aëre lampas 10, 503. A-
frica 9, 729. Berenice 9, 524. Cancer 10, 288.
Carcinos 9, 536. favilla 8, 752. vir 9, 748. non
Ardentis silvae incendia fulgere 3, 420. Arden-
tem flammis polum noctes viderunt 1, 527. Ar-
dentes plagae 6, 326. currus Titan caligine con-
didit 1, 541. telis sole percussis acies 2, 482. Ar-
dentia ossa 6, 533. Ardentibus oculis strident
ignes 6, 179. tabulis haerens 3, 688. Arctura in
testa facies paravit Catilina 2, 542
- ARDOR** 9, 402. & labor 6, 587. noscendi 5, 129.
extulit mentes 4, 520
- ARDUUS** aether ruat 2, 260. axis 5, 632. Ardua fi-
des 8, 282. moles 8, 866. pinus erigitur 2, 695.
ratis 5, 649. tellus 4, 158. turris 4, 431. virtus
4, 576. summis montibus gens habitat 1, 434.
saxa 4, 739. valli 6, 138. super Vogesi rupem
castra 1, 397. jubens 8, 238. per Ardua 6, 38.
Ardua tollit labor 6, 20
- AREA** stabilis navalibus bellis 3, 513. belli 6, 60
- ARENÆ** firi ora 9, 500. Aruerat tellus 4, 55. Arenæ
Meroë 4, 333. Arentem super Libyen feror 1,
687. Arentia ora 4, 755
- ARIDA** Libye quidquid patet 3, 294. tellus 4,
629
- ARGO** 6, 400. montibus subducta est 2, 717. rudis
gentes miscuit 3, 193
- ARGOS** quondam nobile 6, 356. impulit 10, 60. no-
ctibus damnavit 7, 452
- ARGOLICUS** tyrannus 9, 367
- ARGENTUM** fudit flammis 6, 404
- ARGUIT** quod actas 10, 176
- ARGUMENTA** mortis 8, 869
- ARICIA** parva sacrae Dianae &c. 3, 86. 6, 74
- ARIES** signum coeleste 4, 57. 9, 534. lacertis actus
saxa disperget 1, 384. moturus limina pulsu 10,
480. nequit impellere 6, 36. non est Parthis 8,
377. submoveat hunc ferro 6, 290. suspensio for-
tior ictu incussus 3, 490
- ARIMASPUS** dives aurum legit 7, 756. Arimaspeco-
mas auro ligatas substringens 3, 281
- ARIMINUM** Minum minax invadit 1, 231, 253
- ARISBE** g'ebis exilit 3, 204
- ARIUS** fortis 3, 281
- ARMA** Caesaris 5, 493. 6, 285. 8, 325. 8, 657. 9,
128. vel Magnum sequantur 2, 246. civilia 5,
285. 6, 148. 8, 351. 8, 559. 9, 150. cuncta 10,
351. deformia 8, 598. delapsa coelo 9, 475. E-
mathia 9, 1017. felicia 8, 100. 9, 1099. fraterna
7, 462. inimica consiliis 4, 348. Latia 8, 501.
Magni 9, 176. deferis 7, 606. nocitura 7, 60.
projecta 8, 735. pectoris 7, 573. regia 8, 597.
retenta 2, 514. Romana 10, 4. nec Pharnacis re-
linquas 2, 637. Ptolemaei 9, 268. sacra 4, 578.
satellitibus 10, 98. secreta 9, 1071. Sertoriis victa 8,
809. soceri 6, 316. 8, 506. Tigridis 8, 370. tua
8, 519. concurrunt 7, 196. naufraga campo na-
tant 4, 88. sacris penatibus affixa 1, 240. vaca-
rent 8, 423. capere jubet 4, 149. circuit 7, 666.
conlegerat 10, 442. damnare 4, 338. dedisset cae-
licolis furor 3, 315. disponere 6, 289. ducum sae-
va dirimens Crassus 1, 104. feralia tolli viderat
2, 374. fraterna nudo pectore tegens 3, 620. il-
lis, quibus fas est, committitis 3, 329. haec re-
linquo 9, 92. invenit furor 3, 671. miscere 8,
421. damnata felicibus 4, 360. movimus 7, 255.
parabat Magnus 2, 526. quietem ruperunt 6,
781. populis permittit 7, 124. praetulit togae 9,
199. pro patriis legibus ferre 2, 281. prodidit
clangore 10, 401. quis iustius induit scire nefas
1, 126. senatus non privata dedit 2, 532. singu-
la continuis ictibus cesserunt 3, 486. tenenti
omnia dat 1, 348. timere 7, 340. in Arma fu-
rens Caesar 2, 439. semper Martis amore feror
populos 4, 146. hostis sui cadit cruor 7, 626.
eunt 10, 530. isset 9, 21. major ruit 3, 37. mun-
dus conjuret 2, 48. venit Creta centenis populis
3, 184. nullum furor egit 2, 254. impellere 7,
718. quid populum impulerit 1, 68. catervas
mittere 3, 293. Armis Caesaris Parthorum sub-
ducta metu pubes 2, 474. Caesareis pelagi decus
addidit 3, 762. civilibus hic exitus stabit 2, 224.
civilibus finis adest 7, 343. civilibus Roma mul-
tum debet 1, 44. civilibus suctus bella nefanda

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

parat 1, 325. civilibus lacrimas damus 3, 313. dimissis de gener eam 3, 367. felicibus uia 3, 338. feralibus ne tantum liceat 2, 260. furialibus te non persequor 1, 200. miscuit toros 10, 75. miscuimus gentes 9, 1077. fortuna causas invenit 1, 265. nullis accedere 8, 531. potius genus humanum sibi consulat 1, 60. vel votis prodesse Jovi 3, 317. in motis populum libertas pasceret 1, 172. facies tenere 3, 498. innixa arma ferunt 3, 475. meis neque praeda nec regnum quaeritur 1, 350. pictis pugnaces Lingonas 1, 398. non sufficit 7, 368. torus uia 8, 103. vestris Eumenidae lampadas quaterent 3, 15. stipantibus 10, 534. ab Armis positus morem sacrorum repetitis 1, 451. in Armis longis Sueffones leves 1, 423. non ulli cessurus tempore juventae 3, 728. fecit nil 9, 28. occubuisse 9, 566. perstare 7, 690. sine Armis melius tranquilla otia ages 2, 266. Armorum curas pectore expulit 3, 53. damnum putamus, nisi rebellent 3, 366. fragor auditus 1, 569. nuncius 8, 52. rabies imminet 1, 666. fidens 9, 373. longe quietis numquam patiens 2, 651.

ARMAVIT senes mistis ephebis 3, 518. Armatus amavit pacem 9, 199. hospes 10, 149. Armatum pectus 4, 783. Armata urbem e sedibus expulit 1, 574. Armatos manipulos ad signa convocat 1, 296. plebi miscere potentes ausus Curio 1, 271. Armatas manus excusso jungere ferro 1, 117. non Armata agmina victor trahens 3, 72.

ARMAMENTA nuda 9, 329.

ARMATURA levis 7, 508.

ARMENIA utraque vagantes populos 2, 639. Armenius tenens Niphatem 3, 245. Armenii 7, 281, 542. Armenios subegi 2, 594. Armenius Araxes 7, 188. Armenium jugum 9, 237. Armenii arcus 8, 221.

ARMENTA secuti 9, 730. Armentorum caesorum tuor tigris pavit 1, 329. Armentis pulsus certamine taurus 2, 601.

ARMUS totus 9, 831.

ARANT super Argos 6, 356. Aret veteranus rura 1, 345. Aratur sulcis telluris 7, 858.

ARATOR movisset terram 7, 861.

ARATRUM dextra pressum 6, 383. premit consul 7, 430. Aratro curvo soli cessantis raptis juvenis 3, 451. Aratra Hetrusca 10, 153.

ARRUNS moenia Lucae incoluit 1, 586.

ARS antiqua 4, 449. ducis 7, 333. nefanda 8, 688. polluta 6, 509. relicta 7, 126. simulata 4, 744. Thessalarum, quidquid non creditur 6, 437. Tribunicia 4, 880. Artis conditor Tagus ista finxit 1, 636. erat 8, 673. opem vicere 5, 645. Arte carent Deorum simulacra 3, 413. geminatae tenebrae 6, 624. Artes Haemoniae 6, 486, 765. Artibus pelagi certas 3, 560.

ARSACIDES 8, 409. Arsacida superbus 8, 218. Arsacidae 8, 233. plus vobis actum est, quam cre-

ditis 1, 108. saevi 8, 307. Arsacidum dominus 10, 51.

ARSINOE, Lagaea proles 10, 521. Achillam occidit, Ganymeden corpus praefecit 5, 523, 531.

ARTUS omnis 6, 754. Artus adstructi 8, 67. Caesaris 6, 588. defessi 9, 745. exanimis 6, 721. gelidi 9, 56. a gurgite gelidi 4, 153. omnes 6, 540. tumidi 9, 800. morientis 4, 650. spirantes invenit 3, 732. sudoribus exhausti 4, 638. fumant 4, 754. manant sudoribus 9, 499. toti 4, 631. valent ictus prohibere ossibus 3, 656. abstulit 9, 144. & animum adligat torpor 2, 290. degustant 7, 844. gelidos pavor adligat 1, 246. laceros flevit Graecia 2, 165. laceros vidimus 2, 177. regit idem spiritus orbe alio 1, 456. siccant dentibus 9, 934. totos cum sanguine dissipat 3, 473. vitalibus vacuos in letum tradidit 3, 643. in Artus lassos conlegit animam effugientem 3, 623.

ARTUS cursus 9, 958. locus 7, 315. Atta obsidio 6, 108. in Artum se cogentis Hesperiae latus 2, 613. Arti complexus 8, 723. Artis inmissum faucibus aequor 2, 616.

ARTE complexa 9, 111. Artior Euboica unda limes 2, 710.

ARTANT carinae pelagus 9, 35. Artet humum laterum compage 3, 398. Artare medium 4, 627. militis animam 4, 370. Artantur ora profundum 2, 678. Artatus fervet pontus 5, 234.

ARVERN ausi Latio se fingere fratres 1, 427.

ARVUM adtonsum 4, 413. mollius 4, 308. pruinosa 6, 489. Arva Cyri 8, 226. deserta 6, 572. Gallica ab Ausoniis colonis determinat 1, 216. Emathia 4, 255. 7, 191, 846. 8, 267. feralia 7, 788. Lagi 8, 443. Libyae squalentia 5, 39. Libyes 4, 606. Libyca 4, 582. Medusae 9, 626. mollia 8, 526. mundi invia 8, 164. nostra 8, 514. patriae 9, 871. patula 4, 743. Phlegraea 4, 597. Rheni 10, 130. Sicaniae 6, 65. Sicula 6, 814. sicca 9, 384. squalentia 9, 939. Stoechadis tenens classis 3, 516. Syrtidos 9, 710. Thessalica 9, 1073. Vulturis 9, 184. nulli bono secunda 9, 697. fodere 4, 294. natant sanguine 7, 728. premi patiente colono 2, 445. sedent mediis convallibus 3, 380. per Arva Graiorum vires adquirite 2, 646. Arvis frugiferis nobilis est insula 3, 65. poscentibus manus defunt 1, 29. squalentibus Libyes subsedit Leo 1, 205. vetitis Hesperiae consistit 1, 224. in Arvis Arctoia diffusus cruor 1, 301. procul arvis 9, 341.

ARX Corfinii 4, 697. juris 7, 593. Arcem nudatam.

• Luceriae deseris 2, 472. in celsam proximam pars urbis confurgit 3, 379. Arae Esculea Lentulus depellitur 2, 468. Arces Dyrrhachii 6, 14. Latiae 4, 657. Pellacae 9, 153. Semirutae Carthaginis 4, 585. Tarpeiae 7, 758. evertit 8, 490. depulsis hostibus obpressae 2, 654. exustae Phocidos transfatas 3, 340. praecipites Anxuris superaverat 3, 84. ad tutas hostes compellitur 2, 504. in urbis excelsa tela cadunt 3, 462. in tutas Brundisii concedit 2, 609.

INDEX RERUM,

- ASIA** 2, 674. 6, 817. 10, 30. alios colles videns 9, 872. potens 3, 162. 9, 1002. Asiae & terminus idem Europae Tanais 3, 274. populi 10, 30. Asiam ab Europa discriminat Hellespontus 9, 957.
ASINAE cautes 8, 195
ASOPUS 6, 374
ASPER mucro 6, 186. 7, 139. Aspera gens mo-
to freno Heniochi 3, 269. Haemorrhoids 9, 806. Leucas classes premit 1, 42. ora 4, 325.
montis iuga 8, 372. laxa arva 9, 628. laxa 6, 333
ASPERAT saxa 6, 801. undas Chios 8, 175
ASPERNATA famae priores mentes 1, 104
ASPIS letifera 9, 901. Iponte sua non transit in or-
bem gelidum 9, 705. Aspides Phariae 4, 724. sic-
cae 9, 610
ASSARACI domus 9, 967
ASSYRIUS sanguis 7, 636. Assyria clades 8, 234.
cura 6, 429. pax 8, 427. Assyrii populi 6, 52. ca-
sus 8, 92. Assyriae domus 8, 300. noctes 8, 292.
Assyria fata 8, 416. Assyrias maculavit sanguine
Carras 1, 105
AST 6, 738. 7, 608. 8, 151. 9, 49. ego 8, 279. 10,
197, 262
ASTRABA 9, 535
ASTRA celsa 6, 411. fixa polis 9, 12. summis polis
fixa 5, 564. dubitant damnare caput 5, 204. ignea
pontum petent 1, 76. fugiebant solis ignes 1,
232. impulit Thyestae 7, 452. ire vetat 10, 202.
laccessis spuma 10, 320. ossibus mixturae rogos 7,
814. peracta statione serus petes 1, 46. perculle-
rat dies 8, 778. tentarent gigantes 3, 316. vicerat
jubar 7, 45. ad astra ferat odores 8, 730. Astris
& Ponto discrimen 5, 76. ornabit manes 7, 459.
propioribus lux flammis eripit 2, 721. ab Astris
discessit humor 4, 126. de astris consulit 8, 167
ASTRIFERI axes 9, 5
ASTUR inpiger 4, 8
ASTURIUM aurum 4, 298
ASYLUM exiguum dominos commisit 1, 97
AT ille 8, 192. non 5, 499. 8, 637. 9, 1. nunc 4,
346. 10, 511. tu 7, 168. tibi jam donat 7, 723.
tibi nos 4, 811
ATAX mitis gaudet non ferre Latias catinas 1,
403
ATER imbribus notus 5, 608. pulvis 8, 57
ATRA liventes plantu lacertos 2, 37. Charybdis san-
guinem mare torfit 1, 547. cutis 6, 95. nox 4, 472.
9, 839. nox clamorem edidit 1, 579. nox coelum
tenet 3, 424. Atri aeris congestum spatium 4, 74.
Atra caligine Titan currus condidit 1, 541. A-
trae nubes 6, 519. Atra vulnera 6, 750. Atras
tenuisse faces juvas 2, 301. Atris ignibus manus
inseruisse juvat 2, 299. ignibus moenia rapturus
3, 98. nubibus excussa fulgura 3, 409
ATHAMAS altis silvis dispersus 3, 188
ATHENAE Philippi victae 10, 29. veteres fama 5,
52. Athenas totas delectus exhaustit in usum Pom-
peii 3, 181
ATHON in medium vela deferret 2, 677
ATLAS Gadibus vicinus 4, 672. Atlanta Tiana
dedit incautes 9, 655. summum Tethys undas
implevit 1, 555. Atlantis silva 10, 144. cadens
Olympo 5, 1
ATLANTEUS oceanus 5, 558
ATRIA lustrat 10, 460. non ampla Catonis pulsat
2, 238. vellit ebur 10, 119
ATROX 8, 599. inliat 2, 658
ATTALICAE vestes 2, 357
ATURI ripas tenet 1, 420
AVENT senipes 7, 723. Avesta Isis 9, 363
AVELLO avulsit quem manu 9, 765. rudentes tur-
bo 5, 594. Avellitur unguis spissis arenis 2, 674.
Avulsas Lycidas scinditur 3, 638. Avulsa cervix
8, 12. Avulsae cecidere manus 2, 181. Avulla
metallicae saxa 6, 34. Avulsas rotant expulso re-
mige sedes 3, 673
AVERT cingere inopes undae Caesar 4, 265. scire
7, 84
AVIDUS pensare 9, 1001. prester 9, 722. Avida
belli mens 6, 29. Avidum confundere 6, 696.
Avidum in tempora foenus & vorax usura 1,
181. Avidi soli stagna depositum, Fortuna,
tuum texere 1, 71. aquarum siphones 7, 156.
spectare 6, 167. Avidae tigres 6, 487. volucres
9, 141
AVIDUS defaevit 6, 540. petita rates 4, 445. sorbere
7, 843
AVERNUM Stygium 9, 936
AVERRE cineres 6, 585
AVERTIT oculos 9, 1036. ratem dextra magistri
3, 599. Avertet quem saxum 8, 857. Averte
animam officiis 8, 763. Avertite bellum civile
2, 53. crimen 10, 341. Avertat diri mala semina
belli 3, 150. Avertant hoc fata 10, 101. Averte-
tere Bacchum Nyssa 1, 65. fatorum cursus 5,
240. ferrum 6, 230. visus 8, 591. Avertitur 9,
329. Aversus mantus 5, 736. meatus 9, 668.
Perseus 9, 676. Aversa frons 9, 634. Aversum
numen 6, 314. Aversi aultri calidus polus qua
vergitur 1, 54. poli 8, 337. Aversis fontibus
haustus undarum quaerere 3, 345
AVES laetae jurantur 5, 396. Nilo Bistonias com-
mittere 3, 200. prodere 6, 428
AVIUS Hydrus 5, 375. Avia Lesbos 8, 640. per A-
via magnae voces auditae 1, 569
AVOCAT numen cura 6, 448
AVORUM parcorum mores servastis 3, 161. solum
4, 690. tituli 8, 73
AVITUS hospes 9, 1028. Avita testis 7, 403
AVTOR coelum 5, 579. dixit semel 9, 575. ci-
tharae 9, 661. cladis 8, 18. fati 8, 628. furoris
10, 529. petendae pacis 4, 338. tantis cladibus
Poenus non erit 1, 30. Romani eloquii Cicero
7, 62. ruinae 9, 129. salutis 4, 400. sceptrorum
8, 573. Autorem suum bellum trahit 4, 739. Au-
ctore nullo malorum, timent 1, 485. quo bel-
lum moverent 10, 470. sepati 5, 56. Auctores
fedi-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

seditionis 5, 359. Auctoribus vobis umbra Erebi sedes petunt 1, 354

Audes inferuisse manus 8, 552. Audet convicia in superos 9, 187. fallere 9, 1062. committere 9, 372. negare 9, 1046. Audent spectare 9, 1108. venire 8, 301. Audebunt verba solvere somnum 6, 769. Aude 10, 396. Audeat ne quid undis Sicoris 4, 141. quidquam 8, 766. Auderet permittere 7, 864. pietas humana Jovi votis prodesse 3, 317. signa spargere 9, 749. Audere hoc vetat jus 5, 289. Audendi majora vires fidem fecere 1, 467. Audendo tegitur Timor 4, 702. Audenda vix famulis 5, 509. Ausus adtollere 10, 288. Curio libertatem tueri 1, 271. de puppe carinae injectare manum 3, 610. committere 8, 250. damnare 8, 483. ferre 8, 718. multum pontibus 2, 673. palam timuisse 1, 258. praecludere 9, 39. raptam bipennem librare 3, 414. tantum scelerum 10, 477. Ausa est Fortuna in partes 4, 403. est juvenis fidem servare 3, 301. loqui fabula 10, 283. nil fortiter seditio 5, 322. quid plus foret 10, 414. pati 8, 383. Auso leges perumpere milite 1, 322. Ausi Arverni Latio se fingere fratres 1, 427. Phoenices vocem signare figuris 3, 220. ingentia 6, 796. rudentes vela negare 9, 325. tradere busto 9, 803. Ausae tubae dare signa 7, 477. Ausis nos deterreat 10, 375

Audax aplustre Grajum retentat 3, 586. Curio 4, 583. venali lingua Curio 1, 269. juvenis erupit 3, 499. non timuit 10, 449. metator veniam Hesperios in agros 1, 382. spondere casus mens 7, 246. struit 10, 344. turba 5, 259. virius 9, 302. Audaci coepto desistere 3, 144. margine protulit se 10, 487. Audaces feras media posuisse cubilia Roma 1, 569. rueret in certamina 1, 474

Audis nefas 9, 127. pontus quem 9, 349. virus tardius 9, 932. Audivit Cuncta secreta rerum 5, 11. Audiveret carinae manum 3, 594. Audierat pavens 2, 81. Audiat umbra voces 9, 1095. Audisset talia 9, 146. Audiero in quem tua Classica civis mens non est 1, 374. Audire carmen 6, 528. loquentem 6, 661. coetus silentium 6, 513. Audisse 5, 747. Audior Deis 5, 779. Audiri non potuere tubae 3, 542. Auditus victor 8, 361. Audito Bellorum murmure defereris 1, 519. Caesaris nomine conversus 2, 465. funere 9, 167. Audita magnae per avia voces 1, 570. Audita sunt Juba proelia 4, 716

Auditu hoc dignior 10, 183. horruit 8, 342

Aufero aufert a bello 7, 678. se oceanus refugit fluctibus 1, 411. tibi nomen Hiberus 4, 23. Abstulit artus 9, 144. ad umbras 9, 125. campos eques 4, 263. Hammon nemus 9, 525. has aestus 9, 333. hosti excursus 10, 513. ictus rostris 3, 708. Julia ad manes sanguinis pignora 1, 113. nonien pelago 9, 956. nox coelum 8, 58. ossa rogos 9, 784. pretium arboribus 9, 365. ruinas

fortuna 7, 505. secum fragmenta 9, 33. inperium secum 10, 44. sideribus vias 6, 412. Abtulimus terras 7, 97. Abstulerat ministros 8, 207. Aufer ab adspectu 9, 1064. Auferrem voces 9, 100. Auferret cineres aura 8, 790. locum Fortuna 6, 141. Auferre belli praemia 5, 331. hoc 8, 631. omen collibus 4, 664. tyranno Libyam 4, 691. Aufertur gloria metis Herculeis 3, 278. Ablatus gentibus orbis 9, 856. in alium 8, 611. Ablatus aquis non decreceret acquir 5, 338

Auribus verberat undas Hadriacas 2, 407

AUGET stimulos eques 7, 143. Auxit furores 10, 62. Auxerat undas tertia Cynthia 1, 217. Augere clades 4, 195. Augeri vetus dolor 8, 82. Aucta lues turba cadentium 6, 101. Auctus corporis 9, 797. Auctus suos coartat 10, 217

AUGUR 7, 192. peritus 7, 203. doctus volucres servare 1, 601. Augure furdo tonat 5, 395

AUGUSTUS aris saxum 8, 861

AULA clausa 10, 504. epulis distructa 10, 412. manibus habitata 10, 73. pavida 8, 473. Pellaea 10, 55. tota 10, 116. vetus 8, 451. Aulae clausis foribus 10, 440. insignia 5, 239. Aula Pius exeat 8, 494. in Aula Palaea Graecia tot laceros artus flevit 2, 165

AULIS iniqua classibus 5, 236

AULUS a scaeva occisus 6, 236. signifer a diplade ictus 9, 737. &c.

AURA levis 8, 789. evanuit 10, 166. sibilat 2, 698. Aurae nocturnae editor armis 2, 427. non letiferae 6, 522. periturae 5, 429. placidae 9, 41. vanae 4, 762. in auras ire 7, 816. se solvit in auras 9, 451. Auris non ulis frondem praebentibus 3, 410. popularibus totus impelli 1, 132. silentibus 1, 579

AURES corlicolum 6, 443. durae 10, 104. Caesaris lacte accipient 2, 273. amputat 2, 183. subrigit sonipes 4, 752. verberet tuba 7, 25. vocari votis adfuetas ululatus ferunt 2, 33. Auribus incertum stridere 6, 623

AURORAE motus 4, 734. promissa dies 8, 779

AURUM Asturium 4, 198. Caesaris 4, 820. crassum 10, 113. Deorum 8, 121. fluens 8, 247. e gentibus raptum 7, 741. Romanum 9, 521. Auri cupido 7, 747. nescit amor mortem timere 3, 119. Auro testisve non modus 1, 163. Aurum Hiber sedit 7, 755. fregit moneta 6, 404. Auro bibunt 4, 380. captus 10, 18. epulas infudere 10, 155. excoquitur 9, 424. impressae exuviae 9, 176. sepultus 8, 859. plumata nitet 10, 225. positi 9, 10. ligatas comas substringens Arimaspe 3, 280. prolato non deest venditor 4, 97. picto vestes discriminat 2, 357. te regi non vendidit Fabricius 3, 160

AUREA Silva 9, 360

AURATUS fulgor 9, 728

AURIFERIS a metallis Pactolon exire passa tellus 3, 209

AUSO-

INDEX RERUM,

AUSONIA 5, 497. 6, 319. ora 5, 378. urbs 7, 33.
Auloniae lecurus 5, 388. Ausoniam respicit il-
bertas 7, 436. transferre manes 8, 845. Auso-
nium aequor 9, 427. ab Ausoniis colonis Gallica
arva determinat 1, 216. tropaeis spolianda Baby-
lon 1, 11

AUSONIDAE 9, 999

AUSPICE Bruto contenti 2, 371

AUSPICIA patriae 9, 22. Auspiciis Ganymedise eunt
in arma 10, 531. paternis bella gerit 2, 464

AUSTER 8, 442, 461. Calaber 5, 379. calidus 9,
781. 10, 222. furens in regna sua 9, 321. molis
7, 833. obnixus 9, 334. rabidus 6, 27. fremuit
9, 320. mare possidet 2, 454. spoliaverat popu-
los 9, 479. turbidus nubila inpulerat 1, 234. tur-
bidus reppulit aequor 1, 498. velis cedentibus
classem propulit 3, 1. averfi calidus polus qua
vergitur 1, 54. Austrum litore excipit 9, 418.
in Austrum devexus aether 3, 250. super Au-
strum jacens 8, 164. Aulri feraces 8, 847. Au-
stris cessantibus ubere glebae superat 3, 68. pa-
cem tenentibus jacuit mare 3, 523

AUSTRALE coelum 8, 182

AUT. aut 7, 120

AUTOLOES 4, 677

AUTUMNUS. in autumnum declinet 10, 236

AUXILIUM caesae 5, 523. cadendi 4, 67. domus 10,
119. parentis 4, 645. pudendum 8, 391. remo-
rum 8, 561. serum 9, 891. urbis 10, 505. vulne-
ris 8, 334. non utile clausis 4, 269. Auxilii nil
restit. 10, 367. Auxilium facere famem 4, 308.
tulit 9, 665. ad Auxilium puppis concurret pars
naufraga 3, 663. Auxilio hoc levior 9, 939. Au-
xilia regum 7, 548. Auxiliis libera ollia 10, 514

AUXILIARE numen 6, 524

AUXIMON pulsantur admotae alae 2, 466

AXIS arduus 5, 632. Cancrī 4, 333. geminus 7,
422. inocciduus 8, 175. inultus 9, 852. laevus
8, 200. medius 10, 250, 287. vaporibus clau-
sus 5, 24. uterque 9, 542. onus lentiet 1, 57.
cognitus mihi medius calida Aegypto 2, 586.
Axem concussit terra 9, 481. ad Axem Hesper-
ium mundi properemus 3, 359. sub medium
Borea nubes cogente 3, 69. in medio Phoebus
est 3, 423. in suo Euris nubes invenit 4, 62. A-
xes adversi 9, 876. astriferi 9, 5. rapidi 6, 464.
obliquos Helice verteres 2, 237. Axibus stellat. 3
aggrer erigitur 3, 455

B

BABYLON superba spolianda foret tropaeis 1, 10,
muris superba 8, 299, 426. Persae 6,
449. tuta 8, 225. Babylone sua cecidit Ale-
xander 10, 46

BABYLONIA moenia fragili testa circumdata 6, 50

BACCHUS nobilis 4, 379. permixtus 4, 198. Bac-
chum enecat pulvere 9, 433. fundere coeperat
1, 609. Nyssa avertere 1, 65. Baccho modum in-

posuit 10, 172

BACCHAB in Parnaso referunt trieterica 3, 74

BACCHATUR demens 5, 196

BACTRA 8, 423. Medorum sedes 8, 299

BACTROS incudit populos Scythiae 3, 267

BAETIS Hesperius 2, 589

BAGRADA lentus fulgor avenae 4, 558

BALLARIS tortor habenae Lygdanus 3, 710. verbe-
re fundae ocyor 1, 219

BALLISTA 6, 200. lacertis validis torta 2, 686. Bal-
listae tento turbine rapta lancea 3, 465

BALSAMA peregrina 9, 916

BALTHEUS adstrinxit amictus 2, 362

BARBAM moellam genis increlescere passus erat 2,
376

BARBARUS Araxes sub juga islet 1, 19. hostis 4,
319. quisquam 7, 282. Barbara Colchis 10, 464.
Cone perdit aquas Sarmaticas 3, 200. Memphis
8, 542. Rhēni turba me telis petat 2, 309. Syr-
tis 9, 440. teilus 8, 392. foedera 8, 311. sacra 8,
338. regna 9, 236. Syrtis 10, 477. Venus 8, 397.
pectora 7, 536. ritu sacra Deūm 3, 403

BARBARICUS lectus 8, 411. Barbarico vix consum-
mata veneno proelia 1, 337. Barbarica lampas
5, 134. Barbaricae catervae 7, 527. Barbaricos
ritus Druidae repetitis 7, 450. Barbaricas Cae-
saris alas discurrere 1, 476

BARBARIES mixtae turbae dissona 7, 272. subacta
8, 812

BARDI plurima carmina securi sudillisi 1, 49

BASILICUS 9, 726, 828

BASILUS dux 4, 416

BATAVI truces 1, 431

BEATUS satis 8, 843. Beati cives 4, 807. Beata nox
7, 28. Beatae gentes 9, 517

BELGA docilis rector rostrati Covini 1, 426

BELLUA Libycae terrae 6, 207. ponti 8, 764

BELLONA quatiens flagellum 7, 568. saeva quos mo-
vet sectis lacertis 1, 565

BELLUM Deorum 9, 657. humani generis 7, 72.
saevum 10, 402. civile vix ducibus sepulcra praes-
tat 9, 235. fugax 8, 386. meum 8, 84. civi e fi-
des, & scelus est 9, 248. nec crimen nec gloria
Pompeji 7, 112. fructus retenti regni 4, 693.
multis utile 1, 182. peractum est 9, 428. sine
hoste est 1, 682. perfuderat agros 7, 546. stetit
aequore tecto 3, 566. raptum fuga 4, 163. hoc
limite haereat 2, 487. premit 10, 479. vadit per
secreta 9, 863. Belli actu 9, 294. amor 9, 228.
Arctoi tempore non visam urbem conspiciat 3,
89. casus anceps erat 3, 753. contagia dira su-
gant 3, 369. dati casus 9, 553. decreta Consuli-
bus mandat Senatus 1, 488. discrimina 8, 389.
diri semina avertat 3, 150. facies menti addunt
1, 262. facies pompa praemittere 3, 76. formi-
do 10, 536. futuri sola mora Crassus medius e-
rat 1, 100. labor 7, 93. latus 7, 523. machina
10, 481. manifesta signa mundus dedit 2, 1. ma-
nus 7, 263. medii robur 7, 221. moras solvit 1, 204.
nefandi

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

nefandi si tibi tantus amor 1, 21. hoc ordine ibitur 2, 223. in omnia flagrantis cursum tenuit 3, 390. omnis fortuna se tibi ingeret 2, 264. pabula 7, 825. pelagique labores 9, 1016. praemia his reddantur 1, 341. praefagia 7, 331. pretium 7, 750. primos tumultus visura dies 1, 233. prosperantis nuntia fama 1, 471. publica semina populos merlere 1, 158. ruentis terrore cessurae 2, 449. Sarmatici jejunia equo solvent 3, 282. sedes placuit 2, 394. totius ruinae medius excipiam 2, 311. vindicta 9, 1054. ultima 7, 507. voces 7, 175. Bellum classica dent 4, 186. civile avertit 2, 55. commisit lancea 7, 472. confere 3, 50. dedit Romae gentes 7, 421. differret 3, 52. excludi sinas admillo Caesare 3, 332. fataque ferre videt 1, 392. feret quies 7, 27. futurum animo ceperat 1, 184. habes 3, 133. movere ducibus permillum est 1, 119. per aequora spargat 2, 682. nullo sanguine fraudemus 2, 305. victis civile dedistis 1, 108. quum Bellum, nihil tutius esse discetis 3, 372. in Bellum fugitur 1, 504. prono tantum addidit irae 1, 292. Bello civili vincere miserum est 1, 366. fata dedit aer 4, 48. moras permittere 7, 338. iudice utendum est 1, 227. navali plurima ensis agit 3, 569. vicino vires dat Graecia 3, 171. peremptae animae 1, 447. priori intacta silva 3, 427. non vincere pudor 1, 145. reddere acies 6, 634. optima 7, 218. parare 6, 332. servatum mare jacuit 3, 524. siluere coactae leges 1, 277. succedere equitem jubet 4, 44. in litora tracto 2, 712. obstante 7, 651. Bella Alpina 8, 808. civilia 7, 241. 526, 542. 8, 547. 9, 20, 27. bene merentur 6, 718. laevorum gigantum 1, 36. facient te nocentem 2, 259. nullos habitura triumphes 1, 12. irae privatae 4, 688. obvia munere fatorum praebentur 3, 361. prospera 4, 387. perazuntur inopia in Senatu 1, 691. Punica consilium dederant 3, 157. Punica semper dolis infecta 4, 737. Servilia sub ardenti Aethna 1, 43. tibi per se placent 2, 256. Bellorum per omnes casus 3, 719. culpa 8, 647. cursus 10, 508. merces Roma 2, 227. 655. murmure audito 1, 519. nubes 4, 488. socii 1, 299. tumultu concutitur 1, 343. Bella canimus 1, 1. civilia moveri 2, 62. nox peraget 10, 391. pati & gerere 7, 502. summum nefas fatemur 2, 286. nefanda parat 1, 325. Romana ignotae gentes sequentur 2, 293. gentibus dare 9, 95. geri iussit 3, 455. petentes viri querelas effundunt 2, 43. serces per ortus 2, 643. trahere 7, 296. trahi 7, 57. te gerente in medias acies veniam 3, 30. ad Bella vocaret 1, 387. ipse vocaret 2, 476. rates duxit Cynosura 3, 218. in Bella junctis carinis 10, 492. secutae Crasum dirae 3, 126. togatae partes veniant 1, 312. trahens totos penates 2, 729. venire 8, 301. vocante fato 2, 351. per Bella Cornelia signis tuis haereat 3, 24. post Bella quo se senectus conferet 1, 343. Bellis arceret Caycos crinigeros 1, 463. cedere 7, 698.

civilibus quam multum liceat 7, 554. haciter est 1, 257. iratus 7, 65. tot me fecit manium testem 7, 287. iustitiae animae 5, 786. navalibus stabilis area 3, 513. in externis communia fata tulisse 3, 308. **BELLANTEM** geminis tenuit te Gallia iustis 1, 283. Bellantibus terrae similem usum praebere 3, 557. **BELLAX** gens 4, 406. **BELLICA** clades tuit tot juvenes simul occumbere 2, 200. **BELLIGER** sonipes 6, 84. Belligeri Jani limina pax compestat 1, 62. **BENE** commissa 7, 527. dare 4, 227. dirigere 8, 170. merentur de vobis 6, 718. merita terra 8, 125. nota juvenus 5, 493. nudi cineres 9, 64. rapta mors 9, 1058. secutam se sciat 9, 281. **BENIGNUS** iussit Deus 5, 106. **BERENICIDA** ardentem separat 9, 524. **BESSUS** migrans per mare congelatum 5, 441. **BIBLOS** fluminaeas contexere noverat 3, 222. **BIBIT** arcus oceanum 4, 81. Araxen 7, 188. Nilum de fonte 10, 279. Bibunt auro 4, 380. tenera ab arundine succos 3, 237. Bibas qui 9, 509. Bibat dum lixa 9, 593. Bibisset Nilum a fonte 10, 40. Bibens Nilum 9, 752. Bibentem viderit 9, 398. Bibentes Euphraten populi 8, 213. **BIZULA** papyro cymba confertur 4, 136. **BIFORMEM** populum mentita Pholoë 3, 198. **BIGAS** per orbem agitare indignate Phoebe 1, 78. **BIMARIS** aestus 8, 566. **BIPENNEM** raptam ausus librare 3, 433. **BIREMIS** non longa 8, 562. parva 10, 56. **BIS** 9, 940. terque 5, 519. **BISTONAS** agitant Navors 7, 569. **BISTONIUS** turbo 4, 767. Bistonilopi 7, 826. tyranni stabulis tantum pendere non vidit Thracia 2, 163. Bistonias aves Nilo committere 3, 200. **BITURIX** amoto hoste gaudet 1, 423. **BLANDA** belli fortuna 4, 711. forma 6, 459. mora 5, 732. Blandum ostendit 488. **BOEBEIS** Offaea 7, 176. **BOERYCIUS** voiner 6, 382. **BOEOTI** coiere duces 3, 174. **BONUS** in commune 2, 390. focer 9, 1038. Bona libertas 9, 1108. spes victis paribus esto 2, 513. Bono an noceat vis 9, 569. Bonum Germanum 7, 435. Bono nulli secunda 9, 696. Bona vera 9, 594. Bonorum finis 8, 29. fine 7, 19. Bonis suis contenta 8, 446. **BOOTES** medius 10, 298. velox ibi lucet exigua nocte 3, 252. Bootae flexi languentia plaustra 2, 722. **BOREAS** Dalmaticus 5, 379. primus in Epirum agat 2, 646. Thracius 1, 389. non in illis montibus 10, 221. spoliaverat populos 9, 480. vix inverteret ornos 6, 390. Boreae latus 9, 418. Borean exclusit Cynthia 4, 61. insurgere coelo 5, 705. timens stella 8, 183. in Borean is rectus

INDEX RERUM,

rectus 10, 289. Borea carinas urgente 9, 37. nubes cogente 3, 69. posito jacuit mare 3, 523. in Borea jacet 8, 813.
BOSPOROS 8, 178. congelatur 5, 436
BRACCIS laxis Vangiones imitantur Sarmata 1, 430
BRACHIA Cancri 10, 259. castrorum 4, 266. cruda terra exstruxit 3, 387. famularum ad planctus exigit 2, 24. linquentes pendentia puppe 3, 667. membris iniecit 4, 640. super hostiles remos jecerunt 3, 705. vasto jactare profundo 3, 651
BREVIS vita 4, 478. umbra 9, 530. unda 9, 317. Breve dedecus aevi meruisse 2, 117. Brevibus in pacem mare 9, 338. Brevior aqua 9, 957. murus 6, 288
BRIAREUS gloria terrarum 4, 596
BRITANNI Caledonii 6, 69. Britannis flavis mista Gallia 3, 78. terga territa ostendit 2, 572
BROMIUS 5, 73. Bromio vacant juga 8, 801
BRUMA aliena 10, 299. nives spargit 5, 4. pellit grues 5, 711. pigro gelu haerens 4, 50. riget 6, 478. rigeat 9, 874. temperet viam 9, 377. rigens pontum adstringit 1, 17. Brumales horae 6, 333. venti 5, 407
BRUNDISIUM 5, 374. curvum 5, 406. Brundisii conscendit in alics 2, 609
BRUTUS (Junius) primus consul, auctor libertatis 7, 440. ejus anima fingitur lactari ob Brutum suae gentis, futurum percussorem Caesaris 6, 791. cum mortuum matronae Rom. per annum integrum luxere 7, 39
BRUTUS (Decimus) classi Caesarianae ad Massiliam praefectus 3, 514 & seqq. primus victoriam navalem auspiciis Caesaris obtinuit 3, 762
BRUTUS (Marcus) percussor Caesaris 8, 610. 9, 17. 10, 341. in consternatione publica magnanimus 2, 134. Catonem (ut cui dux Cato solus erit) consulit, quid sibi in bello civili agendum sit 2, 236. & seqq. excitatur ab eo ad partes Pompeji 2, 325. auspex secundi conjugii Marciae cum Catone 2, 371. ad eum in praelio Pharsalico satagentem digressio 7, 586. & seqq.
BRUTI ultores, vindices libertatis 5, 207. 7, 440
BUBO trepidus 6, 689. Bubone sinistra 5, 396
BUCETA Mauni 9, 185
BUCCINA dividat horas 2, 689
BUSTUM compositum 8, 748. exstinctum 9, 61. Grajum 9, 962. memorandum 5, 231. miserabile 8, 816. cadet 8, 868. populi terra 7, 862. Buxi munus 8, 741. nota 8, 772. constructo agere 2, 300. sui robora ipse exstruit 2, 157. Bustum movere 8, 529. 791. tabe fovens 8, 778. Busto condite colla 9, 1089. evolam 9, 158. in expleto non fanda piacula 2, 176. infodit animas 6, 530. nullo contactus 4, 810. Phariae harenae damnantur 2, 733. profiluit 9, 3. relictio fores intravit 2, 328. tepido Cornelia inrupit 3, 23. tradere 9, 803. Busta ac tumuli 6,

574. rogusque desint 5, 670. deserta 6, 511. majorum 7, 855. nuda 6, 520. parva, ac vilia 8, 393. repleta fuga 2, 152. singula 7, 803. nocebunt famae 8, 859. surgunt 9, 180. timebit 8, 840. tua feret sacerdos 8, 850. Bustis corpora remittere 4, 571. virorum deesse 9, 154. e Bustis descendite 6, 808
BYZANTION 9, 958

C.

CACUMEN emittit 5, 75. nubibus testum vanescere cernit 3, 6. Cacumine gemino surgit ignis 1, 551. Cacumina celsa 5, 616. tenuata 5, 548
CADAVER cadit 6, 823. levat se tellure 6, 755. stetit 4, 787. crescens 9, 804. magna ex parte defunctum 3, 720. nobilius rege 6, 358. notum 7, 627. patricium 7, 598. victurum 6, 640. amplexu ora viri sui credidit 3, 759. eripis 9, 787. Cadaveris defuncti ora 6, 621. Cadavere motus aer 7, 830. Cadavera campo redeunt 2, 218. campis projecta 7, 565. cecidere apud Sacri portum 2, 134. conferta puppes jungi prohibent 3, 575. ferro spoliant 3, 675. fraterna agitant hunc 7, 775. fugere lectum 6, 532. pacis Sullanae lustrasse 2, 171. peragunt partem caedis 2, 205. Sullana gurgis Tyrrihenus recepit 2, 210. supra cadavera patrum ire 7, 748
CADMI semen 4, 549. versi funera testantes Encheirae 3, 189. Cadmea Dirce 3, 175
CADIT cadaver 6, 823. cruor in arma hostis 7, 626. frustrato pondere ferrum 3, 581. inperis 4, 279. ira 4, 284. in coelum nox 9, 693. inhaustus miles 4, 311. nix resoluta 9, 782. omne nemus in classem 1, 306. Rubicon fonte 1, 213. unda nigris fontibus 3, 412. serpens 6, 491. tibi umbra 9, 539. vix relecta 2, 224. undae sanguis rupis venis 3, 639. Cadunt juvenes 4, 557. in transira 3, 543. membra 7, 623. mortes 7, 517. post terga, quae nocuerunt 3, 478. tela in arces urbis 3, 462. in domum 10, 479. vela in ratem 5, 432. vulnera jaculato ferro 3, 568. Cecidi omnis 8, 267. Cecidit armis 8, 559. arvis Curio 5, 40. Babylone sua 10, 46. ignis Aethnae in Hesperium latus 1, 547. mare in locum puppis 3, 633. Metaurus in laevum latus 2, 205. rabies 10, 530. robur aevo victum 3, 729. victima 9, 132. vulgus in cibos pecudum 6, 111. vulneribus 4, 551. Cecidere brachia a manibus suis 3, 668. cadavera apud Sacri portum 2, 134. lacrimae genis 3, 733. manus avulsae 2, 181. Numae arma 9, 478. peremti in ratibus suis 3, 572. primi in fluvium 2, 211. Ceciderunt fratres in praemia fratrum 2, 151. Cadet bustum 8, 868. Cadas quam magna Roma 7, 419. Cadat cum qua gente 8, 505. Roma me securo 2, 297. Cadant quo pila 7, 462. Caderes simili causa 2, 554. Cadere 6, 160. Cadens aether in terras 7, 136.
Dipsas

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

Dipfas Tauro 8, 255. Olympo Atlantis 5, 4. per transra carinae 3, 73. silva robore se sustinuit 3, 435. stragem dat fulmen 1, 156. Cadenti placuit tellus 8, 515. Cadentem mundum spectare 2, 289. Cadentes lacrimae 9, 1038. Cadentia sidera 5, 562. tela pontum texerunt 3, 546. Cadentium turba 6, 100. Calurus in hostem ferri 4, 270. Casura in tergum acies erigitur 4, 39. satis ruina 7, 244. quaerens nutet sub primo Euro 1, 141. Calurum caput 7, 119. Casuros in quaelibet aequora fontes accipit 2, 419. Caluras urbes in proelia moverat 3, 170. Casura suorum leto tela tenet 3, 621. Cadendi auxilium 4, 607. Cadendum est in nube bellorum 4, 488. pavidus 9, 583.

Casus belli anceps erat 3, 753. dubius 10, 66. & fors incerta 5, 66. rapit omnia 7, 487. Casum habent mortalia 2, 13. Calu nemorum ora profundum attantur 2, 678. rapiuntur secula 7, 446. Casus Assyrii 8, 92. belli dat 9, 553. bellorum 9, 84. discrimine ancipites 4, 771. dubii 6, 418. extremi 7, 239. futuri 9, 582. mei 8, 581. novi 4, 342. pendebant 9, 19. secundi 7, 246. venturi 7, 151. vincit 9, 888. urbis volventem invenit 2, 240. per omnes bellorum 3, 719. Casibus eripe jus 6, 597.

CAECUS casus 7, 446. furor 10, 146. Mars 7, 111. timor 6, 297. Caeco trahis omnia cursu 2, 567. Caeca bellorum nubes 4, 488. consilii juvenus 10, 482. sati mens hominum sit 2, 14. nox 10, 506. bellorum 4, 244. fors 5, 66. Caeca telorum in nube 2, 262. Coccum vulnus 5, 737. Caeci nimia cupidine 1, 87. cupidine auri 7, 747. O caeci 7, 95. casus 6, 598. caecae cavernae 5, 87, 642. Caeca antra 4, 458. manu tela mittit 3, 722.

CAEDES facilis 9, 1027. magna 9, 282. manu confusa 10, 426. monstri 9, 663. Pompejana 10, 350. facta 10, 334. secunda 10, 386. suorum 10, 281. ostensa placeret 2, 192. perdidit modum 7, 532. Caedis altus cumulus 7, 722. rabies 7, 826. partem peragunt cadavera 2, 206. primo in ictu dirigit 2, 77. Caedem hanc videt 8, 632. mereri 2, 108. Caede feracem mentes 1, 354. hac luatur 2, 312. multa rubentia saxa 2, 103. non multa nocentem Martem agit 4, 2. nocentes manus 9, 270. Pompeji nocentes 10, 388. polluta agmina 4, 260. spumantes catervae 7, 699. Caede peracta 2, 203, 517. in caede natum 7, 294. pro caede hac veniam dari 9, 1088. Caedes Thesaliacae 7, 448. oriuntur 7, 571. refugit 6, 556. suas tela peragunt 3, 580. in caedes mitior 8, 600. Caedibus satiata ira 7, 802.

CAEDUNT enle viam 4, 43. Lepides 7, 583. cecidit terga nudata fuga 4, 714. Caedat quis pectora fratris 7, 626. Caedere hostis terga 7, 318. pectora 4, 246. Caesa caput 9, 679. male cervix 10, 518. pellex 8, 104. parentis cervix 2, 150. Caesi Coitae sanguine polutus 1, 419. fratris ora 2,

169. in viscera tauri venere Dei 1, 633. satis nemoris 3, 450. Caeso inducta juvenco salix 4, 132. in toto corpore nil animae letale datum 2, 178. Caeli duces 7, 749. reges 6, 584. Caelae arbores 9, 332. Caela corpora fidentia pectus 3, 675. Caesorum corpora 6, 626. armentorum cruor 1, 329. Caesis truncis exstant simulacra 3, 413. innectere vincula silvis 2, 670.

CAERULA veniunt 3, 542.

CAERULEUM aequor sanguine dividit 2, 220.

CAESAR ab Iulo & Trojanis ortum trahens 3, 213. qualis, & cum Pompejo conlatus 1, 134. & seqq. vetitus triumphare de Gallis 7, 256. annum ante confusum ad eam, quae hodie adhuc observatur, formam redegit 10, 187. bellum humani generis 7, 73. ei hostes deesse nocet, ut ventus & ignis pereunt, si nihil habeant, quod obstat 3, 365. timeri mavult, quam amari 3, 82. dum plura vincit triumphum veram materiam amittit 3, 79. ejus causa scelus dictum Lucano 1, 2, 667. notatur ambitionis, crudelitatis & impietatis in patriam 7, 551. & seqq. praeceptum, impatiens quietis 2, 650. ejus fortuna 9, 244. semper usus feliciter praecipiti cursu bellorum 10, 508. quare ipse stans, id est, moram trahere coactus, pro victoria reputatum Pompejanis 2, 490. ex Cleopatra prolem suscepit 10, 77. in animam ejus pendens populi salus 5, 685. a Cassio, & Bruto, aliisque quibusdam Senatoribus occisus 7, 451. 596, 781. in numerum Deorum relatus a Romanis, templeque & arae ipsi dicatae 8, 835, 861. ut stella fulgere visus, quae ipsius anima credita 7, 458. sedes ei in Inferno a Lucano adfecta 6, 800.

CAESAR aemulus Pompeji 1, 123. priorem ferre non potest 125. Rubiconem transit 220. Ariminum occupat 231. ejus oratio milites suos ad bellum civile exhortantis 299. & seqq. in qua Pompejo exprobrat usurpatam potentiam & alia facinora 314. & seqq. auxilia undique, & quatenam, evocat Romam petens 1, 395. & seqq. firmatus exercitu per Italiam spargitur 466.

CAESAR gaudet sibi viam facere occupandae Italiae 2, 439. & seqq. occupat Hetruriam 462. Umbriam 463. Auximum 466. Eculum 469. Luceriam 473. Corfinium obsidet 478. & seqq. quod ei cum Domitio deditur 507. Domitium incolumem dimittit 511. Brundisium portum occludere conatur obsidendo Pompejo 660. & seqq. admittitur post abitum Pompeji a Brundisio 704.

CAESAR post Pompeji Brundisio discessum res suas varie ordinat 3, 47. & seqq. mittit Corionem in Siciliam 59. Valerium in Sardiniam 64. Romam venit, ejusque ad adspectum Romae verbagi. convocat Senatum 103. aeriarum spoliare parans a Metello tr. pl. impeditur 115. & seqq. ejus ad Metellum verba 134. & seqq. rapit omnem pecuniam publicam 3, 153. & seqq. Ro-

INDEX RERUM,

ma discedit in Hispaniam 298. in itinere à Massiliensibus non admittitur 301, 373. eorum bellum deprecantium ad eum oratio 307. ejus responsio 358. Massiliam obsidet 375. lucum ad Massiliam abscindi jubet 426. trepidantibus militibus ipse praecit 433. morae inpatiens, relicto ad obpugnationem Massilae Trebonio, in Hispaniam pergit 453. ejus ad Massiliam naves ex rudibus arboribus confectae 512. eaeque graves & statariae pugnae aptae 556. ejus classis in praelium progredientis series 529. pugna navalis 538. & seqq. victoria 762.

CAESAR in Hispania bellum gerit non quidem cruentum, sed magni momenti 4, 1. castra locat in colle vicino Pompejanis 17. jubet collem occupari 32. in eum praecoccupatum ab Afraniis frustra suos nitentes laeva circumdatos equitibus recipit 44. ejus castra ob inundationem Cingae & Sicoris & crebras pluvias, periclitantur 88. decrescente inundatione jubet cymbas connecere, Sicorim in rivus derivari, & pontem instrui 130. & seqq. cognito Petrejum & Afranium Ilerda recessisse, raptim trajecto Sicori, eos insequitur 148. & praevenit 168. ejus milites cum Pompejanis conveniunt, & jussu Petreji scelerate multi interficiuntur 175. & seqq. Pompejanos Ilerdam redire volentes equitatu suo praevenit, & in siccis collibus obsidet 262. editis ignoscit, & missionem concedit 363.

CAESAR ex Hispania redux milites suos tumultuantes invenit 5, 237. qui missionem ab eo inportune flagitant 261. & seqq. ille eos intrepide adit 301 & adloquitur 319. & seqq. pacatos, auctoribus seditionis securi percussis, Brundisium mittit 374. naves undique eo convenire jubet 375. ipse ad habenda comitia Romam tendit 381. Dictator & Consul creatur 383. comitia habet 392. Brundisium proficiscitur 403. Brundisio soluta classe primo maris tranquillitate detinetur 431. & seqq. post venti sortioris impulsu in Epirum adpellit 455. castra Pompejo vicina ad Apium fluvium locat 461. Antonium cum reliquis copiis Brundisii relictum minis precibusque evocat 476. ejus querelae intardantem Antonium 481. tacite post primam vigiliam noctis è castris exit 498. noctam excitat, & petit, ut in Italiam ipsum vehat 519. illo multum dissuadente 539. sed tamen parente 557. tempestate autem coorta reverti iterum suadente 568. Caesar contra nititur 577. tandem rejectus in terram 572. in castra sua redit, & querelis suorum excipitur 679. & seqq.

CAESAR Pompejum ad pugnam elicere studet 6, 4. cum hoc frustra, conatur Dyrrhachium occupare 11. cum & hoc frustra, Pompejum magnis operibus circumvallat 29. & seqq. quamvis frumenti inopia summopore laborant 106. animadverso Pompejum perrupsisse, castra ejus adoritur: & intromissus & obseptus, cum cla-

de & periculo recedit 278. in Macedoniam, aut potius Thessalam, tendit 314.

CAESAR profecturus frumentatum, ubi videt Pompejum in aciem descendisse, laetus milites suos ad strenue dimicandum hortatur 7, 235. & seqq. proelium in campis Pharsalicis committit 385. & seqq. cohortes transversim immittit in equitatum & levem armaturam Pompeji, unde consecuta victoria 521. & seqq. Domitio morienti insultat 606. milites suos ad castra Pompeji occupanda hortatur, & ducit 728. & seqq. spectris nocturnis agitur, ut placet Lucano 777. caesos acie Pharsalicæ hostes cremari non jubet 798. & seqq.

CAESAR post victoriam Pharsalicam, omnibus aliis omisso, primum habet Pompejum inlequi 9, 950. in itinere visitat ruinas Trojae 961. & seqq. aras diis Trojanis (ut ab illis genus trahens) exstruit, & prosperos bellorum eventus erat 987. & seqq. septimo die ex quo à litore Trojano solvit, in Aegyptum adpellit 1004. oblato ipsi, missu regis Ptolemaei, capite Pompeji, inlacrymat; & castigato verbis ministro regio, caput honorifice cremari jubet, &c. 1035. & seqq.

CAESAR amore Cleopatrae delinitus 10, 71. & seqq. eam Ptolemaeo reconciliat 106. cum Ptolemaeo & Cleopatra epulatur cum summo luxu & magnificentia 136. & seqq. Achorea Aegyptium percontatur de astrorum cursu, antiquitatibus Aegyptiis, & praecipue de ortu & cursu Nili 173. & seqq. adventante cum copiis Achillâ, in regiae Alexandrinae parte se munit 440. oblectus regem Ptolemaeum nullibi a se dimittit 461. Rothino caput rescindi jubet 515.

CAESAR comparatus leoni 1, 205. fundae Baleari aut sagittae Parthicae 1, 229. equo in certamine Olympico 1, 293. Xerxi 2, 672. Belionae & Marti 7, 568. Orelli & Pentheo 7, 777. ferae in caveâ conclusae, aut igni in cavitae Aetnae subpresso 10, 445. Medae 10, 464. milites ejus timentes comparati habitantibus sub Aetna 6, 294. medio in agmine conspectus 1, 245. ultima provincia Pompejo dabitur 1, 338. redit ex Hispania 5, 237. non dux, sed socius in civili bello 5, 290. privata loqui indocilis 5, 539. Dictator & Consul fit 5, 381. Consul & dictator 5, 667. ad segetum raptus movet signa 7, 235. non subscit armis nostris 7, 366. invasus 8, 88. intellus 8, 145. saevus 8, 134, 765. cruentius 9, 16. solus, qui velit ac possit victis praestare salutem 9, 347. nefandus 9, 558. solus intentus genero 9, 150. lacrima: vilo Pompeji capite 9, 1038. captivus 10, 65. munere Pothini vixit 10, 433. defensor adeit 10, 488. felix in bello 10, 507. & Libertas eruit par 7, 696. rabies populis 7, 557. potestas altera, quam Caesar 9, 1078. potestas major 10, 136.

CAESARIS annus 10, 187. dies 10, 533. & superorum ira expensa paruit 3, 439. pectus durum 10,

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

71. in Caesare sunt manes 7, 776. Caesaribus vacet regnare 9, 90.
- CAESAREUS** cruor 10, 424. Senatus 5, 40. Caesarea domus 4, 823. manus 5, 531. Caesare triumphus 8, 430. Caesareae cruces 7, 301. Caesarea arma 5, 345. caltra 4, 695. Caesareis Genabos dissolvitur aliis 1, 440. armis pelagi decus addidit 3, 762.
- CAESARIES** manu compressa 8, 681. Caesariem ab ore dimovit 2, 373. Caesarie lacera imago 1, 189.
- CAICO** perfusa tellus Idalis 3, 203.
- CALABER.** Auster 5, 379. portus 5, 589. Sason aequore perfunditur 2, 627.
- CALCARIBUS** iussi equi 4, 760.
- CALCAT** harenas 9, 465. Calcavit harenas 10, 2. membra regentis 7, 529. Calcavat membra 9, 1044. Calcate manes 6, 800. Calcet quis vitalia 7, 620. Calcemus harenas 8, 805. Calcare duces 7, 749. latebras 9, 837. manes 9, 977. telum cum lumine 6, 219. Calcans moenia 10, 546. Calcatur piaga 9, 606. Calcabatur onyx 10, 117. Calcata diphas 9, 738. Reges 7, 293. Calcata cultra 7, 332. segetis semina 6, 521.
- CALEDONII** Britanni 6, 68.
- CALET** a sanguine ferrum 7, 503. fortuna 7, 734. Caluit cruor 6, 750. Calens primo sole Aegyptus 10, 435. Nilus 10, 275. sole Oceanus 9, 625. zona 4, 675. Calentes rogos vivi conscendere 3, 210. Fibrarum venas edoctus 1, 587. ante focos te mactare 2, 127.
- CALIDUS** auster 9, 781. 10, 222. Cancer 10, 259. cruor 4, 287. Phoebus 6, 466. pulvis Aulri 1, 54. pulvis 8, 376. sanguis 4, 630. sanguis corpora movere 1, 363. sanguis sua vulnera detulit 3, 746. vapor 9, 843. Calida massa 6, 403. tabes 9, 742. Calidum cerebrum 6, 709. ferrum 4, 511. ovum 9, 902. pondus 7, 513. Calidi Martini buccia 9, 185. Calidum refugit diem Lucifer 2, 724. Titiana recepit portitor Helles 4, 56. Calida Aegyptio medius axis 2, 586. prolatus ab ira 2, 493. Calidae arae 6, 559. harenae 4, 616. Calidas per harenas sientis Libyae duc 1, 368.
- CALOR** aethereus 9, 396. irae 7, 103. probat 9, 352. quos adjuvit 9, 699. solvit aera 9, 498. Calorem juvenis excitat in amores belli 2, 324. Calores primi 9, 507.
- CALIGO** subita 9, 817. Caligine citra Titan curus condidit 1, 541.
- CALPEN** Hesperiam Tethys undis inplevit 1, 555.
- CALYDON** Meleagrea 6, 365.
- CAMBYSES** vesanus 10, 280.
- CAMILLUS** flens 6, 786. Vejios habitavit 5, 28. Camilli duro vomere sulcata rura 1, 168. reduces 7, 358.
- CAMPANA** moenia Dardanii coloni tenuit 2, 393. saxa 5, 100.
- CAMPUS** frondens 6, 83. inriguus 4, 196. siccus 7, 226. totus 7, 506. fugit solennia 5, 392. Campi aggere stetit 7, 649. clausi proelia 7, 306. padula solsa amplexus 3, 385. Campum movebat 8, 685. parvum explicat tumulus 3, 376. in Campum sonipes habenas accepit 2, 501. effusa per omnem vis 2, 215. Campo adollere 4, 157. concurrere 7, 80. conlurgere nubem conspexit 2, 481. medio profuit Deus 7, 348. medio tumulum tollere sibi meruit Sulla 2, 222. naufraga arma natant 4, 87. piorum expulsa 3, 12. redent cadavera 2, 218. venali annua certamina referens 1, 180. e medio consurgere visi manes 1, 580. Campi & aperta rura 10, 330. Achaemini 8, 224. Aethiopum 10, 293. depassi 9, 182. Emathiae 8, 41. 9, 15, 1044. Epidamni 10, 545. piorum 6, 798. plani 7, 237. Sarmatici 8, 369. siccus sanguine 7, 854. unibratum 7, 863. loquentur nobis 6, 618. latentes sub clade 7, 795. retinent flumina 6, 345. steriles 9, 382. tremuere sono 4, 766. Camporum limes 7, 298. Campos ingemuisse putem 7, 768. abstulit eques 4, 262. coerces Cinga 4, 20. diros Pharsalia inpleat 1, 38. Rhemus inundet 4, 116. jacentes urebant pruinae 4, 52. patentes tellus explicat 4, 19. obstruitis 2, 495. reliquit Sicoris 4, 130. tenent populi 7, 824. per Emathios bella canimus 1, 1. Campis adfixit hasta 7, 624. cessit eques 7, 530. consistere 7, 637. constituit 7, 418. jacet aggere magno 7, 598. imminet aer 7, 516. istis felicius factus 7, 702. Phasidos creati 4, 552. projecta cadavera 7, 565. tauniferis explicat se Mevania 1, 473. e Campis calida prolatus ab ira 2, 492.
- CANGER** ardens 10, 288. torrens 8, 851. Canceri axis 4, 333. brachia 10, 259. Cancrum tenet 10, 213. Cancro mixtus Leo 10, 211. torrente Syenen 10, 234. vicino altissima lux 4, 527.
- CANDAVIA** 6, 331.
- CANDUIT** servida aestas 1, 214.
- CANDIDA** insula 5, 144. in postes discurrit 2, 355. pectora 10, 141.
- CANIS** radii 10, 226. Cani viscera spargere 6, 703. Canes obscoeni 7, 828. Phariae 9, 141. saevi flexible latraverunt 1, 549. Semidei 8, 332. stygiae 6, 733. Canum latratus 6, 688. spuma 6, 671.
- CANNA** palustris 5, 517.
- CANNAE**, feralia nomina 7, 408. succensae Libyae lampade 7, 800. Cannarum in Punica tempora nati 2, 46.
- CANO** carmina 6, 709. Canit Deus Fatum 5, 92. fama 2, 672. Canimus plus quam civilia bella 1, 2. Canis si cognita 1, 457. Canebat cui falsa 5, 151. omnia multa ambage regens 1, 638. Cecinere Deos 1, 566. manes oracula 1, 581. iuba 6, 130. Cancer omnia tibi 6, 814. Canat omnia nato 6, 717. Caneret verum paucis 9, 577. Canentes arcanum 6, 439. Cantata umbra 6, 767.
- CANTUS** Haemonius 6, 603. Orpheus 9, 643. subplex 6, 523. Ca. tu depressa luna 6, 505. ce. ante 9, 895. expurgat harenas 9, 914. forare o-

INDEX RERUM.

- neot 8, 734. polluti Philippi 6, 581. primo succendunt classica 6, 166. Cantus magici 4, 553. laevi 4, 186. Cantus sequi 6, 492.
CANOPOS 8, 181. in bellis 10, 64. Pelusiacus 8, 543
CANTABER armis exiguis 6, 259
CANA salix textitur in puppim 4, 131. pendentes rupe 1, 435. Canum aequor 4, 587. 8, 722. Canos cines effundent 1, 188. intonsos in frontem descendere passus 2, 375. pedibus prosternere 7, 372. respice 5, 274. Cana nivosis jugis Pangaea video 1, 680. Canis laceris pendentia ora 2, 122
CANESCIT amnis 10, 322. Canitie vultus premens 8, 57
CAPILLI laceri 10, 84. refugi à fronte 10, 132
CAPIT arius globus 9, 800. haec tumulus 8, 816. omnia tellus 7, 818. sedes proceres 5, 10. somnos 7, 760. Capiunt fretum & coelum flatus 5, 414. praefagia belli 7, 331. dolorem vix cepit 5, 760. non duos potentis populi fortuna 1, 111. mentes oblivio 10, 404. Pharon 10, 509. tumultum rapto agmine 4, 35. Cepere populum latebrae ferarum 2, 153. Cep erat animo futurum bellum 1, 185. totum orbem 10, 43. Capere fructum amoris 7, 32. Capere arma jubet 4, 149. locum 6, 142. moenia 6, 3. somnos 5, 750. tecta patriae 5, 270. Cepisse unum caput tot poenas 2, 187. Capiente vix loco 9, 609. Capitur dulcedine 9, 393. Capi facili Roma 2, 656
CAPACIS atri spatium 5, 153. Capacem humani generis urbem 1, 512. Capaces mortis animae 1, 461. gemmae 10, 160. Capacior mundi 10, 183. Captus dulcedine 10, 17. Juba 10, 146. Magnus 9, 1052. fons loci 10, 542. Spolus Curio 4, 810. Capta ratis percussae cohaesit 3, 564. a Caesare Roma 5, 19. Capti ducis nescius 2, 526. ut Captae, rapturus moenia Romae 3, 99. Capto ut foro constitit 1, 236. Capti muri 10, 458. reges 8, 342. Captorum regum ultima gaza 3, 165
CAPTIVUS Caesar 10, 65. dux 7, 94. Captiva claudis 8, 416. Captivum ducem traxere 2, 508
CAPESSERE arma 4, 702
CAPTAT fulgura 6, 520. Captare aera 4, 319
CAPPADOCES 7, 541. feroces venere 3, 244. mea signa timent 2, 592. Cappadocum cohors montana 7, 225
CAPITOLIA à Gallis incensa 5, 27. 8, 553. alta 9, 79. poscunt sacras laurus 1, 287. scandere 9, 599. terruit 10, 63
CAPULUM gladii polluerit 3, 748. Capulo absente 7, 767. Capulos perfudit gladiis 7, 158
CAPUT apertum 8, 615. arcanum 10, 295. ferale 6, 511. fluvii 10, 223. fluvii ignotum 10, 191. infelix 7, 675. Histri Peucen adluit 3, 202. Rheni indomitum 2, 52. cum Tigride tollit Euphrates 3, 256. geminum 9, 720. generi revulsum 9, 1043. lacerum 8, 667. Leonis solstitiale 6, 338. mundi Roma 2, 655. monstri 9, 666. orbis 9, 123. positum rostris 7, 305. sacrum 8, 677. tantum 8, 96. venti 5, 598. ulli sanguinis 10, 132. veruto subfixum 8, 684. debetur mundo 10, 393. fluit 9, 781. mundi locum mutavit 2, 130. caesa Gorgon 9, 679. tecta nube 6, 625. dependisse armis 8, 101. ense rotare 8, 673. hoc damnatum in poenas exponere 2, 307. hoc seriat lancea 7, 117. hoc sibi facere 5, 686. labens levat 3, 737. lanceibus inposuit 6, 710. Marius ulva abdidit 2, 70. nobile nec satis victum 7, 713. fatale vocere 7, 359. Latiale fulmen percussit 1, 535. medio Olympo Titan ferret 1, 540. tollere vita Julia 3, 10. sepulcro tollentem Marium 1, 582. quae hile per truncos 2, 173. opertum detexit 9, 1033. signiferi mersere 7, 163. placate 9, 1092. incum videat 8, 647. tuum illi donabat 10, 364. tuum fratri misissem 9, 1071. tuum missurus in famulos 10, 463. unum cepisse tot poenas 2, 187. unum timet juvenus 5, 365. in istud immisus 8, 643. Capitis iactura 8, 711. memor fluvius 6, 379. alterius molem capiti fibrarum incrementum 1, 628
CAREASA 5, 428. fluxa gemmis adstringunt 2, 239. languida 5, 421. curvavere sinus 9, 799. languent 8, 471. dat ventis 5, 560. deprendit Auster 9, 324. stricta nautae deducunt 2, 697. tendit ratis 8, 50. tendunt venti 9, 77. tendens 8, 254. pede tendere 8, 185. ventis venturis componere 3, 596
CARCER Ditis 6, 797. ferarum 4, 237. praemorsus 10, 446. saxi Aeolii 5, 609. Carceris claustra 6, 722. Carcere clauso sonipes foribus imminet 1, 294. in Carcere longus paedor senem exedit 2, 73. tenebroso lucem viderat 2, 79
CARCINOS ardens 9, 536
CARDO Hesperius & Eous 5, 71. occiduus 4, 672. summus 9, 528. summus Olympi tenet Tethyn 4, 73. Cardinis extremi anni 7, 381. Cardine tellus subsedit 1, 552
CAREO marito 5, 765. Caret invidia 9, 740. officiis unda 10, 230. qua hoste, ratem relinquit 3, 649. Carent arte Deorum simulacra 3, 413. pocula morte 9, 616. Caruit senex torpore 3, 741. Caruere vota Deis 9, 1098. Careat nomine tempus 5, 398. Careret caede tellus 6, 580. Carerent gregibus dumeta 7, 863. Caruisset vita Catone 6, 311. Carere malis mundi 5, 229. Caruisse terra 8, 795. venia 7, 604. Carens exemplo luctus 9, 169. hoste Aufonia 6, 318. luxu 9, 201. materiâ lampas 10, 503. nimbis flammisque hiems 9, 949. telis & clypeo 3, 618. tutore patria 9, 24. Carenti studiis odiisque lugere vacat 2, 377. Carentes fronde diem admiscere 3, 443. Carentia rege castra 10, 521. vana pompa jura 2, 352. Caritura pudore fabula 8, 605
CARCHESIA mali 5, 418
CARINA exigua 5, 503. idem spectans 8, 198. lacerata 8, 755. terrae haerens 9, 343. terra tangitur 5, 642. trepida 8, 662. Carinae compage sparsa 1, 502. spatium 9, 326. vela 8, 48. celsae puppis 8, 564.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

564. longae per transira cadens 3, 731. victae diversa parte ilabat 3, 726. unius pugna turba 3, 647. injectare manum 3, 610. Carinam stabilem praehere 3, 556. turrigeram comitata classis 3, 514. Carina portus tangente 9, 442. cava nautas texit 3, 650. iusta jam non pirata Olix 3, 228. inersa diducta aequora 3, 632. Carinae turrigerae 4, 226. vacuae 10, 535. vela tendentes 9, 45. atant pelagus 9, 35. juvenem rostris fixere 3, 654. manum audire 3, 593. petunt veram credi Salamina 3, 183. faciles alimenta praehere 3, 683. tonsis impulsae tremuere 3, 527. tremulo lunc contentae 2, 621. Carinarum permixtis sulcis 2, 703. Carinas mediis rostris obpone 3, 561. emillas venti rapuere 3, 46. Latias non ferre 1, 403. ornatas fulgens tutela decuit 3, 511. Carin s insiluit 10, 506. spatium dedere 2, 685. haud ullis certior Cynosura 3, 219. Phocaicis vallata ratis 3, 583. summis spolata classis 2, 714. in bella junctis 10, 492.

CARMANOS duces furor movit 3, 250

CARMEN secundum 6, 528. Sibyllae 5, 138. Thesalidum 6, 452. vatis 8, 824. repulit Tethyn 6, 450. fingeat in usus 6, 578. Carmine egit rimas 6, 728. factum lumen 6, 647. saturatae frondes 6, 681. cum carmine silvis exurere membra 6, 755. Carmina & herbae magicae 6, 822. dira Cumanae vatis 1, 564. gentis dirae 6, 444. jejuna fibris 6, 708. inperiosa 6, 497. secreta servant 1, 599. plurima fudistis 1, 449. volvit 9, 927

CARPENTO sedens 9, 590

CARPIT medullas ignis 9, 741. iter 6, 573. viam 9, 408. Carpunt toxica 9, 821. Carpit corpora 6, 544. haec aetas 7, 397. Carpere agmina summa 4, 155. dumos 6, 111. membra 6, 554. Carpentis membra coronae inter manus 2, 120. Carpitur 8, 777. in scopulis 8, 709

CARRAS Alysias sanguine maculavit 1, 105

CARA tuo umbra 8, 747. a Caro marito fata poscet 3, 353. Cari penales 7, 346. 8, 132. Cara membra 6, 564

CARYSTOS saxosa 5, 232

CASA non est armis praeda 5, 527. Casae divitiae 9, 292

CASIUS Juppiter 8, 858. mons 8, 470. Casia rupes 10, 434. Casiae harenae 8, 539

CASPIA claustra 8, 222, 291

CASSIA plebeja 7, 586

Q. CASSIUS tr. pleb. ad Caesarem se confert 1, 266. Cassius feriet Caesaris caput 7, 451

CASSUS labor in inmensum cedit 2, 663. Cassa fraus 5, 130. Cassum regibus cubile 7, 761

CASTALIA tellus 5, 188. Castalii latices 5, 125

CASTIGAT dolores voce 8, 71. verberibus Erinyn 6, 747

CASTRA Catonis 9, 119. civilia 7, 831. 8, 92. decima 5, 374. exiguo vallo distantia 4, 168. metallis plena 7, 740. Pharsalica 8, 14. prima 4, 587. prima furentum sumus 1, 251. rege caren-

tia 10, 521. gurgite impulsae labant 4, 89. placent 8, 532. revocant fugatos 7, 731. cohibebant Lingonas 1, 397. colle minore levat 4, 18. locare 6, 413. manipulis obduxit 4, 31. petunt mercede victi 2, 255. super Tibridis undas ponere 1, 381. quis vocet tot secures 5, 12. sequi da mihi 2, 348. secutus patriae 2, 519. circumscita Tironas coercent 1, 437. deserta conspiciens 4, 148. diversa petentes viri 2, 43. diversa suis praelata 2, 276. foro timenti mixta 1, 319. peritura lixae manus petiere 3, 211. sua se felicit 5, 679. in Castra nefas adulerat 2, 98. per undas, per calira comes 8, 649. Castrorum bellicue piget 9, 218. proceres 7, 69. turba 7, 46. vigiles 7, 25. ultima 9, 915. Castris parcere 7, 328. iure pari rector erat 4, 4. calcatis ruunt 7, 332. decem felicia per signa juro 1, 374. densis incedere 1, 478. his sedeat firmissima pubes 2, 474. tutis apuissima iopes 3, 378. a lummis ad aequora opus perduxit 3, 384. in his dux senior sit 2, 561

CASTRENSIS monetae flamma Numina miscebat 1, 350

CASTELLA Minuti 6, 126. turrata 6, 40. vicina profundo 6, 267

CASTUS vultus 8, 156. Casta domus 9, 201. malo Romano non calta 10, 60. fuit a quo 10, 370

CATARACTAE praecipites 10, 318

CATENAE abruptae 6, 793. Caesareae 7, 304. porrectae 4, 421. teretes ligant rates 3, 565. Catenas laxare 10, 57. obponit lorica 7, 498. Catenis inmensis robore religare 2, 671

CATERVAE barbaricae 7, 527. equitum properate 2, 498. hostiles 7, 337. Decium pressere 2, 308. mediae 7, 545. moellae delubra tenent 2, 29. plures 7, 367. Rheni 8, 424. spumantes caede 7, 699. Catevas adflictas circum 7, 667. inmissa morte exsangues 2, 202. Marmaricas in arma mittere 3, 293. stratas tulit Collina porta 2, 135. Catevis acies stipata 7, 492

CATILINA 2, 541. minax 6, 793. tremuit secures 7, 64

CATO Censorius, qui & Major. Cyprum debellavit 3, 194. semper censuerat delendam Carthaginem; isque fictus moerere futuram mortem Catonis Minoris 6, 789. Minor, qui & Ulicensis, causam Senatus probavit, et si infelicitate 1, 128. ejus constantia, & prudentia instante bello civili 2, 239. eum consultat Brutus, ut quem sibi solum ducem eligeret 2, 247. eumque se non inmixturum bello civili putat, ut gratum Caesari futurum, si Catoni bellum civile placeat 2, 276. atque adeo Catonem censet nec Caesaris nec Pompeji hostem esse debere, sed cujuscumque ex his duobus victoris 2, 283. Catonis responsum ad Brutum super bello civili 2, 286. & seqq. unicus libertatis adfertor 2, 316. ex quo bellum civile cepit, nec capillos nec barbam deposuit 2, 374. studiis & odiis carens 2, 377. soli ei vacat lugere genus humanum 2, 378. Marciam

INDEX RERUM,

ciam uxorem resumit, sed sine ullis cerimoniais
2, 350. & seqq. etiam sine Venere 2, 379. Ca-
tonis mores & secta 2, 380. & seqq. in bello ci-
vili securo sibi esse ducit nefas 2, 197. se, ut pa-
rens suus filii prosequitur, ad extremum usque
Romae & Libertati adhaesurum adfirmat 2, 297.
solus à Pompejo dignus judicatur, qui praecesset
post se partibus 9, 97. Cato Pompejum, quam-
vis odisset, secutus tamen erat, ut causam Se-
natus protegentem 9, 19. post mortem ejus to-
tum se dedit partibus retovendis, & patriae
causae tutandae 24. Corcyram adit, & inde
cum classe & reliquiis exercitus in Africam ten-
dit 32. ejus iter 36. & seqq. oram Africae prae-
terlegenti obviae sunt naves, in quibus Pompeji
uxor & filii 45. & seqq. ejus laudatio funebris.
& encomium de Pompejo 190. & seqq. ejus
copiae, praecipue classarii Cales, secedere pa-
rant 217. & seqq. eorum ad Catonem verba
227. & seqq. Catonis ad eos verba 256. qui-
bus illi moti ad officium redire 284. Cato ex-
ercitum ad Jubam Mauritaniae regem ducere
instituit, & Cyrenas occupat 296. cum Pompe-
ji filii classe Syntes trajicere conatus tempestate
adhiectatur 319. & seqq. in Tritonida paludem
reijctur 347. relicto igitur Pompejo juniore
cum copiarum parte in cultioribus Africae, ipse
cum reliquo exercitu ad Jubam regem per de-
serta contendit 371. ejus iter ingressuri ad mi-
lites verba 381. & seqq. ejus exercitus in regio-
ne Nasamonum ventis harenas impellentibus val-
de vexatur 444. & seqq. idem solutis in calo-
rem ventis vehementi siti contripitur 498. & seqq.
Cato porrectam à milite aquam rejicit, ut exer-
citus exemplo animaret 503. pervenit ad tem-
plum Iovis Ammonis 511. & seqq. cum La-
bienus hortatur consulere de rebus futuris ora-
culum Iovis Ammonis 550. ejus id facere no-
lentis ad Labienum responsio 566. & seqq. in
itinere semper pedes praecessit, & omnia ae-
qualiter cum omnibus perpassus est 587. pri-
mus è fonte serpentibus oblito bibit 612. ejus
exercitus querimoniae de infesto ab serpentes
& sitim itinere per desertum Africae 848. & seqq.
ejus castra curà & cantu Psyllorum, item igne
ex herbis medicato à serpentibus purgantur, mi-
litesque isti sanantur, &c. 911. & seqq. atque
ita per desertum Africae per duos menses vaga-
tus est 941. Cato durus 9, 50. harenivagus 9,
941. invictus 9, 18. mollis 9, 747. sanctus 6,
311. 9, 555. securus 9, 410. voce hunc notavit
9, 221. Catonis mirator 9, 807. sacrum pectus
9, 255. virtus 9, 371. Catoni parere 9, 97. pla-
cuit victa causa, sed victrix Diis 1, 128. sola
poena de victis est, vicisse 9, 299. per Cato-
nem jurare 9, 602. Cato, da veniam 9, 227.
Catone carens vita 6, 311. Catones vana nomi-
na 1, 313. Catonum vota 9, 396
CATULUS Lepidum profligavit 2, 547. Catulo,

Marius Caji frater inferiae datus 2, 174.
CATUS pugnat à puppe 3, 586
CAVERNAE coecae 5, 87. Diis 6, 642. exesae 9, 468.
inmentae 5, 135. Peliae 7, 481. puppis 9, 110.
ruptae 6, 743. diculae 10, 447. vassae 5, 162. evo-
munt fretum 4, 459. Cavernas egerit Aetna 6,
294. cavas motu terrae mugire 3, 418
CAVUS mons 6, 640. Cava carina pelagus texit 3,
650. compages 10, 248. galea 6, 193. vallis 4,
724. Cavum pectus 9, 777. Cavum Rutubam
unda facit 2, 422. Cavo Lemanno fixa tentoria
1, 396. Cava rupe portus urguet pelagus 1, 406.
vale 4, 158. Cavae terrae ruinae 6, 728. Cava
saxa 4, 455. Cavas motu terrae mugire caver-
nas 3, 418. puppes à litore traxit 2, 649. Cava
tempora plumbo fregit 3, 711. Cavis evoluit se-
dibus orbes 2, 184
CAVATUS mons 4, 295
CAUDAS verberare stimulavit se Leo 1, 208. Cauda
flagrante minacem scorpionem incendit 1, 659. iter
fulcare 9, 721
CAUDINAS ultra Furcas vulnere speravit 2, 138
CAUSSA aqua 4, 230. fugae coniux 7, 676. inva-
lida 7, 67. laborum mundo 5, 481. mali 7, 408.
malorum Roma 1, 84. melior 4, 259. 8, 94. mo-
rae tibi fuit 8, 640. nostra 9, 230. peric 19, 262.
prior 4, 350. quereae 8, 513. Senatus 4, 213. 6,
245. 7, 76. tibi timoris iusta 5, 589. vera 9, 623.
victrix Diis placuit, sed victa Catoni 1, 128. Apto
gestare carinas est palus 5, 464. silvarum tons 9,
526. quaecumque movet meatus 1, 418. spera-
re vetans 10, 451. armis obtenditur 8, 339. dat
animos 5, 44. Causam aeternis lacrimis 3, 607.
Causa latenti turres replere 3, 458. simili cade-
ret 2, 554. sua fecit 9, 28. Causae aetherae 9,
853. fluvii 10, 190. Martis 10, 170. suae quem-
que rapiunt in proelia 2, 251. Causarum series
6, 612. Causas reddere 10, 237. armis invenit
fortuna 1, 265. non fata sequi 3, 303. in aeter-
num fixit 2, 9. irarum annona trahi 3, 55. re-
rum expromere 1, 67. Cautes 7, 139. praerupta
6, 575. & saxa 4, 140. Asinae 8, 195. crudae pul-
vere fluxerunt 3, 507. ingentes 6, 34. ratibus ter-
ribiles 6, 26. emittit tellus Cyaneas 2, 716. obli-
stere aquis 10, 319. in cautes dedit 9, 655. Cau-
tibus inlisa unda 6, 691
CAUTUS ab incurfu 4, 409. Cautum, ne 8, 825
CAUCOS crinigeros bellis arcere 1, 463.
CECROPIUS Plato 10, 181. Cecropiae Minervae
fronde praefata orant 3, 306. puppes profugos
vexere 2, 611
CEDIS togo 8, 750. Cedit aquae 5, 646. fatis 8,
575. in inmentum cassus labor 2, 663. pestis 4,
371. Cedunt crates 3, 495. Cessit campis eques
7, 530. Saturno glacies 10, 206. signis Africa 4,
666. Cessere colles Siculo Peloro 2, 438. duci 9,
546. fores inpaetiae 5, 109. fraude tua 4, 742. lo-
lo vacuae curules 3, 107. lucum Deis 3, 423. mo-
res rebus secundis 1, 161. Phoebus 9, 906. Cef-
se-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

serunt domiti duces 4, 337. ictibus arma 3, 486. membra somno 3, 8. pectore lensus 5, 760. pro-
no Deo temeraria 5, 502. Cedemus domino 10,
50. Cede pudori 8, 627. Cedat piratica laurea
victis Galis 1, 122. turribus pressus agger 3, 398.
Cedant Cannae 7, 408. Cederet cui caesa paren-
tis cervix 2, 151. Cesserit polus Euro 2, 459.
Cessissent leges 6, 635. Cedere bellis vel annis
6, 21. flectenti clavo 3, 555. pectore 5, 168. sibi
9, 302. tibi facilis ripa 10, 310. Cessisse bellis 7,
693. loco 8, 381. Cedente flamma materiam
recepit 2, 8. Tribuno foribus 3, 141. Cedentia
somo membra 5, 511. terga 4, 626. Cedenti-
bus instat victor 2, 469. velis Ausser classem pro-
pulit 3, 1. undis 9, 38. Cessurus non ulli in armis
3, 728. Cessurae urbes terrore belli 2, 449. Cessu-
re scriptis forori 8, 693. Cessura sibi pericula
5, 577. Cedetur tibi ab omni numine 1, 51. Ce-
dendum belis 5, 743
CELENAE Phoebo victore damnatae ob Marfyan
3, 206
CELER Cylleus motu haeret 1, 662. Enipeus 6,
373. Marfya Maeandron adit 3, 207. Vultur-
us de abitur 2, 423. letum 8, 30. Ceeri cursu ven-
tus incendia tulit 3, 502. Ceeri pulsu veras mo-
vet fibra 1, 629. Celeres carinae 4, 434
CELAT harenas pelagus 5, 613. sidera 9, 497. Ce-
lare latebris 8, 13. Celans umorem vultus 10, 14.
Celante favorem fato 8, 359. Celatus à Iuperis
diem 5, 200
CELATOR Nili Deus 10, 286
CELSUS Eryx depellatur in undas 2, 665. conspe-
ctus Caesar 1, 245. Cella carina 8, 564. sedes 5,
16. Cellum vallum 6, 138. Cesam Herdam de-
serit 4, 144. confurgit in arcem pars urbis 3, 379.
Celsa Alba residens Latialis Iuppiter 1, 198. Cel-
si colles 4, 158. Cella atra 6, 411. cacumina 5,
616. Celios Galia currus sequeretur 3, 77. Cel-
sior sonipes in campis 8, 295. cunctis Praeto-
ria pupps 3, 535. terra nula nox 9, 69
CENCHRIS serpens 9, 712
CENSERE parati sedere patres 3, 109
CENSUS populi templo eruitur 3, 157. Censu toto
emit exiguum Cererem 4, 95
CENTAURI semiferi ubi nati & unde 3, 198. 6,
386
CENTAUREA Thessala 9, 918
CENTENIS populis in arma venit Creta 3, 184
CAPUISTOS impiger quos ambit 3, 175
CERA sequetur solem 9, 782. liquida incendia ra-
puere carinae 3, 644. manantes tabulae 10, 494.
Cerae effectae 9, 285
CERASTAE 9, 716. viventis in membrana 6, 679. per-
agunt bella 9, 851
CERAUNIA summa 5, 652. in nubes abire 2, 626.
nautis movit Sol 5, 457
CERBEROS 6, 665, 702. ab Orpheo lenitus 9, 643
CEREBRUM compage defensum 6, 177. raptum 8,
689. Cerebro profecta lavi 6, 709

CERES dea cur noluerit revocare Proserpinam 6,
742. proserit legem 4, 412. Ceres & Iavus 4,
381. Iava si desit 3, 317. Iumia viris 7, 331. Ce-
rens solum inpatiens 9, 857. Cererem exiguum
toto censu emit 4, 96
CERNIS populum incinem 8, 525. Cernit flumina
7, 789. Gorgona 6, 745. socios quarentes Iula
6, 150. Iabe Iecur madidum 1, 621. Cernet lo-
dientem viscera 7, 309. Cerne diem nostro mu-
nere 2, 513. Cernite, quam procul sedeamus
5, 20. Cernere da mihi Iitora 1, 693. effigiem 7,
10. lucem 4, 568. manes 6, 666. nefas 8, 637.
sedes 7, 23. terram 7, 794. Cernens aequor in
montibus 7, 135. discedere 8, 152. desinit co-
gnoscere 3, 736. vulnera anima 9, 104. Cerni
horrida corpora 3, 347
CERTAS pelagi artibus 3, 560. Certant evellere 6,
255. Certavere patres de corpore trunco 3, 761.
Certare plausu 7, 12. Certatum est, cui cervix
caesa cederet 2, 150. totis viribus orbis 1, 5
CERTAMEN movillis opes 3, 121. Certamine pri-
mo 4, 621. Certamina annua venali campo re-
ferens 1, 180. in Certamina ruere turmas 1, 474
CERTATIM 4, 312
CESPES Castrorum 4, 414. fragilis 6, 33. patricius
7, 761. Tuscus 8, 864. Ceipitis agger 5, 317.
congestu 9, 988. rapti munimine Iubitus agger
1, 517. Ceipite duro mensas instituunt 4, 197.
nomen haeserit 8, 803. Cespitibus & terra bra-
chia exstruxit 3, 387
CESSAS adcurrere 10, 356. Cessat naufraga virtus 3,
650. Cessant à caede 6, 554. aequora 5, 444. Euri-
minae 5, 608. ignes 1, 658. tripodes 5, 157. Cessa-
vit catervas in arma mittere 3, 293. Marte
cruento 4, 24. Cessavere vices 6, 461. Cessare 4,
187. exitum videbat 5, 498. Cessantis soli ara-
tro rapti Iuveni 3, 451. Cessante cantu 9, 895.
Cessantes venti 6, 469. excitat 7, 577. Cessantia
arma 6, 121. Cessantibus Austris 3, 68
CERTUS eram 8, 191. discedat 6, 771. sati 7, 31.
ruca 2, 524. Certum me facit mors 9, 582. Cer-
ta loci pars 8, 120. malorum mente 3, 37. Deus
6, 497. finis 6, 592. limes arva determinat 1,
215. ordo 7, 216. Certa fides 4, 543. 8, 99. ma-
nus 6, 190. mors 4, 272. 9, 583. spes 10, 191.
Certum est. quaerere 8, 141. Ius 10, 267. mare
9, 331. Certo robore dubium firma 2, 245. Cer-
ti incus 6, 597. somni 4, 395. venti 5, 414.
Cernior Iuppiter 9, 512. vates 6, 813. Cynolura
carinis 3, 219. voto harundo 6, 215. Itabilem prae-
bere carinam ratis 3, 557
CERTE 4, 214. 5, 307, 357. 7, 201. 8, 501, 547. 9,
556
CERVIX abscisa 8, 674. avulsa 8, 12. fessa Iacet 4,
754. haec secetur 10, 342. indomita 9, 380. Ias-
sata quatitur 4, 624. Magni 9, 1024. male caesa
pependit 10, 518. patricia 9, 479. parentis cae-
sa 2, 150. tumida 9, 701. poterat incumbere
mensae 10, 424. Cervicis pretium 9, 281. Cervicem
cum

INDEX RERUM,

- cum qua conveniat caput 2, 172. Cervice dubia labant 2, 204. electa marem aris adinover 1, 609. fratris parata 10, 466. recepta excussi placuere tori 2, 604. recia 9, 214. Magni revulsa 10, 100. recta ferrum poposcit 2, 510. sicca Olympum Hercules tulit 4, 639. soluta stare 9, 603. trunci duces 8, 436. vacanti 9, 261. vehitur 9, 589. ab ignota recisos vultus rapuit 2, 112. in cervice sedet poena 7, 645. in hac explorete fidem tyranni 8, 581
- CERVUS** longe nascens 9, 921. serpente pastus 6, 673. Cervi metuentes aëra pennae 4, 437
- CERUCHI** summi 8, 177. 10, 495
- CETERA** 6, 693. meo cursu acta 5, 482. ventis da 8, 190. pondera 9, 951. in cetera datæ cursus 9, 997
- CETHEGI** nudi & exserti 2, 543. 6, 794
- CETO** Medusæ parens 9, 646
- CETRAS** commovit Hiberia 7, 232. 8, 415. funere Bruii 7, 39 laeto obvia 7, 715
- CEU** ceu 7, 691. puer ceu femina 10, 458. undat ceu vaporat 5, 99
- CHALCEDON** ostrifera 9, 959
- CHALCIDOS** Euboicæ regnum 5, 227. Chalcida verberat unda Euboica 2, 710. Chalcidicæ puppes 5, 236
- CHALDAEUM** regnum 8, 226. Chaldaei foci 8, 338. magi 6, 449
- CHALYBES** 6, 398. externus 7, 518. manibus insertus 6, 547. Chalybem eruunt gentes 4, 223. Chalybum nodi 6, 797
- CHAONIO** vertice silentes quercus 3, 180
- CHAOS** 6, 696. inane 9, 101. loquetur nobis 6, 617. antiquum iterum repetent 1, 74. extimuit natura 5, 634
- CHARYBDIS** atra sanguineum mare torfit 1, 547. Tauiomenitana 4, 461
- CHELAS** Phoebum laturas Virgo coeperat praecedere 2, 692. scorpionis peruris 1, 659
- CHELYDRI** 9, 711
- CHERSYDROS** 9, 711
- CHIOS** 8, 195
- CHIRON** centaurus 9, 536. senex 6, 393
- CHORUS** virgineus 9, 362. Chorum Vestalem Sacerdos ducit 1, 597
- CIBI** pecudum 6, 111
- CICERO** auctor Romani eloquii ejusque ad Pompejum oratio prae taedio belli 7, 63
- CIBRE** nomen 4, 177
- CILIX** iam non pirata 3, 228. Pompejanus 4, 449. numquam pacate 9, 222. Cilices 7, 542. maris pavidi 8, 811. Cilicum dominus 8, 38. litora 8, 257. terra 8, 263. solum 8, 456. terræ 7, 222. Cilicas feros subegi 2, 594. per rura sparsos mari redde 2, 636. post vagos Caclar provincia datur 1, 336
- CIMBR** ad occidendum Marium missus. viâ in carcere luce, & majestate Marii territus, ferrum abjicit 2, 76. & seqq. Cimbrum ruentem primi vidimus 1, 254. Cimbri hunc senem servate 2, 85
- CINGA** qua gurgite pererrat 1, 432. rapax 4, 21
- CINGUNT** suppara lacertos 2, 364. Cingebat urbem Erinnyis 1, 572. Cinxere gladii judicium 1, 321. cornua classis rates 3, 532. Cingere crines diademate 5, 60. hostem 2, 31. inopes undae fossa 4, 264. pomoeria Pontifices jubet 1, 594. Syrtim terra 9, 373. Cingens aëra ramis lucus 3, 400. Cingitur belli formidine 10, 537. qua urbs terra 3, 383. Cingi longo munimine rupes 3, 377
- CINIS** exiguus 9, 2. ille Magni fuit miserae 9, 179. Phoenicis 6, 680. turbatus in harenis 8, 856. Cineres Crassorum nudi 9, 65. fumantes 6, 533. gentis 6, 585. in litore fusi 9, 1092. in cavernas abiete 5, 135. Magnæ 160. Pompeji 8, 837. regum 8, 695. relecti 8, 790. sacri 8, 769. Thesfalici 8, 527. trunci 8, 774. ingesta sepulcri 2, 336. Poenos pressit 2, 91. quaerat 9, 72. supremos urna condidit 2, 334. Cinerum di 9, 990. metus 8, 804. plus 7, 858. ultor 8, 434
- CINNA** ruentus 2, 546. 4, 822
- CINNAMON** 10, 167
- CINTPHIAE** pelles 9, 787
- CINYRÆA** Cyprios 8, 716
- CIRCA** pila coactum illecebrat nefas 7, 519
- CIRCUS** sua litora turbat 1, 408
- CIRCAEA** procella 6, 287
- CIRCUIT** axem 8, 209. catervas 7, 667. hastam 6, 223. nomen Trojae 9, 964. templum 10, 17. ultima callorum ignis 9, 915. Circueunt navem puppes 4, 464. tellurem ripis 5, 462. urbem longis anfractibus 1, 606
- CIRCULUS** finitor orae Libycae 9, 496. mutator anni 10, 212. solstitii 9, 531
- CIRCUM** 9, 767. agmina circum it 7, 558. fontes curvari 4, 266. latices 5, 125. tentoria 7, 48. vitalia 9, 743
- CIRCUMDANT** moenia vallo 2, 450. Circumdedit acquortrabibus 4, 424. agmina fossa 4, 29. undis montes 10, 327. Circumdatus aggere 6, 44. armis 8, 264. obsidione 6, 108. Circumdatis tellus moenia 6, 50. validis muris tecta 2, 478
- CIRCUMFLUUS** Hiberno orbis 10, 476. Circumflua ponto tellus 4, 407
- CIRCUMFLUXISSE** amplexos Dracones robora 3, 421
- CIRCUMFUSA** duci turba 5, 680. rati millia 4, 471
- CIRCUMLABENS** Olympus 6, 484
- CIRCUMSITA** castra Turonas coarcent 1, 437
- CIRCUMSPICIT** saevos enses 3, 142
- CIRRHÆA** scopulosa 3, 172. filet 5, 137. Cirrhæum pectus 5, 166. Cirrhæae vates 5, 115. Cirrhæa antra 5, 95. 6, 408. secreta moventem Deum sollicitare 1, 64
- CITATUS** amnis 6, 366. Citati gradus 6, 82. Citatae rates 8, 456
- CITIVS** cucurrit 7, 420

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

CITHARAE auctor 9, 661

CITRI comae 9, 428

CITRA cruorem 6, 211. famem 4, 728

CIVIS esto, qui sugerit 7, 319. meus non est, in quem tua classica audiero 1, 373. togatus 9, 239. suus 8, 356. sua 8, 152. in aere hoc utilis 9, 190. CIVI servati praemia quercus 1, 358. superbi ante pedes 2, 508. Civem quo potuit populus perducere 2, 562. tantum in proelia venisse 2, 274. videri pudet 2, 446. Cive suo nullo frequens 7, 405. Cives sui 7, 314. si venitis, huc usque licet 1, 192. nos faciat victoria tua 1, 279. quas furor cruorem praebere 1, 8. Civibus omnibus effudit vires 7, 714. a pavidis urbem ambiri 1, 591

CIVILIS toga 8, 814. Civile bellum 7, 406. crimen, urbes vacuae 7, 398. facinus 8, 604. farum 8, 823. nefas 4, 172. 7, 432. Civilis dextrae vulnera 1, 32. Civile avertite bellum 2, 53. bellum victis dedistis 1, 108. Civili libera bello 1, 671. bello parum 7, 663. vincere bello miserum 1, 366. sanguine Nereus rubuit 2, 713. Civiles dextrae sanguinem hauserunt 1, 14. umbrae 8, 505. Civilia arma 6, 299. 8, 351, 559. 9, 1076. bella 6, 718. 7, 95, 307. 457. 8, 323. non ut vivamus, agunt 4, 221. moveri vix tanti fuerat 2, 62. summum nefas fatemur 2, 286. castra 7, 831. 8, 92. fata 8, 544. odia 7, 490. studia 4, 687. Civilibus armis hic exitus stabit 2, 224. Roma multum debet 1, 44. Suetus bella nefanda parat 1, 325

CLADES damnumque 4, 514. bellica tuit tot juvenes simul occumbere 2, 200. cogit 9, 241. Emathia 9, 950. vetusta 8, 416. Cladis eo dedimus 7, 406. quod genus paratis 1, 649. sanguine perfusus 10, 74. suae auctor 8, 17. tempora 10, 505. vindicta 7, 455. vulnera 8, 233. Cladem Dei manetque minantur 3, 36. fovere Noti 10, 500. fugis 7, 821. futuram intulit fama 1, 470. in tempora multa extrahe 1, 671. in Cladem maritos detrahare 3, 22. Clade peracta 7, 120. Dahae Getaeque motura 2, 296. sub clade latere 7, 795. Clades a gurgite 7, 692. exiguae sumus 7, 664. Hesperiae 7, 871. latentes 8, 353. suae 8, 350. tantae 4, 795. Thessalicae 9, 23. hasta edidit 3, 680. flere 6, 306. metuit 8, 579. omnes adspiceret 7, 651. exigere 8, 703. venturas per omina noscant 2, 6. ire in clades 6, 284. Cladibus inmensis ultor accessit 2, 139. inmixtum bellum 2, 250. inruimus 7, 60. sit constatura fides superum 2, 16. tantis auctor 1, 30

CLAMANT 9, 848

CLAMOR exurgens 9, 114. ita ad aethera 1, 388. nauticus litora exagitet 2, 628. populi 7, 13. Clamorem excepit Haemus 7, 480. suum non ferre 7, 274. Clamore bella gerent 7, 367. juvatur Eleus sonipes 1, 293. laeto nomen excipit 5, 47. nullo verba ducis sequuntur 2, 596. premittur remorum sonus 3, 541. quanto cohortes mi-

scuntur 1, 578

CLAMOSA ora 4, 440

CLANGOR tubae 10, 401. tubarum 4, 750. classica concinuit 1, 237

CLARA dies 7, 787. 9, 839. viri facies 8, 14. per obscuram noctem imago 1, 187. proles 8, 410. sole Rhodos 8, 247. Clarum nomen 5, 784. 8, 549. 9, 202. Clara voce testatur 3, 122. non Claro murmure vulgus fremit 1, 352. Clari viri 7, 357, 599. sanguine 10, 382. Clara fulgura 5, 631. meatu murmura 5, 191. signa dedit 10, 399. Clarissimus Arctio axis 8, 175. nepos 9, 995. Clarissima proles 6, 594. 10, 86

CLASSIS anxia 8, 592. cetera abijt 2, 714. in fluctus venerat 3, 515. paribus lacertis tollitur 3, 526. quae stabat in undis. viros accepit 3, 520. rapta 9, 220. utraque quod posset transcurrere 3, 538. magistri siluere 2, 696. pars mergitur 3, 753. Romanae cornua 3, 529. Classi paratas manus excepere 2, 711. Classem in undas rapiebat 9, 165. propulit auster 3, 1. relinquere 8, 575. in Classem cadit nemus 1, 306. Classe laxata rates receptae 3, 548. Classes Coryciae 8, 26. densae 10, 537. his satis accedant 1, 42. semiustae 10, 496. fidere pavidae 5, 408. sparsae in aequore 9, 16. abscondit fretum 3, 47. adpellere vetat 8, 567. inferre Oceano 10, 36. pelagus contingere dolens 2, 707. Classibus aequora percussit 3, 287. tentatum aequor 9, 321

CLASSICA concepta cornu 7, 476. moesto sono intermissa 5, 244. dent bellum 4, 186. ne linquant te 7, 83. quantum succendunt 6, 166. quatiunt mundum 5, 751. rumpunt somnos 4, 395. sonant 6, 78. pugnae petunt 2, 597. non pia concinuit tubarum clangor 1, 238. secuturo Phoebus iussurus 2, 528. tua in quem audiero 1, 373. tua servat tiro 2, 479

CLAVO flectenti non tarde cedere 3, 555. Clavum sequi 9, 345

CLAUDIT cervos formidine 4, 438. feras indagine 6, 42. quantum telluris opus 6, 54. Tarbellicus aequor 1, 421. undas cornibus 2, 615. Claudunt manes. pyramides 8, 697. Clausit dolor animam 8, 59. oculos fulgure 7, 157. ossa humo 8, 789. Clauserunt signa Milonem 1, 323. Clauserat aequor hiemis 9, 374. Claude gemitus 8, 634. Clauderet Aultrum 9, 468. urbem 3, 348. Claudere agmen montibus 4, 747. milite 6, 72. multis animam 4, 370. muros oblidione 3, 342. Clausura nomen sepulcro 9, 409. oculos morti dextra 5, 280. Clauditur Appenninus Scyllaeis antris 2, 433. illic Antonius 4, 408. jus anno exhausto 5, 44. miles in oris externis 1, 515. Claudi 4, 268. Claudenda ad lumina patris dextram inviat 3, 740. Clausus campus 7, 306. enlis 5, 245. vaporibus axis 5, 24. Clausa aula 10, 504. fides miseris 9, 246. muris juvenus 3, 446. urbs profundo 6, 13. Clausum limen 10, 459. Clauso carcere sonipes foribus imminet 1, 294. periere mari

INDEX RERUM;

- mari 3, 652. Clausae ventis undae 5, 407. Clausa iustitia fora 5, 32. moenia conspicit 3, 373. Clausis aulae foribus 10, 440.
CLAUSTRUM pelagi 10, 509. Claustra 6, 264. Caspia 8, 222, 291. invisa 6, 721. mundi 9, 865. regni 10, 313. rupta 6, 118. 8, 236. Latii tueri 1, 253. per maris discussere fastigia molis 2, 684. Claustris in parvis abdita fera 10, 445.
CLEMENTIA coeli 8, 366.
CLEONAEUS Leo 4, 612.
CLEOPATRA eiecta Aegypto à fratre Ptolemaeo 8, 500. cui invisa 9, 1071. Alexandriam venit 10, 56. multorum malorum causa, ut Helena 10, 59. ausa adspirare ad Imperium Romanum 10, 63. supplex Caesarem adit 10, 82. & seqq. eius cultus luxuriosus 10, 137. eam fratri reconciliat Caesar cum prius cum eâ consuesset 10, 357. regina Aegypti à Caesare constituta 8, 693. Cleopatrae Aegyptus erepta 5, 63.
CLIENTS dignus 9, 1024. Pharius 9, 1096. Clientes emti 1, 314.
CLYPEUS aëre nitens 9, 669. Clipeo, telisque carens 3, 618. Clypei nuda crate fluentes 1, 242.
CLUPEA 4, 568.
COALESCERE partes 10, 79.
COARTAT auctus 10, 217.
COATRAE silvas liquere 3, 246.
COCCO ignea pars 10, 125.
COELUM ventique 9, 412. Australe 8, 182. magnum 9, 473. medium 9, 543. nocens 7, 798. occiduum 10, 242. serenum 6, 516. signiferum 8, 172. tonans 8, 551. tonat 6, 467. hoc habet solatia 9, 870. induit se vulture 7, 834. suo Tonanti servire potuit 1, 35. Coeli clementia 8, 366. deus 5, 88. Coelique Deis Erebi que liberet 2, 306. facies rerum discrimina mutat 4, 105. fulgura 5, 428. fuscator Eoi Corus 4, 66. librati pondera 1, 57. lues fuit tot iuvenes simul occumbere 2, 200. nox 5, 627. numina nosse 1, 452. pars 10, 210. polique cura 6, 447. plagae 10, 186. praelati regia 1, 46. puri in faciem redeunt 2, 723. secreta nosse 1, 639. sidus 7, 301. usus 9, 905. Coelum abtulit non 8, 58. Mars solus habet 1, 663. nox atra tenet 3, 424. transit lancea 7, 288. cadit in coelum nox 9, 693. flammis tulit ignis 1, 546. Coelo mergenti sidera propior 4, 54. obstitit aether 7, 198. temperiem dare 10, 231. pelagoque 8, 189. 9, 647. diffusum reddidit aequor 4, 82. dum nox diem per signa sequetur 1, 91. regnare Tonantem sciret 3, 320. volantes obliquas faces 1, 527. hoc utere 7, 822. videt sidera 4, 107. regitur 7, 819. Gigantas timente 9, 655. lucis colorem ducente 6, 828. duce 9, 847. teile 9, 836. lampas emicuit 1, 533. mori 9, 854. iactus puer 9, 972. summo ignes accendent 1, 651. in coelo mensura aequoris secandi 8, 169. Coelestes flammæ 6, 504. Coelestia sidera lapsu suo volvuntur 2, 267.
COELICOLAE digni votis 7, 658. Coelicolum aures 6, 444. Coelicolis furor arma dedisset 3, 315. reor gratum 10, 197.
COENO viscera durare 6, 94.
COIT area belli 6, 60. in viscera sanguis 7, 467. ut terrestre agmen 5, 708. Coeunt ignes 9, 866. nodi viperei 6, 490. non virtus & putella 8, 495. Coiere duces Boeoti 3, 174. monstra 8, 475. pares 1, 129. nulli propinqui 2, 370. variae cultu gentes 3, 288. Coibit pars procerum 8, 119. Coeat li turba 1, 512. Coeuntis mundi pondere 2, 291. Coeunte turba 1, 297. Coitur multo maiore damno 2, 215.
COIUS 9, 225. moetus 5, 15. procerum 8, 261. Coitu soluto 5, 65. Coetus silentium 6, 513. Coetibus aëris urbes vadentem videre 3, 80.
COEPI durescere 9, 942. dolor vires habere 3, 742. torrere 9, 745. Coepere qua mori, mors una timori ei 3, 640. Coeperat damnare 7, 241. sentiri 8, 68. Coeperit inde nefas 2, 538. Coepisse 8, 459. cum toto 10, 266. Coepta desistere compuit 3, 144. Coeptis fave 1, 100. 8, 122.
COERCET aquas sub iure 10, 267. bruma volucres 1, 159. Cinga campos 4, 20. cuncta parens rerum 2, 9. rupes Thessaliam 1, 334. Coercet & populum regna 3, 145. Turonas castra 1, 437. Tyrrhena Phae 2, 400. Coercens gressum languor 1, 193. mundum unda 5, 619.
COGNATUS sanguis 4, 554. Cognati Catonis atria 2, 238. Cognatum tunus 6, 564. Cognatae manus 8, 548. Cognata pectora 7, 323. Cognatas acies canimus 1, 4.
COGNOVIT me domitus Arabs 2, 590. Cognoscite faciem 5, 20. Cognoscere calus 9, 553. fatum 6, 812. desinit Argum 3, 736. Cognoscitur, quidquid latet scelerum 2, 161. Cognitus aëvo luctus 9, 169. mihi medius axis 2, 586. pelago per se 6, 371. Cognita tibi fides 5, 767. gens remis & equis 6, 385. Cognita 4, 592. si canitis 1, 457. colla furto subducta 2, 178. fata 8, 533. fama regna 9, 868.
COGNOMINA collibus dedit 1, 656.
COGIT clades quem, habebit 9, 241. currus accedere 8, 201. egestas ad spem pacis 3, 132. equitem erumpere 4, 732. tolerare virtus 9, 881. Cogunt ducem, tentare spem 10, 467. incumbere 10, 243. resistere 10, 245. Cogit regem ad mortem ire 2, 582. trepidus in Babylona 8, 225. Cogit gentes diem desperare 1, 542. te flere 9, 1055. Cogit mortem fati 6, 601. Cogit supra hora secula 1, 73. Cogere mundum 6, 498. Cogens spumare 10, 163. Cogentis se in aërum Hesperiae latus 2, 613. Cogente Borea nubes 3, 69. Cogentia nimen verba 6, 446. Cogitur ipse quidquid 6, 498. velle mori 4, 484. potare 9, 592. Cogit mori 9, 211. vuneribus 4, 761. Cogendi Senatus iure 3, 104. Coactus damnare 4, 269. clade damnare fortunam

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

7,648. Coacta fortuna 7,743. nocte 7,395. virtute fortis 4,798. Coactum circa pila stetit nefas 7,318. in serpente venenum 9,703. virus 6,548. vicisse pudeat 7,78. Coactio cornu Phoebe fratrem redderet 1,537. Coacti bellum civile gerent 3,354. Marte viri 3,91. patres 5,18. verberibus equi 4,759. Coactae oriente gentes 7,360. leges & plebiscita 1,176. bello filuere 1,277. Coactis gladiis bella egeant 3,323.
COHAESIT capta ratis percussae 3,564
COHIBET virus 9,926. Cohibebant castra Lingonas 1,398. Cohibete ducem praecipitem 1,489
COHORIS Dircae 4,550. montana 7,225. plena 4,471
COHORTES cunctis his assensere 1,386. gaudete 3,360. obliquae 7,522. totae 7,468. quanto clamore miscentur 1,518. valido tirone implentur 1,305. torpore implicatas vidit 3,432. nullas ducentia signa 2,471. per Gallica rura sparsas evocat 1,394. iacras adloquitur 2,530
COLCHIT erepto vellere noti 2,591. Colchorum rura fecat Phasis 3,271
COLCHIS Absyrtos 3,190. barbara Medea 10,464. hospita 6,441
COLLINA porta subit stratas catervas 2,135
COLLIS Euganeus 7,192. Collem conscendere cursu 4,32. Colle minore castra levat 4,17. modico solum tumer 4,11. Colles excelsi 7,790. sicci 4,263. terra spatiosi 6,106. totius 5,191. & tumuli latent 4,98. extremi Peloro cessere 2,438. desuper Alpibus abripimur 1,689. cellos continuat tellus 4,159. coeherent Pisce 2,400. perfudit lumine 7,215. stagnis emergere incipiunt 4,128. vallo aggere committere 3,342. nudatis conspiciens 4,148. Collibus umbrosis Ita iam erigit 2,306
COLLI confinia 9,677. Collum praebat victima 1,613. Collis aqueum aptare 8,655. laeto Ancilia portans 1,603. Colla Cerberi colubris villosa 6,664. ducum pilo gestata 2,160. languentia 8,671. languentia levat 3,737. Magni 9,1012. Medusae 9,633. parentum 4,251. Romana 8,732. fluunt 9,781. mea ne gerantur 9,1083. aditrix montis 2,363. Caesaris terrire 10,347. ducis condite hulto 9,1090. frangere 9,600. Pompeji secutus 10,1. haec contingere est fas 2,82. tibi recidit 8,67. per decora crinibus effusis 1,442
COLIT Janum primus dies 5,6. numina 5,233. Colitis ruinas 9,490. Colunt iunctis moenibus agros 1,571. Penes rura 3,191. Pitaneis 3,205. Cole felices 8,487. Colet arva 9,71. Coletentes vicina gentes 9,650. culture focos 8,338. Colitur qua Ganges 3,230. solaqueus 1,143. Coluntur segetes foilore 7,402. Culti non mappali 9,945
COLONI Dardani. Campana moenia tenuit 2,393.

Colono patiente arva premi 2,444. Coloni avorum Libyes 4,606. Ausonii 1,216. Dolopes 6,384. nigri 10,303. Opitergini 4,462. non deducti 4,397. fugerent 7,861. melius sient piratae 1,346. Colonos Critas redde mari 2,635. suos ens recepto Praenestina fortuna vidit 2,193. iacere 7,258. Colonis accedunt rura 6,277. Dicta eis possessa urbs 2,610. sub ignotis rura extendere 1,170
CULTA Salerni radens Siler 2,426. fecat Hermus 3,210. Cultor agri 9,790. iustitiae 2,389. populus duri Amani 3,244. Cultore Deorum illo 8,478. negato 9,857. Cultoribus agri vacui 9,162
CULTUS Deum 10,18. templorum 8,121. induitur 6,654. moesti lugubria servant 2,365. Cultu confita 9,690. laborat 10,140. propiore non frequentat lucum 3,422. variae gentes coire 3,289. Cultus gestit re decoros 1,164. matrona priores depoluit 2,28
COLOPHON placidi maris 8,245
COLOR Eni aetheris 2,720. extorum vatem terrent 1,618. imperio 9,207. lucis 6,828. populi 10,222. Colorem luce variatus arcus 4,80
COLORATIS gemmis carbasa adstringunt 3,239
COLUBER 6,489. Colubrae subrectae 9,634. Colubris ora texit 9,683. villosa col 26,664. Colubriserum collum 9,677
COLUMNAS Hesperiae 9,654. igne inmensas 7,155
COMA madens 10,166. nemorum 9,627. regibus verenda 8,679. Comae mos 9,632. Comam ephebo abscidit 6,563. citri 9,418. ebeni 10,304. inpeae 6,518. rutilae 10,131. silvae pronae 6,644. solutae 6,468. 9,172. riguere 1,193. Comarum pars 9,672. Comas laeta 9,917. laniata 2,39. effusas laniata 2,335. auro ligatas substringens 3,281. iacras iudere 2,32. posuere alnus & cupressus 3,443. stridentes excutens Erinnys 1,574. tollere filva incipit 4,128. Comis genti divitias 10,140
COMATAE praetate Ligur effusis per colla crinibus 1,441
COMES fletus 9,1105. in fluctus 8,589. per castra 8,649. Magni intausus 8,717. Magno dignus 8,656. malorum fames 4,93. Senatus 7,85. moesta 8,147. fida magni 5,804. Fortuna 5,510. imperium 5,27. sexto it 6,828. illet in arma 9,21. Comitum me iactorum accipis 2,346. Comitibus belique fugaeque 8,262. mihi sint 9,390. orant 9,546. juvenis 6,657. parvi 9,121. Pompeii 8,6. ratis geminae 4,431. ruinae immentis 3,290. Comitatur ducis signa petentes Curio 1,269. Comitati currus lauratos 5,332. Comitante tumultu 9,252. Comitantiibus tauris 2,606. populis 2,730. Comitata carinam tingeram clavis 3,514. est purpurea nullo fides 2,19. Jubam si no 4,60
COMITEM teris regna mutui in videntur 1,529
COMMENDAT crimina voce 9,1013. latens crimen 9,82

INDEX RERUM,

- COMMEAT** aestu 5, 445. hac unda 10, 249
- COMMERCIA** gentibus tuta 8, 810. dirimunt Pontum 10, 314. linguae 6, 701. 8, 348. mundi 8, 312. nostra 9, 860. pacti 6, 493. cum mundo habent 9, 443
- COMMINUS** 8, 382. & eminus 4, 774. admota arma 6, 2. enses vidit 8, 613. instant 7, 106. passuri arma 10, 438. videre 7, 465
- COMMITTITIS** illis arma, quibus fas est 3, 328. Committunt belis Caesarem Dii 5, 352. Commisit dominos Asylum 1, 97. lancea bellum 7, 472. me manibus 7, 286. Committat praelia miles 3, 325. Committeret arvis aciem 4, 743. Committere caedem fraudi 10, 345. agmen in gentes 9, 372. castris agmina 4, 260. aves Nilo 3, 199. colles vasto aggere 3, 382. fata in praecipit 5, 301. fatis robur omne 3, 517. Pompejum armis civilibus 5, 753. quemquam mari 5, 691. se muris 8, 250. se undis 5, 788. templis aciem 6, 323. vobis veniae materiam 8, 136. Commissum sibi bellum 4, 723. Commissae Luceriae arcem deseris 2, 472. Commissae mihi voces 9, 100. Commissa vobis arcana fatis 5, 138. bella catervis 7, 527. tutelae sceptrum 8, 449
- COMMITTA** plebe 7, 598
- COMMODAT** fortuna gentibus invidiam 1, 83
- COMMOTET** remigis ordo triremes 3, 531. Commovit cetras 7, 232. manu limina 5, 520. Commoverat hora vigiles 5, 507. Commoveant ne vos parentes 7, 322. Commoti ignes 5, 525
- COMMUNIS** mundo rogos 7, 814. nobis gloria 10, 377. facta tribus dominis Romae 8, 85. Communem Italiam esse dolet 2, 660. Commune imperium 4, 6. in Commune bonus 2, 390. in nefas certatum 1, 6. Communia cum fratre iura 10, 93. populo vestro fata 3, 307. Communiter 9, 417
- COMPAGES** fragilis 6, 177. humana 5, 119. Compagis hiatus 10, 248. Compagem alni Latiae ruperat 3, 597. solvere muri 3, 491. Compagae carinae sparsa 1, 502. discussa 2, 487. laterum struetae 3, 397. mota laborant poli 5, 633. soluta 1, 72. 9, 467. sub ipsa 10, 265. Compages victiae 5, 596. Compagibus ruptis ratihauit pelagus 3, 629. victis 7, 857
- COMPARATIO** Caesaris cum leone ictu 1, 205. fundâ Baleari 229. sagittâ Parthica 230. equo in certamine Olympico 293. Xerxe 2, 672. Bellonâ aut Marte 7, 568. Oreste & Pentheo 777. ferâ in caveâ conclusâ. aut igne in Aetnâ subpresso 10, 445. Medea 464
- COMPARATIO** Pompeji cum quercu annosâ 1, 136. tygride 328. tauro victo 2, 601. habitantibus in Mediterraneis Siciliae aut Britanniae 6, 65. marinis fluctibus 265. Pado inundante 272
- COMPARATIO** silentii Urbis adronitae cum agris & mari tempore brumae 1, 259. clamoris militaris cum fragore silvarum vehementi vento quassatarum 338. populi ex Urbe fugientis cum ruitâ in tempestate è navi in mare deficiente 493. Pythonissae cum Bacchis 674
- COMPARATIO** populi adroniti cum primo funere 2, 21. Mari: lacerati cum corpore pondere confuso aut iactato mari 187. Catonis Libertati ad extremum adhaerenti cum patre filiorum funus prosequente 297. populi dubiae fidei cum mari turbido 454. classis Pompeji Brundisio duabus postremis navibus tantum amissis evadente cum Argo nave inter Symplegadas 715
- COMPARATIO** militum post inducias ad bellum redeuntium cum seris mansuefactis iterum ad rabiem conversis 4, 237. militum prae desperatione primo concitatorum, post tepescientium, cum saucio, qui fervente primum adhuc sanguine animosus, tepescente torpidus efficitur 285. Octavii lente Caesarianis insidiantis cum venatore canes continentis dum fera clausa sit 437. Opiterginorum se mutuo interficientium cum armatis ortis è dentibus serpentium à Cadmo & Jasone occisorum 549. Iubae regis cum ichneumone 724
- COMPARATIO** ducum aut principum cum mari, & militum cum fluminibus in id influentibus 5, 336. maris tranquilli cum Maeotide & Bosporo glacie adstrictis 436. tempestatis magnae cum diluvio Deucalionaeo 620. classis primo ordine procedentis, deinde dissipatae, cum gruibus migrantibus 711
- COMPARATIO** Scaevae proficientis cum pardo 6, 181. ejusdem telis confixi cum elephante 6, 207. ejusdem cum ursâ 6, 220. Torquati Caesari cedentis cum nautâ vela subducente 1, 287. exercitus Pompejani in proelium Pharsalicum se praeparantis cum Deorum praeparatione in bellum giganteum 7, 145. nautae navem obliquantis cum aurigâ 8, 199
- COMPARATIO** rogorum in Africâ à reliquiis Pompejani exercitus exstructorum cum incendiis agrorum à rusticis factis 9, 182. Cilicum oratione Catonis à secessione revocatorum, cum apibus ad alvearium revocatis tinnitu aeris 9, 284. à sepe icti & tæbe diffuentis cum nive aut cerâ liquefactis 9, 782. intumescens ex percussione preteritis cum aquâ bulliente aut velis inflatis 9, 798. jaculi serpentis cum glande fundae aut sagittâ 9, 826. Psyllorum infantes suos morsu aspidis explorantium, cum aquilis pullos suos ad radios Solis explorantibus 9, 902. Cleopatrae cum Helenâ 10, 59
- COMPELLAT** dictis 10, 175. voce 9, 226. Compellendus ille 6, 745
- COMPELLUNT** illum, ut 7, 801. Compulit desistere coepto 3, 144. timorem 8, 719. Compulsi ad rapinas 7, 99. Compellitur hostis ad arces 2, 504. in medium 9, 530
- COMPENSAT** sinus medio pelagi 8, 249
- COMPERIT** 5, 287. 8, 470. Compertum non bene 2, 322

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- COMPESCUIT** cinis umbram 9, 2. iram 9, 166. iras 8, 234. remotumidas oceani undas 1, 370. Compescat pax Jani lumina 1, 62
- COMPECTOR** pedes 10, 89. Complectitur aëra gyro arcus 4, 79. crines insula 4, 144. hostem laevus hostis 3, 694. Syrtim ora 9, 431. Complectar te exanimem 2, 302. Complecti omnia nexu 4, 189. Complexus robor 9, 364. te 9, 1099. Complexa cubile manibus 5, 809. dolorem 9, 111. maritum 8, 740
- COMPLEXU** fovere pectus 4, 246. Complexus arti 8, 723. feminei 8, 403. Complexibus artus refovet 8, 67
- COMPLET** aethera vocibus 8, 638. turba palatia 3, 103. vicina moenia 1, 468. Complent imbribus 6, 465. rupes & litora 4, 464. Complevit moenia luco 7, 438. Compleverunt terrae horrea Romana 3, 67. Compleverat aulam 8, 473. Complere antri spatium 5, 153. moles 4, 445. robore animos 5, 412. Compleri sanguine 4, 630. 7, 539. Compleri montes 4, 747
- COMPLOSAS** tenuisse manus 2, 292
- COMPOSUIT** Fortuna duo nomina 5, 468. mortale genus cum ventis 3, 196
- CONCIPIUNT** vota susurro 5, 105. Conciperet dubiae salutis vota 1, 507. Concipere partum 4, 594. Conceptum pectore numen 5, 97. Concepti mente timores 6, 659. venti 5, 567. Concepta cornu classica 7, 476
- CONCLAMATA** nondum corpora jacent 2, 23
- CONCOLOR** harenis 9, 715. Indo Maurus 4, 678
- CONCORDES** male 1, 87. radii 5, 542. mensae 4, 197. morae 5, 635. Concordia inperium in aequas vices duxit 4, 5. perit 9, 1097. discors angusti temporis 1, 98. mundi salus 4, 190. tori 6, 458
- CONCRESCUNT** sanguine fluctus 3, 573. Concrefcere quidquid sol patitur 4, 65
- CONCUBITUS** non ul'is legibus excepti 8, 403
- CONCURRIT** Olympo l'ndus 7, 173. par 6, 191. medio pectore ferrum 3, 588. ad auxilium puppis 3, 663. Concurrunt aequora 5, 607. arma 7, 196. oim potentes 2, 231. undique gentes 3, 331. Concurrent arma Medis 8, 326. sidera sideribus 1, 75. Concurrant proelia Munda 1, 40. Concurre 4, 548. cogit ira 4, 709. bello 4, 802. campo 7, 80
- CONCUTIT** agros padus 6, 273. Concutiunt animas pulsus Deorum 5, 119. Concussit axem terrae 6, 481. ima pelagi 5, 457. Concute Pharios reges 2, 636. Concuteret terras 9, 466. Concutere aures 6, 163. mentes 4, 236. Concussisse sinus telluris ventum 3, 460. Concuitur Roma tumultu 1, 304. Concussa fides 1, 182. rel'usiter laxet fluvius 4, 115. tremat terra 6, 745. Concussi orbis viribus certatum 1, 5. Concussae venae 10, 264
- CONDIT** ubi nox sidera condit 1, 15. Condidit nox lucem 4, 472. se antris 5, 84. Titan curus caligine 1, 541. una palus cuncta flumina 4, 99. urna cineres 2, 333. Conderet Cynthia exactum orbem 2, 577
- COMPOSUIT** pelagus undas 5, 702. tumultum vultu 1, 298. Componite me rectum mittendistelis 3, 717. mentes ad opus 9, 380. Componere carbasa ventis venturis 3, 596. civem modicum 7, 267. membra 9, 58. Composita in mortem 9, 116. Compositum bustum 8, 748. Compositis ossibus plenae urnae 1, 568
- COMPREDIT** guttura morsu 4, 727. spatium harenas 9, 913. Comprehendere carbasa remis 5, 421. Comprensa est aetas annalibus 3, 309
- COMPRIMIT** rates unda 5, 438. Compreffit harenam Saxo 8, 790. Compreffus inter cuneos 6, 184. sanguine pu vis 4, 795. Compreffa acies 7, 495. manu caesaries 8, 681. Compreffum coeli limite 7, 363. fletit cadaver 4, 787. penitus deduxerat hostem 3, 701. Compreffio vacabat 10, 442. Compreffa ora dentibus 6, 566. tempora galeae fragmentis 6, 193. profundi ora 2, 680. Compreffis ilibus 4, 627
- COMTA** dolorem 10, 83
- CONCEDIT** in arces Brundisii 2, 609. Concedunt nefas Superi 6, 528. Concede parenti veniam 3, 744. Conceditur arti 6, 607. Concessa potestas 4, 824. hosti potestas sanguinis 2, 76. Concessum vagari 10, 301. Concessa pudet ire via 2, 446
- CONCHA** pretiosa 6, 678. ventosa 9, 349
- CONCIDIT** tunc sola Latii juvenus 2, 197. vento aequor 5, 662. Concedit Erinnys civilis 4, 188
- CONCINUIT** tubarum clangor classica 1, 238
- CONCINET** vanos populi amores 3, 54. Concitus aër Phoebeo ortu 5, 718. ira 9, 509. Juba 4, 688. sonipes 7, 677. Concita miserando vultu 2, 334. pericula mundo 5, 597
- CONCIPIT** spem mortis 3, 135. Concepit fata malorum 1, 630. mons imensos amnes 2, 403. numen pectore 5, 163. Concipiunt, quantis cladibus constatura sit fides 2, 16. virus 9, 698
- CONDERET** dies fatum 7, 131. Condere manes 9, 151. gladium jugulo 1, 377. Condite busto colla 9, 1099. Conditur ima puppe 3, 618. Condi sepulcro 8, 794. Conditus busto 5, 231. imo temp'o centus 3, 155. mole Typhaeus 5, 101. Condit in curâ nostrâ mandata 9, 86. haec moenia 1, 248. ossa 8, 783. Conditior artis 2, 636
- CONE** barbara perdit aquas Sarmaticas 3, 200
- CONFERT** duces Pharsalia 4, 803. Conferunt vulnera nil morti 6, 231. Contulit quo pelles 6, 682. senium mero 8, 162. plus in leges 9, 267. vires in letum 9, 886. Contulimus omnia 7, 356. Conferres fata & poenas in tellurem 8, 517. Conferet se quo senectus 1, 343. Conferre duces 4, 707. fretum non paritur lit'raos 1, 102. tuturis notitiam 10, 270. Superis labores hominum 7, 144. Conlata in robur arma 5, 722
- Egna

INDEX RERUM,

- signa ferentem incedere 1, 477
 CONFESTIM 4, 434
 CONFICIT idcirco omnia 7, 734. Confecit bellum
 9, 658. Confecerat pavor hostes 6, 131. Confe-
 ctæ nocte Latinae 5, 402. Confectas flamma
 Latinas ostendens 1, 550
 CONFIXIT uncis harenas 5, 460. Connexus cuspide
 perfrat 3, 620. Confixa umbra sagittis 8, 432.
 Confixæ feræ cruor 6, 212. Connixa membra
 6, 255
 CONFINIS Syrtibus Hammon 4, 673. Confine mun-
 di 6, 647. Confinia pontus solveret 2, 435. re-
 petant rupti montes 3, 63. colli 9, 677. teriac
 dirimens Tanais 3, 275
 CONFIRMARE animos 4, 250
 CONFUSUS gente 4, 446. robore Latio 4, 667. Con-
 fusa formæ 10, 82. pennæ ardæ 5, 554
 CONFLATO ferro manus exerere ergastula 2, 95
 CONFLIXERE 4, 636
 CONFODIAM jugulum senilem 3, 744
 CONFRINGO confregit pontum litore 9, 323. Con-
 fringere tela 6, 160. turres 6, 123. Contracti
 ensibus enses 7, 573. Contraga dumeta 6, 126
 CONFUGIT ad tripodas 5, 162
 CONFUNDIT lumina 8, 108. murmura vox 6, 686.
 Confundet omne jus ferri potestas 1, 667. Con-
 fundere Marii vultum 2, 191. mundos 6, 696.
 vultus 7, 575. Confusa manu caedes 10, 426.
 Confusæ vocis murmur 5, 149. Confusum pon-
 dus 9, 803. Confusi orbes 5, 715. Confusa tem-
 pore multo amittere notas 2, 166. tumultu ca-
 stia 7, 127. Confusis vultibus unda 3, 758
 CONGESTUS culmus 9, 945. Congesta in sumtus
 massa 7, 753. Congestum corpus 9, 796. æris
 attri spatium 4, 74. Congesto pondere puppis
 versa 3, 649. Congestæ frondes 9, 841. robore
 silvæ 7, 807. Congesta foro ducum colla 2,
 161. in unum ossa 8, 758. cadavera recepit gur-
 ges 2, 209
 CONGERIES pulveris 8, 868. una 5, 178
 CONGESTUS pulveris 9, 487. Congestus cespitis 9,
 988
 CONJUX causa fugæ 7, 676. miser, materia lau-
 dis 8, 76. rex 10, 367. millesima 8, 411. mari-
 tum fletibus revocare evaluit 1, 505. marito
 læta 7, 89. temeraria 8, 579. sui viri ora cre-
 didit 3, 758. vita non dulcior 5, 739. Conjugis
 plenæ partu in viscera gladium condere 1, 378.
 Conjuge me triumphos duxisti 3, 20. Conjuges
 innumerae 7, 400. Conjugibus iusta dare 9,
 67
 CONJURET in arma Mundus 2, 48
 CONLAPSUS in ignes æther decidat 2, 57. Conlap-
 sæ in sanguine gentes 5, 202
 CONLAUDANT 5, 56. Conlaudare 4, 546
 CONLIGIT auras 5, 429. colla miserorum dextra
 parentum 2, 168. dispersos fulminis ignes 1, 607.
 effugientem vulnere animam 3, 623. Leo to-
 tam iram 1, 207. Libycas iras 2, 93. yestes
 in cineres 6, 537. vestigia feræ canis 4, 443.
 Conlegit animam in orbes 9, 9. vestes 9, 175.
 Conlegerat arma 10, 442. Conligite cineres 9,
 1003. Conligeret partes victoria 9, 31. Con-
 lectus cornibus hostis 7, 365. vires in unum
 amnem 10, 309. Conlecta auxiliis juventus 7,
 548. ad profugum pars senatus 8, 259. Conle-
 cto robore inmentis vires 1, 466. Conlecta frag-
 menta 8, 755
 COLLISUM pectus 4, 783
 COLLUVIES turbida limo &c. 4, 311
 CONNECTIT harenas 9, 527. Connexa Tonanti
 pars Jovis 5, 96. Connexis ramis æra cingens
 lucus 3, 400
 CONNUBI pretium tertia suboles 2, 330. da nomea
 inane 2, 343
 CONANTUR frustra ad tollere 8, 66. Conamen mo-
 bile 4, 287
 CONQUEROR pereuntia tempora 5, 491. Conqua-
 rimur, quod patientia vires tenuit 1, 362
 CONREPIT in agmen 4, 778. in altum 8, 39
 CONRIPIT animum dolentem 7, 191. Corripuit
 moenia victor 2, 100. Phemonoen 5, 127. Con-
 riperet famulos voce abientis 10, 478. Con-
 riciens undam è pulvere 9, 502. Concepta vo-
 cibus viri 8, 86
 CONRUMPUNT pocula leto 9, 819. Corruptere
 famam 8, 617. turpi vita 4, 508. Corruptus
 iudex 10, 106. laxare catenas 10, 57. Corrupti
 ævi moribus immunem 2, 257. Corrupto mi-
 lite in mores externos 10, 404. Corrupta for-
 tuna 9, 201. Corruptior ætas 10, 111
 CONRUAT quis iclu 7, 622
 CONSCENDER jugæ 8, 372. Conscendere vivi ca-
 lentes rogos 3, 241. collem subito cursu 4, 32.
 Phœbi cuitus 1, 48
 CONSERVUS adacti ensis 4, 288. miles tibi orbis 9,
 864. mundi futuri 5, 90. Conscia 7, 784. gens
 Nilæ nascenti 1, 20. voti turba 7, 182. votorum
 Cæsaris fortuna 5, 666. sibi voti 7, 34. curarum
 litora 8, 40
 CONSENSIT ad iclum 8, 619
 CONSEQUITUR ignis volumina sumi 3, 505
 CONSERE bellum 3, 560. Conferere manus & bra-
 chia 4, 616. Conferitur cymba papyro 4, 136.
 rudis arbor 3, 513. Conserta telis nox 7, 520.
 cadavera 4, 490. Consertæ puppes 5, 708. pup-
 pes jungi prohibent 3, 575. bellis bella gerat
 2, 442. Consertis obduxit castra manipulis 4,
 31
 CONSITA cultu 9, 690
 CONSILIUM 8, 328. Dei 9, 552. Deum 8, 849.
 Consilii caeca juventus 10, 483. tempus 8, 474.
 vox 8, 480. Consiliis tuis inimica arma 4, 349
 CONSTITIT ante fores ædis 3, 117. antepedes ci-
 vis superbi 2, 509. bellum 7, 547. Fortuna belli
 eadem 4, 403. hic ductor Pellæus 3, 234. mo-
 les 4, 463. obvia turba duci 3, 81. stupefactus 4,
 633. ut capto miles foro 1, 236. vetitis Hesperiae
 arvis

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- arvis 1, 224. Constiterat acies 7, 495. Consistere 9, 464. aggere 6, 170. campis 7, 637. castris 5, 461. lumine 5, 128.
- CONSORIS studiis aetas 4, 178. Consortis potestas inpatiens 1, 93.
- CONSPERSI fucis Philippi 6, 581.
- CONSPICIO signa 7, 291. Conspicit amne soluto iter rumpi 2, 492. hostem descendere 7, 237. moenia clausa 3, 374. trementem 6, 658. urbem de rupe 3, 88. Conspexit aedes ardentes 2, 483. Conspexit ducem volventem; pectore curas 1, 273. Conspehere sedentem 6, 575. Conspiciens deserta castra 4, 149. Conspicitur procul acies 10, 437. strage cumulata 4, 571. truncus 8, 723. Conspectus medio in agmine Caesar 1, 245. Conspectum in Caesare vulnus 6, 227. Conspetti facies leti 3, 653. est unda 9, 500. Conspetto languebit dextra parente 3, 326. Iole non duraturae pruinæ 4, 53. Conspetti fronte parentes 8, 321. Conspetta Jovi velamina 9, 178. vultu saxa 9, 628. Conspetus 8, 319. Conspicua sociis carina 4, 492. Conspicuos vultus habere 4, 170.
- CONSTITUIS qua terra me super aethera raptam 1, 679. Constituit agitare 9, 295. campis populos 7, 418. Constituere in conspicua carina 4, 493.
- CONSTAT mihi bellum nullo sanguine 4, 274. sibi magno 9, 404. Constare vigorem membris 3, 715. Constatura sit fides superum cladibus 2, 17. Constantia est menti 10, 490.
- CONSTRAINXIT amictus 9, 482. Gyros acies 4, 781. pectora torpor 7, 467. Constringere mentes dubias 5, 256. Constricta catenis series 4, 421. Constricto aethere pluvias in nube tenebat 4, 51. Constrictae carcere manus 6, 798.
- CONSTRUXISSE vias super aequora 2, 673. Constructo aggere bulli 2, 300.
- CONSUERUNT 4, 603. Consuetus Strymon aves Bistonias Nilo committere 2, 200.
- CONSUL habet signa 9, 251. menstruus 5, 399. premat aratrum 7, 430. primus Brutus 6, 791. revocatus 8, 809. sordidus 10, 153. Consulis dignitas annua 4, 44. humator Poenus 7, 799. Consule Caesare notus annus 5, 392. ignoto diffusus Bacchus 4, 379. a Consule habentes nomen anni 2, 645. 5, 399, 399. 7, 441. Consules in Epyro Senatum convocant 5, 8. Consulium sedes sacrae 3, 105. fasces 10, 12. Consulibus mandat belli decreta Senatus 1, 489. cum Consulibus turbantes jura Tribuni 1, 177.
- CONSULIT antra Pythia 6, 125. quidquid umbram 6, 775. rectorem de altris 8, 167. Consulimus murmura ponti 5, 572. Consulat fatum urbi 3, 334. sibi humanum genus 1, 60. Consule famae 8, 624. famam 9, 1030. fluctus 10, 379. Consulere in medium 5, 46. rebus 4, 477. Consulta de orbis tumultu 5, 160. Consultum sibi 8, 257.
- CONSULTAM 8, 265.
- CONSULTOR Dei 5, 187.
- CONSUMMATA Barbarico veneno proelia 1, 337.
- CONSUMSIMUS aevum bellis 5, 276. Consumsere locum 7, 461. Consume triumphos 7, 234. Consumere gentem 8, 324. Consumtum jus 6, 824.
- CONSURGIS ab axe 10, 287. Consurgit urbis pars in arcem 3, 379. toro 5, 520. Consurgunt partes iterum 1, 692. Consurgere campo nubem 2, 481. campo viti manes 1, 580. iterum taxos 3, 419. licet fumo 9, 461. Nilo jus 10, 298. Consurgens terra 9, 339.
- CONTECTUS Brutus vultus casside 7, 586. nullo bullo 4, 810.
- CONTENSARIT annos 8, 496. Contemta est facultas operis 10, 428.
- CONTENDIT membra 3, 624. Contentae fune starent carinae 2, 621. Contenta tela 7, 563. Contentus ad tollere 6, 33. curribus actis 8, 815. mercede 9, 1102. paratu 4, 374. sulcare 9, 721. monstrasse 4, 441. praenoscere 6, 616. venter civilia bella moveret 2, 232. Contenta bonis terra 8, 446. coelo teneri Tethys 5, 624. non unum latus transire lancea 3, 466. parvo favore 4, 121. salute sua gens 9, 909. sceptris 10, 138. vagari stella 8, 182. vivebat 9, 428. Contenti auspice Bruto 2, 371. fecisse duos 3, 266. pondere solo 3, 481. Contentae gemino ordine crevisse liburnae 3, 534.
- CONTERMINA Mauris regna 9, 300.
- CONTERUIT matrem infans 1, 563. Conterrita virgo 5, 161. Conterrite specie 9, 612.
- CONTEXERE biblos noverat Memphis 3, 222. robora 4, 419.
- CONTICUIT aequor 6, 471.
- CONTINUUIT animam 8, 616. carinas 4, 435. non eos fabula Trojae 3, 213. pudor arma 4, 27. Contineant quae dapestes 6, 740.
- CONTINUUS tractus 4, 368. Continuum murmur 9, 928. Continuum malorum seriem duc 1, 671. Continuo regno satiabunt 1, 315. Continui dies 10, 241. Continuis ictibus arma cesserunt 3, 386. Continuo 6, 627. Continuat tellus colles 4, 158.
- CONTINGIT gloria, ut 10, 284. Contigit hoc memorandum decus urbi 3, 388. ignis Pompejo 9, 65. mihi noscere 6, 779. nulli ferro penitus descendere 1, 32. tibi fides favoris 7, 727. Contingat mihi transferre 8, 844. Contingere quibus potuit 5, 529.
- CONTINGIT avos 8, 287. honorem 5, 384. Contingunt ripas castra 4, 265. Contigit Emathiam 6, 332. Contigerat litora 8, 33. Contingere classes pelagus dolent 2, 707. haec colla non fas tibi 2, 81. limina planta 2, 359. matrem pedibus 4, 615. Contingens latus 9, 419. Contingi foeda corpora mori 3, 348. Contactus hominis 5, 91.
- CONTAGIA flavii 6, 379. pestis 6, 89. belli dira fugant 3, 369. mundus horret 3, 322. pati 6, 741.

CON-

INDEX RERUM,

CONTORRET aquas subitis verticibus 4, 102. remum in hostem 3, 671. Spiritus pila 9, 472. tela Lycurgi Eumenis 1, 575. Contortus vertex 4, 460. Contorto vertice pontum involvens 3, 631
CONTO detrudit hostem muris 6, 174
CONTRA procurrere 4, 772. respondit 8, 186. si &c. inquit 6, 605. sic orsus 10, 193. stat aetas 10, 134. videre 9, 947. aethera 7, 2. monstra adest 9, 910. ora Leonis 10, 233. quem 9, 125. quem adpulerat 8, 562
CONTRARIA fratri Phoebe ibit 1, 77. nascenti Phoebo ostia 3, 231. menti suae fata 7, 86. nautis vota 9, 115. pectora detrudit 6, 174. ventis volvens 9, 333. visis vaticinari 7, 21
CONTRAHIT mors membra 9, 776
CONTUNDITE pectora miserae matres 2, 38. Contusa pectus verberibus crebris 2, 335. planctu anima 9, 105
CONVALLIS alta 10, 329. Euboici lateris 5, 196. Convallies abruptae 7, 174. Convallibus mediis sedent arva 3, 380
CONVELLUNT verbera puppes 3, 528. Convellere nimis adfixos unci morsus 3, 699. Convulso vertice Gaurus decidat 2, 667
CONVENIUNT volucres 7, 832. Convenire extremi dies in unum tempus 1, 651. Conveniat cum qua cervice recisum caput 2, 173
CONVERTIT ad ortus 9, 903. carmen aures 6, 444. iter 6, 330. ad urbem 3, 373. Convertimus legem anni 9, 875. Convertere bellum fugam 4, 163. cursus 5, 574. Martem ad Hiberos 2, 629. Convertitur timor in iram 4, 267. Zephyro 9, 689. Converti ad ortus 9, 667. inter enses 4, 779. proelia laetatus 1, 441. Conversus audito Caesaris nomine 2, 465. Conversa cum fato fides 2, 705. hasta 7, 577. Conversum in sua viscera populum canimus 3, 3. Conversis frenis 7, 531
CONVEXUS galeae orbis 9, 502. Convexa Olympi 7, 478. Superum 5, 632. Tonantis 9, 4
CONVICIA in deos sequuntur 7, 725. in Superos audet 9, 187. festa maritus excepit 2, 369
CONVOCAT ad signa maniplos 1, 296
CONVOLVIT gentes mare 5, 613
COOPERTA examine signa 7, 161
COPIA rara ferri datur 3, 693. mortis 6, 619. miscendae mortis 4, 283. pugnae 7, 251
COXIT fornacibus aera 6, 405. Cocta fuco strata 10, 124
COR victimae jacet 1, 624. sitiens in corde venenum 9, 750. Corde gelato stat 7, 339. Corda fessa quiescunt 5, 216. riguerunt 8, 60
CORA 7, 392
CORCYRA 8, 37. Corcyrae in portus ferantur vela 2, 623. secreta 9, 32
CORPUS Quaestor truncum Pompeji cadaver inventum rogo comburit, & sepelit 8, 711. & seqq. juvenis 743

CORFINIUM, Pelignorum urbs primaria 4, 697. à Caesare obsidetur 2, 478 & seqq. à praefidiariis deditum 2, 507
C. CORNELIUS augur Patavii fertur dixisse die proeli Pharsalici se videre certantes Caesarem & Pompejum 7, 192
CORNELIA Castra, locus in quo Scipio Africanus castra posuit non longe à Carthagine 4, 956
CORNELIA L. Scipionis Metelli filia, primo P. Crassi, Crassi Divitis filii, deinde Pompeji uxor 2, 349. 3, 21. 8, 89, 810, 815. 9, 66, 277. eam Pompejus durante bello Lesbi seponere decernit 5, 722. ipsique consilium suum aperit 5, 739. cui illa respondet 5, 761. in Lesbum proficiscitur 5, 799. ibi sollicita est de marito 8, 41. conspecto Pompejo ex acie Pharsalicâ fugâ elapso exanimatur 8, 58. à Pompejo ob inmodicum dolorem contripitur 8, 71. ejus ad Pompejum responsio 8, 88. cum Pompejo profecta Lesbo in Aegyptum, in navi expectare à Pompejo jussa quid ipso futurum sit 8, 579. ejus planctus conspectâ caede Pompeji 8, 637. & seqq. ejus querimoniae eo quod Pompejum sepelire non possit 9, 55. & seqq. mandata mariti Sexto privigno aperit 9, 84. exuvias Pompeji comburit 9, 175
CORNIX metitur litora 5, 556
CORNU flexum 5, 427. lunae 5, 546, 548. coactio Phoebe fratrem redderet 1, 537. cum rauco classica concinuit clangor tubarum 1, 238. dubitanda Cynthia 4, 60. gravido pluvialis Cynthia 1, 218. concepta classica 7, 476. Cornua aequa 8, 193. cervi 9, 921. superfusa 7, 365. classis rates cingere 3, 529. diduxit eques 7, 506. diductis proris extendunt 3, 547. explorat taurus 2, 603. lunae videat 3, 595. torva victimae premerent 1, 612. per flexi portus ora petunt 2, 706. Cornibus undas flexis claudit 2, 615. non motis 7, 524. tortis 9, 514. Cornus sinistri cura 7, 217
CORNEA ungula 6, 83
CORNIGER Ammon 3, 292. Juppiter 9, 545
CORNIPEDIS more 4, 762. Cornipodem agens 8, 3
CORONA parva 6, 289. Coronae membra carpentis inter manus 2, 120. Corona vallata moenia 3, 374. insolita judicium cinxere 1, 321. populea ripas umbrasse 2, 411. turrata frontem premens 2, 358. Coronae sertae 10, 164. Coronato limine sertae pendet 2, 354
CORPUS Alexandri 9, 154. congestum 9, 796. defunctum 6, 631. dissentum 9, 797. est pro vulnere 9, 814. gelidum 9, 935. immobile 8, 620. Latium 10, 416. nobile 8, 756. novum 4, 632. Senatus 7, 294. suis vile 8, 744. summum 8, 68. viperac abruptum 6, 290. vulneribus aquas transmissit 3, 660. stillasse sanie 9, 783. Corporis umbra 6, 720. Corpore Magni strato 7, 671. major tumor 9, 793. toto vixit 3, 734. vulsit florem genae 6, 562. de trunco patres certavere 3, 760. ossa cum corpore 9, 723. in tanto bellum

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

lum gerit possit 7, 409. in ceto nil animae la-
tale datum 2, 178. in hoc eduxit pestes 9, 629.
sine corpore nudum vulnus 9, 769. Corpora
morsu foeda contingi 3, 348. conclamata jacent
2, 22. saxi servantur 6, 540. sibi debent finem
sui 7, 811. submersa 4, 458. terram serientia 4,
786. tor fusa 7, 652. veneranda 7, 582. viva
permixta sepultis 2, 153. urantur flammis 7, 805.
fatis expositi 9, 843. caesa pectus fidentia 3,
675. epulis sustentare 4, 307. pressa exanimat
rupes 3, 472. spirantia movet sanguis 1, 363. vi-
va elidunt trunci 2, 206. in cecidere summi 2,
211. in Romana major vis inerat 3, 463
CORVINOS caedunt 7, 584
CORUS 5, 599. coeli fuscator Eoi 4, 67. in portum
non jus habet 1, 406. Coro curvare sinus car-
basa 9, 799. victus navita 7, 125. Cori 5, 572.
secundi 9, 1001. Coros violentos insula excipe-
ret 2, 617
CORUSCO sole percussa tela 2, 482. Coruscos tra-
ctus flammarum accipiunt 2, 270. Coruscas fa-
ces armis texere 3, 498
CORYCIUS crocus 9, 809. Corycium antrum de-
seritur 3, 226. Coryciae classes 8, 26
COSTOS Eoa 9, 917
COTTAE sanguine pollutus Nervius 1, 428. tr. pl. ora-
tio ad Metellum 3, 143
COVINI rostrati docilis rector Belga 1, 426
COTYS fortis 5, 54
COTUM litus 8, 246
CRASSUS inulta umbra erraret 1, 11. Carras san-
guine maculavit 1, 104. medius belli sola mora
erat 1, 190. sepulcrum quaerens 8, 394. Crassi
Cornelia fuit 8, 415. Crasso pereunte 8, 302.
Crassi 8, 327, 358. Crassorum cineres nudi 9, 65.
vindicta 8, 422. umbrae 8, 91. Crassis non felix
Parthia 10, 51
CRASSUS sanguis 6, 186. 7, 605. Crassum aurum
10, 113. venenum 9, 702. Crassae undae 6,
364
CRASTINUS primus misit pilum in acie Pharsalica
7, 471
CRASTINA nec lux notior ulli 3, 595. quies 7, 26
CRATEM perpetuam rupit 3, 485. Cratenuda fluen-
tes cipei 1, 241. Crates roboris adusti ictu per-
cussae 3, 495
CREATI dente terrigenae 4, 552. Creator rerum
10, 266
CREBER anhelitus 4, 622, 756. Zmaragdus 10, 121.
Crebro confixus cuspide 3, 626. simillima nim-
bo tela 2, 501. Crebri ictus 6, 137. 792. Crebra
calcaria 4, 760. fulgura sereno micuerunt 1,
530. micent fulmina 4, 78. verbera puppes con-
vellunt 3, 527. Crebros ictus accipit ratis 3, 628.
meatus causa movet 1, 418. Crebris sudibus per-
cussae crates 3, 494. verberibus pectus contusa 2,
336. ululatus aures ferunt 2, 33
CREDIS hoc prodesse 9, 1050. viros 8, 389. Cre-
dit se surgere per vacuos fluctus 3, 703. Credi-

mus arma profundo 5, 486. pasci Phoebum O-
ceano 10, 259. quam Creditus plus vobis actum
est 1, 107. Credebant secures in membra redi-
turas 3, 431. Credidit animam morti 3, 751. ho-
stem terris 4, 653. Romanum cadaver. ora viri
3, 759. querenti 9, 1106. Credidimus satis 1,
227. Credet dedisse sibi terga 9, 270. quem non
nocentem 10, 369. Crede Deis. favori crede
fatorum 7, 705. clientem dignum castris 9,
1025. manum 8, 629. puerum 10, 361. Cre-
dite hortari &c. 7, 369. nec gentibus ullis 1,
94. me fecisse nefas 3, 437. vosmet fallere 9,
1082. Credas. recta conripuisse faces 1, 493.
Credet hoc? 8, 256. quis 9, 34. Crediderim
5, 610. 9, 554. Crediderint ne monstris. an pa-
vori 7, 173. Credere cuncta famae 9, 411. caus-
sam Dis 7, 77. Deos votis dignos 7, 657. fu-
gam 4, 744. multum priori fortunae 1, 135.
ponto 5, 540. se Phoeho 5, 156. regnis 9, 1009.
mundo genitum 2, 383. te velis muris 3, 331.
vocibus 6, 236. Credens nil actum 2, 657. Cre-
ditur quidquid 6, 437. silva cani 4, 441. exspe-
ctasse 10, 465. moenia ignibus rapturus 3, 99.
si famae 3, 220. Crederis solo 4, 647. Credi
ciypro 6, 203. veram Salamina carinae petunt
3, 183. Credita nulla vox dolori 1, 259. non
una nox tuis muris 1, 520
CREMANTES corpus ignes 8, 744
CREPUERUNT rostris obvia rostra 3, 544
CRESCIT aequor 5, 339. amore nefas 4, 205. cu-
mulus 6, 180. praeda cursu 4, 435. Crescunt li-
tora 4, 429. noctes & soles 5, 25. Crevit in ad-
versis virtus 3, 614. Crevere toris culmi 9, 842.
Crescat an honestum successu 9, 571. cui Nilus
9, 163. in arva Nilus 10, 219. Crevisset in astra
moles 5, 625. Crescere bruma 10, 299. erat
cursus 6, 347. Crevisse gemino ordine conten-
tae Liburnae 3, 534. Crescens in arva Nilus 8,
477. cadaver 9, 804. Crescendi modus 10, 331.
modum laetis rebus posuere 1, 82
CRETA 7, 229. fugit 9, 38. mendax tumulto To-
nantis 8, 872. Minoia quod victori dedit 3, 163.
vetus arma venit Jovi dilecta 3, 185. Creta pro-
fugos vexere puppes Cecropiae 2, 611. Cretos
canes 4, 441
CRIMEN est virtus in armis civilibus 6, 148. erit
Superis, nocentem me fecisse 2, 288. belli 6,
248. bellorum 8, 514. civile. urbes vacuae 7,
398. civilis belli 4, 258. Deorum Ptolemaeus
5, 39. Deum 8, 55, 800. gladio purgandum 8,
518. glebarum 9, 425. harenas commendat
9, 82. sceleris 7, 517. avertite 10, 341. erroribus
addere 7, 59. habent 8, 118. Crimini saevi poe-
nas cepisse 2, 186. Crimine caedem potuere me-
reri 2, 108. laessit Superos 7, 847. Crimina Cae-
saris hic sunt 7, 557. gentis 6, 507. commendat
9, 1013. pudori remisit 9, 1060. Superis dono
9, 144. tegat tellus 9, 1090
CRINIS fusus 8, 740. remotus 6, 655. solutus 7, 38.

INDEX RERUM,

- Crinem** medicamine croceo tinguentes 3, 238. rotantes Galli 1, 566. sideris noctes viderunt 1, 528. Crine soluto exigit brachia ad planctus 2, 23. venenum fluit 9, 635. densi 9, 683. effusi 7, 370. Gorgonei 7, 149. Eumenidum 9, 642. laceni 9, 57. Libyci 10, 129. canos turrigero vertice effundens 1, 188. genasque flamma lubecendit 6, 78. Crinibus hydri potenti 9, 673. per colla effulis 1, 443.
- CRINIGEROS** bellis arcere Caycos 1, 463.
- CRISTAS** excussit galeis 7, 158.
- CROCUS** Corycius 9, 809. Croceo medicamine crinem tinguentes 3, 238.
- CRUDELIS** 8, 584, 644. domina 10, 374. Julia 8, 104. Crudele crimen 8, 55. est visum committere 5, 691.
- CRUDUS** palmes 4, 317. Cruda terra brachia exstruxit 3, 387. Crudae cautes pulvere fluxerunt 3, 507.
- CAUOR** altus armentorum tigres pavit 1, 329. altus in undis spumat 3, 572. Caesareus 10, 423. calidus 4, 287. Arctois diffusus in arvis 1, 301. fixus serpente 9, 816. inperni 7, 579. largus 9, 812. largus hastas expulit 3, 590. parvus 4, 240. vivus 6, 556. ab aethere defluxit 7, 839. caluit 6, 750. ipse totus 9, 894. rupit vincula 3, 712. perripit aera 7, 625. petitur Romanus 7, 511. solitus non emicuit 1, 614. stat miseris 9, 708. stat in templis 2, 103. Cruoris fluvii 7, 292. Cruorem Latium gentibus praebere 1, 9. totum fusura 7, 566. Cruore os implere 9, 760. propulsa flumina 7, 789. quaesita regna 9, 1022. gelido infecta viscera 1, 619. plena talis 3, 627. Cruores cuncti 7, 636. Cruoribus humanis lustrata arbor 3, 405.
- CRUENTUS** Cinna 4, 812. dolor coepit vires habere 3, 741. Hannibal 4, 789. victor rapuit recisos vultus 2, 111. vidit 5, 758. Cruenta ales 7, 837. caedes 7, 826. lux 7, 427. mors 9, 767. Pharos 9, 1080. strages 4, 570. Cruentum malum 4, 610. nefas 9, 1107. vultus 8, 333. Cruento victori mortes rapuere 2, 156. Marte cessavit 4, 24. Cruenta strage amnis fluxit 2, 212. Cruenti gladii 7, 561. Cruente facere 8, 315.
- CRURA** in crure fletit seps 9, 764. Crura obliqua manu percussa 4, 625. suspensa retentant 3, 637.
- CRUSTATA** marmoribus domus 10, 114.
- CRUSTUMIUM** rapax 2, 406.
- CRUCES** non rapuit 10, 517. Cruces Caesarum 7, 304. abasit 6, 545. Crucibus luemus 10, 365.
- CRYSTALLUS** ministrat aquas 10, 160.
- CUBILE** cassum regibus 7, 761. junctum 4, 199. non praebent terga ferae 4, 603. Cubili miscuit incestam ducibus 10, 69. Cubilia ferae 4, 444. posuisse feras media Roma 1, 560. struxere 9, 841.
- CULMEN** humanum 7, 594. rerum 8, 702. tremulum & stabile 5, 250. Culmine sublimi prae-
- stans 3, 709. a culmine raptae caesae 9, 459. de culmine lapsus 8, 8. Culmina Deorum 8, 819.
- CULMUS** congestus 9, 945. Culmi advehi 6, 85. Turgentes in segetem 6, 109. Culmis tori crevere 9, 842.
- CULPA** bellorum 8, 647. Culpam gladio exsolvere 7, 262. Culpa sua vixisse veritus 6, 204.
- CULTRO** obliquo molas inducere coeperat 1, 610.
- CUM** incurrant 4, 563. rapiantur 7, 446. teneat 448. sit 6, 619. oportet 7, 65. primum 8, 431. 9, 497.
- CUM** caede meritum parate 9, 282. Gadibus Indos putat parva regna 10, 457. mundo commercia habent 9, 443. pondere toto 4, 564. sanguine vincere 7, 97.
- CUMANAE** vatis carmina 5, 183. 8, 824. dira vulgantur 1, 564.
- CUMULUS** cadaverum 6, 180. caedis alius 7, 722. virorum 6, 183. undarum 6, 247. 9, 799. Cumuli harenae 9, 340, 485. pelagi 5, 644. Cumulis aequantia colles corpora 7, 790.
- CUMULAVIT** munere vires 4, 998. Cumulata strage ratis 3, 627. 4, 571. Cumulatum tus 8, 729.
- CUNCTA** hominum mens 7, 202. Cuncti cruores 7, 636. duces 8, 423. proceres 10, 450. haeremus 9, 573. Cunctae gentes 7, 718. 8, 19. herbae 6, 685. juvenum mentes 4, 520. pestes 9, 724. terrae 6, 119. umbrae 6, 779. Cuncta 4, 330. arma 10, 351. Caesaris arma 6, 151. metalla 7, 740. secula 8, 114. vulnera 9, 59. languida 4, 700. fremunt 10, 321. me sequuntur 2, 575. perirent 7, 91. premuntur culmine 7, 594. quo feruntur 8, 522. tenentur fortunâ 9, 244. carinae debebis 5, 535. famae credere 9, 412. coërcet parens rerum 2, 9. loqui 5, 210. vix locutus 7, 329. miscens 9, 763. perdere 7, 665. receptat sinu Natura 7, 810. vertere 7, 58. Cunctorum fauces 9, 504. lumina 8, 106. voces 7, 62. Cunctos agitat mens 9, 414. Cunctis petitur cruor 7, 511.
- CUNCI** densi 6, 184. 7, 497. sonantes 7, 12.
- CUPIT** in puppim erumpere 3, 600. praecipitare 7, 52. privata 2, 564. Cupias quod necesse est 4, 487. Cupiens noscere 4, 591. regnum 9, 17. Cupienti Romam perdere fato subiciens 2, 87. Cupientes omnia mentes 7, 754.
- CUPIDUS** reddere 7, 266. Cupidum fratris ora rogo inponere 2, 170. Cupido auri 7, 747. Cupide descendit 10, 19.
- CUPINO** noscendi 10, 268. regni 7, 240. Cupidine nimia caeci 1, 87.
- CUPPAE** 4, 420.
- CUPRESSUS** non plebejos luctus testata 3, 442.
- CURA** fuit, implere 7, 142. maxima fuit, non perdere letum 3, 707. Figulo Deos nosse fuit 1, 639. Assyria 6, 429. cornus 7, 217. Deorum premit se 5, 340. famae 9, 1080. Jovis 9, 436. laboris 7, 209. laborque 9, 621. Libertatis, vindicta

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- d'At 4, 807. molesta 8, 699. poli 6, 447. vestri 7, 308. sua parentes angit 2, 64. Curae sunt castra Deis 5, 352. Curam sollicitis mortalibus addere 2, 5. Cura insomni fata volventem invenit 2, 239. in cura nostra conditum 9, 86. Curae armorum sessae 5, 504. Deorum 7, 311. tristes 8, 43. vigiles 8, 161. Curarum labor 8, 165. pondera 9, 951. conscius 8, 40. Curas varias pectore volventem conspexit 1, 272. armorum pectore expulit 3, 52. in Curas venio 2, 347. Curis admisit Venerem 10, 75. animum mordacibus angit 2, 681.
- CURANT** viscera 7, 842. Cures quod quaerere 6, 602. Curata nulli Deo sunt mortalia 7, 455.
- CURIA** minax tribunos urbe expulit 1, 267. privatae vocis testis adest 3, 108. & ipsi sedibus exsiluere Patres 1, 487.
- CURULES** vacuae loco cessere 3, 107.
- CURICTUM** gens 4, 496.
- CURIO** Caesari in bellum stimulos addit 1, 209. & seqq. venali lingua 1, 269. vox populi 1, 270. in Siciliam à Caesare missus 3, 59. ex Sicilia in Africam trajicit 4, 583. in loco Castrorum Cornelianorum castra ponit 4, 661. territus adventante Juba rege (quem in tribunatu suo spoliare regno tentaverat 4, 689.) quod non confideret militibus suis, ut non veteranis Caesaris, sed Corfinii dedititiis; antequam omnes dilaberentur praelio decertare statuit, & primo Varum pellit 4, 694. & seqq. exercitum contra Saburam ducit, ignarus praesentis Jubae 4, 730. equitatu Jubae circumdatus 4, 746. & seqq. iugere nolens, fortiter pugnans occumbit 4, 797. 5, 40. insepultus 4, 810. ejus elogium, virtutes & vitia 4, 811. & seqq.
- CURIUS** Dentatus, qui de variis populis triumphavit, pauper nihilominus, & auro incorruptus; hinc Curiorum ligones; Curii & Fabricii nomina pauperis aevi; pro exemplo frugalitatis 1, 169. 6, 787. 7, 358. 10, 153.
- CURRIT** venenum 9, 829. Currunt fulgura 5, 630. Cucurrit animus 6, 473. cruor in venas 6, 751. quanto gradu mors 2, 100. per fata 7, 420. per signa 9, 694. flamma per tecta 10, 501. Curreret tibi aether 7, 424. Currens eques 6, 82.
- CURRUS** Capitolia terens 9, 79. Currum retorfit Titan 7, 3. Currus inVectus Capitolia 8, 553. Currus acti 8, 814. lauriferi 5, 332. Pharii 10, 277. Pompeji 9, 599. turbati aegide 7, 570. egit Eques 8, 810. metae accedere cogit 8, 201. ornante toga 7, 18. reget nondum patientibus annis 1, 316. ardentes Titan caligine condidit 1, 541. celsos Gallia sequeretur 3, 77. Phoebe condescendere 1, 48. Curribus solis succensus aether 1, 657. tot gentes in urbem duxit 7, 279.
- CURSUS** artus 9, 968. bellorum 10, 508. animum tecti 4, 299. Caesaris 5, 335. fati 6, 423. fatorum 5, 41. 239. fluminum 6, 45. incertus 10, 460. praeceps 7, 336, 496. rapidus 7, 460. 8, 472. secundus 4, 435. tacitus 4, 425. vulneris 9, 928. fatis datur 7, 544. erat crescere 6, 347. sint fagittis 7, 230. superest telo post vulnera 3, 468. torquetur flexus 10, 290. aeterni secreta 5, 88. fiducia Grajos movet 3, 358. mora 10, 246. Cursum ad litora declivem amnes habeant 4, 114. longo gyro frangere 3, 555. mutant undae 5, 235. furoris vidimus 1, 255. praecipitem belli tenuit 3, 391. Cursu 4, 153. exhaustus 8, 3. gelidas superaverat Alpes 1, 183. caeco omnia trahis 2, 567. celeri ventus incendia tulit 3, 502. meo sunt acta 3, 482. praecipiti ora portus possunt 2, 706. primo rapta moenia 1, 653. subito collem conscendere 4, 32. suo devertere ventura 6, 591. suo litora pepulisse 4, 21. Cursus felices 9, 997. vagi 10, 203. vetiti 5, 574. accipit 6, 374. rapit 5, 403. oculos Tigridis tellus tegit 3, 262.
- CURVAE** Thessaliae litora 5, 650. Curvam super rupem Vogesi 1, 397. Curvo litore Tarbellicus aequor claudit 1, 420. soli cessantis aratro 3, 451. Curva aequora 5, 459. litora 5, 513.
- CURVAT** ventus carchesia 5, 418. Curvare nemus succisum 4, 138. Curvavere sinus carbasa 9, 800. Curvans Scythiae litora 8, 178. Curvantur brachia circum fontes 4, 266. juga mali 2, 695. Curvati Tauri ungula procederet 3, 255. Curvata cuspide pila invadunt 1, 242. Curvato robore silvae fit sonus 1, 390.
- CURVIS** aequorea 6, 396. Neptunia 7, 147. Cuspide crebro confixus 3, 620. curvata pila 1, 242. fraterna Juppiter adjuvit fulmen 5, 624. transfusus 9, 828.
- CUSTOS** aevi veteris vetustas 4, 654. conchae 6, 678. Illyricae undae 4, 433. Nili 8, 477. Phari 10, 57. sequar 6, 734. Custode nullo 8, 744. domus tenentur 1, 26. Custodes fatorum tripodes 5, 198.
- CUSTODIA** luci 9, 362. mentis erat Magno 8, 635. pervigil parat aeterno signo 4, 7.
- CUTIS** exliccata 8, 690. riget 6, 95. rupta 9, 768. Cutem tendit 9, 762.
- CYANEAS** cautes tellus emisit 2, 716.
- CYBELEN** Almone parvo lotam revocant 1, 600.
- CYCLOPS** mutavit fulmina 7, 150.
- CYDONES** 7, 229.
- CYLLENIUS** arbiter est undae 10, 209. motu celer haeret 1, 662. Cyllenida Harpen dirigit 9, 676. sustulit 9, 662.
- CYMBA** Memphitis papyro confertur 4, 136.
- CYNOSURA** haud ullis carinis certior 3, 219. propior mari 8, 180. segnis 9, 540.
- CYNTHIA** cornu dubitanda 4, 60. moesta 8, 721. exactum orbem conderet 2, 577. tertia gravido cornu pluvialis 1, 218.
- CYRENAE** 9, 874. Cyrenarum moenia 9, 297.
- CYRUS** regnis agmina deducens 3, 285. Cyri arva 8, 226.
- CYPROS** 8, 456. 9, 117. Cinyraea 8, 716. Cyprico

INDEX RERUM.

scopuli 8, 461. Cypri quod Cato vexit 3, 164
CYTHERA 9, 37

D.

DACUS hinc premit inde Getes 2, 54. Daci 8, 424. Dacis Getes admixtus 3, 95
DAEMOGORGON 6, 745. &c.
DAHAE errare vetiti 7, 429. Dahae Getasque motu-
ra clade 2, 296
DALMATICUS Boreas 5, 379. Dalmaticis obnoxia
fluctibus Ancon 2, 402
DAMASCUS ventosa 3, 215
DAMNAT acta 8, 25. caussam miles 5, 247. sceleris
8, 406. Damnailli solum 9, 858. Damnavit mu-
nera 9, 1035. noctibus Argos 7, 452. dies fata 8,
332. Damnarat montem sacris 6, 641. pietatis
6, 507. Damnavit leto me hora 9, 87. Damna-
re arma 4, 338. caput Pompeji 5, 205. bella,
ut nefas 7, 242. fortunam 7, 649. fugam 4, 270.
leto 8, 483. nefas 5, 471. Damnasce consilium
8, 328. fidem 8, 127. Pharon 9, 1080. Damnan-
tur busto Phariae harenae 2, 733. Damnabitur
tenebris 9, 986. Damnatus leto 8, 570. lumina
somnia 9, 363. Damnata fato maritos in cladem
detrahere 3, 22. fastis Allia 7, 409. tellus 6, 413.
lux 4, 534. soror 8, 500. Damnatum hoc caput
in poenas exponere 2, 327. Damnatæ Phoebo
victore Celenae 3, 206. Damnata arma 4, 359.
manibus suis bella 5, 311. tristi loco moenia 1,
249. signa 4, 217
DAMNUM cladesque 4, 514. aquarum 10, 307. pu-
tamus armorum 3, 365. fugae 5, 336. reparabi-
le 10, 429. verum 8, 469. Damno alterius pe-
rire 4, 277. majore coitur in proelia 2, 226. Da-
mna movent populos 3, 151. belli 7, 850. prio-
res tulimus 2, 537. mundi 9, 440. Parthica Ro-
manos furores solverunt 1, 106. Pharsalica 7, 787.
sepulchri 8, 750. Gallica supplevit 2, 475. Da-
mnis flebilis 7, 691. Damnosum aevum 9, 316
DANAES partus Perseus 9, 659
DANUBIUS 2, 419. III, 202
DAPES quae te contineant 6, 740
DARDANIAM tenet Oricon III, 287. Dardanii co-
loni (Capyis) Campana moenia tenuit 2, 393
DE Caesare meruit pejus 9, 1065. cespitem vellere
4, 414. corpore sudor 4, 623. culmine illum pe-
tit morte 8, 702. fato quaerere 8, 49. fonte un-
dam poscere 9, 618. funere est pugna 6, 811.
genero Mars secundus 6, 5. litore spirat aura 8,
246. surgens ignis 9, 74. matre dedit fratres 10,
78. more 4, 417. ossibus surgentem herbam vel-
lere 7, 865. parte solita 5, 610. pectore elapsus
9, 80. pectore voces erupere 9, 255. puppe
salutat 8, 596. rebus actum 9, 253. rupe pe-
pendit 6, 472. sanguine ferre poenas 4, 805. sangui-
ne rores 9, 698. stirpe aliquis 9, 89. superis ti-
mere 7, 76. vertice despiciuntur 5, 638. victis poe-
na 9, 199. vobis bene merentur 6, 718

DEBET hic multas mortes ante suam 2, 82. quid
victoria ferro 6, 131. quod Superis 10, 415. Ro-
ma nullum civilibus armis 1, 44. tibi poenas
Parthia 7, 431. urbs colli quod non est insula 6,
25. Debent sibi finem 7, 811. Debuit qua ira
10, 516. Debebis cuncta carinae 5, 535. Debere
alicui vulnera 4, 547. caput generi 9, 1043.
fatis Martem 6, 5. plus nobis 9, 1031. vitam
clienti 9, 1096. Debentes multum vatibus 9,
963. Debentibus annos fatis 6, 530. Debetur
mundo caput 10, 393. vulnus gladius 4, 561. De-
bita fatis 8, 415. Magno sceptrum 8, 448
DEBITIS arcu incerto 8, 373
DECANTAT tribus 5, 394
DECERNO. Decrevit pati 9, 110. seponere 5, 725.
Decrevit nondum numina nefas 5, 204. Decer-
nere hoc primum 5, 21. letum 4, 486. Decre-
tum ei genero, socerum depellere 1, 290. De-
creta belli senatus consulibus mandat 1, 489
DECERTET pietas cum fatis 8, 77
DECEY deesse 8, 534. tripodas fors 6, 771. vires
fateri 8, 527. Decebat te praestare 7, 681. De-
cuit carinas fulgens tutela 3, 511. qua dolor 10,
84. Decebit parere 9, 96. Deceat quatenam suc-
currere 8, 278. viros fugisse 9, 406. Decens mo-
nile colla adstrinxit 2, 363
DECIDIT huic sanguis 9, 703. in terram 9, 899.
Decidat per fulmina aether 2, 58. Gaurus in fun-
dum Averni 2, 668
DECI, pater, & filius devoti 2, 358. 6, 785. 7,
359
DECIMUS fluctus 5, 972. Decima castra 5, 374
DECIPIS orbem 8, 340. Decipit me amor tuus 5,
748. Decepit somnos nox 7, 8. secula 9, 623.
Deceptura malis fortuna 4, 712. Decipitur 7,
760. Decepta juvenis 4, 323. spe mortis 8, 61.
vixi 9, 99. Deceptae manus 5, 609
DECLINAT in autumnum 10, 236
DECLIVEM ad litora cursum amnes habeant 4, 114.
Declives undae 4, 417. Declivia montis dexte-
riora 2, 421
DECOLOR seges 7, 851
DECOQUIT membra 9, 776
DECORUM, vix saecula longa sic meruisse 2, 116.
Decora fronte caesaries 8, 680. Decoros vix nu-
ribus cultus gestare 1, 164. Decora per colla cri-
nibus effusus 1, 442
DECRESCIT aequor 5, 338. umbra 4, 154
DECURRIT ad aequora 8, 715. amnis 8, 466. ver-
tice Pindi Edonis 1, 675. Decurrite ad fluminis
ripam 2, 483. Decurrant agmina Susi 2, 49.
Decurrere 8, 224. ad amnes 4, 366. campis
late 4, 733. lampas solet 10, 502. passu effu-
so 4, 271. per noctis tempus solitae stellae 1,
536
DECUS aeternum urbi contigit 3, 389. formae 8,
664. Haemonidum 6, 590. imperii 7, 588. 9,
747. magnum plus patria potuisse 1, 174. patriae
7, 597. pelagi Caesareis armis addidit 3, 762. vi-
cti

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- At Orionis** 9, 836.
DEDECUS Aegypti 10, 59. belli 6, 248. breve aevi meruisse 2, 117. victoribus 8, 605. Dedecori est fortuna 8, 31.
DEDIGNATUR iter 6, 122.
DEDIDICIT pacem ducem 1, 131.
DEDITA sacris incerta Dei Judaea 2, 592.
DEDUCUNT carbasia nautae 2, 697. Deduxit nubes sol in aequora 5, 541. Deduxerat penitus compressum hostem 3, 701. Deducens agmina regnis 3, 284. Deducere agmina a Petra 6, 70. Deducti coloni 4, 397. Deducta Sidera polo 6, 500. terris agmina 7, 222.
DEFENDIT aequor 6, 376. turbine 9, 322. opus navem a fluctu 5, 586. se ab aequore 9, 306. templum ab auto 9, 521. Defendunt caput hydi 9, 673. terras suas venti 5, 611. Defenderat quidquid Indos 4, 67. Defendens urbem 6, 18. Defensum litus 6, 480. compage cerebrum 6, 177. Defensor adest 10, 488.
DEFERO. Detulit aether faces &c. 7, 157. cadavera in terras 8, 439. palustesta ferarum 4, 101. Deferret rates in medium Athon 2, 677. Defertur missa ratis 4, 430. Delatus pelago in terram 2, 88.
DEFESSUS in arvis sonipes 6, 84. Defesso milite cratem rapit 3, 485. Defessi artus 9, 745.
DEFICIT aequor 9, 318. Deficiat 9, 401. Defectus 6, 252. Defectum solumque vocet 2, 560. Defectus epulis 10, 261. Defecta via 4, 757. membra 4, 600. Defectis robore nervis 3, 625.
DEFECTUS pati 7, 4.
DEFIXUS lumina 6, 658.
DEFLAGRARE 4, 280.
DEFLECTIS iter rapidum 3, 337. Deflectere carinam 5, 789. viri mentem sermone 3, 384.
DEFLES quod 8, 85. Deslere mortem 9, 170.
DEFLUIT in campos Aetna 6, 295.
DEFLUIT tabes ab aethere 7, 839.
DEFORMIS coeli facies 4, 105. dolor 8, 81. pallore 8, 56. truncus harena jacet 1, 685. Deformia arma 8, 598. fratris ora rogo inponere 2, 169.
DEFUNCTUS pater 8, 481. venit ad ignes 6, 825. Defunctum magna ex parte cadaver 3, 720. corpus 6, 631. Defuncti patres 7, 179.
DEGENER 8, 676, 693. dimissis armis eam 3, 367. petes Romam 2, 523. hostis 4, 344. miles 9, 505. populus 2, 116. rogo 9, 4. Degeneris minus venia est 3, 149. Degenerem pati togam 1, 363. Degeneres 9, 267. animi 6, 417. latebrae 10, 441.
DEGERE vitam 4, 358.
DEGUSTAT thymum 6, 287. Degustant artus 7, 844.
DEHISCENT terrae 1, 645.
DEJECT aciem in agros 4, 745. membra ales 7, 840. Dejicere ab aggere pelagi 5, 674. Dejectus 8, 27. fatis 8, 206, 344. sol 7, 136. Dejectum in pelagus corpus 3, 660. Dejecta mari tela legunt 3, 691. Dejectis rupibus aequor obstruit 2, 662.
DEJOTARUS a Senatu laudatus 5, 55. ad Parthos missus 8, 210.
DELABITUR alto 9, 41. Vulturum celer 2, 422. Delapiae Helles vernus portitor 4, 57. Delapsa coelo arma 9, 475. templis suis dona 1, 557.
DELERE vacat Massiliam 3, 360. Deletae funera gentis ulcisci 2, 84.
DELECTUS sceleri 8, 538. Delecta Gymnasiis juvenis 7, 270. Delectus Athenas exhaust 3, 181.
DELI tripodes 6, 425.
DELICTA dabant animum 10, 347.
DELITIAE fecere quantum scelerum 10, 478.
DELITUIT cavernis 9, 111.
DELPHICA sedes 5, 112. a Brenno incensa 5, 134. Delphici oraculi origo, & descriptio, & unde responsa 5, 84. &c. omnibus patet propter sceleratos 5, 103. tacet, & quare 112, 132. &c. Delphica Phoebe penetralia 5, 70. trieterica 5, 74.
DELPHIN incertus provocat aequor 5, 552.
DELUBRA divitiis violata 9, 520. tenent moestae catervae 2, 29.
DEMENS 8, 781. heu Demens 2, 575.
DEMERSERAT Titan tantum igniferi orbis 3, 41.
DEMITTERE utero 6, 115. Demissus faucibus ensis 7, 621. pelago 8, 159. sol 9, 625. Demissos velarunt flammea vultus 2, 361. Demissa a Superis arma 9, 477.
DENS flexus 9, 764. insomnis 4, 552. Dentis sensus 9, 739. Dente ferarum non rapuit 10, 517. in dente satum minantur 9, 615. Dentes nivei 10, 144. rabidi 10, 446. ruricolae 7, 859. inpressit Haemorrhoids 9, 806. Dentibus artus siccat 9, 934.
DENSA silva 6, 205. Densum agmen 10, 543. Densi inter agmina vulgi 2, 201. compagem solvere muri 3, 491. Densae sylvae robora 3, 362. Densio aëre ignis formas varias dedit 1, 531. aggere firmant moenia 2, 449. Densa juvenum vallata corona moenia 3, 374. testudine tecta vias 3, 474. Densio aequore Maeotica palus gentes tenet 2, 640. robore se sustinuit silva 3, 444. Densi crines 9, 682. cunei 6, 184. 7, 497. imbres 9, 320. Densae arbores 6, 126. catervae 7, 492. classes 10, 537. nubes 8, 721. tenebrae 7, 616. umbrae 6, 830. Densa arma 6, 208. Densos globos involvere nubes 4, 73. Densas in vellera nubes sparserat Phoebus 4, 124. tollentia pinnae brachia 3, 386. Densis incedere castris 1, 478. Densus 6, 289. *Densissima* silva stabat inter montes nudatos 3, 428.
DENSANT agmina robur 7, 221. Densatur globus 4, 780. Densantur nubes in largos imbres 4, 76.
DEPASTI campi 9, 182.
DEPELLERE focerum regno 1, 289. folio 4, 600.

INDEX RERUM.

- Depellitur arce Esculea 2, 468. Depellatur Eryx in undas 2, 666. Depulsus parens 9, 1028. Depulsa locis classis 9, 368. sceptris 10, 87. Depulsi tyranni 6, 791. Depulsis hostibus obpressae arces 2, 654.
- DEPENDIT tempora amoris 10, 80. Dependisse caput armis 8, 101.
- DEPRXUS crinis 9, 635.
- DEPLORAT Scipio subolem 6, 788.
- DEPOSUIT matrona priores cultus 2, 29. Deponere vanum furorem 2, 83. Deponere signa iussus miles 1, 236. victrices aquilas iussus 1, 339. Deposuit pignus 8, 191. Deposito poplite victima collum praebebat 1, 613. fati pondere 7, 687. Deposuit, Fortuna, tuum tenere paludes 2, 72.
- DEPOSCITE pugnam votis 2, 533. Deposce ducem 5, 296.
- DEPRECOR servari 9, 213. ultima fata 7, 381.
- DEPRENDIT carbasia Aulter 9, 324. rates unda 5, 439. ruinae signa 6, 281. Deprendere Magnum 5, 738. nefas 4, 172. timet luci dominum 3, 425. Deprensus exercitus inter fluvios 4, 335. Deprensa virtus 4, 469. numero loquere virtus 6, 160. Depresum est 9, 531, 826.
- DEPRIMITUR aer 5, 619. Depressa humus 6, 642. cantu luna 6, 505. Depressum tumultu 8, 82.
- DEROGAT famam aevo 9, 359.
- DESARUIT ira 5, 303. in artus 6, 540.
- DESCENDIS ad umbras 9, 818. Descendit ab origine 6, 611. aratrum 6, 383. harundo in caput 6, 216. hinc Python 6, 408. in antrum 10, 19. in campum miles 4, 703. in mare Tybris 6, 77. in undas ratis 3, 630. qua venter in ilia 3, 724. Xerxes 3, 286. Descendite e bustis 6, 808. Descenderit 6, 653. Descendere canos in frontem passus erat 2, 375. in campos 7, 237. in eventus 5, 67. jubet 9, 535. penitus nulli ferro contigit 1, 31. te ex hoc regno Sulla deceat 1, 335. Descendens anima 6, 714. Mariya ripis crectis 3, 207. miles 7, 215.
- DESCIVIT fortuna triumphis lassata 2, 728.
- DESECTA hydra 4, 635.
- DESERIS arcem Luceriae 2, 472. agros 7, 821. arma 7, 606. Deserit Appenninus Hesperiam 2, 432. castra 8, 532. Ilerdam 4, 145. mentes fervor 4, 279. sedem 6, 314. Deseritis feroces Rhenni ripas 1, 465. Deseruit arva rastrois 5, 404. gentes 8, 509. latebras 10, 29. litora 8, 460. ut partem sui 9, 310. trepidantis moenia Romae 3, 398. Deseruere fixa tentoria Lemano 1, 396. Romam viri 3, 92. signa meatus suos 1, 664. tecta canes 7, 829. Desereris audito bellorum murmure 1, 520. Deseritur insula 4, 446. Strymon 3, 199. Tauri nemus 3, 225. Desertus limus 9, 408. Orontes accedit 3, 214. utroque iugo Parnasus 3, 173. Deserta jacuit lasso furore 1, 695. domus 9, 231. Desertae moenia Luciae incoluit 1, 586. Deserta puppe desilit 1, 501.
- flamus in urbe 3, 129. Deserta natura rigente aequora 5, 443. arva 6, 572. busta 6, 511. castra conspiciens 4, 148. dispendia 8, 2. pignora 7, 347. Deserta secans 10, 313. sequi 8, 12.
- DESES natura 9, 436.
- DESIDIOSA apis 9, 288.
- DESIGNAT membra 9, 925.
- DESILIT in flammam 2, 159. in fluctus magister 1, 501.
- DESINIT Argum cognoscere 3, 736. loqui 5, 161. Desisset cum furere 7, 780.
- DESISTA tentare 5, 744. Desistere coepto compulit 3, 144.
- DESOLATA fuga munia valli 4, 701.
- DESPERARE diem gentes coegit 1, 543. viam 5, 574. Desperasse 4, 512.
- DESPICIT Aetnos quos populos 1, 458. e culmine cuncta 5, 251. Despexit Athenas 10, 29. Despicitur Pontus 5, 639. Despecta lux 4, 568. turba, senes 5, 333.
- DESPONDERIT sibi arces 7, 758.
- DESPUMAT in herbas lima 6, 506.
- DESTILLAT in ignem 8, 777. Destillant tabe inguina 9, 772.
- DESTITUIT monumenta rerum aetas 7, 398. Spiritus fauces 5, 133. tua vulnera sanguis 3, 746. Destituunt fides & pietas 5, 298. has vada 9, 335. quem numina 5, 582. verba mentem 5, 732. Destituam canes in luce 6, 734. Destituit ferens ventus pelagus 1, 413. Destituere ducem 5, 244.
- DESTRUIT animos 8, 28. meritum 9, 1042.
- DESTRINGUNT ramos milites 4, 317. Destringere ferrum in victos 7, 313.
- DESUETAE medullae 6, 753. Silvae feracae 4, 237.
- DESUM deest jejunos venditor prolato auro 4, 97. Desunt campi 6, 43. manus poscentibus arvis 1, 29. nec numina 1, 349. Deerat dextera rapiendo leto 4, 345. robur ire in enses 7, 669. tibi fiducia nostri 1, 362. Deerant praefagia 8, 571. Desuit 6, 673. armis quod 9, 1017. Emathiae 8, 390. nullis aris parens 2, 35. sibi nondum hostis 1, 23. Deerit sanguis 4, 216. Desit si larga Ceres 3, 347. Desint robora 8, 738. Deesse adversis 8, 534. cumulo virorum 6, 153. Deis, non sibi numina 5, 499. solet quantum Lunae 3, 42. marito 8, 578. mihi hostes nocet 3, 365. ruinae 6, 10. triumphis 8, 230. venenis 9, 858.
- DESUPER Alpibus Nubiferarum colles 1, 688.
- DETEGIT animos 5, 322. Histros, dies 4, 529. Detexit caput 9, 1033. Detegit ferrum 3, 128. Detectus Mars 10, 346. Detecto Garamante 9, 460.
- DETERREAT nos ausis 10, 375.
- DETESTANDA Deis 6, 431.
- DETRAHIMUS dominos urbi servire paratae 1, 351. Detrahe terrae crimen 8, 125. Detrahite maritos in cladem 3, 22.
- DETRUDIT muris pectora 6, 175. Detrusit haec in Austrum 9, 334.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

DEVERTIT acies victor 2, 470. Devertere 6, 317. ventura cursu 6, 591.
DEVEXUS in Austrum aether 3, 250. Haemus 6, 576. terrarum margo 9, 497. Devexas adipiscit Appenninus Alpes 2, 429. Devexa mundi 10, 39.
DEVINXIT hos amore 8, 155.
DEVIA mundi 5, 133. 8, 209. terrae 6, 331. terrarum 4, 161.
DEVOLVIT agmen moenibus 2, 491. in aequora silvas 2, 409.
DEVOTUS sacris senex 10, 176. Devota juvenus 4, 533. castris 4, 695. manibus 8, 91. Devotum Decium catervae pressere 2, 308. Devoti ad certam mortem tendunt 2, 272. tibi muri 8, 112. Devotas in proelia dextras accipe 3, 311.
DEUCALIONE OS fudisset aquarius imbres 1, 653.
DEUS pauper 9, 519. posuit omnia medio campo 7, 348. qui mundum cogit 6, 498. quis esse velis Natura juris tui relinquet 1, 52. celator Nili 10, 286. coeli 5, 88. Dei incerti sacris dedita Judaea 2, 593. sedes 9, 578. Deo nulli curata mortalia 7, 455. Deum sollicitare 1, 65. quem factura es 9, 604. Deo id agente 10, 265. Dei celant victuros, felix esse mori 4, 519. cladem manesque minentur 3, 36. constituere nos in 4, 493. cur veneficas audiant 6, 492. &c. nosce volentes 10, 181. votis digni 7, 657. & astra junguntur 5, 205. & fata 8, 486. vel homines 5, 271. Aegypti 10, 159. Erebi 6, 513. inferni venire in viscera tauri 1, 634. Lethaei 6, 685. Tarpeji 8, 863. magici 6, 577. saevi 7, 725. secundi 9, 1098. DI 7, 311. 9, 848. cinerum 9, 990. melius 2, 537. 3, 93. non dent tibi mortem 7, 470. visa secudent 1, 635. Deorum aurum 8, 121. bellum 9, 657. crumen Ptolemaeus 5, 59. culmina 8, 818. doli 7, 86. invidia 4, 244. manes 6, 809. multum est in gente 8, 308. sonis ignarum genus 3, 318. moesta simulacra 3, 412. templa 9, 967. vox 9, 549. Deum consilium 8, 849. crimen 8, 55. 800. cultus 10, 18. dilata mors 6, 698. fata servant 1, 599. formae 10, 179. invidia 9, 66. irae patuere 2, 1. lege Olympus nubes excedit 2, 272. monstra 7, 172. munera nondum intellecta 5, 528. sponte inpulerat nubila 1, 234. respectus 8, 451. sacra ritu barbara 3, 404. sedes Roma 3, 91. templa 9, 62. in templis jurabit 7, 459. Deos coepisse si fas est 8, 459. Cecinere 1, 566. indigetes flevisse 1, 556. invenit violata potestas 3, 126. nosse solis vobis datum 1, 452. quos timeant, non nosse 3, 417. sparsurus creditur 2, 100. spoliare si jubeas 1, 379. summa dare faciles 1, 510. terribiles scelerum viderat 2, 80. transisse senserat 7, 647. Deis aeterna regna magno parantur 1, 35. donasse repletos vita quod superest 3, 243. jacentes ignovere 2, 93. irata acies 8, 665. lucum celsere 3, 423. neglectus 10, 177. obicit Pompejum 9, 188. parcere 6, 559. placuit victrix

caussa 1, 128. vim facere 6, 441. subpositum in caput 9, 161. à saevis permittit tempora 3, 743. Dis credere 7, 77. placitum 10, 417. Deae utrices 10, 337. Diva undae Paphiae memor 8, 458. Divi Superis pares 7, 457. Divis ignoscere 9, 1103.
Dexter Mars 7, 220. Dextera fortis 4, 345. dat quod debet Superis 10, 415. tua restituat me 10, 88. valet in torquendo pilo 2, 556. Dextra conspecto parente languebit 3, 326. sefellit quemquam 4, 559. haec vacaret bello 8, 601. magistri ratem avertit 3, 599. parentum conligit colla 2, 167. oculos morti clausura 5, 280. Telonis puppim dirigit 3, 592. temeraria 8, 795. Dextrae violatae neglectum te mactavere 2, 126. civilis vulnera sedent 1, 32. adhaeret gladius 4, 248. polluta oscula fixisse 2, 114. Dextram patris invitat ad lumina claudenda 3, 740. suam rapturus 3, 616. Dextra exit lancea 4, 201. invita omnia peragam 1, 378. properante operi vix subficiunt 3, 18. silentia jussit 1, 298. tremente 9, 675. trepidante exigere enses 4, 564. victrici in sua viscera conversus 1, 3. Dextrum latus 9, 419. laevumque tuctur latus 3, 584. Dextrae civiles sanguinem hauserunt 1, 14. doctae 5, 706. famulae 4, 207. haec facient 7, 387. intellae 8, 149. viles 10, 338. Dextras exigit victoria 7, 366. in proelia devotas accipe 3, 311. Dexterior rota 8, 200. Dexteriora petens montis declivia 1, 421.
DIADEMA Pellaeum 5, 60.
DIANA Mycenaea prope Ariciam 6, 74. Dianae Scythicae regna qua sunt 3, 86. non mitior Taranis ara 1, 446.
DICO. dixit 8, 146, 582. 9, 55, 283, 616. se Tritonida 9, 354. semel auctor 9, 575. Dixere nefas Bruti 8, 640. Dixerat 1, 352. at 4, 363. 6, 624. 7, 608. 9, 165. Dicent scelus nomine 8, 609. Dic 8, 813. magna mercede 6, 762. ubi sit 9, 123. Dicat ut Caesar 10, 130. Dicere scopulos, venas, fluvii 10, 305. sepulcrum hoc 8, 794. dixisse hoc Jovem 9, 584. Dicturi vera Superi 9, 555. Dicta haec ubi 2, 500. Dicta perferre 10, 349. placida 10, 175. Dictu mirabile 5, 672.
DICTANTE ira 5, 319.
DICTATURA summus honor 5, 383. 7, 506.
DICTAEA manus 6, 214. litora 9, 39. saxa 4, 312. Dictaeis Colonis possessa urbs 2, 610.
DIDUXIT cornua eques 7, 506. Diducta lux 5, 543. Diducto robore rectis latus tuctur 3, 584. Diducti fretis reges 2, 294. Diducta meria carina aequora 3, 632. Diductis proris cornua extendunt 3, 547.
DIES incenius 9, 499. longus imis summa permiscuit 3, 139. longior miscuit partem arvis 7, 845. medius 9, 616. flagrantibus aestuat horis 1, 16. nimius 9, 432. nubes laesus 5, 456. par omnibus omnis 7, 427. quis ille, quis fuit ille 2, 99. cum

INDEX RERUM.

eum sole serenus obpressit 5, 701. Thessalicus 7, 202. ultimus malorum 6, 312. unus 8, 468, 703. surgit in medium 4, 155. texit lampada 9, 1006. tibi curreret 7, 424. Diem Pharsalicae cladis nescire voluit Roma 7, 411. accipere 7, 92. admiscere fronde carentes 3, 444. adtollet Titan 6, 333. advenisse 7, 131. cerne nostro munere 2, 513. dabit Thessaliae 7, 454. desperare gentes coëgit 1, 543. donassent patriae 7, 31. diem nox coelo sequetur 1, 91. extremum senis precipitasse 2, 106. flagitat virtus 7, 342. foedasse diras volucres 1, 558. incendere remotae nubes 4, 68. lucifer refugit 2, 725. medium ducit Titan 6, 572. milit 10, 434. mutare 8, 217. nocte mutat 10, 102. pallere mirantur 7, 178. placuisse Superis 7, 339. polcet sibi Phoebe 1, 79. prouum ducens Phaëton 2, 412. rupit fulmen 1, 153. sustinere 9, 905. violare 9, 462. unam ruptis legibus donare 4, 28. in medium stellae venire 1, 537. Die feriri 6, 744. viso durescere valles incipiunt 4, 129. sub quo cumque 7, 189. Dies aurorae promissa 8, 779. elata 7, 787. 9, 836. dilata nocte 6, 462. illa haec est 7, 254. miracula fati praebuit 3, 634. ista ierit 6, 158. laeta 9, 1097. librata 9, 529. nostra jaceret sub nocte 9, 14. prima belli Marte cessavit 4, 24. & ultima mundi 5, 181. summa 7, 195. 8, 29. 9, 108. suprema 10, 41. ultrix gladios visura 7, 782. una 8, 332. Caesaris 10, 533. continui 10, 241. extremi in unum tempus convenere 1, 651. Caesar teneat, Julia noctes 3, 27. hos fortuna perdidit 3, 394. primos belli visura tumultus exoritur 1, 233. vertit polus 8, 292.

DIURNA imago 7, 26. pestis 9, 922.

DIFFERAT an aetas 9, 568. Distulit ulterius fatum 10, 516. Distulimus in diem remeare triumphos 7, 256. Differte hunc dolorem 2, 39. Differret bellum 3, 52. Distulerintne corpus canes 9, 142. Differte 7, 107. paratis nocuit 1, 281. diem 5, 742. tormenta mora 5, 792. Dilatus in ortus Caesar 10, 433. Mars 9, 264. Dilata manus 8, 708. Deum mors 6, 698. nocte dies 6, 461.

DIFICILES summa tueri Deos 1, 511.

DIFFISUS moenibus urbis 10, 440. viribus noti orbis 4, 145.

DIFFUGIUNT qui agros moenibus junctos colunt 1, 572.

DIFFUDIT crines in aegida 7, 149. Diffusus ignoto consule Bacchus 4, 379. in arvis Arctoïs cruor hoc meruit 1, 301. collibus hostis 6, 30. inani spatio ventus 3, 363. Diffusum aequor coelo reddidit 4, 82. vulnere virus pro sanguine 1, 615. Diffuso tellus in aequore latuisset 1, 654. vertice campum explicat tumulus 3, 376.

DIGERAT artus tabes 6, 88. Digerat undam aër 10, 260.

DIGNUS auctor 9, 129. cliens 9, 1024. donanda

vita Caesar 4, 347. Magno comes 8, 656. Dignum te Caesaris ira facies 3, 136. Digna cruore dextra 4, 543. vitâ 8, 653. merces 9, 1101. mors querela 7, 631. nota 5, 391. sacris umbra 8, 841. viris caussa 9, 263. Dignum animis tuis 8, 347. indole robur 5, 17. quod cures 6, 602. Digni votis 7, 657. Dignae adytis voces 9, 565. modo consule voces 8, 330. Digna fatis suis pericula 5, 653. vitae merita praecordia 4, 813. Dignas funere Magni exequias Fortuna dedit 3, 291. Dignior auditu 10, 182. poena 9, 508. Dignissimus 5, 58. aris 9, 601.

DIGNARIS saxum nomine 8, 806. Dignatur dextris sanguine 10, 338. habitare 5, 87. Dignere lares nocte tua 8, 113.

DILAPSA per amplexus mariti umbra 3, 35.

DIRECTUS Magnus 7, 36. tibi socer 5, 473. Dilecta Jovi Creta 3, 184. unda 9, 354.

DIMADUERE nives solibus 6, 479.

DIMITTIT ab armo 9, 831. Dimittitis animas fortes in aevum 1, 448. Dimittet numquam honores semel raptos 1, 317. Dimitte senes ad mortem 5, 277. Dimittere 8, 154. horam maestandi 10, 430. Dimissus in litore rex 8, 243. Dimissa caeco marito 5, 765. potestas 9, 200. vita tanta via 3, 642. Dimisso milite 6, 321. Dimissis degener armis eam 3, 367.

DIMOVIT caesariem ab ore 2, 372. harenas 8, 754.

DIOMEDIS Thracis inmanitas 2, 163.

DIPSAS 9, 754. calcata 9, 738. torrida 9, 718. Dipsades pugnant 9, 851. stuebant 9, 610.

DIPSAS Tauro cadens 8, 255.

DIRCE Cadmea 3, 175. Dircaea cohors 4, 550.

DIRIGUIT manus strictis immortua nervis 3, 613. in primo ictu caedis 2, 78. Dirigere metu 1, 246.

DIRIGIT Harpen 9, 676. puppim dextra Telonis 3, 592. Direxit aquas Maeander 6, 475. Dirige me mente labentem 2, 245. Dirigat Libyam ignis 8, 170. Directa tibi vita ad leges 9, 556.

DIRIMUNT morbi vitam, & necem 6, 99. populis rura 10, 312. Dirimebat Ilerdam castris collis 4, 33. Dirimat Chalcedona &c. pontus 9, 959. Dirimens confinia terrae Tanais 3, 272. saeva ducum arma Crassus 1, 104. Diremta igne gens 9, 538. Diremti parva campi statione 5, 470. parva tellure 7, 461.

DIRIPIUNT sacris adfixa penatibus arma juventus 1, 240. Diripiens plurima miles 6, 117. Direpta moenia 6, 35.

DIRUS ensis 8, 677. foederis ictus 5, 372. stipes 9, 820. rogus 5, 764. Dira Carthago 4, 788. gens 6, 444. 507. Pharsalia 4, 803. quies 7, 26. rabies 7, 51. Thessalis 6, 564. voluptas 4, 705. Dirum fratribus omen 4, 551. os 6, 683. Diri honoris plena imago 3, 9. belli mala semina avertat 3, 150. leti facies conspecta est 3, 652. Dirum nefandae sacvitiae morem 2, 180. Duro ferri revocant-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

cantur amore 3, 355. sanguine Theutates placatur 1, 444. ferale omine tedeas abstulit 1, 112. Dirii rores 9, 698. fuci 6, 581. Dirae harenae 10, 2. Dirae Cumanae carmina vatis vulgantur 1, 564. fugant contagia belli 3, 370. funera 4, 231. piacula 4, 790. proelia 7, 689. regis dona 9, 1010. venena 6, 500. Diros Pharsalia campos impleat 1, 38. Diras volucres diem foedasse 1, 558. Dirae proelia discordes paratis 3, 312. per omina venturas clades noscunt 2, 6. Diris altaribus structae arae 3, 404. Dirae tribunitiae proelia voverunt 3, 127.

DIRIS arcana 6, 514. carcer 6, 797. cavernae 6, 642. fides 6, 433. profundi regna umbrae petunt 1, 455. Dite viso Alcides megeram horruit 1, 577.

DISCEDIT ab aris 9, 585. in ortus 9, 419. Discedunt aequora diducta carina 3, 632. haec 9, 785. populi in favorem 10, 418. Discessit a me Senatus 8, 80. ab astris humor 4, 126. in amnes palus 6, 360. pectus ad ictus 3, 655. Olympo Ossa 6, 347. sulcus vomere 6, 382. Discedat certus 6, 771. Discedere 8, 152. a rabie 5, 261. castris 5, 357. Discessisse inter manus coronae sparsum 2, 121. Discedens trepido agmine 2, 392.

DISCREVIT mors saeva viros 3, 605. Discreti rogi 7, 804.

DISCRIMEN Ponto & Astris. fuit Parnasus 5, 76. dubii Martis 4, 770. mundi 7, 109. sexus 10, 91. summum 10, 532. venturi 4, 191. Discriminis expers 5, 194. hora 6, 416. Discrimine gessimus arma 9, 1085. in u'lo experiri 5, 249. notum fuerit 9, 401. nullo habere famulos 4, 218. nullo leges pereunt 3, 119. Discrimina armorum haecenus 4, 48. belli 8, 389. ducum 7, 242. Martis tanta vocent 3, 336. rerum 5, 557. miscet coeli facies 4, 104. terrae sunt 9, 493. In Discrimina mittere pugnae agmen 2, 599. Discriminat vestes picto auro 2, 357.

DISCEPTUS abijt in feras 7, 842.

DISCIT perdere 10, 169. Didicere pati 4, 239. Discere non esse ad bella fugaces 2, 558. Discitis nihil esse tutius 3, 371. Discite ferire & mori 5, 363. pati posse 5, 313. Discite 4, 377. Discam servire 7, 382. Discat, quam multum liceat 7, 553. Discere, hoc posse sitim 9, 761.

DISCOLOR cultus 6, 654. sanguis 10, 128. aequore truncus 8, 722. unda mare 8, 293.

DISCORDS concordia angustii temporis 1, 98. mundi machina 1, 79. natura monstra protulerat 1, 589. coelum 7, 198. Discordes dira proelia paratis 3, 313. Tribunos curia urbe expulit 1, 266. Discordia linguae humanae murmura 6, 687. pectora 10, 12. faciat bello finem 5, 199. effera 6, 780. rerum minimas turbat 2, 272. ponti 5, 646. vulgi 9, 217.

DISCORDIA illic reges 10, 136.

DISCURRIT insula in postes 2, 355. venit aër 4, 369. Discurrunt sidera incerto motu 1, 643. Discurrere Caesaris alas barbaricas 1, 476. castris 5, 295. Nilum iussit 10, 238. Discurrens fama per orbem 4, 574. inter maritos 10, 359. Discursus animae aquis interceptus 3, 640. taciti 10, 249.

DISCUTIT hastas elephas 6, 210. ungula campum 6, 83. Discussere Alpes nivem jugis 1, 554. fallaces fastigia molis 2, 685. Discussa ara 7, 165. nox 5, 700. compage alnos feras 2, 487. morte tua fides 1, 119. comis litta 5, 171. saxa 9, 977. Discussi muri 9, 490. Discussas domos videt 9, 459.

DISPENDIA silvae 8, 2.

DISPERGIT quem moras 9, 126. Disperget aries saxa 1, 384. Dispergitur unda 7, 194. Dispersus altis silvis 3, 188. pelago Magnus 9, 58. Dispersa capillos 10, 84. Dispersi fuci 5, 562. Dispersae pennae 5, 716. Dispersos fulminis ignes colligit 1, 606.

DISPONS gladios 8, 603. Dispont castella jugis 6, 42. Disponere arma 6, 289. Dispositi vari 4, 439.

DISSILIT aër 5, 631. Dissiluit dura humo percussus 2, 156. utrum membrana 9, 773.

DISSIMILIS cunctis dies 7, 201.

DISSIPAT cerebrum 6, 178. se repulsum scopulis 9, 451. totos artus cum sanguine 3, 473. Dissipet ignis terras 10, 232.

DISSOLVENS ossa Seps 9, 723. Dissolvitur Genabos Caesareis alis 1, 440.

DISSONA mixtae turbac barbaries 7, 272. vulgi ora 3, 289. murmura 6, 686.

DISSUASOR iusti gladius 4, 248.

DISTENDIT inguina 4, 618. pontem in agros 4, 140. Distendens ora 9, 722. Distentus rictus 6, 757. Distentum corpus 9, 797. Distentae pecudes 4, 314. Distenta lumina 6, 95. Distentis palmis toto corpore riguit 3, 734.

DISTERNAT Asiam ab Europa 9, 957. Gallicia pura ab Ansonis colonis 1, 216.

DISTINXIT Oceanum plagas 4, 675.

DISTINGUIT secula in fastos 5, 399. Distinxerat alios aetas 10, 128. Distincta maculas terga 10, 121.

DISTAT a Roma quantum 6, 75. Distant terrae sidera 8, 488. Distare exiguo vallo 4, 168.

DISTRAHIMUR 8, 586.

DISTRIBUIT tumulos triumphis 6, 818.

DISTRICTA epulis aula 10, 422.

DISTURBARE pacem 4, 210.

DIVERSA quo feror 1, 683. leto facies 9, 789. Ioes pelago cladis edidit 3, 681. potentia 10, 260. Diversum litus 4, 495. Diversi nomina mundi inposuit ripis Tanais 3, 273. Diversa parte carinae flabat 3, 726. Diversi duces 6, 783. fratres tela spargere prohibebunt 3, 327. tumuli 6, 71. Diversae carinae. juvenem rostris fixere 3, 654.

INDEX RERUM,

- rates laxata classe receptae 3, 548. Diversa vota 7, 485. Diversos colles aggere committere 3, 381. Diversa castra petentes viri 2, 43. suis praelata dolebit 2, 175. in membra meantis almae discursus 3, 641. inter signa dubium favorem tenere 3, 264. per moenia ruens 2, 467. Diversis fontibus Persis adit Tigrin & Euphratem 3, 257.
- DIVORTIA** in ponti flumina spargit 2, 404. per Divortia Scythici ponti profugum 2, 580.
- DIVES** Animalis 7, 756. nimbis 9, 659. arbusculo palmarum Idume 3, 216. Dites Asiae populi misere tributum 3, 162. Ditia templa 9, 515. Ditissima rura Phasis fecit 2, 171.
- DIVITIÆ**, bellorum causa 6, 407. casae 9, 202. genti robora 9, 427. Divitias absconderat aurum 10, 113. collo gerit 10, 140. suas aperire 10, 148. Divitiis graves rami 9, 361. violata delubra 9, 520.
- DIVIDIT** aequor sanguine 2, 220. gurgite mundum 8, 290. nos Libye 5, 485. tempora anni 10, 201. via Pomptinas paludes 3, 85. Divisit animam cruor 3, 591. mundum fatorum limite 2, 11. Divisimus orbem ex aequo 5, 495. Divisere Deos 2, 35. Dividat buccina horas 2, 689. Dividitur ferro regnum 1, 209. Divisus orbe 8, 391. Divisa juvenus 10, 483. Diviso gurgite fontem ferens Indus 3, 235. Dividus Nilus 8, 465.
- DIVULSI** mundi machina foedera turbabit 1, 80.
- DIV** frangit 8, 673. jacet 8, 60.
- DYRACHII** arces 6, 14. ejus situs 6, 19.
- DO.** Dat animos fortuna 5, 43. aris tura 9, 996. carbasa ventis 5, 560. Graecia vires bello 3, 171. hiems tempus paci 2, 648. stragem fulmen 1, 157. locis numen 1, 608. mortem virtus 4, 581. nomina fastis dies 5, 5. omnis dextera, quod debet Superis 10, 414. omnia arma tenenti, qui iusta negat 1, 349. pavendo vires famae 1, 485. poenas fides 8, 485. poenas majoris aquae 4, 143. regimen ventis 7, 126. suspiria cursus 9, 928. vires pugna 6, 251. vires somno 5, 506.
- DAMUS** lacrimas secretumque civilibus armis 3, 314. terga Noto ferienda 9, 877. Datis omnia leto 9, 732. urbi ferre poenas 4, 805. aditus pelago 6, 346. animos 2, 570. cui poenas 7, 820. Dant furorem in monstra 10, 337. numina mortem mihi 5, 658. otia variam mentem 4, 704. recessum fata 4, 514. sibi ire in jugulum 10, 410. signa 10, 326. tela ruinae 6, 172. tibi ius 9, 838. Dabas arma populis 4, 801. dominum Fortuna 7, 646. Dabat alga torum 5, 521. Fortuna spectacula 4, 785. longa pax arma 1, 241. quietem 9, 839. scelerum poenas 2, 75. Dabant tantum animi 10, 347. Dedi plena pectora 6, 709. puppim in litora 8, 134. praecipites populos 8, 93. dedisti mihi bellum 5, 269. Dedit aemula virtus stimulos 1, 120. aër lata bello 4, 49. Atlanta in cautes 9, 655. auxilium 9, 891. clamorem geminare 7, 481. cognomina collibus 4, 656. Fortuna dignas funere Magni exequias 3, 292. fratres tibi de matre 10, 77. gaudia 9, 946. gentes bellum 7, 421. ignis varias formas 1, 531. impellere 5, 108. iura mihi 10, 94. laevae clipeum 9, 669. mundus signa belli 2, 2. mundo venenum 6, 684. nox animi hoc 10, 68. quod victori Creta 3, 163. quod Nilus 10, 156. perspectum 6, 484. puppim in laevum 8, 194. regna tibi 8, 560. rudentes in proram 8, 196. scire 6, 776. senatus non privata arma 2, 533. sic tibi Romam Fortuna 7, 24. signa 7, 206. castris movendis 10, 400. te mihi nole 10, 287. tellus victa triumphos 9, 78. vela Coris 9, 1001. Dedimus fatis pignora 7, 662. Romam cladis co- 7, 406. Dedisti victis civile bellum 1, 108. Dedere spatium carinis 2, 685. Dederat mihi regendas res 7, 110. orbem serpentibus 9, 856. dederat in se ferrum 10, 352. Perses censum 3, 158. Dabis nobis poenas 5, 158. Dabit bella gentibus 9, 95. diem Thesaliae 7, 454. hic pacem jugulus 2, 317. inferias populis 10, 392. mihi poenas 9, 162. ora 9, 280. portum fortuna 8, 192. sibi quisque 7, 740. victoria turbam 5, 330. Dabimus hostem in medium 7, 366. Dabitis poenas pro pace petita 3, 370. Dabunt Parcae fatum 6, 812. Da cetera ventis 8, 190. foedera prisca inlibata tori 2, 341. Magno arcem 8, 736. mihi castra sequi 2, 348. mihi cernere litora 1, 693. nomina rebus 6, 773. populos 8, 144. veniam 8, 749. 9, 227. unum ignem gentibus 7, 804. Date cursus in cetera 9, 997. gentibus iras 2, 47. tura sepulcro 9, 1091. veniam trahenti bella 7, 296. urnam manibus 9, 1003. Det recursus in Hesperiam 8, 768. Dent classica bellum 4, 186. tibi non mortem 7, 470. tibi poenas 9, 157. Dares quidquid. accipe 9, 1024. Daret figuram mundo 9, 304. Oceano Rhenoque vincula 3, 77. dederis templa tyranno 8, 835. Dedisses bella 7, 646. melius sedem sub Eoo orbe 1, 251. Dedisset Coelicolis furor arma 3, 315. Dedissent fata in luce moras 1, 114. Dare bella 4, 688. copiam miscendae mortis 4, 283. fessis otia 4, 357. fraudibus eventum 4, 730. iusta conjugibus 9, 67. libertatem pro pace 4, 227. membra spargenda procellis 5, 684. mercedem pro cervice 8, 12. momenta alicui 5, 339. multa in vulgus 1, 132. pignora 4, 502. praeconia 4, 813. regna & mundum 7, 352. sceptrum 8, 519. sedem 5, 107. signa ausae tubae 7, 477. summa faciles Deos 1, 510. temperiem coelo 10, 230. alicui terga 6, 258. terga vel pectora bello 4, 468. terga morti 6, 153. terris vindictam 7, 458. testes 4, 494. vela 8, 185. dedisse sibi terga 9, 270. Daturus poenas Pompejo 7, 614. poenas servatur 10, 431. Daturum fati momenta Martem agit 4, 3. epulas feris 9, 802. Daturi arcana Superi 9, 554. magna 7, 297. Datur.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- D**atur cernere vultus 5, 472. exarmare 5, 356. secunda penates alios inpletura 2, 332. illi lingua 6, 762. libertas 9, 557. lis secundum Ema-
thiam 8, 333. rara copia ferri 3, 693. terra pup-
pi & saluti 5, 591. tibi cura 7, 219. Dabantur
uni cuncta 2, 146. signa ducis nulli gestanda 2,
96. Dabitur furori mora 5, 587. Pompejo pro-
vincia, Caesar 1, 338. Dabuntur rura quae ve-
teranus aret 1, 344. Dari nil plus venia 9, 1089.
Datus fatis curius 7, 544. Data nobis querelae
caussa 8, 513. libertas odiis 2, 145. homini mens
7, 187. est pax cum morte 9, 898. est potentia
10, 201. famulo vindicta 10, 341. Datum est
numerare 6, 407. nil animae letale 2, 179. solis
vobis nosse coeli numina 1, 453. jus sceleri ca-
nimus 1, 2. Data morte a me 6, 770. Dati bel-
li casus 9, 553. enses ne quisquis servat 4, 579.
Danda venia tantorum pavorem est 1, 521. ad
Dandas vires in carminatus fatis 1, 66
- DOCES** me ferre dolorem 5, 777. populos. ad-
mitterem 8, 140. Docet dolores nil posse 9, 889.
Docuere sacra Platonem 10, 182. Doceat te Sul-
la ex regno descendere 1, 335. Doce o Phoebe,
quis furor hic 1, 681. Doctus Olympi servator
8, 171. volucres servare Augur 1, 601. Docta
pharetras Gnosios agitare 3, 186. servire Togae
5, 382. Doctae dextrae 5, 706. ferre quietem
mentes 9, 294. Docilis rector rostrati Covini 1,
426. Sullam vicisse 1, 326
- DUDONA** alitrix frugibus. ejusque oraculum 6, 426.
Dodones silva comas posuit 3, 441
- DOLES** hoc licuisse 9, 1053. Dolet, heu! 6, 303.
Italiam communem esse 2, 660. Dolent classes
contingere pelagus 2, 707. Dolebit, castra prae-
lata suis 2, 275. Dole auctorem 8, 628. Do-
lens animus 8, 190. Dolendi nobilitas 8, 329
- DOLON** clausit animam 8, 59. jubet Iunus ad tu-
mulus producere 2, 299. vix fuit 9, 739. cruen-
tus coepit vires habere 3, 742. detormis 8, 82.
ille necdum est, sed metus 2, 27. se stimulis la-
cessit 2, 42. per omnes sine voce erravit 2, 21.
recens 4, 186. saevus 9, 111. simulatus 10, 83.
simulatus fronte 9, 1063. verendus 7, 681. clau-
de gemitus 8, 634. requiris instrumenta 9, 70.
Dolori nulla vox credita 1, 258. Dolorem ede-
re gemitus 7, 43. effudit 9, 146. hunc differte
2, 39. semper tenet 3, 607. voce testata est 3,
357. Doloress testatus in orsus 9, 816. solo mori
9, 108. Dolores inmodici 8, 71. magni 9, 889
- DOLORIS** coloni 6, 384
- DOZI** deorum 7, 86. Dolis inlita tela 8, 382. sub-
repta 10, 520
- DOMINUS** aquarum 10, 214. Arsacidum 10, 51.
Cilicum &c. 8, 38. mundi 9, 20. orae 5, 55.
Parthorum 8, 408. prior 9, 274. satis 5, 515.
rerum 5, 699. 6, 595. Domini metuens Roma
7, 373. per viscera ferrum exegit 2, 148. Do-
mino gravis est egestas 3, 152. ulli fusior terror
4, 670. Dominum dabis Fortuna 7, 646. habe-
- bo 9, 241. timet deprendere luci 3, 425. virtu-
te parare 6, 262. cum Domino pax ista venit 1,
670. Domini fortuna 9, 202. mundi 8, 242.
terrarum 8, 208. tres 9, 266. Dominis menti-
mur 5, 386. tribus communis Roma 1, 85. Do-
minos expectat 7, 744. asylum commisit 1, 97.
fugit terra 6, 277. gravari 7, 284. urbi detra-
himus 1, 351. Domina crudelis 10, 374. Domi-
nae thalami 10, 357. vultus 9, 628
- DOMINATUR** Venus in mentes 5, 727
- DOMITIUS** Aenobarbus successor Caesari in Gallia
designatus 7, 607. pugnaz 2, 479. 7, 219. 600.
Corfinii a Caesare obsessus 2, 478. & seqq. a suis
militibus Caesari deditus 2, 507. Caesaris ad eum
verba 2, 512. a Caesare veniam donatam dimititur
2, 516. 7, 604. a Pompejo praefectus dextro
cornu in acie Pharsalica 7, 220. occisus 7, 600.
saepius a Caesare victus 7, 601. Caesaris ad il-
lum, & illius morientis ad Caesarem verba 7,
606
- DONARE** gentes 5, 661. Domitus me Arabs cogno-
vit 2, 590. Sabello vomere 2, 430. Domita vir-
go 5, 193. Domiti duces 4, 337. Hiberi 5, 237.
Domitiae gentes 7, 15. unda harenae 9, 527.
Domitor equi Lapitha 6, 399. mundi 8, 553.
mundi miles 7, 250. terrarum 9, 1014
- DONUS** hic fuit 8, 132. ambitiosa 10, 488. Antaei
spelunca 4, 601. Assaraci 9, 967. Caesaris 4, 823.
casta 9, 201. crustata 10, 114. deserta 9, 231.
inferna 5, 628. Lagaea 10, 414. miseranda 6,
819. Pellaea 8, 475. polluta hos rapit in pro-
elia 2, 252. nulla pignora colere 2, 370. pars 10,
443. Domum tuam expectant manes 6, 804.
invastat 10, 355. solve culpa 10, 98. poposcit 2,
579. Domus Assyriae 8, 300. Ilacae 10, 61. re-
motae 8, 216. Strygia 6, 514. testaeque canum 7,
828. Zephyri 13, 49. adonitae primo funere
tacuere 2, 22. nullo custode tenentur 1, 26. po-
pulis exhaustae 8, 253. Domos pandunt 7, 716.
discussas videt 9, 459. errantes melius dedisset 1,
253. geminas permixtura 2, 333. ruina nutan-
tes pendere 1, 795
- DONEC** declinet 10, 236. despuet 6, 506
- DONUM** Deum 5, 111. Doni ementi insignia 1,
357. Dona ingentia 10, 107. regis dira 9, 1011.
funesta 9, 1065. ducum sacra gestans quercus
1, 138. templis suis delapsa 1, 558
- DONARIA** splendent 9, 516
- DONO** Superis crimina 9, 144. Donas aevum po-
pulis 9, 981. Donat poenam mens 7, 784. spa-
tium jaculis 4, 764. sua tempora 9, 534. tibi
labores 9, 1017. tibi populos 7, 723. Donamus
nefas 9, 1088. Donavit amnis penes aquas 6,
372. focero sanguinis usum 2, 477. Donavere
unum diem ruptis legibus 4, 28. Donabis me
illi 10, 365. Donet moenia 3, 131. ut tibi da-
mna 7, 850. tibi veniam 10, 70. Donassent
patriae diem 7, 30. Donare flexus ratibus 6, 58.
Pharon 10, 84. quae populi tenent 7, 300. sa-
lutem

INDEX RERUM.

lutem victis 9, 1067. vocabo 7, 739. Donasse
 Deis repletos vita, quod superest 3, 243. trium-
 phos patriae 8, 815. Donante pado 6, 278. Do-
 nantur Phocis Massilia 5, 53. Donata est nox
 duci 10, 432. pax 4, 385. pelago gloria leti 5,
 657. Pharos 10, 356. Donatum regnum 9, 132.
 Donata regna 7, 710. manu sua sceptrum 8, 595.
 Donatis serpentibus lusit 9, 908. Donanda vi-
 ta dignus 4, 347
 DORION 6, 352
 DORIS Malca 9, 36
 DORSUM equi nudum 4, 682. Dorso educto Ap-
 penninus in aëra surgit 2, 428
 DRACO insopitus 9, 357. Dracones serpentes alati,
 Dii crediti 9, 728. Draconum oculi 6, 675. Dra-
 cones amplexos circumfluxisse robora 3, 421
 DAVIDAE sacrorum morem repetitis 1, 451
 DRAVI, popularia nomina 6, 795
 DRACONES Thesprotique ruunt 3, 179
 DUBITAS an sit 8, 523. credere 7, 77. Dubitant ca-
 put Pompeji damnare astra 5, 204. Dubitet sub-
 vertere silvam 3, 436. Dubita haurire 9, 613.
 Dubitem praebere 5, 558. Dubitantia fata 9,
 639. Dubitanda cornu resulsit Cinthia 4, 60
 DUBIUS ad proelia 5, 728. duci 4, 698. fati 7,
 611. ne timeret 10, 542. casus 10, 66. Leo
 subsedit hoste viso 1, 207. Maurus 8, 283. pon-
 tus 5, 570. Dubia lux 4, 473. mens 4, 818. &
 haerens Phemonoe 5, 145. Dubium est &c. 6,
 652. longo quaeratur in aevo 2, 344. monstis-
 ne crediderint &c. 7, 172. manebat 9, 19. pe-
 lagi terraeque 9, 304. aequor 5, 492. pendat
 aequor 5, 662. fatum 9, 336. qua litus jacet 1,
 409. pectus 8, 186. venenum 9, 616. Dubii
 Martis discrimen 4, 770. Dubiae vota salutis
 conciperet 1, 506. in proelia menti stimulos ad-
 dunt 1, 262. Dubium certo tu robore firma 2,
 245. tenuere favorem 3, 257. vulgus fremit 1,
 352. Dubiam fidem fortuna ferebat 2, 461. su-
 per aequora Syrtim feror 1, 686. Dubio mun-
 do vestigia tenens 2, 248. in dubio stetit inens.
 7, 247. Dubia labant cervice 2, 200. Dubii
 egeant fortilegis 9, 581. casus 5, 693. 6, 418.
 fugae pugnaeque equites 4, 156. partus 9, 901.
 Dubiae acies 4, 389. mentes 5, 256. Latii ur-
 bes 2, 447. herbae 6, 113. Syrtes 9, 861. Du-
 bia regna 9, 1009. Dubios cernit vanescere mon-
 tes 3, 7. in te transferre iuserat 1, 279. Dubiis
 percussa mens 6, 596. in dubiis 8, 241. fidem ser-
 vare ausa est 3, 301
 DUCIT me primos in ortus 1, 683. corpus guttu-
 re trajecto 6, 638. dextras in viscera ensis 7,
 491. diem Titan 6, 571. in omnia secum re-
 gem 10, 461. iter in devia 5, 134. opus 6, 39.
 Sacerdos Vestalem chorum 1, 597. signa super
 saxa 4, 739. Ducitis aëra pennis 9, 729. Duce-
 bant quem per clades fata 7, 630. Duxisti laetos
 triumphos 3, 20. Duxit cacumina luna 5, 548.
 concordia imperium in aequas vices 4, 5. gentes

curribus in urbem 7, 279. has rates Cynosura
 3, 219. in arma nos amor 9, 227. Iluc aquas
 10, 252. iter Spiritus 5, 134. me Erinnyes 8, 90.
 me fama ad urbes 10, 184. virus aheni 10, 124.
 Duxere Mycenae noctem 1, 544. qui morbi,
 manus secuta est 2, 143. Duxerunt puppes gur-
 gite tractus 3, 551. Duxerat artem in ritus 6,
 509. Ducent quos pericula 9, 390. Duc ma-
 lorum continuam seriem 1, 670. per Scythiae
 populos 1, 367. Duce Pompejos 9, 278. Ducat
 Dahas in moenia 7, 429. Duceret corpus ad
 terram 8, 720. Ducere reges captos 8, 342. se-
 nectam manibus 5, 535. triumphum 9, 598.
 Duxisse triumphum 10, 154. Ducens colorem
 lucis coelum 6, 628. gentes in moenia 8, 357.
 Phaethon diem 2, 412. tempora Janus 5, 6. Du-
 centia nullas cohortes signa 2, 471. Ductura
 triumphos captivo Caesare 10, 65. Ducitur qui-
 bus humor 6, 539. Ductus Isara gurgite suo per
 multa 1, 399. Ducto aggere valli 6, 31. Du-
 cendus in praedam miles 7, 737. Dux Bruto Ca-
 to solus erit 2, 247. an miles 9, 402. erit miles
 relictis viribus 10, 390. non miles 7, 88. sit in
 his castris senior 2, 561. ulli est tanti 4, 573. so-
 lus ex agmine fugit 2, 471. carinae 4, 540. fa-
 mulus 10, 405. Hesperius 10, 376. invictus 10,
 346. Latius 9, 546. 10, 536. primus 7, 223.
 melioris causae 4, 259. ratis 4, 466. Ducisten-
 toria 7, 49. Ducem armis elegit 8, 352. nullum
 habeo 9, 242. pace dedidit 1, 131. Pompe-
 jum sequimur 2, 319. praecipitem cohibete 2,
 489. Duce per Syrtes uti 9, 552. coelo 9, 847.
 fama 9, 953. iussu bella geri 7, 79. Magno 7,
 612. Pompejo 9, 370. me his praemia belli red-
 dantur 1, 341. privato gessurus proelia 2, 278.
 Duces & populi 5, 65. ite mecum 9, 150. re-
 gum 7, 584. Ducum acies statuta 2, 566. fata
 iam inclinant 3, 752. sacra dona gelians quer-
 tus 1, 138. laeva arma dirimens 1, 104. sponte
 pax fuit 1, 99. Duces partesque utraque feri 2,
 59. Ducibus bellum movere permittum est 1,
 120. scelorum absolvere bellum 2, 249
 DUCTUS insolitus 4, 419. Ductu Senatus 9, 22
 DUCTOR 5, 241. 9, 611, 912. cunctis armis Anto-
 nius 5, 478. maximus 8, 760. Pellaeus hic con-
 sistit 3, 233. Ductoris metu revocantur 1, 356
 DULCIS amplexus 5, 793. Dulces nati 9, 231. ab
 harundine sucros bibunt 3, 237. Dulcia virtuti
 9, 403. Dulcior vita conjux 5, 739. vita mori
 mortis 4, 532
 DULCEDO animae 9, 393. rerum 10, 17
 DUMOS carpit vulgus 6, 3. Dumis horrida est Ho-
 speria 1, 28
 DUMOSA arva 6, 13
 DUMATA carerent gregibus 7, 863. confraga 6, 126.
 Dumetis teguntur 9, 969
 DUM calet 7, 734. credit 5, 499. eligit 6, 628. fe-
 runt 7, 42. micant 7, 320. praefert 9, 1095. re-
 tinent 6, 345. agat 4, 427. ira defaeviat 6, 303.
 com-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

mitteret 4, 742. crederet 9, 1036. ferrent 6, 829. jaceret 8, 425. ingrediar 9, 394. liceant 7, 268. metuar 5, 671. pateat 5, 411. excutiat 5, 452. relegem 6, 324. servet me 9, 214. turbet 6, 284. veniant 10, 528
DUORUM si ulla tellus est 9, 1078
DURAT sitis ferrum lambere solito 1, 331. Durant quo nulla tonitrua 7, 479. vivere 4, 519. Duravit ad ultima 10, 24. Durabunt honores 9, 984. Durare viscera coeno 6, 94. Durasse immunem moribus aevi 2, 256. non Duraturae conspecto sole pruinae 4, 53. Durata malis mens 5, 798
DURASCIT lupatis spuma 4, 758. Durescunt medullae 6, 539. Durescere illi pulvis coepit 9, 942. valles incipiunt 4, 129
DURUS Cato 9, 50. cespes 5, 278. contus 6, 174. Magnus 8, 107. Mars 5, 723. miles 9, 734. vinculis adamas 6, 801. vultus 9, 1043. Dura gens 9, 439. hyaena 6, 672. Mors 6, 772. patientia 9, 880. hiberno sereno tellus 4, 55. virtus 9, 445. 562. Durum frigus 9, 376. iter 9, 385. Caesaris pectus 10, 71. pondus 9, 467. Duri Amani cultor populus 3, 244. Catonis secta fuit 2, 380. Duram viri mentem sermone desistere 3, 304. Dure Caesar 5, 682. Duro cespite 4, 197. admisit gaudia vultu 2, 373. solo pectora adfixere 2, 30. vomere sulcata rura 1, 168. Dura dissiluit percussus humo 2, 155. Duri Alani 8, 223. ligones 4, 294. Durae aures 10, 104. Dura bella 5, 265. metalla 4, 304. praecordia 6, 452. suspiria 4, 327. Duros ad Hiberos Martem convertere 2, 629. Duris fluvium superare lacertis 4, 150. Duris gaudet patientia 9, 403. Durissima fati fors 9, 1046

E.

E Campis fulsere volucres 6, 129. cantibus iram mittere 4, 553. celsa sede profari 5, 16. colibus conspecti 4, 741. emisit agmen 6, 291. culmine despicere 5, 250. fati exire 6, 313. faucibus raptura 6, 553. gentibus raptum aurum 7, 741. jure victoris raptus 9, 1054. litore comprehendere 5, 420. spectare 4, 495. moenibus pendere 7, 369. nobis quis 10, 369. nobis quos petat 6, 601. numero solus 8, 231. pectore bellum confecit 9, 658. partibus Arctois ignem rapiens fulmen 1, 534. pulvere parvo tumulus 10, 380. terris arcere 8, 588. umbris noscere 6, 779
EAE nus Marcotica 10, 117. Ebeni comis laeta Meroë 10, 304
EBIBIT humorem 9, 743
EBULUM 9, 916
EBUR atria vestit 10, 119. Eburnis gradibus stat adclivis torus 2, 356
ECHENEIS puppim retinens 6, 675
ECHINADES 6, 364
ECHIONIAE Thebae 6, 357
EQUIS juvenum 4, 542

EDAX aetas 7, 397. ignis 9, 742. livor tibi cuncta negat 1, 288
EDISSE rene mores vulgi 10, 178
EDIT Persis diversis fontibus fluvios 3, 257. Edidit hasta clades 3, 680. non clamorem 1, 580. Edere dolorem gemitus 7, 43. Edere voces 7, 175. Editus, non utile exemplum 10, 27. Editor nocturnae aurae Sarnus 2, 423
EDUCTUS motus fulminis 1, 587
EDONIS Lyaeo plena decurrit vertice Pindi 1, 675
EDUXIT pestes 9, 630. Educta è latebris turba 3, 105. Educto dorso Appenninus in aëra surgit 2, 418
EFFATUR haec 6, 246. merso in robora ferro 3, 435. Effabere nil 8, 347
EFFERA discordia 6, 780. Erichtho 6, 508
EFFERO. Extulit aetas Nilum 6, 474. illum saltus 6, 181. jubar diem 5, 456. mentes juvenum 4, 520. Extuleras rupem 5, 78. Elatus specula ignis 6, 279. Elatas alte manus ad bella promissere 1, 387
EFFETA tellus 4, 593. Effetae cerae 9, 285
EFFICIT trunco, non frondibus, umbram 1, 140. Effecit virtus 4, 470. Effectum est quibus, ne 7, 102. Effecimus votum hosti, ut 7, 99. Effectum hac luce, ut 7, 428. quod debet &c. 7, 438
EFFINGUNT figuras volatu 5, 713
EFFIGIES languida 9, 1034. plebis innumera 7, 10
EFFLATUR sanies 9, 795
EFFLUIT in terras 9, 775. rabies per ora 5, 191. Effluxit humor 8, 690. Effluet in lacrimas 9, 106
EFFODIT lumina spectatis membris 2, 185. Effodisse orbes 6, 542. Effossam lambere terram 3, 346. Effossum antrum 10, 19
EFFRACTI tumuli 6, 574
EFFUGIS minas 5, 194. Effugit pericula vallo 1, 516. umbram 9, 695. Effuge Caesaris munus 2, 525. Effugientem animam lassos conlegit in artus 3, 623
EFFUNDUNT justas querelas 2, 44. Effudit acies 6, 292. dolorem in gemitus 9, 147. haec 8, 590. parvum sanguinis 2, 129. lacrimas 9, 1039. in vulnus 8, 727. nubes centauros 6, 387. laxa 9, 491. vires omnibus civibus 7, 714. voces 9, 565. Effundere statum 9, 332. urnae tumuli 7, 857. Effundam populos 8, 309. Effunde pigras paludes 4, 119. Effundite vires 7, 344. Effundat corpus in ignes 8, 737. Effundant Zephyrum 9, 418. Effundere animas 5, 263. minas 5, 261. in planum muros 1, 383. quantum mortis 9, 680. se signis 9, 808. voces 8, 616. Effundens crines vertice 1, 188. nudos per aëra ramos 1, 140. sibilis 9, 724. Effunditur rabies Gallica per Alpes 2, 535. Effusus campus 6, 270. campis cruor 4, 354. in aula onyx 10, 116. in caput 7, 529. miles 6, 72. passus 4, 271. Effusa acies 4, 743. comas 9, 172. per artus 9, 56. serpens in auras 4, 727.

INDEX RERUM,

727. tellus campos explicat 5, 19. per campum vis sanguinis 2, 215. Effulam longis anfractibus urbem circumcunt 1, 605. Effusi crines 7, 370. retrorsum angues 9, 653. Effusae in amplexus palmae 4, 176. Effusa membra 7, 305. solo arma 8, 369. Effusas laniata comas 2, 335. Effusis imbribus magnum annum tulit 3, 70. per colla crinibus 1, 443. numerato milite telis descendit 3, 285.
- EGERT** miles nullo ab hoste obsessus 4, 95. mortalis 6, 232. numen vocibus 9, 575. ratibus 8, 119. sponsore 9, 393. tempus milite 7, 88. Egeant agri imbribus 8, 829. civilia bella coactis gladiis 3, 323. Sortilegis 9, 581. Egens calor 9, 704. morbus 4, 371. Egestas cogit ad spoliū pactis 3, 132. quae servit, domino gravis 3, 152. quod suavisset, nefas vile 1, 173.
- EGERT** cavernas Aetna 6, 295. paludem 5, 464. peritura pietas querelas 2, 64. Pontus undas Macotidos 3, 277. Egere, quod superest animae 3, 718. Egeritur regum gaza 3, 167. spiritus in artus 4, 644.
- EGO** peremi te 8, 639. sum, cui 7, 299. mihi bella geram 5, 357. mēne unum putasti &c. 9, 505. mecum numen si es 8, 143. nobis geruntur bella 7, 79.
- EGREDITUR** 8, 240. bustis 6, 520. Egrediens puppe 9, 173. Egredius maritus 8, 576. calmen 7, 595. tentoria 5, 511. Egressa modum membra 9, 794.
- EJECTA** Syrtibus classis 9, 368. Ejectat sanguis faniem per ora 3, 658.
- ELAPUS** de pectore Magnus 9, 80.
- ELEMENTA** rumpunt moras 5, 635.
- ELEPHAS** 9, 732. bellus Libycae terrae 6, 208.
- ELEUS** sonipes clamore juvatur 1, 294.
- ELICIT** patres Consul 5, 9. Eliciam vos nomine vero 6, 733. Elicere proelia 4, 721. Elicitum virus 9, 932.
- ELIDUNT** graves trunci corpora viva 2, 206. Elidere pontum 6, 56. Elusus ab Austro fluctus 9, 339. litus aer 7, 476. Eliso est tellus gemino profundo 2, 437. Eliso ventre faniem per ora ejectat sanguis 3, 657. Eliso guttura fregit laqueo 2, 154.
- ELIGIT** hostem, in quem cadat 6, 206. vatem 6, 628. Elegit amicos 8, 535. armis ducem 8, 352. harenas 9, 576. Elige terras morti 7, 711. Eligere e cunctis 6, 157. Electum corpus 6, 637. Electa cervice marem aris admoveat 1, 609.
- ELOQUAR** 6, 739. Eloquentium Romanum 7, 63.
- ELUCTATUS** vix in Tyrrhenas undas amnis 2, 219.
- ELYSIOS** nulla Thessalis meretur 6, 699. Elysiac sedes 6, 600, 782. Elysiis sedibus expulsa 3, 12.
- EMATHIA** 6, 332. 7, 799. Emathiae campi 8, 43. 9, 15. defuit 8, 360. funesta dies 7, 427. Emathiam adspicis 7, 683. Emathia nihil tutius 6, 820.
- EMATHIS** Pharsalos 6, 350. tellus 6, 580.
- EMATHIA** acies 8, 531. clades 9, 950. procella 8, 203. ruina 9, 33. terra 7, 794. Emathium ferrum 9, 245. Inus 7, 860. Emathii agri 7, 166. campi 1, 1. 6, 620. 9, 1045. Philippi 9, 271. Emathiae clades 8, 34, 211. orae 8, 188. terrae 6, 215. Emathias acies Erinnyes transfudit 1, 688. Emathia arma 9, 1017. arva 4, 256. 7, 191, 846. 8, 266. tella 10, 58.
- EMERGERE** colles flagnis incipiunt 4, 128.
- EMERUIT** nullus 5, 688. Emeritus Mars 7, 258. Emeritum jus 5, 7. Emeriti doni insignia gerens 1, 357. Emerita morte tela tenet 3, 622. Emeritas repetunt navalibus alnos 3, 520. Emeritis quae sedes erit 1, 344.
- EMERTUR** iter milite 9, 735. Emensus scopulos 8, 461.
- EMICUIT** cohors semine Cadmi 4, 550. cruor solitus 1, 614. fulmen mundi fragore 1, 153. lampas coelo 1, 533. lentus sanguis vulnere 3, 639.
- EMINET** 6, 351. agger 9, 341. malus aequare 5, 641. turris super rates 4, 432. Eminant nullae aequare rupes 2, 667. Eminuit cacumen 5, 76. mors 7, 599.
- EMINUS** & comminus 4, 774. stetit 7, 650.
- EMITTIT** saxis aëra 6, 91. Emittunt viscera sapiem per rimas 1, 625. Emisit agmen e colibus 6, 291. Deum vates 5, 211. equos in agmen 4, 765. tellus cautes Cyaneas 2, 716. Emisere virus 9, 810. Emittant fata 4, 515. Emiseris aësus 4, 113. Emittere manes 6, 650. Emittitur Mars 4, 161. Emisus venis cruor 7, 625. Emisiss amnes 6, 381. Emisissae umbrae 9, 641. Emisiss venti rapere carinas 3, 46. Emisiss tela aëra texerunt 3, 545.
- EMIT** exiguum Cererem toto censu 4, 95. Emistuste pignore 9, 1021. Emere urbem 4, 824. Emittitur metus 3, 57. Emitta donis pax 10, 107. Emittum sanguine 7, 282. Emitti clientes Pompejum regno satiabunt 1, 314.
- EMOLLIT** gentes 8, 366.
- EM** 4, 809. 5, 37. 7, 740. 8, 50. adest 4, 276. cernis 4, 659. quantum 6, 51. venit 10, 385. vota 5, 277.
- ENCHLADON** horret 6, 294.
- ENCHELIAE** testantes funera Cadmi 3, 189.
- ENECAT** Bacchum pulverem 9, 434.
- ENIPEUS** 7, 116, 224. numquam celer nisi mixtus 6, 373.
- ENSIS** dirus 8, 677. Memphiticus 10, 5. militis 7, 287. Pharius 8, 546. pressus 7, 562. reiectus 9, 831. Romanus 8, 606. suus 10, 466. habet vires 8, 385. incaluit 7, 146. locuto transigit viscera 4, 545. plurima agit navali bello 3, 570. stridus non est ducis, sed militis 5, 254. subicit odiis 7, 495. vagatur late 2, 102. nostri potens 4, 822. Ensem in populos accipis 5, 61. Ense caput rotare 8, 673. medios super lacertos ferit turba 3, 666. moto suos salutare 4, 173. nostro jacet 9, 1020. petere 7, 348. recepto colonos vidit

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- vidit 2, 194. separare junctos 4, 240. viam caedunt 4, 43. in illo quis nolit mori 2, 265. Enses patrii 10, 528. projecti 9, 26. dati ne quisquam serviant 4, 579. quaerendi 9, 209. habet sub jure Pothini 10, 96. patriae negatis 9, 264. morsu rubiginis rubros invadunt 1, 243. pollutos sanguis tetigit 2, 536. saevos circumspicit 3, 742. ad enses venire 9, 106. in Enses ire 7, 669. Enlibus enses contracti 7, 573. Enliferi fulget latus Orionis 1, 665.
- EO** ad umbras 7, 913. rursus per totum orbem 1, 693. sub jura 9, 239. is rectus aquis 10, 289. Apidanos 6, 372. tacens unda 10, 329. ad aethera clamor 1, 388. Cilix jam non jurata 3, 228. comes sexto 6, 828. circum agmina 7, 559. o-cior sagitta 1, 229. poena in scelus 10, 341. super Libyen 9, 690. timor in omnes 7, 544. Imus in axes 9, 876. Ius ad heredem 9, 275. Eunt animae, quocumque &c. 7, 816. in arma 10, 531. Ibat eques 7, 226. praeceps in puppini 8, 577. Titan pronus in undas 3, 41. Illis ad austrum, aves 7, 834. Ibis in auras 7, 816. ad Syenen 4, 852. ferro in pectora 7, 324. Phoebe tratri contraria 1, 78. turbidus Enipeus 7, 116. I modo 8, 784. Ire, degeneres 9, 268. duces mecum 9, 150. simul pedites 2, 499. in jugulum 10, 393. 109. per gentes 7, 277. Eam dimittis degener armis 3, 367. dux, an miles 9, 402. ad umbras Stygias 5, 667. Eat ad Parthos 8, 429. sic 2, 304. 5, 297. tanta virtus in cassum 2, 263. in tutum mors 9, 234. Iret Mars in orbem alium 6, 579. in artus sudor 9, 745. regnum sub arma 10, 5. Ierit dies sanguine parvo 6, 158. issem in thalamos Caesaris 8, 88. isset in arma 9, 21. in occasus 10, 39. Ieres sub juga 1, 19. Ire libet, qua 9, 852. pudet concessa via 2, 446. far est 9, 388. astra vetat 10, 203. polos non miratur 6, 465. ad dominum 4, 217. regem coegi ad mortem 2, 582. de puppe in ratem 8, 565. hac 9, 444. in aequor. & bella 4, 225. in belli medios furores paras 2, 523. in clades 6, 284. in devia mundi 8, 209. in enses 7, 670. in nefas 5, 272. in pectus 6, 722. in plebem 7, 578. per aequor 5, 492. per illa 8, 438. per omnes opus 10, 197. per orbem 8, 356. raubus 9, 34. super gladios 7, 748. sine ordine 4, 162. vacua manu pudet 2, 112. videt omnia Caesaris tatis 4, 144. visus sanguis 7, 176. non umbras finistras mirati 3, 248. Iturus sub nubem lunae vultus 5, 550. I-tur in nefas 4, 243. Ibitur hoc ordine belli 2, 224.
- ITER** noctis 10, 333. succum 9, 735. ad leges durum 9, 385. hac ell bellis 1, 257. laet 9, 493. qua est Latis fascibus ad Albam 3, 87. carpit 6, 573. cauda fulcare 9, 721. ad urbem convertit 3, 373. pensabat 9, 635. ipsum perdat 2, 442. fluvius tellus laxet 4, 116. rapidum desseclit 3, 337. rum-pi conspiciat 2, 493. sibi fecit vis sanguinis alti 2, 215. timuisset fugiens 4, 132. per longum caus-sa replere latenti 3, 458.
- EOS** miserat populos 9, 544. Eous cardo 5, 71. furor in Latis oras incubuit 3, 93. orbis 8, 289. Eoa ara 6, 680. costos 9, 917. fides 8, 213, 311. fors 8, 417. tellus 6, 52. 7, 442. 8, 231. terra 7, 423. Eoi aetheris color 2, 720. Eoae mercis mutator 8, 854. Eoi coeli fuscator 4, 66. Eoo sub orbe sedem dedisses 1, 252. Eoi odores 8, 731. populi 7, 56. 10, 47. tractus 8, 365. Eoae gazae 7, 742. gemmae 9, 516. gentes 4, 352. Eoa sceptrum 8, 208. Eoos recessus fama movit 3, 229. ad Eoas pharetras signa vertat 2, 55. Eoa ulque ad litora 3, 295. Eois non pejor Gortyna sagittis 3, 186.
- EPHEBUS** moriens 6, 563. Ephebis mixtis senes ar-mavit 3, 518.
- EPHEOS** 8, 244.
- EPHYRE** 6, 57. Ephyrea moenia 6, 17.
- EPIDAMNUS** Illyris 2, 624. Epidamni campi 10, 545.
- EPURUM** elicit patres consul 5, 9.
- EPULAS** Citoni, v. cisse famem 2, 384. sunt leo-nes rapti 4, 602. excepere 10, 108. Epulas ab orbe petimus 9, 430. auro infudere 10, 155. fer-ris daturum 9, 802. Epulis festis septemvir 1, 602. modum inposuit 10, 172. paratur locus 7, 792. defectus 10, 281. destituta aula 10, 422. piensus 10, 396. vesana regia 8, 401.
- EQUIDEM** 6, 776. cautum 8, 824.
- EQUUS** primus à Neptuno in Thessalia productus, omen bellis 6, 397. sublimis 7, 342. Equo sol-vens jejunia 3, 283. Equi solis 9, 853. Titanis 7, 3. Equos non utile clausis auxilium mactare 4, 269. Equis cognita gens 6, 385. Eques Pon-ticus 7, 226. Romanus 7, 19. speculator 8, 472. auget stimulos &c. 7, 143. cessit campis 7, 530. diduxit cornua 7, 507. egit currus 8, 810. Equi-tem jubet succedere bello 4, 44. praecedere tur-mas peditum 9, 400. Equitum properate cater-vae 2, 498.
- ERAEI** Dei 6, 513. coelique Deis liberet 2, 306. inane 6, 731. facies 6, 738. leges 6, 635. non tacitas sedes umbrae petunt 1, 455.
- ERGASTULA** ferro manus exeruere 2, 95.
- ERGO** 6, 360. 7, 385. 9, 256, 1073. fui 9, 55.
- FRICHTHO** maga 6, 507, 640, 725, 826.
- ERIDANUS** devolvit in aequora silvas 2, 409.
- ERIGIT** Appenninus Italiam collibus 2, 397. latus unda 5, 649. te series laborum 1, 124. turres moturas pondera 2, 506. Erigit Jubam Leo 1, 209. aras 9, 988. montes 9, 657. undas in sco-pulos 5, 660. Erige mentem 8, 76. silvas 7, 807. Erigat Oceanum Titan 1, 416. Erigere aegros 4, 378. Marium in fasces 8, 270. Eri-gitur acies umbone sequentis 4, 40. ardua pi-nus 2, 696. saxo lancea 7, 140. stellatis axibus agger 3, 456. virtus 7, 384. Erectum cadaver 6, 757. Erectis comis discussa senta 5, 171.
- ERINNYs** civilis 4, 187. Latii 10, 59. pronuba 8, 90. Erinnyn castigat verberibus 6, 747. ingens

INDEX RERUM,

- urbem cingebat 1, 572. tristis Emathias acies
translulit 1, 687
- ERIPIS** omnia fato 9, 981. Eripit lux flammam 2-
stris 2, 721. tibi partem 5, 265. Eripiunt ani-
mam, cadaver 9, 788. tibi rura populi 7, 824.
Eripuit nautis catbasa 9, 325. nox modum ven-
ti 5, 710. Eripiam tibi quietem 6, 327. Eripe
calibus jus 6, 597. gentes victori 7, 233. miseras
terras bellis 4, 110. Eriperet mundo caput 10, 5.
Eripere consilium 4, 705. locum victoribus 6,
142. veniam 4, 139. Eripiens munera aevi 7,
417. Eripiente ducem mari 8, 724. Eripiturini-
que 6, 725. Ereptus natalis 7, 391. Erepta est
mibi merces laborum 1, 340. Ereptum est re-
gnum sorori 5, 63. nefas locero 5, 65. Erepto
vellere noti Colchi 2, 591. Erepta lacertus arma
9, 476. pila 7, 159
- ERRAT** in arvis 9, 939. mapalibus Afer 4, 684.
rarus habitator in urbibus 1, 27. ulla sine lege
per aevum 1, 642. Erravit sine voce magnus
dolor 2, 21. Erremus 8, 804. Erraret Crassus
inulta umbra 1, 11. Errare castris 4, 197. hostes
aperto freto 2, 661. pateris acies profundo 3,
559. vetiti Dahae 7, 429. Errantem Meandron
adit Marsya 3, 208. Errantes Scythiae populi 3,
267. stellae 7, 425. domos melius dedisset 1,
253. Errantia vento regna 6, 458
- ERROR** vagus 7, 546. Errore implicitae viae 8, 5.
Errore sublato 3, 606. suo felices populi 1, 459.
viarum salitur populator 4, 91. Erroribus adde-
re crimen 7, 59
- ERUBUIT** plura jubere 3, 112
- ERUPIT** audax juvenus 3, 500. Erupere voces 9,
255. Erumpat classis remige 9, 149. jugulo san-
guis 6, 555. Erumpere ab Oceano 10, 256. ca-
stris 4, 732. in puppim sociam 3, 600. quaren-
tem ventum 3, 460. per milites 6, 156. venis 10,
264
- ERUERE** chalybem 4, 223. Eruitur templo census
3, 156
- ERYX** celsus depellatur in undas 2, 666. Erycina
Thapsos 9, 919
- ESULEA** arce Lentulus depellitur 2, 469
- ESUS** feris altaribus horrens 1, 445
- ESSEDONIAE** gentes 3, 280
- ET** contra 6, 605. ignes solis fugiebant astra 1,
291. ipsa cedis 8, 750. nobis dabis poenas 5,
158. sumus, & fatear 10, 368. tu 5, 362. item,
que, continuatio negativae. pro, &. non, nec
2, 40, 235, 355, 356, 357, 358, 373. 4, 751. 5,
542. 6, 307, 310. 7, 595. 8, 628. 9, 577, 1036.
10, 115
- ETIAM** nunc 5, 248. 8, 657. 9, 717, 874
- EVADERE** 9, 387. claustris 6, 118
- EVALUIT** nullum revocare parens 1, 505. Titan ni-
ves solvere 4, 84
- EVANUIT** aurâ 10, 166
- EVASIT** trepidum aratis in altum 8, 36
- EVELLARE** tela membris 6, 255. Evulsus mihi tu-
mulis 9, 155
- EVENOS** maculatos sanguine Nessi 6, 365
- EVENTUS** ducis 8, 593. Martis 5, 68. rerum 5, 779.
Eventum fraudi dare 4, 730. Eventu facili proe-
lia gesseris 1, 285. Eventus scrutari 9, 550
- EVERTIT** arces 8, 490. aliquem 5, 654. puppim
5, 647. Eversa fenix moriturus in urbe 2, 74
- EVOCAT** cohortes 1, 395. illum morantem 5,
481
- EVOLVIT** orbes cavis sedibus 2, 184. turribus ca-
davera 6, 171. Evolvunt saxa lacertis 3, 481.
Evolvam bullo Ilin 9, 158. Evolvimur orbe 9,
876
- EVOMERE** fretum cavernae 4, 460
- EUBOICUS** recessus 5, 183. Euboicum litus 5, 231.
Euboicae Chalcidos regnum 5, 227. Euboici la-
teris convallis 5, 196. Euboica unda arctior li-
mes 2, 719
- EUDOXI** fastus 10, 187
- EUGANEUS** collis 7, 192
- EUMENIS** saevi Lycurgi tela contorfit 1, 576. Eu-
menides 6, 664, 695. Eumenidum crine 9, 642.
vultus 7, 778. Eumenidas quas vocasti 7, 169.
tenentes lampadas vidi 3, 15
- EUPHRATES** 8, 290. 10, 33. fertilis fungitur vice
Phariae undae 3, 267. magnus cum Tigride ca-
put tollit 3, 257. obruit nomina 8, 438. Euphra-
ten bibentes 8, 213. Nilumque move 2, 633. ab
Euphrate capta signa sequi 8, 358
- EURIPIUS** cursum mutat undarum 5, 235
- EUROPA** 6, 817. alios soles videns 9, 872. Euro-
pae & Asiae terminus Tanais 3, 275. urbes 9,
686. Europam ab Asia determinat 9, 958
- EURUS** pelagus tenet 9, 118. rudentibus stridens 9,
113. Eurum tumidum fluctibus inmittat 2, 457.
tenens 9, 420. Zephyrumque timens 2, 676. in
adversum fluctus inpellit 3, 232. Euri madidis
flatibus resolutae Alpes 1, 219. se tollunt 6, 265.
Euro nubifero polus cesserit 2, 459. rudentes
tendente 6, 674. ab Euro flammam accepit 4, 61.
in Euro jacet 8, 812. sub primo casura quercus
nutet 1, 141. Euris Zephyrisque aestus repugnat
3, 549
- EUXINUM** ferens Propontis 9, 960
- EX** aequo 5, 495. aequo me adit 8, 232. facili re-
ceptus pedes 4, 46. habitu nihil mutasse 8, 666.
hoste 4, 719. nomine multum super est 7, 717.
populis nostra fors ultima 7, 444. quo loco agno-
scat vultus 7, 793
- EXAESTUAT** igne 5, 172
- EXAGITANT** curas praefagia 8, 44. Exagitet clamor
nauticus litora 2, 689
- EXAMEN** in numerum 7, 161. Examina 9, 285
- EXAMINAT** horas 8, 467
- EXANIMIS** vultus 6, 658. Exanimem te comple-
ctar 2, 302. Exanimis artus 6, 721. Exanimis
vultus premit 2, 26. Exanimat rupes corpora
pressa 3, 473. trepidum 8, 8
- EXARSIT** Mars 4, 528. cautibus mucro 7, 140
- EXAR:**

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

EXARMANT Medos proelia 8, 387. **Exarmare** dextras 5, 356.
EXAUDIAT preces 6, 706. **Exaudiat** herbas 6, 715. ut umbra magos 6, 767.
EXCIPIAT Austrum litore 9, 448. **Canopus** 8, 182. labentem turba 6, 252. nomen clamore laeto 5, 47. per illa ferrum 3, 601. tela juvenis 3, 723. te longi triumphi pompa 1, 287. **Zephyros** 6, 339. **Excepi** feta geminos maritos 2, 339. **Excepit** clamorem **Haemus** 7, 480. maritus convitiis 2, 369. patriam 9, 25. **Excepere** epulae gaudia 10, 108. lapsus tuos 10, 318. merum 10, 161. rates manus classi paratas 2, 712. **Excipiam** vulnera belli 2, 311. **Excipiet** te regia coeli 1, 47. **Excipe** ossa 8, 838. **Excipite** bellum 9, 88. **Exciperet** insula saxi **Coros** 2, 618. **Excipere** alnos 4, 422. faucibus entem 6, 239. ferrum pectore 4, 166. **Excepisse** faces tectis parati 3, 344. **Excepturus** aquas **Ionipes** 1, 221. **Exceptus** sit sceleris locus 3, 333. **Excepta** manibus suorum **Cornelia** 5, 799. **Exceptum** in undis vulnus 3, 582. **Excepta** morte 5, 230. **Excepti** concubitus legibus 8, 402.
EXCANTARE Deos 6, 686. **Excantata** mens 6, 458. pellis 9, 631.
EXCEDIT **Olympus** nubes 2, 271. **Excessit** medicina modum 2, 142. **Excedat** ripam 8, 236. **Excedere** castris 4, 734. patrios muros 1, 497.
EXCELSA **Roma** 6, 75. de rupe urbem conspicit 3, 88. **Excelsi** colles 7, 790. **Excelsas** urbis in arces tela cadunt 3, 462.
EXCEPSSIT manu fata 5, 186.
EXCIVIT fama **Alciden** in oras 4, 611. **populos** **Fortuna** 3, 291. vires regis 4, 669. **Excivere** in proelia manus 7, 361. **Excire** seras urbes 2, 48. **Exciri** ad tumultus in pugnam 6, 11. **Excitus** vocibus 5, 498. **Excita** stratis juvenus 1, 239. **Exciti** sedibus **Ortus** 8, 310.
EXCITAT calorem juvenis in amores belli 2, 325. cessantes 7, 577. flammis 8, 776. metus & spes 7, 386. **Excitet** umbras **Fortuna** 4, 788. **Excitare** dextras ad proelia 4, 208.
EXCLAMAT, si licet veras expromere voces 1, 359. ubi fata malorum concepit 1, 631.
EXCLUSIT **Cynthia** boream 4, 61. **Exclusimus** aequore 7, 97. **Excludere** jam non tantum 3, 368. **Excludi** sinas bellum 3, 332. **Excusius** **Cato** 9, 298.
EXCOQUITUR aëre 9, 425.
EXCREVIT solum in alium leni tumulto 4, 11. **Excrementa** manus 6, 543.
EXCUBAT 9, 883. hospitibus 9, 910.
EXCURRIT in **Zephyros** lader 4, 405. super ripas 6, 273. **Excursus** hosti abstulit 10, 513.
EXCUTIT se unda stagnis 5, 452. **Excussit** cristas galeis 7, 158. **galeam** 9, 510. viris mentes tumultus 4, 536. **Excussere** vocibus nebulas & nimbos solutis comis 6, 469. **Excutiet** tellus fretum 1, 77. tibi virtutem 2, 244. **Excute** mores 9, 559.

Excusserit orbi pacem 1, 69. **Excute** clades 8, 269. puppes ordine 5, 710. **Excutiens** colla 6, 665. pinum **Erinnys** 1, 573. **Excuitur** saxum verberis ictu 3, 470. **Excussa** lacertis lancea 3, 464. glande **Tyrrenum** petens 3, 710. **Excussio** lacerto optimus 1, 424. ferro armatas manus jungere 1, 117. **Excussi** lacerti 4, 386. **Excussi** placere tori 2, 605. **Excussae** laurus horrore comarum 5, 155. **Excussa** nubibus fulgura 3, 409. **Excussist** torquentur tela lacertis 3, 567. tonlis transcurrere mare 3, 539.
EXESAT senem vincula terri 2, 73. **Exesa** recessus luna 5, 547. **Exesae** cavernae 9, 468. rupes 4, 589. 5, 514. **Exes** rupibus patens antrum 3, 226.
EXEMPLAR honesti 9, 563. leti 9, 832.
EXEMPLUM ei victis partibus esto 2, 514. mortis honestae **Scaeva** 6, 235. non miles erat 3, 730. non utile mundo 10, 27. petit 10, 344. accipit pietas 9, 180. magnum parat 4, 497. **Exemplo** **Caesaris** 6, 310. carens luctus 9, 169. **Exempla** virorum 4, 575. fatum longe petuntur 1, 94. timori quacrens 2, 67.
EXIT **Cypros** in **Austrum** 8, 461. pax **Jovis** per antra 5, 96. **Scorpios** 9, 533. vox 6, 445. nobis umbra 9, 539. unda è solitis fontibus 4, 85. aestibus medius 10, 231. fonte 10, 216. terris **Aponus** 7, 193. in iram 3, 112. in undas **Scythicas** **Hister** 2, 420. in **Undas** **Garganus** 5, 380. per ferrum vulneris securus 1, 212. **Exeunt** tempora in moras 5, 410. **Exibat** amnis in aequor 8, 34. **Exierant** sidera 5, 425. **Exibit** hic furor multos in annos 1, 668. **Exi** montanis fontibus, gurges 2, 485. **Exeat** acies 7, 327. sanguis, cum torserit hastam 3, 679. aula 8, 493. **Exierit** lancea dextra 4, 102. per viscera cuius vulnus 7, 620. **Exire** iustum virus 9, 932. vetant 8, 146. vetante materia fulmen 1, 155. ruinis latis 6, 122. **Patolon** ab auriferis **Metallis** pasta tellus 3, 209. è fatis 6, 313. in rectum 7, 337. super ardua 6, 139. **Exitus** hic stabit civilibus armis 2, 214.
EXERCET habenis totis rabiem 9, 454. **Exercent** incertas ictu languente manus 3, 693. **Exercere** fortunam suam per pericula 5, 303. **Exercitus** sitiens 4, 336. ambiat ignem 8, 735.
EXHALAT **Eurus** nebulas 4, 65. solum ventos 5, 84.
EXHAURIT **Hesperiam** aquis 2, 410. **Exhaust** delectus **Athenas** 3, 181. virum 4, 622. **Exhaustus** cursu 8, 3. sol orbe medio 5, 544. **Exhausta** lacrimis 9, 171. partu 2, 340. rupes 5, 164. terra 6, 81. sanguine turba 5, 333. sudore juvenus 4, 303. **Exhaustum** in cumulos pelagus 5, 644. uber 4, 315. **Exhaustae** domus populis 8, 253. pacis spolum 3, 132. **Exhausto** anno 5, 44. frustra labore 3, 496. **Exhausti** sudoribus artus 4, 638.
EXHIBET tibi 9, 1018. **Exhibuit** monumenta 4, 498.

INDEX RERUM,

- EXIGIT** annos fides 8, 282. noctem 10, 106. victoria dextras 7, 367. poenas victoria 7, 771. a misero poenas 8, 22. ad planetus famularum brachia 2, 24. Exegit clades in uno die 8, 703. gladium per gentes 10, 32. ferrum per viscera 2, 149. in nullos usus 9, 310. Exegere hiemem 9, 949. Exiget solem 8, 376. ut roges 8, 348. Exige poenas 8, 103. somnos 10, 354. Exigat enssem 8, 656. Exigere enssem 4, 565. Exacta jaculis clades 7, 490. Exactum Cynthia conderet orbem 2, 577.
- EXIGUUS** cinis 9, 2. pulvis 8, 867. seps 9, 764. tractus 7, 241. Exigua alnus 8, 39. carina 8, 541. flamma 8, 766. manus 4, 720. moles 10, 534. Pella 10, 52. requies 4, 195. via 9, 875. est victoria, fugiens Magnus 2, 708. Exiguum dominos commisit asylum 1, 97. ros 4, 301. valium 4, 168. sanguinis 2, 140. Exiguam Cererem toto censu emit 4, 96. Exigua nocte lucet Bootes 3, 252. scrobe posuit 8, 756. Exiguo vallo pericula effugit 1, 516. Exiguac clades 7, 664. puppes tenent navalia 3, 182. Exiguus moenibus tuti 3, 341. Exiguum tument 5, 431.
- EXILIS** globis Arisbe 3, 204.
- EXIMIUS** fretum scrutari 3, 698. fuit Phocceus in pugna 3, 697.
- EXONERAT** questus 9, 881.
- EXORDIA** quaerere novis rebus 8, 265.
- EXORITUR** dies visura primos belli tumultus 1, 234. Exorta flumina 6, 45.
- EXORNARE** Deos armis 6, 256. Exornari donis 5, 51.
- EXORANDUS** erit Caesar 4, 219.
- EXPALLUIT** Phoebe terrarum umbra percussa 1, 539. Expallere belli furias 5, 246.
- EXPAVIT** nefas 4, 556. 10, 453. Expavere voces furoris 7, 484.
- EXPELLIT** mentem priorem 5, 168. Expulit armatam urbem e sedibus 2, 574. cruor hastas 3, 590. curia Tribunos urbe 1, 266. aurum Tagus 7, 755. pectore curas armorum 3, 53. Expellam tumulis 6, 735. Expulerit quis enssem moriens 7, 612. Expulsus Senatus 5, 270. Expulsa primas raedas mutarim 2, 345. sedibus Elysiis 3, 12. mater 5, 79. templis vates 5, 209. Expulsa terris virtutis fides 2, 241. Expulso remige sedes rotans 3, 673. Expulsi sedibus oculi 3, 712. Expulsa umbrac 6, 512.
- EXPENSA** superiorum, & Caesaris ira 3, 439.
- EXPERTS** discriminis 5, 194. Experts metus 2, 290. Expertes pelagi 5, 412.
- EXPERTUS** est in discrimine 5, 249. cessisse 5, 502. Experta libertas, an jura viribus obistere possent 3, 114. Experti mecum pericula 1, 300. pharetras 8, 302.
- EXPLENT** mortem vulnera 6, 213. Expleat quidquid aetas 7, 387. Explere tremores &c. 7, 415.
- EXPLICAT** cantu 6, 694. munera aevi 7, 417. Natura dies 7, 201. orbes 6, 488. 9, 709. se Merzania tauriferis campis 1, 474. tumulus parvum campum 3, 377. Explicat tellus campos 4, 19. luxus 109. Pythona Paean 5, 81. turmas collibus 6, 9. Explicuere jugum montes 6, 477. Explicare virum per membra 4, 629.
- EXPLORAT** taurus cornua in truncis 2, 603. Explorant partus 9, 901. Explorate fidem tyranni 8, 562. Exploret numina 9, 547. Exploratus Hammon 9, 586. miles 4, 696. Exploratae hostis vires 4, 731.
- EXPOSUIT** ducum vires spectandas 4, 26. Expone-re caput in poenas damnatum 2, 307. Expositus perit, cuspide confixus 3, 619. Expositum cunctis numen 5, 102. remigium 4, 423. Expositi tatis corpora 9, 843.
- EXPRIMIT** glebas manus 4, 310. vox, quod &c. 9, 691. Expressit gemitus pectore 9, 1039. Exprime verum Manibus 6, 599. Exprimitur pestis 4, 729. Expressum ventus per nubila sulmen 1, 151.
- EXPROMAM** vobis arcana 8, 280. Expromere finem 5, 68. rerum causas 1, 67. veras voces 1, 360.
- EXPUGNAT** tuta fames 4, 410. Expugnare senem venenis 10, 360. Expugnantis opus 10, 491.
- EXPURGAT** harenas cantu 9, 914.
- EXQUIRERET** aquas 9, 749. Exquisita furta fugae 4, 417.
- EXSANGUIS** senectus 1, 343. Exsanguis inter ceteras 2, 202.
- EXSECTA** lingua palpitat 2, 181. virum juvenus 10, 134.
- EXEQUIAE** funere Magni dignae 3, 292.
- EXERIT** caput Corus 5, 598. herbas 9, 438. ignes 10, 212. quibus orbem 8, 160. Exseruere ergastula manus ferro 2, 96. Exserti manus Cethogi 2, 543.
- EXSICCATA** cutis 8, 690.
- EXSILUIT** 5, 791. equus 6, 398. Exsiluere patres sedibus 1, 488.
- EXSULTAT** Catilina 6, 794. muris clausa juvenus 3, 447. tellus harenis 8, 539.
- EXSILIUM** nominis 5, 785. senatus si petat 3, 111. volentes patimur 1, 278. timebam 9, 1386. Exsul 6, 421. 8, 209. 10, 87. a primis sedibus 3, 339. ingens populus comitantibus vadit 2, 730. quidquid patiere 7, 703. Magnus 7, 379. Marius caput abdidit ulva 2, 70. Sertorius Iberos movit 2, 548. taurus cornua explorat 2, 603. umbra 8, 837. Exsulibus Mariis merces Roma fuit 2, 227. Exsulat 5, 34.
- EXSOLVIT** metus suos turba 5, 259. Exsolvi tibi fidem 9, 98. Exsolvite culpam gladio 7, 262.
- EXSPECTAT** domines fortuna 7, 744. fluctus 8, 725. morsus 6, 553. signa 7, 83. Expecta majora votis 5, 532. Expectate casus 8, 581. Expectate imbres 4, 330. sinu 6, 804. Expectasse patrem 10, 457. Expectari ab omni terra 5, 671.
- EX-**

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

Expectatae hostis vires 4, 641
EXSPUIT mortem 9, 936
EXSTANT simulacra informia truncis 3, 413
EXSTINGUIT fulgura nimbus 4, 78. Exlinguat aequore flammam 3, 667. Exinctum bullum 9, 61
EXTRAUIT ipse bulli sui robora 2, 158. rogi robor 6, 825. Extruxit brachia cruda terra 3, 387. Extrue Pindi nemus 7, 806. Extruat quod aetas 10, 112. Extructus mons 8, 695. Extructi remigis ordo quater surgens 3, 530. spoliis arcus 8, 819
EXSUDET cur possibus aer 9, 619
EXSURGENS clamor 9, 114
EXTRA lancibus inposuit 6, 710. trepidantia 6, 557. Extis inpune adparuit 1, 626. in raptis iram luperum quae sivit 1, 617
EXTEMPLO 1, 296
EXTENDIT Appenninus rupes 2, 434. Extendunt cornua diductis proris 3, 547. Extendat umbras 10, 237. Extendere carinas 4, 418. rura subignotis colonis 1, 170. nolet tellus litora 1, 76. partes in occursum hostis 2, 395. Extensus Pytho 7, 148. umbo galeam protegit 3, 476. Extensum velum 10, 143
EXTERNUS chalybs 7, 518. Externa terra 10, 167. Venus 9, 900. Externi mores 10, 404. Externa monstra 8, 548. tecta 5, 11. in proelia devota dextrae 3, 311. Externis in bellis communia facta tulisse 3, 307. in oris miles clauditur 1, 515
EXTERIUS mare 10, 37
EXTREMUS amoris fructus 5, 794. cardo 7, 381. fructus 7, 32. Olympus 7, 478. orbis 6, 325. 7, 541. 9, 430. Extrema hora 8, 911. lux 4, 483. 447. 7, 185. nox 5, 734. ora 4, 408. tellus 9, 474. terra 8, 797. Extremum hoc 5, 787. litus 9, 221. munus 8, 741. mortis munus 6, 724. nomen 7, 589. opus ferri 7, 345. quod ferit 7, 501. senis diem praecipitasse 2, 105. Extremo litore sedeat Magnus 2, 659. visu urbis amatae plenus 1, 308. ab Aquilone Albi Suevos fundat 2, 51. ab axe ventus pelagus volutet 1, 412. Extrema in ripa 1, 194. Extremi casus 7, 239. clientes 1, 314. colles 2, 438. fines 9, 624. manipuli 7, 508. multorum dies 1, 650. Extremae resonant navalibus aegae 3, 227. res 4, 477. voces 5, 193. Extrema fata 7, 679. 8, 652. Libyae regna 10, 79. litora 8, 46. membra 6, 751. signa mundi 4, 609. per extremos fines pomoeria cingere 1, 594. Olostras furor movit 3, 249. Extrema oscula fugi 3, 745. Extremis moenibus iunctos agros colunt 1, 571. terrarum in oris 4, 1. Extremum poenatum 2, 519. Extrema Libyae 9, 598. mundi 4, 233. 10, 276. votorum 8, 143. ad mundi versus 3, 454
EXTIMUIT chaos natura 5, 634
EXTOLLET animos in orbem 8, 345
EXTRAHA eadem in tempora multa 1, 672. Extrahere noctes insomnes 4, 200. Extrahitur juvenis 4, 304. partus 6, 559. Extractus monstro

populus 6, 636. Extracta de corpore mors 9, 935
EXUNDAT alieno cumulus 9, 798. Exundans Oceanus 10, 256
EXURIT messes 9, 433. orbita solum 9, 692. Exuram membra sepulcro, & silvis 6, 766. Exurere crines 9, 57. Exusta Cancro Syene 8, 851. Troja 9, 954. Exustae Phocidos arces 3, 340. Exustae harenae 9, 715. Exusta zonae calentes 4, 675. mundi 9, 382
EXUVIAS auro impressae 9, 177. Exuvias positura Scytale 9, 718. veteres populi gestans quercus 1, 137

F.

FABRICIUS incorruptus 3, 160. Fabricii 10, 152
FABULA, fluvium ripas umbrasse corona 2, 410. erit nomen 7, 392. bellorum 4, 200. infelix 8, 407. mendax 10, 282. monstrat Thebas 6, 356. per orbem vulgata 9, 623. pudore cantura 8, 606. Trojae non convulit eos 3, 212
FACIES deformis coeli 4, 105. Erebi 6, 738. ignota coelo sereno, & terribilis pallore Stygio 6, 516, 517. incesta perorat 10, 105. loci 7, 788. moesta 8, 70. nocens 10, 61. populi 7, 13. pugnae 4, 164. sacri 9, 978. similima fato 8, 130. solidata veneno 8, 691. turbae 5, 20. viri clara 8, 14. viventis est in illo 6, 758. unica leti 3, 653. subit 9, 789. Faciem vitabant 9, 653. in Faciem puri coeli redeunt plaustra Bootae 2, 723. Facie hac Fortuna tibi placebas 8, 686. Facies truces 7, 291. belli pompa praemittere 3, 76. vultusque agnoscere 7, 793
FACIS ipse scelus 9, 1032. suspecta arva 8, 515. Facit, ne sic gerantur 9, 1084. bello finem 5, 299. Curio Romam regnum 4, 692. fastos laetos 5, 384. fidem metus 5, 141. manes 6, 561. me certum mors 9, 593. nocentes 7, 488. nos sublimes 10, 378. palior adtonitos 3, 414. pestiferos 9, 729. sibi quisque naufragium 1, 503. victor omne timendum 9, 47. viris gaudia vulnus 6, 227. umbras suas luna 5, 425. unda Tybrim 2, 412. Facimus nil &c. 9, 574. Faciunt nocentes 8, 484. Fecit mare medias terras sibi litora 3, 61. me testem 7, 287. opes tuas Pharsalia 7, 745. patientes 9, 9. sibi iter vis sanguinis 2, 215. sibi quisque nefas 2, 147. fecimus aspida mercem 9, 707. jus gladio 9, 1073. nefas 10, 370. partes favore 9, 229. quas viribus utendum est 1, 348. Fecerunt aquae, quo minus &c. 4, 306. Fecere auxilium famem 4, 308. locum Oceano 9, 416. me tui inmemorem oblivia 3, 29. palam 6, 784. 7, 526. Philippos puros 7, 872. plagam mortalibus 9, 605. quantum scelerum delitiae 10, 478. vires fidem majora audendi 1, 467. fecerat portum Auster 5, 721. usum scelerum 2, 97. Faciet pro libertate partes 9, 97. te meum

INDEX RERUM,

meum bellum 3, 34. te honor dignum ira 3, 137. Facient hae dextrae 7, 387. civilia bella manus 7, 275. pares Superis Divos 7, 457. te bella nocentem 2, 259. Fac loquum 8, 114. milia tallem Jubam 9, 113. Facias sic parens mundi 4, 111. Faciat quae dies vos colonos 7, 258. victoria tua novices 1, 279. vim satis 6, 652. Facerent bella dominum mundi 9, 20. Fecerit qui me tibi hostem 1, 203. stella senem 6, 609. fecissem, ut posses 9, 1103. Facere aliquem timendum 4, 185. in membra nil ciente, pie 8, 316. monstra 4, 245. nefas 4, 549-555. nil tua causa 9, 28. omnia saepe 8, 472. privatum 5, 366. regna 8, 314. tibi caput 5, 636. jus in iugulos 4, 821. vota 5, 772. Fecisse duos contenti 3, 266. me nocentem. crimen erit Superis 2, 288. nocentes 8, 137. me credite nefas 3, 437. nefas 7, 315. viam ruina 1, 150. Faciens vota 9, 115. Factura es Deum 9, 604. sui miserum 8, 97. Deis vim 6, 441. invidiam parens 2, 36. victum acies nocentem 7, 260. Facturi monstra tempus 7, 464. Fit satum 5, 93. nefas 6, 79. Iovis robore curvato silvae pressae 1, 391. vita captis dulcior mora mortis 4, 532. Fient melius Piratae 1, 346. Fiat tibi facinus 8, 644. Factus felicius 7, 702. vates 5, 85. Facta trinus dominis communis Roma 1, 85. Factum carmine Iupen 6, 647. sagittis vulnera 6, 112.

FACILIS Caesar 4, 363. cedere labor 6, 20. labor est mutare modum tormenti 3, 479. mentem vertere terror 2, 460. capi Roma 2, 656. caedes 9, 1027. cedere ripa 10, 310. turbatur 9, 469. Facilem praedam urbem liquere 1, 513. Facili eventu proelia gesseris 1, 284. ex receptus pedes 4, 46. Faciles aditus 6, 616. dedisse terga 9, 270. praebere alimenta carinae 3, 683. mortis animi 4, 506. ad iuga populi 2, 314. irac. & nefas vile 1, 173. humana ad murmura linguae pecudum 1, 561. accessus tellus obtulit 3, 44. dare summa Deos 1, 510. raptus pecorum sulci non fecerunt 4, 90. fluminis undas rumpit 1, 222.

FACULTAS operis 10, 428. opum 4, 817. tuta vitae 5, 527. Facinus heu! 10, 518. aequat. quos inquinat 5, 270. fiat tibi 8, 604. gladii 5, 206. Potitini est Pompejus 9, 103.

FACUNDIA robur causae addidit 7, 67.

FAEX mundi 7, 405.

FALERNUM indomitum 10, 163.

FALLIT Pompejum structura 6, 64. quemquam 4, 559. unda Britannos 6, 68. Fallunt nos foedera 8, 311. Fefellit hostem 4, 30. Fallere quemquam 9, 388. victorem 9, 1081. vigiles 5, 512. vocibus 9, 1062. Fallens leni unda 5, 464. Fallentia ducem signa 7, 290. nautas sidera 8, 173. Fallitur in agros sparsus populator 4, 92. Fallar dicere 7, 289. Fallaci sereno fulgura micuerunt 1, 530. Falsa in praeconia fama linguas solvit 1, 472.

FAMA est 6, 378. 9, 139. sic 3, 215. ut 9, 348. 356. ab illis senium aevi repellit 4, 812. canit 2, 672.

ferebat 3, 417. loquitur ratem 4, 574. aeterna 8, 617. aevi 9, 548. bellorum recessus movit 3, 229. Dux in Caesare erat 1, 144. fati minor 9, 754. furoris urbem expulit 2, 573. generi 10, 184. magna 9, 593. mali vulgata 4, 610. in seculamantura 8, 74. loci 6, 570. loquar 8, 782. mundi 9, 1030. nominis 9, 92. quo nominis venit 2, 634. regis 4, 694. rerum 8, 275. ruinas prodens 8, 15. sacra 9, 982. vana ad veros timores accessit 1, 469. Famae majoris in amnem lapsus 1, 400. tantae nomina 5, 468. cura 9, 1080. mirator 9, 961. nomen 6, 604. perpetuae nomina 10, 544. petitor 1, 131. cuncta credere 9, 411. pondus 8, 22. terrore populi paverent 3, 300. si creditur 3, 220. tuae nocebunt hulla 8, 859. vires dat pavendo 1, 485. Famam aevo derogat 9, 359. suam obscurat 4, 718. in famam mitti 10, 533. Fama cognitum 9, 268. duce 9, 953. non vii Caesaris victum agmen 2, 600. qua mitter in secula posteritas 8, 608. sua venient in secula 7, 208. Famosa vetustas 4, 644. regna 7, 277.

FAMES fuit tot juvenes simul occumbere 2, 199. ciborum ambitiosa 4, 376. ferro fugienda 2, 253. infana 7, 413. Perusina fatis accedat 1, 41. priores mensas adspersa 1, 164. saeva aderat 4, 94. sola adserit urbes 3, 57. tuta expugnat 4, 410. Famem facere auxilium 4, 308. servire iustam quid querat 1, 319. visisse epulae Catoni 2, 384. Fame ubera sicca trahentes 3, 352. mandante 10, 158.

FAMULUS ferrum exegit per viscera 2, 149. gerit tumores 10, 100. Parthorum 8, 339. tyranni 10, 522. Famuli amictus 8, 240. Famulo data est vindicta 10, 341. Famulo sub duce 10, 405. Famuli permittunt iubere 8, 538. fideles 10, 349. saevi 10, 469. turpes 6, 152. 9, 274. Famulis visum 10, 429. vix audenda 5, 509. Famulos habere nullo discrimine 4, 218. Famula turba 10, 127. Famulae fideles 8, 63. dextrae 4, 207. Famularum brachia ad plañctus exigit 2, 24. Famulans Phoebus 6, 308.

FAS sed tacitum quid 6, 430. ibi. ubi merces 10, 408. quibus in terris sit 8, 142. & jus 8, 484. juris vincula 5, 288. nefasque 5, 313. nec liceat mihi 9, 244. quibus est, arma committitur 3, 329. cui implere 8, 409. mihi prodere 10, 194. Ioli Vestali Minervam vidisse 1, 598. quaecumque moneris prodere 1, 631. est coepisse 8, 459. dare nomina 7, 456. nulli vacare 10, 416. promittere 9, 983. tibi haec colla contingere 2, 81. si fas 10, 63. est veras expromere voces 1, 360. esse jubet 8, 764. utrumque putare 4, 699. Pro fas! 10, 410.

FASCES a me discesserunt 8, 79. Latii 7, 428. pretio rapti 1, 178. aqullis addidit 5, 389. inferri 10, 11. nullos purpura comitata 2, 19. quas vocet castra 5, 13. in fasces erigere 8, 270. Fascibus Latii iter est ad Abam 3, 87. repetitis sequitur septimus annus 2, 130.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

FASTIDITA pars jacet 7, 845.
FASTIGIA campi inrigui 4, 256. molis rates salo discussere 2, 684.
FASTI Caesare Consule laeti 5, 384. Romani 7, 409. Fastorum ordo 8, 818. Fasti s. Marium redere 8, 270. nomina nova dare 5, 5. Fastos Latio nomine lignatis 2, 645. infatlos distinguunt lecula 5, 399. Fastus Eudoxi 10, 187.
FATLIS, se debere 9, 1031. Fatemur turba 6, 614. bella civilia. summum nefas 2, 286. Patentur 8, 666. Fastus est, se vinci ab orbe 3, 234. sepulcrum 8, 784. Fatear ut 10, 369. Fateri tibi coge mortem 6, 601. vires 8, 527.
FATIGANT cursus suos flumina 6, 45.
FATUR 2, 516. 7, 123. & c. 7, 666. ad Sidera 8, 728. haec 5, 569. 9, 125. sic 2, 284, 323, 648. 3, 90, 97. 4, 235. 8, 192, 752. 9, 378. Fati his vocibus orsus 2, 241. Fatus 6, 329. haec 5, 295. 8, 775. sic tantum irae addidit 1, 291. postquam 3, 372. in hostem tela mittit 3, 721. tendit sub aequora 3, 748. sic 8, 327, 743. 9, 1000, 1032. talia 9, 1104. Fata haec, levavit caput 6, 719. sic refugit 3, 34. 5, 790. 8, 105, 661. 9, 109. Fatum haec levat fluctus 5, 612. non Fanda timeamus 1, 634. piacula inexploto busto 2, 176.
FATUM fit, quod Deus canendo jubet 5, 83. est in summo sanguine 8, 305. duravit 10, 24. In-victae urbi consulat 3, 334. Aegypti 10, 3. aliquod praeter gladios fit 5, 283. belli 4, 769. 5, 696. civile 8, 823. Caesaris sunt milites 5, 293. conjugis 8, 49. dubium 9, 336. Hesperium 5, 122. iniquum 10, 452. inperii 10, 411. Pothini 10, 515. praeceps agit omnia 6, 98. reparandum litore 8, 120. terrarum vindex 10, 21. tuum 6, 812. vetus 10, 88. Fati alicui 6, 601. auctor 8, 628. cursus 6, 423. dubius 7, 611. fama 9, 754. fiducia 7, 75. genus 9, 758. injuria 8, 763. 9, 143. memor 8, 10. momenta daturum Martem agit 4, 3. pondus 7, 686. solatia Carthago tulit 2, 91. solatia 9, 878. fors 9, 1046. suprema 7, 460. vestigia 9, 786. vicia 4, 518. futuri mens caeca 2, 15. ingentis sumus 10, 384. stantis Cornelia 8, 158. peioris fides adhaerens 1, 523. totius heres 10, 45. varii miracula dies praebuit 3, 634. Fato damnata, maritos in cladem detrahere 3, 22. omnia crispis 9, 980. Romam perdere cupienti subiciens 2, 87. simillima facies 7, 130. Fatum arcessite ferro 7, 252. conderet dies 7, 132. incessere 8, 64. nuntantur 9, 615. rapuit 9, 825. Fato celante favorem 8, 359. in bella vocante 2, 351. meo praesentate pericula 9, 398. teste 7, 259. torrente 7, 505. cum Fato conversa fides 2, 705. pro Fata! 2, 98. Deique 8, 486. & Superi 5, 482. & bellum ferre videt 1, 393. arcent manus a sanguine 10, 420. avertne crimen 10, 341. avertant hoc 10, 101. bello dedit aër 4, 49. Camillis te miscere velint 2, 544. ducebant quem per clades 7, 600. ferens 2, 726. habere 9, 833. diu haeserunt 3, 645.

jungere 8, 361. laborant 6, 612. loquuntur qua voce mecum 6, 774. luctantur 5, 181. manu arcessere 4, 484. morari 7, 88. moras rumpunt pudoris 1, 264. moventur 6, 416. nequeunt reddere animam sibi 6, 823. non alios motus parabant 2, 68. noscere 6, 428. pandere 6, 590. parabant quam bello 6, 332. patiuntur tacere 9, 929. peregit 6, 820. peti teis vidit 7, 652. poscere 4, 541. quaerens 8, 215. quid pararent 6, 783. quid hominis paterent 2, 233. quo trahunt 2, 287. sequi 3, 303. 9, 243. si darent Curios 7, 358. movent 1, 644. in luce moras dedissent 1, 114. sibi à marito uxor posceret 3, 353. stravissent me sub hoste 4, 344. tenuerunt tellurem sub tyrannis 7, 443. tenentur 3, 302. 5, 205. trahit 9, 923. vacanti mori & saluti 5, 341. venturo Neroni viam invenere 1, 33. vetant 10, 485. vix sinunt 2, 701. voluere cui licere 9, 1025. in fata ferens animos 7, 679. properans 8, 658. redire 7, 718. per viros perire 7, 633. ruit 6, 299. post fata si relictus sensus 8, 749. accumula satis nostris 8, 307. augentia clades 4, 195. Aethyria 8, 414. Caetaris 4, 392. 9, 558. Catonis 9, 410. civilia 8, 544. cognita 8, 533. communia tulisse 3, 308. Deum servant 1, 599. domini 9, 274. dubitantia 9, 639. ducum 4, 662. jam inclinant 3, 752. extrema 8, 652. incerta 4, 215. laeta feret puppis 5, 781. Magni prospera 8, 701. magnorum malorum concepti 1, 630. menti suae contraria 7, 86. matura 7, 668. mea 8, 138. moror 7, 295. premuntur 8, 267. media 6, 313. minora 6, 605. mundi 8, 332. mutua 4, 556. nascentia infantis 2, 107. nepotis moeret 6, 790. noxia 9, 733. nova 9, 545. Phaisalica 8, 516. priora 8, 23. prospera 7, 420. 8, 625. publica volentem invenit 2, 240. pudoris 8, 678. Romana 5, 730. morantem 2, 581. transisse senserat 7, 647. scelerum 7, 849. segnia 9, 849. singula 7, 618. sua Deo praebere 5, 536. peregit 4, 361. ac publica 7, 51. nec Magni 7, 247. thalami 5, 762. tristitia 6, 305. 7, 411. 9, 736. tua retto tulit 7, 426. venientia, transmissa 7, 213. vestra reculent 3, 325. virorum pendent 6, 632. vivacia senectae oderunt 2, 65. vitae 8, 317. ultima 7, 380. Fatorum cursus 5, 41. exempla 1, 94. favor 7, 705. leges 8, 568. limite mundum divisit 2, 11. praebentur munere bella 3, 361. series 1, 70. Fatis adductus amor 6, 453. casura ruina 7, 244. cedit 8, 575. committere robur 3, 517. credidimus 1, 227. cursus datus 7, 544. damnata telus 6, 413. debentibus annos 6, 530. dedimus penora 7, 662. dejectus 8, 206. dies festinata 5, 665. expositi 9, 842. haeret scelus 7, 35. letum meruit 7, 595. licuisse moras 9, 726. manum iniecit 3, 242. mors una accessit 3, 196. ne quid mirate liceret 2, 651. negatum 7, 676. omnia permittunt 7, 333. orbem trahentibus 7, 45. permilla caedes 10, 426. se tradere 8, 32. senectam praecipitare 7, 353. subducere

INDEX RERUM,

- ducere tempus 5, 733. subcumbere 8, 70. tradit fortuna leti 4, 737. venire in iura 9, 212. victum caput 7, 713. vim facere 6, 652. urgentibus 10, 30. Caesaris omnia ire 4, 143. his Mutinae labores accedant 1, 42. nullus abiterrita 8, 619. omnibus adest 9, 884. quorum vacavit coelum 7, 206. tuis cignum 8, 347. variis hos eadem vicia genuerunt 3, 604. Fatalis Croeso Halys 3, 272. hora 9, 87. harenarum munerum 4, 708. Fatale caput 7, 359. malum 10, 34. Fatales Philippi 7, 591. Fatidicus Phoebeus 5, 70. Fatidica aqua quos Cephisos ambit 3, 175. Fatidicum penetrare 5, 147. Fatilegi 9, 821.
- FAVIT** procellis 9, 116. Favebit si fortuna 2, 310. Favebunt adhuc tibi 7, 213. Fave coeptis 1, 200. 8, 322. Favere solito magis secundi Dii 4, 122. Favens populus 7, 13. Favor fortunae 5, 696. sollicitus 4, 699. victoris 8, 117. Favoris poenae 8, 21. sui ipse sector 1, 176. summa momenta 3, 55. vera fides 7, 726. Favori satorum crede 7, 705. nominis inflare 1, 148. Favorem celante fato 8, 359. dubium tenere 3, 265. in favorem generi, locerique discedunt 10, 417. Favore numinis ferus 2, 85. partes secimus 9, 229. vario ancipites urbes 2, 447.
- FAUSTA** tentoria 4, 663.
- FAVILLA** ardens 8, 752. Pharia 9, 1. tepida 5, 524. 9, 60. Favillae olentes membra 6, 537.
- FAVI** oblita 9, 286.
- FAUCES** squalebant 9, 503. aequoris 10, 513. Herculeae 8, 1. luporum siccae 6, 553. maris 5, 232. sanguine admonitae 4, 241. Taenareae 6, 648. Threiciae 9, 954. viarum 4, 160. destituit Spiritus 5, 133. laqueo fregit 2, 154. pollutas mansuescere 1, 332. solutas vox nulla prosequitur 3, 738. Faucibus demissus ensis 7, 621. artis inmissum aequor 2, 616. e faucibus illis fuderunt angues sibila 9, 630.
- FAX** rogi rumpit amores 5, 764. Facem subici imperat 8, 740. tenent parentes 6, 534. rapit e rogis ibid. Faces volant 7, 512. adversae 7, 155. Gallorum 5, 28. legitimae 2, 356. testis excepisse 3, 344. arsuras in testis paravit 2, 542. atras tenuisse 2, 301. belli addunt 1, 262. coruscas armis texere 3, 499. multifidas jaculata 2, 687. nefandas contripuisse testis 1, 494. obliquas noctes viderunt 1, 528.
- FECUNDA** alios inpletura penates 2, 331. colonis Meroë 10, 303. virorum paupertas 1, 165. seges 6, 521. Venus 10, 208. gloria matris, fratres 3, 603. nulli bono arva 9, 696.
- FELIX** cui mori contigit 9, 208. moriturus in urbe everla 2, 74. nescit amari se 7, 727. qui nefas modo audis 9, 126. scit, ubi jaceat 4, 393. sum 8, 630. Caesar omnia acciperet 3, 256. locus 4, 662. naufragus 5, 609. nomine 8, 139. praedo 10, 21. his Sulla vocari meruit 2, 221. lancea 6, 190. sic fama, Ninos 3, 215. non Crassis Porcia 10, 51. Roma, si 4, 807. 6, 301. vita 7, 7.
- Felices proelia spectant nullo voto 4, 401. cole 8, 487. cursus 9, 997. errore suo populi 1, 459. prora 5, 422. umbrae 6, 784. Felicia acta 8, 320. arma 8, 100. 9, 1099. Felicia per signa decem castris 1, 274. Felicibus armis usa manus 3, 338. Felicior factus 7, 702. peterem umbras 6, 158. Sulla 2, 582. aetas 8, 869. Pompejo umbra 8, 747. Feliciter 10, 507.
- FEMINA** prima non tenebo urbes 10, 91. Feminens comae mos 9, 632. Feminum vulgus 7, 39. Feminici complexus 8, 403.
- FEMORUM** musculus 9, 771.
- FEXIS** campos gurgite 10, 293. Ferit aequor ratis 4, 425. aquas Maliacas Sperchios 6, 367. Bactis Tethyn 2, 589. fama terras 5, 774. linea leonem 10, 306. lingua aëra 2, 182. manum ense 9, 831. mare scopulum 6, 266. puppim pontus 5, 570. puppes terra 9, 336. quod per arma 7, 501. turba ense super lacertos 3, 666. unda Salonas 4, 404. Feriunt aquas flatu 10, 245. Pompejum litora 8, 698. ululatus aures 2, 33. Feri duces simul 2, 60. Feriam viscera 8, 521. Feriet caput 7, 451. Feriat lancea caput hoc 7, 117. me calor 9, 396. Ferirent robora sacra 3, 430. Ferire colla 10, 347. galeam fugiente anima 5, 279. suos 4, 249. Feriens humanam animam Deus 5, 98. Ferientia terram corpora 4, 786. Ferientibus una pietas non repetisse 4, 565. Feris 8, 628. Feriuntur ossa dentibus 7, 859. Feriere die 6, 744. viventis loco 3, 721. Ferienda libertas 7, 581. Ferienda colla 5, 361. Noto terga 9, 877.
- FERO** oculos 9, 128. Fert animus causas expromere 1, 67. hora in casum cuncta 6, 7. Rhodanus Ararim in mare 1, 434. scelera in nocte Belli fortuna 4, 244. reseritque vices fors 2, 13. quo Fertis mea signa viri? 1, 191. Ferunt aequora rapta 5, 613. arma armis innixa 3, 476. latuisse 4, 602. plaustra per agros 3, 451. praesepia culinos 6, 85. regna 7, 444. Ipem ad casus 6, 419. non sulci meriti pabula 4, 91. tura Tonanti 7, 42. Ferebat fama 3, 417. Ferebat fortuna dubiam fidem 2, 461. Ferebant puppes latus 9, 49. tuli casus in castra 8, 92. falces 5, 663. signa toto fulgentia ponto 2, 576. tulisti damna 8, 83. tulit auxilium 9, 665. animam producere 4, 796. civem tanta indole Roma 4, 814. Collina porta stratas catervas 2, 135. decus 9, 836. ignis flammam in coelum 1, 546. Libye magnum annum 3, 70. Marius solatia fati 2, 92. omina quies 7, 22. ora vultu ituro &c. 5, 550. partem sibi nata voluptas 2, 391. per inania coeli 9, 473. pontus corpora 4, 458. quo quemque inpetus fugae 1, 491. quo te virtus 5, 682. ratis aequor remis 3, 552. retro fata dies 7, 426. saxa 9, 490. sol radios concordēs 5, 542. vela supervolitantia malum 5, 596. ventus incendia celeri cursu 3, 502. voces 8, 330. Tulimus belli damna priores 2, 537. Tulerunt fata viri membra 3, 646. signa 7, 314. mentem transverso torrente 4, 818.
- non

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

non tuleram Magnum. feramte? 9, 1075. Feram poenas animae ab ipsa anima 9, 104. quid plura 9, 1029. solatia mortis 8, 314. Feret nullas opes 3, 124. vix inpune subactas gentes 1, 289. Feret busta sacerdos 8, 850. lux in populos scelera 7, 115. populos Mars 7, 391. praemia miles 3, 130. puppis fata 5, 781. quies acies, & bellum 7, 27. quod fors 7, 122. tyranno ora nostra 9, 279. Feras ipse caput 8, 678. spumeus alnos 2, 487. Ferat Fortuna 5, 26. naufragium Fortuna 8, 313. odores ad astra 8, 731. quis tela 7, 563. quid ratis 8, 51. Ferant divi plena piacula 2, 305. hostes tuta terga per aequor 3, 50. piacula manes 4, 789. Ferret Titan medio Olympo caput 1, 540. Ferrent gressus 6, 819. secula vulnus 7, 638. Ferre arma pro legibus patriis juvat 2, 282. damna firma mente 5, 798. dolorem 5, 777. fata videt 1, 393. gradum 8, 718. non Latias carinas 1, 403. manum, quo spes vocasset 1, 147. metus 6, 597. 7, 137. moras 5, 477. Olympum 4, 639. partem triumphii 4, 361. poenas de sanguine alius 4, 805. non quemquam priorem 1, 125. quietem 9, 294. reginam 10, 92. se caput recusat 6, 97. signa 4, 187, 217. Spectacula laeta 4, 784. vela 4, 426. vulnera 6, 133. 8, 384. Tulisse communia fata 3, 308. Ferens animos ingentes in fata 7, 679. vix arma juvenus 7, 272. colla aliena, & vittas 5, 170. contactum 5, 91. dona 9, 1011. Euxinum 9, 360. fata 2, 726. fontem divito gurgite 3, 235. laceris pendencia canis ora 2, 123. monstra orbis 9, 855. Phoebum iratum 5, 174. Pompejum fumus 9, 76. se Caesar Jūli 3, 213. se Roma 1, 72. silvam in pectore 6, 205. ventus pelagus 1, 413. ferentem omnes aquilas incedere 1, 477. secula mundum 2, 10. Ferentes ancilia 9, 480. puppim sinus 6, 471. Laturus aquilas in alium orbem 5, 238. Latura tubas, nec Clamorem 7, 274. Laturo arma 10, 439. tremores moenia in praeceps 7, 414. Laturas Phoebum Chelas praecedere 2, 692. quo Feror, o Paean 1, 678. quo diversa 1, 683. superarentem Libyen 1, 687. Feritur in undas praeceps 9, 122. in urbem 10, 9. Feruntur obscura mundo signa 1, 664. quo 8, 522. Feritur Cynosura mari propior 8, 180. Ferantur vela in portus 2, 622. pila in caecatorum nube 2, 262. Ferri in hostem 4, 271.

FERAX Umbris Marisque Appenninus 2, 430.

FEROX 4, 665. luce damnata 4, 534. Briareus 4, 596. hostis 4, 730. Marius 4, 823. Mulciber ora Aetnae laxavit 1, 545. Pyrrhus 1, 30. Rhoetus 6, 390. sonipes 4, 225. ira 4, 211, 284. Ferocis fluvii incrementa 4, 138. Feroces oculi 5, 211. ite in jugulum 10, 393. Rheni ripae 1, 464. Cappadoces 3, 243. Gallorum populi 1, 308. Marte Heniochi 2, 590.

FERRUM & fata 4, 215. & virtus his locum promittit 4, 36. a nullo pectore revocatum est 2, 102. calet à sanguine 7, 503. dederat in se 10,

351. detege 3, 128. excipere pectore 4, 166. frustrato pondere cadit 3, 581. hoc paravi 8, 520. invalit 9, 198. lambere solito 1, 330. manu torpente remisit 2, 78. medio pectore concurrat 3, 588. movere 7, 549. moturus 5, 367. pectore percussum 4, 561. peregit bella 4, 355. pondere suo adjuvit 3, 725. recta cervice poposcit 2, 510. sanguine satiare 7, 317. stringere 4, 247. 8, 612. timere auri nescit amor 3, 118. Emathium 9, 245. infandum exegit 2, 148. infestum 7, 323. inmissum per ilia 3, 601. justum 10, 523. lunatum 9, 678. nocens 7, 160. saevum 7, 313. volans 7, 489. in ferrum promissima rathies 7, 245. ruendi mens prona viris 1, 461. ob ferrum timentur regna 4, 577. per Ferrum vulneris securus exit 1, 212. Ferri diro amore revocantur 1, 355. rara copia datur 3, 693. fiducia 10, 427. jus 5, 312. 387. quae tanta licentia 1, 8. motus 7, 278. opus 7, 345. potestas confundet jus 1, 666. vincula exedere senem 2, 72. inmissi vincula 3, 574. Ferro flammaque 7, 261. arcessite fatum 7, 252. aperire venas 9, 760. cadavera spoliant 3, 675. confundere vultus 7, 575. debet quid victoria 6, 130. fugienda fames 2, 253. geruntur bella 7, 533. hunc submoveat aries 6, 200. me invadite 2, 315. membra carpere 6, 552. moenia vertere parant 3, 489. mollita juvenus 10, 133. parcendum 7, 729. petendum 1, 174. populetur & igni 2, 445. proscindere quercum 3, 434. regnum dividitur 1, 109. sonant terga 8, 663. subtextitur aether 7, 519. tua pignora abscondis 3, 33. urgentur 7, 582. calido viscera fodere 4, 511. conflato ergastula manus exeruere 2, 95. excusso manus jungere 1, 117. Grajo major vis inerat 3, 463. jaculato vulnera cadunt 3, 568. inmisso silvam procumbere 3, 426. in robora violata merso 3, 435. Latio servit purpura 7, 228. contigit descendere 1, 31. temerando parcere 1, 147. a ferro vacare 7, 389. cum ferro in bellum misisse 8, 390. Ferrea manus puppi uncus inserit 3, 635. Jani limina pax compescat 1, 62.

FERTILIS Euphrates 3, 260. in mortes aër 9, 620. Fertile quod terrae 9, 420.

FERUSQUE majorque mentibus occurrit 1, 479. ignis sibi fragmenta vindicat 3, 686. Mars 6, 395. sanguis 9, 698. vir numinis favore protectus 2, 87. Feros Cilicas subegi 2, 594. Hiberos Sertorius exul movit 2, 549. in arma populos 4, 147. Feracae gentes 4, 162. tigres numquam posuere furorem 1, 327. Feras per Ponti litora gentes 2, 639. caede mentes penates frangunt 1, 354. urbes excite 2, 48. Feris à gentibus rapi urbem 1, 483. altaribus horrens elus 1, 445.

FERA nobilis 10, 445. Ferae volucresque 6, 551. Aegypti Dei 10, 158. haesere in scopulis 9, 650. lustris recubare metuunt 3, 408. mansuescunt in carcere 1, 238. saxi sculptae linguas servabant 3, 223. strident 6, 690. Ferarum dens 10, 517.

late:

INDEX RERUM,

- latebrae populum cepere 2, 153. nulla 8, 599. ritu 4, 313. 8, 398. sanies 4, 321. tecta palus detulit 4, 100. Feras cubilia posuisse media Roma 1, 559. in feras abit 7, 842. Feris epulas datum 9, 803.
- FERALIS** amictus 9, 109. torus 6, 536. Erinnyes 10, 59. pompa 8, 733. umbra 6, 623. Ferae arcum 6, 440. caput 6, 511. per urbem iustitium 2, 17. Ferales Austris 8, 847. laquei 6, 638. taedas Julia abstulit 1, 112. Feralia arma tolli viderat 2, 374. aiva 7, 788. bella 6, 397. foedera regni 1, 86. nomina 7, 408. sacra 6, 432. Feralibus armis liceat 2, 260. sacris adtonitus 1, 661.
- FERVET** ira 4, 142. pontus 5, 234. Feruent litora, & Tethys 6, 67. qua viscera 3, 644. tumultu castra 4, 250. Fervebat plebes litore 9, 254. Feruens sanguis 6, 667.
- FERVOR** abit tibi 7, 75. deserit mentes 4, 279. Ferore vincere Charybdis 4, 461. Fervidus aer temperiem tollet 1, 646. sanguis incaluit 2, 557. Fervida canduit aestas 1, 214. pestis 4, 370. 6, 96. regni vasta plaga 4, 674. tellus 9, 624.
- FESSUS** senectia exemplum erat 3, 729. miles tentoria repetit 3, 496. Fessa cervix 4, 754. senectus 2, 118. fessum caput 6, 97. pelagus 5, 701. Fesso de corpore sudor 4, 623. Fessi aestus 8, 166. artus 4, 643. gradus 6, 206. pondere humeri 5, 354. milites 4, 306. Fessae armorum curae 5, 504. Fessa corda 5, 216. membra 4, 640. Fessos vocant proelia 4, 394. Fessis grave 7, 735. quae moenia dabuntur 1, 345. omnia dare 4, 357.
- FESTINAT** manus nemus curvare 4, 137. Festinantem letum nati praecedere animam 3, 751. Festinata dies fati 5, 660. Festinati honores 8, 24.
- FESTO** purgantes moenia lustro 1, 593. Festae mensae ora inposuit 2, 123. Festa convicia maritus excepit 2, 369. omina simulare 3, 191. ferta non pendent limine 2, 354. Festis epulis Septemvir 1, 602.
- FIBRA** pulmonis anhelis 1, 623. noscere fata 6, 427. Fibrae litantes 6, 524. pulmonis 6, 630. trepidant 6, 752. vitales 9, 778. Fibrarum capiti incrementum molem capitis 1, 627. venas eductus 1, 588. in fibras ire 6, 723. Fibris sit nulla fides 1, 636. humanis jejuna carmina 6, 708.
- FIDERE** vallo 6, 12. Fidens contingere 4, 615. armorum 9, 373. Fidentia solo ferro spicula 8, 303. Fides cessura tibi pericula 5, 577. Fides pietasque 5, 297. si qua 2, 550. cum fato conversa 2, 705. cum minaci terrore pugnat 2, 454. est nulla monstrantibus 8, 870. vera memorantibus 7, 192. prodesse nives 10, 219. ardua 8, 282. certa 4, 543. concussa 1, 182. divina 5, 83. doloris 9, 1063. elegit amicos 8, 535. Eoa 8, 213, 311. vix ulla erit 2, 186. est bellum civile 9, 249. est renovata 4, 204. est vilior 4, 230. exhibet monumenta 4, 428. favoris vera 7, 726. fecit monstra 4, 245. in adversis 8, 129. laudata 8, 485. libertatis 9, 204. manifesta peioris fati 1, 524. miseris clausa 9, 246. morte discussa 1, 119. nulla regni sociis 1, 92. nulla sit fibris 1, 636. nulla rebus 2, 628. nulla viris 10, 407. Pharia 8, 624. Phoebi 5, 152. pura 8, 572. regum 8, 99. ruinae mundi permiscenda 2, 254. sceleris 8, 688. sceleris 9, 140, 1037. servata 4, 351. sola nos illustrat 3, 342. Superum 2, 17. templi servata 9, 585. iam sola virtutis 2, 243. tyranni 8, 582. ultima 8, 83. umbrarum, & Ditis 6, 433. Fidem ne aulae speraveris 8, 450. dubiam fortuna ferebat 2, 461. facit metus 5, 142. habere gladiis 7, 139. majora audendi vires fecere 1, 467. praestare victori 7, 721. servare in dubiis 3, 302. si qua meruit vetustas 3, 406. tibi exsolvi 9, 98. Fide hac pertulit fata 8, 701. regna pendere 8, 277.
- FIDELIS** auctor cladis 8, 17. pax 9, 1102. turba 8, 205. Fideles famuli 10, 349. famulae 8, 63. per bella manus 5, 242. Fidus per arma 5, 54. Fida comes 5, 804. Fidae gentis regnum 5, 58. Fidis scelerum ministri 6, 573. Fidissime regum 8, 212.
- FIDUCIA** est genti 8, 362. proficit 7, 249. vana curis nostri 3, 358. fati 7, 75. Fiducia ferri 4, 685. 10, 427. manus. veneni 8, 388. mortis 4, 538. nostri tibi decrat 1, 362. regni 8, 524. rerum 8, 504. sanguinis 9, 898. in Arsacidis mihi est 8, 306. in Nilo 8, 447.
- FIXIT** in aeternum causas 2, 9. Fixere carinae rostris juvenem 3, 654. terram nullo robore 3, 457. Figant me geminae acies 2, 309. Figere tela terrae 7, 486. Fixisse oscula dextrae 2, 114. Fixus serpente cruor 9, 815. Fixus torrens 6, 473. Fixa frons 4, 619. est quercus pondere suo 1, 139. Fixo firmat vestigia pilo 4, 41. in hospite ludit 10, 455. Fixae carinae 5, 447. Fixa canit 5, 105. polis astra 5, 563. 9, 13. Lemano tentoria deseruere 1, 396.
- FIGULUS**, cui cura fuit Deos nosse 1, 639.
- FILII**, & patres in diversis Pompeji, & Caesaris castris 4, 171.
- FILUM** Sidonium 10, 141. Fili vertigine torti 6, 460. Fila repetita 6, 703. sororum 9, 838.
- FINGIT** sollemnia campus 5, 392. Superos 5, 159. Fingebat carmen in usus 6, 578. Finxere mala 1, 486. Finxerit ista Tagus 1, 637. Fingere se Latio fratres 1, 427. Fingens regna patere 8, 564. oscula 6, 565. Ficta libertatis fides 9, 206. Hecate 6, 737. Fictum monstrum 6, 436. Fictas laeto tumultu voces simulare 3, 102. Ficta verba 5, 148.
- FIGURA** mundi prima 9, 303. manente 8, 710. pereunte 9, 792. vera 6, 660. Figurae juvenum 7, 774. volatus gruum 5, 713. Figuris rudibus vocem signare 3, 221. non vulgatis numina sacra 3, 415.
- FINIS** aquae 10, 302. armis adest 7, 343. quaeritur 5, 273. bonorum 8, 29. certus 6, 592. Hesperiae Varus 1, 404. monstratus 5, 110. pugnae 9, 232. pugnae

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- pugnae promissus manu 4, 535. rerum 3, 328. 6, 68. 7, 137. scelerum 5, 314. terrae 9, 666. Finem hunc ponere regi 10, 42. inponere 8, 785. inveniet potentia 1, 333. paci precamur 8, 427. poscere 8, 846. Superos poscere 1, 669. tenere 2, 381. laborum dabit jugulus 2, 317. tui debent sibi 7, 811. Fine bonorum 7, 19. Fines, saltus amplecti 6, 41. Hesperiae terat 2, 441. Libyes 9, 624. Mactum 10, 28. ubi Zephyri 4, 72. longos agrorum jungere 1, 167. per extremos pomocria cingere 1, 594. Finibus Arctois revulsos populos 1, 482.
- FINIERAT** 10, 193. Graja juvenus 3, 356. Finire senectam morbis 5, 282. Finitor Libycae orae 9, 496.
- FIRMAT** vestigia pilo 4, 41. Firmant moenia agere 2, 449. Firma dubium certo robore 2, 245. Firmaret robore inmixto partes 2, 527. Firmata: nullo robore partes 1, 280. Firma malis mens 5, 798. Firmo se robore silvae tollant 1, 142. molibus gerendis robora 4, 418. Firmior cui aetas 2, 631. Firmissima pubes 2, 473.
- FLAGELLUM** sanguineum 7, 568. Flagellis agere 6, 731. Flagellant hunc monstra 7, 783. Flagellabant colla Medusae 9, 633.
- FLAGITAT** diem virtus 7, 342.
- FLAGRANT** apimi voce ducis 7, 383. Flagrasset aether Phoebe curribus 1, 657. Flagrans cupidine regni 7, 240. post terga Notus 10, 50. unda 6, 704. Flagrantis Averni in fundum decidat 2, 668. in omnia belli cursum tenuit 3, 390. Flagrante cauda minacem scorpion incendit 1, 658. Flagranti vertice pinum excutens 1, 573. Flagrantibus animis ignes addit 7, 559. horis dies aestuat 1, 16. loris aethera succendit 2, 413.
- FLAMEA** lutea vultus velarunt 2, 361.
- FLAMEN** apicem generoso vertice tollens 1, 604.
- FLAMMA** distat mari 8, 488. illi obstitit 10, 37. Latrinas confectas ostendens 1, 550. potest hoc 9, 784. refedit 9, 75. urit medulas 5, 811. castrensis Monetae numina miscebit 1, 380. exigua 8, 766. Mulciberi sureret 10, 447. sepulcri ostendit rogum 9, 51. telum fuit 3, 501. Thessalica 7, 808. turbine percussa 10, 500. ferroque 7, 261. torrentur viscera 4, 324. cedente materiam recepit 2, 8. obliqua lumina praestringens 1, 154. Flammae aetherae 9, 493. coeli 5, 405. coelestes 6, 504. invalidae 8, 776. iustae 9, 234. Phariae 9, 1005. non interpositae 7, 805. Flammaram tractus accipiunt 2, 271. Flammam accepit ab Euro 4, 61. aequore exlinguat 3, 687. astris eripit lux 2, 721. in coelum tulit ignis 1, 546. infert sopor 7, 772. inponere aris 6, 525. mergis in viscera 5, 175. non superant undae 3, 685. rapit 8, 745. servant fulmina 4, 77. in Flammam detulit 2, 159. Flammis bis positus 9, 940. carens hiems 9, 949. illicitis arserit senes 6, 453. fudit argentum 6, 404. luemus 10, 365. non rapuit 10, 517. opus mandatur 10, 482. pabula nubes 7, 5. pepercit senectus 2, 129. percussae crates 3, 493. polum ardentem viderunt 1, 527. rubuit culpis 7, 147. sonat 9, 919. vetitis fratris ora inponere 2, 170.
- FLAMMIFERA** nox 5, 402.
- FLAMMIGER** Titan erigat Oceanum 1, 415. Flammigeros Phoebe conscendere currus 1, 48.
- FLAMINA** Boreae 5, 217.
- FLATUS** & pelagus 5, 559. assiduus 10, 245. futurus 5, 566. premens 9, 332. flata tempora 10, 240. tenent coelum, & fretum 5, 413. removit natura 2, 620. Flatus horisonis auster mare possidet 2, 455. Euri madidis resolutae Alpes 1, 219. Nabataeis nubes torfit 4, 63.
- FLAVA** Ceres 4, 412. Flavocrines 10, 129. Rutheni 1, 402. Flavos Suevos Albis fundat 2, 51. Flavis Britannis mixta Gallia 3, 78.
- FLECTIT** iter 8, 471. ora virga 4, 683. Flexit sua lumina a terra 3, 4. Flexere virum voces 2, 350. Flecte manum 5, 588. Flectere iactum facilis labor 3, 478. puppim 8, 586. vela 8, 41. Flectenti clavo non tarde cedere 3, 555. Flectente nusquam umbras Syene 2, 587. Flectitur facilis Caesar 4, 364. qua Tanais 3, 276. Flectuntur pectora 8, 107. Flexus dens 9, 764. temo 4, 523. Flexum cornu 5, 427. Flexi Bootae plaustra 2, 722. per cornua portus ora petunt 2, 706. Flexo limite ponti 3, 218. Flexis cornibus undas claudit 2, 615. in girum frenis optima gens 1, 425. Flexus vagus 9, 694. in flexum agit nubem 9, 456. Flexu omina Tuscus involvens 1, 637. Iocum fecere Oceano 9, 415. torquetur cursus 10, 290. Flexus Maleae ratibus donare 6, 58.
- FLEBAT** Senectus 2, 233. Flevit Graecia laceros artus 2, 165. Flevere agricolae annum 3, 452. Flebunt 7, 41. Flesset te juvenis 7, 37. Flere nunc potestas 2, 40. cum possis times 8, 54. populos veta 7, 707. te coegit 9, 1055. clades 6, 307. funera vulgi 2, 119. Fleville indigetes Deos 1, 556. Flens Camillus 6, 786. Flentes promittunt munera 7, 715. Flendus tibi erat 9, 1048. Fletus 7, 680. manans 6, 776. quis erat parentum 3, 757. comes 9, 1105. Fletu conrumpere famam 8, 617. rorantia signa 7, 163. Fletus largi 9, 59. inanes funderé 4, 183. Fletibus maritum revocare 1, 506. Flebilis damnis Africa 7, 691. Pachyni unda 7, 871. Flebile ira Pieridum 6, 353. saevi latraverunt canes 1, 548.
- FLOS** genae 6, 562. Hesperiae tunc concidit 2, 196.
- FLORENS** nardus 10, 164.
- FLORENS** labor 9, 290.
- FLOIT** humidus aer 4, 71. crine venenum 9, 635. mari 6, 362. vulnere sanguis 4, 216. Fluunt colla 9, 781. fauces 4, 729. tabe 2, 166. sidera 8, 172. spissatae nubes 4, 77. venis membra 9, 814. viscera 9, 773. Fluxit amor in praecordia 6, 452. in antra Python 6, 408. bello cruor 4, 539. prior amnis in aequor 2, 213. sanguis 7, 635. Fluxere nives Pyrenaeae 4, 84. Iurae 9, 770.

INDEX RERUM,

- Fluxerunt pulvere cantes** 3, 507. tibi fata prospera 8, 625. Fluere quo vulnere sanguis 3, 589. Fluere incendia toto mundo 1, 656. Fluens aura 8, 247. letum 9, 789. tam lene 10, 315. Fientes morbi 7, 412. nuda crate clipeos invadunt 1, 241. velles 6, 536. fluxurus in terras sanguis 6, 61. Fluxos amictus baltheus adstringit 2, 362. Fluxa carbasa gemmis adstringunt 3, 239. velamenta 8, 367
- FLUIDA** pestis 6, 89
- FLUITANT** catenae 4, 451
- FLUCTUS** accipit imbrem in nubibus 5, 629. aquae 9, 958. Cori 5, 606. cumulos harenarum non vincit 9, 340. furoris 5, 118. per vulnera haustus 8, 709. secundus 5, 459. terras mergens 5, 75. Fluctu jolla subruta 8, 839. Fluctus, ac venti 8, 35. & litora Oceani pepulisse 4, 21. huc abeunt, illuc mare 3, 550. sanguine concrescunt 3, 573. sonant 9, 309. alti 9, 330. invicti 10, 322. medii 10, 487. polluti 10, 379. ad sidera tollat Titan 1, 416. impellit in Eurum 3, 232. ore accipit 9, 756. raptos ad nubila pertulit 4, 81. recipit, ut flammam exstinguat 3, 687. in Fluctus classis venerat 3, 515. comes 8, 589. magister desiluit 1, 501. Ionios navita spectabat 3, 3. per vacuos surgere 3, 703. Fluctibus aptior alnus 3, 441. Dalmaticis obnoxia Ancon 2, 402. refugis aufert se Oceanus 1, 411. tumidis Eurum inmittat 2, 457. Fluctuat unda 2, 702
- FLUMEN** fonte novo renatum 3, 263. Fluminis undas turba rumpit 1, 222. ad ripam decurrit 2, 484. Flumine in nullo stabit 2, 497. Flumina abstrusa 4, 293. cruore propulsa 7, 789. tua, Nile 10, 285. in mare decurrunt 5, 337. restagnant vallo 4, 89. condidit palus 4, 98. fontes obliquant 4, 117. post omnia 2, 589. spargit in divortia Ponti 2, 404. ad Tiberina rivo fluens 2, 216. Flumine harena jacet 1, 685. Fluminea vada 8, 36. Flumineas biblos contexere 3, 222
- FLUVIUS**, & Ceres est satis 4, 381. Fluvii causae 10, 190. ferocis incrementa timens 4, 138. Fluvium lacertis superare 4, 150. statione vacantem ingreditur 2, 503. in Fluvium primi cecidere 2, 211. Fluvii cruoris 4, 785. 7, 292. Enipei 7, 224. Fluvii arcere paratis 2, 495. tellus iter laxet 4, 116
- FOCI** Chaldaei 8, 338. graminei 4, 199. Vestales coeptis favete 1, 199. ante Focos calentes temet clavere 2, 128
- FODIT** quidquid 7, 755. Fodere arva gladiis 4, 295. viscera ferro 4, 511. Fodiens arva 8, 526. viscera mea 7, 309. Fossor victus 7, 402
- FOEDUS** ictum sanguine 10, 372. percussum sanguine 9, 1021. Romanum 8, 162. sacrum 8, 112. Foederis ictus 5, 372. Foedere quo ames 6, 740. regni rupto 1, 4. salus promissa 4, 235. Foedera placeant 3, 335. barbara 8, 311. in turbam regni missi 1, 86. iustae pacis 4, 365. mixti generis 9, 1048. pacis 4, 205. prisca 8, 218. praeitori inlibata 2, 341. praei tentata 10, 2, 378. Foedera procul hinc iam sunt 1, 226. rerum vertit natura tumultu 2, 2. sancta gentibus 10, 471. sola placent 2, 352. taedae 5, 766. 8, 399. turbabit divulsi machina mundi 1, 80. Foederibus tentare 4, 508, 531
- FOEDA** fuga 4, 713. situ macies 6, 516. contingi corpora mori 3, 348. Foedasse diras volucres diem accipimus 1, 558
- FOENUS** in tempora avidum, & vorax usura 1, 181
- FORTA** ales 6, 676. amatura 6, 456. geminos maritos excepi 2, 339. nubes 6, 387. tigris 5, 405. Foetus terrae Antaeus 4, 599. Foetu genuit sinistro 6, 670. Foetus nefandos fluminis urere 1, 591
- FOMES** admotus 8, 776
- FONS** causa silvarum 9, 526. solutus 10, 215. unus inventus 9, 607. Fontem rapidum ferens Indus 3, 235. Fonte cadit modico Rubicon 1, 213. novo renatum flumen 3, 263. relicto 9, 611. recepto 9, 591. a fonte bibisset Nilum 10, 40. de fonte Nilum bibit 10, 279. Fontes largi 4, 266. Niliaci 10, 192. novi micant 4, 300. sanguine mutantur 7, 537. & pabula campi amplexus 3, 385. in quacumque aequora casuros accipit 2, 419. suos miscet fluvii pelago 5, 337. vastos obliquant flumina 4, 117. Fontibus inmixtum venenum 4, 320. solvitur 9, 421. averfis haustus undarum quaerere 3, 345. diversis Persis edit Tigris, & Euphraten 3, 257. montanis exi gurges 2, 485. nigris plurima unda cadit 3, 412. vastis amnes concipit 2, 403. è solitis exit unda 4, 85. in fontibus rarae undae 9, 383. Fores pulsatae sonuere 2, 327. templi 5, 127. reclusas stridore testatur 3, 155. ante fores stare 9, 544. constitit 3, 117. Foribus aulae clausis 10, 440. cedente tribuno 3, 141. imineat sonipes 1, 295. sedent terga 10, 121
- FORMA** nocens 10, 137. domus 10, 119. pallens 6, 737. Formae potentia 6, 459. sacrae decus 8, 664. suae confisa 10, 82. in formam percussit 6, 403. Formae Deum 10, 179. Formas varias ignis dedit 1, 531. Formosa si fuerit 10, 366
- FORMIDO** mersa 7, 248. Stygia 7, 770. trepida 8, 44. Formidine belli cingitur 10, 536. claudit pavidos cervos 4, 437. in Formidine motus pavidi 2, 235
- FORNACES** inmensae 6, 405
- FORS** incerta vagatur 2, 12
- FORSAN** 8, 856. 9, 63. 474, 865. Forsitan 8, 846. 9, 210, 869, 877. 10, 364. Fortasse 8, 871. 9, 1051. Forte 7, 235. 9, 52. si quis 8, 773
- FORTIS** adit mortis oracula 6, 773. virtute coacta 4, 798. Aquilo 4, 584. Arius 3, 281. umbo 6, 192. dextera rapiendo leto 4, 345. Meliboea 6, 354. Forti cadendum est 9, 583. instaurat proelia laeva 3, 615. Fortes non petiere praelia

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

Na 4, 749. lacerari 1, 364. 9, 780. tremuere manus 3, 429. umbrae 6, 560. animos subeunt praecpta 4, 524. animas in longum aevum dimittitis 1, 447. Fortia gerere 4, 202. Fortior arcus 8, 295. suspenso ictu aries incussus 3, 490. aetas 10, 134. palus aestus Oceani repulit 4, 103. undis labitur 6, 362. Fortius tenent 5, 413. Fortissimus ille 7, 105. Fortissima agmina 7, 221.

FORTUNA 6, 787. 7, 440. 8, 427. 730, 793, 861. 9, 55, 213. fuit, quidquid &c. 9, 596. vocatur quidquid gerimus 5, 292. adtrahit illos in manus 10, 385. calet 7, 734. commisit me manibus 7, 286. dabat spectacula 4, 783. dederat res regendas 7, 110. dominum dabat 7, 646. dabit portum 8, 192. de Caesare male meretur 5, 582. dultnibuit tumulos 6, 818. dubiam fidem ferebat 2, 461. excitet umbras 4, 789. facit nocentes, quos vult 7, 488. fert scelera in nocte belli 4, 244. ferat naufragium 8, 313. fraudibus eventum dat 4, 730. est mutata toris 3, 21. habet jus in caput 8, 96. hoc onus remisit 4, 398. invidiam suam gentibus commodat 1, 84. involvat ruinam 7, 89. laborat, motus justos esse 1, 264. lacerat cuncta 7, 665. locum auferret 6, 241. miscet adversa secundis 5, 2. opes subactis mundo intulit 1, 160. non abstulit Magno reges 8, 207. onus amolitur humeris 5, 354. parat 10, 339. parat exemplum 4, 497. paravit tumulum 8, 713. parcit populis 8, 601. pepercit 10, 23. peragit facinus 5, 208. perdit minas 9, 569. perit 8, 85. pertulit fata 8, 703. plus potest 6, 615. pondera rerum vergens 7, 504. precatur Magnum 7, 69. prodidit casus 7, 152. putat hoc satis 10, 525. reddet viros 5, 327. quos premit 8, 486. removet Magnum 9, 223. reliquit tibi pedes Parthorum 8, 334. reliquit unum 9, 265. Romam lacessit 1, 256. secundis mecum rebus cum agat, tentamur 1, 309. si savebit 2, 320. sic tibi Romam dedit 7, 24. tuam animam vocabit 7, 81. tuetur vicem muri 10, 485. videt concurrere 6, 191. vindicet me 8, 326. viros traxit in decem 7, 415. ut primum redit 2, 94. corrupta 9, 202. infida, & minor Pompeio 7, 685. minor vires dat somno 5, 506. pejor quae potest 2, 132. periculo lassata 9, 891. Praenestina 2, 193. prior 8, 31. Romana 8, 686. saeva 9, 237. successibus anceps 4, 390. tua quo loco sit 8, 558. trillis 9, 1060. uia praecipiti viro nec sufficit 3, 51. belli 4, 402. 6, 593. belliblanda 4, 712. omnis belli 2, 264. Caesaris 7, 547. 9, 244. Caesaris major in Hispania, quam Thesalia 4, 256. Caesaris comes 5, 510. ducis 10, 376. ducum pender 2, 41. ducis pugnavit 10, 3. favoris poenas exigit 8, 21. leti propinqui satis tradit juvenem 4, 737. secundi loci inpatiens 1, 124. locorum 4, 661. Magni 3, 169. 7, 601. mariti 5, 756. potentis populi 1, 111. quorum dedit signa 7, 205. regum, & Magni 7, 743. rerum, miles 7, 250. Thesaliae 9, 1084. viae 6, 551. Fortunae libera mors 7, 818. manus 8, 708. pudor

Ptolemaeus 5, 59. vulnus 8, 72. caput praeflare 8, 615. tradere prospera 7, 108. priori multum credere 1, 135. Fortunam cernit in sanguine 7, 796. languore movetur 1, 394. mari tentare 3, 510. provocat 9, 883. suam damnare 7, 649. Fortuna, dedisses sedem 1, 251. te sequor 1, 226. paludes texere depositum tuum 2, 72. Fortunatus 4, 319.

FORAS ad summos repleta ratis 3, 630. Foris latis lapsa viscera 4, 586.

FORAMINA novit humor 9, 811.

FORUM optare 7, 65. medium 6, 324. turbatum 4, 799. Foro capto miles constitit 1, 237. medio ducum colla congesta 2, 161. timentis castra mixta 1, 320. Fora iustitia clausa 5, 32. resonant cantu 8, 734.

Fossa, & agger 7, 749. praerupta 4, 264. fontes, & pabula campi amplexus 3, 386. subita agmina circumdedit 4, 29. Follas implere 7, 326. 8, 378.

FOVER has ira leonum ore 6, 488. pectus amplexu 5, 735. terras igne 9, 184. Fovet inter membra rictus 9, 846. Fovit cruor vulnera 6, 750. Fovimus arma votis 8, 519. Fovere Noti cladem 10, 502. Fovere membra 4, 153. pectus complexu 4, 246. Fovens bustum tabe 8, 788.

FRANGIS robur 8, 74. Frangit aequora eques 5, 440. amnem nando 8, 374. aquam 5, 646. cuncta rupes rupes 3, 472. dentes fera 10, 446. ictum montibus 9, 450. in fluctus mare 5, 606. missile elephas 6, 210. non vulnerat, 6, 187. ossa 8, 672. pelagus Boreas 5, 705. Frangunt penates animos 1, 355. Fregit spumantem vertice Rhenum 1, 371. aurum moneta 6, 405. guttura laqueo 2, 154. tempora plumbo 3, 711. Phoebus radios aquis 3, 522. fregere mentem 8, 331. rates in pugnam 3, 674. Fregerunt fulmina nubes 7, 154. Frangat Aegeo Ionium mare 1, 103. Frangere arcu sarisas 8, 298. colla 9, 600. curlum longo giro 3, 554. morsu 6, 114. saxa 6, 388. Fregisse juvat portas 2, 444. Frangens fluctus scopulus 6, 266. Frangentes Pisae Tyrrenae vada 2, 401. Frangentibus aestum vadis 8, 566. Fracturus domum arces 10, 481. Frangitur pectus pectore 4, 783. Franguntur montes 6, 38. Frangi malis 4, 341. Fracta nubes 9, 692. Fracti fluminis undae 1, 222. Fractum te non videbunt adversa 7, 684. Fractu gelu saxa madescunt 4, 84. sepulcro caput tollentem Marium 1, 583. Fracti anni 8, 476. Fractae Aquilone rates 4, 457. catenae 6, 793. Fracta vadis aequora 9, 308. mali pondera 1, 500. Fracta membra 2, 188. Fractarum rarium ruina 3, 579. Fractas devolvit in aequora silvas 2, 409.

FRAGOR aures concussit 6, 163. Inrupit convexa Olympi 7, 478. armorum auditus 1, 569. belli 5, 228. nemorum 8, 5. Victorum lactus 6, 225. Fragore mundi emicuit fulmen 1, 152. Fragilis celsus 6, 33. malus 5, 595. murus 6, 201. com-

INDEX RERUM,

- pages 6, 177. - testa 6, 50. Fragiles animae 5, 120
- FRAGMINE** magnae molis percussae crates 3, 493
- FRAGMENTA** carinae 8, 755. galeae 6, 193. ruinae 9, 33. tori 6, 536. sibi vindicat ignis 3, 686
- FRATER** maritus 10, 138. volucer 9, 665. Fratris pectore gladium condere 1, 376. Fratri contraria Phoebe ibit 1, 77. nubit soror 10, 357. Fratrem amissum lugentibus obfert 3, 608. Phoebe toto orbe redderet 1, 538. Fratres in diversis Pompeji, & Caesaris castris 4, 171. se Latio fingere 1, 427. vulnera miscebunt 3, 354. diversi tela spargere prohibebunt 3, 327. gemini stant 3, 603. Thebani 4, 551. Fratrum gladii 7, 453. Fratribus fratres incurrunt 4, 563. Fraternalis cuspis 5, 621. imago 6, 503. Fraternalis ultor amoris 3, 286. Fraternali sanguine muri maduerunt 1, 95. Fraternalis arma pectore tegens 3, 619. 7, 465. cadavera 7, 775
- FRAUS** occulta 10, 315. Fraude sua cessere 4, 742. Fraudes tacitae sub gurgite 4, 465. innectere ponto 4, 448. Fraudemus nullo sanguine bellum 2, 305
- FREMIT** discordia 9, 217. fera 10, 415. incerta dubium vulgus 1, 353. Fremunt castra 7, 128. undis 10, 321. Fremuit Auster 9, 320. turba castrorum 7, 46. Frementes aquas verticibus contorsit 4, 101. Fremitus vulgi 10, 11. agit 7, 482
- FRENO** moto aspera gens Heniochi 3, 269. Frenorum habenae 7, 143. Frenos accipit 5, 176. laxat 7, 124. momordit 6, 398. Frenis conversis 7, 531. in girum flexis optima gens 1, 425. legum resoluta ira ruit 2, 146
- FREQUENS** cive suo nullo 7, 404. fors 5, 764. Frequentem populis urbem 1, 511. Frequentant lucum cultu 3, 422
- FRETUS** hospitii 9, 131
- FRETUM** abscondit classes 3, 47. & terra litus vindicat 1, 409. conferre non patitur Isthmos 1, 102. dum terra levabit 1, 89. tellus excutiet 1, 77. omne late patet 2, 622. omne pirata reliquit 2, 578. torrens Maecotidos pontus egerit 3, 277. super Fretum Hellesponti incessit 2, 675. Freto aperto hostes errare 2, 661. medio perire 2, 190. Fretis diducti reges 2, 294
- FRIGUS** Arcetoum 10, 250. nocturnum 9, 844. Scythicum 6, 325. Frigore laeva via 9, 376. glaciali pontum adstringit 1, 18. sterili non quidquam gignit 4, 108. Frigidus ensis 5, 245. gladius 7, 502. torpor 4, 289. Frigida glacies 10, 205. quies 5, 807. Saturni stella 1, 651. ruinae signa 6, 281
- FRONDEM** non uilis praebentibus auris 3, 410. Fronde carentes admiscere diem 3, 443. Minervae praelata 3, 306. Frondes carmine saturatae 6, 682. congelatae 9, 841. rariae 9, 944. spoliatae 9, 358. ignorat 9, 525. & herbas terunt milites 4, 316. Frondibus non efficit umbram 1, 140. Frondeat arbore multa 10, 305. Frondens cam-
- pus 6, 83
- FRONS** adversa 7, 321. averfa 9, 634. fixa 4, 619. generosa 8, 680. ipsa leti 9, 740. Martis 7, 220. patens 4, 423. prima 7, 521. Senatus 9, 207. Frontis pignora 6, 456. Frontem corona premens 2, 358. in rigidam descendere 2, 375. Fronte simulatus dolor 9, 1063. tegunt pectora 9, 1107. lunata liburnae recedunt 3, 533. recta venit acies 10, 438. refugi a fronte capilli 10, 132. sub testa vineae latentes 3, 488. Frontes adversae 7, 465
- FRUIT** iustitio 5, 115. Fructus 8, 344. amoris extremus 5, 794. favoris 7, 727. retenti regni 4, 693. Fructum perdere 2, 190
- FRUGES** primae 6, 426
- FRUGIFERA** Garganus 5, 378. Frugifero quercus sublimis in agro 1, 136. Frugiferae terrae 9, 687. Frugiferis est insula nobilis arvis 3, 65
- FRUSTRA** 8, 589. 9, 952. 10, 76. ausi 9, 325. conari 4, 466. conantur 8, 65. peritura agmina 7, 730. precibus tenuit 9, 51. Frustratus ambiguis fortibus 5, 225. Frustrato pondere ferrum cadit 3, 581
- FUCUS** Tyrius 10, 123. Fucata formam 10, 137
- FUGA** non est 10, 539. scelus ignavum est 9, 283. patet 4, 485. huc Nautarum 2, 625. Olympi 10, 199. privigni 9, 51. signorum 9, 543. tacita 5, 679. Fugae causa conjux 7, 676. furtivae tempora placere 2, 688. libertas 8, 371. mens 9, 216. quo quemque inpetus tulit 1, 491. poena 9, 1087. ultor 10, 465. Fugam intendere ad moenia 4, 262. posuere 9, 289. ratiū tenere 3, 706. tentare habiles pinus 3, 554. nubes rapuere nimbos 4, 70. Fuga nudata terga 4, 714. praecipiti navalia tenere 3, 756. repleta bulla 2, 152. trepidante quod Pyrrhus reliquit 3, 159. trepidi nudata Libonis gens 2, 462. tuta pars 9, 346. Fugax Sertorius 7, 16. bellum 8, 380. Fugacem Tethyn ferit Baetis 2, 588. Fugaces Numidae 4, 746. ad bella non esse 2, 558
- FUGIS** bella 9, 261. cladem 7, 821. Fugit ab ara taurus 7, 165. ab undis gelidis Rheni 2, 570. arma, ora senatus 8, 506. Creta 9, 38. curis 9, 768. dominos terra 6, 277. equo 3, 283. Europa Libyen 9, 415. in coelum 9, 684. lancea morte relicta 3, 468. per caput 9, 824. pestis 9, 931. Pompejum 5, 805. qua silva 2, 468. solus dux ex agmine 2, 471. te bellum 5, 316. tellus 9, 471. verum pectore 5, 223. vita locutum 7, 616. Fugimus arma 9, 848. qua 9, 880. non Fugiant te, me sequuntur 2, 575. Fugiebant astra ignes solis 1, 232. Fugi extrema oscula 3, 745. Fugere agricolae Marium 1, 583. cadavera lectum 6, 532. Fuge litora 5, 588. miseros 8, 487. partem belli 6, 552. proelia 7, 689. Fugerent campos 7, 862. Fugerit qui, cello civis 7, 319. Fugere cadaver 9, 804. in mortem 9, 105. servitium manu 4, 577. Fugiens anima 5, 279. carina 8, 662. dedi 8, 134. iter amittit 4, 152. Magnus victoria est 2, 708. metallum 4, 223. nescis libertas 7, 432. num-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

numquam rosa 10, 165. occurrit hostibus 6, 290. Phoebe 9, 941. raptā classe 9, 220. senatus 1, 489. Fugientem secum hastam circuit 6, 223. Fugiente per ortus sole 1, 543. Pompejo timent 1, 522. vita rigentia membra 2, 25. Fugientia agmina 9, 34. Fugitur in bellum 1, 504. paupertas, virorum secunda 1, 166. Fugienda ferro fames 2, 253. FUGANT belli contagia dira 3, 370. Fugavi Deos à causa 8, 93. Fugasles tela 8, 602. Fugasset socerum 6, 316. Fugantia angues verba 9, 914. Fugatus acie 8, 205. Fugata lux 6, 713. nox 5, 455. Fugatae virtutis fides 2, 242. Fugato ic inde 7, 696. victore 7, 824. Fugatae partes 10, 78. Fugatos ne castra revocent 7, 731. Fugatis Superis 9, 164. FULCIT gemma toros 10, 122. Fulcire ruinam 8, 528. Fultus aggere sletit 5, 316. Fulta robore domus 5, 516. FULGET latus Ensiseri Orionis 1, 665. luce 9, 73. Fulgere e campis volucres 6, 129. notae aquilae 1, 244. Fulserunt consule sacrae sedes 3, 106. Fulgere incendia silvae 3, 420. Fulgens robore tutela 3, 511. fidere Chiron 6, 393. Fulgentia poma 9, 367. toto ponto signa 2, 576. Fulgor auratus 9, 728. FULGOR oculis ingestum 7, 157. Fulgura captat 6, 520. currunt 5, 630. nimbus exstinguit 4, 78. nubibus excussa 3, 410. coeli 6, 428. crebra sereno micuerunt 1, 530. FULMEN, Alexander 10, 34. cespite inclusum 8, 864. Jovis lassatum in secula 5, 621. ventis expressum 1, 151. sine nubibus tacitum 1, 534. Fulminis dispersi ignes 1, 606. edoctus motus 1, 587. Fulmina flammis servant 4, 77. fregerunt nubes 7, 154. teneat 7, 448. vibrans 9, 513. incerta 10, 206. Pallenea 7, 150. per Fulmina aether ad terram decidat 2, 58. sciret Jovem coelo regnare 3, 319. Fulminibus aer subcenditur 2, 269. caput praestare 5, 770. ornabit manes 7, 458. Fulmineus ensis 6, 239. FULVA supellex Jaspide 10, 122. Fulvum aes 9, 669. germen 9, 361. FUMUS pinguis 8, 730. Pompejum ferens 9, 77. Fumi nigri volumina 3, 505. Fumo licet consurgere 9, 461. gravis Abrotonus 9, 920. undare 6, 535. FUMANT sudoribus artus 4, 754. Fumavit ferrum sulfure 7, 160. Fumans via 9, 711. Fumantes ceteres 6, 533. Fumantia ora 9, 722. Fumifer Aponus 7, 193. FUNDA rotat 9, 826. Fundae Balearis verberare 1, 229. FUNDATA vetusta manu Ilerda 4, 12. volatu vultus moenia 7, 437. FUNDUNT cruorem pectora 7, 536. Fudit cornua per ultima belli 7, 507. flammis argentum 6, 404. in ignes vota 9, 989. Fudillis plurima carmina 1, 449. Fudere adtonitae laceras comas 2, 32. Fuderunt Sibila 9, 631. Fundat Suevos Albis 2, 52. Fudisset Aquarius imbres 1, 653. Fun-

dere Bacchum coeperat 1, 609. cruorem tentis Arctois 5, 267. fletus 4, 183. in terras cruorem 4, 391. Fusura cruorem vulnera 7, 566. Funditur ingens Oceanus 1, 410. Fundi per pocula 10, 423. Fusus harena 9, 882. crinis 8, 739. circum vitalia humor 9, 743. sanguis 4, 278. 6, 310. Fusa acies 10, 540. Fulo Oceano navigat 4, 134. sanguine 2, 158, 439. 7, 234. Fusi in litore cineres 9, 1092. Fulae campis acies 4, 794. per litora partes 9, 30. Fusa corpora 7, 652. solo vitalia 7, 620. Fuis telis nudato munte 3, 670. FUSOR ulli terra 4, 670. FUNDUM in Averni Gaurus decidat 2, 668. Fundo sanguineum mare Charybdis torfit 1, 548. FUGITUR Euphrates vice Phariae undae 3, 260. FUNIS in favilla 5, 524. litoribus ligatus 8, 61. religatus 8, 791. Funem religasset 7, 860. adductum ancora senserat 3, 700. Fune haeret rupibus carina 5, 514. tremulo flarent carinae 2, 621. FUNUS erat, spargere ultra tentoria 6, 103. rumpit amores 5, 763. Bruti 7, 39. cognatum 6, 564. inhumatum 7, 820. longum ad tumulos producere 2, 298. mundi 7, 617. plebejum 8, 736. Funeris heres 6, 595. honor 9, 62. ordo 8, 780. Funere taedas rumpere 10, 373. Magni dignas exsequias dedit 3, 291. Magni audito 9, 197. miserando Carras maculavit 1, 104. nullo est opus 5, 668. nullo rogos tristior 8, 761. primo adtonitae tacuere domus 2, 21. viso 3, 730. de funere est pugna 6, 811. Funera à tumulis retulit 6, 531. deletae gentis ulcisci 2, 84. Magni 9, 218. nostra 8, 433. pudoris 4, 232. regum 5, 201. tua nunciet 7, 41. versu Cadmi 3, 289. vulgi flere 2, 118. Funerea velatur purpura lana 2, 367. Funerae flammae 6, 525. mensae 6, 557. FUNESTUS Achilles 8, 618. ignis 9, 178. Mars 7, 335. rex 8, 418. Funesta dies 7, 427. merces 7, 610. mundo hora 6, 6. Munda proelia concurrant 1, 40. Funestum bellum 7, 117. Funestae acies 7, 27. Funestas acies paratis 3, 312. Funesta arma Satellitis 10, 98. dona 9, 1064. pabula 7, 815. sacra 7, 167. FURCAS ultra Caudinas vulnera speravit 2, 138. FURIT in sua templa fulmen 1, 155. more patrio 10, 413. Pontus 5, 599. Fureret flamina 10, 447. Furare 7, 780. vultu, & dextra in absentem 5, 319. Furens 7, 797. 9, 749. ambitione luxus 10, 157. Appius 5, 157. in arma Caesar 2, 439. in regna sua Auster 9, 321. pietate 9, 147. ventus 5, 419, 578. undarum cumulus 6, 274. Ionium 6, 27. Furentis populi ducibus 2, 249. Furenti manus obposuit 2, 551. Furentem virum, retinere 1, 115. populum in arma inpulerit 1, 68. Furentes in bella 7, 295. animi 4, 505. gladii 6, 300. somni 7, 764. Furentum arma pudor continuit 4, 26. nos praeda sumus 1, 250. Furentibus ira laxat frenos 7, 124. pelagiundis 3, 195. FUROR

INDEX RERUM,

FUROR est 4, 517. & rabies 4, 240. arma dedisset
coelicolis 3, 315. arma invenit 3, 671. movit Olo-
stras 249. nullum egit in arma 2, 254. caecus 10,
147. bellorum 5, 36. Eous in Latias oras incu-
huit 3, 94. hic est 7, 551. hic exibat in annos 1,
669. medius 10, 72. quis, o cives 1, 8. quis hic 1,
681. pelagi fuit 2, 199. Olostras movit 3, 249.
scelerum 7, 95. Sibylae 5, 184. vanus 6, 434.
ventorum 5, 586. Furoris auctor 10, 529. fama
urbem e sedibus expulit 2, 573. fluctus 5, 118.
inpetus trahit 2, 109. socius Lentulus 2, 542.
humani labes 5, 103. sui voces 7, 483. tanti pre-
tium tellus 1, 96. Teutonicus curius 1, 255. Fu-
rorem dant Deae ultrices 10, 337. movet vox
6, 165. movit quies 6, 282. iugres posuere 1,
327. Hesperium gentes sequuntur 2, 292. hunc
arcete 1, 295. indomitum sermone desletere
3, 303. vanum deponere 2, 83. lasso deserta 1,
695. iaculo instructa 5, 150. Furores, omen sce-
lerum 7, 184. movere 9, 642. Hesperii 10, 62.
medii 5, 304. nocte meriti 7, 170. Furorum poe-
nae 5, 106. stimulus 7, 557. Furores damna sol-
verunt 1, 106. in medios belli ire paras 2,
523.
FURIAS belli expulerat 5, 246. Furialis cultus 6, 654.
accenso sepulcro stare 3, 11. Furialibus armis se
non persequor 1, 200.
FURTO raptum iter 6, 121. pavido colla subducit
2, 168. Furia fugae 4, 416. Furtim rapit agmi-
na 4, 717. Furtivus ignis 9, 142. Furtivae fugae
tempora placuere 2, 688.
FUSCANT malas lanugine 10, 135. Fuscator Eoi
coeli Corus 4, 66

G.

GABII 7, 392.
GABINO ritu succincta turba 1, 596.
GABINIANI milites in Aegypto 10, 403.
GADES primae 9, 414. Tyriae 7, 187. 10, 457. so-
las Oceanum admittere negat 3, 279. Gadibus
vicinus Atlas 4, 672.
GABULUS paratus inculto equo semper 4, 678.
GALATAE 7, 540.
GALEA cava 6, 193. Galeae convexus orbis 9, 502.
Galeam excussit 9, 510. ferire fugiente anima 5,
279. protegit umbo 3, 476. Galea pudorem te-
git 4, 706. Galeas contorsit spiritus 9, 471.
Galeis excussit cristas 7, 158. incumbit nox 7,
178.
GALLIA me testem fecit bellis 7, 286. te geminis
lustris bellantem tenuit 1, 283. nobilis currus
sequeretur 3, 77. Galli 7, 541. sanguinei tristia
ulularunt 1, 567. truces 7, 231. Gallorum faci-
bus perusta Tarpejo sedes 5, 27. Gallorum po-
puli feroces 1, 209. videntes gemuere 3, 446. po-
pulis Arctoque iubaeta 3, 74. spolia 4, 820. Gal-
lis male vicinis moenia condita 1, 248. victis
piratica laurea cedat 1, 122. Gallica arva dister-

minat ab Aufoniis colonis 1, 215. per rura spar-
sa cohortes 1, 394.
GANGES 10, 33, 252. qua colitur 3, 230. rapidus
8, 227. tumido me gergite submoveat 2,
496.
GANYMEDES famulus 10, 520. Ganymedis auspi-
cibus in arma eunt 10, 531.
GARAMANTE detecto 9, 460. Garamantes inculti
9, 512. nudi arant 4, 334. perussi 4, 679. Gara-
mantides undae 9, 369.
GARGANUS 9, 184. Appulus ejusque descriptio 5,
380.
GAUDET amoto Santonus hoste 1, 422. Atax fer-
re carinas 1, 403. duris patientia 9, 403. caruisse
7, 604. effudisse 6, 541. esse timori populis 3,
82. Gaudet inponere 6, 526. monitis 7, 183.
servasse 9, 291. Gaudent inponere 6, 252. in-
plicitis membris subsidere 3, 695. Gaudente co-
hortes 3, 360. Gaudere de gente triumphus 8,
430. plausu theatri 1, 133. sanguine fuso 4, 278.
Gaudens esse fidem 8, 128. exercere 5, 302. Me-
dusa 9, 633. viam fecisse ruina 1, 150. Gauden-
tem vidimus 6, 792. Gaudente polo te regia
coeli excipiet 1, 47. Gaudendum est, 2, 42.
Gaudia admisit duro vultu 2, 373. mentis 9,
1041. rerum 10, 108. terrae 9, 946.
GAURUS decidat in fundum Averni 2, 667.
GAZA, & Idume 3, 216. triumphis praclata est 3,
166. Gazae Eoae 7, 742.
GEBENNAS cana rupe pendentes gens habitat 1,
435.
GELONI volucres 3, 283.
GELU tegitur mare 5, 438. fracto saxa madescunt
4, 85. pigro haerens bruma 4, 50. pigro stringi
4, 653. Gelidus 5, 711. Araxes 8, 431. Boreas
5, 661. Hiberus 10, 476. Olympus 5, 4. orbis
9, 704. sanguis 7, 467. sudor 4, 623. Gelida ora
5, 55. Gelidum corpus 9, 935. pectus 6, 752. si-
dus 6, 393. Gelidi Taygeti juvenus 5, 51. Ge-
lido gurgite Baetros populos includit 3, 268. in-
testa cruore viscera 1, 619. tellus pertusa Caico
3, 203. Gelida sub Arcto sedem dedisses 1, 252.
Gelidi artus 9, 56. a gurgite artus 4, 153. orbis
6, 488. Gelidae lecto medullae 6, 629. pestes 9,
844. Gelida labra 6, 568. Gelidos pavor adligat
artus 1, 246. Gelidae alte submotis solibus um-
bras cingens lucus 3, 401. cursu superaverat Al-
pes 1, 183. noctis umbras lux solverat 1, 261.
Phoebo pellente tenebras 2, 326. Anienis ad un-
das 1, 582. ad Phasidos undas 2, 585. per Alpes
rabies effunditur 2, 535. Gelidis Rheni ab undis
fugit 2, 570.
GELASSENT vultus 9, 691. Gelato corde 7, 339.
Gelati orbis 6, 541.
GEMINUS axis 7, 422. Mars 6, 260. Gemina Arctos
8, 175. Geminum caput 9, 719. Geminum in pon-
ti divortia flumina spargit 2, 404. Geminum ma-
re lithmos separat 1, 101. Geminio cacumine
surgit ignis 1, 551. collic petit aethera 5, 72. or-
dine

LOCUTIONUM ET VERBORUM:

- dine crevisse contentae liburnae 3, 534. profundo tellus elisa est 2, 437. Gemini 9, 536. stant fratres 3, 603. ordines 4, 422. ad bellum usus 10, 512. Geminae acies me figant 2, 309. palmae 8, 583. partes 4, 495. rates comites 4, 431. hactere 2, 711. rupes 4, 157. Geminos excepi foetu maritos 2, 339. postes discurrit insula 2, 355. Geminas aequantes moenia turres 3, 456. Geminas è sanguine matris permixtura domos 2, 332. inter undas maris 2, 399. Geminis lustris bellantem te tenuit 1, 183. Geminare clamorem dedit 7, 481. Geminato verbere 9, 173. Geminatae tenebrae 6, 614.
- GEMIT** agger 6, 137. rauca Pontus 5, 218. Gemunt rauca pectora 4, 756. rupes 7, 483. Gemuere Gallorum populi 3, 445. Gemuerunt plenae ossibus urnae 1, 568. Gemere 4, 183. Gementem mori puduit 9, 886. Gementes ferrum strinxere 4, 247. Gemitus 7, 680. instar vocis 7, 572. luporum 6, 658. Phemonoes 5, 191. querelas rumpens 8, 87. edere dolorem 7, 43. Gemitu ad ictum consentit 8, 619. latenti 1, 257. permixta loqui 1, 190. Gemitus sequuntur 7, 724. taciti 8, 64. abscondunt 9, 1106. claudere 8, 634. expressit 9, 1039. tibi negare 9, 1046. in gemitus effudit dolorem 9, 146. Gemma toros fulcit 10, 122. Gemmae capaces 10, 160. Eoae 9, 516. Gemmis baltheus amictus adstrinxit 2, 362. coloratis carbasa adstringunt 3, 239.
- GENAE** flos 6, 562. Genas crinesque flamma succendit 6, 178. madentes scissa 2, 37. Genis incrementum barbam 2, 376. lacrimae cecidere 3, 733.
- GENABOS** Caesareis alis dissolvitur 1, 440.
- GENER** pauper 10, 170. pius 6, 305. victoris 8, 555. atque socer concurrunt bello 4, 802. Generi minae 9, 1086. premit vestigia 2, 652. Genero decretum est socerum depellere 1, 290. esse sibi licebit 3, 32. intentus 9, 952. minor 7, 611. Generos soceris junxere Sabinae 1, 118.
- GENS** Curictum 4, 406. dira 6, 507. dura 9, 439. jacet conscia Nilo 1, 10. Iulea 9, 995. Gens magica 9, 923. moto freno aspera 3, 269. omnis 1, 61. optima flexis ingirum frenis 1, 425. Pharia 10, 177. habitat Gebennas 1, 435. quaeque solo orbe arcessitur 1, 167. Romana 9, 1014. sua salute contenta 9, 909. virorum 8, 385. unica 9, 891. mundi 8, 429. Gentis mors 7, 635. pignora 9, 906. deletae funera 2, 84. dirae carmina 6, 444. Iuleae Phrygii penates 1, 197. Genti divitiae robora 9, 427. quanta gloria 3, 241. à Gente vetusta profugi Celtae 4, 9. Gentes & populi 1, 512. 6, 443. 7, 390. 10, 36. timent arma 9, 476. Aethiopum 9, 651. Arabum 9, 513. cultu variae 3, 289. Eshedoniae 3, 280. Hesperiae 10, 387. ignavae 4, 576. ignotae 9, 372. innumerae 3, 321. Libycae 9, 511, 515. Phariae 10, 171. Rhodani ferae 6, 145. ferae 7, 207. triumphus unius 7, 280. vāgae 8, 812. diem desperare coegit 1, 542. ignotas Argos miscuit 3, 194. miscere ruinae 7, 655. miscui mus armis 9, 1077. per Ponti litora feras 2, 639. subactas vix inpune feret 1, 288. Gentibus ablati orbis 9, 856. apertum orbem deseritis 1, 465. dare bella 9, 94. Hesperis jugulus pacem dabit 2, 318. invidiam commodat 1, 82. invisis praebere cruorem 1, 9. iras date 2, 47. nostris aequum 10, 89. nullis credite 1, 93. numen Isis 9, 158. Sancta foedera 10, 472. tuta commercia 7, 811. venerabile nomen 9, 203. victis frequentem urbem 1, 512. unum da ignem 7, 804. a feris rapi iussam urbem 1, 413.
- GENUS** sati 9, 758. humanum 6, 614. 7, 388. sibi consulat 1, 60. vivit paucis 5, 343. lugere vacat 2, 378. mortale ignarum sortis Deorum 3, 319. cum ventis composuit 3, 196. quod cladis paratis 1, 649. Generis memor 8, 284. nomen 7, 589. turba 7, 399. humani bellum 7, 72. humani capacem urbem 1, 512. majore damno coitur 2, 226. mixti foedera 9, 1049. Generi humano lues paratur 1, 644.
- GENEROSA** frons 8, 680. umbra 9, 216. Generosi sanguinis juvenis 3, 723. Generoso vertice apicem tollens Flamen 1, 604.
- GENUSUS** volucer 5, 462. 465.
- GERMANE** 9, 123, 127. Germana 9, 1068.
- GERMANUM** bonum 7, 435.
- GERMINE** graves rami 9, 351.
- GERIT** bella 7, 502, 549. auspiciis paternis 2, 464. gladiis 8, 386. colla Magni 9, 1012. crines 10, 129. divitias collo 10, 140. mente tumores 10, 100. opus expugnantis 10, 490. pila manu 9, 587. remigium ratis 4, 423. vitem 6, 146. Gerinus bella cum duce 7, 307. quidquid 5, 292. Gerunt omnes iussa 2, 649. proelia 10, 532. Gerebat Deum mente 9, 564. Gessisti bella voto pari 9, 256. quidquid in acie 7, 556. Gessit bella 9, 27. quod Marte Poeno obsessum Saguntum 3, 350. Gessimus arma 9, 1085. pavidum 7, 643. res 8, 275. Gesserat exuvias olim 9, 176. Geret bella per tenebras 8, 373. Gerent bella clamore 7, 369. hoc civile bellum 3, 356. Geras bella 8, 324. Gerat bella bellis conferta 2, 443. Gesserit proelia facili eventu 1, 285. Gerere bella 4, 382. fortia 4, 202. moles 4, 418. omnia ducis 4, 342. Gessisse bellum 8, 419. cum genero bellum 10, 170. Gerens bella civilia 10, 147. capillos 10, 132. emeriti doni insignia 1, 357. gladios 7, 453. Gerente te bella. in acies veniam 3, 30. Gesturus bella 7, 171. proelia Consul 2, 278. Gesturi bella 7, 96. Geritur res 7, 195. Geruntur bella 8, 502. jugulis 7, 533. nobis 7, 79. sine te 7, 607. Gerantur ne colla sic 9, 1083. Geri in corpore bellum 7, 407. bella iussit 3, 455. placuit nullos habitura triumphos 1, 12. Gestum est tantum 4, 257. Gestabat arma fatelles 8, 598. Gestent ut colla parentem 8, 732. Gestasset cadaver

INDEX RERUM,

- daver Nilus 6, 308. Gestare carinas 5, 463. cul-
 tus vix nuptus decoros 1, 164. dextra 8, 675.
 majores animos 4, 285. Gestans sacra dona
 quercus 1, 137. Gestanda dabantur signa ducis
 2, 96. Gestata ducum colla pilo 2, 160. per ur-
 bem ora 9, 137
GETES Dacis admixtus 3, 95. inde, hinc Dacus
 premit 2, 54. Getas, & Dahas motura clades 2,
 296. Getici nervi 8, 221
GIGANTES à Tellure geniti 4, 593. terrigenae astra
 tentarent 3, 316. vincti terga 6, 665. Gigantum
 saevorum bella 1, 36. Gigantas tollens Phlegra
 7, 145. timens coelum 9, 656
GIGNIT non quidquam frigore sterili 4, 108. Ge-
 nuit hunc Memphis 8, 477. quae telus 7, 819.
 quidquid natura 6, 670. Genuerunt hos eadem
 viscera 3, 604. Genitum nocere 6, 485. Geni-
 tum se credere toti mundo 2, 383. Geniti Gi-
 gantes 4, 593. Genitor 9, 164. infelix Argi 3,
 727. monitum timuit 9, 645. Pompejus 6, 814.
 spectatus 9, 128
GLACIES frigida 10, 205. soluta 10, 224. Glacie
 jaceres nuda 7, 867. temperat signorum ignes 4,
 109. Glaciali frigore Pontum adstringit 1, 18
GLADIUS adactus 4, 561. dissuasor iusti 4, 248. stat
 frigidus 7, 503. Pellaeus 9, 1074. tuus 8, 607.
 Gladii per viscera missi capulus 3, 749. Gladium
 fratris pectore condere 1, 376. exegit pergentes
 10, 31. Gladio culpam exsolvit 7, 262. male
 caesa cervix 10, 518. permittere discrimen 7,
 108. purgandum crimen 8, 518. turbare vultus
 7, 322. viscera scrutaris 8, 557. Gladii sunt fa-
 tum sub Caesare 5, 283. fratrum, & patrum si-
 miles 7, 453. furentes 6, 301. hunc premunt 7,
 781. mille mortis signa sequantur 2, 115. mun-
 di 7, 81. soluti 7, 159. triste minantes 1, 320. in
 gladios jurata manus 9, 850. super gladios ire 7,
 748. Gladiis aditus arcet 10, 489. bella gerit 8,
 386. carinam instruit 8, 542. coactis egeant bel-
 la 3, 323. habere fidem 7, 139. modus sublatus
 8, 492. secures mixtae 5, 388
GLANDE excussa Tyrrenum petens 3, 711. Glandes
 solutae spatio, & liquefactae calido ponde-
 re 7, 513
GLAREA impulsu 4, 302
GLEBAE ubere superat 3, 68. pingues 4, 309. Gle-
 barum crimen 9, 425. Glebis exilis Arisbe 3,
 204
GLOBUS densatur 4, 780. informis 9, 801. Globos
 densos involvere nubes 4, 74
GLOMERANTUR in orbes grues 5, 715. Glomera-
 tus pulvis 6, 296. Glomerata nubes 7, 530
GLORIA belli 4, 716. contingit 10, 284. secundae
 matris, fratres 3, 603. illum suscipit 10, 377. le-
 ti 4, 479. 5, 656. mensae 4, 376. metis Hercu-
 leis aufertur 3, 278. nobis maxima, servasse
 &c. 8, 110. Pompeji, bellum 7, 112. puii Ma-
 gni 3, 48. quanta genti est 3, 241. sum tibi 8, 78.
 terrarum Typhon 4, 595. vitae 6, 805
GNARUS, iratum causas annonae trahi 3, 59
GNIDUS 8, 247
GNOSOS pharetras agitare docta 3, 185
GORGON 9, 658, 679. Gorgonos facies 9, 653. re-
 gna 9, 668. Gorgona apertam cernit 6, 746. Gor-
 gone rapta 9, 684. Gorgones sorores 9, 647.
 Gorgonei crines 7, 149
GORTYNA non pejor Eois sagittis 3, 186. Gortynis
 harundo 6, 214
GRACCHI legibus inmodici 6, 796. Gracchis iacta-
 tis minax curia Tribunos expulsi 1, 267
GRACILIS Isthmos geminum mare separat 1, 101.
 Gracile lunae cornu 5, 546
GRADUM addunt equi 4, 759. ferre 8, 718. Gradu
 praecipiti lymphata turba 1, 496. quanto mors
 saeva cucurrit 2, 100. Gradus citati 6, 82. po-
 nam in pulvere 9, 395. Gradibus adclinis ebur-
 nis stat torus 2, 356. jam fessis 6, 206
GRADIVE quid tantum paras 1, 660
GRESSUS instabilis 5, 556. sollicitus 5, 508. Gres-
 sum coercens languor 1, 193. Gressus tui 6,
 829. in gramine ponebat 9, 976. rapit 3, 116
GRASSATUS in undis 6, 421
GRAECIA moerens laceros artus flevit 2, 164. Grae-
 ca non levitate fidem servare 3, 301
GRAJA classis 4, 530. juvenus 3, 355. Grajum ae-
 quor 8, 272. bustum 9, 962. Grajae urbi decus
 contigit 3, 388. Grajo ferro major vis inerat 3,
 463. Graja gymnasia 7, 270. moenia 5, 419
GRAMEN altum 9, 976. Hyblaicum 9, 291. Gra-
 mine campum spoliare 4, 412. Gramina submit-
 tere 9, 182. Graminei loci 4, 199
GRANDAEVUS senatus 7, 371. Grandaevos senes
 mixtis armavit ephebis 3, 518
GRANDINE lecta innocua percussa sonant 3, 482
GRATUS ictus 4, 547. lumine mors 8, 463. Grata
 Deis 6, 513. non Grati sacri inpatiens victima
 1, 611. Gratum reor coelicolis 10, 197. Grata
 vice 9, 998. morti piacula 10, 462. oscula 5,
 736. Gravior mihi tellus 9, 80. Gravius mihi so-
 lum 8, 130. pervenit 9, 186. Gratis vinci 4,
 275
GRAVIS ictus manum amputat 3, 611. Magno est
 testis 8, 48. pulsus 4, 757. serpentibus Abrotonus
 9, 920. Amphisbaena 9, 719. est domino ege-
 stas 3, 152. hora 6, 415. obsessis fames 5, 449.
 Olla 6, 347. turbae hospita 8, 157. Grave fessis
 imperium 7, 735. his jus ferri 5, 312. manibus
 officium 9, 64. murmur infremuit 1, 209. Gra-
 vis senectae sata odierunt 2, 65. Graves Curii
 10, 152. lacerti 4, 618. lapsus sub nimio ponde-
 re 1, 71. divitiis rami 9, 360. trunci elidunt cor-
 pora 2, 206. catenae 7, 498. nubes mundo in-
 cumbere 4, 69. poenae 7, 614. truncos undae
 sustinere 3, 669. iras premit 2, 521. Graviora
 agitant metus 2, 225. Gravidum curis pectus 5,
 735. Gravidum cornu pluvialis tertia Cynthia 1,
 218. Gravatur dominos 7, 284. Gravari regno-
 rum injuria 5, 238. Gravatur facies 6, 517. Gra-
 vatur

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

vatus nimbis aër 5, 628. Gravata somno 5, 808.
GREGIUS carerent dumeta 7, 863.
GREMIUM conjugis 8, 106.
GRUES à strymone bruma pulsi in Aegyptum 5, 712. hiemes Nilo mutant 7, 832.
GURGES alienus 10, 293. ingens 8, 290. Leucadius 10, 66. medius tentoria dirimit 4, 18. Nili Pelusiacus 10, 53. Niliacus 9, 1023. Penei 6, 377. Pharius 7, 692. Ponti 7, 813. Ponti rapidus 5, 234. purus 4, 380. septenus 8, 445. Tyrrhenus cadavera recepit 2, 210. violentus 10, 316. Gurgitis parvi Aëas 6, 361. Gurges, trahe omnes aquas 2, 486. Gurgite aperit campos 6, 276. impulsu castra 4, 88. perfert flumina 10, 254. plena viscera 4, 371. qua Cinga pererrat 1, 433. diviso fontem ferens 3, 235. gelido Baëtros populos includit 3, 267. longo se lassat fluvius 5, 466. mixto Hiberus nomen aufert 4, 22. Nili qua mare mutatur 1, 684. rapto it 6, 372. rivis scisso 4, 142. rupto 10, 302. sulcato puppes tractus duxerunt 3, 551. in summo undae truncos sustinere 3, 669. suo per multa ductus 1, 399. superato ripam attigit 1, 223. tanto 5, 572. tumido nie Ganges submoveat 2, 496. cum Gurgite Rhodani classis venerat 3, 515. in Gurgite tela caedes suas peragunt 3, 580. Gurgitibus raptis tellus perusta 2, 414.
GUSTUS veneni 9, 937. Gustatus sanguis 4, 241.
GUTTA veneni 9, 702.
GUTTURA siccum 6, 567. trajectum 6, 637. Guttura elisa laqueo fregit 2, 154.
GYMNASIA Graja 7, 271.
IN GYRUM flexis frenis gens optima 1, 425. Gyro aëra complectitur arcus 4, 79. laevo latus praeducere 4, 45. longo curium frangere 3, 554. Gyros contrinxit acies 4, 781. medios abrupit 6, 87.

H.

HABENAE Balearistortor 3, 710. largus 7, 225. Habena jaculum amentat 6, 221. Habena domitoris 6, 399. Habenas frenorum aptat 7, 143. totas accepit sonipes 2, 500. Habenas totis exercet rabiem 9, 454.
HABES aditum famae 8, 74. bellum 3, 133. pectus nudum 5, 329. sidus in venice 9, 542. tu Ausoniam 5, 497. Habet Aegyptum 10, 359. Comites 8, 209. consul signa 9, 251. non Corus jus in portum 1, 407. ensis vires 8, 385. famam fati 9, 754. hoc Medusa 9, 636. ingentem usum militis 3, 720. lumen 6, 648. me Arctos victorem 2, 586. mors minimum virtutis 4, 558. pigra 9, 907. plus famae 4, 509. quantum libertatis 8, 455. quem Nilus 9, 81. sceptrum 8, 448. solatia 9, 870. solus Mars coelum 1, 663. sub jure enses suos 10, 96. tantum mortis 9, 767. recta, & leges Caesar 5, 31. Thessaliam nox 8,

45. truncus plus nobilis irae 3, 615. ventos Ma-
 vors 10, 206. non unda vias 4, 86. vox latratus,
 & gemitus 6, 688. urbs munitionem naturam 6,
 22. urnam 7, 819. Habemus crimen 8, 512. vin-
 dictam cladis 7, 455. Habetis in manibus 7, 253.
 Habent commercia cum mundo 9, 444. crimen
 8, 118. Deum carmina 6, 497. mortalia casum
 2, 13. rates permixtas ventus, & dextrae 5, 707.
 templum 9, 512. virus morfu 9, 615. vulnus po-
 puli 7, 639. Habebat jus 8, 635. in caput 8, 95.
 Habuit loces fratres 7, 550. pugnae partes 7,
 632. quos vultus 9, 678. ripas Sicoris 4, 130. Ha-
 buere Deos obstrictos 6, 494. tot reges unum
 ducem 3, 288. tenebrae pacem 4, 473. Habebo
 Dominum 9, 241. Habebis virtutis pretium 2,
 258. Habe Brutum hostem victoris 2, 284. Ha-
 bete animos 9, 96. Habeatis jus ingentes 7, 265.
 Habeant amnes declivem cursum 4, 114. Ha-
 buisset in illum jus 9, 887. Habere coepit do-
 lor vires 3, 742. discrimen venturi 4, 192. epu-
 las leones 4, 602. famulos discrimine nullo 4,
 218. fata 9, 834. jugulum tantae mercedis 8,
 10. juris sui gentes 7, 55. parem 4, 620. solus
 orbem potes 1, 291. tempus 4, 479. vias sangui-
 ne fuso 2, 440. vultus conspicuos 4, 170. Habuif-
 se pares ignibus undas 2, 415. Habenti pavidum
 ducem fortuna pepercit 3, 95. Habentes nomen
 à Consule anni 7, 441. nomina pestes 6, 681.
 Habentis pacis vultum agmina 3, 72. Habitura
 cives beatos Roma 4, 807. mortes 6, 583. nul-
 los triumphos bella 1, 12. vix locum acies 7,
 494. Habiles pugnam laceffere pinus 3, 553.
 Habitus oris 9, 1034. viri 8, 666.
HABITAT gens Gebennas 1, 435. rus 7, 395. Habi-
 tant manes sub pectore 10, 336. ubi Semidei 9,
 7. Habitare cavernas 5, 87. Habitans in valli-
 bus 6, 293. Vejosi 5, 28. Habitata aula manibus
 10, 73. Habitator Olympi 6, 341. rarus in urbi-
 bus errat 1, 27.
HACTENUS armorum discrimina 4, 48.
HADRIA vagus 5, 614. vires totas movit 2, 625.
 Hadriacae undae 5, 380. Hadriacas spumans
 Absyrtos in undas 3, 190. verbera Aufidus un-
 das 2, 407. undas cornibus claudit 2, 615.
HAEMUS Thessalicus 10, 449. Thracius inquitur
 3, 197. devexus 6, 576. excepit clamorem 7,
 480. mergi visus 7, 174. Haemi sub rupe latos
 Philippos vide 1, 680. Haemo spargit Bruma
 nives 5, 3. Haemonius arcus 6, 394. cantus 6,
 694. Haemonia silva 8, 2. teilus 7, 858. Haemo-
 nium bellum 7, 825. Haemoniam solcon vo-
 mer proscindit 3, 192. Haemoniae artes 6, 486,
 765. Haemoniae terrae 6, 442. Haemonides 6,
 590. Haemonidum carmen 6, 480. moenia 6,
 436.
HAEMONIA 9, 709, 806.
HABET acies supina in monte 4, 39. fatis scelus
 7, 35. fune rupibus carina 5, 614. imago visceri-
 bus 9, 72. motu celer Cyllenius 1, 662. Haere-

INDEX RERUM.

- mus superis 9, 573. Haerent in nubibus vultus 4, 331. rates 4, 507. tabulis ardentibus 3, 688. Haerit abducta cavernis 5, 163. dies 6, 462. fortuna 7, 547. manus nixu quo prenderat 3, 612. moles 4, 454. nec limine quisquam 1, 508. vultus 9, 1036. haesere in scopulis ferae 9, 650. rates geminae 2, 711. praecipites 2, 212. Haeserunt ibi fata diu 3, 645. undae 5, 435. Haerebis intra pectora 4, 648. Haereat bellum hoc limine 2, 468. Cornelia signis tuis 3, 24. Mauri lancea 1, 211. vulnus 8, 417. Haeserit nomen celsipite 8, 804. Haerere cruores vetat 7, 637. inpatiens 9, 371. maritos non haerente nudum latus 5, 807. terrae nocenti 9, 82. Haerens congestu pulveris 9, 487. & dubia Phemonoe 5, 145. hiatu orci anima 6, 715. lingua gutture 6, 567. siccis aquilonibus bruma 4, 50. terrae carina 9, 343. validis radicibus quercus 1, 138. Haerentes arvis oculi 7, 789. cute hastae 6, 210. aquas sanguis adjuvit 2, 217. Haerentia humeris suppara 2, 363. longa serie agmina 1, 492. Haesuri ad moenia Martis inpatiens 3, 453. vitalibus ictus 6, 197.
- HALYS** Croeso fatalis 3, 272.
- HAMMON** 2, 572. abstulit nemus 9, 525. corniger 3, 292. Syrticus 10, 38. Syrtibus confinis 4, 673. tortus cornibus 9, 514. a quibus cultus 9, 557. Hammonis templi descriptio 9, 511. &c. Hammona relinquens 9, 586.
- HAMMODITES** 9, 716.
- HANNIBAL** Poenus Alpes transcenderet 1, 305. cruentus 4, 790. est multus in pectore 8, 286.
- HARENA** ima 8, 820. Niliaca 5, 475. Libyae 9, 617. nuda 9, 882. putris 9, 699. isqualens 9, 755. vacua 9, 726. Harenarum agger 9, 488. cumuli 9, 485. cumuli 9, 340. numerus 5, 182. fatalis muneris 4, 708. Harenarum adfixit 9, 765. Harenam compressit 8, 790. Harenam angustam aefluat rabies 6, 63. fluminea truncus jacet 1, 685. Harenarum 9, 402. aequoreae 5, 800. calidae Antaeo auxilio 4, 616. Casiae 8, 539. dirae 10, 2. exustae 9, 715. innotae 9, 437. Libycae 10, 291. litoreae 9, 296, 441. Marmaricae 6, 309. mediae 9, 607. alieni juris 5, 487. mobiles 9, 469. Nili 8, 805. Palaestinae 5, 460. Phariae 8, 712. Phariae damnantur bullo 2, 733. putres 8, 830. raptae 9, 465. Sigae 9, 961. steriles 9, 378, 576. 10, 308. summae 8, 754, 856. vacuae 8, 62. unda domitae 9, 527. Harenas commendat crimen 9, 82. expurgat 9, 913. metitur 9, 705. norit 8, 774. per calidas Libyae duc 1, 368. per Libycas Nilus stagnaret 2, 417. Harenis aurum legit 7, 756. Pontus montes inmiscet 2, 664. pulsatur 8, 708. si quid merisset 3, 698. spissis uncus avellitur 2, 694. Harenivagus 9, 941.
- HARPEN** Cyllenida dirigit 9, 676. sustulit 9, 662.
- HARUNDO** Gortynis 6, 214. Scythica 9, 827. Harundine à tenera sucos bibunt 3, 237.
- HASTA** viris non fuit 3, 500. adfixit campis 7, 624. Hastae conversae verberare 7, 577. Hastam hostilem torserit 3, 679. Hastas expulit cruor 3, 590. Hastis cunctis pervius 2, 310.
- HAUD** alii vultus 7, 777. aliter 6, 220. 9, 284. procul 6, 642. totam obruit 9, 672.
- HAURIT** vorax Pontus saxa 2, 664. Hausit exiguum sanguinis 2, 141. palus feras 4, 101. ratis pelagus 3, 629. venenum 9, 617. Hauserunt civiles dextrae sanguinem 1, 14. permixtum sanguine Pontum 3, 577. Hauriat Titan alentes undas 1, 415. Hauserit amorem 10, 363. ignes pectus 10, 71. Haurire liquores 9, 613. Haustus per vulnera fluctus 8, 709. jugulus 10, 387. Haustum venenum 6, 457. Haustus obisconi 4, 312. Haustus raptos undarum fontibus quaerere 3, 345. Haustor aquae 9, 591.
- HEBET** Plejas 2, 722. salubre Veneris fidus 1, 662. Hebes mucro 6, 186.
- HECATE** ad Deos alio procedit vultu 6, 736. Hecates pars ultima 6, 700.
- HECTOR** ei manes 9, 977.
- HELIAE** Parrhasis axes verteret 2, 237.
- HELLE** Nephelias nomen dedit Hellesponto 9, 956. Helles delapsae vernus portitor 4, 57.
- HELLESPONTI** rapidi super fretum incessit 2, 675.
- HENIOCHI** Lacedaemonii 3, 270. Marte feroces 2, 591.
- HENNAEA** 6, 710.
- HERA** Semianimis 8, 66.
- HEREA** iners 5, 404. infecta 7, 851. surgens 7, 865. Herbae dubiae letum minantes 6, 113. hibernae 9, 183. inexpertae 4, 556. magicae 6, 822. nocentes 6, 438. potentes 9, 893. rariae 9, 438. non audebunt solvere somnum 6, 769. Herbas exaudire 6, 715. sequi 6, 492. Herbis inspuit 6, 683. annos abrumpere 6, 610.
- HERCEAE** arae 9, 979.
- HERCULES** monstris terras levat, & leonem occidit 4, 612. hydram 635. Olympum tulit 639. ejus pugna cum Antaeo 4, 610. &c. sagittas donat Philoctetae 6, 355. Herculis est Oete 8, 800. Herculeae manus Oslam ab Olympo servavit 6, 348. Herculeam Oeten miles liquit 3, 178. Herculeo sub nomine sacratus portus 1, 405. Herculei nodi 4, 632. Herculeae fauces 8, 1. pharetrae 6, 354. Herculeis aufertur gloria metis 3, 278.
- HERES** funeris 6, 595. noster 9, 94. ad heredem itis 9, 275. Herede fati relicto 10, 44.
- HERMUS** non vilior Pactolo 3, 210.
- HEROAE** turres 9, 955.
- HESIONES** scopuli 9, 970.
- HESPERIA** 5, 38. 6, 322. 8, 189, 285, 768. per multos annos inarata 1, 29. jacet pars nostri 5, 266. Hesperiae finis Varus 1, 404. hos tunc concidit 2, 196. procures 10, 450. vetitis arvis constitit 1, 224. Hesperiam exhaurit aquis 2, 410. me vehis 5, 534. Hesperius Baeris 1, 589. dux 10, 376. miles 8, 826. sanguis 7, 728. Hesperia gens 6, 585. Hesperium fatum 5, 122. nomen 2, 57. 8, 760. furo-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- furorem gentes sequentur 2, 293. mundi pro-
peremus ad axem 3, 359. Hesperiam Calpen
Tethys undis inplevit 1, 555. in Hesperium la-
tus ignis Aetnae cecidit 1, 547. Hesperii duces
5, 703. furores 10, 62. portus 5, 803. Hesperiae
clades 7, 871. 8, 350. columnae 9, 654. gentes
4, 352. 5, 329. 7, 741. 10, 387. orae 5, 573. res
7, 283. legetes 7, 403. Hesperios veniam in a-
gros 1, 382. Hesperiiis gentibus jugulus pacem
dabit 2, 318. Hesperidum hortus 9, 358
- HETRUSCA** aratra 10, 153
- HEU** 2, 604. Caesar 5, 310. demens 5, 228. dolet 6,
303. facinus 10, 518. pudet 5, 690. miseri 4, 382.
nimium felix 8, 139. quantum 5, 354. 7, 217
- HIBER** durus 6, 258. fodit aurum 7, 755. Hibe-
rus aufert tibi nomen 4, 23. gelidus 10, 476. ra-
pidus 4, 335. torrens 7, 15
- HIBERIA** 7, 232. Hiberus orbis 5, 343. Hiberi Mar-
tis discrimina 3, 336. orbis extremi 7, 541. do-
miti 5, 237. Hiberos feros Sertorius exsul mo-
vit 2, 549. ad duos Martem convertere 2, 619.
Hiberis alter occurrat 2, 54
- Hic** ardor, & labor 6, 587. est, quisquis 5, 34. erit
Romanus populus 7, 543. orbis 7, 223. hunc
volumus 9, 81. Haec eadem 9, 374. est illa dies
7, 254. nasci, haec mori libera vult turba 7,
375. Hanc fuisse Crassi sciet 8, 415. Hoc aevi
10, 195. animi 10, 68. caput 7, 305. 451. da-
mnum vocat 4, 514. juris 6, 496, 597. 8, 95.
oneris 4, 398. scelus, se perdere tumultum 7,
35. solum 4, 719. agunt, ut 4, 221. merui relin-
qui 8, 651. peto, ne 4, 362. placet? 7, 58, 87.
praestare, ut 4, 213, 215. proderit, quod non
furrexit 8, 865. inagis 8, 578. quod vincas
4, 355. vilior 4, 229. Hi, alii 10, 128. hi
8, 156, 196. 10, 489. illi 6, 277. 7, 386. Hinc
usus 5, 698. Hae, hae 9, 333, 335. Haec fatum
levat fluctus 5, 672. cuncta 5, 342. rerum pro-
spera 7, 107. His explicat orbes 6, 488. jugulis
ferrum quaeris 5, 263. Hic fuge enle relicto 5,
321. sirus est Magnus 8, 793. ait, hic pacem
relinquo 1, 225. hic sunt 7, 551. illic 7, 634. 10,
301. Hac com meat 10, 249. ire 9, 444. perven-
tum ad viscera 7, 500. Hinc 4, 654. 10, 327. ab-
sit metus 4, 487. flarent 7, 360. terret 8, 283.
hinc 7, 533. 9, 861. 10, 367, 537. inde 8, 444.
9, 377. Huc ades 8, 103. agit te 8, 525. cades
4, 648. inpulit 8, 454. miscetur 6, 760. petun-
tur mortes 9, 707. illuc 8, 699. Hunc cine peti-
sti 9, 1047
- HIEMIS** queta 9, 949. Rubiconi vires praebebat 1,
217. suadebat haec 9, 374. tempus dat paci 2,
648. Hiemem testis submovisse 2, 385. Hiemes
perpetuae premunt partem mundi 4, 107. sub
Alpibus aetiae 1, 302. Threiciae 7, 833. tuas ad-
ferre 10, 300. Hibernus tumet 10, 229. Hiberna
nox 8, 469. Hiberno sereno dura tellus 4, 55.
Hiberni imbres 8, 829. Hibernae herbae 9, 183.
Hibernas passurus aquas pons 4, 16
- HILARES** 9, 1107
- HIANT** undae 5, 644. Hiantes per rimas viscera
faniem emittunt 1, 624. per terras caput tollere
3, 10
- HIATUS** compagis 10, 248. mutus 5, 131. Orci
primus 6, 714. telluris 5, 82. Hiatus subito tellus
Tigrim absorbet 3, 261. vasso murmur instre-
muit 1, 209
- HIRTA** coma 8, 680. Hirtam induxisse togam 2,
386
- HISPANAS** ad acies versus bellageri iussit 3, 454
- HISTER** congelatur 5, 437. non adiget Massagetar
2, 50. Histri multifidi caput Peucen adluit 3,
202. in rupibus stantes 4, 529
- HODIA** haec eadem dies est 7, 257. erit 7, 121
- HOMO** quidquid est 9, 779. Hominis quid fata prae-
terent 2, 133. Hominem sibi pectore cedere
Apollo jubet 5, 168. Homines, vel Dii 5, 271.
venenis deesse 9, 858. Hominum inpatiens 7,
866. magna pars 7, 90. mens 7, 203. mens fati
futuri caeca 2, 15. monstriosi partus 1, 562. mors
6, 561. nulli 7, 631. ritus 7, 801. summi 7, 205,
585
- HUMANUS** labor 6, 20. modus 9, 794. Humana
lingua 6, 687. pietas auderet Jovi votis prodesse
3, 317. strages 10, 31. Humanum culmen 7,
594. genus 6, 614. 7, 72, 388. 399. lugere vacat
2, 378. paucis vivit 5, 343. sibi consulat 1, 60.
venenum 6, 491. Humani generis capacem ur-
bem 1, 513. majore damno coitur 2, 226. Hu-
mano generi lues paratur 1, 645. Humanae fi-
brae 6, 706. mensae 6, 116. res 7, 131. Huma-
na, & Superi 4, 689. ad murmura faciles pecu-
dum linguae 1, 561. Humanis lustrata cruoribus
arbor 3, 405
- HONOR** 5, 50. funeris 9, 63. insuetus 8, 536. nul-
lus te Caesaris ira dignum faciet 3, 137. sum-
mus 9, 241. dictatura 5, 383. Honos mortis
9, 217. plebejo amictu tectus 2, 19. Hono-
res festinati 8, 24. mortis 8, 773. vatis Zmyr-
naei 9, 984. semel raptos numquam dimittet 1,
317. Honestas mors 6, 235. 10, 539. Honestum
constat sibi magno 9, 404. successu non crescit
9, 571. Honestae mortis spem concipis 3, 134.
Honesti exemplar 9, 563. respectus 8, 490. rigidi
servator 2, 389
- HORA** discriminis 6, 415. extrema 8, 610. fatalis
9, 87. instabat 5, 815. mactandi Caesaris 10, 430.
suprema coegerit secula 1, 73. tertia vigiles se-
cundos movet 5, 507. veniet 6, 806. una trahit
gentes 7, 345. omni provocat 9, 883. Horae
brumales 6, 333. aetivae 10, 218. mortis 7, 50.
pares 8, 467. Horas dividat buccina 2, 689. Ho-
ris flagrantibus medius dies aetivat 1, 16. lunari-
bus unda aetivat 1, 414
- HORREA** Romana terrae complerunt 3, 67
- HORREAR** concubitus 8, 402. Enceladon 6, 293.
mundus contagia 3, 321. Horremus nomina 10,
390 Horruit Alcides Megaram 1, 577. angues

INDEX RERUM,

9,907. quem auditu 8,342. Horreat fascies India 7,428. umbram 8,450. Horrens feris altari-
bus Elus 1,445. Horror comarum 5,154. inhi-
cit mare 5,564. orbis fieri 5,344. perculit mem-
bra ducit 1,192. suis arboribus adest 3,411. Hor-
roris diri plena imago 3,9. Horrore tremit Pon-
tus 5,446. Horrida coma 6,656. dumis Hesper-
ia 1,25. cerni carpere 3,347
HORRIFICUM caesariem ab ore dimovit 2,372
HOKKISONIS istibus aulicis mare possidet 2,455
HORTARI in proelia 7,370. Hortando vulgo me-
lior 7,249
HORTANEN 7,736. Hortator scrutandi 9,549. Hor-
tatu suo devertere 6,317
HORTUS Hesperidum 9,358. &c.
HOSPER adjacet Gadibus 7,187. Alcidae 6,391.
armatus 10,149. avitus erat 9,1028. curia 5,11.
mundi capaxior 10,183. privaverit sceptris 8,
498. Romanus 8,115,822. Hospitis adventus 8,
473. nomen cedere 4,177. Hospite in fixo ludit
10,455. Hospitibus excubat 9,910. Hospita
Colchis 6,441. gravis 8,157. manus 8,748. tel-
lus puppibus accessus obtulit 3,43. Hospitium
litoris 9,1083. Hospitia supera 9,131
HOSTIS barbarus 4,319. Karthaginis Cato major
Scipione 6,789. in occursum partes extendere 2,
395. lentus terat omnia 2,488. Spartacus 2,554.
tibi nondum defuit 1,23. Hosti concessa pote-
stas sanguinis 2,76. votum effecimus, ut 7,99.
servari 9,213. Hostem complectitur hostis 3,
694. compressum deduxerat 3,701. neque Pom-
peji, neque Caesaris Brutum habet 2,283. pro-
pinquum orant 3,305. qui me tibi fecerit 1,
203. in Hostem remum contorsit 3,671. tela
mittit 3,721. Hoste amoto Santonus gaudet 1,
422. cominus viso 1,206. qua caret, ratem
relinquit 3,649. Hoste vacantes Hesperiae fi-
nes 2,440. victo inmanior 1,480. à nullo ob-
fessus miles 4,94. ab Hoste pressus Romanus 1,
514. per ex Hoste quocumque triumphos juro
1,375. sine Hoste bellum est 1,682. Hostes ju-
sti 10,437. natant 10,497. intra terga per aequor
ferant 3,50. mihi deesse nocet 3,365. reddite
nos omnibus populis 2,52. ad hostes Caesaris
pervenit 10,521. in hostes ritus hominum fer-
vare 7,801. per medios hostes rue 7,590. Ho-
stibus depulsa arces obpressae 2,654. obliquas al-
nos praebeuit 3,562. Hostilis puppis 8,577. Ho-
stile vallum 7,733. Hostilem puppim insiluit 3,
625. torserit hastam 3,679. in terram pelago
delatus 2,89. Hostili de parte venas minaces vi-
det 1,622. Hostiles catervae 2,308. 7,337. lu-
xum suaserit rapinae 1,162. muros virtus lubit 3,
474. super remos brachia jecerunt 3,705. Ho-
stilia castra 4,339. spolia 8,819
HUMENTES oculi 4,522. genae 5,737. nebulae 6,
369,468. Humidus Aegoceros 9,537. aer in
Calpen fluit 4,71
HUMOR aequoreus 9,757. discessit ab astris 4,127.

foramina novit 9,812. fusus circum vitalia 9,
743. intimus 6,537. putris 8,690. Humorem
prodit arvom 4,309
HUMERI, lacernique 9,780. Humeris haerentia
iuppura 2,363
HUMUS subsemit 6,643. Humum ligatam structa
laterum compage ardet 3,398. Humo volvun-
tur 9,843. dura percussus 2,156. parva clausit
ossa 8,789. Humilis 8,344. labor 6,602. va-
dis Saloni 5,650. Humator consulis Poenus 7,799
HYAENAE nodus 6,672
HYBLAEUM gramen 9,291
HYDASPES Nyfaeus 8,227. Hydaspem mixtum non
sentit Indus 3,236
HYDRA defecta reparat angues 4,635. Hydram cum
vinceret Hercules 9,644
HYDRAE crinibus protenti 9,673
HYDRUS avius 5,375
HYPERBOREA uis 5,23
HYRCANIA vastis silvis 3,268
HYRCANO nemore tigres cruor pavit 1,328. Hyr-
canae silvae 8,343

I.

JACES 4,803. semianimis 3,747. Jacet aggere
magnocadaver 7,597. aurum 7,742. auxi-
lium 8,333. cervix 4,754. coluvies innotata
4,311. cor victimae 1,624. crine fuso 8,740.
ense 9,1020. fastidita 7,854. decepta mortis spe
8,61. gens nascenti conscia Nilo 1,20. ille 9,
229. illic proles 10,21. una mundi pars 4,106.
in vultus pars 9,674. medius Pontus sine mur-
mure 1,260. obrutus in undis 5,38. pars Hesper-
ia 5,266. plaga lata 4,674. Ponto insula 8,
118. qua litus dubium 1,409. qua tumidus pul-
mo 3,644. quidquid regnorum in Euro 8,813.
sedes invia 9,307. sub ruina 8,529. sub carcere
5,609. terra quocumque sub sole 2,584. tellus
9,868. truncus harena 1,686. tellure cadaver
6,550. ubicumque Magnus 8,102. umbra ex-
sul 8,837. Jacent 9,906. aequora 5,434. campo
cadavera 4,490. campis agmina 4,358. corpora
incondita 6,101. ingentia saxa lapsis muris 1,
26. nondum conclamata corpora 2,23. perem-
pti 6,132. Romana 8,545. ubicumque paludes
4,119. Jacebant in tellure 9,840. Saxa 9,977.
Jacuit Catulo Lepidus 2,547. composita in mor-
tem 9,116. lasso deserta furore 1,695. nisu 9,
484. mare posito Borea 3,524. per regna Jugur-
thae 2,90. Jacuere in thalamis 8,404. manes
in favilla 9,1. templo summi Tonantis 2,34.
Jacebis non meliore loco 7,817. Jacebunt re-
gna 7,115. Jaceat ne sepulcro 8,714. quo loco
4,394. Jaceant Alpes mediae 2,630. Jaceres
nuda 7,867. Jaceret prolapsa 8,426. sub nocte
dies 9,13. Jacerent mihi signa sub Marte ad-
verso 1,307. Jacere in nuda tellure 4,605. Ja-
cens agger major adparuit 3,508. hoc tumulo
8,

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- 8, 861. in sede Achoreus 10, 174. super Austrum mundus 8, 164. aqua 5, 443. orbe 8, 315. Jacenti Aegypti per plana 2, 416. Jacentes ignore Deis 2, 92. Jacentum vultus 7, 793. campos pruinae urebant 4, 52. in morte oculos premit 2, 26. inter Rhenum Alpemque populos 1, 481.
- JACIT** illum super arma saltus 6, 182. se praeceps 7, 166. Jecerunt brachia super hostiles remos 3, 705. Jactura capitis revulsi 8, 711.
- JACTUM** flectere aut facilis labor est 3, 478. ad Jactus venire 9, 107.
- JACTAVIT** pignora 8, 481. Jactare corpus in cubili 5, 812. brachia vasto profundo 3, 651. fortia 4, 202. Italia 5, 700. Jactatur aquis 8, 699. Jactata mari classis 9, 331. Jactati remi 5, 421. Jactatis Gracchis minax curia 1, 267. Jactis mortis oblectata 3, 662. Jactatus pelagi 8, 761.
- JACULUS** 9, 823. Jaculi 9, 720.
- JACULUM** letale visceribus traxere suis 3, 676. longo lumine coelo emicuit 1, 532. Jacula, & sagittae 6, 196. Jaculis donat spatium 4, 764. exacta clades 7, 490. tot, sagittis tot 6, 213. Jaculatus se praecipiti pondere 2, 155. Jaculata ballista multifidas faces 2, 687. Jaculato ferro vulnera cadunt 3, 568.
- JADER** tepidum 4, 405.
- JAM** 6, 527. diu 7, 831. dudum 4, 545. 5, 423. jam 6, 660. defecta membra vigent 4, 600. litus plenum 8, 109. morientis facies est in illo 6, 759. numen 9, 158. nunc 9, 101. pendent fata 6, 632. petit 5, 64. pressus pulvis 6, 280. propinqua luce 5, 678. Jamque 9, 294, 493, 769, 942, 944. satis est 8, 137. senserat 7, 547. tepida favilla 5, 524. tot 5, 164. tum 5, 479.
- JANITOR** sedis 6, 702.
- JANUS** tempora ducens 5, 6. Jani belligeri limina pax compestat 1, 62.
- JAPYGA** excipit Pindus 6, 339.
- JASPIDAE** supellex fulva 10, 122.
- ISI** fas, ubi merces 10, 408.
- ICARIAE** scopuli 8, 244.
- ICTUM** sanguine foedus 10, 371. Ictus novo vento aequora 2, 458. Ictus dirus foederis 5, 372. gravis manum amputat 3, 611. gratus 4, 547. litoris 5, 551. Phoebi 7, 214. recens 4, 286. Ictum frangit montibus 9, 449. ad ictum consensit 8, 619. Ictu confirmare animum 4, 250. conruit 7, 622. fortunae 5, 729. ingenti verberis excutitur saxum 3, 469. languente manus exercent 3, 692. roboris percussae crates 3, 494. suspensio aries incussus 3, 490. victa suo ratis 3, 564. in primo caedis dirigit 2, 77. sub ictu stare 6, 613. Ictus vitalibus haesuri 6, 197. crebros accipit ratis 3, 628. ingeris 8, 645. restis abstulit 3, 708. sentire 4, 277. validos sanguis praebeat 3, 678. ad vastos pectus discessit 3, 655. in adversos pronus stat 3, 571. Ictibus continuis arma ce sruunt 3, 486. pulsant 7, 129. sonat umbo 6, 192.
- IOALIS** tellus. Calco perfusa 3, 204.
- IOALIUM** litus 8, 716.
- IDEM**, quod 9, 336. Eodem tempore 10, 494. Eadem fortuna belli 4, 402. haec 9, 374. haec dies est hodie 7, 257. Idem optavere 4, 514. Idem 6, 467.
- IDUMAE** arbullo palmarum dives 3, 216.
- JACUR** tabe madidum cernit 1, 621.
- JEJUNUS** venditor prolato auro non deest 4, 97. Jejuna plebes 3, 58. agmina 7, 98. fibris carmina 6, 709. Jejunia equo solvens 3, 282. undae 4, 332.
- IGITUR** 8, 242. 9, 368, 938.
- IGNARUS** satorum 4, 232. Inppiter 6, 467. Ignarum sortis Deorum mortale genus 3, 319. Ignaro Caesare 10, 58. Ignari scelerum 5, 35.
- IGNAVA** juventus palaestrae studio 7, 271. mors 4, 165. Pompeji propago 6, 589. Ignavum reditu-
rae parcere vitae 1, 462. puppis onus 7, 126. scelus 9, 283. Ignavi 6, 666. fluviis arcere paratis 2, 496. Ignavae gentes 4, 575. 7, 277. manus 9, 26. urbem praedam liquere 1, 514. Ignava stagna 5, 442. Ignave 5, 487.
- IGNIS** edax 9, 742. furtivus 9, 142. lentus 8, 777. Libycus 9, 538. medicatus 9, 915. piger 10, 473. Phoebi 8, 228. Phrygius 9, 993. quovis in plau-
stro 8, 170. spissior 9, 604. supremus 6, 358. unus 7, 804. ab ara Vestali raptus 1, 550. Aetnae cecidit in laeas Hesperium 1, 547. accipit Ma-
gnum 8, 758. contigit Pompejo 9, 65. elatus specula 6, 279. ferus fragmenta vindicat 3, 686. incubuit puppibus 10, 497. lentas vires agit 3, 504. magnus perit 3, 364. ostendit aliquid Ma-
gni 9, 74. pingui bustae adfixus 3, 681. si non uulnerit nunc 7, 811. uret cum terris 7, 811. terrarum dissipet 10, 232. varias formas dedit 1, 531. ve-
hit rapta 9, 461. Ignem ambiat exercitus 8, 735. de partibus Arctois rapiens fulmen 1, 534. in-
mittere templis 1, 379. rapuere testa 10, 499. reddere manibus 9, 181. Igne inmensa columnae 7, 155. rogi miseris invidet 7, 798. superjectio-
10, 215. terras fovet 9, 184. vago lustrare tellu-
rem 1, 50. Igni intulit 9, 178. & ferro popule-
tur 2, 445. Ignes coeli 6, 337. lampadis picci 6, 135. medii 8, 159. nigri, & terreni 6, 502. nimii 8, 848. 9, 375. rapidi 10, 211. sicci 8, 737. tu-
rierem 9, 929. cessant 1, 658. coeunt 9, 866. cremantes corpus 8, 743. si non sint 10, 463. ad-
dit flagrantibus 7, 559. dispersos fulminis conli-
git 1, 606. haec erit pectus 10, 71. occupat, dum-
licet 2, 159. nigros Saturni stella accenderet 1, 652. signorum glacie temperat 4, 109. solis fu-
giebant astra 1, 231. sparsos recondigit fulmen 1, 157. in Ignes conlapsus aether 2, 57. ad Ignes venit 6, 825. in medios mittentur 3, 352. Ignibus aditus-
arceat 10, 489. atris inseruisse manus 2, 299. ra-
ptures moenia 3, 98. petmissae urbes 7, 423. petet Oeten 7, 449. Phoebeis pares undas 2, 415. sonans iupa 6, 662. Igneus rubor 5, 214, 9, 791.

INDEX RERUM,

791. Ignea cocco pars 10, 125. pestis 6, 96. virtus 9, 7. Ignea astra Pontum petent 1, 75. Igniferi orbis tantum deimerferat Titan 3, 41.
- IGNORO**, an 9, 143. Ignoras, quid seras 8, 51. Ignorat Arcton 6, 342. causas 7, 190. frondes 9, 525. Ignorant, an 8, 626. datos enses 4, 579. Ignorans commercia linguae 8, 348.
- IGNOVARE** Deis jacentes 2, 93. Ignosce hoc hostibus 4, 356. Ignoscere divis 9, 1103. Ignosci extremum poenarum 2, 521.
- IGNOTUS** armis pavor 6, 151. hostis 7, 325. gentibus 8, 19. hosti 7, 587. Ignotum nemus 9, 429. venistis in orbem 3, 247. Ignoto consule diffusus Bacchus 4, 379. Nilo 10, 282. orbe triumphos petis 3, 310. Ignota coelo sereno facies 6, 516. nobis Venus 8, 398. pietas 6, 495. tellus 7, 867. Ignotum fluvii caput 10, 191. ab Ignota cervice recisos vultus rapuit 2, 112. Ignoti amnes 10, 32. campi 4, 733. 6, 276. Ignotae gentes 9, 372. Hesperium furorem sequentur 2, 293. radices 6, 113. regiones 7, 703. undae 6, 401. Ignota populis secreta 10, 195. sidera noctes viderunt 1, 526. Ignotas gentes Argo miscuit 3, 194. sub Ignotis colonis rura extendere 1, 170.
- ILANDA** alta 4, 261. Ilerdam cellam deserit 4, 144.
- ILLEX** nodosa inpellitur 3, 440.
- ILIA** defecta 4, 757. in Ilia qua venter descendit 3, 724. per suspensa ferrum excipit 3, 601. Ilibus compressis 4, 627.
- ILIACO** a sanguine populi Arverni 1, 428. Iliaci muri fabulosi 6, 48. Iliacae Albae numen 5, 400. domus 10, 61. manus signa peritura petere 3, 211. morae 9, 1002.
- ILLE** 7, 454. creator 10, 266. sordidus Consul 10, 152. erit ille nocens 1, 203. Illa dies 5, 616. rabies 7, 245. Ille ille 4, 399. ille 4, 636. Ilii, hi 6, 277. Illic, hic 7, 633. Illinchine 5, 448. Illic 7, 219. duxit aquas 10, 252. perveniunt 10, 10.
- ILLYRIIS** Epidamnus petatur 2, 624. Illyrica unda 4, 433. rupes 4, 452. Illyricae undae 5, 39.
- IMAGO** haeret visceribus 9, 72. diri horroris plena 3, 9. diurna 7, 26. fraterna 6, 503. pietatis 7, 321. sacra 7, 357. solis 5, 446. terroris 7, 773. trepidantis patriae 1, 186. vana 7, 8. Imagine visus terremur 3, 38.
- IMBER** erat spes 9, 375. cruentus 6, 224. Imbres Arctoi 9, 422. densi 9, 320. hiberni 8, 829. Deucalionem fudisset 1, 653. expectare 4, 330. in largos densantur nubes 4, 76. Imbribus Arctos vacat 4, 70. complere 6, 466. effusis Libye annum tulit 3, 70. Imbrifera nubes 9, 455. Pleias 8, 852.
- IMITANTUR** Vangiones laxis bracciis 1, 430. Imitata Thebanos rogos flamma 1, 552.
- IMPATUS**, incurvatusque est illic 4, 762. amens 4, 279. coegit te flere 9, 1056. fugae quo quemque tulit 1, 491. furoris trahit 2, 110.
- IMUS** aether 9, 8. Olympus 6, 341. Ima harena 8, 820. mundi pars jacet 4, 106. tellus 9, 470. Ima puppe conditur 3, 618. Imo templor conditus centus 3, 155. Ima pelagi 5, 456. viscera 9, 71. moliri parant 3, 489. telluris ventos accipiunt 2, 270. petit humor 4, 127. Imas per valles serpit Rubicon 1, 215. Imis lumina dies permiscuit 3, 138.
- IN** absentem furere 5, 319. aequor exire 8, 34. aëra potestas 10, 241. aevum fatum condere 7, 131. aevum proletemur 7, 640. agmen emisit 4, 765. amplexus 4, 176. amnes discessit palus 6, 360. arma amor duxit 9, 227. eunt 10, 530. inpegit 6, 406. artes defecit 6, 540. egeritur Spiritus 4, 643. permittere 4, 650. Asiam abijt orbis 9, 417. astra crevisset moles 5, 625. auxilium revocavit 10, 505. axem procedere 7, 422. bella carinis junctis 10, 492. ducem secutus 9, 242. furere 7, 295. trahere 5, 253. Boream effugit umbram 9, 695. caedes mitior 8, 600. Cancrum ripas ad tollere 10, 288. caput effusus 7, 529. jus habet 8, 96. surgens 9, 719. casum cuncta ferre 6, 7. casus extremos mittere 7, 239. novos traheris 5, 487. cavernas abiere 5, 135. cautes dedit Atlanta 9, 655. cibos pecudum cecidit 6, 111. cineres conligere vestes 6, 537. maclabitur 9, 160. clades ire 6, 284. culmina spumat 6, 28. cumulos exhaustum 5, 644. cuneos agitur 7, 497. Deos convicia 7, 725. diem distulimus 7, 256. Enses ire 7, 669. eventus Martis descendere 5, 68. faciem ducum ponere 4, 253. famam, & secula mitti 10, 533. famulos caput tuum missurus 10, 464. fastos distinguunt secula 5, 399. fata, quae relinquens 5, 683. redire 7, 718. feras abijt 7, 842. fila sua dant jus 9, 838. fluctum evertunt puppem fluctus 5, 648. fluctus comes 8, 589. frangere mare 5, 606. formam percutere massam 6, 403. haustus cadere 4, 311. generum tantum licere 9, 1026. hostem effudit acies 6, 292. ferri 4, 270. hostem prodire 7, 231. hostes ritus hominum servare 7, 801. ignes pavit scintillam 5, 525. jugulum ire 10, 394, 409. jugulos jus sibi facere 4, 821. leges contulit 9, 267. litus fugientem sequi 9, 22. litora flectere vela 8, 40. pervenit 8, 641. puppim dedi 8, 133. lucem nititur 5, 180. Magnum querelae causa data 8, 512. mare descendit Tybris 6, 77. medium abijt 4, 491. consulere 5, 46. dare hostem 7, 366. surgit dies 4, 155. membra cruenta facere 8, 315. mentes dominatur 5, 727. monstra dant furorem 10, 337. moras exisse 5, 410. mores externos corruptus 10, 404. murmura pulsantes 8, 682. muros est labor 9, 297. nefas ire 5, 272. nux 4, 243. nomen undae venire 6, 375. omnes it timor 7, 543. omnia ducit regem 10, 461. opes vitari 9, 424. oras excivit 4, 611. orbem properare 8, 289. ortus cedemus domino 10, 50. convertit iter 6, 329. pervenit ad portum 10, 280. Phoebeos dilatus 10, 433. partes Caesaris ausa 4, 403. pectus ire 6, 722. pectora ferro ire 7, 323. vires dat somno 5, 505.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

5, 505. pedites incubuit fatum 4, 769. pericula militum timor 7, 104. plebem ire 7, 578. poenas subicit 10, 527. populos accipis enses 5, 61. lux feret quantum scelerum 7, 115. praeceps 6, 643. proavos munus 9, 132. proelia excivere manus 7, 361. hortari 7, 370. ruere 7, 336. totus 5, 742. pugnam exciri 6, 12. reges sparsus honor 5, 50. regnum nasci 7, 643. subicit 6, 53. ritus artem ducere 6, 509. robur arma conlata 5, 722. scelus it poena 10, 343. se magna ruunt 1, 81. secula lassatum fulmen 5, 621. torquet 6, 697. venire 7, 208. segetem turgent culmi 6, 110. somnos perdidit tempora 10, 506. sumtus congesta massa 7, 753. superos est hoc juris 6, 497. terras detulit 8, 439. fluxurus sanguis 6, 61. Funderet cruorem 4, 391. servavit 5, 2. terga soluti crines 5, 143. ulus servari 9, 905. thalamos ire 8, 88. ventum tumuere sinus 6, 472. ventos, & fretum inpendit vota 5, 491. erumpat classis 9, 149. victos destringere ferrum 7, 313. viscera hoc licuisse 9, 1052. mergis flammis 5, 175. vocem subfecit Spiritus 7, 609. vulnus se rotat urfa 6, 222. vulnera labitur 7, 603. vultus abijt pestis 6, 96. effusa comas 9, 172. jacet 9, 674. Zephyros excurrit 4, 405. aequare saxum pulsatur 8, 862. anima hac pendet vita populi 5, 685. ara purgatus 7, 777. arce capi 4, 697. aris ponendus 6, 559. armis fortis 5, 345. arvis 4, 582. Rheni 10, 130. bello pati 6, 328. Caesare sunt manes 7, 776. casu hoc 4, 469. cladibus Aegypto locus est 8, 546. coetu, motuque viri 9, 225. dente fatum minantur 9, 615. ense mori 2, 265. fluctibus omnis est unda 5, 644. fronte 2, 423. limine clauso ponit spem 10, 459. litore dimissus 8, 243. luce daturus poenas 10, 431. Marte locare 7, 335. nocte belli tumultus 10, 425. nebulis accipit imbrem 5, 619. haerere 4, 331. oculis hominum 7, 154. orbe labores tot restant 4, 386. pallore solis pugnam notavit 7, 200. partibus esse 5, 14. pectore hoc est pater 7, 776. plebe merere 6, 144. tellure jacere 4, 605. tempore angusto 4, 477. sanguine Hesperio conlapsae gentes 5, 202. versat membra 7, 605. solstitiis consurgere 10, 298. strage cecidit 4, 797. vultu Caesaris umbras peterem 6, 159. ullo quidquid laudamus 9, 595. undis 4, 634. Rheni 4, 696. 5, 289. ulu est 6, 561.

INACHIAE undae 4, 634

INANIS ambitio 10, 156. Inane chaos 9, 101. nomen 5, 389. connubii da 2, 342. Inanem Pontum Symplegas percussit 2, 718. Inanem prosequar umbram 2, 303. per inane Erebi 6, 731. Inani terrore percussum vulgus 1, 486. spatio diffusus ventus 3, 363. Inanes fletus 4, 183. lacerti 5, 275. telluris sinus ventum concussisse 3, 459. Inania coeli 9, 473. templi 5, 171. iura tuentem invadit 2, 316. per inania 9, 107

INARATA per multos annos Hesperia 1, 28

INARIMES moles 5, 104

INBELLES Canopos 10, 64. populus 10, 54. puer 10, 351. 458. Inbelles animi 5, 312

INBUTA caede mens 10, 334. Inbuti sceleris enses 5, 248

INCALESCEBAT virtus 6, 240. Incauit ensis 7, 146. sanguis circa praecordia 2, 558

INCASSUM 4, 281. tanta virtus eat 2, 263

INCAUTUS hostis 4, 719. Incautae tenebrae 5, 500

INCEDERE dentis castris 1, 478

INCENDIT animos virtute 9, 407. scorpion flagrante cauda minacem 1, 659. iabe viscera 9, 742. Incendere diem nubes remotae 4, 68. Incendere mentem 10, 148. Incensus Dies 9, 499. Incensa virorum virtus 3, 484. Leonis ora 10, 233. Incendia fluere toto mundo 1, 656. rapuere carinae 3, 684. rapiens ventus 3, 501. non ardentis silvae fulgere 3, 420

INCERTUS aestus 5, 485. arcus 8, 373. cursus 10, 460. Delphin 5, 552. pedum tumultus 4, 753. motibus aeris 4, 49. qua daret 4, 468. quod te vocet 6, 815. fluere quo vulnere sanguis 3, 589. Incerta fors vagatur 2, 12. Fortuna 7, 488. mors 8, 297. umbra provocat 4, 725. Incertum murmur 9, 1008. pectus 8, 166. est, an 5, 570. quod nomen sit aquis 3, 258. est, quam longo leto tradita 9, 103. auribus stridere 6, 623. Incerti Dei sacris Judaea dedita 2, 593. stagna profundum 2, 571. Incerto discurrent sidera motu 1, 643. iure mundi 5, 226. Incerti casus 5, 66. ictus 7, 129. quae tuta petant 1, 491. Incerta fata 4, 215. flatus aequora 5, 566. fulmina 10, 206. fugae vestigia 8, 4. Incertas manus exercent 3, 692. Incerta fremit vulgus 1, 353

INCESSIT super fretum Hellesponti 2, 675. Incessere fatum 8, 64

INCESTA facies 9, 105. Ptolemæis 10, 69. soror 8, 693. Incestum pectus 10, 362

INCHOAT producere 10, 174

INCIDIT fluctibus 9, 330

INCIPIIT pendere 8, 490. Incipe sequi 8, 80

INCLINANT jam fata ducum 3, 752

INCLUDIS manes 8, 797. Includit Baetros gurgite populos 3, 268. Includere hostem collibus 4, 263. Inclusisse volunt 3, 369. Inclusum cavernis numen 5, 87. cespitem fulmen 8, 864. in pectore numen 6, 253

INCLYTA Genabos dissolvitur alis 4, 440

INCOGNITA populis libertas 7, 436. magis verba 6, 577. mentis 6, 116

INCOLIT busta 6, 512. terras 9, 892. Incolitis alta nemora 1, 454. Incoluit Arruns moenia Lucae 1, 586. Incola docuit cognita 4, 592. Phryx 9, 976. rarus 8, 252. Inculta juvenus 5, 51. Inculto equo paratus Gaetulus 4, 678. Inculti Garumantes 9, 512

INCOLUMIS & victor remeabat 3, 702

INCONCUSSA volvantur sidera lapsu suo 2, 268. vestigia tenens 2, 248

IN-

INDEX RERUM.

INCONDITA jacent corpora 6, 101
INCONSTANTIA veris 5, 415
INCONSULTA fuit turba 1, 498
INCRESCERE barbam genis 2, 376. capiti fibrarum molem 1, 627. Incrementa lunaria 10, 216. fluvii 4, 139
INCREPET sonus 9, 288. Increpitans 7, 606
INCOXIT harenæ rores 9, 699
INCOCTAE solis medullae 6, 546
INCUBAT amens malum 2, 27
INCULCATA viris patientia 9, 293
INCUMBIT nox galeis 7, 178. turbalateri carinae 3, 648. Incumbunt status 4, 414. Incubuit adyto Apollo 5, 85. Boreas Oslae rupibus 1, 390. Eous furor in oras 3, 94. in pedes latum 4, 770. Magno 8, 727. membris 6, 565. puppibus aër 5, 718. ignis 10, 497. ventus in silvas 3, 409. Incumbetoris 10, 353. Incumbat tibi tellus 8, 393. ventus 5, 419. Incumbere fluvio 10, 143. gladiis 4, 278, 500. mensae 10, 424. mundo nubes 4, 69. ripis 4, 367. Incubuisse viro 9, 57. Incumbens auster classem propulit 3, 2. Pontus confinia solveret 2, 436
INCURRUNT fratres fratribus 4, 563. Incurrere in Baëtra 8, 412. Incurrens sideribus Osla 6, 412. Incursus. inpetusque est illis 4, 762. belli 4, 409. Martis 6, 269. pectoris 6, 161. sanguinis 7, 700. Incursum labare 7, 522. Incursum timet 10, 444
INCUDIBUS incaluit ensis 7, 146
INCUSAT litus 8, 566
INCUSSUS arles fortior ictu 3, 491
INCUSTODITI amnes 4, 366
INDAGO vassa 6, 42
INDE 4, 471. 5, 397, 403. 6, 93, 285. 7, 341, 535. 8, 181. 9, 118. etiam 10, 228. rapit 8, 745. favet, qua stetit 4, 707. fuit cursus 7, 230. prodigiis in hostem 7, 231. Nunc 9, 377. inde 7, 502. ubi 4, 283
INDESPECTA vobis Tartara 6, 748
INDIA non horret fasces 7, 418. Indus mixtum non sentit Hydaspem 3, 236. Inda testudo 10, 120. Indum litus 8, 343. Indo concolor Maurus 4, 679. Indi 9, 518. Indorum sanguis 10, 33. Indos cum Gadibus putat parva regna 10, 457
INDIXIT natura nefas 2, 4
INDIGENAS Latii populos amplexus 2, 432
INDIGETAS flevisse Deos accipimus 1, 556
INDIGA Jovis 8, 446. juvenus 9, 591. mercis 8, 446. servitii plebes 9, 254
INDIGNUS thalamis 8, 95. Indigna parente proles 6, 420. adcondisse 9, 55. Indignae ruinae sedes quaeritur 2, 731. Indignum est, Pompejum lente vincere 7, 74. erat, quos parere 10, 406. tibi fuit 10, 102. Indigna Mausolea 8, 697
INDIGNARIS cautes obsistere 10, 319. Indignatur timere 10, 444. Indignatus praestare 8, 615. Indignata furorem servire 5, 184. bigas agitare Phoebe 1, 79
INDISCERNUS harenis 9, 715

INDOCILIS loqui 5, 539
INDOLE tanta civis 4, 814
INDOMITUS bellis 8, 364. miles 5, 309. ferre manum 1, 146. Indomita cervix 9, 380. Indomitum furorem sermone desistere 3, 304. regem coëgi ad mortem ire 2, 581. Falernum 10, 163. Rheni capit 2, 52. Indomiti animi 9, 95. viri 4, 505. Indomitos quaerit populos 4, 146
INDUCERE molas obliquo cultro 1, 610. Induxisse togam hirtam 2, 387. Inducta caeso juvenco salix 4, 132
INDULGERE curis 4, 664. morae 5, 733. Indulgens populo 5, 383. orbis regno 7, 54
INDUIT se vulture coelum 7, 834. quis justius armat, 126. Induitur cultus 6, 655. Indutus amictus 8, 240
INDUXIT artus 4, 631
INIRE jus paternum 10, 97
INERMIS populus 8, 525. vita 4, 357. Inermes hostes 4, 208. quo veniat 3, 335
INERS aër 6, 649. Bosporos 5, 436. herba 5, 404. mundus scelerum 3, 322. turba 6, 419. coelum 6, 89. regnum 6, 799. vulgus 5, 365. Inertes undae 6, 107. Inertia aequora 5, 448
INEXPERTUM profundum 5, 486. Inexpertae herbae 4, 555
INEXPLETO non fanda piacula bullo 2, 176
INFAMIS lucus 7, 438
INFANDUS miles 7, 762. rex 8, 397. sanguis 6, 307. tyrannus 8, 687. Infanda nox 10, 106. vox 9, 1013. Infandum carmen 6, 682. ferrum exegit famulus 2, 148. murnur 6, 448. Infanda litora 8, 561. passurae nurus 5, 307
INFANS inposuit caput lancibus 6, 710. lufit serpentibus 9, 908. parvus 9, 899. suus matrem convertit 1, 563. Infantis miseri fata rumpere 2, 107
INFAUSTUS comes 8, 717. Infausta carina 5, 789. suboles 6, 789. Infausti sanguinis suboles 5, 474. Infaustis urere flammis foetus 1, 591
INFELIX 8, 525. Argi genitor 3, 727. Magnus 8, 648. acies 7, 217. anima 6, 732. conjux 8, 89, 742. 9, 277. fabula 8, 407. juvenus 10, 133. Medusa 9, 636. tellus 7, 847. caput 7, 674
INFERT flammam sopor 7, 772. Intulit fama futuram cladem 1, 471. fortuna opes 1, 161. igni 9, 178. plura 9, 198. se testis 10, 58. Inferre classes Oceano 10, 36. faciem pugnae 4, 164. parant acies 9, 498. Inferri jura Romana suis 10, 12. Inlatus mundo 6, 760. Inlata carinae Cornelia 5, 801. Inlatus litus 9, 323. Inferias dabit populus 10, 392. tristis victima Marius pendit 2, 175. Inferis excitet umbras 4, 789
INFERA monstra 7, 783. Inferior gloria 4, 480. Infima litora 8, 464
INFERNA domus 5, 628. quies 6, 781. Infernum nefas 7, 170. Inferni, Superique maris inter undas 2, 400. Dii venire in viscera tauri 1, 634. Infernae venae 9, 356

IN-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

INFESTUS Caesar 8, 145. vultus 5, 156. Infestum ferrum 7, 323. Infesto occumbere leto 2, 198. Infestae classes 5, 448. dextrae 8, 149. signa urbe procul relinquo 3, 330. tumidis numina 5, 233. Infestis obvia signis signa 1, 6. INFICIT mare horror 5, 564. rubor ora 5, 214. Infecta herba 7, 851. dolis bella 4, 736. gelido cruore viscera 1, 619. INFIDUS ducibus 4, 698. Juba 8, 443. Infida laeto Fortuna 7, 685. tellus segetes negabit 1, 647. Infidum caput 5, 361. INFINITIVUS pro indicativo 4, 624. 5, 451. INFIRMA Cornelia 5, 759. Infirum lumen 5, 545. INFODIT animas busto 6, 530. INFORMIS globus 9, 801. imbre facies 6, 225. Informes veniunt ad litora trunci 2, 189. Informia regna 2, 7. simulacra 3, 413. INFREMUIT vasto hiatu grave murmur 1, 210. INFULA candida crines complectitur 5, 441. discurret in polles 2, 355. INFUNDIT membris harenas 4, 616. Infudit in orbem 9, 502. murmura labris 6, 568. Infudere comae Cinnamon 10, 166. epulas auro 10, 155. mari cruorem 4, 568. Infundere in fluvios acornita 4, 323. Aetus vulneribus 9, 59. Infusum venenum 8, 691. Infusis miscetur unda venenis 1, 648. INGENUIT 7, 85. 8, 153. Ingenuisse campos putem 7, 768. INGENUIT rupibus herbas, & saxa tellus 6, 439. INGENS gorges 8, 290. Haemorrhoids 9, 709. Oceanus funditur 1, 410. populis comitantibus exsul 2, 730. urbem cingebat Erinnyes 1, 572. nox 7, 571. pugna 9, 924. illic vis pelagi 3, 62. meritum 9, 885. Ingenus fati sumus 10, 384. Ingentem militis usum habet cadaver 3, 719. Ingenti arcu pons Sicorim amplectitur 4, 15. bellorum tumultu concutitur 1, 303. mole templi revelli 3, 115. verberis ictu excutitur saxum 3, 469. Superum protectus ab ira 2, 86. sub pondere membra fracta 2, 188. Ingentes animi 7, 679. 8, 28, 266. cumuli 9, 485. tauri 9, 731. ruinae 7, 505. animo motus ceperat 1, 184. Ingentia dona 10, 107. ausi 6, 756. muris lapsis saxa jacent 1, 25. saxa ignis solvit 3, 506. turres moturae pondera 2, 505. INGERIS ictus 8, 645. Ingerit Emathiam nocenti coelo 7, 799. spiritus vati numen 5, 165. Ingeret omnis se belli fortuna tibi 2, 263. Ingressit querelas turba 5, 681. Ingeret voces tibi 8, 433. Ingerere tela 6, 232. Ingesta cineres sepulcri 2, 336. Ingestum oculis fulgur 7, 157. solum 6, 56. Ingesta somnis Tartara 7, 785. INGRATUS inceptorum iudex 5, 291. Ingratae querelae 5, 681. Ingrate 7, 76. INGREDITUR fluvium 2, 503. Ingrediar harenas 9, 395. Ingressus aequor 4, 436. Ingressum ver 10, 224. Ingressis supersunt majora 9, 866. In-

gressurus harenas 9, 378. INGUINA distendit 4, 628. tabe destillant 9, 772. INHIBENT remi puppes 3, 659. INHOSPITA per litora Syrtis duc 1, 367. INHUMATUM funus 7, 820. Inhumati manes 9, 151. INJECTIT brachia membris 6, 640. Injecisse manum fati 3, 242. INJECTARE manum carinae 3, 611. INIMICA arma 5, 661. consilium tuis 4, 349. INIQUUS sol 7, 866. victor 7, 40. 9, 139. Iniqua classibus Aulis 5, 236. Iniquae Junonis iussu 1, 576. Iniquum coelum 10, 230. fatum 10, 452. gentibus sidus 10, 35. Iniquo pelago delatus in terram 2, 88. Iniqui soles 5, 25. Iniqua vota 7, 113. Iniquis rebus victi parvimus 3, 147. Inique eripitur 6, 724. INIURIA fati 8, 763. 9, 143. INIUSSUS puer 7, 37. Iniussa tela 6, 78. INIUSTA regnorum 5, 258. INLABITUR Nar Tiberino amni 1, 475. Inlabi lacrymis conjugis 5, 281. INLAESA 9, 347. INLATRAT Manibus 6, 729. INLIBATA foedera prisci tori 2, 342. INLICITI tori 10, 76. Inlicitae flammae 6, 454. INLISA caulis unda 6, 691. Inlisum aequor 6, 24. INLITA dolis tela 8, 382. INLUSTRAT nos sola fides 3, 342. INMACULATA tellus sanguine 2, 736. INMANIS 8, 599. Inmane bellum 9, 657. meritum 9, 1041. Inmanior victo hoste 1, 480. IMMATURA mors 5, 117. IMMEMOR patriae 4, 212. vetustas 7, 850. Inmemorem me tui fecere oblivia 3, 29. Inmemores pugnae 7, 525. IMMENSUS ignis 7, 155. Inmensa caedes 7, 294. vox 7, 572. unda 10, 209. Inmensum mare 5, 438. nomen 7, 717. opus aperitur 1, 68. terrae pondus 6, 739. Inmensi aetheris partem si preseris 1, 56. Inmensae ruinae mixtura populos 3, 290. Inmensam lucem in carcere viderat 2, 79. campo consurgere nubem 2, 481. Inmensum aequor auster repulit 1, 499. in Inmensum cedit cassus labor 2, 643. Inmenso labore statura res 3, 381. Inmensi recessus 8, 291. Inmensae fornaces 6, 405. vires audendi majora 1, 466. Inmensos motus concipit amnes 2, 403. Inmensis adcessit cladibus ultor 2, 139. catenis robora religare 2, 671. tractibus Alpes mediae 2, 630. INMERGIT oculis manus 6, 541. Inmergite pontem undae 2, 484. INMERITA Rhodope 7, 450. INMERITO 8, 824. INMINET aer campis 7, 516. armorum rabies 1, 666. Hesperiae 8, 285. harenis 9, 442. Imineat fortibus sonipes 1, 295. INMISCEBUNT pontus montes harenis 2, 664. Inmixtum son-

INDEX RERUM,

- fontibus venenum 4, 320. Inmixto firmaret robore partes 2, 527. Inmixtae temere græves 5, 715.
- INMITIS** Theutates 1, 444. Inmites divi piacula ferant 1, 304.
- INMITTIT** agmen in latus 7, 524. manus in hostem 7, 509. Inmisit in viscera Lethen 5, 221. prolem Superis 6, 410. se serpens 9, 823. Inmisere rates Cypro 8, 457. Inmittam Titana tibi 6, 743. ortus 8, 310. Inmittat Eurum tumidis fluctibus 2, 457. Inmittere Deis pavidam vatem 5, 124. ignem templis 1, 379. Inmitti carinis lampadas 10, 492. Inmissus campis 7, 216. in caput 8, 643. Inmissa lampas 6, 135. Inmissum cladibus bellum 2, 250. artis faucibus æquor 2, 616. per ilia ferum 3, 601. Inmissi ferri vincula 3, 574. Inmissa morte exsangues catervæ 2, 202. Inmisso ferro silvam procumbere 3, 426.
- INMODICUS** legibus 6, 796. Inmodici dolores 8, 71. Inmodicæ opes 9, 197. Inmodice sacata 10, 137.
- INMORTUA** strictis nervis manus 3, 613.
- INMOTA** jacet colluvies 4, 311. Catonis hæc secta fuit 2, 380. Imotum tenetur caput 4, 619. cadaver 6, 727. pondus 6, 481. Immoto fatorum limite 2, 11. Immoti tenentur 9, 489. tripodes 5, 121. Immotæ harenæ 9, 437. paludes 5, 435. Immotæ templi limina 5, 155. Immotis armis 1, 172.
- INMOBILIS** Austro 9, 484. Immobile corpus 8, 620.
- INMUNE** mari fidus 9, 542. Immunem artibus præstabimus 6, 764. corrupti moribus ævi 2, 257. Immunes cladibus anni 8, 704. serpentibus 9, 896. Pictones rura subigunt 1, 436.
- INNATA** æquoribus vipera 6, 677.
- INNATAT** unda 9, 318.
- INNECTERE** fraudes Ponto 4, 448. vincula silvis 2, 670.
- INNIXA** armis arma ferunt 3, 475.
- INNOCUUS** 4, 384. Innocua ætas 8, 450. Innocui vita 9, 8. rictus 9, 845. Innocua grandine percussa tellus 3, 483.
- INNOXIA** a morfu 9, 892. terris numina 9, 727.
- INNUPSI** tepido busto Cornelia 3, 23.
- INNUBA** Pallas 9, 665.
- INNUMERA** effigies p'ebis 7, 10. Innumerus examen 7, 161. missile 7, 485. Innumeri casus 5, 447. mundi 6, 696. Innumerae conjuges 8, 399. concurrunt gentes 3, 321. simul manus 4, 537. mortes 7, 618. voces in æthere miscentur 3, 540. urbes 7, 361. Innumeras linguas fama solvit 1, 472. puppes Acherontis portitor præparat 3, 16. Inter manus coronæ sparsum 2, 110.
- INOCIDUUS** axis 8, 175.
- INOFFENSA** metâ 8, 201.
- INOPE** juris 5, 398. senectâ 5, 535. Inopem simulare, Tyranno tutum est 8, 241. Inopes sine
- pondere rami 9, 366. undæ 4, 264, 292. teli 3, 676.
- INPAR** caloribus 9, 567. majoribus 9, 190. ventis, ac fluctibus 8, 35. viribus tradidit Hesperiam 2, 607. inpare vultu adspicis 7, 682.
- INPASTÆ** volucres 6, 628.
- INPATIENS** Cereris solum 9, 857. hæfuri Martis dux 3, 453. hominum 7, 865. loci fortuna secundi 1, 124. moræ 6, 424. potestas consortis 1, 93. sacri victimæ 1, 611. decisse 8, 578. hæerere 9, 371.
- INPEDIT** tenebras ad noctem 4, 447.
- INPELLIT** cadaver 8, 726. fluctus in Eurum 3, 232. iter iretum 5, 437. quod aries 6, 36. terga 7, 576. impulit Argos 10, 60. arma 7, 16. astra Thyestæ 7, 452. huc animos 8, 454. hostem terror 4, 35. illum manu 8, 707. ire amentes 7, 747. Phycunta 9, 40. sacerdos in templa dubiam 5, 146. Thebanam Agaven Erinnyis 1, 575. Impulerat quidquid Corus 4, 67. turbidus auster nubila 1, 235. Impellite urbes fama 9, 91. Impulerit furem populum in arma 1, 69. Impellere aciem 5, 757. cursum fatorum 5, 41. in arma 7, 718. minas belli 5, 108. Impellens, quidquid sibi obstaret 1, 149. Impellitur nodosa ilex 3, 440. Rubicon parvis undis 1, 213. Impelli totus popularibus auris 1, 133. Impulsus Liris aquis Vestinis 2, 425. Impulsa gl'area 4, 302. Tethys sidere 6, 479. neque strata metu urbs 3, 389. Impulsum rostris sonuit mare 2, 702. Impulsi ætheris sonitus 1, 152. belli præmia 5, 330. muri 6, 280. axibus poli 6, 464. Impulsæ tonsis carinæ 3, 527. Impulsa gurgite castra 4, 88. Impulsus 6, 123. Impulso imbrium natant 4, 331. ventorum adjuncta vetustas 3, 471.
- INPENDET** mari saxa 4, 455.
- INPENDO** vota in ventos, & fretum 5, 491. Inpendas æra nimbis 4, 112. Inpendere vitam patriæ 2, 382. Inpendisse lacrimas mortibus 7, 617. Inpenfa labori ætas 2, 569.
- IMPERFECTO** gyro æra complectitur arcus 4, 79.
- IMPERAT** subici facem 8, 741. collem conscendere 4, 34. palmis vincula laxari 2, 517. Imperet hoc nobis 8, 842. uter urbi quaerunt 2, 61. Imperare ensibus 5, 367. Imperium comes sequitur 5, 27. Romanum 8, 799. hoc grave fessis 7, 736. abstulit secum 10, 44. commune concordia in æquas vices duxit 4, 6. traximos nolente senatu 1, 275. Imperii color 9, 207. cruor 7, 579. decus 7, 588. decus 9, 747. nostri fatum 10, 411. salva majestas 7, 378. nomen 5, 390. suprema 5, 201. Imperio superstes vita 8, 29. Imperiis omnis turba paruit 3, 438. Imperiosa carmina 6, 498.
- IMPETIS** Scorpion arcu 6, 394. Impetit telum 6, 223.
- IMPETIT** in arma populos 6, 406. te harenis 5, 697. Inpactum brevibus mare 9, 338. robur 6, 137. Inpactæ pectore fores 5, 209.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

INPEXAE comae 6, 518
INPIGER Astur 4, 8. ductor agmina rapit tenebris 1, 229. quos Cephisos ambit 3, 174. ad letum 4, 798
INPIUS Aloeus 6, 410. pavor 6, 151. puer 8, 679. focer 8, 783. Inpi 9, 71. nupsi 8, 96. plebes 7, 760. proles 8, 284. Thessalis 6, 604. soror 10, 357. turba terit super lacertos 3, 666. arma 6, 781. 7, 196. bella 7, 171. in senatu peraguntur 1, 691. carmina 6, 443. signa 7, 838. 10, 475
INPLEVIT mentes 7, 754. se lumine 9, 12. Tethys Atlanta undis 1, 555. visus ducis 9, 987. Inple- runt Superi terras prodigiis 1, 525. Inplete pha- retras 8, 220. Inpleat Pharsalia diros campos 1, 39. Inplere cruore os 9, 760. fossas 7, 326. 8, 378. parentem 8, 409. penates opibus 5, 537. sagittis pharetras 7, 142. stagnum 6, 346. sulcos sanguine 4, 554. vestes ossibus 9, 60. viris agros, & muros 7, 401. Inpletura alios secunda pena- tes 2, 332. Implentur valido trone cohortes 1, 305. Implenda numquam spes 7, 688
IMPLICITAE errore viae 8, 5. corpore cohortes 3, 432. Implicitis sublidere membris 3, 695
INPLORATUS adest 10, 235
INPLUMES nati 9, 903
INPOSUIT Baccho modum 10, 173. caput lancibus 6, 711. carinae 8, 147. diversi mundi nomina ripis 3, 274. illum orbi 10, 377. Magno satum 5, 48. robora ripis 4, 140. mensae ora rorantia 2, 124. Inposuere orbes dentibus 10, 145. In- ponere aris flammis 6, 525. castra jugis 6, 2. finem officio 8, 785. fratris ora flammis 2, 170. humeris 6, 252. terrae 5, 676. virum mundo properans Fortuna 3, 393. Inpositis saxi unum subducere 3, 492
IMPRESSIT dentes Tullo 9, 806. Impressae auro exuviae 9, 176
INPROBUS vector 6, 392. Inprobe 1, 334. puer 8, 557. Inproba fibra venas movet 1, 629. spes 6, 29. veri spes 5, 130. vota 5, 277
IMPUNE 4, 779. 8, 493, 496. 9, 803. vix feret sub- astas gentes 1, 289. Deos laesos esse 3, 447. nullis hac adparuit extis 1, 626. Ipectare 9, 636
IMPURUS 8, 552. rex 9, 130
INPUTET quod armis 8, 658
INQUINAT quos facinus 5, 290
INQUIRA in fata 9, 558
INQUIT 8, 485. 9, 190. 505, 550. 10, 352
INREDUX via 9, 408
INREVOCABILE vulgus ruit 1, 509
INRIGAT pascua 6, 368. Inriguus campus 4, 296
INRITUS subducto Marte pendit 4, 47. Inrita mundi spes 5, 469. pestis 4, 728. tela caedes peragunt 3, 580. non tela in hostem mittit 3, 722. Inrita vota 9, 989. fati 10, 344
INAUPT artus Paean 5, 167. convexa Olympi fra- gor 7, 478. fama animos populi 1, 470. moerens fores 2, 328. Inrumpat in agros vacuos 2, 441.

Inrumpere fores templi 1, 127
INRUIMUS cladibus 7, 60. Inrue 10, 373
INSANA fames 7, 413
INSCIUS 9, 974
INSCRIPTIT nomen 8, 792
INSCULPTUM adytis 10, 180
INSEQUERIS quid laeve 5, 315. Insequitur armata 7, 502
INSERIT manus ferrea uncus puppi 3, 635. Inse- ruit manus terrae 9, 483. se allris Pelion 6, 411. tela labori 9, 1072. Inferet haec nobis 9, 572. Infereret umbras flammis 6, 504. Inferuisse ma- nus 8, 552. manus ignibus 3, 300. moras 6, 609. Insertus manibus chalybs 6, 547. laqueis uncus 6, 638. Inserta medullis pelvis 9, 930. terris 5, 93. Insertis pedibus distendere 4, 628
INSIDERE collem infedit castris 6, 17
INSIDIAE valere 9, 99. Insidias ad cunctas patebat 10, 423
INSIGNIS titulis 8, 73
INSIGNIA aulae 8, 239. emeriti doni 1, 357. Ma- gni 9, 175
INSILUIT hostilem puppim 3, 626. carinis 10, 507. puppi 9, 252. Insultant pedites tergo 10, 538
INSISTERE ramis metuunt volucres 3, 407
INSOLITUS ductus 4, 419. torpor 9, 648. Insolita corona gladii iudicium cinxere 1, 321. Insolitae mortes 9, 736
INSONNIS 5, 806. dens 4, 552. nox 4, 200. Insomni- cura fata volvens 2, 239
INSONUERE tubae 1, 578
INSPITUS draco 9, 357
INSPICIT gladios 7, 560. Inspicitur virtus 9, 595
INSPIRAVIT terra animas 7, 769
INSPIUIT herbis os 6, 683
INSTAR patriae 8, 263. summi numinis Roma 1, 199. templi 10, 111. vocis 7, 571
INSTAURAT proelia laeva 3, 615
INSTINCTA furore mens 5, 150
INSTITUTE mensas, & libamina 4, 198
INSTAT nolentibus 5, 315. atrox 2, 658. hora 5, 815. victor cedentibus 2, 469. Instant castris di- scrimina 5, 724. Instabat dies 5, 5. Instabit Ce- ruchis uria 8, 177. Instant si comminus 7, 106. Instare favori nominis 1, 148. Instantia vitare 4, 515. Instabilis 9, 465. gressus 5, 556. Tyros 3, 217. Instabiles Turonas castra coercent 1, 437
INSTRUIT carinam 8, 542. mortibus artes 6, 486. Instruere acies campis 4, 711. Instrumenta belli 10, 402. requiris, dolor 9, 70
INSUETUS honor 8, 537. Insueta uni quies 5, 807. Insuetum pectus 5, 163
INSULA Ceres saxi exciperet 2, 617. jacet Ponto 8, 118. nobilis est frugiferis arvis 3, 65. stetit in mari 10, 509
INSUM. Inest animis robur 5, 18. horror suus ar- boribus 3, 411. pallor 5, 216. terris Spiritus 4, 643. Inerat dum sanguis 2, 338. major vis ferro 3, 464

INDEX RERUM,

- INSURGERE** coelo Boreas 5, 704
INTACTUS multis ab annis census 3, 156. Intacta priori bello silva 3, 427. Intactum rostris volutum 9, 802
INTENDIT aequor Zephyros 5, 569. Intendite arcus nervis 8, 221. Intendere fugam 4, 262. Intensus genero 9, 952. jugulo 7, 593. paci agebat 3, 53. Spiritus 9, 473. Intenta moris vicinia 8, 568. Intenti jugulis stant 4, 486
INTER enses converti 4, 779. fata latens 5, 189. manus lapsa 8, 661. maritos discurrens 10, 358. membra sovent 9, 846. mensas 4, 245. millia, & cohortem pugna 4, 470. millia pauci amissi 4, 513. montes it unda 10, 328. nurus patent 8, 401. pestes 9, 734, 787. priorem fortunam, & novos casus 4, 342. proelia vacavi 10, 185. quos 8, 475. terras. patet 9, 6. umbras 6, 792
INTEREA 5, 237. 8, 771. 9, 167, 218. Interius recepit 6, 188. Intimus humor 6, 537. Intima viscera 8, 842
INTERCIPIT partem aequor 9, 344. Interceptus aquis animae discursus 3, 641. Intercepta Parcarum manu 1, 114
INTERFICIT moriens alium 4, 547
INTERMANET agnus 6, 47
INTERMISSA classica 5, 245
INTERPOSITAE flammæ 7, 805
INTERRITUS iras premit 2, 521
INTERRUPTUS aquae amnis 2, 213. Interrupta profunda terra 9, 335
INTEXTA domus cannâ 5, 517
INTONSOS in frontem descendere canos 2, 375
INTONUIT axis 5, 633
INVRA claustra 6, 264. pectora 4, 648. penates 10, 453. tentoria 5, 241. 6, 829
INTRABIT Romam 7, 702. Intraret aquas 9, 1007. Intrare patentes portas 2, 443. portus 8, 145
INTREPIDUS 5, 658. 6, 219. 10, 15. tanti sceleris spectator 2, 107. vultus 5, 317
INTUMUIT 8, 188. aequor 6, 470. nullo vertice tellus 2, 398. Intumueret tori 4, 631
INTUS 6, 646
INVADIT manum 9, 830. minax Ariminum 1, 231. Invadunt clipeos nuda crate fluentes 1, 242. Invasit domum 10, 355. fata Catonis 9, 410. ferrum 9, 198. Invadite me ferro 2, 315
INVALIDA caussa 7, 67. puppis 5, 673. Invalidae flammæ 8, 776. manus 5, 275
INVASIT Praetoria puppis molem profundo 3, 537. Invectus curru Capitolia 8, 534
INVENIT arina furor 3, 671. bella civilia 10, 411. comitem 9, 1105. Eurus nubes in axe suo 4, 62. ferrum vulnus in undis 3, 582. fibras 6, 631. Fortuna causas armis 1, 265. muros impulsos 6, 280. nos duces bellum 4, 350. scelus 8, 668. spirantes artus 3, 732. vates Appium 5, 188. virum fata volventem 2, 239. violata potestas Deos 3, 126. undas clausas 5, 408. quibus solvat 5, 140. Invenere fata non aliam viam ventura Neroni 1, 34. pondera 7, 752. Invenies nomina operi 9, 1037. paratum Veneri 10, 396. Inveniet classes 9, 93. longa potentia sinein. 1, 333. Invenient manum arma 5, 326. Inveniat cineres 8, 774. Inventus unus fons 9, 607. Inventae est manus 7, 475. sacris victima 7, 167. nova vota timori novo 5, 451
INVERTERET Boreas ornos 6, 390. Inversa phaselus 5, 518
INVICEM 7, 177. Inque vicem gens omnis amet 1, 61
INVICTUS Cato 9, 18. dux 5, 324. 10, 346. cunctis robore 4, 608. Invictae urbi fatum consulat 3, 334. Invisi fluctus 10, 322
INVIDEO his te jungere 2, 551. Invidet miseris igne 7, 798. Invidit Nilo 10, 273. Invisus tyrannus 9, 279. Invisa lux 4, 276. tellus 8, 840. tyranno germana 9, 1069. Invisum populis nomen 7, 120. Invisi sanguinis potestas 2, 77. mihi venti 9, 77. Invisae umbrae 4, 788. Invisa claustra 6, 721. regna 8, 491. Invisas tollere partes 2, 229. Invisa belli decreta consulibus mandat 1, 458. Invisis gentibus praebere cruorem 1, 9. Invidia deorum 4, 244. Deum 9, 66. famae 9, 982. Invidiam factura parens 2, 36 suam Fortuna gentibus commodat 1, 84. Invidia angere 9, 1052. caret 9, 740. ceperat orbem 10, 43. mea regnate 7, 269. Invidus 9, 359. Invidae fatorum series 1, 70. fors 4, 503. Invidiosus erat dux 9, 505. Invidiosa busta 8, 394
INVIGILAT cunctis scelus 7, 766
INVIOLATUS aqua agger 9, 342
INVITAT ad repetendum aequor 4, 436. patris dextram ad lumina claudenda 3, 740
INVITUS Senatus 7, 396. mors 6, 531. Invitum numen 6, 446. Invito milite 5, 367. pastore agmina in saltus trahit 2, 607. Invita dextra omnia peragam 1, 378. Invisi Dei 6, 607. Invitae procellae 5, 684
INVIA 9, 386. sedes 9, 307. arva 8, 163
INVOLET quos artus 6, 588
INVOLVO, super Involvit cumulos 9, 485. Involvit Titan orbem tenebris 1, 542. vultus 8, 614. Involvunt tenebris tela 4, 490. Involvere nubes densos globos 4, 74. Involvat ruina populos 7, 89. Involvens Tuscus omnia flexu 1, 638. vicinum Pontum ratis 3, 631
INVULTUS erit Magnus 10, 529. Multa umbra Crassus erraret 1, 11. Invultum est, quidquid multis peccatur 5, 260
INUMBRAT aequor silvis 4, 456
INUNDET Rhenus campos 4, 116
INOSTUS solis equis axis 9, 852. Inustae medullae 8, 787
IONCON Haemorrham vomer proscindit 3, 192
IONIUS Pontus 5, 614. Ionium furens 6, 27. mare 6, 362. Aegeo strangat mare 1, 103. Ionios in fluctus navita spectabat 3, 3. Ionias vergens Epidamnus

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

damus in undas 2, 624.
IONOS 6, 402.
IPSE Caesar 7, 41. ego 7, 266. genitor 6, 814. locus 6, 435. timor 7, 105. se minatur hosti 7, 173. Ipsa definit loqui Phoebus 5, 161. vidi Eumenidas lampadas tenentes 3, 14. Ipsum, quod sum victus, ama 8, 77. in ipso actu 8, 668. Ipsae acies 7, 77.
IRA addit voces 4, 211. acrior subit 3, 142. Caesaris 8, 134, 643, 765. te nullus honos dignum faciet 3, 136. caedibus satiata 7, 802. cogit concurrere 4, 709. ferox cedit 4, 284. fervet 4, 242. juvenis laudata 9, 166. latens pectore tecto 5, 256. missa è cantibus 4, 553. nimia 7, 619. nobilis 6, 487. praeceps 4, 267. quo vocasset 1, 146. ruit legum frenis resoluta 2, 146. Superiorum, & Caesaris expensa 3, 439. turbato vultu prodita 3, 357. Irae calor 7, 103. tantum in bellum prono addidit 1, 292. Iram Superum quaesivit in exitis 1, 617. patriae vindicis vocari 2, 540. totam Leo conligit 1, 207. in Iram exit 3, 112. magnam victor adensus 3, 133. Ira concitus 9, 509. furentes 7, 124. hac nil agis 7, 809. qua debuit 10, 516. se vindicat 9, 298. ab Ira calida prolatus 2, 493. ingenti Superum protectus 2, 86. Irae telluris sterilis 5, 109. deum patuere 2, 1. faciles 1, 173. gurgitis 10, 316. Latii 8, 234. populi 10, 54. animos tangunt 10, 443. Istarum acres stimulos movit 2, 324. causas annonae trahi 3, 55. motus 7, 386. Iras date gentibus, 2, 47. graves premit interitus 2, 521. Libycas conligit 2, 93. militis tentandas ratus 2, 529.
IRASCI tantum miseris numina possunt 3, 449. Iratus bellis 7, 65. Phoebus 5, 174. Irata Deis acies 8, 665. morti 6, 726. versa 6, 222. Irati leones 4, 686. populi Dei 7, 354. Iratae Aspidēs 4, 725.
IS cladis eo 7, 406.
ISARAE vada liquerunt 1, 309.
ISAURO juncto Sapis 2, 406.
ISIS gentibus numen 9, 158. ejusque templum Alexandriae 10, 15. Isidis pater 6, 363. tua 8, 831.
ISTE quoque sanguis 10, 338. Ista juvenis 9, 280. poena 9, 508. ut sit vindictae summa 10, 525. castra sunt curae Deis 5, 352. per ista ire 8, 439. Illic 7, 592.
ISTHMOS gracilis medium mare separat 1, 101.
IT. seq. vocali producitur. 1, 642. 9, 129, 190, 347, 417. 10, 64.
ITALIAE urbibus pendent moenia 1, 25. Italiam per omnem spargitur 1, 468.
ITERUM 4, 640. 7, 147. redeuntia regna 5, 207. refusus 8, 105. vixille 6, 768. Iterumne 8, 584. 9, 212.
ITURAEI 7, 514. Ituraeae sagittae 7, 230.
JUBA Mauritaniae rex 6, 309. 9, 213, 304, 869. 10, 475. Libycus 9, 300. captus 10, 146. concitus bella dat irae privatae 4, 688. infidus 8, 443. rex Libyae declaratus à Senatu 5, 56. Jubae re-

gni descriptio 4, 671. regna vasa 9, 867. 10, 475.
JUBAM talem mihi fac 9, 213.
JUBAM Leo crexit 1, 209. Jubas spargit sonipes 4, 752.
JUBAR extulit diem 5, 456. vicerat astra 7, 45. vulgare 5, 220.
JUBEO quod 6, 763. tentare recessus mundi 2, 632.
JUBES quaeri 9, 566. Jube Deus 5, 92. Senatus 5, 46. ambiri urbem 1, 592. arma capere 4, 149. Catonem ire virtus 9, 445. confundere vultus 7, 575. fas esse 8, 764. flectere vela 8, 41. dolor funus ad tumulos producere 2, 299. equitem subcedere bello 4, 44. hanc attingere Brundisium 5, 374. ire 8, 565. lampadas inmuti 10, 491. inoerere 9, 1049. rapi monstra, & urere 1, 589. silvam procumbere ferro 3, 426. sperare 7, 349. tolerare 9, 589. Jubent fata 8, 520. pharetrae remeare 8, 387. sperare 4, 510. Jussit bella geri 3, 455. dextra silentia 1, 298. non laedere 9, 687. Persea converti 9, 667. spectare 9, 670. ut essent 9, 896. Jusserunt Superi te titulis nostris adcedere 2, 556. Jusserat semel omnia victor 2, 148. Jube regem regare 10, 99. Jubeat, me gladium jugulo condere 1, 377. vitare 6, 816. Juberet ferire colla, & jungi 10, 348. Jubere plura erubuit 3, 111. Jubere tanta 8, 537. Jussisse mori tot millia vulgi 2, 209. Jubens ardua 8, 238. bella 8, 684. Jubenti bella praestet quis 7, 563. Jubentia luctus sinistra 8, 832. Jussurus classica 2, 528. Jussuri cuncta 5, 21. Jubere quidquid, si velis 3, 147. Jussus adest Oceanus 10, 217. aquilas victrices deponere 1, 339. Caesar terraque, marique agi 1, 307. dare 10, 230. deponere signa miles 1, 236. in urbes Sicamas transcurrere 3, 59. laxare antilles 5, 123. relinquere 8, 575. Jussa nox tenere diem 6, 830. Jussum exire virus 9, 932. Jussam à gentibus urbem rapi 1, 483. servire famem, quid querat 1, 319. Jusso duce te 7, 79. Jussa piebe 5, 663. Julli calcaribus equi 4, 760. concurrere bello 4, 802. Jussa litora 5, 559. secula ferentem mundum 2, 10. silentia 4, 718. gerunt omnes 2, 649. peregi 2, 339. sequi 1, 372. Jussus Deus 8, 849. ordinis aeterni 6, 568. Jussu Junonis iniquae 1, 576. satellites iste 10, 405.
JUDAEA sacris incerti Dei dedita 2, 593.
JUDEX corruptus 10, 106. Libra 10, 227. meritorum ingratus 5, 291. saeva 10, 368. sederit 9, 971. Judice bello utendum est 1, 227. Caesare 9, 272. magno se tuctur 1, 127. mutato 7, 263. Judicium trepidum gladii cinxere 1, 324. Judicet de fama 9, 548.
JUGULUS haustus 10, 387. hic pacem dabit 2, 317. Magni adcessit 5, 63. Jugulum hostis inputet 7, 325. senatus si petat 3, 110. senilem consodium 3, 743. tantae mercedis habere 8, 11. Jugulo intentus 7, 593. aperto erumpat 6, 555. arma lucere 4, 806. hostem provocare 4, 275. illo se pollet 3, 135. letum patri 7, 670. nobis quaesita 7, 434.

INDEX RERUM,

434. parentis gladium condere 1, 376. parvum sanguinis effudit 2, 129. relecto fata policens 4, 541. Jugulos patriae negatis 9, 264. patrum sperare 7, 182. praestare 5, 370. teximus 7, 644. Jugulis geruntur bella 7, 533. manum pressere 4, 562. retundere ferrum 6, 161. Jugulat quem 7, 630.
- JUGUM** quaeris 9, 261. explicare 6, 477. mihi minatur 9, 238. Jugo utroque desertus Parnassus 3, 173. ad Juga faciles populi 2, 314. sub Juga jam Seres esset 1, 19. Pompeii adde Catonem 2, 280. Joga mali curvantur 2, 695. montis aspera 8, 372. Nyseia 8, 801. Phariaia 6, 576. faxea 4, 157. Jugis nivosis cana Pangaea video 1, 680. nutantibus Alpes nivem discussere 4, 553.
- JUGURTHAE** colla frangere 9, 600.
- JULI** Phrygii ferens se Caesar 3, 213.
- JULIA** caput tollere visa 3, 10. crudelis 8, 104. Parcarum manu intercepta 1, 113. Juliae fratres de matre obscuro 9, 77.
- JULEA** gens 9, 995. Juleae gentis Phrygii penates 1, 197.
- JUNXERE** Sabinae mediae generos foveris 1, 118. Junxerat arma 7, 493. Junxerit quem una nox 10, 361. Jungere armatas manus excusso ferro 1, 117. fata tecum 8, 361. his te invideo 2, 550. longos agrorum fines 1, 167. Selson Abydo 6, 55. Junguntur tacti 2, 371. Jungi puppes prohibent cadavera 3, 575. ubi socerum 10, 348. Junctum cubile 4, 199. Juncta virgo tons mariti 2, 329. Juncti sanguinis pignora Julia abstulit 1, 111. Juncto sapis Mauro 2, 406. Pannonio admissus Sarmata 3, 94. Juncti amplexibus 4, 209. Junctos moenibus agros 1, 571. Junctae in bella carinae 10, 492. Syrtis 8, 540. tenebrae rerum discrimina mitent 4, 105. Juncta castra 5, 461. Junctis castris 4, 260.
- JUNCUS** sterilis 5, 517.
- JUNONIS** iniquae jussu Alcides Megaeam horruit 1, 576.
- JUPITER** est, quodcumque vides &c. 9, 580. in alto occasu mixtis premitur 1, 661. Latialis Alba celsa relidens 1, 198. urguens polos 6, 464. Jovis aet 6, 427. cura 9, 436. indiga 8, 447. pars magna terris regendis est inserta &c. 5, 95. sedes Tarpeja 5, 306. tela praefata 7, 197. volucer 9, 902. Jovi conspecta velamina 9, 178. mutavit fulmina 7, 150. votis, vel armis prodesse 3, 318. Jovem hoc dixisse satis est 9, 585. regnare mentimur 7, 447. Jupiter summe 1, 633. Joveignaro tonat 6, 467. sub Jove temperies 10, 207. Juppiter Caelus 8, 858. corniger 9, 545. Hammon 9, 513, 518. moster 9, 514.
- JURAO** per tuos triumphos 1, 375. Jurabit Roma per umbras 7, 459. Jurare per Catonem 9, 602. Jurantur aves laetae 5, 306. Jurata in gladios manus 9, 850. mihi per Deum foedera 8, 219. sceleri sacramenta 4, 228.
- JUS**, & fas 8, 485. est solvere 10, 262. erat mihi rostra tenere 1, 276. tibi consurgere 10, 299. animi hoc 8, 636. cujustogaue 7, 63. ferri 5, 387. grave 5, 312. gurgitis 6, 1023. ementum 5, 7. mundi 10, 471. paternum 9, 96. 10, 97. sceleris 8, 642. Vari 4, 667. victoris 9, 1054. clauditur anno exhausto 5, 44. dictum sceleris 1, 2. facere 4, 821. fecimus gladio 9, 1074. in sua fia dant 9, 838. habeatis in gentes 7, 263. habuisset in illum 9, 887. non habet Corus in portum 1, 407. sui perdidit Umbria 2, 463. omne manu confundet 1, 667. totius mundi sibi promittere 2, 321. Juns alieni harenac 5, 489. arx 7, 594. hoc 6, 496, 597. habere 8, 95. mensura vis erat 1, 175. modus 9, 191. sui non est 8, 660. habere gentes 7, 55. tui natura relinquet 1, 51. sit 7, 80. tui fores Roma 6, 302. vincula, & fas 5, 288. Jure belli 9, 195. cogendi senatus 3, 104. consumto 6, 824. legum, suoque uti 9, 560. mundi incerto 5, 226. pari castris Rector erat 4, 4. sibi retento 10, 351. si venitis. si cives 1, 191. victo curia tribunos urbe expulit 1, 267. sine jure tenes scipira 8, 558. sub certo 10, 267. sub Pothini habet enses suos 10, 95. Jura aliena 9, 212. Catonis 9, 747. carentia vana pompa 2, 353. civis 9, 238. inania tuentem invadite 2, 310. legum 8, 75. mea Occasus timet 2, 588. mundi 6, 139. publica 9, 249. regni, thalami 10, 93. Romana suis inferri 10, 11. Senatus prodita 4, 801. signata, non fata, sequi 3, 302. sua si quos tuentur 3, 151. sui perdere 8, 612. temerata relinquo 1, 225. turbantes Tribuni 1, 177. viribus obistere 3, 113. ne au'ae speraveris 8, 450.
- JUSTUS** Mars 9, 293. modus 8, 193. Justa pietas 9, 147. terrarum gloria 4, 595. timoris tibi cauta 5, 580. Venus 5, 728. Jultum ferum 10, 523. sepulcrum 9, 54, 1091. Justae Librae ad pondera aequatis temporibus 4, 58. pacis foedera 4, 365. Justo amori robur resistit 2, 379. Justi holles 10, 437. Justae irae 8, 234. flammiae 9, 234. Justos fortuna laborat esse ducis motus 1, 264. Justas querelas effundunt 2, 44. Justa proelia vocari 2, 540. Justis benignus Deus 5, 106. Justi dissuasor gladius 4, 248. reverentia 9, 192. Justa dare conjugibus 9, 67. negat arma tenenti 1, 349. pendere 8, 489. Justior causa 8, 512. Justius 7, 259. quis induit arma 1, 126. Justitiae cultor 2, 389.
- JUSTITIUM** ferale per urbem 2, 18. templi 5, 116. Justitio clausa fora 5, 32.
- JUVAT** 6, 495. licentia 6, 271. poena 7, 706. adscribere 9, 853. arma ferre pro legibus patriis 2, 282. cessisse 7, 698. ignibus atris inferuisse manus 2, 299. indulgere 5, 732. ire 8, 356. nocentes esse 4, 253. non cernere 7, 794. portas fregisse 2, 444. praeferre 8, 576. quid cruorem sudisse 5, 268. secum trahere 7, 655. sentire mortem 4, 570. vires miscere 1, 88. Juvant si mea vulnera 7, 661. Juvit ducem potestas 9, 200. quid perdere fructum 2, 191. Juvet quem

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

quem pugnare 7, 564. tellurem igne vago lustrare 1, 50. Juvent Parthum portenta 8, 414. Juvaret pax tranquilla 1, 171. Juvante pelago 8, 725. Juvatur clamore Eleus Ionipes 1, 293. Juvare dum voce partes tuas potuere 1, 273.

JUVENCO caeso inducta salix 4, 132. Juvencis rapitis 3, 452.

JUVENIS magnanimus 9, 807. sanguinis Tyrrheni 9, 737. generosi sanguinis 3, 723. Juvenem fixere carinae rostris 3, 654. Juvenes 7, 318. Juvenum cineres 6, 533. densa corona 3, 374. figurae 7, 774. tumultus 9, 252. Juventa laurifera 8, 25. Juventae tempore non ulli cessurus 3, 727.

JUVENTUS 9, 256. audax erupit 3, 499. conlecta auxiliis 7, 548. consilii caeca 10, 482. delecta Gymnastis 7, 270. infelix 10, 133. ista 9, 280. Lagaea 10, 394. lecta 9, 478. miserae sortis 2, 46. Romana 9, 481, 938. tibi villis 4, 276. terris aptior 8, 122. ventorum secunda 9, 445. Graja fatus voluit committere robur 3, 516. finierat 3, 355. Phocais ausa est fidem servare 3, 301. mirata est muros stare 3, 461. muris clauis exultat 3, 446. sola Latii tunc concidit 2, 196. stratis excita arma diripiunt 1, 239. consulite 4, 277. vadite 5, 325.

JUXTA flammam 8, 759. fluvios 7, 224. quam 9, 355.

LEONIDAS 6, 386.

K.

KALENDAE Januarii 5, 5.

KARTHAGO dira 4, 788. Karthaginis magnae arces 4, 585. Karthaginis hostis 6, 789. Karthaginis proles 8, 284.

L.

LABIENUS transfuga 5, 346. Labieni oratio ad Catonem 9, 550. Labiene 9, 566.

LABAT, & firmat vestigia 4, 41. Fortuna 4, 390. humana compages 5, 119. Labant castra 4, 89. crura 4, 625. dubia cervice 2, 204. membra 8, 60. populi 6, 93. Labet terra 2, 291. Labaret ne frons 7, 521. Labantem me mente dirige 2, 244. Labantes animi 4, 249.

LABES humani furoris 5, 103.

LABITUR ad Eoos tractus 8, 366. infelix 5, 799. in vulnera 7, 604. moribundus 6, 86. pater Iudis 6, 363. Labi 6, 251. Labens alieno vulnere 2, 265. caput levat 3, 737. sub undas Phoebus 5, 424. Labentia coelo sidera 8, 172. Lapsurus recto limite 9, 712. Lapsura ruina agmina 4, 43. Lapsus de culmine 8, 8. Iara in majoris famae amnem 1, 401. vertice Tanais 3, 272. superne 6, 376. Lapsa inter manus 8, 662. classis secundo vento 5, 460. profundo ratis 4, 430. Lapsum pondere pectus 7, 572. Lapsio

poplite 3, 254. Lapsae è coelo volucres 9, 649. Lapsa foris viscera 4, 566. per aëra sidera 5, 561. Lapsis muris saxa jacent 1, 25. Lapsus membrorum 4, 786. mollis 10, 315. Lapsum minantur turre 6, 136. Lapsu suo sidera volvuntur 2, 268. Lapsus graves sub pondere 1, 71. tuos exceperet 10, 318.

LABOR, & ardor 6, 587. & cura 9, 621. atque metus par 1, 282. est in muros 9, 298. belli 7, 93. cassus cedit in inensum 2, 663. coeli, & freti, & puppis 5, 585. curarum 8, 165. florifer 9, 290. fortunae 5, 696. aut facilis est 3, 479. humanus 6, 20. humilis 6, 602. mundi 1, 417. Romanus 7, 312. Superis est tantus 5, 655. quis 6, 492. vatum sacer 9, 980. Laboris cura 7, 209. Labori inpena aetas 2, 569. nostro inseruit tela 9, 1072. Laborem abstulit nemori 9, 365. urbis testati Lares 1, 556. Labore frustra exhausto 3, 495. inmensa statua res 3, 381. quorum vomer proscindit Iolcon 3, 191. Labores belli, pelagique 9, 1016. hominum 7, 144. longi Titana volvent 1, 90. Lunae 6, 505. Mutinae 1, 41. restant in orbe 4, 389. Romani 8, 622. summi 9, 381. tanti 9, 881. Laborum amor 9, 407. finem dabit 2, 317. merces 1, 340. 9, 1101. mundo causa 5, 481. in partem venio 2, 347. series 9, 295. usus & series 1, 123. Labores minuire 6, 103. pati 7, 4.

LABORAS in regna 9, 258. perdere 7, 665. Laborat cultu 10, 140. fortuna ducis motus justos esse 1, 264. Phemonoe 5, 186. tellus 4, 644. Laborant semper aequora 3, 62. fata 6, 612. poli 5, 633.

LARRIS infudit murmura 6, 568.

LAC negatum 4, 314.

LACEDAEMONII Heniochi 3, 269.

LACERTO vibrata lancea 7, 289. excusso optimus 1, 424. cum toto manus est abscisa 3, 617. Lacerati, & humeri 9, 780. excussi 4, 386. fortes 1, 364. graves 4, 618. inanes 5, 275. validi 2, 502. Lacertos planctu livenes atra 2, 37. nudatos cingunt suppara 2, 364. super medios ense ferit 3, 666. Laceratis actus aries 1, 384. duris fluvium superare 4, 150. excussis tela torquentur 3, 567. jactatis 3, 662. nudis 1, 189. 3, 481. paribus 3, 525. sectis 1, 565. solis excussa lancea 3, 464. tensis 7, 469. tuis 2, 261. validis 2, 686. 3, 672.

LACERA carina 8, 755. Caesarie imago 1, 189. Lacerum agmen 6, 315. cadaver 5, 669. caput 8, 667. corpus 8, 737. Laceri capilli 10, 84. crines 9, 57. rudentes 5, 594. Laceros artus flevit Graecia 2, 165. vidimus 2, 177. Laceras comas fudere 2, 31. Laceris pendentia canis ora 2, 122.

LACERAS omnia 7, 665. Laceravit Fimbria truncos crassos 2, 124. Laceret quis ora parentis 7, 629. Lacerent licet 8, 629. Lacerasset pectora 7, 38. Lacerantes pectora 9, 133. Lacerandae urbes 10, 45.

La.

INDEX RERUM,

LACERARE astra spumantia 10, 320. fata 8, 533. Lacerat ducem 10, 336. proelia 4, 710. Romam fortunatam 1, 256. se ipse dolor 1, 42. Lacerare pugnam pinus 3, 553. Laceret opes 8, 360. Laceritum mare 3, 193

LACINIA in templa rupes extendit Appenninus 1, 434

LACRIMAE, luctusque 7, 707. cadentes 9, 1038. cecidere genis 3, 733. erant sanguis 6, 811. pereant 7, 555. sequuntur 7, 714. Lacrimarum vena 9, 746. Lacrimas civilibus armis damus 3, 313. in vulnus effudit 8, 727. motura maia 9, 50. in lacrimas effluet 9, 106. effudit dolorum 9, 146. solvit lumina 8, 107. Lacrimis abscondere gaudia 9, 1041. aeternis causam 3, 607. exhausta 9, 171. perfruitur 9, 112. se roges 8, 349. sparsere Deos 2, 30. sine lacrimis tristis 10, 83. Lacrimosum litus 9, 955

LACUS effunde 4, 118. Stygii 6, 662

LAENO. Laesisti Superos crimine 7, 848. Laedere terras 9, 687. Laesura Deos, & ducem 5, 151. Laesus nube dies 5, 456. Laesi Dei 3, 417

LAELIUS summi pili munera gerens 1, 357

LAETUS labitur 7, 603. virorum pietate 8, 128. clamor 5, 47. Laeta comis ebeni 10, 304. non comas tamarix 9, 917. dies 9, 1097. frons 9, 1106. marito conjux 8, 89. Nilo suo gens 10, 285. Laetum omen 8, 585. pectus 9, 1039. tempus 5, 740. Laeto infida Fortuna 7, 685. Laeto portans ancilia collo 1, 603. tumultu voces simulare 3, 102. Laetae aves jurantur 5, 396. aures Caesaris 2, 273. voces 7, 11. Laeta mixta malis 8, 706. specacula 7, 797. tempora 7, 20, 687. Laetorum me comitem accipis 2, 346. Laetos triumphos duxisti 3, 20. Laeta secuti 8, 534. Laetis coetibus illum urbes videre 3, 80. rebus crescendi modum posuere 1, 81. Laetior Magno victoria 7, 119. Laetius est honestum 9, 404. quid 8, 322

LAETATUR honore 8, 536. nomine 6, 604. Laetantes vidi 6, 795. Laetatus converti proelia 1, 441

LAETIFICAT illum gloria pulsi Magni 3, 49

LAEVUS axis 8, 200. pes 3, 428. vulturis volatus 7, 437. Laevae dedit clipeum 9, 669. Laevum, & dextrum latus tuetur 3, 584. in Laevum cecidit latus 2, 405. puppim dedit 8, 194. Laevo gyro latus praeducere 4, 45. Laeva abscidit comam 6, 563. forti inlaurat proelia 3, 615. vacare 6, 203. petatur Illyris 2, 623. manu vulnera obpressere 3, 677

LAGUS Pharius 10, 86. Lagi arva 8, 443. regia 5, 62. 10, 527. regnum 10, 4. rura 8, 803. Lagaea domus 10, 414. juvenus 10, 394. proles 10, 522. stirps 8, 692. Lagaei Nili gurgis 1, 684

LAMBIT vulnera 9, 933. Lambere ferrum 1, 330. terram effosam 3, 346

LAMENTA sonare prohibe 7, 706

LAMPAS barbarica 5, 134. Libyca 7, 800. nocturna

9, 1006. solet decurrere 10, 502. sparso lumine coelo emicuit 1, 532. Lampadis ignes piceae 6, 135. Lampados pretium 6, 354. Lampadas Eumenidae quaterent 3, 15. inmitti jubet 10, 492

LANA funerea purpura velatur 2, 367

LANCEA commisit bellum 7, 472. exit dextra 4, 201. saxo erigitur 7, 140. solis lacertis excussa 3, 465. belli prima 7, 117. felix 6, 190. levis Mauri tota 1, 210. tremens 7, 288

LANGUENT carbasa 8, 471. spatio lumina 4, 169. Languit rabies 7, 246. Languet dextra 3, 326. Languens sol 5, 544. Languente coelo 5, 454. ietu incertae manus 3, 692. Languentia Bootae plaustra 2, 723. colla 3, 737. 8, 671. Languescere verito bello 4, 281. Languidus aere parens 1, 504. Languida metu 4, 699. morte effugies 9, 1033. nox 5, 504. carbasa 5, 421. corpora 4, 306. membra somno cesserunt 3, 8. tela 7, 562. Languor cum morte venit 6, 100. tenuit vestigia 1, 194. profundi 5, 449. Languore fortunam moritur 1, 393

LANIATE comas 2, 39. Laniata comas effusas 2, 335

LANUGO fuscans malas 10, 135

LANCIUS inposuit caput 6, 710

LAPITHA primus equorum domitor 6, 399

LAVIS est Magni 8, 802. purpureus 10, 116

LAQUEUM collo aptare 8, 655. rupit ore 6, 543. Laqueo fauces fregit 2, 154. Laquei serales 6, 638. ad laqueos venire 9, 107

LABES Aeneae 9, 992. Albani 7, 394. angustii 5, 528. patris 1, 278. 507. focii 8, 113. Lares sudore testatos laborem urbis 1, 557. Laribus subungere caput 6, 511

LARGUS aquae fons 9, 608. cruor 3, 590. 9, 812. habenae 7, 225. Larga Ceres 3, 347. Largo vulnere virus diffusum 1, 614. Largi fletus 9, 59. fontes 4, 266. Largos in imbres nubes densantur 4, 76. Largas aquas alveus accepit 4, 86. Large ministrat 6, 669

LARISSA 7, 712. olim potens 6, 355

LARICES 9, 920

LASSA radix 9, 968. Lassi regis proelia 1, 336. Lassum ne teneat 1, 324. Lasso jacuit deserta furore 1, 695. Lassa manus 4, 355. Lassos in artus animam conlegit 3, 623. Lassas refunderet undas 2, 618. Lassus visceribus 2, 340. unguibus 7, 840.

LASSAS numina 5, 695. Lassat non marem 8, 404. se fluvius gurgite 5, 466. rumpentes flamina Parcas 3, 19. Lassare 5, 313. Lassatur Auster 9, 453. mare 6, 265. miles harenis 9, 296. Lassatus umbris 6, 705. Lassata cervix 4, 624. metallis juvenus 4, 304. rebus secundis juvenus 5, 324. triumphis Fortuna 2, 727. voluptas 10, 172. Lassatum fluctibus aequor 5, 703. in secula fulmen 5, 621. Lassata periclo 9, 890

LATET aer 5, 627. fibra pulmonis 1, 623. hic quis Super-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- Superum 5, 86. iter 9, 493. quidquid scelerum 2, 162. penitus 9, 796. sub tegmine 7, 499. Latent majores stellae 2, 724. ora Nili 10, 214. tumuli, collesque 4, 98. viae anfractu 4, 160. viscera 6, 211. Latebas tellure 8, 41. uno jugo 5, 78. Latebant clades 7, 651. Latuit honos 2, 18. Latuere paludibus agri 6, 344. Late mihi 1, 419. Latuisset tellus in aequore 1, 654. Latere sub rupe 4, 601. Latens fluctus 5, 440. mundus 6, 649. ira pectore recto 5, 256. Latenti gemitu 1, 257. causa 3, 458. Latentes sub clade campi 7, 795. thalami 9, 970. clades 8, 353. fluvii causae 10, 190. sub pluteis vineae 3, 488. Latendi natura 10, 271. Latitans in antro 6, 712.
- LATEBRA** bellorum Lesbos 5, 743. Latebrae degeneres 10, 441. serarum populum cepere 2, 153. Lesbi 8, 587. Mitylenaeae 5, 786. Salpugae 9, 837. scelerum 4, 192. suorum 10, 28. rutae 8, 13. Latebras deseruere uriae 7, 818. quaerit 8, 780. muris quacuisse pavori 2, 494. suas omenta produnt 1, 625. elatebris decurrit 8, 715. educata turba 3, 105. Latebrosa nox 6, 120.
- LATICES** occulti 4, 293. potare 9, 592.
- LATIUM** subactum 5, 401. Latii claustra tueri 1, 253. Erinnyes 10, 59. fasces 7, 428. irae 8, 234. juvenus 2, 196. Latio se fratres fingere 1, 427. dux 9, 546. 10, 358, 536. orbis 8, 345. Tonans 8, 219. Latia lingua 8, 348. plebs 10, 403. ruina 6, 10. turba 7, 656, 844. vitis 6, 146. Latium corpus 10, 416. ferrum 7, 228. nomen 2, 645. robur 4, 668. cruorem gentibus praebere 1, 9. Eatio maculavit sanguine Carras 1, 105. Latia indole dignum robur 5, 17. Latiae arces 4, 657. Musae 9, 983. prorae 9, 1079. volucres 6, 119. Latia arma 8, 501. Latias carinas ferre 1, 403. in oras furor incubuit 3, 93. sub leges orbem miseris 1, 22. Latiis annalibus aetas comprehensa 3, 309. fascibus iter est ad Albam 3, 87. Latinum nomen 7, 391. Latinae confectae nocte 5, 402. Latinas confectas ostendens flamma 1, 550.
- LATIALIS** Jupiter Alba celsa residens 1, 198. Latiale caput fulmen percussit 1, 535.
- LATUS** angustum Hesperiae 2, 613. belli 7, 523. Boreae 9, 418. Enliferi Orionis 1, 665. Euboeicum 5, 196. imperii 8, 425. montis 6, 266. navis victum 5, 648. Lateri timens 8, 7. carinae incumbit 3, 648. Latus mucrone perfodit 8, 618. dextrum, laevumque tuetur 3, 585. munitum laevo gyro praeducere 4, 45. non unum transire 3, 466. nudum munita 5, 518. in Hesperium ignis cecidit 1, 547. laevum cecidit Metaurus 2, 405. per nostrum templa latebunt 3, 124. obliquum ictus accipit 3, 628. Laterum structa compage 3, 397. textura 9, 777.
- LATA** jacet plaga 4, 674. Latum aequor 2, 662. 5, 707. pectus 1, 211. Lati campi 7, 565. Latae ruinae 6, 122. Lata coili confinia 9, 677. Pelopis regna 6, 57. Latos sub rupe Phil ppos video 1, 680. Latus foris viscera lapsa 4, 566. Late arma spar-
- git 6, 269. decurrere 4, 733. 8, 224. deficit aequor 9, 318. errat 9, 939. gurgite rupto 10, 302. stragem dat fulmen 1, 157. humentes nebulae 6, 468. patet fretum 2, 622. pollente veneno 9, 795. procumbunt nemora 3, 394. robora catenis religare 2, 671. squalabant 9, 626. submovet 9, 725. vagatur ensis 2, 101. Latius quo 7, 419.
- LATRAT** Pelorum 6, 66. Latravere flebile canes 1, 549. Latrare nescit 4, 443. Latratus canum 6, 688.
- LAVINIA** sedes 9, 991.
- LAVI** profecta 6, 709. Lautamensa 4, 376. Lotam Almone Cybeben revocant 1, 600.
- LAUS** animi par omnibus 4, 482. Laudes ducis sonare 9, 216. Laudibus animas in aevum dimittitis 1, 448.
- LAUDAMUS** quidquid 9, 595. Laudabit ossa condita 8, 783. Laudanda 9, 570. Laudata fides 8, 485. juvenis ira 9, 166.
- LAURENTINI** penates 7, 394.
- LAURUS** excusae horrore comarum Phemonoes 5, 155. Thessalicae 6, 409. Laurus sacras Capitolia poscunt 1, 287.
- LAUREA** piratica victis Gallis cedat 1, 122. Laureola 7, 42.
- LAURIFERA** juvenia 8, 25. Lauriferi curus 5, 332.
- LAXUS** sinus 9, 769. Laxa sedes 6, 702. Laxae bracciae 1, 430. paludes 2, 71. vestes 4, 686. 8, 367. Laxe fluitare 4, 454.
- LAXAT** frenos 7, 125. tentoria 6, 270. Laxant sinum rudentes 5, 427. Laxavit Herculeos nodos 4, 632. ora 6, 567. Mulciber ora Aetnae 1, 545. flamina 10, 143. Laxa spes tuas 5, 533. Laxet sonipes repagula 1, 295. tellus iter fluvii 4, 116. Laxare arma Caesaris 6, 72. catenas 10, 57. sedes 5, 123. Laxante rudentes Zephyro 9, 1004. Laxantur Tartara in poenas 3, 17. Laxari vincula palmis 2, 516. Laxata classis 3, 548. tellus pulu tridentis 2, 456. vulneribus pectora 6, 668.
- LEDAEA** sidera 4, 526.
- LECTUS** barbaricus 8, 411. Lectum fugere cadaver 2, 6, 532.
- LEGIT** aurum 7, 756. fauces 9, 954. herbas 6, 442. 9, 439. litora 5, 513. 9, 38. vestigia 8, 210. Legunt dejecta mari tela 3, 691. Legere rudentes 3, 44. Legent fata 7, 213. me, teque 9, 985. Lege verba 10, 92. Legat rectus 8, 821. Legaris tibi sedem in Arctoo orbe 1, 53. Legens vestigia 9, 953. Legentur bella 7, 210. Legi super culmina 8, 818. Lecta juvenus 9, 478. Lectae sagittae 7, 142. Lectos misit 10, 274.
- LEGIO** prima, & quarta 7, 218.
- LELEGES** 6, 383.
- LEMANO** cavo tentoria fixa 1, 396.
- LENIS** unda 4, 464. Leni tumultu soluta extrevit 4, 11. Lene fluens 10, 315.

INDEX RERUM,

- LEMITIT** Sibila 9, 643.
- LENTULUS** Spinter Asculum deserit 2, 469. ejus copiae ad Caesarem deficiunt 2, 470. socius conjurationis Catilinae 2, 543. Consul initio belli civilis ejus oratio ad Senatores in Epiro 5, 16. praefectus sinistro cornu in acie Pharsalica à Pompejo 7, 217. ejus Pompejo auxilia à Parthis petere dissuadentis verba 8, 328. & seqq.
- LENTUS** Bagra 4, 588. hostis teras otia 2, 488. ignis 8, 777. sanguis 3, 639. Lenta patientia 1, 361. Lentum nefas 7, 242. Lenti visum, quaevisse nocentem 2, 110. Lenta cum morte luctans anima 3, 578. Lenti Pisces 9, 535. Lenta jacent aequora 5, 434. volarent 9, 826. Lentas ignis agit vires 3, 503. Lente vincere 7, 73.
- LEO** 9, 537. viso hoste dubius subsedit 1, 206. Cleonaeus, & Libycus 4, 613. mixtus cancro 10, 211. rabidus 6, 337. rectus 10, 306. Leonis ora 10, 233. sidera 10, 210. Leonem Nemeaeum Phoebe radiis premeres 1, 655. Leones Antaeo epulae 4, 602. vestibus injectis ab Afris capiuntur 4, 686. odorati tabem 7, 827. facivi 9, 947. Leonum nobilis ira 6, 487.
- LEPIDI** motus 2, 547. 8, 808. Lepidos caedunt 7, 583.
- LEPTIS** 9, 948. tepida 9, 524.
- LERNAEAE** sagittae 6, 392.
- LESBOS** avia 8, 640. latebra Cornelia 5, 744. confundit lumina 8, 108. iram Caesaris merita 8, 135. Lesbi latebrae 8, 587. litora 8, 40. Lesbo similes populi 8, 144.
- LETHA** Stygia 5, 221. Lethes longae somnus 6, 769. Lethaeae obliviae ripae 3, 28. Lethaei Dei 6, 685.
- LETHON** amnis tacitus 9, 355.
- LETUM** fluens 9, 789. longum 9, 102. velox 9, 819. Leti diri facies 3, 653. exemplar 9, 832. frons 9, 740. species 9, 612. metus maximus timorum 1, 460. mille modi 3, 689. potens animal 6, 485. Letum in vulnera sparsit 3, 591. nobile satis meruit 7, 595. non perdere 3, 706. pati 7, 670. praecedere nati 3, 750. timori praeferre 8, 576. in Letum artus tradidit 3, 643. contulit vires 9, 886. Leto damnare 8, 483. damnaverit me hora 9, 87. damnatus 8, 570. gelidae medullae 6, 629. omnia datis 9, 732. praeventit tristitia 8, 30. infesto occumbere 2, 198. suorum casura tela 3, 621. Letalis ambitus urbi 1, 179. Letale jaculum 3, 676. nil animae datum 2, 179. vulnus 4, 559. 6, 723. Letales nervi 8, 296.
- LETIFERA** arcus 3, 500. Typhon 6, 92. Letifera mora 8, 640. sanies 4, 728. Letiferum vulnus 7, 619. Letiferi serpentes 9, 384. Letiferae aurae 6, 522.
- LETIFICA** aspis 9, 901.
- LEVIS** Molossus 4, 440. sonipes 2, 500. armatura 7, 508. aura 8, 789. pugna 8, 380. terra 3, 396. vena 4, 302. virga 4, 683. Mauri tota lancea 1, 210. Levi terra adoperta vinea 3, 487. Leves Sueffiones 1, 423. Verones 4, 9. sagittae 6, 196. Levior hoc auxilio 9, 938. ventus 5, 430. manus 8, 271. fors 8, 395. Leviora mala 7, 410. Leviter nuptae pudorem tectura lutea 2, 360. non Levitate Graeca fidem servare 3, 302.
- LEVAT** castra colle 4, 18. colla 3, 738. cum cum puppe fluctus 5, 673. tellure se cadaver 6, 756. Levant vatem suspiria 5, 218. Levavit aspidem 9, 701. caput 6, 719. solo membra 8, 87. Levabit dum aer terram 1, 89. pugna populi orbem 7, 275. Levet spes mentes 1, 523. Levare monstris terras 4, 610. puppes 4, 418. Levatae naves 9, 331.
- LEVUS** miser 9, 815.
- LEUCAE** litora 5, 376.
- LEUCAS** 7, 872. aspera classes premit 1, 43. Leucada meditatae Antonius bello 5, 479.
- LEUCADIUS** gurgis 10, 66. vertex 5, 638. Leucadii sinus 8, 38.
- LEVUS** optimus excusso lacerto 1, 424.
- LEX** aeterna 7, 1. anni 9, 875. loci 9, 307. mundi 10, 201. Tribunitia 4, 690. Legi paruit aether 6, 462. Lege Deum 2, 272. proxima potestas Praetor 3, 106. se tenens parens rerum 2, 10. sine ulla errat Mundus 1, 642. Leges, & plebiscita coactae 1, 176. bello siluere 1, 277. in pace timendae 2, 252. servantur 3, 140. amissae pereunt 3, 120. aquarum 10, 228. Erebi 6, 635. fatorum 8, 568. sacrae 10, 198. supernae 9, 556. taedae 8, 399. Legum fores Roma 6, 302. frenis resoluta ira 2, 145. jus 9, 560. jura 8, 75. tempora 7, 440. Leges, & inania jura tuens 2, 316. sancire sanguine 7, 351. medias perumpere 1, 322. rerum natura vertit 2, 2. ad leges durum iter 9, 385. in leges conferre 9, 267. sub Latias orbem miseris 1, 22. Legibus exceptus 8, 402. inmodicus 6, 796. aevi mortes debet 2, 82. ruptis 4, 27. pro patriis arma ferre 2, 281. Legitimae faces 2, 356.
- LIBAMINA** instituere 4, 198.
- LIBER** eo ad umbras 7, 612. occubuisse 9, 566. sit modo 10, 95. aestus 9, 333. in toto orbe Caesar 2, 280. Hostis collibus 6, 106. populus 2, 562. curarum 4, 384. meatu 9, 453. nubibus aether 3, 522. Libera civili bello 1, 672. culpa 8, 648. Fortunae mors 7, 818. Juventus 4, 476. Phocis 5, 53. Roma 6, 301. turba 7, 265. vult nasci 7, 375. auxiliis ostia 10, 514. Liberat campos undis 10, 235. Libertas, & Caesar erunt par 7, 696. bona 9, 1108. experta, an &c. 3, 114. fugae 8, 371. loquendi 9, 558. odiis data 2, 145. pasceret populum 1, 172. populi libertate perit 3, 145. prope 9, 265. recessit ultra Tigrim 7, 433. redderet sibi orbem 10, 25. salva 7, 602. 9, 192. scelorum 8, 491. tuta relicta est 3, 138. ultima mundi 7, 580. uritur armis 4, 578. Libertatis amor 8, 340. fides 9, 205. quantum 8,

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

454. partes 9, 30. Libertatem dare pro pace 4, 227. tueri 1, 270. 2, 282. Libertas, inanem umbram tuam prosequar 2, 303. Libertate validae urbes 9, 91. pro libertate partes faciet 9, 97. id subire pavet 3, 349.
LIBERT ire 9, 852. mereri 9, 176. quaevisse 6, 426. Libuit mutare locum 7, 466. Pompejo evadere 6, 118. Libebit placare 8, 857. Liberet Deis 2, 306.
LIBRA 8, 467. 9, 534. iudex 10, 227. Librae iustae ad pondera 4, 53.
LIBRARE aulus bipennem 3, 433. Libratus aere orbis 5, 94. Librata dies 9, 529. Librati pondera Coeli 1, 57.
LIBURNA terra 8, 38. Liburni mari pugnaces 4, 530. Liburnae ordine gemino crevisse contentae 3, 534.
LIBYA 8, 170. regnum Jubae 5, 56. terra 9, 420. Libyae extrema 9, 598. gentes 4, 669. harena 9, 617. regna 10, 79. melioris orae 9, 370. siccantis per harenas 1, 368. squalentia arva 5, 39. negent te 10, 329. Libye 6, 306, 817. 7, 229. 8, 277. 9, 405, 410, 467. adcessit morti 9, 753. arida 3, 295. media 9, 386. sterilis 10, 38. terrarum prima 9, 351. & Aegyptus donata regna 7, 711. testatur &c. 9, 44. non vidit tantum criminum 2, 164. spissata in terram 9, 943. Syrtibus rupta 5, 485. Libyes descriptio 6, 411. aestiferae arvis 1, 206. arva 4, 606. fines 9, 624. Martem vidimus 1, 255. montes 9, 450. populi 9, 377. Libyen 9, 415, 690. per omnem 9, 523. super arentem feror 1, 687. Libycus aër 9, 619. cerastes 6, 679. elephas 6, 208. ignis 9, 538. Juba 9, 300. Leo 4, 613. orbis 7, 223. 9, 547. Libyca lampas 7, 800. ora 9, 496. tellus 4, 658, 791. terra 6, 207. Libycum aequor 8, 862. Libyci crines 10, 129. Libycae aves 4, 809. clades 6, 62. fraudes 4, 736. gentes 9, 511, 515. harenae 2, 417. 10, 291. mortes 9, 707. orae 4, 611. pestes 9, 805. ruinae 8, 269. sedes 9, 119. Syrtes 1, 499. 8, 444. terrae 6, 788. Libyca antra 4, 594. arva 4, 582. Libycos post triumphos 2, 69. Libycas iras conligit 2, 93. Libyssa terra 9, 666. Libya venator 6, 221.
LICET fumo confurgere 9, 461. huc usque, si juve venitis 1, 192. in pane facere 8, 493. pavidis occumbere 4, 165. regnemos 10, 48. si expro mere voces 1, 359. non sit licet ille 10, 149. scire 7, 689. spectare 9, 637. sperare 7, 615. veniam sperare 4, 231. Licuit brachia jactare 3, 651. novercae sperare 4, 637. populis videre 10, 296. Licebit cui donare 7, 300. dare 9, 67. populis uti 9, 560. spargant 8, 629. vertamus 7, 855. Liccat, nec fas mihi 9, 244. mihi noscere 6, 592. modo 1, 202. non tantum armis 2, 260. odisse 7, 869. quam multum bellis 7, 554. quid nobis 10, 380. sperare timenti 2, 15. te violare 8, 524. tibi ponere 5, 314. Liccant omnia vobis 7, 268. Liceret si salva maiestate 7, 379. licuif-

set tollere 9, 61. Licere cui tantum 9, 1025. Licuif se hoc alii 9, 1053. moras fans miratur 6, 726. Licentia monitri 6, 436. permissa mutandae terrae 6, 271. quaelita regnis 9, 1074. quae tanta ferri 1, 8.
LICIA miscere telis 10, 126.
LIGERIS ab unda Andus recreatur 1, 434.
LIGANT manicae rates 3, 565. Ligatus litonibus funis 8, 61. Ligatam humum ariet 3, 397. Ligatae torpore undae 5, 434. Ligatas auro comas substringent 3, 280.
LIGONES passa rura 1, 169. Ligonibus, & rastria fodere 4, 294.
LIGUR nunc tunc 1, 442.
LILYBAEUM litus 4, 583.
LIMEN clausum 10, 459. portae 6, 200. terrificum 5, 128. Limine haesit 1, 507. coronato ferta pendent 2, 354. in Limine primo vitae 2, 106. sacro comas fudere 2, 31. Limina Jani ferrea 1, 62. tectum quassantia 5, 520. templi innotat 5, 155. contingere planta 2, 359. moturus aries 10, 481.
LIMES aequoreus 6, 15. angustus 2, 709. camporum 7, 298. certus arva determinat 1, 216. Limes coeli 7, 363. desertus 9, 408. medius 9, 862. parvus vitalia lecat 1, 613. rectus 9, 712. solis 7, 867. Limite abrupto cautes 4, 741. fatorum innoto 2, 11. hoc bellum haereat 2, 487. Pontiflexo 3, 218. promoto 1, 404. transverso diem ducens 2, 412.
LIMUS niger 4, 310. Limosa uva caput abdidit 2, 70.
LINEA mundi 10, 306.
LINGONES pictis armis pugnantes 1, 398.
LINGUA, & vox 6, 761. electa palpitat 2, 181. haerens gutture 6, 567. par herbis 9, 893. Lania 8, 348. projecta 4, 755. spumans 9, 927. Linguae commercia 6, 701. Linguam tenuem in aequora producit 2, 614. Lingua venali audax 1, 269. Linguae pecudem 1, 561. squamosae 4, 325. vibratae 9, 631. Linguas fama solvit 1, 472. Linguas magicas animalia sculpta servabant 3, 224.
LIQUIT Arcas Maenala 3, 177. Linqunt ceras examina 9, 285. Liquit positum strue 6, 826. Liquere Choatrae silvas 3, 246. leones Pholoen 7, 827. solum 8, 456. urbem praedam 1, 514. Tartara duces 6, 783. Liquerunt Ithacae vada 1, 399. Selloe quercus 3, 180. Linqnam agros vacuos 9, 162. Linqnant ne te clauda 7, 83. Linquentes brachia pendentia puppe 3, 667. Linquitur Haemus Thracius 3, 197. Linqnendi Cationis signa 9, 219.
LINTEA 5, 430. antennae subfixit 9, 318.
LINO tectus Osiris 9, 159. Liniger Achoreus 10, 175.
LIQUENT misero 6, 433.
LIQUEFACTAE glandes 7, 513.
LIQUAVIT pila 7, 159.
LIQUITUS musculus 9, 772.

INDEX RERUM,

Liquinus turbo 9, 451. **Liquida** palæstra 9, 661. cera carinae 3, 684.
Liquoris minimum 9, 504. **Liquore** perfundere membra 4, 613. **Liquores** tuti 9, 613.
Liris Vestinis impulsus aquis 2, 424.
Lis datur secundum Emathiam 8, 333. **Litem** solvere 10, 262.
Lissus 5, 719.
Litavi tibi hoc sacrum 1, 632. **Litasti** 7, 171. **Litantes** fibrae 6, 524.
LITTERA ex volatu gruum 5, 716.
Litus dubium qua jacet 1, 409. **Indum** 8, 343. lacrimosum 9, 955. malignum 8, 565. notum 8, 120. Palinuri 9, 42. hecum 8, 726. 9, 148. sceleris spes 10, 378. terrae 4, 415. **Litoris** hospitium 9, 1083. ictus 5, 551. **Litore** curvo aequor claudit 1, 420. extremo sedeat 2, 659. **Hesperio** stetit 3, 47. temerato Argo gentes miscuit 3, 194. a litore proras verissem 9, 1079. solvunt puppes 2, 649. in alieno moenibus tuti 3, 341. Nili furit 10, 412. **Litora** Aegyptiæ 9, 1005. infanda 8, 561. infima 8, 464. multa 9, 309. Nili 8, 641. 9, 413. plena tumultu 9, 1007. **Ponto** obruta 7, 134. stationis 4, 587. terrae 9, 174. tota 9, 168. ad visus reditura 3, 5. crescunt 4, 429. feriunt Pompejum 8, 698. **Oceano** locum fecere 9, 415. clamor nauticus exagitet 2, 688. fecit sibi mare medias terras 3, 61. praetexunt classes 10, 537. remis petierunt 3, 45. tellus extendere nolet 1, 76. nova Ponti 1, 693. **Oceani** 4, 21. sua turbat 1, 407. ad **Litora** cursum habeant 4, 114. veniunt trunci 2, 189. in **Litora** tracto bello 2, 712. per **Litora** planctus erat 3, 757. inhospita Syrtis 1, 368. per **Litora** Ponti 2, 639. usque ad Eoa 3, 295. **Litoribus** funis ligatus 8, 61. **Litoreae** harenae 9, 296, 441.
LITUUM stridor classica concinuit 1, 237. **Lituis** elisus aer 7, 476.
LIVANTES genae 5, 215. lacertos atra planctu 2, 37.
LIVOR edax tibi cuncta negat 1, 288. plurimus viscera variabat 1, 620.
Lixa dum bibat 9, 593.
Locus qua 9, 531. adjuvat furorem 6, 435. **Aegypto** est in cladibus 8, 546. artus 7, 316. est **Pompejo** post pignora 7, 377. sit sceleri exceptus 3, 333. ille habuit fratres, locus ille parentes 7, 550. instar templi 10, 111. ipse illis locum promittit 4, 37. movendi arma 4, 781. movendi dextras 7, 494. mundi 6, 60. paratur epulis 7, 793. certa pars 8, 120. facies 7, 788. fama 6, 570. lex 9, 307. pax 6, 282. peritus 9, 346. fors 10, 542. verenda majestas 3, 430. secundi inpatiens fortuna 1, 124. **Locum** fecere **Oceano** 9, 416. his virtus promittit 4, 36. mutare 7, 466. mutavit potestas 2, 137. servare **Pompejo** 6, 805. in **Locum** puppis cecidit mare 3, 633. **Loco** cessare vacuae curules 3, 107. cessisse 8, 381. fons

caussa **Silvarum** 9, 526. jacere 7, 817. redeunt membra 5, 37. itare nescia virtus 1, 145. viventis feriere 3, 721. quo sit fortuna 8, 558. rerum servato 4, 126. secundo vidit 8, 288. tristi damnata moenia 1, 249. vix capiente 9, 609. **Loca** dare 6, 774. **serpentum** 9, 859. **Locorum** natura 9, 895. **Locus** numen dat 1, 608. esse **Superos** 9, 522.
LOCAT castra 4, 587. **Locarunt** tellure castra 6, 413. **Locasset** in **Marte** soceros 7, 335. **Locare** castra 4, 169. **Locatur** sub rupe 6, 641.
LONGUS amor 5, 794. dies 3, 139. favor 7, 705. 8, 21. in carcere paedor 2, 73. ordo 6, 146. tractus 10, 257. **Longa** biremis 8, 562. **Lethe** 6, 769. **Malea** 6, 58. mora 5, 586. nox 6, 461, 647. pax 1, 241. 5, 35. potestas 1, 333. potestas 10, 241. pugna 4, 472. vetustas 8, 867. vita 8, 625. 9, 568. **Longum** aevum 1, 448. 2, 344. 3, 399. 7, 416. 9, 548. 10, 280. letum 9, 101. tempus 7, 72. **Longi** triumphi pompa 1, 286. **Longae** carinae per transtra 3, 731. quietis armorum patiens 2, 650. virtutis pretium 2, 258. vitae **Mors** media est 1, 457. **Longi** praemia belli 1, 341. **Longum** producere lunus 2, 298. opus perduxit 3, 385. periter 3, 458. **Longo** frangere gyro cursum 3, 554. togae tranquillior usu 1, 131. **Longa** dux pace solutus 1, 311. praemittere pompa 3, 75. serie haerentia agmina 1, 492. **statione** **Rutheni** solvuntur 1, 401. **Longo** lumine emicuit 1, 532. munimine cingi 3, 377. tempore 5, 120. ex recessu missa nocuerunt 3, 477. **Longi** recessus 5, 745. labores 1, 90. vapores 10, 499. **Longae** **Salonae** 4, 404. tremunt turres 2, 679. **Longa** adloquia 10, 173. jejunia 3, 282. pomocria cingere 1, 594. rura extendere 1, 170. secula 2, 116. 6, 697. silentia 7, 66. **Longos** agrorum fines jungere 1, 167. **Longis** anfractibus urbem circumcunt 1, 605. **leves** **Suessones** in armis 1, 423. **Longior** 2, 428. **Italia** **Appenninus** 2, 435. dies 7, 846. **Longius** aevum 8, 27. **Longissima** regna 4, 671. **Longe** a litore 8, 580, 742. a pietate 9, 1056. a Syrtibus 9, 322. esse 5, 576. factorum exempla petantur 1, 94. fulget 9, 73. mittere caput 7, 628. nascens cervus 9, 921. relicta lux 4, 297. remota tellus 9, 474. remoto sole 10, 229. remis aequora petit 3, 537. rendere 8, 383. trahit illa pulsus 4, 757. vides 8, 47. **Longius** esse ab oris 8, 188. jacet 9, 867.
LONGAeva **Sibylla** 5, 138.
LONGINQUA sedes 2, 731. petit pulvis 6, 162. vulnera cadunt 3, 568. ad tela parati 3, 479. super aequora vexit 3, 164. **Longinquis** mellebus **Hesperiam** complerunt 3, 66.
Loquor parva 9, 783. **Loquentur** nobis tellus &c. 6, 618. **Loquantur** mecum fata 6, 774. **Loqui** de fonte **Nili** 10, 283. **Superos** vetant 5, 114. visa imago 1, 190. **Loquendi** cum **Jove** libertas 9, 558. **Locutus** plura 7, 746. 8, 453. tam moesta 7, 382. vera 6, 763. non plura 5, 593. nec

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

nec plura 2, 490. vix cuncta 7, 329. Locutum non plura fugit vita 7, 615. nec plura locuto 4, 544. Locuta ratem est fama 4, 573. LOQUAX Marcellus veniat 1, 313. fama 8, 782. Loquaces venti 5, 83. LORICA torta 7, 498. tenet auctum 9, 797. LORUM tremulum 4, 444. Loris flagrantibus aethera subcendit 2, 413. LUBRICA saxa caede madent 2, 104. LUCAS desertae moenia 1, 586. LUCERIAE commissae arcem deseris 2, 473. LUCRI pudor 9, 706. pro Luci pallida tabes 4, 96. LUCTANTUR fata 5, 181. Luctetur ignis viridi robore 3, 503. Luctantem animam trahentes 3, 578. Luctante viro 4, 644. Luctando manet stabilis 9, 470. Luctata hac cum parte fata 3, 645. LUCUS infamis 7, 438. non violatus ab aevo 3, 399. nitidus 9, 362. Luci deprendere dominum 3, 425. remoti nemora alta 1, 454. LUPIT cauda Aspidas hostis 4, 725. in hospite fixo 10, 455. Lufit serpentibus 9, 908. Lufere soliti sales 2, 368. Lufert quo vertice 9, 973. LUDIBRIUM pelagi 8, 710. soceri Magnus 7, 380. Ludibrio servatus 10, 26. Ludibria trunci 9, 14. LUES aucta turba cadentum 6, 101. habuisset Josin illum 9, 888. coeli, terraeque fuit 2, 200. diversa 3, 681. illa revocavit populos 10, 504. matura paratur 1, 645. LUGENT munera 3, 206. Lugeat cum Caesar 9, 1108. Lugere caput 9, 1042. nullos 7, 631. vacat humanum genus 2, 378. virum 8, 83. Lugentis populi parserat 2, 236. Lugentibus fratrem amissum obfert 3, 608. Luctus, lacrimaeque 7, 707. planctusque 9, 49. exemplo carens 9, 170. mixtus 7, 37. tempora 8, 53. Luctum amat 9, 112. Luctus iubentia Sistra 8, 832. non plebejos testata cupressus 3, 442. luos praecipitant 5, 795. Luctificus Titan 7, 2. LUGUBRIA moesti cultus servans 2, 365. LUMEN carmine factum 6, 647. nocturnum 8, 463. rectum 9, 904. ficcum 9, 1044. solis infirmum 5, 545. suum calcit 6, 219. Lumine perfudit colles 7, 215. se inplevit 9, 11. rapto adtonitus 3, 713. recto videre 9, 638. sparso emicuit 1, 532. Lumina, & oculi 5, 212. noctis 4, 281. nuda 8, 683. nudantur 6, 757. spatio languent 4, 169. defixus 6, 658. somno damnatus 9, 363. in lacrimas solvit 8, 106. obliqua flamma praestinguens 1, 154. Ponto pascens 9, 313. sicca confundit 8, 108. sua à terra non flexit 3, 4. ultima effodit 2, 185. ad Lumina claudenda dextram invitat 3, 740. LUNA miscet Tethyn, terrenaque 10, 204. surgit &c. 5, 546. rubet ventorum nota 5, 549. Lunae cornua 3, 595. in vicinae aequora Macta procurrit 2, 427. meatus 9, 6, 693. umbrae 5, 425. quantum deesse solet 3, 42. Lunare virus 6, 669.

Lunaria incrementa 10, 216. Lunaribus horis aestuet unda 1, 414. LUNATUM ferrum 9, 678. Lunata fronte recedunt Liburnae 3, 533. LUAM poenas sponte 8, 99. Luemus crucibus 10, 365. Luere arma jugulo 4, 806. Luatur hac caede 2, 312. LUPATA sanguinea 4, 758. LUPI fugere 6, 627. Bilonii 6, 826. Luporum gemitus 6, 688. morsus 6, 552. LURIDA lunae ora 5, 549. LUSTRAS animo hoc terras 9, 1057. Lustrat atria 10, 460. harenas 8, 62. terras, & aequora 5, 347. Lustrarunt moenia 8, 437. Lustra clades 8, 101. Lustrare campos oculis 7, 795. litora 5, 416. tellurem igne vago 1, 50. Lustrasse cadavera pacis 2, 171. Lustrata humanis cruoribus arbor 3, 405. LUSTRO festo moenia purgantes 1, 593. Lustra matrum sequuntur tigres 1, 328. Phoebes 8, 479. Lustris geminis bellare 1, 283. multus rebellis Gallia 2, 569. recubare ferae metuunt 3, 408. Lustrales bellis animae 6, 786. LUTRA flammae nuptae pudorem lectura 2, 361. Lux alba rubet 2, 721. altissima 4, 527. cruenta 7, 427. damnata 4, 534. despecta 4, 568. dubia 4, 473. extrema 4, 447. 7, 185. fugata 6, 713. invisa 4, 276. ista sit novissima parti 7, 90. maligna 9, 73. metuenda 5, 630. minor 8, 496. non notior ulli crastina 3, 594. relicta longe 4, 297. superna 6, 733. feret in populos scelera 7, 115. gelidas noctis umbras solverat 1, 261. Lucis color 6, 828. momentum 4, 483. omnes moras rumpe 2, 525. raptae labores 7, 5. Lucem abstulit nox 8, 58. in carcere inmensam viderat 2, 79. moestam nebula tenuerunt 1, 235. Luce colorem variatus arcus 4, 80. diducta 5, 543. nova collem concendere 4, 32. recepta bis 9, 940. sacra vidit fata 5, 219. ventura rubebant noctes 4, 125. in Luce moras dedissent 1, 115. in aperta 10, 431. Lucet exigua nocte Bootes 3, 252. in aris agnis 9, 992. Lucent bucceta 9, 185. foci 4, 199. Luceret ne purus sol 7, 6. Lucens noctibus totis Arctos 6, 342. Lucida luna 5, 546. LUCIFER diem refugit 2, 725. prospexit 10, 434. Lucifero relicto 1, 232. LUXUS furens 10, 156. Romae 4, 817. Luxum fuisse rapinae 1, 162. Luxu carens 9, 201. Luxus in secula translatus 10, 110. Luxuries rerum prodiga 4, 374. LYAZO Ogygio plena Edonis 1, 675. LYCIDAS 3, 636. LYCURGI saevi tela contorsit Eumenis 1, 575. LYGDAMUS 3, 710. LYMPHATUS metus 7, 186. Lymphata praecipiti gradu turba 1, 496. LYNCEIS viscera 6, 672.

INDEX RERUM,

M.

MACEDON 8, 694
MACETUM fines 10, 28. terrae 5, 2. tyranni 10, 269. vires 10, 16
MACINA belli 6, 37. 10, 481. non est Parthis 8, 377. mundi discors 1, 80
MACIES foeda situ 6, 516
MACRA alnos vado moratus 2, 426
MACTAVERE te ante focos 2, 128. Mactemus dominam 10, 374. Mactare equos 4, 269. Mactabitur Apis 9, 160. Mactandi Caetaris horam dimittere 10, 430
MACULAS distincta terga 10, 121. Maculis parvis tinctus 9, 714. Maculas crimine 8, 514. Maculat regnum 8, 286. Maculant chalybem 7, 518. Maculavit ovilia Romae 2, 197. sanguine Carras 1, 105. Maculari sanguine 4, 181. Maculatus sanguine 6, 365. Maculato corpora morfu foeda 3, 348
MADENT lubrica saxa caede 2, 104. Maduerunt nati paterno sanguine 2, 149. Maduerunt muri fraterno sanguine 1, 95. roborata 2, 125. Madens rore aeris 6, 369. coma 10, 165. Madentes rore rami 4, 316. scissa genas 2, 36. Madescunt saxa fracto gelu 4, 84. Madidus mero 10, 396. Madidum tabe jecur 1, 621. Madidis Euri flatibus resolutae Alpes 1, 119
MADEFACIO vimine 4, 131
MADUANA 1, 438
MAEANDER 6, 475. Maeandron errantem Marsya adit 3, 208
MAENALA liquit Arcas 3, 177
MAEOTIS 8, 318. congelata 5, 431. Macotidos egerit undas Pontus 3, 277
MAEOTICA palus plaustrum patiens 2, 641
MAGIS nocens 9, 412. subeunda sunt nulla moenia 8, 116. atque magis 6, 98 9, 942
MAGISTER ferarum 4, 242. navis 1, 507. 3, 599. 5, 465. in puppe residet 3, 558. Phrygius 9, 44
MAGISTRUM scelerum Sullam vicisse 1, 326. Magistrum pavidi classis 2, 696
MAGNUS (*Pompeius*) in partis est 5, 14. miles, non dux 7, 87. potest esse miser stante mundo 7, 660. pelago dispersus 9, 58. miser 9, 175. parens sexti 6, 420. sius est hic 8, 793. tuus 8, 839. Magni est lapis 8, 802. rumulus 8, 872. Magno pars vitae felicitas 7, 7
MAGNUS Pompeii Magni filius 9, 121, 145
MAGNUS agger 7, 597. Alcides 6, 391. animus 6, 807. Deus 5, 91. Euphrates 3, 256. ignis 3, 364. 5, 172. vatrum labor 9, 980. planetus 7, 22. timor 4, 702. tumultus 7, 49. 10, 109. Magna fama 9, 593. juvenis 5, 365. Karthago 4, 585. pars 7, 90, 101. 8, 119. 9, 672. Senatus 2, 277. 8, 507. strages 2, 205. 10, 540. Magnum coelum 9, 473. decus 1, 174. exemplum 4, 496. hortamen 7, 736. mare 5, 619. numen 9, 551.

opus 9, 381. Magnae fragmine molis percussae crates 3, 493. moenia urbis 1, 195. Magni stat nominis umbra 1, 135. Magnum annum tulit Libye 3, 70. Magnam stragem dat fulmen 1, 156. victor in iram adensus 3, 133. Magno timori quaerens exempla 2, 67. populi esse gaudet 3, 81. iudice se quisque tuetur 1, 127. se vinci falsus ab orbe est 3, 234. stridore reclusae fores 3, 154. torpore implicitae cohortes 3, 432. Magna mercede dicere 6, 763. Magno parantur regna Deis 1, 34. sibi constat 9, 404. Magni dolores 9, 889. hiatus 10, 248. parentes 10, 194. penates 2, 384. sinus 8, 248. Tyranni 7, 217. Magnae res 5, 557. voces nemorum 1, 569. Magna inserunt 1, 81. fata 5, 189. nomina 7, 209. vestigia 9, 965. Magnorum malorum comes, fames 4, 93. fata concepit 1, 630. Magnis Metellis se mittere 2, 545. tam magna daturi 7, 297. petere 4, 356. Major accepto robore 4, 642. in arma ruit 3, 37. mentibus occurrit 1, 479. quam si 9, 215. corpore tumor 9, 793. metus 7, 134. oibis 9, 416. Scipione hostis Karthaginis Cato 6, 789. cura 6, 80. Deum invidia 9, 66. gloria 8, 78. paritatum 9, 345. potestas 10, 136. Majus quam quod 7, 638. salute 9, 885. crimen 8, 421. pondus 7, 162. Majoris aquae poenas dat 4, 143. famae in amnem lapsus 1, 400. Majore ore loqui 4, 573. pretio petuntur 1, 282. quam poterat metui, discrimine 9, 1084. Majores 7, 855. animi 4, 285. res 7, 111. latent stellae 2, 724. Majora premunt plebem 1, 674. supersunt 9, 865. metu venient 1, 635. audendi fidem vires fecere 1, 467. mereri 9, 275. delubra 4, 656. spectacula 9, 805. Majores in luce moras fata dedissent 2, 115. tui 10, 182. Majoribus undis Calpen inplevit 1, 554. Majorum bulla 7, 855. ullus 9, 596. Majoribus impar 9, 190
MAXIMUS avo Aruns 1, 585. conjux 8, 94. ductor 8, 759. gentis 9, 1014. hortator 9, 549. timorum leti metus 1, 460. Maxime Caetar 10, 85. Romani nominis rector 1, 359. Maxima merces 2, 655. 10, 408. pars 7, 47, 656. 10, 123. pugnae 2, 693. turbae 7, 844. 10, 402. monumenta 8, 807
MAGNANIMUS Alcides 4, 611. Brutus 2, 234. juvenis 9, 807. pater 9, 133. Magnanima vox 4, 475
MAGNETES gens cognita equis 9, 385
MAGI canentes arcanum 6, 440. vetusti 6, 450. Magorum arcana 6, 431. Magos nullos exaudit umbra 4, 767. per magos adstricta foedera 8, 220. Magica gens 9, 923. vertigo 6, 460. Magici cantus 4, 553. Dei 6, 577. Magica carmina 6, 822. Magicas linguas animalia sculpta servabant 3, 224
MAJESTAS nominis 8, 760. servata 4, 341. Majestate loci verenda moti 3, 430. salva 7, 680. imperii 7, 378
MALAS fulcante sanguine 10, 135

Ma-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

MALBA Doris 9, 36. Maleae longae flexus 6, 58
MALIACAE aquae 6, 367
MALIGNA lux 9, 73. vena 9, 500. Malignum litus 8, 565. Maligni portus 5, 652
MALLOS resonat 3, 227
MAVIS compleri 7, 539. Mavult debere 9, 1096. lugere, quam 9, 1042. Maluit, gentes mirari ortus 10, 297. Malim noscere 10, 189. Malint à Caesare tolli leges 3, 140. Maluerim ducere 9, 599
MALUM erit victi 7, 122. cruentum 4, 610. fatale 10, 34. Romanum 10, 60. miratur 2, 28. Mali causa 7, 408. solatia 8, 355. timor 7, 105. Mala moturalacrimas 9, 50. mundi 5, 229. Pompeji 7, 708. tanta 7, 553. Thessalica 8, 585. Malorum causa Roma 1, 84. certa mente 3, 37. continuam seriem duc 1, 670. dies ultimus 6, 312. nullo auctore 1, 485. praesage 2, 121. praesaga 7, 186. quantum 7, 114. focii 9, 46. fors 9, 66, 491. tempora 7, 410. testis 8, 18. turba 9, 405. magnorum fata 1, 630. comes 4, 93. Malm dolorem praestare 7, 682. frangi 4, 341. laeta mixta 8, 706. nostris miscere gentem 8, 325. summis dolorem servare 2, 40. Mali mores 5, 298. Ma'a semina belli 3, 150. vota 5, 104. Male caesa cervix 10, 518. concordēs 1, 87. defensum cerebrum 6, 177. deseruit 9, 310. meretur de quo 5, 582. vicinis moenia condita Gallis 1, 248
MALUS vix eminet aequore 5, 641. rectus 9, 324. tremens 6, 286. Mali carchedia 5, 418. juga curvantur 2, 695. veliferi pondera 1, 500. Malo posito 3, 45
MANDAT decreta belli consulibus 1, 489. Mandavit nefas ad umbras 6, 569. Mandante fame 10, 158. Mandatur opus flammis 10, 482. Mandata peregi 9, 98. vobis reliquit 9, 85
MANET fiducia 8, 504. stabilis 9, 470. pars optima 5, 757. Manent haec rursus patiēda 2, 223. nobis foedera 8, 219. regna victos 9, 237. Manebit mēfors 7, 308. Manebat dubium 9, 19. quos lux extrema 7, 185. sanguis 3, 624. Mansit discors concordia 1, 98. in oris 9, 371. pelagus loco 5, 612. sub aequore 3, 704. Manebit terris 9, 89. Manere sinunt vestigia 9, 786. Manens figura 8, 710. Mansura futuris moles 8, 865. in secula fama 8, 74. sub undis Pharsalos 6, 350. Mansuram vocem figuris signare 3, 221
MANES & dei cladem minentur 3, 36. ferant piacula 4, 799. habitant sub pectore 10, 336. jacuere in favilla 9, 1. merentes 6, 666. Deorum 6, 809. Heclorei 9, 976. inhumati 9, 151. Magni rapuere socrum à sanguine 10, 67. omnes sunt in Caesare 7, 776. Poeni 1, 39. Pompejani 10, 73. Ptolemaeorum 8, 696. Romani 6, 780. Semidei 9, 7. sparsi 8, 751. Sullani 1, 581. Thessalici 9, 181. tui 8, 857. vagantes 8, 796. adquirere 6, 586. avertē 8, 762. Deis mixtura non 5, 636. expectant sinu 6, 804. facit 6, 561.

ornabit fulminibus &c. 7, 458. videt 7, 785. violabis vomere 7, 852. Catuli sanguine placatos 2, 173. nostros in pulvere tenes 8, 834. ad Manes sanguinis pignora abstulit 1, 113. te sequar 5, 774. venire 6, 716. nocentes trahor 3, 13. per Manes meos licebit 3, 32. Manibus devota 8, 91. grave officium 9, 64. infectus aer 7, 769. inlatrat 6, 729. parcendum 7, 729. pepercit 10, 24. verum exprimere 6, 599. urnam date 9, 1093
MANICAE ligant rates 3, 565
MANIFESTA fides peioris fati addita 1, 524. gaudia 9, 1040. belli signa 2, 1. signa tumoris 10, 326
MANIPLI extremi 7, 508. Maniplos armatos ad signa convocato 1, 296. Manipulis sparsa acies 7, 327. 10, 436. confertis castra obduxit 4, 31
MANAT ab his cruor 9, 812. paludibus amnis 6, Manant artus sudoribus 9, 499. humeri 9, 780. Manant qui sanguine 7, 560. Manans fletus 6, 776. Manantes cera tabulae 10, 494
MANSUISCERE 4, 238. fauces sanguis non patitur 1, 332
MANUS est abscesa 3, 617. felicibus armis visa 3, 339. secuta est, qua morbi duxere 2, 143. Aegyptia 9, 63. belli 7, 263. certa 6, 190. ferrea 3, 635. Fortunae dilatae 8, 708. haec undas remo compescuit 1, 369. Herculeae 6, 348. hospita 8, 748. in gladios jurata 9, 850. nostra se polluet 3, 136. nulla tibi vacet 2, 56. obliqua 4, 626. Pompejana, non Romana 9, 257. ratibus trajecta 4, 137. regum 8, 80. Romana 8, 767. vere Romana 2, 532. scelerata 8, 563. loceri 8, 629. summa belli 5, 484. vesana Cethegi 2, 543. ulla inventa est 7, 475. excrementa 6, 543. fiducia 8, 388. Manum audire carinae 3, 594. fatis iniecisse 3, 242. ferre 1, 147. iniecitare carinae 3, 611. minantur fata 7, 462. Manu caeca tela mittit 3, 722. confundet ius potestas 1, 667. confusa caedes 10, 426. gerit sua pila 9, 587. laeva vulnera obpressere 3, 678. moriente ferire 4, 560. nostra transfundet te 8, 770. nulla tractentur vulnera 3, 315. obposita premit 7, 587. pereunte 9, 833. pulsus 8, 271. quaesita fors 7, 309. saeva Parcarum intercepta 1, 114. servitium fugere 4, 577. sibi promissus finis 4, 535. subicit gladios 7, 574. torpente ferrum remisit 1, 78. vacua ire 2, 113. vetusta fundata 4, 13. Manus cessant à caede 6, 554. desunt arvis 1, 29. facient bella 7, 275. mimentur 3, 569. moventur 7, 767. vibrant tela 7, 82. avulsae cecidere 2, 181. cognatae 8, 548. constrictae plausere 6, 798. fideles per bella tot 5, 243. fortes tremuere 3, 429. ignavae 1, 514. 9, 26. Iliacae 3, 211. laesae 4, 355. nocentes caede 9, 270. Piscariae 3, 176. profanae 8, 552. Rhipacae 2, 640. rogatae 7, 549. simul innumerae 4, 538. suorum 8, 661. venales 10, 408. alte elatas promiscere 1, 388. armatas jungere 1, 117. arcent à

INDEX RERUM.

- sanguine 10, 410. classi paratas rates exceperere 2, 711. complosas tenuisse 2, 292. excivere in proelia 7, 362. has movisse 2, 261. incertas exercent 3, 692. ignibus inferuisse 2, 300. inmergit oculis 6, 541. inmittit in hostem 7, 509. quas miscet acies 1, 681. nostras furenti obposuit 2, 551. Phocaicas Amphusa misit 3, 172. praebere 5, 558. sentire 8, 69. saevas exeruere 2, 56. terrae inferuit 9, 483. vetat in plebem ire 7, 578. vix movere inter agmina vulgi 2, 203. in nostras adtrahit illos 10, 385. in te verte 1, 23. inter innumeras sparsum 2, 121. Manibus aquas ministrat 10, 160. inopem senectam ducere 5, 535. meorum me commisit 7, 286. suis damnata bella 5, 311. a Manibus cecidere suis brachia 3, 668. in manibus habere, quantus sit 7, 253.
- MARALIA** Astorum 4, 684. non culta 9, 945. Maralibus vacuis actus 2, 89.
- MAS** unus 8, 404. Marem aris admovet 1, 609. Mares cultus rapuere 1, 165.
- MARCELLUS** loquax veniat 1, 313.
- MARCENT** venae 4, 326. Marcere in nebulis 1, 438. Marcentes tenebrae 6, 646. Marcida fibrarum pars 1, 628.
- MARE** brevibus inpaetum 9, 338. cecidit in locum puppis 3, 633. dum sit unda 5, 453. huc, illuc fluctus abeunt 3, 550. jacuit posito Borea 3, 524. laceffitum 3, 193. gurgite Nili mutatur 1, 684. rostris inpulsum 2, 702. tellurem obruit undis 3, 60. Boreae 5, 606. certum 9, 331. exterius 10, 37. magnum 5, 619. medium 10, 510. nostrum 8, 193. placidum 8, 245. refluxum 4, 428. rubrum 10, 139. tectum 4, 459. Maris pavidus 8, 811. per claustra 2, 684. Aegaci in undas 2, 665. medii tantum 3, 538. superi undas 2, 400. Mare possidet 1, 110. auster 2, 454. geminum Isthmos separat 1, 101. sanguineum torfit 1, 548. in Mare fert Ararim 1, 434. Mariqueterraque 1, 201, 306. Mari dejecta tela legunt 3, 691. redde Cilicas 2, 636. spargere 8, 100. aperto 2, 620. clauso 3, 652. profundo 3, 510. toto 2, 727.
- MAREOTIS** pigra 9, 154. Mareotidos uvae merum 10, 161. Mareotica ebenus 10, 117.
- MARGO** audax 10, 487. devexus terrarum 9, 497. fontis 9, 609. in margine plantas posuit 9, 353.
- MARICAE** umbrosae per regna 2, 424.
- MARITUS** est urbi 2, 388. frater 10, 138. tristis convicia excepit 2, 369. Mariti melioris tori 2, 329. trepidi per amplexus 3, 35. Maritum amplexa 2, 366. sletibus revocare 1, 505. Marito accendisse rogam 9, 55. careo dimissa 5, 765. a caro sibi fata poscet 3, 353. Maritos potentes in cladem detrahere 3, 22. inter maritos discurrens 10, 358.
- C. MARIUS** de Jugurtha triumphavit subacta Africa. & de Cimbris. ac Teutonis 2, 69, 90. libertatis diminutor 4, 822. 9, 204. exsul, & profugus, in paludibus Minturnensibus delitescens; & in carcere Minturnis. ut Fortunae depositum, quamvis destinatus morti, percussorem majestate terret. & a Minturnensibus dimittitur 2, 70. & seqq. in Africam ejectus 2, 88. in ruinis Carthagini later, tanquam solatio eorum, quos vicerat, & rursus sui animadvertentis ruinas tam potentis reip. 2, 90, 91. copias colligit 2, 93. Romam redit. & septimum consulatum obtinet 2, 99, 130. 8, 269. crudelia facinora exercet 2, 99. & seqq. signum hoc dederat suis, ut, quibus salutantibus osculandam manum non porrigeret, eos occiderent 2, 113, 126. obit 2, 130. ejus sepulcrum ad ripam Anienis 1, 582. ejus umbra agricolis adparens initio belli civilis Pompejani 1, 583.
- M. MARIUS**, Caji frater ad sepulcrum Catuli laceratus, & post singulorum membrorum carnicinam. tandem oculis sui corporis laniatae spectantibus effossis occisus 2, 175. & seqq.
- MARI**, tanquam exemplar perduellis, & crudelis nominati 2, 227, 546. 6, 794. Marianorum caedes apud Sacripotum 2, 134. apud portam Colninam 2, 135. temporum adumbratio 2, 68. usque ad 134.
- MARMARIDAE** Psylli 9, 893. volucres 4, 680.
- MARMARICAE** harenae 6, 309. Marmaricas catervas in arma mittere 3, 293.
- MARMORA** riguerant 9, 651. Marmoreum pondus 8, 866.
- MARS** emittitur in devia 4, 161. solus habet Coelum 1, 663. pectora nudus 6, 259. caecus 7, 111. dilatus 6, 164. emeritus 7, 258. funestus 7, 355. geminus 6, 269. ille obruit gentes 7, 389. jussus 9, 293. nefandus 10, 150. paratus 5, 749. peractus 7, 299. sceleratus 9, 1047. relictus 6, 149. secundus 9, 4. 9, 596. 10, 532. segnior 4, 582. subductus 6, 250. vagus 6, 579. Martis amator 8, 364. amore semper in arma 4, 147. cum gentibus caussae 10, 171. discrimen 5, 723. frons 8, 220. ad moenia haesuri inpatiens 3, 453. mille pericula 1, 299. prima 5, 308. semina 6, 395. dubii discrimen 4, 770. Hiberi discrimina 3, 336. Martem ad Hiberos convertere 2, 619. agit 4, 2. pati 8, 382. transferre 10, 535. Libyes primi vidimus 1, 255. Marte seroces 2, 590. subactus 7, 613. 735. 8, 144. aequo 3, 585. detecto laceffere 10, 346. cruento cessavit 4, 24. illo 7, 133. nullo coacti 3, 91. Poeno-obfessus 3, 350. secundo uti 4, 388. subducto 4, 37. subadverso jacere 1, 308. Mavors agitans Bistonas 7, 569. habet ventos &c. 10, 406. Martius ensis 7, 146.
- MARSUS** ager 9, 790. Marsya celer, & descendens rectis ripis 3, 207.
- MASSAE** pondera 6, 403. 7, 753.
- MASSAGETES** jejunia equo solvens 3, 283. Massagetes non adliget Hister 2, 50.
- MASSILIA**, Phocensium patria, profugorum colonia

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

IONIA in Gallia Narbonensi (alieno in litore)
 socia Romanorum, urbs libera 3. 307, 340. 4.
 257. 5, 53. Massilienses neutri ut esse possint
 bello civili, petunt à Caesare 3. 307. & seqq.
 quod negat Caesar, eosque obsidet (Massiliam,
 inquit, delere vacat) 3, 356. & seqq. lucus vi-
 cinus urbi à Caesare, etli trepidantibus militi-
 bus, abscindi iussus 3, 426. ipso praecedente 3, 433.
 Massiliensibus laetantibus, vindictamque divi-
 nam sperantibus 3, 446. ad eorum muros sub-
 vertendos Caesariani omnibus modis laborant
 3, 474. illi eruptione munimenta omnia, & ma-
 chinas Rom. incendunt 3, 498. post commit-
 tum omnes spes suas certamini navali 3, 516. ut
 habiles naves regique facile habentes, & ipsi pe-
 riti rei navalis 3, 553. Massiliensium pugna na-
 valis cum Caesarianis 3, 538. & seqq. victi 3,
 752. eorum consternatio 3, 756. Massiliae Pho-
 cidos undae 4, 257. donat Phocis 5, 53
MASSYLIA gens equos virga secit 4, 682
MATER Antai terra 4, 615. exigit brachia ad plan-
 ctus 2, 23. obscoena 10, 78. Mater è sanguine
 permixtura domos 2, 332. fecundae gloria fra-
 tres 3, 603. Matrem perola 6, 699. suus conter-
 runt infans 1, 563. Matres 8, 154. jacere in re-
 gum thalamis 8, 405. in proelia hortantur 7,
 370. miserae 2, 38. Senatus 5, 306. Matrum lu-
 stra sequuntur tigres 1, 328. pectoribus rapiti 3,
 351. planctus 3, 757. sola 8, 648. Materna vis
 dum inerat 2, 338
MATERIA laudis, conjux miser 8, 76. veniae 8,
 137. rudi 2, 8. carens flamma 10, 503. nulla
 vetante 1, 156
MATINI buceta 9, 185
MATRONA frontem premens corona 2, 358. per
 urbem rapitur 1, 676. cultus deposuit 2, 28. no-
 stra 10, 67
MATURUS uterque aderat 10, 421. Matura lues 1,
 645. mois 9, 834. pugnae classica petunt 2, 597.
 fata 7, 668. toxica 9, 821. Maturato vespere 6,
 340
MATURINOS radios spargens Phoebus 3, 521
MAURUS dubius 8, 283. Inde concolor 4, 679. lu-
 dit in hospite fixo 10, 455. Victor 4, 784. Mau-
 ri levis lancea 1, 210. Mauris regna contermi-
 na 9, 300. ab occiduis quidquid Libye patet 3,
 294
MAURUSIA robor 9, 426
MAUSOLEA indigna 8, 697
MAZAX sagittas Medorum aequat 4, 681
MEDAE expavit nefas 4, 556. advexit herbas 6,
 442. Medae frater 10, 466
MEDICATUS ignis 9, 915
MEDICINA modum excessit 2, 142
MEDICAMINE croceo crimem tinguentes 3, 238
MEDITATUS Leucada bello civili 5, 479. Medita-
 ta fugam juvenis 5, 323
MEDIUM pelagi 8, 249. attare 4, 627. tenere 4,
 652. Hostem dare in medium 7, 366. compel-

litur 9, 530. a medio regna terminant 4, 673.
 in Medio orbem tenere 1, 89. Medius axis 10,
 250, 267. Bootes 10, 289. campus 7, 348. collis
 4, 33. belli vulnera excipiam 2, 311. Crassus
 belli mora 1, 100. dies 1, 16. 6, 571. 9, 606.
 furor 10, 72. gurges 4, 18. limes 9, 662. se por-
 rigit mons 2, 399. vobis 5, 544, 547. 6, 482. 9,
 532. Pontus 1, 260, 4, 450. venter 3, 724. Me-
 dia longae vitae mors est 1, 458. Libye 9, 386.
 nox 10, 333. rabies 10, 72. raris 5, 432. Thessa-
 lia 8, 440. vallis 6, 342. Medium 5, 46. aequor
 8, 185. 9, 284, 494. agmen 4, 778. bellum 7,
 221. coelum 9, 543. forum 6, 324. mare 10,
 510. pectus 3, 655. 9, 658. Mediae confinia
 terrae 3, 275. Medii maris tantum 3, 538. Me-
 dium tenuere profundum 3, 2. Mediam Ita-
 liam erigit 2, 396. virgulta molem suspendant
 3, 397. Medium sub axem nubes cogens 3, 69.
 in diem stellae venere 1, 537. in pectus pia ve-
 nere 3, 598. Medio Cam, o tumulum tollere 2,
 222. mundo incumbere nubes 4, 69. Olympo
 Titan caput ferret 1, 540. Media Roma cubilia
 posuisse 1, 560. valle 4, 158. Medio concurrat
 pectore ferrum 3, 588. congesta foro colla 2,
 161. periere freto 2, 190. e Campo consurgere
 1, 580. Phoebus in axe 3, 423. in senatu bella
 peraguntur 1, 691. in agmine conspectus 1, 245.
 Medii agri 6, 47. anni 6, 610. campi 8, 42. flu-
 ctus 5, 670. 10, 487. furor 5, 404. gyri 6, 87.
 hostes 7, 590. ignes 8, 159. coeli 6, 337. mor-
 bi 6, 99. rogi 6, 534. vultus 9, 674. Mediae ac-
 rates 10, 231. aquae 6, 675. catervae 6, 182.
 7, 545. fauces 6, 239. harenae 5, 489. 9, 607.
 procellae 5, 583. Sabinae 1, 118. Syries 9, 301.
 tenebrae 5, 220. undae 8, 719. 9, 122, 610. ur-
 bes 9, 686. Media fata 6, 313. proelia 10, 185.
 venena 9, 897. Medias rostris obpone carinas
 3, 561. leges perumpere 1, 322. terras mare li-
 tora fecit 3, 61. Medios pontem distendit in a-
 gros 4, 140. in furor elli ire 2, 523. super la-
 certos ense ferit 3, 666. Medias in acies veniam
 3, 31. undas maris depellatur 2, 665. Medias se-
 dent convallibus arva 3, 380. in undis vulnus in-
 venit 3, 582
MEDULLA arboris 4, 317. Medulla durescunt 6,
 539. cervi 6, 673. desuetae 6, 753. leto gelidae
 6, 622. nigrae 9, 930. putres 9, 785. sole inco-
 ctae 6, 546. Medulas abluit 6, 668. carpit 9,
 741. sorbere 7, 843. urit flamma 5, 811. Medul-
 lis plena ossa 8, 787
MEDI 7, 514. felices 7, 442. Medorum remotae
 domus 8, 216. sagittae 4, 680. sedes 8, 299. Me-
 dos exarant proelia prima 8, 386. moverit fa-
 ta 8, 308. Medis concurrent arma 8, 326. Me-
 dica agmina Suis decurrant 2, 49. terra 8, 368.
MEDUSA a qua parte videri possit 9, 636. quem
 mori est passa 9, 639. saxifica 9, 670. tabe stil-
 lans 9, 697. Medulae arma 9, 626. colla flagel-
 lare 9, 633

INDEX RERUM,

- MEGAERA** 6, 730. Megaceram Alcides horruit 1, 577.
- MEL** sparsum 9, 290.
- MELAS** 6, 374.
- MELEAGREA** Calydon 6, 365.
- MELIORA** fortis pharetris Herculeis 6, 354.
- MELIOR** cessisse 8, 381. suadere 8, 482. hortando vulgo 7, 249. locus 7, 817. causa 4, 259. 7, 349. 8, 94. mihi fides vestra 5, 348. fortuna 2, 133. fors classis 9, 330. Libya 9, 370. via 9, 394. terra 9, 946. Melius Dii 2, 537. 3, 93. Fortuna. dedisses sedem 1, 251. quod iubere plura erubuit 3, 111. mansura 6, 349. nullam manum audire carinae 3, 593. piratae fient 1, 346. Melioris mariti toris 2, 329. Meliores nervi 7, 141. Meliora signa 2, 531.
- MEMBRANA** stringens uterum 9, 773. cerastiae 6, 679.
- MEMBRA** cadunt 7, 623. fluunt venis 9, 814. labant 8, 66. natant sanie 9, 770. perire 9, 641. recumbunt strue 8, 757. aegra 8, 87. defecta 4, 600. fracta sub pondere 2, 188. effusa 7, 305. languida 3, 9. magni 9, 59. modum egressa 9, 794. morientia 5, 178. nimis putrida 2, 141. Pompeji 10, 381. populi 9, 25. semiusta 9, 3. Senatus 9, 1043. sunt patres 5, 37. wri 10, 13. Membrorum numeroque, modoque monstriosi 1, 563. Membra carpentis coronae inter manus 2, 120. contendit 3, 624. deiecit ales 7, 840. ducis horror perculit 1, 193. in sua rediturae secures 3, 431. olentos favillae 6, 537. omnia fata tulerunt 3, 646. posuere in toris 7, 763. premit rigentia 2, 15. regentes animae 6, 529. tollere 9, 487. in membra cucurrit cruor 6, 751. diversa meantis animae discursus 3, 640. per membra se levat 6, 756. super membra togam induxisse 2, 386. Membris aequata vulnera 2, 177. caris incubuit 6, 565. implicitis subsidere 3, 695. constare vigorem 3, 715. spectatis lumina effodit 2, 185. e membris odores ferat fumus 8, 731.
- MEMINI**, me lustrasse cadavera 2, 169. promissam diem 7, 255. Meminit mare 5, 109. conferre 4, 707. esse suos cives 7, 802. Meminere qualem 1, 479. Meminisse classes 8, 26. Memor capitis 6, 379. doloris 4, 693. fati 8, 10. generis 8, 284. praeteriti senectus 2, 231. undae 8, 458. Memores juris animi 9, 95.
- MEMORANTIBUS** si fides 7, 192. Memorandum bustum 5, 231. decus 3, 388. Memorata per orbem nunima 9, 547. Memorabile exemplum 4, 496. nomen 9, 964. pignus 9, 994.
- MEMNONIIS** regnis agmina deducens Cyrus 3, 284.
- MEMPHIS** 8, 478. 10, 330. Aegyptia stellarum visu Figulum aequaret 1, 640. barbara 8, 542. secreta 6, 449. adorat reges 10, 272. contexere biblos noverat 3, 222. Memphitis cymba papyro conseritur 4, 136. Memphiticus enlis 10, 5.
- MENS** fuge partem belli 7, 552. avida belli 6, 19. Catonis 9, 18. conscia 7, 784. fugae 9, 226. hominum fati caeca 2, 15. notaret signa 7, 203. hospites 10, 148. in ferrum ruendi prona 1, 461. ista sit cunctis 3, 324. pavet 6, 596. praelaga 9, 120. belli 6, 414. malorum praelaga 7, 187. poluta sanie 6, 457. sana militis timetur Caesari 5, 309. stetit in dubio 7, 247. tacita 9, 564. trepida 4, 701. vesana 10, 334. Mentis custodia 8, 636. gaudia 9, 1040. pondera 8, 280. tumultus 7, 183. Menti est constantia 10, 490. suae contraria fata 7, 86. stimulos addunt 1, 262. Mentem fregere 8, 331. ventere facilis terror 2, 460. duram sermone deflectere 3, 384. variam dant otia 4, 704. Mente agitant arma 7, 767. concepti timores 6, 659. genti tumores 10, 100. labantem dirige 2, 244. malorum cetera 3, 37. pugnae propinqui 6, 1. Mentis ad summa paratae 4, 536. adfetae sceleri 5, 371. cupientes omnia 7, 754. doctae ferre laborem 9, 295. dubiae 5, 256. regum variae 8, 163. cepit oblivio 10, 403. componite 9, 380. concutere 4, 236. caede feras penates frangunt 1, 354. trepidas levat spes 1, 523. Mentibus obcurrit major 1, 480. erat solamen 7, 180.
- MENSA** lauta 4, 376. Mensae fessae ora inposuit 2, 123. incumbere 10, 424. funerae poscunt exta 6, 557. humanae 6, 116. Mensas ab orbe petimus 9, 430. priores adspersa fames 1, 163.
- MENSTRUUS** Consul 5, 399.
- MENTIMUR** Jovem regnare 7, 447. Mentiri per voces dominis 5, 386. Mentita Pholoë historiam populum 3, 198. virgas toxica 9, 821. Mentis victum Thesea velis 2, 612.
- MENDAX** Magni tumulo 8, 872. fabula 10, 182.
- MEANT** signa 9, 533. Meantis animae discursus 3, 640. Meatus aeris 4, 327. anhelus 5, 191. aversus 9, 668. Meatu liber 9, 453. Meatus lunae 9, 6, 693. suos signa deferuere 1, 663. tam crebros Oceani movet 1, 418.
- MERACES**, pretiumque 4, 220. armis fuit 9, 151. bellorum 7, 303. connubii suboles 2, 330. laborum 1, 340. 9, 1101. maxima bellorum Roma 2, 227, 655. sceleris 5, 286. ubi maxima, ibi fas 10, 408. pro sanguine 7, 738. scelerum 7, 610. Mercedis tantae jugulum habere 8, 10. Mercede hac scelera placent 1, 38. laboris rapta 5, 331. magna victi castra petunt 2, 255. dicere 6, 763. non parva dabit ora 9, 280. quanta 7, 751.
- MERCURIUS** citharae, & palaestrae auctor 9, 661.
- MERENT** aere 10, 409. Meruit de Caesare pectus 9, 1066. fatis letum 7, 595. esse nefas 8, 549. hoc cruor 1, 301. nomen 9, 597. quod rex 9, 1070. si qua fidem vetustas 3, 406. Sulla tumultum sibi tollere 2, 212. timeri 5, 318. Meruisti vitam 9, 272, 276. Meruere cum nondum duces 2, 60. Dei veniam 4, 123. nasci 7, 642. Meruerunt, quidquid pendere 2, 313. Merere in plebe castrorum 6, 144. Meruisse sic longa secula 2, 117. Me-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- Merentes reges** 5, 49. **Meretur** de quo male 5, 582. **Ilysius nulla Thessalis** 6, 698. **Romam** 10, 359. **Merentur bene de vobis** 6, 718. **ignota pietate** 6, 495. **Mereri majora** 9, 275. **parvicaedem potuere** 2, 108. **Meritus nomina famae** 10, 544. **rapinas** 9, 40. **Merita bene terra** 8, 125. **iram Lesbos** 8, 135. **Meritum sacra numen** 4, 401. **Meriti pothini poenae** 7, 771. 10, 515. **Meritae poenae** 5, 158. **Meritum** 2, 480. **ingens** 9, 885. **inmane** 9, 1041. **Pothini est Pompejus** 10, 103. **vile** 9, 1027. **parate** 9, 282. **Merito indignum est** 7, 73. **Merita tot mea** 8, 235. **promeritis hoc precari** 7, 68.
- Mergis flammam in viscera** 5, 175. **Mergunt rates plures aequore pinus** 3, 531. **Merfit omnia regum** 8, 507. **verum pulvere** 9, 577. **una palus flumina** 4, 99. **Mersere caput signa** 7, 163. **populos belli semina** 1, 159. **Mergam corpus Mareotide** 9, 154. **Mersulet si quid harenis** 3, 698. **Mergens terras fluctus** 5, 75. **Mergenti sidera coelo propior** 4, 54. **Mergentes mori gaudens** 3, 96. **Mergere se** 4, 298. **mersura caput alia** 6, 8. **Mergitur antris** 5, 159. **pars classis** 3, 754. **undis** 8, 174. **Mergantur in aequore clades** 10, 496. **ne tabulis haerent** 3, 688. **Mergi profundo** 9, 541. **totam Arcton non adspicit** 3, 251. **visus Haemus** 7, 174. **Mersus corpore** 9, 796. **foret profundo** 3, 636. **Phoebus** 4, 282. **Mersa formido** 7, 248. **a Carina diducta aequora** 3, 632. **Merso violata in robora ferro** 3, 435. **Mergi agri** 4, 745. **nocte furores** 7, 170. **Iulci non ferunt pabula** 4, 90. **Mersa flumina** 6, 46. **secum trahere** 7, 655.
- Mergus amat siccum** 5, 553.
- Meroe** 10, 163. **arens** 4, 333. **extendat umbras** 10, 237. **loecunda nigris colonis, & ebena** 10, 303. **Meroen pressit Phoebus** 10, 251.
- Merum exceperet** 10, 161. **Mero madidus** 10, 396. **velana regia** 8, 401.
- Mercis indiga** 8, 446. **Eoae mutator** 8, 854. **Mercem alpida fecimus** 9, 707.
- Massis vicina** 10, 168. **Messe plenae carinae** 6, 105. **Messes exurit** 9, 433. **Messibus longinquis Hesperiam complerunt** 3, 66.
- Mata inoffensa** 8, 101. **Meus Herculeis aufertur gloria** 3, 278.
- Metator audax** 1, 382.
- Metallum fugit** 4, 223. **Metallo curvata robora** 9, 364. **Metalla Silicum** 4, 304. **Metalus plena castra** 7, 740. **saxa avulsa** 6, 34. **ab auriferis exire** 3, 209.
- Metaurus velox** 2, 205.
- Metelli familia nobis Rom. pro exemplari virtutis** 2, 543. 7, 583. **proles, Cornelia** 8, 410. 9, 277. **Metellus Creticus** 3, 163. **trib. pl. Caesari pecunias ex aerario sumere volenti obstitit** 3, 115. **ejus ad Caesarem verba** 3, 123. & seqq. **Caesaris responsio, qui cum ira sua indignum dicit** 3, 134. & seqq.
- Metiris harenas** 10, 308. **Metitur harenas** 9, 705. **litora gressu** 5, 556. **Metiri regna** 8, 527. **littas oculis** 6, 32. **Mensus se, & Romam** 8, 3, 6. **Menso, quid fata paterent hominis** 2, 135.
- Mensura aequoris secandi** 8, 168. **haec timoris iuit** 3, 100. **juris vis erat** 1, 175. **viarum** 9, 846.
- Metus, atque labor par** 1, 282. & **spes** 6, 419. **est, necdum ille dolor** 2, 27. **absit** 4, 487. **adtonitus** 8, 591. **cinerum** 8, 805. **emittitur** 3, 57. **Ieri maximus timorum** 1, 460. **lymphatus** 7, 186. **premit Pompejus** 7, 341. **regni** 7, 386. **legnis** 4, 700. **stimulans** 6, 423. **lectus** 9, 389. **degeneris venia est** 3, 149. **expers** 2, 290. **Metum sensit Magnus** 2, 598. **Metu adtonitus** 7, 134. **arma subegi** 5, 662. **diriguere** 1, 246. **ducloris revocantur** 1, 356. **majora venient** 1, 615. **Parthorum subducta pubes** 2, 475. **strata urbs** 3, 390. **vadentem videre tacitae urbes** 3, 81. **Metus agitant graviora** 2, 225. **aequorei** 9, 447. **tangunt animus** 10, 443. **vicere artis opem** 5, 645. **certi** 6, 597. & **spes movere** 7, 211. **ferre** 7, 138. **praevenit Medusa** 9, 640. **solvent prospera bellum** 7, 782. **suos exsolvit turba** 4, 259.
- Metuis poenam** 8, 781. **quem** 10, 382. **ruinam** 8, 551. **Metuit clades** 8, 579. **descende** 5, 67. **gentes** 8, 508. **Metuunt, ne non** 3, 416. 7, 96. **tumultus belli** 10, 425. **volucres ramis insillere** 3, 407. **Metuat quis calcare** 9, 837. **Metuant emittere** 6, 560. **Metuens** 4, 778. **Boream** 6, 341. **consistere** 5, 128. **domini Roma** 7, 373. **futuri senectus** 3, 233. **ne labaret** 7, 521. **non arma** 8, 593. **pelagi pirata** 2, 578. **rapi** 9, 482. **timeri** 4, 719. **ultorem** 10, 465. **Metuentes aera pennae cervi** 4, 438. **manes** 6, 666. **ignes** 9, 375. **Metui poterat** 9, 1085. **Metuenda lux** 5, 630. **opum facultas** 4, 817. **viris non est mors** 8, 396. **paci** 7, 106. **quae relinquunt incerti** 1, 490.
- MEVANIA tauriferis campis se explicat** 1, 473.
- MEUS Aeneas** 9, 971. **est miles** 4, 704. **Pompeius** 8, 633. **esse non vult** 5, 351. **Meum est, monstrare** 7, 739. **est nihil** 7, 666. **bellum** 8, 84. **Meum te faciet civile bellum** 3, 34. **Mei thalami** 8, 95. **Meae mortes** 7, 101. **Mea litora** 5, 790. **Meorum manus** 7, 285.
- Micant pars fibrarum** 1, 629. **Micant novi fontes** 4, 302. **strata** 10, 123. **tela** 7, 320. **Micuerunt fulgura sereno** 1, 530. **semina** 6, 395. **Micent fulmina** 4, 78.
- Migrans Bessus** 5, 441.
- MILES, an dux** 9, 402. **non dux** 7, 87. **non, sed exemplum** 3, 730. **antiquus sacra imagine** 7, 357. **Caesaris** 6, 296. **Cicero silentia passus** 7, 66. **durus** 9, 734. **erit dux relictis viribus** 10, 391. **lectus tentor a repetit** 3, 406. **harenis lassatur** 9, 296. **Hesperius** 8, 826. **in rupes ni iur** 4, 37. **in praedam ducendus** 7, 736. **in illis castris senior** 2, 561. **proelia meas** 4, 156. **infortis celsit, quam petere** 8, 381. **ne non fugeret** 7, 671. **nullo ab hunc obiectus** 4, 95. **opumae secundae** 8, 676.

INDEX RERUM,

- Panthus** 8, 323. 9, 267. proelia committat 3, 325. premit cubile 7, 762. radiatus abictu solis 7, 214. **Romanus** 1, 515. sceleratus 3, 130. **Senatus** 7, 84. **sponsore salutis** egit 9, 393. sub quolibet ille triumphet 1, 342. timet, quæ fecisse potuit 4, 182. **Tractinius** 3, 178. tuus ubique 1, 202. valet membra tollere 9, 486. ut capto foro constiti. 1, 236. **Militis** usum hoc cadaver habet 3, 719. **Milite**, leges perumpere auso. 1, 322. defesso cratem rupit 3, 485. me vincat 2, 322. numerato effusis telis 3, 285. prono bellum acceptum 1, 392. telis nudato 3, 670. cum subito dux veniat 1, 312. **Milites** saluant suos ense moto 4, 173. **Militiae pietas** 4, 499. **Miloni** polluto obpositus tiro 2, 480. **Milonem** reum signa milite clausurunt 1, 323. **Mille** gladii 2, 115. carinae 9, 32. **nurus** 8, 401. puppes. & duces 8, 272. **turmac** 6, 140. **pericula Martis** 1, 299. **vota** 7, 238. **vulnera** 7, 603. tot 4, 470. **miseri vulgi** 2, 208. **Millelima** conjux 8, 411. **Minor** fati fama 9, 753. **fortuna** 5, 506. **genero** Caesar 7, 611. **lux** 8, 469. **miserio** **Fortuna** 7, 686. **rupta puppe** **Argo** 2, 717. **te solo** 7, 718. **ursa** 8, 177. **Minore** colle castra levat 4, 17. **Minores** poenae morte 8, 646. **stellae** 1, 535. **Minora** fata 6, 605. **Minimus** sanguis 7, 282. **Minima** pars **Domus** 10, 442. **Minimum** liquoris 9, 504. **terrae** 5, 467. virtutis 4, 557. **virus** 9, 776. **tacere** 9, 929. **Minimas** rerum discordiaturbat 2, 272. **Minister** populus 10, 127. **Ministri** **Pompeji** reges 8, 207. **scelerum** fidi 6, 573. **succincti** 1, 612. **Ministrat** aquas 10, 160. **tela** 7, 574. **virus** 6, 669. **Ministrant** tela raribus 3, 691. **Minas** belli 5, 108. **heliorum** 5, 195. **Euri** 5, 608. **generi** 9, 1086. **pelagi** 5, 578. **tacitae** 6, 496. **vanae** **tumere** 2, 573. **Victoris** 8, 838. **undarum** 5, 454. **Minas** perdit 9, 570. **Minis**, precibusque **evocat** 5, 480. **Minatur** mihi **jugum** 9, 237. **quidquam** **plaga** 9, 740. **se ipse** **hosti** 6, 173. **tibi** **am** 10, 101. **Minantur** **fatum** 9, 615. **pelago** **flumina** **se** **luducere** 5, 337. **sibi** **fata** **manum** 7, 462. **Minentur** **Dei** **cladem** 3, 36. **Minari** **lapsus** 6, 136. **torporem** **coelo** 9, 647. **Minantis** **vox** **saeva** 5, 364. **Minantes** **triste** **gladii** **judicium** **cineres** 1, 320. **letum** **herbae** 6, 112. **pinus** 7, 450. **Minantia** **pilis** **pila** **canimus** 1, 7. **pinnis** **tabulata** 4, 431. **pugnam** **signa** 6, 9. **Minax** **invadit** **Ariminum** 1, 231. **arcu** 7, 515. **Catilina** 6, 793. **nodis** 9, 835. **Torquator** **ruit** 6, 285. **curia** 1, 267. **unda** 5, 566. **Minacem** **flagrante** **cauda** **Scorpion** **incendit** 1, 658. **Minaci** **vultu** **ferrum** **poposcit** 2, 509. **torva** 5, 213. **cum** **terrore** **pugnat** **fides** 2, 453. **Minaces** **milites** 4, 280. **oculi** 7, 291. **superi** 1, 524. **vultus** 4, 164, 238. **hostili** **de** **parte** **venas** **videt** 1, 611. **Minervae** **Cecropiae** **fronde** **praelata** **orant** 3, 306. **Minervam** **Trojanam** **vidisse** **solis** **Vestali** **fas** 1, 598. **MINOTA** **Creta** 3, 163. **testa** 5, 406. **MINUERE** **labores** 6, 103. **MINUTI** **castella** 6, 126. **MINYAE** **gens** **cognita** **remis** 6, 385. **MIRUM** 4, 456. **trepidasse** 7, 185. **Miratur** **malum** 2, 28. **Mirantur** **peremtum** 8, 635. **vultus** 7, 177. **Mirari** **ortus** **Nili** 10, 298. **virum** 6, 167. **Mirantibus** **ducibus** 4, 571. **Miratus** **moenia** **Romae** 3, 90. **stellas** 9, 12. **Mirata** **est** **juventus**, **muros** **flare** 3, 461. **Superos** **vetustas** 3, 406. **Mirati**, **umbrae** **non** **ire** **sinistras** 3, 248. **Miranda** **malorum** **fors** 9, 491. **Mirator** **Catonis** 9, 807. **famae** 9, 961. **Miratrix** **sui** **vetustas** 4, 655. **Mirabile** **est** **et** 5, 672. **Miracula** **gentis** 9, 923. **multa** **fati** 3, 634. **praebere** 3, 634. 4, 425. **tacere** 10, 196. **MISCET** **coeli** **facies** **discrimina** **rerum** 4, 104. **proelia** **sun** **telo** 7, 510. **Miscent** **alas** **nexibus** 9, 216. **fluvii** **suos** **fontes** **pelago** 5, 337. **Romanacae** **ciues** **manus** 1, 682. **Miscuit** **Argo** **ignotas** **gentes** 3, 194. **arvis** 7, 846. **Ptolemaida** **ducibus** 10, 69. **sanguine** **omnes** 10, 32. **secures** **gladiis** 5, 388. **toros** **armis** 10, 75. **Miscuimus** **gentes** **armis** 9, 1077. **Miscebit** **numina** **flamma** 1, 380. **Miscebunt** **fratres** **vulnera** 3, 354. **Misceat** **quae** **hora** **duces** 6, 806. **tellus** **amnes** 3, 258. **Miscuerit** **quid** **solo** 9, 621. **Miscere** **arma** 6, 72. **damnata** **telicibus** 4, 360. **gentem** **malis** **nostris** 8, 325. **gentes** **ruinae** 7, 655. **licia** **telis** 10, 126. **plebi** **armatos** 1, 271. **proelia** 5, 476. **quid** **juvat** **viris** 1, 88. **te** **Metellis** 2, 545. **Miscens** **adversa** **secundis** 5, 2. **cuncta** **tumor** 9, 793. **Miscentes** **Gallorum** **nomen** **Hiberis** 4, 10. **Miscentibus** **vobis** **arma** 8, 421. **Mixturus** **ossibus** **ailra** **rogus** 7, 814. **Mixtura** **ruinae** **Comites** 3, 290. **Miscetur** **huc** 6, 671. **morti** **vita** 6, 754. **Miscentur** **fracta** **membra** **sub** **pondere** 2, 188. **in** **aethere** **voces** 3, 540. **manus** 3, 569. **quanto** **clamore** **cohortes** 1, 579. **Miscebitur** **unda** **infusis** **venenis** 1, 648. **Mixtus** **Cancro** **Leo** 10, 210. **luctus** 7, 37. **Maeandro** **Marsya** 3, 208. **mundus** 4, 190. **sanguis** 8, 408. **totus** 6, 458. **turbae** 6, 419. **Mixta** **Britannus** **Gallia** 3, 78. **turba** 7, 272. **Mixti** **generis** **focdera** 9, 1049. **Mixtum** **Hydaspen** **non** **sentit** **Indus** 3, 236. **murmur** 7, 45. **Mixto** **gurgite** 4, 22. **pondere** **mundi** 2, 291. **Mixti** **Garamante** **Magnaridae** 4, 679. **Mixtae** **in** **sanguine** **uno** **gentes** 8, 503. **serpentes** 9, 896. **trabes** 7, 156. **Mixta** **ma** **is** **laeta** 8, 705. **timenti** **foro** **castra** 1, 320. **vivis** **incondita** **corpora** 6, 101. **Mixtis** **ephebis** **senes** **armavit** 3, 518. **obliquo** **pectine** **remis** 3, 609. **sideribus** **sidera** **concurrent** 1, 74. **Mixtura** **Venetis** 9, 900. **Miser** **non** **fit** **morte** 8, 632. **credi** 10, 361. **Levius** 9, 815. **mundus** 5, 469. **Sabellus** 9, 763. **vulgus** 7, 47. **Misera** **mors** 8, 569. **urbs** 4, 805. **Miserum** **est**, **civili** **vincere** **bello** 1, 366. **cadaver** 6, 639. **infantis** **fata** 2, 107. **millia** **vulgi** 2, 208. **Telonis** **dextra** 3, 592. **Miseræ** **maculavit** **ovilia**

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

lia Romae 3, 197. fortis juvenus 2, 45. Misero desint robora 8, 738. donat poenam mens 7, 784. parenti veniam concede 3, 744. minor fortuna 7, 686. Misericordiam Argum cernens 3, 736. Misericordiam in necem traxit 7, 416. Misericordiam dilatamus 8, 586. timete 6, 817. versant pugnam in pectore 7, 765. amici 8, 535. dentes 4, 413. nautae 8, 173. 9, 343. parentes 3, 666. patres 2, 167. 3, 760. Misericordiae matres 2, 38. Misericordiam auxilium dedit 9, 890. cruorem stare 9, 708. dedit gaudia 9, 946. est fides renovata 4, 204. fides clausa 9, 246. est mos 7, 654. suspecta quies 9, 840. invidet igne 7, 798. reddite arma 9, 848. tantum irasci numina possunt 3, 449. Misericordiam angit sua cura parentes 2, 64. fuge 8, 487. Misericordiam terras bellis eripe 4, 120. MISERABILE bustum 8, 816. exemplar 9, 832. fatum 10, 411. belli 4, 769. nomen 7, 121. vulgus 6, 110. vulnus 8, 417. MISERANDA domus 6, 819. ducis rabies 2, 544. Misericordiam concita vultu 2, 334. funere Carras sanguine maculavit 1, 104. Misericordiae voces 7, 638. MISERERE socii 7, 701. Misericordiam viventis 9, 1061. MITIS Atax 1, 403. Jupiter 1, 160. Mitior nulla ferarum 8, 600. ara 1, 446. Mitissima fors regnorum 8, 452. MITESCERE tractu sales 10, 257. MITIGAT sibi aestatem umbrâ 10, 305. MITTIT longe caput 7, 628. non irritatela in hostem 3, 712. portu rates 8, 260. Mittebat limes in aequora puppes 2, 709. misit diem in Aegyptum 10, 435. lectos 10, 273. nemus volucres 7, 836. Numidas Libye 7, 230. in pericula timor 7, 104. Parnassus manus 3, 173. Misericordiam Asiae populi tributum 3, 162. Misericordiam populos Eos 9, 544. Mittet ad umbras caput 10, 392. in secula 8, 608. Mitteret omnia in casus 7, 239. Misericordiam orbem sub Latias leges 1, 22. Misericordiam fratri caput tuum 9, 1071. Misericordiam catervas in arma 3, 293. in discrimina pugnae 2, 599. Misericordiam cum ferro in bellum 8, 390. Mittens aquas per aequora Alpheus 3, 176. Misericordiam caput tuum in famulos 10, 463. Mittitur armis cruor 6, 299. umbris tuis victima 10, 524. Mittentur medios in ignes 3, 352. Mitti potuit dies in famam, & secula 10, 533. Mittendis telis me rectum componite 3, 717. Missus in Tanain 9, 751. Satelles 10, 468. Missa è cantibus ira 4, 553. per orbem pax 1, 61. ratis 4, 430. sagitta 1, 230. Missi per viscera gladii capulus 3, 748. in turbam regni foedera 1, 86. Missa ex longo recessu nocuerunt 3, 477. lacertis tuis pila 2, 262. Missis telis terga transigitur 3, 587. MISSILE innumerum 7, 485. tergo percussus 6, 309. tremulum 4, 681. MITYLENAEUM vulgus 8, 109. Mit ylenaeae latebrae 5, 786.

Modus non auro, testisve 1, 163. crescendi 10, 331. gladiis subiectus 8, 482. humanus 9, 794. iuris 9, 191. Justus 8, 193. Oceani 5, 182. quis est scelerum 1, 334. terra quo modo praelapsus moenia Tybris 6, 76. tumui 8, 799. venti 5, 709. viarum 9, 847. vitae 2, 131. Modum crescendi poluere 1, 82. excelsis medicina 2, 142. inposuit Baccho 10, 172. perdidit caedes 7, 532. scrvare 2, 351. tormenti mutare 3, 480. vix oculo prendente 4, 20. Modoque, numeroque membrorum monstri 1, 562. Modo quo natos, est amplexa 2, 366. stante 9, 804. Modos inter mille leti 3, 689. Modo 6, 713. Consul 8, 339. defunctum cadaver 6, 621. liber sit 10, 95. noster miles 6, 717. parva serpens 9, 766. MODICUS civis 7, 267. Modico colle tumet solum 4, 11. fonte cadit Rubicon 1, 213. MODERANTUR fugam Olympi 10, 199. Moderatior Euris 9, 118. Moderamen par 5, 706. Moderator equorum 8, 199. MODESTIA vultus 8, 156. Modesta vota 5, 532. Modestior annis fractis 8, 476. MOENIA, & muri 9, 297. de vallo 6, 128. Haemonidum 6, 435. plena 7, 414. Romana 8, 357. Romae 6, 76. urbis 7, 367. 10, 18. fessis dabuntur 1, 345. haec condita, Gallis male vicinis 1, 248. semirutis tectis pendent 1, 24. tot rapta 2, 653. aequantes turre accipit 3, 456. starent 3, 497. calcans 10, 546. Campana tenuit 2, 393. clausa conspiciat 3, 373. donec 3, 131. ferro vertere 3, 490. firmant aggere 2, 450. festo lustro purgantes 1, 593. ignibus rapturus 3, 99. Lucae incoluit 1, 586. magnae urbis prospiciat 1, 195. per diversa fugit 2, 467. reddent Phrygibus 9, 998. Romae deseruit 3, 298. miratus 3, 90. subire 8, 116. victor contripuit 2, 99. vicina complet 1, 468. ad Moenia haesuri Mars 3, 453. in Moenia Dahae ducere 7, 429. Moenibus agmen devolvit 2, 491. exiguis tuti 3, 341. extremis juncti agri 1, 571. urbis diffusus 10, 439. MOERET fata nepotis 6, 790. hospes 7, 190. Moerere jubet 9, 1049. Moerens inrupit fores 2, 328. Graecia 2, 164. exercitus 8, 235. Moerentia tecta 5, 31. MOESTUS stat 6, 821. labor 8, 165. noctis rex 6, 740. senex 8, 432. ululatus 5, 192. Moesta profatur 2, 337. comes 8, 147. Cynthia 8, 721. dies 5, 797. facies 8, 70. fama 5, 774. quies 7, 26. senectus 2, 232. Moestum cadaver 6, 776. caput 6, 625. conne 6, 647. numen 7, 199. profundum 5, 442. Moesti lugubria cultus 2, 365. Moestam genis increfcere barbani passus 2, 376. tenuerunt nubila luccin 1, 235. Moestum caput tollere 3, 10. Moesto sono intermissa classica 5, 244. cum murmure condit ignes 1, 607. Moestae catervae 2, 29. querelae 5, 761. Moesta locutus 7, 382. Deorum simulacra 3, 412. ora 8, 261. Tartara 6, 782. tempora 5, 391. Moestior, quam si staret 8, 42. Moestissima vultu imago 1, 187.

Mo-

INDEX RERUM,

Motas obliquo cultro inducere 1, 610
MOLES de nave 4, 453. &c. & robora 6, 173. ardua 8, 866. Inanines 5, 101. maris 5, 625. pondera sua tenuis vado 2, 669. structa 6, 19. tota premit illum 6, 189. Mols falligia 2, 684. exiguae spatium 10, 534. magnae fragmine 3, 493. onus 6, 483. Molem alterius capitis increfcere 1, 628. mediam virgula suspendant 3, 396. profundo invehit 3, 536. ad Molem fleuit unda sequens 2, 214. Mole ingenti templa revelli 3, 116. ruinae fracta membra 2, 187. tota premit fortuna 5, 756. Moles complentur 4, 445. Molibus gerendis firma 4, 419. undas obstruit 2, 661
MOLESTA cura 8, 699
MOLIRE bellum tumultu 10, 372. Moliri ima parat 3, 489
MOLLIS sum, visus 9, 507. auster 7, 833. lapsus 10, 315. torus 5, 520. Sophene 2, 593. turba 8, 543. Mollis vado turba undas rumpit 1, 221. Molles tori 10, 353. Zephyri 4, 405. Mollia arva Nilo 8, 526. luo 9, 617. Mollior Ap'us 5, 462. Mollis aequor 8, 98. arvum 4, 308. Molliter admissum aequor 1, 421. Molire flamma 6, 114. Mollita ferro juvenus 10, 133
MOLOSSI levis ora clamosa 4, 440
MOMENTUM lucis 4, 483. rerum 4, 819. 7, 118. non Momenta, nec pondera rerum sumus 3, 338. Momenta vos dedisse mihi 5, 339. maxima fati daturus Mars 4, 3. summa laboris 3, 56
MONETA castrensis flamma 1, 380
MONETA ab Iōno inventa 6, 403. Moneta fregit aurum 6, 404
MONET famulos perferre dicta 10, 349. Monetis quaecumque 1, 631. Monebat color aetheris 2, 719
MONITU Jovis 9, 545. Monitus errantis in aere pennae 1, 588
MONIMENTA exhibet fides 4, 498. tenes 9, 43. cladis 8, 436. rerum 7, 397. 8, 807
MONILA decens 2, 363
MONOECI rita statione Circius prohibet 1, 408
MONS cavatus 4, 295. Casius 8, 470. lumine gratus 8, 463. se porrigit 2, 399. Montis declivia 2, 421. juga 8, 372. murmur 10, 321. vertex 3, 470. Montem damnavit sacris 6, 641. Monte exilustrato quiescere 8, 695. in adverso haeret acies 4, 38. Montes explicuere jugum 6, 477. adversi 9, 449. rupti 3, 63. summi 7, 135. erexit 9, 657. Pontus immiscet harenis 2, 664. rupis natura mari obposuit 2, 619. undis circumdedit 10, 327. dubios vanescere cernit 3, 7. inter nudatos flabat silva 3, 428. Montibus arbor procumbit 3, 512. subducta est Argo 2, 717. summis habitat 1, 434. Montana cohors 7, 225. nives urebant 4, 52. Montanis fontibus exit gurgis 2, 485
MONSTRAT cubile ferae canis 4, 444. Senatum 7, 578. Thebas fabula 6, 357. tolerare 9, 588. Monstrare mercedem 7, 739. urbes vix poterunt

ruinae 7, 393. Monstrante casu 5, 713. Monstrantibus laxum nulla est fides 8, 870. Monstratus à Deo finis 5, 110. Monstratum nomen 8, 822. Monstrator 9, 979
MONSTRUM fictum 6, 436. potens 6, 635. Monstri caedes 9, 663. ora 9, 637. socii 8, 541. Monstrum hoc genitor timuit 9, 645. Monstra Deum 7, 172. domus 8, 474. externa 8, 548. infera 7, 783. nocentia 9, 910. nova 10, 337. pelagi 6, 207. quae forent 7, 464. regia 8, 613. fecit 4, 245. ferens orbis 9, 855. in faciem ponere 4, 252. jubet rapi 1, 589. Monstris gaudet 7, 183. levare terras 4, 610. nocens Aegyptus 10, 474. Monstrifero tumultus 2, 3. Monstriferi sinus undae 5, 620. Monstruosi hominum partus 1, 562
MORTUUS 6, 388
MORA blanda 5, 733. cursus 10, 246. letifera 8, 640. longa dabitur 5, 587. mortis 4, 533. belli medius Crassus 1, 100. Morae aeger 7, 240. impatiens 6, 424. Mora differre tormenta 5, 792. vincitur una 3, 392. Morae concordes 5, 635. cornipedis 4, 762. ferri 6, 217. Iliacae 9, 1002. scelerum 5, 477. segnes 5, 410. bello permittere 7, 338. inseruisse 6, 609. licuisse satis miratur 6, 726. tolle 1, 281. solvit belli 1, 104. cunctas pudoris fata rumpunt 1, 264. majores fata in luce dedissent 1, 115. omnes lucis rumpe 2, 525. Moror fata 7, 295. quid plura 2, 642. Moratur curius statione 10, 203. Morabor fata 7, 88. Moretur fortunam, languore 1, 393. Morari fata 4, 351. parce 10, 395. Morans fati suprema locus 7, 460. Rhodanus 6, 475. Morantem Romana fata regem 2, 581. Morantia signa 7, 82. Moratus alnos Maera vado 2, 426
MORBUS egens 4, 371. Morbo fervida pestis 6, 96. Morbi non dirimunt vitam, & necem 6, 99. quae duxere 2, 143. fluentes 7, 412. Morbis senectam finire 5, 282
MORODIT Aulum Dipsas 9, 738. chalybem 6, 398. Morus anguis 9, 93. dolore testatus 9, 817. luporum 6, 552. saevus 9, 82. Moru comprehendit guttura 6, 727. frangere 6, 114. habent virus 9, 615. maculato corpora foeda contingi 3, 348. Rubiginis scabri enses 1, 243. Morus nimis adfixos unci convellere 3, 599. Morus retinens nervus 6, 549. Mordacibus, curis animum angit 2, 681
MORERIS tibi, non ducibus 1, 259. Mori cervice indomita 9, 380. coelo 9, 854. disce 5, 364. dolore 9, 108. felix est 4, 520. gementem 9, 887. in isto ense 2, 265. iussisse tot millia vulgi 2, 209. mergentes 3, 690. negatum 7, 677. optaret 10, 543. posse satis est 2, 109. qua morte coepere 3, 690. quem passa est Medusa 9, 639. sciri 6, 211. tibi 7, 691. velle perdant 4, 280. vult turba libera 7, 376. Moriens enssem expulerit anima 7, 622. sua vulnere puppi adfixit 3, 708. probat se 8, 621. animus 8, 636. Senatus 7, 697. manus 4, 560. Morientis dextra magistri 3, 599.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

599. facies 6, 759. Morientia membra 5, 278. ora 7, 609. Moriturus 7, 33. felix in urbe c-veria 2, 74. Moriture. paras ire in belli furores 2, 524. Moribundus labitur 6, 86. **Mors** nolles subducere 4, 580. in numero Deorum 5, 230. ipsa vocata 6, 601. ipsa refugit virum 2, 75. nihil est 3, 40. contrahit membra 9, 776. eat in tutum 9, 234. eget telis vulsis pectore 6, 232. eminuit 7, 599. est in ore 7, 130. longae vitae media est 1, 458. est ultima poena 8, 395. paratur cunctis poena 7, 470. recepti numeris poena, aut pretium 6, 17. habet virtutis minimum 4, 557. subit 6, 531. tempora pugnae tenuit 4, 772. certa 9, 583. cruenta 9, 767. de corpore extracta 9, 935. Deum dilata 6, 698. gentis 7, 635. hominum 6, 561. ignava 4, 165. illa tristior 9, 763. incerta 8, 297. ista rapta arbitrio tuo 9, 1059. libera fortunae 7, 818. matura 9, 834. parata 5, 773. 8, 32. potentis 9, 170. profana 9, 780. quereia digna 7, 630. saeva cecurrit 2, 100. viros discrevit 3, 605. una fastis adcessit 3, 197. timori est 3, 689. veneni 9, 758. Mortis capaces animae 1, 462. copia 6, 619. extremum munus 6, 724. honesta spes 3, 134. 10, 539. honos 9, 217. honores 8, 773. horae 7, 50. miscendae copia 4, 283. munus, non posse mori 6, 724. oracula 6, 772. quantum 9, 680. solatia 8, 314. signa gladii sequantur 2, 115. spes 8, 61. illas tenebras esse putat 3, 714. vicinia 8, 569. unius tempore 2, 195. ultima 8, 665. Morti adcessit 9, 753. claudere oculos 5, 280. dare terga 6, 152. elige terras 7, 711. grata piacula 10, 462. irata 6, 726. miscetur vita 6, 754. oblectata 3, 662. non uni animam credidit 3, 751. pereuntis parcere 2, 180. tuae sensum post fata dent Di 7, 471. Mortem accipis 9, 817. dare 6, 770. presserunt sidera 6, 608. reposcit 6, 821. subducere oculis 7, 673. timere auri nescit amor 3, 118. ad Mortem regem ire coegi 2, 582. in mortem composita 9, 116. fugere 9, 105. Morte carent pocula 9, 616. discussa fides 1, 119. emerita tenet tela 3, 622. hac illum petit 8, 701. inmissa exsangues catervae 2, 202. languida effigies 9, 1033. Magni perit 10, 519. minores poenae 8, 646. natorum orbatus 2, 297. non sit miser 8, 632. quietem tracturus 9, 671. relictâ fugit lancea 3, 468. à Morte nihil sensus animis relictum est 3, 39. cum Morte illis pax data 9, 898. lenta luctans anima 3, 578. in Morte jacentes oculi 2, 26. probaris 8, 626. Mortes cadunt 7, 517. hoc meruere? 1, 302. insolitae 9, 736. Libycae 9, 707. suorum 7, 100. posuisti limite 9, 862. hic multas debet 2, 83. tuas victori rapuere 2, 156. tot habitura 6, 583. fertilis in mortes 9, 620. Mortibus inpendisse lacrimas 7, 618. instruit artes 6, 486. tot unam premere tellurem 7, 848. Mortale genus cum ventis composuit 3, 296. ignarum sortis deorum 3, 319. Mortales populi 9, 981. vetat optare ora-

culum 5, 106. Mortalibus plagam facere 9, 605. sollicitis curam addere 2, 5. Mortalla casum habent 2, 13. nulli Deo curata 7, 454. **Mos** est 10, 126. miseris est 7, 654. ut mos 10, 400. comae 9, 632. palestrae 4, 614. saevitiae 2, 179. Morem sinistram sacrorum reperistis 1, 450. More patrio sunt 10, 413. Quiritis Romani 2, 386. Sab no 2, 368. de vetusto 1, 584. Mores quidquid pendere meruerint 2, 313. rebus secundis cessere 1, 161. externi 10, 404. hi Catonis fuere 2, 380. parcorum avorum 3, 161. patriae venturi 9, 559. undae 10, 329. vulgi 10, 178. Morum priorum numen 9, 520. Moribus corrupti aevi immunes 2, 257. **Moschis** saevis adfinis Sarmata 3, 270. **Moves** causa meatus 1, 418. **Moves** arma cer-vice 9, 479. calidus spirantia corpora sanguis 1, 363. cujus sit potentia 7, 281. cura 7, 308. Grajos vana fiducia 3, 358. fibra vexas 1, 629. quos Bellona 1, 566. signa 1, 205, 422. 6, 13. vox furorem 6, 165. Movent damna populos 3, 151. Medos fata 8, 308. si fata 1, 644. **Movemus** arma 7, 364. opes populorum 10, 383. **Movebat** campum, reges, rostra 8, 685. acres irarum stimulos 2, 324. anchora voces 2, 694. arma 9, 1072. bella satelles 10, 419. caput de pulvere 9, 700. Ceraunia nautis 5, 457. fama Eoos recessus 3, 229. Hadria vires 2, 626. illam non fluctus &c. 9, 114. quies furorem 6, 282. quisque ratem suam 3, 524. Sertorius exsul Hiberos 2, 549. **Movimus** arma cujus spe 7, 255. **Movitis** certamen 3, 121. **Movère** furores 9, 642. manus ferrum 7, 549. **Moverat** dolorem 8, 151. in proelia casuras urbes 3, 170. **Movebunt** vota 7, 211. **Move** Nilum, Euphratemque 2, 633. signa paterna 9, 85. **Moveres** fata 6, 605. **Moveret** bustum 8, 791. neuter bella 2, 231. **Moverent** bellum 10, 470. **Movisset** terram arator 7, 861. **Movere** arma 4, 781. bellum 1, 119. bustum, cineresque 8, 529. enssem 4, 173. ferrum invito milite 5, 367. orbem à sede 9, 466. tonsis aequor 5, 449. vix manus inter agmina vulgi 2, 203. **Movisse** has manus 2, 261. umbram 8, 841. **Movens** aestus corus 5, 599. tecta terra 8, 848. **Moventis** summa hostis in occursum 2, 394. **Moventem** secreta Cirrhæa Deum sollicitare 1, 64. **Moventes** cuncta anni 6, 21. **Moventibus** altra numeris 1, 641. **Moturus** lumina aries 10, 480. signa 7, 237. **Motura** Dahas clades 2, 296. **Moturi** militis iras 2, 529. **Moturum** tantas iras te quis putet 10, 316. **Moturæ** proelia voces 4, 211. **Moturâ** lacrimas mala 9, 50. **Moturas** pondera turres erigit 2, 505. **Moveris** quocumque 9, 580 fata 6, 416. manus 7, 767. **Moveri** civilia bella 2, 62. vetita virtus 7, 316. **Movendi** dexteras ac tela locus 7, 494. **Movendis** castris signa dedit 10, 399. **Motus** cadavere aër 7, 830. clangore lompes 4, 750. **Mota** compages 5, 633. sidere unda 1, 413. **Motum** agmen

INDEX RERUM.

- agmen 7, 273. Moto gens aspera freno 3, 269. Mota cute discutit hastas 6, 200. Moti maiestate loci 3, 429. Mota aquora 5, 606. cornua 7, 524. ventis nemora 8, 6. ducis signa 1, 268. Motis petit signis Romam 1, 395. Morus 9, 225. carbatu 5, 561. ferri 7, 278. irarum 7, 385. nemorum 5, 551. scelerum 10, 335. surgens 6, 332. poli 7, 301. procerum 5, 342. in Motus pavidiformidine 2, 235. Motu alio cucurrit flamma 10, 501. celer Cyllenius 1, 662. incerto sidera discurrunt 1, 643. muto lingua ferit aëra 2, 182. terrae mugire cavernas 3, 418. Motus primi Aurorae 4, 724. truces 8, 808. ducis iustos esse 1, 265. fulminis edoctus 1, 587. ingentes animo ceperat 1, 184. senserunt aquora 8, 197. non alios fata parabant 2, 68. Senonum vidimus 1, 245. Motibus variis incertus aër 4, 49. Mobile conamen 4, 286. Mobiles harenæ 9, 469. Mox 6, 411, 693. erit 9, 316. ubi 5, 714. ut 4, 174. Mucro asper 7, 140. Mucrone perfodit latus 8, 618. tantum cruenti 7, 561. MUGIRE cavernas motu terrae 3, 418. MULCIBER 10, 448. ferox ora 1, 545. MULTUS est in pectore 8, 285. congestus 9, 487. miles 4, 254. nexus 4, 616. sanguis 4, 210. 6, 145. 7, 269. sudor 4, 303. timor 9, 120. Multa arbor 10, 304. caedes 6, 580. Multo aggere surgit opus 2, 678. sanguine perire 7, 653. Multa ambage tegens omina 1, 638. caede nocens Mars 4, 2. rubentia sana 2, 103. Multo tempore confusa 2, 166. Multum cruoris 4, 567. Deorum 8, 308. discors 6, 687. ex nomine superest 7, 717. impar 9, 190. laudi abscedit 4, 503. prodesse 9, 203. Roma debet armis 1, 44. rogatus 4, 735. Cinnamon 10, 165. debentes vatibus 9, 963. torbur 6, 824. spatium 7, 423. venenum 8, 304. vulnus 4, 216. Multi aditus 6, 616. patres 4, 592. triumpho 8, 815. Multa fata 6, 632. litora 9, 309. proelia 10, 531. sidera 9, 497. Multorum extremi dies 1, 650. Multa in vulgus dare 1, 132. negare 4, 203. per Multa gurgite suo ductus 1, 400. MULTIFIDI Histri caput 3, 202. Multifidae undae 10, 301. Multifidas jaculata faces ballista 2, 687. MULTIVICES rates 3, 532. MUNITA domus phaselo 5, 518. Munitum latus 4, 45. Munimen 6, 22. Munimine longo cingi 3, 377. rapti cespitis subitus agger 1, 517. Munimina primi valli 6, 290. per Romana 3, 502. MUNDA nocens 7, 692. Mundae clades 6, 306. Munda funesta ultima proelia concurrunt 1, 40. MUNDUS adoret mala Pompeji 101, 708. amat nomen 8, 276. Mundus dedit signa belli 2, 2. in arma conjuret 2, 49. per aevum errat 1, 643. futurus 5, 89. iners 3, 322. praeceptus 6, 463. spoliatus 7, 752. 10, 169. super Austrum jacens 8, 164. supplex 7, 70. totus 9, 443. vulgatus 8, 312. Mundi aevum 6, 764. 7, 640. arbiter 6, 742. capacior 10, 183. caput Roma 2, 655. locum mutavit 2, 136. claustra 9, 865. compage soluta 1, 73. confine 6, 649. damna 9, 440. devexa 10, 39. discrimen 7, 109. extrema 10, 276. exusta 9, 382. fama 9, 1030. fragore emicuit fulmen 1, 152. fumus 7, 617. gladii 7, 81. jus 10, 471. labor 1, 417. lex 10, 203. linea 10, 306. origo 6, 611. nomine 8, 128. pars ima 4, 106. pars nulla 2, 583. recessus 2, 632. regnum 1, 52. rerumque salus 4, 190. ruina 10, 150. ruinae permiscenda fides 2, 253. sanguis 6, 538. 7, 233. sidus 7, 189. summe parens 4, 110. sidera 6, 816. tacitum 10, 253. tepor 8, 365. ultima libertas 7, 580. ad amnem Hesperium properemus 3, 359. ad extrema versus 3, 454. in ultima tendit 4, 147. coeuntis pondere misso 2, 291. diversi nomina ripis imposuit Tanais 3, 273. divulsi discors machina foedera turbabit 1, 80. miseri spes inrita 5, 469. peracti secula 10, 269. totius jus sibi promittere 2, 321. Mundo adest 10, 233. communis rogos 7, 814. debetur caput 10, 393. figuram dare 9, 303. perit concordia 9, 1097. terram abducere 9, 648. toti genitos 2, 383. virum imponere 3, 373. indignum fuit 10, 102. opus est 10, 239. dubio vestigia inconcussa tenens 2, 248. medio nubes incumbere 4, 69. obscura feruntur signa 1, 664. stante 7, 660. inbaeto 1, 160. Mundum dare alicui 7, 352. cadentem spectare 2, 289. secula iussa ferentem 2, 11. Mundi innumeri 6, 696. MUNIA belli 5, 8. valli nocturna 4, 700. MURUS trahit quemque 7, 330. bulli extremum 8, 741. Ptolemaei 9, 268, 278. mortis 6, 724. tale 9, 1070. tantum 9, 131. Caesaris effuge 2, 525. Muncere flant 8, 232. vires cumulare 4, 598. factorum bella praebentur 3, 361. nostro vive 2, 512. Pothini vixit 10, 433. regis mori 8, 653. Munera aevi 7, 416. Deum nondum intellecta 5, 528. fatalis harenæ 4, 709. damnavit 9, 1035. promittunt flentes 7, 915. Palladis lugent 3, 205. summi pili gerens 1, 356. MURICA pretiosa Sidon 3, 217. MURMUR continuum 9, 928. incertum 9, 1008. mixtum 7, 45. pavidum 5, 255. mentis 10, 321. tetigit sidera 6, 448. infremuit 1, 209. vocis 5, 149. Murmure sensit damnasce 8, 327. bellorum audito 1, 519. non claro fremit 1, 352. sonant ora 6, 760. vasto sonuit 2, 701. cum moesto ignes condit 1, 687. sine Murmure jacet Pontus 1, 260. Murmura clara meatu anhelio 5, 192. Pontu 5, 571. confundit vox 6, 686. insudit labris 6, 568. perfans concha 9, 349. ad humana faciles pecudum linguae 2, 561. in murmura pulsan os 8, 682. MURUS miser 9, 818. MURUS erit Partho 8, 379. non fragilis Scaeva 6, 201. brevior 6, 288. Phoebus 9, 965. Muri densi compages 3, 492. vicem tuetur 10, 485. Muri

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

Muri, & moenia 9, 297. fraterno sanguine maderunt 1, 95. vallant oppida 4, 224. capti 10, 458. devoti tibi 8, 112. discussi 9, 490. impulsu 6, 280. Pellaci 10, 511. Murorum altae turres 2, 452. Muros implere vins 7, 401. in planum effundere 1, 383. mirata est stare 3, 461. obsidione claudere 3, 342. hostiles subit 3, 474. patrios excedere 1, 497. Muris aut templis contingit 5, 530. clausa juvenus 3, 446. latebras quacuisse pavori 2, 294. recepti hostes 2, 705. se committere 8, 250. apertis obsedit Magnum 10, 546. lapsis ingentia saxa jacent 1, 25. mediis vinea subiepit 2, 506. nostris se credere 3, 331. tuis credita nox 1, 520. validis circumdata testa 2, 478. procul à muris 3, 375. 10, 436. Muralia saxi pondera 6, 199
MURRA bibunt 4, 380
MUSAE Latiae 9, 983
MUSCULUS femorum 9, 771
MUTINA 7, 872. Mutinae labores his fatis adcedant 1, 41
MUTAT castra 6, 44. diem nocte 10, 202. Mutant unde cursum 5, 235. Mutavit Jovi fulmina 7, 150. rerum potestas locum 2, 137. Mutavere sonum aequora 8, 199. Mutarunt nihil ex vultu mortis ultima 8, 666. Mutaverat habitum oris 9, 1034. Mutet quis vultum 7, 565. Mutarim primas expulsa taedas 2, 345. Mutare diem 8, 217. faciem 6, 738. locum 7, 466. in melius 6, 60. ne quid fatis liceret 2, 651. Nilo hiemes 7, 832. quidquam 6, 613. tellurem 8, 147. tormenti modum 3, 480. urbem 5, 107. Mutantem terris regna cometen viderunt 1, 529. Mutatur mare gurgite Nili 1, 684. Mutantur fontes sanguine 7, 537. prospera vita 8, 631. Mutanda terra 6, 271. Mutatus Curio fuit. momentum rerum 4, 819. miles 5, 353. Mutata est fortuna toris 3, 21. Mutatum solum 5, 30. Mutato 7, 263. remige 3, 754. sole 1, 49. Mutator anni 10, 212. mercis 8, 854
MUTUA fata 4, 556. lumina 4, 176
MUTUS hiatus 5, 131. motus 2, 182. Muti questus 1, 247
MYCENAE Thyesteae noctem duxere 1, 544. Mycenaea Diana 6, 74
MYRIA, & tellus Idalis 3, 203

N.

NABATABI flatus 4, 63
NAIS Oenone 9, 972
NAMQUE 4, 583. 6, 510, 579. 8, 284
NANDO amnem franget 8, 374
NATANT cuncta imbrium impulsu 4, 330. naufragia arma campo 4, 88. sanie membra 9, 770. tella 10, 497. Natabat Syrtis 9, 312. Natabunt reges Nilo 9, 156. Natate arva sanguine 7, 728. Natans penna 5, 554. Natantem juvenem fixere carinae 3, 653. Natantes in caede populi 7,

294. Natatum amore aequor 9, 954
NATRIX 9, 720
NAR Tiberino inlabitur amni 1, 475
NARDUS florens 10, 164
NARIS aduncae spiramina 2, 183. Nare sagaci fenestrit 7, 829. Nares patulae 9, 813
NASAMON inops 4, 679. gens dura &c. 9, 439. pauper 9, 458. Nasamones 9, 444
NASIDIUS 9, 790
NASCITUR in pruinis 8, 364. Nilus 8, 828. sanguine mixto 8, 408. Nascimur orbe toto 7, 400. Nasci credimus numina 8, 549. in regnum 7, 643. vult turba libera 7, 375. Nascens longe cereus 9, 921. Nascenti conscia Nilo gens 1, 20. Phoebus contraria ostia 3, 231. Nascentes radii 6, 336. Nascentia infans fati 2, 107. Nascentibus dixit auctor 9, 575. herbis inspuit 6, 683. Natum è subole tanta adsatur 1, 631. Nata vertice 9, 350. voluptas 2, 391. Nati in Punica Cannarum tempora 2, 45. post proelia 7, 646. Natus ducis 6, 716. incurrit parenti 4, 563. Teluris Antaeus 4, 651. Caesaris 9, 1049. Nati lectum praecedere 3, 750. Nato rapuisset hoc 6, 359. Nati 9, 88. dulces 9, 231. implumes 9, 903. maduere paterno sanguine 2, 149. Iudes 4, 396. sunt mihi 7, 662. Natorum morte orbatus parens 2, 498. Natos quo modo est amplexa 2, 366
NATALIS crepto 7, 391
NATURA 9, 855. circumdedit montes 10, 327. dabat mundo figuram 9, 303. deses 9, 436. deseruit partem sui 9, 311. discors 1, 590. explicat & agit dies 7, 202. extimuit chaos 5, 634. gemuit quidquid 6, 670. juris tui relinquet 1, 51. latendi 10, 271. locorum 9, 895. mari montes obposuit 2, 620. munimen urbis 6, 23. nocens 9, 629. parens 10, 238. patet 9, 779. poli 9, 867. ponit finem regi 10, 41. praescia 2, 3. prodidit caput 10, 295. qua vocabat 6, 558. quamvis negasset 6, 69. quantum petit 4, 378. receptat cuncta sinu 7, 810. riget 5, 443. secreta 9, 621. vetabat iter 9, 301. Naturam sequi 2, 382
NAVIS. Naves flantes fune contentae 2, 621. actae tensis rudentibus 2, 683. plenae vento ibid. turrigera, praetoria 3, 514. 4, 226. Naves emeritae 3, 520. ex collisione rostrorum in puppim redeunt tanquam circumrotatae 3, 545. audientes manum regentis 3, 594. inhibere remis 3, 659. captae vehunt victores suos 3, 755. vimen texitur in navem 4, 132. navis regimen dare ventis 7, 126. navem dare in litus 8, 133. dare in laevum 8, 194. Naves citatas Cypro immittere 8, 457. è litore praecipitare 9, 148. Navis prima apud Thesfalos inventa. Argo 6, 400. novi generis mortis causa 3, 197. 6, 400. Naves contrario vento impulsae arte magicà 6, 471. Navis regimine destituta, ignavum onus 7, 126. pugna Massiliensi pondere turbae in unum lapsus

INDEX RERUM,

- tus incumbentis tota invenitur 3, 647. Navali bello plurima ensis agit 3, 569. Navalibus bellis stabilis arcae 3, 513. Navalia paucae tenuere 3, 755. Phoebea 3, 182. Navalibus Aegae resonant 3, 227. alios repetunt 3, 520
- NAVIGAT** sic Britannus fato oceano 4, 135
- NAUFRAGUS** felix 5, 699. Naufraga turbae pars 3, 662. virtus 3, 690. arma campo natant 4, 87. Naufragium ferat fortuna 8, 313. tibi opusque facit 1, 503. Naufragio venire ad arma 5, 494. Naufragus habent commercia 9, 444
- NAVITA** 7, 861. in fluctus defiluit 1, 502. omnis 3, 3. victus Coro 7, 125. Nauta moveret bustum 8, 791. subducit vela 6, 286. Nautae 8, 654. loci periti 9, 346. miseri 8, 173. 9, 343. pendentes carbasa deducunt 2, 697. solliciti 9, 115. Nautarum fuga 2, 625. transira 10, 495. Nautas ad aequora perducit tuba 2, 690. carina texit 3, 650. Nauticus clamor litora exagitet 2, 689
- NE**. Monstrisne Deum, nimione pavori 7, 172. cede 8, 627. cessa 5, 536. dubita 9, 619. parce 6, 773. parcite 7, 328. quaere 6, 812. retine 5, 492. rue 7, 590. rumpite 7, 24. tangere 9, 982. non 7, 671. 9, 1080. qua mixtura 9, 900. qua parte sui 7, 558. quidem 10, 67
- NEBULAE** humentes 6, 369, 468. Nebulas exhalat Eurus 4, 65. in Nebulis marcere perosus 1, 438. Nebulosa saxa 6, 91
- NECESSA** est parere 6, 326. mihi tam velle iussa sequi, quam posse 1, 372. sit mihi violare 8, 523. non putat 7, 312. quodcumque est 4, 487
- NEFAS** 1, 626. & scelera hac mercede placent 1, 37. illi 6, 510. ruinam prodesse 4, 791. scire 1, 127. suadenti parere 10, 399. arcanum 6, 569. belli 2, 507. 7, 868. bellorum 4, 549. Bruti 8, 610. Caesaris 8, 550. civile 4, 172. 8, 432. cruentum 9, 1107. futurum 4, 205. creptum socero 5, 64. coeperit 2, 538. hoc fortuna abscondat 2, 735. in commune certatum 1, 6. infernum 7, 170. lentum 7, 242. omne 6, 527. septorum 7, 306. saevum 8, 638. servile 10, 453. summm, civilia bella 2, 286. Stygium 6, 695. vile 1, 174. erit vi Coris 7, 123. sit 6, 79. stetit circa pila 7, 519. audis 9, 127. donamus 9, 1088. esse nihil putat 10, 336. fecisse 7, 315. me fecisse credite 3, 437. sibi quisque fecit 2, 147. in castra adtulerat 2, 98. indixit natura 2, 4. metuens 8, 593. perspectasse 7, 699. quid esse rear 8, 410. rapuerit 10, 428. respexit 8, 620. tantum nondum decreverunt numina 5, 204
- NEFANDUS** Caesar 9, 558. Mars 10, 149. thalamus 8, 400. Nefanda ars 8, 688. caedes 4, 259. lampas 6, 353. proditio 4, 220. Nefandum os 6, 706. scelus 4, 228. votum 7, 181. Nefandae saevitiae mos 2, 179. Nefandi belli amor 1, 21. Nefando sceleri virtus nomen erit 1, 667. Nefandae faces 1, 493. Nefandos fetus urere 1, 590. Nefanda bella parat 1, 325
- NEGAT** qui iusta arma tenenti, omnia dat 1, 349. natura 6, 59. se tanti 7, 669. solas Gades Oceanum admittere 3, 279. tibi cuncta livor 1, 288. Negatis jugulos, ensisque patriae 9, 264. Negavit Magnum vicisse 6, 143. Negarunt tura Deis 8, 863. Negarat vela vento 8, 560. Negabit hoc pelagus 5, 559. tellus segetes 1, 647. Negent Libyae te 10, 328. Negasset non illis templo spolianda 5, 305. Negare sibi 5, 744. tibi gemitus 9, 1045. vela Noto 9, 326. Negans stimulis cornipes 8, 3. Negamur bellis 5, 657. Negantur ad scelus sibi dextrae 5, 368. Negari nil potuisse 3, 149. sibi posse voluit 9, 196. Negata vox 5, 114. Negatum fati 7, 676. summis, diu stare 1, 70. est spectandum bellum 4, 804. lac 4, 314. Negatio cultore 9, 857. Negati fasces per bella 5, 663. tumuli 6, 626. Negatis numina 5, 141
- NEGLIGERE** cantus 4, 186. Neglectus Deis 10, 177. Neglecta umbra 8, 746. Neglectum te violatae, Scaevola, dextrae 2, 126. Neglecto tergo fugit 2, 467
- NEMEAUS** Leo 1, 655
- NEMESIS** tura tenet 1, 419
- NEMPE** 4, 228. 5, 775. 8, 351
- NEMUS** abstulit Hammon 9, 525. in classem cadit 1, 306. misit volucres 7, 836. ignotum 9, 429. Pindi 7, 806. Rhodopes 7, 450. qua sublime est 3, 86. subcisum curvare 4, 138. Tauri deferitur 3, 225. Nemoris satis caesi 3, 450. Nemori laborem abstulit 9, 365. Nemore Hyrcano tigres cruor pavit 1, 328. Nemora alta remoti luci 1, 453. omnia procumbunt 3, 395. Nemorum potentes Silvani 3, 402. casu 2, 678. coma 9, 627. fragor 8, 6. frondes 9, 944. motus 5, 551. recessus 5, 125. umbrae 3, 248. 8, 399. per avia voces auditae 1, 570. Nemoralis Aricia 6, 75. Nemorosus Othrys 6, 338. Nemorosa Tempe 8, 1. resqua 6, 41
- NEPHELEIAS** Helle 9, 956
- NEPOS** Caesaris mortuus 5, 474. Caesaris 9, 1049. Catonis non serviturus 6, 791. clarissimus 9, 996. Nepotes meruere nasci in regnum 7, 642. Nepotum populi 7, 207. 8, 871
- NEPTUNUS**, tridentis aequorei rector 4, 112. Neptunia cuspis 7, 147
- NEQUE** enim 7, 119. 9, 203, 388. 10, 225, 471
- NEC** moriar, nec munere regis 8, 653. sollicitet gloria 6, 805. victus 8, 497. enim 7, 739. 9, 413. mora 4, 445. non 5, 703. 7, 161. 9, 1062. 10, 133, 258. 519. & 7, 56. 10, 486. nec 7, 112. 10, 38
- NECUBI** 9, 1058
- NECROMANTIAE** ritus 6, 620. 654. &c.
- NEQUEUNT** reddere 6, 823. Nequeam ut relevare 8, 268
- NEQUIDQUAM** 7, 674. 10, 104
- NEREUS** sanguine rubuit 2, 713. sensit ruinam aquae 6, 349
- NERONI** venturo non aliam viam fata invenere 1, 33

NER-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

NERTIUS nimium rebellis 1, 429
NERVUS morsus retinens 6, 549. Nervi tenduntur 6, 755. letales 8, 296. Getici 8, 221. Nervorum vincula 6, 217. 9, 777. Nervos tendere 8, 383. secant 8, 672. Nervis conamen praebere 4, 286. rediere robora 4, 373. relicta membra labant 8, 60. resoluta ossa 8, 787. tendunt arcus 7, 141. robore defectis 3, 625. strictis ne mortua manus diriguit 3, 613. tortilibus vibrata Phalarice 6, 198
NESCIO quod 4, 496. Nescis adhuc 9, 1015. pati 9, 262. Nescit auri amor ferrum timere 3, 119. cui te debeat 10, 294. latrare 4, 443. leges aquarum 10, 228. pericula sua 7, 133. plebes jejuna timere 3, 58. quis castra timenti mixta foro 1, 320. se amari felix 7, 727. Nescire aut nosse deos 1, 453. diem 7, 411. Nescius artus 4, 744. arvis quid perdat 7, 191. capti ducis 2, 526. Nescia frenorum gens 4, 683. vere remitti bruma 1, 17. virtus stare loco 1, 144
NESIS Stygium aera emittit 6, 90
NESSUS 6, 392. Nessi sanguis 6, 365
NEU 8, 498. dissipet 10, 232
NEX in necem traxit 7, 416
NEXIS in seriem umbonibus 7, 493
NAXUS aeternus 4, 189. Nexu multo brachia conferere 4, 616. Nexibus alas miscent 9, 286
NIGER aer 9, 5. fumus 6, 535. horror 5, 564. imbribus Auster 9, 320. limus 4, 310. Nigra sanies 4, 547. tabes 9, 772. Nigri lumi volumina 3, 505. Nigrum virus vulnere diffusum 1, 615. Nigrae rubiginis morsus 1, 243. Nigri coloni 10, 303. ignes 6, 502. Nigrae medullae 9, 930. Nigros ignes accenderet stella 1, 652. Nigris fontibus unda cadit 3, 411
NIMIL an sit vita 9, 568. est meum 7, 666. est, quod malim 10, 189. esse recuso 7, 268. tutius Erythraea 6, 820. Nil agis ira hac 7, 809. auxilii 10, 366. juris inire 10, 97. morabor fata 7, 88. fata morari 4, 351. nocebunt 8, 858. opus est votis 7, 252. proficis 7, 592. pudet 8, 452. non facimus 9, 574
NILUS unde oriatur 10, 200. & seqq. adest mundo 10, 233. calens 10, 275. crescit 9, 163. dividuus 8, 465. exit fonte 10, 215. litora rumpens 10, 244. pollutus sanguinis 6, 307. quem habet 9, 81. quod dedit 10, 156. per rura vagans 9, 752. refugus 8, 526. suscitatur undas 10, 225. torrens 9, 156. vertat aquas 8, 828. vovens flumina fonte 10, 254. Nilusne hos animos, 8, 542. Nili custos 8, 477. fons ignotus 10, 265. &c. harenarum 8, 805. gurgite mare mutatur 1, 684. litora 8, 641. 9, 414. ora cancro subdita 10, 213. Pelusia ora 8, 825. Pelusiacus gurges 10, 53. regia 9, 266. sceptrum 8, 559. unda 6, 810. Nilo nascenti conscia gens 1, 20. Nilon redde sorori 8, 499. Nilum bibisset à fonte 10, 40. erumpere ab Oceano 10, 256. extulit aestas 6, 474. Euphratemque move 2, 633. noscere 10, 268.

Nilo tepido aves committere 3, 199. hiemes mutare 7, 832. prodesse nives 10, 219. in Nilo Aegypti fiducia 8, 447. Niliacus amor 10, 80. gurges 9, 1023. tyrannus 8, 281. Niliaca harena 5, 475. serpens 9, 816. Niliacum litus 9, 135. Niliaci fontes 10, 192. Niliacae aquae 10, 160. urbes 10, 91. Nilotis arcus 10, 142. Nilotica rura 9, 130
NIMBUS, & nubes 6, 518. fulgura exstinguit 4, 78. tela agens 6, 134. telorum 4, 776. Nimbo crebro simillima tela 2, 501. divite ortus 9, 659. Nimbi miscere turbam arvis 7, 845. Nimbos excutere 6, 468. fuga rapuere nubes 4, 70. Incumbere fluxio 10, 243. Nimbis carens hiems 9, 949. viscera percussa 6, 545. perpetuis aëra impendas 4, 112. Nimbus aer 5, 631
NIMIS devota juvenis 4, 696. submissa 8, 157. Nimius dies 9, 432. pavor 7, 172. Titan 9, 383. Nimia ira 7, 629. pietas 6, 508. cupidine caeci 1, 87. Nimio sub pondere graves lapsus 1, 71. Nimii ignes 8, 848. 9, 375. soles 8, 164. Nimios in amores belli excitat 2, 325. Nimias opes fortuna intulit 1, 160. Nimiumque, parumque 5, 741. beatus 8, 843. felix 8, 139. festinatus 8, 24. longe 5, 576. patiens 7, 53. temerarius 7, 590
NINOS, sic fama, felix 3, 215
NIPHATEM saxa volventem tensens 3, 245
NISI adfuit 8, 29. exarsit 7, 139. monstratum 8, 822. parata morte 8, 32. vincitis 7, 379. Erythraea, nisi &c. 9, 578. cum facis 8, 493. quod 9, 622. Ni 5, 626
NITET auro plumata 10, 125. Nitebat domus marmoribus 10, 114. Niteant qui gladii 7, 561. Nitens aere Clipeus 9, 669. Nitidus lucus 9, 361. Nitidi fulgure 9, 728
NITURUS in lucem 5, 180. miles oneratus in rupes 4, 38. Nitens in terras 4, 650
NISU jacuit 9, 484. Nisus vergens terra 6, 482
NIXU, quo prederat, haesit manus 3, 612
NIX Austro resoluta 9, 782. Nives tabe prima 10, 225. Nivem veterem Alpes jugis discussere 1, 554. Nives imbre, & sole solutae 5, 465. urebant montana 4, 52. Aethiopum 10, 220. Pyrenaeae fluxere 4, 84. Rhipaeas solve 4, 118. Scythicae 6, 478. Nivalis zona 4, 106. 10, 205. Nivei dentes 10, 144. Nivosis jugis cana Pangaea 1, 679
NOBILIS Bacchus 4, 379. fera 10, 445. Gallia 3, 78. Nobilis insula frugiferis arvis 3, 65. ira 6, 487. plus Nobilis irae truncus habet 3, 614. busto Rhoetion 9, 962. caput 7, 713. corpus 4, 809. 8, 756. letum 7, 595. robur 8, 72. senium 10, 162. Nobilium ossa 6, 586. juvenum mentes 4, 521. Nobilior victima 10, 326. Nobilius rege cadaver 6, 308. Nobilitas cum plebe perit 2, 101. si qua est 10, 86. permixta ordine secundo 7, 582. alta ferrum poposcit 2, 510. dolendi 8, 329
NOCEAT mihi hostes deesse 3, 365. Nocent suspiria palatio

INDEX RERUM,

palato 4, 327. vulnera 8, 305. Nocui bis mundo 8, 90. Nocuit differre paratis 1, 281. Nocuerunt ex longo missa recessu 3, 477. Nocebunt famae busta 8, 858. Noceat an vis bono 9, 569. Nocere genitum animal 6, 485. Nocens ille erit 1, 263. ante venena 9, 725. Munda 7, 692. terrae 9, 449. populus 4, 193. Aegyptus 10, 3. mon- stris Aegyptus 10, 474. facies 10, 61. forma 10, 837. natura 9, 629. Saturni stella 1, 652. terra 7, 768. 9, 81. turba 6, 799. coelum 7, 798. fer- rum 8, 160, 503. solum 9, 620. Nocentem fa- ctura victum acies 7, 260. me fecisse crimen erit Superis 2, 288. te facient bella 2, 259. quaesisse 2, 110. quem non credet 10, 369. non multa caede Martem agit 4, 2. Nocentes 7, 763. caede Pompeji 10, 388. manibus, & ferro 5, 272. mer- cede 7, 751. periere 2, 143. soli cum superesse possent 2, 144. oculi 9, 127. nodi 6, 543. caede manus 6, 269. herbae 6, 438. terrae 7, 869. acet templis 5, 193. facit 7, 488. faciunt 8, 484. fe- cisse 8, 137. juvat esse 4, 253. multos fortuna servat 3, 448. ad manestrabor 3, 13. Nocentum poenae 6, 695. Nocentia monstra 9, 910. No- citurus solo pondere 3, 626. Nocitura arma 7, 60. Nocendi palma est tibi 9, 787. Noxia lato tellus 8, 823. pestis 9, 614. fata 9, 733. pocula 6, 454. tela 8, 602.

Notus Hyacinae 6, 672. Nodi Chalybum 6, 797. Herculei 4, 632. nocentes 6, 543. viperei 6, 490. Nodis minax 9, 835. Nodosa impellitur ilex 3, 440. Nodosa ossa 8, 672.

Nolere tellus litore extendere 1, 76. Nolis licet, vive 2, 512. Nolle pati 6, 380. Nolente quam- vis senatu 1, 274. Nolentibus umbris 2, 175.

Nomen viro Scaeva 6, 144. abit in terras 8, 321. erit Pompeius 7, 121. erit virtus sceleri 1, 668. haeserit cespiti 8, 803. quod sit aquis, incertum 3, 259. aeternum 8, 139. clarum 8, 549. famae 6, 604. generis extremum 7, 589. Hesperium 8, 760. inmensum 7, 717. inane connubii 2, 342. inperii 5, 389. Latinum 7, 392. obscurum 8, 21. pacis 4, 222. Pompeji 8, 820. 9, 1050. popolare 7, 694. Romanum 8, 798. sacrum 8, 792. 8, 806. 9, 409. tantum 9, 597. non tantum in Caesare erat 1, 144. Trojae 9, 964. venerabile 9, 202. tueri me potest abstulit pelago 9, 956. ha- bentes anni 7, 441. non pertulit Isara ad undas 1, 401. tibi autem Hiberis miscentes 4, 10. He- sperium perdere 2, 56. tuum, Libertas. prose- quar 2, 303. Nominis causa 4, 591. exilium 5, 785. fama 9, 92. favori instare 1, 149. ruina 8, 550. umbra 8, 449. magni umbra stat 1, 135. nostri fama 1, 633. Romani rector 1, 360. No- mine signare 4, 655. Caesaris audito 2, 465. hoc famae felix 6, 257. Latio fastos signatis 2, 645. mundi 8, 128. prisco Enchelae 3, 188. vero eli- cere 6, 742. quo dicent scelus 8, 609. sine no- mine nullum saxum 9, 973. sub Herculeo sa- cratus portus 1, 405. sub nostro miles 5, 344. No-

mina diversi mundi 3, 273. habentes pestes 6, 681. operi invenies 9, 1029. obruit 8, 437. re- bus dare 6, 773. famae 10, 544. sceralia 7, 408. magna 7, 209. nova fastis dare 5, 5. pauperi ac- vi 10, 151. popularia 6, 795. tanta horremus 10, 389. tantae famae 5, 468. Torquata 7, 584. vana, Catones 1, 313.

Non aliter 7, 145. ullus sanguis 4, 4, 274. ulla ma- china 10, 481. ulla quâ serpens 9, 766. non 6, 671. &c. Nondum 5, 203. 6, 758. victo hoste 7, 310. 7, 593, 777, 807. 8, 9, 15, 511, 673, 786, 836, 829. 10, 110, 166. Nonne 7, 365. juvat 7, 698. Non nisi 7, 395. Non sic 6, 648. Non so- lum, sed 4, 294, 688. Non tantum 5, 370. Non umquam 6, 447. Non unus 4, 545.

Novi fibras 6, 524. humor foramina 9, 811. mi- nimum terrae fluvius 5, 467. opes 9, 443. No- vere dominos 7, 285. Norunt 9, 847. Noverat arcana &c. 6, 432. Memphis biblos contexere 3, 223. usum 9, 427. Norat ponere 9, 198. No- scant venturas clades per omina 2, 6. Noritha- renas 8, 774. Nosslet Magnum 8, 679. Noscere causas 4, 991. fibra fata 6, 427. finem 6, 592. quae monstra forent facturi 7, 464. quod malum 10, 189. ex umbris 6, 779. Nosse coeli secreta 1, 640. Deos 1, 452. 3, 417. domos 6, 514. gustu veneni 9, 937. modum juris 9, 190. ortus Nili 10, 298. te 10, 287. tyrannos 8, 482. Noscendi Nilum 10, 268. Nosci volentes 10, 180.

Nota busti 8, 772. Magno est una 8, 711. ven- torum 5, 549. digna signavit tempora 5, 5391. Notas amittere tempore multo 2, 167. per notas prodere 7, 152. Notis aivum pingitur 9, 713. tetrus tincta viscera 1, 619. Notavit cri- men Deum 8, 55. hunc voce 9, 221. pugnam 7, 20. tonitrus 7, 197. Notet unde terras 8, 168. Notasset si mens signa 7, 203. Notescere leges populis 10, 198. Notescant litora 5, 784. Nota statio 4, 586. Notum cadaver 7, 627. iuerit di- scrimine 9, 401. litus 8, 120. os 9, 1034. Noti orbis viribus 4, 145. Noti erepto vellere Colchi 2, 591. Notae fulgere aquilae 1, 244. Notior nec ulli est lux crastina 3, 594. Notitiam futuris conferre 10, 271.

Noster Juppiter 9, 514. miles 6, 717. mundus 6, 650. orbis 8, 511. Pontus 10, 314. senex 9, 136. Nostra Hecate 6, 700. causa 9, 230. juvenus 4, 499. matrona 10, 67. Pharsalia 9, 985. sene- ctus 9, 234. tellus 6, 572. urbs 9, 203. Nostri manes 8, 834. tori 8, 103. Nostra arma 7, 368. arva 8, 514. cadavera 8, 438. funera 8, 433. viscera 6, 703. Nostri pars 5, 264.

Notus imbribus ater 5, 608. vacat 4, 71. post ter- ga flagrans 10, 50. turbans 6, 471. Noti latus 9, 419. Notum vendicat unda 2, 460. Noton 5, 542. 9, 695. in Noton cadit umbra 9, 539. sub Noton 7, 364. trans Noton pellunt 10, 243. Noto ferienda terga 9, 877. orbem torquente 9, 481. plenae rates 2, 683. spirante 6, 294. ve- la

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- la negare 9, 326. Noui sovère cladem 10, 100.
- NOVERCA** saeva 4, 637.
- NOVUS** rex 8, 453. tumor 10, 326. Nova mors 6, 619. vita 6, 660, 753. Novum corpus 4, 632. Novam tellurem cernere 1, 694. Novo vento ista aequora 2, 458. Nova luce collem conscendere 4, 92. tellure compressa profundi ora 2, 680. Novo renatum flumen 3, 263. Novi casus 4, 342. 5, 487. ritus 6, 509. usus 6, 578. Novae acies 7, 853. habenae 6, 399. herbae 6, 86. inferiae 4, 789. res 8, 265. Nova acta veteres triumphos obscurant 1, 121. coeli signa 7, 203. fata 9, 545. fugae furta 4, 416. monstra 10, 337. mortis signa 2, 115. vulnera 6, 668. litora Ponti 1, 693. Novas vires reparare 1, 134. Novorum scelerum proventu 2, 60. Novissima lux 7, 90.
- NOX** abstulit coelum &c. 8, 58. dedit animi hoc 10, 68. diem coelo per signa sequetur 1, 91. habet Thessaliam 8, 45. incumbit galeis 7, 178. pars vitae 7, 7. pependit super campos 7, 520. peraget bella 10, 391. Phoebus merito substituit lumina 4, 282. receperit horas 10, 218. subit 3, 735. tibi curreret 7, 424. urguet sagittas Thessalicas 4, 528. atra 9, 839. clamorem edidit 1, 579. coelum tenet 3, 424. condit lucem 4, 472. ubi sidera condit 1, 15. beata 7, 28. bellorum 4, 244. caeca 10, 506. coeli 5, 627. hiberna 8, 468. infanda 10, 106. insomnis 4, 200. iussa tenere diem 6, 830. longa 6, 647. manes deis mixtura 5, 636. poli alta 6, 571. scelerum 7, 571. septima 9, 1004. Stygia 7, 817. subtexta polo 4, 104. supera 7, 770. terra nulla celsior 9, 693. tota 8, 404. tua 8, 114. tuta viris 9, 922. una duci donata 10, 432. una si quem junxerit 10, 361. unatuis non credita muris 1, 520. Noctis gelidas lux solverat umbras 1, 261. iter 10, 333. rex 6, 741. tempus per vacuum 1, 536. tenebrae 6, 624. tenebris rapit agmina 1, 228. Nocti par Phoebus 10, 217. Noctem duxere Mycenae 1, 544. per obscuram clara imago vita 1, 187. in Noctem prono Olympo 4, 29. Nocte diem mutat 10, 202. dilata dies 6, 462. meriti furores 7, 170. coacta habitare rus 7, 395. exigua Bootes lucet 3, 252. illa premunt nunc 7, 783. sopora pulsatairia 2, 236. sub Nocte relictis filvis 1, 559. sub quanta 9, 13. Noctes crescunt 5, 25. referunt hoc 10, 261. ventura luce rubebant 4, 125. obscurae 1, 526. subitae 7, 452. Julia teneat 3, 27. venit polus 8, 292. Nocturnus aer 4, 329. eques 4, 732. Pontus 5, 540. Nocturna lampas 9, 106. quies 7, 732. Strix 6, 689. Nocturnum frigus 9, 844. lunien 8, 463. Nocturnae editor aurae sanus 2, 423. Nocturni faces armis texere 3, 499. Nocturnae raedae 10, 373. voces 7, 175. Nocturna fulgura 6, 520. munia valli 4, 700. pericula vallo effugit 1, 516.
- NUBES**, & nimbus 6, 514. bellorum 4, 488. effudit centauros 6, 387. glomerata 7, 530. non imbrifera 9, 455. obscura 6, 90. squalens 6, 625. terra pulvis 4, 768. timoris 5, 297. Nubis tonitrua 6, 692. Nubem inmensam consurgere 2, 481. in Nube tenebat bruma pluvias 4, 51. caeca telorum 2, 262. Nubes densae 8, 721. fregerunt fulmina 7, 154. nullae à Caesare obstant 1, 59. oriente remotae diem incendere 4, 68. pabula flammis solis 7, 5. procul Olympo 7, 479. siccae 4, 331. cogente Borea 3, 69. excedit Olympus 2, 271. in aequora deduxit sol 5, 541. invenit Eurus 4, 62. Nubes densas in vellea sparserrat 4, 124. in Nubes abiit Ceraunia 2, 626. Nubibus, & coelo 5, 571. tectum cacumen 3, 7. liber aether 3, 522. atris excussa fulgura 3, 409. sine ullis tacitum fulmen 1, 533. Nubiferum ver 5, 415. Nubiferae Alpibus super colles abripimur 1, 689. Nubiferam Alpem superevolat 3, 299. Nubifero Euro polus cesserit 2, 459.
- NUBILA** 5, 453. tanguntur velis 5, 642. tenuerunt moestam lucem 1, 235. peilunt 10, 242. praeducunt 6, 466. ad Nubila raptos fluctus pertulit 4, 81. per Nubila ventis expressum fulmen 1, 151.
- NUBIT** soror fratri 10, 357. Nupli Inpia 8, 96. Nupta duci Latio 10, 358. Nuptae 2, 360.
- NUBUS** pectora 6, 256. pressisset harenas 6, 309. Nasamon 9, 440. Pompejus 9, 157. Nuda harena 9, 882. tellus 4, 605. 6, 550. 7, 867. Virtus 9, 594. umbra 8, 434. Nudum dorsum 4, 682. latus 5, 518, 807. litus 8, 263. sine corpore vulnus 9, 769. Nuda crate fluentes clipei 1, 241. Nudo pectore arma fraterna tegens 3, 619. Nudi arant 4, 334. Cethegi 6, 794. cineres 9, 64. Nudae Aquilonibus undae 5, 720. Nuda armamenta 9, 329. busta 6, 519. lumina 8, 683. Nudos per aera ramos effundens quercus 1, 139. Nuda per regna Jugurthae 2, 90. Nudis adflare lacertis 1, 189. evolvunt saxa lacertis 3, 481. Nudare latus Dacis 8, 425. Nudantur harenae resilio maris 4, 428. lumina 6, 758. Nudata gens fugâ 2, 462. Nudatam arcem deserit 2, 472. Nudato militetis 3, 670. Nudata fugâ terga 4, 713. Nudatos colles conspiciens 4, 148. lacertos suppara cingunt 2, 364. inter montes stahat silva 3, 428.
- NULLUS** Deorum 8, 706. virorum 9, 993. vertex 6, 644. Nulla ferarum 8, 599. non aetas 10, 270. non carina 9, 48. Nullo semine natura monstrat protulerat 1, 589. Nulli hominum 7, 631. negatum nulli numen 5, 102. Nullae non gentes 9, 94.
- NUM** 8, 397. gessimus 7, 643. dividit 4, 484. tamen 9, 73.
- NUMQUAM**, nisi 6, 647. non 6, 745.
- NUMQUID** credimus 5, 486.
- NUMA** iussit Senatores in Albano monte sacrificia nocte facere 7, 396. sacrificus 9, 478.
- NUMEN** auxiliare 6, 523. aversum 6, 314. gentibus 151.

INDEX RERUM,

Isis 9, 158. mihi jam es 1, 63. si es mecum 8, 143. in perfosso pectore inclusum 6, 253. invitum 6, 446. moestum in aethere 7, 199. morum priorum 9, 521. non eget vocibus 9, 575. secundum aquas 9, 645. sinistrum 4, 194. summum 8, 860. tam magnum 9, 551. Numinis favore vir ferus 2, 86. summi initat Romae 1, 199. templa 10, 16. Numen dat locis 1, 608. Numine adverso pugnat 7, 219. mixto 5, 73. ab omni tibi cedetur 1, 50. Numina dare vindictam terris, fas est 7, 456. sunt nobis 7, 446. nec decerunt 1, 349. lactis rebus crescendi modum poluere 1, 81. coeli nosse 1, 452. memorata per orbem 9, 548. regni Stygii 7, 169. miscebit flamma 1, 380. terris innoxia 9, 727. torquere 6, 598. si nasci credimus 8, 458. non vulgaris figuris sacra 3, 416. in sacra querelas effundunt 2, 44.
 NUMERUS harenarum 5, 182. regum 8, 231. turbae 10, 127. vellet agros ossibus 7, 538. in Numerum pars magna perit 2, 111. Numero, locoque depressa virtus 6, 168. modoque membrorum 1, 562. in scelerum ponenda aestimat 10, 472. Numeris moventibus astra 1, 641. Numerosa signa spectanda exposuit 4, 25. Numerat populos Magni 7, 792. Numerare divitias 6, 407. Numerato milite effusus telis 3, 285.
 NUMIDAE 7, 229. avi 8, 287. fugaces 4, 746. vagi 4, 677.
 NUNC denique 8, 101. expectat 8, 724. nunc 5, 465. 8, 126. 10, 291, 309. iude, nunc &c. 7, 174. olim 9, 604. quoque 7, 40.
 NUNCIAT licet funera 7, 41. Nuncius armorum 8, 52. Nuncia velox properantis belli, fama 1, 471.
 NURUS mille 8, 401. infanda passurae 5, 307. Nuribus vix decori cultus gestare 1, 165.
 NUSQUAM sagittas texere 7, 515.
 NUTU salutare suos 4, 173. Nutant turres 6, 136. Nutet quercus calura 1, 141. Nutaret ratis 3, 695. Nutare ruinam sensit 7, 244. Nutante mundi ruina 4, 393. Nutantes ruina domos pendere 1, 495. Nutantia carinae vela 8, 47. Nutantibus jugis Alpes nivem discussere 1, 553.
 NYMPHAE lucum non tenens 3, 403.
 NYMPHAEUM 5, 720.
 NYSA Bacchum avertere 1, 65. Nysaeus Hydaspes 8, 227. Nysaea juga 8, 801.

O.

O beatus 8, 843. bene nudi cineres 9, 64. bene rapta mors 9, 1058. bona libertas 9, 1108. caeci 7, 95. Cilix 9, 222. decus 6, 590. 7, 588. domus 6, 819. dormitor 7, 250. ductor 8, 759. facultas 5, 527. famuli 9, 274. fata pudoris 8, 678. felix 7, 29. 9, 126, 207. fortunati 4, 319. indigne 8, 95. juvenis 6, 606, 803. populus 2, 116. miseri 7, 43. nat 9, 88. portitor 6, 704. quantum poenituit 4, 385. quibus &c. 9,

379. rabies 7, 474. Roma 8, 836. focer labor 9, 980. senex 10, 176. fors fati 9, 1046. summos hominum 7, 205. Superi 5, 669. 7, 58, 669. 8, 542, 630, 739. utinam 4, 509. 8, 88, 306.
 OB ferrum 4, 578.
 OBduxit caput amictu 9, 109. castra manipulis 4, 31. Obduxere tenebrae oculos 3, 735. Obducti concresecunt sanguine fluctus 3, 573. Obducta Phoebe penetralia 5, 69.
 OBIT cadavera 7, 565. vulnera belli 6, 205. civis 9, 190. libertatis fides 9, 205.
 OBferat fratrem amissum lugentibus 3, 608. Obtulit cui enses 9, 209. hospita telus puppibus accessus 3, 43. officium 9, 64. fors 9, 550. Oblatum tempus 7, 278. vulnus 4, 764.
 OBicis tumultum Magno 8, 796. Obicit Pompejum Deis 9, 188.
 OBjice ponti 10, 246.
 OBlimat Echinadas undis 6, 364.
 OBliquus sanguis 8, 286. caput 4, 726. Obliqua flamma 1, 154. Obliquum transstrum 8, 671. in amnem sonipes obponitur 1, 220. per orbem bigas agitare 1, 78. latus usus accipit ratis 3, 628. Obliquo molas inducere cultro 1, 610. pectine mixtis remis 3, 609. fid re Romam videas 1, 55. Obliqua manu percussa 4, 625. Obliquae alni 4, 422. cohortes 7, 522. hastae 4, 774. Obliqua signa 9, 533. Obliquos axes Helice verteret 2, 237. Obliquas hostibus praebuit alnos 3, 562. per inane faces volantes viderunt 1, 528. Obliquat carbasa laevo pede 5, 428. Obliquent flumina fontes 4, 117.
 OBlitus Magni 10, 77. servare vices Pontus 5, 445. signorum 4, 212. simulare togam 3, 143. oblita favi 9, 286. flexus lima 9, 694. fugae 5, 810. Oblivio mentes cepit 10, 403. Oblivia trahens 9, 356. Lethaeae ripae 3, 28.
 OBLUCTATA morti 3, 662.
 OBnixus Austro 9, 334.
 OBnoxius Austro 5, 379. Obnoxia fluctibus Ancon 2, 402. fato pars ratis 9, 336.
 OBponit lorica catenas 7, 499. umbras radiis 6, 336. Obposuit natura mari montes 2, 620. manus furenti 2, 552. Obpone rostris carinas 3, 561. Obponitur sonipes in obliquum amnem 1, 220. Obpositus Miloni tiro 2, 480. Obposita virtus 9, 570. Obpositum aperto pelago robur 3, 533. Obposita manu premit 7, 567. Obpositi bello arcere Caycos 1, 464.
 OBPORTUNA velli pars 6, 125.
 OBpressit dies talia jactantes 5, 701. Obpressere vulnera laeva manu 3, 678. Obpressus ab armis elephas 6, 208. Obpressa depulsis hostibus arces 2, 654.
 OBruit corporibus hostes 6, 171. dies montes 5, 616. hunc phalarica 6, 199. mare tellurem undis 3, 60. nomina 8, 438. quam sopor 9, 672. Obruet gentes Mars 7, 390. Obrue saxa 8, 799. Obruat si meos bellum 7, 664. Obruitur hastis 4,

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

775. telis 10, 454. Obrutus in undis 5, 39. Obruta virtus 4, 491. Obruta litora Ponto 7, 139.
- OBSCOENUS** amor 10, 363. Obscoena mater 10, 78. Obscoeni canes 7, 828. haustus 4, 212.
- OBSCURUS** pallor 7, 200. Obscura nubes 6, 9. sois 6, 771. Obscurum nomen 8, 20. aëra ramis cingens lucus 3, 400. Obscuram per noctem imago visa 1, 187. Obscurae noctes 1, 526. Obscura feruntur signa 1, 64. sidera 8, 728. tempora 6, 120. Obscurum dissiliit aër 5, 631. Obscurat famam suam 4, 718. Obscurent nova acta veteres triumphos 1, 121.
- OBSEPTUS** hostis 6, 292.
- OBSEQUITUR** 8, 576.
- OBSEQUIUM** Deorum 5, 294.
- OBSIDET** hostem satutum 6, 117. Obsedit Magnum muris apertis 10, 546. Obsessus gerit expugnantis opus 10, 490. nullo ab hoste miles 4, 94. Obsessa venenis Phoebe 6, 501. Obsessum Saguntum 3, 350. Obsessi languore profundi 5, 450. Obsellis supersunt pignora 4, 502.
- OBSES** pacis 10, 55. Obside hac 8, 131.
- OBSIDIONE** muros caudere 3, 343. subacti 9, 273.
- OBSTITIT** aether coelo 7, 198. Obstiteret aquis 10, 319. iura viribus 3, 113.
- OBSTITUS** pallore aër 5, 627. Obsita funerea velatur purpura lana 2, 367.
- OBSTAT** meatibus lunae 9, 693. Phoebo 9, 528. quidquam vitalibus 6, 194. obstitit illi flamma 10, 38. venientibus aether 7, 153. Obstarer quidquid, impellens 1, 150. Obstarer sagittae 8, 379. Obstante bello 7, 651. Obstantes vaganti tripodes 5, 173. Obstantibus nullis perit ignis 3, 364.
- OBSTRACTA** meritis Parthia 8, 235. Obstricti Dei 6, 494.
- OBSTRUITIS** campos 2, 495. Obstruxit fauces Apollo 5, 197. Obstrueret tibi Aetnan 10, 448.
- OBSTUPUIT** dux 4, 748.
- OBTENDITUR** armis caussa 8, 339.
- OBTINET** tumulos 6, 512.
- OBTERIT** caput saxo 6, 176. Obtrivit pabula eques 6, 82. Obteret hostem 7, 276. Obtritis ossibus 3, 656.
- OBVIUS** eques 4, 262. Obvia ceu laeto 7, 715. fuit cui dies 9, 208. nox 8, 58. terra 9, 339. turba duci 3, 82. Obvia bella 3, 361. rostra rostris crepuerunt 3, 544. infestis signis signa 1, 6.
- OCCIDIMUS** 9, 124.
- OCCASUS** mea jura timet 2, 588. ad Occalum venit 10, 276. Occasu in a to Jupiter premitur 1, 661. Occasus, plur. 6, 361. 10, 39. in Occasus torquetur 10, 290. vergit 9, 421.
- OCCIDUUS** cardo 4, 672. Occiduum coelum 10, 242. in orbem Eurus nubes torlit 4, 63. Occiduis à Mauris quidquid Libye pater 3, 494.
- OCCULERE** Corneliam Lesbo 5, 727. Occultus hostis 4, 731. Occulta fraus 10, 345. Occultum scelus 4, 252. Occulti latices 4, 293. Occultos cursus Tigridis tellus tegit 3, 262. in agros parvus 4, 92.
- OCCUMBENS** infello leto 2, 198. morte 4, 165. Occubuit armis 9, 129. Occubuisse in armis 9, 567.
- OCCUPAT** ignes 2, 159. imbrem cornua 5, 555. ora 8, 670.
- OCCURRIT** Boreas 5, 661. dies 10, 41. mentibus 1, 480. hostibus fugiens 6, 298. primus 8, 205. puppi telus 8, 250. puppibus 3, 704. Occurrunt polo 10, 200. Occurrent tibi monumenta 8, 436. Occurrat alter 2, 54. mihi serpens 9, 397. Occurrant robora densae silvae 3, 363. Occurrere fato 4, 480. Romam credite 7, 373. Occursum hostis extendere partes 2, 395. Occursus ducis stupere 8, 16.
- OCEANUS** adest 10, 216. adligat terras 10, 255. ingens funditur 1, 411. sole calens 9, 625. refusus 8, 798. suus 8, 294. Oceani aestus palus repulit 4, 103. litora cursu suo pepulisse 4, 22. undas remo compescuit 1, 370. Oceanum admittere 3, 279. bibit arcus 4, 81. distinet plaga 4, 675. Titan erigat 1, 416. vocant incerti stagna profundi 2, 571. Oceano, Rhenoque vincula daret 3, 77. classes interre 10, 36. locum fecere 9, 416. egit equos Titan 7, 2. iuso sic navigat 4, 135.
- OCLOR** flammis coeli, & Tigride 5, 405. fundae Balaris verberare 1, 230. Ocius 9, 781.
- OCTAVIUS** Illyricae undae cullos 4, 433. &c.
- OCULI** tenebrae 9, 674. Oculo vix modum premdente 4, 20. Oculi, & lumina 5, 212. haerentes arvis 7, 789. humentes 4, 522. minaces 7, 291. nocentes 9, 127. sedibus expulsi 3, 713. sicci 8, 155. victoris 9, 139. Oculos avertit 9, 1036. effundere mortem 9, 680. fulgure clausit 7, 157. in morte jacentes premit 2, 26. obduxere tenebrae 3, 735. pressere tenebrae 7, 616. ante oculos erat mors 9, 763. volitare 7, 180. Oculis immergit manus 6, 541. lustrare 7, 795. subducere 7, 673. in Oculis hominum fregerunt 7, 154.
- ODERE** Romanos 7, 284. Oderunt senectae vivacia fata 2, 65. Oderat Magnum 9, 21. Odisse terras 7, 869. vix vacat 3, 103. Odium futuri 8, 165. Odis data libertas 2, 145. sufficit ensis 7, 490. studiisque carens 2, 377.
- ODORES** Eoi 8, 731. Odoratae pennae aër 4, 438. Odorati tabem leontes 7, 827.
- OEDIPODIONIAE** Thebae 8, 407.
- OENEUS** 6, 363.
- OENONE** Naïs 9, 973.
- OETE** 7, 449. est Herculis 8, 800. Oeten Herculeam miles liquit 3, 178. Oetaeus vertex 6, 389. Oetaeum robur 7, 807. Oetaeae rupes 7, 483.
- OFFICIUM** hoc obtulit 9, 64. Officio finem imponere 8, 786. Officiis meis averte 8, 763. suis caret unda 10, 230.
- OGGIO** Lyaeo plena Edonis 1, 675.

INDEX RERUM,

OLANTES agri 7, 821. membra favillae 6, 537
OLIM factura 9, 604. gesserat 9, 176. obit 9, 204. pendere 5, 769. proderit 8, 865. potens 6, 355. timente coelo 9, 656
OLYMPUS 6, 341. circumlabens 6, 484. nubes excedit 2, 271. gelidus 5, 4. subspectus nubes 6, 477. tacitus 8, 171. Olympi fuga 10, 199. rector 2, 4. summus cardo. Tethyn tenet 4, 72. extremi convexa 7, 478. Olympum tulit Herculeservice sicca 4, 639. Olympo concurrat Pindus 7, 173. discessit Ossa 6, 347. propius accessus 2, 398. in noctem prono 4, 28. medio caput ferret Titan 1, 540. Olympiaca palaestra 4, 614
OMEN bellis, equus 6, 397. dirum 4, 531. erat duci timere arma 7, 341. lactum 8, 585. scelorum furores 7, 184. collibus abstulit 4, 664. Omine diro 1, 112. Omina canere 6, 716. tulit quies 7, 22. Tuscus flexu involvens 1, 637. festa simulare 3, 101. per dira clades noscant 2, 6. Ominibus suis castra peritura petiere 3, 212
OMENTA latebras suas prodeunt 1, 625
OMNIS cecidi 8, 266. artus 6, 754. eques 7, 530. miles 4, 311. musculus 9, 771. orbis 8, 623. populus 7, 841. 8, 363. rex 5, 754. vir 4, 629. aetas in unam congeriem venit 5, 177. Africa 4, 666. arbor 7, 836. dextera 10, 414. hora 9, 883. lancea 7, 140. Libye 9, 522. mors 4, 491. 6, 561. nox 8, 45. pietas 9, 179. plebes 9, 253. purpura 7, 228. regia 10, 527. spes 5, 455. statio 4, 463. stella 6, 609. terra 5, 671. vita 5, 796. unda 5, 644. Omne animal 6, 485. auxilium 8, 333. bellum 6, 184. 7, 421. cadaver 4, 787. caput fluvii 10, 223. coelum 7, 206. decus 7, 597. fas, & nefas 5, 313. inperium 8, 798. iter 9, 493. malum, nefas 7, 122. missile 6, 209. nefas 5, 272. 6, 527. 7, 518. nemus 1, 306. 7, 836. nomen 7, 391. onus classis 9, 319. obsequium 5, 293. penetrabile 6, 450. solum 9, 453. vulgus 9, 187. 9, 725. vulnus 8, 727. Omnem per campum effusa 2, 215. Omne abstrusum 9, 778. timendum facit victor 9, 47. Omni jam parte 7, 66. Omnes anni 8, 789. gladii 7, 781. clades 7, 650. Omnia fata 6, 612. membra 9, 809. 913. vela 6, 287. Caesar erat 3, 108. agit fatum praeceps 6, 98. canet tibi 6, 813. complecti 4, 289. complere imbribus 6, 465. cupientes 7, 754. dat arma tenenti 1, 349. eripis fato 9, 980. fatis permittunt 7, 333. in casus mittere 7, 239. laceras 7, 665. leto datis 9, 732. passus 7, 786. passo Mario 2, 131. possunt istae manus 5, 288. posuit Deus medio campo 7, 348. praefert nobis 9, 1095. promiserit 7, 759. rapit 7, 487. 9, 543. secum trahere 7, 654. semel victor iusserat 2, 147. terror conficit 7, 734. vincens 8, 229. ventura 6, 424. regum 8, 509. Romana 7, 425. victi ducis gerere 4, 342. in omnia ducit regem 10, 461. flagrantis belli cursum tenuit 3, 390. Omnibus annis 7, 421. non reparet 7, 388. unus adest 9, 884. uso 2, 132

ONUS navem à fluctu defendit 5, 586. mutaret 3, 459. classis 9, 320. conjugii 5, 725. molis 6, 483. puppis 7, 127. amolitur humeris 5, 355. sentiet axis 1, 57. Oneratus miles in rupes nititur 4, 37. Onerata colonis moles 4, 462. comis facies 6, 517
ONYX calcabatur 10, 117
OPACUS anfractus 4, 159. Opacae tenebrae 8, 372. Opacat humum 6, 645
OPERAE secundae miles 8, 676
OPERIT postes 10, 118. viros tellure 9, 486. Oprire leones vellibus 4, 686. Opertus tellure Deus 5, 188. Opertum caput 9, 1032. Operti diis arcana 6, 514. tenebris vultus 7, 177
OPES artis vicere merus 5, 645. Opes rapiuntur à victis 7, 746. vilissima rerum pars 3, 121. inmodicae 9, 197. mundi 10, 169. orientis egeruntur 3, 165. populorum 10, 383. terrae 4, 608. victoris 8, 361, 533. novit 9, 443. quaesisse 10, 150. nimias intulit 1, 160. nostras sparsit 8, 274. sanguine sacro sparsit 3, 125. in opes vitari 9, 424
OPHITES Thebanus 9, 713
OPIFEX rerum 10, 267
OPITERGINE coloni à Pompejanis obsessi se invicem occidunt 4, 462. &c.
OPTIMUS excusso lacerto 1, 424. Optima bello legio 7, 218. gens flexis in gyrum fremit 1, 425. magni pars 5, 757
OPTAT causas Martis 10, 171. vulnera 7, 486. figere terrae tela 7, 486. Optant se socios 7, 716. Optabit duxisse 10, 154. Optaret rostra 7, 66. Optaretne mori 10, 543. Optare diem 4, 525. Optata pugna 7, 251
OPUS mandatur flammis 10, 482. surgit aggere multo 2, 679. expugnantis 10, 491. ferri 7, 345. inmensum aperitur 1, 68. raptum tumultu belli 6, 54. tantum 9, 1030. veterum 6, 19. virtutis 9, 381. Operis facultas 10, 429. Operi vicina stabat silva 3, 427. vix subsiciunt 3, 18. Opus ensis perdidit 6, 188. hoc per omnes ire 10, 198. longum à castris ad aequora perduxit 3, 385. planum ducit 6, 39
OPUS est carminibus, ut 6, 822. non est bello regnare volenti 2, 318. est mundo 10, 239. sanguine 6, 555. victo populis 7, 719. tumultis 9, 69. est vobis veneno 9, 733. votis 7, 252. umbris 6, 560
ORA complectitur Syrtim 9, 431. Ambracia 5, 651. gelida 5, 55. Ausonia 5, 378. Libyca 9, 496. Thesalica 7, 302. Orae aliae 9, 126. Emathiae 8, 188. Hesperiae 5, 573. Libyae 9, 370. Libycae 4, 611. in Oras Latias Eous furor incubuit 3, 93. Sardoas bella sparguntur 3, 64. ab Oris Scythicis victor remeasset 2, 553. in extremis miles clauditur 1, 515. extremis terrarum Martem agit 4, 1
ORACULA 9, 592. Mortis 6, 772. tristitia manes cecinere 1, 581
ORBATUS natorum morte parens 2, 298

ORBIS

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

ORIS aere vacuo libratus 5, 94. alius 6, 579. 8, 315. arcantus 9, 864. circumfluus Hiberno 10, 476. deserit castra 8, 532. Eous 8, 289. extremus 9, 430. galeae 9, 502. gelidus 9, 704. hic quibus non subicit 5, 356. Latus 8, 345. Libycus 7, 223. 9, 547. major 9, 417. miser 8, 340. noster 8, 511. oculi laevus 6, 216. omnis 8, 624. parvus 4, 777. quem paci praetulit 9, 229. terrarum 10, 294. torpet 9, 437. post terga relictus 4, 353. procumberet 7, 672. Romanus 8, 441. qua erat Romanus 8, 212. Scythici frigoris 6, 325. signorum medius 9, 532. solis 5, 544. 8, 160. lunae 5, 547. Thessalicus 7, 6. totus 7, 362, 400. caput 9, 123. regnum 7, 53. spatium 10, 456. concussi viribus certatum 1, 5. extremi Hiberi 7, 541. igniferi tantum 3, 41. noti viribus diffusus 4, 145. Orbi illum inposuit 10, 377. matura lues paratur 1, 644. pacem excusserit 1, 69. Orbem à sede movere 9, 466. gentibus apertum deseritis 1, 465. miseris sub Latias leges 1, 22. partiri 1, 290. noto torquente 9, 481. pariter vincendum praestitit 3, 197. permeat 2, 418. populus levare 7, 276. serpentibus dederas 9, 856. tenebris involvit 1, 542. tenere in medio 1, 88. sibi redderet libertas 10, 25. tibi Roma subegerit 1, 285. trahentibus satis 7, 46. exactum Cynthia conderet 2, 577. nunc hunc, nunc illum ampliat 3, 276. totum possidet 1, 110. victum post terga relinqueret 1, 369. in Orbem titubavit terra 6, 482. veniens aevum 7, 390. ignotum venistis 3, 247. occiduum Euris nubestorsit 4, 63. per Orbem missa par 1, 61. spargenda membra 10, 22. obliquum bigas agitare 1, 78. totum rursus eo 1, 692. subpressa iura 1, 318. urbes moverat 3, 169. Orbe evolvimur 9, 876. alio idem spiritus artus regit 1, 457. hoc potestas 9, 1077. ignoto triumphos petis 3, 310. quo nascitur 8, 828. tene medio pondera coeli 1, 58. remoto 7, 664. toto arcessitur 1, 166. Phoebe fratrem redderet 1, 538. ab magno se vinci 3, 234. in Arctoo sedem tibi non legeris 1, 53. ne quo non fiat 8, 603. remoto 2, 734. toto liber Caesar erit 2, 280. solus 3, 230. sub Eoo sedem dedisset 1, 252. Orbes aeterni 9, 9. confusi 5, 715. gelidi 6, 488. secti silva 10, 145. squamiferi 9, 709. effodere 6, 542. cavis sedibus evoluit 2, 184. saxorum turribus agitant 2, 451

ORBITA Bessii 5, 441. solis 9, 691

ORCUS pallens 6, 715

ORDO aeternus 8, 569. fastorum 8, 817. funeris ruptus 8, 779. remigis exstructi quater surgens 3, 530. secundus 7, 582. venerabilis 5, 13. Ordine puppes excutere 5, 710. certo stetit 7, 216. gemino crevisse contentae Liburnae 3, 534. hoc belli ibitur 2, 223. longo vitem gerit 6, 146. nullo stare 7, 332. Ordines gemini 4, 422

ORSUS his vocibus fari 2, 241. sic 10, 193. Orsa loqui 10, 85

ORESTES 3, 249

ORESTES Pelopæus 7, 778

ORICON Dardaniam tenes 3, 187

ORIGO mundi 6, 611

ORION victus 9, 836. Orionis ensiferi latus 1, 665

ORIUNTUR caedes 7, 571. Oriens primus 7, 360. Orientis opes egeruntur 3, 165. Oriente remotae nubes 4, 68

ORTUS nimbo 9, 660. timor 7, 543. Orta dies 4, 529. 9, 1006. Ortus aquae 10, 301. Phoebus 5, 718. Ortu Chelae praecedere 2, 692. Ortus exiti sedibus 8, 310. Phoebus 6, 329. 9, 667. 10, 433. totus 8, 319. solis plur. 9, 76, 903. Nili mirari 10, 297. in ortus ducedit 9, 419. domino cedemus 10, 50. pervenit 10, 279. torquetur 10, 290. primos me ducis 1, 683. per Ortus fugiente sole 1, 543. totos mea bella seres 2, 642

ORNABIT manes radiis &c. 7, 458. Ornare templa spoliis 6, 260. Ornante currus toga 7, 18. Ornatas carinas tutela decuit 3, 511

ORANI procumbunt 3, 440. vulvae 6, 390

ORO 8, 633. vos hoc 7, 318. Orat Superos 6, 523. Oramus. dignere 8, 113. Orant Catonem, exploret 9, 547. hostem 3, 306. Orandae salutis causa 4, 346. Orator regis 10, 472

ORONTES celer 6, 51. desertus accedit 3, 214

ORPHEUS cantus 9, 643

OS adversum 7, 621. dirum 6, 683. notum 9, 1034. Propontidis 9, 960. implere cruore 9, 760. Ore accipit fluctus 9, 756. sovet 6, 488. poscit herbas 6, 86. receptus sanguis 1, 331. rupit nodos 6, 544. trahens venena 9, 934. tumens Padus 6, 272. majore loqui 4, 573. ab Ore sancto Caesariem dimovit 2, 372. in ore est mors 7, 129. Ora arent siti 9, 500. dentibus compressa 6, 566. per urbem gestata 9, 137. cadaveris 6, 621. extrema 4, 408. famantia 9, 722. Leonis 10, 234. lunae lurida 5, 550. militis anhelis 9, 588. moesta 8, 161. monitri 9, 637. morientia 7, 609. Nili 10, 214. Pelusia 8, 825. numinis 9, 551. profundum arctantur casu nemorum 2, 677. redundant 9, 812. rigent 4, 325. torrida 4, 240. Senatus 8, 506. sonant murmure 6, 761. spirantia 8, 670. spumantia 6, 719. colubris exit 9, 683. frenos vexantia 4, 751. metu tenere 4, 173. succendit illi 9, 791. pandunt 4, 329. veneno spirasse 9, 680. aetnae Mulciber laxavit 1, 545. deformia fratris caesi 2, 170. nostra feret tyranno 9, 278. parentis lacerare 7, 628. portus flexi petunt 2, 707. profanae tenet macies 6, 515. profundum tellure compressa vident 2, 681. rorantia mensae inposuit 2, 123. viri sui credidit 3, 759. vulgi dissona 3, 290. ad Ora venire 10, 145. per Ora sanguis saniem ejectat 3, 657

OSCUA fingens 6, 565. tacito vultu petit 3, 739. dextrae trementia fixisse 2, 114. extrema fugi 3, 745

OSIRIS lino testus 9, 159. Osirin testaris hominem 8, 833

INDEX RERUM,

- Ossa** cum corpore 9, 723. ardentia 6, 533. Ossa condita 8, 783. cutem adducunt 4, 287. feruntur dentibus 7, 859. nobilium 6, 586. nodosa 8, 673. nondum nervis resoluta 8, 786. pallentia 9, 768. subruta fluctu 8, 839. abstulit rogos 9, 784. saxo obterit 6, 176. ad Ossa pervenit 7, 841. per Ossa viam pandens lancea 3, 467. Ossibus agros vestiat 7, 538. mixturus altra rogos 7, 814. vestes implere 9, 60. compositis 1, 568. obtritit 3, 656. de Ossibus surgentem vellere herbam 7, 865. in summis stant hallae 6, 195. sub Ossibus riguere umbrae 9, 641.
- Ossa** discessit Olympo 6, 348. incurrens fideribus 6, 412. Ossae piniferi rupibus Boreas incubuit 1, 389. Ossaea Boebeiis 7, 176. rupes 6, 334.
- Ostia** Phoebæ nascenti contraria 3, 231. Ponti 10, 514.
- Ostendi** vobis pignore 8, 131. Ostendit aliquid tui ignis 9, 75. nox litora flammis 9, 1005. ro- gum 9, 54. Romae, quam magna cadat 7, 419. se sibi pugnasse 7, 667. sidera circulus 9, 496. terga Britannis 2, 572. terras Titan 8, 202. Ostendam Hecaten Deis 6, 738. si lacus Stygios 6, 663. Ostendens confectas flamma Latinas 1, 550. Ostensa caedes placeret 2, 192.
- Ostrifera** Chalcedon 9, 959.
- Ostia** dant mentem variam 4, 704. dare fessis 4, 357. ripa terat hostis 2, 488. solus agam 2, 295. tranquilla sine armis ages 2, 267.
- Ovilia** Romae maculavit 2, 197.
- Ovum** calidum 9, 902.
- Othrys** 6, 338.
- P.
- PAEVEA** non defunt Magno 6, 43. flammis so- lis, nubes 7, 5. funesta 7, 825. campi fossa amplexus 3, 385. equis submittit tellus 4, 411. non ferant meriti sulci 4, 90. terrae praebe- re 6, 81.
- PACHYNI** flebilis unda 7, 871.
- PACTOLOS** exit ab auriferis metallis 3, 210.
- PADUS** 9, 751. 10, 252, 278. Padi exundatio 6, 272. Pado stagnante 4, 134.
- PAEAN** edocentes templis arcet 5, 139. occidit Py- thona 5, 80, 167. recoxit spicula 7, 148. quo fe- ror 1, 678.
- PAEDOR** longus 2, 73.
- PAGASAEA** raris 2, 715. Pagasaeum litus 4, 480.
- PALAESTINAE** harenae 5, 460.
- PALAESTRAE** auctor 9, 661. studium 7, 270. O- lympiaca mos oleo profundi 4, 614.
- PALAM** 4, 323. est 6, 416. advenisse 7, 133. sit 7, 279. fecere 6, 784. 7, 526.
- PALATIA** Phoebæ complet turba Patrum 3, 103.
- PALATUM** rescissum 4, 327. siccum 9, 744.
- PALLAS** amat Tritonida paludem 9, 350. vertice patris nata *ibid.* vultus vidit in stagno Tritonos 9, 353. adspecta nulli virorum 9, 994. innuba 9, 665. Palladis aegis 7, 149. Pallados pectus 9, 658. Palladia aegis 7, 570.
- PALINURUS** litus 9, 42.
- PALLENEA** fulmina 7, 150.
- PALLUIT** adtonitus 1, 616. Phoebe 6, 502. Pallere diem mirantur 7, 178. Pallens nocte situs 6, 646. Orcus 6, 714. forma 6, 737. luna 5, 549. Pal- lentes sedes 6, 800. Pallentia ossa 9, 768. vulne- ra 9, 933. Pallidus auri scrutator 4, 298. Pallida silva 6, 643. lucri tabes 4, 96. Pallida aconita 4, 322. Ditis regna 1, 456. excrementa 6, 542. ter- tris viscera tincta notis 1, 618. Pallor est in ore 7, 129. remanet 6, 759. domus infernae 5, 628. adtonitos facit 3, 414. solis 7, 200. Stygius 7, 517. terribilis 5, 216. Pallore deformis 8, 56.
- PALMA** nocendi est tibi 9, 787. Palmarum arbu- stum 3, 216. Palmae geminae 8, 583. in ample- xus effusae 4, 176. Palmis adstrictis vincula la- xari 2, 516. dissentis riguit 3, 734.
- PALMES** crudus 4, 317.
- PALPITAT** artus 6, 745. exsecta lingua 2, 182.
- PALUS** abrupta discessit in amnes 6, 360. pigra 2, 641. Tritonos 9, 347. una cuncta flumina con- didit 4, 99. Paludes laxae 2, 72. perpetuae 6, 344. Stygiae 6, 378. pigras effunde 4, 119. Pompinas via uda dividit 3, 85. Palustris can- na 5, 517.
- PAMPHYLIA** tellus 8, 249.
- PANDIT** fossas 6, 39. Pandunt ora 4, 329. templa 7, 716. Pandere populis fata 6, 590. Pandens per arma viam 3, 467. suppara 5, 428.
- PANES** rusticulae lucum non tenent 3, 402.
- PANGAEA** nivosis jugis cana 1, 679. saxa 7, 482.
- PANNONIS** urbs 6, 220. Pannonio juncto admixtus Sarmata 3, 95.
- PAPHIA** unda 8, 458.
- PAPYRO** bibula cymba conseritur 4, 136.
- PAR** labor atque metus 1, 282. hujus erat 10, 382. irarum motus 7, 385. annis dies 7, 426. Gemi- nis Chiron 9, 536. herbis lingua 9, 893. mon- stris pelagi 6, 207. nocti Phoebus 10, 227. omni- bus animi laus 4, 482. tibi esse 9, 1002. tumulto pars urbis 3, 380. moderamen 5, 706. votum 9, 256. Parcm habuisse mirantur 4, 620. ferre non potest 1, 126. Pari jure rector ferat 4, 4. Pares 1, 129. 4, 636, 710. 5, 3. Superis divi 7, 457. somni 7, 28. horae 8, 467. aquilas canimus 1, 7. ignibus Phoebæ undas 2, 415. Paribus lacer- tis classis tollitur 3, 525. Par erunt Libertas, & Caesar 7, 695. novum, bellum, & vir 6, 191. suum videre Dei 6, 3. Pariter 4, 558. 5, 426. membra & arma 6, 238. omnes populos per- cuteret 10, 35. recepit 5, 676. planxere te 7, 44. se effundere 9, 808.
- PARAETONIA** urbs 10, 9. Paraetonias usque ad Syr- tes 3, 295.
- PARCAE** dabunt fatum 6, 812. Parcarum interce- pta manu 1, 113. flamina 6, 777. Parcas flami- na rumpentes lassant 3, 19.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

PARCIVUS annis 9, 1087. **Parcebas** 8, 652. **Peper-**
cit manibus 10, 23. **senectus** flammis 2, 129. **ti-**
bi fortuna 3, 96. **Parce** Deis 6, 599. **illis**, **pre-**
cor 7, 540. **morari** 10, 395. **tuo** 8, 105. **Parcite**
castris 7, 328. **prostrernere** 7, 659. **Parcere** coelo
4, 596. **ferro** 1, 147. **morti** pereuntis 2, 180. **po-**
pulis 8, 601. **pudori** Romano 2, 519. **redituræ**
vitæ 1, 462. **Parcente** Deorum nullo 8, 707. **Par-**
citur Hesperiae 2, 734. **Parci** populis 9, 688. **Par-**
cendum ferro 7, 729

PARCORUM mores avorum 3, 161. **Parcissimus** fo-

mnis 9, 590

PARDUS celer 5, 183

PARIAS 9, 721

PARET custodia alterno signo 4, 7. **Libya** Jubæ 5,
57. **Paretis** 6, 744. **Paruit** 3, 562. **ensis** regi 8,
606. **legi** æther 6, 462. **turba** imperiis 3, 437.
Paruimus victi rebus iniquis 3, 148. **Parete** pec-
canti 6, 711. **Paruerim** quod non iussus 1, 340.
Parere necesse 6, 494. **Catoni** 9, 96. **jubenti** 8,
238. **sceleri** 4, 184. **suadenti** nefas 10, 300. **ty-**
ranno 10, 406. **Paretur** 4, 151

PARENS ævo languidus 1, 505. **depulsus** 9, 1028.
patriæ 9, 601. **Antæi** terra 4, 599. **invidiam** fa-
ctura 2, 36. **Medusæ** Ceto 9, 646. **Natura** 10,
238. **tacta** 4, 645. **rerum** 2, 7. **Parentis** jugulo
gladium condere 1, 376. **Parenti** natus incurrit
4, 563. **mifero** veniam concedo 3, 744. **Parent-**
em hinc, inde virum retinere 1, 116. **implere**
8, 409. **morte** natorum orbatum 2, 297. **suum**
gestent colla 8, 732. **Parens** mundi summe 4, 110.
laeve 2, 59. **Parente** indigna proles 6, 420. **con-**
specto dextra languebit 3, 326. **Parentes** conspe-
cti 7, 321. **magni** 10, 194. **tenuere** facem 6, 535.
miseri 3, 606. **miseros** angit cura 2, 64. **Parentum**
colla rapiuntur 4, 251. **fictus** 3, 756. **miserorum**
dextra 2, 167

PARTA duci pax 10, 107. **quies** 5, 373, 505

PARTUS extrahitur 6, 559. **non ex** conjuge 10, 76.
premit viscera 5, 79. **Partum** concepit tellus 4,
594. **Partu** exhausta 2, 340. **ortus** 9, 659. **plenæ**
in viscera conjugis 1, 377. **Partus** dubii 9, 901.
hominum monstrosi 1, 562

PARNASUS conticuit 5, 131. **in diluvio** non fuit mer-
sus uno jugo 5, 76. **in medio** orbe 5, 71. **geminio**
colla 5, 72. **jugo** utroque desertus 3, 173. **Phæ-**
bo, & **Baccho** sacer 5, 73

PARAS effundere 5, 264. **ire in belli** furores 2, 524.
muros obsidione claudere 3, 343. **quid tantum**
Gradive 1, 660. **quodcumque** 2, 14. **Parat** ab-
sterrere 5, 130. **bella** 1, 325. **committere** 10, 345.
exemplum 4, 497. **finem** fortuna belli 6, 593.
inneſtere 4, 449. **perfundere** 10, 339. **poenam**
victori 6, 801. **Pompejum** transire 3, 565. **quan-**
ta pelagus 5, 569. **transfere** Martem 10, 536.
vix audenda famu's 5, 509. **unda** sibi ruinam
6, 267. **Paratis** discordes dira proelia 3, 312. **flu-**
viis arcere 2, 495. **qua** peste sævitiam 1, 649.
Parant acies inferre 3, 498. **fata** Emathiam bel-

lo 6, 332. **ima** moliri 3, 489. **mentem** sermone
deflectere 3, 305. **ſpectacula** 9, 805. **ſtringere** 8,
613. **Parabas** arcere 8, 588. **Parabat** arma Ma-
gnus 2, 526. **ſubſidere** regnum 5, 227. **inferre**
10, 36. **Parabant** fata motus 2, 68. **Superilaeta**
5, 814. **Paravi** tibi ferrum 8, 520. **Paravit** faces
in tecta 2, 541. **tumulum** Pompejo 8, 713. **Para-**
bant tentare 4, 507. **Parate** meritum cum caede
9, 282. **Pararent** dare 7, 352. **quid** fata 6, 783.
Parare acies 4, 333. **arma** 4, 687. 5, 66. **viam**
caede 6, 124. **virtute** dominum 6, 262. **Parans**
renovare 9, 183. **transire** 8, 595. **Paratur** epulis
locus 7, 792. **fama** bonis 9, 593. **lues** humano
generi 1, 644. **mors** cunctis poena 7, 303. **Pa-**
rantur Deis æterna regna magno 1, 34. **Paræ** ut
quid ſtrage 5, 591. **Parari** ad portenta 5, 284.
quantum terræ, pelagique 1, 13. **Paratus** profer-
re 5, 90. **quaſiſſe** 10, 150. **Veneri** 10, 396. **Gæ-**
tulus 4, 677. **Mars** 5, 749. **uni** roguſ 5, 262. 731.
eſt ferre metus mens 6, 596. **mors** 5, 773. 8, 32.
ſervire plebs 9, 193. **urbs** 1, 351. **Paratum** nobis
hospitium 9, 1028. **Parati** ad longinqua tela tor-
menti 3, 479. **Parata** fratris cervice 10, 466. **Pa-**
rati cenſere Patres 3, 109. **tela** teſti excepſſe 3,
344. **doli** 10, 519. **Paratae** ad lumina mentes 4,
536. **clauſi** manus 2, 711. **Parata** pila 7, 469. **Pa-**
ratis diſſerre nocuit 1, 281. **Paratior** coelo pati
virus unda 6, 93. **tibi** orbis 8, 99. **Paratus** parvus
4, 374

PARRHASIAE pennæ 9, 660

PARRHASIS Helice axes verteret 2, 237

PARS marcida pender, **pars** micat 1, 628. **optat**
vulnera, **pars** &c. 7, 486. **ætheris** ſereni tota
vacet 1, 58. **belli** 7, 101. **coeli** 10, 210. **comarum**
9, 672. **domus** 10, 443. **Hecates** ultima 6, 700.
magna ſenatus 2, 277. 5, 40. 8, 507. **maximi**
clauſis 3, 753. **pugnae** 7, 693. **turbæ** 7, 656,
844. 10, 402. **mundi** mihi nulla vacat 2, 583.
naufraga turbæ 3, 661. **Nili** dividui maxima 8,
464. **optima** Magni eſt coniux 5, 757. **orbis** 8,
318. **Phœbi** 5, 542. **poli** 9, 873. **populi** lugen-
tis 2, 236. **procerum** 8, 119. **proxima** urbis 3,
379. **pugnae** magna 7, 275. **quorum** &c. **pars**
10, 123, 130. **quota** cladis 7, 489. **terrarum** 1,
284. **ratium** 9, 345. **Senatus** 8, 158. **ſervata** 9,
145. **templi** prima 5, 147. **terræ** 9, 456. **tertia** 9,
411. **turbæ** ego 6, 594. **valli** 6, 125. **venarum**
ſolita 5, 610. **viliffima** rerum, **opes** 3, 520. **vul-**
gi 7, 47. **ultima** juris 5, 7. **trunci** 3, 642. **vitæ**
Magno 7, 7. **una**, & **altera** 9, 337. **Partis** ruina
7, 118. **ſtudiis** agi 4, 348. **Partem** tulit ſibi nata
voluptas 2, 391. **belli** fuge 7, 552. **peragunt** ca-
davera caedis 2, 205. **in** mentis ætheris preſſeris
1, 56. **ſui** deſeruit natura 9, 311. **triumphi** ferre
4, 360. **in** partem laborum venio 2, 347. **Ro-**
mani venit 10, 419. **Parte** diverſa carinae ſtabat
3, 726. **omni** 7, 667. **qua** 5, 943. **ne** qua ſui 7,
558. **cum** hac luſtrata ſata 3, 646. **de** hoſtill mi-
naces venas videt 1, 622. **ex** magna deſunctum

INDEX RERUM,

cadaver 3, 720. Partes iterum consurgunt 1, 692. verba ducis clamore sequuntur 2, 596. Caesaris 4, 403. fugatae 10, 78. geminae 4, 495. hae vincunt 10, 421. in bella togatae veniant 1, 312. libertatis 9, 29. magni 5, 14. nullo robore firmatae 1, 280. Pompejanac 5, 350. pugnae 7, 632. relictac 5, 477. tuac 1, 274. unac 4, 548. Partes extendere in occursum hostis 2, 395. faciet pro libertate 9, 97. favore facere 9, 228. firmaret in mixto robore 2, 527. has relinquo 9, 93. invisas penitus tollere 2, 229. utrasque iteri 2, 59. In Partes scinditur ignis 1, 551. Partibus victis spes bona esto 2, 513.

PARTIUM non potes orbem 1, 290

PARTHUS miles 8, 323. 9, 267. nulli hosti superabilis, ubi 8, 368. rex 8, 232. Parthi sagitta post terga missa vigor 1, 230. Partho verendus 10, 49. Parthi 8, 222 &c. pugnaces 3, 295. Parthorum moenia Babylonia 6, 50. pedes reliquit tibi 8, 335. post proelia sospes 1, 552. Parthos docet transire 8, 354. Parthis non timentur pila 8, 301. Parthia 8, 350. debet Romae poenas 7, 431. non felix Crassus 10, 51. ripam veritam excedat 8, 236. Parthica Romanos solverunt damna furores 1, 106.

PARVUS infans 9, 899. cruor 4, 239. limes 7, 298. secat vitalia limes 1, 323. pulvis 10, 380. sanguis 6, 226. Parva biremis 10, 56. corona 6, 289. humus 8, 789. nox 4, 476. ratis 8, 565. serpens 9, 766. tellus 7, 461. vita 6, 805. unda 9, 500. Parvum aes 10, 409. os 9, 960. pignus 8, 130. saxum 8, 771. sepulcrum 9, 409. vulnus 9, 716. Parvi Rubiconis ad undas 1, 185. Parvum campum explicat tumulus 3, 376. Nilum videre 10, 296. sanguinis effudit 2, 128. Parvo Almonelota Cybebe 1, 600. pavore contenta fortuna 4, 121. sanguine dies icrit 6, 157. Parva mercede 9, 280. Parvo producere vitam licet 4, 377. venisse putabunt scelus 7, 757. Parvi potuere caedem mereri 1, 108. ignes 8, 743. Parva aequora 5, 612. busta 6, 808. claustra 10, 445. regna 10, 457. loquor 9, 783. Parvis inpellitur undis 1, 213. Parum est 4, 501. bello 7, 663. misisse 8, 390. Roma 5, 274. lucis 8, 721. scire 6, 434. fidens 4, 615. Parumper 4, 172.

PASCIT aves corpus 4, 810. pavit scintillam in ignes 5, 525. tigres cruor 1, 329. Pasceret populum libertas 1, 171. Pascere equos 4, 411. Pascens Pontio lumina 9, 313. Pasce Oceano 10, 258. Pastus caede 10, 281. serpente cervus 6, 673. Pastor nullus 7, 864. securus 9, 291. Pastore invito 2, 607. Pastus ni redit taurus 2, 604.

PASSUS effusus 4, 271

PATAVI descriptio 7, 192

PATER fuga 4, 485. late omne fretum 2, 622. Libye quidquid à Mauris 3, 294. natura 9, 780. quod inter terras, & meatus coeli 9, 6. rerum series 5, 179. solum 9, 453. tutum aequor 5, 411. casibus carinae 5, 447. castra 7, 741. dol 4, 746.

5, 141. mihi tecta 3, 368. regna Magno 8, 563. secreta 8, 400. Patebat ad insidias 10, 422. Patebant jura mundi 6, 139. Patuere irac Deum 2, 1. Patuerunt templa 3, 153. Patebunt aditus 6, 616. templa 3, 123. Pateret si Magno regia 8, 573. Paterent quid fata hominis 2, 133. Patens frons 4, 423. exesis rupibus antrum 3, 226. Patentes campos tellus explicat 4, 19. portas intrare 2, 443.

PATULAE nares 9, 813. Patula arva 4, 743

PATER est in hoc pectore 7, 776. est urbi 2, 388. Isidis 6, 363. Patris dextram ad lumina claudenda invitat 3, 740. Patre viso colla levat 3, 738. Patres cenare parati sedere 3, 109. convocati à Consulibus 4, 8. ipsi & curia sedibus exsiluere 1, 488. & filii in diversis Pompeji, & Caesaris castris 4, 171. miseri de corpore trunco certavere 3, 761. multi 4, 592. victi 10, 339. urbe fugati 5, 33. Patrum gladii 7, 453. turba 3, 104. Paternum jus 9, 95. 10, 96. Paterno sanguine nati mori 2, 149. Paterna sceptrum 10, 87. signa 9, 85. Paternis auspiciis bella gerit 2, 464.

PATRIA ruens 9, 385. tutore carens 9, 24. Patriae & suum fatum 5, 488. arva 9, 871. auspicia 9, 22. parens 9, 601. trepidantis imago 1, 186. vindicis ira 2, 540. castra secutus 2, 520. felicitibus armis usa 3, 339. solum 8, 148. tecta petit 3, 73. viscera 7, 722. triumphum duxisse 10, 154. impendere vitam 2, 382. jugulos negatis 9, 264. Patria plus potuisse 1, 175. Patrius vertex 9, 350. Patria tellus 7, 57. urbs 1, 620. Patrio more furit 10, 413. Patria à sede revulsi 1, 482. Patrio sepulcro privare 2, 732. Patrii comites 9, 121. enses 10, 528. lares nullum tenuere 1, 506. penates 1, 353. 9, 230. sedes 6, 318. 7, 23. Patria templa 6, 323. Patrios excedere muros 1, 447. portus vanescere 3, 5. Patriis è laribus pellimur 1, 278. sedibus urbem expulit 2, 574. pro legibus arma ferre 2, 282.

PATRICIUS cespes 7, 761. Patricia cervix 9, 479. Patricium cadaver 7, 598.

PATERIS acies errare profundo 3, 559. damna sepulcri 8, 750. Patitur bella 7, 502. crescere noctes 5, 25. fatum celare sequentem deserta 8, 13. non lūmos conferre fretum 1, 102. labores luna 5, 505. quidquid sol concrefcere 4, 66. sanguis fauces mansuescere 1, 332. terram deus 5, 88. Patimur fata 9, 849. volentes exsilium 1, 278. Patimur ne vulnus 8, 349. Patiuntur tacere 9, 929. Passus erat in frontem descendere canos 2, 376. metus 9, 447. non fortuna, te misereri 9, 1061. Patiēre togam degenerem 1, 365. Patiare vinci rogamus 7, 71. Patiaris quid in bello 6, 328. Pati adversa 8, 627. contagia 6, 380. defectus 7, 4. infanda 5, 307. famem 6, 108. faciem 8, 70. hominem 4, 239. letum 7, 670. litora 5, 624. Martem 8, 382. metuenda 7, 106. non aver 4, 265. posse disce 5, 314. timeo 5, 778. potuere pacem 2, 559. radios 9, 904. recessus

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- cessus 5, 745. Roma, plura erubuit 3, 112. securum orbis 4, 353. sine rege 9, 262. tenebras 9, 110. tristissima 9, 391. virus 6, 94. volentes saeva regna 2, 315. Patiens aetheris 9, 8. cernere 8, 637. longo munimine cingi 3, 377. numquam pacis Caesar 2, 650. plaustrum palus 2, 641. soceri 7, 53. vectoris salix 4, 153. visus animal 9, 652. Patientem colono arva premi 2, 444. Patientes venti 5, 702. Patientibus nondum annis 1, 316. Passus aëra discurre 4, 369. amplexus 9, 362. damnum aquarum 10, 307. decurrere 8, 224. languescere 4, 281. nostras secures 2, 548. oculos sol 5, 545. omnia 7, 786. partes coalescere 10, 79. ramos inopes 9, 366. silentia 7, 66. vacare 4, 449. Passa Curiorum ligones rura 1, 169. cumulum undarum 6, 275. juvenem mori 6, 827. tellus Pactolon exire à metallis 3, 209. Passam contagia 6, 741. Passio bellorum vulnera 5, 1. omnia Mario 2, 131. Passurus pons hibernas aquas 4, 16. sagittas 6, 392. passura cruorem stare 9, 708. Passuri arma 10, 438. Patienda haec rursus manent 2, 223. Patientibus tanto 8, 633. Patientia gaudet duris 9, 403. vicit spem 5, 369. dura 9, 880. lenta 1, 361. Martus 9, 293.
- PAVER** artes 6, 486. fragorem 8, 75. ire 6, 722. mens 6, 596. penetrare 5, 146. pro libertate id subire 3, 349. quisque 5, 257. sacerdos accessus 3, 424. vulgus 1, 487. Pavent litora 5, 651. Pavent licet tela 7, 40. Paveret pugnam 8, 102. Paverent populi terrore famae 3, 300. Pavens audierat 2, 81. fata 4, 474. tergo tela 7, 678. Paventes animi 9, 407. populo 1, 153. Pavendo dat vires famae 1, 484. in fata ruit 6, 298. Pavidus, segnisque 7, 52. Cordus 8, 715. maris 8, 811. vector 8, 39. vultus 5, 213. Pavida aula 8, 473. Pavidum murmur 5, 255. Pavidum cadendum est 9, 583. Pavidum ducem habere 3, 96. Pavidam Deis vatem inmittere 5, 124. plebem praefagia terruerant 1, 673. Pavidus turto colla subducit 2, 168. Pavidi gessimus arma 7, 643. in formidine notus 2, 235. cervi 4, 437. classis magistri 2, 696. comites 6, 657. Pavidae fidere classes 5, 408. Pavidos subducere vitae nolles mors 4, 580. Pavidis occumbere non licet 4, 165. à civibus urbem ambiri jubet 1, 592. Pavor consecrat hostes 6, 131. gelidos artus adligat 1, 246. quo vos abigit 6, 150. ignotus armis Caesaris 6, 151. nimis 7, 172. Pavoris summa 8, 51. Pavori latebras quaesisse 2, 494. Pavorem pellere 7, 732. Pavore parvo contenta fortuna 4, 121. sublato secuta turba 3, 438. Pavorum venia 1, 521.
- PAUCAE** dextrae 7, 366. manus 7, 294. Pauca proelia facili eventu gesseris 1, 284. verba 9, 188. Paucis verum ut caneret 9, 577. Paucis annis 10, 162.
- PAULLUS** 9, 824. &c. Aemilius Cos. ab Hannibale rogo honoratus 7, 799.
- PAULLUM** 5, 244. 7, 245. 10, 504. exiguo vallo distare 4, 186. Paullatum 6, 756.
- PAUPER** Deus 9, 519. gener 10, 170. hortus 9, 358. Nalamon 9, 458. verus 8, 243. aevum 10, 151. Pauperis vitae facultas 5, 527. Pauperior Caesaris Roma 3, 168. Paupertas virorum secunda 1, 166. Paupertate pii milites 5, 273.
- PAX** alta per omnes populos 1, 249. data cum morte 9, 89. donata 4, 385. duci parata 10, 107. erat 4, 196. fuit 8, 685. non sponte ducum 1, 99. erit iusto milite Caesaris 5, 294. fidelis 9, 1102. ista cum domino venite 1, 670. loci 6, 282. longa arma dabat 1, 241. maris 4, 437. missa per orbem 1, 61. Romana 7, 94. tranquilla juvaret 1, 177. tuta 10, 332. Pacis loedera 4, 205. habentia vultum agmina 3, 72. numquam patientis Caesar 2, 650. obses 10, 55. recessus 2, 522. sequester 10, 472. spes 10, 468. exhaustae spolia 3, 132. Sullanæ cadavera 2, 171. Paci dat tempus hiems 2, 648. intentus agebat 3, 53. quem orbis praetulit 9, 229. Pacem à gladio quaerere 6, 242. dabit jugulus 2, 317. excussit orbi 1, 69. hic re-inquo 1, 225. petimus Superi 2, 47. potuere pati 2, 559. summa tenent 2, 273. tenentibus Austris 3, 523. timere 7, 55. tueris 2, 247. undis praestitit 8, 256. Pace ducem dedidit 1, 131. longa solutus 1, 311. in Pace timendae leges 2, 252. tuta relinquitur 2, 348. pro petita poenas dabit 3, 370. Pacifero sermone mentem deflectere 3, 305. Pacificae secures 7, 64.
- PACATUS** Cilix 9, 222. vesper 7, 17.
- PACIS** cor nihil hac venia 2, 515. Pacta caput monstri 9, 666. Pacti fata mutua 6, 556. commercia 6, 493.
- PECCATUR** quidquid multis 5, 260.
- PECTINE** serum percussum 10, 142. obliquo mixti remi 3, 609.
- PECTUS** pectore frangitur 4, 783. urgetur 4, 624. cavum 9, 778. durum 10, 72. incertum 8, 166. incessum 10, 362. medium 9, 658. ad ictus discessit 3, 655. sacrum 9, 255. securum 4, 343. vanum 8, 285. veri plenum 9, 189. Pectoris arma 7, 573. Pectus confusa verberibus crebris 2, 335. secula premunt 5, 178. latum venabula subeant 1, 211. in Pectus ire 6, 722. in medium pila venire 3, 598. Pectore curas armorum expulit 3, 52. letum pati 7, 670. te vates accipiam 1, 63. transmittunt tela 7, 623. varias curas volvere conspexit 1, 272. urbes adire 8, 161. arcano voces reddit 2, 285. fratris gladium condere 1, 376. laeto gemitus expressit 9, 1039. medio ferrum concurrat 3, 588. nudo arma fraternae regens 3, 619. perfolio corpus 3, 660. quo intrabit Romam 7, 701. recto excipere ferrum 4, 166. spoliato tutus miles 4, 382. toto erat Pompejanus 9, 23. à nullo ferum revocatum 2, 102. è pectore voces effudit 9, 565. in pectore Pompej portas 9, 70. versant pugnam 7, 765. hoc pater est 7, 776. haec volvit 8, 621. alieno vincit

INDEX RERUM,

- cit casus 9, 888. sub pectore habitant 10, 336. meo vivit virtus 10, 188. tacito mutos quous volvunt 1, 247. Pectora discordia 10, 13. cognata 7, 323. flectuntur 8, 107. gelu stricta 4, 653. gellant animos 4, 285. perlucet filo 10, 141. sonant ferro 8, 663. transigitur 3, 587. contundite miserae matres 2, 38. dare bello 4, 468. duro adfixere solo 2, 30. ferro transfixus 7, 528. pullans Spiritus 7, 608. remis pulfant 3, 543. subplet sanguine 6, 667. tundit 3, 733. tegunt fronte 9, 1106. urgentem Phoebum prodens 1, 677. Bruti non percussit terror 2, 234. contraria detrudit 6, 174. fratris cedere 6, 626. fratrum sperare 7, 182. Pectoribus matrum rapti 3, 351
- PECUS** ferrum 6, 152. Pecorum raptus 4, 90. Pecudum faciles humana ad murmura lingua 1, 561
- PEJERAT** undas Stygias 6, 749
- PEJOR** non fons sagittis Gortyna 3, 186. fortuna quae potest 2, 132. Pejoris fari fides addita 1, 524. Pejus erat vincere 7, 706. meruit de Caesare 9, 1065. Pejora versant 6, 417
- PELAGUS** quod dedit 10, 156. altum 9, 312. coelumque 5, 592. flatusque 5, 559. Pelagi. bellique labores 9, 1016. & terra potentem populum 1, 83. terraeque dubium 9, 304. aquis amnes referantur 4, 115. artibus certus 3, 560. decus 3, 762. furor 2, 199. furentibus undis 3, 195. jactatus 8, 761. ingens vis 3, 62. ludibrium 8, 710. metuens pirata 2, 578. quantum & terrae 1, 13. tergum 9, 341. undis non abnegat flumen 3, 263. Pelagus artant carinae 9, 35. carina texit 3, 650. dolent contingere 2, 707. hausit ratis 3, 629. Magne, tenebras 1, 725. referet 2, 682. secante rostro 8, 198. tenens Euris 9, 118. voluter ventus 1, 412. urguet portus 1, 406. in Pelagus disiectum corpus 3, 660. Pelago, coeloque 8, 189. 9, 647. abstulit nomen 9, 956. aditus dant 6, 346. cognitus amnis 6, 371. delatus iniquo in terram 2, 83. demissus 8, 159. dispersus 9, 58. lues clades edidit 3, 681. redis pirata 9, 224. spargi 4, 226. utuntur 2, 694. aperto robur abpositum 3, 533. juvante 8, 725. spumante 9, 1003. turbante 3, 593
- PELETHRONIA** antra 6, 387
- PELION** 6, 336, 411. Peliaeae cavernae 7, 481
- PELLA** exigua 10, 52. ductor 3, 233. Pellaeus gladius 9, 1073. Philippus 10, 20. puer 8, 607. rex 9, 1016. Pellaea aula 10, 55. domus 8, 475. Pellacum diadema 5, 60. Zeugma 8, 237. Pel-laei muri 10, 511. Pellaeae arces 9, 153. Iarissae 8, 298
- PELLEX** caesa 8, 104. Cornelia busto innupsit tepi-do 3, 23
- PELLUNT** nubila 10, 242. Pellite monstra 8, 549. Pellat ne pavorem quis 7, 732. Varum campo pepulit 4, 713. Pellere loco 8, 381. Pepulisse Oceani litora cursu 4, 22. Pellente Phoebus ge-lidas tenebras 2, 326. bruma 5, 711. Pellimur è patriis lambus 1, 278. pulsus ab orbe 8, 503. aquilonibus aer 6, 104. armentis certamine taurus 2, 601. cum conjuge, & natis 2, 728. manu 8, 271. quietis torpor 5, 734. Pulsi Magni gloria 3, 48. Pulso Thermo jus sui perdidit 2, 463. Pulia statione vacans fluvius 2, 503. Pulsus Deorum 5, 119. gravis trahi illa 4, 757. Pulsu laxa quatit 4, 751. celeri venas movet 1, 619. tridentis laxata tellus 2, 456. uno moturus aries limina 10, 480. Pullat aethera fragor 6, 225. atria Catonis 2, 238. Pullant pectora remis 3, 543. animi 7, 128. Pulsarunt Auximon alae 2, 466. Pullare pectora 4, 128. Pulsans pectora Spiritus 7, 608. Pulsante manu 5, 531. Pulsatur harenis 8, 708. saxum in aequore 8, 862. Pullatae sonuere fores 2, 327
- PELOPIS** regna 6, 57. Pelopeus Orestes 7, 778
- PELORUM** rabidum latrat 6, 66. Peloro Siculo co-les cessere 2, 438
- PELUSIA** Nili ora 8, 825. vada 8, 466. Pelusiacus Canopus 8, 543. Nili gurges 10, 53
- PENATES** angusti 5, 537. cari 7, 346. hic fuere 8, 132. Laurentini 7, 394. magni 2, 384. patrii 1, 353. 9, 230. Phrygi gentis Juleae 1, 196. vasti 10, 483. Penates quassant 10, 479. alios imple-tura 2, 331. reddere 7, 257. totos in bella tra-hens 2, 729. intra penates obruitur 10, 453. Pe-natibus sacris adfixa arma 1, 240
- PENDET** aequor dubium 5, 692. dubiusne &c. 10, 542. Fortuna ducum 2, 41. in hac anima vita populi 5, 686. in Oceano terra 8, 798. mundis raris pars 9, 337. pars aegra fibrarum 1, 628. terrae 9, 457. puppe 8, 590. Pendent fata 6, 632. semirutis tectis moenia 1, 24. sarta limine 2, 354. Pendebat litore 8, 754. quidquid aequa-rum 4, 127. Pendebant calus 9, 19. Pependit cervix male caela 10, 518. innitens subducto Marte 4, 47. nox 7, 520. rati adfixus 3, 602. re-tinente morsus nervo 6, 549. torrentis de rure 6, 472. Pendere ab uno casu 5, 769. domos rui-na mutantes 1, 495. fabulistyranni 2, 163. Pen-dens oculus 7, 218. Pendentes è moenibus 7, 369. nautae carbasa deducunt 2, 697. cana rupe Gebennae 1, 435. Pendentia cornibus vela 8, 193. corpora 6, 544. laceris canis ora 2, 112. puppe brachia 3, 667
- PENDIT** Marius victima inferias 2, 176. Pendat poenas 8, 647. Pendere causas 4, 707. justa 8, 489. quidquid mores meruerunt 2, 313. regna viribus 8, 276. Pensant Hesperiam viribus orbis 5, 38. Pensabat iter 9, 685. Pensare moras 9, 1001
- PENE** 5, 242. 10, 341. gener 6, 364. relatus 8, 753
- PENETRALE** adyti 5, 146. Deae 2, 127. magorum 6, 450. Penetralia Phoebi 5, 70
- PENETRAT** lingua in tartara 6, 694. Penetrare do-mos 8, 216

PENEI

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

PENAE gurgis 6, 377. qui rura colunt 3, 191. **PENEO** donavit aquas multus amnis 6, 372. **PENEUS** amnis 8, 33
PENITUS 4, 223, 297. 9, 490. 10, 249. abstrusae harenae 5, 664. deduxerat hostem 3, 701. descendere nulli ferro contigit 1, 31. flagrantis Avernii in fundum 2, 668. latet 9, 796. latent viscera 6, 211. natabat 9, 312. remota virtus 6, 229. squalens harena 9, 755. subsedit 9, 305. tellure perusta 2, 414. terra est 9, 426
PENNA natans 5, 554. Pennae in aëre errantis monitus 1, 588. odoratae aër 4, 438. dispersae 5, 716. Parrhasiae 9, 660. prefferunt aëra 7, 835. Pennis aëra ducitis 9, 730
PENTHEUS cum fureret 7, 780. Pentheos colla caputque 6, 357
PER aequor 4, 416. aëra lapsa sidera 5, 561. aevum 4, 497. 9, 519. agmen equo praevectus 7, 341. ambages 7, 21. amnem vector 6, 392. annos multos 5, 69. antrum bacchatur 5, 169. antra exit 5, 95. ardua 6, 38. arma, per hostem 7, 497. sidus 5, 54. tot extremum serit 7, 500. artus effusa 9, 56. stilians tabum 6, 548. arva iter carpit 6, 572. bella fasces negati 5, 663. busta, per funera 6, 734. caput fugit 9, 824. chaos te sequor 9, 101. clades ducere 7, 600. fauces utero demittere 6, 115. fas, & nefas ruere 5, 313. fata cucurrit 7, 420. sua sequi Caesarem 4, 392. virorum, per populos perire 7, 633. gentes exegit gladium 10, 31. ire 7, 277. gladios viam parare 6, 124. hostes percussi medias harenas 5, 489. inane agere 6, 731. volantes obliquae facies 1, 528. illa ire 8, 439. Libyen veniant 9, 386. litora cursus 8, 472. exit amnis 8, 33. fugit 8, 257. manipulos sparsa 7, 508. membra explicat virum 4, 629. se levat 6, 756. milites erumpere 6, 156. moenia effudit vires 7, 714. munia belli 5, 8. notas prodere 7, 152. nubes densas 8, 721. omnes ire opus 10, 197. orbem 4, 574. 7, 694. agitata fata 8, 138. dedit signa 7, 205. 8, 356. signa move 9, 84. oscula singula 10, 364. patres cognita 4, 592. pericula fortunam exercere 5, 302. pocula fundi 10, 423. populum vulgantur carmina 1, 564. prospera 5, 239. 483. quos ostendat 7, 418. recessus exit 6, 445. rimas inlatur 6, 728. rura sternere 4, 320. scopulos, per saxa 6, 639. se cognitus 6, 371. tibi bella placent 2, 256. secula 7, 589. 8, 236. latere 10, 190. silentia 4, 718. sollicitus gressus 5, 508. Syrtis uti duce 9, 553. te, nefas ades 10, 370. tenebras bella geret 8, 372. tentare 5, 501. terga soluta coma 9, 632. tot bella fideles manus 5, 243. secula exhausta rupes 5, 164. venabula rapit pardum saltus 6, 183. viscera cujus exierit vulnus 7, 619. patriae vadis 7, 722. tela regent 7, 350. vitam 5, 796. volumina 5, 565. vulgus spargere 9, 159. vulnera alterius testari 4, 544. ultima belli fudit 7, 507. terrae misit 10, 274. umbras ferre gradum 8, 717. undas co-

mes 8, 648. urbes transire 8, 20
PERAGIT Fortuna facinus 5, 208. Peragunt cada- vera partem caedis 2, 205. bella 9, 851. tela suas caedes 3, 580. Peregi iussa 2, 338. mandata 9, 98. sat magna 5, 660. Peregit fata 4, 361. 6, 820. tibi bella cruor 4, 354. Peragam omnia in- vita dextra 1, 378. Peraget nox bella 10, 391. Peraguntur in pia bella 1, 691. Peractus Mars 7, 299. mundus 10, 263. Peracta est belli pars 7, 101. Peractum bellum 8, 428. absenti 9, 1018. caede meritum 9, 1027. scelus 8, 406. Peracta caede parcere pudori 2, 517. vix procumbunt 2, 203. clade 7, 120. statione astra petes 1, 45
PERCUTIT horror membra ducis 1, 192. Percussa pietas 7, 468
PERCIPERE 4, 576
PERCUSSIT alas Notus 5, 714. orbem 9, 523. Per- cussi harenas 5, 489. Percussit aequora classibus 3, 287. fulmen latiale caput 1, 535. in formam pondera 6, 403. Nasidium 9, 791. ora Nili 10, 214. pectora Bruti terror 2, 234. Symplegas inanem Pontum 2, 718. Percusserat astra dies 8, 778. Percuteret populos 10, 35. Percussus dura humo dissiluit 2, 156. p'antibus aether 9, 168. pumex 4, 300. Percussa vulnere 5, 737. dubiis mens 6, 596. flamma turb ne 10, 500. Phoebe terrarum umbra 1, 539. puppis 5, 594. terra 10, 324. Percussum foedus sanguine 9, 1021. inani terrore vulgus 1, 487. pectine Serum 10, 142. pec- tore ferrum 4, 561. voce onus 6, 483. Per- cussae castra cohaesit ratis 3, 564. fibrae 6, 752. roboris ietu crates 3, 495. Percussa à cu- spide saxa 6, 396. grandine tecta 3, 483. nimbis viscera 6, 545. obliqua manu crura 4, 625. tem- pla patebunt 3, 123. Percussis sole telis ardentes acies 2, 482
PERDIT aquas Sarmatica Cone 3, 201. minas 9, 569. solatia mali 8, 355. vultum rabies 6, 224. Perdidit aëra cinnamon 10, 167. auras spirando 6, 522. ensis opus 6, 188. hos fortuna dies 3, 394. iussus Umbria 2, 463. modum caedes 7, 532. orbem 8, 511. sua jura ordo 5, 29. tem- pora in somnos 10, 506. triumphum plura vin- cendo 3, 79. Perdidimus nefas 10, 371. prae- mia 9, 1068. Perdiderat jura sui 8, 612. non Per- dam tempora 3, 742. Perdat ipsum iter 2, 442. ne spectacula 7, 797. quid arvis 7, 191. Perdant velle mori 4, 280. Perdere annos 4, 483. cun- cta 7, 665. fructum 2, 190. ietus 6, 197. letum 3, 706. mentes 5, 371. nomen Hesperium 2, 56. nubes, & undas 5, 423. opes 10, 169. Romam cupiens fatum 2, 87. successus 5, 242. tibi liceat Italiam 2, 700. tumultum 7, 36. Perdita secula 4, 816
PERDOMITAS urbes 2, 644
PERDUXIT opus a castris ad aequora 3, 384. Per- ducat tuba nautas ad aequora 2, 690. Perduce- re quo populus civem potuit 2, 562. vulgus me- tu 2, 389

PER-

INDEX RERUM,

- PERFERT** flumina gurgite 10, 254. Pontum ad saxa Boreas 5, 605. verba ad numen 6, 446. pertulit Caesarem unda 5, 974. hac fide fata 8, 702. non laesa nomen ad aequoreas undas 1, 401. raptos ad nubila fluctus 4, 82. voces Cicero 7, 65. Perferre dicta ad locum 10, 349. nefas 8, 638. voces 8, 218
- PERFIDE** 8, 652. 9, 1071. Perfida 9, 100. Sufa 8, 425. veris inconstantia 5, 415. tellus 8, 539
- PERFLAT** ad moenia ventus 5, 419. Perfians murmur concha 9, 349
- PERFODIT** latus mucrone 8, 619. Perfodere pectus 6, 253. Perfosso pectore corpus 3, 660
- PERFRINGERE** portas 9, 3, 343
- PERFRUITUR** lacrimis 9, 112
- PERFUNDIT** liquore membra 4, 613. Perfudit capulos gladiis 7, 159. colles lumine 7, 215. Perfuderat agros bellum 7, 546. Perfundere patres sanguine 10, 339. Perfunditur aequore Saron 2, 627. Perfusus membra sanguine 8, 375. sanguine adulter 10, 74. Perfusa Caico tellus Idalis 3, 203
- PERIT** amoris fructus 5, 794. bellum 9, 561. decus 7, 597. digno auctore 9, 128. excantata mens 6, 458. exemplum 10, 344. exercitus vincente te 5, 267. fortuna 8, 85. libertas libertate 3, 146. littera 5, 716. lux 5, 630. morte Magni 10, 519. mundo concordia 9, 1098. nobilitas cum plebe 2, 101. nullis obstantibus signis 3, 364. pars magna 2, 111. plus, quam vita 7, 640. potestas 5, 397. quo quaeque gens 1, 167. Roma per populos 7, 634. salva libertate 7, 603. scelus 4, 252. vindicta 8, 422. virtus 4, 491. 5, 292. vis 8, 489. Pereunt amissae leges 3, 119. nientes sceleri adfetae 5, 372. regna pati volentes 2, 315. Peribat nimbus tela agens 6, 134. Perit causa 9, 230. fista fides 9, 209. Periere clauso mari 3, 652. coloni 4, 605. labores 6, 54. latebrae scelerum 4, 192. medio freto 2, 190. nocentes 2, 143. ratiū ruina 3, 579. retenta anima 9, 640. ruinae 9, 969. Perierunt vitae tempora 9, 233. Peribit anima 9, 105. Peribunt argumenta 8, 868. quod peream 9, 854. pereat nec ubi 9, 1058. ne scelus 7, 558. Pereant lacrimae 7, 555. perirent cuncta 7, 91. Perisse vindictam, quereris 9, 1053. non sibi 10, 13. Pereuntis parcere morti 2, 180. Pereuntem se tam multo vidit sanguine 7, 653. unius mortis tempore populum vidit 2, 195. Pereunte Crasso 8, 302. figura 9, 792. manu 9, 833. veneno fauces fluunt 4, 729. Pereuntia saeva tempora 5, 490. Periture tua Thessalia 7, 592. Peritura nimbo telorum 4, 776. acies 7, 329. pietas 2, 63. populo recepto ratis 3, 665. proles 8, 692. suboles 6, 788. turba 4, 748. Periturum aequor 9, 318. Perituros adspexit 9, 611. Periturae aurae 5, 429. Peritura frustra agmina 7, 730. castra petiere 3, 211. vota 7, 211
- PEREGRINA** messis 6, 105. sedes 5, 9. balsama 9, 316
- PERERRAT** corpora 6, 616. qua gurgite Cinga 1, 432
- PERGAMA** teguntur dumetis 9, 969. Romana 9, 999
- PERGE** illa sinistra 8, 183
- PERICLI** causa 9, 262. Periclo lassata 9, 890. Pericula quos ducent 9, 390. subire 7, 356. mille Martis 1, 299. morti prona 5, 693. nocturna vallo effugit 1, 516. summa 9, 114. toto mundo concita 5, 597. vestra praetentate fato meo 9, 397. in pericula mittere 7, 104
- PERIMO.** Peremi te ego 8, 639. Peremtus 8, 634. civis 7, 772. Peremti nullius vita 3, 641. patris verba 10, 92. Peremtum placare 8, 772. Peremto cive 7, 564. genero securus 9, 1015. Magno 10, 335. Pompejo 9, 248. Peremti in ratibus cedere suis 3, 571. viri 6, 632. Peremtae bello animae 1, 447
- PERITUS** augur 7, 202. Periti loci 9, 346
- PERLUCENT** pectora filo 10, 141
- PERMANISSISSE** fatentur 8, 664
- PERMEAT** orbem Hister 2, 418
- PERMISCUIT** dies summa imis 3, 138. Permiscere mortes 7, 101. Permixtura geminas domos 2, 333. Permiscenda ruinae mundi fides 2, 254. Permixtus Bacchus 4, 198. castris miles 4, 196. sanguine Pontus 3, 577. viscere sanguis 3, 658. Permixta ordine secundo nobilitas 7, 581. Permixtae preces 7, 375. tenebrae 4, 489. Permixtas naves habent ventus, & dextrae 5, 707. Permixta gemitu loqui 1, 190. viva sepultis corpora 2, 352. Permixtis carinarum sulcis 2, 703
- PERMITTIT** populis arma 7, 124. tibi campos 10, 330. Permittitis tantum orae 7, 302. Permittunt omnia fati 7, 333. Permisit agmina vitae 7, 731. pulvis cernere clades 4, 795. Permisere sibi incescere &c. 8, 65. te sequi reges silentium 3, 30. Permite revivere 9, 230. Permittite mihi saltum 8, 654. Permittant sibi jubere 8, 538. Permittere discrimen gladio 7, 118. mari 5, 695. moras bello 7, 338. pecori, vellere herbam 7, 864. sibi terras 6, 119. ventus vulnera 8, 384. vires in artus 4, 651. Permissa fati caedes 10, 426. licentia terrae mutandae 6, 271. Pontificibus potestas sacri 1, 595. Permissum est 1, 120. 4, 518. 9, 762. tibi cingere 5, 61. Permissae urbes ignibus 7, 413. Permissa flumina 4, 367. à Diis sacvis tempora 3, 743
- PERORAT** facies 9, 105
- PEROSUS** Andus in nebulis marcere 1, 438. commercia nostra 9, 860. terrarum tactus, coelumque 8, 336. Perosa coelum 6, 699. Perosi mensas 4, 307
- PERPETUA** fama 10, 544. Perpetuam rupit craterem 3, 485. Perpetui tyranni 7, 443. Perpetuae hie-mes 4, 107. paludes 6, 344. Perpetuis inpendas aëra nimbis 4, 112
- PERRUPIT** aëra cruor 7, 625. Perrumpe procellas 5, 583. Perrumpere medias leges 1, 322

PER-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

PERIPHONA coelum, matremque perosa 6, 699.
 cur apud inferos manserit 6, 740
PERSEQUOR te lustralibus armis 1, 201
PERSES censum dederat 3, 158
PERSAE tyranni 10, 269. Persarum sanguis 10, 33.
 Persis 8, 229. non diversis fontibus edit Tigris,
 & Euphraten 3, 258. Perses Babylon 6, 449. Tar-
 sos deseritur 3, 225
PERSAEUS partu Danaës, & divite nimbo ortus Me-
 dusam obtruncat 9, 659. &c. Perscos dextra 9,
 676. vultus 9, 682
PERSPEXIT polos 7, 199. Perspectum Olympi da-
 re 6, 484. Perspectasse nefas 7, 699
PERSSTAT crebro confixus cuspide 3, 620. rabies 5,
 210. Persitet qui in armis 7, 690
PERVENIT ad hostes 10, 520. ad ossa 7, 841. ad
 puppim 3, 732. ad umbras gratus 9, 186. in li-
 tora 9, 174. Perveniunt illuc 9, 11. Perventum
 est ad viscera 7, 500
PERVERSA pompa 6, 531
PERVIGIL custodia 4, 7
PERVIUS cunctis hastis 2, 310. Pervia Phoebo ta-
 xus 6, 645. Tempe 6, 345. velis aequora 5,
 439
PERVOLAT ad truncum 8, 753
PERURIS chelas scorpionis 1, 659. Perurunt tem-
 pora galeae fragmenta 6, 194. Perussit calcata
 semina 6, 521. Perustus aether 9, 432. Garamas
 4, 679. polus 10, 274. sole populus 10, 221.
 Perusta facibus sedes 5, 27. tellus 2, 414. 10, 251.
 Zona 9, 314. Perustum corpus 9, 783. Perustae
 terrae 9, 754. Perusta sole membra 6, 622
PERUSINA fames his fatis accedat 1, 41
PES relatus 4, 780. Pede laevo carbasa obliquat 5,
 428. quo tendi jubes carbasa 8, 185. Pedes com-
 plector 10, 89. Parthorum reliquit tibi 8, 334.
 Pedibus prosternere canos 7, 372. insertis ingui-
 na distendit 4, 628. ante superbi civis consiliit
 2, 509. Roma sub pedibus est 9, 878. Pedes ex
 facili receptus 4, 46. praecedit 9, 588. Pedit-
 es simul ite 2, 499. Peditum turmae 9, 400
PESIMUS mundi arbiter 6, 742
PESUM cacumina dedit tellus 5, 616. sidentia cor-
 pora tenent 3, 674
PETIS aperit 9, 779. exprimitur 4, 728. diurna 9,
 922. fervida 4, 370. fluida 6, 89. humorem ebi-
 bit 9, 744. medullis inserta 9, 930. serpentum 9,
 614. Pestem retinet 9, 926. Peste qua saevitiam
 paratis 1, 649. Pestes Cinyphiae 9, 787. gelidae
 9, 844. Libycae 9, 805. nomina habentes 6, 681.
 saevae 9, 629. terrentia sibila 9, 724. inter has
 9, 734. Pestibus exsudet 9, 619. Pestifer tractu
 aer 7, 412. Pestiferos facit 9, 729
PETO inire nil jus 10, 97. Petis ignoto orbe trium-
 phos 3, 310. Petit aethera colle 5, 72. arma 5,
 65. Cythera 9, 37. harenas 9, 961. humor ima
 4, 127. illum hac morte 8, 703. longe aequora
 summis remis 3, 537. oscula 3, 739. 5, 736.
 praemia miles 5, 247. pulvis longinqua 6, 162.

quantum Natura 4, 378. Romam 1, 395. 5, 381.
 secreta 9, 32. sepulcra 8, 729. signa pugnae 7,
 47. Romana 10, 64. taurus secreta silvarum 2,
 602. tecta 5, 522. patriae 3, 73. terras 6, 315.
 tumulos 4, 589. vera ab umbris 6, 772. votis
 horam 6, 6. Petimus busta 7, 803. pacem 2, 47.
 Pharon 8, 443. solatia 9, 879. Petitis Romam 1,
 464. Spem mundi sanguine 7, 270. Petunt ca-
 stra mercede victi 2, 255. ora portus flexi 2,
 707. signa 7, 104. veram credi Salamina cari-
 nae 3, 183. umbrae pallida Ditis regna 1, 456.
 Petebat litora 8, 561. Petebant nova fata 9, 545.
 quod fata 4, 203. Petisti cineres Pompeji 8, 837.
 hunc cene Marte 9, 1047. Petimus ab orbe 9,
 430. Petistis patriam ferro 7, 261. Petiere omi-
 nibus suis peritura castra 3, 212. quem Superi 5,
 656. Petierunt litora remis 3, 45. Petes Romam
 2, 522. serus astra 1, 46. Petet ignibus Pholoën
 7, 449. portus 8, 855. tempora 6, 120. Petent
 ignea astra Pontum 1, 76. Pete casus bellorum
 9, 84. me 5, 580. Petat ense 7, 341. exilium
 senatus 3, 111. me barbara Rheni turba 2, 310.
 quos è nobis mors 6, 601. Roma poenam 2,
 539. unde Romam 7, 580. Petant classica pu-
 gnae 2, 579. quae tuta, incerti 1, 490. tela su-
 per hostem 2, 452. Peterem claustra 8, 222. Pe-
 teret ratis undas 2, 715. si castra 8, 154. Pete-
 rent rura 7, 153. Petere Ausoniam 6, 319. ca-
 stra 8, 15. fugam, vel proelia 4, 749. Hesperiam
 5, 699. magna 4, 356. pacem 4, 337. rates 4,
 445. vitam 4, 219. umbras 6, 158. Petisse auxi-
 lium à rege 8, 418. Petens castella 6, 268. di-
 spendia 8, 2. fata extrema 8, 652. montis decli-
 via unda 2, 421. Tyrrhenum excussa glande 3,
 711. umbras nemorum 9, 399. Petenti summa
 quidquid obstarat 1, 149. Petentes pretium 7,
 750. vicina ducis signa 1, 268. viri diversa ca-
 stra 2, 43. urbis suae regna 7, 334. Petentia vo-
 cem fata 5, 180. Petur aer 7, 516. cunctis
 cruor 7, 511. Petuntur inde mortes 9, 706. ma-
 jore pretio labor, & metus 1, 282. Petatur lae-
 va Illyris 2, 623. Petantur longe exempla fato-
 rum 1, 94. Peti à se saeva vult Caesar 5, 308.
 poenam scit 2, 511. regna placuit 9, 300. telis
 fata vidit 7, 652. Petendum ferro 1, 174. Peti-
 tum sibi votis tempus 7, 238. Petita pro paco
 poenas dabit 3, 370. Petitor famae 1, 131
PETRAJUS, & Afranius pari jure duces in Hispaniâ
 contra Caesarem 4, 5. tesseram alternatim da-
 bant 4, 7. cognito milites suos cum Caesarianis
 convenisse. in suos invehitur, & deprehensos
 in castris Caesarianos jubet occidi 4, 205. & seqq.
 vide porro narrationem totius belli contra Cae-
 sarem, & deditionem toto libro quarto à prin-
 cipio usque ad versum 402
PETRA vocatus collis 6, 16. tuta 6, 70
PEUCEDANON 9, 919
PEUCEN adluit caput Histri 3, 202
PHAEACUM litus 5, 420

INDEX RERUM.

- PHAETHONIS** fabula 7, 44. 2, 410
PHALAXICA nervis tortilibus vibrata 6, 198
PHARETRAS Herculeae 6, 354. Scythicae 8, 302. vacuae 8, 387. Pharetras Gnosos agitare docta 3, 185. implere 8, 220. sagittis implere 7, 142. ad Eoas signa vertat 2, 55
PHARNACIS nec arma relinquo 2, 637. in pia signa 10, 476
PHAROS 8, 184, 277, 443, 499. cruenta 9, 1081. donata 10, 356. quiescit 8, 514. scit ferre reginam 10, 91. insula tempore Proteos, & pelagi claustrum 10, 509. Phari custos 10, 57. regna 8, 564. 9, 1022. Pharon donare 10, 81. Pharius cliens 9, 1096. ensis 8, 546. gurgis 7, 692. Lagos 10, 86. rex 6, 308. satellites 8, 675. tyrannus 7, 704. 8, 555, 574. 9, 134, 1068. 10, 406. Pharia alnus 8, 611. favilla 9, 1. fides 8, 624. gens 10, 177. puppis 8, 596. Phariae undae vice Euphrates fungitur 3, 260. Pharium aequor 4, 257. litus 9, 74. scelus 9, 209. 10, 343. velamen 9, 1012. verutum 8, 681. Pharii currus 10, 277. tyranni 10, 269. triumpho 10, 65. Pharios concute reges 2, 636. Phariae aspides 4, 724. canes 9, 141. flammiae 9, 1005. gentes 10, 171. harenae 2, 733. 8, 712. telae 10, 126. urbes 10, 184. Pharia litora 9, 53
PHARSALOS regnum Achillis 6, 350. Pharsalia 6, 313. dira confert duces 4, 803. diros campos impleat 1, 38. edere voces visa 7, 175. est votum 7, 61. fecit opes tuas 7, 745. habuit partes pugnae 7, 632. mali causa 7, 407. nostra vivet 9, 985. pugnae finis 9, 232. sparsit opes 8, 273. spectari potuit 7, 204. vidit gladios 7, 781. vincendum orbem praestitit 3, 297. Pharsaliae campi 7, 535. Pharsalia juga 6, 576. Pharsalicus annus 5, 391. Pharsalici proelii descriptio 7, 385. & seqq. Pharsalica castra 8, 14. damna 7, 787. fata 8, 516. rura 7, 823
PHASELIS parva 8, 251
PHASELO inversa domus munita 5, 518
PHASIS ditissima rura secat 3, 271. Phasidos campi 4, 552. undas peteret Pagasae ratis 2, 715. adgelidas undas 2, 585
PHEMONOS sacerdos oraculi Delphici 5, 126. jubetur rogatu Appii ingredi antrum Oraculi Delphici 5, 126. conatur dissuadere Appio curiositatem noscendi futura 5, 129. à sacerdote in templum impellitur 5, 145. verita ingredi adytum templi Apollinis, subsistit in ingressu, ac turorem simulans fingit responsa 5, 148. fraude detecta minis Appii compellitur ingredi antrum ipsum Apollinis, & non ipsa loqui, sed quae Phoebus suggereret: quod facit 5, 158. & seqq.
PHILAE, claustra regni 10, 313
PHILIPPUS Pellaeus 10, 10. Philippi victi praedam censum dederat 3, 158
PHILIPPI cantu polluti &c. 6, 582. Emathio, 271. fatales 7, 591. puri 7, 870. Philippos jam Phoebus vidi 1, 694. latos sub Haemi rupe video 1, 680
PHLEGRA tollens Gigantes 7, 145. Phlegraei Gigantes 9, 656. Phlegraea arva 4, 597
PHOCAIS juvenis fidem servare ausa est 3, 301. Phocaica laurus 5, 144. Phocaicas manus Amphila misit 3, 172
PHOCIS libera donatur Massiliae 5, 53. Phocidos exustae arces 3, 340. Massiliae undae 4, 256
PHOEBUS famulans 6, 368. aquis nubes in vellera sparserat 4, 124. calidus 6, 466. declinet 10, 236. in medio axe est 3, 423. languet 8, 471. parnocti 10, 227. pressit Microen 10, 251. radios super aequora spargens 3, 521. surgens 8, 228. videat, seu cornua lunae 3, 595. Phoebi flammigeros currus conscendere 1, 48. ieiunus 7, 214. pars altera 5, 542. penetralia 5, 70. plagae 10, 307. Phoebus cessare 9, 906. non pervia 6, 645. obstat 9, 528. vacat 9, 691. nascenti contraria ostia 3, 231. Phoebus, vidi jam Philippos 1, 694. Phoebus gelidas pellente tenebras 2, 326. mersos nox lumina substituit 4, 282. secuturo classica iussurus 2, 528. siccante 9, 315. victore damnatae Celenae 3, 206. Phoebum laturas Chelas praecedere 2, 992. Oceano pasci 10, 258. pectora urgentem prodens 1, 677. surgere sentit nox 4, 103. trahit aestas 6, 335. urgere monebat calor aetheris 2, 719. Phoebus murus 9, 965. ortus 5, 718. Phoebus ortus 6, 329. 9, 667. 10, 433. Phoebea navalia puppes tenent 3, 182. palatia compler turba patrum 3, 103. scia 5, 170. Phoebeis ignibus pares undas 2, 415. Phoebeia Rhodos 5, 50
PHOEBAS 5, 128. Apolline inpleta 5, 166. & seqq.
PHOEBUS fratri contraria ibit 1, 77. toto orbe fratrem redderet 1, 538. palluit venenis obsessa 6, 500. vidit Catonem 9, 940. Phoebe suae lustra 8, 479
PHOENIX fl. 6, 374
PHOENICIS cinis 6, 680
PHOENICES ausi vocem signare figuris 3, 220
PHOLOE 7, 449. populum mentita bisformem 3, 198. Pholoen liquere leones 7, 827
PHOLUS Herculis hospes 6, 391
PHORCYS Medusae pater, & numen aquis secundum 9, 646. Phorcynidos Medusae arva 9, 616
PHRYX incola 9, 976. Phrygibus reddent moenia 9, 999. Phrygius ignis 9, 993. magister 9, 44. Phrygium aes 9, 288. Phrygi ferens se Caesar Juli 3, 213. penates gentis Iuliae 1, 196. Phrygiae ruinae 9, 590
PHRYXUS pontus 6, 56
PHYCUNS meritis rapinas 9, 10
PHYLACE 6, 352
PICTONES inimicos subigunt sua rura 1, 436
PIERIDUM ira 6, 353
PIGER aer 6, 107. alveus 10, 311. per vincula stupra non est ignis 10, 493. Pigra Marcotis 9, 154. palus Macotica 2, 641. Pigrum gelu 4, 50, 652. Pi-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- Pigras** effunde paludes 4, 119. **Pignus** paludibus 5, 435.
- Piger** castrorum 9, 218. hos sanguinis 5, 311. regnare 8, 500. non **Piguit** iussisse mori millia vulgi 2, 209. extremum diem praecipitasse 2, 105. regem parere 8, 239. scelens 4, 26. **Piguere** comae 1, 193. **Pigeat** 8, 215.
- Pignus** depositum 8, 190. sceleris 10, 10. mariti 8, 111. memorabile 9, 994. violare vulnere 7, 224. **Pignore** te emimus 9, 1020. vobis ostendi 8, 130. **Pignora** amoris 4, 502. deserta 7, 347. gentis 9, 906. iuncti sanguinis 1, 111. nulla domus 2, 370. patris sacra 8, 481. propiora 8, 499. reddere 7, 257. sacrata 8, 405. tanta suboles &c. 5, 474. tot dedimus fati 7, 662. tua ferro abscondis 3, 33. turgentia suco 6, 456. post **pignora** locus est Pompejo 7, 376.
- Pilum** transfixum 9, 138. **Pili** summi munera gerens 1, 356. **Pilo** gestata ducum colla 2, 160. quem adfixit harenae 9, 765. fixo velligia firmat 4, 41. posito 8, 598. in torquendo dextera valet 2, 556. **Pila** lacertis tuis missa 2, 261. nostra 8, 300. sua quo cadant 7, 462. trementia in pectus venire 3, 598. torquere 1, 364. contorsit spiritus 9, 472. gerit manu 9, 587. timent populi 10, 48. crepta liquavit 7, 159. minantia pilis 1, 7. parata tenere 7, 469.
- Pindus** 6, 339. agit fremitus 7, 482. concurrat Olympo 7, 174. **Pindi** nemus 7, 806. vertice E-donis decurrit 1, 674.
- Pingitur** alvum 9, 713. **Picto** vestes discriminas auro 2, 357. robore fulgens tutela 3, 510. **Pictae** togae 9, 177. **Pictis** armis pugnaces Lingones 1, 398.
- Pinguis** fumus 8, 730. sucus 6, 382. **Pingue** solum 4, 12. **Pingues** somni 10, 354. **giebae** 4, 309. **Pinguibus** laedis adfixus ignis 3, 681.
- Pinnas** densas tollentia brachia 3, 386. **Pinnis** tabulata minantia 4, 432.
- Pinus** ardua erigitur 2, 695. prima 6, 351. 400. **Pinum** excutens Erinnyes 1, 573. **Pinus** habiles pugnam laceessere 3, 553. minantes 7, 450. plures aequore mergunt rates 3, 531. **Piniferi** Oesae rupes 1, 389. **Piniferis** rupibus populos amplexus 2, 431.
- Pirata** pelagi metuens 2, 578. rediis pelago 9, 224. iam non Cilix 3, 228. Siculus 6, 422. **Piratae** melius fient 1, 346. **Piratica** laurea victis Gallis cedat 1, 122.
- Pisae** frangentes Tyrrhena vada 2, 401. **Pisaea** aula 2, 165.
- Piscis** lenti 9, 535.
- Pitanen** colunt 3, 205.
- Pice** incendia rapuere carinae 3, 684. **Piceus** unguen 10, 491. **Picei** ignes lampadis 6, 155.
- Pius** au'a exeat 8, 494. gener 6, 305. **Pia** turba 8, 79. **Pii** paupertate 5, 273. **Piae** voces 9, 1095. umbrae 6, 792. **Pia** colla 8, 732. tura 9, 996. classica 1, 238. **Piorum** campo expulsa 3, 12.
- campi 6, 798. **Pie** facere 8, 316. **Pietas** fidesque 5, 297. cogit &c. 8, 785. decertat cum fati 8, 77. mentes frangit 1, 353. fit tacere 10, 196. ferientibus una 4, 565. humana 3, 317. ignota 6, 495. iusta 9, 147. militiae 4, 499. nimia 6, 508. nulla viris 10, 407. omnis 9, 179. perculsa 7, 468. peritura 2, 63. remota 6, 155. vera 8, 573. 9, 1056. virorum 8, 127. **Pietatis** imago 7, 320. titulus 10, 363. **Pietate** victus timor 8, 718.
- PLACULA** Divi plena ferant 2, 304. dira ferant manes 4, 790. grata morti 10, 462. nox fanda 2, 176.
- PLACEO** comes 8, 589. **Placet** comes Fortuna 5, 510. cura vindictae 4, 809. dicere 8, 793. hoc, addere crimen 7, 58. hoc cunctis 7, 87. **Hesperium** nomen perdere 2, 57. humor 9, 757. nimium ipse, si Catoni placet bellum 2, 276. tradere? 7, 107. **Placent** foedera pacis 4, 365. iura 2, 353. castra 8, 532. scelera hac mercede 1, 38. tibi hel 2, 256. **Placebat** tibi 8, 686. **Placuit** belli sedes 2, 394. bella geri 1, 12. cadenti tellus 8, 516. civile absolvere bellum 2, 249. dicere 10, 325. **Diis** victrix causa 1, 128. mori 7, 384. peti 9, 300. profundo mari fortunam tentare 3, 509. quibus salus 9, 379. res inmenso labore itatura 3, 381. **Tuteos** vates adiri 1, 584. **Placuer** excussi tori 2, 605. tempora fugae 2, 688. **Placeant** foedera 3, 335. **Placeret** olienta caedes 2, 192. **Placuisse** diem Superis 7, 339. portus magistro 9, 44. **Placitura** viro profatur 2, 337. **Placitum** Dis 10, 417. **Placidus** senio 8, 476. **Pontus** 5, 638. sinus 6, 803. 7, 810. **Placida** Ligeris unda 1, 439. **Placidum** mare 8, 245. profundum 6, 268. **Placidae** aurae 9, 41. **Placida** dicta 10, 175. **Placidis** undis praelabitur Sicoris 4, 13.
- PLACARE** caput 9, 1092. **Placemus** gentes caede 10, 386. **Placasset** umbras sanguine 6, 310. **Placare** manes 8, 857. peremtum 8, 772. **locorum** 5, 767. 8, 441. **Placatur** sanguine diro Theutates 1, 444. **Placata** pellice caesa 8, 104. poena iuventus 5, 373. **Placati** sanguine Catuli manes 2, 174.
- PLAGA** minatur 9, 740. plagae proxima cutis 9, 767.
- PLAGA** calcatur 9, 605. fervida regni 4, 674. torrens 5, 241. 9, 861. 10, 232. **Plagae**, &c sidera mundi 6, 816. ardentes 6, 326. **Phoebe** 10, 307. stellarum, coelique 10, 186.
- PLANGUNT** rursus 9, 173. **Planxere** te 7, 44. **Plangemus** ad urnas 9, 68. **Plangens** Osirin 8, 833. **Plangitur** 8, 149. **Planctus**, luctusque 9, 49. undae 6, 691. omina 7, 22. **Planctu** confusa 9, 105, **liven**tes atra lacertos 2, 37. **Planctus** quanti matrum 3, 757. saevi 2, 24. **Planctibus** percussus aether 9, 168.
- PLANTA** translata limina contingere 2, 359. **Plantas** posuit in margine 9, 353.

INDEX RERUM,

- IN PLANTUM** effunderè muros 1, 383. per Plana flagnaret 2, 416. Planum opus 6, 38. solum 8, 369. Plani campi 7, 237.
- PLATONA** Cecropium docuere 10, 181.
- PLAUSURA** manus 6, 798. Plaudens Senatus 7, 18. Plausu certare 7, 12. gaudere theatri 1, 133.
- PLAUSTRUM** ursae 5, 23. Plaustri Scythici patiens palus 2, 641. ignis in plaustro 8, 170. Plaustra languentia flexi Bootae 2, 722. sicca 9, 541. per agros quæsitæ 3, 451.
- PLEBS** caltrorum 6, 114. Latia 10, 403. Romana cernetis triumphos 5, 334. Plebi armatos miscere potentes 1, 271. Plebem pavidam præfagia terruerant 1, 673. Plebe commixta 7, 598. servire parata 9, 193. cum Plebe perit nobilitas 2, 101. Plebes jejuna nescit timere 3, 58. inopia 7, 760. omnis 9, 254. Plebejus amictus 5, 538. signifer 4, 800. Plebeja cassis 7, 586. fors 5, 765. toga 7, 267. Plebejum funus 8, 736. Plebejotectus amictu honos 2, 18. non Plebejos luctustestata cupressus 3, 442.
- PLEBISCITA** & leges coactæ 1, 176.
- PLENIAS** hebet 2, 722. imbrifera 8, 852.
- PLENIUS** Deo 9, 564. epulis 10, 396. favilla finum 8, 752. honorum 5, 666. urbis amatae visu 1, 509. Plena acies 7, 327. cohors 4, 471. diri horro-
ris imago 3, 9. futura est luna 3, 42. Lyæo Edonis 1, 675. nobis victoria 7, 737. Phoebo Phemonoe 5, 186. ratis multo cruore 3, 628. re-
dit fortuna 4, 122. spoliis 10, 139. veneno ser-
pens 9, 396. vox 6, 622. urbs 5, 33. Plenum li-
tus 8, 109. titulis bustum 8, 817. veri pectus 9,
189. Plenæ conjugis viscera 1, 377. Pleno ore
tumens Padus 6, 272. theatro 7, 44. Pleni fasti
8, 270. honores 8, 773. Plenæ messe carinae 6,
105. noto rates 2, 683. venæ 9, 813. urnæ 9,
68. ossibus gemuerunt 1, 568. Plena crimine saxa
8, 800. gurgite viscera 4, 371. medullis ossa 8,
787. metallis castra 7, 740. moenia 7, 414. pec-
tora 6, 709. piacula 2, 305. tumultu litora 9,
1007. Plenior artus Pacan irupit 5, 166. san-
guis 9, 702. pelago Syrtis 9, 311.
- PLUMATA** pars 10, 125.
- PLUMBO** solido tempora fregit 3, 711.
- PLUS** absunt 9, 413. debere nobis 9, 1031. est co-
actum 9, 703. potest Fortuna 6, 615. sperare 4,
638. vacabit 8, 412. quam civilia bella canimus
1, 1. mortem virtus dat 6, 169. cinerum 8, 858.
famae 4, 509. iræ 3, 614. venia nil dari 9, 1029.
undæ 10, 260. uno die 8, 468. urna 9, 537.
Plures catervæ 7, 367. pennæ 7, 835. Plura mea
vulnera 7, 661. feram 9, 1029. locutus 2, 490.
7, 615. 746. 8, 453. quid moror 2, 642. retentis
9, 197. Plurimus æther 2, 58. livor 1, 620. Plu-
rima terræ pars 9, 457. uuda 3, 411. Plurime
campi 7, 226. Plurima ensis agit 3, 569. carmi-
na 9, 927. convicia 7, 725. monumenta 8,
435.
- PLUTIS** sub vineæ latentes 3, 488.
- PLUVIAS** in nube tenebat bruma 4, 51. Pluvialister-
tia Cynthia 1, 218.
- POCULA** carent morte 9, 916. corrumpunt 9, 819.
noxia 6, 454. regia 10, 424.
- POENA** de victis est, vicisse 9, 299. numquam fuit
tot juvenes simul occumbere 2, 201. paratur 7,
303. cunctis mors 7, 470. tenet paucos 5, 360.
civilis belli 10, 340. fugæ erat Ptolemaeus 9,
1087. generi juvat 7, 806. timoris 7, 644. ty-
ranni 10, 343. ultima, mors 8, 395. Poenam
parat victori 6, 802. petiscit 2, 511. supplicium-
que petat Roma 2, 539. remittere 4, 364. Poe-
næ animæ 9, 103. favoris 8, 21. graves 7, 614.
rumores morte 8, 646. nocentum 6, 695. Poe-
narum extremum civi ignosci 2, 519. Poenas
accipe 9, 859. dat 8, 485. majoris aquæ 4, 143.
cui dant 7, 820. dabat scelera 2, 75. dabit
pro pace petita 3, 370. tibi dent 9, 151. mihi
dabit 9, 161. daturus servatur 10, 431. tibi debet
7, 431. exigit victoria 7, 771. sumturus 10, 462.
tot criminis cepisse 2, 187. tuas conferre 8, 517.
in Poenas damnatum caput 2, 307. multas tar-
tara laxantur 3, 17.
- POENUS** nec tantis cladibus auctor erit 1, 31. tran-
scenderet Alpes Hannibal 1, 304. consulis huma-
tor 7, 799. hostis 4, 657. Poeno Marte obsessum
Saguntum 3, 350. Poeni manes 1, 39. 4, 790.
Poenarum umbræ 6, 310. Poenos pressit cine-
res 2, 91. Punica Bella 3, 157. 4, 737. in Can-
narum tempora nati 2, 45.
- POLLENTE** veneno 9, 795. Pollentior excantare
Deos 6, 585.
- POLLUIT** legestædæ 8, 399. Superos, humanaque
4, 690. triumphos 6, 422. Polluet se manus isto
jugulo 3, 135. Polluerit capulum gladii 3, 749.
Pollutus sanguine 1, 429. 6, 307. Polluta ars 6,
509. domus 2, 251. sanie mens 6, 457. Pollutum
os 6, 707. Polluto Miloni tiro obpositus 2, 480.
Pollutæ dextræ oscula fixisse 2, 114. Polluti can-
tu Philippi 6, 581. fluctus 10, 379. enses 2, 536.
Pollutæ fauces 1, 332. Polluta caede agmina 4,
259.
- POLUS** astra Ponto vergit 4, 526. nubifero Euro
cesserit 2, 459. alter 8, 292. qua calidus Austri
vergitur 1, 54. Libyes 9, 377. perustus 10, 275.
præceps 6, 500. Poli, coelique cura 6, 447. mo-
tus 7, 301. natura 9, 867. nox alta 6, 571. pars
9, 873. signiferi regio 3, 254. persumma 6, 335.
Polum flammis ardentem noctes viderunt 1, 527.
Oceano pasci 10, 258. Polo occurrunt 10, 200.
subtexta nox 4, 104. gaudente 1, 47. numquam
stante 8, 173. pressæ nubes 4, 76. rapiente 7, 3.
Poli laborant 5, 633. Aversi 8, 337. impulsu axi-
bus 6, 464. Polos ambisset 10, 40. perspexit 7,
199. per utrosque 10, 301. Polis astra fixa 5,
563. 9, 13.
- POMOERIA** longa cingere Pontifices jubet 1, 594.
- POMPA** feralis præferat triumphos 8, 733. perversa
6, 531. triumphu te excipit 1, 286. longâ re-
rum

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

rum seriem praemittere 3, 75. vanâ carentia iura 2, 352.

POMPEJUS Magnus usurpator nimiae potentiae 1, 314. & seqq. adfectator regni 2, 321. parem ferre nequit 1, 126. adhuc juvenis, & privatus à Syllâ missus contra proscriptos, iis debellatis triumphavit 7, 14. 8, 25, 810. intra bimestre spatium piratas Cilicas mari cedere, & in mediterraneis sedes petere coëgit 1, 122. 2, 578, 726. 8, 26. Mithridatem debellatum ad mortem adëgit, aliosque Orientis populos multos subegit 2, 576, 580. 8, 26, 222. & seqq. 553. trestriumphos duxit, singulos de diversis populis trium partium Orbis; Libycum, Hispanicum, & Mithridaticum 6, 118. 7, 685. 8, 553, 814. 9, 178, 600. theatrum Romae exstruxit 1, 133. 7, 9. auctoritate suâ Ptolemaeum Auletem in regnum Aegypti restituit. jure hospitalitatis cum patre ejus usus 8, 650, 573, 595. 9, 132, 1028. Parthorum amicus, ultionem caedis Crassi Senatui diffusit 8, 218. & seqq. 233. gentes plerasque devicit inbelles, & ignavas 7, 279. continue felix, semel, & simul miser factus est 8, 707. ejus umbra Sexto filio in Sicilia adparitura praedicatur 6, 814.

POMPEJUS quomodo à Caesare aversus 1, 121. & seqq. ejus descriptio, & cum Caesare conlatio 1, 129. & seqq. fugit Româ; atque eo excusandi alii fugientes, qui Pompejo fugiente pavent 1, 522.

POMPEJUS Româ profugus Capuam in sedem belli eligit 2, 392. praesidia per Appenninum distribuit ad impediendum transitum Caesaris 2, 395. proelio parans cum Caesare certare, militum animos oratione explorat, in quâ facta sua extollens, Caesaris acerbè elevat 2, 531. usque ad 596. sed ubi animadvertit pavorem militum, fugit Brundisium 2, 598. inde filium mittit conquisitum undique auxilia 2, 631. Consules in Epirum praemittit 2, 645. Brundisii autem à Caesare obsessus, & anxius ob opera ejus, tandem classe evadit 2, 680. & seqq. saltem optans posse perdere Italiam 2, 699. duabus tantum navibus amissis, & à Caesarianis in litus adtractis 2, 711.

POMPEJUS, quamdiu potest, Italiam respectat abiens 3, 4. Julia ei in somnis adparet minax 3, 9. ille non terretur 36. Dyrrhachium appellit 43. copias conligit, & quales 169. majores Cyri, Xerxis, aut Agamemnonis 284. dignas videlicet funeri suo exequias 3, 292.

POMPEJUS exercitus Hispanicus ducibus Petrejo, & Afranio contra Caesarem ad Herdam bellum gerit, & siti ad deditionem compellitur, à principio libri quarti usque ad versum 402.

POMPEJUS in Epiro dux belli à Coss., & Senatu dictus 5, 46. (quamvis privatus 2, 278.) castra vicina locat Caesari ad flumen Apsum, numquam Caesari propius conspectus post Caesaris

in Gallias discesum 5, 473. Corneliam uxorem ob belli discrimina in Lesbum secedere jubet 5, 722. & seqq.

POMPEJUS Dyrrhachium praeservat à Caesare 6, 15. à Caesare ignarus obsidetur 6, 29. & seqq. animadvertens, se circumvallari, etiam ipse spargit copias, laxandis operibus Caesaris 6, 69. quamvis valde spatiofo loco castra metaret, tamen quia obsessus, ejus copiae inopiâ pabuli, & pestilentia laborant 6, 81. castella Caesaris perumpere statuit, & conatur 6, 81. & seqq. cum Minuri castella frustra tentasset, alia mari vicina occupat, & perumpit 6, 263. Caesarianos aliquot multitudine circumfundens caedit, victoriâ uti nesciens 6, 291. & seqq. Caesarem recedentem insequi mavult, quam in Italiam illo absente tendere 6, 316.

POMPEJUS nocte proelium Pharsalicum praecedente somniat, se Romae esse 7, 7. & seqq. de illo bellum trabente querelae Senatus, & exercitus 7, 45. & seqq. ille importunitate omnium coactus pugnare, contra animi sui sententiam id esse protestatur 7, 87. & seqq. tandem licentiam confligendi permittit 7, 124. acies in proelium disponit 7, 217. & seqq. ejus auxilia 7, 225. & seqq. adtonitus prodeuntibus contra se Caesarianis, tamen animandis suis verba facit 7, 337. equitatus ejus, & levis armatura Caesarianis circumfunditur; sed à cohortibus Caesaris retro conlocatis deturbatur 7, 506. & seqq. videns Pompejus res suas perditas, fugit 7, 647. & seqq. Larissam contendit 7, 712.

POMPEJUS per desertâ Thesaliae fugiens ad omnia pavet 8, 1. & seqq. cum sub ejus imperio adhuc classes integrae ad Corcyram, & in sinu Leucadio essent, item Liburnicae, & Cilicium naves, tamen in ostio Penei fluv. coactus, se fidere cymbae fluviatili, in Lesbum ad uxorem vehitur 8, 35. & seqq. quam extremo dolore adfectam reperiens, objurgat 8, 71. laudatis obfidem Mitylenacis, cum uxore è Lesbo solvit 8, 127. & seqq. navigans rectorem navis consulit de directione navium ad astrorum cursum: cui ille de singulis respondet 8, 167. & seqq. jubet quocumque navem dirigere, dum Thesaliam, & Italiam vitet 8, 186. fugienti palantes se adjunxerant filius, Senatores multi, & Reges quidam 8, 203. & seqq. regem Deiotarum ad Parthos auxilia imploraturum mittit 8, 209. & seqq. navigatio ejus relicta Lesbo 8, 244. & seqq. in oîâ Ciliciae cum quibusdam Senatoribus consultat, quo abeundum sit reparandis viribus, & ipse de Parthis proponit 8, 262. & seqq. quod consilium cum alii improbassent, Lentuli sententiam de adeundâ Aegypto sequitur 8, 454. ad ostium itaque Pelusiacum Aegypti adpelians comperto, regem Ptolemaeum puerum in monte Casio esse, eo navigat 8, 465. & seqq. invitantibus Aegyptiis, solus in biremem eorum

INDEX RERUM,

- erum descendit, iussis in navi remanere uxore, & filio 8, 575. ab Achilla occiditur 8, 618. caput ejus a Septimio abscinditur 8, 663. ab Achilla defertur ad Ptolemaeum 8, 675. 9, 138. cerebro exempto, obpletur balsamo, & conditur, ut integrum serveretur 8, 688. truncum corpus à Cordo quaestore in litore Aegyptio comburitur, & sepelitur 8, 712. & seqq. digressio in ejus sepulcrum 8, 795
- POMPEJI** spiritus ad sedes beatorum circa Lunarem circum evolat 6, 805. 9, 1. trunci sui deformis ridens ludibria 1, 685. 9, 14. ejus morte intellecta luctus Corneliae, filiorumque ejus, & copiarum, quas Cato in Africam adveherat 9, 167. mandata ejus à Cornelia filiis patefacta 9, 85. laudatus insigni encomio à Catone 9, 189. caput ejus defertur ad Caesarem ab Aegyptiis: quod ille adspiciens, in lacrymatur; & honorifice cremari jubet 9, 1035
- POMPEJUS** comparatus cum annosa quercu 1, 136. tigridi Hyrcanae 1, 328. tauro victo, qui repa-
ratis viribus alacrior ad pugnam redit 2, 601. ejus classis Brundisio incolumis evadens, duabus tantum postremis navibus amissis, comparata cum Argo navi inter Symplegadas puppe elisa elapsi 2, 715. Pompejus ignarus à Caesare circumdatus, comparatus ei, qui in mediterraneis Siciliae, aut Britanniae securus est fluctuum ad litora sonantium 6, 65. parte quâ primum erumpere tentaverat repulsus, comparatus marinis fluctibus continue scopulum tundentibus 6, 265. per Caesaris munitiones erumpens Pado inundanti 6, 272. ejus exercitus se ad proelium in Pharsalia praeparantis studium conlarum cum Diis se armantibus in Gigantes 7, 145
- POMPEJORUM** tumuli tribus partibus Orbis: patris in Africâ, Cnaei F. in Hispaniâ Europae, Sexti F. in Asia 6, 817. Pompeji felices mari 9, 93
- POMPEJUS** felix, & miser 8, 705. Beti 5, 738. certior vates 6, 814. felix de pectore elapsus 9, 80. facinus est Pothini 10, 103. nefas Caesaris 8, 549. erit nomen 7, 121. pugnae finis 9, 233. meus 8, 633. quisquis 9, 97. Pompeji amor 9, 227. cinis qui fuerit Corneliae 9, 179. currus 9, 600. membra non regens tumulus 10, 381. nomen 8, 820. amant populi 9, 1050. sepulcrum 8, 793. &c. Pompejo prodesse nefas ruinam Romanam 4, 792. ultima provincia dabitur, Caesar 1, 338. Pompejum Caesari secundum vidit Roma 5, 662. ducem non timuit 10, 451. in pectore portus 9, 71. obicit Deis 9, 188. Pompejo bella jubente numquam par fuit 8, 684. Pompeji 9, 278. Pompejanus 9, 24. Cilix 4, 448. eques 7, 507. Pompejana caedes 10, 350. manus 9, 257. quies 6, 183. umbra 6, 717. Pompejanum theatrum 7, 9. Pompejani manes 10, 73. Pompejanae aquilae 6, 138. Pompejana callis 7, 61. signa 1, 323
- POMPTINAE** paludes via dividit 3, 85
- POMA** fulgentia 9, 357
- PONDUS** calidum 7, 513. confusum 9, 801. famae 8, 22. in motum 6, 481. terrae 9, 739. marmoreum 8, 866. subitum 9, 949. Pondere lapsum pectus 7, 572. pressum caput 7, 162. victus 8, 724. coeuntis mundi mixto 2, 291. congesto verâ puppis 3, 649. duro Libye 9, 467. fari deposito 7, 686. ferri perire 4, 776. frustrato fer-
rum cadit 3, 581. praecipiti se jaculatus 2, 155. solo contenti 3, 840. jacere 9, 483. nociturus 3, 626. suo ferrum adjuvit 3, 725. quercus fixa est 1, 139. sine pondere inopes rami 9, 366. sub ingenti membra fracta 2, 188. nimio graves lapsus 1, 71. Pondera curatum 9, 951. ingentia 2, 505. mali fracta sonuerunt 1, 500. massae 6, 403. 7, 753. mentis 8, 280. rerum 3, 337. 7, 504. saxi muralia 6, 199. librati coeli tene 1, 57. sua moles vado tenuit 2, 669. ad Pondera justae librae aequatae tempora 4, 58
- PONS** sequi hunc populos 1, 483
- PONIT** colla in transstro 8, 671. spem in limine 10, 459. Ponebat gressus in gramine 9, 976. potuisti mortes limite 9, 862. Posuit Deus omnia medio campo 7, 348. fragmenta scrobo 8, 756. in margine plantas 9, 353. se mente Catonis 9, 18. Po'uere comas alnus, & cupressus 3, 443. Deos Aegypti 10, 159. fugam 9, 489. illic templa 9, 515. membra adytis 10, 23. modum crescendi laetis rebus 1, 82. tigres iurorem 1, 327. Posuerunt membra in toris 7, 763. Ponam eradus in pulvere 9, 395. Pone duces 10, 151. Ponite timores 6, 659. Ponere cespitem membra 5, 279. castra 1, 381. ferrum 9, 198. finem regi 10, 42. scelus 5, 314. in callis 6, 233. modum 10, 331. monstra in faciem 4, 253. ubi velis regnum mundi 1, 52. spem 4, 670. tentoria 4, 663. vultus 4, 238. Posuisse sedem in venenis 9, 897. feras cubilia media Roma 1, 560. Positura exuvias Scythiae 9, 718. Positus in ara Phoenix 6, 680. sub tyranno 7, 704. Posita hic conjux 5, 785. Positum est in voto 9, 387. nihil est 2, 12. rostris caput 7, 305. siue liquit 6, 826. Posito Borea jacuit mare 3, 523. remis petierunt litora malo 3, 45. pilo 8, 598. Positi auro 9, 10. Positis armis 1, 60, 451. 9, 1099. insignibus 8, 239. bis flammis 9, 940. Ponendus in aris partus 6, 559. Ponenda in numero scelerum aestimat 10, 473
- PONS** saxens suorum amplectitur 4, 15. Pontem distendit in agros 4, 140. quaerere 4, 149. undae immergite 2, 484. ruiturum adscendite 2, 499. Pontibus multum ausus 2, 673
- PONTIFICES** pomoeria cingere jubet 1, 595
- PONTUS**, & teilus tanti furoris pretium 1, 96. audit Tritono 9, 348. gemit rauca 5, 217. haurit saxa vorax 2, 663. repugnat Phoebus 9, 315. adversus 10, 246. Hadriacus 4, 407. incumbens solveret confinia 2, 435. medius sine murmure jaces

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

facet 1,260. noster, ruber 10,314. relabens 4,429. Ponti bellua 8,764. gurgis 7,813. limite flexo 3,218. nova litora 1,693. in gemini divortia 2,404. Pontum litore confregit 9,323. petent ignea astra 1,75. Superi prodigiis inple-
runt 1,525. inanem vana lymplegas percussit 2,718. vicinum involvens ratis 3,631. vacuum texerunt tela 3,546. sanguine permixtum hau-
serunt 3,577. Ponto jacet 8,118. miracula sati prae-
buit 3,633. lumina pascens 9,313. obruta litora 7,134. toto fulgentia signa tuli 2,576. Pontus 10,475. dirimat Byzantium &c. 9,959. Maeoridos undas egerit 3,278. Scythiae litora curvans 8,178. Ponti ferae per litora gentes 2,639. per Scythici divortia profugus 2,580. Scythicum frigore adstringit 1,18. Ponticus eques 7,226. sanguis 7,636. Pontica proelia laesi regis 1,336. signa 8,26
POPULUS erat sine tegmine 9,771. tremulus 6,87. Poplite deposito 1,613. lapso 3,254
POPULUS ripas umbrasse corona 2,411
POPULUS ferro, & igni 2,445. Populator 9,441. in agros sparsus fallitur 4,92. Populibus agri saevis ardent 2,534
POPULUS ipse sui favoris lector 1,179. non erat is, quem pax juvaret 1,171. qui nunc est, & futurus 7,374. inbellis 10,54. inermis 8,525. minister 10,127. Romanus 10,389. sole perultus 10,222. Populi animos fama inrupit 1,470. convicia in Deos 7,725. quies rapti 1,239. quondam vox 1,270. veteres exuviae 1,137. furentis ducis 2,249. potentis fortuna 1,109. Populum furentem in arma inpulerit 1,69. per-
euntem tempore unius mortis vidit 2,195. po-
tentem in sua viscera conversum canimus 1,2. terrae, pelagique potentem 1,83. praecipitem urguent agmina 1,492. Populo recepto 3,665. sitiente 9,509. vestro communia fata 3,307. Po-
puli discedunt in favorem 10,418. erremus 8,804. qui nascimur orbe 7,400. propiore cultu non frequentant lucum 3,422. quos despicit Ar-
ctos 1,458. & duces 5,65. & gentes 6,443. 7,390. 10,35. regesque 5,49. 754. 7,56. 300. 8,140. regnaque 5,22. & urbs 7,354. ancilia ferentes 9,480. ab Iliaco sanguine 1,418. Ae-
thiopum 9,517. Asiae 10,30. Eoi 10,47. Gal-
lorum feroces 1,309. genuere 3,446. ad juga faciles 2,314. longi aevi 10,180. mortales 9,981. natantes in caede 7,294. nepotum 7,207. 8,871. profani 10,195. tabentes 7,823. tellure revulsi 8,309. Populorum sanguis 9,597. Po-
pulos deslere mortem potentis 9,170. docuit ordo 5,13. excivit Fortuna 3,261. flere veta 7,707. hic sanguis redimat 2,312. movent da-
mna 3,151. revocavit in auxilium 10,505. ti-
bi donat 7,723. Magni numerat 7,792. pa-
ventes terruit 1,153. potentes belli semina mer-
sere 1,159. per populos Roma perit 7,634. o-
mnes tranquilla quies 1,250. Scythiae duc 1,

367. Populis adest 9,911. arma dadas 4,801. ex-
hausae domus 8,253. fata pandere 6,590. par-
ci 9,658. prodere 1,632. rabies Caesar 7,557. rapti est dies 9,1097. relinquens 9,586. unde somnos 7,28. urbs frequens 1,511. Gallorum Arctaeque subacta 3,74. nostris incognita 7,436. omnibus reddite nos hostes 2,53. centum Creta in arma venit 3,185. comitanibus 2,730. fugatis 9,164
POPULARE nomen Pompeji 7,694. Popularia no-
mina 6,795. Popularibus auris totus incelli 1,132
PORRIGIT Haemus juga 6,576. se mons 2,399. Porrexerit undam duci 9,503. Porrectae catenae 4,421
PORRO 9,69
PORTA Collina tulit stratas catervas 2,135. Por-
tae limen 6,200. Portas intrare patentes 2,443. vi perfringere 3,343. Portis murisque recepti 2,704. referatis 2,507
PORTENTA 5,284. juvant Parthum 8,414
PORTAS Pompejum in pectore 9,70. Portans an-
cilia collo Salus 1,603. Portitor Acherontis 3,17. vernus delapsae Helles 4,57. undae 6,704
PORTUS erat aequor, faucibus inmissum 2,617. sub Herculeo nomine sacratus 1,405. flexi ora petunt 2,706. apud Portum sacri cecidere ca-
davera 2,134. Portus Arabum 8,854. quieti 9,43. praeccludere 9,39. tangente carina 9,442. patrios vanescere cernit 3,5. ad Portum tendit ratis carbasa 8,50. in Portum tendit ratis 8,181. vela ferantur 2,623
POSCEIT campos turba 6,799. ore herbas equus 6,86. proelia 4,467. te summam manum for-
tuna 5,484. Poscimus arma 7,60. latitantem 6,712. Poscunt Capitolia sacras laurus 1,287. mensae exta 6,557. rerum discrimina 5,557. Poscebat aquas 9,750. Poposcit domum 2,579. ferrum recta cervice 2,510. jure belli 9,195. Poscet sibi diem Phoebe 1,79. uxor fata à ma-
rito 3,353. Posce caput 8,785. exemplar 9,563. Posceret sibi undam 9,618. Poscere fata 4,541. finem à Superis 8,846. sibi aquas 4,372. veniam 4,343. Superos finem 1,669. Poscen-
tibus arvis manus desunt 1,29
POSSIDET Auster flatibus mare 1,454. semina re-
rum 10,209. totum orbem 1,110. Possedit la-
tius orbem 7,420. opes 9,197. Possederit o-
mnem Italiam 2,658. Possessa Dictaeis colonis urbs 2,610. numine sedes 6,314. Possessae urbes 7,710. Possessor regni 6,799
POSSUM. Si potes 7,822. adhuc superstes esse 3,747. quantum 8,766. Potest hoc flamma 9,784. plus Fortuna 6,615. quae peior fortuna 2,132. quodcunque 3,101. Possunt numina miseris tantum irasci 3,449. Poterat satis esse 8,556. Potuere nubes mundo incumbere 4,69. Poile hoc sitim 9,762. nil dolores 9,889. o-
mnia 5,288. pati 8,70. Potuisse plus patria 1,

INDEX RERUM,

- .j. tantum 9, 134. Potens abscondere 9, 1040. libertate salva 9, 193. Deus 5, 91. anima 8, 762. Asia 9, 1002. panacea 9, 918. terra 10, 324. monstrum 6, 635. Potentis mors 9, 170. populi fortuna 1, 109. Potentem populum in sua viscera conversum canimus 1, 2. Potentes 4, 806. a'unt segne vulgus 3, 57. olim concurrunt 2, 230. radii 10, 202. herbae 9, 893. armatos plebi miscere 1, 271. maritos in cladem detrahere 3, 21. populos belli semina mersere 1, 159. Potens enis nostri Sulla 4, 822. leti animal 6, 485. pelagi 5, 50. regum 8, 534. veri Paean 5, 199. Potentes nemorum silvani 3, 492. Potentia cuius ducis sit 7, 281. diversa 10, 200. formae 6, 459. longa 1, 333. Potestas altera, quam Caesar 9, 1077. major Caesar 10, 136. proxima lege Praetor adest 3, 106. in aëra 10, 241. nunc flere 1, 40. Caesari concessa 4, 823. Deo nulli auferre 8, 631. ferri 1, 666. illa violata Deos invenit 3, 125. omnis consortis inpatiens 1, 92. quondam veneranda 5, 397. nulla Romana 5, 664. rerum 2, 136. sacri Pontificibus permixta 1, 595. sanguinis hosti concessa 2, 76. Senatorum 5, 45. lumina 8, 494. summa 9, 200.
- POST** clades 9, 23. domitas gentes 7, 15. fata 7, 471. 9, 274. funera 9, 29. Magni 9, 218. se ut vivat pars 7, 656. secula 10, 263. 10, 693. 9, 243. mori 9, 108. terga redit 8, 7. relictus 4, 353. vota venit Fortuna 5, 583.
- POSTERITAS** mittet in secula 8, 604.
- POSTQUAM** 8, 504.
- POSTIS** reclusus 5, 531. Postes vasti 10, 118. in geminos discurrit insula 2, 355. Postibus Antae pendere 2, 164.
- POTHINUS** eunuchus magnae apud Ptolemaeum regem puerum auctoritatis 10, 95. Ptolemaeo suadet Pompejum occidere 8, 484. & seqq. machinatur caedem Caesaris 10, 333. & seqq. hortatur per internuncios Achillam ad societatem belli contra Caesarem 10, 350. & seqq. Pothinus, & Achilles caedem Caesaris, quem inter epulas facile occidere potuissent, differunt in crastinum, ne in confusione nocturna Ptolemaeo periculum crearetur 10, 425. Pothinus capite plectitur à Caesare 10, 515.
- POTIRI** faucibus 4, 160. tellure 4, 658. Potitus mercede 7, 610. pace 4, 385. portu 5, 589. peccatore Paean 5, 165.
- POTIUS** 4, 793. feriet Cassius 7, 451. pereant 7, 555. quam 8, 273. velim. quam 9, 567.
- POTARE** latices 9, 592. Poturae nilum grues 5, 712.
- PRAEBET** agger securos somnos 1, 518. cruor conamen nervis 4, 287. miracula 4, 425. Praebat Cynthia parum lucis 8, 721. hiems Rubiconi vires 1, 217. victima collum 1, 613. Praebuit dies miracula fati 3, 634. hostibus obliquas alnos 3, 562. lacerandas urbes 10, 45. Praebebunt testes aequora, & terrae 4, 493. Praebeat sanguis validos ietus 3, 678. Praebere alimenta faciles carinae 3, 683. cruorem gentibus 1, 9. cubile 4, 603. Deos 6, 607. fata sua Deo 5, 536. manus 5, 558. pabula terra 6, 81. stabilem carinam 3, 556. Praebentibus arboribus auris frondem 3, 410. Praebentur munere fatorum bella 3, 361.
- PRAECEDIT** ora 9, 587. Praecessit omnes 8, 330. Praecedere propera 7, 744. chelas Virgo coeperat 2, 692. letum nati 3, 750. turmas 9, 400.
- PRAECEPTUM** fertur 9, 122. ibat in puppim 8, 577. ruit 7, 531. se jecit 7, 166. tendit 6, 14. in omnia Caesar 2, 656. cursus 7, 336. 496. bellorum cursus 10, 508. mundus 6, 463. polus 6, 590. saltus 8, 654. victor 9, 47. ira 4, 268. rabies 7, 474. fatum agit omnia 6, 98. mare 5, 640. Praecipitem belli cursum tenuit 3, 391. cohibete ducem 2, 489. populum urgent agmina 1, 492. in praecipem fata committere 5, 301. latenti moenia 7, 414. subsedit 6, 643. Praecipiti cursu ora portus petunt 2, 706. fuga navalia tenere 3, 756. fortuna viro subicit 3, 51. lymphata gradu turba 1, 496. rivo ruens 2, 216. saltu sub aequora tendit 3, 750. se pondere jaculatus 2, 155. Praecipites calus 5, 746. cataraetae 10, 318. dare populos 8, 93. haesere rates 2, 212. nullo pudore 7, 526. per inania iactus 9, 107. superaverat Anxuris arces 3, 84. Praecipitat quodcumque glacies 10, 224. Praecipitant Genulum nives 5, 466. Praecipitavit Arar Rhodanum 6, 476. Praecipitate vates 9, 148. Praecipitare fata 7, 52. satis senectam 7, 353. hostes castris 4, 209. in casus dubios 5, 694. luctus 5, 795. Praecipitasse lenis extremum diem 2, 106.
- PRAECIDERE** lucem 6, 340.
- PRAECIPIT** sociis, ne 2, 691. Praecipere iter limite 6, 15. Praecepta subissent animos 4, 524.
- PRAECLUDERE** portus classi 9, 39.
- PRAECONIA** vitae merita digna 4, 813. in falsa fama linguas solvit 1, 472.
- PRAECORDIA** dura 6, 452. tibi pressit 9, 815. circa haec sanguis incaluit 2, 557.
- PRAEDUCUNT** nubila Phoebus 6, 466. Praeducere latus laevo giro 4, 45.
- PRAEDA** armis non est casa 5, 526. crescit 4, 435. luxum suavit 1, 162. meis armis quaeritur 1, 350. nos furem sumus 1, 250. reperta latrat 4, 443. Romana 7, 759. victi Philippi 3, 158. Praedam facilem urbem liquere 1, 513. in praedam ducere 7, 737.
- PRAEDO** felix 10, 21. Praedonem toto mari sequere 2, 727.
- PRAEFERT** omnia nobis 9, 1095. Praetulit arma togae 9, 199. cui aras 8, 457. quem paci 9, 229. Praeferat pompa triumphos 8, 733. Praeferre letum timori 8, 576. manes Pompeji Casio Iovi 8, 858. Praelatus dux 5, 347. Praelata est gazae triumphis 3, 166. Praelati regia coeli te excipiet 1, 46. Praelate Comatae Ligur 1, 441. Praelata

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

lata fronde Minervae 3, 306. Praelata suis di-
versa castra 2, 275
PRAEFECERAT quem armis 10, 351
PRAELABITUR amnis 9, 355. Sicoris placidis undis
 4, 12. Praelapius moenia Tybris 5, 76
PRAEMATURAE rapinae segetum 7, 98
PRAEMIA miles feret 3, 130. belli 1, 341. 5, 246.
 9, 1067. Maris 5, 308. servati civis 1, 358. in
 Praemia fratrum ceciderunt fratres 2, 151
PRAEMITTERE rerum seriem pompa 3, 75
PRAEMONITOS nautas ad aequora perducit tuba 2,
 690
PRAEMORDENS linguam 6, 568. Praemortuus car-
 cer 10, 446
PRAENESTINA Fortuna 2, 194
PRAENOSCERE 6, 423. calus 6, 615
PRAEPARAT puppes 3, 16
PRAEPES subitus 9, 662. tantus 9, 688
PRAEPONDERAT aëra fati 6, 603
PRAEPONERE Magnum rebus 7, 283
PRAERUPTA cautes 6, 575. fossa 4, 264
PRAESAGA mens 9, 120. belli 6, 414. malorum 7,
 186. Praelage malorum Antoni 2, 121. Praela-
 ga Jovis tela 7, 197. Praeagia exagitant curas
 8, 43. plebem pavida terruerant 1, 673. belli
 capere 7, 331. sceleris 8, 571
PRAESCIA natura 2, 3.
PRAESENTE me 6, 663. te 7, 677
PRAESEPIA plena ferunt culmos 6, 85
PRAESIDET Albæ numen 5, 400
PRAESIDE me Roma subplicium petat 2, 538
PRAESTINGUENS flammâ obliquâ lumina 1, 154
PRAESTANT primæ acies 4, 30
PRAESTAS mihi fidem 8, 141. Praestat nomen ter-
 ris Hiberus 4, 23. Praestitit annos innumes 8,
 704. nec plus victoria 2, 229. nox umbras 6,
 830. orbem vincendum 3, 297. undis pacem 8,
 256. Praestabis campos sceleri 7, 854. Praestabi-
 mus immunem 6, 764. Praestate animos 8, 266.
 fidem victori 7, 720. manus 8, 548. Praestet
 hoc sibi juvenus 10, 394. quis bella jubenti 7,
 563. quid mihi fortuna 5, 593. Praestiterint quid
 tibi 8, 323. Praestare, ut deceat 9, 405. caput
 fortunæ 8, 615. fulminibus caput 5, 770. caus-
 sæ Senatus 4, 213. hoc mihi potest 10, 388. ju-
 gulos 5, 370. malis dolorem 7, 682. quid duci
 6, 234. Pompejo 8, 657. quis potest 5, 229. se-
 pulcra ducibus 9, 236. spem Deis 5, 42. victis
 salutem 9, 247. Praestabitur umbris honos 9,
 240. Praestandum socero caput 7, 675
PRAESUMTUM robur 6, 418
PRAESENTATE pericula fato meo 9, 398
PRAETEREUNT litora Liffi 5, 719. Praeteriti me-
 mor senectus 2, 233
PRAETOR proxima potestas lege adest 3, 107. Prae-
 toria puppis verberibus lenis agitur 3, 535
PRAEVENERIS plagas 10, 307. Praevchitur Asiam
 9, 1003. Praevectus equo 7, 342
PRAEVENIT metus 9, 640. Praevenire hostem 4,
 167

PRAEVERTIT tristia leto 8, 30
PRAECES permixtae 7, 375. submissae 8, 594. Pre-
 cibus adest vultus 10, 105. tenuit fugam 9, 51.
 minusque evocat 5, 480
PRAECOR 5, 773. 8, 580. defleste 5, 789. parce 7,
 540. te, ut 6, 592. Precatur hoc te votis dux
 2, 699. te hoc solum 7, 98. Precamur finem pa-
 ci 8, 427. Precabor regna 8, 313. Precer quid
 tibi 8, 827. Precari fluctus, & ventos 5, 451. Pre-
 cans populus 5, 382. Precantis vox 6, 517. Pre-
 canti parete 6, 711. Precandi haec nobis sum-
 ma 3, 329
PRAEMIT adversas res pondere famae 8, 23. aspera
 classes Leucas 1, 42. bellum 10, 478. generi ve-
 stigia 2, 652. graves interritus iras 2, 521. illos
 magna strages 2, 205. membra rigitia 2, 25.
 metus 7, 341. miles cubile 7, 762. quemque
 terroris imago 7, 773. quos fortuna 8, 486. se-
 cura Deorum 5, 341. te fortuna 5, 756. solum
 orbita 9, 694. vulcera partus 5, 39. vulnera manu
 7, 567. Premittis orbem 7, 870. Premunt cor-
 pus robora 8, 757. fata 5, 758. mundum 8,
 544. gazas tentoria 7, 742. hiemes partem
 mundi 4, 107. hunc gladii 7, 783. illum tela
 6, 189. plebem majora 1, 674. secula pectus 5,
 178. Pressit Deum Parnalus 5, 132. lumina 8,
 615. Meroën Phoebus 10, 251. Poenos cineres
 2, 91. tibi praecordia 9, 815. Pressere catervae
 devotum Decium 2, 308. domos Assaraci 9,
 9, 967. manum jugulis 4, 562. oculos tenebrae
 7, 616. sucos medulla arboris 4, 318. Presse-
 runt aëra pennae 7, 835. sidera mortem 6, 608.
 Premat aratrum consul 7, 430. hinc Dacus, in-
 de Getes 2, 54. Premamusterras 10, 49. Preme-
 res radiis Leonem 1, 656. Premierent arma 5,
 803. cornua victimae 1, 612. te proelia 6, 327.
 tellurem mortibus 7, 848. Presseris partem in-
 mensi aetheris 1, 56. Pressisset harenas 6, 309.
 nubibus undas 5, 626. Premens canitie vultus 8,
 56. dubiam in templa inpulit 5, 145. stans 9,
 332. frontem corona 2, 358. Premitur Juppiter
 1, 661. natura 9, 867. puteus ad fastigia campi
 4, 296. remorum sonus clamore 3, 541. Pre-
 muntur cuncta culmine 7, 594. fata 8, 267. Pre-
 meretur solum à parte poli 3, 253. Premi arva
 patiente colono 2, 445. valle inter montes 6,
 343. Pressus ab hoste Romanus 1, 514. ensis 4,
 706. 7, 562. pulvis 6, 280. turribus cedat agger
 3, 398. Pressa Caelare navis 5, 585. Pressum ab
 aethere numen 5, 86. dextra aratrum 6, 383.
 pondere caput 7, 162. rostrum 4, 442. Pressae
 silvae curvato robore 1, 390. Pressi diademata
 crines 5, 90. Pressae polo nubes 4, 76. Pressa
 membra 4, 648. corpora exanimat rupes 3, 472.
 Pressis non est locus movendi arma 4, 782. Pres-
 sura croci 9, 809
PRAENDEAT quonixu, haesit manus 3, 612. Pren-
 dere litora 5, 576. Prendente vix oculo modum
 4, 20. Prenarent robora ulnis 3, 664

INDEX RERUM,

- PRESTER** 9, 722, 791
- PRETIUM**, mercesque 4, 220. belli 7, 750. cervicis 9, 281. connubii tertia suboles 2, 330. lampados 6, 353. numinis recepti, mors 5, 118. sanguinis vile 8, 9. tanti furor. tellus 1, 96. virtutis longae 2, 258. arboribus abstulit 9, 365. Pretio fascies 1, 178. majore petuntur 1, 282
- PRETIOSA** concha 6, 678. muncie Sidon 3, 217. vestis 2, 385. sepulcra 8, 729
- PRIDEM** debita 8, 415
- PRIMUS** a litore occurrit 8, 204. bellorum furor 5, 36. dies colit Janum 5, 6. dux 7, 223. erumpat sanguis 6, 555. terri motus 7, 278. hic erit mihi 9, 240. mucro 7, 561. Oriens 7, 360. posceret 9, 618. poscens dux 4, 540. Orci hiatus 7, 714. sol 4, 65. triumphus 7, 14. Prima acies 4, 780. accipit 9, 117. figura 9, 303. frons 7, 521. lancea 7, 117. movit caput 9, 700. mundi lex 10, 200. nivis tabes 10, 225. non tenebo 10, 90. nox miscuit 10, 86. origo mundi 6, 611. permittit 10, 330. pinus 6, 351. puppis 8, 590. strutura 6, 64. terrarum Libye 9, 351. testis 7, 712. tinxit sanguine lancea 7, 473. tulisses nefas 7, 868. viris fors 9, 211. vox 6, 527. 8, 480. Primum vallum 6, 290. vulnus 8, 72. Primo cantu succendunt classica 6, 166. cursu moenia rapta 2, 653. quoque sole calens 10, 435. visu 9, 1035. certamine 4, 621. in limine vitae 2, 106. nutet casura sub Euro 1, 141. Primi fregere 8, 298. calores 9, 507. Seres vident Nilum 10, 292. tumultus 10, 325. vidimus motus 1, 254. Primae Gades 9, 414. fruges 6, 426. tenebrae 4, 446. undae 5, 513. Prima castra 1, 251. 4, 587. poli fidera 5, 424. proelia 4, 720. 8, 386. secula 8, 837. vulnera 4, 546. Primos fugisse 9, 271. me ducis in ortus 1, 683. belli tumultus visura dies 1, 233. Primas tædas expulsa mutarim 2, 345. Primis humeris haerentia suppara 2, 363. a sedibus exsul 3, 339. Primum 4, 555. 4, 660. 5, 386, 397. 6, 499. 9, 296, 619, 913, 925. adit te 8, 251. dant 10, 326. Primo 4, 247. Prior adflatur 6, 589. arma capessam 4, 703. ipse percussus 5, 488. pervenit 8, 641. dominus 9, 274. fortuna 8, 31. mens 5, 167. sedes 9, 996. ulla manus 7, 475. Priorem quemquam ferre 1, 125. Priores ferunt arma &c. 3, 475. mores 9, 520. comae 5, 143. Priorum ducum fata 4, 662. Priores cultus matrona deposuit 2, 128. mensas asper nata fames 1, 163. Priora fata 8, 23. Prius commendat 9, 1013. gessisse 8, 419. texit quam 9, 1006
- PRIMAEVUM** corpus 6, 562
- PRIMORDIA** gentis 10, 177
- PRISCI** tori foedera 2, 341, 378. Prisco sanguine dignum robur 5, 17. nomine Enchelidae 3, 188. Prisci duces 10, 151. Prisca foedera 8, 219
- PRIVIGNI** fuga 9, 51
- PRIVARE** sceptris 8, 498. Privare te patrio sepulcro 2, 732. Privatus 9, 194. Caesar 4, 188. mori timet Caesar 5, 668. Privata ira 4, 688. senectus 1, 324. vita 7, 266. Privatae curia vocis testis 3, 108. Privatum facere caput unum 5, 366. Privato duce gesturus praelia 2, 278. non Privata arma Senatus dedit 2, 533. Privata loqui 5, 539. non cupit, qui Pompejum transire parat 2, 564
- PRO** arvis utitur gurgite 6, 377. bellistot civile dare bellum 5, 269. caede dari veniam 9, 1088. Caesare stat 6, 201. cursus satis datus 7, 544. pugnant 9, 850. causa pugnare 4, 230. cervicem daret mercedem 8, 11. Magni dare 9, 1024. conjugem luctum amat 9, 112. crimine poenam metus 8, 781. quid precer 8, 827. dominis bella gerere 9, 257. libertate partes faciet 9, 97. me petitis patriam ferro 7, 261. meritis precatur te 7, 68. munere misissem caput tuum 9, 1070. numine est Pompejus 8, 860. pace dare libertatem 4, 227. robore stat 10, 118. sanguine merces 7, 738. se ferre metus 7, 138. vera causa fabula decepit 9, 623. vulnere totum corpus 9, 814
- PRO** fas! 10, 410. fatal! 2, 98. 4, 194. 6, 305. 7, 411. funera 4, 231. furor 10, 146. pudor 10, 47, 77. Superum 8, 597
- PROAVI** 9, 132.
- PROBAT** calor 9, 352. quis sumserit arma justus 7, 259. se 8, 621. spectantibus 7, 629. Probatis in morte 8, 626
- PROBITAS** devinxit amore 8, 156
- PROCEdit** vinea 3, 487. Procederet ungula curvati Tauri 3, 255. Procedere ad Deos alio vultu 6, 736. in axem 7, 422
- PROCELLA** Circaea 6, 287. Emathia 8, 203. urgente 9, 1001. Procellae invitae 5, 684. mediae 5, 583. Procellas sentit aequor 6, 470. tellure timens 9, 446. Procellis favit 9, 116. rapta aequora 5, 612
- PROCERES** alii sollicitant 2, 279. castrorum 7, 69. Hesperiae 10, 450. Romani 5, 10. Procerum coetus 8, 261. motus 5, 342. pars 8, 119
- PROCUl** 9, 944. 10, 256. absit ut 10, 525. adspicit 8, 743. avertite 10, 341. avertant hoc fata 10, 101. collecta fragmenta 8, 755. conspexere sedentem 6, 575. conspecta est 9, 501. ducitur agger valli 6, 31. ecce 6, 214. effudit 9, 491. est 9, 542. hinc 6, 230. indo 5, 516. positus 5, 755. remotae terrae 5, 745. torfit se 9, 812. unde 7, 479. aequore 4, 586. arvis 9, 341. harena 8, 820. tellure 7, 57. Thesalia 8, 602. a cavernis 6, 642. a muris 3, 375. 10, 436. a strepitu 5, 726. a tectis 5, 19. ex alto 9, 45.
- PROCUMBIT** in aequora 3, 616. montibus arbor 3, 512. Procumbunt late omnia nemora 3, 395. oculi sedibus expulsi 3, 713. omni 3, 440. vix peracta caede 2, 202. Procubuit 9, 482. agger 3, 508. Procumbat ut victima 7, 596. Procumberet supra ducem 7, 672. Procumbere jubet silvam 3, 426. terrae 5, 360. Procumbens ferrum pondere ad-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

adjuvit 3, 275. Procumbentes taxos 3, 419.
PROCURRIT Macra in aequora 2, 427. Procurrunt
 agmina 7, 384. Procurrere contra 4, 772.
PRODISTIS in hostem 7, 231.
PRODIGIUM fuit illud 9, 475. Prodigis terras imple-
 runt superi 1, 525.
PRODIGUS toto censu Cererem exiguum emit 4,
 95. Prodiga rerum luxuries 4, 373.
PROBIT humorem arvum 4, 309. Prodent omen-
 ta latebras 1, 625. Prodidit arma clangore 10,
 400. hanc Pompejo fama 6, 570. proelia ignis
 6, 279. quod illi anhelitus 4, 623. Prodiderant
 veritatem 5, 157. Prodam flumina tua 10, 285.
PRODE Deos 10, 181. Prodere aves 6, 428. ca-
 sus 7, 151. populis quaecumque monetis 1, 632.
 secreta 10, 195. vati licet 5, 176. Prodens fama
 ruinas 8, 15. urgentem pectora Phoebum 1,
 677. Proditus pulvere 6, 127. Proditia Pharos
 10, 355. turbato vultu ira 3, 356. Senatus iura 4,
 801. *Proditionis* merces est salus ducis 4, 221.
PRODUCIT tenuem linguam in aequora 2, 416.
 Producere animam 4, 796. noctem 10, 173. fu-
 nus ad tumulos 2, 298. vitam 4, 377. Producti
 concurrunt in harena 4, 740.
PROELIA vocant fessos 4, 394. premerente 6, 327.
 campi 7, 306. Proelia dira 3, 313-7, 689. media 10,
 185. Pontica lassus regis 1, 337. prima 8, 386.
 superati Vari 4, 715. suprema 7, 243. ultima
 concurrant 1, 40. committat miles 3, 325. con-
 verti lactatus 1, 441. gerunt 10, 532. gesturus
 consul 2, 278. dira discordes paratis 3, 313. di-
 rae tribunitiae saeva voverunt 3, 127. iusta vo-
 cari 2, 540. laevam instaurat 3, 615. pauca facili
 eventu gesseris 1, 284. in Proelia casuras urbes
 moverat 3, 170. coitur maiore damno 2, 226.
 menti stimulos addunt 1, 262. externa devotas
 dextras accipe 3, 311. ruens miles iter rapuit
 4, 151. scelerata suae quemque rapiunt caussae
 2, 251. venisse tantum civem 2, 274. post Proe-
 lia Parthorum sospes 2, 553.
PROFANA mors 9, 780. Profana ora 6, 515. Pro-
 fani populi 10, 195. Profanae manus 8, 551.
PROFATUR 5, 16. 9, 147. haec 5, 318. moesta 2,
 337. sic 4, 701. Profatus sic 9, 251.
PROFERT querelas 5, 761. protulit ovo natos 9,
 902. se domus 10, 487. Protulerat natura mon-
 stra 1, 590. Profer 10, 180. Proferre ferrum 8,
 520. se populis 5, 90. Profertur ad hostes 4, 763.
 Prolatus ab ira calida 2, 493. Prolato auro non
 deest venditor 4, 97.
PROFECTO 2, 546. 6, 445. 9, 477. 9, 1084.
PROFICIS nil 7, 592. Proficiunt pocula 6, 454.
PROFUGUS dux 8, 259. per Appula rura 2, 608.
 Profugum per Scythici divortia Ponti 2, 580.
 Profugi à gente vetusta Celtae 4, 9. Profugos
 vexere puppes 2, 611.
PROFUNDUM inexpertum 5, 486. moestum 5, 442.
 placidum 6, 268. pronum 4, 430. rubrum 8,
 853. Profundi languor 5, 449. ora artantur 2,

677. tellure compressa 2, 680. stagna 9, 305.
 incerti stagna 2, 571. Profundum medium va-
 tes tenuere 3, 2. vassum semianimes subiere 3,
 376. Profundo abrupta terra 9, 308. acies erra-
 re pateris 3, 559. clausa 6, 23. interrupta terra
 9, 335. invexit molem 3, 536. mergi 9, 540.
 merlus foret 3, 636. sparsa Peuce 3, 201. gemi-
 no tellus elisa 2, 437. vasto brachia jactare 3,
 651. Ditis regna 1, 455. Profundo mari fortu-
 nam tentare 3, 509.
PROGENIES, huic maximus usus Veneris 2, 388.
PROHIBET Circius tuta Monoeci statione 1, 408.
 succumbere 8, 70. Prohibent arcessere 8, 660.
 cadavera jungi puppes 3, 575. credere 5, 540.
 socii 3, 637. Prohibebunt fratres tela spargere 3,
 327. Prohibe lamenta sonare 7, 706. Prohibe-
 ret lunam imagine fraterna tellus 6, 503. Pro-
 hibere artus ollibus 3, 656. Prohibens victorem
 rapina 3, 121.
PROIECIT aestus pectoris 8, 166. purus hominem
 in undas 6, 401. pondera curarum 9, 951. ter-
 ga leonis 4, 612. vitam 4, 516. Projecta locis
 vacuis 5, 783. sub die 9, 432. lingua 4, 755. Pro-
 jectum corpus 6, 588, 720. Projecti entes 9, 16.
 post litera fluctus 9, 309. Projecta armis 8, 735.
 campis cadavera 7, 565. corpora 6, 626. sub au-
 stro regna 8, 442.
PROLAPSA jaceret 8, 426.
PROLES Aloeï 6, 410. clarissima 6, 594. Karthagi-
 nis 8, 284. Lagi 10, 86. Lagaea 10, 522. Me-
 telli 8, 410. 9, 277. Philippi 10, 20. stirpis 8,
 692. parente indigna 6, 420. cum prole, & con-
 iuge 7, 377.
PROMITTIT his virtus locum 4, 36. Promittunt
 stantes munera 7, 715. Promisit sibi fatum 10,
 452. Promisere manus ad bella 1, 388. Promi-
 serit sibi omnia 7, 759. Promittere quid Musis
 9, 983. sibi jus totius mundi 2, 321. veniam 4,
 510. Promissus sibi manu finis pugnae 4, 535.
 Promissa aurorae dies 8, 779. mihi dies 7, 255.
 salus 4, 235. Promissae pugnae classica 2, 597.
PROMOVET acies 7, 576. Promoveat limine portae
 6, 201. Promotus sanguine 6, 146. Promoto li-
 mite Varus Hesperiae finis 1, 404.
PROMTUS pati 7, 106. Promtum ad vulnera pectus
 5, 320. Psyllis, nosse 9, 937. Promtissima in ser-
 rum rabies 7, 245.
PROMUSA Erinnyis 8, 80.
PROMUS amnis 6, 474. ad nefas 6, 147. in adver-
 sos ictus stat 3, 571. in undas ibat Titan 3, 40.
 repagula laxet sonipes 1, 295. Prona viris mens
 in ferrum ruendi 1, 461. Pronum ad tollere 6,
 619. erat praebere 6, 606. profundum 4, 430.
 Prono in bellum tantum addidit irae 1, 292. le-
 teri incumbit turba 3, 648. Pronum diem du-
 cens Phaëton 2, 412. Pronam pinum excutens
 Erinnyis 1, 573. Prono Deo cedere 5, 501. in
 noctem Olympo 4, 28. milite acceptum bellum
 1, 392. vertice ignis in latus cecidit 1, 546. Pro-

INDEX RERUM,

- nae comae 6, 643. Prona mortipericula 5, 693.
 Pronior in magnum populus 2, 453
 PROPAGO Pompeji 6, 589
 PROPES 5, 239. 6, 411. 9, 265. Semiustae classes
 merguntur 10, 496. me vidi Superos 7, 298
 PROPRIOR ab igne 8, 219. Cornelia civili bello 2,
 349. luna 6, 506. mari Cynosura 8, 180. mer-
 genti fidera coelo 4, 54. Propiore cultu frequen-
 tant lucum 3, 422. Propiora pignora 8, 499.
 Propioribus aëtris flammæ eripit lux 2, 721. Pro-
 pius accessit Olympo 2, 398. moveri 6, 416.
 secabat 9, 685. timuere, quam nunc 10,
 47. vidit 5, 475. videre 8, 63. *Proximus* la-
 bor 9, 297. Proxima erat 9, 948. coelo 9,
 351. Graecia vires bello dat 3, 171. lege po-
 tellas Praetor adest 3, 106. muris Pharos 10,
 511. plagae curis 9, 767. sibi nox 5, 805. subo-
 les 7, 642. tellus 5, 576. urbis pars 3, 379. viris
 fors 9, 211. Ponto rura 9, 439. velis litora 5,
 588
 PROPERE rapi 9, 761
 PROPERAS 8, 645. Properat ire 6, 284. tentare 5,
 304. Propera 7, 83. praecedere 8, 744. Prope-
 ratelequitum catervae 2, 498. mori 6, 807. Pro-
 peremus ad axem Helperum mundi 3, 359. in
 orbem 8, 289. Properans in fata 8, 638. ruina 5,
 746. virum mundo inponere 3, 393. Properan-
 tis belli nuntia fama 1, 471. Properante dextra
 3, 18. Properantes mortis horae 7, 50
 PROPINQUA puppis 8, 54. Propinquum letum 4,
 737. vallum 6, 125. vocare 4, 177. hostem o-
 rant 3, 305. Propinqua luce 5, 678. Propinqui
 nulli cohere 2, 370. pugnae mente 6, 1
 PROPULIT classem Auster 3, 1. mare 9, 319. Pro-
 pellere lintea 5, 430. Propulsa silva iustiniuit se
 3, 444. cruore flumina 7, 789
 PROPOSITUM vobis vertere cuncta 7, 59
 PROPONTIS 9, 963
 PRORAE sublimi culmine stans 3, 709. in proram
 rudentes dedit 8, 196. Prorae Latiae 9, 1079.
 Proris naves ad terram vincit 5, 422. diductis
 cornua extendunt 3, 547
 PRORUMPUNT agmina 1, 443
 PRORUTA saxa 9, 490
 PROSCINDIT vomer Iöicon 3, 192. Proscindere
 quercum ferro 3, 434
 PROSECTA lavi cerebro 6, 709
 PROSEQUITUR vox fauces 3, 739. Prosequar um-
 bram inanem 2, 303
 PROSERIT Ceres segetem 4, 411
 PROSILIT fiducia 7, 249. Prosiluit 5, 210. busto 9,
 3. puppe 8, 55. Prosilient acies 7, 78
 PROSPERA mutantur vita 8, 631. bella 4, 387. fata
 7, 420. 8, 625, 701. belli 5, 782. bellorum 7, 684.
 Pompeji 7, 708. rerum 7, 107
 PROSPICIS moenia de rupe 1, 195. Prospexit a ru-
 pe 10, 434. Prospiciat tibi flammæ 9, 235. Pro-
 spiciens fluctus 8, 47. irae vel tibi 8, 644
 PROSTERNIT se 5, 800. Prosternite mundum 7,
 278. Prosternas populos 3, 131. Prosternere ca-
 nos pedibus 7, 372. gentes 7, 659. tantum 7,
 534. Prosternimur in aevum 7, 640. Prostrata
 jacent agmina 4, 358
 PROSUM Prodest auxilium 4, 645. Basiliscus trans-
 actus 9, 828. Superos finem poscere 1, 669. sum-
 ma scelerum 6, 304. Proderat nomen urbi 9,
 203. Profuit durasse per tot annos 2, 257. nulli
 sua aetas 2, 104. posuisse 9, 897. tua umbra 10,
 6. Proderit hoc 8, 865. undis ratis 5, 587. Pro-
 desse aliquid nominibus 7, 220. castris 9, 1051.
 Jovi votis 3, 318. nives Nilo 10, 220
 PROTEGIT extensus umbo galeam 3, 476. se fori-
 bus clausis 10, 440. truncum arbor 9, 529. Pro-
 tectus ab ingenti ira Superum 2, 86. Protecta co-
 ma nemorum 9, 627
 PROTENTI crinibus hydri 9, 673
 PROTEUS vates 10, 511
 PROTINUS 6, 750. 7, 733. 9, 830
 PROVECTUS in aequor 9, 1011
 PROVENTUS novorum scelerum 2, 61
 PROVIDUS 9, 328
 PROVISA haec sunt duci 3, 71
 PROVINCIA Pellae Parthia 10, 52. ultima, Caesar,
 Pompejo dabitur 1, 338
 PROVOCAT aequor delphin 5, 552. Fortunam 9,
 883. iratas Aspidas 4, 725. Provocare jugulo
 hostem 4, 275
 PRUVINAE Arctoe 8, 363. conspecto sole non du-
 raturae 4, 53. sparsae 9, 717 *Pruvinojum* arvum
 6, 489
 PSYLLUS 9, 907, 911. Psylli Marmoridae, & eo-
 rum usus contra Serpentes 9, 893. &c.
 PTELEOS 6, 352
 PTOLEMAEUS Auletes in regnum Aegypti restitu-
 tus jussu Senatus, auctoritate Pompeji 8, 560,
 573, 595. 9, 132, 1028. filius ejus puer à Sena-
 tu rex nuncupatus (et si non legitimus rex 8,
 558.) 5, 60. 8, 281, 448, 518, 536, 558. Pompeji
 suo jussu occisi caput jubet ballamo conditum
 adservari 3, 688. ex Casio monte Alexandriam
 venit ad Caesarem 10, 53. à quo cum Cleopa-
 trâ sorore reconciliatur, & cum Caesare epula-
 tur 10, 107. & seqq. à Caesare obseffo Alexan-
 driae nullibi dimittitur 10, 461 & seqq. Ptole-
 maei munus, occisus Pompejus 9, 268, 278. Ptole-
 maeorum manes 8, 696. Ptolemaei incesta
 10, 69.
 PUBES firmissima his sedeat castris 2, 473.
 PUBLICA belli semina 1, 158. fata 2, 239. 7, 51. ju-
 ra 9, 249. signa 7, 164. sequimur 2, 319
 PUDAT civem videri 2, 446. gessisse 10, 170. in-
 pendisse 7, 617. meminisse 8, 27. nil 8, 452.
 quos servire 7, 445. te nihil, fortuna 2, 568. te
 uri 8, 751. Puduit gementem mori 9, 886. Pu-
 debit gessisse 8, 419 jurare 9, 602. regnare 9,
 206. Pudhunt quem saeva 8, 495. Pudeat 9,
 266. coactum vicisse 7, 28. Pudenda series 8,
 696. Pudendum auxilium 8, 390. Pudor amore
 de-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- devinxit 8, 156. arma furentum continuit 4, 26. Fortunae Prolemaeus 5, 59. lucri 9, 706. non vincere bello 1, 145. Romanus 9, 1060. somnus 8, 678. Superum 8, 597, 605. terroreque huc hostem impulit 4, 34. timendi 7, 525. vester Magnus 7, 380. Pudoris funera 4, 131. rumpunt fata moras 1, 263. venia 3, 148. vulnus 8, 349. Pudori cede 8, 627. Romano parcere 2, 518. Pudorem tegit Galea 4, 706. timidum nuptae tectura lutea 2, 363. hem Pudor 2, 708. pro pudor 10, 47, 77. Pudore solve domum 10, 97.
- PUER** amat sororem 10, 94. coelo raptus 9, 972. inbellis 10, 351. injussus flectet te 7, 38. impius 8, 679. Pellaeus 8, 607. rex 10, 54. Puerum crede 10, 361. Puerilia studia 4, 178.
- PUGNA** dabat vires 6, 251. est de funere 6, 811. levis 8, 380. longa 4, 472. nulla secuta est 7, 532. Psyllorum, & veneni 9, 924. Pugnae discrimina 2, 599. finis 9, 232. pars 7, 693. promissae classica 2, 597. Pugnam depo'cite votis 2, 533. lacessere habiles pinus 3, 553. in Pugnam frenare rates 3, 674. Pugna consilium eripere 4, 705. in Pugna sanguine persusus 8, 375. illa Phoeceus eximius 3, 696. Pugna Domitius 2, 479. 7, 600. Metelius 3, 114. numine adverso 7, 219. unius turba carinae 3, 647. velum 8, 464. Pugnae armis Lingones 1, 398. mari Liburni 4, 530. Parthi 3, 265. cetrae 7, 232.
- PUGNAT** ab alta puppe Catus 3, 585. minaci cum terrore fides 2, 453. non stare 4, 753. Pugnant pro Caesare 9, 850. Pugnavit fortuna 10, 3. Pugnasset Averno populus 6, 636. Pugnae cum genero 6, 305. ducem malunt, quam vincere 7, 109. foro 6, 324. pro causa 4, 230. Pugnasce sibi 7, 697. Pugnatur 7, 114. Pugnabitur pro qua urbe 3, 92.
- PULCRUM** est, pati 9, 391.
- PULMO** augurat meatu aëris 4, 327. rigidus 6, 630. tumidus 3, 644. Pulmonis anhelis fibra 1, 612.
- PULSANT** singultus os 8, 682. Pulsati aequo e montes 5, 615.
- PULVIS** ater 8, 57. calidus 8, 376. coepit durescere 9, 942. compressus sanguine 4, 795. exiguus 8, 867. glomeratus 6, 296. longinqua petit 6, 162. parvus 10, 380. pressus 6, 280. Siccus 9, 342, 523, 974. tenet aëra 9, 462. tortus 9, 455. turbine torquetur 4, 767. Pulveris congestus 9, 487. Pulvere enecat Bacchum 9, 433. hoc meruit verum 9, 577. putri cautes fluxerunt 3, 507. squalebant fauces 9, 503. tectae ruinae 7, 393. è pulvere undam coniciens 9, 502. in pulvere manes tenes 8, 834.
- PUMEX** percussus 4, 300.
- PUNICEUS** Rubico 1, 214.
- PUPPIS** carinae 8, 564. hostilis 8, 577. parva 8, 258. praetoria 3, 535. prima 8, 590. Pharia 8, 596. tuta 8, 651. congesto pondere versa 3, 649. in locum cecidit mare 3, 633. sociae ad auxilium concurrunt 3, 663. suae de robore quisque stat 3, 570. Puppi ferrea manus uncus inserit 3, 645. Puppim dirigit dextra Telonis 3, 592. ferentes venti 6, 470. flectere 8, 586. hostilem insiluit 3, 636. in litora dare 8, 133. retinens 6, 679. ad Puppim pervenit 3, 732. in Puppim rediere rates 3, 545. parvam salix texitur 4, 132. sociam erumpere 3, 600. Puppe deserta 1, 501. ima conditur 3, 619. pendentia brachia linquentes 3, 667. rupta minor Argo 2, 717. ab alta pugnat Cacus 3, 586. de Puppo carinae injectare manum 3, 610. in signifera residens 3, 558. Puppis Caesaris 3, 526. Cecropiae 2, 611. exiguae 3, 182. ferebant luctus 9, 49. iungi cadavera prohibentur 3, 575. mutato remige victores suos vexere 3, 754. varios tractus gurgite duxerunt 3, 550. mittebat in aequora 2, 709. remi inhibent 3, 659. cavas à litore solvunt 2, 649. innumeras praeparat 3, 16. sublimes convellunt 3, 528. Puppibus accellus obtulit 3, 44. ignis incurrit 10, 997. juvenis aptior 8, 122. occurrit 3, 704.
- PURGANTES** moenia pontifices 1, 593. Purgandum gladio crimen 8, 518. Purgatus in ara 7, 777.
- PURPURA** funerea lana obsita 2, 367. nullos fasces comitata est 2, 19. servit ferro 7, 228. Purpureus lapis 10, 116.
- PURUS** Aëas 6, 361. Boreas 5, 704. gurgite 4, 380. ne luceret sol 7, 6. Puri coeli facies 2, 723. Pura est nulla belli manus 7, 263. fides 8, 572. terra 9, 425. toga 7, 17. Purum flumen 6, 367. Puri lunae recessus 5, 547. Philippi 7, 872. Puras manus servare 7, 487.
- PUTEUS** mons cavati 4, 295.
- PUTAT** hoc satis 10, 525. illas tenebras esse mortis 3, 714. necesse 7, 312. parva regna. Indos &c. 10, 457. Putamus damnum armorum 3, 365. Putant Romanum pati 9, 392. velle, quodcumque potest 3, 101. Putasti me vacuum virtute 9, 506. Putavit tutum 9, 1037. Putem 7, 768. Putes jacere agmina 4, 359. ne se sibi vicisse 2, 323. Putares mutare 8, 147. Putaret quis 9, 833. Putaris 9, 1026.
- PUTRIS** humor 8, 690. harena 9, 699. ora 9, 434. tectis avitis domus 7, 403. Putri pulvere cautes fluxerunt 3, 507. robore pallor adtonitos facit 3, 414. Putres robore trunci 9, 966. harenae 8, 830. medullae 9, 785. Putria rerum monumenta 7, 397. terrae 9, 526. Putrida nimis membra recedit 2, 141.
- PYRAS** suas fluxere 3, 240.
- PYRAMIDES** 8, 697. Pyramidum tumuli 9, 155.
- PYRENE** desuper aëriam abripimur 1, 689. Pyrenaeae nives 4, 83.
- PYRRHUS** ferox 1, 30. 3, 159.
- PYTHON** serpens maxima 6, 407. Pythona occidit Apollo 5, 80. Pythonem extenso 7, 148. Python arsit 5, 134. Pythia 6, 409. antra 6, 425.

INDEX RERUM,

Q.

QUAERIS ferrum jugulis 5, 262. jugum 9, 261. polos, & sidera 8, 337. Quaerit, cum quo cadat 8, 504. exire 6, 123. indomitos populos 4, 146. iter per arma 7, 498. latebras 8, 780. nocte maritum 5, 810. quod praestet 5, 592. subolem &c. 7, 347. tuta domus 10, 459. vestigia 9, 965. vocem in defuncto 6, 631. Quaerimus Superos 9, 579. Quaerunt agnoscere 7, 462. Nilum Seres 10, 292. Quaesivit iram superum 1, 617. quod luxus 10, 157. Quaesistis finem armis 7, 344. Quaeram exordia rebus novis 8, 265. Quaeremus terras 9, 869. Quaere cognoscere 6, 812. quid est virtus 9, 563. Quaerite, quid erigat Oceanum 1, 417. Quaerat cineres 9, 72. Quaerere 7, 619. de facto 8, 49. dextram 5, 280. haustus undarum fontibus 3, 345. latices occultos 4, 293. pacem à gladio 6, 242. pontem 4, 149. quod 6, 602. sibi mortem 4, 479. tuta fugae 6, 149. ubi sit fas 8, 141. Quaessisse caput per omnes truncos 2, 173. fidem sceleris 9, 140. habet 6, 426. opes 10, 150. muris latebras pavori 2, 494. nocentem, lenti visum 2, 110. Quaerens exempla timori 2, 67. Magno fato 8, 215. reparare 9, 1019. sepulcrum 8, 394. Quaerentem erumpere ventum 3, 460. Quaereris, ubicumque videris 10, 284. Quaeritur 6, 811. finis armis 5, 273. praeda armis meis 1, 350. ortus 10, 301. sedes ruinae 2, 731. Quaeratur nec dubium longo in aëvo 2, 731. Quaeri inter cadavera 6, 154. litoribus 5, 790. quid esset 7, 132. quid jubes 9, 566. Quaesitus favor 7, 726. Quaesita licentia regnis 9, 1074. nobis jugulo libertas 7, 434. manu fors 7, 309. Quaesitum corpus in undis 8, 719. Quaesiti cibi 4, 375. Quaesitae aquae 4, 306. Quaesita cruore regna 9, 1022. per agros plaustra 3, 450. Quaesitis Britannis terga ostendit 2, 572. Quaerendi enses 9, 209. Quaestor Cordus 8, 716

QUALIS erat 7, 13. venit 10, 437. Quales 10, 145

QUAM longo tradita leto, incertum 9, 102. magnum 6, 148. magna cadas 7, 419. crimina 9, 1059. multum liceat 7, 554. non &c. 5, 250. non ardua sit virtus 4, 376. parvo 4, 377. procul 5, 19. turbidus 7, 116. quod siluit 5, 112. si 6, 503. Quamquam confusus 4, 667. sint 2, 350. tectus 5, 538. vacabit 8, 412. Quamvis cum Indic. 4, 247. è bustis 6, 808. elisus 9, 339. jussi 4, 769. lapsus 8, 8. pavidus 6, 661. sit 9, 517. urens flamma 5, 811

QUANDO 4, 811. 8, 211

QUANTUS conspectus 8, 319. pulvis 4, 767. sit Caesar 7, 253. sanguis 7, 317. Quanta nox 9, 13. Quantam dare fas est 7, 456. Quantum venenum 9, 679. Quanta mercede 7, 751. Quantaet manus 7, 361. Quanta gaudia 9, 949. Quan-

tosne tumores gerit 10, 99. Quantum libertatis 8, 454. mortis 9, 680. poenae 7, 784. scelorum, & malorum 7, 114. telluris 6, 52. Quantum 4, 789. 9, 137, 984. debet in terras effluere 9, 774. despiciunt Pontus 5, 638. est, quod fata tenentur 3, 392. petat Natura 4, 378. poenituit 4, 385. potes 8, 766. potest perire 7, 535. valet 4, 469. 8, 123. tantum 9, 461. 10, 60. Quanta parat 5, 569. Quanto securius 8, 242. tu dignior 9, 508

QUARE agite 8, 289

QUASI conjuge victo 8, 158

QUATIT saxa pulsu sonipes 4, 751. templa Pontus 6, 28. Quatiunt classica mundum 5, 751. validos rudentes 2, 698. Quaterent Eumenidae lampadas armis 3, 15. Quatiens flagellum Bellona 7, 568. Quatiente ruina 1, 494. Quatitur formidine somnus 8, 44. remis Corcyra 8, 37. Quasi incipit cervix 4, 624. sunt visa astra 5, 564. Quasae nutant turres 6, 136. Quassant penates 10, 479. Quassantia tectum limina 5, 519. Quassabile ferro 6, 22

QUEAT noscere 6, 428

QUERCUS sublimis in agro frugifero 1, 136. Quercum praemia servati civis referens 1, 358. aëriam ferro proscindere 3, 434. Quercus silentes lique-runt Selloe 3, 179

QUERON de Brutis 7, 440. de parte servata 9, 145. haerere terrae 9, 82. nil de te 9, 855. Quereris perisse 9, 1053. Queritur, quod hostes &c. 3, 49. vulgus 7, 49. Querimur nihil jam 1, 37. Queruntur populi 7, 56. quod bubo, & strix 6, 619. Querat quid rura subpressa per orbem 1, 318. Queri de satis, & Superis 5, 762. Querens vulgus 10, 11. de te Fortuna 6, 787. Querentis voces 9, 1095. Querenti credidit 9, 1105. Querentes clamant 9, 847. Questus Numam jussisse 7, 397. tacite 5, 512. Quæsta, quod rapuisset 6, 359. Querelae causa 8, 512. Querelâ digna mors 7, 630. Querelae pereant 7, 555. Querelas egerit pietas 2, 63. in numina effundunt 2, 44. rumpens gemitus 8, 87. Questus exonerat 9, 880. mutos sub tacito pectore volvunt 1, 247. tenere suos 2, 20

QUI horreat 8, 449. comitum 8, 6. Qua debuit ira 10, 516. non ulla tantum mortis habet 9, 766. parte 6, 333. 9, 873. via caede paranda est 6, 124. Qua 4, 404. 587. 6, 331. 576. 8, 212, 465. 9, 531, 852, 956. 10, 210. qua 4, 468. accedunt 8, 227. agebat se 7, 523. arant 4, 334. connectitur 9, 5. decuit 10, 83. dedit 10, 286. dirimunt 10, 312. erat pronus 6, 474. exsultat tellus 8, 539. fugimus 9, 880. lata jacet plaga 4, 674. longissima sunt regna 4, 671. mare gurgite Nili mutatur 1, 684. obponit 7, 498. pendet 8, 797. protulit se 10, 487. stetit 4, 708. Titan nimius 9, 383. votum est 8, 646. vocabat Natura 6, 558. Quo tanto crimine laesisti 7, 847. tempore 4, 446. 6, 571. abis 8, 584. abisti tibi fer-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

feror 7,75. acciperet 9,306. cadant 7,462. contulit 6,681. emittere 6,650. feruntur 8,522. fugisse velim 5,759. juvent 8,414. latius 7,419. minus 4,305. plus 4,509. praeponderet 6,603. redacta est turba 7,399. sit 8,98. vos pavor abegit 6,150. Quod ferrum tenebas 7,587. nolles stare, fuit Conjux 5,730. patet 9,6. perit 8,421. crescat 10,219. dedit sceptrum 8,518. erat mors 7,634. laboras &c. 9,258. nondum perierunt, spes salutis est 5,637. permittant 8,537. pollet, questus 5,512. prodest tibi, dolebit 6,304. rapit castra, decipitur 7,760. sum, victus, ipsum ama 8,78. traxerit, an descendit 6,652. tulerunt 7,314. vacaret 8,601. videt Stygi 7,785. nisi 8,567. sit 4,716. si 5,778. 7,290. 8,311. 806. 9,1068

• QUICUMQUE 7,312. 8,18. 203,363. 9,398. di 9,990. Quaecumque 8,172,385. es 8,746. gens 9,538. injuria 9,143. ora 9,431. naves 9,331. arma 7,16. foramina 9,811. Quaecumque opes fecit tuus 7,745. Quacumque 6,316. 7,567. 8,628. Quodcumque 8,379. 10,179,223. vides 9,580. Quocumque campo 7,80. cum viro 10,375. sub die, & fidere 7,189. Quocumque 6,550. 9,580,884. vocabit 7,815

QUAEDAM aquae 10,263

QUIDEM 6,64. 7,752

QUIES aeterna 9,671. crassina 7,26. inferna 6,781. movit furorem 6,283. nocturna 7,732. parva 5,373. 505. peiagi laeva 5,442. populi rupta 1,239. tanta, quantum silent &c. 1,261. tranquilla per omnes populos 1,250. vesana agitat quos 7,764. Quietis longae armorum patiens 2,650. torpor 5,734. Quietem dabat 9,839. eripere 6,327. ferre 9,294. tenebis solus 5,195. Quieta aqua 9,352. hiems 9,948. Pharo 8,513. Quietum pectus 5,149. Quieti in pace 5,35. portus 9,43

QUIESCIT lancea 3,468. piger 6,264. Quiescunt cineres 8,695. corda 5,216. Quiescent cineres 8,768

QUOLIBET 5,789. - hoste effundere animas 5,264

QUIN etiam 6,438. agite 9,282. auderet 9,748. respicis 8,441

QUIPPE 7,240. 8,572. ubi 4,750

QUIRINI rapti secreta 1,197

QUIRITES ignavi 5,358. dubios in te transferre 1,276

QUIS. quis. quis. 6,427,428. meminit? 4,707. metuat 9,837. possit 10,237. putet 9,269. 10,315. sumserit iustius arma, probet dies 7,259. cui alii 8,642. Quem non 5,300. Quo nemo tu poli 7,301. Quos hominum spoliare licuit? 5,271. Quis cruor 7,625. furor 7,95. hic labor 6,492. rogus 9,784. timor 6,666. Quid arces 7,81. arma movit 9,1071. egimus 7,440. esset Roma 7,132. feram plura 9,1029. fueris 7,689. fugis cladem 7,821. horremus nomina 10,

389. insequeris 5,315. iurat? 5,268. laceras omnia 7,665. lassas 5,695. meruere nasci 7,642. mirum 7,185. nunc 6,196. nunc profunt 4,799. obtenditur causa 8,339. opus est 9,69. perdis tempora 8,53. plus ausa foret 10,413. premitis orbem 7,870. prodest 9,828. pulsas pectora 4,182. quaeris sidera 8,335. quaerimus Superos 9,579. quod &c. 8,118. lenius 8,749. spargis vulnera 8,352. spes te trahit 5,130. tene 5,482. victo opus uribus 7,719. Quisnam 5,521. Quenam 8,278. Quisquam 4,559. 579. 7,82,318. arator 7,861. barbarus 7,282. Deorum 8,459. Quemquam fallere 9,358. Quidquam 6,194,613. 9,740. audeat 8,764. quaerere 8,49. Quoquam 8,591. Quisquid ne 8,31. Quisque cupit 7,52. conspavit, quibus ipse timori est 5,257. nescit 7,133. sibi dabit 7,740. Quaeque volat sibi 9,287. Quemque sua imago premit 7,773. trahit suum munus 7,330. Quaeque gens 7,510. Quisquis 6,712. 7,347. 8,642. 9,239,279. de ordine 5,34. amittis 6,371. impetus 5,1055. Pompejus 9,93. Spiritus 4,643. Superum 9,860. Quidquid 6,670. 8,365. 502. 9,61,523,595. aetas non expleat 7,387. Aetiochylax descendit 8,179. dares 9,1023. homo est 9,779. ipse coigitur 6,498. licet scire 9,576. nare sagaci lenit 7,829. non creditur 6,437. pati 7,703. sumus hominum 7,363. umbram consulit 6,775. auri 7,755. regnorum 8,812. veneni 6,684. Quondam 9,357. 10,509

QUOTIES 9,404. nascitur 8,408. opus est 6,560

QUOTUS ignis 8,170. Quota pars 7,489. terrarum pars Gallia 1,284

R.

RABIES, & furor 4,240. arsit 5,359. cecidit 10,530. subit 7,51. vultum perdit 6,224. Aeolia 9,454. aquilonis 5,663. armorum 1,666. civilis 6,63. Gallica effunditur 2,535. hic est 7,551. in ferrum promptissima 7,245. media 10,72. miserranda ducis 2,544. populis Caesar 7,557. praiceps 7,474. scelerum 5,262. Typhonis 6,92. vesana 5,190

RABIDUS Auster 6,27. Leo 6,337. Rabidum Pelorum 6,66. Rabidi dentes 10,446. Gigantes 7,145

RADIT saxa 8,246. Radens Salerni culta Siler 2,425

RADIX lassa 9,968. vetusta 7,856. Radice nulla tenetur 9,434. Radicibus validis haerens quercus 1,138

RADII Canis 10,226. nascentes 6,336. potentes 10,202. Radios concordantes tulit sol 5,542. pati 9,904. Phoebus aquis fregit 3,522. Radiis compellitur umbra 9,530. ornabit manes 7,458. Phoebe premeret Leonem 1,655. sidera presserunt mortem 6,608. Radiatus ab iclu Phoebi 7,214

RAM

INDEX RERUM,

RAMI divitiis graves 9, 361. rore madentes 4, 317. Ramis insilire 3, 407. Ramos nudos effundens quercus 1, 139. connexis aëra cingens lucus 3, 400.

RAPIT agmina 1, 228. 4, 717. castella 6, 269. castra 7, 761. casus omnia 7, 487. cursus 5, 403. flammis 8, 745. gressus 3, 116. instrumenta belli 10, 402. Lethe secreta Deum 5, 222. Oceanum Sol 10, 260. omnia coelo 9, 543. ossa 8, 786. è rogis 6, 534. saltus pardum 6, 183. spes mentem 6, 29. sudorem tellus 4, 629. Rapiunt quemque in proelia 2, 251. Rapiebat classem in undas 9, 165. Rapuit cruentus victor recisos vultus 2, 111. dente ferarum 10, 517. fatum 9, 825. fata 9, 639. iter miles 4, 151. tura sepulcro 6, 526. Rapuere carinae incendia 3, 684. ignem 10, 499. mares cultus 1, 165. mortes suas victori 2, 157. nefas 10, 428. nubes nimbos fuga 4, 70. socerum à sanguine 10, 7. venti carinas 3, 46. Rapit quid corpore 6, 588. Rapiant quidquid 7, 757. Rapere te mare 5, 689. Rapuisset hoc nato 6, 359. Rapere bellum 5, 409. letum 4, 345. Rapiens ignem fulmen 1, 534. incendia ventus 3, 501. nomen inperii 5, 390. Rapiente polo 7, 3. Rapturus dextram suam procumbit 3, 616. moenia ignibus 3, 99. Raptura artus è faucibus 6, 553. Rapitur 8, 662. matrona per urbem 1, 676. umbris 8, 505. Rapimur 8, 522. Rapiuntur opes à victis 7, 746. parentum colla 4, 251. secula casu 7, 446. Rapiatur in undas 9, 276. Rapi rates 5, 458. signa jussit 9, 791. jubet monstra 1, 590. jussa urbs 1, 484. metuens 9, 482. Rapiendae arces 6, 14. Raptus ab ara Vestali ignis 1, 549. ab omni taeda ignis 3, 504. coelo puer 9, 972. è jure victoris 9, 1054. fato 10, 22. gurgis 6, 372. patriae auspiciis 9, 22. vana spe 5, 227. velocibus undis Arar 1, 433. Rapta arbitrio tuo mors 9, 1050. lux 7, 4. populis dies 9, 1097. tenso ballistae turbine lancea 3, 465. cerebrum 8, 689. è gentibus aurum 7, 741. fuga bellum 4, 163. furto iter 6, 121. per prospera bellum 5, 483. tempus 10, 558. tumultu belli opus 6, 54. venenum 9, 924. Rapti cespitis munimen 1, 517. secreta Quirini 1, 197. Raptam librare bipennem 3, 433. me super aethera constituis 1, 678. Rapta casse fugere 9, 220. Gorgone 9, 684. laboris mercede 5, 331. Raptio agmine Alpem superevolat 3, 299. tumultum cepit 4, 35. lumine adtonitus stat 3, 713. Rapti amictus 8, 240. leones 4, 602. matrum pectoribus 3, 351. pretio falces 1, 178. Raptae à culmine calae 9, 459. harenarum 9, 465. Rapta primo cursu tot moenia 2, 654. procelis aequora 5, 613. Raptos ad nubila fluctus pertulit 4, 81. haullus undarum quaerere 3, 345. semel honores dimittet 1, 317. Raptis curclis 3, 391. gurgitibus 2, 414. juvencis 3, 452. manibustruncus 5, 252. in exitum Superum quaesivit 1, 617. Rapta velut ignis 9, 461. Raptum 8, 713

arma sumta 7, 330. Raptor nullas opes feres 3, 125. Raptus pecorum sulci non ferunt 4, 90. segetum 7, 236. Rapax turbo 5, 595. Cinga 4, 21. Crullumium 2, 406. Rapidus actus 9, 31. amnis 8, 445. cursus 7, 460 8, 472. Ganges 8, 227. gurgis 5, 234. Iberus 4, 335. sanguis 7, 176. Tigris 3, 256. Titan 9, 313. Rapidi super Hellesponti fretum 2, 675. Rapidum defectis iter 3, 337. fatum 9, 786. fontem diviso gurgite ferens Indus 3, 235. agmen moenibus devolvit 2, 491. Rapidi aëres 6, 464. ignes 10, 211. Rapidos uncus puppi inserit 3, 635. Rapina victorem prohibens 3, 121. tristi templa spoliatur 3, 167. Rapinae aequoreae 9, 222. hostiles luxum suaserit 1, 162. saevae 9, 40. segetum 7, 98

RARUS habitator in urbibus errat 1, 27. incolae 8, 252. Rara datur copia ferri 3, 693. Rari Aquilones 9, 422. Rarae frondes 9, 944. herbae 9, 438. undae 9, 383. Rarior aer 4, 123. unda 9, 607

RASTRIS deseruit arva 5, 404. & ligonibus fodere 4, 294

RATIS populo recepto nutaret 3, 665. cumulata strage 3, 617. 4, 571. Pagasaea 2, 715. parva 8, 565. Romana 3, 583. remis aequor tulit 3, 552. stabilem praebere carinam certior 3, 556. sustentata cupis 4, 420. tentavit robora bruti 3, 563. ventis impar 8, 35. pars 9, 337. rector 8, 167. Rati adfixus pependit 3, 602. Ratem avertit dextra magistri 3, 599. quisque suam movit 3, 525. per illam mors una fati accessit 3, 197. Rates citatae 8, 456. diversae 3, 548. discussere fastigia molis 2, 684. in puppim redire 3, 545. geminae haesere 2, 711. multiplices 3, 532. praecipites haesere 2, 212. tenere profundum 3, 2. Ratium pars 9, 345. tenere fugam 3, 706. fractarum ruina perire 3, 579. Rates deferret in medium Athon 2, 676. è litore praecipitare 9, 148. in pugnam fregere 3, 674. has ad bella duxit 3, 218. tacitas solvere 2, 193. Ratibus ire 9, 34. ministrant tela 3, 691. trajecta manus fellinat 4, 137. in suis peremti cecidere 3, 572. per aequor sparsis 3, 686. tentatur regia 10, 486

RAUCUM cornu 1, 238. Rauca pectora gemunt 4, 756. gemit Pontus 5, 218

REBELLES nuntium Nervius 1, 428. multis lustris Gaila 2, 568. Rebellent, qui vinci potuere 3, 366

RECEdit fames 4, 409. Recedunt Liburnae lunata fronte 3, 533. Recessit 9, 950. à vera pietate 9, 1056. libertas 7, 433. onus 6, 483. sol 5, 544. spes 7, 688. trunco abscesa cervix 8, 674. Recedat terra 1, 102. Recedere 5, 795. Recessus Liboicus 5, 183. magnus 6, 40. tui secreta 9, 163. Recessum dent fata 4, 514. Recessu ex longo missa 3, 477. Recessus aetherei 6, 445. a me longi 5, 745. inmensi 8, 291. lunae puri 5, 547. nemorum 5, 125. Scythici 8, 216. Eoos fama

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

fama movet 3, 229. mundi tentare 2, 632. pacis petes 2, 522.
RECENS ictus 4, 286. **Recens** adveſtum 10, 168.
RECIDIS caput enſe 8, 677. **Recidit** nimis putrida membra 2, 141. tibi colla 8, 607. **Recita** cervix 9, 214. **Recisum** caput 2, 172. **Recuſi** ab ignota cervice vultus 2, 112.
RECIPIT aëris atri congelſum 4, 75. **ſuſtus**, ut flammæ exſtinguat 3, 687. rates palus 5, 377. portu 8, 260. terra colonos 4, 397. **Recepi** pignus 8, 190. victum 8, 650. **Recepit** agmina 6, 288. aquas moriens 4, 312. gurgēs Tyrrenus cadavera 2, 209. poſitor Helles calidum Titana 4, 56. quem fortuna 4, 712. rudem materiam 2, 8. **Receperit** horas à ſole 10, 218. **Recipere** fortunam ſuam 6, 677. **Receptus** nullo urgente pedes 4, 46. ore ſanguis 1, 331. tellure 8, 510. velis Aquilo 4, 584. **Recepta** Roma, merces fuit 2, 228. **Receptum** telum 9, 222. **Recepti** numinis pretium 5, 117. **Recepto** enſe 2, 194. populo nutaret ratis 3, 665. te 10, 413. **Recepta** bis luce 9, 940. cervice 2, 604. **Recepti** muris hoſtes 2, 705. **Receptæ** cades 8, 268. diſerſæ rates 3, 548. **Receptis** armis membra ſovet 4, 152. Sulla, Marioque 9, 204. moribus 10, 329. **Receptat** Natura linu 7, 810.
RECLUSUS poſtis 5, 531. **Recluſæ** fores 3, 154.
RECOLLIGIT fulmen ſparſos ignes 1, 157.
RECOXIT Pacan ſpicula 7, 148.
RECREATUR Andus à placida Ligeris unda 1, 439.
RECTUS aquis is 10, 289. legat 8, 821. Leo 10, 306. limes 9, 712. malus 9, 324. **Rectum** lumen 9, 904. lunæ cornu 5, 548. peſtus 4, 166. me telis mittendis componite 3, 717. **Recto** mucrone gladium tenet 6, 237. **Recta** cervice ferrum popoſcit 2, 510. fronte venit 10, 438. **Recto** lumine videre 9, 638. verberare laevus 9, 835. **Recti** ſuſtus 5, 417. **Rectæ** haſtæ 4, 774. **Recta** ſigna 9, 694. **Rectis** deſcendens Mariya ripis 3, 207. **Recto** diſtat utile 8, 488. in rectum exire 7, 337. **Recta** ſequi 4, 815. **Rectior** Scorpios 9, 534.
RECUBARE feræ luſtris metuunt 3, 408.
RECUMBUNT ſtræ membra 8, 757. **Recumbat** hic 10, 152.
RECURSUS dare 8, 767.
RECURVO aere ſtridentes tubæ 1, 431.
RECUSO nihil eſſe 7, 268. **Recuſas** Italiam 5, 579. **Reculat** caput ſe ferre 6, 97. debere 6, 5. **Recuſent** veſtra ſata 3, 324.
REDDIT Cato voces peſtore 2, 285. hora miſeræ Magnum 5, 815. **Reddidit** æquor coelo diſſuſum 4, 82. cadavera 8, 439. manibus enſes 9, 26. **Reddiderat** ſceptra 9, 1029. **Reddam** me patriæ 6, 310. **Reddunt** moenia Phrygibus 9, 999. **Redde** mari Cilicas 2, 636. Pharon ſorori 8, 506. **Reddite** miſeris arma 9, 848. noſ hoſtes omnibus populis 2, 53. Theſſaliam 9, 849. **Reddat** quæ dies pignora 7, 257. **Redderet** Phoebe

fratrem toto orbe 1, 538. ſibi orbem libertas 10, 25. **Reddere** acies bello 6, 634. cauſaſto 2, 237. honores mortis 8, 773. Marium ſaltus 8, 270. me vitæ privatae 7, 266. regi, quod meruit 9, 1069. ſibi animam 6, 823. **Reddenda** ignem manibus buſia 9, 181. **Reddetur** vita 6, 660. **Reddantur** hiſ belli præmia 1, 342. **Reddita** agmina 2, 605. malo vela 5, 431.
REDEO. **Redis** pelago 9, 224. **Redit** ad Syrtis 9, 756. dies 5, 717. ignoto Nilo 10, 282. juvenis placata 5, 373. nomen triumpho 8, 321. plena fortuna 4, 122. poſt terga 8, 7. rabies 4, 240. ſtatura Symplegas 2, 719. Sulla 2, 118. vita gurgite 4, 381. ut primum fortuna 2, 94. **Redeunt** cadavera campo 2, 218. loco membra 5, 37. plaſtra Bootæ in faciem puri coeli 2, 723. **Rediere** futura ad Tripodas 5, 223. rates in puppi 3, 545. robora, & vires 4, 373. **Redeant** in caſtra triumpho 2, 644. **Redire** adſentor 4, 214. coepit Libye 9, 943. ruſus 5, 635. 7, 718. **Redeuntis** ruſus in æthera ſilvæ robore 1, 391. **Redeunt** ad me umbræ 6, 705. **Redeuntia** ad ultores regna 5, 207. **Reditura** numquam libertas 7, 432. **Redituræ** vitæ parcere 1, 462. **Reditura** ad viſus ſuos litora 3, 6. **Redituræ** in membra ſecures 3, 431.
REDACTA quo turba eſt 7, 399.
REDIMAT hic ſanguis populos 2, 312.
REDUCUNT roſtra 3, 659. **Reducere** amorem ſcelerum 4, 236. **Reduces** Camilli 7, 358.
REDUNDANT ora 9, 812.
REFERT, & ſcit vices ſors 2, 13. verba 5, 149. **Referunt** hoc noctes 10, 261. trieterica Bacchæ 5, 74. **Retulit** funera à tumulis 6, 532. ratis æquor remis 3, 552. tyranno poma 9, 367. **Refer** ſolatia tecum 6, 802. **Referam** placatos ſanguine manes 2, 174. **Referat** caput ad harenas 8, 775. **Referens** annua certamina 1, 180. civis ſervati præmia querens 1, 358. **Refertur** ad vulgare jubar 5, 219. Mariya Maeandro mixtus 3, 208. **Referantur** amnes aquis pelagi 4, 115. **Referri** ſigna placuit 2, 598. **Relatus** ſuſtu 8, 753. pes 4, 783. **Relatae** tellure voces 7, 484.
REFERT quid 9, 383: tabesne, an roguſ ſolvat 7, 810.
REFICIT rura ſerenis 9, 423. **Reſectus** caede Scæva 6, 240. **Reſecta** cadit 5, 224.
REFLUUM mare 4, 428.
REFOSSA tellus 4, 292.
REFOVET artus 8, 67. **Reſovit** membra populi 9, 25.
REFUGIT ad tempora 7, 20. caedes 6, 556. **Lucifer** calidum diem 2, 724. oculos vena 9, 746. ſæpe ipſa mors virum 2, 75. umbra 3, 34. **Refugus** Nilus 8, 526. **Refugi** à fronte capilli 10, 132. **Refugis** ſe ſuſtibus auſert Oceanus 1, 411.
REFULSIT Cinthia cornu dubitanda 4, 60.
REFUNDUNT hoc Nilo 10, 261. **Refunderet** inſula laſſas

INDEX RERUM,

lassas undas 2, 618. Refusus Oceanus 8, 797. Relusa iterum in gremium 8, 105.
REGIO premeretur à regione signiferi poli 3, 254. Regiones ignotae 7, 703.
REGIT idem spiritus artus 1, 456. bella Fortuna 4, 662. puppes axis 8, 176. trepidum 9, 675. Rexit voce cohortem 4, 475. Rexere sagittas nupquam 7, 515. Reget currus 1, 316. Regent tela per viscera 7, 350. Regens Romana 8, 341. 9, 1075. Regentis membra calcavit 7, 529. Regentem compellat 9, 226. Regentes membra animae 6, 529. Regendae terrae 5, 93. Rezendas res dederas mihi 7, 110. Regimen dat ventis 7, 126. sequi 9, 345. Recltor 7, 85. aequorei tridentis 4, 111. doctus rostrati Covini 1, 426. erat castris pari jure 4, 4. maxime Romani nominis 1, 359. Olympi 2, 4. 5, 620. orbis 5, 698. ratis 5, 515, 568. 8, 167. Senatus 9, 194. Superum 5, 626. telluris 6, 402. terrae 6, 697. Regnum ferro dividitur 1, 109. nec praeda armis meis quaeritur 1, 350. Chaldaicum 8, 226. Lagi 10, 4. manum 6, 804. orbis 7, 54. Socreri 9, 210. Stygium 7, 169. Regni cupido 7, 240. fiducia 8, 524. foedere rupto 1, 4. in turbam missi foedera 1, 86. jura 10, 93. possessor 6, 799. silentia 6, 729. sociis nulla fides 1, 92. victima 9, 132. ultor 10, 465. Regnum cupiens 9, 27. facit Romam Curio 4, 692. mundi ubi ponere velis 1, 52. Senatus patiere 1, 365. si sibi petat 3, 110. in regnum nasci 7, 643. Regno socerum depellere 1, 289. continuo Pompejum satiabunt 1, 315. ex hoc descendere 1, 334. Regna, populiue 5, 22. & urbes 5, 676. ad Brutos redeuntia 5, 207. jacebunt 7, 115. populum coërcent 3, 145. Scythicae Dianae 3, 86. timentur ob ferrum 4, 577. aeterna 1, 35. Antaei 4, 590. Austri 9, 321. barbara 9, 236. donata 7, 710. dubia 9, 1009. extrema Libyae 10, 79. famosa 7, 277. Gorgonos 9, 668. invisa 8, 491. longissima 4, 671. Mauris contermina 9, 301. parva 10, 457. Pelopis lata 6, 57. Phari 8, 564. 9, 1022. sub Austro projecta 8, 442. tristitia 9, 869. vasta 10, 475. vento errantia 9, 458. Regnorum quidquid 8, 812. fors mitissima sub rege novo 8, 452. Regna serunt 7, 444. precari 8, 313. tenuit Themis 5, 81. terris mutans cometes 1, 529. videre 9, 567. Ditis umbrae petunt 1, 456. infamia recepit 2, 7. saeva pati 2, 315. ubi suae petere 7, 335. in regna laboras 9, 258. per Regna Jugurthae jacuit 2, 90. umbrosae Maricae impulsus Liris 2, 424. supra reliqui 2, 563. Regnis quaesita licentia 9, 1074. Memnonis agmina deducens 3, 284. Regnat Basiliscus 9, 726. Regnate invidia mea 7, 269. Regnet 7, 596. Regnemus usque sub Arcton 10, 49. Regnare 8, 502. 9, 206. Caesaribus vacet 9, 90. Jovem mentimur 7, 447. jube regem 10, 99. Tonantem coelo sciret 3, 320. volenti non opus est bello 2, 318. Regnans Senatu 9, 195. Regnandi voluptas 8, 294.

RELABENS Pontus 4, 49

RELEGARE bella 6, 324

RELEVARE caput 8, 268

RELIGASSET funem 7, 860. Religare catenas 4, 451. robora catenis 1, 671. Religatus funis 8, 791

RELINQUO has partes vobis 9, 92. hic pacem, temerataque jura 1, 225. Relinquit ratem vacuum 3, 648. Rhodon 8, 247. 9, 1003. Relinquunt nil tutius arma v. etas 5, 787. Reliqui regna supra 2, 563. socero bellum civile 2, 595. te, Africa 9, 873. Reliquit campos Sicoris 4, 130. pirata fretum 2, 578. quod Pyrrhus 3, 159. Syrtis in dubio 9, 304. tibi pedes Parthorum 8, 335. vobis mandata 9, 85. unum è tribus 9, 265. Relinquam bellum 10, 192. Relinquet Natura juris tui 1, 51. Relinque tenebris 7, 552. Relinquitte me satis meis 5, 325. Relinquas arma Rharnacis 2, 637. Hesperiam 8, 189. urbe procul signa 3, 330. Relinquant quae metuenda 1, 490. Relinqueret victum orbem post terga 1, 369. Relinquere classem 8, 575. latebris 8, 587. Martem 6, 149. patriam 5, 802. strata 5, 790. Relinquens Epheson 8, 244. Hammona populis 9, 586. membra 9, 3. nos in fata 5, 683. signa 5, 349. victori arma 4, 382. Relinquor 8, 584. Relinquar in pace tuta 2, 348. Relinqui in puppe 8, 651. Relictus collis 4, 742. gladio suo 5, 252. orbis post terga 4, 353. Relicta ars 7, 126. est libertas tuta 3, 137. lux 4, 297. terra 5, 432. Relictum est nihil sensus animis à morte 3, 39. queri 5, 762. sperare 5, 298. quid sensus post fata 8, 749. unum agnorum parentes 3, 606. Relicto ense hic fuge 5, 321. fonte 9, 611. herede 10, 44. hoste 4, 42. Lucifero 1, 232. sole 4, 59. Relicta morte fugit lancea 3, 467. statione 7, 235. urbe in bellum fugitur 1, 503. Relicto Hortensii busto 2, 327. Relictae partes 5, 477. Relicta membra 8, 60. Relictis post terga rebus nulla fides 2, 628. sub nocte silvis 1, 559. viribus 10, 390

REMANET pallor 6, 759. pars ultima 5, 7. Remane 8, 579

REMEAMUS in sedes patriae urbis 1, 690. Remeabat victor in summas undas 3, 702. Remearet truncus in aequora 9, 53. Remeasset in urbem 3, 73. victor ab oris Scythicis 2, 553. Remeare 5, 237. aelus vetes 4, 113. jubent 8, 387. triumphos dissulimus 7, 256. Remeans Caesar 5, 678

REMISIT crimina pudori 9, 1059. ferrum mapu torpente 2, 78. hoc Fortuna 4, 398. Remitte lacrimas 7, 707. Remittere corpora bustis 4, 571. Magno dedecus belli 6, 248. usum belli, & poenam 4, 364. Remittit vere nescia bruma 1, 17

REMORANTEM se triumphi pompa excipit 1, 286

REMOVIT Magnum 9, 223. natura flatus 2, 620. Remove arma 10, 98. Remotus crinis 6, 655.

Re-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

Remota à vultu virtus 6, 229. Leibo 5, 725. longe tellus 9, 474. pietas 6, 155. Remotum adytum 5, 246. Remoti luci nemora 1, 433. Remoto longe sole 10, 229. Magno 7, 585. orbe 2, 734. 7, 664. successu 9, 594. Remotae domus 8, 215. oriente nubes 4, 68. tenebrae 8, 45. terrae 5, 774.

REMUM contorsit in hostem 3, 671. Remo undas compescuit 1, 370. Remi puppes inhibent 3, 629. Pompeji 8, 37. jactati 5, 421. Remorum auxilium 8, 561. sonus clamore premitur 3, 541. Remos super hostiles brachia jecerunt 3, 705. Remis aequor tulit ratis 3, 552. actum mare 9, 319. cognita gens 6, 385. litora petierunt 3, 45. pectora pulant 3, 543. tenent le rates 3, 566. obliquo pectine mixtis 3, 609. summis longe aequora petit 3, 537.

REMIGIS exstructi ordo quater surgens 3, 530. Remige erumpat classis 9, 149. Grajo classis tollitur 3, 526. expulso 3, 673. mutato 3, 754. Remigium expositum 4, 424.

RENATUM flumen pelagi non abnegat undis 3, 262.

RENOVARE fidem 4, 204. herbas 9, 183. Renovatum robur 4, 600.

REOR 10, 266. gratum coelicolis 10, 197. Rear ora spirasse veneno 9, 680. quid esse nefas 8, 410. Ratus parandum 7, 730. militis iras tentandas 2, 529. Ratum de te votum 7, 34.

REPAGULA pronus laxet sompes 1, 295.

REPARET quidquid humanum genus 7, 388. Reparare novas vires 1, 134. ruinas 9, 1019. Reparandum litore fatum 8, 120. Reparatae angues Hydrae 4, 635. Reparabile damnum 10, 429.

REPELLIT fama aevi senium 4, 812. Repulit aestus Oceani 4, 102. Ausser aequor 1, 499. Tethyn 4, 480. Repellat undete 6, 815. Repellat aequor terras 2, 436. Repellere parte castrorum 6, 263. Repellens latus unda 5, 648. Repulsus litoribus truncus 9, 52. scopulis 9, 450. Repulsus terrae cadaver 6, 756. Repulsis vobis 5, 326.

REPENDIT nocti solatia 8, 468.

PERCUSSUM tergo missile 6, 209.

REPENT VOCES actas 5, 386. Reperta praeda 4, 443. Reperto fonte 9, 591.

REPETIT classes 9, 1000. tentoria miles 3, 496. Repetunt navalibus alnos 3, 520. studium 9, 290. Repetitis morem sacrorum sinistrum 1, 451. Repetent iterum antiquum chaos 1, 74. Repetant montes rupti confinia 3, 63. Repetere aequor 4, 436. Repetisse 4, 566. togam 8, 814. Repetita fila 6, 703. Repetitis faucibus 2, 130. undis 4, 141.

REPETITIO ejusdem vocis 6, 627. 8, 506, 557, 807. &c. 9, 200, 270, 395, 398, 492, 1012. 10, 155.

REPLE pectora voce sacra 9, 562. Repleta ratis ad summos foros 3, 630. saecce mundi 7, 405. Repleti vita 3, 242. Repleta busta fuga 2, 152.

REPSE turres caussa latenti 3, 458.

REPENTE 7, 236.

REPOSGIT moriem 6, 821.

REPUGNAT aestus Zephyris 3, 549. Pontus Phoebo 9, 315. virus 9, 932.

REQUIES exigua 4, 195.

REQUIRO arva 9, 871. Requiris instrumenta, dolor 9, 69.

RAS mihi agitur 7, 264. tibi acta est 1, 45. geritur 7, 195. inmento labore statura 3, 381. adversae 8, 23. extremae 4, 477. Hesperiae 7, 283. novae 8, 265. Romanae 7, 110. 8, 278. 9, 253. Rerum culmen 8, 702. dominus 5, 699. 6, 595. dulcedo 10, 17. fiducia 8, 504. finis 3, 328. 5, 68. tot finis 7, 137. foedera natura tumultu vertit 2, 2. gaudia 10, 108. loco servato 4, 126. minimas discordia turbat 2, 272. momentum 7, 118. monumenta 7, 397. 8, 807. mundique salus 4, 190. opifex 10, 267. parens 2, 7. parsteria 9, 411. pondera nec momenta sumus 3, 337. tot pondera 7, 504. potestas translata 2, 136. prodiga luxuries 4, 373. prospera 7, 107. salus vocari 2, 221. semina 10, 208. series 3, 75. fors ultima 7, 122. vertigo 8, 16. vices 6, 61. vilissima pars opes 3, 120. viscera 7, 579. ultima spes 8, 454. ultima 10, 467. meorum fortuna 7, 250. tantum caussae 1, 67. Rebus ademptus Pompejus 9, 205. conderet fatum 7, 131. post terga relictis nulla fides 2, 628. adflictis 1, 496. 4, 796. iniquis parvimus 3, 147. laetis numina crescendi modum posuere 1, 81. secundis mecum Fortuna agat 1, 310. me accipis 2, 346. mores cessere 1, 161. suis servata gloria belli 4, 717.

RESCISSUM palatum 4, 317.

RESERAT Phoebi penetralia 5, 70. Resera sedes 6, 600. Referet pelagus 2, 682. Referatae nondum aedis ante fores 3, 117. Referatis portis 2, 507.

RESIDET ora extrema 4, 408. Resedit flamma 9, 75. Residens celsa Latialis Juppiter Alba 1, 198. dorso nudo 4, 682. in puppe magister 3, 558.

RESISTIT in prima parte 5, 147. Resistere aquas cogunt 10, 245.

RESOLVIT aera 5, 110. ora 7, 609. 8, 261. Resolutus vertex 9, 457. Resoluta legum frenis ira 2, 145. nix 9, 782. turba 7, 846. Resolutae Alpes 1, 219. Resoluta nervis ossa 8, 786.

RESONAE valles 7, 480. Resonant navalibus Aegae extremae 3, 227. Resonent fora cantu 8, 734.

RESPICIS aras 9, 979. orbem 8, 441. Respiciat Ausoniam libertas 7, 435. quem hostem vincit 6, 185. viros 9, 224. Respexit nefas 8, 620. Scævam 10, 543. Respice canos 5, 274. catervas 7, 700. Respiceret aethera 9, 689. Respexerit qui nondum victo hoste 7, 310. Respexisse tempora 7, 688. Respiciens sidera portitor Helles 4, 27. Respectus Deum 8, 451. honesti 8, 490.

RESPONSURA tantum lingua 6, 761.

RESPUIT omnia tela armorum series 3, 484.

INDEX RERUM,

- RESTAGNANT** flumina vallo 4, 89
RESTINGUIT ossa aqua 8, 788
RESTITUIT mare rupes 4, 459. Restituit populos 9, 998. Restituit me fato 10, 88. Restituere artus cursu 4, 154
RESTAT nil 10, 366. Restant acies 4, 389. Restabat haud multum terrae 7, 423. urbi exiguum sanguinis 2, 140. Restitit robur amoris 2, 380
RESULTANT saxa 7, 482
RESUMERE vires 4, 604
RETEGIT vultus 8, 669. Retexit dies damna 7, 787. ossa 9, 768. Reteclus ensis 9, 830. Reteclum adytis corpus 9, 153. Reteclto jugulo fata poscens 4, 541. Retecli cineres 8, 789
RETICENTE me 6, 813
RETINAT eos caussa 5, 259. Histrum glacies 5, 437. pellem in vulnere 9, 926. Retinent campi flumina 6, 345. ripae amnem 2, 218. vincula protras 5, 422. Ret ne cupientes ire 5, 492. Retinete cadaver in fluctibus 5, 669. Retinere hinc parentem, inde virum 1, 116. vetat Italiam 2, 700. Retinens morsus nervus 6, 549. puppim 6, 674. Retinente telo adfixus pependit 3, 602. Retentus Nilus 8, 828. Retenta anima 9, 640. Retentum regnum 4, 693. Retento sibi jure 10, 351. Retentis plura 9, 197
RETENTAT Catus aplultre Grajum 3, 586. vires 4, 724. Retentant crura suspensa 3, 637. Retenta arma 2, 514
RETORSIT currum Titan 7, 3
RETRO tota caput 9, 738. tulit fata dies 7, 426. Retrorum effusi 9, 652
RETUNDIT pelagus Boreas 5, 661. Retundere ferrum jugulis 6, 161
REVELLENT signa acies 7, 77. Revellar non ante 2, 301. Revelli templa ingenti mole 3, 115. Revultum caput 8, 711. 9, 1042. jaculum 3, 676. Revulsa cervice Magni 10, 100. Revulsi manes 8, 844. tellure populi 8, 309. à patria sede 1, 482. unguis 6, 627. Revulsa solo signa 7, 162
REVERENTIA iusti 9, 192
REVERTOR exhausta partu 2, 340. Revertens fulmen 1, 156
REVISIT summa operum 6, 46. Revisant locum secula 8, 114. Revisere domum 9, 231
REVOCAT alveus undas 10, 311. loci facies oculos 7, 788. mentes in fata 7, 668. Revocant Cyben Almone lotam 1, 600. Revocavit ab aula in auxilium 10, 504. hostem ab arcibus 4, 657. puppes ab aequore 9, 284. Revocent ne castra fugatos 7, 732. Revocare nullum parens evaluit 1, 505. passam contagia 6, 742. rates 5, 375. Revocasse quem Superis 6, 633. Revocantur diro ferri amore 1, 355. Revocatus ab aggere 6, 778. Consul 8, 809. in corpus sanguis 8, 68. Revocata sub axem unda 10, 250. Revocatum est iterum à nullo pectore 2, 102
REVOLVENS fata 8, 316
REVOLVENTES aequor scopuli 6, 24
REUS Thessaliae 8, 510. Reum Milonem signa milite clausurunt 1, 323
REX funestus 8, 418. intandus 8, 397. impurus 9, 130. noctis 6, 741. puer 8, 537. 10, 54. vesanus 10, 42. Regis lasli Pontica proelia 1, 336. Regi te Fabricius auro non vendidit 3, 160. Regem indomitum ad mortem ire coegi 2, 581. Reges, populi que 5, 49. 754. 7, 56, 300. 8, 140. capti 8, 342. Eoae telluris 8, 231. fretis ducti 2, 294. futura timent, & loqui vetant Superos 5, 113. illic distribuere 10, 136. Pompejo ministri 8, 207. silentium 3, 29. Tartarei 6, 651. tot unum habuere ducem 3, 288. Regum auxilia 7, 548. captorum ultima gaza 3, 165. cervicibus egit currus 10, 277. duces 7, 584. cineres 8, 695. Reges movebat 8, 685. Pharios concute 2, 636. Regina complector pedes 10, 89. Regnam ferre 10, 92. Regius satelles 10, 469. Regia Venus 8, 412. arma 8, 598. monstra 8, 613. pocula 10, 423. Regia Magno pateret 8, 573. tentatur ratibus 10, 486. vacabat compresso 10, 442. vesana epulis 8, 402. Lagi 10, 527. Ni 9, 266. praclati coeli te excipiet 1, 46
RHAMNUS colit Nemefin 5, 233
RHASCUPOLIS dominus Thraciae 5, 55
RHEMUS optimus excusso lacerto 1, 424
RHENI arva 10, 130. barbara turba 2, 310. catervae 8, 424. feroces ripas desertis 1, 464. gelidis fugit ab undis 2, 570. indomitum caput 2, 52. undae 4, 696. Rhenum Aetno vertice spumantem fregit 1, 371. inter Alpemque jacentes populos 1, 481. ultra Rhenum recessit libertas 7, 433. Rheno oceanoque vincula daret 3, 76
RHIPAEO vertice lapsus Tanais 3, 273. Rhipaeae nives 9, 118. manus 2, 640
RHODANUS 9, 751. 10, 278. morans 6, 475. raptum Ararim in mare fert 1, 433. Rhenusque subacti 5, 268. Rhodani cum gurgite classis venerat 3, 515. gentes ferae 6, 145
RHODOPES nemus 7, 450. Rhodopea saxa 6, 618
RHODOS pelagi potens 5, 50. donis exornata ibid. sole clara 8, 247. Rhodon relinquit 9, 1003
RHOETION 9, 963. Rhoetia litora 6, 351
RHOETUS 6, 390
RICTUS dissentus 6, 757. monstri 9, 637. innocui 9, 845
RIDEO. Risit ludibria 9, 14
RIGET bruma 6, 478. cutis 6, 95. natura 5, 443. Rigent ora aspera 4, 325. Rigeat bruma 9, 874. Rigit toto corpore palmis dissentis 3, 734. Riquerunt corda 8, 60. marmore 9, 651. Riguere umbrae sub ossibus 9, 641. Rigenz bruma 1, 17. sanguis 4, 291. Rigentia fugiente vita membra 2, 25. Rigelcunt lumina 8, 683. Rigor remanet 6, 759. Rigidus pulmo 6, 630. Rigidi servator honesti 2, 389. Rigidam in frontem descendere canos 2, 375. Rigidi freni 4, 751

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

RIGARE lacrymis arma 4, 180. Rigari humore 4, 326.
RIMAS egit terra 6, 728. per hiantes faniem emittunt 1, 624.
RIPA facilis cedere 10, 310. per secula vetita 8, 236. sonans ignibus 5, 612. Ripae Lethaeae oblivia 3, 28. tacitae agger 6, 778. Ripam adversam adigit 1, 223. ad Ripam fluminis decurrite 2, 484. trans Ripam tela torserunt 2, 502. Ripa terat ora hostis 2, 488. in extrema languor vestigia tenuit 1, 194. Ripae non retinent animum 2, 218. ponunt crescendi modum 10, 331. tumentes aestate 8, 826. Ripas Aturi tenet 1, 420. habuit Sisoris 4, 130. umbrasilis corona populea 2, 411. teroces Rheni deseratis 1, 465. Ripis amnem adligat 10, 226. diversi nomina mundi inposuit Tanais 3, 274. robora inposuit 4, 139. erectis descendens Marsya 3, 207. à Ripis alveus largas aquas accepit 4, 87.
RITU barbaræ sacra Deum 3, 403. ferarum 4, 313. 8, 398. subiecta Gabino turba 1, 596. Ritus barbarici 1, 450. Deum 10, 179. hominum 7, 801. scelerum 6, 507. Rite vocat vos 9, 997. vocasti Eumenidas 7, 168.
RIVUS serpens 9, 974. Rivo praecipiti ruens 2, 216. Rivis scillo gurgite 4, 142.
ROBUR aëro victum cecidit 3, 729. aperto pelago obpositum 3, 532. deerat ire in enses 7, 669. inest animis 5, 18. iusto amoris restitit 2, 379. belli 7, 221. Caesaris 5, 722. inpaetum 6, 137. Latium 4, 668. Magni 7, 545. mutum 6, 824. nobile 8, 72. omne suum satis committere 3, 517. praesumptum 6, 418. renovatum 4, 600. subductum 4, 290. trunci 9, 822. vile 10, 188. Roboris aduisti ictus 3, 494. Robur addere causae 7, 67. Robore animos complere 5, 412. congestae silvae 7, 807. cunctis invictus 4, 608. sulcata domus 5, 516. nervis defectis 3, 625. putres trunci 9, 966. silvae spoliantur 3, 395. certo dubium firma 2, 245. conlecto 1, 466. denso 3, 444. deducto 3, 584. firmo 1, 142. inmixto 2, 527. nullo firmatae partes 1, 280. nullo terram fixerunt 3, 457. picto fulgens 3, 510. putri pailor 3, 414. silvae curvato 1, 390. uronum solo 5, 362. viridi 3, 503. de Robore suae puppis quisque stat. 3, 570. Robora, & moles 6, 173. dentae silvae 3, 362. nervis rediere 4, 371. non defint 8, 738. premunt corpus 8, 757. prentarent ulnis 3, 664. annosa 9, 452. curvata metallo 9, 364. firma 4, 419. in violata merio ferro 3, 435. Maurusia 9, 427. saeva tabo maduerunt 2, 125. semiusta 8, 745. amplexi dracones 3, 421. Bruti ratis tentavit 3, 563. bulli 2, 157. catenis rebgare 2, 671. ripis inposuit 4, 139. sacra ferirent 3, 430. Robusti anni 8, 282.
ROBIT excrementa 6, 542.
ROGAMUS, patiare 7, 71. Roges, ut se lacrimis 8, 349. Rogarem tuam vitam abs te 9, 1100. Rogare deos bella 4, 387. Rogatus, ut metuat 4,

735. Rogatae manus 7, 549.
ROGUS, & hulla 5, 670. ablu it ossa 9, 784. ardet sine honore 9, 63. communis mundo 7, 814. degener 9, 4. solvat cadavera 7, 810. tristior funere nullo 8, 762. uni paratus 5, 282. Rogi ignis 7, 798. Rogum exstruit 6, 825. manto accendisse 9, 56. ostendit 9, 54. Rogo cedis 8, 750. inponere ora fratris 2, 170. Rogi discreti 7, 804. Rogos calentes vivi conscendere 3, 241. Thebanos imitata flamma 1, 552. Rogis accensis 3, 760. è rogis ossa rapit 6, 534.
ROMA 8, 843, 847. à Curione fit regnum 4, 692. caput mundi 2, 656. civibus exhausta 7, 405. fuit hic mihi 8, 133. jacet sub ruina Magni 8, 529. jurabit per umbras 7, 459. metuens domini 7, 373. mihi ignoscere posset 9, 1104. mutum debet civilibus armis 1, 44. quid esset 7, 132. se non ferens 1, 72. si parum est, quid satis est 5, 274. solatia mali perdit 8, 355. sub pedibus est 9, 878. summi numinis instat 1, 200. superstes 7, 660. tibi orbem subegerit 1, 285. Romae trepidant s moenia 3, 298. Romam Fortuna lacessit 1, 256. tibi sic dedit Fortuna 7, 24. timebam 9, 1086. unde obliquo sidere videas 1, 55. Roma, save 8, 322. gestisti quidquid 7, 556. Romanus erat 8, 556. Consul 9, 251. cruor 7, 511, 637. ensis 8, 606. eques 7, 19. hospes 7, 188. 8, 115, 822. hostis 7, 276. labor 7, 312. illes 8, 596. nullus 10, 416. orbis 8, 212, 442. 10, 456. populus 7, 543, 862. 10, 389. pudor 9, 1060. sanguis 7, 116, 473, 539. tyrannus 10, 343. Romane 10, 268. Romana fortuna 8, 686. gens 9, 1014. juvenus 4, 323. 9, 481, 938. 10, 394. manus 8, 767. 9, 258. pax 7, 94. plebs 7, 10. potentia 7, 281. praeda 7, 759. Sannis 2, 137. turba 6, 594. victoria 4, 660. virtus 7, 383. Romanum est pati 9, 392. agmen 9, 463. aurum 9, 521. eloquium 7, 63. foedus 8, 162. malum 10, 60. nomen 8, 798. Romani more Quiritis 2, 386. pars 10, 419. Dei 6, 809. Fasti 7, 409. labores 8, 622. manes 6, 780. 7, 852. Romanae leges 7, 351. res 7, 100. 9, 253. Romana 8, 288, 341, 545. 9, 124, 1075. arma 10, 4. bella 2, 293. colla 8, 732. fata 5, 730. 7, 647. jura 10, 12. malla 7, 682. moenia 8, 357. omnia 7, 425. Pergama 9, 959. rostra 9, 215. secula 10, 110. signa 1, 245. 4, 666. 9, 911. 10, 64. usque ad Thessaliam signa 7, 164. templa 8, 831. viscera 7, 491. Romanos furores Parthica damna solverunt 1, 106. Romana fata Sibylla ex aliis excerptit 5, 186. in carmina ad vires dandastu satis 1, 66.
ROMULUS Remum occidit 1, 95. complevit moenia luco 7, 438.
RORE madens aër 6, 369. madentes rami 4, 316. exiguo stillare 4, 301. Rores diri 9, 698. sanguinei 7, 837. Rorantia fletu signa 7, 163. ora quiescae inposuit 2, 123.
ROSA numquam fugiens 10, 165.
ROSTRA pressum 4, 442. secat pelagus 8, 198. Rostro

INDEX RERUM.

- firo compagem ruperat alni Latiae 3, 597. Rostra Romana 9, 216. volucrum 9, 802. moveba. 8, 685. optare 7, 65. reducant 3, 659. tenere cum mihi jus erat 1, 275. turbata 4, 799. Rostris abstulit ietus 3, 708. impulsu mare sonuit 2, 702. juvenem fixere carinae 3, 654. medias carinas obpone 3, 561. posuit caput 7, 305. rostra obvia crepuerunt 3, 544. Rostrati Beiga Covini docilis rector 1, 426
- ROTA** dexterior 8, 200
- ROTARE** per inania 5, 172. quae funda 9, 826. fersa in vulnus 6, 222. Rotant avullas expulso remige sedes 3, 673. Rotare caput ense 8, 673. Rotantes crinem sanguinei Galli 1, 566
- RUBER** lux alba 1, 721. sudor 9, 813. Rubebant noctes ventura luce 4, 125. Rubuit civili sanguine Nereus 2, 713. flammis cuspis 7, 147. Luna ventorum nota 5, 549. Rubens caede Harpe 9, 663. clade amnis 8, 34. Zona 9, 851. Rubentia multa caede lubrica laxa 2, 103. Rubrum mare 10, 139. profundum 8, 853. Rubra aequora 6, 677. Rubor igneus 5, 214. 9, 791. Rubicunda Zona 10, 274
- RUBICON** puniceus parvis undis impellitur 1, 214. Rubiconis undae 7, 254. parvi ad undas ventum est 1, 185
- RUBIGINIS** nigrae morsus 1, 213
- RUDENTES** 5, 426. 8, 196. laceri 5, 594. torti 8, 655. laxare 9, 1004. legere 3, 44. tendens Euris 6, 674. validos quatunt 2, 698. Rudentibus stridens Euris 9, 113. ausis negare vela 9, 325. tensis aetiae rates 2, 683
- RUDIS** Hercules 4, 634. incolae 4, 592. tiro 5, 363. arbor confertur 3, 512. Argo gentes miscuit 3, 193. Rudem materiam parens serum recepit 1, 8. Rudes nati 4, 396. sagittae 5, 80. Rudibus vocem signare figuris 3, 221
- RUMOR**, *sc. 28* 10, 255. sinister 8, 52
- RUMPI** cutis lumina 6, 95. ferri moras 6, 217. tunus amores 5, 763. silentia 6, 729. undas fluminis 1, 221. Rumpit tauros 9, 731. Rumpunt classica somnos 4, 395. elementa mora 5, 634. fata moras pudoris 1, 264. Rupit cruor omnia vincula 3, 712. diem fulmen 1, 153. nodos ora 6, 544. perpetuam cratem 3, 485. Rupere solum 6, 384. Ruperunt quietem 6, 781. Ruperat rostro compagem alni 3, 597. Rumpe lucis moras 2, 525. Rumpite somnos 7, 24. Rumpimus funere taedas 10, 373. Rumpere infantis fata 2, 107. foedera 5, 766. leges 4, 175. moras cornipedis 4, 762. non securos somnos 3, 25. oscula 4, 180. vincula 4, 467. 5, 422. Rumpens agmina Caesaris 3, 116. confinia colli 9, 677. litora Nilus 10, 244. querelas gemitus 8, 87. Rumpentes flamina Parcae lassant 3, 19. Rumpi iter conspiciat 2, 493. Ruptus funeris ordo 8, 779. Rupta cutis 9, 768. quies populi 1, 239. Syrtibus Libyc 5, 484. Rupto gurgite 10, 302. Rupta puppe minor Argo 2, 717. Rupto regni foedere 1, 4. Rupti repetant confinia montes 3, 63. Ruptae cavernae 6, 743. vulnere fibrae 6, 723. Rupta claustra 6, 118. 8, 235. trementi sono verba 5, 152. Ruptis compagibus 3, 619. legibus 4, 27. venis 3, 639
- RUIT** cum strage 10, 31. In fata pavendo 6, 299. in silvas 9, 452. inconsulta turba 1, 498. invocabile vulgus 1, 509. ira legum trenis resoluta 2, 146. major in arma 3, 37. Marte subducto 6, 250. minax 6, 285. praiceps 7, 531. tellus 6, 275. Ruunt arma latenti 10, 439. casus subiti 6, 598. castris 7, 332. in se magna 1, 81. pericula 5, 597. scire 7, 751. Thesproti, Dryopesque 3, 179. Ruas per fasque, nefasque 5, 313. Ruertus 2, 524. per hoiles 7, 590. Ruat arduus aether 2, 290. ore Proponitis 9, 960. Ruereat in proelia 7, 336. in terga populi 1, 308. Ruere turmas in certamina 1, 474. Ruens agger 6, 169. ad flumina praecipiti iuvo 2, 216. cuncta frangit rupes 3, 472. patria 9, 385. in proelia miles 4, 151. per diversa moenia 2, 467. Ruentis belli terrore cessant urbes 2, 448. imperii suprema 5, 200. Ruenti Romae ostendat 7, 418. subtrahere ferrum 4, 273. Ruentem Cimbrum primi vidimus 1, 254. Ruentes in fata 7, 668. venti 5, 610. Ruendi in ferrum mens prona viris 1, 460. Ruitura in nullos domus 7, 404. stat moles 4, 455. Ruiturum adscendite pontem 2, 499. Ruina aquae 6, 348. Emathia 9, 33. satis casura 7, 244. Latia 6, 10. Magni 8, 528. mundi 5, 637. 10, 150. nominis 8, 550. partis 7, 118. properans 5, 746. Romana 4, 791. una 7, 89. Ruinae auctor 9, 129. mole fracta membra miscuntur 2, 187. signa 6, 281. sonitus 6, 162. indignae sedes longinqua 2, 731. tuae testis 7, 712. praellare caput 5, 770. immensae comites mittere 3, 290. mundi permiscenda fides 2, 253. suae miscere gentes 7, 655. Ruinam sibi parat unda 6, 267. Ruina tollas implere 7, 326. lapsura agmina vidit 4, 43. viam fecisse gaudens 1, 150. quatiente nutantes pendere domos 1, 494. subita ratiumpieri 3, 579. mundi nutante 4, 393. Ruinae dant tela 6, 172. periere 9, 969. latae 6, 122. Libycae 8, 269. Phrygiae 9, 990. pulvere testae 7, 393. subita 2, 199. Thesalicae 7, 439. 8, 331. 9, 1019. Rumas abstulit fortuna 7, 505. prodens fama 8, 15. videre 9, 492
- RUEX** alta 4, 601. Calia 10, 434. Exesa 4, 589. frangit cuncta ruens 3, 470. Haemi 1, 680. 10, 449. montis 6, 641. Oslaea 6, 334. patiens visa munimine cingi 3, 378. proxima signa tenet 4, 16. Tarpeja sonat 3, 154. Rupis scopuli 8, 46. Illyricae scopuli 4, 452. scopulosa montes 2, 619. Rupem super curvam Vogesi 1, 397. Rupe cana pendentes Gebennae 1, 435. cava portus urguet pelagos 1, 406. de excelsa urbem conspiciat 3, 58. Tarpeja moenia urbis prospicit 1, 206. Rupes adtollunt juga 4, 157. gemunt 7, 483. nullae aequore emineant 2, 666. in tempa

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

Lacinia extendit Appenninus 2, 434. penitus absorpsit una palus 4, 100. in altis miles nititur 4, 37. Rupibus exefis patens antrum 3, 226. Ofiae Boreas incubuit 1, 390. piniferis populos amplexus 2, 431. aequor obstruit 2, 662. fune haeret carina 5, 514. ingenuit herbas tellus 6, 439.
Rursus eunt in arma 10, 530. geminare 7, 481. parata est 6, 596. redire 5, 635. 7, 718. revocat 10, 311.
Rus vacuum 7, 395. Ruri accedunt colonis 6, 277. quae dabuntur, quae veteranus arcti 1, 344. silent 1, 260. Aegyptia 10, 312. aperta 10, 331. Lagi 8, 803. Medica 8, 368. Nilotica 9, 130. Pharsalica 8, 823. Ponto prima 9, 440. Thesfala 7, 152, 650. quid querat subpressa per orbem 1, 318. subignous colonis extendere 1, 170. Colchorum secat Phasis 3, 271. Gallica videt Appenninus 2, 429. Nemolitenet 1, 419. Penelcolunt 3, 191. sua reficit terra 9, 413. tua Pictones subigunt 1, 436. per Rura sparsi Coloni 1, 635. vagari 9, 752. Apulia profugus 2, 608. Gallica sparsae cohortes 1, 394. Ruricolae dentes 7, 859. Panes lucum non tenent 3, 402.
RUTHENI flavi 1, 402.
RUTILUM metallum 9, 364. Rutilo pro sanguine virus diffusum 1, 615. Rutilae comae 10, 131. nubes 5, 541. Rutilatum virus 9, 810.
RUTUBAM cavum unda facit 2, 422.
RUTUPINA litora 6, 67.

S.

SABAEI fatilegi 9, 821. Sabaeae virgae 9, 820.
SABELLUS miles 9, 763 &c. vomer 2, 430.
SABINO more maritus convicia excepit 2, 368.
 Sabinae mediae generos soceris junxere 1, 118.
SABURA Jubae dux 4, 723.
SACER Achoreus 10, 193. Apis 9, 160. Bromio Parnasus 5, 73. morbus 6, 96. orbis amor 4, 191. vatium labor 9, 980. Sacra caedes 10, 334. domus 8, 132. fama 9, 982. forma 8, 664. imago 7, 357. lux 5, 219. vox 9, 561. Sacrum caput 8, 677. foedus 8, 112. nomen 8, 792, 806. 9, 409. pectus 9, 255. Sacro furore instincta 5, 150. sanguine spargas opes feres 3, 124. in limine comas fudere 2, 31. Sacri cani 7, 372. cineres 8, 769. vultus 8, 669. Sacrae leges 10, 197. sedes Consule fulserunt 3, 105. umbrae 9, 240. Sacra pignora 8, 481. Sacra vulnera 3, 315. Sacras poscunt Capitolia laurus 1, 287. voces reddit Cato 2, 285. Sacra robora ferrent 3, 430. Sacris admovit aris marem 1, 608. penatibus adfixa arma 1, 240. Sacri facies 9, 978. potestas Pontificibus permilla 1, 595. non grati inpatiens victima 1, 611. Sacrum hoc tibi litavi 1, 633. Sacra poscunt cruorem 6, 556. barbara 8, 338. Deum ritu barbara 3, 404. feralia 6, 432. sollemnia 5, 401. sua docuere Platona 10, 181. Sacro-

rum sinister mos 1, 451. Sacris Deos admittere testes 2, 353. digna umbra 8, 841. inventa victima 7, 167. devotus senex 10, 176. vana Memphis 8, 478. incerti Dei dedita Judaea 2, 592. leratibus adtonitus 1, 616.
SACRI PORTUS. apud Sacri cecidere cadavera portum 2, 134.
SACERDOS accessus pavet 3, 424. summus 8, 850. vittata chorum ducit 1, 597. Sacraus sub Herculeo nomine portus 1, 405. Sacra Dianae Aricia 6, 74. Sacratum antrum 8, 694. Sacra adyta 10, 22. pignora 8, 405. ducum dona 1, 137. non vulgaris figuris numina 3, 415. Sacramenta jurata sceleri 4, 228. Sacrificus Numa 9, 478.
SADALES 5, 54.
SAEVUS Martem agit 4, 2. recto verberare 9, 835. aries 6, 36. Caesar 5, 803. canis 6, 702. Catilina 7, 64. dolor 9, 3. dux 5, 370. ensis 5, 61. furor 5, 587. 6, 434. complectitur hostem hostis 3, 694. Mars 6, 613. mortuus 9, 892. serpens 9, 822. tyrannus 8, 835. Saeva Bellona 1, 566. lames 4, 94. 6, 108. Fortuna 8, 704. iudex 10, 368. mors 2, 100. 3, 605. noverca 4, 637. nox 5, 709. quies 5, 442. telus 8, 827. via 9, 376. vox 5, 364. Saevum bellum 5, 726. 10, 401. ferrum 7, 313. mare 5, 692. nefas 8, 637. pelagus 5, 568. scelus 7, 766. 10, 10. venenum 9, 775. Saevi Caesaris alae 1, 176. Lycurgi tela 1, 575. Saevae caudae verberare 1, 208. Saevi criminis poenae 2, 186. Saevum Nemeacum Leonem radiis premeret 1, 655. Saeva parens 2, 59. Saeva Parcarum manu intercepta Julia 1, 113. Saevio verberare 7, 569. Saevi 8, 658. canes 1, 548. cantus 4, 186. famuli 10, 469. leones 9, 947. Dei 7, 725. Magi 6, 431. Saevae gentes 8, 357. manus 2, 95. 7, 509. pestes 9, 629. poenae 7, 431. rapinae 9, 40. umbrae 6, 560. undae 5, 423. 9, 165. Saeva pudebunt quem 8, 495. arma 4, 578. flagella 6, 731. robora 2, 125. Saevorum bella gigantum 1, 36. Saevos circumspicit enses 3, 142. ad planctus brachia exigit 2, 24. Saeva omnia à se peti vult Caesar 5, 308. ducum arma 1, 103. proelia voverunt dirae 3, 127. volentes regna pati 2, 314. in numina querelas effundunt 2, 44. Saevus à Diis permilla tempora 3, 743. adfinit Sarmata Molchis 3, 270. ardent populatibus agri 2, 534. Saevae gesturus 7, 171. facere 8, 492. Saevit terra 9, 338. Saevitia est voluisse mori 5, 687. Saevitiae nefandae mos 2, 180. Saevitiam qua peste paratis 1, 650. Saevitia stimolata Venus 8, 413.
SAGACI nate sensit 7, 829.
SAGITTAE obitare 8, 379. Sagittae Parthi post terga missa ocior 1, 230. à nulla mors incerta 8, 297. Sagittae volant 7, 511. Ituraeae 7, 230. lectae 7, 142. Lernaeae 6, 392. Medorum 4, 680. Scythicae 8, 432. Thesalicae 4, 528. Sagittas tinxere populi Scythiae 3, 266. rexere nusquam 7, 515.

INDEX RERUM,

515. Sagittis Eois non peior Gortyna 3, 186. tot, jaculis tot 6, 212.
SAGUNTUM Poeno Marte obsessum 3, 350.
SALAMINA veram credi petunt carinae 3, 183. Salaminia cum in mare 5, 109.
SALAPINA palus 5, 377.
SALERNI culta radens Siler 1, 425.
SALES aequorei 10, 257. soliti lufere 2, 368.
SALIVA tacta 9, 925.
SALUS ancilia collo portans 1, 603.
SALIX cana in puppim textur 4, 131.
SALONAE longae 4, 404.
SALPUGA 9, 837.
SALTEM 6, 155. 9, 562. nunc 8, 838.
SALO rates discussere fastigia molis 2, 685.
SALTUS extulit illum 6, 181. praeceps 8, 654. Saltu praecipiti sub aequora tendit 3, 750. Saltus, & silvae, & resqua 6, 41. valli 6, 331. in Saltus agmina trahit victor taurus 2, 606.
SALVA libertas 7, 602. 9, 192. Salva maiestate 7, 680. ir perii 7, 378.
SALUS. Pius quam salus quod perit 7, 639. ducis pretium prodicionis est 4, 220. mundi concordia 4, 190. promissa foedere 4, 235. rerum vocari meruit 2, 221. sola desperare 5, 575. una, mori 9, 379. Salutis auctor 4, 399. nulla via 10, 538. orandae causa 4, 346. sponsor 9, 392. una spes 2, 113. dubiae vota 1, 506. Saluti terra datur 5, 590. Salutem victis donare 9, 1067. praeflare 9, 247. Salute majus 9, 885. sua contenta gens 9, 909. Salubre Veneris fidus 1, 661. Salutem parantem &c. 8, 596.
SANNIS Romana 2, 137.
SANNITES à Sulla interitici iussi 2, 201. &c.
SANOS parva 8, 246.
SANCTUS Cato 6, 311. 9, 555. Sancta Marcia 2, 327. Sanctum pectus 9, 17. Sancto ab ore caesariem dimovit 2, 372. Sancta foedera gentibus 10, 471. Sancire leges sanguine 7, 351.
SANGUIS coit in viscera 7, 467, dum inerat 2, 338. erant lacrimae 9, 811. ibi fluxit 7, 635. non patitur fauces mansuescere 1, 332. per Boebeda ire visus 7, 176. tetigit pollutos enses 2, 536. validos ictus praebat 3, 679. Caesaris 7, 81. calidus 1, 363. 3, 746. cladis 10, 74. cognatus 4, 554. crassus 7, 605. discolor 10, 128. ferus 9, 698. fervidus 2, 557. hic populos redimat 2, 312. stetit incertus 3, 589. lentus 3, 638. Magni 6, 157. mixtus 8, 408. multus 4, 210. 7, 653. mundi 6, 584. 7, 233. obliquus 8, 286. plenior 9, 702. populorum 9, 597. revocatus in corpus 8, 68. riger 4, 291. senis nostri 9, 136. summus 8, 305. Tyrrhenus 9, 737. usus 10, 131. viscere permixtus 3, 658. vivus 6, 554. unus 8, 508. Sanguis exiguum 2, 140. fiducia 9, 899. parvum 2, 119. umbrae 7, 179. a ti vis 2, 214. generosi juvenis 3, 723. infauti luboles 5, 474. n-visi potestas 2, 77. juncti pignora 1, 112. Romani usus 3, 477. sui precium 8, 9. Sanguine,

nec vulneribus 4, 775. clari 10, 382. complentur venae 4, 630. compressus pulvis 4, 795. dignatur dextras 10, 338. ictum foedus 10, 371. immaculata tellus 2, 736. leges sancire 7, 351. manare 7, 560. manes placati 2, 173. membra perfusus 8, 375. mutantur fontes 7, 537. natate arva 7, 728. obducti fluctus 3, 573. percussus foedus 9, 1021. permixtus Pontus 3, 577. petere spem mundi 7, 269. rutilatum virus 9, 810. satiare 9, 152. saturantur manes 1, 39. admixto 9, 614. adperso 1, 620. caesi Cottae pollutus 1, 429. civili Nereus rubuit 2, 713. diro placatur 1, 441. fraterno muri maduerunt 1, 95. fuso habere vias 2, 439. hoc quantum terrae parari 1, 14. Latio Carras maculavit 1, 105. minimo emtum vult 7, 282. multo promotus 6, 145. nullo bellum fraudemus 2, 305. vincendus 10, 541. omni fuso 2, 158. paterni nati maduerit 2, 150, 305. quanto satiavit ferrum 7, 317. sacro sparsae opes 3, 124. torrenti aequor dividit 2, 220. toto manebat 3, 625. vestro abuti 9, 264. a sanguine socerum rapuerit 10, 7. Caesaris arcent manus 10, 420. Iliaco populi Arverni 1, 428. è sanguine matris geminas permixtura domos 2, 332. cum sanguine totos artus dissipat 3, 473. pro rutilo virus vulnere diffusum 1, 615. Sanguineum flagellum 7, 568. mare 1, 548. Sanguinei Galli 1, 567. rores 7, 837. Sanguinea lupata 4, 758.
SANIES, tabesque serarum 4, 321. efflatur 9, 795. letifera 4, 728. tabi 6, 548. veneni 6, 457. Saniem per ora sanguis eiecit 3, 658. viscera per rimas emittunt 1, 624. Sanie natant membra 9, 770. stillasse 9, 783.
SANTONUS hoste amoto gaudet 1, 422.
SANUS aer 7, 830. Sana mens militis 5, 309.
SAPIS Isauro juncto 2, 406.
SARDOAS in oras bella sparguntur 3, 64.
SARISAE Pellaeae 8, 298. Sarisas timuere 10, 47.
SARMATA Moschis adfinis 3, 270. velox juncto Pannonio admixtus 3, 94. laxis braciis 1, 430. Sarmaticum aratrum 7, 430. Sarmatici belli junia 3, 282. Sarmatici campi 8, 369. Sarmaticas aquas perdit Cone 3, 201.
SARNUS editor nocturnae aurae 2, 424.
SASON Calaber aequore perfunditur 2, 627. humilis vadis 5, 650.
SATELLES 8, 597. 9, 1064. ferens dona 9, 1010. movit bella 10, 418. Pharius 8, 675. regius 10, 468. Sate.litis arma 10, 98. iussu ire 10, 405.
SATIS beatus 8, 843. caesi nemoris 3, 450. cruoris visum fluxisse 4, 539. digna merces 9, 1101. est audisse 5, 747. jam 8, 137. Joveni dixisse 9, 584. populis fluvius 4, 361. fuit tyranno vidisse 8, 687. sit, quod 8, 739. velle 9, 571. esse poterat 8, 555. hoc putat 10, 525. natate vidit 7, 728. nefandum os 6, 706. nondum 8, 787. quid est 5, 274. trepidum tumultum coet,

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

coërcuit 1, 297. tu ad dandas vires in carmina 1, 66. Sat est 5, 137. 9, 388. indignum fuit 10, 102. magna 5, 660. solita 8, 314.

SATIARIT ferrum sanguine 7, 317. Satiabunt clientes Pompejum regno 1, 315. Satiare Magnum sanguine 9, 152. Satiatus clade 9, 950. Satiata caedibus ira 7, 802. Satiatae sanguine manus 5, 243.

SATUR hostis 6, 117. Saturat volpces 8, 507. Saturantur veneno tela 8, 304. Saturentur manes sanguine 1, 39. Saturatae carmine frondes 6, 682.

SATURNI frigida stella 1, 652. Saturno cessit glacies 10, 205. Saturnia templa revelli videt 3, 115.

SAUCIA pectora 4, 285.

SAXUM Aeolium 5, 609. aris augustius 8, 862. sine nomine 9, 973. tumuli 8, 855. verberis ictu excutitur 3, 469. Saxo compressit harenam 8, 710. erigitur lancea 7, 140. signemus litora 8, 771. Saxa, & cautes 4, 740. loquuntur nobis 6, 618. maderunt fracto gelu 4, 85. qua Saxa, qua silvae fugit 2, 468. resultant 7, 482. sonant 6, 676. volant 7, 512. abrupta 6, 800. cava 4, 455. Dictaea 4, 322. discussa 9, 978. ingentia jacent 1, 26. lubrica 2, 104. nebulosa 6, 91. plena crimine 8, 799. proruta 9, 490. Sami spumantia 8, 246. scruposa 5, 675. sensura canentes 6, 439. Saxorum orbis 2, 451. Saxa disperget aries 1, 384. nudis lacertis evolvunt, 3, 481. volventes Niphates 3, 245. ingentia solvit ignis 3, 506. omnia Pontus haurit 2, 664. Saxis aspera saxa 9, 628. coros exciperet insula 2, 618. sculpta animalia 3, 223. servari 6, 538. inpositis unum subducere 3, 492. Saxeus pons 4, 15. Saxea juga 4, 157. Saxosa Caryllos 5, 232. Thessaliae litora 5, 651. Saxifica Medusa 9, 670.

SCABRI nigrae rubiginis morsu enses 1, 243.

SCABVAE centurionis virtus 6, 144. &c. Scaevam respexit 10, 544.

SCAEVOLA Pontifex ad aram Vestae caesus 2, 126.

SCANDERE Capitolia curru 9, 600.

SCELUS cunctis invigilat 7, 766. est 9, 1031. bellum 9, 248. haeret fatis 7, 35. inperet hoc 8, 842. invenit in actu sceleris 8, 668. meruit pejus 9, 1066. ne pereat 7, 558. ubi sit 8, 142. ignavum est, fuga 9, 283. Pharium 9, 209. 10, 343. secundum 7, 853. Sullae placeret. 2, 192. Sceleris actus 7, 668. crimen 7, 517. damnat 8, 406. fides 8, 633. 9, 140, 1037. jus 8, 642. piguit 4, 26. praesagia 8, 571. saevi pignus 10, 10. Spectator intrepidus 2, 208. spes 10, 379. Sceleri adfensere 8, 536. delectus 8, 538. exceptus locus sit 3, 333. jus datum. 1, 2. parcere 4, 184. nefando nomen erit virtus. 1, 667. tamquam scelus inputet 7, 325. esse tuum quis nolet 2, 266. Scelere inbuti enses

5, 248. Scelera ipsa hac mercede placent 1, 37. Scelerum contagia 3, 322. duobus inmixtus 2, 249. fata 7, 849. fidi ministri 6, 573. furor 7, 95. jam fecerat ulum 2, 97. libertas 8, 491. magister 1, 326. merces 7, 610. motus 10, 335. novorum proventus 2, 61. nox 7, 571. numerus 10, 473. omen 7, 184. poenas dabat 2, 75. pretium 7, 750. quantum 7, 114. quidquid latet 2, 162. quis modus est 1, 334. ritus 6, 507. novi 6, 509. Spectacula 7, 797. Spectatrix turba 3, 129. Superi 7, 168. tantum 10, 477. terribiles Deos viderat 2, 80. ultores 2, 531. Sceleratus Mars 9, 1047. miles 3, 130. Scelerata ego 8, 639. manus 8, 563. arma 6, 406. proelia 4, 207. in proelia suae quemque rapiunt causae 2, 251.

SCETRA magno debita 8, 448. donata manu 8, 595. Eoa 8, 208. Nili 8, 559. paterna 10, 87. Sceptorum auctor 8, 573. vis 8, 489. Sceptra dedit nobis 8, 518. reddiderat parenti 9, 1028. inpellite 9, 90. coeli tenere 1, 47. Sceptris adfueti 8, 452. celsure sorori 8, 693. contenta 10, 138. privaverit 8, 498. Sceptifer Ju- ba 5, 57.

SCILICET 5, 383. 7, 717. 9, 1057. 10, 414. clientes Pompejum regno satiabunt 1, 314. petet? 7, 449.

SCINDIT Moeotida orbita 5, 441. Scidit mare tellurem undis 3, 61. Scinderet urbes 9, 686. Scindere corpus 10, 416. Scindens fretum 6, 400. Scinditur avulsus Lycidas 3, 638. ignis in partes 1, 551. Scissa madentes genas parens 2, 37. Scissum velamen 8, 669. Scisso gurgite rivis 4, 142.

SCIT Caesar poenam peti 2, 511. ferre 10, 92. qui sit 7, 579. Scimus haec 9, 572. Sciet nec quisquam 5, 665. Sciat juvenis 9, 280. tyrannus 9, 1068. Scirem jam 8, 135. Sciret Jovem coelo regnare 3, 310. Sciens an pati 8, 627. Scire licet 7, 689. dedit 6, 776. mori 9, 211. nefas quis justus arma induit 1, 127. parum 6, 434. quidquid licet 9, 576. ruunt 7, 751. Scituri an 6, 168.

SCIRIO Africanus 6, 788. collibus Libyae cognomen dedit 4, 657. Scipio Pompeji socer 2, 412. 6, 310, 7, 223.

SCOPULI aequor revomentes 6, 24. venae fluvii 10, 225. Cypri 8, 461. Hesionis 9, 970. Icariae 8, 244. rupis 4, 452. 8, 46. undarum 5, 660. Scopulos, stirpesque tenent 4, 42. Scopulis repulsus 9, 450. in Scopulis carpitur 8, 709. ferae haesere 9, 650. Scopulosa Cirrha 3, 172. Libye 9, 468. Scopulosae rupis montes 2, 619. Scopulosa Ceraunia 5, 652.

SCORPIOS 9, 533, 834. major 6, 394. Scorpion flagrant cauda minacem incendis 1, 659.

SCRIPSISSE liceat tumulo 2, 343.

SCORE exigua posuit 8, 756.

SCRUPOSA Saxa 5, 675.

SCRUTARIS viscera 8, 557. Scrutatur venas 9, 755.

INDEX RERUM,

Scrutari fretum 3, 698. sidera 6, 429. Scrutata medullas 6, 629. Scrutandi eventus hortator 9, 549. Scrutator pallidus auri 4, 298. fati 5, 122
SCULPTA saxis animalia 3, 224
SCUTA virorum 9, 471
SCYLLAEAE undae 6, 421. Scyllacis clauditur undis 2, 433
SCYTHAE 9, 717
SCYTHA 10, 455. Scythae curva litora 8, 178. errantes populi 3, 267. per populos duc. 1, 367. Scythicus Aquilo 5, 663. Hister non adliget Massagetis 2, 50. Tanais 9, 414. ara 7, 777. harundo 9, 827. Scythicum bonum 7, 435. frigus 6, 325. jugum 9, 238. Scythici per Ponti divortia 2, 580. Scythicae Dianae non mitior ara 1, 446. regna 3, 86. Scythici plaustrum patiens palus 2, 641. Scythicum Pontum bruma adstringit 1, 18. Scythici populi 8, 353. recessus 8, 216. Scythicae nives 6, 478. pharetrae 8, 302. sagittae 8, 432. undae 5, 436. Scythicas in undas non solus Hister exit 2, 420. Scythicis ab oris victor remeasset 2, 553.
SECAT Calydonia Evenos 6, 366. Hermus cultus 3, 210. Isthmos undas 1, 101. nervos, venasque 8, 672. parvus limes vitalis 1, 623. Phasis iura 3, 271. Secabat aëra 9, 685. Secare Aquilone fluctus 5, 417. undas 8, 194. Secans deserta 10, 313. rostrum pelagus 8, 197. Secetur cervix haec 10, 342. Secandum aequor 8, 168. Secti Atlantide silva orbes 10, 144. Secta marmora 10, 114. Sectis Bellona lacertis quos movet 1, 565. Sector favoris sui ipse populus 1, 178
SECRETA Memphis 6, 449. natura 9, 610. arma 9, 1071. carmina servant 1, 599. litora 5, 376. 8, 40. Secretum damus civilibus armis 3, 314. Secreta aeterni cursus 5, 89. Cirrhaea moventes Deus 1, 64. coeli nosse 1, 639. Corcyrae 9, 32. Deum v, 222. litoris tenere 5, 230. parentum 10, 194. rapti Quirini 1, 197. recessus tui 9, 863. rerum 5, 10, silvarum 2, 602. thalami 8, 400
SECUA attendunt 8, 622. carent dono Deum 5, 112. ferrent vulnus 7, 638. habent discrimen 4, 101. longa decorum vix sic meruisse 2, 116. mundi 10, 264. perdita urbi nocent 4, 816. rapiuntur casu 7, 446. revisant locum 8, 114. Romana 10, 110. timuere minas 8, 837. decepit 9, 623. iusta ferentem mundum 2, 10. mundi suprema hora coëgent 1, 73. in secula mittere 8, 608. mitti 10, 533. venire 7, 208. per Secula extremum nomen 7, 589. per tanta latere 10, 190.
SECURAE nostrae 9, 429. pacificae 7, 64. gladiis mixtae 5, 388. in membra sua rediturae 3, 431. jure strictae 5, 12. nostras passus Carbo 2, 547
SECURUS 4, 395. 9, 975. a Caesare Tigris 8, 214. abis 7, 687. adipice 7, 709. Cato 9, 410. eoad umbras 7, 613. fertur in urbem 10, 9. genero perempto 9, 1015. orbis 4, 353. pastor 9, 291. sedit 11, 207.

tutela 5, 584. belli 5, 526. veniae 8, 784. vulneris per ferrum exit 1, 212. Secura domus 5, 515. provincia 10, 52. fors 5, 771. 7, 308. sublato pavore turba 3, 438. virtus sequetur 2, 287. pugnae juvenus 4, 534. ventorum juvenus 9, 445. vocis 6, 730. securum nemus 5, 156. petus 5, 343. sui invenit 2, 241. Securo me Roma cadat 2, 297. Securi trahebant noctem 10, 332. vadite 9, 272. Bardi 1, 449. somni 5, 750. Securae aures Caesaris 6, 163. Securos somnos agger praebet 1, 518. rumpere 3, 25. Securius aevum agit 8, 242

SECUS 10, 447

SED & haec 9, 421. fata moror 7, 295. longa vita 9, 568. non & subicit 9, 757. non, sed 9, 513. 10, 161. quid opus 7, 719. quis erit 9, 706. tamē & 10, 185

SEDET atque venerabilis 7, 19. iners aër faucibus 6, 649. in cervice poena 7, 645. Pelagus 5, 643. quocumque cadaver jacet 6, 551. ratis pars 9, 337. Sedent alta vulnera civilis dextrae 1, 32. foribus terga 10, 121. mediis convallibus arva 3, 380. ossa tellure 8, 840. Sedit in pectore Bruti 9, 18. litore cadaver 8, 726. securus 11, 207. Sedere Patres censere parati 3, 109. Sedeat firmissima pubes his castris 2, 474. Magnus litore. 659. Sedent iudex 9, 971. Sedere procul ab urbe 5, 19. super Meroēn 4, 334. Sedens carpento 9, 590. colle augur 7, 193. in caute 6, 575. in Thessalia 8, 440. juxta flammis 8, 759. parva puppe 5, 655. Sedes erit emeritis 1, 344. belli placuit 2, 394. celsa 5, 16. Sedes Dei 9, 578. Deum Roma 3, 91. Delphica 5, 112. haec fuit tellure potito 5, 658. invia 9, 307. Lavinia 9, 991. laxa 6, 702. loci 6, 23. longinqua 2, 731. Medorum 8, 299. patriae 6, 318. 7, 23. peregrina 5, 9. possessa 6, 314. prior 9, 996. summa 10, 174. Superum 10, 15. Tarpeja 5, 27. Jovis Tarpeja 5, 306. theatri 7, 9. Sedem dare 5, 107. melius sub Eoo orbe dedisses 1, 252. posuisse in venenis 9, 897. tibi non legeris 1, 53. à sede orbem movere 9, 466. patria revulsi 1, 482. in angusta terrarum domum poposcit 2, 579. hac quiescent 8, 768. Sedes Elysiacae 6, 600, 782. Libycae 9, 119. pallentes 6, 800. sacrae Consule fulserunt 3, 106. verendae 5, 123. expulso remige avulsas rotant 3, 673. non tacitae Erebi 1, 455. in sedes patriae urbis remeamus 1, 690. Sedibus exsiluere patres 1, 488. expulsi oculi 3, 712. cavis orbes evoluit 2, 184. Elytiis 3, 12. suis exciti ortus 8, 310. à primis exsul 3, 339. è patriis urbem expulit fama 2, 574

SEDITIO in helles detegit animos 5, 323

SEDAVERAT iras 10, 54

SEDUCUNT recessus 8, 291. Seductus ab aequore Parnatus 5, 77

SEGES decolor 7, 851. Segetis semina 6, 521. Segetem proferit Ceres 4, 412. Segetes Hesperiae 7, 403. Segetum raptus 7, 236. Segetes tellus in-

ida

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

fida negabit 1, 647
SEGNIS, pavidusque 7, 52. aër 9, 827. ad fata 6, 244. non stabat Achates 10, 115. sopor 5, 689. parere 10, 398. tendere nervos 8, 296. vergere 4, 525. Cynosura 9, 540. Segne solum 9, 438. vulgus potentes alunt 3, 57. Segni metu languida 4, 799. Segnes morae 5, 410. Segnia fata 9, 849. Segnior egit equos Titan 7, 1. Mars 4, 581. saltus 6, 181. Segnius 6, 286
SELINUS 8, 260
SELLOS veteres liquerunt filentes quercus 3, 180
SEMER 8, 233. ad manes ventura anima 6, 716. dixit auctor 9, 575. erectum cadaver 6, 757. fusus sanguis 7, 234. inbuta mens 10, 334. inpulit 8, 707. iure consumtum 6, 824. ortus 7, 543. passus amplexus 10, 262
SEMEN Cadmi 4, 549. Semine nullo natura monstra protulerat 2, 589. Semina belli publica 1, 159. Martis 6, 395. rerum 10, 208. legens 6, 521. mala diri belli 3, 150
SEMIANIMIS 8, 670. jacet 3, 747. hera 8, 66. Semianimes profundum subiere 3, 576. viscera lapsa foris trahunt 4, 567. turmac 4, 339
SEMIDEI ubi habitent 9, 7. canes 8, 832
SEMIFERI centauri 6, 316
SEMIROTAE arces 4, 585. Semirutis testis pendent moenia 1, 24
SEMIUR 8, 552. tyrannus 9, 152
SEMIUSTUS ilipes 8, 792. Semiostrae classes 10, 496. Semiusta membra 9, 3. ossa 8, 786. robora 8, 745
SENA cecidit in laevum latus 2, 407
SENE lacris devotus 10, 176. servire ne discam 7, 382. torpore caruit 3, 741. undae portitor 6, 705. Senis extremum diem praecipitasse 2, 105. moesti umbra 8, 432. nostri vulnera 9, 137. Senem exedere vincula ferri 2, 73. expugnare 10, 360. fecit stela 6, 610. Senes arserunt flammis 6, 454. turba despecta 5, 333. Grandaevi 3, 518. Senum vultus 7, 774. Senior 8, 296. cadens per transra carinae 3, 731. sit dux in his castris 2, 561. Senilem jugulum confodiam 3, 743
SENATUS arma non privata dedit 2, 532. coactus in Epiro 5, 22. fugiens decreta belli consulibus mandat 1, 489. non habitat rus Albanum, & Laurentinum, nisi nocte coacta 7, 396. sceptrum dedit 8, 518. grandaevus 7, 371. miles, an comes 7, 84. moriens 7, 697. plaudens 7, 18. regnans 9, 104. acies 10, 450. caussa 4, 213. 7, 76. cogendi iure 3, 104. corpus 7, 193. ductu 9, 22. frons 9, 207. jugulum si petat 3, 110. magna pars 2, 277. 8, 258. Caesarei pars Magna Curio 5, 40. membra 9, 1013. ora 8, 506. regnum pati 1, 365. spes, Brutus 7, 588. victor Caesar erit 2, 566. vindicta 10, 340. vota 4, 792. Senatum monstrat 7, 578. totum secutus 2, 520. Senatu nolente inperum traximus 1, 274. stringente 7, 782. in medio inpra bella peraguntur 1, 698

SENECTA inops 5, 535. Senectae gravis fata 2, 69. Senectam satis praecipitare 7, 353. Senecta fessus 3, 729. Senectus exsanguis 1, 343. fessa 2, 128. moesta 2, 232. nostra 9, 234. privata 1, 324. Senium aevi 4, 812. nobile 10, 162. in Senium vergentibus annis 1, 130. Senio placidus 8, 476
SENONUM motus 1, 254
SENTIT Arabs nebulas 4, 64. annum 9, 437. genus fati 9, 758. honores nimium sellinatus 8, 24. non Indus mixtus Hydaspem 3, 236. nox surgere Phoebum 4, 103. tumultus 10, 324. Senit aera non sanum 7, 830. discordia pectora 10, 12. metum 2, 598. membris constare vigorem 3, 715. nutare ruinam 7, 244. prodesse 4, 646. ruinam aquae Nereus 6, 349. Sensere tumultus animi 7, 779. Senserunt motus aequora 8, 197. Senserat ancora adductum funem 3, 700. proelia 6, 279. transisse Deos 7, 648. Sentiet axis onus 1, 57. Sentiat adventum soceri 9, 1094. Sentire damnum fugae 5, 335. finem 5, 45. fragorem 5, 228. ictus 4, 277. manus 8, 69. mortem 4, 571. procellas 6, 470. Sentura canentes saxa 6, 439. Sensus dentis 9, 739. Sensus nihil relictum 3, 39. quid si relictum 8, 749. Sensus morti post fata dare 7, 471. Sensus cesserunt pectore 5, 760. Sententia victa est 8, 455. Sensim 5, 456
SENIS verberibus agitur praetoria puppis 3, 536
SEPARAT aethere terram 4, 75. Berenicida Lepti 9, 524. Isthmos geminum mare 1, 101. Separare ense iunctos 4, 210
SEPONERE onus 5, 724. Seposita Pharos 8, 513
SEPS 9, 713. exiguus 9, 764
SEPTENVIR epulis felix 1, 602
SEPTENUS gurgis 8, 445. Septimus annis 8, 466. Septima nox 9, 1004
SEPTIMIUS olim Pompeji miles, dein regis Ptolemaei satellites 8, 597, 609. saevus 8, 667
SEPTUS vallo ager 6, 73. Septae vallo aggere terrae 6, 69. Septa juvenus 4, 773. Septorum nefas 7, 306
SEPULTUS templis auroque 8, 859. Sepulchri ture 9, 10. Sepulchris permixta viva corpora 2, 152. Sepulchrum accensum 6, 516. ducis 2, 845. iustum 9, 54, 1091. parvum 9, 409. Sepulchri cineres 2, 336. damna 8, 750. Sepulchrum falsus 8, 784. quaerens 8, 374. Sepulchro exuram membra 6, 765. jaceat 6, 714. accenso 3, 11. fracto caput tollens 1, 583. patrio privare 2, 732. Sicanio Carbo regitur 2, 548. Sepulchra dent tibi poenas 9, 157. pretiosa 8, 729. praestare ducibus 9, 235
SEQUANA gens optima flexis in gyrum frenis 1, 425
SEQUESTER pacis 10, 472
SEQUOR te, fortuna 1, 226. Sequeris Deum 9, 557. jura, patriam 9, 190. quos 7, 745. Sequitur iura puppes 5, 433. convexa 9, 4. haec septimus

INDEX RERUM,

annus 2, 130. minor turba 1, 596. Sequimur ducem Pompejum 2, 320. Sequuntur sidera 8, 174. castra 10, 407. fugam Magni 5, 328. gemitus 7, 724. matrum lustra 1, 328. me cuncta 2, 575. tota aequora Austrum 2, 455. verba ducis nullo clamore 2, 596. Sequar custos 6, 734. fata 9, 243. te per Tartara 9, 102. ad manes 5, 774. Sequetur cera solem 9, 782. nos summa rerum 5, 26. nox diem 1, 91. secuta virtus 2, 287. Sequentur haec procerum motus 5, 342. gentes bella 2, 293. Sequeris ventos, coelumque 9, 412. Sequatur an te miles 7, 84. Caesar 9, 879. Sequamur signa 9, 250. Sequantur alii Caesaris arma 2, 246. signa mortis gladii 2, 115. Sequeret Alanos 8, 223. Sequerere praedonem toto mari 2, 727. Sequeretur Gallia currus 3, 78. arma 7, 372. Caesarem per fata ejus 4, 392. cantus, & herbas 6, 492. castra 2, 348. 4, 676. causas, non fata 3, 303. classem aequora coeperunt 5, 459. hunc pone populos 1, 483. iussa 2, 372. 5, 533. Magnum 8, 81. naturam 2, 382. recta 4, 815. te 3, 30. Sequens deferta 8, 12. signa capta 8, 358. singula fata 7, 618. unda ad molem stetit 2, 214. aevum 8, 623. Sequentis umbone acies erigitur 4, 39. Sequenti Partho erit murus 8, 378. Secutus castra patriae 2, 519. colla Pompeji 10, 1. de vera mundi 10, 39. devia terrae 6, 330. ducem in bella 9, 242. fidem 8, 126. fugientem 9, 220. signa 9, 281. 9, 11. Secuta clavum rutilum pars 9, 345. est nimium manus 2, 142. nulla pugna 7, 532. moles adducto fune 4, 454. signa sua urbs 10, 10. Secuti armenta 9, 730. laeta 8, 534. signa 2, 531. 9, 379. Secutae castra volucres 7, 831. Crassum in bella dirae 3, 3, 126. Secuta medullas ossa 9, 785. Secuturus arma 6, 316. Secuturo iussurus classica Phoebo 2, 528. Secta haec innotata Catonis fuit 2, 381. Secundus 9, 239. a rege Numidis 4, 721. cursus 4, 435. fluctus 5, 459. locus 8, 288. Mars 6, 4. 9, 596. 10, 531. mihi Magnus 6, 662. ordo 7, 581. Secunda caedes 10, 386. venia 7, 604. Secundum aquis numen 9, 645. carmen 6, 528. regnum 5, 622. scelus 7, 853. Secundi loci inpatiens fortuna 1, 124. Secundae operae miles 8, 676. Secundo Marte uti 4, 388. Secunda sorte 4, 110. Secundo sidere mota unda 1, 413. Secundi casus 7, 246. Cori 9, 1000. Dei 4, 122. 9, 1098. Superi 7, 349. vigiles 5, 507. Secundae ducis res 5, 324. Secunda fata 8, 31. Secundis rebus accipis me 2, 346. mores cessere 1, 161. mecum agat fortuna 1, 309. Secunda sperate 9, 243. Secundis adversa miscet 5, 2. Secundum Emathiam 8, 332. Secudent Dii visa 1, 635. SERENUS dies 5, 700. vultu 4, 363. Serena Phoebe 6, 500. regni pars 6, 804. Serenum coelum 6, 516. Sereni aetheris pars 1, 58. Seteno fallaci fulgura micuerunt 1, 530. hiberno dura tellus 4, 55. Serena nostra 9, 423. SERES jam issent sub juga 1, 19. primi vident Ni-

lum 10, 292. Serum pestilae percussum 10, 142. SERES bella per ortus 2, 643. SERIES armorum 3, 482. caussarum 6, 612. cuparum 4, 421. domus Caesareae 4, 823. invida factorum 1, 70. laborum 9, 295. ulusque laborum 1, 123. pudenda 8, 696. rerum 5, 179. Seriem continuam malorum duc 1, 671. rerum pompa praemittere 3, 75. in Seriem nexis, umbonibus 7, 493. Serie haerentia longa agmina 1, 492. SERMONS pacifero mentem deflectere 3, 305. SERPIT Rubicon per imas valles 1, 215. Serpitis Dracones 3, 728. Serpens in pulvere rivus 9, 974. Serpens 9, 402. numquam somno damnatus 9, 363. saevus 9, 823. volucer 6, 677. adflata veneno 6, 491. maxima 6, 407. effusa in aures 4, 726. Niliaca 9, 816. nulla 9, 703. parva 9, 766. venenoplena 9, 397. Serpente pallus cervus 6, 673. stantes Gigantes 9, 656. verberat cadaver 6, 727. Serpentes letiferi 9, 384. Serpenti loca 9, 859. morsus 9, 892. pestis 9, 614. terrae 9, 870. turba 9, 608. Serpentibus dederas orbem 9, 856. donatis lusi 9, 908. SERTAE nardo coronae 10, 164. Seta festa non pendet limine 2, 354. laurea 7, 42. Phoebea 5, 170. viperea 6, 656. SERTORIUS fugax 7, 16. Sertorii arma 8, 809. SERVAT corpus immobile 8, 620. Lares Alba 9, 992. moenia 6, 17. multos fortuna nocentes 3, 448. sibi fata ducum Fortuna 4, 662. fidere Syriam 8, 169. tua classica tiro 2, 479. Servant fata Deum 1, 399. fulmina flammis 4, 77. Servabant linguas animalia saxi sculpta 3, 224. Servavit pates in terram 5, 3. Servatis mores parcorum avorum 3, 161. Serva hoc solum, ut sit &c. 8, 187. Servate fidem bella 8, 547. hunc dolorem summis malis 2, 40. senem 2, 85. Servet ut ritus 7, 801. Servaveris umbram libertatis 3, 146. Servare animam sub undis eximius 3, 697. cadaver Socero 8, 700. coelum 5, 395. fidem in dubiis 3, 301. fulgura coeli 6, 429. locum Pompejo 6, 805. manus puras 7, 487. modum 2, 381. Pompejum ducem 7, 355. sibi 6, 380. vices 5, 445. volucres 1, 601. Servasse divitias 9, 292. pignus 8, 111. Servans moesti lugubria cultus 2, 365. Servantia faciem sacri 9, 978. Servor victori 8, 661. Servator daturus poenas 10, 431. in antro 8, 694. pars tori 5, 813. Servantur corpora saxi 6, 538. freta 4, 427. in usus 9, 905. Servetur tellus immaculata sanguine 2, 736. Serventur leges voce 3, 140. Servari hosti 9, 214. oculis 9, 140. Servatus ludibrio 10, 26. palaestrae mos 4, 614. Servata conjux 8, 135. ferro pietas 4, 498. fides 4, 351. templi 9, 585. majestas 4, 341. pars 9, 145. rebus suis gloria belli 4, 717. Servatum bello jacuit mare 3, 524. Servati civis praemia 1, 358. Servato rerum loco 4, 126. Servati bellis civilibus anni 2, 66. Servator honesti 2, 389. Olympi 8, 171.

SER:

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

SERVIT egestas 3, 152. ferro purpura 7, 228. gentibus Sibyllae furor 5, 184. Serviet aetas 7, 641. Serviat ne quisquam, dati enses 4, 579. Serviles Roma 7, 439. Servire civi 8, 356, discam 7, 382. coelum Tonanti 1, 35. famem 1, 319. malis 5, 773. parata urbs 1, 351. pudet 7, 445. si potes 8, 341. timens 9, 28. togae 5, 382. Serviturus nepos 6, 790. Servum pecus 6, 152. Servile nefas 10, 453. Servilia bella 1, 43. solvit agmina 2, 94. Servitii indiga plebes 9, 254. Servitium figere non ardua virtus 4, 577.

SERUS statione peracta alitra petes 1, 46. Sera ruina 6, 267. Serum auxilium 9, 890. Seriae gentes 7, 207. Sera secula 10, 263. Serius illis 7, 833.

SESTON, admovit Abydo. 2, 674. Abydo jungere 6, 55.

SESOSTRIS 10, 276.

SEVERI senes 6, 453.

SEXTUS Pompeius iners 6, 420. pirata 6, 422. Magam consulit 6, 570. &c. 827. à Cornelia incitatur ad vindictam patris 9, 85. fratri narrat caedem patris 9, 126.

SEXUS 8, 75. discrimen 9, 91.

SI contentus 6, 615. dabis, dedisses 7, 646. darent 7, 358. fas 10, 63. ferat Fortuna 5, 26. jus est 10, 262. liceat 7, 144. modo 7, 103. moveres 6, 605. nota mihi est juvenus 5, 493. pararent 7, 352. quis 7, 376. 9, 327, 907, 922. 10, 448. quis, qui 6, 710. qua 5, 116. 6, 274. 9, 1077. fides 9, 83. nobilitas 10, 85. tellus 9, 78. quid 6, 430. 9, 983. quod 9, 931, numen es meum 8, 143. quos 4, 317. quibus 8, 160. est &c. 9, 387. stimulet 7, 570. tentasset 6, 633. velis 6, 613. vellem 6, 323. vera fides 7, 192. vero 6, 662. quidem 4, 258.

SIBILA peites terrentia 9, 724. stridula 9, 631. infert sopor 7, 772. lenivit 9, 643. Sibilat quod anguis 6, 690. Sibilet aura 2, 698.

SIBYLLA Romana fata excerpit 5, 186. Sibyllae longaevae carmen 5, 138.

SIC 4, 773. 806. 5, 120. 6, 272, 293. 558. 8, 27. 9, 481. cecidere 9, 477. creditur 10, 464. dum 4, 437. eae 2, 304. 5, 207. est cognita fides 5, 767. exonerat 9, 880. fata preinunt mundum 8, 544. fatur, & 4, 235. fatur 5, 538. 7, 123. 666. 8, 192, 752, 9, 378. fatus 4, 649, 710. 5, 523. 6, 329. 8, 327, 743. 9, 1000. 1032. fata 8, 105. 661. Gorgone rapta 9, 684. incendit 9, 406. inculcata est patientia 9, 292. iussit discurrere 10, 238. loqui orsa 10, 85. non 8, 199. sedet 6, 648. ne gerantur colla 9, 1083. opus est mundo 10, 239. ortus 10, 193. paruit 8, 606. perdere 7, 36. plangitur 8, 148. profatur 4, 701. profatus 9, 251, 584. quoque 7, 841. 9, 528. sanguine mixtus 8, 408. timuit 4, 634. timere arma 7, 320. velut in pace 10, 332. ubi fata 9, 109. ubi &c. 9, 182. ut nequeam 8, 267.

SICUT erat 2, 365. mos est 7, 554. Sicine 8, 331.

SICANIA 6, 66. Sicanio tegitur Carbo sepulcro 2,

548. Sicaniae urbes 3, 59. Sicaniis populis & quas mittens 3, 177.

SICCUS campus 7, 226. pulvis 9, 342. 523. 974. Sicca cervix 4, 639. harena 4, 588. manus 6, 542. spuma 4, 758. Siccum guttur 6, 567. iter 9, 734. litus 8, 726. 9, 148, 447. lumen 9, 1044. palatum 9, 744. Sicci colles 4, 263. ignes 8, 737. oculi 8, 154. sanguine campi 7, 854. vapores 4, 305. Siccac aspides 9, 609. fauces 6, 553. herbae 4, 414. nubes 4, 331. Thebae 8, 852. Sicca arva 6, 377. 9, 384. lumina 8, 108. ora 4, 325. plaustra 9, 540. vulnera 4, 291. ubera fame 3, 352. Siccis aquilonibus haerens bruma 4, 50. Siccum 5, 553. Siccet artus dentibus 9, 934. Siccare pecudes 4, 314. Siccante Phoebus 9, 315.

SICORIS ripas habuit 4, 130. ne quid undis audiat 4, 141. flagrans 4, 335.

SICILIA fertilis 3, 65. &c.

SICULUS apex 5, 99. prata 6, 422. Siculae Aetnae ora 1, 545. Siculo Peloro coles cillere 2, 438. Siculae cavernae 10, 447. incudes 7, 146. Sicula arva 6, 814.

SIDENTES in tabiem acervi 7, 791. Sidentia pessum corpora 3, 674.

SIDON murice pretiosa 3, 217. Sidonium flum 10, 141.

SIDUS aequum ades 1, 90. coeli 7, 301. gelidum 6, 393. gentibus iniquum 10, 35. hibernum 5, 408. immune mari 9, 542. Veneris salubre 1, 662. Sideris timendi crines 1, 529. Sideris impulsu Teihys 6, 479. mota secundo 1, 413. obliquo Romam videas 1, 55. quo servat Syriam 8, 109. sub alio fretis diducti reges 2, 294. mundi 7, 189. Sidera & plagae mundi 6, 816. & Superi 8, 728. fluunt 8, 172. incerto motu discurrunt 1, 343. terrae dilapst 8, 487. aliena 8, 337. coeli 4, 521. coelestia 2, 268. deducta polo 6, 499. Ledaee 4, 527. Leonis 10, 211. omnia sideribus concurrent 1, 75. poli 5, 424. coelo videt 4, 107. mergens coelum 4, 54. preserunt radiis 6, 606. respicies Helles portitor 4, 57. scrutari 6, 429. tangit murmur 6, 448. ubi nox condit 1, 15. ignota noctes viderunt 1, 526. spectare cadentia 2, 289. subducunt nubes 6, 519. ad Sidera tollat fluctus Titan. 1, 416. nomen adtollit 7, 11. Sideribus potentia est data 10, 199. vacat 9, 961. viam novere 9, 495.

SIGAE harenae 9, 961.

SIGNO alterno parei custodia 4, 7. Signa castris excedere jubet 4, 735. circuit 7, 667. dare ausaetubae 7, 477. dedit 7, 206. castris movendis 10, 400. deponere iussus miles 1, 237. examine cooperta 7, 161. meatus deleruere suos 1, 663. movet 1, 205, 422. petunt 7, 104. rapi iussit 9, 761. referri 2, 199. revellent acies 7, 77. sub Marte adverso jacere 1, 307. spargere 9, 748. vertat a Enas pharetras 2, 55. ad signa maniplos convocat 1, 296. per signa nox diem coelo

INDEX RERUM.

- coelo sequetur 1, 91. post signa cohortes tenet
 7, 522. Signis se effundere 9, 808. adverbia 7,
 314. Caesaris 5, 349. 9, 15. coeli nova 7, 203.
 damnata 4, 217. ducem fallentia 7, 290. extre-
 ma mundi 4, 669. inopia 7, 838. 10, 475. lin-
 quendi 9, 219. manifesta 10, 326. morantia 7,
 82. nullas cohortes ducentia 2, 471. paterna mo-
 ve 9, 84. Pontica 8, 26. pugnae 7, 47. recta 9, 695.
 Romana 1, 244. 9, 912. 10, 64. & publica 7, 164.
 ruinae 6, 281. tua 4, 212. ducis nulli gestanda
 2, 97. Pompejana 1, 323. Romana 1, 244. con-
 lata ferens 1, 477. consulis sequi 9, 256. infesta
 relinquo 3, 330. Magni 4, 17. manifesta belli
 mundus dedit 2, 2. mea sequi 9, 281, 379. ti-
 ment Cappadoces 2, 592. viri quo fertis? 1, 191.
 meliora secuti 2, 531. mortis nova 2, 115. nu-
 merosa 4, 25. peritura 3, 211. publica sequimur
 2, 319. sua secuta urbs 10, 10. Iuli toto fulgen-
 tia Ponto 2, 576. victicia 1, 347. vicina ducis 1,
 268. Signorum fuga 9, 543. ignes glacie tem-
 perat 4, 109. orbis medius 9, 532. Signa inter
 diversa dubium favorem tenuere 3, 264. per
 signa decem felicia castris iuro 1, 374. Signis
 infestis obvia signa 1, 6. undique motis 1, 395.
 Romanis cessit Africa 4, 666. tuis Cornelia per
 bella haereat 3, 24. Signifer 9, 737. coeli lines
 7, 363. plebejus 4, 800. Signiferum coelum 8,
 172. Signiferi caput 7, 163. à Signiferi poli re-
 gione premeretur solum 3, 254. Signifera in pup-
 pe residens 3, 558. Signatis nomine fasces La-
 tios 2, 645. Signavit tempora 5, 390. 7, 410.
 Signemus litora saxo 8, 771. Signare nomine
 terras 4, 655. vocem figuris 3, 221. Signata jura
 sequi 3, 302.
- SILENT** iura 1, 260. Silebant castra 5, 506. Siluit
 sedes Delphica 5, 113. Siluere classis magistri 2,
 696. leges coactae bello 1, 277. Silere famosa
 non proderit 4, 811. Silentes leges 5, 31. Silen-
 tium coetus 6, 513. reges 3, 29. Silentes quercus
 3, 179. Silentibus auris 1, 579. Silentia tenere
 coetum 5, 15. dextra iussit 1, 298. rupis 5, 121.
 longa 7, 66. regni 6, 729. vasta 5, 508.
- SILER** Salerni culta radens 2, 426.
- SILICUM** metalla 4, 304.
- SILVA** romas tollere incipit 4, 128. cadens 3, 445.
 non praebet torum 4, 604. testatur 9, 522. At-
 lantis 10, 144. aurea 9, 360. Dodones comas po-
 suit 3, 441. Haemonia 8, 2. pallida 6, 643. Silvae
 congestae robore 7, 807. non ardentis incendia 3,
 420. densae robora 3, 363. in aethera redeuntis
 robore 1, 391. Silvam inmisso ferro procumbere
 jubet 3, 436. densam in pectore ferens 6, 205.
 qua Silvae, qua saxa fugit 2, 468. firmo se ro-
 bore toilant 1, 142. robore spoliantur 3, 395.
 Hyrcanae 8, 343. latentes thalami 9, 970. raris
 4, 456. steriles 9, 966. Silvarum causa fons 9,
 526. secreta 2, 602. fons 6, 692. Silvas liquere
 Coatrae 3, 246. solvit ignis 3, 506. fractas in
 aequora devolvit 2, 409. in Silvas ventus incu-
 buit 3, 409. Silvis exuram membra 6, 766. altis
 dispersus 3, 188. caesis 2, 670. relictis 1, 559.
 vallis Hyrcania 3, 268. Silvani nemorum po-
 tentes 3, 403.
- SIMILIS** nostro 9, 514. vestri 6, 244. malorum fors
 9, 66. Similem terrae usum praebere 3, 557. Si-
 mili causa caderes 2, 554. Similes fratrum gla-
 dii 7, 453. Lesbo populi 8, 144. Simillima fato
 facies 7, 130. nimbo tela 2, 501.
- SIMOEN** TIS aquae 9, 962.
- SIMUL** 7, 584. 8, 346. 9, 184. 10, 466. calcitantes
 7, 293. coacta fortuna 7, 743. descendit 6, 611.
 dimittit 9, 831. dux, turbaque 4, 748. effatur &
 6, 246. habere 7, 54. in cunctos, & in se 10, 352.
 innumerae manus 4, 537. iussit 9, 912. linquunt
 9, 285. metus, & spes 7, 211. mille turmae 6,
 140. non est fiducia 4, 685. omnia membra 9,
 840. pariter missis telis transfigitur 3, 587. uti-
 mur toto orbe 7, 362.
- SIMULANS** Deum 5, 148. Simulare fictas voces lac-
 to tumultu 3, 102. inopem tutum est 8, 241.
 togam oblitus 3, 143. Simulatus dolor 10, 83.
 frons dolor 9, 1063. Simulata ars 4, 744. Si-
 mulatae voces 6, 236. Simulator belli 4,
 723.
- SIMULACRA** moesta Deorum 3, 412.
- SIN** armis posse pati 1, 313. caede subactus 7, 93.
 illo nusquam subcubuit 7, 601. ordine ire 4, 163.
 vulnere 6, 188, 630.
- SINGULA** arma 3, 486. busta 7, 803. fata 7, 618.
 per oscula 10, 364.
- SINGULTUS** animae 8, 683. Singultibus oscula rum-
 pere 4, 180.
- SINISTER** foetus 6, 670. rumor 8, 52. Sinistrum la-
 tus 9, 418. numen 4, 194. Sinistri cornus cura 7,
 217. Sinistrum factorum morem repulsi 1, 450.
 Sinistro bubone 5, 396. Sinistra illa perge 8, 183.
 Sinistras volucres servare 1, 601. non ire umbras
 3, 248.
- SINIR** vincula fluitare 4, 451. Sinunt manere 9, 786.
 mentem nec timere, nec sperare 7, 248. vix
 fata 2, 701. Sinas excludi bellum 3, 332.
- SINUS** tumuit 9, 327. laxus 9, 769. placidus 6, 803.
 undae 5, 620. 8, 248. uxoris 5, 752. Sinum ven-
 to tradere 5, 579. Sinum recepit cuncta Natu-
 ra 7, 810. nostro uti 8, 843. Sinus ferentes pup-
 pim 6, 472. Lencadii 8, 37. tanti 9, 800. amo-
 vit 10, 297. favilla plenus 8, 752. inanes telluris
 concussisse 3, 460. totos laxant rudentes 5,
 427.
- SIPHONES** avidi aquarum 7, 156.
- SIPUS** montibus subdita 5, 327.
- SIRIUS** exferit ignes 10, 211.
- SISTRO** suo terruit Capitolia 10, 63. Sistra luctus
 jubentia 8, 832.
- SITIS** 9, 402. durat 1, 331. Sitim esse putat 9, 759.
 hoc posse 9, 762. Siti ardent ora 9, 500. Sitie-
 bant in undis 9, 610. Sitiat 9, 398. Sitiens spe-
 ctat amnes 4, 336. in corde venenum 9, 750.
- Si-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

Sitientis Lybiae harenæ 1, 368. Sitiente populo 9, 509. Sitientes lambere terram 3, 346. Situs est hic 8, 793, 797. terrarum 10, 178. ad-tonitos facit putri robore 3, 414. pallens nocte 6, 647. Situ foeda macies 6, 516. **SIVE**, sive 7, 208. seu 7, 323. 8, 140. Seu, sive, seu 7, 19. seu, seu 7, 197. **SOCER**, atque gener concurrunt bello 4, 802. bonus 9, 1038. Magni inpius 8, 783. Soceri patiens 7, 53. Socero bellum civile reliqui 2, 595. donavit sanguinis usum 2, 477. Socerum depellere regno 1, 289. Soceritotidem Magni 7, 334. Soceris generos mediae junxere Sabinae 1, 118. **SOCIUS** sibi caedis 10, 350. furoris Lentulus 2, 542. Socii prohibent 3, 637. bellorum 1, 299. malorum 9, 46. monstri 8, 541. Sociis praecepit, neu 2, 691. regni nulla fides 1, 92. Socios cladibus se optant 7, 716. Socii decurrunt, dixit 2, 483. Socia terra 9, 174. Sociae puppis ad auxilium concurrunt 3, 663. Sociam in puppim erumpere 3, 600. Socii lares 8, 113. Sociae foederis urbes 8, 162. **SODALES** Titii 1, 202. **SOL** aëstivus 8, 376. dejectus 7, 136. iniquus 7, 866. primus 4, 66. 10, 435. in aequora deduxit nubes 5, 541. infirmo lumine passus oculos 5, 545. miscuit turbam arvis 7, 845. rapit Oceanum 10, 260. tempora anni dividit 10, 201. tenet sidera 4, 526. Solis equi 9, 853. ignes 1, 231. orbita 9, 691. ortus 9, 76, 903. pallor 7, 200. Solem sequetur cera 9, 781. Sole calens Oceanus 9, 625. clara Rhodos 8, 248. Sole conspecto non duraturae pruinae 4, 53. corusco percussus telis 2, 482. incoctae medullae 6, 546. longe remoto 10, 229. nihil mutato 1, 49. per ortus fugiente 1, 544. perustus populus 10, 221. perusta membra 6, 622. relicto 4, 59. saeva via 9, 376. à Sole horas receperit 10, 218. sub quocunque terra jacet 2, 584. Soles alii 9, 872. iniqui 5, 25. nimii 8, 164. nulli 6, 478. Solibus alte submotis 3, 401. **SOLSTITIUM** altum 9, 532. Solstitiis in ipsis 10, 299. Solstitiale caput Leonis 6, 338. **SOLAMEN** erat mentibus 7, 181. Solatia habet 9, 870. casus vovit 7, 658. damni 8, 469. fati 2, 91. 9, 878. haec refer tecum 6, 802. mali 8, 355. mortis 8, 314. **SOLATIS** sicut tormenta componere 3, 716. Solitus errare 4, 665. lambere ferrum 1, 330. hostis 7, 231. cruor 1, 614. Solitum legi nomen 8, 818. Solito magis favore Dii 4, 122. violentior ventus 9, 463. Soliti lufere sales 2, 368. Solitae ambages 7, 21. Solitis è fontibus exit 4, 85. Sollemnia fingit campus 5, 392. sacra 5, 401. **SOLIDA** compage 9, 467. Solido fregit tempora plumbo 3, 711. Solidata veneno facies 8, 691. **SOLIUM** avorum 4, 690. **SOLLERTIOR** hostis 4, 724. Sollertia anceps 8, 283.

SOLLICITUS favor 4, 399. gressus 5, 508. Solliciti nautae 9, 115. somni 7, 8. Sollicitis mortalibus curam addere 2, 5. Sollicitat orbem 8, 511. Superos expromere 5, 69. tripodas 5, 123. Sollicitant proceres 2, 279. Sollicitet vitae gloria 6, 806. Sollicitare Deum 1, 65. hostes 4, 665. roges 4, 234. **SOLVIT** aëra 9, 498. belli moras 1, 204. corpora tabes 6, 87. fama linguas 1, 472. ignis saxa 3, 506. litore ratem 4, 583. lumina in lacrimas 8, 106. ora vatis Deus 5, 99. penetrabile 6, 450. quod acus 10, 113. se in auras 9, 451. se tellus in amnem 2, 408. servilia agmina 2, 94. Solvunt cavae à litore puppes 2, 649. rates 5, 426. miseros jejunia undae 4, 332. Solvere tibi somnum 6, 769. Solverunt damna furores 1, 106. Solverat lux noctis umbras 1, 261. nox curas 5, 504. urbis portas conversa fides 2, 704. Solve culpa, pudore domum 10, 97. nives Rhipaeas 4, 118. Solvat quibus ora 5, 140. tabes cadavera 7, 809. Solveret incumbens Pontus confinia 1, 136. Solveritne corpus ignis 9, 143. Solvere carinas 5, 705. litem 10, 262. metus 5, 782. muri compagem 3, 491. nives 4, 83. ostia 3, 231. poenas 6, 241. rates tacitas 2, 693. Solvens jejunia equo 3, 282. ratem 5, 560. Solvitur fontibus 9, 412. Solvuntur statione Rutheni 1, 402. Solvaris in harenas 8, 830. Solutus crinis 7, 38. fons 10, 215. longa pace dux 1, 311. Soluta glacies 10, 223. merces connubii 2, 330. terra 4, 766. Solutum, defectumque vocet 2, 559. Solutum amne iter rumpi 2, 492. coetu 5, 64. crine 2, 23. Soluta cervice stare 9, 603. compage 1, 72. Soluti Arabes 7, 514. gladii 7, 158. in terga crines 5, 143. Solutae comae 6, 468. 9, 172. per terga 9, 632. glandes aëris spatio 7, 512. imbre, & sole nives 5, 465. statione puppes 4, 463. Solutas fauces vox nulla prosequitur 3, 538. **SOLUM** patet 9, 453. Aethiopum 3, 253. Cereris inpatiens 9, 857. Cilicum 8, 456. ingestum 6, 56. mihi gratus 8, 129. mutatum 5, 430. nocens 9, 621. patriae 8, 148. pingue 4, 12. planum 8, 370. segne 9, 438. Soli avidi stagna 2, 71. cessantis aratro rapti 3, 451. Solo credi 4, 647. murum admove 6, 181. duro pectora adfixere 2, 31. Solum exurit 9, 692. rumpere 6, 384. Solo fusa vitalia 7, 620. membra levavit 8, 87. vix rivulsa 7, 162. **SOLUS** cessas adcurrere 10, 356. in regionibus ignotis 7, 703. inter umbras gaudens 6, 791. privatus 9, 193. tenebris 9, 163. regum 8, 359. aër 7, 516. 10, 503. enlis 7, 490. labor 6, 587. Solatus illes nefas 7, 868. haec tellus 8, 515. virens silva 9, 523. Latii juvenus 2, 296. matrum 8, 648. Solum hoc 8, 187. hoc crimen 8, 115. pondus 9, 483. Soli genero intentus 9, 952. tibi concessum 10, 300. Solo te minor 7, 718. Soli furores 9, 642. Solis puppibus non incubuit, sed 10, 498. excussa lacertis lancea 3, 464. Solum non, sed 8, 418.

Sol.

INDEX RERUM,

SOMNUS movit furorem 6, 283. quatitur formidine 8, 44. Somni parcissimus 9, 590. Somno damnatus lumina 9, 363. dat vires 5, 506. somnum tibi solvere 6, 769. sponifero membra cesserunt 3, 8. Somno descendis ad umbras 9, 818. Somni 4, 603. certi 4, 395. furentes 7, 764. pingues 10, 354. Somnos capit 7, 761. decepit nox 7, 8. unde populis 7, 28. leucos agger praebet 1, 518. non securos rumpere 3, 25. in somnos perdidit tempora 10, 506. Somnis agitant hunc cadavera 7, 775. ingesta Tartara 7, 785. Somnifera a'pis 9, 701.

SONUS fit robore curvae silvae 1, 391. aeris 9, 288. remorum clamore premitur 3, 541. silvarum 6, 692. Sonum mutare aequora 8, 199. Sono tremere campi 4, 765. trementi rupta verba 5, 153. Sonat aere Jovis Dodona 6, 417. Deus feriens animam humanam 5, 98. flammis 9, 919. ictibus umbo 6, 192. Ponto Ionio Hadria 5, 614. Tarpeia rupes 3, 154. Sonant amnes testis cursibus 4, 299. arma pectoris 7, 573. classica 6, 78. ferro terga 8, 663. fluctus 9, 309. ora murmure 6, 761. tecta percussa grandine 3, 483. voces 5, 123. Sonuit aether 9, 168. alnus 5, 596. mare 2, 702. Sonuere pulsatae fores 2, 327. Sonuerunt fracta mali pondera 1, 500. Sonent aera 3, 657. ut ora voce 6, 622. Sonarent rostra laudes 9, 216. Sonare lamenta prohibe 7, 706. Sonans ignibus ripa 6, 662. latente fluctu 5, 440. Sonantes cunei 7, 12.

SONITUS impulsus aetheris 1, 152. ruinae 6, 162. Sonipes 4, 750. 7, 528. avehit inde 7, 724. in obliquum amnem obponitur 1, 220. belliger 6, 84. celsior in campis 8, 295. concitus 7, 677. Eleus 1, 294. ferox 4, 225. levis habenas accepit 2, 501. Thessalicus 6, 397.

SONTES fumus iudice 10, 369.

SOPHENE mollis 2, 593.

SOPOR infert flammis 7, 772. segnis 5, 690. tracturus quietem &c. 9, 671. Sopora nocte pulsant atria 2, 236. Sponifero somno membra cesserunt 3, 8.

SORBERE medullas 7, 843. Sorbetur ab ubere sanguis 4, 315.

SORDIDUS Consul 10, 153. sanguis 4, 315. uxor 8, 738. Sordida sedes 5, 9. tecta 4, 396.

SOROR nubit fratri 10, 357. damnata 8, 500. incesta 8, 693. Sororem amat puer 10, 94. Sorores jacuere in thalamis regum 8, 404. vix operi subiciunt 3, 18. Gorgones 9, 646. Stygiae 9, 838. tracturae filia 6, 703.

SORS, & casus incerti 5, 66. dispersit in oras 9, 126. feret quod 7, 122. obtulit 9, 550. solet praecipitare in dubios casus 5, 692. classi melior 9, 330. cruenta 4, 562. Eos 8, 417. fati 9, 1046. frequens 5, 764. invida 4, 503. loci 10, 542. malorum 9, 491. similis malorum 9, 67. nostra ultima 7, 444. obscura 6, 771. quaesita manu 7, 309. regnorum 8, 452. secuta videtur perisse 5, 772. tua levior 8, 395. viris prima 9, 211. pro-

xima *ibid.* Sortis Deorum ignarum genus 3, 318. miserae juvenus 2, 45. Sorte secunda 4, 110. Sortes ambiguae 5, 225. Sortilegis egeant 9, 581. Sortiti peritos loci nautas 9, 346.

SOSPES post proelia Parthorum 2, 552.

SPARGIS in populos vulnera 8, 353. viscera cani 6, 703. Spargit agmina tumultus 6, 71. arma late 6, 270. congeriem pulveris 8, 867. flumina in divortia Ponti 2, 404. Jubas sonipes 4, 752. nives bruma 5, 3. tripodas 5, 172. Spargunt spicula 8, 303. Sparsit ferrum victoria 9, 245. in vulnera letum 3, 591. opes Pharsalia 8, 273. patres furor belli 5, 36. Phycunta 9, 41. Sparsere deos lacrimis 2, 30. Sparsierat Phoebus nubes in velleta 4, 125. Spargam Osirin per vulgus 9, 159. Sparge mari comitem 8, 100. Spargat per aequora bellum 2, 682. Spargant licebit 8, 629. Sparsisset crines 9, 683. Spargere cives ultra tentoria, erat funus 6, 103. signa 9, 748. tela 3, 327. Spargens caput undis 5, 555. ripam 10, 310. super aequora radios Phoebus 3, 521. Sparsurus Deos creditur 3, 100. Sparsura quidquid in templis 9, 62. classis carinas pelago 4, 226. Spargitur ignis 3, 683. in sulcos Sicoris 4, 142. missile 7, 485. per omnem Italiam 1, 468. Sparguntur bella in oras Sardoas 3, 64. Spargi in urbes suas 4, 385. Sparsus a procella 8, 203. in agros Euphrates 3, 259. populator 4, 92. in reges honor 5, 50. per viscera 2, 119. Sparsa manipulis acies 7, 327. 10, 436. per manipulos armatura 7, 508. Sparsum Senatus corpus 7, 293. mel 9, 290. Sparsa compage carinae 1, 502. Sparsa lumine lampas 1, 532. Sparsam profundo Peucen adluit 3, 201. Sparsi manes 8, 751. 9, 1093. Sparsae in aequore classes 9, 16. per aequor rates 3, 685. per rura clades 7, 650. pruinnae 9, 717. Sparsa vestigia 8, 210. tetris 9, 953. Sparsos per rura colonos redde mari 2, 635. re-conligit ignes fulmen 1, 157. Sparsas extendere partes 2, 395. per rura cohortes evocat 1, 394. sanguine opes teres 3, 126. Spargenda per orbem membra 10, 22. procellis membra 5, 684.

SPARTANA 10, 61. Spartani canes 4, 441.

SPATIUM anni 5, 154. carinae 9, 326. aethere terram separat 4, 75. molis 10, 534. multum terrae 7, 423. orbis 10, 456. valli 9, 913. dedere carinis 2, 685. donat jaculis 4, 764. Spatio subficere 4, 676. aeris solutae glandes 7, 512. diffusus inani ventus 3, 363. languent lumina 4, 169. tutus elephas 9, 732. Spatiosi terrae colles 6, 106. Spatiola sumi volumina 3, 505.

SPECIES leti 9, 612. virtutis viva 6, 254.

SPECTAT acervos 7, 791. Spectamus Pontum 8, 179. Spectant manus 7, 462. proelia civilia voto nullo 4, 401. Spectabat navita in fluctus 3, 3. Spectabit ab aethere 7, 447. Spectate cruces catenas 7, 304. Spectare potest 9, 681. bella civilia 5, 749. e litore 4, 495. fluvios cruoris 7, 292. in-

punc

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

pune 9, 637. Magnum 8, 592. Medusam in clipeo 9, 670. mundum cadentem 2, 289. nefas 9, 1107. victores vultu superbo 4, 569. Spectans idem carina 8, 198. exemplar 9, 832. Spectante Romano 1, 484. Spectantes oculi 5, 545. Spectantibus probat 7, 629. Spectari toto mundo 7, 204. Spectandum bellum est negatum 4, 804. Spectandae ducum vires 4, 25. Spectatus genitor 9, 128. Spectatis membris 2, 185. Spectator docet 9, 889. Nihil 8, 853. sceleris 2, 208. Spectatrix scelerum turba 3, 129. Spectacula laeta 4, 784. majora 9, 805. scelerum 7, 797. **SPECULA** elatus ignis 6, 279. Speculatur ratem 8, 623. Speculator eques 8, 472. **SPELUNCA** Antaei domus 4, 601. **SPERCHIOS** 6, 367. **SPERNIT** capere 6, 4. opes terrae 4, 608. Sperne minas 5, 578. Spernite munus 9, 269. Spernerre cantus & herbas 6, 493. **SPEQUE**, metuque 6, 419. imber erat 9, 375. quo vocasset 1, 146. rapuit mentem 6, 29. bona victis partibus 2, 513. futuri 1, 523. mortis 8, 61. honestae 10, 539. mundi 7, 270. naufragii 5, 455. numquam implenda 7, 688. pacis 10, 468. praedae 7, 759. regni 7, 386. salutis v, 636. sceleris 10, 379. senatus 7, 588. telluris victis abijt. 3, 509. sit mihi videndi 10, 191. ultima rerum 8, 454. salutis 2, 113. unica rebus adflictis 1, 497. **SPERM** Deis praestare 5, 42. vicit patientia 5, 370. vanam mortis concipis. 3, 134. vitae ponit in limine 10, 459. Spe trepidus 7, 297. diei movere arma 7, 255. nulla polcere 4, 467. **Speque**, metuque movere 7, 211. laxa 5, 533. **Sperat** has cedere tibi 9, 302. superare 5, 503. truncare 6, 585. **Sperabat** jugulos patrum 7, 183. **Speravit** vulnera ultra Caudinas Furcas 2, 138. **Speravimus** umbrae ultorem cinerum 7, 434. **Speraveris** respectum Deum aulae 7, 451. **Sperare** 5, 522. nec timere 7, 247. licet 7, 615. timenti liceat 2, 15. vetans causa 10, 451. annos 4, 482. auxilium caesae 5, 523. favorem 8, 117. sugam 4, 797. mores malos 5, 298. salutem 4, 510. secunda 9, 243. Superos secundos 7, 349. veniam 4, 231. **Sperantes** omnia dextrae 4, 355. **SPICULA** ferro fidentia 8, 303. recoxit 7, 148. **SPINA** torquente 9, 716. **SPIRAT** de litore aura 8, 246. **Spirare** fidem 5, 83. **Spirasse** veneno 9, 679. **Spirante** Noto 6, 294. **Spirantes** invenit artus 3, 732. **Spirantia** corpora 1, 363. ora 8, 670. **Spirando** perdere auras 6, 522. **Spirantia** corpora 1, 363. **Spiramine** Nefisemittit aera 6, 90. **Spiramina** esse terris 10, 247. naris aduncae amputat 2, 183. **Spiritus** contorsit pila 9, 472. deslituit fauces 5, 132. illi subfecit in vocem 7, 608. inest terris 4, 643. idem artus regit. 1, 456. rupis 5, 165. **SPISSAE** harenac 2, 694. **Spissior** ignis 9, 604.

Spissari in orbem 4, 777. **Spissata** in terram Libya 9, 943. **Spissatae** nubes fluunt 4, 77. **SPLENDENT** gemmis 9, 516. **SPOLIUM** exhaustae pacis 3, 132. **Spolia** bellorum 6, 260. Gallorum 4, 820. hostilia 8, 819. maris rubri 10, 139. **SPOLIANT** cadavera ferro 3, 675. **Spoliaverat** populos 9, 479. **Spoliare** cadaver 7, 627. si Deos jubeas 1, 379. tollis nemus 6, 112. gramine campum 4, 412. homines vel Deos 5, 271. **Spoliantur** robore silvae 3, 395. **templa** rapina 3, 167. **Spoliatus** milite Caesar 4, 254. **mundus** 7, 752. 10, 169. **Spoliata** summis carinis clatilis 2, 714. **Spoliato** pectore totus miles 4, 382. **Spoliatae** frondes 9, 358. **Spolianda** tropaeis Babylon. 1, 10. **templa** 5, 305. **SPONDERE** casus 7, 246. **Sponsor** salutis 9, 392. **SPONTE** 7, 357. non jussus 5, 501. cedit 4, 642. cadentes lacrimae 9, 1038. **peractum** scelus 8, 406. **poenas** luere 8, 98. **Dei** 9, 574. **Deorum** 5, 136. **Deum** inpulerat nubila 1, 234. **Ducum** pax fuit 1, 99. sua 9, 705. tua 4, 184. **SPUMA** durescit 4, 778. **canum** 6, 671. **Spuma** laccellis astra 10, 320. **Spumeus** feras alnos 2, 486. **amnis** 10, 322. **cumulus** 9, 798. **Spumea** ora 5, 190. **Spumoso** aequore perfunditur 2, 627. **Spumat** altus cruor in undis 3, 573. **Pontus** in culmina 6, 28. **Spumavit** habenis equus 6, 399. **Spumare** cogens Falernum 10, 163. **Spumans** Absyrtos in undas 3, 190. **lingua** 9, 927. **Rhenus** 1, 371. **Spumante** pelago 9, 1003. **Spumantes** caede catervae 7, 659. **undae** 9, 117. **Spumantia** ora 6, 719. **Saxa** 8, 245. **SQUALENT** ora lingua projecta 4, 755. **serpentibus** arva 9, 284. **Squalebant** arva 9, 626. **fauces** pulvere 9, 503. **Squalens** harena 9, 755. **nubes** 6, 625. **tergum** 6, 209. **Squalescentes** pulvere vestes 8, 57. **Squalentia** arva 1, 205. 5, 39. 9, 939. **Squamiferi** orbis 9, 709. **Squamolis** linguis aspera ora 4, 325. **STAT** 9, 593. **adtonitus** 7, 339. **aetas** fortios 10, 134. **Bolporos** 5, 436. **cruor** in templis 2, 103. **devota** juvenus 4, 533. **dies** 9, 529. **frigidus** gladius 7, 503. **illic** Juppiter 9, 512. **lumine** raptio adtonitus 3, 713. **magni nominis** umbra. 1, 135. **moestus** 6, 821. **numquam** facies 5, 214. **pro** Caesare murus 6, 201. **pro** robore 10, 118. **quisque** suae de robore puppis 3, 570. **ruitura** domus 7, 403. **ruitura** moles 4, 456. **sub** ictu 6, 614. **summa** orbis 9, 123. **tellus** 9, 471. **torus** 2, 357. **tutus** 9, 833. **victor** conscius 4, 289. **Stamus** in urbe deserta 3, 129. **Stant** gemini fratres 3, 603. **intenti** jugulis 4, 485. **in** ossibus hastae 6, 195. **munere** 8, 233. **nautae** 9, 343. **nullo ordine** 7, 332. **robore** castra 5, 362. **tela** 6, 212. **Scabat** diversa parte carinae 3, 726. **in** undis classis 3, 519. **sibi** 10, 115. **silva** inter nudatos montes 3, 428. **Stabant** ante fores 9, 544. **in** margine aspides 9, 609. **Stetit** aequore bellum

INDEX RERUM,

- lum 3, 566. aggere campi 7, 649. cadaver 4, 787. clavis anxia 8, 592. coactum circa pila ne-
rias 7, 518. imbre informis facies 6, 224. incer-
tus sanguis 3, 589. in cruce seps. 9, 764. in du-
bio mens 7, 247. in mari insula 10, 570. ordi-
ne acies 7, 216. solus Helperio litore 3, 48.
unda sequens 2, 214. Stererunt casus ancipites
4, 771. Stabit Caesar in flumine 2, 497. conjux
lecto 8, 411. hic exitus armis 2, 224. Staret
fultus 5, 251. Starent carinae tremulo stene. 2,
621. hinc 7, 360. ut moenia summa voti fuit
3, 497. Stereris cervice soluta 9, 603. Stererit
quis, dum cadunt membra 7, 623. Equo loco
libertas 7, 581. Stare aliqua 4, 708. ante pedes
victoris 4, 340. campo 4, 201. diu summis ne-
gatum 1, 71. furialis vita 3, 11. in mediscam-
pis 8, 43. ira 6, 156. litore 9, 135. loco 1, 145.
6, 133. miseris cruorem passura 9, 708. muros
mirata 3, 461. potuit labor nullo vulnere 7, 92.
pugnat equus 4, 753. sub ictu fortunae 5, 729.
Stans Caesar victoria erit 2, 490. sub columnis
9, 654. stantis fati Cornelia 8, 158. Stantem
culmine prorae glande petens 3, 709. Stante
modo 9, 804. mundo 7, 660. numquam polo
8, 173. Stantes in rupibus Histri 4, 529. Serpen-
te Gigantes 9, 656. tumuli 7, 856. pulmonis
fibrae 6, 630. adligat 9, 488. Standum est tibi
4, 646. Statura acies ducum 2, 566. inmenso
laboreres 3, 381. redit Symplegas 2, 719. Stabi-
lis manet 9, 470. area bellis 3, 513. carina, 3,
556. stabile culmen 5, 250.
- STABULIS** tyranni pendere 2, 163.
- STAGNUM** unum 6, 346. Stagnia aqua quiesca 9, 352.
Stagna texere depositum 2, 71. aquae jacentis
5, 443. Enipei 7, 224. profundum 9, 305. incerti
profundi Oceanus 2, 571. profundum rubri 8, 853.
undarum torpentia 5, 452. lacusque, & palu-
des effunde 4, 118. Stagnis emergere 4, 128.
Stagnaret Nilus per Libycas harenas 2, 417.
Stagnans Sicoris 4, 335. Stagnante Pado 4, 134.
- STAMINA** Parcarum 6, 777. laxavit 10, 143. rum-
pentes Parcae 3, 19.
- STATA** statum tempora 10, 240. Statio campi 5, 470.
cujus 9, 948. nota 4, 586. Statione moratur
cursus 10, 203. solutae puppes 4, 463. vacans
fluvius 2, 503. peracta 1, 45. longa solvuntur
1, 402. relicta 7, 235. tuta prohibet 1, 408. ab
omni movit ratem 3, 525. Statuit succedere 7,
733. Statui tentoria jussit 9, 912.
- STELLA** fecit senem 6, 609. Boreas timens 8, 183.
nocens Saturni 1, 652. Stellae errantes 7, 425.
maiores 2, 724. minores 1, 535. vagae 9, 12.
Stellarum plagae 10, 186. visu 1, 640. Stellatis
axibus agger erigitur. 3, 455.
- STERILIS** junctus 5, 517. Sulcus 8, 846. truncus 9,
822. Libye 10, 38. tellus 5, 110. 9, 696. Sterili
frigore non gignit 4, 108. ex utero nefando
fetus 1, 590. Steriles agri 8, 829. campi 9, 382.
harenae 9, 378, 576. 10, 308. Silvae 9, 966.
- STERNUNT** caduntque 4, 558. Sternite vallum 7,
326. Sternere sub holle 4, 344. veneno homi-
nes per rura 4, 320. Sternere profecto 2, 546.
Sterni gladiis 7, 100. terra 4, 647. Stratus non-
dum 6, 143. Strata meum urbs 3, 390. Strato
Magni corpore 7, 671. Stratas catervas tulit por-
ta, 2, 135. Strata micant 10, 123. Stratis excita
juventus 1, 239. exsiluit 5, 791.
- STRAGES** cruenta 4, 570. fatorum 5, 186. huma-
na 10, 31. magna premit 2, 205. suorum 4,
797. virorum 7, 599. Stragis acervus 10, 540.
Stragem magnam late dat 1, 157. Strage cruen-
ta amissis aequor fluxit 2, 212. tanta quid pa-
retur 5, 591. virum cumulata ratis 3, 627.
- STILLAVIT** roribus 7, 837. Stillare rore 4, 301. Stil-
lasse sanie 9, 783. Stillans tabe Medula 9, 697.
per artus tabum 6, 548.
- STIMULUS** furoris 5, 118. furorum 7, 557. Sti-
muli mortis 4, 517. virtutis 7, 103. 8, 329.
Stimulis negans cornipes 8, 3. Stimulos auget
eques 7, 143. dedit aemula virtus 1, 120. a-
cres irarum movit 2, 324. urgentes menti in
proelia addunt. 1, 263. Stimulis ardens amor 4,
174. se dolor laceffit 2, 42. & verberare 5, 175.
verberibusque coacti 4, 759. Stimulat currus
verberare 7, 570. Stimulavit se Leo verberare cau-
dae 1, 208. Stimulante praenosceret metu 6,
423. Stimulata saevitia Venus 8, 413.
- STIPES** dirus 9, 820. semiustus 8, 792.
- STIPANTIBUS** armis 10, 534. Stipari turba 4, 208.
Stipata catervis acies 7, 492. membra 4, 782.
- STIRPS** Lagea 8, 692. nostra 9, 89. Stirpes, & sco-
pulos tenent 4, 42.
- STREPITUS** belli 5, 726.
- STRIDET** ebulum 9, 916. Strident ignes oculis 6,
179. quod ferac 9, 690. Strideat ne incertum
umbra 5, 623. Strideret aer 9, 827. Stridens ru-
dentibus Euris 9, 113. Stridentes comae 1, 574.
tubae recurvo aere 1, 432. undae 9, 866. Stri-
dor lituum 1, 237. Stridore magnus fores reclu-
sas testatur 3, 155. Stridulus aer 7, 475. Stridu-
la sibilis 9, 631. spicula 8, 304.
- STRINGIT** vitta comas 5, 143. Stringere ferrum
4, 247. 8, 612. Stringens uterum membrana 9,
773. Stringente gladios Senatu 7, 782. Strictus
ensis 5, 254. Strictae juve secures 5, 12. Stricta
carbasa 2, 697. gelu pectora 4, 653. Strictis in-
mortua nervis manus 3, 613.
- STRIX** nocturna 6, 689.
- STRAUIT** inrita fati 10, 344. Struxere cubilia 9,
841. pyras 3, 240. Structa moles 6, 19. late-
rum compages 3, 397. Structae diris altaribus
arae 3, 404. Strue recumbunt membra 8, 757.
accensa 6, 826. Structura operum 6, 64.
- STRYMON** consuetus Bistonias aves Nilo commit-
tere 3, 199. gelidus 5, 711.
- STUDIIUM** belli 7, 695. laboris 9, 289. palaestrae 7,
271. Studia civilia 4, 687. puerilia 4, 178. Stu-
dium, odiiisque carens 2, 377. partis agi 4, 348.

STU.

LOCUTIONUM ET VERBORUM

STUPET mundo inlatus 6, 760. Stupere occursum ducis 8, 16. Stupefactus confilit 4, 633

STUPPEA vincula 10, 493

STYX 6, 698. Stygia videt 7, 785. Stygius aer 6, 91. pallor 6, 517. Stygia formido 7, 770. nox 7, 814. Lethe 5, 221. Stygium Avernum 6, 636. carmen 6, 766. nefas 6, 695. regnum 7, 169. Stygii lacus 6, 662. Stygiae canes 6, 733. domus 6, 514. paludes 6, 378. sorores 9, 838. umbrae 5, 667. 6, 569, 653. 7, 612. 9, 818. Stygias undas pejerat 6, 749. ad tenebras trahor 3, 13

SUADEBAT haec hiems 9, 374. Suasere rapinae luxum 1, 162. Suasisset quod egestas 1, 173. Suadere malis 8, 482. Suadenti nefas parere 10, 399. Suadente te 8, 519

SUB ARCTON 10, 48. arma ire 10, 4. Aurorae motus 4, 734. axem revocata unda 10, 250. iura eo 9, 238. Noton sumus 7, 364. nubem ire 5, 550. pectora venit 5, 116. plaustrum urae 5, 23. undas labi 5, 424. alite tepesacta saxa 6, 676. Alpi- bus aetiae hiemes 1, 302. antris 6, 646. Austro projecta regna 8, 442. axe Cancrī 4, 333. Caesare 5, 283. carcere jacere 5, 609. clade latere 7, 795. columnis stans 9, 654. die, & sidere esse 7, 189. nimio projecta 9, 432. famulo ire 10, 405. gurgite 4, 465. 10, 66. hoste sternere 4, 344. ictu stat 6, 613. fortunae 5, 729. Jove temperies 10, 207. jure coërcet aquas 10, 267. esse 4, 667. habet 10, 95. togaque tremuit 7, 63. Libra judice 10, 227. nocte 5, 734. dies jaceret 9, 13. Stygia jacere 7, 817. nomine nostro miles 5, 344. pacis 4, 222. nube timoris 6, 297. pectore ficta verba refert 5, 148. habitant 10, 336. trepidant fibrae 7, 752. vivat virtus 10, 188. Pleiade 8, 852. pulvere 8, 376. rege 8, 397, 453. 9, 130. ruina jacet 8, 529. rupe latere 4, 601. montis 6, 641. Haemi 10, 449. tegmine latet 7, 499. tellure ducit diem 6, 572. tempore vatis 10, 510. terra est cura Jovis 9, 436. terrae pondere 6, 739. torrente plaga 10, 232. tyranno positus 7, 704. tyrannis tenere terram 7, 443. vertice 6, 389. voce tremuit 5, 364. undis 6, 350. uno viro esse terras 10, 27

SUBDITUS ignis 8, 758. Subdita montibus Sipus 5, 377. cui ora Nili 10, 213

SUBDUCIT colla furto 2, 168. vela 6, 287. Subducunt pignora frontis 6, 456. sidera nubes 6, 519. Subduxit aequora 9, 314. Subducere mortem oculis 7, 673. pelago fontes 5, 337. tempus fati 5, 733. vitae 4, 580. unum inpositis saxi 3, 492. Subducens robora membris 8, 746. Subductus Mars 6, 250. Subducta est Argo montibus 2, 717. Parthorum metu pubes 2, 475. Thesaliae acies 10, 412. Subductum robur 4, 290. Subducto Marte pendit victor 4, 47. Subducti venti 5, 607

SUBIT acrior ira 3, 142. facies 9, 789. mors 6, 531. nox 3, 735. rabies 7, 51. te Cynosura 9, 540. virtus muros hostiles 3, 475. virus 9, 741. vo-

luptas 4, 706. urbem 3, 98. Subiēre pericula 7, 356. semianimes profundum 3, 576. Subeant venabula pectus 1, 211. Subissent praecepta animos 4, 524. Subire id pavet pro libertate 3, 349. Subeuntes hostes 6, 171. Subeunda moenia tibi 8, 116

SUBJECTA manu terga testudinis 10, 120. Subficit aevum 7, 849. humor 9, 757. ad satum 5, 696. in poenas 10, 527. populis in regnum 6, 53. armis 7, 368. cui orbis 10, 456. quibus orbis 5, 356. enis odiis 7, 491. nec ulla fortuna praecipiti viro 3, 50. Subficiunt vix operi sorores 3, 19. Subfecit illi splritus in vocem 7, 608. omnibus unda 9, 510. Subficiat cruor campis 7, 536. Subficerent aliis tot moenia rapta 2, 653. Subficere spatio 4, 676. Subficiens complere spatium vox 5, 153. fato 2, 88

SUBFIXIT lintea antennae 9, 328. Subfixum veruto caput 8, 684

SUBICIT gladios 7, 574. Subici faciem inperat 8, 740

SUBIGUNT immunes Pictones sua rura 1, 436. Subegi arma metu 5, 661. Armenios 2, 594. Subegerit tibi Roma orbem 1, 285. Subactus Scaeva 6, 241. Marte 5, 240. 7, 613. 8, 144. sine caede 7, 93. Subacta barbaries 8, 811. Subactum Latium 5, 401. Subacto mundo opes intulit 1, 160. Subacta Arcto 3, 74. Subacti armis, obsidione 9, 273. Marte 7, 735. Rhenus, Rhodanusque 5, 268. Subactas gentes vix inpune feres 1, 288. Subactis gentibus 7, 74

SUBITUS cingitur 10, 536. venit 6, 128. agger 1, 517. dies 6, 744. praepes 9, 662. tumultus 10, 372. Subita aqua 6, 348. caligo 9, 817. Subitum fit, quodcumque paras 2, 14. agmen 7, 524. Subito cursu collem conscendere 4, 32. hiatu Tigrim absorbet 3, 261. cum milite dux veniat 1, 312. Subita circumdedit agmina fossa 4, 29. ratiū periere ruina 3, 579. umbra percussa Phoebe 1, 539. Subito cum pondere 9, 649. Subiti casus 6, 598. furiores 7, 184. inuri 6, 33. Subitae aquae 4, 368. arae 9, 988. noctes 7, 452. opes 5, 537. ruinae 2, 199. Subitis verticibus aquas contorsit 4, 101. undis mare tellurem obruit 3, 60

SUBLIMIS equus 7, 342. volare ausa ardea 5, 554. quercus 1, 136. Sublime nemus 3, 86. Sublimi culmine prorae stans 3, 709. Sublimes nos facit 10, 378. puppes 3, 528. Sublimia ora 9, 138

SUBMERSA corpora 4, 457

SUBMITTIT tellus pabula 4, 411. Submittere caput tecto 6, 510. gramina 9, 182. signa 6, 243. Submissus vertex 6, 476. Submissa 8, 157. Submissae preces 8, 594

SUBMOVER caput Leonis 6, 338. mare amnis 8, 445. sibi vulgus 9, 725. Submoveat me Ganges gurgite 2, 497. Submovisse hiemem tecto 2, 385. Submotus Eoö cardine Parnasus 5, 71. Submota capiti tabes 8, 689. mars 8,

INDEX RERUM,

585. Submotis solibus 3, 401
SUZOLES infausta 6, 789. proxima 7, 642. sanguinis infausti 5, 474. tertia, merces connubii 2, 331. Subolem quaerit 7, 347. Subole è tanta natus 2, 631
SUPLET pectora sanguine 6, 667. Subplevit damna Gallica 2, 476
SUBPOSITAE herbae 6, 506. Subpositis Deis uram 9, 161
SUBPRESSIT Cetera Apollo 5, 197. Subpressus furor mente 6, 228. gener 9, 1058. Subpressa per totum orbem rura 1, 318
SUBREPIIT vinea mediis muris 2, 526. Subrepsit voluptas in actus 2, 391. Subreptis mediis vita 6, 753. Subrepta dolis 10, 519
SUBRIGIT aures sonipes 4, 752. Subrectae colubrae 9, 634
SUERUTA fluctu ossa 8, 839
SUBSIDENT urbes 1, 646. Subfedit cardinetellus 1, 553. Leo dubius 1, 207. humus 6, 643. penitus 9, 305. Subsistere gaudent 3, 695. regnum 5, 227
SUBSTITUERE lumina 4, 282
SUBSTRINGENS comas 3, 281. Substringitur coma fertis 6, 656
SUPERANT hac belli causae ducibus 1, 158
SUTEXITUR aether ferro 7, 519. Subtexta polo nox 4, 104
SUTRAHERE ferrum 4, 271
SUBVERTIT opes 8, 274. Subvertere silvam 3, 436
SUCCEEDERE jubet equitem bello 4, 44. vallo 7, 733. Succedens Boreae Auster 5, 721. Successor Domiti 7, 607. Successus scelerum 5, 242. Successu honestum non crescit 9, 571. remoto 9, 594. Successus urguere tuos 1, 148
SUCCENDIT flamma genas 6, 179. illi ora 9, 792. Phaëton aethera 2, 413. Succendunt quantum classica 6, 166. Succenditur aer fulminibus 2, 269. Succensus Phoebe curribus aether 1, 657. Succense manu 8, 767. Succensae lampade Cannae 7, 800
SUCCINCTUS Consul 7, 430. Succincta ritu Gabinio turba 1, 596. Succincti ministri 1, 612
SUCCISUM curvare nemus 4, 138
SUCCUBUIT Fortuna 7, 601. tellus 6, 274. Succumbere satis 8, 70
SUCCURRIT miseris 5, 647. rebus 8, 278
SUCO mollia arva 9, 627. rurguentia pignora 6, 455. Suci diri 6, 581. Sucus dulces ab harundine bibunt 3, 237. premere palmitē &c. 4, 318
SUDA detrudit hostem muris 6, 174. Sudibus crebris percussae crates 3, 494
SUDOR. iret in artus 9, 745. rubet 9, 813. gelidus de corpore 4, 623. multus 4, 303. Sudorem rapit tellus 4, 629. Sudore testati Lares laborem 1, 557. Sudoribus exhausti artus 4, 638. manant 9, 499. fumant artus 4, 754. Sudant balsama 9, 916. Sudantia antra 4, 301

SUESSONES in armis longis leves 1, 423
SUETUS civilibus armis 1, 325. Sueti ministri 6, 573
SUEVOS flavos Albis fundat 2, 51
SUFFRAGIA plebis 5, 393
SUI finem debent sibi 7, 811. jus Umbria perdidit 2, 463. jura 8, 612. miratrix 4, 655. partem deseruit Natura 9, 311. ne qua parte 7, 558. Sibi dedisse terga credet 9, 270. scilicet sentit honores 8, 24. ne labaret frons 7, 521. mitigat aestatem 10, 305. non perisse 10, 14. permiscere 8, 65. pugnatile 7, 697. quis timeat 7, 137. reddere animam 6, 823. servire 9, 194. stabat 10, 115. vincat nos Africa 4, 793. vincere 10, 81. vilus 7, 9. Se roges 8, 349. per Se tibi bella placent 2, 256. Secum 2, 522. fremit incerta vulgus 1, 353. Suus civis 8, 356. ensis 10, 466. horror arboribus inest 3, 411. infans matrem conterruit 1, 563. Oceanus 8, 294. miseris stat cruor 9, 708. Sua fama 4, 812. terra 4, 397. Sui casus solano 7, 658. juris non est 8, 660. Suae Massiliae donatur Phocis 5, 53. Suum Jubam comitata signa 4, 670. suam fortunam damnare 7, 649. esse Romam putet 6, 329. Suo gladio relictus 5, 252. Nilo laeta 10, 285. Sua fama venire in secula 7, 208. querelā digna mors 7, 631. Sui cives 7, 803. enses 4, 779. victores 4, 569. Sua bona 8, 446. fata 4, 361, 392. secula 7, 638. Suorum caedes 10, 281. fata 9, 735. gemitus 5, 680. latebrae 10, 28. manus 5, 799. 8, 661. manibus parcendum 7, 729. mortes 7, 100. strages 4, 797. terga 7, 576. turba 6, 521. vulneribus cadere 4, 550. Suis gladiis incumbere 4, 500. jura Romana inferri 10, 12. vile, corpus 8, 744. Suas caedes tela peragunt 3, 580. mortes tot habitura 6, 583. in urbes spargi 4, 384. Sua fata peti telis vidit 7, 652. membra regentes 6, 529. pectora pulsant animi 7, 128. pila gerit 9, 587. signa revellent acies 7, 77
SULCUS aethereus 10, 501. pinguis 6, 382. sterilis 8, 846. Sulci non ferunt pabula 4, 91. siderum cadentium 5, 562. Sulcos sanguine implere 4, 554. in Sulcos spargitur Sicoris 4, 142. Sulcis carinarum permixtis 2, 703. telluris aratur 7, 858. Sulcare iter cauda 9, 721. Sulcans regna meatu 9, 668. Sulcato gurgite 3, 551. Sulcata vomere rura 1, 168. Sulcator harenarum 4, 588
SULFURE aethereo fumavit 7, 160. tecto vivax ignis spargitur 3, 682
SULLA, caedium Marianarum ultor nimis crudelis, & nemini parcens 2, 118, 139. 4, 812. 6, 303. scelerum magister 1, 326. libertatis diminutor 9, 204. Praenestinum populum delet 2, 194. aliquot deditiorum in Villā publicā interfici jubet 2, 196. 7, 306. caedem eorum inmani securitate spectans 2, 207. bellum Mithridaticum conficere nequiverat 2, 582. Dictaturā se ultro abdicavit 1, 335. victoria ejus constitit in exstirpandis hostibus 2, 228. Salus rerum, &c. Felix

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

lix cognominatus 2, 221. sepultus in Campo Martio 2, 222. Fortunâ usque toto vitæ cursu secundâ, de eâ conqueri fingitur in Campis Elysiis ob partes suas à Caesare obprimendas. 6, 787. potens 4, 822. de Fortuna querens 6, 787. tuus 1, 335. Sulla (Filius) Caesarem fugit 2, 465. felicior 2, 582. recepto 9, 204. Sullanus dux 7, 307. Sullanum ferrum 1, 330. Sullani manes oracula cecinere 1, 581. Sullana aetate iuventutis 8, 25. cadavera 2, 210.

SUM tibi gloria 8, 78. Iis mecum numen 8, 143. Est animus mihi 9, 389. conjux, sunt nati, ti juvant vulnera 7, 661. dedecori 8, 31. non Deorum 7, 354. Herculis Oete 8, 800. Magni lapis 8, 802. illis hoc juris in Sup. 6, 497. meum, monstrare 7, 739. qui adferat 1, 473. quorum populus 7, 374. tanti tentare 8, 391. Sumus clades 7, 664. sati ingentis 10, 384. Sunt, qui putent 10, 247. manibus, & mihi commercia 6, 701. miracula tunc 9, 923. nobis numina 7, 445. artis Erat 8, 673. Fuerat vix tanti 2, 62. nec Erit, cui crescat 9, 163. Partho murus 8, 379. Esto civis 7, 319. sit juris 7, 80. mihi spes, & relinquam &c. 10, 142. pietas aliis 10, 196. tanti vixisse 6, 768. Si non sint tela, nec ignes 10, 463. Fores legum, & juristui Roma 6, 302. Quid fueris 7, 689. Fuit quidquid Magni 8, 502. Esse gentes non unius triumphij 7, 280. Socer bonus, tutum putavit 9, 1038. Sub uno viro 10, 28. Sui juris 8, 660. timori populus gaudet 3, 82. futurus status 5, 566. populus 7, 374. mundus 5, 89. Futura mors 4, 516. Futurum bellum 6, 414. fatum 5, 137. nefas 4, 204. omne 5, 179. Futuri dies nullus 5, 199. metuens senectus 2, 233. odium 8, 165. spes 1, 522. belli sola mora 1, 99. sati caeca mens 2, 14. Futurum Marium viderat. 2, 80. Futuram cladem fama intulit 1, 470. Futurum bellum animo ceperat 1, 184. Futuri casus 9, 582. Futurae gentes 7, 389. Futura rediere ad tripodas 5, 223. mala 4, 712. Futuris mansura moles 8, 865. notitiam conferre 10, 270. Futura poscendi ardor 5, 129. timent leges 5, 113.

SUMSERIT quis arma 7, 259. Sumere arma 4, 348. Sumitur poenas 10, 462. Sumta potestas 10, 200. viris arma, & Ceres 7, 330.

SUMTUS bellorum 7, 753.

SUPPELLEX lœpide fulva 10, 122.

SUPERBUS Asfacida 8, 217. victor 9, 1054. Superba Babylon 1, 10. 8, 299. Superbi civis pedes 2, 508. Superbum non videre te prospera 7, 683. Superbo vultu spectare victores 4, 569. Superba manu 5, 185. Superbi magno animo descendite 6, 807.

SUPERENATAT tumidum amnem 4, 133.

SUPEREVOLAT Alpem 3, 299.

SUPERFUSA cornua 7, 365.

SUPERJECTO igne 10, 215.

SUPERINCUMBANS 9, 933.

SUPERINVOLVIT 9, 485.

SUPERSTES adhuc esse potes 3, 747. victura 9, 72. esse satis tuus 5, 688. imperio vita 5, 28. tibi vivam 5, 775. Superstite Roma 7, 660.

SUPEREST quod animae 3, 718. donasse Deis 3, 243. merces 7, 738. mukum ex nomine 7, 717. nulli brevis vita 4, 478. opus 7, 345. est iocus 7, 814. telo post vulnera cursus 1, 468. tentare 8, 212. vati Deus 5, 211. Superfunt majora 9, 865. pignora obsessis 4, 501. Superesset dum quid agendum 2, 657. Superesse cum soli nocentes possent 2, 144. fidem 8, 688.

SUPERVOLITANTIA malum vela 5, 595.

SUPER 4, 303. e colibus emittere 6, 291. aethera rapta 1, 678. ardua saxa, & cautes 4, 739. ardua valli exire 6, 138. Argos arant 6, 356. arma jecit illum saltus 6, 182. Arva Cyri 8, 226. campos pependit nox 7, 520. volitavit 9, 15. culmina Deorum 8, 118. cunctas 4, 431. fauces Herculeas 8, 1. gladios ire 7, 748. Libyen ire 9, 690. membra effilatur 9, 794. Meroen federe 4, 333. ora 4, 310. ripas 6, 272. soles nimios jacens mundus 8, 164. titubantia flaret 5, 251. vultus defluxit 7, 838.

SUPRA nihil reliqui 2, 563. cadavera ire 7, 748. commercia 8, 312. ducem procumbere 7, 672. Maeotida 8, 318.

SUPERA nox 7, 770. Superi, inferique maris undae 2, 400. Supera hospita 9, 131. Superi 4, 791. 7, 302, 659. 8, 323. & fata 5, 482. humanaque 4, 689. & sidera 8, 728. minaces 1, 524. secundi 7, 349. scelerum 7, 168. ad summa vocantes 1, 310. arcana daturi 9, 554. concedunt nefas 6, 527. cujus vos estis 6, 749. donassent patriae diem 7, 30. non vetant audire coetus silentium 6, 515. nullam plagam ultra fecere 9, 605. pensant 5, 38. ut voluere 1, 419. Superorum. & Caesaris ira expensa 3, 439. Superum convexa 5, 632. fides 2, 17. ira 1, 617, pudor 8, 597. 605. quis 5, 86. quisquis 9, 860. sedes 10, 15. timor Styx 6, 360. Superis admotus Taurus 7, 165. crimen erit 2, 288. conferre labores hominum 7, 144. Divos pares facient 7, 457. dono crimina 9, 144. haeremus 9, 573. inmisit prolem 6, 410. placuit dies 7, 339. quod debet 10, 415. revocare virum 6, 633. vacavi 10, 186. Superos esse locis 9, 522. mirata vetustas 3, 406. parum scire liquebat 6, 434. prope me vidi 7, 298. poscere finem 1, 669. tribuent tibi vota 10, 396. suos cernit in sanguine 7, 796. in Superos audet convicia 9, 187. o Superi 1, 37. 631. Superis fugatis 9, 164. A Superis demissa arma 9, 477. inmissus 8, 643. poscere finem 8, 847. Superat ubere glebae 3, 68. nec Superant flammæ undae 3, 685. Superaverat Anxuris aries 3, 84. cursu Alpes 1, 183. Superaverit anguis morsus 9, 936. superare fluctus 5, 503. Superare fluvium lacertis 4, 150. Superato gurgite 1, 223. Superabilis hosti 8, 370.

INDEX RERUM.

SUPERNA lux 6, 733. **Superni** Dei 6, 430. **Super-**
nae leges 9, 556. **Superne** 9, 317. **lapsus** 6, 376.
Supremus ignis 6, 358. **Suprema** dies 10, 41.
hora 1, 73. **spes** 7, 588. **suprema** fati 7, 460.
Inperii 5, 200. **proelia** 7, 243. **Supremos** ci-
neres urna condidit 2, 334. **Summus** regum
10, 272. **cardo** 9, 528. **Olympi cardo** 4, 72. **do-**
lor 8, 81. **honor** 9, 241. **Juppiter** 9, 177. **pu-**
dor 8, 678. **Sacerdos** 8, 850. **sanguis** 8, 305.
Summa Aetna 10, 448. **antenna** 9, 328. **belli**
manus 5, 483. **dies** 7, 195. 8, 29. 9, 208. **ro-**
gi fax 5, 764. **potestas** 8, 494. **rupes** 5, 77. **sedes**
10, 174. **tellus** 9, 471. **virtus** 9, 882. **Summum**
culmen 8, 8, 702. **corpus** 8, 68. **nefas** 2, 286.
numen 8, 860. **discrimen** 6, 415. 10, 532. **opus**
10, 492. **Summi** Tonantis templum 2, 34. **ma-**
li carchedia 5, 418. **pili munera** 1, 356. **numinis**
instar Roma 1, 199. **Summum** Atlanta Tethys
undis inplevit 1, 555. **Summam** ad Albam qua
iter est 3, 87. **Summe** Juppiter 1, 632. **parens**
mundi 4, 110. **Summo** coelo 1, 651. **in gurgite**
3, 669. **Summi** cecidere in corpora 2, 211. **ho-**
minum 7, 205, 585. **Ceruchi** 10, 495. **colles** 4,
741. **fluctus** 5, 640. **labores** 9, 381. **montes** 7,
135. **Summae** harenae 7, 756. 8, 754, 856. **Sum-**
ma agmina 4, 155. **Ceraunia** 5, 653. **marmora**
10, 114. **Martis discrimina** 5, 723. **ossa** 6, 195.
pericula 5, 302. 7, 104. 9, 114. **fax** 4, 494. **ver-**
ba 10, 92. **urbis moenia** 7, 369. **Summas** remea-
bat in undas 3, 702. **Summis** montibus habitat
1, 434. **petit** aequora remis 3, 537. **spoliata** ca-
rinis classis 2, 714. **servare** malis dolorem 2, 40.
à castris ad aequora perduxit opus 3, 384. **Sum-**
ma cadunt ruina properante 5, 747. **pacem** te-
nent 2, 273. **dare** faciles Deos 1, 510. **imis** per-
miserunt longus dies 3, 139. **movens** hostis 2, 394.
petens 1, 149. **ad summa** vocantes Superi 1, 310.
Summis negatum stare diu 1, 70. **freti** 4, 450.
mundi tenere 5, 694. **valli** 6, 157. **operum** 6,
46. **orbis** 9, 123. **haec precandi** 3, 329. **pavoris**
8, 51. **poli** 6, 335. **rerum** 5, 26. **scelerum** 6, 304.
vindictae 1, 526. **voti** fuit 3, 497.
SUPINUS vehitur 9, 589. **Supina** acies in monte
haeret 4, 38.
SUPPARA angusta lacertos cingunt 2, 364. **velorum**
lumina 5, 429.
SUPPLEX cantus 6, 523. **mundus** 7, 70. **Pompejus**
8, 346. **fletit** ante pedes 4, 338. **Varus** 8, 287.
volveret ante pedes 7, 377. **vultus** 7, 709.
SUPPLICIUM poenamque petat 2, 539.
SURAE fluxere 9, 770.
SURDA vetanti Cornelia 8, 582. **Surdae** gentibus
aures 6, 443.
SURGIT bustum 8, 816. **dies** 4, 155. **Ilerda** super
tumulum 4, 13. **ignis** gemino cacumine 1, 551.
in aëre Appenninus 2, 428. **in altum** 8, 177.
major 4, 642. **opus** aggere multo 2, 679. **ratis**
vento 5, 649. **Surgunt** busta 9, 181. **colubrae** 9,
634. **fluctus** litore 5, 617. **mapala** 9, 945. **plu-**

rima 6, 440. **Surrexit** moles 8, 866. **non gracili**
cornu luna 5, 546. **Surget** quae seges 7, 851.
Surgent Pergama 9, 999. **Surgere** ex uxoris si-
nu 5, 752. **Phoebum** lentit nox 4, 103. **per va-**
cuos fluctus 3, 703. **Surgens** in caput 9, 719. **de**
litore ignis 9, 74. **motus** 6, 322. **Phoebus** 8, 228.
quater exstructi remigis ordo 3, 530. **herba** 7,
865. **Phoebe** 9, 941. **structura** 6, 64. **terra** 9,
489. **Surgentis** in altum telluris tumulus 3,
375.
SUSA perfida 8, 425. **Susis** Achaemeniis agmina de-
currant 2, 49.
SUSCITAT undas 10, 225.
SUSPENDANT virgulta molem 3, 397. **Suspendere**
vincula 4, 450. **Suspensum** bello 4, 531. **Suspen-**
so ictu 3, 490. **Suspensa** crura retentant 3, 637.
per ilia ferrum excipit 3, 601.
SUSPENSIT nubes Olympus 6, 477. **Suspiciens** coe-
lum taxus 6, 645. **Suspecta** est nobis aetas 8,
281. **miseris** quies 9, 840. **victori** arva 8, 515.
SUSPIRIA levant vatem 5, 218. **dura** 4, 327. **dat** 9,
928. **Suspirat** nebulas, aëra, & ventos 6, 370.
SUSTINET amplexu pectora 5, 793. **dicere** 5, 796.
orbem 5, 94. **quos** fides 8, 485. **Sustinui**, vos
deesse 8, 230. **Sustinuit** aperire 9, 760. **crede-**
re 7, 657. **se robore** silva 3, 445. **Sustinuere**
diem 9, 905. **undae** truncos 3, 669. **Sustineat**
quis agger petentes &c. 7, 750. **Sustinere** ma-
nus 4, 538. **Sustinent** cautes moenia 6, 26. **ta-**
tem cupae 4, 420. **Sustentare** epulis corpora 4,
307.
SUSURRO tacito vota concipiunt 5, 104.
SYEDRAE parvae 8, 259.
SYENE Cancro exusta 8, 851. **nusquam** umbras fle-
dens 2, 587. **Syenen** suam torrente Cancro 10,
234.
SYMPLEGAES vana inanem Pontum percussit, 2,
718.
SYRIA 8, 169. **Syriae** populi accedunt 3, 214. **por-**
tus 8, 181. **Syri** 7, 540.
SYRTIUM descriptio 9, 303. &c. **Syrtis** 9, 312. **erit**
tellus 9, 317. **excipit** Austrum 9, 448. **barbara** 9,
440. 10, 477. **vaga** 9, 431. **per inhospita** litora
1, 367. **Syrtidos** arva 9, 710. **Syrtim** ratis tan-
get 8, 184. **terra** cingere 9, 373. **super dubiam**
feror 1, 686. **Syrtis** dubiae 9, 861. **junctae** 8,
540. **Libycae** 8, 444. **mediae** 9, 302. **vadosae** 5,
485. **per Syrtis** triumphum ducere 9, 598. **uf-**
que ad Paraetonias 3, 295. **Syrtibus** confinis
Hammon 4, 673. **à Libycis** Auster aequor re-
pulit 1, 499. **Syrticus** Hammon 10, 38.

T.

TABESNE, an rogis 7, 809. **faniesque** ferarum
4, 321. **ab aethere** defluxit 7, 839. **caedis**
7, 826. **capiti** submota 8, 689. **movit** ca-
put 9, 700. **solvit** corpora 6, 88. **solvat** cadave-
ra 7, 809. **nigra** 9, 772. **nivis** 10, 225. **pallida**
lucris

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

- lucris 4, 96. tracta 6, 539. in Tabern fidentes acervi 7, 791. Tabe bustum fovens 8, 778. fluunt 2, 166. jecur madidum cernit 1, 621. incendit viscera 9, 742. stillans Medusa 9, 697. Tabentes populi 7, 823. Tabida formâ pallenti 6, 737. Tabificus aer 5, 3. seps 9, 723. Tabum stillans 6, 548. Tabo abluat 6, 668. tribunitio maduerunt robora 2, 125.
- TABULAE** cera manantes 10, 494. Tabulis ardentibus haerent 3, 688. Tabulata minantia pinnis 4, 432.
- TACERE** adtonitae domus 2, 22. Tacebo. quidquid gessisti 7, 556. Tacere minimum 9, 929. miracula 10, 196. Tacensit unda 10, 329. Tacente templo 9, 573. Tacitura labores secula 8, 622. Tacitus amnis 9, 355. cursus 4, 425. Olympus 8, 171. Tacita fuga 5, 679. lingua 6, 701. mens 9, 564. ripa 6, 778. Tacitum sine nubibus fulmen 1, 533. virus 9, 741. Tacito susurro 5, 104. vultu 3, 739. 6, 811. sub pectore mutos questus volvunt 1, 247. Taciti junguntur 2, 371. discursus 10, 249. gemitus 8, 64. Tacitae fraudes 4, 465. medullae 5, 811. minae 6, 496. urbes 3, 81. Tacitas cohortes adloquitur 2, 530. Erebi sedes umbrae petunt 1, 455. rates solvere 2, 693. Tacitum mundi 10, 253. quid, sed fas 6, 430. Tacite questus 5, 512.
- TAEDAE** foedera, legesque 8, 399. Taeda raptus ab omni ignis 3, 504. Taedae nocturnae 10, 373. Taedas diro omine serales abstulit 1, 112. primas mutarim 2, 345. Taedis pinguibus adfixus ignis 3, 682.
- TAEDET** vitae 5, 740.
- TAENAROS** aperta umbris 9, 36. Taenarae fauces 6, 648.
- TAGES** conditor artis ista finxit 1, 637.
- TAGUS** aurum expulit 7, 755.
- TALIS** triumphus 10, 154. vates excerpit 5, 183. pietas 8, 127. vox 9, 221, 226. Tale hospitium 9, 1082. munus 9, 1070. sepulcrum 8, 845. Talia mihi fac 9, 213. Talia audisset 9, 146. sc. fatur 9, 125. satus 9, 1104. jactantes 5, 700.
- TAM** longum aevum 9, 548. brevis umbra 9, 530. lene fluens 10, 315. sacra caedes 10, 334. quam 1, 372. 8, 637.
- TAMARIX** 9, 917.
- TAMQUAM** regat 4, 661. scelus inputet jugulum 7, 325.
- TANAIS** 9, 751. Rhipaeo vertice lapsus 3, 273. Scythicus 9, 414.
- TANDEM** passa 6, 827.
- TANGIT** quos vicinia fati 4, 518. Tangunt animos irae 10, 443. te foedera 9, 1048. tetigit Libyen 9, 352. litora pinu 6, 352. velo litora 8, 465. sanguis pollutos enses 2, 536. sidera murmur 6, 448. sol Cancrum 10, 259. Tangam litora 5, 558. Tanget oras ratis 5, 573. ratis Syrtim 8, 184. Tangat harenas 8, 712. Tangeret ora 8, 825. Tangere invidia famae 9, 982. parentem 4, 600.
- velis nubila 5, 642. Tangente portus carina 9, 442. Tangentes aethera silvae 3, 246. Tacta parens 4, 645. saliva 9, 925. tellus 5, 677. Tacti angues 9, 907.
- TANTUS** amor 4, 502. 7, 62. 8, 155. 10, 189. dolor 5, 776. dux 9, 552, 1090. maritus 8, 111. ordo 5, 34. 8, 817. praepes 9, 688. pudor 10, 97. vultur 7, 834. Tanta constantia 10, 490. copia 6, 619. fiducia 8, 447. 9, 898. est ferri fiducia 10, 427. gens 8, 324. manus 8, 80. materia 8, 136. merces 9, 151. moles 5, 625. 6, 483. oblivio 10, 403. ruina 5, 770. virtus 10, 188. umbra 9, 2. Tantum caput 8, 96. fatum 6, 603. funus 6, 595. genus 7, 589. munus 9, 132. nomen 9, 597. opus 9, 1030. pignus 9, 1020. pondus 8, 724. famae pondus 8, 22. Tanto tempore 5, 385. Tanti actus 8, 807. avi 8, 73. labores 6, 505. 9, 881. sinus 9, 799. manes 6, 586. Tanta irae 10, 316. opes 8, 360. pestes 9, 619. rates 9, 34. res 10, 108. Tanta mala 7, 553. miracula 10, 196. nomina 8, 437. secula 10, 190, 389. pignora 7, 376. Tantum licere 9, 1025. potuisse 9, 134. agri 6, 73. animi 10, 347. mali 8, 354. mortis 9, 767. scelerum quantum 10, 477. Tanta jubere 8, 537. Tanti se negat 7, 669. est tentare 8, 391. est ulli dux 4, 537. nec vincere erat 3, 51. vix fuerat 2, 62. sit, vixisse 6, 768. Tanto patientius 8, 633. Tantum 5, 695. 6, 454. 495. 761, 811. 7, 367. 561. 8, 506, 589. 9, 42. 95, 283, 426, 1090. ne 5, 398. non tantum, sed 10, 355. vos 8, 230. Tantus, quantus 8, 10. Tantum quantum 1, 176. 5, 7. 6, 165. 7, 534-9, 137. Tanti, quanti 5, 43.
- TARANIS** Scythicae non mitior ara Dianae 1, 446.
- TARAS** antiquus 5, 376.
- TARBELLICUS** aequor curvo litore claudit 1, 421.
- TARCHONDIMOTUS** 9, 219.
- TARDE** sistenti cedere clavo 3, 555. Tardius audit 9, 931. Tardata ratis 4, 453.
- TARPEJA** rupes sonat 3, 154. de rupe urbis moenia prospicit 1, 196. sedes à Gallis incensa 5, 27. Jovis sedes 5, 306. Tarpeji Dei 8, 863. Tarpejae arces 7, 758.
- TARSOS** Persea deseritur 3, 225.
- TARTARA** 6, 694. si sunt ulla 6, 107. in multas poenas laxantur 3, 17. indespecta 6, 748. moesta 6, 782. somnis ingesta videt 7, 785. Tartareum antrum 6, 712. Tartarei reges 6, 751.
- TAULANTIUS** incolae 6, 16.
- TAUROMENITANA** Charybdis 4, 461.
- TAURI** nemus deseritur 3, 225. Tauro Dipsas cadens 8, 255. Tauros iuhegi 2, 594.
- TAURUS** 9, 533. ab ara fugit 7, 165. armentis certamine pulsus 2, 601. Tauri caesi viscera 1, 533. curvati ungula 3, 255. Tauri ingentes 9, 731. Tauris comitantibus 2, 606. Tauriferi campi 1, 473.
- TAXUS** non pervia Phoebus 6, 645. Taxos procumbentes confurgere 3, 419.

INDEX RERUM,

TARGETI gelidi juvenus 5, 52

TAGIT pectora armis 6, 202. pudorem galea 4, 706. tellus occultos cursus Tigridis 3, 262. Tegunt pectora fronte 9, 1107. vallum dumeta 6, 127. Texit aëra nube sua terra 4, 768. carina pelagus 3, 650. lampada dies 9, 1006. sidera Titan 8, 202. Teximus jugulos 7, 644. Texere facies armis 3, 499. stagna depositum 2, 71. Texerunt aëra tela 3, 546. Tegat tellus crimina 9, 1091. Tegant te busta 8, 393. texisset colubris ora 9, 683. Tegere furorem 6, 228. Tegens arma fraterna nudo pectore 3, 620. membra tumulus 10, 381. multa ambage omina 1, 638. Tectura nuptae pudorem lutea 2, 360. Tegitur Carbo sepulcro 2, 548. coelo 7, 819. mare gelu 5, 438. timor audendo 4, 701. Teguntur dumetis 9, 968. Tectus amictu 2, 18. 5, 538. lino Osiris 9, 159. metus 9, 389. via 6, 13. Tecta caput nube 6, 625. testudine virtus 3, 475. Tectum cacumen nubibus 3, 6. mare 4, 459. Tecta sub fronte vineae latentes 3, 488. Tecto stetit aequore bellum 3, 566. pectore latens ira 5, 255. sulfure vivax ignis 3, 682. Tecti cursus animum 4, 199. Tectae pulvere ruinae 7, 393. Tecta velamine colla 9, 1012. Tectarum viarum error 4, 91. Tectum urbis 6, 510. Tecto submovisse hiemem 2, 385. Tecta mihi patent 3, 368. grandine innocua percussa 3, 482. avita 7, 403. Corfini tenent te 2, 479. domusque canum 7, 828. ferarum detulit palus 4, 100. Emaethia 10, 58. petit patriae 3, 73. patriae 5, 270. sordida 4, 396. vicina mari 10, 499. urbis 5, 19. movens terra 8, 848. nefandas facies contripuisse 1, 493. in Tecta arsuras facies paravit 2, 542. per Tecta cucurrit flamma 10, 501. Tectis, aurove non modus 1, 163. facies excepisse 3, 344. semirutis pendens moenia 1, 24. Tegmen poplitis 9, 771. tutum 7, 499

TELMESIDOS undae sinus 8, 248

TELLIS licia miscere 10, 126

TELLUS abduxit curas Deorum 7, 311. capit omnia 7, 818. cardine subsedit 1, 552. dedit triumphos 9, 78. duxit aquas 10, 251. emilit cautes 2, 716. extendere litora nolet 1, 76. furoris pretium 1, 96. latuisset in aequore 1, 654. loquetur nobis 6, 617. misceat amnes 3, 258. nullo vertice altius intumuit 2, 397. passa Pactolon exire 3, 209. prohibet lunam sole 6, 503. se solvit in amnem 2, 408. subito hiatu Tigrim absorbet 3, 261. subsedit penitus 9, 305. tegat crimina 9, 1091. alia 8, 309. barbara 8, 392. concussa 4, 115. effusa 4, 19. Eoa 7, 442. fervida 9, 624. Gangetica 4, 64. hiberno sereno dura aruerat 4, 55. hospita 3, 43. Idalis 3, 203. infida 1, 647. immaculata sanguine 2, 735. invisa 8, 840. nondum effecta 4, 593. nuda 6, 550. nulla longius ista jacet 9, 868. Pamphylia 8, 249. perfida 8, 539. sacra 8, 827. sterilis 9, 696. Thessala 10, 474. ulla duorum si est 9, 1078. Telluris in altum surgentis

tumulus 3, 376. ima 2, 270. sinus 3, 459. spes 3, 509. sulci 7, 858. Tellurem mare undis obruit 3, 60. novam cernere 1, 694. timentem lustrare igne 1, 49. Tellure penitus percussa 2, 414. dirempti 7, 461. procellas timens 9, 446. relatae 7, 484. se levat 6, 755. viros operit 9, 486. hac 6, 395, 413. nova compressa profundi ora 2, 680

TELUM flamma fuit 3, 501. Teli inopes 3, 676. Telo post vulnera curius superest 3, 468. Telum vibrare nulli vacabat 4, 40. Telo retinente affixus pependit 3, 602. suo miscet proelia 7, 510. Tela cadunt in arces 3, 462. in domum 10, 479. dant ruinae 6, 172. excepisse 3, 344. in hostem mittit caeca manu 3, 722. legunt dejecta mari 3, 691. leto suorum casu tenet 3, 621. micant 7, 320. miscent Romanae acies 1, 681. natant 10, 497. & dextrae negantur 5, 368. nimbo similima 2, 502. petant super hostem 2, 452. regent per viscera 7, 350. si non sint 10, 463. spargere 3, 327. teneret Caesar 7, 474. torquentur 3, 567. transmittunt pectore 7, 613. veneno saturantur 8, 304. vibrant manus 7, 82. emissa aëra texerunt 3, 545. inlita dolis 8, 382. inrita 3, 580. Jovis praefata 7, 197. languida, contenta 7, 562, 563. Lycurgi contorsit 1, 575. noxia 8, 602. omnia respuit armorum series 3, 483. sua inseruit 9, 1072. victoris pavere 7, 40. ad longinqua parati 3, 479. per tela currunt venenum 9, 829. Telorum nimbus 4, 776. in caeca nube 2, 262. Tels, & clipeo carens 3, 618. conferta nox 7, 520. mittendis rectum me componite 3, 717. petere sata 7, 652. obruitur 10, 454. petat me 2, 309. effusis numerato milite 3, 285. missis pectora transigitur 3, 587. sole percussis ardentes 2, 483

TEMERE 7, 216. glomerantur 5, 715. rapit instrumenta belli 10, 401. Temerarius ne rue 7, 590. Temeraria conjux 8, 579. dextra 8, 795. virtus 5, 682. ceciderunt prono Deo 5, 501. Temerando ferro parcere 1, 147. Temerato litore Argo gentes miscuit 3, 194. Temerata jura relinquo 1, 225

TEMOR ursae flexus 4, 523

TEMPER 4, 345. nemorosa 8, 1

TEMPERIES sub Jove 10, 207. vitalis 9, 435. Temperiem dare coelo 10, 231. tollet fervidus aër 1, 647. Temperat signorum ignes glacie 4, 109. Temperet amnis viam 9, 377

TEMPULUM abstrusum 9, 994. Templi fides 9, 585. Hammonis descriptio 9, 511. Templo census eruitur 3, 158. summi Tonantis jacuere 2, 34. tacente 9, 573. Tempia Deorum 9, 967. Deum 9, 62. diuia 9, 515. numinis 10, 15. Romana 8, 831. patria 6, 323. Saturnia 3, 115. Tonantis spoliis ornare 6, 260. patuerunt 3, 153. percussa per latus patebunt 3, 124. rapina spoliuntur 3, 167. Templorum cultus 8, 121. Tempia pandunt 7, 716. sibi petat 3, 110. tyranno dederis 8,

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

8, 835. in Lacinia rupes extendit 2, 434. sua furit fulmen 1, 155. Templis, aut muris contingit 5, 529. expulsa vates 5, 209. ignem immittere 1, 379. suis delapsa dona 1, 557. in Templis stat cruor 2, 103. Templum Deum jurabit 7, 459

TEMPUS erat 8, 467. eget milite 7, 88. belli 8, 151. consilii 8, 474. incertum vitae venturae 4, 481. laetum 5, 740. noctis per vacuum 1, 536. paci dat hiems 2, 648. nullum amori vacuum 3, 26. temporis angusti concordia 1, 98. Tempus in unum multorum dies convenere 1, 650. Tempore juventae non ulli cessurus 3, 728. multo confusa 2, 166. rapti usus 10, 508. toto Arctoi belli 3, 89. unius mortis pereuntem populum vidit 2, 195. Tempora anni 10, 201. cladis 10, 505. fati 5, 490. furtivae fugae 2, 687. laeta 7, 687. legum 7, 440. luctus 8, 53. malorum 7, 410. noctis 6, 120. stata 10, 240. toris aliena 2, 350. vitae 9, 233. dependit amori 10, 80. non perdam 3, 742. pugnae mors tenet 4, 771. sua donat Aries 9, 534. in Tempora avidum foenus 1, 181. multa cladem extrahe 1, 671. Punica Cannarum nati 2, 46. per tot Pompejum regno satiabunt 1, 315. Temporibus ad justae librae pondera aequatis 4, 59. his si darent fata Curios 7, 358. Tempora plumbo fregit 3, 711. transacta 9, 824

TENDIT ad arces 6, 14. in ultima mundi 4, 147. in undas 9, 953. saltu sub aequora 3, 749. quo Tenditis ultra? 1, 190. Tendet ratis in portus 8, 181. Tendetis in vallo 7, 328. Tendere ad certam mortem 4, 272. ad montes 4, 167. Tendit aethera fragor 7, 477. cutem 9, 792. ratis carbasa ad portus 8, 50. Tendunt arcus nervis 7, 141. carbasa venti 9, 77. Tendebat palmas 8, 583. Tendere carbasa 8, 185. claudentem milite 6, 72. ferienda colla 5, 361. nervos 8, 296, 383. palmas 4, 176. Tendens hinc carbasa 8, 254. rudentes Eurus 6, 674. Tendentes vela carinae 9, 45. Tenditur harundo in Scaevam 6, 215. Tenduntur dextrae in aethera 8, 149. nervi 6, 755. Tensio ballistae turbine 3, 465. Tensae alae 5, 714. Tensis lacertis pila tenere 7, 469. rudentibus aetae rates 2, 683. Tentoria 6, 829. castrorum 5, 241. non fausta 4, 663. vigillum 5, 510. premunt gazas 7, 742. dirimit gurges 4, 18. laxat 6, 270. Lemano fixa deseruere 1, 396. repetit miles 3, 496. statui iussit 9, 912. circum ducis 7, 48. intra Tentoria agger soninos praebet 1, 518. Tentat aries muri compagem solvere 3, 492. jaculum lacertus 6, 79. Tentabat 6, 578. Tentavit ratis robora 3, 563. Tentavere devertere 6, 317. Tentarat depeilere 4, 691. Tentent invia 9, 386. Tentarent astra Gigantes 3, 316. Tentasset aures 10, 104. tollere 6, 634. Tentare auxilium 8, 390. fidem 8, 213. jubeo recessus mundi 2, 632. foederibus 4, 508, 531. fortunam mari 3, 510. fretum 5, 500. fu-

gam habiles pinus 3, 554. furores 5, 304. preces 5, 744. ratem 4, 434. spem pacis 10, 468. Tentatur regia ratibus 10, 486. Tentamur 1, 311. Tentatus Lissus 5, 719. Tentatum aequor classibus 9, 321. Tentata lacertis colla 4, 618. foedera prisca tori 2, 379. Tentandas militis iras ratus 2, 529

TENEBRAE habuere pacem 4, 473. oculos obduere 3, 735. dentae 7, 616. junctae 4, 105. marcentes 6, 646. mediae venere 5, 220. noctis 6, 614. oculi 9, 674. opacae 8, 373. permixtae 4, 489. primae 4, 447. remotae 8, 45. Tenebras pati 9, 110. illas mortis esse putat 3, 714. gelidas Phoebo pellente 2, 326. ad Stygias trahor 3, 13. per Tenebras lacertis torta ballista 2, 686. Tenebris damnabitur 9, 986. lucem abstulit nox 8, 58. operiti vultus 7, 177. orbem involvit 1, 542. relinque 7, 552. noctis agmina rapit 1, 228. Tenebroso in carcere lucem viderat 2, 79

TENEO vos vocibus 7, 296. Tenes fata, & Superos 4, 482. manes in pulvere 8, 834. monimenta 9, 43. sceptrum 8, 559. Tenet aequore densa palus gentes 2, 640. aera pulvis 9, 462. auctum 9, 797. castra 10, 522. circulus Cancrum 10, 213. cohortes post signa 7, 522. complexibus 8, 723. corpora sopor 5, 690. Dardaniam Oricon 3, 187. Epirum Caesar 5, 496. Nemossi rura 1, 420. nox atra coelum 3, 424. omnia Nilus 4, 135. ora macies 6, 515. ora Molossi 4, 440. paucos poena 5, 360. Pompejum 6, 202. rudentes in puppe 8, 196. rupes signa Magni 4, 17. rura 9, 440. semper dolorem 3, 607. sol sidera 4, 526. summus Olympi cardo Tethyn 4, 73. Tartara 6, 748. tela emerita morte 3, 622. Tenetis properantem 8, 658. Tenent campi plurima tetrarchae 7, 227. Teneat caesa corpora sidentia pessum 3, 675. status coelum, & fretum 5, 413. hostes sacramenta 4, 229. moestae catervae delubra 2, 29. Nymphae lucum 3, 403. Nymphaeum 5, 720. populi campos 7, 824. quae populi 7, 300. puppes navalia 3, 182. rupes sollicitam 5, 780. se rates remis 3, 566. silentia coetum 5, 15. stirpes, & scopulos 4, 417. summa pacem 2, 273. se testa 2, 479. templa 9, 968. Tenebas ferrum 7, 587. jam pelagus 2, 725. Tenebat agmina 7, 222. bruma pluvias in nube 4, 51. dominum domus 5, 515. fontem serpentis 9, 608. Tenuit adfectus nostros 8, 131. agmina in loco 7, 317. Campana moenia 2, 393. campos victoria 4, 660. caput 9, 1033. belli cursum 3, 390. fugam 9, 52. gladios 6, 301. hunc pars coeli 10, 210. illos Zona 10, 275. languor vestigia in ripa 1, 194. lenta patientia vires 1, 361. litora stationis 4, 586. medium 4, 652. montem 8, 463. regna, & tripodas Themis 5, 81. sua pondera vado moes 2, 669. te Gallia bellantem 1, 283. tempora pugnae mors 4, 772. Tenuere animos ancipites 9, 46. aequora ventum

INDEX RERUM,

- tum 2, 458. dubium favorem 3, 265. facem parentes 6, 535. fugam ratium 3, 706. navalia fuga 3, 756. nullum patrii lares 1, 507. questus suos 2, 20. pila tensis lacertis 7, 469. rates profundum 3, 2. virum, quin 9, 748. Tenuerunt nubila moliam lucem 1, 235. tellurem sub tyrannis 7, 443. Tenebo urbes 10, 90. Tenebis Aegyptum 9, 163. quietem 5, 196. Tenebit me Fortuna 8, 271. Tene orbe medio librati pondera coeli 1, 58. Teneat Caesar dies 3, 27. cum fulmina 7, 448. lassum privata senectus 1, 324. Teneret mundum 10, 67. tela Caesar 7, 474. Tenere colla 5, 793. diem 6, 830. gladium recto mucrone 6, 237. extrema mundi 4, 233. finem 2, 381. Hesperiam 6, 322. litora 5, 801. manus 4, 289. ora 4, 172. orbem in medio 1, 88. Rostra 1, 275. rura 8, 803. sceptrum coeli 1, 47. se monte 8, 470. secreta 5, 230. summa mundi 5, 634. valli 6, 175. tela 4, 273. viam Phoebe 5, 136. Tenuisse atras faces 2, 301. Tenens arma 6, 142. manus complosas 2, 292. delubra 9, 520. Eurum 9, 420. inconcussa vestigia 2, 248. manus dirigit 3, 613. minimum liquoris 9, 504. mortem 9, 935. pelagus Eurum 9, 118. rura rex 9, 130. se lege parens rerum 2, 10. secreta 5, 89. Stoechados arva 3, 516. tecta 5, 406. Tenenti arma omnia dat 1, 348. Tenentes sceptrum Eoa 8, 208. lampadas Eumenides 3, 14. Tenentibus pacem ausuris 3, 523. Tenetur coelo mare 5, 624. inmotum caput 4, 619. nulla radice terra 9, 434. tota terra meis tropaeis 2, 583. Tenemur capti 4, 504. Tenentur domus nullo custode 1, 26. fixa polis 5, 563. quod fata 3, 392. fata 5, 205. fortunam 9, 244. hic clades 6, 62. inmoti 9, 489. Teneri dubius 4, 156. portu 5, 410. procul tellure 7, 57. Tenax dente flexo 9, 764. Tenor veli 5, 709.
- TENERA** arboris medulla 4, 318. ab harundine succos bibunt 3, 237.
- TENUIS** scintilla 5, 525. Tenuem producit in aequora linguam 2, 614. Tenuis venti 6, 370. Tenuata cacumina 5, 548.
- TENUS** Nilo 9, 705.
- TEPESCUNT** mentes 4, 284. Tepesacta saxa 6, 676. Tepor mundi 8, 365. Tepida favilla 5, 524. 9, 60. Leptis 9, 524. Tepidum cadaver 6, 621. lader 4, 405. Tepido busto innupit 3, 23. committere Nilo aves 3, 199.
- TER** acti currus 8, 814. investus Capitolia 8, 553. Jovi conspecta velamina 9, 178. scandere Capitolia 9, 599. quaterque 5, 497. Tertia Cynthia 1, 218. pars 9, 411. iuvenes connubii merces 2, 331.
- TERGUM** pelagi 9, 341. in Tergum calura acies erigitur umbone 4, 39. Tergo insultant pedes 10, 538. tela pavens 7, 678. neglecto fuit 2, 467. Terga ferac 4, 603. leonis 4, 612. maris 5, 565. testudinis sedent foribus 10, 121. ferienda Noto 9, 877. magni sonant 8, 663. nuda data fuga 4, 713. telis transigitur 3, 587. cecidentia adligat victor 4, 626. dare bello 4, 468. morti 6, 152. hostis caedere 7, 318. sibi dedisse 9, 270. suorum impellit 7, 576. ierita Britannis ostendit 2, 572. tuta per aequor ferant 3, 50. in Terga ruerent seroces 1, 308. per terga soluta coma 9, 632. post Terga cadunt 3, 478. flagrans Notus 10, 50. missa sagitta 1, 230. redit 8, 7. relinqueret victum orbem 1, 369. relictis rebus nulla fides 2, 628.
- TERESTES** catanae rates ligant 3, 565.
- TERMINUS** Asiae, & Europae Tanais 3, 274. horae 8, 611. Terminat Jubae regna Atlas 4, 673.
- TERIT** ora sonipes 4, 752. Terat hostis otia 2, 488. hoste vacantes Hesperiae fines 2, 440. Terere herbas, & frondes 4, 316. Terens Capitolia currus 9, 79. Teruntur membra 4, 782.
- TERRA** bustum populi 7, 862. accessit regno secundo 5, 622. carina tangitur 5, 642. concussit axem 6, 481. dabit mihi poenas 9, 162. egit rimas 6, 728. Emathia 7, 794. Eoa 7, 423. externa 10, 167. extrema 8, 797. ferit puppes 9, 336. fretumque vindicat litus 1, 409. dum fretum levabit 1, 89. fugit dominos 6, 277. ulli domino fusior 4, 671. labet 2, 291. levis 3, 396, 487. Libya 9, 420. melior 9, 946. movens tecta 8, 848. nocens 7, 768. 9, 81. penitus est 9, 426. pepercit coelo 4, 596. potens 10, 324. profundo abrupta 9, 308. qua cingitur urbs 3, 383. quod dedit 10, 155. recedat 1, 102. saevit 9, 338. socia 9, 174. surgens 9, 489. titubavit in medium orbem 6, 482. tota meis tropaeis tenetur 2, 584. tremat 6, 746. tua 8, 392. Terrae dominus 8, 38. lues 2, 200. mediae confinia 3, 275. motu cavernas mugire 3, 418. opes 4, 608. pondus 6, 739. putria 9, 526. pelagique quantum 1, 13. dubium 9, 304. potens 1, 83. conditignes fulminis 1, 607. haerens carina 9, 343. ruanus inseruit 9, 483. procumbere 5, 360. propior aer 2, 269. similem bellantibus usum praebere 3, 557. tela figere 7, 486. Terram abducere mundo 9, 648. aethere separat 4, 75. dum aer levabit 1, 89. nullo robore fixerunt 3, 457. effossum lambere 3, 346. ad Terram aether decidat 2, 58. in Terram spissata Libye 9, 943. hostilem pelago delatus 2, 89. Terra caruisse 8, 795. cingere Syrtim 9, 373. cruda brachia exstruxit 3, 387. qua constituit me 1, 679. repulsum 6, 756. ab Hesperia lumina flexit 3, 4. Terraque, marique 1, 201, 306. 4, 537. 5, 262. pelagoque 4, 375. Terrae aequorque 4, 610. & aequora 5, 347. 9, 1057. ne dehiscant 1, 645. Cilicum 7, 222. frugiferae 9, 687. Libyae 6, 788. nocentes 7, 869. Noti 10, 49. perustae 9, 754. serpentum 9, 870. ullae 3, 67. Terrarum devia 4, 161. dormitor 9, 1014. margo 9, 497. malum 10, 34. prima Libye 9, 351. quota pars 1, 284. situs 10, 178. vindex fatum 10, 21. umbra percussa Phoe-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

Phoebe 1, 539. in extremis oris 4, 1. in sede angusta 2, 579. Terris adpellere 8, 567. esse spiramina 10, 247. inest spiritus 4, 643. hostem credidit 4, 653. praestat Hiberus nomen 4, 23. vindictam dare 7, 456. Terras abstulimus 7, 97. adigit 10, 1. ignis dissipet 10, 232. incolit 9, 891. mare, &c. possidet 1. 110. morti elige 7, 711. repelleret aequor 2, 436. Superi prodigiis inple-
runt 1, 525. medias litora fecit mare 3, 61. mi-
seras bellis eripe 4, 120. tot esse sub viro 10, 27.
in Terras effluit 9, 775. per hiantes caput tol-
lere 3, 10. Terris exit Aponus 7, 193. juvenus
aprior 8, 122. manere 9, 89. mutans regna co-
metes 1, 529. sparsa vestigia 9, 953. omnibus ex-
pulsam virtus 2, 242. cum Terris populos ignis
uret 7, 813. Terrenus homo 6, 401. Terreni
ignes 6, 502. Terrena 10, 204. Terrestre agmen
5, 708. Terrigenae dente creati 4, 552. Gigan-
tes 3, 316
TERRER solertia 8, 283. Terruit Capitolia 10, 63.
extorum color vatem. 1, 618. populos paventes
fulmen 1, 154. Terruerant praesagia plebem 1,
673. Terreat ne vos mea aetas 2, 560. Terren-
tia pestes sibilant 9, 724. Terremur imagine visus
3, 38. Territa terga 2, 572. Territat te vicinia
leti 5, 225. Terribilis famulus 10, 523. pallor
5, 216. partus 4, 594. pallore Strygio facies 6,
517. Terribiles Dei scelera 2, 80. aquilae 3,
330. ratibus cautes 6, 26. Terrificum limen 5, 128.
Terror, pudorque huc hostem inpulit 4, 34. men-
tem vertere facilis 2, 461. non percussit pecto-
ra 2, 235. omnia conficit 7, 734. Terroris imago
7, 773. Terrore adtonita urbs 3, 98. famae pave-
rent populi 3, 300. ruentis belli cessurae urbes
2, 448. inani percussum 1, 487. cum minaci fi-
des pugnat 2, 454. Terroribus tantum addit 3,
416
TESQUA nemorosa 7, 41
TESTIS malorum 8, 19. prima ruinae Larissa 7,
712. privatae vocis 3, 109. tibi color 10, 221.
Testem manuum me fecit 7, 286. Teste Ca-
tone 9, 887. coelo 9, 836. fato 7, 259. me 9,
391. Testes Deos sacris admittere 2, 353. prae-
bere, & dare 4, 493. Testor tamen 7, 91. Testaris
Osirin hominem 8, 883. Testatur clara voce 3,
122. Libye 9, 44. Massiliam communia fata
tulisse 3, 308. pulvis 6, 247. reclusas fores stridore
3, 155. silva 9, 522. se velle mori 4, 544.
Testantur aequora conceptos ventos 5, 567.
iunctas Syrtes 8, 540. Testare Deos 7, 690.
Testantes versi Cadmi funera 3, 189. Testantia
antiquas vires 10, 16. Testatus dolore morsus
9, 817. se decisse 6, 10. Testata inpressus non
plebejos luctus 3, 442. est voce dolorem 3, 357.
mentem inlustrant 5, 150. Testati sudore La-
res laborem urbis 1, 557
TESTUDO Inda 10, 120. Testudine densa testa
virtus. 3, 474
TETHYS impulsam fidere 6, 479. majoribus undis

Calpen inplevit 1, 554. noluit pati litora 5, 623.
vaga 6, 67. Tethyos post aequora 3, 233. va-
gae unda 1, 414. Tethyn miscet luna 10, 204.
tenet summus cardo Olympi 4, 73. fugacem se-
rit Baetis 2, 588
TETRARCHAE 7, 227
TETRIS notis pallida viscera tincta 1, 618
TEUTONUS longis armis 6, 259. Teutonici furo-
ris cursus 1, 256. post Teutonicos triumphos
victor 2, 69
TEXTUR in parvam puppim salix 4, 132. Textu-
ra laterum 9, 777
THALAMI jura 10, 94. secreta 8, 400. Anchisae
9, 971. Caesaris 8, 88. dominae 10, 357. mei
8, 95. regum 8, 405. Thalamos quaerit 7,
347
THAPSOS Erycina 9, 919
THEATRUM Pompejanum 7, 9. Theatri plausus
1, 133. Theatro pleno 7, 44
THEBAE Oedipodioniae 8, 407. siccae 8, 852.
veteres Echionae 6, 356. Thebanus Ophites 9,
713. Thebanam Agaven inpulit 1, 574. Theba-
ni fratres 4, 551. Thebae Bacchae 5, 74. The-
banos imitata rogos flamma 1, 552
THEMIS tenuit tripodas, & regna 5, 81
THESEA victum mentitis velis 2, 612
THESPROTI, Dryopesque ruunt 3, 179
THESSALIAE descriptio 6, 333. &c. Thessalia infe-
lix tellus 7, 847. gladios gerens 7, 454. media 8,
440. Thessaliae reus 8, 510. sicca lumina 8, 108.
fortuna 9, 1084. acies subducta 10, 412. Thes-
salam habet nox 8, 45. reddite 9, 849. tinxit
sanguine 7, 473. Thessalia est peractum 8, 428.
periturus 7, 592. Thessalus vomer Iolcon pro-
scindit 3, 192. Thessala 6, 519. dat mundo ve-
nenum 6, 684. tellus 6, 438. 10, 474. turba 6,
614. centaurea 9, 918. rura 7, 152, 650. Thes-
salis 6, 451, 564. & saepe. Thessalidum car-
men 6, 452. Thessalicus dies 7, 202. Haemus
10, 449. orbis 7, 6. sonipes 6, 397. Thessalica
clades 10, 74. flamma 7, 808. ora 7, 302. pu-
gna 7, 693, 765. tellus 6, 402. Thessaici cine-
res 8, 530. manes 9, 181. Thessalicae caedes 7,
448. clades 6, 62. 9, 23. laurus 6, 409. ruinae
7, 439. 8, 331. 9, 1019. sagittae 4, 528. volu-
cres 8, 507. Thessalica arva 9, 1073. mala 8,
585
THEUTATES placatur sanguine diro 1, 445
THRACIA tantum non vidit pendere stabili tyran-
ni 2, 162. Thracius Boreas 1, 389. Haemus 3,
198. Threiciae fauces 9, 954. hiemes 7, 833
THYESTES inpulit astra 7, 451. Thyesteae noctem
duxere Mycenae 1, 544
THYMUM amarum 9, 288
TIBRIS Romae moenia praelapsus 6, 76. Tibrim
unda facit 2, 421. Tibridis unda 6, 810. Tuscis
super undas 1, 381. Tiberino amni Nar inlabi-
tur 1, 475. Tiberina ad flumina rivo ruens 2,
216

INDEX RERUM,

- TIGRANEM** concute meum 2, 637
TIGRIS 6, 51. cadavera detulit in terras 8, 438. Tigris arva 8, 370. Tigrin habentes 8, 214. telus absorbet 3, 261. ultra Tigrin recessit libertas 7, 433. Tigride cum rapido caput tollit Euphrates 3, 256
TIGRIDE foeta ocior 5, 405. Tigres avidae 6, 487. ferae numquam poluere furorem 1, 327
TIMAVUS Antenoraeus 7, 194
TIMEO posse pati 5, 778. Times aperire 5, 203. cum flere possis 8, 54. de Superis 7, 76. ne piratica laurea victis Gallis cedat 1, 123. regna 8, 442. Timet dominum deprendere luci 3, 425. incursus, indignaturque timeri 10, 444. letum 8, 397. mea jura occalus 2, 588. reges 8, 509. Timemus non fanda 1, 634. Timent arma 9, 476. audire 6, 528. Cappadoces mea signa 2, 592. fugiente Pompejo 1, 522. nullo auctore malorum 1, 486. Timebam Romam 9, 1086. Timebat caruisse 5, 813. gladios compressa acies 7, 495. Timuit monstrum genitor 9, 645. quis ora Medusae 9, 638. ne non fugeret 7, 671. perdere 5, 241. Timuere quod reges 8, 650. minas 8, 838. sarisas, pila 10, 47. Timeat quis sibi 7, 137. Timeant Deos 3, 417. Timebit busta 8, 840. Timete Europam 6, 817. Timeret dubius 10, 542. qui pacem 7, 55. Timuisset iter fugiens 4, 152. Timere, nec sperare 7, 247. arma 7, 340. mortem, auri nescit amor 3, 118. nescit 3, 58. vera 7, 384. Timuisse palam non ausus 1, 258. Phaton 9, 1081. Timens claustra carceris 6, 721. ne iret 6, 579. fluvii incrementa 4, 139. lateri 8, 7. procellas tellure 9, 446. servire 9, 28. Zephyrum 2, 676. Timenti solet esse pallor 5, 215. sperare liceat 2, 15. foro mixta castra 1, 319. Timentem cunctis invenit 2, 240. tellurem igne vago lustrare 1, 49. Timente Gigantas coelo 9, 655. Timentes, ne qua sit 9, 900. Timetur Urbi 7, 138. Timentur Parthis pila 8, 300. regna 4, 577. Timeri metuens 4, 719. meruit non metuens 5, 318. veniam scit 2, 511. Timendi pudor 7, 525. sideris crinis 1, 528. Timendum facit 9, 47. Timendae in pace leges 2, 252. Timidum testura pudorem 2, 360. Timor audendo tegitur 4, 702. cernere 6, 666. convertitur in iram 4, 268. in omnes it 7, 544. alienus 7, 644. mali 7, 105. multus 9, 120. pietate victus 8, 718. spernendi cantus 6, 493. Superum Styx 6, 380. Timoris haec mensura fuit 3, 100. Timori canibus rabidis est unda 6, 671. est mors una 3, 689. quibus est 5, 257. exempla quaerens magno 2, 67. letum praefere 8, 576. tam Magno populis esse 3, 82. Timorem celans vultus 10, 14. Timorum maximus lethi metus 1, 459. Timores ponere 6, 659. ad veros vana fama accessit 1, 469
TINXIT sanguine Thessaliam 7, 473. Tinxere sagittas 3, 266. Tinguentes croceo medicamine crinem 3, 238. Tinctus maculis 9, 714. Tinctae unguine lampades 10, 491. Tincta viscera notus 1, 619
TIRO paveret pugnam 7, 102. Miloni obpositus 2, 480. rudis 5, 363. Tirone valido cohortes implentur 1, 305
TISIPHONE 6, 730
TITAN caput medio Olympo ferret 1, 540. diem adtolit 6, 334. ducit diem 6, 571. numquam evaluit nives solvere 4, 83. terras ostendit &c. 8, 202. vidit te procedere 7, 422. unde venit 1, 15. demissus pelago 8, 159. flammiger 1, 415. luctificus 7, 2. nimius 9, 383. jam pronus in undas ibat 3, 40. rapidus 9, 313. Titana volvent longi labores 1, 90. ubi inmittam 6, 743. calidum portitor Helles recepit 4, 56. Titan Atlas 9, 654
TITARESI descriptio 6, 375
TITII sodales 1, 202
TITUBAVIT terra in orbem 6, 482. Titubantia 5, 251
TITROS gloria terrarum 4, 596
TITULUS pietatis 10, 363. Tituli avorum 8, 73. virorum 8, 413. Titulis meis non abest potestas 5, 664. nostris accedere 2, 556. plenum bustum 8, 817
TOGA, & jus cuius 7, 63. Togae usus 1, 130. prae tulit arma 9, 199. servire 5, 382. togam degenerem pati 1, 365. simulare 3, 143. civilem repetisse 8, 814. hirtam induxisse 2, 387. Toga pura currus ornante 7, 18. plebeja civem componere 7, 267. Togas pictas 9, 177. Togatus civis 9, 238. Togatae partes 1, 312
TOLERARE labores 9, 881. sitim 4, 386. vapores 4, 305. 9, 588
TOLLIT ardua labor 6, 20. caput Euphrates 3, 256. Pontum Corus 5, 599. Tollunt se Euri 6, 265. Susulit arvis Antaeum 4, 597. Harpen 9, 662. illum gloria 10, 376. signa 9, 220. virus 6, 549. Tollit servidus aer temperiem 1, 646. Tollit moras 1, 281. Tollite signa 1, 347. 5, 41. Tollat Titan fluctus ad sidera 1, 416. Tollant se silvae firmo robore 1, 142. Tollere à busto 9, 61. alte 4, 649. campis acies 5, 633. caput per hiantes terras 3, 11. iras telluris 5, 109. membra 9, 486. penitus invisas partes 2, 229. se frondes coepere 9, 944. silva comas incipit 4, 128. tumultum campo 2, 222. Tollens apicem flamen 1, 604. Gigantas Phlegra 7, 145. sepulcro caput 1, 582. Tollentia densas pinnae brachia 3, 386. Tollitur Grajo remige classis 3, 527. Ionium Austro 6, 27. Leo 9, 537. pars terrae 9, 457. plus undae 10, 261. Tolli feralia viderat arina 2, 374. malint à Caesare leges 3, 140. urbem iusseris 1, 385. Sublatus funis 5, 524. Gladiis modus 8, 492. Sublato furoris auctore 10, 530. secuta pavore 3, 438. errore 3, 606
TONAT augure surdo 5, 395. coelum 6, 467. Tonante coelo 8, 551. Tonans, qui prospicit magnae urbis moenia 1, 196. aetherius, pars totius

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

tius Jovis 5, 96. Latius 8, 219. Tonantis convexa 9, 4. templa 6, 260. tumulus 8, 872. summi templum 2, 34. Tonanti tura, & ferta feriunt 7, 42. suo coelum servire 1, 35. Tonantem coelo regnare 3, 220. Tonitrua nubis 6, 692. nulla in Olympo durant 7, 479. Tonitrus notavit 7, 197

Tonsa nunc Ligur 1, 442

Tonsae 5, 448. Tonis impulsae carinae 3, 527. excussis mare transcurrere 3, 539

Torpet orbis 9, 436. Torpuit mundus 6, 463. Torpens palus 9, 347. venenum 9, 845. Torpente manu 2, 78. Torpentia stagna 5, 452. Torpor constrinxit pectora 7, 466. aequoris 5, 434. frigidus 4, 290. insolitus 9, 648. quietis 5, 734. Torpore senex caruit 3, 741. magno implicitae cohortes 3, 432

Torquatus 6, 285. Torquata nomina 7, 584

Torquet amnem Tiberis 6, 77. oculos vasis Apollo 5, 212. quem mors 6, 697. Torfit Charybdis fundo mare 1, 548. Eius nubes in occiduum orbem 4, 63. se robore 9, 823. vela 8, 194. undas Aquilo 5, 664. Torserunt tela lacerti 2, 502. Torserat aëra ventus 9, 498. Torque numina 6, 598. Torserit hostilem hastam 3, 679. Torquere missile 4, 681. pila 1, 364. Torquens oram Garganus 5, 378. robora 9, 452. vulsas ornos 6, 389. Torquente orbem Noto 9, 481. spina 9, 716. in Torquendo pilo dextera valet 2, 556. Torquetur cursus flexu 10, 290. turbine pulvis 4, 767. Torquentur tela lacertis excussis 3, 567. Tortus pulvis 9, 455. Torta ballista lacertis 2, 686. caput 10, 132. retro 9, 738. lancea 1, 210. manu 7, 472. lorica 7, 498. vitta 5, 142. Torti vertigine fili 6, 460. Torto Balearis verberare fundae ocyor 1, 229. Torti rudentes 8, 655. Tortis cornibus 9, 514. Tortor Balearis habenae 3, 710. Tortilibus nervis vibrata phalarica 6, 198. Tormenti mutare modum 3, 480. Tormenta componere 3, 716. differre 5, 791

Torrere linguam 9, 744. Torrente Syenen Cancro 10, 234. Torrentur flamma viscera 4, 324. Torrens fixus 6, 473. Torrente transverso tulerunt 4, 818. Torrens Cancer 8, 851. plaga 5, 24. 9, 861. 10, 232. cruor 7, 637. fatum 7, 105. fretum 3, 277. 10, 234. Hiberus 7, 15. Nilus 9, 156. Aetna 6, 295. Torrenti sanguine aequor dividit 2, 220. Torridus Praester 9, 790. Torrida Dipsas 9, 718. ora 4, 239

Torva vultu 5, 213. cornua victimae 1, 612

Toxi intumescere 4, 631. excussu placuere 2, 605

Torus stat gradibus eburnis adclinis 2, 357. feralis 6, 536. mixtus 6, 459. mollis ex alga 5, 521. Tori pars servatur 5, 813. prisca foedera 2, 342, 379. Torum praebet silva 4, 604. Tori, & mentis 4, 245. crevere culmis 9, 842. illiciti 10, 76. molles 10, 354. Toros armis ultra 8, 103. fulcit gemma 10, 122. Toris aliena tempora 2, 351. mariti juncta virgo 2, 319. mutata est fortuna

3, 21. in Toris ipsis mactemus dominam 10, 374. membra ponere 7, 763

Tor complexus 8, 403. populi 4, 676. simul undique gentes 7, 54. fata 9, 736. nubila 10, 242. regna tot urbes 5, 676. tela 7, 652. Totidem Magni soceri 7, 334. Toties 7, 434. optata pugna 7, 251. vincendum 4, 391. victus 7, 602. Totus agor 4, 516. Totus erat Titan 8, 161. exi montanis fontibus. gurges 2, 485. in peli popularibus auris 1, 132. aer 7, 769. aether 7, 153, 198. armus 9, 831. Caetera 5, 742. 6, 140. campus 7, 506. cruor 7, 566. dies 7, 48. 8, 217. Jupiter 5, 95. mundus 5, 597. 9, 443. orbis 4, 232, 402, 574. 7, 362, 400, 870. 8, 99. 129, 138, 275, 391, 503. 9, 246. 10, 22, 43, 157. ortus 8, 319. Tota Aetna 6, 294. aetna 10, 116. classis 8, 574. clades 7, 648. dies 7, 424. fiducia 8, 388. formido 10, 536. harena 9, 617. Lesbos 8, 123. nox 8, 404. regia 10, 441. tellus 7, 484. 8, 830. vis 8, 489. Totum mundi aevum 6, 764. 7, 640. agmen 7, 341. apulstre 3, 672. bellorum nefas 4, 548. corpus 9, 774, 793, 814. cubile 5, 812. fatum 10, 45. litus 5, 420. 9, 180. pectus 9, 23, 70. pondus 4, 564. iram conligit Leo 1, 207. subpressa per orbem rura 1, 318. urbes moverat 3, 169. Toto mundo spectari 7, 204. orbe 5, 267. 6, 819. manebat sanguine 3, 624. Tota mente agitant 7, 766. mole premit fortuna 5, 756. Toto aequore 7, 97. 8, 187. belli tempore 8, 151. coelo vagantia 5, 212. flumine transit padus 6, 275. litore 8, 148. 9, 348. pectore 5, 168. Tori manant sanguine 7, 560. agri 6, 273. 7, 537, 546. 9, 749. artus 4, 631. colles 6, 291. 7, 215. scopuli 8, 460. sinus 5, 427. somni 7, 775. tractus 8, 336. triumphus 7, 234. Totae acies 6, 633. catervae 6, 249. cohortes 7, 468. gentes 9, 651. habenae 9, 454. medullae 7, 843. noctes 6, 342. partes 9, 19. vires 4, 621. 7, 344, 714. orbis vires 5, 37. ruinae 6, 172. undae 5, 660. urbes 5, 107. Tota aequora 2, 455. armenta 9, 730. juga 8, 801. litora 9, 167. membra 8, 375. Pergama 9, 968. sidera 9, 495. signa 9, 808. vela 9, 1000. Totos per ortus mea bella seres 2, 642. trahens in bella penates 2, 729. Totas accepit habenas 2, 500. Totum. Cum toto coepisse 10, 266. Totis viribus incurat 10, 484

Toxica 9, 821

Trabes absconderat aurum 10, 113. Trabes mixtae 7, 156. Trabis circumdedit aequor 4, 424

Trachin 6, 353. Trachinius miles Oeten liquit 3, 178

Tradit arma sua alii 5, 350. arva herbae 5, 404. Tradidit artus in letum 3, 643. colla, caputque igni 6, 358. Hesperiam 2, 608. Trade sinum vento 5, 579. Tradere busto 9, 803. ducem paci 7, 94. satis juvenum 4, 737. gentes 4, 352. prospera rerum Fortunae 7, 108. se satis 8, 32. signa viris 5, 358. Tradita primas tædas mutarum 2, 34. leto 9, 102. tibi frons Martis 7, 220. venum

INDEX RERUM,

- num castra 4, 206. Tradenda nulli viro re-
tor 2, 341
- TRAHIS omnia coeco cursu 2, 567. spe 5, 285. Tra-
hit agmina taurus in saltus 2, 607. suum aucto-
rem bellum 4, 738. coelum contagia pestis in
nubes 6, 89. fata peste 9, 923. furoris inperus
2, 109. hora gentes 7, 346. illa gravis pulsus 4,
757. munus quemque 7, 330. Phoebum aestas
per polum 6, 335. puppes Euripus 5, 235. te
spes 5, 131. Trahunt quo fata 2, 287. Trahebat
gentes in bella 5, 253. Traxit in necem 7, 415.
tenebras terra 4, 768. Traximus inperium 1,
275. Traxere agmina captivum 2, 508. jaculum
revulsum visceribus 3, 677. Traxerunt quos fili
torti 6, 460. sulcos sidera 5, 562. vincula ferri
puppes 3, 574. viscera foris lapsa semianimes 4,
567. Trahe gurges omnes aquas 2, 486. has
aquas 7, 822. Trahat caedes te 10, 427. Trahe-
ret in litora 8, 720. Traherent ad litora Magnum
8, 570. Traxent quod illuc 6, 652. Trahere o-
mnia secum 7, 654. turmas in hostilia castra 4,
339. ventura 5, 732. Trahens bella 7, 296. in
bella totos penates 2, 729. oblivia venis 9, 356.
venena ore 9, 934. victor agmina 3, 72. Tra-
hentes animam 3, 578. ubera sicca fame 3, 351.
Trahentibus orbem satis 7, 46. tracturus morte
quietem 9, 671. Tracturae fila sorores 6, 704.
Trahor ad Stygias tenebras 3, 14. Traheris in no-
vos casus 5, 457. Trahitur cadaver per scopulos 6,
639 captiva 8, 416. Ganges 10, 252. onus puppis
7, 127. pars Jovis connexa Tonanti 5, 96. Trahi 4,
222. bella 7, 57. momenta favoris annona 3,
56. Tracta tabes 6, 539. Tracto in litora bello 2,
712. Tracti via fumante 9, 711. Tractus aqua-
rum 4, 368. exiguus 7, 241. longus 10, 257. un-
dae longus 5, 565. terrarum 8, 336. Tractu pe-
stifer aer 7, 412. Tractus Eoi 8, 365. corulcos
flammarum accipiunt 2, 270. varios puppes gur-
gite duxerunt 3, 551. Tractibus in mentis jaceant
2, 630. Tractentur vulnera manu 3, 314
- TRANQUILLA pax juvaret 1, 171. quies per omnes
populos 1, 250. Tranquilla sine armis otia ages
2, 266. Tranquillior togae usu 1, 130
- TRANS Noton 10, 243. Pharon perge 8, 184
- TRANSCURRIT ocior 5, 406. Transcurrere mare 3,
539. Zephyri fines vetitae nubes 4, 73. Trans-
currens 7, 74
- TRANSIT campos Padus 6, 276. coelum lancea 7,
288. in orbem 9, 704. in undas 5, 614. moni-
menta juventus 4, 499. Transierat munimina
6, 290. rivum 9, 975. Theslas monstri licen-
tia 6, 437. Transibis Araxen 8, 431. in urbem
8, 849. Transeat quod hospes 8, 822. Transire
8, 595. doces Parthos 8, 354. latus contenta
lancea 3, 466. parat Pompejum 2, 565. per ur-
bes 8, 20. Transisse Deos senferat 7, 647. Tran-
strum obliquum 8, 671. Transira nautarum 10,
495. in Transira cadunt 3, 543. per Transira ca-
linae cadens 3, 731
- TRANSFERT moenia 6, 35. Transulit Erinnyes ad
cies 1, 657. Transfere dubios Quirites in te 1,
276. manes 8, 844. Marrem in carinas 10, 535.
Translata rerum potestas 2, 137. planta limina
contingere 2, 359. Translati in secula luxus 10,
110. Translatae arces exustae Phocidos 3, 340
- TRANSFIXUS ferro pectora 7, 528. Transfixum pi-
lum 9, 138
- TRANSFUGA 5, 346. mundi 8, 335
- TRANSFUNDIT te in urnam 8, 770
- TRAJECTA manus ratibus 4, 137. Trajectum gut-
tur 6, 637
- TRANSIGIT ens viscera locuto 4, 545. Transegit
ferro 10, 523. Transigitur pectora telis 3, 588.
Transactus cuspide 9, 829. Transacta tempora
9, 824
- TRANSMITTUNT bella Philippos 6, 582. tela pe-
ctore 7, 624. Transmisit corpus aquas vulneri-
bus 3, 661. Transmissa fata 7, 213
- TRANSCENDAM orbem 6, 325. Transcenderet Poe-
nus Alpes 1, 304. Transcendere jussus in urbes
3, 59. vallum 4, 175
- TRANSILUIT membra 5, 512
- TRANSVERSUS maris aestus 8, 462. Transverso li-
mite diem ducens 2, 412. torrente 4, 818
- TREBIAE, & Cannarum tempora 2, 46
- TREMIT concussa terra 6, 746. Pontus 5, 446. Tre-
munt convexa 5, 632. super aquora turres 2,
679. Tremuit lecores 7, 64. sub voce vulgus 5,
364. Tremuere carinae tonis impulsae 3, 527.
fortes manus 3, 429. sono campi 4, 766. Tre-
mat quae manus ense presso 7, 562. Tremens
malus 6, 286. sonus 5, 152. lancea 7, 288. Tre-
mentem conspiciat 6, 657. Tremente dextra 9,
675. Trementes nautae 5, 639. Tremencia oscu-
la 2, 114. pila 3, 598. Tremulus poples 6, 87.
Tremulum culmen 5, 250. lorum 4, 444. missi-
le 4, 681. Tremulo fune starent carinae 2, 621.
Tremulae pinnae 4, 432. Tremores laturi moe-
nia in praeeptis 7, 414
- TREPIDUS posuit 8, 756. spe 7, 297. sub nube ti-
moris 6, 297. bubo 6, 689. magister 4, 242. or-
bis 5, 160. tumultus 7, 127. carina 8, 662. Erin-
nyes 6, 747. formido 8, 44. mens 4, 701. 6, 659.
ratis 5, 568. Roma 5, 381. Trepidi Libonis fu-
ga 2, 462. mariti amplexus 3, 35. Trepidum
exanimat 8, 7. regit 9, 675. tumultum vultu
coercuit 1, 297. iudicium gladii cinxere 1, 321.
Trepidam ad urbem convertit iter 3, 373. per
urbem gestata colla 2, 160. Trepido discedens
agmine 2, 392. Trepidi tumultus 10, 425. Tre-
pidas mentes levet spes 1, 523. Trepidat fama
regis 4, 694. Trepidant fibrae 6, 752. moveri 6,
417. partes 1, 280. Trepidare tumultu 5, 530.
Trepidasse metu 7, 186. Trepidans dextra 4,
564. Trepidantis moenia Romae 3, 298. pa-
triae imago 1, 186. Trepidante fuga reliquit
3, 159. Trepidantia exta 6, 557. membra 9,
25

TRE-

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

TASVIR proelia converti laetatus 1, 441.
TRIXUS decantat 5, 394. **Tribuni** jura turbantes 1, 177. **Tribunos** discordes Curia urbe expulit 1, 266. **Tribunitia** arx 4, 800. **lex** 4, 690. **Tribunitio** maduerunt robora tabo 2, 125. **Tribunitiae** dirae 3, 127.
TRIBUENT tibi vota Superos 10, 398. **Tribuere** vitam 4, 358. **Tributum** misere populi 3, 162.
TRIDENTIS Aeolii pulsu laxata tellus 2, 456. **aequorei** rector 4, 111.
TRIETERICA Bacchae, & Phoebus referunt 5, 74.
TRIPODES 5, 152. &c. **custodes** fatorum 5, 198. **Del** 6, 425. **Phoebe** 5, 223. **Tripodas** decet Iors 6, 770. **tenuit** Themis 5, 81. **inmotos** sollicitat 5, 121.
TRIREMES validae classes cinxere 3, 529.
TRISTIS damno 5, 753. **cantus** 8, 734. **maritus** 2, 369. **nuncius** 8, 52. **line** lacrimis 10, 83. **umbris vultus** 6, 784. **Erichtho** 6, 640. **Erinnys** 1, 687. **Fortuna** 9, 1060. **victima** 2, 174. **Triste** iustitium 5, 32. **Tristi** damnata loco moenia 1, 249. **spoliantur** templa rapina 3, 167. **Triste** minantes gladii 1, 320. **Tristes** sacris arae 6, 432. **curae** 8, 43. **poenae** 7, 771. **Tristia** fata 7, 411. 9, 735. **oracula** ce-cinere manes 1, 581. **proelia** 4, 715. **regna** 9, 869. **flamina** Parcarum 6, 777. **sanguinei** Galli ulularunt 1, 567. **praevertit** leto 8, 30. **Tristior** tibi rogos 8, 762. **mors** 9, 763. **Tristissima** pati 9, 391.
TRITON Deus 9, 348. **Tritonos** palus 9, 347. &c. **Tritonis** Pallas unde 9, 354. **Tritonia** 9, 682.
TRIUMPHI partem ferre 4, 360. **longi** pompa 1, 286. **Triumphum** duxisse 10, 154. **hunc** ducere 9, 598. **plura** vincendo perdidit 3, 79. **Triumpho** majore redit nomen 8, 321. **Triumpho** in castra redeant 2, 644. **acti** 7, 14. **aequorei** 6, 422. **Caesarei** 8, 430. **multi** 8, 815. **Pharii** 10, 65. **veteres** 8, 733. **vetiti** 7, 256. **unius** gentes 7, 180. **Triumphos** consume 7, 234. **dedit** tellus 9, 78. **ignoto** orbe petis 3, 310. **laetos** duxisti. 3, 20. **nullos** habitura bella 1, 12. **veteres** obscurant 1, 121. **per** tres triumphos laetus 7, 685. **post** Libykos victor 2, 69. **per** tuos juro 1, 375. **Triumphis** distribuit tumulos 6, 818. **gaza** praelata est 3, 166. **lassata** Fortuna 2, 727. **laetis** ululare 6, 261. **his** nostris deesse 8, 230. **Triumphet** ille miles sub quolibet 1, 342. **Triumphati** per regna Jugurthae 2, 90.
TROJA exusta 9, 964. **Trojae** fabula 3, 212.
TROJANA Minerva 1, 598.
TROPAEIS Aufoniis spolianda Babylon 1, 10. **meis** tota terra tenetur 2, 584.
TRUNCUS confuso pondere 9, 801. **deformis** arena jacet 1, 685. **discolor** aequore 8, 722. **raptis** manibus 5, 252. **repulsus** litoribus 9, 53. **Aerilis** 9, 822. **truncus** jactatur 8, 698. **plus** nobilis irae habet 3, 615. **Trunci** ludibria 9, 14. **ultima** pars 3, 642. **Truncum** protegit arbor 9, 529. **Trunco** abscissa cervix 8, 674. **efficit** umbram 1, 140.

Trunci graves 2, 206. **informes** 2, 189. **putres** robore 9, 966. **Truncos** graves undae sustinere 3, 669. **per** omnes quaelisse caput 2, 172. **Truncis** caelis informia simulacra exstant 3, 413. **inadversis** cornua explorat 2, 603. **Trunco** de corpore patres certavere 3, 760. **Trunci** cervice duces 8, 436. **cineres** 8, 774. **Truncos** laceravit Fimbria Crassos 2, 124. **Truncavit** caput 6, 566. **Truncare** cadavera 6, 584.
Taucae pugnat 7, 128. **animi** 7, 128. **Galli** 8, 231. **Batavi** 1, 431. **Marii** 6, 794. **motus** 8, 808. **facies** 7, 291.
Tu quoque 8, 112, 835. 9, 257. **Tui** aliquid 9, 75. **Tibi** bella peregit cruor 4, 354. **mori** 7, 691. **vestiat** agros 7, 538. **per**, te, nefas ades 10, 370. **Tuus** ille Sulla 1, 335. **magnus** 8, 105. **Pompejus** 8, 730. **Tua** nox 8, 114. **Roma** 7, 29. **terra** 8, 391. **Thessalia** 7, 592. **Tui** reges 7, 70. **Tuae** poenae 8, 517. **Tua** classica 7, 83. **signa** 4, 212.
TUBA verberet aures 7, 25. **perducat** ad aequora nautas 2, 690. **Tubae** clangor 10, 401. **dare** signa ausae 7, 477. **audiri** non potuere 3, 542. **cecinerunt** 6, 130. **insonuere** 1, 578. **recurvo** aere stridentes 1, 432. **Tubarum** clangor 1, 237. 4, 750. **Tubas** ferre 7, 273.
TUERIS ne pacem 2, 247. **Tuetur** muri vicem fortuna 10, 485. **ratis** dextrum latus 3, 584. **regna** 8, 491. **te** quisque magno iudice 1, 127. **urbem** moles 6, 19. **Tuentur** si quos jura sua 3, 151. **Tuereres** 7, 111. **Tueamur** Aegypton ab armis 8, 501. **Tueri** claustra Latii 1, 253. **libertatem** 1, 270, 282. **summa** difficiles 1, 510. **me** potest fama 8, 274. **Tuentem** leges invadite 2, 316. **Tutela** draconis 9, 357. **robore** picto fulgens 3, 511. **valli** paret alterno signo 4, 6. **Tutela** commissa sceptris 8, 449. **Tutore** carens patria 9, 24.
TULLIUS 7, 63.
TULLUS 9, 806.
TUM primum 5, 806. **quoque** 9, 463.
TUNC sunt miracula 9, 923. **primum** 4, 746. 5, 190. 6, 667, 686.
TUMET contra ora Leonis 10, 234. **hibernus** 10, 229. **solum** modico colle 4, 11. **Tument** fauces 4, 241. **linthea** 5, 431. **Tumuit** sinus 9, 327. **Tumuerunt** sinus 6, 472. **vanae** minae 2, 573. **Tumebit** terra 8, 371. **Tumens** ore Padus 6, 272. **Tumentes** aestate ripae 8, 826. **venae** 9, 759. **undae** 5, 640. 701. **animos** penates frangunt 1, 354. **Tumescit** tabe nivis 10, 224. **Tumidus** post flumina Pontus 5, 217. **pulmo** qua jacet 3, 644. **Tumida** cervix 9, 701. **Tumidum** per amnem signa movet 1, 204. **superenatat** 4, 133. **super** aequora Xerxem construxisse vias 2, 672. **Tumido** megurgite Ganges submoveat 2, 496. **Tumidi** artus 9, 800. **Tumidis** infesta numina 5, 233. **inmittat** fluctibus Eurum 2, 457. **Tumidas** Oceani undas compescuit 1, 370. **Tumor** miscens cuncta 9, 793. **Tumoris** signa 10, 326. **Tu-**
 x
 mo-

INDEX RERUM,

- mores gerit mente 10, 99. Tumultus ducem ter-
 ret 5, 300. animi 7, 779. belli 6, 54. 10, 425.
 juvenum 9, 252. orbis 5, 160. pedum 4, 753. pe-
 lagi, & coeli 5, 592. subitus 10, 372. trepidus 7, 127.
 Tumultum trepidum vultu composuit 1, 297.
 Tumultu accensa 7, 49. servant castra 4, 250.
 plena litora 9, 1007. trepidare 5, 530. bello-
 rum concutitur 1, 303. laeto voces simulare 3,
 102. magno explicuit luxus 9, 109. mentis gau-
 det 7, 183. monstrifero 2, 3. Tumultus nulli 4,
 535. 6, 11. Tumultus sentit 10, 324. primos
 belli visura dies 1, 233.
TUMULUS capit haec 8, 816. è pulvere parvo 10,
 380. Magni Tonantis 8, 872. surgentis in altum
 telluris 3, 375. Tumuli modus 8, 799. saxum 8,
 855. Tumulo par proxima pars urbis 3, 380.
 Tumulum aduat unda 6, 810. obicis 8, 796. pa-
 ravit 8, 713. perdere 7, 36. rapto agmina cepit
 4, 35. tollere tibi medio campo 2, 212. Tumulo
 depressum 8, 821. scripsisse 2, 343. leni solum
 in altum excrevit 4, 12. Tumuli, ac busta 6, 574.
 collesque latent 4, 98. diversi 6, 71. ducum 8,
 426. negati 6, 626. Pyramidum 9, 155. stantes
 7, 856. Tumulos distribuit triumphis 6, 818. ob-
 tineret 6, 512. petit 4, 589. ad Tumulos produ-
 cere funus 2, 299. Tumulis effossum antrum
 10, 19. expellere 6, 735. opus est 9, 69. a tumu-
 lis retulit funera 6, 532.
TUNDIT pectora 3, 733.
TURBA credidit 9, 1105. fatentur 6, 614. inperitis
 paruit 3, 439. rumpit fluminis undas 1, 222.
 Canopi 8, 543. carinae 8, 254. castrorum 7, 45.
 despecta senes 5, 333. duci obvia constitit 3, 82.
 famula 10, 127. generis 7, 399. humani 1, 512.
 iners 6, 419. inopia 3, 668. lymphata 1, 495. ut
 sitis libera 7, 265. malorum 9, 405. minax arcu
 7, 515. minor sequitur 1, 596. nocens 6, 797.
 patrum 3, 104. pia 8, 79. procerum 8, 205. Rhe-
 ni 2, 310. Romana 6, 593. scelerum 3, 128. 4,
 251. serpentum 9, 608. voti conscia 7, 181. u-
 nius carinae pugnax 3, 647. Turbae pars nau-
 fraga 3, 661. 6, 593. Latiae 7, 656. 7, 844. ple-
 bis erat pars maxima 10, 402. mixtae barbaries
 7, 272. nulli gravis 8, 157. in Turbam missi re-
 gni foedera 1, 86. Turba stipatus 4, 208. coeun-
 te 1, 297. in hac unus 9, 506.
TURBAT discordia minimas rerum 2, 272. totus
 Circius sua litora 1, 407. Turbat vestigia 8, 4.
 Turbabit divulsi mundi machina foedera 1, 80.
 Turbate vultus gladio 7, 322. Turbet gaudia 6,
 284. Turbare flumina 4, 367. Turbans aequor
 Notus 6, 471. Turbante nullo Deorum 8, 706.
 pelago 3, 593. Turbantes jura Tribuni 1, 177.
 Turbatur facilis Libye 9, 449. Turbari vena levi
 4, 302. Turbatus in harenis cinis 8, 856. Tur-
 bata unda 6, 68. Turbato vultu prodita ira 3,
 356. Turbati currus aegide 7, 570. incurfu san-
 guinis amnes 7, 700. Turbatae murmure voces
 9, 1008. Turbata rostra 4, 799. littera 5, 716.
 Turbidus aer 10, 207. Ausser 1, 234, 498. san-
 guine 7, 116. Turbida limo colluvies 4, 310. ae-
 quora 5, 567.
TURBO Billonius 4, 767. liquidus 9, 451. rapax 5,
 595. violentus 5, 611. Turbine descendit aequor
 9, 322. percussa flamina 10, 504. nullo virtu-
 tem excutiet 2, 243. tenso ballistae 3, 465.
TURGUENTES in segetem culmi 6, 109. Turgentia
 luto pignora 6, 455.
TURMAS peditum 9, 400. Semianimes 4, 339. va-
 gantes 8, 380. Turmas audaces in certamina
 iure 1, 474.
TURONAS inlittabiles castra coercent 1, 437.
TURPIS dependit tempora 10, 80. vita 4, 508.
 Turpe, non posse &c. 9, 108. visum 5, 409.
 Turpes anni 7, 381. famuli 9, 274.
TURRIS super rates 4, 431. Turres aequantes moe-
 nia 3, 456. Heroae 9, 955. longae super aequo-
 ra tremunt 2, 679. moturas ingentia pondera 2,
 505. valli confringere 6, 123. Turribus cedat
 pressus agger 3, 398. altis murorum saxa aptant
 2, 452. plenis evolvit cadavera 6, 170. Turrata
 corona 2, 358. castella 6, 40. Turrigeram cari-
 nam comitata classis 3, 514. Turrigero vertice
 effundens crines 1, 188. Turrigerac carinae 4,
 226.
TUS cumulatam 8, 729. Ture sepulti 9, 10. Tura-
 ris inponere 6, 526. ferunt Tonanti 7, 42. se-
 pulcro date 9, 1091. pia dat 9, 956. sua Deis
 negare 8, 863. Turicremi ignes 9, 989.
TUSCUS omnia flexu involvens 1, 637. cespes 8,
 864. Tusci super Tiberidis undas 1, 381. vates
 1, 584.
TUTUS in aula 10, 55. nomine obscuro 8, 21. sine
 milite 5, 381. stat 9, 833. cruor 9, 894. sit lo-
 cus Magno 3, 334. miles pectore spoliato 4,
 381. morsus 4, 727. spatio elephas 9, 732. Tuta
 Babylon 8, 225. fugae 6, 150. fuga pars 9, 346.
 latebra 5, 743. libertas 3, 137. pax 10, 332. pe-
 tra 6, 70. puppis 8, 651. Syrtibus Aegyptos 8,
 444. turribus urbs 6, 18. vadis ratis 8, 36. viris
 nox 9, 922. Tutum aequor 5, 411. onus 5, 724.
 tegmen 7, 499. Tutam Ilerdam castris dirime-
 bat 4, 33. Tuta prohibet statione 1, 408. in pa-
 ce relinquar 2, 348. Tuti exiguis moenibus 3,
 341. gressus 6, 819. liquores 9, 613. Tutae a-
 quae 9, 1007. aggere ripae 6, 272. latebrae 8,
 13. viae 4, 159. Tuta gentibus commercia 8,
 810. per aequor terga ferant 3, 49. Tutas ad
 arces compellitur 2, 504. concedit in arces Brun-
 disii 2, 609. Tutis aptissima castris rupes 3, 378.
 Tutius est aliquid mihi, quam tibi 5, 768. nihil
 Emathia 6, 820. nihil esse aeo meo discetis 3,
 371. Tutum est tyranno simulare inopem 8,
 241. tibi est vincere 9, 260. putavit 9, 1037. eat
 in Tutum mors 9, 234. Tuta expugnat fames 4,
 410. quae petant incerti 1, 490. domus quaerit
 10, 459.
TYRHOUS conditus mole Inarimes 5, 101.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

TYPHON iussa terrarum gloria 4, 595. letifer 6, 92.
TYRANNUS Argolicus 9, 367. infandus 8, 687. in-
 visus 9, 279. ipse non subiecit in poenas 10, 526.
 Libyae Juba 4, 691. Niliacus 8, 281. Pharius 7,
 704. 8, 555, 574. 9, 134, 1068. 10, 406. Roma-
 nus 10, 343. laevus 8, 835. semivir 9, 152. Ty-
 ranni famulus 10, 522. fides 8, 581. invidia 9,
 1051. meritum 9, 1041. Bistonii stabula 2, 163.
 Tyranno tutum est, inopem simulare 8, 241.
 Tyranni depulsi 6, 791. magni 7, 227. perpetui
 7, 413. Tyrannos nosse 8, 482.
TYRRHENUS gurgis cadavera recepit 2, 210. san-
 guis 9, 737. Tyrrhenum transit in Aegaeas un-
 das 5, 614. Tyrrhenas eluctatus in undas 2, 219.
 Tyrrhena vada frangentes Pisae 2, 401.
TYROS instabilis 3, 217. Tyrius fucus 10, 123. Ty-
 riae Gades 7, 187. 10, 457. Tyriis exsulibus se-
 des oraculo data 5, 107.

V.

VACAT a ferro 7, 389. ferre 7, 137. humanum
 genus lugere 2, 377. imbris Arcios 4, 70.
 Massiliam delere 3, 350. respexisse 7, 688.
 sideribus 9, 691. vix odisse 3, 103. Vacamus
 lugere 7, 631. Vacant Bromio juga 8, 801. mi-
 hi nulla pars mundi 2, 583. fata morti, vel salu-
 ti 5, 342. summa freti 4, 449. telas 5, 327. ubi
 saxa litora 5, 675. Vacabat à motu 10, 335.
 compresso regia 10, 442. nulli telum vibrare 4,
 40. Vacavi Superis 10, 186. Vacavit satis coe-
 lum 7, 206. Vacabit ulli Venus 8, 412. Vacet Cae-
 saribus regnare 9, 90. cui funera flere vulgi 2, 119.
 tibi nulla manus 2, 56. tota aetheris sereni pars
 1, 59. Vacaret bello 8, 601. Vacarent ne arma
 8, 423. Vacare laeva 6, 203. nulli fas est 10, 415.
 Vacans curis 5, 126. in statione fluvius 2, 503.
 Vacanti cervice 9, 261. Vacantes hoste fines 2,
 440. Vacuus aer 5, 94. virtute 9, 506. Vacua
 harena 9, 716. Vacuum amoris vestro tempus 3,
 26. cubile 5, 809. rus 7, 395. aëra ferit lingua 2, 182.
 Pontum texerunt tela 3, 546. Vacuum relinquit ra-
 tem 3, 648. per Vacuum noctis tempus 1, 536. Va-
 cua pudet ire manu 2, 113. Vacui cultoribus agri
 9, 162. loci 5, 783. Vacuae carinae 10, 535. loco
 cessere curulis 3, 107. cupae 4, 420. domus 5, 31.
 harenae 8, 62. pharetrae 8, 387. urbes 7, 399.
 venae 4, 369. Vacua mapalia 4, 684. Vacuos
 vitalibus artus in letum tradidit 3, 643. inrum-
 pat in agros 2, 441. per agros explorat cornua
 2, 602. per fluctus credit se surgere 3, 703. Va-
 cuis mapalibus actus 2, 89.
VADIS in rapinas 9, 223. ingens populis comitan-
 tibus exsul 2, 730. per viscera patriae 7, 722.
 velut moriturus 7, 33. Vadit per secreta bellum
 9, 864. sola 5, 804. Vadimus in campos 9, 382.
 Vadite juventus 5, 325. securi 9, 272. Vadat via
 meliore 9, 393. Vadentem urbes laetis coetibus

videre 3, 80

VADO Macra moratus a nos 2, 426. tenuit sua pon-
 dera moles 2, 699. molli turba undas rumpit 1,
 222. Vada Aegyptia 8, 540. aësum frangentia
 8, 566. destituunt has 9, 335. fecit harenas 5,
 664. liquerunt Isarae 1, 399. quacere 4, 150.
 fluminea 8, 36. Pelusia 8, 466. Tyrrhena 2, 401.
 Vadis fracta aequora 9, 308. Vadosae aquae 8,
 698. Syrtes 5, 484.
VAGUS it 7, 559. lustrat atria 10, 460. Afer 4, 765.
 Athamas 3, 187. error 7, 546. flexus 9, 694. Ha-
 dria 6, 614. hostis 7, 523. Mars 6, 579. Nilus
 10, 310. Vaga errore 5, 126. acies 10, 437. Syr-
 tis 9, 431. Tethys 6, 67. Vagae Tethyos unda
 1, 414. Vago igne lustrare tellurem 1, 50. Vagi
 cerastae 9, 716. cursus 10, 203. Numidae 4, 677.
 per munia belli patres 5, 8. Vagae gentes 8, 812.
 stellae 9, 12. undae 10, 327. Vagos post Cilicas
 Caesar provincia datur 1, 336. Vagatur Ensis la-
 te 2, 101. fors incerta 2, 12. libertas 7, 434. qua-
 cumque 7, 567. Vagantur tela 6, 78. Vagari
 coelo 8, 182. per polos 10, 300. Vagans per
 rura Nilus 9, 752. Vaganti obstantes 5, 172. Va-
 gantes utraque Armenia populi 2, 638. manes
 8, 796. turmae 8, 380. Vagantia coelo lumina
 5, 212. Vagati circum tumulos 6, 574.
VALAT in torquendo dextera pilo 2, 556. quan-
 tum 8, 123. quod virtus 6, 132. prosternere 7,
 534. Icire 9, 622. tollere 9, 487. Valent artus
 prohibere ictus 3, 656. implere 8, 378. lacerti pi-
 la torquere 1, 364. Valuit jus mundi 10, 471.
 Valuerunt insidiae 9, 99. minis 6, 496. Vale di-
 xisse sustinuit 5, 796. Valido tirone cohortes
 implentur 1, 305. Validi fluctus 5, 618. torse-
 runt tela lacerti 2, 502. Validae libertate urbes
 9, 91. triremes 3, 529. Validos praebet ictus
 sanguis 3, 678. rudentes quatunt 2, 698. Vali-
 dis aplustre lacertis totum 3, 672. ballista lacer-
 tis torta 2, 686. circumdata muris tecta 2, 478.
 radicibus haerens 1, 138.
VALLIS Aetnaeae 6, 293. resonae 7, 480. duresce-
 re incipiunt 4, 129. per imas Rubicon serpit 1,
 215.
VALLUM primum 6, 290. Valli munia 4, 700. spa-
 tium 9, 913. tutela 4, 6. turres 6, 123. vestigia 4,
 659. Vallum sternere 7, 326. transcendere 4,
 175. Vallo septus ager 6, 73. in Vallo tendere
 7, 328. abrupto moenia circumdant 2, 450. alto
 flumina restagnant 4, 89. clauso fidere 6, 12.
 exiguo distare 4, 168. pericula effugit 1, 516.
 hostili succedere 7, 733. Vallare oppida 4, 224.
 Vallatus bello 6, 185. Vallata carinis ratis 3, 583.
 juvenum corona moenia 3, 374.
VANGIONES Sarmata imitantur laxis braciis 1, 431.
VANUS furor 2, 83. 6, 434. Vana fama ad veros
 timores accessit 1, 469. fiducia 3, 358. fides 10,
 219. imago 7, 8. sacris Memphis 8, 478. species
 9, 612. spes 3, 134. 5, 227. Symplegas 2, 718.
 vetustas 4, 590. 10, 239. urna 5, 394. Vanum
 pe-

INDEX RERUM,

- pectus 8, 285. Vani tremur imagine visus 3, 38. Vanâ carentia pompâ jura 2, 352. Vanæ auræ 4, 726. minæ 2, 573. Vana nomina Catones 1, 313. Vanos populi conciret amores 3, 54. Vanescit fumus 9, 76. Vanescere cernit montes 3, 7.
- VAPOR calidus 9, 843. Vapores Austri 10, 222. longi 10, 499. tolerare 9, 588. ficos tolerare 4, 305. Vaporibus clausus axis 5, 24. Vaporat saxa Typhoeus 5, 100.
- VARIUS amictus 6, 654. annus 10, 212. Variamens 4, 704. Varii miracula fati 3, 634. Vario favore ancipites urbes 2, 447. Variæ cultu gentes 3, 289. regum mentes 8, 163. notæ 7, 152. Varios tractus duxerunt 3, 551. Varias formas ignis dedit 1, 531. volvens pectore curas 1, 272. Variis incertis motibus ær 4, 49. satis hos genuerunt 3, 604. Variabat livor viscera 1, 620. Variatus luce colorem arcus 4, 80. Variata notis alvus 9, 713.
- VARUS Auximo profugit 2, 466. Africae rector 4, 667. a Curione victus in castra fugit 4, 713. supplex 8, 287.
- VARUS promotio limite Hesperiae finis 1, 404.
- VARI dispositi 4, 439.
- VASTUS agger 6, 69. Vasta convallis 5, 196. indago 6, 42. rupes 5, 121. Vastum mare 8, 462. regnum 4, 674. saxum 6, 199. profundum subire 3, 576. Vasto aggere colles committere 3, 382. grave murmur hiatu infremuit 1, 209. in æthere voces miscuntur 3, 540. Vasta voragine 4, 99. Vasto murmure sonuit mare 2, 701. profundo brachia jactare 3, 651. Vasti colles 6, 30. hiatus telluris 5, 82. penates 10, 483. postes 10, 117. saltus 6, 331. Vastæ cavernæ 5, 162. tenebræ 3, 735. vires 4, 598. Vasta antra 5, 192. regna 10, 475. silentia 5, 508. Vastos obliquent flumina fontes 4, 117. ad ictus pectus discessit 3, 655. Vastis fontibus amnes concipit 2, 403. aquis mixtum 3, 236. Hyrcania silvis 3, 268.
- VATES te pectore accipiam. 1, 63. certior 5, 813. Cumana 8, 824. Deorum 6, 770. malorum 7, 553. Proteus 10, 510. Zmyrnaeus 9, 984. pavidæ 5, 124. Thesala 6, 651. Vans Cumanae dira carmina 1, 564. Vatem eligit 6, 628. terruit color extorum 1, 618. Vates Cyrrhaeae laetantur, quod filere debent 5, 115. Vatis mulrum debentes 9, 963. Vates vocat ad vera 9, 360. Tuscos acciri 1, 585. animas fortes in ævum dimittitis 1, 448. Vatum labor 9, 981. Vaticinata quies contraria 7, 22.
- VAHIS me Hesperiam 5, 534. Vehit aura puppes 5, 433. ignis rapta 9, 461. Vexit quod longinqua super æquora 3, 164. Vexere profugos puppes 2, 611. victores suos 3, 755. vexerunt quo Persea 9, 660. Vexerat iultra Phœbes 8, 479. Vehement carinae socios 9, 47. Vehitur cervice 9, 589. Vecta biremi manus 8, 562. Vector 6, 392. 8, 39. tuus 5, 581.
- Vectoris patiens 4, 133.
- VEJI 7, 392. Vejis fuit Roma, habitante illic Camillo 5, 29.
- VEL 9, 50. cessante cantu 9, 895. consule 9, 1030. fugiens Caesar 5, 784. gustu veneni nosse 9, 937. in clades ire 6, 284. in pacem 6, 300. missus 9, 751. non felicibus patet æquor 5, 411. nudare 8, 424. quæ tristissima 9, 391. Mæc 7, 29. sola fama 8, 274. solis turribus tuta 6, 18. tibi 6, 603. una nox 8, 113. vel 5, 23, 559. 6, 21, 595, 598. Velut 4, 252. æquore 9, 494. ignarus 5, 284. in pace 10, 332. inpatiens 7, 866. inperet 5, 366. moriturus 7, 33. occupet 5, 555. Veluti 5, 443. dispersa capillos 10, 84. qui nescit 6, 65. si 5, 336. venientia fata 7, 212.
- VELLO. Vellit corpore genæ florem 6, 562. viscera 6, 546. Vulsit herbas 4, 414. Velere a radicibus 6, 113. herbam 7, 865. sagittam 6, 218. Vulsæ ornî 6, 389. Vulsæ pectore tela 6, 232.
- VELLERE crepto noti Colchi 2, 591. in Vellera nubes sparserat Phœbus 4, 124.
- VELOX Bootes 3, 252. Metaurus 1, 405. Sarmata 3, 94. belli nuntia fama 1, 471. letum 9, 819. venenum 9, 829. Velocibus undis raptus Arar 1, 433.
- VELUM extensum 10, 143. pugnax 8, 464. Vela carinae nutantia 8, 48. deferret in Athon. 2, 676. ferantur in portus 2, 622. Noto negare 9, 326. vento negare 8, 560. subducit 6, 287. tota dedit 9, 1001. Velis receptus Aquilo 4, 584. cedentibus 3, 1. Thesæa victum mentitis 2, 612. Veliferi mali pondera sonuerunt 1, 500.
- VELARUNT flammæ vultus demissos 2, 361. Velatur purpura lana 2, 167. Velamen Pharium 9, 1012. scissum 8, 669. Velamina Jovi conspecta 9, 177. Velamenta virorum fluxa 8, 368.
- VENA lactimarum 9, 746. levis 4, 302. maligna 9, 501. Venæ complentur sanguine 4, 630. marcent 4, 326. fluvii, scopuli 10, 325. harenæ 9, 755. infernae 9, 356. terrarum 10, 264. tumentes 9, 759. vacuæ 4, 369. Venas celeri motu movet fibra 1, 629. secat 8, 672. calentes Fibrarum edoctus 1, 587. minaces hostili de parte videt 1, 621. in Venas cucurrit 6, 751. Venis fluunt membra 9, 814. emissus cruor 7, 625. ruptis 3, 639.
- VENATOR Afer 4, 685. Venatoris ars 4, 440.
- VENABULA latum pectus subeant 2, 211. summa 6, 183.
- VENISSE parvo scelus putabunt 7, 757.
- VENDIDIT te auro 3, 160. Vendere urbem 4, 824. Venditor jejunos 4, 97. Venum tradita castra 4, 206.
- VENALI campo annua certamina referens 1, 180. lingua audax Curio 1, 169. Venales manus 10, 408.
- VENDITAT enses miles 5, 248.
- VENENUM poscebat aquas 9, 750. crassum 9, 702.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

dubium 9, 616. fontibus inmixtum 4, 320. humanum 6, 491. infusum 8, 691. multum 8, 304. pollens 9, 795. raptum 9, 924. saevum 9, 775. torpens 9, 845. velox 9, 829. vipereum 9, 635. Veneni fiducia 8, 388. gultus 9, 937. mors 9, 758. sanies 6, 457. Venenum dedit mundo 6, 684. Veneno plena serpens 9, 396. sperasse 9, 679. vobis opus est 9, 733. barbarico consummata proelia 1, 337. Venena media 9, 897. verborum 6, 501. trahens ore 9, 934. Venenis deesse 9, 858. expugnare 10, 360. intus unda miscebitur 1, 648. venefica 6, 581.

VENERANTUR fulmen 8, 864. Venerabilis 8, 317. purâ togâ 7, 17. ordo 5, 13. Venerabile decus 8, 664. nomen 9, 202. saxum 8, 855. Veneranda quondam potestas 5, 397. vetustas 9, 987. vox 2, 536. corpora 7, 582.

VENETUS stagnante Pado sic navigat 4, 134.

VENIA est crepta 4, 193. amoris 10, 70. pudoris 3, 148. secunda 7, 604. tantorum pavorum 1, 521. Veniae materia 8, 136. securus 8, 784. Veniam da 8, 749. 9, 227. mereri 9, 276. meruere Dei 4, 123. misero, concede parenti 3, 744. promittere 4, 510. timeri scit. 2, 511. Venia plus nil dari 9, 1089. hac nihil paciscor 2, 515.

VENIO in curas 2, 347. Venis ad Cinnas, Mariosque 2, 546. ad foedus, pacemque 8, 435. Venit ad occalum 10, 276. ad ignes defunctus 6, 825. ad umbram honos 9, 216. in ora cruor 4, 240. in partem Romani 10, 419. aetas in congeriem 5, 177. Caesar 5, 303. Creta in arma 3, 184. Deus sub pectora 5, 116. dies 5, 741. 7, 195. languor 6, 100. pax ista cum domino 1, 670. post vota Fortuna 5, 583. quo fama nominis 2, 634. recta fronte acies 10, 438. tibi proxima nox 5, 805. victima 10, 385. unde Titan 1, 15. Venimus in iura aliena 9, 212. in loca 9, 859. Venitis si jure 1, 191. Veniunt ad Pythia laurus 6, 409. informes trunci ad litora 2, 189. Venistis in orbem ignotum 3, 247. Venere ad ora Caesaris 10, 141. ad pabula lupi 7, 826. Dii inferni in viscera tauri 1, 634. feroces Cappadoces 3, 243. fluctus à mari 5, 619. pila in pectus 3, 598. secures in nemus 9, 429. stellae in medium diem 1, 537. tenebrae 5, 220. Venerat in fluctus classis 3, 515. terminus 8, 610. Veniam in medias acies 3, 30. metator Hesperios in agros. 1, 382. Veniet aetas 8, 869. hora 6, 806. qui vindicet 6, 164. Veniemus ad enses 9, 106. Venient acies 7, 853. in secula fama 7, 208. majora metu 1, 635. Veniant longa dux pace solutus 1, 311. quo Veniatis inermes 3, 335. in viscera enses 10, 528. Veniant hostes 9, 879. per Libyen 9, 586. Venerit in undas 9, 94. Venire in bella 8, 301. in nomen undae 6, 375. non ire jubet 5, 487. Venisse in proelia tantum civem 2, 274. Veniens à gurgite 10, 53. hospes 8, 115. carina 8, 48. In orbem aevum 7, 390. Venientes cominus umbrae 1, 570. Ve-

nientia à pectore verba 9, 189. fata 7, 212. Venientibus obstitit aether 7, 153. Venturus cum classe 8, 574. Ventura ad manes 6, 716. Ventura obsessis fames 5, 450. mors 7, 130. vita 4, 481. Ventorum malum 7, 105. Venturi discrimen 4, 192. Venturo fata Neroni invenere viam 1, 33. Caesari urbem praedam liquere 1, 513. Venturi 9, 985. casus 7, 151. patriae mores 9, 559. venti 3, 596. Ventura 5, 732. omnia 6, 424. devertere cursu 6, 591. fata 4, 474. Venturis anxius 7, 20. Venturas clades per omina noscant 2, 6. Ventum est parvi Rubiconis ad undas 1, 185. erat ad 7, 545. 9, 511.

VENTER medius in illa descendit 3, 724. Ventris vulnus 6, 558.

VENTUS ab extremo axe pelagus volutet. 1, 412. aliter in coelo, aliter in mari 5, 571. amittit vires 3, 362. erumpere quaerens 3, 460. incendia rapiens 3, 501. in silvas incubuit 3, 408. torserat aëra 9, 498. Vento vela negare 8, 560. Ventum tenere priorem aequora 2, 458. vento errantia regna 9, 458. Venti, ac fluctus 8, 35. coelumque 9, 412. cessantes 6, 469. invisi 9, 77. in mari concepti 5, 567. rapuere carinas 3, 46. loquaces 5, 83. Ventorum impulsus 3, 471. secuta 9, 446. Ventis cetera da 8, 190. contraria volvens 9, 33. regimen dat 7, 126. vulnera permittere 8, 384. Ventos accipiunt 2, 270. habet Mavors 10, 206. Ventis per nubila expressum fulmen 1, 151. cum Ventis genus mortale composuit 3, 195. Ventosa concha 9, 349. Damascus 3, 215.

VENUS dominatur in mentes 5, 727. possidet semina 10, 208. barbara 8, 398. coeca 8, 398. externa 9, 900. regia 8, 412. Veneris maximus usus, progenies 2, 387. salubre sidus 1, 661. Veneri paratus 10, 396. Venerem admisit curis 10, 75.

VERIS inconstantia 5, 415. Vere ingresso 10, 224. remitti nescia bruma 1, 17. Vernus portitor delapiae Helles 4, 56. Vernum damnum 8, 469.

VERBARIS ingens ictus 3, 469. Verbere, & stimulis 5, 175. amplexi tauros 9, 731. Balcanis fundae ocyor 1, 229. geminato 9, 173. hastae 7, 577. recto saevus 9, 835. saevae caudae se stimulavit 1, 208. stimulat currus 7, 570. Verbera puppes conveiunt 3, 528. Verberibus, stimulisque coacti 4, 759. castigat Erinnyn 6, 747. crebris pectus contula 2, 336. senis agitur puppis 3, 536. Verberat Aufidus undas 2, 407. cadaver serpente 6, 727. Chalcida unda Euboica. 2, 710. undas ratis 4, 416. Verberet tuba aures 7, 25.

VERBA non audebunt solvere somnum 6, 769. Catonis 9, 188. ducis nullo clamore sequuntur 2, 596. magis incognita 6, 577. summa 10, 93. Verborum venena 6, 501. verba perfert vox 6, 446. Verbis expurgat harenas 9, 914.

VEREOR committere 5, 752. Verebitur movisse 8, 841. Veritus committere 8, 136. credere se

INDEX RERUM,

9. 1009. credi vixisse 6. 284. ne foret 7. 735. Verita se credere 5. 156. Verendus Partho 10. 46. Verendus dolor 7. 680. Verenda regibus coma 8. 679. est turba 3. 128. majestate loci moti 3. 429. Verendi classibus fluctus 5. 503. vultus 7. 322. Verendae sedes 5. 123.
- VERGIT** in occasus 9. 421. Vergant quo pondera 8. 280. Vergere astra Ponto 4. 525. Vergens Epidamnus in undas Jonias 2. 624. nifus terra 6. 482. rerum pondera 7. 504. Vergentibus annis 2. 105. in senium 1. 129. qua vergitur polus 1. 54.
- VERRUNT** caecula 3. 542. Verrent mare Cori 5. 572.
- VERTIT** natura tumultu foedera rerum 2. 3. polus noctes, diesque 8. 29. Verte in te manus 1. 23. Vertat aquas 8. 828. signa ad Eoas pharetras 2. 55. vertamus busta 7. 855. Venteret Helice obliquos axes, 2. 237. Vertissem proras à litore 9. 1079. Verrere cuncta 7. 58. ferro moenia 3. 489. mentem facilis terror 2. 460. Vertitur transverso aestu 8. 462. Versus ad Hispanas acies 3. 454. furor ab hoste 4. 540. Versa congeito pondere puppis 3. 650. Versum coeli sidus 7. 301. iter in devia 5. 133. Versi Cadmi funera 3. 189. Versat in urna 5. 394. Versant pejora 6. 417. pugnam in pectore 7. 765. Versans membra in sanguine 7. 605. Vertex Leucadius 5. 638. Oetaeus 6. 399. patrius 9. 350. resolutus 9. 457. submissus 6. 476. violentus 8. 374. Verticis undae 4. 460. in Vertice sidus habes 9. 541. Arctoo spumans Rhenus 1. 371. Vertice Chaonio silentes quercus 3. 180. contorto Pontum involvens 3. 631. convulso Gaurus decadat 2. 667. diffuso campum explicat tumulus 3. 376. flagranti pinum excutens 1. 573. generoso apicem tollent 1. 604. montis rupem abscidit 3. 470. suspiciens nullo 6. 644. nullo telus intumuit 2. 397. Pindi decurrit 1. 674. prono ignis cecidit 1. 546. quo luserit 9. 972. Rhipaco lapsus 3. 272. turri-gero crines effundens 1. 288. Verticibus subitis aquas contorfit 4. 102. Vertigo magica 6. 460. rerum 8. 16.
- VERUS** patriae parens 9. 601. pauper 8. 243. Vera caussa 9. 623. fides 7. 725. 9. 204. figura 6. 660. pietas 8. 373. 9. 1056. Verum lumen 9. 11. nomen 6. 732. Vera bona 9. 593. ad Veros timores vana fama accessit 1. 469. Veras expromere voces 1. 360. Verum fugit pectore 5. 222. Veri amor 10. 189. plenum pectus 9. 189. potens Paean 5. 199. spes 5. 130. Verum caneret paucis 9. 577. Manibus exprime 6. 599. ad Verum patere 6. 617. Vera dicturi Superi 9. 555. locutus 6. 763. memorantibus fides 7. 192. petit 6. 772. timere 7. 384. ad vera vates vocat 9. 360. Vere Romana manus 2. 532.
- VERUTUM** Pharium 8. 681.
- VEIANUS** 4. 183. 8. 345. amor 10. 70. Cambyfes 20. 280. rex 10. 42. Vesana Cethegi manus 2. 543. epulis. meroque regia 8. 401. mens 10. 333. proles 10. 20. quies 7. 764. rabies 5. 190. Veslanum agmen 7. 496. Vesani 6. 196.
- VESPER** pacatus 7. 17. Vespere maturato 6. 340.
- VESTALEM** chorum ducit sacerdos 1. 597. Vestali raptus ab ara ignis 1. 549. Vestales loci 1. 199.
- VESTES** fluentes 6. 536. laxae 4. 686. 8. 367. Magni 9. 175. pulvere squalentes 8. 57. discriminat picto auro 2. 357. ossibus inpiere 9. 60. Vestit chor atria 10. 119. Vestiat agros ossibus 7. 538.
- VESTIGIA** sati 9. 786. ferae 4. 442. muri 9. 965. sparsa 8. 210. valis 4. 659. pilo firmat 4. 41. tenuit languor in ripa 1. 194. & vias turbet 8. 4. generi premit 1. 652. cujus legens 9. 952. inconcussa tenens 2. 248.
- VESTINIS** impulsis aquis Liris 2. 425.
- VETAS** retinere Italiam 2. 700. Vetat calcare 9. 977. capi locum 6. 142. classes adpellere 8. 567. cura famae 9. 1080. haerere 7. 637. incumbere ventos 5. 415. ire 7. 578. ire astra 10. 203. ripas ponere modum 10. 331. te metui 8. 252. vita nosse domos Stygias 6. 515. Vetant audere jus, & fas 5. 289. exire 8. 146. fata 10. 485. Vetabat iter Syrtibus 9. 301. Vetuit transmittere 6. 582. Vetuere castra 4. 714. Vetabo mutare faciem 6. 738. Veta populos flere 7. 707. Vetes remeare 4. 113. Vetans sperare caussa 10. 451. Vetanti tendebat palmas 8. 582. Vetante nulla materia 1. 155. Vetabere sterni 4. 647. Vetitus aetate arma sequi 7. 371. augeri dolor 8. 82. Oceani fluctus pepulisse 4. 21. Vetita moveri virtus 7. 316. per secula ripa 8. 236. Vetitum bellum 4. 281. sentire procellas aequor 6. 470. Vetiti cursus 5. 574. errare Dahae 7. 429. triumpho 7. 256. Vetitae nubes transcurrere 4. 73. nusquam aquae 10. 319. Vetitis Hesperiae arvis constitit 1. 224. inponere flammis ora 2. 170. ulnis robora prensarent 3. 664.
- VESTONES** leves 4. 9.
- VETUS** 8. 451. Creta Jovi dilecta 3. 185. fabula 6. 48. ira 4. 709. ruina 6. 281. aevum 4. 654. fatum 10. 88. Veterem nivem Alpes jugis discussere 1. 553. Veteres adfectus 9. 1100. populi exuviae 1. 137. triumpho 1. 121. 8. 733. fama Athenae 5. 52. quercus 3. 180. Thebae 6. 356. Veterum fides 9. 219. opus 6. 19. Veteranus ariet rura 1. 345.
- VETUSTA** clades 8. 416. radix 7. 856. Vetustum numen 10. 15. Vetusto de more 1. 584. Vetusta manu fundata 4. 12. à gente profugi Celtae 4. 9. Vetusti Magi 6. 450. Vetusta adyta 10. 179.
- VETUSTAS** custos aevi veteris 4. 654. impulsu ventorum adjuta 3. 471. longa 8. 867. inmemor 7. 850. Superos mirata 3. 406. vana 4. 590. 10. 239. veneranda 9. 987. 10. 323.
- VEXTANTIA** frenos ora 4. 751. Vextata puppis 5. 575.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

VIA exigua 9, 875. fumans 9, 711. inredux 9, 408. leti 4, 267. melior 9, 394. paranda caede 6, 124. Phoebi 5, 136. saeva sole, & frigore 9, 376. salutis nulla 10, 538. uda Pomptinas paludes dividit 3, 85. Viae fortuna 9, 551. Viam ense caedunt 4, 43. non aliam fata invenere 1, 34. novere sideribus 9, 495. per arma pandens lancea 3, 467. ruina secisse 1, 150. Via concessa ire 2, 446. tanta vita dimissa est 3, 642. Viae errore implicitae 8, 5. siderum 6, 412. Viarum abrupta 10, 317. mensura 9, 864. testarum error 4, 91. Vias non habet unda 4, 86. sanguine fuso habere 2, 440. Xerxem super aequora construxisse 2, 673.

VIBRAT imagine solis Pontus 5, 446. Vibrant tela manus 7, 82. Vibrare ferrum 4, 386. telum 4, 40. Vibrans fulmina 9, 513. Vibrata lacerto lancea 7, 289. phalarica tortilibus nervis 6, 198. Vibratae linguae 9, 631.

VICEM muri tuetur 10, 485. inque vicem 7, 177. Vice grata 9, 998. Phariae undae fungitur 3, 260. Vices rerum 6, 461. vetustae 5, 445. tertique, refertque fors 2, 13. in aequas inperium duxit Concordia 4, 6. Vicibus alternis 1, 410. suis miscet 10, 204.

VICINUS Atlas Gadibus 4, 672. Vicina aetheris 9, 432. Zonae 9, 314. messis 10, 168. mors 7, 50. operi stabat filva 3, 427. Vicinae procurrit in aequora Lunae 2, 427. Vicino bello vires dat 3, 171. Vicinum minax invadit Ariminum 1, 231. Pontum involvens ratis descendit 9, 631. Vicino litore 5, 467. Vicini amnes 4, 336. Vicina castris moenia 6, 435. mari testa 10, 498. profundo castella 6, 268. ducis signa potentes Curio comitatur 1, 268. moenia complet 1, 468. colentes 9, 650. Vicinis male Gallis 1, 248.

VICINIA fati 4, 518. leti 4, 224. mortis 8, 569. **VICTIMA** mittitur umbris tuis 10, 524. alta venit 10, 385. Bruti 7, 596. non grati sacri inpatiens 1, 611. regni 9, 132. sacris inventa 7, 167. trillibus inferias pendit 2, 174.

VIDEO Pangaea nivosis cana jugis 1, 679. Videt Appenninus rura Gallica 2, 419. curia patres 5, 33. fata, & bellum ferre 1, 393. figuras 7, 774. sidera coelo 4, 108. venas minaces 1, 622. Vident litora nulla 9, 344. qualem meminere 1, 479. Vidi flentem 6, 786. lactantes 6, 795. Eumenidas lampadas tenentes 3, 14. lacerantes 9, 133. Philippos 1, 694. Vidit adventare proci 7, 243. agmina lapsura ruina 4, 43. fidem sceleris 9, 1037. Fortuna colonos suos ense recepto 2, 193. magna torpore implicitas cohortes 3, 433. gladios Pharsalia 7, 781. hiatus spirare 5, 82. nobile caput Larissa 7, 713. numen Latinas confectas 5, 402. Roma secundum mihi Magnum 5, 662. se pereuntem 7, 653. te procedere 7, 422. tellus duces consilere 5, 451. vultus 7, 778. aqua 9, 353. Vidimus gaudentem 6, 792. ruentem Cimbrum 1, 255. Videre super-

bum prospera 7, 683. Viderunt noctes ignota sidera 1, 526. Viderat arma feralia tolli 2, 374. campos lumine sicco 9, 1045. inmensam in carcere lucem 2, 79. versantem 7, 605. Videas unde Romam obliquo sidere 1, 55. Videat Phoebum, seu cornua lunae 3, 595. Viderent stellae omnia Romana 7, 425. Videre castra venum tradita 4, 207. regna 9, 567. metu 3, 81. Vidisse Trojanam Minervam 1, 598. Videns alios soles Europa 9, 872. mortes cum parvo vulnere 9, 736. Videntes Gallorum populi 3, 445. Videndi spes 10, 191. Videor spectare 7, 292. Videar timuisse 9, 1081. Videare secutus 8, 126. Videri civem 2, 446. Visura dies gladios 7, 782. primos tumultus belli 1, 233. non totum diem pars 7, 48. Visus sibi cernere 7, 9. multis concurrere 7, 173. sum mollis 9, 508. Visa caput tollere 3, 10. patriae trepidantis imago 1, 186. rupes patiens angi 3, 378. est exhausta lacrimis 9, 171. non Visi Caesaris fama 2, 600. Viso die durescere valles 4, 129. dicit Alcides Megaearam horruit 1, 577. hoste Leo dubius subleat 1, 206. patre colla levat 3, 738. funere 3, 730. Visi e medio consurgere campo Manes 1, 580. Visum turpe 5, 409. lenti, quae sille nocentem 2, 110. famulis 10, 429. mortalibus curam addere 2, 5. Visus ducis 9, 987. patiens animal 9, 652. vani imago 3, 38. Visu extremo urbis amatae plenus 1, 509. primo 9, 1053. stellarum figulum aequare 1, 641. Visus avertere 8, 591. ad suos reditura litora 3, 6. Visa Dii secudent 1, 635. Visi contraria vaticinari 7, 21.

VIDUUS lectus 5, 806.

VIGENT robore membra 4, 600. Vigorem membrorum constare 3, 715.

VIGILES castrorum 7, 25. secundos tertia hora commovet 5, 507. Vigilum tentoria 5, 511. Vigiles curae 8, 161. Vigilat comarum pars 9, 672.

VILIS fluvius 6, 379. transfuga 5, 346. arca 8, 736. sibi juvenus 4, 276. Vile meritum 9, 1026. nefas 1, 174. robur 10, 118. sanguinis pretium 8, 9. suis corpus 8, 744. ut Vilem Marii confundere vultum 2, 191. Viles animae 5, 263. 7, 730. dextrae 10, 338. pestes 6, 681. non Vilior Hermus Pactolo 3, 210. fides 4, 229. umbra 8, 860. Vilissima rerum pars opes 3, 120.

VILLOSA colubris colla 6, 664.

VIMINE madefacto salix in puppim textitur 4, 131.

VINCTUS fossor 7, 401. Vinciti terga 6, 665. Vincula, quae retinent proras 5, 422. ferri 2, 72. 3, 574. juris, & fas 5, 288. nervorum 6, 217. 9, 777. stuppea 10, 493. innectere 2, 670. omnia rupit 3, 713. palmis laxari 2, 516. Rheno, Oceanoque daret 3, 76. rumpere 4, 466. suspendere Ponto 4, 450. Vinculis durus adamas 6, 801.

VINCIS me votis 7, 113. Vincit casus 9, 888. fluctus

INDEX RERUM,

- Aus cumulos harenae 9, 340. patientia spem 5, 369. natura 10, 271. Vincimus. o Socii 6, 164. Vincitis jam decimo anno 1, 300. Vincunt Charybdis undae 4, 461. hae partes 10, 421. qui vicit 8, 429. rabies 5, 663. Vicissis 7, 292. Vicere dies aequatis temporibus 4, 59. metus artis opem 5, 645. spatium carinae 9, 326. Vicerat astra jubar 7, 45. Vincite munus 9, 278. Pompejo 8, 237. Vincat me milite 2, 322. quicumque &c. 7, 312. Vinceret hydram 9, 644. Vicerit cum alter 2, 41. Vicisses tibi 6, 303. non Vincere bello pudor 1, 145. civili bello miserum 1, 366. cum sanguine 7, 96. est tutum tibi 9, 260. lente 7, 73. non tanti erat 3, 51. pejus erat 7, 706. quae possent 7, 355. sibi 10, 81. suspensio bello 4, 531. Vicisse famem epulae Catoni 2, 384. Vicisse sibi 2, 323. poena est de victis Catoni 9, 299. Sullam scelerum magistrum 7, 326. Vincendo plura triumphum perdidit 3, 79. Vincitur 9, 329. una mora 3, 392. Vincimur omnis aetas 7, 641. Vincetur fastibus 10, 187. Vinci ab orbe magno 3, 234. qui potuerit, rebellent 3, 366. Vincendus non acie fusa Caesar 10, 541. Vincendum orbem Pharsalia praestitit 3, 297. Victus Caesar 6, 283. Coro navita 7, 125. ignoscere divis 9, 1103. Orion 9, 836. pondere 8, 724. pulvere ante aciem 6, 196. timor pietate 8, 718. Victa causa Catoni placuit 1, 128. est sententia 8, 455. ictu suo ratis 3, 564. tellus 5, 617. 9, 78. Victum aevo robur cecidit 3, 729. fama agmen 2, 600. satis caput 7, 713. navis latus 5, 648. Victi erit malum; victoris erit nefas 7, 122. Philippi praeda 3, 158. Victae carinae diversa pars 3, 726. Victo obvia summa dies 9, 208. opus populis 7, 719. votum est 8, 646. Victum factum nocentem acies 7, 260. mentitis Thesea velis 2, 612. recepi 8, 650. post terga relinqueret orbem 1, 369. colulum praebat victima 1, 613. Victo jure 1, 267. inmanior hoste 1, 480. Victi mercede 2, 255. rebus niquis parvimus 3, 148. patres 10, 339. Victae carinae 9, 35. compages 5, 596. patri Athenae 10, 29. Victa arma 5, 787. Victis abis spem telluris 3, 509. civile bellum dedistis 1, 108. salutem donare 3, 1067. Gallis piratica laurea cedat 1, 122. Victos manent regna 9, 237. vincere cogit 4, 361. à Victis rapiuntur opes 7, 746. compagibus 7, 857. gentibus, & populis frequentem urbem 1, 511. partibus spes bona esto 2, 513.
- VICTOR** & incolumis remeabat 3, 702. erit Caesar Senatus 2, 567. in aequore Brutus 3, 761. in iram accensus 3, 133. moenia conripuit 2, 99. non armata agmina trahens 3, 71. remeasset ab oris 2, 553. semel omnia jusserrat 2, 147. subducto Marte pendit 4, 47. terraque, marique 1, 201. aestus 9, 334. auditus 8, 361. conscius adaesti ensis 4, 289. cruentus 2, 112. iniquus 7, 40. 9, 139. maritus 8, 153. Marius post Teutonicos triumphos 2, 69. praeceps 9, 47.
- superbus 9, 1055. taurus 2, 605. Victoris arae 8, 862. hostem Brutum habet 2, 284. opes 8, 533. victique caput 10, 6. Victori poenam parat 6, 802. quod dedit Creta 3, 163. cruento mortis suas rapuere 2, 157. servor 8, 661. Victorem me habet Arctos 2, 585. rapina prohibens 3, 122. Victore fugato 7, 824. Victores bullis corpora remittunt 4, 572. vix manus movere inter catervas 2, 203. suos puppes vexere 3, 755. Victrix causa Deis placuit 1, 128. Victrici dextra in sua viscera conversus 1, 3. Victrices aquilae 5, 238. aquilas deponere 1, 339. Victricia signa tollite 1, 347. Victoria debet quid ferro 6, 130. exigit poenas 7, 771. nobis stans Caesar erit 2, 489. Magno laetior 7, 119. sparsit ferrum 9, 245. Sullae plus praestitit 2, 228. Caesaris 9, 31. est fugiens Magnus 2, 708. nobis plena 7, 737. Romana tenuit campos 4, 660. sua nos cives faciat 1, 279.
- VINDEX** gladius 5, 206. scelerum 9, 17. Senatus 8, 534. terrarum fatum 10, 21. Vindice se libertas tuta est 3, 137.
- VINDICAT** clades 8, 350. ignis sibi fragmenta 3, 686. gestare 8, 675. se a labe numen 5, 103. se nullâ irâ 9, 298. sibi tantum agri 6, 73. terra, fretumque litus 1, 410. unda Notum 2, 460. Vindicet me Fortuna 8, 327. Vindicare arces 6, 164. Vindicta belli 9, 1054. cladis 7, 456. Crasforum 8, 422. Senatus 10, 340. Vindictae cura placet Diis 4, 808. tuae sit summa 10, 526.
- VINEA** levât terra adoperta procedit 3, 487. mediis muris subrept 2, 506.
- VIOLAT** bustum 8, 748. Violabis manes vomere 7, 852. Violabit pignus vulnere 7, 324. Violasset quem non Alanus 10, 454. Violare diem 9, 462. sepulcrum 8, 843. te 8, 523. Violatus lucus 3, 359. Violata dextra 2, 126. potestas ista 3, 225. divitiis delubra 9, 519. in robora misso ferro 3, 435. Violator aquae 9, 710. Violentus 8, 599. actus 9, 472. Auster 9, 456. Corus 7, 125. gurgis 10, 316. Nilus 10, 256. turbo 5, 611. vertex 8, 374. Violentum bellum 6, 37. Violentos Coros insula exciperet 2, 617. Violentior aer 5, 717. solito ventus 9, 463. Violentius 9, 448.
- VIPERA** custos conchae pretiosae 6, 678. Vipereum venenum 9, 635. Viperei nodi 6, 490. Viperea feta 6, 656.
- VIR** ardens 9, 748. ferus 2, 87. quicumque 10, 375. Viri dura mens 3, 304. Fortuna 4, 121. membra 3, 646. 10, 23. sui ora credidit Romanum cadaver 3, 759. Viro placitura profatur 2, 337. nulli tradenda 2, 341. praecipiti fortuna subicit 3, 51. Virum exsecta juvenus 10, 134. fata publica volventem invenit 2, 240. furentem retinere 1, 116. inponere mundo 3, 393. mors refugit 2, 76. per unum experta libertas, an &c. 3, 114. Viri 7, 738. bella petentes 2, 43. non ullo Marte coacti 3, 92. qui castra sequuntur 10, 407. quo fertis mea signa? 1, 191.

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

Virorum cumulus 6, 153. exempla 4, 575. fata 6, 632. secunda paupertas 1, 165. gens 8, 385. incensa virtus 3, 484. mors 4, 557. scuta 9, 471. tituli 8, 413. Virum strages 3, 627. Viris excutere mentes 4, 536. hasta non fuit 3, 500. in ferum ruendi mens prona 1, 461. non metuenda mors 8, 396. fors prima 9, 211. tradunt signa ignavi 5, 358. vires rediere 4, 373. Viros classis accepit 3, 519. fugisse ut deceat 9, 406. mors saeva discrevit 3, 605. tot reddet 5, 327. Viris vix decorum 2, 117. digna causa 9, 263. implere muros 7, 401.
VIRENS silva 9, 523. Viridi robore ignis luctetur 3, 503.
VIRGA levi flectit ora 4, 683. Virgae Sabaeae 9, 820.
VIRGO juncta toris mariti 2, 329. sacerdos Apollinis Delphici 5, 97. ultima Chelas praecedere coeperat 2, 691. Virgineus chorus 9, 362.
VIRGULTA mediam molem suspendant 3, 397.
VIRTUS ferrumque locum his promittit 4, 36. & potestas non coeunt 8, 494. quid est 9, 563. non est 10, 529. crevit in adversis 3, 614. dat mortem 4, 581. an daret plus quam mortem 6, 169. diem flagitat 7, 342. in armis civilibus est crimen 6, 148. loco stare nescia 1, 194. nomen erit sceleris 1, 668. perit 4, 491. spernit opes terrae 4, 607. sub pectore vivat 10, 188. subit muros 3, 475. a vultu remota 6, 229. aemula 1, 120. audax 9, 302. ausa pati 8, 383. Catonis 9, 371. deprensia 4, 469. dura 9, 445. ignea 9, 7. incensa virorum 3, 484. moveri vetita 7, 316. naufraga 3, 690. non ardua fugisse servitium 4, 576. nuda 9, 595. obposita 9, 570. Romana 7, 383. secuta sequetur. quo 2, 287. summa 9, 882. tanta incassum exit 2, 263. Virtutis longae pretium 2, 258. magnae species 6, 254. olim fugatae jam sola fides 2, 243. opus 9, 381. stimuli 7, 153. 8, 329. Virtuti dulcia 9, 403. Virtute incendit animos 9, 407. vacuus 9, 506. magna merendum 4, 512. coacta fortis 4, 798.
VIRUS audit 9, 932. ibi nil agit 9, 825. coactum 6, 548. lunare 6, 669. Medulae 9, 697. minimum 9, 776. nigrum 1, 615. rutulatum 9, 810. tacitum 9, 741. telluris 4, 636. admittere 9, 894. cohibet 9, 926. duxit aheni 10, 124. habent morfu 9, 615.
VIS an noceat bono 9, 569. mensura juris 1, 176. ingens pelagi 3, 62. major inerat ferro 3, 464. materna 2, 338. sanguinis alti 2, 215. sceptrorum 8, 489. Vim facere Deis 6, 441. satis facere 6, 652. Vi perfringere portas 3, 343. Vires Antaei vastae 4, 598. antiquae 10, 16. inmensae 1, 466. ducis 10, 390. mortis 9, 834. orbis 5, 37. regni 4, 724. Telluris 4, 651. ventorum 5, 452. rediere vitis 4, 373. Viribus impar 2, 607. jura obsistere 3, 113. noti orbis diffusus 4, 145. Vires amittit ventus 3, 362. coepit habere dolor 3, 741. dat Graecia bello 3, 171. effudit civibus omnibus 7,

714. ensis habet 8, 385. facere 1, 348. famae dat pavendo 1, 485. in letum contulit 9, 886. in pectora dat somno 5, 506. miscere juvat 1, 88. Rubiconi hiems praebat 1, 217. ducum spectandas exposuit 4, 25. lentas ignis agit 3, 504. novas adquirite 2, 647. reparare 1, 134. in omnes collectus Nilus 10, 309. regis civit 4, 668. totas Hadria movit 2, 625. tuas lenta patientia tenuit 1, 361. ad dandas in carmina tu satis 1, 66. Viribus regna pendere 8, 277. utendum 1, 348. totis concussi orbis certatum 1, 5. totis incuriat 10, 484.
VISCERA permixtus sanguis 3, 658. Viscera fervent 3, 644. fluunt 9, 773. sanem emittunt per rimas 1, 614. torrentur flamma 4, 324. gurgite plena 4, 372. ima 9, 72. intima 7, 842. lapla foris 4, 566. lyncis 6, 672. magni 8, 645. pallida tincta notis 1, 619. patriae 7, 722. nimbis percussa 6, 545. rerum 7, 579. seriam 8, 521. spargere cani 6, 702. tabe incendit 9, 742. eadem hos variis fatis genuerunt 3, 604. mea fodere 7, 309. nostra scrutaris 8, 556. in viscera coit sanguis 7, 467. ducit ensis dextras 7, 491. ire 6, 723. Lethen inmisit 5, 221. veniant enses 10, 528. plenae conjugis gladium condere 1, 377. Magni hoc licuisse 9, 1052. tauri inferni venere Dei 1, 633. sua conversus 1, 3. per domini ferrum exegit 2, 148. missus gladius 3, 748. sparsus 2, 119. Visceribus lassis revertor 2, 340. suis jaculum traxere 3, 677.
VITEM Latiam gerit 6, 146.
VITIATUR in opes 9, 424.
VITAT limina contingere planta 2, 359. Vitabant faciem 9, 653. Vitare instantia 4, 515. plagas 6, 816.
VITTA stringit comas 5, 143. Vitae Dei 5, 170. Vitrata Sacerdos chorum ducit 1, 597.
VIVIS tibi, non ducibus 9, 259. Vivit aliquid 9, 871. Vivunt vultus 8, 681. Vivebat contenta 9, 428. Vixi decepta 9, 99. Vixit munere Pothini Caesar 10, 432. Vivet Pharsalia 9, 986. Vive nostro munere 2, 512. Vivat 7, 596. sub pectore virtus 10, 188. Vivere in regno 9, 210. Vixisse iterum 6, 768. Viventis facies 6, 758. feriere loco 3, 721. misereri 9, 1062. Vivente Magni 9, 239. 249. Pompejo 7, 786. Videntes animae 6, 529. Victurus aquas nollet recipere 4, 313. infans 6, 711. Victura superflus 9, 72. Victurum cadaver 6, 640. Victuri 4, 519. Vivax anima 9, 103. ignis 3, 682. Vivacia fata senectae 2, 65. Vivus cruor 6, 556. sanguis 6, 554. serpens 6, 727. Vixi calentes conscendere rogos 3, 240. Viva corpora permixta sepultis 2, 152. elidunt trunci 2, 206. Vita salusque 5, 685. an sit nihil 9, 568. caruisset Catone 6, 311. ducibus petenda est 4, 219. fugit locutum 7, 616. miscetur morti 6, 753. non vetat coetus silentium audire 6, 515. plus quam, quod perit 7, 639. redit gurgite 4, 381. brevis superest 4, 478. inperio super-

INDEX RERUM,

- superstes 8, 28. longa 8, 625. nova 6, 660. nullus peremti tanta via dimissa est 3, 641. privata 7, 266. tibi directa ad leges 9, 556. turpis 4, 508. Vitae fata 8, 317. Mario modus fuit ille annus 2, 131. spem ponit in limine 10, 459. tempora 9, 233. in primo limine fata rumpere 2, 106. longae mors media est 1, 457. parvae gloria 6, 806. pauper ista facultas 5, 527. permittit agmina 7, 731. rediturae parcere 1, 462. Vitam clienti debere 9, 1096. meruisti 9, 272, 276. sic meruisse 2, 118. patriae impendere 2, 382. tuam rogarem abste 9, 1100. Vita fugiente 2, 25. innocui 9, 8. mutantur prospera 8, 631. repletos quod superest donasse Deis 3, 242. Vitalis temperies 9, 435. Vitales fibrae 9, 778. Vitalia 9, 743. secat parvus limes 1, 623. nuda 6, 194. fusa solo 7, 620. Vitalibus vacui artus 3, 643.
- Vix** coactus 7, 648. cuncta locutus 7, 329. ducibus praestare 9, 236. jam poterant 8, 53. ipse fidelis auctor 8, 17. levavit 8, 86. quisquam 7, 82. quoque 10, 539. sic 9, 484. tandem profert querelas 5, 761. iura ratis 8, 36.
- Voco** vos ore 6, 708. Vocat hos alio fortuna 2, 230. Vocat Abaton 10, 323. jaculum Africa 9, 823. numen cantu 6, 524. vates ad vera 9, 360. vos rite 9, 997. Vocant fessos proelia 4, 395. Vocabat Phoebi pars Noton 5, 543. qua natura 6, 558. solem lex aeterna 7, 1. Vocasti rite Eumenidas 7, 168. Vocabo donare 7, 739. Vocabit animam fortuna 7, 815. Vocet licet solum 2, 560. Vocent discrimina Martis 3, 336. quote 6, 815. Vocaret ad bella 1, 387. 2, 476. Vocasset quo ira 1, 146. Vocare bellum in regna 8, 530. propinquum 4, 177. Vocans Oceanum incerti stagna profundis 2, 571. Vocante fato in bella 2, 351. Vocantes ad summa Superi 1, 310. Vocari adiuvas votis aures 2, 32. felix Sulla meruit 2, 221. ista proelia non decet 1, 539. Vocatus quocumque 9, 884. Vocata mors 6, 600. Vocato Deo 6, 745. Vox, & lingua 6, 761. consilii 8, 480. Deorum 9, 549. doloris 5, 494. erit per recessus 6, 445. herbis pollentior 6, 685. infanda 9, 1013. inmensa 7, 572. nulla dolori credita 1, 258. fauces solutas prosequitur 3, 738. precantis 6, 527. quondam populi Curio 1, 270. sacra 9, 561. una tot rerum 6, 693. Vocis secura Megaera 6, 730. privatae tellis 3, 108. Vocem dare 6, 774. in defuncto quaerit 6, 631. mansuram figuris signare 3, 221. in vocem subfecit illi 7, 609. Voce castigat 8, 71. dolorem testata est 3, 357. partes tuae dum juvari potuere 1, 273. percussum onus 6, 483. absentis contripere famulos 10, 469. Catonis inculcata patientia 9, 292. clara testatur 3, 122. Metelli servantur leges 3, 139. plena sonant ora 6, 622. tali compellat 9, 226. notavit 9, 221. veneranda cohortes adloquitur 2, 530. sine Voce dolor per omnes erravit 2, 21. Voces erupere 9, 255. adytis dignae 9, 565. belli nocturnae 7, 175. cunctorum 7, 62. ducis 4, 522. furoris 7, 483. hae virum flexere 2, 350. innumerae 3, 540. magnae per avia audiae 1, 569. miserandae 8, 639. moturae proelia 4, 211. murmure turbatae 9, 1008. querentis 9, 1094. viri 8, 86. auferrem 9, 100. effundere 8, 616. movit ancora 2, 693. reperit aetas, 5, 385. fictas laeto tumultu simulare 3, 102. has ingeret tibi 8, 433. meis perferre 8, 217. sacras pectore reddit Cato 2, 285. veras expromere si fas est 2, 360. Vocibus ad sidera ad tollere 7, 11. numen non eget 9, 574. prodens Phoebum 1, 677. resolvit ora 8, 262. vos teneo 7, 196. his fallere 9, 1062. in iram accensus 3, 134. orsus fari 2, 241. venit honos 9, 215.
- Vogesi** super rupem ardua castra 1, 397.
- Volat** sibi apis 9, 287. Volant saxa 7, 512. Volarent lenta 9, 826. Volans ferrum 7, 489. Volantes obliquae per inane faces 1, 527. Volatus gruum 5, 712. vulturis laevus 7, 437. Volitant caesae 9, 459. umbrae ante oculos 7, 180. Volitavit super classes 9, 16. Volitantia super malum vela 5, 595. Volucer frater 9, 665. Genus 5, 462. Jovis 9, 902. serpens 6, 677. Volucres Geloni 3, 283. Jaculi 9, 720. Marmaridae 4, 680. Volucres & ferae 6, 551. Aegypti Dei 10, 158. e coelo lapsae 9, 649. Volucres fugere 6, 628. metuunt insistere ramis 3, 407. saxi sculptae 3, 223. securae castra 7, 831. avidae 9, 141. Latiae 6, 129. Thesalicae 8, 507. Volucrum rostra 9, 802. Volucres bruma coercet 1, 259. misit nemus 7, 836. diras diem foedasse 1, 558. sinistras servare 1, 601.
- Volo.** Vult emtum sanguine 7, 282. Volumus hunc 9, 81. Voluit satis committere robur 3, 517. posse negari 9, 196. Voluere cui licere 9, 1026. superi 1, 419. Velim, feriat 7, 107. Velis quidquid jubeare 3, 147. ut se, precatur 7, 69. Velint quocumque 7, 80. Vellem 7, 436. quae litora 8, 191. Velles quos in actus 6, 606. velletne effundere 8, 617. Velle laudanda 9, 570. putant, quodcumque potest 3, 101. sequi iusta 1, 372. Volenti regnare non opus est bello 2, 318. Volentes exitium patimur 1, 278. saeva regna pati 2, 314. nosci 10, 180. Voluptas dira 4, 705. lassata 19, 172. nata sibi 2, 391. regnandi 8, 294.
- Voluit** carmina lingua 9, 927. haec in pectore 8, 621. Volunt pectore sub tacito mutos questus 1, 247. Volvent Titana longi labores 1, 90. Volvere ignes lampadis 6, 135. Volvens contraria ventis 9, 333. publica fata 2, 239. saxa Niphaetes 4, 245. varias pectore curas 1, 172. Volvuntur humo 9, 843. puppes in aequore 8, 272. sidera lapsu suo 2, 268. Volverer ante pedes 7, 379. Voluti ex alio orbe fluctus 5, 618. Volubile coelum 6, 447. Volumina spatiosa fumi 3, 505. undae 5, 565. Volaret ventus Pelagus 1, 412.
- Vomens** fonte flumina 10, 254.
- Vomere** Boebrycius 6, 382. Thesalus 3, 192. Vomere

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

mere manes violabis 7. 852. duro Camilli sulcata rura 1. 169. Sabello domitus 2. 431.
VORAGINE vasta flumina merlit 4. 99. Vorax Pontus omnia saxa haurit 2. 664. ulura 1. 181.
Vos ego 6. 732. quoque 9. 727. Vosmet 9. 1081. Vestri cura 7. 308. fama 10. 185. amnes 10. 278. Vestra agmina 7. 316.
Vovit solatia calus 7. 658. Voverunt dirae proelia 3. 127. Voventes caput Decii 7. 359. Votum de te ratum 7. 34. est Pharsalia 7. 61. est victo 8. 646. nefandum 7. 181. Voti summa fuit 3. 497. Votum effecimus, ut 7. 99. Voto certior 6. 215. nullo spectare proelia 4. 401. pari bella gerere 9. 256. in Voto positum est 9. 387. Vota caruere Deis 9. 1098. si sunt 5. 778. Catonum tribuent tibi Superos 10. 396. contraria nautis 9. 115. diversa 7. 485. improba 5. 277. inrita 9. 989. nova novo timori inventa 5. 450. Senatus 4. 792. dubiae salutis 1. 506. peritura 7. 211. Votorum extrema 8. 143. Votis deposcite pugnam 2. 533. fovimus arma 8. 519. digni coelicolae 7. 657. hoc te, precatur 2. 699. opus est 7. 252. prodesse Jovi 3. 318. vincere 7. 113. vocari adsuetae aures 2. 32. mille petitem 7. 238. modestis majora 5. 532. omnibus horam petit 6. 6. a votis abesse 7. 299.
Vulgus dubium non claro murmure fremit 1. 352. femineum 7. 39. inani terrote percussum 1. 486. inrevocabile ruit 1. 509. miserabile 6. 110. Mitylenaeum 8. 109. omne 9. 187. Vulgi discordia 9. 217. dissona ora 3. 289. fremitus 10. 11. funera flere 2. 118. mores 10. 178. pars 7. 47. interagmina densi 2. 201. miseri millia 2. 208. Vulgus perducere 7. 389. omne submovet 9. 726. segne potentes alunt 3. 58. in Vulgus multa dare 1. 132. per Vulgus spargam 9. 159. Vulgare jubar 5. 210. Vulgantur carmina 1. 565. Vulgatus mundus 8. 312. Vulgata per orbem fabula 9. 622. fama 4. 609. 6. 604. est Roma per has urbes 2. 634. non Vulgatis sacra figuris numina 3. 415.
Vulnus cruentum 8. 333. ferri 9. 678. Fortunae 8. 72. letiferum erit 7. 619. nudum 9. 769. parvum 9. 736. pudoris 8. 340. sortis 8. 417. ventris 6. 558. Vulneris cursus 9. 929. tanti securus 1. 212. Vulnus habent populi 7. 639. in omne lacrimas effudit 8. 727. Vulnere effugiens anima 3. 622. pignus violare 7. 324. sanguis emicuit 3. 638. stat labor 7. 92. alieno labent 2. 265. caeco percussa 5. 737. largo virus diffusum 1. 614. multo fluit sanguis 4. 216. quo fluere sanguis 3. 589. cum vulnere satum rapuit 9. 825. in vulnere pestem retinet 9. 926. pro vulnere totum corpus 9. 814. sine vulnere frangit 6. 188. Vulnere hoc meruere? 1. 302. si juvant 7. 661. belli 6. 204. bellorum 5. 1. civilis dextrae 1. 32. cladis 8. 233. Vulnere cruorem fusura 7. 566. longinqua cadunt 3. 568. mille 7. 603. nostra 8. 352. pallentia 9. 933. par-

va 8. 305. prima 4. 546. sacra 3. 314. senis nostri 9. 136. sicca 4. 291. suorum 4. 551. manu obpressere 3. 677. membris aequata 2. 177. miscebunt 3. 354. ventis permittere 8. 384. speravit ultra Caudinas Furcas 2. 138. sua puppi adfixit 3. 707. tua sanguis destruit 3. 746. totius belli excipiam 2. 311. in Vulnere letum sparsit 3. 591. per vulnere fluctus haustus 8. 709. post Vulnere telo superest cursus 3. 468. Vulneribus, nec sanguine 4. 775. coguntur equi 4. 761. corpus aquas transmittit 3. 661. fletus infundere 9. 59.
Vultus ratis Opiterginae dux 4. 465. ejus adhortatio ad milites 4. 475. &c. occisus in mari Illyrico 5. 39.
Vultus laevis volatus 7. 437. arva 9. 185. Vulture tanto induit se coelum 7. 834.
Vulturnus celer 2. 423.
Vultus adest precibus 10. 105. aperitur 6. 655. haesit 9. 1036. timorem celans 10. 14. dominae 9. 628. durus 9. 1044. Eumenidum 7. 778. infestus 5. 296. lunae 5. 550. Perseos 9. 681. viri 8. 666. umbris tristis 6. 784. modestia 8. 156. Vultum mutare 7. 565. Marii confundere 2. 191. pacis habere 3. 72. Vultu moestissima imago 1. 187. tumultum composuit 1. 298. serenus 4. 363. alio procedere 6. 736. duro gaudia admittit 2. 373. exanimi defixus lumina 6. 658. inpare adspicis 7. 682. minaci ferrum poposcit 2. 509. miserando concita 3. 334. superbo victores spectare 4. 569. non supplice adspice 7. 709. tacito oscula petit 3. 739. tacito stat 6. 821. turbato prodita ira 3. 356. Vultus vivunt 8. 682. adversi 7. 575. medii 9. 674. minaces inferre 4. 164. 238. operi tenebris 7. 177. sacri 8. 669. tui, fugae causa 7. 676. verendi 7. 322. faciesque agnoscere 7. 793. contextus Brutus 7. 586. involvit 8. 614. premit canitie 8. 56. vidit 9. 353. ab ignota cervice recisos rapuit 3. 112. conspicuos habere 4. 170. exanimis premit 2. 26. demissos flamma velarunt 2. 361. senum videt 7. 774. in Vultus effusa comas 9. 172. super victoris 7. 838. Vultibus confusis 3. 758.

U.

Uber exhaustum 4. 315. Ubere glebae superat 3. 68. Ubra sicca fame trahentes 3. 352.
Ubi 4. 237. 283. 5. 97. admoverit 9. 316. cernit 6. 149. deseruit 8. 460. effudit 8. 589. fatus 8. 775. haec fata, levavit 7. 719. fata sic 9. 109. pax parva 10. 107. pendebant 9. 19. tenuit 10. 210. Ubi cumque 7. 675. 8. 102. videris 10. 183. Ubi non? 10. 410. Ubique adest 10. 488.
Uda via 3. 85. membra 4. 152.
Ulcisci deletae funera gentis 2. 84. membra 4. 152.
 72 Ul-

INDEX RERUM.

- Ultator** armis 8, 103. **Ultor** accessit inmensis cladibus 2, 139. cinerum 8, 434. fraterni amoris 3, 286. matris Paean 5, 79. regni 10, 465. **Ultiores** regni Bruti 5, 207. scelerum 2, 531. **Ultrix** dies 7, 782. **Ultrices** Deae 10, 337.
- Ullus** comitum 8, 571. majorum 9, 595. tuus 8, 746. **Ulla** aetas 2, 388. concordia 6, 459. imago pietatis 7, 321. lanugo 10, 135. reverentia 9, 192. **Ullum** majus donum 5, 111. **Ullus** tubae clangor 10, 401. sacri facies 9, 978. **Ulli** non prodidit caput 10, 295. **Ulli** metus 7, 137.
- Ulnis** vetitis robora prensarent 3, 664.
- Ultimus** haustor aquae 9, 591. malorum dies 6, 312. inter Hesperios amnes 4, 14. **Ultima** conjux 5, 779. captorum regum gaza 3, 165. fides 8, 82. mundi libertas 7, 580. pars Hecates 6, 700. juris 5, 7. vitae 7, 7. poena est mors 8, 395. Pompejo dabitur provincia 1, 338. proles 8, 692. fors nostra 7, 444. rerum 7, 222. spes rerum 8, 454. Tauri ungula 3, 255. turbae pars 6, 593. virgo 2, 691. fata 7, 380. proelia 1, 40. lumina 2, 185. **Ultima** belli 7, 507. castrorum 9, 915. mortis 8, 665. regni 8, 226. 10, 24. rerum 5, 692. 10, 467. terrae 10, 273. in mundi tendit 4, 147.
- ULTRA** 4, 646. 7, 23, 88, 435. 9, 369. quid quae-
rimus 9, 579. non ultra 5, 534. quam 9, 605.
quam nocte 4, 476. **Ultra** gemitus 8, 64. proram
9, 327. tentoria 6, 102. **Tignim** recessit 7, 433.
Uterius distulit 10, 516.
- ULTRA** acies inferre parant 3, 498.
- ULVA** limosa 2, 70.
- ULULANT** quod ferae 6, 690. patres defuncti 7, 179. **Ulularunt** tristitia Galli 1, 567. **Ululare** triumphis 6, 261. **Ululatus** moestus 5, 192. **Ululatus** crebris aures feriunt 2, 33.
- Umbo** extensus protegit galeam 3, 476. fortis 6, 192. **Umbone** sequentis erigitur acies 4, 39. **Umbonibus** nexis in seriem 7, 493.
- UMBRA** audiat voces 6, 1095. cadit tibi 9, 539. exit nobis *ibid.* decrescit 4, 154. inultâ 1, 11. refugit 3, 35. brevis 9, 530. cantata 6, 767. citri 9, 428. civis 7, 772. corporis 6, 720. digna sacris 8, 481. exsul 8, 837. feralis 6, 623. generosa 9, 216. incerta provocat 4, 725. Magni profuit 10, 6. militis 6, 717. nominis 1, 135. 8, 449. nuda 8, 434. Pompejo felicius 8, 747. senis 8, 432. terrarum 1, 539. vilior 8, 860. **Umbra** compescuit cinis 9, 2. effugit Luna 9, 695. quidquid consuli 6, 775. trunco efficit 1, 140. inanem prosequar 2, 303. libertatis servaveris 3, 146. **Umbrae** non tacitas Erebi sedes petunt 1, 454. riguer sub ossibus 9, 641. vatibus multum debent 9, 963. civiles 8, 505. cominus venientes auditae 1, 570. Crassorum 8, 91. expulsae 6, 312. lunae 4, 425. Magni 9, 185. nemorum 9, 599. noctis densae 9, 830. redeuntes 6, 705. sacrae 9, 240. sanguinis 7, 179. Stygiae 5, 667. 6, 569, 653. 9, 818. telluris 6, 504. **Umbra**rum campi 8, 863. fides 6, 433.
- Umbra**s excitet inferis Fortuna 4, 788. extendat Meroe 10, 236. non ire sinistras 3, 248. nusquam flectere 2, 567. obponit radus 6, 336. pelere 6, 158. placare 6, 310. gelidas cingens lucus 3, 401. gelidis noctis lux solverat 1, 261. ad umbras abtulit 9, 125. eo 7, 612. mitter caput 10, 392. per umbras ferre gradum 8, 717. jurare 7, 459. meas generosi tibi esse licebit 3, 31. **Umbra**s aperta Taenaros 9, 36. nolentibus 2, 175. opus est 6, 560. tuis mittitur victima 10, 524. ex umbris noscere 6, 779. **Umbrosae** per regna Maricae 2, 424. **Umbrosis** collibus Italiam erigit 2, 396. **Umbrae** ripae corona 2, 411.
- UNCUS** laqueis inferius 6, 638. spissis harenis avelitur 2, 694. **Unci** nimis adixi morsus 3, 699. **Uncos** rapidos insent 3, 635. **Uncis** confiant harenas 5, 460.
- UNDA** caret officiis 10, 230. facit Tiberim 2, 422. fluctuat 2, 702. non habet vias 4, 86. infusus venenis miscebitur 1, 648. it tacens 10, 329. notum vindicat 2, 460. pati virus coelo paratior 6, 93. subsecit omnibus 9, 570. tumori est canibus rabidis 6, 671. altera 7, 375. brevis 9, 317. dilecta 9, 354. Euboica verberat Chalcida 2, 710. flagrans 6, 704. flebilis Pachyni 7, 871. inmensa 10, 209. maris 4, 404. omnis est in fluctibus 5, 644. **Pharia** 8, 458. parva 9, 501. plurima fontibus cadit 3, 412. rarior 9, 606. sequens fleuit ad molem 2, 214. **Timavi** 7, 194. **Tethyos** aestuet 1, 414. **Undae** jejunia 4, 332. planctus 6, 691. plus 10, 260. sinus 8, 284. **Phariae** vice 3, 260. immergite pontem 2, 484. **Undam** tibi posceret 9, 618. **Unda** confusis vultibus 3, 758. discolor mare 8, 293. domitae harenae 9, 527. a placida Ligeris Andus recreatur 1, 439. **Undae** non superant flammam 3, 685. sustinere graves truncos 3, 668. declives 4, 427. gelidae Anienis 1, 582. **Inachiae** 4, 634. **Massiliae** 4, 256. **mediae** 8, 719. 9, 122, 610. **rarae** 9, 383. **Rubiconis** 7, 254. **saevae** 9, 165. **Scyllaeae** 6, 421. **spumantes** 9, 117. **stridentes** 9, 866. **Stygiae** 6, 749. **vagae** 10, 327. **verticis** 4, 460. **Undarum** cumulus 6, 275. 9, 799. **haustus** 3, 345. **Undas** molibus obstruit 2, 661. secat Isthmos 1, 100. **tertia** **Cynthia** auxerat 1, 217. **alentes** **Titan** hauriat 1, 415. **fluminis** sumpit 1, 222. **Hadriacas** verberat 2, 407. **cornibus** claudit 2, 615. **ignibus** habere parat 2, 415. **lassas** refunderet 2, 618. **Maeotidos** **Pontus** egerit 3, 277. **Oceani** tumidas compescuit 1, 370. **Phasidos** ratis peteret 2, 715. **ad** **aequoreas** nomen pertulit 1, 401. **parvi** **Rubiconis** ventum est 1, 185. **in** **Undas** descendit ratis 3, 630. **rapi** 9, 276. **tendit** 9, 953. **pronus** **Titan** ibat 3, 40. **venerit** 9, 93. **Hadriacas** **spumans** **Abysrtos** 3, 100. **Ionias** **vergens** **Epidamnus** 2, 624. **medias** **maris** **Eryx** depellatur 2, 665. **Scythicas** exit **Hister** 2, 420. **summas** **victor** **remeabat** 3, 702. **Tyrhenas** **vix** **eluctatus** 2, 219. **inter** **geminas** **maris** 2, 399. **per** **undas** & **castra**

LOCUTIONUM ET VERBORUM.

cômes 8, 648. super Undas Tiberidis castra ponere 1, 381. Undis cedentibus 9, 38. furentibus pelagi 3, 195. liberat campos 10, 235. majoribus Calpen inplevit 1, 554. parvis inpellitur 1, 213. pelagi non abnegat flumen 3, 263. placidis praelabatur 4, 13. repetitis quid audeat 4, 141. subitis tellurem obruit 3, 60. velocibus raptus Arar 1, 433. à gelidis Rhēni fugit 2, 570. in Undis spumat altus cruor 3, 572. flabat classis 3, 519. mediis ferrum vulnus invenit 3, 582. sub Undis animam servare 3, 697.

UNDAT flammis apex 5, 100. Undans Enipeus 7, 224. Undantia fumo 6, 535.

UNDA 6, 407. 9, 415. procul 7, 479. repellat 6, 815. Romam petat 7, 580. somnos populis? 7, 28. terras notet 8, 168. Undique 7, 27. completi montes 4, 747. nil restat 10, 366. premit 10, 478. tot gentes 7, 54. traxit in necem 7, 415.

UNGUEN piceus 10, 491.

UNGUIS lassi 7, 840. revulsi 6, 627. Ungula ultima Tauri 3, 255. cornea 6, 83.

UNUS adest omnibus 9, 884. è tribus 9, 265. in hac turba 9, 505. quorum 9, 225. Apis 8, 479. dies 7, 31. 8, 468. fons 9, 617. inventus 9, 607. ignis 7, 804. mas 8, 403. lapis 8, 802. Phoeus eximius fuit 3, 696. populis Juppiter 9, 518. sanguis 8, 508. Una vincitur mora 3, 392. & altera acies 7, 502. Asia 9, 417. caedes 6, 240. dies 8, 332. 10, 533. hora 7, 345. mors 6, 213, 608. nominis majestas 8, 760. nota 8, 711. nox 10, 361, 432. pars 9, 337. pietas ferientibus 4, 565. ruina 7, 89. salus 9, 379. salutis spes 2, 113. 5, 636. illa vox 6, 445. tot rerum fuit 6, 693. urbs 7, 402. urna 9, 1093. Unum corpus 6, 620. gentibus templum 9, 511. hoc 4, 355. solamen 7, 180. stagnum 6, 346. Unius triumphus gentes 7, 280. mortis tempore 2, 195. Uni insueta quies 5, 807. Catoni parere 9, 96. tibi negare 9, 1045. Unum in amnem omnes vires collectus 10, 309. Unam tellurem tot mortibus premere 7, 848. in Unum congesta 8, 788. tempus convenere 1, 850. Uno fonte omnia flumina vomens 10, 254. pulsu 10, 480. non abeno duxit virus 10, 124. agmine incedere 1, 478. in Uno die omnes clades exegit 8, 703. sub ictu 6, 613. viro tot esse terras 10, 27. Unae partes 5, 548. Una secimus 10, 370. Unica gens 9, 891. mundi 8, 429. materia 8, 76. mors 4, 509. rebus adfluctis spes 1, 496. praemia 9, 1066.

URAS, & populi 7, 354. nostra 9, 203. Paraetonia 10, 9. tua 8, 850. Urbis in arces tela cadunt 3, 462. auxilium 10, 505. labor 1, 556. moenia 10, 439. proxima pars 3, 379. amatae plenus 1, 508. patriae in sedes remeamus 1, 690. magnae moenia prospicit 1, 195. suae regna petere 7, 335. Urbi letalis ambitus 1, 179. restabat exi-

guum sanguinis 2, 140. Graiae decus contigit 3, 388. invictae fatum consulat 3, 334. servire paratae dominos detrahimus 1, 351. Urbem adtonitam terrore subit 3, 97. circumeunt 1, 605. clauderet 3, 283. praedam liquere 1, 511. rapi justam 1, 483. tolli jufferis 1, 385. ad Urbem convertit iter 3, 372. per Urbem ruit lymphata turba 1, 495. adtonitam rapitur 1, 676. trepidam ducum colla pilo gestata 2, 160. Urbe anticipi tribunos expulit 1, 266. relicta in bellum fugitur 1, 503. procul signa relinquit 3, 331. in Urbe quis fletus 3, 756. deserta flamus 3, 120. everia felix moriturus 2, 74. Urbes, & regna 5, 676. subsident 1, 646. vadentem laetis coetibus videre 3, 80. foederis sociae 8, 162. ignibus permittae 7, 413. mediae 9, 686. Niliacae 10, 90. Phariae 10, 184. possessae 7, 710. adlerit sola fames 3, 56. casuras in proelia moverat 3, 170. feras excite 2, 48. inpellite 9, 90. lacerandas praebuit 10, 45. in Urbes Sicanias transcendere 3, 59. Urbibus Italiae pendent moenia 1, 25. in antiquis rarus habitator errat 1, 27.

URGUEX humum silva 6, 644. leti metus 1, 460. pectora anhelitus 4, 756. portus pelagus rupe cava 1, 406. res adversas fati prioribus 8, 23. Urguent praecipitem populum 1, 491. Urguebat sagittas Thessalicas nox 4, 528. Urguere Phoebum color aetheris monebat 2, 719. successus suos 1, 148. Urguens polos Juppiter 6, 464. pectora Phoebus 1, 677. Urguente carinas Borea 9, 37. nullo receptus pedes 4, 46. procella 9, 1004. Urguentes Aetnam flammæ 5, 99. stimulos menti addunt 1, 263. Urguentibus fati 10, 30. Urguentur pectore pectus 4, 625. Urgentur ferro 7, 583.

URNA 9, 537. condidit supremos cineres 2, 333. vana 5, 394. Urnam habet 7, 819. unam date 9, 1093. in Urnam transfundet te 8, 770. Urnae osibus plenae gemuerunt 1, 568. Urnas effundere tumuli 7, 857. ad Urnas plenas plangere 9, 68. Urnis abigere 6, 735.

URIT flamma medullas 5, 811. Urunt Abrotonum 9, 920. Urebant montana nives 4, 52. Uram caput Deis 9, 161. Uret ignis populos cum terris &c. 7, 812. Urere jubet foetus flammis 1, 591. Uferit si non hos ignis 7, 811. Uritur armis libertas 4, 578. Urantur corpora flammis 7, 805. Uri te pudet 8, 751. Ullus sanguis 10, 131. Ullor sordidus 8, 738.

URSA Hyperborea 5, 23. minor 8, 177. Pannonis 6, 220. Ursae temo flexus 4, 523. deferuere latebras 7, 818.

USQUE ad ruinas Thessalicas 7, 439. Thessaliam 7, 164. sub Arcton 10, 48. vel in pacem 6, 300. adeo 5, 285. 9, 507. adeone 4, 185.

UT peragat, taces 5, 208. civem videre 8, 152. cum 4, 489. est 9, 120. mos 10, 400. est 10, 126. nefas damnare 7, 242. probat 9, 352. proles Lagaea, tenet castra 10, 522. veteris ruinae signa

INDEX RERUM, LOCUTIONUM ET VERBORUM.

6, 281. victor 4, 745. viles, animae 7, 730.
 Ut adhaesit 4, 248. adspexit 9, 611. comperit
 8, 470. conspexit 6, 657. consumere 7, 460. in-
 plevit 9, 987. perfudit 7, 214. prodidit 6, 570.
 recessit 9, 950. solvit 9, 498. vidit 7, 337, 728.
 8, 613, 1037. 10, 514. videre 4, 267. 5, 704. vi-
 sa est 9, 171. vix profert 5, 760. rapiant 7, 757.
 vacet à ferro 7, 389. primum 4, 365. 415. 5,
 15, 430. 6, 69, 118, 180, 381. 7, 437, 506, 528.
 9, 174, 319. 10, 1
 UTERQUE caperetis 7, 31. axis 9, 542. maturus
 10, 421. Utrumque fas putare 4, 699. Utraque
 castra 4, 196. Utroque per polos 10, 301. U-
 trimque 7, 385
 UTERUM stringens membrana 9, 773. Utero demit-
 tere 6, 115. ex sterili nefandi foetus 1, 591
 UTINAM 5, 418. in populos 5, 62. donantes 7, 30.
 inperet 8, 842. subficiat 7, 535
 UTERIS verberare 5, 175. Utitur gurgite 6, 377. U-
 timur orbe 7, 362. Utuntur pelago 3, 694. Ute-
 re coelo hoc 7, 822. Lesbo 8, 123. Uti auxilio
 4, 607. duce 9, 552. Fortuna 7, 69. jure suo 9,
 560. Marte secundo 4, 388. sinu 8, 842. viri-
 bus 4, 620. Utendum est iudice bello 1, 227. vi-
 ribus, quas fecimus 1, 348. voce doloris 5, 495.
 Usura sanguine mundi 6, 583. Usus cursu bel-
 lorum 10, 507. Usa felicibus armis manus 3,
 339. Uso omnibus, quae potest melior fortuna
 2, 132. Utilis in hoc aevo 9, 191. Utile recto
 distat 8, 488. multis bellum 1, 182. mundo
 exemplum 10, 26. Usus belli 4, 364. coeli 9,
 905. Deorum 5, 698. divitiarum 9, 427. labo-
 rum 1, 123. maximus Veneris 2, 387. vitae 5,
 276. Usum jam fecerat scelerum 2, 97. ingen-

tem militis habet 3, 719. sanguinis Romani do-
 navit 2, 477. similem terrae bellantibus praebe-
 re 3, 557. Usu longo togae tranquillior 1, 130.
 in Usu est mors 6, 561. Usus ad bellum gemi-
 ni 10, 512. in novos fingeat 6, 578. nullos exe-
 git 9, 310. Usura vorax 1, 181
 UTICAE clades 6, 306
 UVAE Marcotidos merum 10, 161
 UXOR sibi fata poscet à marito 3, 353

X.

XANTHUS 9, 975
 XERXES vias super aequora construxit 2, 672.
 Athon montem abiecit 2, 677. milites nu-
 merabat emissis telis 3, 285

Z.

ZEPHYRUS non jus habet in portum 1, 407.
 Zephyri domus 10, 49. ubi fines 4, 72.
 Zephyrum effundere 9, 418. Eurumque
 timens 2, 676. Zephyro convertitur 9, 689. ru-
 dentes laxante 9, 1004. Zephyri adversi 6, 339.
 molles 4, 405. Zephyris repugnat aëlius 3, 549.
 Zephyros adscriptis aquis 10, 239. intendit pe-
 lagus 5, 569
 ZEUGMA Pellaeum 8, 237
 ZMARAGDUS creber 10, 121
 ZMYRNAEI vatis honores 9, 984
 ZONA nivalis 4, 106. 10, 295. perusta 9, 314. poli
 10, 275. rubens 9, 852. Zonaë calentis exusta 4,
 675

F I N I S.

IN.

I N D E X I I.

Rerum & Verborum, quae in Notis occurrunt.

A.

A litera saepius repetita p. 323
 a. 712 b. fluctibus mare
 videre 400 b. gurgite cla-
 des 580 b. litore silvae 628 a.
 sanguine calere 560 b.
 Ab aequare spectare 613 a.
 Abatos, petra patens 793 b.
 Abducere terram mundo 726 b.
 Abire in nubes 164 a.
 Ablativus i a nominat. *ns* 691 a.
 sine praepositione 606 a. pro
 Accusativo 608 a. Ablativi duo
 diverso sensu juncti 121 a.
 573 a.
 Abripi 93 a.
 Abrotonum 750 b.
 Abscidere 178 a. 304 b. Absci-
 sum caput 575 a.
 Absolvere bellum 124 b. orbem
 594 b.
 Absorbet aliquem bellum 124 b.
 Absorpsit 268 b.
 Absque cruore 435 a.
 Abstinerere magistro 280 b.
 Abstollere 899 b.
 Abstruere harenas 395 b. Ab-
 strusa flumina 286 a.
 Ablyrtos Colchis 194 a.
 Accedere propius 139 b. Accel-
 sit regno secundo terra 398 a.
 Accendere ignes 89 a. Accen-
 sum sepulcrum 176 a. Accen-
 sor 571 b.
 Accipere Austrum 708 a. numen
 in templa 666 b.
 Accusativus Graecus saepe abiit
 in Ablativum 291 b. 327 a. pro
 Ablativo 750 b. loci sine prae-
 positione 93 a.
 Achaemenii 618 a. Achaeme-
 niae Susae 101 a.
 Achates cyclis insignis 909 a.
 Achelous 457 b.
 Achillea 811 b.
 Acies 653 b.
 Acilius miles Caesaris an Cyne-
 giri exemplum sit imitatus. an
 Massiliensis quidam 244 b.
 Aconitum 288 b. ubi nascatur
 189 a.

Aetum remis mare 695 b.
 Aeta 20 a. Sullana 598 b.
 Actus roboris 233 b.
 Ad verum patere 484 b.
 Adclinis 135 b.
 Addere gradum 330 a.
 Addictus fatis amor 470 a.
 Adducere cutem 285 b. funem
 253 a. Adducta cavernis 352 b.
 Adest unda latus montis 447 a.
 Adferre quid 69 a.
 Adfigere, & *Adfigere* comm.
 99 b.
 Adfluit tempus 599 a.
 Adjectiv. fem. gen. cum alius ge-
 neris substantivo 27 a. 387 b. pro
 adverbio 576 a. in *ius procius*
 101 b. in *us*, & *is* 255 b.
 Aditus pelago dant 454 a.
 Adligare artus 35 b.
 Adluere, & *Abluere* comm. 198
 a. 503 b.
 Admittere aequor 57 a. manes
 486 a. Oceanum 211 a. Ad-
 missa plebs 372 a.
 Admovere horas mortis 511 a.
 murum solo 438 a. Admotum
 fatum 302 a.
 Adpellere terris classem 646 b.
 Adponi 68 a.
 Adscensum sepulcrum 176 b.
 Adserere 180 b.
 Adsiduus status 787 a.
 Adspicere Alpes 143 b.
 Adstringere Gyros 332 a. Ad-
 stricti artus 603 b. Adstricta
 foedera 616 b.
 Adsuescere aliquem 414 b.
 Adtingere morsu 221 a.
 Adtollere 83 b.
 Adtonitus metus, visus 648 a. Ad-
 tonita Caesaris mens 383 b.
 Advertere terris classem 646 b.
 Adversus Perseus 729 b. Ad-
 versus poli 627 a. Zephyri 453 b.
 Adytis digna vox 718 b.
 Aetas 457 b.
 Aegae extremae 201 b.
 Aegeum mare 18 a.
 Aegis 519 b.
 Aeolis 199 a.
 Acolidae 461 a.

Aequor, & bella 177 b.
 Aequus. ex aequo 618 b. Ae-
 quare murum solo 438 a.
 Aër, & *aether* comm. 229 a.
 Aes Jovis Dodonaeum 467 a.
 Aesonia Iolcos 195 b.
 Aesus 64 a.
 Aestifera Libye 30 a.
 Aestimare scelera ponenda in nu-
 mero scelerum 805 a, b.
 Aeterna quies 501 a.
 Aethiopiae situs 206, 207
 Aetites lapis 489 b.
 Aetnaeum mare 167 b.
 Agave 78 b.
 Agere rimas 495 b. Agens tela
 nimbus 432 b. Agitant gra-
 viora metu 122 b. Agitare fron-
 dem 225 b.
 Agger favillae 387 b.
 Agroetes 202 b. 203 a.
 Ah 552 a.
 Ajax in Rhoeteo sepultus 755 a.
 Alani qui 717 a, b. aeterni Mar-
 tis 618 a.
 Alauni 616 b.
 Albani 617 b.
 Alemannia unde dicta 52 a.
 Alexander ubi constitit 202 a.
 Alienustori 135 a. Aliena bruma
 791 a.
 Almo 82 b.
 Alocus. ejusque filii 465 b.
 Alpes in singulari 70 a.
 Alpes 28 b. qui 31 a, b.
 Alpheos 190 a.
 Alta nobilitas 152 b. Alto fuge-
 re 648 a.
 Altaribus diris structae arae 224 b.
 Amanus durus 203 b.
 Amasis 683 a.
 Ambitiosa domus 807 a.
 Amentum 442 b.
 Amittere carinas 179 b.
 Amnis non cognitus pelago
 458 b.
 Amomon 781 a.
 Amphisa 189 b.
 Amphisbaena 733 b.
 Amplecti, & *complecti* comm.
 226 b.
 Ampulstre, vel *aplustre* 240 b. 241 a.
 Ana-

I N D E X

Anacoluthon 738 b.
 An, vel *ne* in dubitatione semel
 omitti solet 391 b.
 Anaurus 458 a.
 Anchisae thalami latentes 756 a.
 Ancon quid 56 b. 57 a. 139 b.
 Andus 62 a.
 Angi invidia 762 a.
 Anguillaria 311 a.
 Anima, & *Animus* comm. 282 a.
 285 b. 601 b. inbellis 366 a.
 Animae iter ad inferos 590 b.
 Animos hos 645 a.
 Annum tulit Libye 181 a.
 Antaeus 116 b. Antaei regia
 318 a.
 Antaeus polus aequae frigidus,
 ac Arctus 11 b.
 Ante gentes 434 a. hoc 419 b.
 Antenoreus Timavus 526 b.
 Antonii duo in Caesaris partibus
 296 a.
 Anubis canino capite Semideus
 666 b.
 Anxur 182 a.
 Apertus gentibus orbis 68 a.
 Apex 83 b.
 Apidanos 459 a.
 Apis Aegyptius 640 a.
 Apollo homo quidam sapientif-
 simus 343 a. quanto tempore
 servit Adineto 458 a. Apol-
 lini, & Baccho simul sacra trie-
 terica facta 342 b.
 Aponus 526 a.
 Apotheosis Pompeji 672 a.
 Aplos 382 b.
 Aptare habenas 518 b.
Ἀπτεῖν 221 a.
 Apulia 160 b. Apuliae pascua
 685 a.
 Apum examen in signis 522 b.
 Aquilae pro aquila 35 a.
 Ara in funere virorum illustrium
 659 b. Arae gelidae 480 a.
 Arabes an sinistras habent um-
 bras 204 b.
 Arar segnis impellitur Rhodano
 61 a.
 Arare sine casu 290 a. 456 b.
 Arbitr undae 784 a.
 Arca plebeji funeris 659 a, b.
 Arcere aditu 807 a.
 Arcessere 25, a. fatum ferro
 532 a.
 Arctos non tota mergitur apud
 Carmanos 205 b.
 Arctophylax 612 a.
 Arcus 665 a.

Area 234 b.
 Arcilae 205 b.
 Aricina Diana 182 b.
 Arida Libye 93 a.
 Arimaipus 585 b.
 Arimalpi, & *Arimaspae* 212 a.
 Ariminon 33 b. à Galis condita
 urbs 36 a.
 Arisbe 199 a.
 Arius populus quis 212 b.
 Arma, & *arma* comm. 310 b. 759
 b. de clipeo 441 b. in mota 26 b.
 in rogam projicere 659 a. tem-
 plis iuspensa in pace 34 b.
 Arruns 80 a.
 Artaeidae qui 18 b. 616 b.
 Arsinoe 811 a.
 Artare habenas 518 b. Artius
 prensare 249 b.
 Averni fratres P. R. se fingunt
 60 a.
 Arx Tribunitia 332 b.
 As Accusativus Graecus 52 b.
 519 a.
 Asculum 147 a.
 Aline 613 a, b.
 Asper mucro 438 b. Asperare un-
 das 614 b.
 Aspidis descriptio 731 a, b.
 Assis 898 a.
 Assyria pro Syria 624 a. Assy-
 ni in Hemisphaerio Antartici-
 co apud Lucanum 627 a.
 Asturium aurum 286 b.
 Asylum 17 a. lucus infamis 552 b.
 Atax 53 b.
 Athamas 193 b.
 Atlas Allrologus 316 a. Titan
 727 a. Atlantis 335 b.
 Atreus, & Thyestes 74 a.
 Attejus (G.) Tribunus pl. 185 a.
 Aturus fl. 56 b.
 Au, & *a* confusa 518 a.
 Audere concubitus 632 b.
 Audit carmen virus 752 a. Au-
 dire manum 242 a. Auditum, &
Audire 627 b.
 Ausferre nemus 714 b.
 Augere undas 31 a. Auctus 740
 a. Nili 785 a.
 Aulis iniqua classi 359 a.
 Aura spissa croci 741 a. Aurae
 flagrant 6 b. silentes 79 b.
 Auras ferire 100 a.
 Aures, & *Auras* comm. 100 a.
 Aurora promittit diem 662 a.
 Aurum quid 24 b.
 Auspex 137 a.
 Auster Serenus in Africa 181 b.

Austri ferales 668 a.
 Aut in *haud* comm. 72 a. 136 a.
 389 b. 630 b.
 Autololes 321 a.
 Averrere cineres 482 a.
 Avertere 669 a. semina belli
 187 a. Aversus Auster 11 a. ma-
 ritus 409 b. Aversa frons 725
 a. Avertum numen 451 a. A-
 versi fontes 210 a. poli 627 a.
 Avidus ferarum dens 811 a. A-
 vidum solum 105 a.
 Avocare 469 b.
 Ax terminativum 98 b.
 Axis, & *orbis* comm. 452 a. Axem
 circuire 615 a. Axes Astriferi
 673 a.
 Axones 58 a.

B.

Babylon superba 4 b. 5 a.
 Baccho, & Apollini simul
 sacra trieterica facta 342 b.
 Baetros fluvius 209 b.
 Baebius laceratus à quo 110 b.
 Bagrada 311 b.
 Baleares insulae 33 a.
 Ballista 169 a.
 Banda 28 b.
 Bardi 64 b. 65 b. non gerunt ar-
 ma 65 b. astrologi 66 a.
 Basiliscus 735 a.
 Batavi 61 a.
 Bellum plus, quam civile 2 b. Bel-
 li, pelagique labores 759 b. Bel-
 la & aequor 177 b.
 Berenice 714 a, b.
 Bidental sacrum 84 a, b. 670 a, b.
 671 a.
 Bigis luna vehitur 14 b.
 Boebacus vomer 460 b. Boebis
 Ossa 523 b.
 Bootes an tota nocte non lu-
 ceat apud Carmanos 206 a.
 Boreas pluviosus in Africa 181 b.
 Bosporos 378 a.
 Bos quid locutus sit 77 b.
 Braca, non *bracca*, quid 60,
 61.
 Brachia 283 b.
 Bragmanni 203 a.
 Brennus templi Delphici incen-
 sor 349 a.
 Brevia 698 a. Brevior aqua 754 b.
 Bromius 663 b.
 Brundisium 160 b. a Cretensibus
 conditum 375 a.
 Bruti 569 a, b.

Bu.

RERUM ET VERBORUM.

Buceta 685 a. b.
Byzantius numus 465 a.

C.

Cadit ira 285 a.
Caesar & Pompejus se ferre nequeunt 20 a. comparatur fulmini 21 b. 23 a. quando concepit civile bellum 28 b. 9 annos in Gallia fuit 39 b. divus, quo habitu, per eum jurant Romani 555 a.
Caesaris animus 17. 28 a.
Calcere vitalia 572 a.
Caledonius, vel Calidonius 424 b.
Camillus Ardeae exsulavit, non Vejis 337 b.
Cani Romae crines 286 b.
Canescere 793 b.
Canere Deos 78 a.
Cani rabido timori aqua est 488 b. Canes feminae in venatu, & rapinis 75 a. obscenae 592 a.
Canum ululatus 74 b.
Canna palustris 387 a.
Cannae 101 a.
Canopus 612 b. Pelusiacus 644. 645 a.
Cantaber 445 b.
Capax mortis 66 b. 67 a. mundi 78 a.
Capessere pugnam 238 a.
Capit Fortuna duos 19 a.
Caprificus 593 b.
Capua à Capye Trojano 139 a.
Caput extorum 86 b. fluvii pro ostio 197 b. pilo fixum gestare 682 b.
Carbasa quae 203 a.
Carbo 155 b.
Carcere 40 b. corporis 495 a.
Carcinos 717 a.
Carmani 205 b.
Carpere morsu 219 b.
Carrac 18 b. 582 a.
Cassius Jupiter 669 a. mons 637. 638 a.
Caspia claustra, regna 616 b.
Castum regibus cubile 586 b.
Castra quid 49 b. & signa comm. 49 b.
Catervae stratae 113 b. de mortuis 581 a.
Cathea 203 a.
Cato Deis par 21 a. quantam pecuniam à Cypro advexerit 189 a. major Scipione hostis Carthaginis 502 a.

Catulus Luctatius 117 a.
Catus militis nomen 241 a.
Cava vallis 275 a.
Cavernae cavae 226 b.
Caudae motu monstrat canis cubile ferae 299 a.
Caurus 380 b.
Causa veteris sperare 803 b. Causarum series 484 a.
Cautes, & Cotes 518 a. Cautibus insulae undae 491 a.
Cauti cirrigeri 67 b.
Cecropia Minerva 216 b.
Cedit ira 285 a. Cedunt ve'a vento 175 a. Cedere sorori scepro 654 b. pudori 651 a. Cedentes undae 675 b.
Celaenae 199 a. cur lugeant Pal-ladis munera. *ibid.*
Celatus 356 a.
Celendrac 621 a.
Celtae pugnaces 531 a.
Celuberi 259 a.
Cenchris 732 b.
Centauri 461 a.
Cephus 189 b. aquas fatidicas habet 190 a.
Ceres raptum sumta 541 a.
Cerales 733 a. Libycus 490 a.
Ceraunia summa 402 a.
Cerberos 725 b.
Certatum 3 b.
Certe 364 a.
Certior Juppiter 713 b.
Cervus non nascitur in Africa 751 a.
Ceruchi 612 a.
Celpes Tuscus 670 a. b. 671 a.
Ceto Medusae mater 726 a.
Cetrae 530 a.
Chaldaei Astrologi 467 a.
Chalybes 279 b. Chalybum nodi 502 b.
Charontis scapha, an scaphae 177 a.
Chelonites 489 b.
Chelydros 732 a.
Cherfydros 731 b.
Chiron 462 a.
Choatrae 204 a.
Chorus 266 a.
Cimbri & Teutones 39 b.
Cinaraeum litus 658 a.
Cinga 261 b.
Cingere Syrtim terra 701 b.
Cinnamoa 781 a.
Cinyphus 739 b.
Cinyras, & Cinyraeus 657 b. 658 a.
Circa, & circum comm. 156 a.

Circaea procella 448 a.
Circuit haliam 442 b. Circuire 83 b.
Circus 544 a.
Circulus mutator anni 784 b. sol-stitii 715 b. &c.
Cirrha 189 b. Cirrhaea secreta 13 a.
Cirrigeri Cayci 67 b.
Citriulus 706 a. b. Citreae men-sae 778 b.
Classis quid 647 a.
Clavi ferrei manibus cruci adfi-xorum inserti 478 b.
Claudere aequor 57 a. Clausus axis vaporibus 336 b. Claustra murmur 355 b.
Claustra 430 a. ferae 803 a. Ca-spia 617 a.
Cleoneus leo 313 b.
Cleopatra incella 770 b. 774 a.
Clupea 311 a.
Coatrac 203 b.
Coatrae 623 b.
Codrus 656 b.
Coelum signiferum 544 a. Coe-licolae 783 a.
Coitur 122 b.
Cognata acies 3 b.
Colchis Absyrtos 194 a.
Collum pro *Isthmo* 419 b.
Coloni, & exules nomen patriae dedere novae civitati 195 b. ignori 25 b. 26 a.
Collina porta 113 b.
Comae Nigarum solutae 471 a.
Comata 63 a.
Comes 337 b. fletus, & in fle-tum 764 b. lactorum 134 b. Co-mitari proelia 218 a.
Cometes regna mutat 73 a. quo-tup ex *ibid.*
Commercia 792 b.
Committere fata in praeceptis 363 a.
Commoti ignes 388 a.
Compages soluta 14 a.
Compensare medium pelagi 620 a.
Complecti, & amplecti comm. 226 b.
Complosae manus 128 a.
Componere undis mortale ge-nus 106 b.
Comprimi limite coeli 543 b.
Compressa manus 128 a.
Concidit aequor vento 395 a.
Concipit anines fontibus 140 a.
Concipere classica 558 b.

z

Con-

I N D E X I I.

Concitus 322 b.
 Concita pericula 394 b.
 Conclamari 98 a.
 Concordia discors 17 b.
 Concrefcunt languine fluitus 239 b.
 Concurrere 523 b.
 Condit nox sidera ubi 6 a. Con-
 dere fulmen 84 a. b.
 Cone 197 a.
 Confectae Latinae 75 a.
 Conferre quid 18 a.
 Confraga dumeta 431 b.
 Confundere vultus 567 b.
 Congeitus cespitis 758 a.
 Conlatus, & *Coniectus* comm.
 69 a. in ignem aether 103 b.
 Conlecta juvenus 565 a.
 Conscendit in arcem urbs 223 a.
 Conripere 604 b.
 Conscius cum Genit. & Dat. 7 a.
 Conscia litora 600 a.
 Conferere bellum 238 a. Confer-
 ta cadavera 240 a.
 Considerare castris 382 a. & *confi-*
tere ramis 225 a.
 Constat cladibus fides 98 a.
 Constringere mentes 360 a.
 Consumere locum 555 b.
 Consurgit in arcem urbs 223 a.
 Contagia 497 a.
 Contactus hominis 344 b.
 Contigit fallos 371 b.
 Contorquere aquas 269 b.
 Contusa pectus 133 a. planctu
 680 b.
 Convertit iter 452 a. Converte-
 re cursus, vel ventos cursu
 393 a.
 Convexus orbis galeae 712 b.
 Convexi rami 224 a.
 Copulam & omittit saepe Luca-
 nus 242. Copulativa conjun-
 ctio pro causa praecedentis
 44 a.
 Cor abest, vel jacet in malo omi-
 ne 86 a.
 Corcyra 675 a. Phaeacum, & ni-
 gra 376 b.
 Cordus, Romanus, quaestor
 606 a. b. &c.
 Cornelia castra 318 a.
 Cornu primum 437 a. Cornu
 cura 528 b.
 Corpus 548 a. Latium 801 b.
 novum 315 a.
 Corina 351 b.
 Corycium crocum 740 b. Cory-
 ciae classes 598 b.

Cotys 340 b.
 Cottus Briareo junctus 312 b.
 Covinnus *constratus*, an *monstra-*
tus a Belgis, an *rostratus* 59 a.
 Crassus medius belli mora 17 b.
 Crassi mors, ejusque umbra
 errat inulta 4 b. 5 a. Crassi 626 a.
 Crastinus 558 b.
 Crates de clipeis 34 b.
 Crebra fulmina 73 a.
 Credere puerum alii 797 b.
 Crocus in theatro spargebatur per
 fistulas 748 a.
 Cruor, caedes 41 a.
 Culmen humanum 570 a.
 Culta 143 a.
 Cumae 355 a.
 Cumulus aquarum 401 a. unda-
 rum 447 b.
 Cunctum Pelion 465 b.
 Cupae 297 b.
 Cupressus in funere nobilium
 229 b.
 Curiae, unde dictae 19 b.
 Curio 38 b. Jubam regno depel-
 lere voluit 323 a.
 Curiætes 295 b.
 Curiorum ligones 25 b.
 Currit mors 108 b.
 Curtus 28 a. fati 553 a. rerum 96
 b. vulneris 752 a.
 Curules 184 b.
 Custos sequar 496 a. Nili 639 a.
 Cybebe 82 b.
 Cyclus 544 a.
 Cydones 529 b.
 Cynosura 612 a.
 Cyprus Cinyraea 657 b. 658 a.
 Cyrene 747 a.

D.

Dacia 551 a.
 Dacus 128 b.
 Dahae 129, 551 a.
 Daemogorgon 497 b. & ubi 498
 b.
 Damascos 200 b.
 Damnatur harenae busto 174 b.
 Damna Parthica 18 b.
 Dant bella classica 276 b. Dare
 bella 323 a. iusta 677 b. mo-
 mentum 367 b. mortem 437 b.
 terga morti 435 a. Datum jus
 sceleris 3 a. Dati bellis casus
 718 a.
 Dapes Proserpinae 496 b.
 Dativus saepe abiit in Genitivum
 29 a. 384 b. 507 a. 540 a. 565
 b. 781 a. 807 a. utilitatem no-

tans 139 a. pro Accus. cum
 praepos. 169 a. 668 a.
 Decedere ex provincia 44 b.
 Decet tripodas fors obcura 500 a.
 Decii duo 131 b. Iustiales 501 a.
 Decima castra 370 b.
 Decimatio seditionum 370 a.
 Decipi spe 602 a.
 Declivis, & *Declivus* 271 b. De-
 clives undae 297 b.
 Decrescit aequor 367 a.
 Deducere coloniam 293 b. vela
 171 a.
 Decurunt. dissyllabum 46 a.
 Defectus 426 a. furore 95 b. De-
 fecti nervi robore 246 a.
 Deferre rates in Athon 168 a. te-
 sta ferarum 268 b.
 Defessus 426 a.
 Defixus 426 a.
 Dejicere in agros 328 a. Dejici
 arce 166 b.
 Delectus, & *Dilectus* 190 b.
 Delmatia 139 b.
 Delphici oraculi descriptio 343
 &c. inmutabile responsum 346
 a. silentium *ibid.* 348 &c.
 Delphin incertus 390 a.
 Demergere, & *Demittere* comm.
 179 a.
 Demittere animam 248 a. De-
 missus ore ensis 573 a. Demis-
 sum ab Jove genus 65 a.
 Densus, & *densus* comm. 407 b.
 aer 73 b. Densa robore silva
 222 b. Densum aequor 165 a.
 robur 222 a.
 Densari, non *densari* à Lucano
 scriptum 266 b. 331 b.
 Depelli arce 166 b.
 Deprecor servari 687 b.
 Depressa cantu Luna 474 b. De-
 pressum tumultu nomen 665 a.
 Derigescere 35 a.
 Deripere 342 a. b.
 Descendit aequor 367 a. in ilia
 venter 255 a. Descendere ex
 arce 44 b. in undas 247 a. de
 fluvio 199 b. de vulnere 9 a.
 Delciscere 174 a.
 Deseruit arva rastis 374 b. De-
 serere *sine casu* 174 a. Deseri
 furore 95 b.
 Desiderare in undas 146 b. Dele-
 dit terra 247 a.
 Desinere telam 255 b. Desisset
 588 a.
 Despicere nefas 650 a.
 Destillare 662 a. 738 a.

De-

R E R U M E T V E R B O R U M.

Destituere *sine casu* 174 a.
 Dellringere ferrum 539 a. ramos
 287 b.
 Detinere 496 b.
 Devertere 451 a. acies 147 a. ven-
 tura cursu 482 b.
 Devexus aether 205 b.
 Deus ipse lege tenerus 97 b.
 Deum videre timebant vete-
 res 227 b. Dei pro uno deo, vel
 dea 76 a. 347 a. utriusque se-
 xus 106 b.
 Diana Mycenea 424 b.
 Diducere 128 b. cornua 561 a.
 Diductum robur 240 b.
 Diffundere imbres 267 b.
 Dignus irae 186 b. vitae 652 b.
 Dilabi 178 b.
 Dimittere animam 248 a. imbres
 268 a. in aevum 64 b. manum
 ab armo 743 b. Dimissa uxor
 411 b.
 Domedes Bitionius 116 a.
 Dorconides, & Serapio 804 b.
 Dplas fl. 620 b.
 Drae 185 b.
 Diree 190 a. Dircea cohors 308 b.
 Dimittit suffragia 372 a.
 Dirus Mars 408 b. & *durus* comm.
 489 a.
 Disce mori 369 a.
 Discedere 111 a. 247 b. è regione
 45 a.
 Discerpere 110 b.
 Discolor mare 623 b.
 Discors, & *Diffors* natura 81 a. con-
 cordia 17 b.
 Disenimen 901 a.
 Discurrere 618 a. 786 b.
 Discutit hastas 442 a. Discussa
 ferra 353 b.
 Disperire 111 a.
 Dissiit aer 398 b. Dissilire 116 a.
 Dissipat cerebrum 437 b.
 Distant terrae sidera 641 a.
 Dissentare 314 b.
 Distinctus epulis 801 a.
 Distinere Oceanum 320 a.
 Ditea saxa 288 a.
 Diversus gurges 202 b. Diversi
 806 b. colles 223 a.
 Dives crimine glebarum 705 b.
 Divitiae, maiorum auctores 25 a.
 Divortia Ponti 140 a.
 Doctae dextrae 407 a.
 Dodones quercus excisae à Lace-
 daemoniis 190 b. Dodonaecum
 aet 467 a.

Dolor & metus *distincti* 99 a.
 Dominus 153 a.
 Domus in accus. plur. 420 a.
 Donare spatium 330 b.
 Donaria 714 a.
 Donon, vel *Donon* 454 b. 455 a.
 Dracones, numina 735 a. eorum
 bellum cum Elephante, & a-
 quilis 735 b.
 Druidae 65 a. non metuendam
 mortem docent 67 a.
 Dubius salutis 72 b.
 Ducere dexteras 407 a. lacertos
 274 b. libamina Baccho 278 a.
 opus 421 a.
 Ductor, & *Victor* comm. 181 b.
 Dux regum 569 a.
 Durus Mars 408 b. vultus 137 b.
 dura, & *dira* Hyaena 488 b.
 Duri lacerti 274 b. Dura su-
 spiria 289 b. jubere 648 a.
 Dyrrhachium 418 a, b.

E pectore pugnare 727 b. se-
 de prostrati 336 b. terris
 arcere 648 a.
 Ebenus ubi nascitur 775 a.
 Ebulum 750 a.
 Echeneis 489 a.
 Eclipticos caussa 730 b. 731 a.
 Ecquis 307 b.
 Edax livor 40 b.
 Edere dolorem 510 b. secreta
 783 a.
 Edonis 91 b.
 Educi, & *Produci* comm. 184 a.
 Efferre hiemes 791 a. mentem
 305 b.
 Effundere dolorem 104 b. flatum
 697 a, b. habenas 709 a. tela
 250 a. vires 542 a.
 Egerere 189 b. querelas 104 b.
 Egeritur spiritus in artus 316 b.
 Egestas quod suadet, vile nefas
 26 q.
 Eget mors vulvis telis 443 b.
 Egredi culmen humanum 570 b.
 El in e vel i, apud Latinos quan-
 do 212 b.
 Eleus agon 40 b.
 Elisum murmur 355 b.
 Ellipsis *Æ* *ais*, vel *dixit* 411 a.
 500 b.
 Eluctari 122 a.
 Elysi quid 492 a. campi in pla-
 netis 591 a.
 Emathia 2 b. tecta 770 b.
 Ementus Mars 532 b.
 Eminere 342 b.

Emitit aëra 428 a.
 Emittere carinas 179 b. & *inmitte-
 re* coram 448 b. 563 b. 712 b.
 Emura minimo sanguine 535 b.
 En 436 b.
En *de* *duo* 701 a.
 Enceladon horret, spirante No-
 to 449 a.
 Enchirae 193 b.
 Enlifer 90 b.
 Enyo 93 a.
 Enipeus 459 a.
 Eos 718 a.
 Ephyrea moenia 418 b.
 Epidamnus Illyris 162, 163 a.
 Epidauros, & *Epidamnus* confund.
 163 a.
 Epirus 166 a.
 Equi domantur à Sequana gente
 59 a. ob porum vulnerati à
 Massagetis &c. 213 a.
 Erectae comae 353 b. Erecta pi-
 la 521 b.
 Ergastula 108 b.
 Erinyes 93 a.
 Erichtho 475 b.
 Errare de avibus 81 a.
 Erit pro *confabatur*, *dicetur* 8 b.
 Erumpere in puppim 243 a.
 Eryx an ad Aegeum mare? 167
 a.
 Erycina 750 b.
 Eteum 147 a.
 Eteadoniae gentes 212 a.
 Est momentum 367 b. omittit
 plerumque Lucanus 19 b. *pro*
 licet 106 b. sunt qui 68 b.
 Esuper 892 a.
 Eius 64 a.
 Et in *exclamatione* 341. b. omis-
 sum Lucano 24 a. quid 33 b.
 178 b.
 Evertere 462 a.
 Evenos 457 b.
 Evolvere orbes 117 b. Evolve-
 mur orbem 747 a.
 Evomere mare 301 a.
 Eudoxi fasti 781 b. &c.
 Euganeus collis 526 a.
 Euphrates, & Tigris uno fonte
 exeunt 208 a.
 Euripus 171 b. 359 a.
 Euxinum mare *ante* Axenum
 754 b.
 Ex hoste 325 b.
 Exactus annus 338 b. mensis
 157 b.
 Excipere Alpes 143 b. Austrum
 708 a. gaudia 774 b. Exceptus
 22 sco-

I N D E X I I.

sceleri 218 a.
 Excire 543 b.
 Excrementa manus 478 a.
 Excurre 644 a.
 Excutere habenam, & glandem 254 a. lacertos 293 a. remigem 250 b. Excussa terra 498 a.
 Exercere manus 252 b.
 Exhaustus annus 157 b. 338 a.
 Exire è satis 450 b. per ferrum 30 b. Exiisse tempora in moras 375 a.
 Expavet 473 a.
 Expellit lagus aurum 585 b. Expellere animam, ensen 572 b. 573 a. remigem 250 b. Expulsa templis 356 b.
 Expers pelagi 375 a.
 Explicare munera 550 a. virum 314 b.
 Explorare partus 749 b.
 Expromere voces 47 a.
 Exsertare manus 252 b.
 Exsiccata cutis 654 b.
 Exsolvere culpam gladio 533 b.
 Exspuere animam 572 b. 573 b.
 Exsudat aer pestibus 724 a.
 Exsultat aheni unda 740 a. Exsultare quid 644 a.
 Extemplo 41 a.
 Extendere litora 14 a. rura sub ignotis colonis 26 a.
 Extremus, & *externus* conf. 43 a.
 Extrema tellus 710 a.

F.

Facere invidiam Deis 100 b. talem mihi 684 b. 687 b. tempus 557 a.
 Fagifer 896 a.
 Facilis morti 304 b.
 Falarica, vibrata dextra, & nervis 440 b.
 Fallens unda 382 b.
 Fama fati minor 736 b.
 Famulae plangi jubentur 98 a.
 Fanniae in domo custoditus Marius 108 a.
 Fas est 47 a.
 Fastigia campi 286 a. b.
 Fasti 166 a. 371 b. Fastus quartae decim. 373 b. 782 a. b.
 Fatum 603 b. belli 406 b. Fati ingentis esse 799 b. Fata pro *Parcis* 578 b. minora 483 b.
 Fatis casura ruina 531 a. destinata dies 402 b. vinci 516 a.

Fatur, & 445 a. 661 a. haec 391 a.
 Favor, & *pavor* comm. 294 a.
 Fausta omina 184 a.
 Faces prae bant novis nuptis 135 a. belli, tribuni pl. 37 b.
 Fer, & *Ger* terminationes variae 106.
 Feralia arma 125 b. regni foederis 15 a.
 Ferit unda Salona 294 b. Ferire aures 100 a. campos 791 a. claustra mundi 746 a. mare 392 b.
 Fert alnos spumeus amnis 151 a. ira &c. 22 a. linea leonem 791 b. Ferre arma 802 b. bella 165 b. clamorem 534 a. colla 353 b. dubiam fidem 146 a. poenas 333 a. signa 30 a. Ferrens ventus 375 b.
 Ferri infamia, licentia 4 a. opus 542 b. Ferro servire 529 a. flammaque 533 a.
 Ferus Caesar 69 a.
 Fescennini sales 137 a.
 Fessus quis 190 b.
 Festae epulae 83 a. mensae 111 b. Festa omina 184 a.
 Fides quid? 125 a. sceleris 654 b.
 Fidei manu velata sacrificabant 217 a.
 Fiducia mortis 307 b.
 Figere causas 97 a. oscula 481 a.
 Figulus Nigidius unde dictus 88 a.
 Finem tenere 138 a.
 Fingere capillos unguento 808 b. oscula 481 a.
 Firmare vestigia 263 b.
 Firmissimus 148, 149 a.
 Flagrantes aurae 6 b.
 Flamma rogi 116 b. Flamma, ferroque 533 a. Flammis in viscera mergere 354 a.
 Flavae comae tribuuntur populis Septemtrionalibus 53 a.
 Flexus 704 b. aether 205 b. Bootes 173 a. dens 737 b. Flexa ambage 87 b.
 Florilegus labor 693 b.
 Fluere de splendore 227 a. Fluentes vestes 477 b.
 Fluctus furoris 347 a.
 Fluida pestis 426 b.
 Flumen pro imbribus 267 b. ignis 104 a. sanguinis 85 a. Flumina picta circumferebantur in triumpho 181 b.

Fluviis adscribuntur aurae, & nebulae 142 b.
 Fluvidus 427 a.
 Foci Chaldaei 627 a.
 Foedere Cottae pollutus 60 a. Foedera regni in turbam missi 15 a.
 Foenus 27 a.
 Fontibus concepti amnes 140 a.
 Formae in aere 73 b.
 Formido 298 a.
 Fors in *fors* depravata 97 b.
 Fortis umbo 440 a.
 Fortuna Lucano quid 520 a. caput duos 19 a. locorum 318 a. maris 234 a.
 Fossor vincius 548 a.
 Frangit silvas fluvius 141 b. terra recedens mare 266 a. Frangunt venti 431 b. Frangere fluvium 32 a. pro *frangi* 18 a.
 Fragmenta galeae 440 a. tori 477 a.
 Fremere undis 793 a. Frementes aquae 270 a.
 Fremitus agere 559 a.
 Frons lunata 236 a. senatus 687 b. vulneris 736 a. *Masculi* *Generis* 763 a.
 Fructus amoris 509 b.
 Frugifer 21 b.
 Fucus Tyrius 776.
 Fugit ira 285 a.
 Fulcit toros gemma 776 a.
 Fultus cespes 365 a.
 Fulgere de serpentibus 227 a.
 Fulmen Alexander 769 a. inclusum cespite 670 a. b. 671 a. in nubibus 22 b. Fulministri genera 22 b. Fulmini Caesar comparatur 21 b. 23 a.
 Fulvum germen 701 a.
 Fumare sanguine 581 a.
 Fumantia ora 734 b.
 Functus 517 b. Functa augure mens 527 b.
 Funera pudoris 280 b. Funerea mensa 479 b.
 Funis ab anchora distinctus 162 a. in foco nautae 387 b.
 Furere in bella 536 b. Furens ventus 375 b.
 Furiae, canes Stygiae 496 a.
 Furialia arma 125 b.
 Futuri 671 b.

RERUM ET VERBORUM.

G.

Gabinus ritus 82 a.
 Gades Tyriae 526 b.
 Gagates lapis 489 b.
 Galea est militum poculum 713 a.
 Galli Ariminum condiderunt 35 a. sanguinei 78 a, b.
 Garamantes 290 a.
 Gaza 189 a. 200 b.
 Gehenna 61 b.
 Gelare 729 b.
 Gelidu. pavor 35 b. Gelidae arae 480 a.
 Gellius pro *Marcello* 38 a. 127 b. 157 a.
 Gemini fratres 243 b.
 Gemit agger 432 b. Gemunt rupes 559 a.
 Genabos 62 a.
 Genabum 62 b.
 Geneva 62 b.
 Genitivus cum *Adject.* constructus 121 a. pro *Ablat.* cum *praepos.* 361 a. 606 a. 635 a.
 Ges & *Mens* comm. 310 a.
 Gentes & populi 469 a.
 Genua 62 b.
 Genus 382 a.
 Ger & *Fer* terminationes variae 10 b.
 Gerere, & *regere* comm. 318 b. colla 353 a.
 Germani unde dicti 446 a. Romanis vendebant quietem 48 a.
 Getae 102 b.
 Getes 103 a.
 Gigantes unde dicti 312 a. Gigantas in *Accus.* 312 a. 727 b.
 Gladio culpam exsolvere 533 b.
 Gnosos 192 b.
 Gorgonos 726 b. 728 a.
 Gortyna 193 a. Gortynia, & *Gortynis* harundo 442 a.
 Gothi 102 b.
 Gracchi ingentia ausi 502 b. iactati 38 a.
 Graeca terminatio poetis amata 635 a. 683 b. 781 a, b. &c.
 Graja levitas 215 b.
 Gramina, & *pabula* conf. 426 a.
 Gratus lumine mons 638 a.
 Gravari dominos 535 b. injusta 360 b.
 Gravidum lunae cornu 32 a.
 Gravis quid 104 b. senectus 105 a.
 Graviora metu 122 b.

Grues 592 b.
 Gurges 196 a.
 Gyareus 243 a.

H.

Habenzelargus 529 a. Habena totae 709 a.
 Habere Deos 800 a. habet casus mortalia 97 b.
 Habitare cum *Accus.* 546 b.
 Hadria urbs 148 a. Hadriaticum mare conf. cum Ionio 18 a. 163 b.
 Haemus 195 b. Thraciae mons 91 a.
 Haemonia 196 a.
 Haeret bruma 264 a. vultus 761 a.
 Halys Croeso fatalis 210 a.
 Hamatum ferrum 729 a.
 Hammodites 733 a.
 Hammon 214 b. Juppiter unde 319 a. certior Juppiter 713 b. &c. ejus nemus 714 b. Hammonis templi situs 714 a. 715 a.
 Hannibal 41 b. & Pyrrhus junguntur 8 a. maculat regnum obliquo sanguine 623 a.
 Haurit ignis pectus, & pectus haurit ignes 771 b.
 Hebescere 90 a.
 Hedui fratres P. R. 59 b. 60 a.
 Hecate triplex, spes Magis ultima 492, 496 a.
 Helena calcavit Cerastrum 733 a.
 Helles Nephelidos nomen abstulit pelagus 754 b.
 Hellepontus 265 a.
 Helvetii Galli 52 a.
 Heniochi 159 a. 209 b.
 Henna, & *Hennata* 496 b.
 Herceus Juppiter 756 a. &c.
 Hercules aurea mala ex Hesperidum hortis decerpit 700 b. fregit Olfam, & Olympum 454 a. Herculis cervix sicca, cum coelum tulit 316 a.
 Herculeae fauces 596 a.
 Heres sati 770 a.
 Hesperia 75 b. 76 a. Hesperiae columnae 726 b.
 Hiberes 103 a.
 Hiberus 102 a.
 Hiberi extremi orbis 564 b.
 Hiberia 262 a.
 Hic *δεικτικῶς* 47 b. 355 b.
 Hippomanes 470 b.
 Histri 102 a. 198 a. ubi exeat 142 a.

Histri 306 b.
 Hodie eadem dies 532 b.
 Horrifica caelantes 137 b.
 Horror arboris 226 a.
 Hortatus suus 451 b.
 Hos animos! 645 a.
 Hospita tellus 179 b.
 Hospitia supera 682 a.
 Hostia stare debet 85 a.
 Humilis Saron 401 a.
 Hyacinae durae nodus 488 b.
 Hydapes Indo miscetur 202 a.
 Hydra quot capita ex anguibus habuerit 315 a, b.
 Hydrus 370 b.
 Hyrcanae silvae 628 a.

I.

Ibreve ex Diphthongo ei 755 b.
 Jacere quid 479 a. de aquis 37 b. de locis humilibus 142 a. sub carcere 396 a. super soles 610 b. Jacentes oculi 98 b.
 Iactati Gracchi 38 a. remi 376 b.
 Iaculus 734 a.
 Iader 294 b.
 Jam *transitioni* inservit 121 a. 577 b. claudis *quartum pedem* 606 a. numen 12 b.
 Jamdudum 894 b.
 Jam jam 410 b.
 Janus 12 b.
 Janitor Orci quis 493 a.
 Ianos, vel *Ionos* 464 a, b. 465 a.
 Ichneumonis bellum cum aspidem 326 a.
 Ictus venti 708 b. verberis 231 a.
 Ida Cretae, & Phrygiae confusae 289 a.
 Idalis 198 b.
 Idume 200 b.
 Iliadum 466 b.
 Ignavum scelus 692 b.
 Iguvium 146 a.
 Ilerdae situs 259 &c.
 Iliacae, & *Iliadum* domus 771 a.
 Ille 345 a. 553 b.
 Illyris Epidamnus 162 b.
 Imago solis 379 a.
 Imus, & *unus* conf. 197 b. 271 a.
 Ignara tellus 594 a.
 Ignis, & *ignes* solis 342 a.
 Igni 145 b.
 Ignea cocco pars 777 a.
 Ignoti coloni 25 b. 26 a.
 In aëra potestas 786 b. aethera ire 50 a. anima conjurare 101 a.

I N D E X I I.

- bella, vel vela junctae carinae
 808 a. b. clatrem cadit nemus
 41 b. commune netas 3, b.
 medium esse 771 a. tenere 15
 b. numerum 110 a. oculos
 fulmen frangere 520 b. prae-
 nna cadere 115 b. recti para-
 re 155 a. tempora 27 b. terga
 vincti 488 a. ventum tumue-
 re sinus 171 b. aequore proad,
 apud 670 a. armis esse 58 b.
 dente minari fatum 723 b. di-
 scrimine 811 b. en'e mori
 126 a. b. litore trahi 172 a.
 pectore 36 a. usu, & usum esse
 480 b.
 Inachus 456 b.
 Inanis carne 361 b.
 Inarime 345 a.
 Incautus *passiva* 325 b. Incautae
 tenebrae 385 a.
 Incendunt nubes remotae diem
 264 a. Inventus dies 712 a.
 Incerta virtus 233 a.
 Incessere ducem querelis 404 b.
 Incisae venae 575 a.
 Incumbere dicitur ventus, & ma-
 re 144 b.
 Incurrens sideribus Ossa 466 a.
 Inde 196 a. 560 b.
 Indigetes Dei 77 a.
 India pro toto Oriente 204 a.
 Indi 714 a. Indorum cultus 202,
 203.
 Indomitum Falernum 780 b.
 Inducta juvenco navis 273 a.
 Induit se vulture coelum 592 b.
 Inexplerum bullum 117 b.
 Inferna quies 500 b.
 Infaultae flammae 81 b.
 Infinitivus pro Indicativo 21 b.
 451 b. per admirationem 406
 a. pro Gerundio 242 b. 684 a.
 686 a. 770 a.
 Ingentis sati esse 799 b.
 Ingerere querelas 404 b. tela 444
 a. Ingellum fulmen 521 a. In-
 gella lomnis Tartara 588 b.
 Inhibent puppes remi 249 a.
 Inire jus paternum 773 b.
 Injustus puer flet 510 a.
 Inlissum aequor 419 a. Inlissae un-
 dae cautibus 491 b.
 Inmersum terrum 227 b.
 Inmiscere milites 154 b.
 Inmittere ferrum 228 a. percus-
 sores 120 a. vatem Deis 347 b.
 & *mittere* comm. 448 b. 563
 b. 742 b.
 Inmodicus legibus 502 b.
 Immunis maris, & mari 717 b. tot
 annos 656 a.
 Innectere fraudem 300 a.
 Innocuus 293 a. vita 673 b.
 Innoxius 748 b.
 Innubere 177 b.
 Inops teli 251 a.
 Inpaetum brevibus mare 698 a.
 Inpallae volucres 485 a.
 Inpedire tenebras ad noctem
 299 b.
 Inpeliere 346 a. astra 555 a. nu-
 bes 265 b.
 Inpendere aëra nimbis 271 a.
 Implere Atlanta 75, 76.
 Inponere virum mundo 223 b.
 Inprobis 562 a.
 Inpulsus 430 a.
 Inputare armis 652 b. jugulum
 tamquam scelus 540 a. b.
 Inrepere in puppim 242 b.
 Inrumpere in puppim 243 a.
 Instantia ferri 42.
 Interere flammis umbras 474 a.
 Intilere, & *insillere* ramis 225 a.
 Insillire cum Dat. & Accus. 246.
 Intomnis cura 124 a.
 Inspicit enses 566 a.
 Insuetus 352 b.
 Intacta sacro furore 351 a.
 Intendere Zephyros 392 b.
 Inter manus 111 a.
 Intermanere 422 a.
 Intexta domus canna 387 a.
 Intonare 79 a. Intonuit aequor
 471 b. Intonuerit poli 399 a.
 Intrat Atlante, & Calpe mare 76 a.
 Invertere 462 a.
 Inveillis 510 a.
 Invisi fluctus 793 b.
 Invidere igne miseris 589 a.
 Invisa lux 284 a. tellus 667 b.
 Invitae procellae 405 a.
 Inultra 893 a.
 Iolcos 196 a.
 Ionium mare 18 a. pro Hadria-
 tico *ibid.* & Hadriaticum con-
 fund. 163 b. mare *unde* 463 b.
 Ire de fluvio 458 b. de telo 32 b.
 in arma 674 a.
 Is terminationem Adjectivorum
 amat Lucanus 195 a. 442 b.
 468 b. Accusat. plur. in Lu-
 cani Codd. 319 a. in *sanguis*
etc. producitur 133 a.
 Isaurus, an *Pisanus* 141 a.
 Isis & Luna, eadem 643 a.
 Isthmos 17 b.
 Italia vastata per bellum civile
 7 b.
 Ithome 463 b.
 Itonus, vel *Ithonos* 463 a. b. 464 a.
 Ituraci 529 b.
 Juba Mauritaniae rex, & Libyae
 622 b. 624 b. Jubae regni ter-
 mini 319 a.
 Jubar 380 a.
 Jubeo ierire 796 a. b.
 Judex bellum 32 b.
 Julea gens 19 a.
 Juliae mor e foedus inter Pom-
 pejum, & Caesarem ruptum
 19 b. ex Pompejo partus *quis*
 383 b.
 Jungere arma 560 a. Jungi ense
 118 b. Junctus sanguis 524 a.
 Juncto Pisauo Sapis 141 a.
 Junctura laterum 739 a.
 Juppiter est ubique 720 a. b. An-
 xur 182 a. Jovis Itelia benevo-
 la 90 a.
 Jus est 47 a. si est 788 a. datum
 sce'eri 3 a. b. thalami 773 a.
 sui perdere 146 b. Juns tui re-
 linquit natura 11 a. Jure belli
 686 b. Jura mundi 433 a.
 Julius Oceanus adell 784 a.
 Jussa Catonis ad Marciam quae
 133, 134
 Jussi carina 201 b. Justum proe-
 lium 155 a. Jussa dare 677 b.
 peragere 133 b.
 Justitium *quid* 98 a.

K.

K anthago 108 a.
 Κικαυμίν plaga 320 a.
 594 a.
 Κεῖν 778 a.

L.

L & p permutantur 341 a.
 Labi 629 b.
 Labienus fortis 368 a.
 Labor fortunae 406 b. quis Supe-
 ris 473 b. Labores Titanis 16
 a. Laborum, & *malorum* con-
 fusa 384 b.
 Laborare 563 a. in regnum 690 b.
 Lacerare astra 793 a. pugnam
 237 b.
 Lacinia templa 144 a.
 Lacrimas in vulnus effundere
 658 b.
 Laedere Deum 351 a.
 Lacti humeri 83 b.

Lacrus

RERUM ET VERBORUM.

Laevus vulturis volatus 552 b.
 Lagus Ptolemaeus 766 a.
 Lagaeus Nilus 92 b.
 Lantzknecht 103 a.
 Laphthae, equorum domitores 462 a.
 Lapsus poples 207 b.
 Lapsus siderum 127 a.
 Largus habenae 529 a. Largum vulnus 85 a.
 Larix 750 b.
 Larissa olim potens *cur* 456 b.
 Lassat se fluvius 382 b. Lassant Parcas flamina 177 a. Lassare marem 632 b. Lassatur mare 447 a. Lassata epulis voluptas 781 a.
 Lassus, *lapsus*, *laxus* comm. 95 a. furor 95 a. Lassa radix 755 b. Lassae undae 161 b. Lassa viscera 134 a.
 Latentes caulae 783 a.
 Latites potare 721 b.
 Latialis, & *Latiaris* Juppiter 29 b.
 Latinae confectae 75 a. seriae 374 a. Latina sacra Albae 546 b. 547 a.
 Latium nomen 166 a.
 Laurus in quarta declin. 39 b. a triumphatibus in gremio Jovis Capitolini deponebatur 40 b.
 Laxare Tartara 176, 177
 Laxum vulnus 85 a.
 Lectus cadaveris 476 b. rogo inpositus 477 b.
 Ledaes sidera 306 b.
 Leges rerum 96 b. Legum fores 449 b. tempora 553 a.
 Legit litora 387 a. Legere rudentes 179 b.
 Legiones duae Caesari subductae 147 b.
 Leleges 460 b.
 Lemannus lacus 51 a.
 Lenis tumulus 259 a.
 Leo dicitur aculeum habere in cauda 30 a.
 Leptis, statio 754 a.
 Lethe amnis 699 b.
 Lethon amnis 700 a.
 Letum longum 680 a.
 Levabit aer terram 156 a. Levare aliquem 622 a. castra 259 a.
 Levis clivus 259 a. Maurus 30 b.
 Levior fors 632 a. auxilio 752 b.
 Leuca 371 a.
 Leucas 384 a. 595 b. & *Leucates* 10 a.

Leuci 58 b.
 Liber morior 571 b. Libera Fortunae, vel Fortunae mors 591 a. regum Roma 450 a.
 Libo 146 a.
 Librare gladium &c. 229 a. misile, cum certus quis petitur 263 b. Librati coeli pondera 12 a.
 Liburnae 236 a.
 Libye 47 b. aestifera 30 a. pars Europae 704 b. quasi Lipsia 84 a. terra 705 a.
 Libys venator 442 b.
 Licentia ferri 4 a.
 Licet Deis 131 b. esse genero 178 a.
 Liger 62 b.
 Ligur, & *Liguria* 62 b. 63 a.
 Ligures comati 63 a.
 Limen vitae 109 b. non tangit nova nupta 136 a. Limina templi 351 b.
 Limes, & *miles* comm. 54 a. seu Diaphragma 86 a. acquoreus 418 a. rectus 732 a.
 Lino tectus Olinus 683 b.
 Lingua 161 b.
 Linquere aliquem 513 b.
 Liparae 294 b.
 Liquidus turbo 708 b.
 Litare sacra 87 b. Litantes fibrae 476 a.
 Littera avium volatu formata 407 b.
 Litui sonus acutus 34 a.
 Litus inlatum 696 b.
 Livor edax 40 b.
 Longi recessus 410 a. Longa spiria 289 a.
 Longe à litore 647 b. nasci 751 a.
 Luca 80 b.
 Lucanus an primo fuerit Caesarianus 9 b. 20 b. Ironice adulatur Neroni 9 b. 11, 12. nimio partium studio abreptus 153 a. ad etymon vocis saepe adludit 30 b. 59 b. videtur plures versus ejusdem sententiae composuisse, dein elegendos 330 a. 439 a. 479 b. easdem voces variato calu repetit 238 b. eadem verba vel Synonyma crebro jungit 144 b. saepe eandem vocem repetit 353 b. 377 a. 490, 491 a. ineptus 396 a. 397 a. 400 b. 426 b. 439 b. 479 a. novavit multa composita 273 b. 473 a. mirus Geographus

319 b. Lucani error 261 a. 408 a. 455 b. 457 b. 551 b. librorum argumenta 2 a. Lucano insident versus spurii 62 b. &c.
 Lucena 147, 148.
 Lumen, & *numen* conf. 527 a.
 Ludorum nomina propria exeunt in neutro Gen. plur. numeri 465 a.
 Lumina coeli 66 a.
 Luna bob & Iliis, eadem 460 a. bigis vehitur 14 b. deducitur cantu magico 474 b. tertia 31, 32. Lunae Ec. ipsius umbraterrae 74 a. flammis rubor ventis praesagium 265 a. spuma vel virus 475 a.
 Lunata classis 236 a. Lunatum ferrum 729 a.
 Lustra Phoebes 639 b.
 Lycurgus 79 a.
 Lymphatus 71 b. 525 b.
 Lyncurinus 458 b.

M.

M ante vocalem saepe non eliditur 388 a.
 Macetae 166 a.
 Macra 143 a.
 Macrobius Aethiopes 789 a, b.
 Maecandri 199 b.
 Maenala 190 a.
 Maecotius 165 a.
 Maecotides undae 210 a.
 Maga captat fulgura, vel flamina 476 a. nube, vel crine, caput habet tectum 484 b.
 Magica lingua 201 a.
 Magis aduetae mentes 370 a.
 Magister 676 b.
 Magna in se ruunt 14 b.
 Magnes lapis sentit Magos 468 b.
 Majores undae 77 a.
 Malea 423 b. Doris 675 a.
 Malacus sinus 458 a.
 Manere aliquem 525 a.
 Manes 655 a. cum corpore è sepulcro surgunt 176 a.
 Manicae 239 b.
 Manipus 41 a.
 Mansuescere 44 b.
 Manus *quid* 172 a. in manibus habere 532 a.
 Mapalia non culta 753 a.
 Marcelli Caji duo 42 a.
 Marcia 132 b.
 Mare post ventum cessantem est tumidum 357 b. magnum 397.

397 a. nostrum 792 b.
 Marcotis 652 b.
 Marcoticum vinum 779 b. 780 a.
 Margo devexus 712 a.
 Marius Gracianus 117 b. Marii
 crudelitas 111 b.
 Marinarides 450 b. catervae
 214 b.
 Marmor 698 b.
 Mars summa habet 784 a. nu-
 dus pectora 445 b. Libyes 37
 b. & *mars* confund. 274 b. 629
 b. Martis amator 274 b. 629 a.
 Matris Deum lavatio 82 b. Ma-
 tres tenatus 363 b.
 Massacryli, & *Massyli* 322 a.
 Massagetae 101, 102.
 Massilia 217 a. 340 a.
 Massilia 340 a. Massiliam non nisi
 inermi intrare licebat 218 b.
 Massyllia 340 a.
 Materies 608 a.
 Maura 91 b.
 Maturus 89 a. Matura classica
 160 a.
 Maurus levis 30 b. Mauri Li-
 byci 695 a.
 Maurulia robora 705 b.
 Mausoleum 655 a.
 Mazax 321 a.
 Meatus averfus 728 b.
 Medius dies 6 a. Medium tene-
 re 317 b.
 Meduana 62 a.
 Medulla 899 b. Medullae cervi
 489 a. silicum 287 a.
 Megalensia, & *Megalesia* 465 a.
 Megaira 79 a.
 Mel sacrum, vel spretum &c.
 694 a.
 Melas, vel *Melax* 459 b.
 Meliboea 456 a.
 Melior hortando 531 b. suadere
 640 a.
 Memnonia regna 213 a.
 Memphis Astrologis frequens
 88 a.
 Mens, & *gens* comm. 310 a.
 Mensa *quid* 24 b. funerea 479 b.
 Menstruus consul 373 a.
 Mercurius Janitor Orci 493 a. un-
 dae arbiter 784 a. b.
 Mergere, & *vergere* comm. 306 a.
 caput 522 a. ferrum in aliquid
 227 b. flammam in viscera 354
 a. oculos 572 a. Merfi agri
 328 a. Merfa omnia 577 a.
 Merere 434 a.
 Meros, illic vina calore solis ita

coquantur, ut videantur ve-
 tustissima 780 b.
 Meropica ebenus 775 a.
 Mesopotamia unde dicta 208 a.
 Metae Herculae 210 b.
 Metalla silicum 287 a.
 Metelli Macedonicus, & Creti-
 cus 188 b.
 Metiri terras oculis 420 b.
 Metuens domini 544 b. pelagi
 157 b.
 Metus, & dolor *distineli* 99 a.
 Mevaniae tauriferi campi 68 b.
 Micantes oculi 95 b.
 Miles, & *limes* comm. 54 a.
 Mimas 554 b.
 Minantes pinus 554 a.
 Minax cauda Scorpiorum 89 b. Mi-
 naces oculi 98 b. venae 85 b.
 Minicius, & *Minucius* 431 b.
 Minor Argo rapta puppe 172 b.
 Fortuna 386 b. Minores ille-
 lae 74 b.
 Minotaurus ossa ex pice, & pi-
 lis objecta occisus 161 a.
 Minuci castellum 430 b. 431 a. b.
 Mirari, & *miserari* conf. 743 b. Mi-
 rantes undae 743 b.
 Mirator Catonis 740 b.
 Miscere gentes ruinae 577 a. ma-
 nus 92 a. mortem 285 a. plebi
 potentes 39 a.
 Miser 587 b. Miseri *de militibus*
 386 a.
 Mithridates antidotum sumit fre-
 quenter 45 a.
 Mitis fluvius 53 b.
 Mittere comites ruinae 214 b. in
 discrimina belli 631 a. Mistra
 ira 308 b. Missum regnum in
 turbam 15 a.
 Modus terrae 425 a.
 Modicus civis 533 b.
 Moenia 425 b.
 Moesia 198 a.
 Molestum profundum 379 a.
 Mollis 160 a.
 Mollita ferro juvenus 777 b.
 Molossi 299 a.
 Momentum 180 b. esse 367 b.
 Monefi 56 b.
 Moneta Juno 49 b.
 Monumenta rerum 664 b.
 Monitus avium 81 a.
 Monoeci Herculis portus 54,
 55.
 Monosyllaba claudunt quantum
 pedem 418 a.
 Mons aquarum 76 b. Montistre-

mor 75 b. Montium quaedam
 nomina sunt Masculini, & Fe-
 minini generis 190 a.
 Montium 557 a. Monstra com-
 buri solita 479 b. facere 282 a.
 Monychus 461 b.
 Monstriferi sinus 397 b.
 Mopia 51 a.
 Mora belli 17 b. Morae concor-
 des 399 b.
 Moritur ignis 267 a. Mori in
 conspectu contanguineorum o-
 ptabant veteres 651 b. Mo-
 rientes vulnere terram plan-
 gunt 362 a.
 Mors, & *Mars* confund. 629 b.
 vel *fors* libera 591 b. pro nu-
 mine 359 a. 483 a. currit 108
 b. est in ore 715 a. illa 749 a.
 nihil est 179 a. inmissa 120 a.
 plus, quam mortem dare 437
 b. Morte miser non fit 651 b.
 Mortes 515 a.
 Mos palaestrae 314 a. Mores flu-
 vii 795 a.
 Moschi 209 b.
 Movere *quid* 87 a. mare 175 b.
 pondera 152 a. proelia 186 a.
 reges 654 a. signa 30 a. terram
 594 a. Moveri *quid* 77 b.
 Motare frondem 225 b.
 Motus fulminis 81 a. irarum 546
 a. siderum 126 b.
 Mulcifer 74 b. 803 b.
 Multum impar majoribus 685 b.
 Multa *quid* 53 a.
 Multifidae faces 169 a.
 Mundi domitor 532 a. innumeri
 491 b.
 Munus busti 660 a. harenae 324
 b.
 Murra 292 b.
 Murrus 743 a.
 Mutare diem 616 a. Mutatur Ni-
 li gurgite mare 92 b. Mutan-
 tur prospera vita 651 b.
 Muti quettus 35 b.
 Mutina 595 a.
 Mysia 198 a.

N.

Nabataei 265 a. b.
 Nannetes 56 b.
 Nasamonum situs, & rapi-
 nae 707 b.
 Nare, & *natare* de volatu avium
 390 b. *de navibus* 273 b. lan-
 guine 109 a. Natantes oculi 99 a.
 Na-

RERUM ET VERBORUM.

Natatum amore aequor 754 a.
 Natura 734 a.
 Naturam sequi 138 a.
 Ne in interrogatione abundat 537 a. fletu 394 a.
 Nec, nec; & nec neque 769 b.
 Neque nec, nec neque 46 a.
 Necubi 762 b.
 Nefas belli 152 a.
 Negare stimulis 596 a.
 Negatio duplex magis negat 88 b. 132 a.
 Neglectus violatae dextrae Scaevola 122 a.
 Nemetes 56 a.
 Nemossi 56 a.
 Nemus luci 66 a.
 Neptuni, & Palladis certamen 462 a.
 Nequiquam 151 a.
 Nero laudatur ironice 2 a. ex qua gente 152 b. iussit Delphicum oraculum claudi 346 a.
 Nescio quid, & quod 303 b. Nescis pati 691 a.
 Nescius 525 b.
 Nelis 427, 428.
 Neflus 462 a.
 Nexus 314 b. & Nixus comm. 245 a.
 Neu 796 a.
 Nictus 499 a.
 Niger ætæ 673 a. Nigrum cruor ominosum 85 a. Nigri ignes 89 a. 474 a.
 Nilus crescit Aethiopum imbribus 785 a. aestate tumet, & ripistunc caret 666 a. Nil fontes ignoti antiquis 7 a. cullos 639 a.
 N. nos felix dicta 200 b.
 Nilus 245 a. vergere 472 b. nixus, & nexus comm. 710 b.
 Niti in lucem 354 b.
 Nobilis juvenis 305 b.
 Nobilitas dolendi 626 b.
 Nocens terra 594 b. Nocentes nudi 478 a.
 Nudi 314. viperei 473 b.
 Nomen, & numen comm. 54 a. bellorum 72 b. & umbra 130 6. vanum, Cato 43 a. non habere 490 b.
 Nominativus pro Vocat. 110 b. 262 a. Nominativi ellipsis 70 a. 122 a. 310 b. 495 b.
 Non saepe subintelligitur in que, & 137 b.
 Nostrum mare 279 b.

Notare 527 a. 601 b.
 Nox condit sidera ubi 62. belli 281 a. tua 606 b.
 Nubes pro venso 380 b. belli 281 a. glomerata 564 a.
 Nuceria 147, 148.
 Nudus 538 b. Nuda tellus 479 a. Nudi cineres 677.
 Nullo. murmure testari 350 b.
 Numen, & lumen conf. 527 a. pro simulacro 49 b. loco dare 84 b.
 Numerus singular. pro plur. 102 a. à Singulari ad pluralem transitio 250 a. scelerum 805 b.
 Numeri altiorum 88 a.
 Numero a numus 899 a.
 Numidae 328 b. unde dicti 36 a.
 Nunc 600 b. olim 722 b.
 Nurus 25 a.
 Nutantia vela 601 a.
 Nymphæum 408 a.
 Nyssa 13 a. b. 663 b.
 Nyssaes Hydaspes 618 b.

O.

O & Au confusa 518 a. Latine exeunt, quae Graece 31 a. conceptum ex Graeco 91 a. apud Latinos breve quoque 160 a.
 Obducere terram mundo 726 b.
 Obducti sanguine fluctus 239 b.
 Obferre hiemes 791 a.
 Obicere 663 b. 685 b.
 Obliquus caput 327 a. orbis 14 b. sanguis 623 a. Obliqua flamma 23 a. Obliquum latus 246 b. sidus 11 b. 12 a. Obliquae ripae 199 b. Obliqua signa 717 a.
 Obnoxia fluctibus 139 b.
 Obpositi milites 68 a.
 Obseptus, & obfessus comm. 448 b.
 Oblidere quid 813 b.
 Obrueret telis 804 a.
 Occasus in plurali 158 b. 790 a.
 Occupare artus 35 a.
 Oceani fluxus, & refluxus à Luna 55 a.
 Oculus in navi 615 a.
 Oe ex Graeco terminatio nominativi 159 b.
 Oenomaus 116 b.
 Oete 693 b. Herculeæ 190 a.
 Octaeus vertex 462 b. Octaeae rupes 559 b.
 Olim cum praesenti tempore 123 a. potens 456 b.
 Olostrae 204 b.

Olympus 559 a.
 Omentum 86 b.
 Ominis ruina 645 b.
 Omnis alveus 268 a. artus 498 b. furor 250 a. mors 578 a. urbs 171 a. Omne Latium 444 a. Omnia regum 642 a.
 Onus puppis 517 a.
 Operae secundae miles 654 b.
 Ophites Thebanus 732 b.
 Opitergium 301 b.
 Optimus bello 528 b.
 Opus perdidit ensis 439 a.
 Oras abrupte 745 b.
 Orbis, & axis comm. 452 a. & Urbs comm. 89 a. quid 145 b. extremus 564 b. hic, & ille, de Asia, & Europa 210 a.
 Ordinarius lapis 422 a.
 Ordo longus 434 a.
 Orestae, Oretae, Oritae 204, 205.
 Oricos 193 b.
 Orion 90 b.
 Ostris 667 a.
 Ortus 700 b. pro hortus 24 b.
 Ossa pinifer, & piniera 50 b.
 Ossae, & Pelii situs confusus à Lucapo 453 a.
 Ostia quantum distat à Roma 425 a.
 Ostia Ponti 810 b.
 Othrys Thraciae 92 a.
 Ovilis 119 a.
 Ozymoron in Lucano frequens 378 b. 475 b. 534 a. 602 a. 661 a. 738 a. 753 b.
 Ozoles 427 b.

P.

Pabula, & Gramina conf. 416 a.
 Pachynus 594 b.
 Pacifer 216 b.
 Pactae res 774 b.
 Paedor 106 a.
 Pagasaea ratis 172 b.
 Palestinae harenæ 381 a.
 Palinuri, vel Palinuri portus 676 a.
 Palleneæ fulmina 519 b.
 Pallas tibias projecit 699 b. Palladis, & Neptuni certamen 462 a.
 Pallor domus infernae 398 a.
 Palpitare 498 b.
 Pandere vela 170 b.
 Par suum 417 a. aquis Phoebus 272 a. Pares aquilae 3 b.
 Paraetonia urbs 767 b.

Panacea 700 b.
 Parata parvo 292 a.
 Paratus 292 a.
 Pareas 734 b.
 Parere ventis 395 a.
 Parnasus 189 b.
 Parrhalis quae 123 b.
 Parva quies 386 b.
 Partes quid 139 a. extorum duae
 familiaris, & hostilis 86 a.
 Parthi post terga sagittas jaciunt
 33 a.
 Parthica damna 18 b.
 Particulistransitum librorum jun-
 gunt poëtae 258 a.
 Partus 343 a. monstrosi 77 b.
 Parvum sanguinis 113 a. Parva
 spicula 624 b. 625 a.
 Patent quid fata 113 a. secreta
 thalami 632 a. Patiebant jura
 mundi 432 b. 433 a. Patere ad
 verum 484 b. Patens 673 a.
 Pati hominem 281 a. posse 364
 b. Patientes venti 406 b.
 Patria excedentes respiciunt 176
 ■.
 Paventes animi 704 a.
 Pavidus maris 665 a.
 Pavores 768 a.
 Paulus Aemilius ab Hannibale
 sepultus 589 b.
 Paupertas secunda virorum 25 a.
 Pax ducis 744 a.
 Pecten remorum 244 a.
 Pectore urbes adire 610 a.
 Pelethronii 461 a.
 Pelii, & Oisae situs confusus à
 Lucano 453 a.
 Pellaeus ductor 201 b. Pellaea
 domus 639 a. Pellacum Zeug-
 ma 619 a.
 Pellex 605 b.
 Pelorus 145 a.
 Pelusiacus Conopos 644, 645.
 Pendent nautae 170 b. Pendere
 in anima 405 a.
 Penëus 195 b.
 Pensare iter 730 a.
 Pentheus 456 b.
 Per, & pro in comp. confusa 330
 b. cornua 172 b. flumina 103
 b. membra 315 a. tu, nefas
 ades, vel te 798 a, b. viscera
 mitti 367 b.
 Percelli quid 70 b. Percussit vi-
 siosum 123 b. Percussa pietas
 558 a.
 Percutere pectine 778 a. Percuti
 quid 70 b. Percussa mens du-

biis 483 a.
 Perdere 284 b. 422 b. iter 145 a.
 vultum 443 a.
 Perferre quid 330 a. 404 a.
 Perficere, & proficere comm. 470
 a.
 Persilare marmor 699 a.
 Perire 104 b. 422 b.
 Permittere pro committere 535
 b. 536 a. vires 317 b. Permissa
 fatis manus 802 a.
 Perrumpere procellas 394 a.
 Persea Babylon 469 b. Tarsos
 201 b.
 Perspicere aëra 526 b.
 Perspectare 581 a.
 Perspectus Olympi 473 a.
 Perstringere 23 b.
 Peritare 262 a.
 Pes veli 377 b.
 Pessim lidere 251 a.
 Petere aequora remis 236 b. Pe-
 titus 706 b.
 Peuce 197, 198.
 Phaeacum litora 376 b.
 Phaeatrae pro sagittis 456 a. 624 b.
 Pharos 809 a. gratus nocturno
 lumine mons 637 a. 638 b.
 Pharsalia pro proelio Pharsalico
 450 b. 512 a. 689 a. titulus ope-
 ris Lucanei 1. damna 589 a.
 592 a. juga 481 a.
 Pharsalos cum Philippis confun-
 duntur 93, 94.
 Phatels parva 610 a.
 Phasis divissima, an dirissima 210
 a.
 Phemonoe, non Phaemonee 348 a.
 Pheneus 348 a.
 Philae 792 a, b.
 Philippi 570 a. cum Pharsalo con-
 funduntur 93, 94.
 Phlegra 519 a.
 Phlegraei Gigantes 727 a. Phle-
 graea arva 313 a.
 Phocaea, & Phocis confusae 189
 b. 218, 219.
 Phoebas 348 b.
 Phoebea navalia quae 191 a. pa-
 latia 184 a.
 Phoenix 459 b. 490 a.
 Pholoë 196 b. 461 a. Thessalia
 195 b.
 Pholos 462 a.
 Phorci filiae uno oculo 724 a.
 726 a.
 Phorcys 725 b.
 Phrygium aes 693 b. Phrygii pe-
 nates 29 a.

Phryxus Pontus 473 a.
 Phycus 675 b.
 Phylace 454 b.
 Pictones 61 b.
 Pignus quid 383 a. Pignora, de
 omnibus consanguineis 633 a.
 juncti sanguinis 19 a.
 Piguit, & simulat conf. 120 b.
 Pilo fixum caput gestare 682 b.
 Piniferi montes 50 a.
 Pinna 223 b. Pinnae 297 b. 298 b.
 735 b.
 Pinus 235 b.
 Pisaurus 141 a.
 Pitane 192 a.
 Placet hoc? 511 b.
 Planetarum motus 783 b.
 Plausus 21 b.
 Plebes 690 b. Plebis scitum 27 a.
 Pleias 335 b.
 Plus, quam civile bellum 2 b. mor-
 tem dare 437 b.
 Plutei 233 a.
 Pluto horret lucem 497 a.
 Poeni manes 10 a.
 Pollens venenum 740 a.
 Pollutus Mito 179, 180.
 Polus quid 611 a. 715 b.
 Pompejus, & Caesar se ferre ne-
 queunt 20 a. re ipsa adpetebat
 dictaturam 43 b. ex Italia fu-
 git mense Martio nocte 170.
 a. caput digito scalpebat 583
 a. juvenis triumphavit 598 a.
 jacens vili tumulo est pronu-
 mine 699 b. ter triumphavit
 684 b. honores in se recepit à
 volente populo 687 a. Pom-
 peji apotheosis 672 a. theatrum
 21 b.
 Cneus Munda perit 10 a.
 Sextus Mileri occisus 10 a. 504 a.
 pirata ibid. 466 a.
 Pompeji 503 a. ubi perierunt 504
 b.
 Pompejopolis 164 b.
 Pomptinae paludes 182 b.
 Pondus famae 598 a. glandis 562
 b.
 Ponunt venti 235 a. Ponere de
 mensa 774 b. in locum, & loco
 444 a. Positum in nullo voto
 702 a.
 Pontius Telesinus Samnites 114 a.
 Pontus de fluvio 202 b. aufert glo-
 riam metis Herculeis 210, 211.
 Euxinus glaciali frigore 6 b.
 Populare 145 a.
 Populi, & gentes 469 a.

Por-

RERUM ET VERBORUM.

Porrecta loca 707 a.
 Porritor Helles 265 a.
 Potens abscondere 761 a. ensis
 nostri 334 b. regum 646 a. ve-
 ri 356 a.
 Pothinus, non *Photinus* 640 a. con-
 fessus ense, non capite trun-
 catus 811 a.
 Praebent arbores frondem auris
 226 a. Praebere cruorem gen-
 tibus 4 b. Fortunae caput 649 a.
 jugulos 369 b.
 Praeceptum fatum 428 b. profun-
 dum 419 b.
 Praecidit lucem 453 b.
 Praecipere diem 109 a. iter 418 a.
 Praecipitare diem 109 a.
 Praedo maris 173 b.
 Praeducere 263 b. nubila Phoebus
 471 a.
 Praelatum coelum 10 b.
 Praemittere, & *promittere* conf.
 682 b.
 Praeneste quot occisi 119 a.
 Praesidium promontorium 205
 b.
 Praerogativae tribus 372 b.
 Praestare 262 a. Fortunae caput
 649 b.
 Praestringere 23 b.
 Praetenti hydri 728 b.
 Praetexere litora 812 a.
 Praevchitur Asiam 758 b. Prae-
 vehi equo 542 a. plagas 792 a.
 Premit moles 439 b. Premunt o-
 culos tenebrae 572 a. Premere
 gladium 444 b. fidus 89 b. ve-
 nenum, *quid* 752 a. Premens
 flatus 697 a. b. Premi culmine
 570 b. Pressus ensis 314 a.
 Pressare 249 b.
 Pressura 907 b.
 Prenare 249 b.
 Prima vulnera 625 a.
 Privatum mori 403 a.
 Pro fata 654 a. tristitia fata 549 a.
 Pro, & *per* in Comp. confusa 330
 b.
 Probare se 650 b.
 Procidere 254 b.
 Procumbere, & *procurrere* comm.
 245 a.
 Procurrere 545 b. in mare 143 b.
 Prodere vultum 443 a.
 Prodest Basiliscus transactus 743
 a.
 Prodigia belli civilis &c. 74 b. &c.
 Proditor Helles 264 b.
 Producere 130 b. opus ad aequor

223 a. vulgus 702 b. & *Educa-*
re comm. 184 a.
 Profecto 908 b.
 Proferre querelas 411 b.
 Proficere, & *perficere* comm. 470
 a.
 Proflare, murmura 699 a.
 Projicere aciem in agros 318 b.
 vitam 304 b. Projecta sub ni-
 mio die ora 707 a.
 Promittit diem Aurora 662 a.
 Promittere manus 50 a. sibi
 307 b. 430 a.
 Promovere 441 a.
 Pronuba Erinnyes 605 a.
 Pronus ad, vel in netas 434 b. Pro-
 na morti pericula 405 b.
 Propellere mare, navem 696 a.
 Properare in axem 222 a.
 Propius Olympum 139 b.
 Proruere 254 b.
 Prorumpere 71 b.
 Prosequi 130 b.
 Prosilire 254 b.
 Prospectus Olympi 472 b.
 Prospera belli, & bella 415 a.
 Proteus 809 a.
 Provincia *quid* 45 b.
 Proximus, & *maximus*, conf. 800
 b.
 Psylli quomodo interierint 711 a.
 Psyllorum descriptio 748 b. &c.
 Psylliae cautes 614 b.
 Ptolemaeus per Pompejum resti-
 tutus 636 a.
 Ptolemais 771 b.
 Pubes, & *pappes* permut. 235 a.
 Publica Romana signa 522 b.
 Pugnax cetra 530 b.
 Puppem, & *pupim* 237 a.
 Putris terra 707 a. Putria, non pu-
 trida 115 a.
 Pyraea moenia 418 b.
 Pyramis 655 a.
 Pyrrhus, & Hannibal junguntur
 8 a.
 Pytho 349 b.
 Pythia antra 466 b.

Q.

Qua pro quatenus 772 b.
 Quae inter cadavera 436
 a.
 Quamquam sunt 134 b.
 Quantum debet effluere 738 b.
 Quantusne 402 a.
 Que producit in caesura 760 a.
 pro & non 72 a. 565 b. 650 a.
 708 b. 721 b. pro vel 36 a.

Quercui Pompejus comparatus
 21 b. Quercus silentes 190 b.
 Querneae corona Civica 46 b.
 Questus muti 35 b.
 Qui pro quis 636 a.
 Quidquid 629 a. hominum sumus
 543 b.
 Quies hiems 754 a.
 Quirinus raptus 29 a.
 Quiris Romanus 138 b. Quiri-
 tes 368 b.
 Quod creseat 785 b. fuit Sulla
 123 b.
 Quo tristitia fata 548 b.
 Quocumque, & *quodcumque* conf.
 720 b.

R.

P & *λ* permutantur 341 a.
 Rabidus Auster 419 b. 420 a.
 Leo 453 b. Rabidum Pe-
 lorum 424 a. Rabidi dentes
 803 a. & *rapidi* ignes 784 a. Gi-
 gantes 519 a.
 Radere 142 b.
 Radius 247 b.
 Radiatus miles 528 a.
 Rapax mortis 66 b. 67 a.
 Rapere exta 85 b. fructum 509
 b. gressum 184 b. iter 275 a.
 letum 290 a.
 Rapidus Leo, Sol. 453 a. ven-
 tus 420 a. Rapidi unci 247 b.
 Rapinae 676 a.
 Raptus cutis 738 a. Raptum agmen
 215 b. Rapti famulo amictus
 619 a.
 Raptus 300 b.
 Rarior aer 271 b.
 Rati casus belli 718 a.
 Re anceps in Compositis 184 b.
 319 a.
 Recedere 236 a.
 Recessus 232 a.
 Recidere terga 324 b. Recidi 117 a.
 Recipere enses 118 a.
 Rectus mucro 444 b. Recta cer-
 vix 152 b. Rectum pectus 275
 b. Rectae ripae 199 b.
 Reddit fluvius cadavera 121 b.
 Redit juvenus 370 b.
 Regere, & *gerere* comm. 318 b.
 627 b. bella 318 b.
 Regis nomen invidiosum 450 a.
 Reges, & populi 469 a. & te-
 trarchae 529 a. ut Dei, culti
 ab Aegyptiis 788 b. & *Gentes*
 conf. 469 a.

I N D E X I I.

Regiones poli 206 b.
 Regnum-pro rege 188. Regna
 Dianae 183 a. Nasamonum
 709 b. Noti 696 a. socia 16 b.
 Relativum regit praecedens no-
 men 188 b.
 Remota Lesbos 409 a.
 Remus cur occisus 16 b.
 Remi inhibent puppes 249 a.
 Remiligio 489 a.
 Renetum fatis 578 b.
 Repagula 40 b.
 Repetent chaos omnia 13 b.
 Repetitio ejusdem pronomini
 29 b. 105 b. 151. b. 646 b.
 727 b. 754 a. 490 b.
 Repulit 71 b.
 Rerum viscera 568 a.
 Rebus adtribuitur, quod est per-
 sonarum 249 a. 309 b.
 Residit flamma, & residet 678
 a, b.
 Respiciere nefas 650 b. nondum
 victo hoste 538 b.
 Retentare 153 a.
 Retrusa adyta 781 b.
 Retundere ferrum jugulis 436 b.
 Revertitur fulmen 24 a.
 Revocare fidem 278 a.
 Revomere aequor 419 a.
 Rhacti 102 a.
 Rhascupolis, Rhascuporis 341 a.
 Rhemi 59 a. Rhemi fontes 102 a.
 Rhipaei montes 165 a.
 Rhodanus, & Arar juncti 61 a.
 Rhodos Phoebos sacra, & pelagi
 potens 338 a. Phoebea navalia
 191 b.
 Rhoeteon, Ajacis sepulcro nobi-
 le 755 a. Rhoetion, & Rho-
 teum 755 b.
 Rhoetus 461 b.
 Rhombus magicus 471 a.
 Rhuteni, vel Ruteni 53 a.
 Rictus 499 a.
 Rigentia laxa 234 a.
 Ripis carere 666 b.
 Rivus scisso gurgite 274 a.
 Robur quid 111 b. Robore dese-
 cti nervi 246 a.
 Roderé 142 b.
 Romana pax 514 b. bella 128 b.
 Rores sanguinei 593 a.
 Rostra 39 a. 537 b.
 Rostratus covionus 59 a.
 Rota dexterio 615 a.
 Rotare ense caput 653 b.
 Rubico 28 b. 31 a. cur puniceus
 30. b. vetus Italiae limes 31 a.

Ructus maris 301 a.
 Ruit ira 115 a. Ruunt imbres
 266 b. scire 585 a. Ruere 597
 b. de milite 36 b. in bella, te-
 la &c. 536 b.
 Ruina fatis casura 531 a.
 Rumpere diem 21 b. iter 274 b.
 moras 399 b. quietem 501 a.
 Rupes Vogesi 52 b.
 Rutilus sanguis 741 b.
 Rutilatum sanguine virus 741 b.
 Rutupiae 424 a.

S.

Sabinae triginta 19 b. virgae
 742 b.
 Sabura 326 a.
 Sacae 129 b.
 Saccharum antiquorum 202 b.
 Sacer ignis 428 a. sanguis 185 a.
 Sacrii sub nomine 54. b. Sacra-
 ta jura 216 a.
 Sacriportus 113 b.
 Sadales 340 b.
 Saeva obvia terra 698 a.
 Saeva proelia 185 b.
 Saguntum 221 b.
 Saitae 742 b.
 Salamis vera 192. b.
 Sali 83 a.
 Saloniae 294 b.
 Salpina palus 371 b.
 Saipuga 744 a. &c.
 Sanguis quid 246. a.
 Sanguinei Galli 78 a.
 Santonus 57 b.
 Sapis 141 a.
 Sarisae 624 a. 770 a.
 Sarmatae braccii 60, 61
 Sason 164, 401 b.
 Sat est cum infinitivo 350 b. ma-
 gna solatia 625 b.
 Satis caesi nemoris 230 a.
 Satiare continuo regno 43 b. Sa-
 tiari caede, clade 754 a.
 Saturni in templo quando aeneae
 fores factae 187 b. nocens stella
 89 a.
 Saxones 58 a.
 Scaeva 434 b. non mortuus est
 ad Epidamnum 445 b. 812 b.
 Scaevola neglectus violatae dex-
 trae p. 112.
 Scaevus, & Saevus comm. 185 b.
 Scalda 887 b.
 Scindere urbes 730 a.
 Scit ferre 773 a. Sciens servire
 674 b.

Scipio 501 b.
 Scholiales Lucani incertus 311 a.
 Scorpions 717 a.
 Scrobs masc. & femin. gen. 661 a.
 Scruposus 906 b.
 Scylla in antro habitat 144 a.
 Scyros 614 b.
 Scythae errantes 209 a.
 Scythicus 552 a. Scythici populi
 628 b. Scythicae ora 155 b.
 Scytale 733 b.
 Secretum dare 217 b. Secreta
 Deorum 783 a.
 Sector 27 a.
 Sectum mare 695 b.
 Secundum Emathiam dare litem
 626 b.
 Securus vulneris 30 b. Securi
 Bardi 65 a.
 Sed *subintelligitur* 107 b. 331 a.
 non & 737 a. non, sed 780 a.
 quid moror 165 a.
 Sedes Erebi 66 a.
 Sedere de flamma 678 b. in un-
 dis 246 b.
 Seducere 149 a.
 Segnis Achilles 800 b. quies 166 b.
 Selinus 621 b.
 Selloe 190 b.
 Semel 115 a. 499 a. 743 a.
 Σεμια, & Σεμια Alexandri in
 Aegypto 768 a.
 Semen Cadmi 308 a.
 Semicanis 667 a.
 Semifer, & Semivir comm. 461 a.
 Semiustus 672 a. b.
 Sena 141. b.
 Senatus, viscera Reip. 568 b.
 Senex turba 366 b.
 Seps 734 b.
 Septemvir epulis festis 83 a.
 Septorum nefas 538 a.
 Sepulcrum inane 678 a.
 Sequuntur aequora classem 381
 a. Sequi iusta necesse est tam
 posse, quam velle 49 a. si-
 gna 153 b. 690 a. 702 a.
 Ser 7 a.
 Serapio, & Dioscorides 804 b.
 Serenus vultum 191 a. Sereno
 crebra fulmina 73 a. Serena
 nostra 705 a.
 Serere bella 165 b.
 Seres 790 b.
 Series domus 334 b.
 Serpens in Magia adhibitus 478
 a. Serpente stare 727 b.
 Serranus (Atilius) 778 b. &c.
 Sertae coronae 760 b.
 Ser-

RERUM ET VERBORUM.

Sertorius fuga arma inpulit 507 a.
 Servare coelum 372 b. volucres,
 coelum 82 b.
 Servire malis 413 b.
 Servitium 310 a.
 Seseilus 788 b. 789 a.
 Si *subintelligitur* 278 b. 693 a.
 qui & quis 288 b. 610 a.
 Sibi pro ipsi 416 a.
 Sic cum subjunctivo 218 b. eat
 131 a. quoque 714 b. ut 30 a.
 Sicut erat 137 a.
 Sicanus 155 a.
 Sido, Sidi 246 b.
 Sidones 212 a.
 Sidonium filium 778 a.
 Sidus iniquum, Alexander 769
 a. Sidera mundi 504 b. Side-
 ribus viam noscunt in desertis
 Libyae 711 a. b.
 Signa, & *castra* commut. 49. b.
 lequi 153 b.
 Signata jura 216 a.
 Silentes aures 79 b.
 Siler 143 a.
 Silvam sacram excidere nefas est
 230 a.
 Sindones 212 a.
 Sinus monstriferi 397 b. Sinisan
 .expressum sit crocum in thea-
 tro 741 a.
 Siphones 521 a.
 Sipus 371 b.
 Sirena 489 b.
 Sithoniae gentes 211 b.
 Sitis 737 a.
 Socius cum *dativo* 134 b. Socii
 regni 16 b. Socias lomno um-
 brae 741 a.
 Solis eclipsis quando 74 a. imago
 379 a. pabula, humor 507 a.
 Solaria 806 b.
 Solatia fati & fato petere 747 b.
 Solum 168 b.
 Solvere orbem 594 b. Soluta
 compages 14 a. Soluti Arabes
 562. b. Solutae Magorum co-
 mae 471 &c.
 Somnus mortis consanguineus
 742 a. furens, trepidus 586 b.
 Sonant ferro pectora 653 a.
 Sophocle 159 b.
 Sorbere, an *tertia* conjug? 124 b.
 Sors, & *fortis* comm. 309 b. &
mors conf. 655 b. profana 739
 a. secuta 413 a.
 Spargi per Italiam 68 b. fan-
 guine 185 a.
 Sperchios 458 a.

Spes ultima 492 b.
 Spirare *quid* 214 b. annos 302 a.
 Spissa aura croci 741 a.
 Spoliare foliis nemus 429 b.
 Spumare in undas 195 a.
 Squalens crinis 485 a. Squalentia
 arva 338 a.
 Stagnat Nilus 142 a. Stagnare
 909 a.
 Stat facies 357 a. hiems 166 b.
 Stare 151 a. diu 13 b. loco 22 a.
 Stellatae crates 890 a.
 Stellati axes 230 a.
 Steriles irae 346 b.
 Sternere Pompejos 691 b. Sterni
 terrae 317 a.
 Stimulans saevitia 633 b.
 Stoechades 234 b.
 Stricta carbasa 171 a.
 Stridere, tertiae conjugationis,
 750 a. sed non apud Lucanum
 438 a.
 Strymon 156 b.
 Stupere occursum 598 a.
 Styx Superiorum timor 460 a.
 Stygiae umbrae 741 b.
 Sub axem 289 b. nomine sacra-
 ri 54 b. pectore 36 a.
 Subactus Marte 584 a.
 Subducere 149 a.
 Subficit armis 544 a. Subficere
 spatium, & spatio 320 a.
 Subfigi foribus 775 b.
 Subfecta testudinis terga 775 b.
 Subicere 567 a.
 Subitus cingitur 811 b.
 Submittere pabula 296 b.
 Submissus 609 a.
 Submotus 342 a.
 Suboles 132 b.
 Subsistere regnum 358 b.
 Substantivum sequenti relativo
 in eodem casu junctum 544 b.
 verbum *Est* omittit Lucanus
 19 b. Substantiva duo variis ca-
 sibus juncta 435 b.
 Substringere comam 487 b.
 Subtexa nox polo 270 b.
 Subvecta nox polo 270 a.
 Succendunt classica 437 a.
 Succentor 571 b.
 Successor 571 a.
 Succumbere leto 119 b.
 Sucus 202 b. Suco mollia arva
 724 b.
 Sueiones 58 a. b.
 Sulcare fluctus 385 b.
 Sulla Felix 501 b. ignoscere ne-
 scit 450 a.

Suliani manes surgere visi 80 a.
 Sullana acta 598 b.
 Sulfur coctum, vivum. & 251 b.
 Summa rerum 337 a.
 Sunt corpora 221 b.
 Super aequora 93 a. 173 a. soles
 jacere 610 b.
 Superos tribuere 800 a.
 Supera nox 587 a. Superae un-
 dae 253 b. Supera hospitia
 682 a.
 Superare fluctus 385 b.
 Superenatare 273 a.
 Superne 460 a. 695 b.
 Supparum 136 b. Suppara 377 b.
 Surgit alicui tumulus 122 a. Sur-
 gens in caput 733 b. Surgen-
 tes culmi 429 a.
 Suspecta quies, tellus 745 a.
 Suspensa illa 243 a.
 Sulpitia 752 a.
 Sula 634 a.
 Sulus 634 a.
 Suus, & *suus* comm. 89 b. 364 a.
 Sua signa 512 b.
 Syedrae 621 a.
 Syene nusquam flectit umbras
 158 a.
 Synchysis 486 b. 628 a.
 Syrus 613 a. Syrtis dubiae 92 b.

T.

T in caesura longum 88 b.
 810 a.
 Tabes nivis 785 b.
 Tacere de aulis 37 a. Tacens
 fluvius 794 b.
 Tacitus amnis 700 b. Olympus
 611 a. Tacitum 467 b. pe-
 ctus 35 b. fulmen 73 b. Ta-
 citae voventium preces 345 b.
 Tactus maculis 732 b.
 Taedae Oedipodiositiae 633 a.
 pingues 251 b.
 Taenaros umbris aperta 675 a.
 Taenari descensus ad interos
 485 b.
 Tagus 585 b.
 Tamarix consecratur in tumulis
 pauperum 750 b.
 Tamen *quid* 44 b.
 Tanais non oritur ex Rhipaeis
 montibus 210 a.
 Tanarus, non Tanaris 64 a.
 Tangere mortu 220 b. Tangi
 unguine 807 b.
 Tanti est movere bellum 204 a.
 Tanta irae 793 a.

I N D E X I I.

- Tantum 593 b.
 Taras, vel Tarax 371 a.
 Tarbelli 56 b.
 Tarbellicus 57 a.
 Tarcondimotus 688 a, b.
 Tardius possidere 550 b.
 Tarsos Perleæ 201 a.
 Taulantii 418 a, b.
 Tauri 204 a.
 Tauros 890 a.
 Tauromenitanus 301 a.
 Taurus Jovi inmolabatur 87 b.
 Tectum æquor 239 a. sultur 251 b. Tectæ medullæ 416 b.
 Tectæ sui 135 a.
 Telo nautæ nomen 242 a.
 Temerare uora 196 b.
 Tempia coeli, fulminis 23, 24.
 Tempus facere 557 a. anni, vel ævi 783 b.
 Tendere aëra 735 b. opus 421 a.
 Tensus, & densus comm. 407 b.
 Tenebræ oculi 729 a.
 Tenere mare 175 b. Teneri (non) quin &c. 736 a.
 Tepidus Nilus 197 b. Tepidum buſum 177 b.
 Terentius ad Leucada periit 402 a.
 Terere ora 329 a.
 Terga morti dare 435 a.
 Terræ procumbere 369 a. ſterni 317 a.
 Terrenus 462 b.
 Tertia Cynthia 31, 32.
 Teſqua 421 b.
 Telludinis militaris deſcriptio 232 a.
 Tetrarchæ, regesque 529 a.
 Teutones, & Cimbri 36 b.
 Teuton, qui 446 b.
 Thamyris Theſſalus, ſive Thrax 455 b.
 Thapſos 750 b.
 Thebæ, locus exſilii ab Agave dictus 455 a. 457 a. quatuor 668 b.
 Thebanus Ophites 732 b.
 Thermus 146 b.
 Theſſalia 689 a. tellus 463. 593 a. pro clade illi accepta 642 b.
 Theſſaliæ nomen late extenſum 401 b. topographia 452 a. & Thraciæ loca conſuſa 92 a.
 Theſſalius 772 a.
 Theſſaliciæ ſagittæ 306 b.
 Theurates 63, 64.
 Thraciæ, & Theſſaliæ loca conſuſa 92 a.
 Thracius Boreas 50 b.
 Thurea virga 742 a.
 Thyelles, & Atreus 742 a.
 Tigris ſub terra labitur 208 b. & Euphrates uno fonte exeunt 208 a.
 Tigride Ablat. 374 b.
 Timavi ora 526 b.
 Timuit, & ſiquit conſ. 120 b.
 Tingi 311 b.
 Tinguere ſagittas 209 a.
 Titan 5 b. 62.
 Titanes 717 a.
 Titareſos 459 b.
 Titii ſodales 83 a.
 Tityos Gigas 313 a.
 Toga pura 507 b.
 Tollunt ſe, vel mare venti 447 a.
 Tollere mentem 305 b. Tollitur classiſ lacertis 235 b.
 Tonare de milite 36 b.
 Tonſæ 235 b.
 Torpore implicite cohortes 228 b.
 Torquata nomina 568 b.
 Tortus, & totus commut. 395 a.
 Tori ſili vertigo 471 a.
 Totus Cæſar 433 b. Tota clades 576 b. nox 632 b. Totum 788 b. Toto in Dative 138 b. mari 157 b. pectore 12 b. Totæ iræ 793 a. Tota æquora 173 b. ſidera 712 a.
 Toxicum 742 a.
 Trachin 455 b.
 Trahere aquas 150 b. ſila 493 b. omnia ſecum 576 b.
 Tractus 579 a. aëris 549 a.
 Transcendere Alpes 41 b.
 Tranſigere 241 b.
 Tranſit enſis viſcera 307 b. Tranſire Haemonidas quid 468 a.
 Tranſlatus, non tral. 113 b.
 Tranſmittunt tela pectus 574 b.
 Tranſmittere 236 b. tela pectore 574 a. telo pectus ibid. b. Tranſmiſſa manus ranbus 274 a.
 Tranſverſus æſtus 637 a.
 Traveſtus 274 a.
 Trebia 101 a.
 Tremunt convexa 399 a. Tremens Harpe 729 a.
 Tremores 549 b.
 Trepidus ſpe 536 b.
 Trevir 62 a.
 Tribuere Superos 800 a.
 Tribunal caſtrenſe 365 a.
 Tribuni ſacroſancti 185 a.
 Trieterica 342 b.
 Tripus 351 b.
 Triftis victima 117 a.
 Tritonis 699 b.
 Triumphus non reſertur de bel- lis civilibus 5 a.
 Tropæum 4 b.
 Truncus 740 b.
 Truncum corpus 257 a.
 Tubæ ſonus gravis 34 a.
 Tullum Leucorum oppidum 58 b.
 Tumultus plur. 525 a.
 Tumulus aquarum 400 b. harenæ 710 b.
 Tum quoque 342 b. 398 a.
 Tunc pro præterea 69 b.
 Turbine torta balliſta 441 a.
 Turgentes culmi 429 a.
 Turicremi ignes 758 a.
 Turones 62 a.
 Tuſcus cæſpes 670 a, b. 671 a.
 Tuſci 80 a.
 Tutela navis ubi picta, vel ſcul-pta 234 b.
 Typhon 312 a. 428 a.
 Typhones 520 b.
 Tyros inſtabilis 200 b.

V.

- Vacuus, & vanus comm. 327 b. Vacuæ auræ 327 b.
 Vagatur libertas 552 a.
 Vallum circum caſtra 72 b.
 Vanus, & vacuus comm. 327 b. b. & Varius comm. 180 a. a- mor 180 a.
 Vapores tolerare 721 a.
 Varus Italiæ limes 54 a.
 Vari clades 580 a.
 Vari 298 b.
 Varius, & vanus comm. 180 a. Varia mens 323 b.
 Vasta indago 421 b.
 Vates Galiorum 64 b. 65 a.
 Vaticiniorum genera quæ 466 b.
 Vehere iura Phœbes 639 b.
 Vector 393 b. 600 a.
 Vellera 272 a.
 Venæ fluvii 794 a. telluris 736 b.
 Venditare enſes 359 b.
 Venenum mixtum fontis à qui- bus 288 a.
 Veniam merent Dei 271 b.
 Venturi venti 242 b.
 Ventus equo comparatur 709 a. ſurgere ſolet cum die 380 b.
 Venti ſub mari concepti 392 a. Ve-

R E R U M E T V E R B O R U M.

Veneris stella benevola 90 a.
 Verberis ictu saxum excutitur
 230 b. Verbum singul. num.
 cum nomin. sing. & plur. 57,
 634 b. num. plur. pr. pers. cum
 test. pers. num. sing. nomina-
 tivo 576 a.
 Vergunt pondera 622 b. Vergens
 in caput 733 b. Vergere alitra
 Ponto 306 a. nifus 472 b. Ver-
 gi 11 b.
 Verrere caerulea 237 a. mare 393
 a.
 Versare sanguine membra 571 a.
 Vertere aestum 637 a. cuncta
 511 b.
 Vertex aquae 48 a. Arctous 48 a.
 flagrans 78 b. pulveris 709 b.
 Vera Salamis 192 a.
 Vestalis maxima servat Palladium
 82 a. Vestales vittatae, & quot
 82 a.
 Vestinae aquae 142 b.
 Vestis muliebris mutata in fune-
 re Bruti 137 a. Vestes fluentes
 477 b.
 Vetabat iter natura 694 b.
 Vettones 258 b.
 Vexare frenos 329 a.
 Via solis 453 a.
 Vibrare missilia 229 a. 263 a. Vi-
 brans cauda 89 b.
 Vices concordēs 399 b.
 Victima fit legatus 805 b.
 Videre de *aliis sensibus* 37 b.
 Vigiles nocturni in castris 72 b.
 Vigiliae quatuor 386 b.
 Vile nefas, quod suadet egestas
 26 b.
 Vimen madefactum 272 b.
 Vincimus 436 b. Vincere sibi
 132 a. votis 516 a. Vincimur
 omnis aetas 576 a. Victae com-
 pages 394 b.

Victor, & *dator* comm. 181 b.
 Victoria est stans Caesar 151 a.
 Vivax ienectus 104 b.
 Vincetus fossor 548 a.
 Vindex terrarum 768 b.
 Vindicare sibi umbras 791 b.
 Vindonissa 52 a.
 Vineae 152 a. 233 a.
 Violentiae dextrae neglectus Scae-
 vola 112 a.
 Vis materna 133 b.
 Viscus 488 b.
 Viscera rerum 568 a.
 Vita, si longa, an nihil sit? 719
 a, b.
 Vitam gerit 434 b.
 Vix tandem 411 a.
 Vocat ira &c. 22 a. Vocant ca-
 stella Minuci 431 b. Vocare
 votis 100 a. Vocari quo 590 a.
 Vogesus, & *Vesagus* mons 51 b.
 52 a, b.
 Voltumnus 142 a.
 Volvere linguam 751 b. mem-
 bra sanguine 571 a. solatia 577
 a.
 Vomit agger 432 b.
 Vosmet 763 b.
 Vota nova 379 b. Votis vin-
 ci 516 a.
 Vovere proelia 186 a. solatia
 577 b.
 Vox fibrarum, & extorum 86 b.
 Vulcania 519 a.
 Vulnera parva, prima 625 a.

U.

U dum solum 105 a.
 Ullus cum *Ablativo* 738 a.
 Ulna 249 b.
 Ultima gaze 189 a. spes 492 b. re-
 rum 405 b.
 Ultra non 603 a. gemitus *ibid.*

Ultracumque 896 b.
 Ultrices Deae 795 b.
 Ululare 446 b. *de umbris* 524 b.
 Umbilicus terrae 342 a.
 Umbra, & nomen 130 b. pro ci-
 nere 668 a. bis ex inferis revo-
 cari non potest 499 b. Um-
 brae insepulcorum errant 100
 annos 5 a. silentes 79 b. er-
 rant ante oculos, & strident
 524 b. Umbris rapitur 641 b.
 Undare fumo 477 a.
 Unde somnos populi 509 a.
 Unguere sagittas 209 a.
 Unus, & *Imus* conf. 197 b. 656 a.
 Una mors 118 b. Unum sta-
 gnum 454 a. Unae partes 308 a.
 Urbs, & *Orbis* comm. 89 a.
 Urere medullas 416 b.
 Urguere 22 b.
 Urina 372 b.
 Urta Pannonia 442 b. Urtae 592
 a.
Υπεργόργος 10 a.
 Usura 27 a.
 Usus belli 292 a. 809 a. (in) coe-
 li servari 749 b.
 Ut primum 328 b.

X.

X anthus, serpens rivus 756 b.
 Xerxes effusus telis milites
 numerare solebat 214 a.

Z.

Z eugma Pellaeum 619 a.
 Zmaragdus femin. gen.
 775 b.
 Zmyrnaeus 757 b.
 Zygii 159 a.

F I N I S.

INDEX III.

Auctorum, qui in Notis vindicantur, corriguntur, & notantur.

- A.**
Acron 114 b.
 Albinovanus 100 a.
 Ampelius 636 a.
 Appianus 522 b.
 Apulejus 344 b.
 Avienus 159 a. 205 a.
 Aurelius Victor 45 a. 109 a. 148 b. 224 a. 657 a.
- C.**
Caesar 42 b. 260 a. 381 a. 539 b. 896 a.
 Calaber 757 a.
 Cassiodorus 464 a. b.
 Cicero 29 b.
 Claudianus 57 b. 109 b. 247 a. 352 a. 458 a. 782 b.
 Columella 101 b.
 Curtius 32 b.
- D.**
Dio 768 a.
- E.**
Eutyches 484 b.
- F.**
Florus 67 a. 188 a. 301 b. 420 a. 451 a. 536 a. 539 a. 635 a. 689 a.
 Frontinus 149 a. 326 a. 361 a. 437 b. 542 a. 661 b. 699 a. 796 b.
- H.**
Hesychius 778 a. 900 b.
 Homerus 279 b.
 Horatus 149 a. 215 b. 555 b. 616 b. 909 a.
- I.**
Iscanius (Jof.) 135 b.
 Isidorus 115 b. 431 b. 473 b.
- 634 a.**
 Justinus 113 b. 115 b. 587 a. 650 b. 713 a.
- L.**
Lactantius 247 a. 683 b.
 Livius 68 a. 219 b. 240 b. 243 a. 254 b. 326 a. 371 b. 420 a. 444 a. 496 b. 545 b. 558 b. 806 b.
 Lucretius 23 b. 618 a. 807 b.
 Lutatius 68 b. 109 b. 242 a. 252 a. 274 a. 459 b. 467 a. 557 b. 592 b. 623 b.
- M.**
Martialis 144 a. 807 b. 893 b. 895 a. 906 a.
 Mela (Pomp.) 160 a. 458 a.
- N.**
Nevius 431 b.
 Nero 208 b.
- O.**
Obsequens 54 b. 73 a.
 Ovidius 6 b. 40 b. 103 b. 272 a. 416 b. 420 a. 567 b. 577 a. 659 b. 660 a.
- P.**
Philozenus 906 b.
 Pindarus 339 b.
 Plinius 56 a. 67 b. 128 b. 206 b. 207 a. 209 b. 247 a. 259 a. 263 a. 464 a. b. 621 a. 706 a. 713 a. 744 a. 755 a.
 Plutarchus 558 b.
 Priscianus 64 b. 68 b. 76 a. 210 b. 372 a. 393 a. 475 b. 478 b. 614 b. 630 b. 717 a. 738 a. 797 a.
 Propertius 115 b. 214 a. 478 a.
 Ptolemaeus 56 b. 93 b.
- Q.**
Quintilianus 178 a. 224 b. 398 b. 798 a.
- R.**
Rutilius 306 a.
- S.**
Sallustius 432 a.
 Scholiales Homeri 466 b.
 - - - Juvenalis 113 a.
 - - - Lucani 114 a. 501 b.
 Seneca 23 b. 195 a. 247 a. 285 a. 306 a. 471 b. 624 a. 674 a.
 Servius 103 a. 107 b. 353 a. 393 b. 456 b. 473 b. 474 b. 483 a. 492 b. 496 b. 575 b. 649 b. 655 a. 734 b. 775 b.
 Sidonius Apollin. 29 b. 263 a. 321 a. 503 b.
 Silius 68 b. 129 a. 236 b. 263 a. 440 b. 462 b. 485 a. 796 b.
 Spartianus 365 b.
 Statius 109 a. 114 b. 160 b. 215 b. 247 a. 263 a. 268 a. 308 a. 382 a. 420 a. 539 b. 738 a. 803 a.
 Stephanus 163 b.
 Strabo 140 b. 164 a. 311 b.
 Suetonius 53 a. in Add.
 Symposii Aenigm. 44 b. 413 b. 518 a. 736 b.
- T.**
Terentius 255 b.
 Tibullus 41 b. 143 a.
- V.**
Valerius Flaccus 134 b. 231 a. 246 a. b. 392 a. 426 b. 476 a. 697 b. 743 b.
 - - - Maximus 113 a. 114 b. 186 b. 243 a. 356 a. 585 a. 895 b.
 - - - Probus 200 b.
 Vegetius 23 b. 174 b.
 Vellejus Patere. 23 b. 66 b. 336 b. 398 a.
 Vibius Seq. 53 b. 141 a. 142 b. 143 a. 382 a. 459 a. 504 a.
 Virgilius 115 b. 151 b. 198 a. 227 a. 229 b. 247 a. 300 b. 312 b. 317 a. 637 a. 762 a. 894 b. 899 b.

I N D E X I V.

Auctorum à Scholiaste citatorum.

<p style="text-align: center;">A.</p> <p>Afranius 137 a.
Aratus 32 a.</p> <p style="text-align: center;">B.</p> <p>Boethius 88 a. 277 b.</p> <p style="text-align: center;">C.</p> <p>Capella (Felix) 591 a.
Cicero 21 a. 29 a. 44 a. 46 b. 60 a. 83 a. 137 a.
138 a. 334 a. 356 b. 405 a bis. 419 a. 434 a. 533
a. 539 b. 566 a. 569 a. 579 a. 588 b. 601 b. 642
b. 677 b. 804 a.</p> <p style="text-align: center;">D.</p> <p>Dracontius 327 a.</p> <p style="text-align: center;">E.</p> <p>Ennius 788 a.</p> <p style="text-align: center;">H.</p> <p>Homerus 668 b.
Horatius 74 a. 236 a. 695 b.</p> <p style="text-align: center;">J.</p> <p>Juvenalis 17 a. 45 b. 159 b. 168 b. 583 a.</p> <p style="text-align: center;">L.</p> <p>Livius 558 b. 804 b. 811 b.
Lucretius 283 b.</p> <p style="text-align: center;">M.</p> <p>Macrobius 55 a.
Martialis 583 a.</p> | <p style="text-align: center;">N.</p> <p>Nero 208 b.
Nevius 431 b.</p> <p style="text-align: center;">P.</p> <p>Plautus 661 a.</p> <p style="text-align: center;">S.</p> <p>Sallustius 27 a. 36 a. 72 b. 247 b. 423 a. 429 a.
432 a. 502 b.
Sedulius 101 a.
Solinus 29 a. 488 b. 533 b.</p> <p style="text-align: center;">T.</p> <p>Terentius 180 b. 278 b.</p> <p style="text-align: center;">V.</p> <p>Vellejus Paterculus 684 b.
Virgilius 12 b. 13 a. 21 b. 22 b. 28 a. b. 29 a.
32 a. 33 a. 34 b. 38 b. 59 b. 68 b. 73 a. 74 b.
77 a. b. 78 a. 79 a. 85 a. 91 a. b. 123 b. 135 a.
144 a. 145 b. 154 a. 176 b. 184 b. 196 b. 200 a. b.
201 b. 221 b. 229 b. 230 b. 233 a. 234 a. 235 b.
237 a. 242 a. b. 247 b. 248 a. 249 b. 250 a. 258
a. 267 b. 270 b. 271 b. 272 b. 290 a. b. 292 b.
300 b. 308 b. 311 a. 313 b. 318 b. 320 a. 321 b.
334 b. 345 a. 351 a. b. 353 a. 355 b. 357 a. 362
b. 390 a. b. 391 a. 393 a. 394 b. 401 b. 407 b.
415 b. 416 a. 424 b. 441 b. 452 a. 456 a. 461 a.
462 a. 470 a. b. 479 a. 481 a. 486 a. 487 b. 492
a. 497 a. 501 b. 502 a. 506 a. 514 a. 517 a. 526
b. 529 b. 541 a. 543 a. 552 b. 559 a. 566 b. 569
a. 571 b. 576 b. 593 a. 597 a. 599 a. 600 b. 605
a. 611 a. 635 b. 636 b. 673 b. 675 a. 676 b. 682
b. 691 a. 692 b. 700 b. 701 a. 717 a. 726 b.
740 a. 742 a. 750 b. 752 b. 774 b. 799 b. 803 a.</p> |
|--|--|

ERRATA in Textu

P. 48 triumphos Lege triumphos

- 277 nexu. O l. nexu, o
- 364 rues. l. rues?
- 430 profisset. l. proffisset.
- 475 Sereno. l. sereno,
- 490 Deos; l. deos,
- 495 Erebi l. Erobi.
- 527 per orbem, S. l. p. orbem S.

P. 599 Lesb. F. l. Lesb. F.

- 614 motos l. motus
- 655 stirpes. l. stirpis
- 661 belua l. bellua.
- 663 satis, nervis l. satis nerv.
- 690 vivente, fides, si l. vivente fides. Si
- 731 quas l. quos.
- 796 Achillam l. Achillan.

In Variis Lectionibus.

P. 55 Thetyodos l. Thetydos

- 65 IV. at l. VV. at.
- 68 Romani l. Romam
- 72 Humatio. l. humatu
- 99 regentia l. regentia
- 234 Ornatus adde. Edd. qdd.
- 235 puppes l. pupes.
- 249 reducens l. recedens.

P. 252 Phocens l. Phocenus.

- 344 1552 l. 1, 552.
- 370 infern adde. B. i.
- 381 Gemisfos l. Genusfos
- 472 favens l. fovens.
- 755 e urbes d. dedentes l. e ded. d. urb.
- 809 rectius cum l. rectius. Cum

In Praefatione & Notis.

Hulsi. Lege ubique *Hulsi.*

1930